

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Anst-Jerlev-Slav herreders tingbøger

Ekstrakter v. Johs. Lind

Indhold

[1692-93](#)

[1694](#)

[1695](#)

[1696-97](#)

[1697](#)

[1698](#)

[1699](#)

[1699-1700](#)

[1701](#)

[1702-03](#)

[1703](#)

[1704-05](#)

[1705-07](#)

[1707](#)

[1708](#)

[1709](#)

[1712-16](#)

[1716-19](#)

[Titel 2](#)

[1771-76](#)

Indledning

Når dette materiale stilles til rådighed for andre, kan det være nødvendigt at give besked om dets historie, så at brugeren kan vide, hvad han kan vente at finde i det, og ikke mindst hvad han ikke kan vente at finde.

Når jeg begyndte at læse Koldinghus birks tingbøger, var det egentlig for at skaffe noget stof om de sogne, jeg beskæftigede mig med i min slægtsforskning. Jeg anskaffede mig mikrofilmene til tingbogen 1748-61 for nu at begynde med en periode, hvor oplysningerne om slægterne var nogenlunde rigelige. Som læseapparat benyttede jeg forresten et af dem, der er beregnet til microfiche. Det kan man godt uden at ødelægge filmene, og fordelene er indlysende: Man kan sidde hjemme med det, og man kan få en ordelitleg arbejdsstilling, hvilket de moderne læseapparater vist sjældent tilbyder!

Snart opdagede jeg, at det var uhyre vanskeligt at finde bagud i filmen, hvis man opdagede, at en sag havde større interesse end først antaget. For det første har tingskriverne ikke altid været så nøje med at angive, hvornår sagen sidst blev behandlet, og for det andet har det sine vanskeligheder at "skimme" en side, hvor den ene sag efterfølger den anden, uden at skriveren har efterladt tomme linjer mellem de enkelte sager. Det måtte man nemlig ikke. Siderne skulle "fuldskrives" fra øverst til nederst, uden margin og uden tomme linjer. Der er endda skrivere, der har fulgt denne anvisning så samvittighedsfuldt, at de ikke engang starter med ny linje, når de skal i gang med en ny sag.

Jeg havde altså brug for at notere mig, hvor sagerne forekom. Og så tog jeg skridtet fuldt ud og noterede mig side for side, hvad der forekom af sager.

Så kunne jeg ikke dy mig for også at antyde indholdet af sagerne, i alt fald når det drejede sig om sager, der endte med en domfældelse. Dommen selv siger jo noget om, hvad der foregik i sagen, og hvad den drejer sig om. Altså gav jeg et kort referat af dommene. Men kun af dem. Hvis en langstrakt sag endte med, at der blot blev optaget tingsvidne, så lod jeg mig nøje med det, uanset hvor mange spændende ting, der måtte være blevet

sagt undervejs i sagen. Jeg læste det knapt nok. For hovedformålet var at se, hvor den ene sag endte og den næste begyndte. Jeg havde endda også den tanke, at jeg jo ikke skulle tage finderglæden fra andre ved at afdække noget, der lige så godt kunne være blevet liggende i disse vanskeligt tilgængelige bøger, indtil rette vedkommende gjorde sin egen frydefulde opdagelse.

Sådan var det med læsningen af tingbogen 1748-61. Jeg fortsatte med 1761-70 og dernæst forfra med tingbøgerne 1719-61 med stigende appetit på at meddele indholdet i sagerne, især småtingene som f.eks. hvad folk kunne sige til hinanden den gang. Senere da jeg er gået i gang med nogle ældre tingbøger for Anst-Jerlev-Slavs herreder, gik jeg endnu videre i den retning, og da arbejdet jo først og fremmest skal være til fornøjelse for mig selv, har jeg nu også tilladt mig at behandle særligt indgående det stof, som jeg har fundet om de sogne og byer, som min slægtsforskning især har drejet sig om: Det er Vorbasse og Hjarup sogne og en enkelt by i Egtved sogn. Denne mere hæmningsløse tilgang til stoffet præger måske min allersidste ekstrakt af Koldinghus birks tingbøger, nemlig året 1719, der er blevet indført i Anst-Jerlev-Slavs tingbog for 1718-19.

Een ting har stået fast gennem hele arbejdet med ekstrakterne. Og det er selve indretningen af dem. Fra først til sidst er noteret side for side, hvad der forekommer af sager. Hvis der står en dato som indledning til et notat, henviser den til, hvornår sagen sidst har været til behandling, og hvis der står en dato til slut, viser denne hen til næste behandling. Når en sag forekommer for sidste gang, kan der være en beskrivelse af indholdet. Og det er altid til denne beskrivelse i ekstrakten, at registrene henviser. Det er ikke til de tilsvarende sider i tingbogen.

Arbejdet er som nævnt sket på grundlag af mikrofilm. Hvis teksten har været for vanskelig at læse (i de gulnede hjørner eller inde ved den indre margin, der ikke altid kan komme med på film), så har jeg accepteret dette, og så er der altså stadig en del at hente i originalerne. Det er der også, hvor jeg rentud ikke har kunne forstå teksten!

Med venlig hilsen,
Johs. Lind,
Spurvevænget 41, 6710 Esbjerg V.

P.S.

I de nyere ekstrakter er beskrivelsen af sagens indhold ikke mere henlagt til den afsluttende behandling, men gengives på den aktuelle tingdag.

(Mikrofilm 30017)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1692-97

Tingbogen er forvitret forneden ud mod hjørnet.

1692

Fol. 1:

Anno 1692 d. 22. november er denne tingbog forordnet og beskikket til Anst, Jerlev og Slavs herredsting. Derudi findes tre hundrede og fjorten blade, alle igennemdragne, numereret og forseget. Hvorpå kgl. maj. herredsskriver Bartram Pedersen haver at skrive og indføre udi alt, hvad på forn. ting for retten passerer, og alle siderne uden nogen margin at fuldskrive og ikke noget på andet løst papir for retten skrive, som i tingbogen indføres .... samt sig med breve penge og i andre måder sig efter loven og hans eds pligt at forholde samt denne tingbog, når den er udskreven, her at indlevere under straf som vedbør.

Coldinghus ut supra .... Schwarts.

(Mikrofilmen mangler siderne 1b-3a)

1b:

I Jesu Christi Navn Begyndes først at skrives i Denne Tingbog, Hvis herefter for Ret og Dom beskreven Passerer Paa Anst, Jerlev og Slavs Herredsting

Anno 1692 fredagen den 25. November

blev retten betjent af Bertel Jensen Krog i Bølling, herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov, herredsskriver, og Niels Nielsen i Hudsted, tinghører. - Otte tingmænd: forn. Niels Nielsen i Hudsted, Peder Lauridsen i Spjarup, Thomas Knudsen i Egtved, Søren Christensen i Vork, Søren Pedersen i

Amnitsbøl(?), Peder Hansen i Lejrskov, Søren Knudsen i Vrå og Oluf Jensen i Gamst.

Peder Sørensen af Glibstrup og Søren Nissen Buck af Store Anst æskede dom over en del Anst sognemænd for Anst kirkes korntiende. Derimod mødte hr. Anders Staffensen af Vejen og en del (navngivne) sognemænd fra Anst sogn og erbød sig med hr. Anders Staffensen ... samme tiende til billig akkord. Men som ingen mindelig akkord med samtlige parthers samtykke kunne erlanges, da er for retten afsagt, ... (ulæselig tekst) ... tør ikke dømme imod biskoppens resolution.

2:

Anst og Glibstrup mænd, et tingsvidne. Hr. Anders Staffensen af Vejen gav til kende at være i mindelighed akkorderet Store Anst og Glibstrup bymænd om deres anpart af kirkens tiende, som ham af kongen er benådet. (Hver mand er nævnt med sin anpart i rede penge). I stedet for boghvedetienden skal de hvert år pløje for præsten et fuldkomment bed. Hvorefter hver mand kan nyde sit eget korn. De skal desuden af hver gård hvert år i høsten låne præsten et dygtigt menneske til enten at høste eller opbinde.

Marchus Nissen af Bønstrup har stævnet ..... Øster og Vester Vamdrup bymænd til at svare mod tingsvidne, som Bønstrup og Søgårds grander agter at tage beskrevet anlangende betlere og stoddere at age. Bønstrup og Søgårds grander bliver alt for hårdt besværet med betlere og tryglere, der ikke alene bliver ført til dem fra andre byer i Vamdrup sogn, men også fra Hjarup og andre steder. De må føre dem derhen, hvor tryglerne selv begærer at blive henført. Alle, som har heste og vogn, og som plejer at age med betlere, bør være lige pligtige til at age dem til næste by eller sogn, hvor de vil hen. Pligten bør gå rigtigt omkring i sognet, by mod by efter lige størrelse, og hver gård i sognet lige ofte og lige lang vej. -. Med henblik på mindelig overenskomst er sagen opsat i 14 dage.

2b:

Fredag den 2. december 1692:

Læst kgl. anordning om højesterets holdelse.

Fredag den 9. december 1692:

3:

Niels Madsen af Bølling på vegne af mag. Malte Junghans af Øster Sneede (Sneede) sogn har stævnet Maren sal. hr. Sørensen i Øster Sneede med flere imod syns opkrævelse ang. syn på Øster Sneede præstegård. - Derimod mødte Gustav Jørgen Sørensen pva. sin kæreste moder Maren sal. hr. Sørensen og hans arvinger. Han protesterede og mente, at ingen besigtelse bør ske, før end der efter loven er ganget syn i provstens og andre vedkommendes overværelse. - Da fordi amtmanden har givet udtrykkelig befaling til Malte Junghans om at få opnævnt synsmænd af retten, mener dommeren ikke, at han kan vægre sig derimod. - Der opnævnes synsmænd som skal foretage synet .. og det siden derefter til tinge edelig bekræfter, som ret og billigt er, og de selv agter at forsvare.

3b:

Jens Pedersen af Oustrup på vegne af sign. Bendix Funks ctr. Margrethe Jokumsdatter i Tersbøl med hendes husbond og lavværge Johan von Essen for gæld efter hendes fader sal. Jokum Damkes obligation. Opsat 8 dage.

Jens Iversen og Mikkell Nissen Basse af Søgård (irettesættelse på Nom. 2) æskede dom. Hans Hansen af Øster Vamdrup fremlagde indlæg: Som vi underskrevne samtlige i Øster Vamdrup boende må fornemme, hvorledes Bønstrups og Søgaards grandelavs beboere sig så aldeles højt besværer over tryglere og stoddere at age, så de dermed til offentlig og ordentlig proces og rettergang er udbrudt, og anseende, sådan almisse til den nødlidende og enhver kristens barmhjertigheds pligt til sin næste, som ikke enten af naturens styrke eller havende formue kan føre eller fragte sig selv, da så vidt os tilkommer efter stævнемål i denne sag at svare, erbyder vi af en kristen kærlighed både at give almisse såvel også at age og føre de tryglere og stoddere, der ikke er mægtig og formuende at føre sig selv, ligesom vores formænd før os og vi hidindtil upåklageligt givet og gjort haver. Hvilket vi også havde formodet, det Søgårds grandelav sig såvel som deres formænd skulle have ladet befalde, men imod forhåbning af deres derom anfangede proces erfarer, de sig derudi vægrer; ejheller ved vi, om vi føre krøblinger længere end som sædvanligt, om de da ville lade sig befalde selv at afstå og

tage den almisse, de i Bønstrup og Søgård kunne få, og siden sidde til vogns igen, og om vi (ulæseligt) sognepræsten tillige med andre dannemænd optegnes og samtykkes. Efter samme allerhøjst bemeldte kgl. forordning, vi formoder med rettens kendelse at blive bifalden og hverken derimod ej heller imod gammel sædvane og vores tilbud som oven er kørt (?), i så måde med ny pålæg efter bare (?) Søgård grandelavs egen instændig privat nyttelig begæring graveret. - Rettens elskere Gud befalet, Datum Øster Vamdrup d. 2. december Ao. 1692, MIS SF PB HIS PTS ASS pps KTS Hans Hansen MNS NPS KS.

Jens Iversen af Søgård og Mikkell Nielsen Basse ibd. protesterede derimod og formente, at granderne i Søgård og Bønstrup grandelav ej burde eller pligtig er for deres personer mere eller længere med krøbbelægter at besværes end enten Øster Vamdrup bymænd eller andre der i sognet, men enhver, som bygger og bor og selv har bæster og vogne at køre med, burde i så måder bære lige byrde med hverandre.

Dom: Søgård og Bønstrup grander besværer sig alt for højt og mere end andre deres naboer i Vamdrup sogn med Krøblinge og stoddere at age bebyrdes. Enhver, som bygger og bor i Vamdrup sogn og selv ejer bæster og vogne, er pligtige lige offer og lige lang vej, mand mod mand og gård mod gård, efter rigtig lige omgang i sognet at føre og age nødlidende stoddere og krøblinge, som til dem ankommer og ej kan føre sig selv, så at den ene ej mere end den anden af sognemændene med slige krøbbelægter ubilligt besværes. Og ellers dermed enhver sig at rette og forholde efter hans kgl. maj. derom allernådigst udgangne forordning.

4:

Anders Iversen af Seest, et tingsvidne efter en kontrakt oprettet mellem ham og hans brodersøn Hans Hansen Kjær i Seest den 8/4 1689 (... ulæseligt ...) halve selvejergård beliggende i Seest by, som mig har tilhørt, med slig vilkår, at Hans Hansen Kjær skal den bruge og beholde uden nogen påanke. Hjemler ham den halve gård og kvitterer for betaling. Forbeholder sig og udtager til sin og hustrus aftægt 6 stk. agerland, årligt en kos græsning på agerlandsdrift og en hest, en sort kvie, en sorthjelmet ungnøds stud, 3 gamle får, 2 svin. - Når de ikke længere bliver sammen, skal Hans Hansen Kjær have en dygtig seng og diverse husgeråd. Husgeråd deles ligeligt mellem de to parter. Hans Hansen Kjær skal svare til alle udgifter og betale gæld.

5:

Fredag den 16. december 1692:

Bertel Jensen Krog i Bølling herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver, og Niels Nielsen i Hedsted (?) tinghører. - Otte tingmænd: forn. Niels Nielsen i Hudsted, Oluf Jensen i Gamst, Hans Christensen i Lejrskov, Tulle Hansen i Knudsbøl, Peder Lauridsen i Spjarup, Søren Christensen i Vork, Niels Christensen i Asbo, Thomas Knudsen i Egtved.

Regimentskriver Blangsteds fuldmægtig Jørgen Gregersen har stævnet Anders Pallesen i Ferup, skovløber, angående en hest, som han uden tilladelse fra den rette ejer Christen Mikkelsen i Stubdrup skal have bemægtiget sig, og samme hest skal være død blevet. Ifølge Christen Mikkelsens klage skal han have taget den (en hvid hest) på Ferup mark og redet den til Jordrup. Den blev siden fundet i skoven ihjelbidt af ulve.

Jørgen Mortensen af Jordrup: For omtrent en måned siden kom Anders Pallesen ridende til hans hus og havde et gråt bæst, som han der i stalden indsatte. Han havde sagt, at hesten tilhørte en mand i Stubdrup. Jørgen Mortensen kan ikke huske, hvor lang tid derefter det var, at Christen Mikkelsens søn Jens Christensen kom og spurgte om den hvide hest..

5b:

Bartram Pedersen, herredsskriver, stævner Morten Hans.. i Storeanst for gæld. Opsat 8 dage.

6:

Bendux Funk ctr. Johan von Essen i Tersbøl (Nom. 3). Opsat 14 dage.

Iver Godskesen af Lejrskov, et lovbudsvidne. - For retten indkom Hans Jørgensen af Lejrskov, sognedegn til Lejrskov og Jordrup sogne, og fremlagde en fuldmagt til at pantsætte til Iver Godskesen Skræder i Lejrskov provst Niels Kragelunds bondeboel i Uhre efter den kontrakt, der er oprettet imellem dem. Han lovbød til 3. ting det nævnte boel til brugeligt pant for 80 slettedaler. - Iver Godskesen og hustru Maren Jepsdatter tilbød at forstrække boelet med beløbet og dermed at nyde, bruge og bebo det i de

næste 10 år og fremdeles, indtil pengene blev betalt. - De begærede fuldkomment pantebrev.

6b:

Iver Godskesen får pantebrev på ovenstående.

7b:

Fredag den 23. december 1692:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged.

Læst kgl. forordning om matrikelskat, rytterholdsskat og flæskeskat for 1693.

Læst et varsel fra Viborg landsting til arvingerne efter sal. borgmester Rudolf Faust i Kolding. Der holdes skifte den 9/1 1693.

Niels Baltzersen Straarup, rådmænd i Kolding har stævnet amtmand Simon Claus Schwartz m.fl. til opkrævning af syns- og udvisningsmænd, der skal syne og udvise den otting jord på Seest mark, som han har købt af Niels Andersen Bøgvad. Jep Kjær har i lang tid haft jorden i pant. I Hjarup er stævningen blevet forkyndt for skovrider Jens Ibsens hustru.

8b:

Skovrider Jens Ibsen får udkrævet synsmænd til at syne Niels Bøgvads skovpart, om den findes vedlige eller imod loven forhuggen.

1693

I Jesu Christi Navn Begynde Vi Dette Nye AAr at skrive 1693 og Holde Ting og Rettergang paa Anst, Jerlev og Slaugs Herreders forordnede Tingsted

Fredagen d. 13. januar:

Bendix Funk på vegne af regimentskriver Blangsted ctr. skovløber Anders Pallesen i Ferup. Fører vidner ang. den hvide hest, der blev dræbt af ulve i Jordrup skov.

Rasmus Nielsen af Ferup: Nogen tid før jul kom skovløberens stedsøn Niels Viig til ham og begærede på Anders Pallesens vegne, at Rasmus Nielsens stedsøn Peder Jepsen måtte gå med ham at lede om en hest, som Christen Mikkelsen beskyldte Anders Pallesen for at have taget.

Peder Jepsen: Så gik de sammen med en anden liden dreng, Christen Thomsen, og da de kom ind i Jordrup skov, fandt de hesten ihjelrevet af ulve.

Christen Mikkelsens søn Jens Christensen: Ca. tre uger før jul gik han til Anders Pallesens hus og spurgte om sin fars hvide hest. Da bekendte Anders Pallesen, at han havde taget den på Ferup mark og redet derpå til Jordrup og haft den i Jørgen Mortensens stald, hvorfra han havde den igen udtaget og var redet derpå i Jordrup skov og slået den løs ved det sted, som kaldes Pibekanden(?). - Da Jens Christensen kom tilbage om aftenen efter forgæves eftersøgning, sagde Anders Pallesen, at han ikke skulle søge eller bekymre sig mere om hesten, på det, om de den fandt, de den da ikke skulle forsætte, og siden kom han til hesten at betale.

Christen Paaskesen: Var hos om morgenen i Anders Pallesens hus og hørte alle ordene. Men det, der blev sagt om aftenen, har han ikke hørt.

Jep Pedersen: Anders Pallesens hustru var kommet til ham og havde bedt om, at drengen Niels Viig måtte gå med i skoven at lede om hesten, eftersom han var kendt i skoven. Niels Viig gik med næste morgen og sagde ved tilbagekomsten, at de havde fundet hesten ligge ulvebidt.

Anders Pallesen nægtede at have redet Christen Mikkelsens hest og mente, at Christen Mikkelsens søn Jens måtte regnes for et vildt vidne.

Bendix Funk: Da sagen er ærerørig, burde de deri at vidne, så snart sagen på ferske føde er vorden vidende.

10:

Peder Hansen i Hesselballe i herredsfogedens sted og Bendix Funk i skriverens sted:

Nogle mænd har efter opkrævelse begrundsket og taxeret det nye tinghus' bekostning. Med jernlodder, døre, loft, lås, skorsten m.m. vil det beløbe sig

til 116 slettedaler.

Bendix Funk (Nom. 6) fremlagde obligation udgivet 1661 af sal. Jokum Damke til fru Margrethe Galdt. Påskrift om, at den er læst for retten i Anst herredsting den 1/8 1672 m.m. Han satte i rette, at Johan von Essen i Tersbøl og hans hustru Margrethe Jokumsdatter, som er Jokum Damkes eneste barn, er pligtig at betale gælden.

10b:

Fredag den 20. januar 1693:

Jørgen Gregersen pva. regimentskriver Blangsted (No. 5) ctr. skovløberen Anders Pallesen. Mener, det er bevist, at Anders Pallesen har redet Christen Mikkelsens hest uden hans viden og vilje til Jordrup og siden sluppet den i skoven. Han bør betale 10 rdl. for hesten samt bøde sine 3 mk. efter lovens 6-17-40 og erstatte skade og tabt arbejde og sagens omkostninger. Opsat 3 uger.

11:

Jørgen Gregersen pva. Bendix Funk æskede dom over Johan von Essen (No. 10). Opsat 3 uger.

Fredag den 27. januar 1693:

11b:

Fredag den 3. februar 1693:

Jørgen Gregersen pva. regimentskriver Blangsted ctr. Jens Jensen Bonde i Ødsted for lejemål med Kirsten Nielsdatter, som han skal have villet forføre til at gøre falsk bekendelse, og ellers for på bemeldte Kirsten Nielsdatter gjorde overlast og ukristelige forhold. - Kirsten Nielsdatter er stævnet for at aflægge vidnesbyrd.

Joen Nielsen i Bølling og Niels Pedersen Munk i Nollund skal vidne om den bekendelse, som Kirsten Nielsen har aflagt for dem i sin svaghed: Den 16. januar var de hos hende, da hun lå i sin seng i Knud Mortensens hus i

Bølling Krog, for at høre hendes bekendelse om, hvem hendes rette barnefader var. Da berettede hun frivilligt for dem, at Jens Jensen Bonde var hendes rette barnefader, og at hun på 2. juledag 1692 blev forløst med et dødfødt barn i Matias Skræders hus i Lunde i Bredsten sogn. I hendes fødsels svaghed kom Jens Jensen Bonde til hende med sin broder Peder Jensen Bonde og nogle ubekendte mænd til hende mellem juledag og nytårsdag, hvor de med deres kårder huggede over sengen, som hun lå i .... forskrækket .... slog hende dermed på hendes legeme ...var blevet meget svagere, end hun tilforn var. Mens hun var med barn, havde han ladet hende føre til Felskov i Omme sogn og såvel som kommet hende til at drage andre steder hen og dér lade sig skrifte og udlægge en anden til barnefader, itl hvilken ende han havde leveret hende selv 2 slettedaler til at give præsten, som skriftede hende. Desuden havde han leveret en mand i Felskov, Mouritz, 9 slettedaler, som samme mand skulle levere hende, når hun havde undskyldt Jens Bonde og i hans sted udlagt en anden til barnefader. Men som præsten ej ville skrifte hende for de 2 slettedaler, og andre folk sagde til hende, at hvad heller hun udlagde Jens Bonde eller ikke, så fik hun intet af pengene, da ville hun ikke længere blive der, hvorfor hun drog derfra og kom siden til Lunde i Bræsten sogn og dér fødte barnet. Joen Nielsen og Niels Pedersen Munk bekræftede med ed at have hørt det af Kirsten Nielsdatter, da de som præstens medhjælpere efter hr. Søren Jensens befaling i Egtved derom til hende var hen beordrede. - Det vedstod præsten personligt i retten. Til præsten har hun ikke navngivet de personer, som slog hende, idet hun sagde, at det kunne hun ikke se.

12:

Jørgen Gregersen ctr. Carsten Hansen i Knudsbøl og Kirsten Terkelsdatter i Egholt for lejemålsbøder. Christen Hansen for 12 rdl. og Kirsten Terkelsdatter for 6 rd. - Carsten Hansen benægtede ikke, at han havde forset sig med Kirsten Terkelsdatter. Men han var en gammel, udlevet mand og er uden midler, efter at hans søns gård er brændt. Begærede, at øvrigheden nådigt ville efterlade ham hans forseelse. Opsat 8 dage.

12b:

Major Frederik Sehesteds fuldmægtige Jørgen Mortensen har stævnet bønderne i Roved og Lille Anst for restance (specificeret med navne og

beløb). De vedstod deres gæld og gav sig i den højgunstige gode husbonds egen vilje. - Dom: De skal betale.

13:

Fredag den 10. februar 1693:

Bendix Funk ctr. Hans Andersen Faarkrog i Lejrskov ang. den i Truds å druknede rytter af oberst Brockdorfs livkompagni ved navn Frederik Løstbæk, der havde kvarter hos Hans Andersen Faarkrog. - Godske Iversen og Thomas Frandsen i Lejrskov har synet den døde: Han lå ved deres ankost på åbredden med fødderne i vandet, som han var opdraget af. De fandt ingen såremål. Kunne ikke se anden årsag til dødsfaldet end hans ulykkelige styrt i vandet.

14:

Niels Clemmendsen i Løvlund har stævnet Peder Ibsen i Hovborg, Mads Ibsen ibidem, Jakob Andersen i Gesten og Jørgen Nielsen ibidem, for at de skal give arveafkald til Niels Clemmendsen for deres arvepart efter deres slægtning Sofie Christensdatter, som boede og døde i Løvlund, efter den med hendes efterlevende mand (Niels Clemmendsen) gjorde akkord. - Der nævnes en hel del arvinger. De giver arveafkald.

14b:

Bendix Funk æskede dom over skovløberen Anders Pallesen. Denne fremlagde et skriftligt svar. Bendix Funk protesterede derimod. Bare udflugter, bør ikke anses imod så pur bevis. Det indeholder adskillige ord, som fornemmes uforsvarlige enten skriftligt eller mundtligt talt. Vil have sig det forbeholdt til videre vedbørlig påtale.

Dom ved herredsfoged Bertel Jensen Krog og meddomsmænd (Claus Ebbesen i Øster Gesten, Oluf Nielsen ibidem, Nis Jepsen i Vester Gesten, Peder Jensen i Ødsted, Jakob Andersen i Vork, Søren Sørensen i Høllund og Anders Nielsen i Vesterby): Det bevises ikke nøjagtigt, at Anders Pallesen har taget Christen Mikkelsens hest på Ferup mark eller sat den fri igen i Jordrup skov. Tilmed ses ikke, at Christen Mikkelsens førte vidner er overensstemmende, langt mindre at være så lovligt ført efter lovens 1-13-

21, som det burde, tilmed Jens Christensen, som er Christen Mikkelsens søn, er påtalt at være vildigt og kan ikke anderledes af os anses. - Anders Pallesen bør være fri for Christen Mikkelsens tiltale. - I den dom samtykkede Jørgen Nielsen i Vester Gesten med herredsfogeden og de andre 7 meddomsmænd.

15:

Bendix Funk æskede dom over Carsten Hansen i Knudsbøl og Kirsten Terkelsdatter i Egholt (Nom. 12). Dom: Efterdi Carsten Hansen ikke for retten fragår jo at være Kirsten Terkelsdatters barnefader, da ses ikke Carsten Hansen og Kirsten Terkelsdatter for denne tiltale at kunne befris. Men de tilkendes hver deres lejermålsbøder efter loven 6-13-1 at betale eller være lovens tvang undergivet.

Bendix Funk æskede dom over Johan von Essen i Tersbøl for gæld (Nom. 10). Denne mødte med et skriftligt indlæg.

15b:

Fredag den 17. februar 1693:

Sign. Peder Bendtsen af Kolding pva. regimentskriver Blangsted ctr. Jakob Pedersen, tjenende Søren Jensen i Horsted., og Mette Rasmusdatter (stævnet, hvor hun sidst var: hos Thomas Pedersen i Rugsted) for lejermål. - Jakob Pedersen svarede, at han ej i nogen måder havde forset sig med lejermål med Mette Rasmusdatter. Opsat 8 dage.

Med de samme stævningsmænd er stævnet Søren Joensen i Rugsted, der skal bevise, hvad adkomst han har til at bruge kgl. maj. fæstegrund i Volslund, eller derfor at lide tiltale. Opsat 8 dage.

Peder Berendtsen af Kolding pva. hr. Anker Mogensens enke Agata Davidsdatter og arvinger lovbyder til 3. ting en del ejendomsjord på Seest grund og 2 agre på Røj. - En del slægtninge er indstævnet for mulig indsigelse, før skødet går. Skriftligt svar fra nogle af dem. - Hans Nielsen Horskjær begærede for sig og hustru Mette Jakobsdatter at købe. - Derimod mødte Johanne Christensdatter af Fredericia og fremlagde et skriftligt

indlæg underskrevet af hende selv uden nogen lavværg: Ingen, hverken hendes sal. mand Poul Grum eller nogen .. er myndig til at sælge hendes børns ejendom eller skøde den til andre. Hun begærer dommerens kendelse derom. - Peder Bendtsen svarede og mente, at hendes løse indgivelse af hende selv uden lavværges underskrivelse ej bør af nogen kraft at anses, særdeles hun ikke er hendes egen og mindre hendes børns værg, og værgerne selv findes efter stævningens påskrift at være tilfredse med denne lovbydelse. Han æskede dom for, at hun med lavværges samtykke ved lovlige skiftebreve og adkomster beviser sin formenende rettighed til ejendommen. - Johanne Christensdatter svarede, hun til sin bekvemmelige tid ville fremføre med sin rette lavværg, såsom hun ingen skiftebrev efter sin første sal. mand Jakob Mogensen har. Begærede derfor, at skødet må opstå i 4 uger. - Hans Nielsen Horskær begærede skøde efter fremlagte købebreve. - Da efterdi Johanne Christensdatter på egne og sine børns vegne protesterer imod sal. hr. Anker Mogensens enke og arvinger og i så måder fragår sin sidste sal. mands Poul Grums overdragelse og voldgivelses samtykke om samme ejendom, dateret 3/2 1686, ejheller fremlægger noget skiftebrev efter nogen af sine afdøde mænd, mindre andre beviseligheder, hvoraf kunne ses, at hun kunne have nogen billig føje til at protestere .... Opsat 8 dage. Da skal hun fremlægge skiftebreve og andre adkomster.

17:

Mads Ebbesen af Hovborg fremviste en gl. ulvebælg, var rå og ny aftagen med blodet på siderne, som han sagde nu i denne indeværenbde uge at have fanget og dræbt i sin gård og huse om nattetide, da den dér var kommet at ville gøre skade. Begærede betaling af mændene i herrederne efter kgl. forordning. Da er han ansagt at fremvise bælgens for amtmanden på Koldinghus og hans ordre derom her at fremlægge.

Fredag den 24. februar 1693:

Bendix Funk ctr. Jakob Pedersen, tjenende Søren Jensen i Horsted (Nom.15). Formente, at såsom han af Mette Rasmusdatter er beskyldt og for øvrigheden angivet at være barnefader til et barn, som hun skulle have bekendt i live at have født, af des årsag hun fra hendes tjeneste hos Peder Sørensen Kodsens i Højen Stubdrup er undveget. Satte i rette, at Mette Rasmussens bekendelse bør anses for fuldkomment bevis, og Jakob

Pedersen være pligtig at betale lejemålsbøder for sig selv og hende, såsom hun ikke nu kan findes eller være vederhæftig til bødens betaling. - Dom: Da der ikke er ført tilbørligt bevis på faderskabet, opsættes sagen ...??

17b:

Bendix Funk (Nom. 15) æsker, at Søren Joensen i Rugsted fremviser, hvad hjemmel han har til at bruge kgl. maj.jord i Voldslund, som alt længe er falden for fæste og endnu ufæstet. Han svarer, at han har brugt jorden til sit påboende kirkeboel, lige som hans hustrus fader, sal. Søren Jensen, med lige ret og rettighed. Han vidste ikke anderledes, end at det tilhørte hans bolig, og har derfor ikke fæstet det af nogen. Formoder, at han fremdeles må nyde det til samme bolig. - Bendix Funk protesterede. Søren Joensen begærede sagen udsat for at tale med øvrigheden derom. Opsat 14 dage.

Bendix Funk (Nom. 15) får dom over Johan von Essen i Tersbøl for gæld efter sal. Jokum Damkes udgivne obligation til fru Margrethe Galdt: - Han og hustru Margrethe Jokumsdatter skal betale.

18:

Hans Nielsen Horskjær af Seest har lovbudt noget selvejerjord på Seest mark. Se den 17/2 på Nom. 15-16. Var derpå af Agate sal. hr. Anker Mogensen i Kolding og hans arvinger begærende skøde. - Johanne Christensdatter af Fredericia blev 3 gange lydeligt påråbt. Men ingen lod sig finde til at protestere. Hans Nielsen Horskjær fremlagde købebrev på stemplet papir nr. 21 á ½ rigsdaler (indholdet er gengivet). - Hans Nielsen Horskjær og hustru Mette Jakobsdatter fik skøde.

19:

Niels Andersen Bøgvad lovbød til 3. ting al den selvejerlod, han har arvet efter sin forfader i Seest. Noget er solgt til rådmand Niels Baltzersen i Kolding. - Jep Sørensen Kjær af Seest og hustru Maren Hansdatter begærede skøde.

19b:

Jep Sørensen Kjær i Seest og hustru får skøde fra Niels Andersen Bøgvad og hustru Anne Rasmusdatter.

20:

Fredag den 3. maj 1693:

Bendix Funk har pva. regimentskriver Blangsted stævnet Jens Jensen Bonde i Ødsted for lejermål med Kirsten Nielsdatter og hans utilbørlige medfart imod hende i hendes svaghed. Han bør betale lejermålsbøder og lide efter loven, fordi han ville lokke Kirsten Nielsdatter til falsk bekendelse. - Peder Jensen af Ødsted, morbror til Jens Jensen, bad om opsættelse. - Kirsten Nielsdatter vedstod tingsvidnet af 3/2 på Nom. 11-12, så vidt hun nu med fuld fornuft kan erindre det: at han var hendes barnefader og lavde ladet hende føre til Grindsted sogn og Omme sogn, for at hun kunne blive skriftet. Men den medfart, hun skulle have fået af ham og broderen med flere, kan hun ikke mere egentlig erindre, såsom hun formedelst svghed ikke med fuld fornuft kunne sanse.

20b:

Johanne Christensdatter af Fredericia blev 3 gange lydeligt påråbt, om hun eller stedfortræder havde dokuemnter at fremlægge ctr. sal. hr. Anker Mogensens enke. - Ingen var mødt.

Fredag den 10. marts 1693:

Sal. Iver Mikkelsens arvinger i Gelballe lovbød til 1.ting deres forældres selvejergårdspart. Mikkell Iversen begærede skøde.

Fredag den 17. marts 1693:

Sal. Iver Mikkelsens arvinger i Gelballe lovbød til 1.ting deres forældres selvejergårdspart. Sønnen Mikkell Iversen og fæstemø Dorete Sørensdatter begærede skøde.

Fredag den 24. marts 1693:

Poul Gjernandsen i Bølling i herredsfogedens sted.

Bendix Funk pva. regimentskriveren ctr. Jens Jensen Bonde. Opsat 3 uger.

Skovrider i Jerlev og Brusck herreder Hans Pedersen har pva. jægermester Gerhart Brockdorf stævnet en del bønder, herunder samtlige Skanderup og Hjarup beboere til at vidne mod signr. Fredrik Christian og Jokum Faust. - Christen Halkjær af Hjarup bliver spurgt: Har brødrene Faust nogen sinde jaget eller skudt noget vildt i kongens vildtbane uden for adel fareveje? - Nej, det har han aldrig hørt om. - De andre (navngivne) mænd af Hjarup svarer det samme. - Ligeså andre vidner: De har aldrig hørt om, at brødrene gik på jagt i vildtbanen. Men de kan ikke nægte, at undertiden, når deres folk arbejdede i marken, og brødrene kunne ride efter samme deres folk, og en løs hund kunne løbe efter dem over marken. Dog uden al jagen. - Vidner fra Seest ligeledes. Dog har de set, at når Fausterne red gennem Seest by, så kunne der være en hund løbende efter dem.

22:

Bendix Funk pva. regimentskriveren ctr. Peder Hansen Dalby, som er undvejet fra sit fæstehus. Opsat.

22b:

Lovbudsvidne ang. sal. Iver Mikkelsens halve selvejergårdspart i Gelballe. - Hans Iversen, Lauge Iversen og Tulle Iversen, alle af Gelballe, lovbød til 3. ting al den arvelod, de har efter deres fader sal. Iver Mikkelsen og moder sal. Karen Lauridsdatter i den halve selvejergård. - Deres kære broder Mikkel Iversen af Gelballe og Peder Sørensen af Lilballe på sin kære søster Dorete Sørensdatters vegne tilbød køb for kontante penge, som nu blev optalt i retten. De tre brødre fik deres fulde anpart.

Skøde til Mikkel Iversen og fæstemø.

23b:

Fredag den 31. marts 1693:

Poul Gjermansden i Bølling sættefoged i Bertel Jensen Krogs forfald.

Skovrider Hans Pedersen lod opkræve 8 mænd til at syne skovene og Jerlev herred, og Jens Jørgensen lod opkræve 2 mænd til at syne noget jord i Jordrup mark.

Fredag den 7. april 1693:

Jens Poulsen i Jordrup sættefoged.

Fredag den 21. april 1693:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged.

Christen Kjeldsen i Kragelund fører vidner på, at hans salshus og ladehus er brændt. Han mistede alt bohavet samt korntienden for Bække sogn.

24:

Jørgen Gregersen på vegne af regimentskriver Blangsted (No. 20) æskede dom over Jens Jensen Bonde i Ødsted. - Denne vedstod at have haft lejemål med Kirsten Nielsdatter, og tilbød at betale sine lejemålsbøder. Men tilbød sin ed på, at han ikke var skyldig i de andre ting, han var anklaget for, heller ikke at have forført Kirsten Nielsdatter til falsk bekendelse. - Jørgen Gregersen mente, at Jens Jensen Bonde ikke efter så lang tid skulle have lov til at aflægge ed, heller ikke fordi der tidligere er ført vidner derom. Vidnerne burde have været indkaldt til at påhøre hans ed. - Han fik lov til at aflægge sin benægtelsesed: At han var uskyldig i anklagerne bortset fra lejemålet. - Dom: Han skal betale sine fulde lejemålsbøder, 24 lod sølv iflg. lovens 6-13-1. Han frikendes for anklagen om forførelse til falsk bekendelse.

Peder Godskesen af Lejrskov, et lovbud. - Niels Iversen af Lejrskov fremstod på vegne af sin broder Godske Iversen og lovbød til 3. ting sin gård i Lejrskov. - Godske Iversens søn Peder Godskesen og Søren Andersen af Ferup på vegne af sin datter Else Sørensdatter begærede skøde.

24b:

Peder Godskesen og hans trolovede fæstemø Else Sørensdatter af Ferup får skøde fra Godske Iversen og hustru Johanne Jensdatter.

25:

Fredag den 28. april 1693:

På kongens og rettens vegne blev opkrævet ..... De skal møde den 5. maj i retten og være sandemænd at sværge og toge efter loven om rytter Frederik Løstbæks døds årsag og banemand, som i Truds å blev død fundet.

25b:

Læst provst Søren Jensen i Egtved hans varsel om skifte efter sal. hr. Mikkel Ibsen i Grindsted den 10/5.

Fredag den 5. maj 1693:

Laurids Christensen i Skærup på vegne af regimentskriver Rask ctr. Hans Andersen Faarkrog i Lejrskov imod sandemænds opkrævelse, synsvidners forelæsning, sags givelse og sandemænds afsigelse angående den dødfundne rytter. - De 8 sandemænd fremstod efter opkrævelsen og modtog et synsvidne af 10/2. Det blev læst og påskrevet. Deres afsigelse er berammet til den 26. maj, når de dem den efter loven tillagte kost og tæring her for retten bliver contenteret.

Laurids Christensen, skovfoged i Jerlev herred, et skovsynsvidne. Synsmænd har den 1/5 været med skovrider Hans Pedersen af Alminde og skovfoged Laurids Christensen af Skærup at besigtige herredets skove. Antal hugget, uforvist træ i de enkelte skove er anført.

26b:

Mads Nielsen af Rugsted, et lovudsvidne. - Peder Christensen af Rugsted lovbød til 3. ting den halve gård, han og hans hustru Anne Sørensdatter har haft i Rugsted. Mads Nielsen, som er gift med Peder Christensens steddatter, Anne Pedersdatter, begærede skøde.

Mads Nielsen af Rugsted får skøde.

27:

Lørdag den 13. maj 1693:

efter den almindelige, påbudne bededag, som holdtes efter kgl. befaling den 12. maj. Blandt stokkemændene: Jens Pedersen i Vorbasse.

Jørgen Christensen i Torsted fører vidner ctr. Søren Willumsen i Vorbasse om, hvad denne har sagt i Egtved smedje om Jørgen Christensen om omgængelse imod naturen. - Anders Olufsen af Fitting skal forklare, hvad han har påagt Jørgen Christensen om det samme. - Nogle vidner har ikke noget utilbørligt at sige om Jørgen Christensen andet end efter løs tale, at Anders Olufsen i Fitting skulle have sagt det. - Denne aflagde ed på, at han aldrig har hørt noget usømmeligt om Jørgen Christensen.

Vidnet Laurids Jensen Grøn af Egtved: For tre uger siden, da han kom her fra tinget i Egtved smedje, og iblandt anden tale der forefaldt om Jørgen Christensen, formedelst hans hustru var fra ham dragen, da sagde Søren Willumsen, at præsten Hans Kochs svend af Vorbasse havde hørt i Fitting krat, at Anders Olesen i Fitting havde sagt, at Jørgen Christensen havde skammelig haft med et øg at bestille, og samme tid var Søren Willumsens broder, nemlig Jes Willumsen, i Egtved smedje og sagde i lige måde at have hørt, at præstens svend samme snak skulle have sagt. Og han sagde desuden, at det var kundbar nok i Vorbasse. Da Laurids Jensen søndag morgen lå i sin seng, kom både Søren Willumsen og broderen Jes Willumsen og bad ham, at han ikke ville vidne dem for nær, men alene sige, at Jørgen havde haft med et øg at bestille, og han skulle sige, at Søren Willumsens pige havde sagt sådant. - Søren Willumsen spurgte vidnet, om han med en god samvittighed kunne sige, at .....

Niels Gilladsen af Egtved: Var hos i Egtved smedje den 7. maj. Hørte, at Søren Willumsen sagde, at Jørgen Christensen havde haft at bestille med et øg, men ikke, at han mente nogen skammelighed.

Knud Madsen Smed: Søren Willumsen sagde, at Jørgen Christensen havde haft med et øg skammeligt at bestille. Da spurgte Laurids Grøn Søren Willumsen, hvorfra samme snak var kommet. Søren Willumsen svarede, at Anders Olesen havde sagt det til Vorbassepræstens svend i Fittig krat.

Jens Andersen af Egtved: Søndag den 7. maj kom Søren og Jes Willumsen ind i hans hus, og Jes Willumsen sagde til Jens Andersens

hustru, at hun ej skulle vidne andet om ham, end han havde sagt, nemlig at det var sagt, at Jørgen Christensen skulle have haft med et øg at bestille. Da spurgte hun ham, hvorfra den snak var kommet. Jes Willumsen svarede, at han intet havde hørt dertil, før end han hørte det i Egtved smedje.

Herimod svarede Søren Willumsen, at han intet havde sagt om Jørgen Christensen, som hans ære var for nær. Men det er sket efter løs tale. Han havde hørt andre tale derom, og hans hustrus søster havde også talt derom til ham.

28:

Fredag den 19. maj 1693:

Peder Sørensen i Glibstrup på egne og menige Glibstrup lodsejerens vegne har stævnet samtlige Gamst bys beboere angående Glibstrup bymænds sædvanlige fædrift sønden og vesten om ved Peder Sørensens enemærke. En del vidner er indkaldt. Mange er udeblevet.

Søren Christensen af Gamst: I over 40 år, han kan mindes, har Glibstrup bys fæhjord hvert år, når Gamst bymænds mark og grund imellem Reve høje og Peder Sørensens indhegnede have var ubetrådt eller lå i fælled, haft sin drift til græsgang samme steder på Gamst mark og grund og uhindret gået der fælles med Gamst fæ.

Da der ikke blev hørt andre vidner derom, er dette vidne hermed ophævet.

28b:

Mathias Pedersen, fuldmægtig for regimentskriver Anders Rask, lader Johan Heunicha i Lejrskov vidne: 2. juledag, som var den 27. december 1692, var han med 2 synsmænd ved Truds å og så den døde rytter. Da klæderne var taget af den døde, så han ingen sår eller blå mærker, som kunne være årsag til hans død. Rytterens kårde var borte af bælgens. Hælen fra hans venstre støvle og hatten var borte, og hans handske sad ved hans side mellem gehænget og kjortelen. Efter at rytteren var med sin vært Hans Faarkrog uddraget til Kolding på hans vogn den 23. december, da hørte korporalen intet til, hvor rytteren var blevet af, og han blev heller ikke advaret af Hans Faarkrog før den 24. december, da korporalen gik op til Hans Faarkrog for at spørge. Da berettede Hans Faarkrog, ... gået af vognen fra ham sigende, ... og Hans Faarkrog sagde sig at følge vejen lige

frem, som han var på .... var kommet fra hverandre ... han hørte rytteren råbe og råbte imod ham igen. Og efter at Hans Faarkrog var med vognen kommen over åen, råbte han igen efter rytteren, men kunne intet svar høre. Hans Faarkrog sagde, at han tænkte, rytteren var ensteds kommet til by, og han havde sat sig på den ene hest, som var for vognen og havde ladet vognen stå ....

Rytter Claus Skrøder: Havde fundet rytteren stå død på hovedet i vandet. To karle af Lunderskov gik og fiskede på den anden side. Claus Skrøder bad om at låne en lyster og kaste den over åen, at han dermed kunne opdrage den døde rytter af vandet. Men de ville ikke, formedelst de ikke troede ham. Han tog så en kæp og viklede i den dødes klæder, og dermed tog ham til landet, så at kroppen lå på land og fødderne i vand. Hans to kammerater holdt vagt om natten. Hen ad aften kom Hans Faarkrog til dem. Han sagde, han havde været ved Haert kirke og spurgt efter rytteren.

Mathias Pedersen spurgte Hans Faarkrog, om det var hans vogn, og om han havde selv kørt den i Truds å. - Ja, men rytteren var alt tilforn gået af vognen hen på vejen, før han med vognen kom til åen. Han havde hørt rytteren råbe. Kunne ikke komme til ham på grund af mørket. Råbte til ham igen. Fik intet svar, hvorfor han troede, at rytteren var kommen en steds til bys, og søgte derfor hjem.

29b:

Christen Eriksen af Seest, et lovbudsvidne. - Erik Christensen lovbød til 3. ting den selvejergårdspart, han påbor i Seest. Hans søn Christen Eriksen og trolovede fæstemø Else Madsdatter af Haarstrup begærede skøde. - Iver Tullesen af Skanderup på egne og hustru Maren Hansdatters vegne og Thomas Staffensen af Seest på egne og hustru Anne Hansdatters vegne og på vegne af andre svogre og frænder, nemlig Mads Hansen i Seest, Marchor ... Buch(?) og hans hustru Karen Hansdatter, Nis Madsen i Vorstrup og ..... Dorthe Eriksdatter samt Christen Jepsen Buch af Nagbøl ... Eriksdatter ...samtykkede. De har givet arveafkald iflg. afkaldstingsvidne af 1. juli 1692.

30:

Christen Eriksen får skøde på gårdsparten i Seest. Men den lod og part, som tilhørte Erik Christensens afdøde søn Poul Eriksen, som boede og døde i

Viuf, er ikke lovbudt og bortskødet. Christen Eriksen og Mads Poulsen af Haarstrup på vegne af datteren Else Madsdatter stod til vedermål. - Tillige med dem var overværende: Iver Thullesen i Skanderup, Thomas Staffensen i Seest og Christen Jepsen Buch i Nagbøl, som for sig selv og deres svogre og frænder samtykkede i skødet.

30b:

Fredag den 25. maj 1693:

Bendix Funk på vegne af regimentskriver Blangsted ctr. Søren Willumsen i Vorbasse ang. nogle ord, han i Egtved smedje skal have sagt, Jørgen Christensen i Torsted hans ære og lempe for nær. - Erik Tommesen i Fuglsang (Fougelsang) og hr. Hans Henriksen Koch i Vorbasse skal vidne.

Erik Tommesen: Hørte for nogen tid siden i Egtved smedje, at Søren Willumsen sagde, at Jørgen Christensen havde skammelig haft med et øg at bestille, og havde hørt hr. Hans Kochs svend i Vorbasse dette havde sagt efter Anders Olesen i Fitting.

Hans Koch: Så vidt han kendte Søren Willumsen, da har han i sin ungdom være til ... til skalkhed og bagtalelse, og siden han er kommet til lovalder, har han for få år siden først berygtet Donslund møllers kone, for hun talte rug med et drøftetrug; dernæst om Mortensdags tider sidst afvigt usandfærdig med påsagn berygtet hr. Hans' hus og folk, som han måtte optinge for, foruden denne snak og påsagn om Jørgen Christensen af Torsted, hvorom forn. Søren Willumsens svoger, Peder Hansen i Vorbasse, den 15. maj var i hr. Hans' hus og der bød hr. Hans 10 skp. rug, formedelst præstens søn, Hans Hansen, skulle vidne Søren Willumsen til vilje.

Mathias Pedersen Ørum på vegne af regimentskriver Rask spurgte hr. Hans, om han ikke erindrer, at han næst forgangne tingdag her for retten sagde, at han ville efterstræbe Søren Willumsen, så længe han levede. Præsten svarede: Så vidt det hans kald og embede vedkommer, ville han efterstræbe Søren Willumsen til omvendelse fra det onde.

Bendix Funk fremlagde tingsvidne af 12/5 (No. 27 og 28). Formente, at Søren Willumsen bør efter loven anses for en løgner og bøde sine 3 mark samt lide for at have villet påvirke vidnerne.

Mathias Pedersen svarede for Søren Willumsen, at som talen om Jørgen Christensen kun er løs snak, så formodede han, ej nogen æredom, mindre

anden Søren Willumsen præjudicerlig dom bliver i denne sag stedt, såsom anderledes derom med vidnesbyrd skal bevises. Opsat 3 uger.

31b:

Herredsfoged Bertel Jensen Krog var sagsøger i følgende sag. Retten blev betjent af Hans Sørensen i Knudsbøl.

Peder Hansen og Hans Jensen af Vorbasse afhjemlede stævning til Willum Jessen i Vorbasse for helligdagsarbejde. Hr. Hans Henriksen Koch og hans husfolk skal vidne.

Dorete Hansdatter, præstens datter: På den almindelige bededag så hun, at .... og Christen Willumsen kom om formiddagen før prædikenen gående af marken, og hun adspurgte Willum, om de havde været ude at rese tørv, hvortil han svarede, at de havde været ude at fiske.

Maren Nielsdatter: Havde samme dag været ovre til Willums, da sagde både Willum og begge hans fornævnte sønner, at de havde været ude at fiske og fik intet. Hun spurgte, om de havde nogen garn. Dertil de svarede, Nej, de havde en lyster.

31b:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Mathias Pedersen har stævnet Hans Andersen Faarkrog i Lejrskov til at påhøre sandemænds afsigelse angående den dødfundne rytter Frederik Løstbæks død. Han fremæskede sandemændene.

Da fremkom alle de 8 sandemænd. Afleverede nogle tingsvidner og et skriftligt indlæg (med deres kommissorium, at de skulle undersøge omstændighederne ved rytterens død, og om Hans Faarkrog var skyld deri). - De stod alle for retten, efter at Mathias Pedersen Ørum til dem på tingbordet havde optalt og leveret i rede penge fire rigsdaler, som eragtes for 8 lod sølvs værdi, til deres kost og tæring efter lovens 1-16-18 pag. 127.

De oplæste deres kendelse: De har gennemgået tingsvidnerne og desuden gjort deres alleryderste flid til at erforske og udspørge sandhed i sagen. De kan ikke vide nogen anden årsag til rytterens død end han jo er gået af vognen fra Hans Faarkrog at lede efter vejen i det store mørke, der da om natten ved juletider var, og derudover i samme mørke og forvildelse imod hans egen så vel og imod Hans Faarkrogs vilje og viden ulykkelig falden

ned af åbrinken i vandet i Truds å. De kan efter udforskning ikke se, at Hans Faarkrog har været årsag til hans død. - Erklæringen er underskrevet af: HSS, HCS, Christian Hansen Randulf, Jens Poulsen.SNS, GMS, INS, LHS.

(De opnævnte sandemænd var: Hans Sørensen i Knudsbøl (formand) Hans Carstensen ibidem, Christian Hansen Randulf i Jordrup, Jens Poulsen ibidem, Søren Nielsen og Gregers Madsen i Verst).

33:

Fredag den 2. juni 1693:

Peder Sørensen i Glibstrup på egne og alle Glibstrup lodsejeres vegne har stævnet menige Gamst bymænd mod forbudsvidne ang. ulovlige veje over Glibstrup lodsejeres agre, korn og agerjord. - Peder Jensen af Gamst og Niels Olesen ibidem pva. Gamst lodsejere protesterede og fremlagde et skriftligt indlæg.

Da det hverken navngives forklarligt eller bevises, hvilke sådanne ulovlige veje er, så vides ej nogen forbudsvidne derom at stedes, før end Glibstrup lodsejere beviser, hvad det er for ulovlige veje, og hvor de findes.

Jørgen Christensen af Torsted fremæskede Søren Willumsen af Vorbasse, om han ville vedstå de ord, han har sagt om ham i Egtved smedje. - Søren Willumsen svarede og vedstod frivilligt, at han omrørte ublu snak og tale om den umenneskelige omgængelse, Jørgen Christensen imod naturen skal have med et bæst haft at bestille, ganske usandfærdig uden al skel eller årsag ubesindig havde sagt, og vidste ej i ringeste måder nogen føje dertil, bad derfor Jørgen Christensen om forladelse, lovede og bepligtede ej i nogen måder efter denne dat ag skulle lade sig finde enten hemmelig eller åbenbart Jørgen Christensen nogen af alle dem, ham anrører, ej heller i sagen førte vidner, med ord eller gerninger til fortræd ....

33b:

Fredag den 9. juni 1693:

Niels Jensen i Højrup på den ene side og samtlige andre Højrup grander på den anden side, et tingsvidne. - De tilkendegav, at de til Højrup bys og

gandelavs sær nytte og gavn er med hverandre akkorderet således, at Niels Jensen lover for sig og sine efterkommere på gården at forskaffe og vedligeholde en dygtig bytyr til grandernes kør, som årligt om sommeren skal gå i fælles græsning hos bymændenes kør og om vinteren af Niels Jensen og hans gårds beboere på deres egen bekostning forsvarligt fødes og vedligeholdes og til hver af lodsejernes tjeneste og kørs fornødenhed være følgagtig, når i rette tide på billig måde som i andre næstliggende byer sædvanligt er, begæres. Og når samme tyr enten formedelst alderdom eller andre tilfælde .... bymændenes kør ej tilbørligt kan bespringe .... en anden dygtig tyr. De andre grander samtykker, at Niels Jensen på egen bekostning indhegne et stykke eng, som kaldes Havre maj, og bruge det til egen nytte.

34:

Fredag den 16. juni 1693:

Christen Gydesen i Slav blandt de 8 mænd.

Peder Sørensen i Glibstrup har stævnet Gamst bymænd angående forbud mod ulovlige veje. - Synsmænd har besigtiget dem. - Gamst bymænd svarede, at de ikke havde gjort nogen ulovlige veje over Glibstrup grund, men til fornødenhed kørt de veje, som for dem fandtes. - Peder Sørensen forbød til 3. ting de ulovlige veje. - Gamst mænd mener, han bør navngive dem og bevise, at de er ulovlige.

34b:

Fredag den 23. juni 1693:

Mænd af Vester Gesten bliver opkrævet til at syne Refsinghoved mark og hede. hvad skade der er gjort af ildebrand og hedebrynde.

Fredag den 30. juni 1693:

35:

Hans Pedersen Skovrider pva. regimentskriver Blangsted har stævnet Søren Hansen i Jordrup til at besvare spørgsmål om det kvæg, han har købt af Hans Nielsen Tybo i Jordrup. Mener, at det ikke var et lovligt hjemlet køb. - Da fordi regimentskriveren og hans fuldmægtige på grund af kongens og de beordrede regimenters ankomst til Kolding ikke kan være til stede i retten før deres afmarch, er sagen udsat i 4 uger.

Christen Knudsen af Mejsling har stævnet Jens Rasmussen i Jerlev til forbud. Han må ikke indføre sin korntiende, før end deraf på ageren i kærven efter rigtig tællen er givet og levere tilbørlig tiende til Christen Knudsen.

Til bevis på, at Jens Rasmussens tiende tilkommer Christen Knudsens hustru Maren Gjermandsdatter fremlagde Christen Knudsen en kontrakt af Jerlev sognemænd af 26/1 1675.

35b:

Fredag den 7. juli 1693:

Tulle Pedersen af Ferup har stævnet Christen Sørensen i Højrup angående det jord, han bruger på Højrup mark, og som Tulle Pedersen mener sig at tilhøre. Christen Sørensen har frivilligt gjort akkord med ham her ved tinget for 14 dage siden. - En del vidner er indkaldt. - Mads Jessen kan mindes, at de, der har brugt det i 50 år, har betalt afgift til Tulle Pedersens gårds beboere. - Hans Andersen kan mindes i 50 år, før end landmålingen sidst fandt sted. Da har brugeren svaret afgift af jorden til Tulle Pedersens gårds beboere. - Andre vidner det samme.

Andre bevidner, at for 14 dage siden overværede de, at Christen Sørensen frivilligt indgik et venligt forlig med Tulle Pedersen og lovede at tage jorden i fæste af ham og desuden give ham årligt 1 Rdl. og 6 dages arbejde, de 3 dage om sommeren og de 3 dage om vinteren, samt aparte betale alle kgl. afgifter.

Tulle Pedersen forbød igen Christen Sørensen at bruge jorden, før end han havde hans tilladelse.

Christen Sørensen af Højrup fører vidner om jorden på Højrup mark. - Mads Pedersen af Højrup: Kan mindes i 64 år, at jorden har været brugt ulast og ukæret af dem, som har beboet det bolig, som Christen Sørensen nu

bebor. Tulle Pedersens fader, sal. Peder Poulsen i Ferup, blev nogle år før sidste svenske indfald i landet forligt med Christen Sørensen's fader, sal. Søren Christensen, om jorden, at Søren Christensen skulle nyde jorden ejendommelig. Tulle Pedersens fader fik i købet 4 stude. Om jorden skulle koste mere end det, vidste Mads Pedersen ikke. Men han vidste, at Peder Poulsen tilskødede Søren Christensen jorden på Anst herredsting. - Knud Jensen af Højrup: Bekræfter forrige vidnesbyrd. Og da skøde skulle lyses, var han selv med til at give kald og varsel.

(fol. 36b-37a mangler i mikrofilmen)

Thomas Thomsen af Gammelby på vegne af ridtmester von Post har stævnet nogle folk af Sønderby til at påhøre synsrapport og vidnesbyrd. Morsbøls, Utofts og Plovslunds beboere er stævnet som vidner om hvornår og hvordan den skadelige ildebrand og hedebynde opkom. - Jens Hansen: Så ilden først brænde 2. pinsedag syd for Sønderby sande. Havde nok hørt af andre, at en del folk i Sønderby og Horsbøl dagen før havde været forsamlet ved Sønderby sande og havde holdt sig lystige med gilde. - Dette bekræftes af flere vidner.

37:

Fredag den 14. juli 1693:

Tulle Pedersen i Ferup ctr. Christen Sørensen i Højrup angående de omtvistede jorder. ... hus med jord på Højrup mark, som ligger til forbemeldte hus. - Forskellige dokumenter fremlægges: Et skøde af Anst herredsting 21/11 1661. En biolet seddel under regimentskriver Blangsteds hånd af 5/10 1688, indeholder, at Tulle Pedersen skal give tillæg til Søren Andersen af 1 td. 3 fj. hartkorn m.m.

Tulle Pedersen sætter i rette, at som bevises med dokumenterne, at omrørte jord på Højrup mark, som Christen Sørensen bruger, tilhører hans gård, og afgiften deraf er betalt til hans gårds beboere. Ja, Christen Sørensen har derforuden selv godvilligt i godtfolks oveværelse her ved tinget bepligtet sig til at tage jorden i fæste. Mener, at dette års afgrøde af jorden bør tilhøre ham.

Christen Sørensen var ikke mødt. Opsat 14 dage.

Thomas Thomsen af Gammelby lod på vegne af ridtmester von Post (se nr. 36 og 37) fremstille synsmænd, der har synet brandskaden på Fugdals mark. Kun ringe skade på kornet. Ingen tørvejord opbrændt. De kan ikke taxere skaden, såsom de ikke ved, hvornår grunden ved frugt og grøde af Guds nåde igen kan komme til forrige nytte og gavn. - Da det er bevist, at ilden er opstået på Sønderby mark, sætter Thomas Thomsen i rette, at Sønderby mænd skal erstatte skaden eller ifølge lovens 6-19-9 fremskaffe den, der er særdeles skyldig i branden. - Da, som Sønderbys beboere ej svarer her til tingen, men underligger hans højgrevelige nåde af Rantzou til Bedenborg (?) hans birkeret, så vides ej herpå at kende. De bør søges til deres eget forum og værneting.

38:

Fredag den 21. juli 1693:

Laurids Christensen af Egtved har stævnet Peder Ballesgaard og Niels Nielsen i Egtved angående et engskifte, som Jep Pedersen sig tilforn skal have uretteligen tilholden. Nogle vidner skal fortælle, hvad Jep Pedersen har sagt om engskiftet, og hvordan har udvist dets skel.

38b:

Fredag den 28. juli 1693:

Jens Jensen af Lille Anst har stævnet Jep Pedersen Skræder i Lille Anst med flere for at svare ham om Jens Jensen Kuolbechs, hans hustrus og børns ærlige forhold. - Vidner bekræfter, at så længe de har kendt Jens Jensen Kuolbech og han har boet i Anst sogn, da har han og familie skikket sig ærligt og vel både i ord og gerning, som ærlige, smukke, fine folk vel egner.

Peder Hansen af Roved fremstod og gav til kende, at som han i ubesindig hastighed har ladet falde nogle ord, som Jens Kueobech i Lille Anst den yngre formener sig for nær, så beder han hermed om forladelse.

39:

Bendix Funk pva. Tulle Pedersen af Ferup (se No. 37) æskede dom over Christen Sørensen i Højrup. - Derimod mødte Bertel Pedersen af Kolding

pva. Christen Sørensen og fremlagde tingsvidne (No. 35 og 36). Mente, at jorden burde tilhøre Christen Sørensen som ejendom. - Bendix Funk protesterede og mente, at det tingsvidne ikke er gyldigt til at fravidne Tulle Pedersen jorden imod de af ham fremlagte tingsvidner. Opsat 8 dage.

39b:

Bendix Funk pva. regimentskriver Blangsted (se nr. 38) har stævnet ang. de omstridte engskifter i Egtved skov, som kaldes Tiur Sig og Lang Sig.

Las Poulsen og Thomas Christensen af Refsgård har været hos Jep Pedersen i Refsgård for at forhøre hans ord om noget eng i Egtved skov; da sagde han (og han vil stå ved det i retten), at de engskifter i Egtved skov, som kaldes Lang Sig og Tiur Sig, som Peder Ballesgaard og Niels Nielsen nu nyder til deres fæstegård, har før tilhørt den gård, som Laurids Christensen nu har i fæste. Og efter fjendernes indfald her i landet, da en del gårde i byen var øde og Jep Pedersen var hos sin broder Vide Hansen i den gård, Peder Ballesgaard og Niels Nielsen nu bebor, da tiltog de sig de engskifter sin samme gård at avle og nyde. Siden er engskifterne forblevet til samme gård. Det har Jep Pedersen nu frivilligt udsagt nu at ville åbenbare uden al tvang og tingstævning, på det han kunne have en rolig samvittighed. - Anders Joensen og Mads Jensen af Egtved: Tirsdag efter Sct. Hansdag var Jep Pedersen af Refsgård med dem i Egtved skov og udviste de 2 engskifter, som han sagde med rette at høre til den gård i Egtved, som Laurids Christensen nu bebor.

Stævning af 30/6 til Søren Hansen i Jordrup. - Laurids Nielsen af Jordrup vidner: Ved Valborg dags tider kom (ifølge hans hustru Kirsten Jensdatters beretning) Søren Hansen med sin hustru til Laurids Nielsens gård og borttog en ko, en kalv og nogle får, som de sagde de havde købt og betalt for til Laurids Nielsens fader, Niels Lauridsen Tybo. Næste dag forsvandt en ko på marken fra hjorden. Den tilhørte Niels Tybo. - Anders Lauridsen: Så at Søren Hansens hustru kom med bæster og vogn kørende til Laurids Tybos gård og derpå tog både fårene og kalven, og Niels Tybo trak selv en ko bagefter. - Søren Hansen vedstod, at han havde købt og betalt for kreaturerne.

40:

Svend Jensen af Kolding har stævnet Karen Thomas Jessens i Vorbasse ang. hvad ord hun har sagt, som han fornemmer hans ære for nær. Præsten Hans Henriksen Koch og Clemmend Iversen i Ballesbæk skal vidne: Som de næstforgangne 27. juni var i Vorbasse at tage kvægtiende, nemlig hr. Hans Koch på sin egen og Clemmend Iversen på Vorbasse kirkes vegne, tillige med Svend Jensen af Kolding, som på sal. borgmester Fausts arvingers vegne tager kgl. maj. anpart, da som Svend Jensen først på samtlige tiendetageres vegne tog et lam til tiende, sagde Karen Thomaskone til ham, "Det gjorde I som ingen ærlig mand" - Svend Jensen satte i rette, at hun bør agtes og undgælde som en løgner og ublæu æreskænder. Opsat 4 uger.

40b:

Fredag den 8. august:

For retten fremstod Karen Thomas Jessens af Vorbasse med sin søn Jes Thomsen på faderens vegne. Gav til kende, at som nogen tvistighed mellem hende og Svend Jensen i Kolding er falden af ord, hun i hastighed ubesindigt skulle have talt, så vedstod Karen Thomaskone frivilligt, at hun ganske og aldeles intet i nogen måder med Svend Jensen er bevidst etc. - I lige måde vedstod Svend Jensen, at han intet andet end det, som ærligt og godt er, med Karen Thomaskone er bevidst. - Hvorpå de nu for retten gav hverandre deres hænder og er dermed venligen og vel forligte.

Frue Anne Sophia Friis, sitzhaftig ved Donslund har stævnet samtlige hendes sognemænd så vel og Jørgen Hansen og Christen Iversen i Risbøl, Christen Hansen i Moesgård og Laurids Nielsen på Donslund for at vidne ang. den ulykkelige ildebrand, der overgik hende sidste Bartholomæi dag. - De bekræfter, at det hus på Donslund mark, som fruene da beboede, blev af en hastig ildebrand med al bygning opbrændt, så intet blev reddet. Hun er derover gerådet i armod og er forårsaget medlidende kristne om hjælp til ophold at søge.

41:

Jørgen Basse af Geising på egne og en del interesserede Geising bymænds vegne har stævnet Søren Nissen Basse, Elsebeth Garpes og Maren Nisdatter, alle i Geising, imod dom for at overholde vide og vedtægt samt

hyrde og hjord med andre Geising beboere og des hyrdeløn med billighed at betale. De holder sær hjord og hyrde med deres kvæg, de andre bymænd til fortræd. - De indstævnede svarede, at de ikke er fornøjet med Anne Pedersdatter Spillemands vogten. Og vedtægten blev heller ikke holdt så fuldkomment, som sig burde, i andre måder. - Med henblik på forlig er sagen opsat i 14 dage.

41b:

Jørgen Basse med flere af Geising har stævnet samtlige Glibstrup bymænd til forbudsvidne imod fædrift og græsning, som de tilholder sig på Geising mark. - Forbød det til første ting imod Geising granders vilje og samtykke.

Bendix Funk på vegne af regimentskriver Blangsted (se nr. 39) fører Jep Pedersen af Refsgård som vidne: De omtvistede enge i Egtved skov ved navn Lang Sig og Tiurs Sig, som Peder Pedersen og Niels Nielsen i Egtved til deres fæstegård nyder og Laurids Christensen ibidem formener sig til hans gård at høre, har i 30 år før end sidste svenske indfald været brugt til den gård, som Laurids Christensen nu bebor, men efter fejdetiden og efter, at den polske armé var af landet udmarcheret, og Jep Pedersen med sin broder var i den gård, som Peder Pedersen og Niels Nielsen nu bebor, hos deres moder sal. Kirsten Peders, og Niels Nielsens gård med flere var øde, da tiltog og avlede de engskifterne .... indtil han det nu først af hans samvittigheds tildrivelse i hans alderdom har åbenbaret. - Bendix Funk satte i rette, at engskifterne bør følge og tilhøre Laurids Christensens fæstegård. - Opsat 14 dage.

42:

Bendix Funk ctr. Søren Hansen i Jordrup. - Opsat 14 dage.

Thomas Thomsen af Gammelby pva. ridtmester von Post har stævnet Niels Mortensen, Henrik og Christen Nielsen, alle i Horsbøl, angående deres skyldighed i branden på Fugdal. Fremlagde diverse dokumenter. - Niels Hvolbøl og hans stævnede sønner er ikke mødt.

42b:

Bendix Funk pva. Tulle Pedersen af Ferup (nr. 39) æskede dom ctr. Christen Sørensen i Højrup ang. jorden på Højrup mark. - Christen Sørensen påstod at hans tingsvidne af 7/7 på nr. 35 og 36 var fuldkommen adkomst og begærede sagen opsat i nogen tid endnu. Derimod protesterede Bendix Funk og Tulle Pedersen. - Dom: Tulle Pedersen har bevist, at jorden tilhører ham. Imod sådan beviselighed ses ikke Mads Pedersens og Knud Jensens af Højrup deres aflagte vidner den 7. juli at kunne agtes gyldige nok til at kunne fravidne Tulle Pedersen jorden, især da Christen Sørensen slet ingen skøder eller andre adkomster fremlægger. Jorden bør tilhøre Tulle Pedersen og hans arvinger.

43:

Fredag den 11. august 1693:

Peder Ballesgaard og Niels Nielsen af Egtved har stævnet Laurids Christensen i Egtved ang. de to engskifter i Egtved skov. - Der føres vidner. - Niels Gilladsen af Egtved: Han mindes, at i de 24 år, han har boet i Egtved, har engskifterne været brugt til Peder Ballesgaards gård ... - Jens Andersen Hjuler: I de 23 år, han har boet i Egtved, har de været brugt til Vide Hansens gård, som Peder Ballesgaard og Niels Nielsen nu bebor. - Laurids Jensen Grøn af Egtved: Da landmålingen og engtaxeringen skulle foregå, og samtlige Egtved grander var forsamlede i præstegården i hr. Søren Jensens hosværelse, hver gårds tilliggende at angive og optegne lade, da blev i deres overværelse angivet og optegnet de to engskifter i Egtved sønder skov at høre til sal. Vide Hansens gård, som Peder Ballesgaard og Niels Nielsen nu bebor, og de blev tiltaxerede Vide Hansen af herredsfogeden og 8 uvildige taxeringsmænd og blev indregnet under gårdens engbjergningstakst. Og der var ingen andre end Vide Hansen, der vedkendte sig de enge. På samme tid lå den gård, som Laurids Christensen nu bebor, øde og ufæstet. Dog nød præsten med øvrighedens tilladelse engbjergningen deraf.

Laurids Christensen sagde, at han intet denne gang havde til gensvar, før end øvrigheden var tilkendegivet.

43b:

Fredag den 18. august?:

44:

Thomas Thomsen af Gammelby har stævnet Niels Mortensen i Hvolbøl og hans sønner for hedebrands skade på Fugdøl mark. - Opsat 8 dage med henblik på mindeligt forlig.

Bendix Funk pva. regimentskriver Blangsted (se nr. 39 og 41) æskede dom på de omtvistede engskifter i Egtved skov.

Dom: Engskifterne, som forhen har hørt til Laurids Christensens fæstegård, bør forsat tilhøre den.

44b:

Bendix Funk pva. regimentskriveren ctr. Jens Rasmussen i Jerlev, fordi han har bortlejet noget af gårdens jord imod rytterforordningen. - Vidner bekræfter, at han de sidste 3 år har udlejet 2-3 stk. agerjord til Jens Sørensen Grøn. - Blandt vidnerne er Joen Bertelsen i Vilstrup, sognefoged i Jerlev sogn. Han har nogle gange i de seneste uger sagt og befalet Jens Rasmussen, at han skulle indstille sig hos regimentskriveren. Det har han ikke efterlevet.

Bendix Funk formenter, at da Jens Rasmussen pludseligt har handlet imod kongens lov og forordning, bør han have sit fæste forbrudt og levere gården fra sig. - Opsat 8 dage med henblik på mindelig bilæggelse.

45:

Jørgen Basse (se varsel på nr. 41) æskede dom over Søren Basse, Elsebet Garpes og Maren Nisdatter.

Dom: De vil ikke bruge den hyrde, der er ansat af byen, og heller ikke bidrage til hans løn. De bør holde fuldkommen ret vide ..... efter lovens 3-31-? pag. 477.

45b:

Jørgen Basse af Geising og medgrander (se nr. 41) ctr. Glibstrup grander. Forbyder til 3. ting så mange, som ej har lod og del på Geising mark eller skovgrund, at drive deres kreaturer til græsning på Geising grund. Ellers må de undgælde for vold og voldsdrift.

Derimod mødte Peder Sørensen og Sejr Andersen af Glibstrup. De fremlagde et skriftligt indlæg på papir nr. 18, 6 sk. Mener, at Geising grander ikke har nogen føje til at forbyde græsningen. For Glibstrup har fra arilds tid ..... Mener ikke, der bør tillades forbudsvidne idag, men først efter at Geising grander på egen bekostning ved sandemænds ed og tov ret og rigtig markskel på alle fornødne steder mellem Geising og Glibstrup har ladet udvise og med sten og stabel fuldkommen afskilte.

Geising grander får tilstedt deres forbudsvidne.

46:

Fredag den 25. august 1693:

Bendix Funk (se nr. 44) æskede dom over Jens Rasmussen i Jerlev. - Denne var ikke mødt.

Dom: Han har udlejet sin jord til andre og tilmed været ulydig mod regimentskriveren. Har heller ikke efter sognefoged Jens Bertelsens ansigelse indstillet sig til regimentskriveren. Han skal have sit fæste forbrudt.

46b:

Thomas Thomsen af Gammelby (se nr. 42) æskede dom over Niels Mortensen i Horsbøl og hans sønner for hedebrand. Niels Mortensen og hans søn Henrik Nielsen tilbød at aflægge ed på, at de var uskyldige i både at udbære og antænde ilden. Thomas Thomsen protesterede imod det, fordi der er klare beviser og tingsvidner imod dem.

Da efterdi der udi de fremlagte tingsvidner ikke udførligt eller egentlig meldes, hvem der har udbåret eller antændt ilden, tilmed de Sønderby mænd på Skovgård birketing har vidnet i sagen ....tilstedes det dem at aflægge deres benægtelsesed efter loven 1-6-6. - De aflægger eden. - Dom: De frikendes.

Stævning til samtlige Glibstrup og Geising mænd med deres tjenestefolk og alle, som myndige er, for at vidne om den skovskade, der er sket i deres skove af ild.

Peder Sørensen af Glibstrup, Søren Pedersens søn, sagde, at i hans fars selvejeremærke i Gesten skov er nogle gamle forfulede og rådne

ellerødder afbrændt på de steder, som forrige skovrider havde ladet rydde for jagtgarnene at sætte, når ulvejagten skete. - Han sværger på, at han selv er uskyldig.

Skovrider Jens Ibsen får tingsvidne.

47b:

Skovrider Jens Ibsen fører vidner ang. 3 risege, hver af størrelse ungefær til en stolpe. De har tale med hustruen til Jens Christensen i Gamst, som sagde, at hendes mand havde fået dem af Peder Sørensen i Glibstrup til reparation af huset. - Dette vedstod Jens Christensen. - Søren Pedersen af Glibstrup mødte på vegne af sin fader. Han vedstod, at hans far havde givet Jens Christensen træet. - Jens Ibsen satte i rette, at skønt Peder Sørensen er selvejer, har han ikke myndighed til selv at hugge i sin skovpart uden udvisning. - Opsat 14 dage.

48:

Jens Ibsen skovrider afhjemler syn på det ham tillagte gods i Geising: Anders Olesen ½ gård, Hans Svendsen ½ gård. Poul Feldings egen gård. - Gårdenes tilstand, besætning og avl er beskrevet.

Jens Ibsen fremlagde en synsforretning vedr. et stykke nyoprejst gærde. Synsmændene havde ikke fundet noget, som kan være til skovskade.

48b:

Fredag den 1. september 1693:

Hr. Elias Biener af Verst har stævnet Karen Madsdatter hr. Søren Nielsens af Verst til at påhøre vidnesbyrd. - Som vidner er stævnet Anne Albretsdatter, tjenende hr. Elias Biener, Maren Christen Olesens i Verst samt samtlige Verst bymænd og Anders Hansen i Asbo.

Anne Albretsdatter: For nogen tid siden, da skarpretteren af Kolding var i Verst, gik hun efter sin husbonds befaling hen at tale med ham og begære, at han ville lade sin tjener enten den næste eller følgende dag komme og feje præstens skorsten. Hun fik at vide, at skarpretteren var i ... Meinerts (?) hus. Gik derhen, og som hun fandt ... huset tillukket, rakte hun sin hånd ind

.... og så, at skarpretteren lå på en kiste med hr Søren Nielsens hustru Karen Madsdatter, og havde hans mund ved hendes mund, og da var ingen flere folk i samme hus, som hun så, og var Karen Madsdatters hovedskærf på hendes hoved. Men hun så ikke, om Karen Madsdatter og skarpretteren bedrev letfærdig utugt sammen. Siden derefter, da Karen Madsdatter kom gående på Verst gade og Anne Albretsdatter kom til hende, sagde Anne Albretsdatter til Karen Madsdatter og spurgte hende, hvad hun havde i kroen med mestermanden at bestille. Da Karen Madsdatter svarede og bad Anne Albretsdatter, hun skulle bie og tie stille.

Mads Philippi Aal af Kolding spurgte på vegne af Karen Madsdatter vidnet, om hun før eller siden har set Karen Madsdatter og skarpretteren gøre nogen uskikkelig i det hus. - Det havde hun ikke.

Maren Christen Olesens af Verst: Havde hørt samtalen på Verst gade. Karen Madsdatter havde sagt til Anne Albretsdatter, at hun skulle tie stille og vide, hvad det var, hun sagde. Da spurgte Maren hende, om hun havde gjort noget, som burde at ties. Hvortil Karen Madsdatter svarede og bad djævelen fare i sig, om hun noget, som ties bør, havde gjort.

Hr. Elias Biener blev af rettens betjente tilspurgt, om han havde Karen Madsdatter noget at beskylde, eller hvorfor han havde ført disse vidner. - Det havde han gjort for at erfare, om det var løgn eller sandhed, hvad der var berettet for ham om Karen Madsdatter.

Mads Philippi spurgte hr. Elias, hvorfor han har afvist Karen Madsdatter fra det højværdige nadverens sakramente. - Det var på grund af rygter, indtil han kunne erfare, om Karen Madsdatter var fri for utilbørlig omgængelse. For det andet fordi Karen Madsdatter har levet et uskikkelig levned i sus og dus med ryttere og andre, som hun i krohuse har søgt kompagni og samkvem med.

Karen Madsdatter tilbød sin benægtelses ed. Det blev hende tilstedt. Hvorpå hun aflagde ed på, at hun ej i ringeste eller højeste måder havde haft nogen naturlig menneskelig omgængelse med skarpretteren nogen tid eller noget sted.

Skarpretteren, mester Jochum af Kolding, tilbød sin benægtelses ed. Men som der ikke egentlig er sket nogen sigtelse imod Karen Madsdatter, og denne har aflagt sin ed efter egen instændige begæring, så synes ej fornøden videre eder derom her idag at stedes.

49b:

Jep Pedersen Kyed har stævnet Iver Tullesen i Skanderup og Marchor Nissen i Bønstrup angående de møllesten, som han har indkøbt i fællesskab med dem. Fremlagde et tingsvidne af Kolding byting og satte i rette, at de bør betale ham hans anpart.

Iver Tullesen og Marchor Nissen vedstod at have købt møllestenene sammen med Jep Kyed, og at de skulle give ham 40 Rdl. Men som Jep Kyed straks fortrød købet og efter begæring dem deres part i stenene afkøbte og lovede at betale ... hvorpå penge til de fattige blev ... samme sten efter eget behag at sælge, når han ville og kunne, og efter hans egen beretning for dem vel kunne have solgt dem med profit. Men for videre profit at søge har han ej villet sælge dem. Derfor er de hidtil blevet stående, dem så vel som Jep Kyed til fortrydelse. Alligevel tilbyder de nu at betale hans part i stenene, hans udlæg for købet. Eller hvis Jep Kyed vil betale dem deres udlæg, er de dermed fornøjede.

Jep Kyed ønsker, de skal bevise deres påstand, og tilbyder ed på, at han ikke har lovet dem 42 Rdl., og at de ikke gav ham fuldmagt til at sælge stenene. - Iver Tullesen og Marchor Nissen tilbød også deres ed.

Sagen opsat med henblik på mindelig afgørelse.

50:

Fredag den 8. september 1693:

Laurids Jensen Grøn i Egtved har på vegne af signr. Peder Lauridsen i Ribe stævnet Peder Jensen i Dyvelsrække og Peder Jensen Skræder ibidem for 6 års resterende skyld og landgilde. - Maren Jensdatter og Kirsten Pedersdatter, skyldnernes hustruer, vedstod på deres mænds vegne gælden. Men på grund af skatter, jordens skarphed og anden slet tilstand kan de ikke betale. Beder i dybeste ydmyghed, at gælden må blive dem efterladt. - De får opsættelse i 3 uger, så de kan tale med deres husbond derom.

50b:

Skovrider Jens Ibsen æskede dom over Jens Christensen i Gamst og Peder Sørensen i Glibstrup (se nr. 47).

Dom: Skovordinansens 32. artikel forbyder ikke, men tillader selvejere at hugge et og andet træ til nødtørft. Og det bevises ikke, at der er sket nogen upligt ved, at de to stykker træ er blevet hugget. Men Peder Sørensen har

foræret Jens Christensen træet til lhans kgl. ryttergårds forbedring fra de steder i hans skov, hvor det kunne være uden skovskade. - De skal ikke ikendes nogen straf.

Bendix Funk på vegne af regimentskriver Blangsted har stævnet Mikkell Poulsen i Ballesgård for utilbørlig medfart imod hans tjenestedreng. Niels Jensen og voldelig overlast imod Jens Nielsen i Torsted iflg. klage fra denne. - To mænd har den 24. august synet Jens Nielsens søn Niels Jensen, som havde tjent Mikkell Poulsen. (Mærkerne nævnes). - Opsat 3 uger.

Fredag den 15. september 1693:

Bendix Funk pva. regimentskriver Blangsted har stævnet Rasmus Hansen Kruse i Vamdrup for uforsvarlig bebyggelse på den selvejergårdspart i Stubdrup, Harte sogn, som han tilholder sig. - Rasmus Kruse svarede, at en eventuel bygfældighed burde have været bevist med lovlig synsrapport, og mente i øvrigt, at der på gårdsparten vel var så mange huse, som snart fornøden gøres. - Opsat 4 uger, så Bendix Funk kan lade foretage syn.

51b:

Bendix Funk ctr. Rasmus Nielsen i Ferup for afpløjning af det jord på Ferup mark, som hører til en gård i Stubdrup, som Anders Pedersen nu har fæstet. - Rasmus Nielsen mener ikke, at han har foretaget nogen ulovlig afpløjning, men han har kun pløjet på de steder, der tilhører hans iboende gård. Opsat 3 uger.

En skovfoged i Anst herred med fuldmagt fra ... af Drenderup ctr. Jep Nielsen i Asbøl for ulovlig skovhugst. Opsat 3 uger.

52:

Hans Sørensen af Knudsbøl har stævnet Hans Carstensen ibidem ang. et mellemgærde mellem deres botofter. Hans Carstensen har ikke villet gærde sin part. - Hans Carstensen fremstod og frivilligt med venlighed tog Hans Sørensen i hånden og bepligtede sig til, at når Hans Sørensen på sin bekostning lod opsætte gærde, så ville han på sin egen bekostning fremdeles vedligeholde gærdet.

Laurids Aagesen, skovfoged i Anst herred, fremlagde et oldensyn. Der er ingen olden i nogen af skovene.

52b:

Laurids Grøn af Egtved, skovløber i Jerlev herreds vestre skove, fremlagde oldensyn.

53:

Fredag den 22. september 1693:

Jep Pedersen Kyed (se 1/9) ctr. Iver Tullesen i Skanderup og Marchor Nissen i Bønstrup. - Dom: De skal holde kontrakten og betale Jep Kyed 40 Rdl. for møllestenene.

53b:

Lørdag den 30. september 1693, dagen efter Sct. Mikkelsdag:

Læst kgl. forbud mod kornvarers udførsel.

Bendix Funk ctr. Mikkel Poulsen i Ballesgård (se nr. 51). - Da denne berettes at være svag, er sagen opsat 14 dage.

For retten fremstod hr. Elias Biener af Verst. Kundgjorde, at såsom hans forrige tjenestekvinde Anne Albretsdatter har berygtet og påvundet Karen Madsdatter for skarpretterens indeværelse hos hende, og Anne Albretsdatter ulovligt er bortrømt, ... hendes vidne usandfærdigt og løgnagtigt ... Erklærer, at han i den sag ikke ved hende noget utilbørligt at beskylde, ej heller ved andet med hende til denne dag end det, som ærligt er. - Terkel Hansen af Kolding begærede på vegne af Karen Madsdatter, som selv var til stede, tingsvidne.

54:

Bendix Funk på vegne af en del Torsted mænd ctr. Erik Christensen i Torsted og hans hustru Anne Pedersdatter ang. utilbørlige skændsord, som hans grander mener sig alt for nær talt.

Vidner: En dag i høstbjergningen ved aftenstid blev Erik Christensen tiltalt af Laurids Hansen, at Erik Christensen med sit kvæg havde ladet Laurids Hansens korn opæde. Erik Christensen svarede, det var løgn. - Man har også hørt på Torsted gade, at Erik Christensen sagde, at Laurids Hansen havde volddrevet hans korn. . Hans hustru er en æreskælds- og skænds kvinde. Hun har kaldt Jens Nielsen en tyv og en skælm og hans hustru en brændt lang tøfue. - De har ladet deres uagtsomme børn passe deres kvæg og ladet det drive mellem de andre granders korn.

54b:

Laurids Grøn af Egtved ctr. Niels Lauridsen i Vork for hvad ulovlighed han har gjort i kronens skov. - Han havde sat ild til et træ i en skov for at få fat i en bisværn.

55:

Laurids Jensen Grøn af Egtved på vegne af meget fornemme mand signr. Peder Lauridsen af Ribe æskede dom over Peder Jensen Skræder i Dyvelsrække og Peder Jensen den unge ibidem (se nr. 50). Kræver betaling eller fæstes forbrydelse. - Dom: De skal betale.

55b:

Fredag den 6. oktober 1693:

I stedet for Bartram Pedersen, som er syg, fungerer hans søn Peder Bartramsen som skriver.

Laurids Aagesen, skovfoged i Anst herred, (se nr. 52), ctr. Jep Nielsen i Asbøl. - Vidner var med skovfogeden i Gelballe skov. De så 3 bøgestubbe. Fulgte vognsporene lige til Jep Nielsens gård, hvor de fandt noget kløvet træ. Men om det var af stubbene, som de fandt i skoven, vidste de ikke. - Jep Nielsen nægtede ikke at have hugget træet i Gelballe skov. Han aflagde ed på, at han kun havde hugget een, og det var af fornødenhed til reparation af hans vogn. - Opsat 14 dage, om Jep Nielsen kan opnå øvrighedens forladelse.

56:

Laurids Aagesen ctr. Christen Sørensen i Jordrup for ulovlig skovhugst. Skovløber Anders Pallesen har truffet ham i Jordrup skov med 5 risege og 20 risbøge. - Opsat 14 dage.

Bendix Funk ctr. Rasmus Nielsen i Ferup (se nr. 51) for ulovlig afpløjning. Han er ikke mødt og tilsiges til at møde om 14 dage. Ellers vanker der faldsmålsbøder.

Anders Hansen af Asbo pva. samtlige Asbo grander har stævnet Bække bys beboere, som har bæster ... Forbød til 3. ting Bække beboere at lade deres kreaturer græsse på Asbo grund. - Derimod mødte Jens Olesen af Bække og svarede, at Bække bys bæster og kvæg har i 30 år ulast og ukæret gået over på Asbo mark. Tilbød, at de opsatte hver sin anpart af en forsvarlig grøft og dige mellem Asbo og Bække marker. - Anders Hansen mente ikke, der var brug for grøft eller dige. For der findes rigtig stene og stabel til markskel. Hvis Bække folk vil have et dige, må de oprette det på egen bekostning. Og Jens Olesen sparede sin sandhed, når han sagde, at det havde været ulast og ukæret.

56b:

Fredag den 13. oktober 1693:

Bendix Funk pva. regimentsskriver Blangsted ctr. Rasmus Hansen Kruse i Vamdrup (se 15/9). Æskede dom. - Opsat 14 dage.

57:

Jens Nielsen af Torsted har stævnet Anne Pedersdatter ibidem med hendes mand Erik Christensen ang. hvad æreskældsord hun den 30. september her for retten sagde til Jens Nielsens hustru. De, som var stokkemænd den pågældende dag, er stævnet for at vidne om, hvad de hørte den dag. Anne Pedersdatter havde sagt til Jens Nielsens hustru, at det var løgn, hvad hun sagde, og hendes vidne var ikke dygtigt.

Samtlige Hindum beboere fremstod og gav til kende, at såsom nogen tvistighed har været imellem dem indbyrdes angående deres vide og vedtægts holdelse, særdeles mellem Eskel Hansen, Jens Olesen og Niels Bertelsen, så vedstod de nu .... at de er forligte på efterfølgende måde: Hvad Eskel Hansen hidtil med rette til hyrdeløn resterer, skal han betale straks uden modsigelse. Og siden skal han, hans hustru og underværende folk og børn og de andre i Hindum holde tilbørlig, nabolig, venlig og forligelig omgængelse, vide og vedtæg og hverken hemmeligt eller åbenbart enten med ord eller gerninger give årsag til ydermere tvist, klage, klammer eller trætte og ej i nogen måde uførme skade slå eller forjage nogen sin nabos og granders bæster eller kvæg, lidet eller stort, men enhver deres vides og vedtægtsbrevs indhold såvel i alle andre måder skal ske og vederfares ret og skel, som forsvarligt agtes kan. Og hvo sig derimod forsætligt forser, skal uden modsigelse straks af granderne lade sig af sin bo og gods frapante fuld værd for fire Rigsdaler, som til rettens betjente her i retten skal leveres og efter deres godtbefindende til fattige og andre steder uddeles. Og skal herudinden agtes, at alle og hver mands enge, som af trækning kan ske skade og fordærvelse, skal af alle grander og naboer for bæsters og kvægs optrækning holdes i fred under tilbørlig straf og brøde og skadens betaling af den, som sig derimod forser.

57b:

Herforuden kongen, husbonden og byen hver deres rette bøder og sagefald forbeholdes, så vidt efter loven og vide og vedtægt hør og bør. Hvilket således i ovenmeldte tingsvidne skal indføres.

Fredag den 20. oktober 1693:

Skovfoged Laurids Aagesen æsker dom over Jep Nielsen i Asbøl. - Dom: Han har selv vedstået at have hugget den ene af de risbøge, han søges for, uforvist og har aflagt ed på ikke at have hugget mere. For den ene risbøg skal han lide efter skovforordningen.

58:

Bemeldte Laurids Nielsen (!), skovfoged, æskede dom over Christen Sørensen i Jordrup for ulovlig skovhugst (se nr. 55 og 56). - Dom: Han bør

lide efter skovforordningen.

Jep Nielsen m.fl. af Torsted ctr. Erik Christensen i Torsted og hans hustru ang. deres utilbørlige skælderier og anden ubillig omgængelse samt vedtægtens modvillige overtrædelse. ... Mener, de bør undgælde efter loven og holde vide og vedtægt. - Erik Christensen svarede, at han ej vidste for sin egen person at have talt nogen af hans naboer for nær eller betet sig imod dem med nogen utilbørlighed, og om hans hustru kan have fortalt sig, beder han, at det må efterlades hende. Og det skal ej ske efterdags. - Laurids Hansen og Jens Nielsen æskede dom. Osat 3 uger.

58b:

Fredag den 27. oktober 1693:

Joen Nielsen Griis i Bølling er sættefoged i herredsfogedens sted, mens denne er syg. Poul Gjermansen i Bølling er sætteskriver.

Bendix Funk pva. regimentskriver Blangsted ctr. Rasmus Nielsen i Ferup (?), for ulovlig afpløjning. Opsat 8 dage.

59:

Fredag den 3. november 1693:

Læst forordning om kornskatten for 1694.

Fredag den 10. november 1693:

Menige Egtved grander lod ved Peder Pedersen ibidem forbyde til 1. ting alle omliggende byers beboere at drive deres bæster og kvæg på Egtved mark til græs.

Fredag den 17. november 1693:

Egtved granders forbud, 2. ting.

Bendix Funk pva. regimentskriver Blangsted ctr. Rasmus Nielsen .... Synsmænd har været på Ferup mark og synet noget jord tilhørende en øde

ryttergård i Harte Stubdrup. Der har været frapløjet lidt til den side, hvor Rasmus Nielsens agre ligger. - Rasmus Nielsen erklærede, at han ikke vidste af, at han havde pløjet over renen. - Bendix Funk mente, at der ved landmålingen var gjort så rigtig forklaring om al agerlands størrelse og bredelse, at ingen ved overpløjning kunne undskylde sig med uvidenhed. Mente, han bør dømmes for bevidst overpløjning over renen. - Opsat 3 uger.

60:

Fredag den 24. november 1693:

Mikkel Andersen af Bølling er sættefoged.

Niels Nielsen af Egtved pva. samtlige Egtved grander har stævnet de omkringliggende byers grander til forbudsvidne, 3. ting. - De indstævnede svarede, at såsom deres bæster af alders tid og så længe, de kan mindes og ihukomme, har gået og drevet til græs i fællig uden anke og påklage, horn imod horn og klov mod klov, så burde det og herefter fremdeles som tilforn uforhindret at passere medmindre dem ved sandemænds lovlige forretning bliver udvist ret og fuldkommen mærkeskel. - Niels Nielsen protesterede, særdeles fordi ej nogen for dem enten vil give skat eller skyld uden dem selv.

60b:

Peder Pedersen af Egtved ctr. Maren Thomasdatter i Knudsbøl. Hun har bemægtiget sig noget havre af den jord, som han har lejet af hende. Opsat 14 dage.

Fredag den 1. december 1693:

Morten Lauridsen pva. regimentskriver Blangsted har stævnet et besøvet kvindfolk, Else Pedersdatter. Hun blev stævnet for Anders Oxvigs dør i Vesterby, hvor hun sidst har været og hvorfra hun er bortdraget. Anders Oxvig selv er også stævnet for lejermål. Opsat 8 dage.

61b:

Niels Jensen i Højrup, et lovbudsvidne. - Tulle Pedersen af Ferup lovbød til 3. ting ½ otting selvejerjord på Højrup mark. Niels Jensen og hustru Mette Nielsdatter begærede at købe. Laurids Hansen af Torsted og hans kære hustru Maren Tullsdatter samtykkede.

62:

Niels Jensen og hustru fik skøde af Tulle Pedersen og hustru Anne Carlsdatter.

62b:

Fredag den 8. december 1693:

Bendix Funk pva. regimentskriver Blangsted (se nr. 62) ctr. den besovede kvindesperson Else Pedersdatter og Anders Oxvig i Vesterby. De var ikke mødt. Bendix Funk gav Else Pedersdatter til sag, formedelst hun var besovet og tjente på ryttergodset hos Anders Nielsen i Vesterby. Mente, hun udførligt skulle erklære sin rette barnefader og betale sine lejermålsbøder eller derfor videre at undgælde. Opsat til 1. tingdag efter jul.

(Bendix Funk) pva. regimentskriver Blangsted æskede dom ctr. Rasmus Nielsen i Ferup for afpløjning (se nr. 59). Rasmus Nielsen erklærede igen, at det var sket, uden at han vidste, at han havde pløjet over renen, og bad om, at det måtte efterlades ham. Bendix Funk krævede dom. - Dom: Rasmus Nielsen søges for at have over renen afpløjet noget jord på Ferup mark fra den øde ryttergårds grund i Harte Stubdrup, og Rasmus Nielsen undskylder sig med at være ganske uvidende om det. Han bør betale så meget, som der kan avles efter dannemænds sigelse på samme jord, og bøde til husbonden 3 lod sølv.

63:

Peder Nielsen i Refsgård, et lovbudsvidne. - Thomas Christensen af Refsgård lovbød til 3. ting halvdelen af den halve selvejergård, han bebor i Refsgård. Peder Nielsen, som har Thomas Christensens datter Maren Thomasdatter til ægte, begærede at købe. - Niels Nielsen af Egtved og

hustru Anne Videsdatter og Christian Hansen Randulf af Jordrup og hustru Kirsten Videsdatter samtykkede.

63b:

Skøde fra Thomas Christensen og hustru Karen Pedersdatter til deres svoger Peder Nielsen og hans hustru, deres kære datter Maren Thomasdatter, på den kvarte gård.

64:

Søren Knudsen af Vrå fremlyste ....

64b:

Fredag den 15. december 1693:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged. Herredsfogeden er syg.

Jens Ibsen, skovrider i Anst herred har stævnet Laurids Nielsen, Rasmus Nielsen, Laurids Christensen og Mads Lauridsen samt Jens Poulsen Rytter, alle af Jordrup, for ulovlig skovhugst. - Paaske Nielsen og Christian Hansen Randulf af Jordrup har synet et stk. risbøg med nogle grene over, som på Laurids Nielsen Tybos vogn lå i Paaske Nielsens gård i Jordrup. Skovrideren gjorde straks forbud imod, at vognen og træet blev fjernet fra gården. Men om natten forsvandt den. Samme tid så de to mænd en risbøg og en rise ved Rasmus Nielsens hus, som syntes gammelhuggen. - Opsat til 1. tingdag efter jul.

Elias Biener af Verst har stævnet Maren Knudsdatter og Anne Nielsdatter for hr. Elias Bieners køkkendør i Verst, hvor de sidst tjente og er frarømt, for ulovlig afvigelse af tjenesten. - Søren Hansen og Poul Sørensen, begge tjenende hr. Elias Biener, er stævnet til at vidne: Maren Knudsdatter rømte om natten, og Anne Nielsdatter rømte 3 dage derefter. De vidste ikke af, at de kunne have billig årsag dertil. Dog berettede Anne Nielsdatter, efter at Maren Knudsdatter var bortrømt, at begge piger om nattetider, efter at præsten og hans hustru var gået i seng, for dem selv både kogte sødgrød at æde og ....., og de hørte også Maren ....hun i nogen måder var beskadiget ...

klagede hun sig enten i en og anden måde. Nogen tid før end Maren Knudsdatter borttrømte, havde hun beklaget sig at være svag og fik derfor lov at drage hjem til Nebel, hvor hun da straks på Nebel mark gjorde fuldt arbejde. - Jep Pedersen af Vester Nebel stod på Maren Knudsdatters vegne til genmæle.

65b:

Fredag den 22. december 1693:

Christian Hansen Randulf af Jordrup, lovlig værge på vegne af Maren Jørgensdatter, sal. Bertel Udesens efterleverske, har stævnet Søren Udesen Haar, borger i Kolding, og hans broder Peder Udesen den yngre ibidem til skiftes afsigelse efter afdøde sal. Bertel Udesen, som boede og døde i Jordrup. - Boet beløber sig til 170 rdl. Til gæld er der blevet gjort udlæg for 91 Rdl. Af den øvrige beholdne formue tilkommer enken halvdelen og børnene halvdelen. Farbrødrene er blevet udpeget til værger.

Derimod fremstod Søren Haar og formente, såsom han er en borger i Kolding og hans sal. broders arv er falden på landet, tilmed han på sit syn og øjne er brækkelig og ugrander og derforuden i gæld og vidtløftighed geråden, mente derfor ikke, at han kunne forordnes til formynder. Der blev givet til gensvar, at loven 3-17-2 pag. 524 tilholder, at næste værge efter fader er broder. Søren Haar begærede så, at de varer og midler, der var tillagt børnene, måtte leveres ham eller rede penge derfor. Evt. at hele boet blev solgt ved offentlig auktion. - Christian Hansen Randulf erbød sig ... næstkommende Mikkelsdag ... at betale børnenes arv til værgerne imod at beholde varerne. - Han lovede, at om 3 uger skal Søren Haar få underskrevet sikftsbrev og arven enten i rede penge eller i varer. Eller også vil der blive holdt auktion.

Peder Udesen fremkom med et skriftligt indlæg: Loven forbyder nogen ledig og løs person at antage værgemål. Og han agter til foråret sit håndværk og fortun på fremmede steder at søge.

67:

Herredsskriver Bartram Pedersen lod fremlyse en hvid so, som en tid lang, og mest i hans gård, har været i byen.

Alt forskrevne og ej videre her for ret og ting at være beskrevet passeret, fra tingretten blev sat og holden den 25. november 1692, og indtil idag den 22. december 1693, da ret og ting her samme dag var endt og afholdt, testerer Bartram Pedersen, herredsskriver.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30017)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1692-97

Tingbogen er forvitret fornedet ud mod hjørnet.

1694

67:

I Jesu Chriti Navn Begynde Vi Dette Nye Aar at skrive 1694 Og Holde Ting og Rettergang Paa Anst, Jerlev og Slaugs Herreds forordnede Tingsted..

Fredagen den 12. januar blev retten betjent af Bertel Jensen Krog i Bølling, herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov, herredsskriver, og Niels Nielsen af Hudsted, tinghører. Otte tingmænd: forn. Niels Nielsen i Hudsted, Iver Jessen af Verst, Johan von Essen i Tersbøl, Niels Gilladsen i Egtved, Peder Pedersen ibidem, Peder Jensen i Bøgvad, Peder Lauridsen i Spjarup og Mikkel Andersen i Oustrup.

Læst kgl. forordning om matrikelskat og rytterholdspenge og okse- og flæskeskatten i Danmark for 1694.

Skovløber Christen Olesen i Verst i skovrider Jens Ibsens fravær (se no. 64) ctr. Laurids Nielsen, Rasmus Nielsen og Laurids Christensen i Jordrup for ulovlig skovhugst. Mener, de bør lide efter forordningen, og Laurids Nielsen Tybo, som imod arrest og forbud om natten har ladet sin vogn med påhavende læs udtage af Paaske Nielsens gård, bør i særdeleshed lide for --
- . - Opsat 8 dage.

67b:

Hr. Elias Biener (no. 65) gav Maren Knudsdatter og Anne Nielsdatter til sag for deres ulovlige bortrømmelse. Opsat 4 uger.

Sr. Jep Jensen af Nebel, kirkeskriver over Alminde Syssel, i hånd tog Maren Knudsdatters stedfar Christen Jørgensen af Vester Nebel og fik fuldmagt til at påtale Maren Knudsdatters sag imod hr. Elias Biener. Denne er stævnet til at påhøre vidner. - Fremlagde attest fra hr. Niels Fog, sognepræst til Starup og Nebel menigheder, ang. Maren Knudsdatters bekendelse i hendes svaghed. - To vidner bekræfter, at de har hørt samme bekendelse. De havde set, at et stykke hud var af hendes næse. Det havde Elias Biener gjort. - Denne vil svare skriftligt om 14 dage.

68:

Fredag den 19. januar 1694:

Bendix Funk (varsel 1/12) ctr. Else Pedersdatter. Ingen var mødt på hendes vegne. Men Anders Nielsen af Vesterby sagde, at Else Pedersdatter en onsdag før jul stod åbenbart skrifte i Ødsted kirke for lejermål med en person, hun selv udlagde at være hendes barnefader.

Dom: Da hun har ladet sig beligge på ryttergodset, skal hun betale sine lejermålsbøder til regimentskriver Blangsted.

68b:

Jens Ibsen, skovrider i Anst herred (no. 64 og 67) æskede dom ctr. Rasmus Nielsen, Laurids Christensen og Laurids Nielsen for ulovlig skovhugst. - De sagsøgte mødte undtagen Laurids Christensen.

Dom: De bør lide efter loven og skovforordningen. Og Laurids Nielsen skal desuden - for at have fjernet vognen fra Paaske Nielsens gård - straffes efter øvrighedens godtbefindende.

(Fredag den 26. januar 1694):

69:

Peder Christensen, et vidne. To personer er stævnet til at være hjemmel for

den hest, som Niels Sørensen i Hejnsvig er blevet frataget af Bent Chrstensen i Urre. Denne er også stævnet. - Opsat 8 dage.

Lørdag den 3. februar 1694:

Hr. Elias Biener af Verst ctr. Maren Knudsdatter i V. Nebel. Fører nogle kvinder af Verst som vidner. - Marie Sørensdaughter: Kort tid efter, at Maren Knudsdatter om Mikkelsdag var kommet i præstens tjeneste, kom hun og klagede sig, at hun havde ondt i hovedet. Marie Sørensdaughter gav hende noget hovedvand. Siden kom hun igen og klagede, at hun havde ondt i sin ene arm. Det kunne Marie Sørensdaughter ikke give hende noget for. Derefter kom Maren af sin tjeneste og var nogen tid borte. Hun kom tilbage. Og da hun en dag af sin madmor blev sendt til Marie Sørensdaughter, havde hun et stort klæde om hovedet. Hun havde forklaret, at hun var blevet svag igen.

Johanne Madsdatter: Da Maren formedelst svag var af tjenesten første gang og hendes søster imidlertid var der i hendes sted, og hun var kommet tilbage igen, da sagde hun, at hun ikke kunne blive der; hendes søster måtte blive der i hendes sted.

Else Hansdatter: Havde hørt Maren sige, at hun hverken ville eller kunne blive i tjenesten, fordi hun var svag. Ved ikke af, at Maren har haft nogen billig årsag til at begive sig af tjenesten.

Christen Olesen af Verst: For nogen tid siden var han inde i Laurids Madsen Rytters hus, og Maren kom derind.. Hun så mager og skrøbelig ud. Han spurgte hende, hvorfor hun så så ilde ud, om hun ikke fik mad nok. Hun svarede, at hun ikke kunne klage over øl eller mad, men hun kunne med sin svaghed hverken tjene præsten eller andre.

70:

Poul Gjermandsen i Bølling og Christen Nielsen i Stubdrup, et afkald. - Gjermand Poulsen af Jerlev gav til kende, at hans kære morbror Poul Gjermandsen tilligemed Christen Nielsen i Højen Stubdrup, begge hans sidste tilforordnede værger, har betalt ham alt, hvad de har haft i værgemål efter hans sal. fader Poul Jørgensen, som boede og døde i Jerlev.

70b:

Fredag den 9. februar 1694:

Poul Gjermandsen i Bølling er sættefoged.

Hr. Elias Biener æskede dom ctr. sine borttrømte tjenestepiger Maren Knudsdatter og Anne Nielsdatter.

Dom: De har ikke haft føjelig årsag til rømningen. De skal betale til deres herskab ½ års løn. Hr. Biener forbeholdes de øvrige krav, han kan have til dem.

71:

Fredag den 16. februar 1694:

Fredag den 23. februar 1694:

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Hans Bertelsen i Horskær for ulovlig skovhugst i kgl. skov og vildtbane, nemlig i Vamdrup Horslykke. Vester Vamdrup bymænd er stævnet som vidner. - Nogle mænd har været med skovrideren i Vester Vamdrup Horslykke, hvor de så, at der var hugget 32 risege og 3 risbøge, som efter rodens størrelse syntes at kunne være tjenlige til stolper og sparrer at bygge med. De havde ransaget de nærmeste mistænkte steder, først i Horskær rytterhus. De fandt en del træ hos Hans Bertelsen (det er angivet, hvad stykkerne kan bruges til). Men de ved ikke, om træet er det samme, som blev hugget i Horslykke.

71b:

Skovrideren har stævnet Niels Juncker og Laurids Jensen i Lille Anst for ulovlig skovhugst i Vester Vamdrup Horslykke. Samtlige Vester Vamdrup bymænd samt Jens Hansen, som tjener Hans Bertelsen i Horskær, og Knud Iversen ibidem til at vidne. - Vidner: Den 5. februar var de med skovrideren i Lille Anst. Fandt træ ved Niels Junckers og Laurids Jensens gårde. Men de vidste ikke, hvor træet var fra. - Niels Christensen Juncker og Laurids Jensen mødte og fremlagde hjemmelsbrev på stemplet papir: Claus Maltesen Sehested til Estrupgård har forundt sine og sin broders tjenere det tømmer, som nu ligger ved deres gårde.

72:

Fredag den 2. marts 1694:

72b:

Morten Pedersen og Laurids Olesen, begge af Amledsbølle har stævnet samtlige Amledsbølles grander at vidne om den ildebrand, der er overgået dem sidste år omkring Sct. Bartholomæi tider. Deres salshuse var sammenbyggede, tilsammen 16 fag. Ilden tog overhånd på grund af den stærke blæst. De er gerået i armod.

Laurids Nielsen af Amledsbølle har stævnet Poul Gjermandsen af Bølling for gæld. Denne protesterer: Varslet er ikke helt lovligt. - Laurids Nielsen fremlagde en obligation af 1676 fra Poul Gjermandsen til sal. Niels Lauridsen i Amledsbølle på 4 Rdl. - Poul Gjermandsen mente, at da kald og varsel var afslået og obligationen ej på den rette forordnede og da gyldige sort papir til slig brug var skrevet, den da i retten til videre ansøgning burde uforanderlig at forvares. Det blev samtykket. - Derefter blev parterne forenede i mindelighed, idet Poul Gjermandsen ej aldeles benægtede gælden, men taled Laurids Nielsens minde, og obligationen, som var gammel, reven og besudlet, at man næppelig ret kunne kende, hvad des indhold eller gyldig var, blev derfor af begge parter frivillig og endrægtigt kasseret og i stykker reven.

73:

Fredag den 9. marts 1694:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Peder Pedersen Hjuler i Seest for ulovlig skovhugst. - Vidner har været med skovrideren i Peder Hjulers gård og så et stk. fersk risbøg med 2 kloer, tjenligt til en hjuler hugstok, og 3 rodhugne ege. - Skovfoged Hans Jørgensen vidner, at Peder Hjuler havde sagt, at han ville hugge træet for skovrideren næse og ingen adspørge. Og da skovrideren ville gå ind ad døren i huset, og Peder Hjuler før ham var indgået, da tog Peder Hjuler en økse, hævede den i vejret og sagde til

skovrideren, at dersom han kom ind, da skulle han få en ulykke. - Thomas Hansen af Skanderup: Kom kørende fra Kolding, og på vejen i Skanderup skov så han, at Peder Hjuler stod med en karl ved vejen på Anders Sørensens skovpart og havde hugget en risbøg. Han sagde til Peder Hjuler, at han skulle være sig for Anders Sørensen. Hvortil Peder Hjuler svarede, at han gav Anders Sørensen en god dag. - Peder Hjuler var ikke mødt.

74:

Kaptajn Johan Geisler har stævnet nogle mænd af Ødsted til at vidne om en soldat ved navn Niels Poulsen, som skal være bortkommet af tjenesten: Nogle få dage før Sct. Pouls dag, da de stod og savede ved adelgaden i Ødsted, da så de, at velbyrdige Kej Blomme, som de kendte, kom kørende forbi sydpå. Straks efter kom en nand ved navn Niels Poulsen, som de også kendte helt godt, soldat. Han spurgte efter Kaj Blomme og sagde, at han skulle med ham. Han lejede en hest af Poul Madsen for at kunne nå Kej Blomme i Hesselballe. - Mads Jensen af Hesselballe: Niels Poulsen var kommet til hans hus og havde bedt ham om at skaffe hesten tilbage, og nu ville han følge Kaj Blomme, der nu var hans husbond. Så begav Niels Poulsen sig på vej efter Kaj Blomme.

74b:

Hans Børner i Bække er stævnet for at påhøre skøde og fremvise sit fæstebrev på det boel i Bække, han bebor, og som postmester Hans Lund i Kolding agter at iretteføre. - Jens Olesen af Bække fremlagde pva. Hans Lund et skøde på det boel, som Hans Børner bebor og Bække kirke hidtil har tilhørt, og som nu er solgt til Hans Lund.

Mads Pedersen, forrige ridefoged over Løvenholms grevskab, kundgjorde, at såsom han den 2. marts har for retten beklaget, hvorledes en rytter af major Claudius' kompagni ved navn Christen Mikkelsen ham i hans moders hus i Egholt den 27. februar voldeligt havde overfaldet, og Mads Pedersen da samme sit klagemål ikke lod beskrive, formedelst han ingen kunne få, som rytteren turde varsel give af frygt for overlast. Thi gav Mads Pedersen nu atter last og klage over rytter Christen Mikkelsen, fordi han den 27. februar, han Mads Pedersen sad ved bordet i sin moders hus og spise ....

overlast .... og sagde, han ville slå ham, og ...at hans hjerne skulle sidde på væggene, og mange gange sagde, at han ville skyde ham ihjel. Så snart Mads Pedersen rejste sig fra bordet, slog rytteren ham og lod se offentligt uden al frygt, hvad hans vilje var. Husets og fremmede folk kom imellem dem og hindrede rytteren i hans drabsgerning. Mads Pedersen slap ud. Rytteren tog kårde og pistoler og søgte efter ham med trusselsord. Man hindrede ham i at komme ud af huset. Han nedbrød en dør med vold og magt og brækkede et vindue i stuen, skød 3 skud i huset. Mads Pedersen vidste endnu ikke, hvor han dag eller nat kunne være med fred og i frifrelse. Beder om øvrighedens og rettens forsvar, og at kongens varselsmænd måtte udmeldes. Hverken vidner eller varselsmænd har hidtil turdet lade sig bruge.

75:

Fredag den 23. marts 1694:

Skovrider Jens Ibsens sag (se nr. 73) opsat 8 dage.

Efter at dette var indført, fremkom Bertel Madsen, som sagde sig fra Koldinghus ..... - Fremlagde nogle forordninger: 1) angående kirkers, skolers og hospitalers regnskabers klarering, 2) om ægteskabsløfter og jaord blandt de personer, som er i rangen adel eller lige ved adel agtet, 3) om overlast og drab. - De blev oplæst og påtegnet og igen leveret Bertel Madsen i hænde at overleveres til amtstuenes betjente.

75b:

Fredag den 30. marts 1694:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged. Herredsfogeden er syg.

Skovrider Jens Ibsens sag opsat til efter påske.

Skovfoged Laurids Aagesen lod afhjemle syn på ulovlig skovhugst i skovene i Anst herred (Blandt synsmændene er Hans Madsen i Hjarup). Hver skov er nævnt. I Hjarup skov var hugget 4 gamle forformede og fast

rådne bøge.

76:

Fredag den 13. april 1694:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged. Herredsfogeden er syg.

Mads Pedersen af Egholt har ladet stævne rytter Christen Mikkelsen for hans kvarter i Karen sal. Peder Mikkelsens gård i Egholt. Varselsmændene havde talt med folkene i gården, som sagde, at rytteren ej var hjemme. - Vidner bekræftede Mads Pedersens klage. - Søren Frandsen og Maren Poulsdatter: Om natten mellem juledag og 2. juledag hørte de, at rytteren kom uden for Karen sal. Peder Mikkelsens hus, da de fleste af husets folk var i seng. Han ville ind. Pigen svarede ham, at han ikke kom ind. Han svarede, han ville ind og have brændevin, eller han ville slå døren ned; og Mads Pedersen skulle ud af samme kvarter, eller Fanden skulle føre ham ud. Derefter gik rytteren om ved vinduerne og brugte samme ord med flere trusler. Søren Frandsen har hørt ham skælde på ridefogeder, procuratorer og hundsfotter.

Rytteren stod til vedermål: Han vidste ikke, at Mads Pedersen havde noget i hans kvarter at bestille. ... om noget af ham er forset, er det sket ved drukkenskab af brændevin.

Mads Pedersen spurgte korporal Christen Jensen, om han ville tage rytteren i forvaring, indtil Mads Pedersen tilbørlig forsikring for liv og velfærd blev sat, eller korporalen selv ville svare til al påfølgende befrygtende ulemper.

77:

Skovrider Jens Ibsen af Skanderup ctr. Peder Pedersen Hjuler i Seest. Fremlagde indlæg: Han bør betale 10 Rdl. for hver eg og 8 Rdl. for hver bøg samt betale bøde til de fattige for sin hårde trussel. Opsat 14 dage.

Peder Christensen Smed i Hjarup på egne vegne og sin umyndige søns Knud Pedersens, der er i sin alders 13. år, og datter Kirstine Pedersdatters, udi hendes alders 19. år, deres vegne tillige med Niels Pedersen af

Lunderskov på sin trolovede fæstemø Anne Johanne Pedersdatters vegne, som er Peder Smeds ældste datter, for retten fremlagde en skriftlig registrering, vurdering, skifte og delingsforretning, holden og sluttet i Peder Smeds hus og bo i Hjarup d. 3. april efter hans afdøde sal. hustru Kirsten Knudsdatter, imellem ham på den ene side og hans bemeldte børn på den anden side. Hvor da boets forefundne midler og formue bedrager sig til summa penge 333 Rdl og derimod al boets bortskyldighed, så vidt angiven og til betaling samtykket er, penge 35 Rdl., som fra boets midlers summa afdrages, bliver så igen penge 292 Rdl.

Og som faderen Peder Christensen Smed med vedkommendes samtykke forlods uden vurdering er tilladt selv at nyde hans seng og kiste, så vel og begge døtrene, Anne Johanne og Kirstine Pedersdøtre, i lige måder forlods uden vurdering forundt og tilladt sig selv til egen nytte og brug at nyde og imellem dele deres sal. afdøde moders efterladte gangklæder samt hver et skrin. Hvorimod sønnen Knud Pedersen intet for sin person særdeles eller uden vurdering at nyde tillagt, så er derfor af menige vedkommende samtykket, at Knud Pedersen, som er ung og umyndig, alene for sig selv til hans skolegang og anden behøvende fremtarvs forbedring foruden hans rette hovedlod forlods skal nyde og have af forskr. hans midlers beholdne summa (297 Rdl.) 20 Rdl. Bliver så igen til endelig deling imellem faderen og hans ... penge 277 rdl. ... Peder Christensen Smed den halve part, som er ... sønnen Knud Pedersen, som tager en broderlod, tilkommer deraf 69 Rdl. og derforuden de særligt forlods bevilgede 20 Rdl. ... ialt 89 Rdl. - Anne Johanne Pedersdatter tilfaldt en søsterlod, som er 34 Rdl. Og Kirstine Pedersdatter i lige måde 34 Rdl. - Hvad sig videre belanger forn. børns ermeldte mødrene arv, så er faderen Peder Christensen med alle vedkommendes og pårørendes samtykke ... derom sluttet og forenede, at han selv hans børn uden hinder eller bekostning al den bortskyldige gæld, som indført er, skal betale, så vel hver af hans ommeldte børn sin nu tilfaldne og specificerede mødrene arvepart i rette tide, som herefter meldes, med rede penge og skadesløst contentere og betale. Hvorimod igen han selv efter egen behag skal nyde, beholde og uden nogen uddeling til disse hans børn sig nyttig gøre al boens forindførte registrerende og vurderende midler, gods og formue.

Og som sønnen Knud Pedersen er ung og umyndig, så har faderen lovet og sig bepligtet, samme sin søn med føde, klæde, skolegang, optugtelse, tilsyn og al anden tilbørlig fornøden behøvende fremtarv at forsyne og

vedligeholde, som en ret kristen fader med rette bør og for Gud samt al kristen øvrighed forsvarlig og ustraffelig agtes kan, indtil drengen, som nu er i hans 13. år, bliver hans egen værge og fulde 25 år efter loven, om faderen ellers så længe bliver levende. Imidlertid skal Knud Pedersens bemeldte mødrene arvs kapitqal, som er 89 Rdl., hos faderen forblive uden nogen rentes givelse til samme bemeldte tid, nemlig når Knud Pedersen bliver 25 år gammel, da skal hans fader Peder Christensen Smed ham hans omrørte mødrene arvs kapital redelig og aldeles skadesløst contentere og betale.

På ovenmeldte tilbørlige og forsvarlige retteste og ustraffelige måde har Peder Christensen Smed lovet og bepligtet at opføde og klæde, forsyne og til ære og lære fremholde hans datter Kirstine Pedersdatter efter hendes stands gebør, indhil hun i ægteskab kan blive forsynet, om han så længe lever og hendes ... mødrene arvs kapital imidlertid hos ham at stå uforrentet, og hende, ellers dertil i rette behøvende lovtide, når påæskes og fornødenhed det billigt udkræver med betaling at svare og til hendes rette værge og fuldmyndiget i alle måder rigtig uden forkortelse eller skade at betale.

Angående Anne Johanne Pedersdatters ... mødrene arv, så belover Peder Christensen Smed hende tillige med hendes trolovede fæstemand Niels Pedersen, derfor forderligst taknemmelig at contentere og betale efter derom deres .... forening. Hvormed de nu på alle sider og hver ... vel tilfreds. ... fulde fri vilje og venlig samtykke er sluttet og fuldbragt.

Thi lover og bepligter sig Peder Christensen Smed på egne og sine forn. umyndige børns vegne så vel og Niels Pedersen af Lunderskov på egne og sin trolovede fæstemø Anne Johanne Pedersdatters vegne, en for alle og alle for en, for dem og alle deres arvinger, at holde hverandre, de umyndige så vel som de selvmyndige, samt oveværende skiftes forvalter og vurderingsmænd med deres arvinger og anrørende for alle påfølgende præstentioner, fortrædeligheder og skade aldeles uden skade og skadesløst i alle måder, og til bekræftelse med egne hænder denne i stervboen holdne og sluttede skifteforretning underskreven. Actum stervboen i Hjarup ut supra. Peder Smed, Niels Pedersen, J. Jensen Breballe, Jens Poulsen, Bartram Pedersen, CKB, SCS, Jep Christensen Snogdal, OIS.

Samme forskr. registrering vurdering skifte og delings endelige slutning og forretning blev nu her idag for retten lydelig og tydelig ord efter andet oplæst og af Peder Christen (!) Smed i Hjarup på egne og hans umyndige

søns Knud Pedersens samt datters Kirstine Pedersdatters vegne, så vel og Niels Pedersen af Lunderskov på sin trolovede fæstemøs Anne Johanne Pedersdatters vegne, tillige med anordnede vurderingsmænd, som ved des forretning var overværende, nemlig Chisten Knudsen Buch, Svend Christensen Halkjær (!), Jep Christensen Snogdal og Oluf Jensen, alle i Hjarup, fuldkommen vedstanden i alle ord og punkter således, som indmeldt og skrevet står, retteligt og lovligt at være passeret i venlig mindelighed med alle vedkommendes samtykke sluttet. Hvorefter Peder Christensen Smed var tingsvidne begærende, og Niels Pedersen af Lunderskov begærede genpart.

At således for os otte mænd for retten er passeret og samtykket, det vidner vi med egne hænder og signeter. Actum ut supra.

78b:

Fredag 20. april 1694:

Thomas Pedersen af Rugsted har stævnet Rasmus Nielsen af Slaugballe (Haugballe?) og sin hustru Lene Thomasdatter ..... tillige med hans forhåbende svoger Bertel Nielsen af Follerup med sin trolovede fæstemø Kirsten Thomasdatter angående Lene Thomasdatters fædrene og mødrene arv i løsøre og ejendom. Jørgen Thomsen og Peder Thomsen, begge i Rugsted, er stævnet for afkald, lovbydelse og skøde at give og gøre deres kære fader Thomas Pedersen, svoger Bertel Nielsen og søster Kirsten Thomasdatter.

For retten fremstod Jørgen Thomsen, Peder Thomsen, begge barnefødt i Rugsted, og vedstod, at deres kære fader Thomas Pedersen i Rugsted og kære moder Dorthe Mikkelsdatter for dem og deres arvinger, tilligemed deres kære svoger Bertel Nielsen af Folerup med sin trolovede fæstemø Kirsten Thomasdatter for dem og alle deres arvinger til al takke har betalt Jørgen Thomsen og Peder Thomsen for alle de arvelodder, de kunne være berettiget til efter deres fader Thomas Pedersen og moder Dorthe Mikkelsdatter.

Rasmus Nielsen af Slaugballe blev 3 gange påråbt, om nogen på hans eller hans hustru Lene Thomasdatters vegne havde noget at sige.

79b:

Bertel Nielsen af Rugsted, et lovbud. - Thomas Pedersen af Rugsted har stævnet sin svoger Rasmus Nielsen i Slaugballe samt sine sønner Jørgen Thomsen og Peder Thomsen til lovbydelse og skøde. Han lovbød til 3. ting den selvejerbondegård i Rugsted, han hidtil har beboet. Berten Nielsen af Follerup og trolovede fæstemø Kirsten Thomasdatter begærede skøde.

Skødet til Bertel Nielsen og hustru.

80:

Fredag den 27. april 1694:

80b:

Bendix Funk på vegne af regimentskriver Blangsted har stævnet nogle soldater logerende i Vejle under kaptajn Borchs kompagni, nemlig Gotfred Petersen, Claus Andersen, Knud Christensen, Søren Nielsen, Willum von Deuten, Christen Petersen og Bøye Friis, ang. deres fornærmende indolenie og manddrab, som skete i Højen den 28. marts. Kaptajn Bork er stævnet. - Som vidner er stævnet Mikkell Hagemand og Mads Nielsen, ryttere logerende in Højen, samt Niels Pedersen, Hans Andersen, Jens Madsen og Jens Lassen, alle i Højen.

Niels Pedersen: Den 28. marts, som han sad og på sit skrædderværksted og syede, da så han, at der kom gående 7 soldater på Højen gade, som syntes at være drukne. Og som de kom ved Mads Sørensens kålhave, gik der 2 gæs tilhørende Mads Sørensen. Dem drev de foran sig, noget over agrene .... kom Mads Sørensens hustru .... råbte Mads Sørensens hustru til Niels Pedersen og bad ham, at han ville hjælpe hende hendes gæs løs. De løb efter gæssene, som soldaterne drev foran sig. I det samme var Hans Andersen løbet fra sin plov til gæssene og tog en af gæssene, som soldaterne forfulgte og havde beskadiget, fra deres eftertragtelser og kastede gåsen over det nærmeste gærde. Så gik Hans Andersen over gærdet, tog gåsen, og sammen med de andre hosværende Højen bys folk søgte han ind til Højen by. Og soldaterne forfulgte dem og slog med sten efter dem, og undertiden vendte Højen folkene sig og slog med sten mod soldaterne igen. Imidlertid søgte en soldat ved navn Søren Nielsen så når ind på Niels

Pedersen, at han hug efter ham med hans kårde og havde snart skamhuggen ham, dersom Niels Pedersen ikke havde med et træ værget sig og slaget ham dermed bag om hans hals, at soldaten måtte vige. - I det samme kom sal. Laurids Hansen af Højen, som nu er død, dertil ridende med sig havende en høfork, søgte ind imellem soldaterne og slog nogle slag med høforke, indtil soldaterne blev ham for mægtige, kom under forke og tog den fra ham, huggede og slog ham med deres kårder og havde ham på jorden ved et gærde. - Så kom Laurids Hansens kone, gav sig ind imellem hendes mand og soldaterne, oven på hendes mand, og ville frelse ham derfra. Imidlertid blev hun huggen i sin ene finger, fik hendes mand løs, og soldaterne tog hans høfork med sig og forføjede sig på vejen til Vejle. Hvorefter Laurids Hansen tillige med nogle andre Højen folk søgte efter soldaterne og ville have forke igen.

Laurids Hansen (!) af Højen bekræftede Niels Pedersen Skræders vidne.

Jens Madsen og Jens Lassen: Samme vidnesbyrd. Og de så, at da Laurids Hansen med flere søgte efter soldaterne og ville have forke igen, da kastede soldaterne den fra sig og fik derefter nogle hug og slag af Laurids Hansen og hans medfølge.

Bendix Funk fremlagde et skriftligt syn forrettet af Poul Gjermandsen i Bølling i herredsfogedens sted: Synsmænd har den 11. april ... at syne sal. Laurids Hansen ... et stort hug oven i hans hoved ... så af hovedbenet var hugget (m.m.). - Fremlagde skriftlig attest af feltskærer Mikkel Keding i Vejle af 4. april.

Kaptajn Borch fremlagde attest fra sognepræst Jens Hansen til Højen og Jerlev sogne og sal. Laurids Hansens hustru Maren Madsdatter samt begge hans brødre Morten Hansen og Las Hansen.

81b:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Hans Bertelsen i Horskær og Knud Iversen ibidem for ulovlig skovhugst (Nr. 71). De nægtede sig skyldige.

82:

Jens Ibsen ctr. Mads Christensen af Vester Vamdrup for ulovlig skovhugst. Han kan ikke nægte, at der er fundet træ hos ham, men det var til højfornødenhed lovligt og retmæssigt adkommen. Opsat 4 uger.

Skovrider Jens Ibsen æskede dom over Peder Hjuler i Seest. Denne mødte med en hjemmelsseddel fra Erik Christensen og Hans Nielsen i Seest på 2 egestolper. Jens Ibsen mente, at den ikke vedkom det træ, han var sagsøgt for. - Peder Hjuler bad om 8 dages udsættelse, så han kunne afbede sin forseelse hos øvrigheden uden dom. Det tilstod Jens Ibsen efter nærværende godtfolks forbøn.

Poul Lassen og Niels Thomsen af Jerlev har stævnet nabobyerne til forbudsvidne ang. græsning, dyndstrøelse og tørveskær på Jerlev grund.

82b:

Lørdag den 5. maj 1694:

Anders Jørgensen af Kolding pva. regimentskriver Blangsted ctr. Apolone Gregersdatter i Verst for lejermål.. Hun har ladet sig beligge af en rytter ved navn Peder Hansen, som har sin ægtehustru. Opsat 14 dage.

83:

Mads Pedersen (for steddatteren Maren Pedersdatter) af Billund har stævnet Morten Christensen, som er frarømt sin hustru Maren Pedersdatter i Grene Krog.

Peder Pedersen i Grene Krog og Peder Pedersen i Grene vidner: For 11 år siden begav Morten Christensen sig i kristeligt ægteskab med Maren Pedersdatter, der da var en uberygtet, ærlig pige og var hos sin kære moder og stedfader i Silkeborg. De levede sammen en 1½ års tid. Men Morten Christensen behandlede hende utilbørligt med hug og slag, så hun undertiden lå syg. Så rømte han ved nattetide og tog heste og vogn med sig og andet, så meget han kunne medføre. Siden har han ikke været at finde. - Maren Pedersdatter har forholdt sig kristeligt og sømmeligt.

83b:

Iver Jensen af Øster Vamdrup har på vegne af Øster Vamdrups grander stævnet Daniel Jørgensen i Riglandseg ang. Iver Jensens to bæster, som

Daniel Jørgensen har optaget og beholdt og ikke mod pant har villet tilbagelevere, sant. angående gærders vedligeholdelse mellem Øster Vamdrups og Riglandsegs marker.

Jens Iversen af Søgård og Mikkel Nissen Basse ibidem har beset skelgærdet. Der var et stort hul, som man kunne ride igennem uforhindret. Gærdet er også svagt andre steder. De tog så til Riglandseg og fandt i Daniel Jørgensens stald Iver Jensens to heste. Dem vurderede de til 16 slettedaler.

Knud Christensen og Peder Pedersen af Øster Vamdrup havde den 30. april været hos Daniel Jørgensen og begæret at lade Iver Jensen få hestene igen og gøre ham noget vederlag for hans skade og forsømmelse med hans bæsters forholdelse i sådan trobel avlings dyrkelses tid. Han svarede, at Iver Jensen vel kunne få sine heste igen, men han ville ej vide ham noget til villighed. Så fik Iver Jensen ikke sine heste; de forblev hos Daniel Jørgensen.

84:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Peder Pedersen Hjuler i Seest. - Der blev fremlagt en supplique af 30. april fra Peder Hjuler til amtmanden med begæring, at sagen måtte falde. Amtmanden har med egen hånd svaret således: "Der herritsvogt Bertel Jensen Krog hat mit dem urtheil zu sprechen inzuhalten med dem schourider undt Peter Hiuler bis weiter ordre. - Sagen opsættes på den gunstige øvrigheds behag i 8 dage.

Fredag den 11. maj 1694:

I ovenindførte sag mellem skovrider Jens Ibsen og Peder Pedersen Hjuler blev fremlagt en seddel fra amtmanden sålydende: ..... til mig og til hr. oberforster Hans Arnold Jansen ofte gjorde ansøgning, at han med skovrideren kunne vorde forligt, og vi derfor ville lade sagen falde og efterlade ham forseelsen, at han ikke derover skulle vorde ruineret, har Peder Pedersen Hjuler og skovrideren været hos mig tirsdag den 8. maj, og med min tilladelse er de med hverandre blevet venligt forligt og al kiv og trætte mellem dem ophævet. Rettens betjente befales, at de lader sagen være ganske ophævet. - Brevet blev oplæst. Ingen lod sig finde, som sagen videre begærede at påtale.

84b:

Fredag den 18. maj 1694:

Regimentskriverens sag mod Apolone Gregersdatter opsat 14 dage.

Bendix Funk har på vegne af regimentskriveren har stævnet hr. Elias Biener angående ærerørige ord og voldelig overlast, han har øvet imod Søren Nielsen Vestergaard i Verst. - Der føres vidner.

Mikkel Jensen af Verst: Den 9. maj, som han gik ved sin plov og pløjede, og Søren Nielsen pløjede på sin ager næst ved i samme fald, da kom hr. Elias Biener gående til Mikkel Jensen og sagde, han ville gå til Søren Vestergaard og bede ham udvise den ager af Hudstedgårds jord, som tilforn var omtalt og lovet. Hvor da Mikkel Jensen tillige med Søren Nielsen hver gik fra deres plov med hr. Elias hen til den omtalte ager, som Søren Nielsen Vestergaard udviste og sagde til hr. Elias, at samme ager var præstegårdens tilliggende ager af Hudsted jord. Dertil præsten svarede nej, det var en udsat (?) og ej præstegårdens jord, men den næst hosliggende ager var af Hudsted jord, Verst præstegård tilhørende. Hvorimod Søren Nielsen svarede, at sal. Iver Hansen, som boede i Geising og tilforn havde boet i Verst, havde ham det således forevist, som han det nu havde udvist. Derimod hr. Elias Biener svarede, at Søren Nielsen havde udvist samme jord som en skælm for landmålerne. Søren Nielsen svarede da derimod, "Det skal en skælm sige". Hvorpå hr. Elias slog Søren Nielsen 2 slag på hovedet med sin bare hånd. Da tog hr. Elias Søren Nielsen i hans hår, og Søren Nielsen tog præsten i sit hår igen. Imidlertid slog præsten Søren Nielsen til jorden. Så adskilte Mikkel Jensen og andre nærværende hr. Elias og Søren Nielsen, at de kom på på deres fødder igen at stå. Da tog præsten en plovstang og slog Søren Nielsen dermed på hans lår, og Søren Nielsen tog igen ..... med en plovstav, hvorpå hr. Elias .... i håret og Søren Nielsen tog .... trækkede så med hverandre omkring, indtil Søren Nielsen slog præsten til jorden. Imidlertid så han vel, at præsten sparkede med sine ben og fødder og ramte Søren Nielsen dermed på sine ben, men ikke enten i siderne eller anden steds. Hvor da Mikkel Jensen og de andre hosværende hjalp præsten og Søren Nielsen fra hverandre igen. Så gik Søren Nielsen bort og sagde til præsten, om det var ret handlet at tage ham fra sin plov og således handle med ham. I

det samme tog præsten Mikkel Jensens plovstav af hans hånd og slog den løs efter Søren Nielsen, ramte ham ikke, men ellers skældte præsten Søren Nielsen og sagde, han var en skælm. Desmidlertid Søren Nielsen bad, at hr. Elias ville lade ham være med fred, han ville intet have med ham at bestille.

Hans Andersen af Verst bekræftede dette vidnesbyrd. Han havde også set, at præsten, da han var kommet af den klammeri med Søren Nielsen, var afslaget et stykke hud under hans højre og oven over hans venstre øje.

85b:

Bølling lodsejere, en kontrakt med Venborg mænd. - Poul Gjermandsen af Bølling på vegne af Bølling mænd kundgjorde, at de har forundt, at Knud Terkelsen og Søren Pedersen i Venborg herefter må nyde al den selvejerpart, som tilhører Bølling beboere i det omgrøftede særjord på Bølling mark. De to lovede at indgrøfte jorden årligt, så længe de må bruge det, og betale til gårdenes afgift hver Sct. Mikkelsdag 4 slettedaler.

86:

Synsmænd har med skovrider Hans Pedersen synet skovene i Jerlev herred for ulovlig skovhugst.

86b:

Fredag den 25. maj 1694:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Horskær mænd. Opsat 14 dage.

Jens Ibsen ctr. Mads Christensen i Vester Vamdrup. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Mathias Ørum har stævnet kvartermester Bernhardt Albrecht i Vester Vamdrup ang. gæld og den ham ankyndigede arrest at være undergiven, indtil alle prætentioner vedr. Vamdrupgård vedligeholdelse og forstrakte midler bliver fyldestgjort. - Indlæg af regimentskriver Anders Rask dateret Visselberg den 24. maj. Opsat ...

Fredag den 1. juni 1694?:

Skovrider Jens Ibsen ctr. hr. Elias Biener i Verst for ulovlig skovhugst, som formenes begået af hans tjenere. Stævning til de tjenere, som menes at have været med til skovhugsten.

Bente Nielsen af Hundsholt og Christen Olesen af Verst var med i Verst skov, hvor de så en eg rodhuggen, savet i 3 stykker. En del var savet til stænger til husbygning og en del til stænger med tråd og mærke til husbygning. 8 risbøge hugget. Jens Ibsen havde berettet for dem, at han havde antruffet præstens tjenere. - Ingen mødte på præstens vegne.

Fredag den 8. juni 1694:

Bendix Funk ctr. hr. Elias Biener for ærerørige ord og vold mod Søren Nielsen. Hr. Elias er ikke mødt. Sagen opsættes i 8 dage, om hr. Elias Biener behager til den tid nogen svar eller erklæring derimod her at indgive.

87b:

Regimentskriver Rasks fuldmægtige Anders Jensen (se Nr. 86) æskede dom ctr. kvartermester Albrecht. Denne fremlagde nogle dokumenter og bad om opsættelse i 3 uger, så han videre kan bede om øvrighedens nådige hjælp. Opsat 3 uger.

88:

Rasmus Hansen Kruse af Vrandrup ctr. Jens Christensen Berg i Vrandrup for afpløjning. Synsmænd bekræfter, at der er pløjet 1-3 furer ind over renen.

88b:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Peder Hjuler i Seest for ulovlig skovhugst efter tingsvidne af 9/3 og for, hvad han har påsagt skovrideren over for amtmanden. Kræver ham dømt for ulovlig skovhugst. - Peder Hjuler kan ikke nægte, at han jo i nød og trang har hugget et stk. bøg, da han ingen hjulerstok havde og skulle gøre hjulerarbejde både for bønderne og for

øvrigheden. Det var sket i ufornuftig enfoldighed. Beder om forladelse.
Dom: Han bør lide efter skovforordningen.

89:

Skovrider Jens Ibsen, en erklæring. - Peder Pedersen Hjuler fremstod og gav til kende, at han var indciteret på grund af ubekvemsord og eftertale, han til amtmand Schwartz skovrideren alt for nær i ubesindighed skal have påsagt ang. afhændelse af kronens skoves træer, som skovrideren skulle have understået sig i til egen nytte og profit. Det har han sagt i drukkenskabs hastige ubesindighed. Gør afbigt. Hvis han fremover bagtaler ham, skal sagen stå ham åben for.

Jens Ibsen begærede dom over Hans Bertelsen og Knud Iversen i Horskær for skovhugst. - Anders Jensen af Nagbøl og Jep Buch den yngre ibidem, som er selvejerbønder, bekræfter, at de har tilladt dem det ege- og bøgetræ, som de nu søges for. De vil være deres fulde hjemmel.

Dom: Da de sagsøgte har fremvist tryk hjemmel til det træ, de søges for, så kan de ikke tilkendes nogen straf.

89b:

Jens Ibsens sag ctr. Mads Christensen i Vester Vamdrup opsat 8 dage.

Fredag den 15. juni 1694:

Bendix Funk på vegne af regimentskriveren ctr. hr. Elias Biener i Verst. - Kendelse: Præsten har indskudt sig til sit værneting, som er provsten. Der kan ikke stedes nogen dom over ham, før end sagen har været indstævnet for herredsprovsten.

90:

Bendix Funk på vegne af regimentskriveren ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl ang. hvad lyng han har tilladt fremmede at ruske, som med deres bæster har græsset i Laurids Christensens og Peder Pedersens skovparter i Heinertz skov og eng i Egtved skov. - Disse beklagede, hvorledes en del folk fra

Skartved i Haderslev hus amt søndag for 8 dage siden kom med 4 vogne og heste, som opåd græsset. De gik ved engsiderne og ruskede lyng, og hestene gik omkring i engen. - Peder Pedersen og Søren Jørgensen af Egtved kom til, men turde ikke gå til dem på grund af de fremmede folks mængde. Da kom en fremmed til de andre og sagde, han havde været i Knudsbøl og havde betalt Tulle Hansen 3 mark for lyngen. Han ville være hjemmel dertil. Og Tulle Hansen havde sagt, at dersom der kom nogen, som ville forbyde dem at ruske lyngen, da skulle de ikkun slå lystigt fra sig. Derpå forføjede Peder Pedersen og Søren Jørgensen sig fluks hjem til Egtved om mere folks bistand, og undervejs traf de Laurids Grøn, som straks medfulgte tilbage og oplangede de fremmede folk med lyng på 4 vogne, som de da kørte med ud til markskellet fra Egtved grund og mark og over i Knudsbøl mark. Og da Egtved mændene bad dem holde og sagde, at de havde ladet deres eng af bæster opæde og rusket lynk på Egtved mark uden hjemmel, sagde de, at Tulle Hansen ville være deres hjemmel. Egtved mændene begærede, at de skaffede Tulle Hansen til stede, og samme stund kom Tulle Hansen fra Knudsbøl med sig havende .... og en rytter. Da adspurgte Peder .... om han ville være de fremmedes hjemmel. Han svarede nej, men eftersom de nu var kommet så nær på Knudsbøl mark, hvor han havde lod og del, da ville han hjemle dem samme lyng, og var der nogen, der ville modsætte sig det, da kunne de søge ham med lov og ret. Og Tulle Hansen ville ikke tillade, at de fremmede måtte bie der med lyngen til om morgenen, at det da kunne ses, hvad skade i deres enge var gjort. Han sagde, de skulle køre fort.

Tulle Hansen sagde, at han alene ville løshjælpe de fremmede, fordi de blev anholdt på Knudsbøl mark.

90b:

Hr. Elias Biener har stævnet regimentskriveren og Søren Nielsen Vestergaard af Verst til at påhøre vidner om en del ager og eng, som fornemmes fra præstegården af Søren Nielsen uretteligt at bruges.

92:

Jørgen Nielsen af Ødsted, et lovbud. - Niels Jørgensen af Ødsted på egne og hustru Anne Jensdatters vegne og deres søn Hans Nielsen lovbed til 3. ting

den gård i Ødsted, som Niels Jørgensen og hustru bebor. - Niels Jørgensens søn og Hans Niensens fulde broder Jørgen Nielsen på egne og trolovede fæstemø Margrethe Pedersdatters vegne begærede skøde. - Og da Niels Jørgensen ved lovbydelse og skøde den 5. februar 1692 har forhen afhændet samme selvejergård til begge sine selvmyndige sønner Jørgen og Hans, og de nu siden er blevet anderledes forenede, så at Jørgen Nielsen med fæstemø skal beholde den hele gård, så skal den forrige lovbydelse være kasseret. Niels Jørgensen og søn Hans Nielsen stod nu for retten med Jørgen Nielsen og Peder Sørensen i Glibstrup på vegne af datteren Margrethe Pedersdatter og i hånd tog hinanden.

92b:

(Vistnok et varsel angående efterfølgende skøde). Der nævnes samtlige Jørgen Niensens søskende, myndige som umyndige efter deres far Niels Jørgensen og modr Anna Jensdatter kan arve.

93:

Skøde til Jørgen Nielsen og fæstemø.

94:

Jørgen Nielsen og fæstemø, et afkald. - Niels Jørgensen med hustru Anne Jensdatter og deres umyndige børn Valborg, Dorthe, Las og Jep samt Hans Nielsen, der selv er fuldmyndig kvitterer for betaling. Og Peder Sørensen i Glibstrup på vegne af sin datter Margrethe Pedersdatter tog dem i hånd.

94b:

(94b-95 mangler på mikrofilmen).

Niels Jørgensen af Ødsted på vegne af sine børn og sønnen Hans Nielsen, som er selvmyndig, og på vegne af de umyndige søskende, stod til vedermål. - For retten fremstod Jørgen Nielsen af Ødsted. Vedstod, at hans far Niels Jørgensen og moder Anne Jensdatter og broder Hans Nielsen har givet ham og hans fæstemø skøde, og han lovede at betale til de umyndige

søskende 40 slettedaler inden et år, og hvis pengene bliver stående længere, skal der betales renter af dem.

95:

Niels Jørgensen af Ødsted, et aftægtsvidne. - Aftægtskontrakt mellem de gamle og de nye ejere af gården.

96:

Fredag den 22. juni 1694:

Bendix Funk pva. regimentskriveren har stævnet Søren Joensen i Rugsted til at vedstå den klage, har han indgivet til regimentskriveren. - Jens Jessen og Niels Jessen i Rugsted skal påhøre klagen. Søren Joensen var ikke mødt. Bendix Funk satte i rette, at Niels Jessen og Jens Jessen bør bøde for voldsgerninger og ord. - Opsat 14 dage.

Fredag den 29. juni 1694:

Bendix Funk har stævnet Niels Nielsen og hans gårdmand Søren Nielsen til at påhøre et syn og vurdering på noget eng, kaldet Lang Sig, som tilhører Laurids Christensens gård i Egtved. Der kan avles 1/3 læs mosehø. - De indstævnedede er ikke mødt.

96b:

Regimentskvartermester Bernhardt Albrecht af Vester Vamdrup erbød sig i retten for at svare på regimentskriver Rasks prætentioner, se nr. 86. Han fremlagde brev fra stiftsbefalingsmanden og attest fra oberst Detlev Brockdorf. - Regimentskriver og fuldmægtig var ikke mødt i retten. Derfor frikendes Bernhardt Albrecht.

97:

Fredag 6. juli 1694:

Blandt tingmændene er Las Hansen, foged i Højen.

Læst forordning om krohold med stærkt øl og brændevins forbrydelse på landet samt brændevinskedlers og hattes afskaffelse. Dateret 1689.

Bendix Funk på vegne af regimentskriveren har stævnet Jens Sørensen af Rugsted, for at han skal tage husbondhold på sin selvejergård. Han svarer, at han gerne så snart som muligt vil indfinde sig hos regimentskriveren. Opsat 3 uger.

97b:

Hr. Elias Biener af Verst har stævnet Jens Nielsen i Torsted for hvad ord, han har sagt til øvrigheden om Elias Biener den 22. juni, da amtmanden var i Jordrup.. - Adskillige vidner er indkaldt: Han sagde bl.a.: - til regimentskriveren, at dersom øvrigheden ej ville straffe Elias Biener, da kunne ingen mand blive ved noget for ham. Thi han tog kongens bøder op og handlede ugudeligt afsted og var ikke værdig til det. - Han sagde til amtmanden, at Elias Biener skikkede sig ufinligt. - Han takkede amtmanden, at han ville revse hr. Elias noget, thi ellers kunne ingen være ved magt for ham. - Han bad amtmanden hjælpe hans broder Søren Nielsen noget til rette, ellers drev hr. Elias ham af byen, thi han handlede ugudeligt. - Han sagde til amtmanden, at hr. Elias skriftede horer og tog penge derfor.

Jens Nielsen stod til vedermål og svarede, at hans tale gjalt en kvinde, som har forløben sin mand og fået to uægte børn i Verst sogn, og hver mand ved, præsten har skriftet hende.

En mængde sognebørn giver præsten godt skudsmål.

98b:

Hans Holtum, rytter af ridtmester Povisks kompagni efterlyste sin ægtehustru Maren Hansdatter, som er borttrømt fra ham af hans kvarter hos Søren Nielsen i Verst om natten, mens han havde vagt hos rytterhestene på marken.

Christen Kjeldsen, kirkeværge til Bække kirke, lod afhjemle et syn.

99:

Fredag den 13. juli 1694:

Bendix Funk på vegne af regimentskriveren ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl ang. Haderslevhus amts bønders lyngruskning og græsbeding med deres heste i Egtved skov, se nr. 90. - Mener, han har forset sig mod lovens 6-14-14. - Tulle Hansen erklærede sig uskyldig. Når han lod de fremmede køre, var det kun for at undgå klammeri. Opsat 3 uger.

Fredag den 20. juli 1694:

99b:

Bendix Funk på vegne af regimentskriveren har stævnet hr. Elias Biener til at påhøre Iver Jessens og Kirsten Hansdatters bekendelse ang. deres med hinaden imod det 6. Guds buds forbrydelse begangen lejemåls forseelse og des videre omstændigheder. - Hverken hr. Elias eller de to bekendere var mødt. Opsat 14 dage.

Jes Thomsen i Vorbasse og hans hustru, et erklæringsvidne. - For retten fremstod Jens Nielsen af Vorbasse Nebel, som gav til kende og kundgjorde, at han næstafvigte d. 1. juli i sin drukkenskabs uforstand har ubetænkt udsagt og talt nogle ubekvems ord i Vorbasse, som var Jes Thomsen ibidem og hans hustru Anne Hansdatter deres gode navn og ærlige rygte for nær. Han vedstod nu, at han til sine ubesindigt udsagte ord ej i nogen måder ved skellig føje eller årsag, men ved og kender ej andet med ret og sandhed at kunne sige, end jo Jes Thomsen og hans hustru sig har skikket og forholdt i levned og omgængelse med grander og naboer og alle andre som fine, smukke, retsindige, ærlige folk berømmeligt og vel egner og anstår i alle måder. Beder derfor om forladelse for, hvad han dem enten med ord eller gerninger har imod talt eller gjort. Han lover, at han efter denne dag ikke med ord eller gerninger skal eftertale dem. Han tog Jes Thomsen og hans hustru Anne Hansdatter i hånden, vedstod og bekendte, lovede og bepligtede i alle måder, som meldt og skrevet står. Derefter begærede Jes Thomsen tingsvidne.

99b:

Fredag den 27. juli 1694:

100:

Hans Pedersen, skovrider i Jerlev herred, har stævnet Nis Jensen i Oxvig. Opsat 8 dage.

Hans Madsen af Seest på vegne af sin trolovede fæsteenke Dorete Lauridsdatter fremlagde skifte af 10/7 efter sal. Anders Jessen. holdt i hans afdøde bo i Seest mellem hans bemeldte efterladte hustru, som var til stede med sin tiltagne lavværge Jonas Krøger, og på den anden side hendes fælles børn med den afdøde, nemlig Bodil Andersdatter, 7 år, Laurids Andersen, 5 år, Dorete Andersdatter, 3 år, og Gertrud Andersdatter, 1 år. - Til stede som børnenes nærmeste værge var Jes Sørensen Kjær i Seest. - Boets midler beløber sig til 137 slettedaler. Det blev tilladt, at enken selv måtte beholde sin seng og kiste, og hendes børn derimod uden vurdering deres sal. faders efterladte gangklæder. Diverse gæld udgør 82 slettedaler. Der refterer mødrene arv til Kirsten Hansdatter, som sal. Anders Jessen selv var værge for iflg. skiftebrev af 14/6 1677. Gæld ialt 113 slettedaler. Til overs 23 slettedaler. - Ydermere fordredes sal. Anders Jessens to umyndige, moderløse børn Jep Andersens og Margrethe Andersdatters mødrene arv efter deres forhen afgangne sal. moder Bodil Hansdatter, som efter skiftebrev af 27/9 1683 beløber sig til 100 slettedaler, som forblev i faderens bo og endnu står ubetalt. Da der nu ikke er andet end 23 slettedaler tilbage, er disse tillagt Jep Andersen og Margrethe Andersdatter. Og enken Dorete Lauridsdatter og hendes fæstemand Hans Madsen lovede at betale dem de 23 slettedaler. ----- derforuden med føde og klæde — Men hvis de to yngste børns nærmeste venner og frænder vil tage dem til sig, skal stedforældrene levere dem fra sig samt de 23 slettedaler. Angående de 10 slettedaler til Kirsten Hansdatter, som sal. Anders Jessen var værge for, så har Hans Madsen betalt dem til Erik Christensen i Seest. Angående de 4 fælles børn, der slet intet kan tilkendes i fædrene arv. De bliver hos moderen og stedfaderen, til de er 15 år gamle.

101b:

Fredag den 3. august 1694:

Bendix Funk på vegne af regimentskriveren har stævnet hr. Elias Biener, som skal påhøre de bekendelser af 15/7, som Kirsten Hansdatter og Iver Jessen i Verst har afgivet. De findes indført på No. 103.

102:

Bendix Funks sag ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl opsættes i 3 uger.

Skovrider Hans Pedersen ctr. Nis Jensen i Oxvig, se No. 100, fører vidner: To mænd har synet 14 rundhugne risbøge og 16 stk. bøg. De lå i møllebuskene i Højen skov. Skovløber Laurids Eilersen havde sagt til dem at havde fundet Nis Jensen af Oxvig med træet på sin vogn, og det var ham, der havde kastet det af. - Laurids Eilersen vidnede: Da han red i Højen skov, kom Nis Jensen og hans søn Jes Nissen kørende med heste og vogn, og de havde træet på vognen, bedækket med løv. Skovløberen red hen til dem og ville pante dem en økse. Da sagde sønnen, at ville han have øksen, da skulle han smage den først. Så red skovløberen væk af frygt for dem. Noget efter læssede far og søn træet af i buskene. - Opsat 3 uger.

102b:

Skovrider Hans Pedersen har stævnet Poul Gjermandsen i Bølling for skovhugst og biers bemægtigelse. Opsat 8 dage.

Jens Nielsen af Vorbasse Nebel har stævnet hr. Hans Kock af Vorbasse og Anne Hansdatter, som er Jes Thomsens hustru ang. hvad ord Jens Nielsen er påsagt. - De indstævnedede er ikke mødt. - Vidnerne er Jes Willumsen, Maren Nielsdatter, Sophia Pedersdatter, Jens Hansen, Mads Jensen, Morten Hansen og Christen Lassen, alle i Vorbasse og Vorbasse Nebel: Den 1. juli var de med andre indbudte i Jens Hansens hus i Vorbasse til Mads Hansens bryllup. Da hørte de ikke, at Jens Nielsen talte noget, som kunne være hr. Koch for nær.

103:

Kirsten Hansdatters bekendelse, som Bendux Funk fremlagde efter indførte acta på No. 102. Lyder således:

Såsom jeg undertegnede for hr. regimentskriver Blangsted er angiven, det jeg tvende gange i Verst sogn skulle være bleven besovet og for bemeldte tvende gange gjort en falsk bekendelse med barnefaders udlæggelse, da er det desto værre for mig alt for meget vist og sandt. Og er således gåen, at Iver Jessen mig første gang, da jeg tjente hans stiffader Søren Vestergaard, har besovet, og som det blev kundbar iblandt folk, begærede han, jeg ville lægge en anden ud. Men som jeg derved vægrede mig, lovede han mig, at dersom jeg ville gøre det, ville han ægte mig. Ved hvilket hans løfte jeg så opholdt mig, indtil jeg skulle gå til skrifte. Og som jeg da kom til præsten, spurgte præsten mig ad, om Iver havde gjort det. Svarede jeg, Nej. Hvortil han svarede, Det er i folkemunde, han har gjort; læg den sande skyldige ud. Men jeg undskyldte Iver Jessen og lagde Lave Mikkelsen Rytter ud. På hvilken bekendelse jeg og første gang gik til skrifte. Men blev af præsten afvist, og det i kirken. Men anden gang jeg fremkom, tog præsten mig dog an på samme bekendelse. - Det anden gang, Iver Jessen mig besovede, tjente jeg ham selv. Og da han fornam, at der gik rygte af, begærede han som første gang, jeg ville lægge en anden ud. Hvortil jeg svarede, nej. Men som han mig ægteskab lovede og tilsagde, blev jeg overtalt en anden at udlægge. Dog da jeg kom til præsten og begærede, jeg kunne komme til skrifte, spurgte han mig ad, hvem jeg udlagde. Sagde jeg, Iver Jessen. Hvortil præsten og hans kæreste svarede, Du kan ikke lægge ham ud, fordi imens din mand lever og du har børn ved Iver og du ham udlægger, kan du ikke få ham. Men lægger du en anden ud, kan det vel ske med tiden. Hvorud jeg så fulgte Ivers løfte, hvorpå jeg forlod mig, og præstefolkenes ord, og derpå stod skrifte. - I Verst sogn har jeg været ungefær 6 år. Og som jeg ved hr. Eilas Bieners ankomst havde holdet mig for længe fra alterets sakrkamente, dog gået til alters der i sognet tilforn, forholdt hr. Elias mig, jeg skulle stå åbenbar skrifte, hvorpå jeg bag min husbond Søren Vestergaard, han ville tale med præsten på mine vegne og hjælpe mig noget til rette. Som han og lovede mig og gjorde, så jeg kom til alters. Og som Søren Vestergaard siden for mig har berettet, gav han hr. Elias -----, herhos gestændig, at for de andre tvende gange jeg for lejermål har standet skrifte, har præsten intet nogen gang af mig begæret. Det altsammen jeg til tinge ved min ed vil gestændig være.

103b:

Dernæst fremlagde Bendix Funk en anden skriftlig bekendelse:

Såsom jeg underskrevne Iver Jessen i Verst af et kvindfolk navnlig Kirsten Hansdatter, som forhen mig tjent haver, er udlagt og angiven for hr. regimentskriver Blangsted hende tvende gange at have besøvet og sligt for øvrigheden uangivet og i dølgsmål er passeret, så kan jeg samme begangne forseelse ikke forsvare eller benægte, men dem, som de Gud er bekendt, nu og for mennesker her og alle vegne herved fri og godvilligt bekender og vedstår. Derhos og hermed unød og utvungen rundt udsiger og bekender, at med min begangne forseelses dølgsmål således er tilgåen:

Den første gang jeg Kirsten Hansdatter besøvet havde og jeg fornam, det blev kundbar, begærede jeg af hende, hun en anden ville udlægge, hvilket hun mig og belovede, hvorpå jeg siden gik til præstegården, begærede af hr. Elias Bieners kæreste, hun mig i denne sag ville være behjælpelig. Hun svarede, ja, jeg vil se, hvad jeg kan gøre. Og sagde derforuden, dersom jeg ville give hende 4 rdl., ville hun mage det så, at det kunne så passere. Og som jeg ikke var samme tid ved penge, lovede jeg at ville give hende samme 4 rdl., som jeg og hende siden ved Christen Skræder i Verst lod overlevere. Thi jeg ham pengene til hende flyede.

Det andet gang jeg havde besøvet Kirsten Hansdatter, og jeg fornam, at der gik rygte om, begærede jeg og, hun en anden ville udlægge, som og blev beloved. Begærede jeg så atter af præstekonen, hun ville mage det så, at samme kvindfolk endnu en anden for mig kunne udlægge. Svarede hun mig, det muligt vel kunne ske, og begærede samme gang 7 slettedaler, hvilke jeg hende og lovede. Og har jeg leveret hende selv dem på tvende gange. Men at jeg aldrig har talt med præsten hr. Elias herom, heller at jeg samme tider har kunnet komme ham i tale, er i sandhed vist. Thi præstekonen stedse sagde, når jeg samme gange om ham spurgte, at han var ikke til stede, men hun stedse lovede mig, hun ville vel se, hvad hun derved på min begæring kunne gøre, og at således sandhed er, vil jeg — ved ed gestændig være ---

104:

Fredag den 10. august 1694:

Skovrider Hans Pedersen ctr. Poul Gjermandsen (No. 102). Skovløber Laurids Jensen Grøn begærede sagen opsat 8 dage.

Fredag den 17. august 1694:

Skovrider Hans Pedersens sag ctr. Poul Gjermandsen opsat 4 uger.

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Niels Olesen i Lunderskov for ulovlig skovhugst. Denne vil skaffe hjemmel fra Hans Iversen og Hans Hansen Kjær i Dalby (?) og fra Søren Pedersen i Rolles mølle og Hans Bull i Gelballe.

104b:

Fredag den 24. august 1694:

Bendix Funk (nr. 99) æskede dom ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl. - Dom: (ulæselig).

105:

Skovløber Anders Pallesen af Ferup ctr. Morten Jørgensen, Søren Hansen og Christian Hansen Randulf i Jordrup for skovhugst. Opsat 8 dage.

Fredag den 31. august 1694:

Skovløber Anders Pallesen af Ferup ctr. Morten Jørgensen, Søren Hansen og Christian Hansen Randulf i Jordrup for skovhugst. Opsat 8 dage.

Jens Jensen Flye, hospitalsforstander på vegne af hospitalet, Anst kirke og sognepræst Laurids Aagaard ctr. Nis Garp i Noes for resterende kvægtiende. - Anders Rasmussen og Peder Hansen af Glibstrup har været i Noes og spurgt Nis Garps hustru Dorete, om hun ville levere en bisværme --- - Det ville hun ikke. Hun vil ikke give mere tiende af bier, end hendes stedmoder, medmindre lov og ret dem det kunne tilkende. (Der er nævnt hendes mands søster Anne Garpes i Ågård). - Jens Jensen Flye begærede

tingsvidne.

Jens Jensen Fly gav Nis Garp til sag. - Derimod mødte Anne Garpes af Ågård og begærede 6 ugers opsættelse. Mente, at Jens Jensen burde bevise, at hun tilforn har givet tiende af sine bier. Det har hun aldrig, og de bier, som findes i Noes, har hun part i. - Opsat 4 uger.

(Fol. 105b-106a mangler i mikrofilmen)

105b:

Søren Nielsen af Knudsbøl får tingsvidne. Hans bolig brændte om natten den 12. august. Intet blev reddet, og han selv og hans vanføre hustru, som ej selv kan gå, ville være omkommet, om ikke andre godtfolk havde båret hende ud, nøgen og blot.

106:

Fredag den 7. september 1694:

Fredag den 14. september 1694:

Jep Thomsen af Gamst får ved 12 dannemænd tingsvidne på, at han er gerådet i armod, og det ej af nogen anden årsag end at ham hans bæster og kvæg ulykkeligt — af smittelig syge — denne hans høje alderdom — børn aldeles ingen råd eller midler til livets ophold end hvad gode kristne vil give dem. Han fattige mand har tilforn været ved god næring og ej af nogen efterladdenhed, men bare af overfaldende ulykkelig hændelse er kommet i armod.

Thomas Thomsen af Gammelby den yngre ctr. folk i Almstok, Plougslund, Elkær og Grene Krog angående, hvad hver af dem er skyldige, og hvorfor de ikke har betalt deres landgilde. De svarer, at det har været umuligt både på grund af kgl. skatter, kvægs og bæsters ulykkelige frafald. Beder om at få gælden efterladt. ---

107:

Fredag den 21. september 1694:

Nis Garp af Noes har stævnet hr. Laurids Aagaard i Gamst, Christen Iversen og Hans Pedersen Vraa, Morten Skuster i Store Anst med flere til at påhøre vidnesbyrd. - Christen Iversen og Morten Skuster protesterede imod varslet og fremlagde skriftligt indlæg: Varselsmændene havde ikke vidst, hvad sagen gik ud på. Indlægget er underskrevet af Laurids Nielsen Aagaard og Jens Flye. Jens Flye har gjort en tilføjelse: Jeg er forrejt i kgl. ærinde, hvorfor jeg befuldmægtiger sognefogeden i Store Anst, Christen Iversen, at fremlægge dette. - Varselsmændene aflagde ed på, at de lovligt og tydeligt havde forkyndt stævningen i alle måder, som den er afhjemlet. - Vidner: Ingen tiende er blevet givet i Anst sogn af enten bier, gæs eller høns, før den nye danske lov udkom. - Christen Iversen: Der er blevet betalt tiende af bier af alle i sognet undtagen Nis Garp, siden Danske Lov udkom, og en mand bør ej være fri mere end andre.

108:

Fredag den 28. september 1694:

Christen Iversen af Store Anst på vegne af Kolding hospital, Anst kirke og sognepræst Laurids Aagaard begærede dom ctr. Nis Garp. - Deirmed mødte ---- af Aagaard, protesterede, og videre mente Nis Garp og Anne Garpes, at sagsøgeren skal gøre regnskab for, hvorledes de har brugt tienden. - Christen Iversen og Hans Pedersen skal nok gøre regnskab for kirkens vedkommende. - Sagen opsat i 14 dage, og så skal sagsøgerne bevise, at der har været ydet tiende af bier, gæs og høns.

108b:

Fredag den 5. oktober 1694:

Fredag den 12. oktober 1694:

Søren Jensen af Horsted har stævnet Peder Olesen i Horsted og Anne Nielsdatter ibidem til lovbud og skøde, som Søren Jensen agter at give og gøre til Maren Nielsdatter, barnefødt i Fredsted, i sin påboende selvejergård.

- Niels Iversen begærede på vegne af sin datter Maren Nielsdatter den halve del af Søren Jensens selvejergård til købs, og halvdelen af hans havende formue og løsøre, så hun kan blive lige delagtig med ham. - Peder Olufsen af Horsten samtykkede som lavværg for Søren Jensens moder Anne Nielsdatter.

Skøde fra Søren Jensen til hans kæreste Maren Nielsdatter.

(Fol. 109b-110a mangler på mikrofilmen)

109b:

Aftægtskontrakt mellem Søren Jensen og hans moder Anne Nielsdatter. - Peder Olesen begærede tingsvidne på vegne af Anne Nielsdatter.

110:

Christen Iversen af Store Anst, kirkeværg, på vegne af Kolding hospital, Anst kirke og sognepræst Laurids Aagaard (se nr. 105 og 108) - sagen om tiende af bier. Skriftligt indlæg: – at søge Nis Garp for bitiende, som han muligt efter sin kones eller andres råd modstår at give. Christen Iversen har hos provsten søgt kirkebogen, men han var ikke hjemme. Dog loven tilholder klart, at der skal betales tiende af bier og andet. Sætter i rette, at Niels Garp, eller hans kone som fuldmægtig, tilkendes at betale tienden samt for sin dumdristighed en liden mulkt til Anst kirke, andre til eksempel og afsky. Nis Garp og Anne Garps af Ågård protesterede. - Dom: Nis Garp søges og tiltales for en bisværme, han for indeværende år skulle restere til tiende af de bisværme i hans bigård findes, så vel og en tiendegås, efter hospitalsforstander Jens Jensen Flyes irettesættelse. Herimod Nis Garp beviser med tingsvidne af 21. september, at det ej har været sædvanligt i Anst herred at fordre eller give nogen tiende af bi, gæs eller høns før end den nye danske lov blev brugelig, og samme lov i 2-23-2 mod slutningen melder, at når de har 10 høveder, da gives der tiende efter gammel sædvane. Da vidste jeg derfor mig ikke at turde understå imod forn. tingsvidne og lovens ermeldte ord at tilkende Nis Garp ovenmeldte nu fordrende bi- og gåstieude at betale, men derfor fri at være.

Salig hr. auditor Christian Gasmans enke Heinicke Anthonidatter Møllers af Egtved med lavværge Peder Sørensen af Refsgård lovbød til 3. ting til pantsættelse sin anpart af den gård i Egtved, hun påbor, til sin forhåbende fæstemand Jens Andersen, født i Velling, for 140 slettedaler samt hendes anpart af havende formue og løsøre.

Jens Sørensen af Rugsted ----- lovbød til 3. ting til pantsættelse for 80 slettedaler sin anpart i sin gård og formue og løsøre til sin trolovede fæstemø Sidsel Madsdatter. Hendes far er Mads Sørensen af Højen. - Steffen Iversen af Bramdrup på vegne af sin myndling Anne Maria Jensdatter samtykte. Dog hendes mødrene arv uforringet. - på vegne af Jens Sørensens søn Søren Jensen blev fremlagt et afkaldstingsvidne af Elbo-Brusk-Holmans herred den 14. januar 1690. - Og alle nærværende vedstod, at herredsfogeden Bertel Jensen Krog uimodsigeligt skal nyde og sig forbeholden have til brugelighed, når begæres, hvad husværelse og loftrum den imellem ham og Jens Sørensen oprettede kontrakt af 22. april 1691 ommelder. - Mads Sørensen af Højen begærede på vegne af sin datter Sidsel Madsdatter tingsvidne.

Fredag den 19. oktober 1694:

111b:

(Fol. 111b-113a mangler på mikrofilmen).

Fredag den 16. oktober 1694:

Christen Olesen af Verst pva. skovrider Jens Ibsen ctr. Niels Olesen i Lunderskov for ulovlig skovhugst. Opsat 8 dage.

Samme ctr. Hans Hansen i Geising for restance. Opsat 8 dage.

Fredag den 2. november 1694:

Læst kgl. plakat om højesteret.

Gregers Thomsen af Skandrup fører vidner angående noget jord, man har

bortfæstet af hans gårds jord til skovrider Jens Ibsen, som er stævnet. - En del vidner forklarer, at der til Gregers Thomsens gård hører 2½ otting jord, og af den halve otting er der blevet svaret afgift til Kolding kirke.

113:

Sr. Hans Lund af Kolding har stævnet Gregers Thomsen af Skanderup til at påhøre læsning af donationsbrev og adkomst på ½ otting jord, som han bruger. Fremlægger en kopi signeret af biskop Anker Ankersen den 28. oktober 1694 af et gammelt gavebrevstingsvidne af Kolding byting 1543, meldende om ½ otting jord, som Mathias Philipsens arvinger har skænket til Nicolai kirke i Kolding. Bad Gregers Thomsen om at fremvise sit fæstebrev på den halve otting. Han svarede, at han havde fæstet gården i dens helhed og ikke havde specielt kirkejord — svarede og erbød for billig fæste at ville fæste ommeldte nu tvistige jord, såsom han ej tilforn har vidst, at samme jord i særdeleshed skulle fæstes. Hans Lund svarede, at efterdi jorden allerede er bortfæstet til Jens Ibsen Skovrider, så kan den nu ej til andre bortfæstes, før end det udgivne fæstebrev bliver reverseret, og om så ske kan, da Gregers Thomsen tillige med den ½ otting jord at i fæste tage en toft til Kolding kirke hørende. Opsat 4 uger.

Fredag den 9. november 1694:

Mathias Philipsen af Kolding på vegne af jægermester Gerhardt Brochdorf har stævnet skovrider Jens Ibsen anlangende de — Jens Ibsens søn Jens Jensen skal — i Verst skov. Vidner skal bekræfte et skriftligt vidnesbyrd af Koldinghus den 15. august 1692 ang. hvad vildt Jens Ibsens søn skal have skudt i Verst skov. - Mathias Philipsen fremlagde oberjægermester Reventlows missiv af København den 30. august 1692 (på tysk) om nødvendigheden af at videreføre processen. - Fremlagde vidnesbyrdet af 15/8-1692: Frands Andersen i Agersbøl havde vidnet, at Jens Jensen en dag havde bedt ham vise vej ud i Verst skov, idet han foregav at skulle skyde et dyr for amtmanden — at han nogle dage derefter hørte folk snakke om, at der var fundet et stort dyr i Verst skov og en råbuk. - Andre vidner fortæller, at dagen før, end kommissærerne var forsamlede i Store Anst, da kom Jens Jensen om aftenen med en dyrekalv i Hundsholt gård og bandt den bag på sin hest. Han sagde, at amtmanden skulle have den. - Flere vidnesbyrd, bl.a.

om skamskudte dyr. - Derefter var skovrider Jens Ibsen blevet spurgt af amtmanden, hvorfor hans søn ikke comparerede. - Jens Ibsen havde lovet at svare til, hvad hans søn gjorde. - Rapporten er underskrevet af amtmand Schwarts. - Den blev oplæst i retten og bekræftet af vidnerne.

Mathias Philipsen spurgte Jens Ibsen, om ikke jægermester Brochdorf inden hans afrejse til København havde forbudt ham at lade sin søn føre bøsse i vildtbanen. - Jo, og derfor havde han også taget en bøsse fra sin søn i Seest mølle. - Om ikke, da han fik lov til at rejse til København og havde bedt om, at hans søn imens kunne have opsyn med vildtbanen, han da havde sagt, at han selv ville svare for sin søn ----- usømmeligt, hans forn. søn i så måder beskyldes for, er sket imod ham som er hans faders vilje og viden. Og er af andre mennesker dertil forført. Men han sagde sig dog med en god samvittighed ej at kunne benægte, at han jo både har lovet samme tid for sin søn at svare til hans gerninger og lovet amtmanden at skaffe sin søn til stede. Men beklager, at det var ham umuligt at holde sine løfter. - Jens Ibsen fremlægger sit skriftlige indlæg, hvor han bedyrer, at han ikke vidste noget om sønnens misgerninger. - Opsat 14 dage.

116:

Christian Nielsen Ridefoged har stævnet Peder Hansen i Jordrup, som skal påhøre et syn om, hvad han bruger af Knud Smeds og hans gårdmands jord, samt fremvise sin adkomst. - Synsmænd: Har synet den omtvistede jord. De har undersøgt, hvor Knud Smed og hans gårdmand findes lodløse eller ikke har deres fulde agermål lige med deres rensbrødre. — Peder Hansen fremlagde et skriftligt indlæg: Henviser til lovens 1-13-7. Ønsker svar på følgende spørgsmål: 1) Hvorfor har synsmændene ikke villet syne jorden på steder, hvor Peder Hansen ganske intet bruger. - 2) Om Peder Hansen har pløjet over ren de steder, der er blevet synet. - 3) Om de fire mænd fra Jordrup, der udviste for synsmændene den jord, der skulle synes, ikke véd, at Knud Smed og gårdmand har jord mange andre steder. - 4) Om udvisningsmændene kan sige, at det af hans jord, som nu er udvist, er pløjet over ren fra Knud Smeds gårds jord. - 5) Om der tidligere har været klaget over, at Peder Hansen bruger jorden. - 6) Om Peder Hansen bruger mere jord end sine formænd. - Han anfører lovens 5-5-1 pag. 756 og 5-5-3 pag. 757 vedr. gårdens afgift.

Ad 1) Synsmændene kan ikke benægte, at Peder Hansen jo begærede, at

al Knud Smeds gårds jord blev synet. Men ridefogeden og Knud Smed og hans gårdmand sagde, at de ikke begærede mere jord synet, såsom de ej videre omtvistede. - Ad 2) De kan ikke sige, at Peder Hansen har pløjet over ren fra Knud Smeds jord. - Ad 3) De fire udvisningsmænd kan ikke nægte, at Knud Smeds gård på adskillige steder har jord, som både er målt og umålt. - Ad 4) som synsmændenes svar på 2. spørgsmål. - Ad 5) De har ikke hørt om sådan klage. - Ad 6) De kan ikke sige, om Peder Hansen bruger mere jord end sine formænd.

118b:

Fredag den 23. november 1694:

Mathias Philipsen af Kolding pva. jægermester Brochdorf (se nr. 114-115) ctr. skovrider Jens Ibsen. Satte i rette, at Jens Ibsen, som havde lovet at svare for sin søns gerninger, bør selv stå til rette og undgælde efter loven og jagtforordningen og have forbrudt sin skovriderbestilling og ej med bøsse eller obagt, for så vidt angår vildtbanen angår — Opsat ---

Fremlysning af en sortblisset ---

119:

Fredag den 30. november 1694:

Postmester Hans Lund sag (nr. 113). Opsat 14 dage.

Fredag den 7. december 1694:

Bertel Pedersen i Kolding har stævnet Hans Sørensen og Tulle Hansen i Knudsbøl angående den for tyveri beskyldte og hos dem anholdte person ved navn Rasmus Broch, som de efter anholdelsen har ladet undvige. - Vidner er indkaldt:

Christen Gydesen af Slav: — iblandt andet sigende, dem var frastjålen en hest, og Christen Gydesen så en sortebrun stjernet hest stå bundet ved en vogn i herredsfogedens gård. De herværende sagde, at det var den stjalne hest.

Oluf Mortensen af Bølling: Som Christen Gydesen. Så, at Tulle Hansen samme tid var i herredsfogedens gård i Bølling og sagde, at den, som var antruffet i hans hus med hesten, var fuld og gal og ville drukne sig selv; hesten skulle igen tilbage til ham. Og som herredsfogeden og hans hustru adskillige gange blev ombedet, at de ville lade både dem, som sig hesten vedkendte, og den beskyldte person passere hjem, hvortil herredsfogeden og hans hustru svarede, nej, de kunne ej give ham fri, men Tulle Hansen skulle for amtmanden give til kende og bevise, at personerne med hesten måtte passere fri.

Poul Gjermandsen af Bølling: Torsdag for 14 dage siden kom 3 mænd i hans gård og sagde, at de havde hjemme i Bjerre herred, og spurgte, om der ikke var kommet en karl med en sort hest. Poul Gjermandsen svarede, at dagen før var en mand af Vejle, Rasmus Broch, der med en sortstjernet hest og sagde, at han var nogen tid forinden frastjålet en brun hoppe, som var omskoet. Poul Gjermandsen viste ham til Knudsbøl.

Hans Carstensen m.fl.: — sige og snakke om, at en tyv var antruffet med en hest i Hans Sørensens gård, og de ingen fuldkommen besked vidste derom, da blev de om fredagen, idag for 14 dage siden, efter Hans Sørensens og hans svogers Tulle Hansens begæring opfordret i Hans Sørensens og Tulle Hansens gård at høre, hvad ord der passerede. Da hørte forn. Knudsbøl mænd, at de fremmede mænd, som dér var og som vedkendte sig hesten, sagde, at deres fader, som var en gammel mand, havde lånt Rasmus Broch hesten, som de nu hos ham her havde antruffet, og samme lån var dem ubevidst, før end de derefter fik det at vide, og derfor søgte efter hesten. Men sådan besmykkelse syntes Knudsbølmændene ej at være troværdig, hvorfor de sig ej videre dermed befattede, men gik hver hjem til sit uden nogen forligelses nærmere samtykke.

Jordrup mænd: De har hørt andre sige, at en tyv var antruffet og af nogle nørrejyder vedkendt hos Hans Sørensen og Tulle Hansen. - Knud Smed af Jordrup vidnede, at om torsdagen så han, at 2 karle, som sagde sig at have hjemme i Horstrup i Bjerre herred, sagde, at de havde fundet en hest hos Tulle Hansen, som dem var blevet frastjålet. De begærede derfor, at de uden videre forhindring måtte passere hjem frit. Hvortil herredsfogeden og hans hustru svarede, nej, at det ikke blev tilstedt, før end han kendte amtmandens vilje derom. — handlet eller købt med tyve eller andre uærlige folk.

Mikkel Andersen af Bølling, Hans Christensen skolemester og Maren Clausdatter, tjenende herredsfogeden fremlagde et skriftligt vidnesbyrd:

Forleden torsdag den 22. november kom 4 karle ridende til Bølling, hvoraf de to kom ridende til herredsfogeden og ledte efter en tyv med en sort fole, som havde en hvid stjerne i sin pande og en liden fjer på næsen ... De sagde til vores husbond og vores madmoder, om der kunne forekomme en mand i en grå kjole af klæde med sådan en hest, at vores husbond ville være så god at fastholde denne tyv, for han havde stjålet hesten, det var vist nok. Red så deres vej. Begav det sig så på eftermiddag kom en karl ridende på en sortblæset hest ved navn Mads Sørensen ind i vores gård, som råbte på vores husbond og sagde, at der var kommet nogle karle og havde vedkendt sig hesten, som fandtes i Knudsbøl ved Tulle Hansen. Så kom de 4 karle og Tulle Hansen med dem, som havde den vedkendte fole i grimen, ind i vores husbonds gård. Så gik vores husbond og vores madmoder ud i gården til dem for at forhøre, hvordan det var beskaffet. Så begyndte Tulle Hansen således og sagde, der kom en mand til vores igår af Vejle ved navn Rasmus Brock, som red på den hest. Så kom jeg i tuske med ham og gav ham en rød-blæset hoppe igen og til tuske 12 slettedaler. Nu kom de 4 karle og kendte sig ved hesten og ville både have taget hesten og tyven. Hvor da Tulle bad dem om, at de skulle tage deres hest og forse sig hjem, og at de skulle ingen skam gøre ham, for han havde været en smuk mand tilforn. Og de havde tyven uden døren, og han var ganske drukken og faldt om og væltede sig i skarnet. Så red de 4 karle og havde deres frastjålne hest med sig. Så kom Tulle og Mads Sørensen ridende og oprendte dem imellem Knudsbøl og Bølling og sagde, at de skulle tage tyven med dem, for han vill omkomme ---- en dam og ville drukne sig — eftersom Tulle havdesagt, at de skulle ride deres vej. — Og sagde så vores husbond, Hvor er tyven? Da sagde Tulle, han var hjemme til hans. Da sagde vores husbond og vores madmoder ikke een gang, men tit og ofte, at om de ville vel fare, da skulle ... både beholde tyven og hesten indtil videre og straks forføje sig ud til amtmanden og give ham det til kende. Hvortil Tulle svarede, ja. Og tog Tulle og Mads Sørensen hesten hjem med sig igen.

Tulle Hansen mødte og fremlagde en forskrivning på semplet papir nr. 19: (navngivne mænd) af Stouby sogn i Bjerre herred: Deres medbroder og slægt Rasmus Frandsen i Vejle er lånt en hest af Hans Olufsen i Horstrup og har været borte over tiden. Vi har fundet den i Knudsbøl hos Tulle Hansen, hvor han var helt beskænket. Derfor ville Tulle Hansen ikke lade os passere med hesten, før vi andre benævnte mænd kom hid som hjemmelsmænd og vedstod at Rasmus Frandsen er en ærlig mand, og hesten er ham lovligt

lånt. — De har forsøgt at tale med amtmanden, men han var ikke til stede
— De vil holde Tulle Hansen skadesløs.

121b:

Jørgen Poulsen af Nørre Vilstrup fremlyste til 3. ting en sortstjernet hest.

Fredag den 14. december 1694:

Bertel Pedersens tiltale (nr. 119, 120, 121) er opsat til efter jul.

Fredag den 21. december 1694:

122:

Regimentskriver Johan Hollænder lod forkynde sin bestalling som regimentskriver ved oberst von Bassens regiment til hest. Advarede samtlige i samme regiments underliggende sogne fogeder, bønder og almue, at de herefter anmelder sig hos ham med det, der vedkommer hans bestilling, såsom fæste, skifter, sagefald og andet deslige.

Mathias Philipsen ctr. skovrider Jens Ibsen. Æskede dom. Skovrideren er forhindret af ulvejagten, så sagen opsættes til efter jul.

Varselsmænd af Grene Krog har efter amtmandens fuldmægtige Bertel Pedersens skriftlige befaling af 10/12 og på foranledning af Mads Hansen i Vorbasse stævnet Jens Pedersen i Vorbasse, Jes Thomsen og Hans Andersen Rytter ibidem angående uførme, vold og overlast, de i hans hus og gård formenes at have øvet den 21. november. - Samtlige Vorbasse sognemænd er stævnet for at vidne om hændelsen, samt om de ved, at Mads Hansen bruger nogen forprang eller landprang ----

Mads Hansen skal ikke selv føre sagen; amtmanden har lovet at antage sig den. Men ingen mødte for at udføre den. Hvorfor løjtnant Netzau på den indtævnede rytters vegne mente, at det givne varsel ikke mere var gyldigt, anseende de som tjener hans kgl. maj. med liv og blod, ej til forgæves efter slig citation bør her at hidjages. De bør søges for deres rette militære forum.

Fordi ingen sagsøger indfinder sig for at iretteføre sagen, henfindes de

indkaldte i denne sag at fri være, indtil de igen påny lovligt bliver hid citeret.

122b:

Jens Pedersen af Vorbasse fremstod for retten og i hånd tog Peder Christensen af Skødebjerg. Han vedstod, at han den 20. november i drukkenskab og misforstand har om aftenen gjort nogen uførm i Peder Skødebjergs hus, da han selv ikke var hjemme. Beder om forladelse. Erklærer Peder Christensen for en ærlig dannemand og hans hustru en ærlig dannekvinde. Herefter vil han ikke med tanker, ord eller gerning, råd eller dåd, hemmeligt eller åbenbart etc. gøre Peder Skødebjerg og hans nogen fortræd...

123:

Alt forskrevne og ej videre her for ret og ting at være beskrevet passeret fra tingretten blev sat og holden d. 12. januar Ao. 1694 og indtil d. 21. december samme år, da ret og ting idag var endt og afholdt til dette års udgang, testerer Bartram Pedersen, herredsskriver.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30017)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1692-97

Tingbogen er forvitret fornedet ud mod hjørnet.

1695

123:

Fredag den 11. januar 1695:

I Jesu Christi Navn Begynde Vi Dette Nye Aar at skrive 1695 Og Holde Ting og Rettergang Paa Anst Jerlev og Slaugs Herreders forordnede Tingsted,

d. 11. januar, som var en fredag og rette tingdag. Da blev retten betjent af Bertel Jensen Krog i Bølling, herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov, herredsskriver, og Niels Nielsen i Hudsted, tinghører. Otte mænd: forn. Niels Nielsen i Hudsted, Peder Lauridsen i Spjarup, Niels Gilladsen i Egtved, Ebbe Poulsen i Dollerup, Peder Torbensen i Knudsbøl, Peder Jensen i Bøgvad, Laurids Iversen i Hundsholt og Søren Munch i Spjarup.

Mathias Phillipsen af Kolding pva. jægermester Brochdorf (se nr. 114, 118, 122). Æskede dom ctr. Jens Ibsen, skovrider i Anst herred.

Dom: Mathias Phillipsen har med tingsvidner bevist, at Jens Ibsens søn Jens Jensen har skudt dyr i Verst skov uden nogen ordre, og at Jens Ibsen selv har lovet og caveret for sin søn. Han bør skaffe ham her til stede igen inden 6 uger. Ellers skal han selv undgælde for sin søns mishandlinger, såfremt øvrigheden ikke vil benåde ham.

123b:

Fredag den 18. januar 1695:

Læst forordning om matrikelskat og rytterholdspenge, okse- og flæskeskat for 1695, samt om kvindeskatters (?) efterladelse i København.

Fredag den 25. januar 1695:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged. Blandt stokkemændene er Anders Olesen i Fitting.

124:

Thomas Hansen Ravn af Hjelmstrup fremstod for retten og vedstod, at han ved tinget den 18. januar i drukkenskab og misforstand har udtalt nogle ubekvems ord til herredsfogedens hustru Kirsten Nielsdatter. Gør afbigt. Hun er og har været en smuk frue, hæderlig og ærlig matrone og dannekvinde. Han vil straks betale til Verst kirkes brøstfældigheds reparation 10 slettedaler, som han til kirkeværgen Laurids Hansen i Torsted skal levere.

Fredag den 1. februar 1695:

Velbårne — Broche til Engelsholm hans fuldmægtige Christian Phillipp har stævnet Niels Clemmendsen i Løvlund for ord, han skal have sagt om Broches tjener Gravers Ibsen og hans hustru Abelone Madsdatter i Grene Krog ved barsel søndag den 20/1 hos Kjeld Jensen i Silkeborg. - Opsat 8 dage.

Christian Phillipp af Engelsholm pva. amtmanden ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl, vedr. Rasmus Brocks friladelse. Opsat ---

125:

Fredag den 8. februar 1695:

Poul Gjermandsen i Bølling sætteskriver.

Bendix Funk pva. amtmanden ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl. - Opsat 14

dage.

Christian Phillipp, ridefoged på Engelsholm, får tingsvidne ctr. Niels Clemmendsen i Løvlund. - Han har sagt til Gravers Ibsens hustru: "Jeg har gjort imod dig, som jeg vil forsvare for Gud. Men du er min tyv og skal være den". - Han har også sagt, at han har Gravers Ibsen mistænkt for at have stjålet penge fra ham. - Niels Clemmendsen stod til vedermål. Han mente, at vidnerne ikke kan komme ham til skade efter så lang tid.

125b:

Fredag den 15. februar 1695:

Christen Lassen af Vorbasse blandt stokkemændene.

Jens Pedersen af Varde fremlægger landstingsstævning fra borgmester Laurids Thordsen i Varde til ridtmester Otte Kruse og hans arvinger - og til Jens Jæger i Skanderup som formynder for borgmester Fausts arvinger i Kolding.

126:

Fredag den 22. februar 1695:

Morten Hansen i Vorbasse Nebel blandt stokkemændene.

Amtmanden ctr. Tulle Hansen. Opsat 4 uger.

Jens Pedersen af Varde pva. borgmester Laurids Thorsen har stævnet ridtmester Otte Kruse ang. gæld iflg. pantebrev. - Dom: Han skal betale.

126b:

Fredag den 1. marts 1695:

Christian Phillipp pva. Preborn Broch ctr. Niels Clemmendsen i Løvlund. - Nogle mænd har været i Niels Clemmendsens hus for at foreneNiels

Clemmendsen og hans brodersøn Gravers Ibsen og hans hustru om hans beskyldning. De blev forliget på venligste og bedste måde. Hans ord er sket i drukkenskabs misforstand etc.

127b:

Fredag den 8. marts 1695:

Fredag den 15. marts 1695:

Mads Pedersen i Egholt har stævnet Peder Mortensen i Donslund mølle til at påhøre vidnesbyrd, som velbyrdlige Axel Bilde til Ørumgård vil føre angående Peder Mortensens indgåede forlig med Mads Pedersen om Peder Møllers gæld.

Som vidner er stævnet Peder Christensen i Skødebjerg, Jørgen Hansen i Risbøl, Anne Nielsdatter, som er Peder Møllers hustru, samt hans søn Rasmus Pedersen og hans to døtre Maren og Anna Pedersdøtre, Hans Hansen i Donslund huse og Hans Nielsen i Heinsvig.

Mads Pedersen spurgte Rasmus Pedersen — vitterligt, at hans fader Peder Mortensen har af frygt for velb. Axel Bildes krav og søgning, efter forhvervede dom, bortflyttet og forsat sine midler, før end Mads Pedersen med dommen og rettens middel om udlæg til møllen ankom. Rasmus Pedersen svarede, at han ikke kunne benægte, hans fader jo en del af hans midler for nam og gældsfordrings skyld havde forflyttet; men han vidste ikke, hvor det blev hensat, eftersom han ikke var hjemme. Han har dog erfaret, at hans fader havde nogle af sine midler i Søgård.

Hans Nielsen af Heinsvig: Vidste ikke meget, heller ikke, om Peder Møller af frygt for samme gældskrav med sin egen person var undveget i dølgsmål.

Anne Nielsdatter, Peder Mortensens hustru, kan ikke nægte, at han flyttede nogle af sine midler.

Mads Pedersen kundgjorde, at han sidste lørdag ved 2 mænd gjorde fuldkommen forbud og arrest hos Rasmus Pedersen i Donslund mølle på alle de der befindende midler, så han aldeles intet må afhænde, før den tvistige sag er afsluttet. Dette bekræftede Rasmus Pedersen.

Ingen andre vidner er mødt.

Yderligere fremlagde Mads Pedersen en dom af Bjerre-Hatting

herredsting af 5. november 1694: Peder Mortensen søges for restance af skat, landgilde og bygfæld, som han er skyldig at betale af Svends mølle, som han har antaget og beboet for fæste og udgift. Han er modvilligt udeblevet. Tilmed er der tilforn gået dom over ham. Den tidligere dom fornyes. Han skal betale til Axel Bilde fra 1. maj 1665, da hans friheds år var forbi, og til indeværende måneds udgang. Og hvis ej ved nam og vurdering kan ske udlæg til fuld betaling, da bør Peder Mortensen for resten at være arrest og lovens tvang undergiven, til betaling sker. - Påskrift: 1694, den 26. november var jeg, Poul Germandsen i Bølling på rettens vegne tillige med 2 vurderingsmænd i Donslund mølle og søgte betaling og skulle have gjort udlæg efter denne doms indhold. Da befandtes, såsom det almindelige rygte iblandt gemene — for os før end vi til steden ankom, at Peder Mortensen Møller var borttrømt og i dølgsmål havde hensat sine midler til forvaring mellem sine venner i næst forleden uge, hvorom de ledige og tomme steder i husene, som kvæget og deres kreaturer havde standen, samt klouer bindsel, krybber, møg og andet var sand tegn fast som bevis, at det kvæg og kretter, som der udi vinter standen havde haft føde stade, nyligen derfra var bortført. Vi anslår, at der har været 11 stk. fæhøveder, 2 heste eller hopper, får og svin. Det almindelige rygte sagde, at der skulle have været 40 stk. fårehøveder og 3 fedesvin. Så begav vi os til de steder, som rygtes mæle havde given anledning på at noget af hans middel og formue skulle være komme til huset på Donslund mark, som gamle Hans Trøllund ibor, andet skulle være kommet til Heinsvig og Askær, hvor vi bad folkene der om at give til kende, om nogen af dem havde noget af Peder Mortensens formue i gemme. Det vedstod ingen —.

Peder Mortensen mødte for retten og sagde sig at være arresteret af Mads Pedersen. - Opsat 14 dage.

129b:

Fredag den 29. marts 1695:

Bendix Funk pva. amtmanden ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl. - Dom: Tulle Hansen har frivilligt ladet fra sig passere den stjalne hest, som Rasmus Broch af Vejle havde med sig, uden nogen øvrighedstilladelse. Han kan ikke befries for at betale til amtmanden efter lovens 1-19-9 60 lod sølv samt 4 rdl. i sagsomkostninger.

Axel Bildes sag ctr. Peder Mortensen i Donslund mølle opsættes til den 5. april med henblik på forlig.

130:

Fredag den 5. april 1695:

Skovsynsvidne for Jerlev herred vedr. ulovlig skovhugst.

130b:

Mads Pedersen af Egholt gav til kende, at Peder Mortensen af Donslund mølle efter oprettet kontrakt, dateret Søgård den 27. april 1694, her idag på tingbordet har betalt de 200 slettedaler af Svends mølles restance og bygfældighed. Kvitterer.

Peder Mortensen af Donslund mølle vedstod, at han ifølge ovennævnte kontrakt er blevet skyldig 175 slettedaler til Axel Bilde for restance og bygfældighed af Svends mølle. Han lover på ære, tro og redelighed at betale til Mads Pedersen inden et års forløb.

Peder Mortensen i hånd tog Rasmus Pedersen og lovede at holde ham og hans arvinger skadesløse for de 175 slettedaler. Han vil ikke forflytte nogen af sine midler, før end sønnen har fået fuld fyldest for pengene, om han skal betale dem.

Fredag den 12. april 1695:

132b: (pagineringen vistnok forkert)

Sr. Thyge Usin pva. regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Thomas Hansen Ravn i Hjelmdrup ang. den skade, han for nogen tid siden skal have tilføjet Niels Madsen i Tudeved med en kniv. - Niels Madsen vedstod, at på Hellig tre Kongers dag, som han var indkommet i Jens Venborgs hus i Borlev, da slog Thomas Ravn til ham i hans arm med en kniv og sagde, at Fanden skulle gå i Niels Madsen, for han ville gå i hans købmandsskab. - Opsat 8 dage.

133:

Niels Baltzersen, rådmand i Kolding, et lovbud. - For retten fremstod Niels Andersen Bøgvad, borger i Kolding, Jakob Berentsen ibidem på vegne af sal. hr. Anker Mogensens og hans hustru Agathe Davidsdatter og deres arvinger, samt Jep Sørensen Kjær af Seest; de lovbød til 3. ting alle de lodder, som Niels Andersen Bøgvad, hans hustru Anne Rasmusdatter og alle sal. hr. Anker Mogensens og hans hustru sal. Agatha Davidsdatters arvinger og Jep Sørensen Kjær i Seest og hans hustru Maren Hansdatter hidtil har ejet i den jord på Seest og Højrup grund, som kaldes den Kolding otting. - Niels Baltzersen på egne og kære hustru Kirsten Nielsdatters vegne samt på Peter Bahnsen Farvers og hans hustru Helvig Baldtzersdatters vegne begærede skøde.

Niels Baldtzersen og Peter Farver, skøde på ovenstående. Diverse gamle skøder er nævnt.

134b:

Synsvidne om skovene i Anst herred ang. ulovlig skovhugst.

135:

Lørdag den 20. april 1695:

Sr. Thyge Usin pva. regimentskriver Johan Hollænder ctr. Thomas Hansen Ravn i Hjelmstrup, se 12/4. - Sognefoged Anders Joensen i Egtved har med to mænd været hos Jens Venborg i Borlev og hørt hans vidnesbyrd. Han bekræftede med ed, at Hellig tre Kongers dag om eftermiddagen, som han selv sad for sin skorstensild og Thomas Ravn sad oppe ved hans bord, indkom Niels Madsen ad den nørre dør på huset og blev stående på gulvet. Da adspurgte Jens Venborg ham, om han havde noget med ham at forrette. Hvortil Niels Madsen intet svarede, men gik igen ud af den søndre dør på huset af gården og ud til byen. Og Jens Venborg ej enten så eller hørte, at Niels Madsen fik nogen skade eller havde noget klammeri med Thomas Ravn.

Thyge Usin mente, at Thomas Ravn burde straffes for den skade, han

havde tilføjet Niels Madsen med en kniv.

Thomas Ravn sagde, at Niels Madsens beskyldning var løgnagtig. - Opsat 4 uger.

135b:

Mathias Phillippi Aal på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet bl.a. sognefoged Paaske Nielsen i Jordrup for at aflægge synsvidne angående den døde kvinde Kirsten Jensdatter, hvem hendes banemand har været, og årsagen til hendes død. Paaske Nielsen er også stævnet til at forklare, hvorfor han ikke efter sin pligt har angivet kvindens død for regimentskriveren, før end syn og begravelse er sket.

Bendix Funk pva. amtmanden protesterede og spurgte Mathias Philippi, om han agerede denne sag ctr. Peder Hansen og hans umyndige barn som en drabssag. Mathias Philippe svarede, at sagen i sig selv er og agtes for en dragssag, og han agter at føre flere vidner til oplysning.

Bendix Funk spurgte, om han vedbinder og beskylder forn. Niels Pedersen at være Kirsten Jensdatters banemand. Svar: at de indstævnede vidner nok skal vise, hvem Kirsten Jensdatters banemand er. - Bendix Funk anfører lovens 1-16-6 og 1-14-1. Mener, at stævningen er ulovlig.

Kendelse: Varslet bør være magtesløst.

136:

Hans Pedersen af Alminde, skovrider i Jerlev herred, forbyder gede- og bukkehold i vildtbanen.

136b:

Erik Madsen i Bindeballe har stævnet Tørskind, Spjarup og Lies grander til forbud mod græsning og trækning, tørvegrøft og lyngslæt og al videre skade, der forårsages på Bindeballe mark.

Fredag den 26. april 1695:

137:

Jens Ibsen, skovrider i Anst herred, forbyder gede- og bukkehold i kongens vildtbane.

Ridtmester Rai Powisk, et lovbud. - Jens Sørensen Grøn i Jerlev efter fuldmagt pva. kaptajn Johan Geisler og hustru Mette Else Lützou lovbød en gård i Ødsen, Duegård, som kaptajnen og fru har ejet hidtil. Ridtmester Ray Powisk og frue Elisabeth Sophia von Bassen begærede skøde.

137b:

Skøde på ovenstående.

138:

Fredag den 3. maj 1695:

Menige Jordrup bymænd med deres hustruer og folk er mødt i retten som stævnet af Johan Hollænder til at vidne om sal. Kirsten Jensdatters død. Men ingen er mødt til at tage deres vidnesbyrd beskrevet. - De frikendes for varslet, indtil de påny bliver stævnet.

138b:

Thomas Ravn af Hjelmstrup erbød sig i retten efter stævning fra regimentskriver Johan Hollænder. Men denne er ikke mødt. - Han frikendes for varslet.

Fredag den 10. maj 1695:

139:

Fredag den 17. maj 1695:

Hans Nielsen pva. regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Niels Pedersen i Jordrup med hans væрге ang. sal. Kirsten Jensdatters død. - Som vidner er stævnet menige Jordrup bymænd med deres hustruer og folk samt alle i Jordrup logerende ryttere. (Jordrup bymænd er anført med deres og

deres hustruers navne).

Mikkel Rasmussen Hyrde: Vedstod at sal. Kirsten Jensdatter — som hun ofte tilforn havde gjort, men han vidste ikke, hvad hendes svaghed var, såsom han ikke talte med hende, eftersom hun idelig var skrøbelig og af høj alder. Dagen efter, da Mikkel Rasmussen atter om aftenen kom hjem af marken, var Kirsten Jensdatter død, og han ved ikke årsagen dertil.

Hyrdekonen Else Christensdatter med flere vidner: De havde været med til at lægge hende i hendes ligkiste og iført hende ligklæderne. Da kunne de ikke se nogen skade på hendes legeme, som kunne være årsag til hendes død. - Hans Nielsen spurgte Else Christensdatter, om Kirsten Jensdatter, sidst da hun lå syg, ikke havde klaget over Niels Pedersen, at han skulle have stødt hende omkuld. - Nej, hverken over ham eller over andre.

Nogle mandlige vidner: De har efter sognefoged Paaske Nielsens begæring synet den døde, da hun lå i sin ligkiste. De så hendes bare legeme, alt så vidt oventil mandspersoner kunne anstå åbenbart at besigtige. De så aldeles ingen skade.

Et vidne har hørt, at Niels Pedersen, som gik i skole i Maren Jørgensdatters hus i Jordrup, skulle tillige med en anden skoledreng have været ude af skolen i gården, da Kirsten Jensdatter gik ud fra Maren Jørgensdatters nogen tid før påske, og Kirsten Jensdatter dér havde fået noget brændevin og brød. Og da sagde Niels Pedersen, efter han igen i skolen var indkommet, at han havde stødt Kirsten Jensdatter lidt for brystet med sin hånd, og hun var omfaldet deraf. Det vedstod Knud Smed at hans umyndige datter havde fortalt ham. Men han havde ikke selv set det. - Bendix Funk spurgte Knud Smed, om han havde set, at Niels Pedersen var Kirsten Jensdatters banemand. - Nej, og hun var en gammel og skrøbelig kvinde.

140:

Hans Nielsen pva. Johan Hollænder ctr. Thomas Ravn. Sagen opsat 14 dage.

Hans Nielsen (ctr. Thomas Ravn) fører de oprindelige stævningsmænd som vidner: Da de havde stævnet Thomas Ravn for knivstikket, havde han spurgt, hvordan Niels Madsen havde det, og om det var meldt til øvrigheden. Han havde tilbudt at betale for behandling og smerte. Han

kunne ikke selv komme til Tudved for at accordere, men ville gerne have arrangeret et møde hos Jens Venborg i Borlev.

141:

Hans Nielsen pva. regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Ludvig Bertelsen i Torsted for restance og bygfældighed. Der er ikke optaget synsrapport. Sagen opsat 14 dage.

Hans Nielsen har stævnet Peder Kræmmer ibidem til synsoprkrævelse ang. hans ryttergårds bygfældighed.

Thomas Pedersen af Rugsted med sin kære svoger Bertel Nielsen ibidem fremlagde et aftægtsbrev. Bertel Nielsen kundgør, at Thomas Pedersen og hans hustru Dorete Mikkelsdatter har afstået deres selvejergård til ham og hans trolovede fæstemø Kirsten Thomasdatter. - Thomas Pedersen vedstår på vegne af sine sønner Jørgen og Peder Thomsen, at Bertel Nielsen har betalt til dem de nye klæder og kister, som han i kontrakten har lovet.

142:

Fredag den 24. maj 1695:

142b:

Hans Andersen pva. Johan Hollænder fører flere vidner ang. Kirsten Jensdatters død. Nogle kvinder vidner, at de aldeles intet ved om, at nogen har været årsag til hendes død. Men de har nok hørt, at Niels Pedersen havde stødt til hende, så hun var faldet om.

Bendix Funk for amtmanden pva. Jes Møller af Vranderup mølle har stævnet Rasmus Kruse angående veje, forter og gærder, som er blevet synet. Synsmændene fik på stedet oplæst et tingsvidne af Anst herredsting den 2. maj 1678. De fandt Vranderup mølles vejrettigheder bekræftet.

143:

Peder Møller af Drabæk mølle fik afhjemlet synsvidne om den skade, der er sket ved møllevandets udbrud. Store dele af dæmningen er bortskyllet. Der skal bruges mindst 400 vognlæs jord og grus. Tømmerværket er ubrugeligt. Behovet for nyt træværk er angivet. Møllen består af kun een kværn og har ganske ringe møllesøgning. Den er besværlig at vedligeholde, fordi grunden er løs og vandet derfor ofte bryder ud og gør skade. - Peder Nielsen Møller begærede tingsvidne.

143b:

Fredag den 31. maj 1695:

Hans Nielsen pva. regimentskriver Johan Hollænder (se 132, 135, 140) ctr. Thomas Ravn. Han bad om opsættelse, skønt dette er 6. uges dagen. Bendix Funk begærede dom.

Dom: Sagen er temmelig gammel og ikke endnu bevist med uvildige vidner. Især fordi Niels Madsens egen broder, Jens Madsens vidnesbyrd på Thomas Ravns ord er aflagt vel sent. Han frikendes.

144:

Hans Nielsen pva. Johan Hollænder har stævnet Peder Andersen Kræmmer ang. en del gods, som skal være arresteret hos ham. - Peder Jensen Bonde, sognefoged i Ødsted sogn, har med 2 mænd været hos Peder Andersen Kræmmer i Amnitsbøl og gjort forbud på en del kvæg, korn og boskab ---

144b:

Bendix Funk pva. Jes Møller i Vranderup mølle har stævnet Rasmus Kruse af Vranderup ang. nogle mølle-, skov- og kirkeveje til og fra møllen. Fremlagde tingsvidner af 2/5 1678 og 24/5 1695. - Opsat 4 uger.

145:

Bendix Funk ctr. Rasmus Kruse ang. forhuggelsen af en torneindhegning østen Vranderup mølle. Spurgte Rasmus Kruse, om det ikke var hans folk, der havde afhugget indhegningen. Det benægtede han, og hverken han eller

hans hustru har befalet noget sådant. Bendix Funk mener, han bør befri sig med ed eller lide efter lovens 6-14-26. - Opsat 4 uger.

Skovrider Jens Ibsen ctr. Gregers Thomsen i Skanderup. Gør forbud på indavl af noget jord, som tilhører Kolding kirke, og som Jens Ibsen har i fæste. Iver Tullesen på vegne af Gregers Thomsen mener, at Kolding kirkes væрге burde have været stævnet.

Fredag den 7. juni 1695:

145b:

Jens Ibsen ctr. Gregers Thomsen i Skanderup. Gør forbud til 2. ting mod indavl af et stk. jord. - Gregers Thomsen æskede Jens Ibsens fæstebrev.

Rasmus Kruse af Vranderup ctr. Jes Møller i Vranderup mølle. Fører adskillige vidner angående vejforholdene til og fra møllen.

146b:

Hans Nielsen pva. regimentskriver Johan Hollænder begærede genpart af den dom, som er gangen mellem amtmanden og Tulle Nielsen i Knudsbøl, samt dom mellem Thomas Ravn af Hjelmstrup og Niels Madsen af Tudved. Item tingsvidner angående Kirsten Jensdatters død i Jordrup. - Rettens betjente svarede, at havd angår dommen ctr. Tulle Nielsen i Knudsbøl, så er originaldommen sidste vinter straks blevet — overleveret — at efter så langsommelig tids forløb tilstedes, er imod loven genpart deraf at beskreven give. Angående dommen med Thomas Ravn og dokumenterne om Kirsten Jensdatters død, så når der bliver for retten fornøden papir leveret, som det kan forsvarligt påskrives, skal papirene blive udfærdiget.

147:

Jakob Andersen af Nagbøl har stævnet Marchor Nissen, Hans Pedersen og Hans Iversen, alle af Bønstrup, med deres folk og tyende til syn ved Jakob Andersens enemærke. - Synsmænd: Gærderne er nogenlunde ved magt, så stort kvæg ikke kan passere, hvis ikke det var voldskvæg. Dog kan geder og

svin komme igennem. - Engen er blevet opædt af kvæg. Der er skader for 1 læs hø.

Hans Nielsen pva. regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Peder Hansen ang. en del jord, som skal tilhøre Knud Smeds, Laurids Sørensens og Søren Jensens gårde. Peder Hansen skal fremvise sin hjemmel til jorden. Synsmænd, som afhjemlede synsrapport 16/11 1694, og adskillige andre er stævnet. - Synet opsat til 12/6.

147b:

Fredag den 14. juni 1695:

Bendix Funk har pva. Niels Pedersen i Jordrup stævnet regimentskriver Johan Hollænder ang. den beskyldning, der er rettet imod Niels Pedersen og anhängiggjort i retten. - Johan Hollænder begærer udnævnt domsmænd. Der udnævnes: Hans Sørensen i Knudsbøl, Joen Nielsen i Bølling, Poul Gjermandsen, Mikkil Andersen, Poul Eriksen, Peder Sørensen ibidem, Anders Joensen i Egtved og Laurids Christensen ibidem.

148:

Bendix Funk på vegne af Jes Møller i Vrandrup mølle ctr. Rasmus Kruse i Vrandrup ang. noget jord, han fornemmer er ulovligt indhegnet. Han spørger Rasmus Kruse, om han har indhegnet noget jord ved møllevejen tilhørende den gård, som Jes Møller og Jens Bjerg har i fæste. Rasmus Kruse vil ikke benægte, at før landmålingen blev noget jord mageskiftet af ham og Jens Pedersen, som da beboede Jes Møllers gård. - Opsat 4 uger.

148b:

Bendix Funk har pva. Jes Møller stævnet nogle af Rasmus Kruses tjenestefolk ang. en selvgroet indhegnings forhuggelse om en have, som Jes Møller har i brug. Det er ikke mødt, men Rasmus Kruse tilbyder at svare for dem. Det accepterer Bendix Funk ikke. Det kendes, at de indstævnedes skal møde næste tingdag eller idømmes faldsmålsbøder.

149:

Bendix Funk pva. skovrider Jens Ibsen skovrider har stævnet Gregers Thomsen i Skanderup til forbud på 3. ting mod at indavle et stykke jord uden Jens Ibsens tilladelse. - Iver Tullesen møder pva. Gregers Thomsen og fremlægger en seddel af 3/6 fra Kolding kirkes værge Hans Lund i Kolding. Den siger, at Gregers Thomsen har betale for jorden. Fremlagde et tingsvidne af 2/11 1694 samt en gammel brevkopi af et tingsvidne af Kolding byting.

Bendix Funk begærer, Hans Lunds seddel må forblive i retten, såsom den er urigtig i sig selv og strider imod hans forhen udgivne fæstebrev.

Kendelse: Hans Lunds brev strider imod Jens Ibsens påståede fæste. Der kan ikke tillades forbudsvidne.

149b:

Søren Hansen af Jordrup har stævnet sin bortrømte tjenestepige Lene Jepsdatter for sin egen dør samt hos hendes stedfar Mogens Knudsen og mor Karen Jeppes i Uhre. Hun er bortrømt ved nattetide. Skulle være blevet til Mikkelsdag. - Dom: Hun er rømt uden årsag. Skal betale til Søren Hansen halvt så meget, som hun skulle have haft i løn, som er 2 slettedaler 15 sk. + 1 slettedaler i omkostninger.

150:

Fredag den 21. juni 1695:

Hans Andersen har stævnet Rasmus Kruse i Vrandrup for ulovlig skovhugst. Sagsøgeren er idag forhindret af ulvejagten. Opsat 8 dage.

Christen Jørgensen af Mejsling har stævnet Laurids Jensen Rytter logerende i Vester Nebel og Jens Poulsen i Borlev til afkald og kvittering på deres hustruers vegne. - Laurids Jensen Rytter gav afkald på vegne af sin hustru Karen Christensdatter og Jens Poulsen på vegne af sin hustru Gunder Christensdatter: Deres hustruers fader har betalt dem deres arv.

150b:

Rasmus Hansen Kruse af Vrandrup fremlagde et forlig med Jes Madsen Hugger i Vrandrup mølle. Der har været nogen strid mellem dem om noget mageskiftet jord, om veje, om fortov og fædrift, om noget hegn, som Rasmus Kruses tjenere uden hans vidende havde hugget. Nu har de truffet en aftale i mindelighed. Den beskrives. Forliget er blevet overværet og er underskrevet af Poul Gjermandsen i Bølling i herredsfogedens fravær og af herredsskriveren. Der er påskrift af amtmanden. Retssagen skal hermed være ophævet. Aftalen skal gælde, så længe de lever.

151:

Fredag den 28. juni 1695:

151b:

Bendix Funk pva. Niels Pedersen i Jordrup ctr. regimentskriver Johan Hollænder. De 8 meddomsmænd afsiger dom sammen med herredsfogeden: Johan Hollænder har søgt Niels Pedersen for at have været årsag til Kirsten Jensdatters død. Ingen vidner har bekræftet det, og hverken mands- eller kvindepersoner, som har synet hendes lig, har fundet nogen skade, som kunne være årsag til hendes død. Hun var en gammel, skrøbelig, udlevet kvinde. Niels Pedersen frikendes.

Hans Andersen pva. regimentskriver Johan Hollænder ctr. Jens Nielsen i Torsted og Ludvig Bertelsen ibidem for brøstfældighed og restancer. - Syn afhjemles. Der fremlægges memorial af 21/3 fra ridtmester Povisk til oberst von Bassen,, at Jens Nielsen har opladt den halve part af sin gård til Ludvig Bertelsen, som ikke havde mere end 1 ko, hvilket ridtmesteren ikke mente at burde tillades, at hele gården således måtte adskilles. Med projekteret jordebog af 1692 skal bevises, at Jens Nielsen er dømt fra sin gårds fæste. Den skal forelægges for retten om 8 dage.

152:

Hans Andersen ctr. Morten Pedersen i Amnitsbøl om gårdens brøstfældighed. Synsrapport fremlægges. Opsat 8 dage.

152b:

Claus Pedersen af Ferup har stævnet Else sal. Jens Andersens i Vrå, Peder Poulsen ibidem, Rasmus Nielsen i Jordrup og Søren Nielsen i Fuglsang for gæld til sal. Jep Mogensen i Ferup og hans sal. hustru Maren Pedersdatter. Claus Pedersens børn er arvinger iflg. skiftebrev af 5. maj 1694. - Opsat 4 uger.

Rasmus Kruse af Vranderup erbød sig i retten for at svare imod ulovlig skovhugst. Ingen var mødt for at tiltale ham, så han frikendes, indtil der foreligger en ny stævning.

153:

Fredag den 5. juli 1695:

Hans Andersen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Peder Andersen Kræmmer i Amnitsbøl for gårdens brøstfældighed og restance. Synsrapport. Opsat 8 dage.

153b:

Hans Andersen (se nr. 151) ctr. Jens Nielsen i Torsted. Fremlagde den projekterede jordebog af 27. juli 1692 med sessionens resolution om Jens Nielsen: Manden dur intet; forholdes hermed som med Risgård. - Og ved Risgård er resolveret således: Såsom disse 2 mænd er ganske uduelige gården at besidde, så bære regimentskriveren omsorg, at en anden dygtig person kommer til gården. - Satte i rette, at som synsvidnet beviser, at Jens Nielsen ikke forsvarligt har bebygget og vedligeholdt gården, ej heller har betalt det ham forstrakte lånekorn i tide, bør han have sit fæste forbrudt, straks betale restancen og reparere gårdens brøstfældighed - eller lide efter loven på sin person. - Jens Nielsen lover at betale lånekornet, når han har høstet, men sådanne løfter han han givet før. Opsat 4 uger.

154:

Hans Andersen ctr. Morten Pedersen i Amnitsbøl. Fremlægger jordebogen, hvor der om Amnitsbøl står: "Peder Hansen tilforn, Christen Pedersen og Søren Andersen: Såsom de gården ej forsvarligt bebor, så dømmes de fra deres fæste". - Hans Andersen sætter i rette, at Morten Pedersen ikke har bebygget forsvarligt sin fæstegård, ej heller betalt lånekorn i rette tid. - Morten Pedersen svarer, at hans gård — for ca. 2 år siden blev ulykkeligt — i armod er geråden og ingen hjælp af regimentskriveren havde bekommet. - Hans Andersen: Det er fast 2 år siden, at huset brændte. - Opsat 4 uger.

154b:

Morten Andersen Oerløf (Orløf, Orle) af Jerlev har stævnet Anne Nielsdatter i Vindelev. Fører vidnesbyrd om de 20 slettedaler, hun lånte af ham for et år siden i Karen Lauridsdatters hus.

155:

Fredag den 12. juli 1695:

Blandt stokkemændene: Laurids Hansen af Vorbasse Nebel.

Fredag den 19. juli 1695:

Poul Gjermandsen i Bølling er sættefoged. Blandt stokkemændene: Jens Christensen i Vorbasse Nebel.

Rasmus Kruse og Laurids Aagesen af Vranderup erbød sig i retten at svare Mathias Phillipsen. - Denne er ikke mødt.

155b:

Fredag den 26. juli 1695:

Poul Gjermandsen sættefoged.

Hans Andersen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Las Hansen i Højen til synsrapport efter klammeri med Isak Thomsen

ibidem. - Synsmændene: De beså et gærde om Hans Hansens og sal. Nis Hansens toft i Højen. Las Hansens part deraf var udygtig. Sal. Nis Hansens enkes part var noget bedre. Der er gjort skade på noget korn. Opsat 8 dage.

156:

Las Hansen af Højen har stævnet Isak Thomsen ibidem. Nogle kvinder er stævnet som vidner. - Stævningen kendes ulovlig, fordi varselsmændene ikke ved, hvorfor de indstævnedede er blevet indkaldt.

Niels Poulsen af Vorbasse på egne og hr. Hans Kochs vegne har stævnet Mads Hansen af Vorbasse for ulovligt afslæt af Hans Kochs og Niels Poulsens eng samt ulovlig kørsel over eng. - Synsmændene Jakob Madsen af Skjoldbjerg, Jørgen Hansen i Risbøl, Anders Olesen i Fitting og Anders Jensen i Rankenberg har været i engene syd for Vorbasse, som kaldes Søvoldene, til syn. Der var ingen kendelige skel som de kunne agte som rette skel. — der var bortslået af Hans Kochs — Et engskifte lå i morads og bløde på grund af kørsel med heste og vogn. - Jens Pedersen og Hans Jensen, begge af Vorbasse: De så tirsdag aften, at Mads Hansen med heste og vogn kørte langs ad Hans Kochs og Niels Poulsens 2 engskifter, og der er ingen ret vej dér.

156b:

Claus Pedersen af Ferup ctr. nogle personer for gæld (varsel af 28/6). - Rasmus Nielsen nægter at have lånt penge af sal. Jep Mogensens hustru Maren Pedersdatter; men hans hustru havde engang lånt 3 mk. af hende; dem betalte hun tilbage med gryn og andre deslige varer. Det kalder Claus Pedersen løs snak, som ikke bør anses som lovmæssigt bevis over for pur usvækket forseget og beskrevet skiftebrev. - Dom: De skal betale.

157:

Fredag den 2. august 1695:

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. Peder Andersen Kræmmer i Amnitsbøl for brøstfældighed m.m. - Søren Pedersen

af Glibstrup lovede på vegne af sin svoger Hans Nielsen at betale lånekornet og holde Peder Kræmmer skadesløs, såsom Hans Nielsen ved gårdens overtagelse havde lovet at betale det. Dette er derfor udeladt af søgsmålet. - Søren Pedersen lovede også at svare for gårdens brøstfældighed, Den vil blive betalt enten af Søren Pedersen eller hans fader Peder Sørensen som kautionist for Hans Nielsen. - Den resterende gæld tilbød Peder Kræmmer at betale inden 14 dage. - Opsat 14 dage.

157b:

Hans Nielsen på vegne af regimentskriveren har stævnet Søren Sørensen til synsrapport. - Synsmænd har været i Bølling for at syne Søren Sørensens og Niels Sørensens gårds bygninger. Salshuset var under genopbygning. Andre bygninger var nyligt repareret. Der er ikke angivet bygfældighed.

158:

Hans Nielsen (se nr. 151 og 153) ctr. Jens Nielsen og Ludvig Bertelsen i Torsted. - Dom: De er søgt for deres fæstes fortabelse og restance. De skal betale restancen. Angående fæstes fortabelse ---

158b:

Mathias Phillipsen af Kolding ctr. Rasmus Kruse af Vranderup for overfald i Jep Kjærs hus i Seest den 7. juli. - Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen er forsvarer for Rasmus Kruse. Han mener, at ingen vidner idag bør tilstedes, såsom det alt for vel er bekendt, at Rasmus Kruse ligger benbrudt af den skade, han fik idag for 14 dage siden på hans hjemvej fra tinget, og ikke endnu har beskikket nogen fuldmægtig.

Der afhøres vidner. - Skovfoged Laurids Aagesen af Vranderup: Havde ikke hørt, at Rasmus Kruse og Mathias Phillipsen havde noget klammeri ved Jep Kjærs barsel i Seest. Men han så, at Mathias Phillipsen kom gående imod ham og var blodig i Jep Kjærs forstues dør. - Johan Skræder så, at Mathias Phillipsen kom ind og tildrak Rasmus Kruse med en lerpotte øl. Og da Mathias Phillipsen havde drukket og leverede Rasmus Kruse lerpotten i hans hånd, da sagde Rasmus Kruse, "Du drak mig til som en skælm", og derpå slog han til Mathias Phillipsen med samme potte i hans ansigt og

sparkede ham med sin fod. Mathias Phillipsen gjorde ingen modstand. - Mads Hansen af Seest så, at Rasmus Kruse lagde Mathias Phillipsen om på jorden og sparkede ham. Og da han kom på benene igen, sagde han, at han ikke ville røre sin hånd mod Rasmus Kruse. Rasmus Kruse sagde, at dersom Mathias Phillipsen ikke gik ud af døren, da skulle han få mere. - Andre vidner har hørt, at Mathias Phillipsen sagde, "Drages til minde, og se, hvad Rasmus Kruse har flyet mig". Men der var nogen, der ikke havde set, at det var Rasmus Kruse, der havde gjort det. - Jens Hansen var til barsel hos Jep Kjær og skænkede for gæsterne. Da han havde skænket øl i en potte for Rasmus Kruse og Mathias Phillipsen og derefter vendte sig om, da fløj skårene af potten om hans øren. - Jep Kjær: var gået ud i gården med nogle gæster. Da kom folk ud af stuen og råbte, at han skulle komme ind, Rasmus Kruse slog Mads Smed. Og da Jep Kjær ville gå ind, kom Mathias Phillipsen imod ham og var blodig.

159b:

Fredag den 9. august 1695:

Poul Gjermandsen i Bølling er sættefoged. - Det er han resten af året.

160:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Jep Knudsen i Jordrup ang. det klammeri, han har haft med Jens Andersen af Ferup hos Isak Jensens i Jordrup. - Fremlagde en skriftlig klage af 31/7 til amtmanden: At Jep Knudsen havde med hug og slag angrebet Jens Andersen af Vrå (!), som var med skovrideren at syne skovskade. Nogle ord var passeret imellem dem, og så slog Jep Knudsen Jens Andersen med sin hånd i ansigtet. Jens Andersen greb straks Jep Knudsen i håret, og så slog Jep Knudsen ham til jorden.

Jep Knudsen af Jordrup ctr. skovrider Jens Ibsen ang. hvad overlaster denne skal have tilføjet ham i Isak Jensens hus i Jordrup. - Isak Jensen vidner: Da Jep Knudsen og Jens Andersen havde haft klammeri med hinanden og igen var adskilt, var Jens Ibsen fortørnet på Jep Knudsen og slog ham i ansigtet med sin hånd og ved hans øje nogle slag, og Jep Knudsen gjorde ingen modstand, men spurgte Jens Ibsen, hvorfor han slog ham. Isak Jensen førte

så Jep Knudsen ud af stuen, så han kunne komme hjem. - Andre vidner bekræfter det.

160b:

Poul Pedersen af Amnitsbøl har stævnet Kirsten Sørensdatter, Maren Christensdatter og Christen Sørensen og Anne Sørensdatter, for at de skal vidne om, hvad midler og formue, sølvpenge og andet deslige som sal. Søren Pedersen Hjuler i Amnitsbøl kan have efterladt sig, for at ingen arvinger skal blive forurettet. De er ikke mødt.

161:

Fredag den 16. august 1695:

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Mads Pedersen i Ferup og Jens Andersen ibidem til at vidne om syn på skovhugst. En del mænd af Jordrup er stævnet til at påhøre vidnesbyrd. En hel del træ er blevet hugget i Jordrup skov.

162:

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Bølling mænd til at vidne om et stk. eng, som hr. Søren Jensen i Egtved skal nyde fra Søren Simonsens og Niels Sørensens gård i Bølling. - Vidnerne har aldrig set, at præsten har indavlet fra den eng, men har nok hørt, at de to bønder har ladet præsten få et læs hø eller to imod til gengæld at beholde halmen af deres korntiende. De bekræfter de to. Engen ligger ubelejlig langt fra deres gård.

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. Peder Kræmmer i Amnitsbøl. Den store rytterkommission i 1692 har for hans udygtigheds skyld dømt ham fra gården. Og det er spargeret, at han for kort tid siden har spillet en temmelig stor sum rede penge væk i kortspil i Kolding. - Hans Nielsen påstod, at de resterende 23 rdl., som er kgl. intrader af ryttergården, straks bør betales, eller han skal være arrest undergivet og lide på kroppen til Bremerholm. Fremlagde den projekterede jordebog af 27/7 1692 til bevis på, at han er fradømt gården: Som bonden

tilforn har nydt 2 års frihed og dog ej gården forsvarligt bebygget og med bæster og kvæg besat, så dømmes han derfor efter loven, og gården til en dygtig person at bortfæstes. - Peder Kræmmer svarede og sagde, at han ville betale, hvad han retteligt skyldte til kongen. - Dom: Peder Andersen Kræmmer har intet anført imod gældskravet. Han skal betale.

162b:

Skovrider Jens Ibsen fremlagde befaling fra oberforster Hans Arnoldt Jantzen: Såsom jeg fornemmer efter skovriderens udgivende, at skoven formedelst skovfoged Laurids Aagesens forsømmelse ilde medhandles, og mest i den forbudne tid, — og skovfogeden på 2 års tid for mig eller amtmanden ej det ringeste har angivet, hvad ulovligt i skoven er passeret — om ikke skovfogeden burde svare til al den ulovlige skovhugst. - Skovfogeden var ikke mødt. - Synsmænd afgav synsrapport: Der er gjort meget stor skovskade i den forbudne tid.

163:

Jens Ibsen fremlagde en attest: Laurids Skovfoged har ladet sin ubluhed bete i Vester Gesten — Anders Hansen af Asbo og Anders Andersen af Gesten fandt tømmer i skovfogedens vogn under hans kones sæde. Han havde bedt dem tie om det. Attesten er underskrevet af Anders Hansen Risbøl og Anders Andersen Risbøl.

163b:

Fredag den 23. august 1695:

Mathias Phillippi Aal af Kolding og Rasmus Kruse af Vrandrup: Der har været tvistighed mellem dem. Nu er den ordnet i mindelighed. Tvisten skal være aldeles ophævet.

164:

Maren Chrsitensdatter og Kirsten Sørens datter, begge af Amnitsbøl, blev tilspurgt af Poul Pedersens fuldmægtige Jes Pedersen af Ravning, om noget

efter sal. Søren Pedersen i Amnitsbøl er blevet fordulgt og ej offentligt er angivet på skiftet, samt om en kontrakt angående den halve selvejergård, Poul Pedersen er født på. - De svarede, at der var aldeles intet sølv, penge, korn eller andet, dem bevidst, uden hvad der blev angivet på skiftet. De ved intet om kontrakten/købebrevet.

Fredag den 30. august 1695:

Iver Lauridsen af Øster Gesten og svoger Hans Hansen ibidem: Der har været nogen tvistighed imellem dem. Nu er de blevet forenet, så at Hans Hansen med Iver Lauridsens datter Maren Iversdatter til beboelse må have den halve gård, og Iver Lauridsen vil skaffe ham fæstebrev og af de 2 tdr. hartkorn svare alle kgl. udgifter til Valborgsdag. Dog skal Hans Hansen betale omkostningerne til indfæstning.

164b:

Christen Kjeldsen af Kragelund har stævnet Lene Mortensdatter Jens Christensens med hendes mand til at vidne samt hyrdens kone i Bække med hendes mand Mikkel Hyrde angående en gris, hun har påberåbt sig at have købt af Jens Olesen i Bække. Jens Olesen er stævnet ang. tiende af hver gris hos ham dette år skulle være tillagt. - Ingen var mødt.

165:

Jens Mogensen af Fredericia og trompetér Henrik Brun fremlagde på vegne af sal. Søren Pedersens enke og arvinger af Amnitsbøl en supplique til amtmanden angående en halv selvejerbondegård i Amnitsbøl, som sal. Søren Pedersen har påboet og hans svoger Poul Pedersen Smed nu omtvister. Amtmanden har henvist sagen til lands lov og ret. - Jes Pedersen af Ravning begærede som fuldmægtig for Poul Pedersen, at samfrænder måtte blive opkrævet til taxering af gården ---

165b:

Fredag den 6. september 1695:

Løjtnant Netzou, logerende i Store Anst, har ladet stævne Hans Pedersen af Glibstrup for døren til gewaltigerhuset i Store Anst, hvor han var arresteret for den overlast, han har tilføjet rytteren Clemmend Hun (Hue?). Hans Pedersens far Peder Sørensen i Glibstrup er også stævnet. Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Anders Jensen er forsvarer for Hans Pedersen.

Vidner: Sidste mandag for 8 dage siden så de, at rytteren Clemmend Hun kom kørende fra møllen til Glibstrup. Han gik ud ved Mikkel Mikkelsens og tændte sig der en pibe tobak. Gik til sin vogn igen tillige med Mikkel Mikkelsen, og som der var kommet en rytterkone, satte de sig ned norden for vangeleddet for at snakke med hende. I det samme kom Peder Sørensens søn Hans Pedersen drivende med nogle bæster fra kornvangen. Så stod Mikkel Mikkelsen op tillige med Clemmend Hun. Da blev bæsterne bange og løb tilbage igen, hvor da Hans Pedersen sagde til Clemmend, "Hvorfor kyser I bæsterne". Mikkel Mikkelsen sagde til Clemmend, at han skulle sætte sig på sin vogn og køre hjem. Og det gjorde han. ---- hen og hente deres broder Søren. Derefter befalede Mikkel Mikkelsen sin stedsøn Erik Olsen, at han skulle hjælpe Peder Sørensens sønner at få bæsterne til byen igen. Og det gjorde de.

Anders Rasmussen af Glibstrup: Så, at rytteren Clemmend Hun ungefær ved middagstid kørte på Glibstrup gade med en vogn med kornsække. Han kørte vesterpå, og Peder Sørensens søn Hans gik bagefter. De havde nogle ord tilsammen. Da Clemmend var kommet forbi gadedammen ved Peder Hansens gårds toft, holdt han stille og stod af vognen, tog med sin hånd om den vognkæp, som sad ved venstre side i vognen forved og fik den dog ikke ud. Rørte så ved den agterste vognkæp i samme side med sin hånd, idet han gik om derved. Imidlertid løb Hans til Peder Hansens tofttegærde, tog nedden ved en stav og drog den nedre ende ud til sig og fik dog ikke staven løs. Så løb Clemmend til Hans, de greb hverandre fat i armene, og Hans kastede Clemmend til jorden. De tumlede omkring, holdt hinanden fast i håret, til Hans' moder kom til, og de blev adskilt.

Clemmend Hun gav last og klage over Hans Pedersen. Han var kommet løbende efter ham og havde udfordret ham ---

Hans Pedersen aflagde ed på, at han ikke havde udæsket Clemmen Hun. Når han løb, var det for at indhente nogle heste, der var løbet den vej. Men han kunne jo ikke nægte, at de var kommet i klammeri med hinanden.

Peder Sørensen på vegne af sin søn Hans begærede, at han måtte komme fri af sin arrest. Han vil stille kaution. Det bevilgede løjtnant Nætzou. Claus

Pedersen af Ferup og Jens Pedersen af Oustrup tog løjtnanten i hånd og stod inde for alle de prætentioner, som kan følge af denne sag Hans Pedersens person angående.

167:

Hans Andersen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Anne Hansdatter i Egtved til synsrapport om hendes gårdsparts brøstfældighed. Bygningerne er små og stærkt forfaldne.

167b:

Fredag den 13. september 1695:

Skovrider Jens Ibsen begærer synsmænd opnævnt.

Ny tingdag, sikkert fredag den 20. september 1695:

168:

Sr. Christian Mathiesen på vegne af oberforster Hans Arnoldt Janssen ctr. skovfoged Laurids Aagesen i Vranderup. Sætter i rette, at han bør svare for al den ulovlige skovhugst, der er fundet i Jordrup skov. - Opsat 3 uger.

Christian Mathiesen kræver, at der stilles kaution for Laurids Aagesen. - Kendelse: Han er ikke stævnet for nogen arrest, og anklagen imod ham er endnu ikke bevist. Der kan ikke pålægges ham nogen arrest.

Skovfoged Laurids Aagesen har stævnet Jens Ibsen i Skanderup. Varslet kendes ugyldigt.

Anders Jensen lader på vegne af regimentskriver Anders Rask afhjemle en herredsfogedsstævning. - Der fremlægges et indlæg fra oberst Brochdorf: En strid mellem rytter Clemmend Hun og en bondeknægt ved havn Hans Pedersen af Glibstrup. Har hørt, at faderen har indledt proces mod løjtnant Netzou, fordi han har ladet drengen anholde. Erindrer rettens betjente om, at retten ikke kan antage en sådan sag, før end den er af sessionen henvist til

lands lov og ret, iflg. forordning af 20/12 1684 art. 14 og forordning af 15/6 1686 art. 21. Løjtnanten kan kun søges for militærretten. - Anders Jensen protesterede derimod, at løjtnanten selv har gjort sagen anhängig for verdslig og civil ret, og anfører lovens 1-2-9 og 1-2-20. Forordning kan ikke stå over loven.

Bymænd har synet Clemmend Hun. De så hverken blå mærke eller blodige sår, slag eller skade.

Søren Nissen Krage og Jens Pedersen Krage af Store Anst så at — Hans Pedersen —. De ved ikke, hvem der har ladet ham slutte. Og gevaldigerens hustru sagde til dem, at hun i stokerknægtens fraværelse havde lagt jern på ham, dog hun ikke havde lås sluttet ham, men bundet det på ham med et bånd, indtil stokerknægten kom hjem.

Mænd af Store Anst: Har for 14 dage siden set, at Hans Pedersen var sluttet ved den ene hånd og den ene fod i jern, både i gevaldigerens hus i Store Anst og uden for.

Hans Pedersen af Glibstrup beklagede, at han den 27. august ved 2 ryttere blev arresterlig ført fra sal. Mads Nielsens hus i Glibstrup, som han dér var gået ud af stuen og i forstuen og ville være gået til sin faders ager for at høste dér uden for huset. Han blev indført i løjtnant Nietzous hus i Store Anst, hvor han blev examineret, og derfra til gevaldigerens hus, hvor gevaldigerens hustru efter hans befaling bandt jern på ham med et bånd, indtil stokerknægten kom hjem og sluttede ham med lås. Hans Pedersens fader måtte give 6 sk. i slutterpenge. Han var sluttet ved hånd og fod, indtil han på 11. dagen, da han ved en rytter med skarpladt gevær blev hentet og bragt til tingstedet, hvor han mod kaution blev løsladt til sagens afslutning.

Vidner: Peder Sørensens rug, som han dette år skulle have til sæd, blev formedelst hans søns arrest og arbejdes fraværelse stående på marken uindført. Og derved fik han det ikke så tørt indført som de andre. - Den gang generalløjtnant von Plessen og andre kgl. kommitterede herrer sidste gang var i Vamdrupgård, og Hans Pedersen red med to heste mellem Glibstrup og Store Anst, som skulle bruges til forspand til de høje herrers befordring, da kom Clemmend Hun ridende efter med sin uddragne degen truede Hans Pedersen så vel som med ord, formedelst nogen snak og tale, han mente Hans Pedersen skulle have Clemmend Huns moder for nær talt.

De stævnedede er ikke mødt.

— faldsmålsbøder ---

171:

Fredag den 27. september 1695:

Fredag den 4. oktober 1695:

Peder Sørensen af Glibstrup på vegne af sin søn Hans Sørensen (!) har udstedt en stævning. - Korporal Phillip Korner fremlagde på vegne af generalmajor Schwanewedel, oberst Brochdorf og samtlige de sessionskommitterede et brev om, at de indstævnede vidner ikke skulle møde til tinge ---- efter at sessionens godtbefindende bliver til lands lov og ret henvist.

171b:

Fredag den 11. oktober 1695:

Skovrider Jens Ibsen fremlægger stævning til Hans Ulf og Niels Ulf i Skanderup for ulovlig skovhugst samt hug og slag mod overforsterens tjener. Oberforsterens fuldmægtige har ikke tid idag, så Jens Ibsen anmoder om, at stævningen må stå ved magt til næste tingdag. Men de indstævnede frikendes, indtil nyt varsel er givet. For de har travlt med markarbejdet.

Sag mod Laurids Aagesen opsat 14 dage.

172:

Sr. Anthoni Barchmand har stævnet samtlige gård-, boels- og husmænd i herredet. Selvejere skal fremvise deres adkomster og husbondholdsbreve, fæstere deres fæstebreve. Det sker i anledning af den påbudte familie- og folkeskat. Den har oberst Brochdorf fået i forpagtning, og han skal bruge nogle oplysninger om mange af dem. - Der gives oplysninger om alder, familie, arbejdsevne m.m. - Nogle er ikke mødt. De skal møde om 14 dage under straf for faldsmål.

174:

Peder Joensen Kyd i Ågård, et afkald. - Peder Tusen af Erritsø giver kvittering til sin svoger for modtagelsen af arv efter deres afdøde datter Maren Pedersdatter, der var Peder Joensen Kyds hustru. Hun døde uden livsarvinger.

Oberforsterens sag ctr. skovfoged Laurids Aagesen for ulovlig skovhugst opsat 14 dage.

Fredag den 18. oktober 1695:

174b:

Fredag den 25. oktober 1695

Christian Mathiesen pva. oberforster Hans Arnoldt Janssen ctr. skovfoged Laurids Aagesen i Vranderup for ulovlig skovhugst i Jordrup skov. - Dom: Det er bevist, at der er sket anselig skovskade i Jordrup skov i den forbudne tid. Og skovfogeden har ikke anmeldt det til sin foresatte øvrighed. Han bør selv svare til skovhugsten ---

Detlev Brochdorfs stævning af herredets bønder: De resterende er mødt op, men ingen er mødt på oberstens vegne. Så de fremmødte frikendes for oberstens tiltale, indtil de påny bliver hidkaldet.

175:

Thomas Hansen Ulf i Skanderup, et lovbud. - Der er stævning til Laurids Tullesen i Skanderup og hans sønner Peder, Mikkell og Jens Lauridsen vedr. den gård, Laurids Tullesen hidtil har beboet, og til Iver Godskesen i Uhre og Peder Godskesen i Lejrskov vedr. den gård, deres oldefader sal. Peder Christensen Hauerslund har beboet. - Laurids Thullesen lovbød på egne og broderen ? Godskesens vegne gården ---

175b:

Thomas Ulf, et skøde. - Det fremgår, at Peder Christensen Hauerslund var far til afdøde Beate Pedersdatter, moderen til Iver og Peder Godskesen.

176b:

Aftægtskontrakt mellem Laurids Tullesen og svigersøn Thomas Hansen Ulf.

177b:

Lørdag den 2. november 1695:

Læst forordning om kornskatten.

178:

Fredag den 8. november 1695:

Atter læst forordning om kornskatten samt andre forordninger: om højesteret, om ægteskabs forløfter, om mordere og drabspersoner.

Fredag den 15. november 1695:

Fredag den 28. november 1695:

178b:

Hospitalsforstander Jens Jensen Fly har stævnet Jep Nissen Tømmermand i Lille Anst for ulovlig undvigelse og bortflyttelse fra det sted i Knurborg i Vamdrup, som han hidtil har beboet, og for resterende afgift af samme sted. Opsat 4 uger.

179:

Jens Pedersen i Oustrup pva. regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Anders Joensen i Egtved ang. hvad han har bortlejet af sin ryttergårds jord til andre. Opsat 8 dage.

Fredag den 29. november 1695:

Laurids Jensen Grøn af Egtved for oberforsteren: En landevej gennem Riglandseg over Drenderupgårds mark er afskaffet. Det er forkyndt i de omkringliggende sogne på sognestævner ved kirkerne.

179b:

Jens Hansen i Refsgård, et lovbud. - Han lovbød sin part af den halve gård til pant for 120 slettedaler, dog hans børns part uforkrænket. Mikkell Andersen af Oustrup tilbød for Else Christensdatter, der er barnefødt i Ollerup, i hendes fader Christen Nielsens sted pengene.

180:

Mikkell Andersen i Oustrup fik pva. Else Christensdatter pantebrev. Hun er Jens Hansens kæreste.

180b:

Fredag den 6. december 1695:

Sagen mod Anders Joensen i Egtved (se nr. 179). Vidner: Rasmus Degn i Egtved bruger nogle agre af gården. Men det er for hans børns skolehold med undervisning i læsning og gudsfrygts øvelse. Laurids Grøn har også brugt noget af gårdens jord. Det har Anders Joensen i lighed med andre hans naboer i mindelighed undt ham, fordi han betjener dem med tækning på deres huse og på andre måder, og han får ingen anden betaling for det. Og ellers er Anders Joensens gård forsvarligt vedligeholdet ligesom hans naboers.

181:

Niels Pedersen Skælde i Ferup efterlyste en plag.

Fredag den 13. december 1695:

181b:

Fredag den 20. december 1695:

David Nielsen af Bølling pva. hospitalsforstander Jens Nielsen Flye (se nr. 178) ctr. Jep Nissen Tømmermand. - Dom: Jep Nissen Tømmermand er ikke mødt frem i retten og har ikke fremlagt noget bevis imod anklagen. Trods indfæstningsakkorden har han ikke repareret Knurborgs bygninger til gengæld for 2 års landgildefrihed. Han skal svare for brøstfældigheden eller selv betale landgilden — m.m. Og fordi han har forladt gården ulovligt, skal han straffes efter lovens 3-13-1, hvor han træffes.

182:

Mathias Philippi Aal har stævnet Hans Hansen og Jep Sørensen i Seest ang. deres løfte om betaling af korn til Mathias Philippi. - Vidner har den 23. august her ved tinget overværet et forlig mellem Rasmus Kruse i Vranderup og Mathias Philippi om, hvad tvist ---- Opsat til 17/1.

182b:

En hvid orne fremlyses fra Lejrskov.

Alt forskrevne og ej videre her for denne ting ret at være beskreven passeret udi dette indeværende år 1695 fra d. 11. januar og indtil idag, som er d. 20. december, inclusive, som er den sidste tingdag, retten her dette år blev holdt, Testerer Bartram Pedersen, herredsskriver. - Gud give os alle et fredeligt, glædeligt og lyksaligt nyt år i Jesu navn. Amen.

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1692-97

(fortsat)

Tingbogen er forvitret forneden ud mod hjørnet.

1696

(Mikrofilm 30017)

182b:

Fredag den 10. januar 1696:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver, Niels Nielsen i Hudsted tinghører. - 8 mænd: forn. Niels Nielsen i Hudsted, Johan von Essen i Tersbøl, Peder Lauridsen i Spjarup, Jens Hansen i Refsgård, Peder Torbensen i Knudsbøl, Ludvib Bertelsen i Torsted og Erik Christensen ibidem og Anders Nielsen i Vrå.

Læst oberjægermester greve af Rewentlous bestallingsbrev, at Jonas Krøger skal være skovfoged i Anst herred i stedet for Lars Aagesen.

Læst skifteforretning, som blev holdt 1681 den 13. maj i den ryttergård i Vrandrup, Hans Pedersen Bjerg beboede og da formedelst sin svaghed til Jens Christensen oplod.

Læst et forbudsvidne, som sal. Christian Sørensen i Bindeballe fordem til Jerlev herredsting har forhvervet.

183:

Fredag den 17. januar 1696:

Joen Nielsen i Bølling sættefoged.

Blandt de 8 mænd: Rasmus Pedersen af Donslund mølle og Anders Madsen ved Donslund.

Skovrider Jens Ibsen ctr. Staffen Munch, degn i Vorbasse, angående hvad harer og vildt — vildtbanen — . Som vidner er indkaldt: — rytter Jens Christensen, logerende i Skødegård, rytter Christian Jørgensen, logerende i Fitting, Jens Thomsen i Vorbasse, Niels Poulsen, Hans Jensen, Hans Fynbo, Jens Hansen, Niels Paaskesen, Søren Willumsen, Jes Willumsen, Willum Jessen, Thomas Jessen, Mads Hansen, Jens Pedersen, alle i Vorbasse, Peder Christensen i Skødebjerg, Jens Christensen i Skødegård, Peder Jensen i Fitting, Niels Jensen, Anders Olesen ibidem, tillige med Jens Skødes hyrdedreng Jakob Jensen.

Rytter Hans Jakobsen af ridtmester Rantzaus kompagni: Kort før Stc. Olesdag sidste sommer stod han i Jens Pedersens toft i Vorbasse og fik hø til sin rytterhest. Da så han, at degnen Staffen Munchs hund, en sorthængslet fiske, kom løbende fra marken med en hare i munden og løb ind i kornet dermed.

Jens Christensen Rytter, logerende i Skøde: Har hørt andre sige, at Staffen Munchs hund har taget harer.

Jes Thomsen af Vorbasse: Har adskillige gange set, at Staffen Munchs hund er løbet efter harer igennem Vorbasse by, men har ikke set hunden tage noget.

Niels Poulsen af Vorbasse: Det samme. Og han véd, at hunden for 3 år siden var lemmet og afhuggen af den ene fod.

Flere overensstemmende vidner.

Steffen Munchs hustru stod til genmæle og begærede genpart af tingsvidne. Hun nægtede, at hunden havde taget harer.

184:

Phillip Mathias Pedersen på vegne af sin husbond Mathias Philippi Aal af Kolding (se 20/12) ctr. Hans Hansen og Jep Sørensen i Seest angående noget korn, som de havde lovet at betale. - Dom: — de skal holde deres løfte og betale.

184b:

Fredag den 24. januar 1696:

Joen Nielsen Griis i Bølling er sættefoged.

Blandt de 8 mænd: Rasmus Pedersen i Donslund mølle.

Hans Jensen af Møsvrå på vegne af jægermester Gerhart Brochdorf har stævnet Mikkel Poulsen af Ballesgård angående den hareskyden, som han skal have angivet rytter Mikkel Mortensen for. Stævning til rytteren. - Vidner: Nogen tid før jul var de forsamlede i Laurids Christensen Hjulers hus i Egtved. Da bad Mikkel Poulsen, at Søren Jørgensen ville hente skovløberen Laurids Grøn, han ville sige ham noget. Da Laurids Grøn kom, angav Mikkel Poulsen, at rytteren Mikkel Mortensen havde skudt nogle harer, af hvilke han sagde at Hjelmdrup hunde havde fået en del. Han havde sagt, at rytteren havde skudt 16 skud mod harer, men han vidste ikke, hvor mange han havde fået.

Laurids Grøn bekræftede det. - Mikkel Poulsen stod til genmæle. Han ville bevise sine ord om 14 dage. Et af vidnerne bliver hans hustru Anne Andersdatter.

Rytteren svarede, at ingen ærlig mand ---

185b:

Anders Nielsen Saabye, ridefoged over Sønderskovgård har stævnet Anders Olesen i Fitting samt andre fæstere fra Bække og Asbo for restance. Henrik Børner er desuden stævnet for noget hø, han ikke har betalt- Opsat 8 dage.

Mads Pedersen af Billund har stævnet Maren Jensdatter i Ankelbo, hvor hun sidst boede, for at få tingsvidne om hendes bortrømmelse fra hendes ægtemand Jørgen Pedersen.

Vidner: For et år siden rømte hun ved nattetide med en anden hustrus ægtemand og medtog deres fælles formue. Så Jørgen Pedersen måtte derover i armod forlade og afstå hus og hjem. Han har forholdt sig ærligt, skikkelig og vel både før og efter. - Han efterlyste hustruen.

186:

Fredag den 31. januar 1696:

Poul Gjermandsen i Bølling sættefoged.

Blandt de 8 mænd: Rasmus Pedersen i Donslund mølle.

Christen Olesen i Verst på vegne af jægermester Brochdorf har stævnet Staffen Munch Degns hustru (i Vorbasse) — hvad hun sagde til Jacob Jensens hyrdedreng i Skøde. En tidligere tingdags stokkemænd er stævnet til at vidne om, hvad de hørte den dag. - Hun er ikke mødt. - Opsat 14 dage.

186b: (opslaget er rystet på mikrofilmen)

Anders Nielsen Saabye ctr. Henrik Børner og de andre skyldnere. Se no. 185. - For 8 år siden hentede han noget hø fra Hondsbækgårds grund til Bække. Han havde lovet at betale 3 slettedaler. - Henrik Børner svarede, at han ikkun vr en tjener og pligtig at gøre sin husbonds vilje. Tilbød sin ed på, at han hverken havde lovet at betale eller selv personligt havde nytte af høet. - Anders Hansen (Nielsen?) ville bevise, at Børner havde lovet at betale for høet. Opsat 3 uger.

187:

Laurids Iversen af Hundsholt på vegne af Lejrskov kirke ctr. Claus Pedersen i Ferup for gæld. Opsat 8 dage.

Efter varsel på no. 185 er stævnet nogle bønder i Bække og Vorbasse under hr. amtmand Jørgen Skeel Due til Sønderskov for restancer. - Ingen af skyldnerne er mødt.

187b:

Fredag den 7. februar 1696:

Poul Gjermandsen er sættefoged.

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen har stævnet vidner til at fortælle om, hvad de ved om det hareskyderi, rytter Mikkell

Mortensen i Ballesgård er mistænkt for. - Da der ikke er givet varsel til rytteren, kan vidnerne ikke afhøres.

Sagen imod Claus Pedersen i Ferup, der i 1693 var Lejrskov kirkes væрге og da blev kirken 16 rdl. skyldig, hvoraf endnu refterer 4 rdl., hvilke penge den nuværende kirkevæрге, Knud Nielsen i Asbøl sætter i rette at han skal betale.

188:

Fredag den 14. februar 1696:

Skovløber Christen Olesen af Verst fremlægger i skovrider Jens Ibsens fravær tingsvidne af 17/1 (nr. 183) ctr. Staffen Munch Degn i Vorbasse for hans huns harefangen. Sætter i rette, at Staffen Munch bør lide efter forordningen både for hver hare, som det bevises at hans hund har haft i munden, og fordi hundens fod ikke efter forordningen har været afhugget.

Staffen Munch svarede, at med tingsvidnet bevises, at hans hund alt for 3 år siden var stempelet og af den ene fod afhuggen, og i øvrigt tilbød han sin ed på, at han aldrig — - Opsat 14 dage.

188b:

Mikkel Poulsen af Ballesgård har stævnet rytter Mikkel Mortensen, logerende i Ballesgård, til at påhøre vidner om, hvad hareskytteri han har begået.

Søren Knudsen, nu tjenende i Lejrskov: Sidste år efter nytårsdag stod han med sin daværende husbond Mikkel Poulsen ved gamle Niels Ballesgaards tørvestak. Han så, at Mikkel Mortensen skød mod en hare i Niels Ballesgaards kålhave. Men han ved ikke, om han ramte den, såsom det var om nattetider. Har hørt adskillige gange om natten, at Mikkel Mortensen skød, men han ved ikke, hvad han skød.

Maren Poulsdatter af Fuglsang: Sidste år i den hårde vinter sad hun foran gamle Niels Ballesgaards ild hos ham om aftenen. Da hørte hun et skud af en bøsse. Men hun ved ikke, hvem der skød.

Kirsten Christensdatter, tjenende i Hjelmstrup: Sidste vinter efter nytårsdag 1695, som hun sad ved ilden i Ballesgård, hørte hun to skud. ---

da så hun, at hyrdedrengen Peder Jensen, som tjente der på gården med hende, kom med en død hare, som han sagde at have fundet uden for kålhaven i gærdet; han leverede haren ind i Rytter Mikkel Mortensens stue, hvor den også blev modtaget.

Anne Andersdatter af Ballesgård, Mikkel Poulsens hustru: Om vinteren efter nytårsdag om aftenen, som hun sad for ilden med sit spæde barn, hørte hun 2 skud ved gården, hvorefter hendes mand gik ud og ved sin indkomst sagde, at det var rytteren Mikkel Mortensen, som ville skyde harer. Og næste morgen kom deres hyrdedreng ind med en død hare; han gik igennem deres daglige stue til rytterens stuedør og leverede haren derind, hvor den også blev modtaget, og da hørte Anne Andersdatter, at der blev sagt til hyrdedrengen, at han skulle tie stille. Men hun ved ikke, om det var Mikkel Mortensen eller hans hustru, der tog imod haren, eller hvem det var, der sagde, at han skulle tie stille. Mikkel Mortensen har tit sagt til hende, at om hun ville tie og være tilfreds, da ville han skyde nogle af de dyr, som løb i kornet. Hvortil hun sagde, at det var ikke hendes stand sådant at spise.

189b:

Fredag den 21. februar 1696:

Rytter Peder Andersen, logerende hos Niels Jensen i Højrup, med flere andre bevidner en ildebrand norden i Niels Andersens gård. Bl.a. noget korn og et meget velbygget, nyt rytterhus på 6 fag. Altsammen lagt i aske, så rytterens hustru, der nylig havde givet barsel, næppelig blev reddet. Niels Jensen og hans tillagte medhjælp i samme rytterlægård har ingen råd, uden deres plovbæsters forhungrelse og ruin, til at skaffe videre hør til rytterhestens fodring denne vinter. Rytter Peder Andersens nye kobberbryggerkedel blev også ganske ødelagt. Både på grund af branden, og fordi han sidste år blev frastjålet to gode plovbæster, og det tredje døde ved en ulykkelig hændelse, er han gerådet i armod.

190:

Lejrskov kirkes værge Laurids Iversen af Hundsholdt (se nr. 188) æskede dom over Claus Petersen i Ferup. - Claus Petersen var ikke mødt. - Dom: Han skal betale gælden til de nuværende kirkeværger Knud Nielsen i Asbøl

og Laurids Iversen i Hundsholt.

190b:

Jørgen Poulsen af Nørre Vilstrup på vegne af moderen Anne Jakobsdatter sal. hr. Poul Jørgensens og på vegne af sin kære svoger hr. Hans Jørgensen Bang dessen kære hustru Kirsten Poulsdatter, item hans svoger Mikkel Sørensen og dessen hustru Anmne Poulsdatter og hans broder Anders Poulsen og sin søster Helwig Poulsdatter, som han er værge for - lovbød den halve gård i Nørre Vilstrup, som sal. Poul Jørgensen og hustru Anne Jakobsdatters --- Niels Poulsen begærede skøde.

191:

Jørgen Poulsen tog sin broder Niels Poulsen i hånden og tilskødede ham gården.

(191b-192a mangler på mikrofilmen).

Fredag den 28. februar 1696:

Blandt de 8 mænd: Peder Christensen i Skødebjerg.

Skovrider Jens Ibsen æskede dom over Staffen Munch, degn i Vorbasse, for hans hunds harefangen, se nr. 183 og 188. Under henvisning til loven 1-2-15 henvises sagen til herredsprovsten.

Jens Ibsen indkalder vidner i sagen mod Staffen Munchs hustru af Vorbasse. Se nr. 186. Vidner bekræfter, at de ved tinget --- tjenende Jens Christensen i Skøde --- forn. Staffen Munchs kålhave, Staffen Munchs hustru Karen Pedersdatter sagde til den lille dreng, at han skulle få skam deraf, og han skulle få en ulykke.

Hr. kvartermester Poul Benfeld på vegne af hr. von Bassen har stævnet Mikkel Poulsen i Ballesgård for injurier. Fremlægger en klage til

amtmanden og oberst von Bassen angående nogle ord, Mikkel Poulsen skal have talt i Joen Nielsen Griis' hus i Bølling, hans kgl. maj.s soldatesque for nær. Klagen blev vedstået af rytteren Christian Mortensen ---

(her mangler noget på mikrofilmen og måske også i tingbogen).

192b:

(et skiftebrev)

Hvorpå Jes Sørensen Kjær i Seest her på skifte i hånd tog børnenes tilsatte værger Johan Hansen og Mads Hansen Mikkelsen ibidem og lovede at holde dem skadesløse. Og som børnenes fader, sal. Bertel Hansen i levende live havde slotsrendemesters betjening ved Koldinghus hos amtskriveren ubetalt resterer løn for år 1695, nemlig 40 rdl., så lover enken af yderste evne at indfordre de penge. De skal deles ligligt mellem moder og børn. - Enkens broder Jørgen Olesen, som er vanfør og har kun eet ben, må have ophold her i huset, hvor han er barnefødt, så længe han er ugift --- Jes Sørensen Kjær af Seest på vegne af enken Anne Olufsdatter begærede tingsvidne. Johan Hansen med Mads Hansen Mikkelsen begærede genpart på børnenes vegne.

193:

Fredag den 6. marts 1696:

Synsrapport om skovhugst i Jerlev herred.

193b:

Mette Hansdatter sal. Poul Feldings af Gejsing med hendes svoger og lavværge Bertel Hansen af Vester Gesten tillige med Hans Poulsen den ældre af Store Anst og Hans Poulsen den yngre af Geising, begge sal. Poul Feldings sønner, lovbød til 3. ting 2 ottinger selvejerjord på Geising mark. - Jens Rasmussen af Vester Gesten og trolovede fæstemø Kirsten Poulsdatter begærede skøde. (Andre søskende til de to Hans Poulsen'er er Christian, Sidsel, Maren og Barbrad) ...

194:

Skøde på ovenstående.

(fol. 194b-196a mangler på mikrofilmen).

195:

Fredag den 13. marts 1696:

Niels Poulsen i Nr. Vilstrup lovbyder sin gård: --- ejendommeligt har været berettiget og tilhørende og forn. Niels Poulsen for sig og sine arvinger af hans bemeldte kære moder og samtlige medarvinger har købt --- efter derpå forhvervede lovbydelses tingsvidne og skøde her af tinget udstedt d. 21. februar. - Niels Poulsen har lovbudt halvdelen af den halve gård. Mads Nielsen af Nørre Vilstrup på vegne af sin datter Johanne Madsdatter begærede skøde.

Jørgen Poulsen af Nørre Vilstrup på vegne af sin moder Anne Jakobsdatter og søskende (alle sal. Poul Jørgensens arvinger) stod til vedermål med sin broder Niels Poulsen og samtykkede.

Skøde på ovenstående til Johanne Madsdatter.

197a:

Fredag den 27. marts 1696:

Skovrider Jens Ibsen: Synsvidne om ulovlig skovhugst.

198:

Ydermere vedstod synsmændene, at Lejrskov bys krat var meget forhugget.

Fredag den 3. april 1696:

Oluf Mortensen i Bølling har på vegne af sin søn Hans Olufsen stævnet Maren Knudsdatter, der er hos sin m(oder) i Vester Nebel, til at påhøre

benægtelsesed. - Hun har sagt at Hans Olufsen er hendes barnefader. Vidner skal fortælle, hvad hun ellers har sagt om faderskabet. - Hans Olufsen aflægger ed på, at han aldrig har haft nogen legemlig eller naturlig omgængelse med hende, som hun kunne undfange eller føde børn efter. - Maren Joensdatter af Bølling: Nogen tid efter Mikkelsdag forgangne år, da hørte hun i hyrdens hus, at Jens Pedersen, som da tjente Peder Sørensen i Bølling, sagde til Maren Knudsdatter, at hun var frugtsommelig. Hun svarede, at han selv havde gjort det. - Det bekræftede andre kvinder.

Hans Nielsen af Vester Nebel og Maren Knudsdatter fremlagde et skriftligt indlæg.

199:

Hans Pedersen af Oustrup gav arveafkald til sin farbroder Mikkil Andersen af Oustrup og kvitterede for den arv, der tilkom ham ifølge skiftebreve af 16. august 1676 6. november 1678.

Jakob Staffensen af Seest er sættefoged i følgende sag:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Poul Gjermandsen i Bølling og hans søn Gjermand Poulsen for overlaster og blodige sår --- fastelavns mandag --- Gjermand Poulsen er ikke mødt. Hans far forklarer, at han er rejst udenlands i eget og faderens ærinde. Det skete lang tid inden stævnet. Men når han kommer hjem, skal han svare dertil. Opsat 14 dage.

199b:

Fredag den 17. april 1696:

Efter at Poul Gjermandsen sædvanligvis har virket som sættefoged, nævnes fra denne dag Bertel Pedersen som herredsfoged.

Efter varsel af 3/4 fremlægger Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder en klage af Rådvald den 11/3 underskrevet af Mads Thomsen. En synsrapport siger, at han er blevet synet, og der blev fundet blod fra hans højre øre i håret, på klæderne, men ingen sår i hans hoved.

Han har sagt, at fastelavns mandag om aftenen på hans hjemvej fra Nebel i hulvejen var en karl kommet løbende bagtil og slog ham med en vognkæp. Han kendte ikke personen, for det var mørkt.

Joen Nielsen Griis af Bølling vidner: Han red fastelavns mandag om aftenen fra Kolding, og på sin hjemvej kom han til Gjermand Poulsen, som kørte med en vedstildt vogn sønder Dybvad å, og hans søster Magdalene Poulsdatter sad på samme vogn imellem de to bageste vognkæppe. De fulgtes så ad med hverandre. Da de kom norden Dybvad i hulvejen, kom en mand imod dem kørende med heste og vogn ad den vej, som løber fra Nebel. Da råbte Gjermand Poulsen til ham, at han skulle køre ud af vejen, men der skete ingen gensvar, som Jens Griis kunne høre. Derpå stod Gjermand Poulsen fra sin vogn, og han såvel som den anden mand, ham med sin vogn imod kom, kom hverandre forbi ud af vejen,. Han hverken hørte eller så, at Gjermand Poulsen med ord, gerning, hånd eller mund gjorde manden nogen uførm ---

Magdalene Poulsdatter bekræfter vidnebyrdet.

200b:

Lovbydelse ang. sal. Søren Pedersen Hjulers gårdspart i Amnitsbøl. - Jens Mogensen af Galskøt har stævnet Peder Hansen i Lime med hans hustru Karen Christensdatter, Peder Christensen ibidem, Las Poulsen i Refsgård, Jens Poulsen i Vester Nebel og Tove Poulsdatter i Tiufkær, om de har noget at svare til lovbydelse, som Maren Christensdatter af Amnitsbøl med hendes lavværge samt trompetér Henrik Bruun på vegne af sin hustru Anne Sørensdatter og Jens Mogensen på vegne af sin hustru Kirsten Sørensdatter agter at give Poul Pedersen og hans hustru Anne Sørensdatter i Amnitsbøl tillige med Christen Sørensen på den halve gård, som sal. Søren Pedersen Hjuler beboede. - Poul Pedersen af Amnitsbøl og hustru Anne Sørensdatter samt Christen Sørensen begærede skøde.

201:

Skøde på ovenstående fra Maren Christensdatter til hendes søn Christen Sørensen og til hendes (svoger) Poul Pedersen og datter Anne Sørensdatter.

202b:

Fredag den 24. april 1696:

Læst kgl. befalinger om landprangs og kroholds afskaffelse på landet og stiftbefalingsmandens ordre om landprangs, toldsvigs og andet misbrugs afskaffelse samt brev om torvedag i Kolding hver tirsdag.

Fredag den 1. maj 1696:

Regimentskriver Johan Hollænder opbyder ved sin fuldmægtige Hans Nielsen nogle øde gårde til fæste. Interesserede kan henvende sig til forhandling om frihed og levering af bygningstømmer.

203:

Lovbydelse angående Jens Rasmussens gårdspart i Bindeballe. Stævning til Mads Thomsen i Oustrup og Boeld Rasmusdatter ibidem med hendes lavværge og Søren Rasmussen, ladefoged på Skirreldgård, Johanne Rasmusdatter i Horsens med lavværge, Karen Rasmusdatter i Bælle med lavværge, Lauge Madsen i Assendrup og Mette Madsdatter i Ølsted med lavværge --- lovbyder alt, som han med sin hustru Mette Madsdatter ifølge skøde af 21. januar 1686 har haft. - Søren Bertelsen af Nørre Vilstrup og hustru Kirsten Pedersdatter begærede skøde.

203b:

Skøde fra Jens Rasmussen i Bindeballe og hustru Mette Madsdatter til Søren Bertelsen og hustru.

204b:

Lørdag den 9. maj 1696:

Ridtmester Jens Kaas på Roi har stævnet bymænd i Ravenholt, Verst, Egholt og Hundsholt til forbud angående skovhugst, græsning, tørvegrøft og lyngslæt. - Jens Simonsen af Egholt protesterede mod varslet.

--- af Bølling fremlagde en skriftlig --- Synsmænd har været i det skovskifte i Verst skov, som kaldes Skræder skov, og som tilhører Jakob Krogs børn. Det kan vel være 30 rdl. værd. - Poul Gjermandsen begærede tingsvidne på vegne af sal. Bertel Jensen Krogs enke.

205:

Fredag den 15. maj 1696:

Fredag den 22. maj 1696:

205b:

Skanderup bymænd fremlyser og tilbyder sr. Frederik Christian Faust en sorthjelmet ko, som de har udpantet fra ham som kirkens anpart af resterende korntiende af den gård i Skanderup, han tilholder sig.

Skovrider Jens Ibsen fremlægger et synsvidne ang. de 2 gårde, der af kongen er ham tillagt i løn.- Den halve gård, som sal. Poul Felding beboede og Jens Rasmussen nu bebor. Og den gård, som Hans Knudsen bebor (?). De er begge forfaldne.

206:

Synsmænd af Seest har idag taxeret tinghusets brøstfældighed. Det kan repareres for 10 slettedaler. Skovrider Jens Ibsen begærede tingsvidne.

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Peder Joensen Kyd i Ågård for tømmer ved hans hus. Opsat 8 dage.

Fredag den 29. maj 1696:

Sagen ctr. Peder Kyed opsat 8 dage.

Jes Thomsen i Vorbasse, et tingsvidne. - Han har stævnet --- ærerørige ord, hun den 20. maj på Vorbasse gade skal have talt til Jes Thomsens hustru Anne Hansdatter i Vorbasse.

Maren Poulsdatter, Anne Margrethe Pedersdatter, Anne Willums, Karen Pedersdatter, Dorete Staffensdatter, Else Willumsdatter og Karen Thomaskone, alle af Vorbasse, er indkaldt som vidner.

Maren Poulsdatter: Mandag for 14 dage siden, som hun var inde i Willum Jensens hus, da kom Mette Willumsdatter derind og sagde, Anne Jeskone var en dannekone, det hun få skam, den tæve, hun måtte lade mig være, thi jeg gør hende ingen onde, hun har nok i Jokum Dres; han har roset af, at han kan ligge hos hende så tit, han ville.

Anne Margrethe Pedersdatter bekræftede det.

Jes Thomsen irettelagde et skriftligt vidne fra Karen Pedersdatter: Kan formedelst alderdom ikke personligt komme til tinget. Kon den 20/5 om formiddagen gående på Vorbasse gade drivende --- da stod Hans Jensens --- hendes søster Else Wil.. --- holde hendes mund til, fordi hun var en skarn og skøttede intet om, hvad hendes mund sagde. I det samme kom Jes Thosmens kone Anne Hansdatter til dem, og hun sagde bl.a., at Mette Willumsdatter var en herlig kone med hendes mund. Dertil svarede Mette Willumsdatter: Jeg er lige så god, som I er, fordi al den snak, som kommer afsted i Vorbasse, det kommer fra eders gård, hvilket siges udi engene og byer. - Karen Pedersdatter sagde, at det var usandt, "Thi nu står jeg på det første sted, at jeg sligt har hørt. - Anne Hansdatter spurgte Mette Willumsdatter, om hun sådant ville bestå. - Ja, og at Hans Jakobsen ikke endnu har roset af, at han har ligget hos hende som Jokum Dres har roset af, at han har ligget hos Anne Hansdatter og sagt, at han kunne få hende så tit, som han ville. - Anne Hansdatter spurgte, om hun kunne bevise det. Ja, og Jokum Dres har sagt det til hende og flere. - Dette skete i nærværelse af Anne Willums, som er Mette Willumsdatters mor, Else Willumsdatter, som er hendes søster, Karen Thomaskone og min datter Dorete Staffensdatter.

Jens Pedersen og Niels Paaskesen, begge af Vorbasse, aflagde ed på, at Karen Pedersdatter havde vidnet således. - Karen Thomaskone og Dorete Staffensdatter vedstod vidnet.

Else Willumsdatter: Hørte at hendes søster sagde til ---

207b:

Jakob Andersen af Nagbøl for Skanderup sognemænd har stævnet Sr. Frederik Christian Faust ang. den udpantede ko, om han vil indløse den. Den er vurderet til 8 slettedaler..

208b:

Henrik Olufsen af Trøllund fremlagde et skifte af 20/5 1696 efter hans hustru sal. Maren Jepsdatter mellem ham og deres fælles børn, Else på 4 år, Peder på ½ år, og sal. Maren Jepsdatters andre børn med hendes sal. mand Peder Jepsen Møller: Jep Pedersen på 20 år, Hans på 16 år, som Jens Ebbesen i Gilbjerg er værge for, Thomas på 9 år, Else på 10 år og Anne på 7 år, som Mads Pedersen i Fugdøl hidtil har været værge for. - Foruden Maren Jepsdatters livskårne gangklæder beløber boet sig til 296 slettedaler, gelden til 97 slettedaler.

210:

Fredag den 5. juni 1696:

Jakob Staffensen i Seest er sættefoged.

Skovrider Jens Ibsen ctr. Søren Andersen i Ferup. Synsmænd har synet træet. Det egner sig kun til brænde.

Jens Ibsen ctr. Jens Rasmussen i Geising for ulovlig skovhugst.

210b:

Jes Thomsen i Vorbasse ctr. Mette Willumsdatter. Opsat 14 dage.

Jes Thomsen af Vorbasse på vegne af regimentskriver Anders Rask fremlagde et syn: Anno 1696 d. 4. juni var vi underskr. Christen Madsen i Almstok og Niels Poulsen i Vorbasse med Jes Thomsen i Vorbasse forsamlede i Høllund der efter hans begæring og, som han berettede, efter velædle hr. regimentskriveren Sr. Anders Rasks befaling, at syne og besigtige den store uformodede overfaldende og ulykkelige indebrands skade, der er sket af torden, som fredagen den 29. maj næst afvigte ned slog i forn. Høllødder gård og huse, som Christen Jensen bebor og i fæste haver, og da befandtes som følger: Først bemeldte Christen Jensens lade havde været bygt på stolper, udi længden 13 binding -- og udi videlse 10 alen, dernæst et

andet hus, som havde stået ved den vestre ende af forn. lade og udi længden været 19 binding og i videlse ---. I lige måder på stolper bygt. Begge bemeldte huse var --- derforuden havde været nedsat i laden en ny --- en del rug --- havde kostet 5 mk. d, 1 nye uldne sengedyner, 2 dito tæcker og en halv kiste. Item efterskr. tømmer til gårdens bygnings reparation. Nemlig 14 nye egestolper, 16 egebrædder og 10 fyrrebrædder til loftet, 200 lægter. Vogne og vognredskab med des behør. Hvilket altsammen af forbem.te ulykkelig overfaldende tordenild blev ganske oopbrændt og i aske lagt, samt derforuden den fattige mand Christen Jensen s hænder (idet han, om muligt havde været, villet redde noget af midlerne) ganske ilde forbrændt og fordærvet. At således i sandhed befindes, bekræfter vi med vores egne hænder og navne her neden underskreven. Actum ut supra, Christen Madsen, egen hånd, NPS. - Hvilken forskr. besigtigelse nu her for retten af bemeldte Christen Madsen og Niels Poulsen i alle ord og punkter blev vedstanden og edelig bekræftet sandfærdig at være. Hvorefter Jes Thomsen af Vorbasse på hr. regimentskriver Sr. Anders Rasks vegne var tingsvidne begærende.

211:

Fredag den 12. juni 1696:

Anders Jørgensen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Erik Christensen af Torsted, for at han skal vedstå sin klage angående en tvist han har haft med Laurids Jensen Hjuler i Torsted. Denne er stævnet til at påhøre vidner angående klammeriet med Erik Eng i Torsted. - Erik Christensen er blevet synet, og der er konstateret nogle rifter. - To mænd har synet Erik Christensens bygager 3. pinsedag, som han sagde at Laurids Hjulers søn har ladet en hest opæde. Der var trækket på ageren med en hest, men der var aldeles ingen skade gjort. Mens de synede ageren, lå Erik Eng med sin hustru og søn ved enden på samme ager, og rejste sig så samtlige op, gik imod Laurids Hjuler, skændte på ham, og straks derpå søgte de tilsammen, fik hverandre i håret og sloges med næverne, og ikke Laurids Hjuler havde noget i hånden, enten kæppe, staver eller andet, mens de således sloges og hårtrukkedes, thi både Erik Eng og hans hustru havde Laurids Hjuler i hans hår, at de to mænd næppelig kunne rykke deres hænder deraf, så han næppelig uskadt kom fra dem. Og vidnerne hørte Erik

Engs hustru sige til Laurids Hjuler, han var en skælm og en tyv, og han skulle kysse hende i hendes røv.

Laurids Hjuler fremviste en stor del hår, som Erik Eng og hans hustru havde trukket af hans hoved, og gav klage over dem.

Anders Jørgensen ctr. Jens Jensen Hjuler --- Opsat 8 dage.

212:

Sr. Frederik Christian Faust ctr. Jakob Andersen i Nagbøl ang. en sorthjelmet ko, som er bortkommet fra ham på marken og skal være hos Jakob Andersen iflg. hans beskikkelse af 20. maj. Fremlagde kgl. forordning om ryttergodset. Mener at ingen kald og varsel over ham som en rytterbonde bliver for gyldig anset, medmindre regimentskriveren lovligt indciteres.

Fredag den 19. juni 1696:

Sagen ctr. Jens Jensen Hjuler i Verst (se varsel den 12/6). - Vidner føres.

Søren Nielsen af Verst: Nogle dage før pinse hørte han på Verst grandestævne, at Jens Jensen sagde til Meinert Meinertsen ibidem, at han ikke måtte betros grandestokken eller at være grandefoged, før end han havde erklæret sig for Jens Jensens hestesko, som han var beskyldt for, og gav ham den igen.

Andre vidner: Det var hestesko fra hans gamle hest, som var død. De har ellers ikke hørt, at Meinert Meinertsen havde begået noget utilbørligt, men han har altid skikket sig vel.

Regimentskriver Johan Hollænder spurgte Jens Jensen, hvorfor han havde beskyldt Meinert Meinertsen. - Jens Jensen gjorde afbigt.

Christen Jensen fremkom uden nogen stævning fra Meinert Meinertsen og udsagde frivilligt, at sidst i den uge, da Jens Jensens hest døde, da en morgen tidligt kom Niels Sørensen ind til ham og spurgte, om han ej ville købe hestesko. Christen Jensen spurgte, hvad det var for hestesko. Da sagde Niels Sørensen, de ville nu få at vide, hvem der både skoer hest --- og hvem der slog skoene fra med sten. Og efter lang bespørgelse imellem Christen Jensens folk og børn i huset og de ikke kunne gætte, hvem den skyldige skulle være, da sagde Niels Sørensen, det går ud på Meinert. Christen

Jensen spurgte Niels Sørensen om, hvo det havde sagt. Det havde Niels Hansen både til ham og Karen Rytters.

Regimentskriveren beder Christen Jensen om at bevise sine ord. Det kan han ikke ---

213:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Vranderup bymænd for vold imod Peder Dag Adafsen i Jes Møllers hus i Vranderup mølle med en kedels udtagelse. Opsat 8 dage.

Jes Thomsen af Vorbasse begærede dom over Mette Willumsdatter. Denne begærede sagen opsat i 14 dage.

Niels Knudsen af Amnitsbøl, et forlig: Jeg har beboet en halv selvejergård, som min broder Peder Knudsen er tilskødet af 2 dannemænd nemlig Mads -- og Niels Knudsen af Daldovre --- ungdoms skyld --- holdt ved hævd og lige såvel som andre påbudne kgl. udgifter samt rytterens forplejning årligen klareret, så længe jeg forn. sted var mægtig, og eftersom min forn. broder er nu kommet til skelsår og ælder og lyster selv forn. selvejergård at besidde --- så er vi tvende brødre venligt kontraheret i 4 dannemænds nærværelse på efterfølgende måde: Niels Knudsen og hans hustru Anne Jepsdatter afstår forn. halve gård i Amnitsbøl for hans broder Peder Knudsen og hans trolovede fæstemø Maren Christensdatter. Og som vel fornemmes, at min broder Peder Knudsen skal have fornøden kvæg og andet at besætte gården med, så har jeg og min hustru forundt min broder Peder Knudsen to køer og en kvie, 2 unge stude, 3 bæster til ploven, en so med 6 grise og 7 får --- løsøre --- sæd --- boskab i huset --- Peder Knudsen vedstår at have modtaget dette. Niels Knudsen skal beholde et hus med kálhave på livstid, som Jens Jørgensen Skræder tilforn iboede, samt noget jord. Huset har tidligere været beboet af deres fader, som nu er død, og moderen har giftet sig igen. Det gamle vognhus, som står østen op til Anders Jensens stue, beholder Niels Knudsen og hustru til deres tørv. Datum Amnitsbøl, den 28. maj 1695.

214:

Læst amtmand Schwartz' ordre af 18. juni ang. 15 ulveunger, som er indleveret på Koldinghus. Retsbetjentene skal indfordre pengene for ulvene fra herredets bønder.

(fol. 213b-214a mangler på mikrofilmen).

214b:

Fredag den 26. juni 1696:

Jens Ibsen ctr. Jens Rasmussen. Opsat 14 dage.

Fredag den 3. juli 1696:

Blandt de 8 mænd: Peder Andersen i Vorbasse Nebel.

Skovfoged Laurids Christensen af Skærup angav ulovlig skovhugst i Jerlev herred.

Laurids Christensen har pva. ridtmester Nætzou stævnet Iver Christensen i Egholt til fornyelse af dom af 8/8 1690, som Peter Niemand agter at tage beskreven angående Iver Christensens formands sal. Mogens Rasmussens bo forblevne midler --- Anders (?) Rasmussens børns arvepart.

215:

Laurids Jensen af Egtved har stævnet Mette sal. Poul Feldings til at svare Peter Niemand vedr. gæld. Hans Poulsen i Geising er også stævnet. Opsat 14 dage.

Tulle Pedersen af Ferup har stævnet Jens Andersen i Ferup og Jens Jakobsen Skræder ibidem. Sidstnævnte er ulovligt undveget fra Tulle Pedersens hus uden klarering af kgl. afgifter og leje. Jens Andersen har modtaget huset imod forbud og har hælet Jens Jakobsen efter dennes undvigelse. Denne havde lejet huset til påske 1697. Opsat 14 dage.

215b:

Regimentskriver Johan Hollænders tjener Anders Jørgensen har stævnet Jens Jensen Hjuler i Verst for ærerørige ord mod Meniert Meinertsen og Christen Jensen Hjuler til at bevise sit udsagn for retten eller skaffe den mand, der først havde sagt ham det. Christen Jensen forklarer sin hensigt med udtalelsen som en vennetjeneste. - Sagen opsat 3 uger, og da skal Jens Jensen fremlægge, hvad han har til sin befrielse.

216:

Jens Nielsen af Torsted på vegne af Laurids Jensen Hjuler og på egne og menige Torsted bymænds vegne ctr. Erik Christensen og hans hustru i Torsted for æreskældsord mod Laurids Jensen og andre Torsted bys beboere og det onde naboskab. - Jørgen Christenseni i Torsted og hans hustru Karen Andersdatter skal vidne: Torsdag for 14 dage siden var Erik Christensens hustru Anne Pedersdatter i Jørgen Christensens hus. Man talte om den tvist, der havde været mellem Erik Eng og Laurids Hjuler, og Jørgen Christensen spurgte hende, hvorfor hun havde skældt Laurids Hjuler for en tyv. Hun svarede at --- sandt ---. - Erik Engs hustru sagde, at vidnesbyrdet ikke var sandt. - Jens Nielsen fremlagde tingsvidne af 12/6 og 30/9 1693 og 13/10 1693 og satte i rette, at Erik Eng og hustru bør straffes andre ligesindede til eksempel og afsky, og at de må forlade Torsted. - Opsat 3 uger.

216b:

Jes Thomsen af Vorbasse, se nr. 210 og 213, ctr. Mette Willumsdatter. Dom: Hun har kaldt Jes Thomsens hustru Anne Hansdatter en tæve etc.. Hun bør her for retten gøre Anne Hansdatter erklæring og betale sagens omkostninger og til obers Brochdorfs regiments kasse betale 2 rdl, alt sammen inden 6 uger og ellers lide videre efter loven.

217:

Fredag den 10. juli 1696:

Blandt de 8 mænd: Laurids Nielsen i Donslund.

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Vidsted Mikkelsen og begge hans sønner for ulovlig skovhugst. Opsat 14 dage.

Fredag den 17. juli 1696:

217b:

Blandt de 8 mænd: Mads Jensen af Vorbasse.

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. Søren Sørensen i Høllund med datter Maren Sørensdatter og hyrdepigen for volddrivelse med deres kvæg i Mogens Lassens eng, samt slagsmål og skældsord imod Mogens Lassens søn og hyrdepige, som skal være sket på en helligdag under prædiken. Mogens Lassen i Høllund er stævnet for at vedstå sin klage. Anne Cortsdatter Prat er stævnet for slagsmål og skældsord. Opsat 14 dage.

Hans Nielsen har stævnet Peder Knudsen og Niels Knudsen i Amnitsbøl. De skal fremvise deres skøder og adkomst og husbondholds brev på deres selvejergård. De har siddet længe på gården uden at tage husbondshold, og de har uden øvrighedens tilladelse delt gården imellem sig, og den ene har afstået gården til sin broder og selv beholdt et hus. - Brødrene fremlægger et skøde af 2/6 1686 og skiftebrev af 22/2 1689, lovbud af 2/6 1686 samt et synsvidne af 16/6 1686. - Opsat 14 dage.

218:

Hans Nielsen har pva. regimentskriveren stævnet Jes Møller i Vranderup mølle til at vedstå sin klage over Vranderup mænd. Hans hustru og tjenestekvinde samt Vranderup boelsmænd er stævnet til at vidne om, hvad udpantning med en messingkedels fratagelse gårdmændene skal have øvet i møllen pinsedag ad aften. De skal vidne om, hvorvidt gårdmændene forlangte mere af Jes Møller, end han betalte. - Opsat 8 dage.

Jens Grøn i Jerlev på vegne af kaptajn Geisler har stævnet Birgitte Hansdatter sal. --- Madsens i Ødsted --- at give skøde (?) til kaptajn Jokum Geisler og frue på den gård i Ødsted, som sal. Poul Madsen fradøde. - Hans

Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder mente, at da gården er meget brøstfældig og der er lånekorn i restance, og der næsten intet findes til restancens betaling, så burde gården ej bortskødes, før end regimentskriveren er blevet forsikret derom. Kaptajns velbårne frue Mette Else Lützou svarede derimod, at såsom hun begærede skøde til noget af sin gælds betaling, så tilbød hun at svare for restancen og andre krav.

218b:

Tygge Usin på vegne af ridtmester Nætzau (varsel af 3/7, nr. 215) ctr. Poul Feldings enke i Geising og Hans Poulsen ibidem for en regning af St. Anst den 26. juni 1696 med Sr. Peter Niemands egen hånd, som bor i Tønder, på 16 slettedaler for adskillige kramvarer. Gælden er overdraget til Nætzou og omfatter rejseomkostninger: 2 forgæves rejser fra Tønder til Geising. - Opsat 14 dage.

219:

Jens Sørensen Grøn af Jerlev på vegne af kaptajn Johan Geisler begærede lovbydelsesvidne og skøde ang. sal. Poul Madsens og hustru Birgitte Hansdatters halve gård i Ødsted. Hun fremstod med sin broder og lavværge Mads Hansen af Bredstrup samt Mads Nielsen af Vesterbv, formynderen for Poul Madsens og Birgitte Nielsdatters 4 umyndige børn Mette, Kirsten, Søren og Tove. De lovbød til 3. ting gården. Jens Sørensen Grøn begærede på vegne af Johan Geisler og i hans frues Mette Else Lützous nærværelse skøde.

219b:

Skøde på ovenstående.

220b:

Kaptajn Johan Geislers frue Mette Else Lützou og Jens Sørensen Grøn af Jerlev lovede, at ---- til børnenes fornødenhed. Birgitte Hansdatter skal sin livstid beholde til beboelse det lille hus på 6 fag, der står norden for gården, samt diverse aftægtsydelse. Og som velbemeldte velbårne frue Mette Else

Lützou af kristelig medlidenhed og medfødte adelige ---heds gunst har ikke alene givet de umyndige børn 10 slettedaler som en kendelse og ihukommelse, at de var født der på stedet, men endog af lige gunstig medlidenhed og fromhed bevilget og tilladt enken det ommeldte --- så skal bemeldte aftægt ej heller længere forstås at gives enken end al den stund hun forbliver i enkestand.

221:

Tulle Pedersen af Ferup (se 3/7 på nr. 215) --- har stævnet Jens Jakobsen. Han skulle have givet i leje 1 rdl. og gøre en dags arbejde hver uge. Ubetalt er 1 rdl. og 46 dages arbejde, for hver dag 4 sk. Har desuden betalt for Jens Skræder og hans hustru indersteskat 4 mk. 8 sk. og til exekverpenge for skattens restance 12 sk. - Jens Jakobsen Skræder med hustru mødte til genmæle, men kunne ikke fremlægge nogen beviselighed imod kravene. - Jens Andersen i Ferup havde indtaget Jens Jakobsen Skræder efter hans ulovlige undvigelse. Han kræves også straffet. Opsat 8 dage.

221b:

Fredag den 24. juli 1696:

Jens Staffensen i Seest er sættefoged.

Laurids Christensen, skovfoged i Jerlev herred, har stævnet Tudved bys mænd for ulovlig skovhugst. I Tudved er der blevet synet et nyt hus til byens hyrde (tømmeret beskrives) og et nyt hus på 4 små fag på Laurids Pedersens gårds grund. Også syn på skovskade. - Tudved mænd svarer, at de ikke har hugget ulovligt, men deres nabo Mads Sørensen, som er selvejer, tillod dem noget gammelt og vrengelvoren træ af grene og andet til byens hyrdehus' nødvendige bygning. - Laurids Pedersen vil svare, inden dom bliver afsagt, med hensyn til det 4 fags hus på hans grund.

222:

Skovfoged Laurids Christensen af Skærup har stævnet Oluf Mortensen i Bølling for ulovlig skovhugst. Synsmænd har været med skovfogeden i

Holms enemærkes skov og synet egestubbe. - Oluf Bøgvad vedstod at de 3 blokke, som var fundet ved hans savlad, var de samme, som var afhugget i nævnte skov.

Skovrider Jens Ibsen ctr. Vidsted Mikkelsen i Skanderup, se nr. 217. Thomas Hansen af Skanderup har vedkendt sig noget træ, som synsmænd har set i Vidsted Mikkelsens gård. Der blev gjort arrest og forbud på træet. - Thomas Hansen og Thomas Kjelds af Skanderup vedstod, at træet var hugget på deres skovpart. - Hans Sørensen af Skanderup bevidner, at han hos Vidsted Mikkelsen har set træ til en vognstjært ---

Tiltalen til Jens Jakobsen Skræder af Ferup er ---

223:

Laurids Jensen Hjuler af Torsted (se nr. 216) æskede dom over Erik Eng og hustru Anne Pedersdatter. - Der opnævnes 8 meddomsmænd, fordi sagen synes ærerørig: Hans Sørensen i Knudsbøl, Christian Randulf og Jens Poulsen i Jordrup, Poul Gjermansden og Joen Nielsen i Bølling, Christen Ballesen i Bøgvad, Anders Joensen, Jens Andersen, Hans Nielsen og Niels Gilladsen i Egtved. Hele sagen blev oplæst for dem i Erik Engs og hans hustrus søsters påhør. - Derimod blev fremlagt amtmandens begæring om, at sagen måtte opsættes i 14 dage, til sessionsherrernes nærmere erfaring.

Hans Nielsen for regimentskriver Johan Hollænder på vegne af Meinert Meinertsen æskede dom over Jens Jensen Hjuler (se nr. 216). - Dom ved sættefoged Jakob Staffensen og de ovennævnte 8 domsmænd: Jens Jensen Hjuler har offentligt på grandestævne i ærlig og ædru forsamling beskyldt Meinert Meinertsen, at han skulle have taget hesteskoene fra Jens Jensens gamle hest, som var død, og ej villet tillade Meinert Meinertsen at være grandestokkene betroet, før end han skaffede ham hesteskoene hjem igen. Han har ej i ringeste måder sådant bevist, og samtlige Verst grander giver Meinert Meinertsen et ærligt og godt rygte. - Han skal give tilbørlig og nøjagtig erklæring og skal foruden procesomkostningerne betale 2 rdl. til Verst kirke.

223b:

Hans Nielsen på vegne af regimentskriveren ang. Jes Møller i Vranderup mølle, klagen over udpantning. Erklæring fra amtmanden om, at den sag var forliget i hans nærværelse. Amtmanden skal have videre underretning, før end sagen kan accepteres i retten.

Hans Nielsen svarede derimod, at amtmandens befaling i denne som i alle sager skulle holdes i højeste respekt, men da der i denne sag muligt kunne søges kongens interesse, så formodede han, at de indkaldte vidner blev accepteret til forhør. - Det kunne sættefogeden ikke tilstede.

223b:

Hans Nielsen pva. regimentskriveren har stævnet sal. løjtnant Cort Prats enke i Høllund til syn på en pantsat enghave på Amnitsbøl mark tilhørende Peder Knudsens gård. - Synsmænd har efter Niels Knudsens anvisning synet enghaven, som Cort Prats enke bruger. Mente, der kunne avles 4 læs hø. - Peder Knudsen af Amnitsbøl sagde, at jorden tilhørte hans gård, hvorfor han havde ladet slå nogle læs hø. Det blev ophalmet og liggende på stedet til sidste tingdag, da han var her ved tinget. Da blev høet fjernet. Mente, at Morten Orle havde bemægtiget sig det. - Morten Orle svarede, at høet var fjernet efter sal. Cort Prats enkes begæring, eftersom grunden, det var groet på, var hende for rede penge pantsat. Pantebrevet blev fremlagt; det var blevet læst for retten den 11/1 1682 og 12/3 1686.

224:

Sal. løjtnant Cort Prats enke Tebea von Wern med lavværgen Jes Pedersen af Rauning bekendtgjorde, at hun har overdraget den enghave til Morten Andersen Orle i Jerlev for penge, han havde lånt hende. Enghaven er pantsat til hendes mand af Christen Christensen --- Morten Orle kan bruge den, til den bliver indløst.

224b:

Fredag den 31. juli 1696:

Hans Nielsen pva. regimentskriveren har stævnet Jes Madsen i Vranderup

mølle og Hans Madsen i Vranderup til påhøring af syns afhjemling og sessionens resolution ang. deres huses brøstfældighed. Fremlagde sessionsprotokollen ved hr. oberst Üttersvigs regiment. Resolvet den 25. juli 1695 på en memorial angående Jes Møllers halve gård: Dersom Jes Møller ikke inden et år de dato bebygger den i fæste havende halve gård, kan det sessionen tilkendegives til nærmere resolution. --- I lige måde resolveret så vidt Hans --- dersom Hans Madsen ikke --- til en anden bortfæstes. - Synsmænd har synet den halve gård i Vranderup, som Jes Møller i Vranderup mølle har i fæste samt Hans Madsens boelshus. Der er 12 fag hus, og så mange fag har der ikke været, så længe man kan mindes.

Jes Møller svarede, at han ej tilforn har kunnet få bygning opsat, fordi han ikke har fået udvist bygningstømmer --- Han har ført avlingen til møllen, men har ført gødning til jorden. - Hans Madsen lovede at få sit hus repareret inden Mortensdag.

225b:

Hans Nielsen på vegne af regimentskriveren ctr. Gjermand Poulsen i Bølling angående den voldsomme tvang og syns skade, der er sket Mads Thomseni Rådvad fastelavns mandag Som vidner er indkaldt Joen Nielsen i Bølling, Magdalene Poulsdatter og Poul Gjermandsen ibidem. De kan ikke afhøres, for de har allerede aflagt edelig forklaring.

226:

Hans Nielsen ang. Søren Sørensen og Mogens Lassen i Høllund (se. 217). Opsat 8 dage.

Hans Nielsen ctr. Peder Knudsen og Niels Knudsen i Amnitsbøl (se nr. 217). Opsat 14 dage.

Tygge Usin har på vegne af ridtmester Nætzou stævnet Iver Christensen ang. sal. Anders Rasmussens søns Rasmus Andersens arvegods. Regimentskriver Anders Rask er stævnet, om han på Iver Christensens vegne har noget derimod at svare. - Fremlagde dom af 8/8 1690: Iver Christensen har ikke kunnet benægte, at rugsæden og noget løsøre, som blev udlagt til den umyndige Rasmus Andersen på skiftet efter hans sal.

farbror og værge Mogens Rasmussen i Egholt, og som forblev i boet, efter at skiftet var afholdt. hvorfor Iver Christensen dømmes (som husbond og boets besidder efter sal. Mogens Rasmussen) til at svare for. - Dommen fornyes.

227:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Nætzou (se nr. 218) æskede dom over Hans Poulsen og Mette Poul Feldings i Geising. Disse samt Jørgen Basse ibidem fremlagde et indlæg. - Da der findes regnskab mod regnskab, udnævnes nogle mænd ---- og sagen opsættes.

227b:

Jes Pedersen af Rauning pva. sal. løjtnant Cort Prats enke af Høllund ctr. Peder Knudsen i Amnitsbøl. Tilbød ham til 1. ting at indløse en enghave, som han har pantsat til Cort Prat, for 45 slettedaler. - Hans Nielsen svarede, at der var proces om sagen med regimentskriveren, hvorfor han skulle have været varslet. Retten kender varslet gyldigt.

Fredag den 7. august 1696:

Jens Jensen Hjuler af Verst i hånd tog Meinert Meinertsen og bad om forladelse og gjorde afbigt.

228:

Regimentskriver Johan Hollænders sag ctr. Gjermand Poulsen på vegne af Mads Thomsen opsat 8 dage.

Laurids Hjulers sag ctr. Erik Eng i Torsted og hustru opsat 14 dage.

Hans Nielsen pva. regimentskriveren har stævnet samtlige Vranderup bys gårdmænd for omkostninger og tingrejser, som de ved deres modvillige udeblivelse fra retten har forvoldt i sagen om udpantningen af Jes Møller i Seest mølle. Fremlagde en seddel fra amtmanden: Han har efterladt bønderne deres forseelse med udpantning og helligdagsbrøde. Men for de 2

gange, de ikke er mødt i retten, bør de betale til regimentskriverkassen deres faldsmålsbøder samt erstatte Hans Nielsen udgifterne til tingrejser. - Nogle gårdmænd erklærer, at de ikke har været med til pantningen, og at Laurids Knudsens avlskarl Las Joensen var mest årsag i den. Han både tilskyndede de andre og var selv på vegne af sin husbond med til at pante. Det skete med bymændenes samtykke. Men når de ikke mødte i retten den første gang, var det, fordi de var blevet forligt med Jes Møller, og anden gang var der amtmandens erklæring om, at de var blevet forligt, og så troede de sig frikendt af anklagen. - Sagen opsættes i 4 uger, og så skal regimentskriveren have specificeret udgifterne til tingrejser.

229b:

Sal. løjtnant Cort Prats enke tilbyder til 2. ting Peder Knudsen i Amnitsbøl, at han kan indløse den pantsatte enghave.

To synsmænd har taxeret enghaven og vurderet prisen på høet.

Sagen mod Poul Feldings enke og søn (se 227). Af de 4 opnævnte mænd fremstod de tre: Anders Hansen Risbøl i Asbo, Poul Gjermandsen i Bølling og Niels Closter i Hudsted, som på egne og deres likvidationsbroder Isak Jensens (af Jordrup) vegne aflagde deres anbefalede forretning. Efter modregning bliver Poul Feldings enke Peter Niemand 1 mk. 12 sk. skyldig. - Thyge Ursin protesterede; Poul Feldings enke og søn burde bevise deres regnskab. Opsat 14 dage.

230:

Postmester Hans Lund har stævnet Peder Jensen på Sønderskov, om han på vegne af Søren Frandsen vil have noget at svare angående en ager på Bække mark, som Søren Frandsen har taget i brug. Søren Frandsen er stævnet. Han skal vise sin adkomst til ageren, såsom den skal høre til Bække kirkes boelshus. - Vidner forklarer, at ageren har været brugt til kirkens boelshus. - Derimod møde velfornemme mand Mikkell Pedersen af Nielsbygård på vegne af amtmand Jørgen Skeel Due. Han spurgte vidnerne, om de vidste, at ageren ligger til Bække kirkes bolig. Svar: Det vidste de ikke, men den ligger i Søren Frandsens gårds lod, og hans formand sal. Poul Pedersen lod ageren måle ved landmålingen til sin gård. Og de ved heller

ikke, at kirkeboelet giver skat af ageren. De vidste ikke, at Poul Pedersen nogen sinde havde taget ageren i brug.

231:

Mette Willumsdatter af Vorbasse vedstod, at hun ifølge tingsvidne af 27/5 og dom af 3/7 har udsagt nogle ærerørige ord om Jes Thomsens hustru Anne Hansdatter. Hun beder om forladelse og gør afbigt. Sagen er så forliget, hvad angår Jes Thomsens og hustrus egne prætentioner. Men kongens og øvrighedens prætention forbeholdes.

231b:

Fredag den 14. august 1696:

Poul Gjermandsen er sættefoged i følgende sag:

Herredsfoged Bertel Pedersen gav afkald til forrige herredsfoged sal. Bertel Jensens Krogs enke for sal. Jakob Krogs børn fædrene og mødrene arv, som videre herefter speicel skal vorde forklaring indført.

Skovløber Christen Olesen i Verst har stævnet Vedsted Mikkelsen i Skanderup og søn Jep Vedstesen for ulovlig skovhugst. Disse fremlægger amtmandens pardon.

--- af Egtved har stævnet Jens Nielsen i Vork. Han skal fremvise adkomster ang. et stk. sær jord eller stubtoft i Vork nord for Ristoft, som han sig tilegner, men som menes at tilhøre Jens Andersens gård. Alle Vork lodsejere er stævnet som vidner. Laurids Jensen Grøn og Maren Nielskone i Egtved er stævnet til at påhøre skødes læsning. - Laurids Jensen Grøn vedstod sit udgivne skøde af 18/10 1689 til sal. auditor Gasmand og hans kæreste, hvori Stubtoft nævnes særskilt. Han vedstod også, at da han selv beboede gården og da spurgte om Stubtoft, da viste sal. Jørgen Skræder, som boede i Ris, ham Stubtofts længelse og størrelse. Den jord havde han angivet for landmålerne til sin gård.

Maren Nielskone af Egtved: Siden sidste fjendtlige indfald i landet, da hendes sal. stiftfader Anders Grøn og moder Karen Jensdatter beboede den

selvejergård i Egtved, Jens Andersen nu påbor, og Jørgen Jensen beboede den --- som Jens Nielsen nu bebor ---

Jens Nielsen af Vork: Ved ikke at sige af noget jord til Jens Andersens går. Han har brugt den jord, som findes til hans fæstegård, og som hans formand for ham har brugt.

232b:

Jes Pedersen af Rauning på vegne af sal. Cort Prats enke tilbød til 3. ting indløsning af den pantsatte enghave. Peder Knudsen stod for retten, og Hans Nielsen svarede på hans vegne, at som engen står under proces, kan ingen betaling ske før endelig likvidation.

233:

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Hans Madsen i Vranderup ang. nogle fag hus, han skal have nedbrudt og ladet bortføre fra det hus, han ibor. Rasmus Ramsussen af Kolding Slotsmølle vidnede, at da han flyttede fra Vranderup for ca. 12 år siden, og han havde opladt det hus, han beboede i Vranderup, for Hans Madsen, da havde Rasmus Møller aparte for sig selv ved samme hus ladet opbygge 4 fag til et aftægts hus. Det var siden bortkommet. - Andre vidner bekræfter det.

Samme ctr. Jes Møller i Seest mølle og Hans Madsen i Vranderup for deres huses brøstfældighed. Opsat 8 dage.

Søren Sørensen af Høllund med andre interesserede (se nr. 226) skal møde om 8 dage.

Frederik Christian Faust af Kolding har stævnet Karen Hansdatter Ulfs i Skanderup ang. en del gods, som skal ulovligt være bortkommet fra sal. ---- Fausts gård ibidem. --- Tygge Using protesterede på vegne af oberst Brockdorf. Karen Hansdatters lavværge burde være stævnet. - Men som dagen er forløben og vidnesbyrdene, som er vidtløftige, at i ed tage, examinere og forhøre ej formedelst nattens påhæng nu i aften kan vorde forhørt, så er varslet kendt ved magt og vidner skal afhøres næste tingdag.

233b:

Sal. Bertel Krogs enke, et afkald. - For retten fremstod herredsfoged Bertel Pedersen, bekendtgjorde, at som forrige herredsfoged Bertel Jensen Krog, som boede og døde i Bølling, var efter loven født værge for fem af sin broders sal. Jakob Jensen Krogs umyndige børn: Hermand Frandsen Jakobsen, Jens Jakobsen, Ide Jakobsdatter, Helvig Jakobsdatter og Catharina Sophia Jakobsdatter, og disse børn efter deres fader og moderen sal. Helvig Jørgensdatter, som boede og døde i Jordrup, er arveligt tilfalden 639 rdl., så kendes og tilstod nu ---- betalt og contenteret. Bertel Pedersen lovede at holde Bertel Jensen Krogs enke Kirsten Nielsdatter skadesløs. Denne kvitterede til gengæld for betaling af omkostningerne til børnenes underhold.

234b:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen (se nr. 225) ctr. Gjermand Poulsen i Bølling for vold mod Mads Thomsen af Rådvad. Æskede dom. - Poul Gjermandsen og søn: Der er ført vidnesbyrd, som strider imod Mads Thomsens forklaring. De æsker ligeledes dom, fordi tingrejser hæmmer høstarbejdet. - Dom: Han frikendes.

235:

Fredag den 21. august 1696:

Løjtnant Mandrup Due på vegne af sal. oberst von Bassens enke frue Elisabeth Rantzau har stævnet regimentskriver Johan Hollænder angående Nygårds tilstand, som den var, da oberst von Bassen antog den. - Johan Hollænder godtager stævnemålet, men ikke angående synsmænds opkrævelse, fordi oberst Üttervig, som skal overtage Nygård, ikke er stævnet. Mandrup Skeel Due svarer, at regimentskriveren er kongens fuldmægtige og myndig til at svare for alle de sager, der kunne forefalde om godset i hans distrikt.

Kendelse: Fordi oberst Üttervig ikke er stævnet, kan synet ikke tistedes.

Vidner: Da oberst von Bassen antog Nygård, var bygningen meget ond

og forfalden. - Ved oberst Bassens tiltræden var det store hus af sal. forrige oberst Peder Juul således repareret, at Peder Juul først logerede der og efter ham Bassen, som foretog nogen reparation. - Hus for hus beskrives. - Regimentskriveren spurgte, om ikke det store stenhus, som nu er nedfaldet, ikke var større og højere på muren, da von Bassen kom til Nygård, end det er nu. - Jo, og da stod der en skorsten i hver --- --- der er købt og til Nygård ført og der er opbyggset, og hentede Peder Kyd med sine heste og vogn en del deraf, hvortil han af den tids regimentskriver blev beordret --- han ved ikke, hvor høj muren var i alen, men så vidt han mindes, var begge sider af muren lige høje. ---

238:

Regimentskriver Johan Hollænder får opsættelse for sine sager i 8 dage. Thyge Ursin på vegne af oberst Brockdorf bød sig i rette at svare for Karen Ulfs i Skanderup imod Frederik Christian Faust. Denne er ikke mødt. Samme for samme ctr. Frederik Christian Faust, der er blevet stævnet for hans moders gård i Kolding samt for den fausteske gård i Skanderup, ang. injurier mod Karen Hansdatter Ulf om noget lintøj, som af hans gemmer i Skanderup skal være stjålet. --- hæderlig hr. Anders Hornes hånd skreven, dateret Nagbøl den 12. august. Attest fra hæderlige hr. Peder af Ødis af 11. august. - Vidner er: kvartermester Johan Suur af Hjarup, Iver Tullesen og Laurids Tullesen af Skanderup: Fredagen før Olufsdag var de hos Frederik Christian Faust i Skanderup for at høre, om han havde noget at beskyldte Karen Ulfs i Skanderup. Han svarede, Jo, hun var en tyv. Det ville han bevise. - Hans Hansen Ulf af Skanderup: Hørte for nogen tid siden, at Maren Andersdatter af Fausts gård kom til Karen Hansdatter Ulfs og sagde til hende, at hun skulle have det tøj igen, hun havde sat hende i pant. Da sagde Karen Ulfs, at når hun fik sine udlånte penge, så skulle det pantsatte tøj følge. Maren Andersdatter svarede, hun fattedes 2 mk. i pengene; når Frederik Christian Faust kom og gjorde regnskab med hende, så skulle Karen Ulfs få de resterende 2 mk., hvorpå Maren Andersdatter straks fil tøjet. --- Tygge Usin fremlægger et skriftligt vidnesbyrd med 16 mænds hænder og navne underskrevet, dateret Ansager d. 25. maj 1694 samt et vidnesbyrd med mere end 24 hænder af Skanderup sogn den 17. august samt en attest af hr. Anders Horne. - Thyge Ursin er på vegne af oberst Brockdorf forsvar for Karen Hansdatter Ulfs. - Ingen var mødt på vegne af

Frederik Christian Faust eller Maren Hansdatter (?).

(fol. 237b-238 mangler på mikrofilmen)

239:

Niels Andersen Bøgvad på vegne af hr. Ude Pedersen af Præstholm har stævnet hr. magister Niels Kragelund i Lejrskov, provst i Anst herred, for gæld på 80 slættedaler iflg. obligation af 1685. - Opsat 8 dage.

Alle andre sager er også opsat i 8 dage på grund af aftenmørket.

239b:

Fredag den 28. august 1696:

Niels Andersen Bøgvad på vegne af hr. Ude Pedersen ctr. provst Niels Kragelund i Lejrskov for gæld. Sagen henvises til gejstlig ret.

240:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Rasmus Kruse i Vrandrup for nogle fag hus, han skal have borttaget, som var opsat ved Hans Madsens boelshus. - Hans Madsen vidner: Mens Rasmus Møller, som nu bor i Kolding Slotsmølle boede i det hus, Hans Madsen nu bebor, byggede Rasmus Møller 3 fag hus noget vesten for det rette hus, som han ellers biede i. Samme hus blæste om af vinden ved den ene ende, og derefter kom Rasmus Kruses folk og tog husets tømmer, både det, som var blæst om, og det, som endnu stod. Hans Madsen havde ikke anmeldt det til øvrigheden, fordi han ikke vidste, om huset stod på hans grund, og det var ikke betroet ham til noget opsyn ---

240b:

Mogens Lassen af Høllund og Søren Sørensen ibidem, som har haft noget klammeri, hvorom der var indgivet klage, var ikke mødt.

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Nætzou har stævnet Peder Sørensen i Glibstrup angående hvad kornsæd han imod sædvane har sået i Søren Krages jord. Morten Skuster og Christen Iversen i Store Anst er stævnet til at vedstå deres gjorte forbud. ---

241:

Sagen ctr. Mette Poul Feldings i Geising og hendes søn Hans Poulsen ang. Peter Niemand's gældsfordring. Christen Iversen af Store Anst vidner: han ved, at Peter Niemand har gjort 2 rejser til Geising at kræve gælden ---

241b:

Niels Olesen i Omvrå på vegne af Sr. Johan Jørgensen af Juellingsholm har stævnet hr. Jens Murer i Grindsted, Sr. Frederik Christian Faust i Kolding, Hans Møller ibidem og Mads Jensen i Dal ang. nogle får, som Johannes Jørgensens tjener er frakommet (Der er et tingsvidne af Nørvang-Tørrild herredsting den 1. august) ---. Opsat 4 uger.

242:

Erik Eng's hustru af Torsted Anne Pedersdatter beder om forladelse, fordi hun usandfærdigt har beskyldt Laurids Jensen Hjuler på hans ærlige navn og rygte.

Fredag den 4. september 1696:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen ctr. Vranderup gårdmænd, se nr. 228 og 229. Æskede dom --- Opsat 8 dage.

242b:

Hans Nielsen pva. regimentskriveren for Peder Knudsen af Amnitsbøl har stævnet nogle mænd til at vidne om, hvad hø der er blevet avlet årligt i den enghave, som løjtnant Cort Prat havde i pant fra Peder Knudsens selvejergård. - Jes Pedersen af Rauning protesterede, at da engen er synet af fire mænd, så mente han ikke, at der burde føres vidner herom, før end de

pågældende synsmænd er stævnet. - Kendelse: Der kan ikke føres vidner, før end alle vedkommende er stævnet.

Morten Lauridsen af Nygård på vegne af oberstinde --- har stævnet oberst Uttervig om syn på Nygård. Hans Nielsen fremlagde en begæring fra regimentskriver Johan Hollænder, at herredsfogeden vil opnævne upartiske mænd og af adskillige håndværk som synsmænd, og at synet måtte blive foretaget den 9. september. - Synsmænd opkræves.

243:

Morten Lauridsen af Nygård på vegne af oberst von Bassens enke har stævnet Peder Kyd i Ågård ang. det græs, han har slået på Nygård grund. - Nicolai Brun, berider på Nygård, bevidner, at Peder Kyd har slået græs over skellet. Han havde sagt til Peder Kyd, at det hørte ikke til ladegårdsstedets lod, men oberst von Bassen havde forrige år tilladt smeden i Nebel det, formedelst den lod, han havde, var så ringe. Og berideren udviste ham så, hvor vidt smedens lod var, og hvad der var ham forundt til åbod for dets ringheds skyld, og at samme bevilgede åbod ikke vedkom ladegårdsstedets lod.; dog kom han vel til rette med oberstinden derom, når hun kom hjem. Da svarede Peder Kyd berideren, at han begærede ikke fruens skade, selv om han bortførte høet uden fruens vilje. - Peder Kyd af Ågård mødte og svarede, at han havde lejet engen af Nebels smed, og da han slog høet og berideren sagde, han slog over skellet, så fulgte berideren med ham til den nordre ende, mens Peder Kyd satte skellet, hvorefter han slog, og uden at nogen gjorde forbud.

243b:

Thyge Ursin har pva. ridtmester Netzou stævnet Peder Sørensen af Glibstrup ang. det korn, han imod forbud om nattetider skal have bortført. - Søren Pedersen af Glibstrup svarede pva. sin fader, at regimentskriveren burde være stævnet. Dog da der endnu ikke er søgt dom i sagen, findes dette unødvendigt, hvorfor varslet kendes gyldigt nok. - Thyge Ursin fremlægger en skriftlig seddel: Christen Iversen og Morten Skuster i Store Anst befales at gøre forbud på en del korn, som skal være sået i en otting jord og toft på Glibstrup mark tilhørende Søren Krage i Store Anst. Sign.

Skanderupgård d. 17. august af Bertel Pedersen. - Fremlægger tingsvidne af 28/8.

To ryttere, Claus Johansen og Erik Henriksen, har haft opsyn med den havre i Søren Krogs toft, der var gjort forbud på, så at intet deraf skulle blive fjernet. De fandt, at Peder Sørensen og søn med flere var i færd med at fjerne havren en nat efter midnat --- Da kom Peder Sørensen og hans søn, hver med en fork i deres hænder, og søgte dem på livet, og de bad de andre om at læsse på vognen, og der lå adskillige løse vognkæppe oven på havren, som var på vognen. Så tog de om Søren Pedersens fork og holdt derved. Straks råbte Peder Sørensen til de andre, de skulle komme til hjælp, og de skulle slå dicht, han ville forsvare det, hvor det skulle være. Imidlertid stod faderen og stak til rytterne med sin fork. Så tog de hånd på forken og fik den fra ham. Dermed løb de andre bort, og Peder Sørensen ville også løbe, men rytterne fik fat på ham og førte ham til vognen og lod ham blive der, indtil ridtmesteren selv kom.

Peder Sørensen og hans søn mente, at rytternes vidne ej burde anses for gyldigt, såsom de i deres arbejde med deres korn at indføre gjorde dem stor forhindring og modstand, hvad de agter at bevise ---

245:

Morten Lauridsen af Nygård begærede på vegne af frue Elisabeth Sophia Rantzou, at Niels Kyd i Starup måtte vidne om Nygårds bygning, hvorledes den forefandtes, da oberst von Bassen antog den, og hvad reparation og forbedring han bekostede. - 1) Da salig oberst Peder Juul antog Nygård, var borgegården så godt som ganske øde og forfalden, så det var næppe, at han med sin kæreste og børn kunne bebo den for regn, storm og vejr. Derfor måtte alle øjeblik være sig formodende, at det søndre og nordre hus i borgegården skulle falde ned og slå dem ihjel. - 2) Peder Juul beboede Nygård en tid lang (der var blevet spurgt om 6 år). - 3) Der var hverken stuer, kamre, tag eller loft i oberst Juuls tid, som det østre hus i borgegården nu står. - 4) På borgegården var dengang ingen bygning, som folk kunne bebo, uden det nordre hus samt et bryggers og bagehus og et skolehus (?), som var med halvtag bygget op til muren. - 5) Der stod ingen flere huse i ladegården end laden, som var helt forfalden og moxen så øde, at de ej kunne have det lidet --- korn deri forvaret for regn og sne ---- - 7) Der blev intet bygget, hvorken på borgegården eller ladegården, før end oberst von

Bassen var ankommet. - 8-14) Forbedringer og reparationer udført af von Bassen.

246:

Og som formedelst aftenens mørke og nattens påhæng nu idag ej længere kan ses at holde ting, mindre at læse eller skrive, og ingen lys her i tinghuset haves, ej heller ved at kan bekommes, så er besluttet og samtykket, at alle de sager, som til idag har været hid i rette kaldet eller og til doms opsat, skal til næstkommende tingdag med kald og varsel og opsættelser stå ved deres fulde kraft at iretteføre, alt så vidt ej idag haver i rette været.

Fredag den 11. september 1696:

Thyge Ursin pva. ridtmester Netzou ctr. Peder Sørensen i Glibstrup ang. den toft, som han af Søren Krag i Store Anst i pant og brug haver. - Sætter i rette, at Peder Sørensen til upligt og svækkelse imod sædvanlighed har med sæd brug og udslæbt det jord, han i Søren Krages toft hidtil har brugt, og derved tilføjet ridtmester Netzou, der skal tage jorden i brug efter ham, stor skade. Han bør have forbrudt den kornsæd og grøde, han sidst havde i jorden. - Peder Sørensen fremlagde et pantebrev af 6. juli 1667. - Opsat 14 dage.

246b:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Schuborch og Eskild Busk af Harte sogn har stævnet Niels Skjelde, Jens Andersen og Hans Smed, alle i Ferup, angående den korntiende, som hører til Harte sogn af det jord, som bruges på Stubdrup mark. Stævningen er afvist.

247:

Thyge Ursin har stævnet Claus Petersen, Mads Pedersen og Anders Pedersen, alle i Ferup, ang. kirkens tiende. - Varslet er ugyldigt.

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou har stævnet Christen Iversen og

Hans Pedersen Vrå, begge i Store Anst, til at vidne om den kontrakt, som er gjort mellem ridtmester Netzou og Søren Krage i Store Anst den 9. marts 1696 om en otting jord på Glibstrup mark, som Netzou har lejet. Også stævning til Søren Nissen Krage i Store Anst og hans hustru Gunder Hansdatter.

Christen Iversen og Hans Pedersen Vrå: I foråret den 18. marts om aftenen ved sengetid sendte ridtmester Netzou bud efter dem. De kom til ham i hans hus. Der sad ridtmesteren og Søren Krage, og da var de med hverandre accorderet, så Søren Krage havde lejet til Netzou en ham tilhørende otting selvejerjord på Glibstrup mark tillige med en toft, som dertil hører. De skulle underskrive til vitterlighed. Jorden skulle lejet i 3 år for 12 slettedaler, og den skulle tiltrædes 1. februar 1697. Netzou læste kontrakten op for Søren Krage nogle gange og for de to mænd. Og han sagde til Søren Krage, at dersom han ikke ville med en god vilje unde ham ommeldte jord og toft, så skulle han nu sige det, så var der intet mere forspildt end det lidet stykke papir. --- hans hustru --- Og vidnerne ved ikke, om kontrakten var underskrevet, før end hun kom ind, og hun blev hos dem, mens de var der, og de hørte ikke, at hun klagede på kontrakten. - Sammen med Søren Krage var de hos ridtmesteren den 1. september, og da hørte de, at ridtmesteren begærede, at Søren Krage nu ville underskrive den kontrakt på den rette sort papir, såsom den forordnede sort stemplet papir ikke var ved hånden at bekomme den tid, da de blev accorderede. Søren Krage svarede, at han ikke ville fragå sin kontrakt, men idag skrev han intet videre under. Og straks derefter gik han hjem.

Søren Krage mødte i retten og fremlagde et skøde af 6. juni 1667 samt et indlæg af 10. september.

248:

Jes Pedersen af Rauning på vegne af sal. løjtnant Cort Prats enke har stævnet Peder Knudsen i Amnitsbøl til pantebrevs tilbud ang. den pantsatte enghave. Regimentskriver Johan Hollænder er varslet, om han vil have noget derimod at svare. - Opsat 8 dage.

248b:

Jens Andersen af Egtved ctr. Jens Nielsen i Vork ang. en sær Stubtofts jord i

Vork tilhørende Jens Andersens gård. Stævning til Laurids Grøn i Egtved, at vedstå hans udgivne skøde. - De 8 stokkemænd, som betjente retten idag, bekræfter, at regimentskriver Johan Hollænder tidligere for retten har tilstået Jens Andersen og hans hustru Heiniche Møllers kald og varsel. - Jens Nielsen henskød sig til regimentskriverens forsvar. - Opsat 8 dage.

Sr. Thøger Pedersen Nørkjær af Tamdrup på vegne af oberstinde frue Elisabeth Sophia Rantzou af Nygård (se nr. 242 og 243) fremlagde en skriftlig synsforretning. Synsmænd har takseret bygninger m.m. på Nygård i regimentskriverens og fornemme håndværksfolks nærværelse. Bygningerne er gennemgået, hus for hus, kammer for kammer. Man har vurderet tømmer, murværk, tækning, jern, arbejds løn, gærder.

253:

Fredag den 18. september 1696:

Jakob Staffensen i Seest er sættefoged.

Jens Andersen af Egtved (248) ctr. Jens Nielsen i Vork ang. Stubtoft i Vork. Fremlagde tingsvidne af 14/8 samt fire skøder: 27/8 1656, 31/10 1677, 19/2 1679 og 18/10 1689, som beviser, at toften tilhører hans gård. - Regimentskriveren svarer på vegne af Jens Nielsen, at Jens Nielsen og hans formænd har brugt toften ukæret i så mange år, og ved landmålingen var der ingen, der indfandt sig for at affordre Jens Nielsen den, før end nu Laurids Grøns skøde fremvistes. Og Jens Nielsen har svaret alle afgifter til dato. Opsat 14 dage.

253b:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Erik Eng i Torsted og hans hustru for at vedstå en klage ang. de 3 får, en korporal Hübsch i Egtved har aftvunget ham, samt et får, som korporal Mikkell Koch ville have haft af dem. Stævning til korporal Hübsch i hans arrest og til korporal Mikkell Koch i hans kvarter i Jordrup.

Erik Eng og hustru bekræftede deres klage. --- Der kom en rytter af ridtmester Powisks kompagni ridende til ham og skulle hente ham med sig

til korporal Hübsch i Egtved. Derefter blev han ført til ridtmester Powisk i Ødsted. Denne sagde, at han skulle følge med til krigskommissæren, og at han skulle betale de 10 mk. til Laurids Hjuler, som obersten havde sagt og forliget dem om. Erik Eng svarede, at han havde ingen penge. Ridtmesteren lånte ham så de 10 mk, og Erik Eng lovede at give dem til Laurids Hjuler og at betale ridtmesteren tilbage andendagen til korporal Bertel Hübsch. Denne kom på andendagen og fik de 10 mk. Da sagde Erik Engs hustru til korporalen, at hun havde lovet ridtmesterens frue 2 mk. smør; om han ville tage det med til hende. Korporalen sagde nej, og han ville have nogle får. De svarede nej, det fik han ikke. Korporalen svarede, at han ville ikke ride forgæves, det djævelen skulle få i hende, han ville have fårene. Så tog hun 2 får ud og satte dem på fremgulvet. Korporalen sagde, han ville have et får til, eller han ville lade det udtage ved bymændene. Så drev han 3 får ud af Erik Engs salshus uden nogen betaling. Da regimentskriveren havde angivet det for obersten, fik Erik Eng det ene får tilbage. Han hentede det selv hos Anders Joensen i Egtved, og denne kom til Erik Eng og tilbød ham 7 mk. for de andre to. Han sagde, de var blevet øde. Erik Eng sagde, han ville ingen penge have, men hans hustru tog de 7 mk. ---- --- tiltvunget at underskrive en seddel, som var derom færdigskreven, før end han indkom, og som han da ikke dermed ville lade sig nøje, blev ham alle hans tre får igen leveret, og derimod leverede han de forhen annammede 7 mk. igen til rytterne Niels Jacobsen og Poul Lassen, som tilførte ham hans får på rytterheste og leverede dem i hans hus.

Kvartermester Poul Benfeld spurgte Erik Eng, om han ikke havde udtgivet sin hånd og skriftlige bevis, at han for sine får var fornøjet. Erik Eng svarede, at da han havde fået sine egne får igen, enddog de da var mærket med et andet mærke, så var han fornøjet. - Poul Benfeld spurgte, når nu han havde fået sine får igen, hvorfor han da søgte proces derom. - Erik Eng: det havde regimentskriveren gjort. - Det vedstod regimentskriveren. Og det var, fordi Erik Engs hustru havde klaget til ham, at hendes får uden nogen betaling var frataget voldeligt. - Denne klage vedstod Erik Eng og hustru begge for retten.

Torsted mænd var indkaldt som vidner. De havde intet at oplyse.

255:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou (nr. 230) ctr. Poul Feldings enke

og søn ang. gæld til Peter Niemand. Indgiver protest mod kontraregningen. Tingsvidne viser, at sidste gang, Peter Niemand var i Christen Iversens hus i Store Anst, har han oplæst sin fordring for enken, som vedstod den og blot bad om henstand. - Opsat 8 dage.

Peder Sørensen af Glibstrup har stævnet vidner ang. den toftejord, som han har i pant af Søren Krage i Store Anst. - Søren Nissen Krage er stævnet for at vedstå sin kontrakt med Peder Sørensen. Ridtmester Netzou ligeledes stævnet. - Nogle vidner har ikke villet komme. De skal under faldsmålsbøder møde om 8 dage.

Laurids Jørgensen vidner: Var med andre i den toft, Peder Sørensen har i leje af Søren Nissen Krage. De talte noget havre, som Peder Sørensen havde ladet høste: 12 traver, 6 kærver, 2 neg. Peder Sørensen fremviste en tilladelsesseddel fra amtmandens fuldmægtig, at han måtte indføre kornet. Det blev lovet, at ridtmester Netzou skulle få sedlen at se.

Thyge Ursin protesterede. - Laurids Jørgensen kunne alligevel ikke huske, om Hans Vrå lovede, at han ville advare ridtmesteren om, at Peder Sørensen måtte indføre sin havre. - Retten kender, at Laurids Jørgensen er ustadig i sit vidnesbyrd og derfor ikke yderligere må vidne.

Søren Nissen Krage vedstår, at Peder Sørensen må bruge jorden med sæd at udbringe efter gøde til kærivs ende.

256:

Jes Pedersen af Rauning på vegne af sal. Cort Prats enke (nr. 248) ctr. Peder Knudsen i Amnitsbøl. Regimentskriver Johan Hollænder svarer på vegne af Peder Knudsen; mener at så længe synsmændene ikke har afgivet deres synsforretning, bør der ikke fældes dom i sagen. - Opsat 3 uger.

256b:

Thyge Ursin på vegne af hr. Jens Murer og Mads Jensen Dal har stævnet Johan Jørgensen på Juellingsholm ang. kvægtienden i Grindsted sogn, som Johan Jørgensen har beskyldt Jens Murer og Mads Jensen for at have omgåedes uretteligt med. - Der er stævnet vidner, som har vidnet for Nørvang-Tørrild herredsting.

Christen Nielsen af Nollund Kloster: Noget efter Sct. Hans dag kom sr.

Frederik Christian Faust af Kolding, hr. Jens Murer af Grindsted og Mads Jensen af Dal kørende i hans gård og ville tage kvægtiende. Så fulgte Christen Nielsen efter deres begæring med dem til sin habo Jens Jensens. Da kom Nollund hyrde drivende med fæ- og fårehjorden om ved Kloster og ville drive hjem. Da var sr. Fausts karl Hans Møller af Kolding iblandt samme hjord og beså det altsammen. Straks derpå talte Faust og Hans Møller enligt tilsammen. Blev så Nollund får drevet tæt til Christen Niensens hus. Faust og Hans Møller ville have haft fårene ind ad en dør, men som de ikke kunne nøde dem ind, så drev de fårene om til Jens Jensens ind i hans gård, og da løb Hans Møller iblandt dem og tog et efter andet og satte dem ind i et hus. Og tog han hvilke af dem, han ville, både af får og lam, såsom de var imellem hverandre. Men præsten hverken befalede eller bad, og mindre tog eller begærede at tage --- ikke heller skar Mads Dal noget fårs øre af, ej heller af lam. Men Christian Faust sagde, han ville tage dem på kongens vegne og forsvare det.

Jens Jensen af Nollund Kloster og Niels Christensen af Nollund: Bekræfter ovenstående, og hverken præsten eller Mads Dahl befattede sig med fårene, men præsten gik for sig selv og smøgede en pipe tobak, og Mads Dal gik og stod og snakkede med de andre folk.

Regimentskriver Johan Hollænder bad om, at der ikke blev ført vidner mod Hans Møller, før end han var blevet stævnet.

Thomas Christensen og Christen Peder i Utoft og Morten Nielsen og Iver Rasmussen: i Plougborg: De var overværende i Grindsted præstegård, da kvægtienden blev delt mellem vedkommende. Mads Dal sagde, at han vill intet have at bestille med den kvægtiende, som var taget i Nollund, såsom kirken ikke ville betale ham den omkostning, som deraf kunne forårsages. - Det samme sagde præstens kone i præstens fravær. Da sagde Faust, at han havde taget dem på kongens vegne, og han ville også forsvare det ----

258:

Fredag den 25. september 1696:

Christen Poulsen i Skovslund på vegne af Johannes Jørgensen af Jullingsholm æskede dom (nr. 241) ctr. Sr. Faust og hr. Jens Murer i Grindsted og Mads Jensen Dal. Da som sagen angår æren for ran, opsættes sagen i 14 dage, så der kan opnævnes domsmænd.

De 8 stokkemænd lovede, at de næste tingdag ville være Thyge Ursin kald og varsel gestændig til at vidne angående den beskyldning, Søren Pedersen af Glibstrup den 18. september tilsagde Thyge Ursin, at han skulle have forført Laurids Jørgensen til at være ustadig i sit viene.

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou (nr. 255) æskede dom ctr. Poul Feldings enke og søn. - Dom: Livkvideringsmænd har sammenholdt regning og modregning, så enken og søn søges for 1 mk. 12 sk. Det øvrige afkortes af modregningen. Peter Niemand har ej som en købmand med sine udborgede varer og fordrings søgning efter lovens 5-14 art. 51-53 forholdt sig, så Poul Feldings enke Mette Hansdatter og søn Hans Poulsen dømmes til at betale 1 mk. 12 sk.

258b:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou (nr. 246) æskede dom ctr. Peder Sørensen i Glibstrup for det toftejords ubillige brug og udslæbelse, han af Søren Krage i Store Anst hidtil har brugt. --- Derimod mødte Sr. Peder Berendtsen af Kolding fremlagde et skriftligt indlæg. Thyge Ursin fremlagde herimod et tingsvidne af 11. september, der beviser en fuldkommen kontrakt den 18. marts afsluttet mellem ridtmesteren og Søren Krage, såsom Peder Sørensens panterrettigheder var ude til førstkommande Mikkelsdag.

Dom: Da for mig irettelægges et tingsvidne af Anst herredsting af 6. juni 1667 med videre konfirmation under Søren Krags hånd af 25. februar 1687, som siger, at Peder Sørensen skal bruge jorden, indtil de 36 slettedaler, som toften er pantsat for, bliver ham betalt, og der er ikke fremlagt bevis på, at pengene er blevet betalt. Tilmed har Søren Krage som jorddrot ikke nogensinde ladet gøre noget lovmæssigt forbud, ej heller påklaget, at Peder Sørensen samme jord til upligt skal have brugt, men mere har for retten tilstået Peder Sørensen den derom gjorte forening. Peder Sørensen bør selv beholde den omtvistede sæd og grøde, som sidst var sået i toften, så vel som toften i sig selv at følge Peder Sørensen, indtil han bliver afbetalt i henhold til pantebrevet.

259:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou ctr. Peder Sørensen. Fremlagde et tingsvidne af 28/8. Satte i rette, at som han havde bevist at have gjort lovlig arrest og forbud efter lovens 1-21 art. 1, 20 og 22 på den omtvistede havre, og Peder Sørensen havde ikke efterlevet forbuddet, men havde om natten bortført det. Hvorfor han burde anses efter lovens 6-15 art. 1 og 14 t bøde igæld og tvigæld og derforuden sine 3 mark og forbudte arrest at forfølges efter 1-21 art. 17 og 18 og 6-14-1 at bøde sine voldsbøder, tre 40 lod sølv. Opsat 4 uger.

259b:

Sr. Frederik Christian Faust af Kolding har stævnet ---- Ulfs i Skanderup --- skal være bortkommen fra Skanderupgård de fausteske arvinger tilhørende. Vidner er stævnet.

Joen Jørgensen Stub: Han hverken hørte eller så, at Karen Hansdatter Ulf enten gik til eller fra den fausteske gård i Skanderup på den tid, som nu omtvistet, at det tøj derfra skulle være bortkommet; men han så og hørte, at den tid Maren Andersdatter med det bortkomne tøj kom fra byen og til den fausteske gård, da kom Karen Ulfs bagefter hende og sagde til hende, hun havde jo pantsat hende tøjet, og som de noget havde sammen snakket, så gik Karen Ulfs hjem igen. Andendagen derefter, da var Karen Ulfs atter på den fausteske gård, og som hun og Maren Andersdatter skændtes om --- Karen Ulfs sagde nej, hun havde sat hende det i pant for penge, nemlig en daler, som hun hende derpå havde lånt og leveret på et lidet fyrrebord, som stod der i stuen.

Joen Jørgensens datter Margrethe Joensdatter bekræftede vidnesbyrdet. - De udeblevne vidner forelægges at møde om 8 dage.

260b:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen har stævnet sal. løjtnant Cort Prats enke i Høllund, Peder Kodsens i Højen Stubdrup, Jep Pedersen i Amnitsbøl, Mads Nielsen i Vesterby og Jørgen Nielsen i Ødsted, som har været takseringsmænd, at påhøre nyt syn. ---

261:

--- stævning til Laurids Hansen i Torsted ang. en eng, han skal have slået og indbjerget fra Norbækgårds jorder. - Erik Eng vidner, at han i sidste høbjergning så, at Laurids Hansens tjenestepige gik og rev noget græs sammen på Norbækgårds grund. - Ingen af de andre vidner fra Torsted kan bekræfte det.

(Se fol. 217b). Hans Nielsen har stævnet Søren Rørensen i Høllund med hans datter Maren Sørensdatter, Mogens Lassen og hans søn samt Maren Christensdatter, fordi de ikke var mødt i retten i voldssagen. Anne Cortsdatter er også stævnet. - Mogens Lassen af Høllund fremlægger på vedkommendes vegne en seddel fra amtmanden Simon Claus Schwartz: Såsom Mogens Lassen af Høllund samt løjtnant Cort Prats datter og Søren Høllunds pige har våren i nogen uenighed tilsammen på marken anlangende deres fædrift, hvilke bemeldte personer jeg for mig til examen har haft og dem hver især for deres forseelse ladet afstraffe --- . Opsat 14 dage.

261b:

Fredag den 2. oktober 1696:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet skovfoged Laurids Christensen i Skærup ang. udpantning og utilbørlig medfart, han har forøvet mod kgl. maj. rytterbønder. En del folk skal vidne om udpantningen samt om en kedel, skovfogeden skal have slået i stykker for Søren Nielsen i Egtved.

Skovfoged Laurids Christensen fremlagde en ordre fra jægermester Gerhard Brockdorf med ordre til at foretage udpantning for jagtens forsømmelse. - Jægermesteren skal stævnes, før end der kan foretage afhøring om udpantningen. Men der kan høres vidner om sognefogedens adfærd.

Søren Nielsen i Egtved: En dag i høbjergningen, mens han og hustru var i marken, kom der bud til dem, at skovløberene Laurids Grøn og Laurids Eilersen havde været i deres hus og pantet ham en kedel. Han gik straks hjem. Fandt skovfoged Laurids Christensen sammen med begge skovløberne inde i Jens Hjulers hus. Spurgte skovfogeden, hvorfor der var pantet ham for jagt, eftersom han ingen jagt havde forsømt i sin tid ved

gården. Skovfogeden svarede, at det var sket i hans formands tid. --- Og tog skovfogeden kedlen og satte den på bordet. Søren Nielsen opdagede nu, at der var hul i kedlen, og sagde at den ikke var tjenlig. Så tog skovfogeden kedlen og slog Søren Nielsen dermed over hans arm. - Søren Nielsen bor på gården på 3. år.

Vidner forklarer, at de to skovløbere var kommet med kedlen og to økser. Laurids Christensen havde stillet kedlen på bænken og smidt økserne oveni. Et enkelt vidne siger, at han holdt ved økseskaftet og slog til kedlen dermed; men han ved ikke, om det skete af vrede eller ej.

Laurids Christensen tilbød at betale, dersom nogen skade uformodentlig af ham var gjort.

263:

Jens Andersen i Egtved ctr. Jens Nielsen i Vork (nr. 233). Opsat 8 dage.

Synsmænd afhjemler deres syn på den enghave på Amnitsbøl mark, som Cort Prats enke har i pant (se nr. 260). De anslår, at der årligt kan avles 5 læs hø á 5 mk. 8 sk.

263b:

Regimentskriver Johan Hollænder har ladet stævne kaptajn Geisler både i Fredericia og på den gård i Ødsted, han har fået tilskødet af sal. Poul Madsens enke, angående at svare alle kgl. krav efter hans frues forpligt. Opsat 8 dage.

Regimentskriver Johan Hollænder har ladet stævne en del mænd i Knudsbøl ang. deres modvillige ----

264:

Sagen ctr. Høllund mænd opsat 8 dage.

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou ctr. Peder Sørensen i Glibstrup ang. forbudsvidne. Morten Skuster i Anst og Sejr Andersen i Glibstrup er stævnet for at vedstå deres af retten udstedte forbud. De har efter

herredsfogedens seddel og opkrævelse den 24/9 været hos Peder Sørensens og talt med hans hustru og børn og på vegne af Netzou nedlagt forbud mod pløjning m.m. af den omstridte jord, før end sagen var afsluttet.

Thyge Ursin spørger Peder Sørensens søn, om han eller hans fader havde pløjet enller besået nogen af jorden efter forbuddet. Søren Pedersen svarer, at han ej er kaldet for nogen spørgsmål ---

264b:

Johan Hollænder ctr. Vranderup gårdmænd (nr. 242). Begærer dom, da sagen ikke kan tåle længere forhaling. - Dom: De Vranderup gårdmænd med deres udpantnings forøvelse ved denne sags langværendehed forøvet regimentskriveren stor møje og omkostning. De bør betale ham 5 rdl.

Thyge Ursin har på vegne af ridtmester Valentin Schubardt af Harte og hr Eskild Busk af Påby stævnet Niels Skjelde i Ferup (?), Hans Smed og Jens Andersen ibidem --- tiende --- Opsat 8 dage på grund af aftenens mørke.

265:

På grund af aftenens mørke opsættes ligeledes andre sager til næste tingdag.

Fredag den 9. oktober 1696:

Jes Pedersen af Rauning på vegne af Cort Prats enke (nr. 250) æskede dom ctr. Peder Knudsen i Amnitsbøl. - Dommen indføres på nr. 270.

Samme pva. Jens Andersen af Egtved ctr. Jens Nielsen. Dom på nr. 270.

265b:

Johannes Jørgensen på Jullingsholm (nr. 241 og 252) æskede dom ctr. hr. Jens Murer i Grindsted, Mads Jensen i Dal og Hans Møller i Kolding. - For retten fremstod Frederik Christian Faust af Kolding og lovede at betale til Johannes Jørgensen 4 Rdl. Hermed blev der indgået forlig for hans vedkomende. - Dom ved herredsfogeden og 8 meddomsmænd på fol. 269.

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Valentin Schubart og hr. Eskild Busk (nr. 264, 265) --- tiende til Harte sogns tiendetagere --- Hans Andersen Smed, Jens Andersen og Niels Skjelde af Ferup var ikke mødt. - Opsat 4 uger.

266:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou ctr. Søren Krage i Store Anst ang. en kontrakt mellem denne og ridtmesteren af 18. marts. Sætter i rette, at Søren Krage bliver tilfundet at efterleve kontrakten. Tilbyder idag at være Peder Sørensen den præterende sum sufficient, om Søren Krage den ikke selv i rette tid kan betale, og ridtmesteren vil så forbeholde sin regres til Søren Krage. Opsat 3 uger.

266b:

Samme ctr. Søren Pedersen. Peder Jessen i Store Anst og Hans Pedersen Vraa ibidem skal vidne om, hvad havre de havde talt i Søren Krages toft i Glibstrup, og om den seddel, som blev læst for dem om havren. Peder Jessen vidner: --- Peder Jessen og Hans Pedersen Vraa overværede tællingen på vegne af Netzou, mens Sejr Andersen og Laurids Jørgensen overværede den på vegne af Peder Sørensen (dog uden rettens opkrævelse). Da de alle havde set og talt havren, fremviste Peder Sørensen amtmandens fuldmægtiges tilladelse. Peder Jessen læste den op for alle tilstedeværende. Den sagde, at den havre, som Peder Sørensen havde sået og høstet i Søren Krages toft, måtte han til sagens uddrag lade indføre og ved 2 uvildige mænd lade Netzou vide tilladelsen. Han leverede så sedlen til Hans Vraa, at han skulle gøre Netzou bekendt med den. Hans Vraa bad om at få sedlen med sig. Peder Sørensen sagde nej, sedlen fik han ikke, men han kunne dog vel sige ridtmesteren det.

De forordnede tvende mænd, Peder Poulsen og Christen Poulsen, begge af Roved, har spurgt Hans Vraa: Efter at havren var talt, gik han med de andre hosværende med ind i Peder Sørensens hus og lovede dér at fortælle ridtmesteren om amtmandens tilladelse. Men da Netzou ved Hans Vraas hjemkomst ikke var hjemme, sagde Hans Vraa, at han glemte at fortælle ridtmesteren det. - De har ikke vidst, at de skulle lade Hans Vraa aflægge ed på sin forklaring. Så vidnesbyrdet forelægges ham næste tingdag.

267b:

Sal. Bertel Krogs enke Kirsten ---- Mikkel ---

268:

Niels Pedersen af Agerbæk (Aurebech) i Skads herred har stævnet Peder Olufsen i Åtte (Oerte) i Føvling sogn ang. den regnskab og forening, som skete mellem ham og Niels Pedersen i Agerbæk den 6. januar. - Frands Pedersen i Aalund er stævnet.

Jakob Olesen af Ravnholt (?) vidner: sidste Hellig tre Kongers dag om aftenen, da han på sinr rejse og nødvendige forretning havde fået logement hos Niels Pedersen, da kom en mand ved navn Peder Olesen af Oerte med Frands Pedersen af Aalund. Peder Olesen krævede nogen betaling af Niels Pedersen. ---- han kunne ikke være hjulpen med en stud; han ville have et par. Niels Pedersen besværede sig, at han kunne ikke miste 2 stude fra sin plov. Så gik de ud i gården og snakkede sammen. Kom ind igen og accorderede om et par stude, som Peder Olesen ville købe af Niels Pedersen for 21 slettedaler. Niels Pedersen skrev en kvittering, at han ikke var Peder Olesen mere skyldig, leverede den til Frands Pedersen, der læste den og gav den tilbage til Niels Pedersen. - Denne spurge dem, hvornår de skulle have studene. De ville have dem samme nat. Han tilbød, at de kunne blive til næste morgen, men det afslog de.

269

Thyge Ursin pva. ridtmester Netzou ctr. Søren Pedersen i Glibstrup ang. det, han skal have sagt for retten her på tinget, at Thyge Ursin skulle have forført Laurids Jørgensen til at være ustadig i sit vidnesbyrd. Formedelst nattens påhæng opsættes sagen 14 dage.

Sr. Johannes Jørgensen på Jullingsholm (se nr. 265). Dom ved herredsfogeden og meddomsmænd: Det bevises, at Christian Faust og hans medfølger Hans Møller har taget urettelig kvægtiende (nu sidstforleden sommer fra Christen Christensen, Mads Pedersen og Christen Pedersen og Ebbe Nielsen, alle i Nollund boende) og i stedet for lam taget fire årings får.

Og desforuden bevises, at sognepræsten i Grindsted sogn, hr. Jens Murer, på sine egne og Mads Jensen i Dal som væрге på Grindsted kirkes vegne begge har vedværet, mens samme får er taget, og dog ikke har befattet sig med at enten tage eller mærke fårene, ej heller, da tienden blev delt, ville tilegne sig noget af den tiende, der blev taget i Nullund; men tingsvidnet melder udtrykkeligt, at Hans Møller løb mellem fårene og tog et efter andet, hvilket han ville, og at Christian Faust lydeligt sagde, at hvad der blev taget, det ville han tage på kongens vegne og forsvare det. Hr. Jens Murer og Mads Dal ses ikke at have nogen skyld i den urettelige kvægtiendes tagelse, men er fri af Johannes Jørgensens tiltale. Og Christian Faust har fået en mindelig ordning med Johannes Jørgensen, så han kan heller ikke tilkendes nogen videre straf eller bekostning. Men Hans Møller, som har taget og bortdrevet fårene, skal betale til Nollund mænd for hvert får 4 mk. ---

270:

Jes Pedersen af Rauning pva. Cort Prats enke i Høllund. - Dom ctr. Peder Knudsen i Amnitsbøl om en pantsat enghave. Med pantebrev udgivet den 1. februar 1680 af Christensen Christensen, boende på en selvejergård i Amnitsbøl, bevises, at enghaven er pantsat til sal. løjtnant Cort Prat og hans arvinger for 45 slettedaler. Og enghaven har af enken på 3 tingdage været tilbudt Peder Knudsen, som nu bebor gården, for de 45 slettedaler. Han har ikke betalt. Enghaven bør tilhøre Cort Prats enke, såfremt den ikke inden år og dag bliver indløst.

Jes Pedersen af Rauning på vegne af Jens Andersen i Egtved ctr. Jens Nielsen i Vork ang.en sær stubtoft. - Dom: --- Toften har ligget til den selvejergård i Egtved, som Jens Andersen og hans hustru Heinnicke Møllers nu påbor, og stubtoften er, så vidt vides, ses og erfares kan, under et samlet ejendomskøb købt, solgt og har fulgt ved gården i Egtved, og der er til samme gårds bebøere givet sær afgift og villighed af Jørgen Jensen, som da boede i Vork og brugte toften. Stubtoften bør tilhøre Jensens Andersens nu beboede gård, og bør ikke bruges af nogen uden denne gårds beboeres vilje.

270b:

Jens Sørensen Grøn af Jerlev på vegne af kaptajn Johan Geisler og Jens

Roed af Ødsted er blevet stævnet af regimentskriver Johan Hollænder. Denne er ikke mødt, så de kræver at blive frikendt, indtil de igen bliver stævnet ---

271:

Fredag den 16. oktober 1696:

Hans Sørensen i Knudsbøl er sættefoged.

Thyge Ursins sag på vegne af ridtmester Netzou, se nr. 267. Peder Poulsen og Christen Poulsen i Roved har igen været hos Hans Vraa i Store Anst for at forhøre, om han ville vedstå sin forklaring med ed. Det gjorde han.

Niels Pedersen Skjelde af Ferup på egne og Hans Andersen Smeds og Jens Andersens vegne ctr. ridtmester Valentin Schubart i Harte og hr. Eskel Busk i Påby og Laurids Knudsen i Vrandrup, Harte kirkes værger om, hvad tiende hidindtil er givet af kornavlingen på deres jord på Stubdrup mark.

Mads Jepsen af Ferup: I 50 år, han kan mindes, har der altid været givet tiende til Lejrskov sogns tiendetagere af kornet på Stubdrup mark af de tre mænds gårde, og ikke til andre. - Andre vidner bekræfter det. ---

272:

Fredag den 23. oktober 1696:

Lars Poulsen af Refsgård på vegne af samtlige Refsgårds bymænd har stævnet samtlige Tørskind beboere til forbud.ang. drift og græsning ---

272b:

Thyge Ursin pva. ridtmester Netzou æskede dom ctr. Peder Sørensen i Glibstrup (nr. 259). - Opsat 8 dage.

Henrik Børner af Bække ctr. Karen Mortens ibidem ang. påsagn om et glas. - Vidner er indkaldt:

Anders Hansen af Asbo: Den 4. oktober, da han var kommet ridende ind i

Kolding og var kommet ind i sal. Peder Sørensens enkes hus, da stod Anne Hansdatter og Karen Mortens derinde og fik mad, og de sagde begge, at der havde været en svar tummult aftenen før om et glas, som Henrik Børners kone havde taget, og det sad i hendes barm, og som hun gik ud dermed, mente de, at hun havde sat det fra sig i en vogn; så gik de ud efter hende og søgte i vognen, men fandt intet, hvorfor de om morgenen ville sværge om salt og brød om glasset. Da kom tjenestepigen ind og sagde, at hun havde fundet glasset igen ude i møddingen.

Rytter Jens Lille, logerende i Bække: Han og Mads Sørensen af Asbo var den 13. oktober i Kolding med Anne Henrik Børners hos sal. Peder Sørensens enke i Kolding at forhøre, om hun havde Anne Henriks noget at beskyldte om det glas, som var bortblevet i markedet. Hun svarede nej, og om de andre vidste noget andet om hende, da måtte de sige det.

Karen Mortens og Anne Hansdatter tilbød deres ed på, at de ikke vidste noget om Henrik Børners kone og det glas, end hvad Maren Madsdatter havde sagt dem ---

273b:

Fredag den 30. oktober 1696:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Jens Godiksen i Spjarup ang. syn på noget korn, som skal være fundet på hans ager. - Synsmænd har i rughøsten været på begæring af Søren Nielsen beset dennes rugagre på Spjarup mark. Han klagede, at nogle af hans rugkærve var forsvundet. Han begærede, at de ville gå med ham til Jens Godiksens agre. Der vedkendte han sig 2 neg og på en anden ager 4 neg. Synsmændene mente, at negene var bundet på en særlig måde, som Søren Nielsens ---

Søren Nielsen vedstod, at Jens Godiksens hustru og søn førte de 4 neg ind iblandt deres eget korn, og de andre 2 neg blev om natten adsplittet, så Søren Nielsen ikke fik sine rugneg igen.

Her ved tinget har Jens Godiksen søgt forlig.

Jens Godiksen stod herimod til vedermål og sagde blandt andet, at regimentskriveren ville forvende ham retten, hvilket regimentskriveren bad de 8 mænd drages til minde Og han sagde videre til regimentskriveren, at han ville have ret, hvad heller det var ret eller uret ---

274b:

Søren Olesen og Niels Lauridsen af Vork har stævnet Frederik Mogensen i Egtved til synsmænds opkrævelse ang. hans gårds brøstfældighed.

De 8 stokkemænd tilstod regimentskriver Johan Hollænder kald og varsel til næste tingdag at vidne om Jens Godiksen.

Thyge Ursin pva. ridtmester Netzou æskede dom ctr. Peder Sørensen i Glibstrup. - Da Peder Sørensen søges på æren, skal der opkræves meddomsmænd. Opsat 8 dage.

275:

Thyge Ursin pva. ridtmester Netzou æskede dom ctr. Søren Krage (nr. 260). - Peder Berentsen af Kolding irettelagde et skriftligt indlæg samt rytterforordningen --- Opsat 8 dage.

275b:

Christian Jensen af Stepping Højrup i Haderslevhus amt har stævnet Niels Madsen i Nybjerg mølle, Jens Madsen og Poul Madsen, begge i Vesterby, mod lovbydelse, som Mads Nielsen, deres fader, for sig, sin hustru Kirsten Jensdatter og deres arvinger agter at give beskreven til sin kære datter og deres søster Johanne Madsdatter med hendes forhåbende fæstemand Christen Jensen, barnefødt i Højrup i Stepping sogn, på den halve gård, som Mads Nielsen og hustru hidtil har beboet i Vesterby i Ødsted sogn. Han lovbød til 3. ting gården. - Christen Jensen og fæstemø begærede skøde.

276:

Skødet på ovenstående.

277:

Mads Nielsen og hans hustru i Vesterby, et aftægtsbrev.

277b:

Fredag den 6. november 1696:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Jens Godiksen af Spjarup ang. de ord, han sidste tingdag angreb regimentskriveren med. - De 8 stökkemænd vidner: Da regimentskriveren uden al bulder i stilhed høfligt og vel tilspurgte vidner og synsmænd derom, da sagde Jens Godiksen til ham, at han ville forvende ham retten. Og da regimentskriveren bad ham om at blive forskånet for sådanne beskyldninger, sagde Jens Godiksen videre, at regimentskriveren ville have, det skulle være ret, enten det var ret eller uret. Hvilket Jens Godiksen sagde at ville sige ham for kongens fod.

278:

Las Poulsen af Refsgård for samtlige Refsgårds bymænd (nr. 272) lyste forbud for 3. gang.

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou æskede dom ctr. Peder Sørensen (se nr. 274). - Dom ved herredsfogeden og medddomsmænd indføres på nr. 279.

278b:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Netzou ctr. Søren Krage. Peder Berentsen på vegne af Søren Krage samt denne selv var mødt i retten. Og da formedelst hosværende godtfolks hjælp og intercession lod ridtmesteren sig overtale til at forliges i mindelighed med Søren Krage, således at Søren Krage lovede til den 1/2 at betale til Netzou 12 rdl. for hans omkostninger. Og desuden lovede Søren Krage, at Peder Sørensen ej efter denne dag i nogen måder skulle blive tilstedt at bruge noget af Søren Krages otting jord på Glibstrup mark, dog den pantsatte toft ham uforment at bruge, så længe den står uindløst.

--- tiendetagere --- Niels Pedersen Skjelde af Ferup fremlagde et tingsvidne af 16/10. Thyge Ursin æskede dom. - Knud Nielsen af Asbøl på vegne af Lejrskov sogns tiendetagere reserverede sig til tingsvidne og til lovens 5-5-

2 og mente, at 20 års upåanket brug var fuldkommen 20 års hævvd. Thyge Ursin mente, at der ikke kunne gøres hævvd på kongens tiende som på en anden brugelig ting --- Opsat 8 dage.

279b:

Dom ved herredsfogeden og 8 meddomsmænd i sagen mellem ridtmester Netzou og Peder Sørensen i Glibstrup: Det bevises med dom af 25/9, at det omtvistede havre ---- Amtmandens tilladelse var for de to fra ridtmesteren udsendte mænd blevet fremvist og oplæst. Hans Vraa havde lovet at tilkendegive ridtmesteren dens indhold. - Peder Sørensen frikendes.

280:

Hans Andersen af Gamst fremlagde 2 store stude fundet på Gamst mark.

Fredag den 13. november 1696:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Laurids Aagesen for hans sidste bopæl i Vranderup, rytter Peder Dalby ibidem, Peder Jepsen, boende på sal. Laurids Sørensens gård m.fl. for restancer. Opsat 8 dage.

280b:

Thyge Ursin på vegne af ridtmester Valentin Schubart og hr. Eskel Busk samt Harte kirke ang. korntiende af noget jord på Stubdrup mark tilhørende Niels Skjelde, Hans Smed og Jens Andersen i Ferup. - Dom: Tienden har i mands minde været givet til Lejrskov sogns tiendetagere --- Dem skal den fortsat tilhøre.

281:

Hans Andersen af Gamst fremlyste 2 stude 2. gang.

Fredag den 20. november 1696:

Hr. brigadér Johan Rantzous fuldmægtige og ridefoged på Bramming Sr. Christen Sørensen og Søren Christensen af Bindeballe er stævnet af regimentskriver Johan Hollænder. Denne er ikke mødt. De frikedes for tiltale, til de påny bliver stævnet.

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af regimentskriver Anders Rask --- Vorbasse Nebel og Jørgen --- ang. den voldelige overlast, han den 8. november om aftenen mod Christen Iversen i Risbøl har forøvet.

Jørgen Hansen af Risbøl og Laurids Nielsen af Donslund: Den 9. november tidligt om morgenen var de i Christen Iversens hus i Risbøl at syne, hvad skade ham af Rasmus Pedersen i Donslund mølle var tilføjet. Hans ansigt var ganske blodigt, og på hans venstre kindbakke var han ophovnet, hans halsklæde var ganske over blodigt og hans kjortel bag på ryggen af ild opbrændt --- hans bukser og strømper var blodige og i dynd og skarn omsølet. Og som Christen Iversen af samme skade var så svag, at han lå på sin seng, da berettede han, at aftenen tilforn, som var d. 8. november, da han gik fra Donslund på sin rette farevej hjemad, da kom Rasmus Pedersen af Donslund mølle ridende efter ham på en hest og havde en dragen og blot degen i sin hånd; dermed straks overfaldt ham, drev ham ind i sit hus i Donslund mølle med magt, dér med hug, slag, jordskub, hårgreb overfaldt ham og således både sårede ham på hans legeme og skamferede hans klæder, som før er meldt. Og desforuden spyttede Christen Iversen blod af bemeldte tilføjede slag og skade.

Christen Pedersen af Donslund: Da han den aften sammen med Hans Jørgensen af Risbøl gik fra Donslund lige på vejen til Risbøl --- (som ovenfor) --- at Rasmus Møller havde stødt og slaget ham i onde og hårde måder, og som da Christen Iversen havde sit blotte hoved og bare hænder, sagde han, at hans huve og handske var blevet i møllen, hvorfra han måtte undløbe, såsom han havde fået nogle hug og frygtede for flere.

Hans Jørgensen af Risbøl: Som han kom gående med sin sadel og bidsel (?) og ville gå hjem, da kom Rasmus Pedersen og bød ham ind i møllen med sig, og da de var kommet ind i møllen, tog Rasmus Pedersen en kårde og sagde, at det var den samme, som han havde trakteret Christen Iversen i Risbøl med, og derforuden havde Rasmus Pedersen sat Christen Iversen på ilden, hvorpå Hans Jørgensen uden videre samtale fredeligt bortgik.

Peder Pedersen af Vorbasse Nebel: Da han var i Donslund mølle, så han, at Christen Iversen kom gående og ville gå hjem. Da var Rasmus Pedersen

Møller ved ham, havde en dragen degen i sin hånd, og sagde til Christen Iversen, at han skulle gå ind. Hvilket Christen Iversen ej gerne ville, men endelig måtte gå ind efter Rasmus Møllers ord, som sagde, han skulle indgå.

Christen Iversen fremviste sit ødelagte tøj --- Den 8. november om aftenen kom han tomændet gående gennem Donslund mølle og ville gå hjem, og da nødte og tiltvang Rasmus Møller ham at gå ind med sig i hans hus og der voldeligt overfaldt ham med en dragen degen i hånden, slog og ilde medhandlede ham, at han blev overblod, samt kastede ham på ilden og brændte hans klæder, så han måtte undløbe fra sin hue og handske, hvorpå Christen Iversen erbød sin ed.

Rasmus Pedersen mødte i retten til gensvar og nægtede ikke, den omvundne klammeri mellem ham og Christen Risbøl at være passeret, og som Christen Riis ville søge klammeri med ham i sit eget hus, så var han forårsaget at værge sig, og videre beråbte Rasmus Møller sig på vidnesbyrd herimod at føre om 3 uger.

Regimentskriver Johan Hollænder (varsel af 13/11 på nr. 280) angående resterende kassepenge til oberst Üttersvigs regiments kasse. Fremlagde restancer for en del byer. Da de heller ikke har betalt deres landgilde og afgifter, formener han, de skal have deres fæste forbrudt. - Kun Hans Nielsen af Amnitsbøl mødte til gensvar: Restancen var forfalden, inden han kom til gården. - Opsat 8 dage.

283:

Fredag den 27. november 1696:

Anders Hansen Risbøl i Asbo er sættefoged.

Jørgen Nielsen af Gelballe på vegne af sin umyndige broder Esben Nielsen ibidem ctr. Søren Jensen Bjerg i Vrå ang. ærerørige ord --- angående Jens Mogensens grå hoppes bortkommelse. - Jens Mogensen af Uhre vedstod, at ham om natten mellem sidste tirsdag og onsdag for 3 uger siden var frakommet en grå hoppe. Han søgte den næste morgen. Da kunne han i rimfrossten og isen se, at den var taget på Jordrup mark, hvor den gik i græs, og var ført igennem Vrå by lige om ved Søren Jensen Bjergs hus og

sønderpå til den vej, som løber fra Vrå til Kolding. Han kunne følge sporet, fordi hoppen kun havde ½ sko under venstre forfod. Og da hoppen blev ham tilskikket fra Jens Bertelsen i Stenvad mølle trediedagen derefter, da den var fundet løs og drivende på Eistrup mark, så vidste Jens Mogensen ikke, hvem der havde taget hesten, og han har heller ikke beskyldt nogen godtfolk derfor.

Hans Pedersen af Vrå: Sidste søndag for 14 dage siden, da han stod sammen med flere af Lejrskov sogn folk på kirkegården, og der bl.a. blev talt om Jens Mogensens hoppe, da stod Søren Jensen Bjerg af Vrå derhos og sagde, at den nat, hoppen forsvandt, kom en ung knægt ridende om ved hans hus på et gråt bæst ----

Jørgen Ostersen af Vrå: Søren Bjerg har sagt, at den unge person sagde, han ville til Lejrskov, og at han ikke kendte den unge person, men at han lignede Niels Andersens søn Espen Nielsen. Søren Jensen Bjerg kunne ikke nægte de ommeldte ord, men han ved ikke, hvem det var.

(Fol. 282b-283 mangler på mikrofilmen)

284:

Fredag den 4. december 1696:

284b:

Anders Hansen Risbøl på vegne af amtmand Jørgen Skeel Due har ladet stævne for Koldinghus port ang. den halve gård i Bække, der tilhører Skeel Due, og som Elias Smed sidst beboede, og som for kort tid siden er afbrændt. - Vidner: Gården brændt med alt indbo.

Iver Lauridsen af Øster Gesten har stævnet Laurids Madsen --- for hvad hans sal. hustru Karen Christensdatter har lånt af ham, nemlig en tønne mød (mjød?) for 8 slettedaler, en slagteko, som Laurids Madsen selv hentede, for 6 slettedaler 3 mk., to tønner gl. rug á 10 mk, 5 slettedaler, 1 tønne ny rug for 2 slettedaler, Tilsammen 21 slettedaler 3 mk, hvorpå er betalt 3 slettedaler, 3 mk., 12 sk. - Laurids Madsen mødte, men havde intet til sin befrielse, uden alene at hans ridtmester ikke var stævnet. Men henblik på forlig opsættes sagen i 14 dage.

Fredag den 11. december 1696:

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af regimentskriver Anders Rask ctr. Rasmus Pedersen af Donslund mølle. --- Sætter i rette, at han bør bøde fulde voldsbøder. Rasmus Pedersen er ikke mødt, selv om han for tinget den 20. november påberåbte sig at ville føre vidnesbyrd idag. - Opsat til 1. tingdag efter jul.

285b:

Skovløber Christen Olesen i Verst i skovrider Jens Ibsens fravær ctr. Jens Olesen i Bække imod syns afhjemling og ang. arrest på hans heste og vogn og dens modvillige overtrædelse. Synsmænd skal afgive syn på skovhugst -

286:

Fredag den 18. december 1696:

Anders Hansen Risbøl i Asbo er sættefoged.

Skovrider Jens Ibsen af Skanderup (nr. 285) ctr. Jens Olesen i Bække for ulovlig skovhugst. - Synsmænd har synet noget træ ved hans savlade og har forbudt ham at bruge tømmeret. - et vidne har set ham hugge træet, og da kom Jens Ibsen ridende til ham og førte ham med i Jens Niensens gård i Ravnholt, hvor han forbød Jens Olesen at bortføre træet, gjord earrest på både træ, vogn og heste. Torsdag morgen kom Jens Olesen til Jens Nielsen og sagde, at han havde talt med skovrideren og havde aftalt, at han måtte passere frit med heste, vogn og træ. Drog så bort med det.

286b:

Jens Ibsen spurgte de tilstedeværende Bække mænd, om nogen kunne sige at --- de måtte hugge noget --- øvrighedens tilladelse.

287:

--- beviste med hospitalsforstander Jens Jensen Flyes attest, at han var stævnet til at påhøre vidnesbyrd ang. tienden af den ½ gård i Bække, som Iver Sørensen har haft i fæste og efter ham Elias Smed, samt ½ gård i Asbo, Christen Gabrielsen havde i fæste, og ½ gård i Asbo, som Jens Thomsen sidst påboede, med videre gods i Bække sogn, som ligger øde uden brug og dyrkelse. - Samtlige Bække sogns mænd er stævnet. Der opregnes en del gårde med deres tidligere brugere.

287b:

Iver Lauridsen ctr. Laurids Madsen i Verst (se nr. 284, 285). Opsat til efter jul.

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Peder Gabrielsen --- hustru, børn og tyende --- hendes bekendelse og barnefaders udlæggelse -- og desuden forklare, hvorledes hun imod den på hende gjorte arrest dér fra gården igen er bortkommet. - Maren Nielsdatter er stævnet for sin arrest hos byens tjener Mads Pedersen i Kolding, at påhøre vidner og bekende sin rette barnefader, som sidst har beligget hende. - Opsat til 1. tingdag efter jul.

288:

Thyge Ursin på vegne af amtskriver Peder Pedersen fremlagde en begæring om at få opnævnt synsmænd, idet Nymølle skal synes, forde den nuværende møller Niels Madsen ikke har vedligeholdt den forsvarligt. De opnævnes.

288b:

Alt forskr. og ej videre her for denne ting ret at være beskrevet og passeret i dette indeværende år 1696 fra d. 10. januar og indtil idag d. 18. december inclusive, som er den sidste dag, her dette år blev ting og ret holdt, testerer Bartram Pedersen, herredsskriver, Mppia.

Gud give os alle et glædeligt, fredeligt og lykkeligt nye år.

1697

Fredag den 8. januar 1697:

I Jesu Christi Navn Begynde Vi at Holde Ting og Ret Her på Anst, Jerlev og Slaugs Herredsting første gang I Dette Nye Aar Anno 1697 Fredagen d. 8. januar. Da blev retten betjent af Hans Sørensen i Knudsbøl, sættefoged, Bartram Pedersen i Lejrskov, herredsskriver, og Niels Nielsen i Hudsted, tinghører. Otte mænd: forn. Niels Nielsen i Hudsted, Peder Lauridsen i Spjarup, Niels Gilladsen i Egtved, Thomas Knudsen ibidem, Peder Torbensen i Knudsbøl, Christen Jensen i Vork, Christen Pedersen og Mikkel Nielsen ibidem.

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af regimentskriver Anders Rask æskede dom over Rasmus Pedersen i Donslund mølle for vold forøvet imod Christen Iversen af Risbøl.

Dom: Han skal betale fulde voldsbøder, som er 3 fyrre lod sølv, samt for hårgreb og jordskub 3 seks lod sølv, og i sagsomkostninger 4 Rdl. Hvis han ikke betaler og pengene heller ikke kan iddrives ved nam, skal han være lovens tvang undergivet på sin person.

289:

Iver Lauridsen af Øster ----- . Laurids Madsen af Verst var ikke mødt. -

Dom: Efterdi Laurids Madsen (foruden hans ryttertjeneste) som en bonde og landbo bebor og for sædvanlig afgift i fæste har et bolig i Verst af Kolding Hospitals underliggende jordegods, og han efter lovlig indstævning hverken har for retten fragået Iver Lauridsens forindførte fordring, mindre nogen lovmæssig erklæring eller bevis derimod i rette ført, enddog sagen til den ende trende gange har været til idag opsat. Han skal betale til Iver Lauridsen de resterende 17 slettedaler 5 mk. 4 sk. eller være undergivet nam. Dog er hans ryttermundering undtaget herfra.

289b:

Fredag den 15. januar 1697:

Hans Sørensen i Knudsbøl er sættefoged.

Poul Gjermandsen af Bølling på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. skovrider Jens Ibsen ---

290:

Fredag den 22. januar 1697:

Tulle Hansen i Knudsbøl er sættefoged.

Søren Nielsen Vestergaard i Verst efterlyser et pigebarn på ungefær 13 år, som er hans hustrus datters barn, hun blev borte sidste onsdag ved middagstid.

Fredag den 29. januar 1697:

Hans Sørensen i Knudsbøl sættefoged.

Skovrider Jens Ibsen ctr. Jens Olesen i Bække for ulovlig skovhugst. Opsat 4 uger.

290b:

Regimentskriver Johan Hollænder forkynder, at forrige regimentskriver Søren Blangsteds gård i Kolding skal sælges på auktion.

Fredag den 5. februar 1697:

Laurids Grøn i Egtved på vegne af skovrider Jens Ibsen ctr. Peder Bertelsen i Lunderskov og Graver ibidem for ulovlig skovhugst, de har begået ved nattetide på Gelballe grund.

Fredag den 12. februar 1697(?):

291:

Laurids Jensen Grøn af Egtved på vegne af Jens Ibsen ctr. Peder Bertelsen. - Vidner: Han var om natten blevet optaget af skovrideren og ført til arrest i Hans Bulls gård.

Anders Hansen Risbøl i Asbo på vegne af Bække sognemænd, som har kongens korntiende i fæste, fører vidner om, hvilke gårde der er blevet øde siden kontrakten blev oprettet. De øde gårde opregnes. - På vegne af hospitalsforstander Jens Jensen Flye mødte Niels Nielsen Kloster af Hudsted, han protesterede og mente, at om nogle gårde er øde, så bruger de andre bymænd jorden, og at der derfor ikke skal ske nogen videre afkortning i tienden. - Anders Risbøl reserverede sig til kontraktens pure ord.

292:

Fredag den 19. februar 1697:

Hans Sørensen i Knudsbøl sættefoged.

Fredag den 26. februar 1697:

I herredsskriverens sted, som er syg og sengeliggende, hans søn Jakob Bartramsen.

Hans Sørensen af Knudsbøl på vegne af Johan Hollænder ctr. Jens Lassen. Syn på hans gårds brøstfældighed. Vil have dom på, at hans selvejerrettighed bør være hjemfalden til kongen. Synsmænd udmeldes.

292b:

Jens Jørgensen af Jordrup på vegne af Jens Ibsen æskede dom ctr. Jens Olesen i Bække. - Denne svarede, at skovrideren selv havde givet ham lov til at køre ind i skoven og sanke sig noget trøsketræ til kølleved. Opsat 8 dage.

Fredag den 5. marts 1697:

Jakob Bartramsen sætteskriver.

Synsmænd afleverer syn på Jens Lassens gård i Højen.

293b:

Jens Andersen af Egtved pva. skovrider Jens Ibsen æskede dom over Jens Olesen i Bække (se 290, 292). Opsat 8 dage.

Fredag den 12. marts 1697:

Hans Sørensen i Knudsbøl sættefoged.

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet hr. Jens Horne i Højen angående en attest, som Højen bymænd skal have udgivet og underskrevet. Højen sognemænd er stævnet som vidner.

Vidner: For nogen tid siden mødte de efter befaling hos Niels Gydesen i Højen. Der var sognepræsten Jens Hansen og korporal Peter Strimmer. Bymændene blev spurgt af korporalen om, hvad havre kaptajnløjtnant Rode havde fået af dem, enten han havde tryglet dem det af, eller de gav ham det selv villigt. De svarede, at de havde givet ham det godvilligt. Dernæst oplæste hr. Jens Hansen en seddel for dem om havren og spurgte, om de ville underskrive, at de havde godvilligt givet kaptajnløjtnanten havren. En del af dem underskrev sedlen. Der var også blevet læst et forbud om krohold og forprang ---

294b:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Jens Lassen i Højen. Sætter i rette, at da Jens Lassens gård imod loven om selvejergårde befindes uforsvarligt bebygget og vedligeholdt, bør selvejerrettigheden efter lovens 3-13-1 være tilfaldet kongen. - Der stilles kautionister. Opsat 14 dage.

Johan Hollænder ctr. Hans Madsen i Vrandrup ang. hans gårds brøstfældighed. Fremlægger sessionens resolution af 25. juli 1695: at gården skal gives til en anden, hvis ikke han foretager den nødvendige

reparation og stiller kaution. Ingen af delene er sket. - Hans Madsen svarer, at han ikke har kunnet få tømmer, og at han derfor har opladt huset til skovrider Jens Ibsen. Johan Hollænder mener, at Hans Madsen ikke er myndig til at oplade huset til andre. Opsat 8 dage.

295:

Jens Ibsen skovrider ---

295b:

Fredag den 19. marts 1697:

Thyge Ursin af Kolding er sættefoged.

Lars Poulsen af Refsgård på vegne af regimentskriver Johan Hollænder fremæsker Højen bymænd ang. en attest, de har underskrevet.

Vidne: For nogen tid siden sagde sognefogeden Henrik Madsens tjener til dem om formiddagen, før end de gik i kirke, at de skulle blive til stede om eftermiddagen, fordi kaptajnløjtnanten ville komme og havde noget med dem at forrette. Samme eftermiddag gik de hver mand efter deres rytteres tilsigelse op til Niels Gydesen, hvor præsten Jens Hansen og korporal Peter Streimer var inde. Præsten sagde til dem, at der var en forordning om kroholds og forprangs forbud på landet, som han efter kaptajnløjtnant Rodes begæring for dem skulle forkynde, og oplæste så samme forordning. Videre oplæste han en attes om noget havre, som de havde givet kaptajnløjtnant Rode, hvad heller de ham det godvilligt havde givet, eller han dem det havde af... -----

Der var ingen til at svare på hr. Jens Hansens vegne.

296:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Hans Madsen i Vranderup. Opsat 14 dage.

Skovløber Christen Olesen af Verst på vegne af Jens Ibsen æskede dom ctr. Jens Olesen i Bække for ulovlig skovhugst (nr. 290). - Dom ved sættefoged

Thyge Ursin og 8 domsmænd: Han bør bøde sine voldsbøder efter skovfororningens art. 29 tre 40 lod sølv (og det øvrige af hans bos lod til hans herskab at være forfalden), medmindre han det i mindelighed kan aftinge.

Laurids Poulsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ---- ½ ryttergård --- at forhverve rømningsdom over dem --- lod de to gårde opbyde, om nogen vil antage dem i fæste.

296b:

Fredag den 26. marts 1697:

Velb. Peder Munch af Møylvig pva. regimentskriver Johan Hollænder æskede dom over Jens Larsen i Højen (nr. 294). - Derimod mødte Maren Hansdatter af Højen og fremlagde et skriftligt afståelse og bevis på den halve gård at være selvejergods, og formodede, at som intet deraf til kongen eller rytterhold resterer, dens selvejerrettighed at ved magt blive. Da er sagen opsat i 14 dage. - Den fremlagte afståelse var dateret 20. marts 1687.

Samme på egne og interessenters vegne har stævnet Rasmus Pedersen --- til at påhøre synsrapport om Donslund mølles brøstfældighed samt for resterende kgl. skatter og landgilde, voldsbøder at betale og sin fæstegård at have forbrudt.

Synsmændene Peder Madsen af Egs mølle, Niels Christensen af Trøllund, Jep Ebbesen ibidem og Jens Ebbesen af Gilbjerg: Efter opkrævelse her af tinget den 23. marts har vi været i Donslund mølle og efter velb. Peder Munchs begæring og påvisning synede, så og taxerede møllens brøstfældighed således: Først det østre hus, er 9 fag, er ganske forfaldent, skal nedbrydes og igen opsættes og med nyt tømmer forbedres; des reparation eragtes for 9 slettedaler i det ringeste at kan bekostes. - Det nordre hus, er 7 fag, des brøstfældigheds reparation, som mest består i vægge lukkelse, eragtet i ringeste at kan bekostes med 1 slettedaler. - Det vestre hus, er 12 fag, hvoraf de 9 fags brøstfældigheds reparation eragtes ej ringere at kan bekostes end for 4 slettedaler 2 mk. - Møllehuset, er 3 fag, ganske forfalden, vil nedtages med ny bygning forbedres og igen opsættes og kan ej repareres under 9 slettedaler. - Mølleledæmningen er tre steder

igennembrudt, des reparation i ringeste eragtet for 3 slettedaler. - Mølledammens anløb er ganske øde og kan ej ringere forfærdiges end med 9 slettedaler. - Det yderste møllehjul er moxen øde og slet forfalden, des fuldfærdigelse eragtet i ringeste ----

Peder Munch på egne og medinteresserede Donslund mølles proprietærens vegne var tingsvidne begærende. - Han gav Rasmus Pedersen til sag for resterende landgilde til Knud Jensen i Varde, næstafvigte Martinidag forfalden, mel: 5 skæpper, og til samtlige interessenter fra den tid og til dato forfalden mel: 4 tdr., kgl. resterende korn- og pengeskatter tilsammen 4 rdl. 1 mk. 10 sk. Møllens brøstfældighed og reparation efter her idag afvunden taxering 26 rdl 4 mk., samt denne proces' forårsagede bekostning, alt inden 15 dages forløb til sit herskab skadesløst at betale og derforuden for møllens utilbørlig beboelse imod loven og hans fæstebrevs tilhold og anden hans begangne uforsvarlighed at have sit fæste forbrudt. Og hvis nøjagtig betaling ej i rette tide af ham skulle ske, eller nogen anden utilbørlighed fra ham skulle fornemmes eller befrygtes, da forn. Rasmus Pedersen Møller for alt på hans person, gods og midler, hvor det findes eller antræffes kan, at være lovens tvang og execution undergiven, indtil fornøjelse sker. Hvorpå velb. Peder Munch var en retmæssig dom begærende.

Rasmus Møller var ikke mødt. - Opsat 14 dage.

297b:

Fredag den 9. april 1697:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder --- lejermålsbøder --- Der fandtes ingen til at svare på vegne af Maren Sørensdatte. - Opsat 14 dage.

298:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Peder Smed i Tågelund til forbud og arrest, ej at bortføre fra gården nogen ham tilhørende, før end han har fået tilladelse. - Anders Joensen i Egtved har med tvende mænd være i Tågelund hos Peder Christensen Smed og registreret bohavet. Der fremlægges en specifikation på bohave, kvæg, får,

plov og plovredskab, vogn med vognredskab m.m. --- -- til samme gårds antagelse af øvrigheden er dygtig befunden og har bekommet gården i fæste og sået rugsæden dertil, at da forn. Christen Bollesen selv til stedets konservation bør at svare, og Peder Smed angerløs og fri med hvad han har derfra at passere, hvilket Christen Bollesen nu selv her for retten vedstod og begærende.

298b:

Thyge Ursin pva. regimentskriveren æskede dom over Jens Lassen (nr. 294 og 296). Jens Lassen fremstillee sin fader Las Hansen af Højen og broder Hans Lassen i Højen Stubdrup som kautionister. - Thyge Ursin svarer, at han ikke kan tage imod kautionen, før end han ved, at kautionisterne er vederhæftige. Opsat 14 dage.

Johan Hollænders sag ctr. Hans Madsen i Vrandrup opsat 3 uger.

Velb. Peder Munch til Urup og medinteressenter ctr. Rasmus Pedersen Møller i Donslund mølle. - Dom: Det er bevist, at Rasmus Pedersen Møller har ladet møllen forfalde og ikke har betalt restancer. Han bør erstatte møllens brøstfældighed med 26 rdl. 4 mk. tillige med de resterende korn- og pengeskatter, 4 rdl. 1 mk. 10 sk. samt 4 td. 5 skp. landgildemel samt 4 rdl. i sagsomkostninger. Han skal have sit fæste forbrudt.

299:

Fredag den 16. april 1697:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ----- Peder Smed af Tågelund svarede, at han på øvrighedens behag havde alt for rum tid opladt sin forhen i fæste havende gård til Christen Balle, tilforn boende i Bøgvad. Han har også fået fæstebrev og har sået rugsæd. Mener, at han derfor bør tillades at forlade gården angerløs. - Thyge Ursin er fornøjet, når regimentskriveren får forevist gårdens forsvarlige konservation. Opsat 3 uger.

299b:

Christen Jakobsen af Grindsted præstegård på vegne af hr. Jens Pedersen Murer har stævnet Peder Eskesen, der tjener i Trøllund. Han har ikke indstillet sig til tjeneste i præstegården --- Opsat 3 uger.

300:

Samme på vegne af samme ctr. Christen Pedersen i Nollund for guds ords tjenestes og kirkens modvillige forsømmelse i påskedagene. Han har alle 3 påskedage forsømt Guds ords hørelse og bør udstå kirkens disciplin samt betale fulde bøder. Opsat 3 uger.

Fredag den 23. april 1697:

Thyge Ursin ctr. Maren Sørensdatte ---

300b:

Thyge Ursin ctr. Jens Lassen i Højen. Han skal fremvise sine adkomster til sin påboende gård, som han påberåber sig at være en selvejergård. Jens Lassen kan ikke lige nu fremlægge adkomster, men alle ved, at det er en selvejergård, og den er indkøbt af hans hustrus fader som selvejergods (se nr. 294, 296 og 289). - Dom på nr. 302.

Hans Hansen af Fredericia på vegne af borgmester Jakob Ross ctr. fru oberstinde Bassens for gæld. På hendes vegne Morten Lauridsen. Opsat 8 dage.

301:

Thyge Ursin på vegne af amtmand Schwartz har stævnet Jes Møller i Seest mølle med hustru og tjenestefolk samt skovrider Jens Ibsen.

Mikkel Lauridsen af Vranderup mølle vidner: Han har ikke set, at Jens Ibsen og Jes Madsen Møller i Vranderup mølle har haft noget slagsmål. Var ikke inde hos dem i huset. Men morgenen efter havde Jes møller et blå øje og sagde ved sig selv og til de andre, at han ikke vidste, hvor han havde fået det. Jes Møllers hustru havde sagt, at han havde været i klammeri med Jens

Skovrider.

Christen Jensen af Drabæk mølle: Da han var på vej hjem fra Kolding, gik han ind i Vrandrup mølle og fandt der Jes Møller og Jens Skovrider tilsammen, som var beskænkede, mest Jes Møller ---- Opsat 14 dage.

302:

Dom angående Jens Lassens gårdsparts selvejerrettighed i Højen (nr. 300). Som Jens Lassens gårdspart hidtil upåtalet er holdt for at være selvejergods, hvilket ses af den afståelsesaccord, der er oprettet den 29. marts 1667, hvorimod aldeles ingen så kraftig beviselighed er irecteført, som kan svække selvejerrettigheden, tilmed bevises heller ikke, at Jens Lassen er i restance, men han svarer både til den ham tillogerede rytter, hvad vedbør, samt dyrker og driver avlingen forsvarligt, lige som sine naboer, og han har skaffet kaution for bygningernes reparation. Han frikendes for regimentskriverens tiltale.

Thyge Ursin på vegne af hr. Peder Bertelsen Fride og hans hustru Bodil Nielsdatter: De har ingen fuldkommen kendskab til den salige mand provst Niels Pedersen Kragelunds bortskyldige gæld. De frasiger sig til 2. ting al arv og gæld.

302b:

Lørdag den 1. maj 1697:

Hans Sørensen i Knudsbøl sættefoged.

Fru Sophia Rantzou sal. oberst Bassens erbød sig ved sin tjener Morten Lauridsen i retten imod borgmester Jakob Rosses søgsmål for gæld på kramvarer. Sagsøgeren er ikke mødt.

Fredag den 7. maj 1697 (?):

Thyge Ursin er sættefoged.

303:

Christen Ballesen af Tågelund på vegne af kronen fremæskede Jes Møllers hustru og tjenestepige. Opsat 8 dage.

Samme pva. regimentskriver Johan Hollænder (se nr. 295 og 298) ctr. Hans Madsen. - Da fordi sættefogeden Thyge Ursin selv har iretteført sagen og herredsfogeden idag er forhindret på grund af kongens ankomst til Kolding, så udsættes sagen i 14 dage, da det ikke vides, hvor længe det behager majestæten at forblive på Koldinghus.

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Peder Smed i Tågelund. Opsat 14 dage.

Hr. Jens Murer sager ctr. Peder Eskesen i Trøllund og ctr. Christen Pedersen i Nollund. Opsat 14 dage.

Fredag den 14. maj 1697:

Thyge Ursin på vegne af borgmester Ross ctr. oberstinde von Bassens. Hendes fuldmægtig begærer dom uden opsættelse, da fruén ligger ganske rejsefærdig. - Dom på nr. 307.

303b:

Thyge Ursin fremæsker Ide Rasmusdatter og hendes madmoder Gertrud Møllerkone på Vrandrup mølle. De er ikke mødt. Opsat 14 dage.

Thyge Ursin på vegne af Noe Eliesen Murermester af Kolding har stævnet Mette Poulsdatter. Hun har i Kolding kirke stået åbenbart skrifte og udlagt Noe Eliesen som barnefader. Han tilbyder sin benægtelses ed. Poul Gjermansen mente ikke det burde tilstedes. Men det blev det.

304b:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden har stævnet Jens Mogensen i Amnitsbøl ang. den fremmede person ved navn Rudolf Chlar, som for nogen tid siden blev fundet død i hans hus. Stævning til Peder Knudsen i

Amnitsbøl, som skal have bragt ham fra Vejle til Amnitsbøl, samt til samtlige Amnitsbøl beboere at vidne.

Peder Knudsen: Karlen aftalte med ham, at han skulle ride med ham og betale ham derfor. Han sad op på Peder Knudsens hest og red ud af Vejle, og Peder Knudsen gik til fods med ham og bar hans tøj. Som de var kommet lidt uden for byen, faldt karlen af hesten. Peder Knudsen hjalp ham op igen. Han spurgte, hvad ham skadede. Han svarede, at han ej kunne ride. I det samme kom den mand af Højen sogn tilkørende, som tilforn var ved samme karl i Vejle. Peder Knudsen spurte ham, om han ville tage karlen på sin vogn. Manden spurgte karlen, om han kunne gå op ad bakkerne. Karlen svarede nej. Da sagde manden (det var Søren Jensen), at han ikke kunne age sig selv, formedelst hestene var trætte. Så kørte han bort, og karlen blev stående på jorden. Peder Knudsen lod nu hesten bære karlens tøj, mens han selv gik. Men karlen faldt om, og Peder Knudsen hjalp ham op igen. Det skete adskillige gange. Karlen forklarede, at han havde drukket for meget vin. Så kom de Vilstrup mænd gående forbi, og Peder Knudsen sagde til karlen, at kunne han hverken ride eller gå, så ville han kalde Vilstrup mænd tilbage igen og i deres nærværelse levere ham og hans tøj fra sig og ride sin vej hjem. Da bad karlen, han ville for betaling hjælpe ham til den næste by, og Peder Knudsen hjalp ham til Vilstrup i Jeon Bertelsens hus (etc. etc.). - Peder Knudsen ved ikke, hvad hans svaghed var, eller hvad han døde af.

Poul Pedersen af Amnitsbøl blev kaldt til Jens Mogensens hus sammen med Hans Nielsen aftenen før karlens død. Da lå karlen og var svag og snakkede over sig. Han begærede at drikke. Jens Mogensen flyede ham et træstob for munden med øl, og det blev spildt, for han ikke ret selv kunne holde stobet. Lidt efter krævede han at drikke igen. Så flyede Jens Mogensen ham noget vand i et stenfad. Han spurgte ham, om han ikke ville have præsten til sig. Men han sagde, han ville hellere til kræmmeren og få sig noget at drikke. Da de var gået ud af kammeret, begyndte han at læse og synge på tysk. De gik ind igen. Spurgte ham, om han havde noget at klage på Jens Mogensen og hustru. Nej, thi de havde bevist ham al ære og gode. De sagde, at de næste morgen ville sende bud til præsten og ridtmesteren og andre folk, som skulle høre hans ord. Han svarede, at han intet havde med ridtmesteren at bestille --- Næste morgen kom Poul Pedersen med flere og så karlen død liggende i urenlighed, hvor da to fattige kvinder, Maren Terkelsdatter og Kirsten Lasdatter, drog ham hans bukser og klæder af og kastede dem hen ved en side, men som de vidst ingen råd til en skjorte at

iføre ham igen, og hans fælitzer lå under hans hoved, og var ingen lås for, tog Jens Mogensen den op og rystede indholdet ud. Der var 3 skjorter, en gammel sort paryk, 2 pas, 1 halsdug og papir af nogle gamle almanakker.

Rasmus Sejrsen: Har hverken set personen levende eller død. Men han blev af sognefogeden tilsagt med en hest at udføre karlens tøj til Kolding. Og sognefogeden Peder Bonde af Ødsted leverede ham tøjet. Det leverede han til regimentskriver Johan Hollænders hus. ---

307b:

Dom i sagen mellem borgmester Jakob Ross af Fredericia og oberstinde fru Elisabeth Sophia Rantzau ang. gæld for en del kramvarer til 41 rdl. Sagen har to gange været opsat i henseende til nøjagtigt bevis. Men intet andet er fremkommet end bemeldte regning, hvorimod oberstinden har protesteret kraftigt. Hun frikendes.

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. Maren Sørensdatte af Egtved for lejermål. - Dom: Hvor hun findes, skal hun inden 15 dage betalte sine lejermålsbøder til regimentskriveren.

308:

Fredag den 21. maj 1697:

Thyge Ursin på vegne af Noe Eliesen Murermeister ctr. Mette Poulsdatte af Bølling. Fremlagde en frafindelsesdom af Kolding byting 5/5. - Opsat 14 dage.

Thyge Ursin på vegne af Elisabeth Sophia Rantzou har stævnet samtlige Brakkerhusenes beboere ved Nygård --- husleje. Oberst Üttervig skal stævnes. Opsat 3 uger.

308b:

Mads Sørensen af Tudved for samtlige Tudved beboere har stævnet Boerlev bys beboere ---

309:

Gregers Christensen af Plougslund fører vidner på ildsvåde. Det gælder vist også Søren Jensen.

309b:

Christen Jakobsen af Grindsted præstegård ctr. Peder Eskesen, tjenende i Trøllund. - Dom: Peder Eskesen er selvmyndig og frivilligt har ladet sig leje til Christen Jakobsen fra sidste påske til Mikeklsdag og taget fæstepenge på hånden. Han har ikke opsagt fæstet og leveret pengene tilbage og har ikke givet nogen forklaring på sin udebliven ---

310:

Fredag den 28. maj 1697 (?):

Niels Nielsen af Gunderup har stævnet Jakob Pedersen, skovrider i Brusck og Jerlev herreder vedr. ildsvåde i Skanderup, forårsaget af nogle skud.

Derimod på Jens Ibsen Skovriders vegne mødte hr. Peter Hof af Ribe. Han mener, at vidner, der er beslægtet med nogen af de beskadigede, ikke bør aflægge deres vidne. - Niels Nielsen svarede på vegne af regimentsskriver Rask. - Niels Jørgensen vidnede: Hørte, at 2-3 skud afgik i gården ved det hus, som Jens Ibsen da boede i. Derefter blev han vár, at ilden var optændt i Peder Skræders hus. Derfra i den store storm til Hans Ulfs gård ---

(Mikrofilm 30017)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1697-99

(Tingbogen er temmelig stærkt beskadiget. De misfarvede partier er uden tvivl mere læselige i originalen end på mikrofilm)

1697

1:

Autorisation den 25. maj 1697. Bogen indeholder 275 blade.

1b:

Fredag den 28. maj 1697 fortsat:

I Jesu Christi navn begyndes at skrive i denne nye tingbog Anno 1697. Fredagen den 28. maj På Alst, Jerlev og Slaugs herredsting blev retten betjent af Bertel Pedersen, herredsfoge, Bartram Pedersen i Lejrskov, herredsskriver. Otte mænd: Niels Nielsen udi Hudsted, Nis Jepsen i Vester Gesten, Niens Munch --- , Jens Nielsen, Niels Gilladsen, Laurids Grøn --- Egtved, Christen Christen i Bøgvad og Peder Christensen i Skødebjerg.

Thyge Ursin på vegne af amtmand Schwartz har stævnet Jakob Andersen Risbøl i Vester Gesten ang. hans søn, som for kort tid siden skal være død af et slag, han havde fået af sin fader, da han kørte ploven for ham. Stævning også til Jakob Andersen Risbøls kone Gunder og alle Vester Gesten beboere --- lå syg i 3 dage --- at sal. Anders Jakobsen kom syg hjem fra marken ---

2:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden fremæskede Gertrud Møllerkone af

Vranderup og tjenstepige Ide Rasmusdatter --- hendes mand ivlle ikke give ham pengene. Så slog Jens Ibsen til ham på hans ansigt. Dog slog hendes mand først til Jens Ibsen med sin hånd på hans axel. Det skete i drukkenskab, og hun vidste ikke, om det var alvor eller lystighed. De blev igen gode venner i Christen Jensens nærværelse af Drabæk mølle. - Ide Rasmusdatter: Var ikke inde i den stue.

2b:

Fredag den 4. juni 1697:

--- Murermester af Kolding (se nr. 304) ctr. Mette Poulsdatter. - Poul Gjermandsen fremlagde en attest om Mette Poulsdatters ærlige forhold samt et indlæg med hendes navn under. - Dom: Der har været irettelagt en dom af Kolding byting af 5. maj, hvori Noe Eliesen Murermester henvises til tinget, som er Mette Poulsdatter i Bølling hendes rette værneting, for at aflægge sin benægtelsesed, hvilket han også har gjort den 14. maj ---

3:

Fredag den 11. juni 1697:

3b:

Thyge Ursin på vegne af Elisabeth Sophia Rantzou ctr. Nygårds Brakkers huses beboere. Begærede opsættelse i 14 dage, for at oberst Üttervig kunne blive stævnet. Brakker huses beboere mødte og fremlagde et indlæg. De forklarede, at de til den nævnte tid havde betalt et helt års afgift.

Thyge Ursin på vegne af amtmanden i sagen med Jens Mogensen i Amnitsbøl ang. den døde Rudolf Klar. - Synsmænd har synet den døde person. De fandt på hans krop ingen tegn på dødsårsag. Der var brandmærke på hans venstre kind og i håret. Han var faldet i ilden om natten. - Der fremlægges attest fra feltskæreren. ---

4b:

Thyge Ursin har pva. amtmandet stævnet ??? --- Synsmænd: De beså den 27. maj Niels Mikkelsens afdøde hustru i Gelballe, Dorthe Ibsdatter.

Ryggen var ganske blå, den venstre axel var huden to steder af, ganske sort, måske af leje, ikke af slag, ellers ingen tegn på vold. - Vidner: Da hun sidst var i Kolding, klagede hun for Oluf Sørensen, at Niels Kielde af Skanderup havde slået hende.

5:

--- Synsrapport: Udi amtmandens hosværelse har vi efter- og underskrevne mænd, nemlig Oluf Buch i Skanderup, Jens Christensen ibidem, Svend Christensen, Jep Christensen Snogdal, Jep Lassen, alle i Hjarup, Niels Jepsen i Nagbøl, Jep Buch den yngre ibidem og Mikkil Nissen Bassen i Søgård tillige med herredsfogeden og herredsskriveren været forsamlet ved Vamdrup mølle at syne møllens bygning, kværne, vand og maleværk, jord og grund --- Hvis møllen skal sælges, kan den kun være 35 eller højst 40 rdl. værd.

Thyge Ursin pva. af amtmanden begærede tingsvidne, og Markus Nissen af Bønstrup begærede genpart.

6b:

Markus Nissen af Bønstrup fremlagde på vegne af sin svoger Iver Tullesen af Skanderup et forseglet skøde: Borgmester i Kolding Niels Baltzersen Straarup har ved offentlig auktion den 17. august 1696 købt den proprietærbondegård i Skanderup sogn, som sal. borgmester Rudolf Faust har ejet. Har nu solgt den til Iver Tullesen i Skanderup og hans hustru Maren Hansdatter og arvinger.

7:

Fredag den 18. juni 1697:

7b:

--- den døde person - flere vidner ---

8:

Thyge Mikkelsen af Vester Gesten har stævnet Joen Nielsen i Krogager ang. forbud på nogle pantsatte enge ved Stenderup å. - Jørgen Hansen af Risbøl og Christen Nielsen af Baldersbæk har efter herredsfogedens anordning været hos Joen Nielsen i Krogager på Thyge Mikkelsens vegne og forbudt ham at bruge de engskifter ved Stenderup å, som sal. velbårne Peder Norby, fordum på Donslund gård, til Niels Hansen i Krogager har pantsat. Dem har Thyge Mikkelsen fæstet af amtmanden.

Fredag den 25. juni 1697:

8b:

Thyge Ursin på vegne af Elisabeth Sophia Rantzau ctr. Nygårds brakkers huses beboere, der skal stille med hver sit fæstebrev. - Simon Jørgensen fremviser fæstebrev af 24. juli 1675 med sal. Mogens Marsvins hånd m.m. - Thyge Ursin sætter i rette, at afgiften til Valborg dag bør oberstinden nyde.

9:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask har stævnet skovrider Jens Ibsen i Jordrup ang. den ildebrand i Skanderup den 4. maj samt om hvad ord han den 10. maj skal have sagt til hr. Anders Pedersen af Nagbøl præstegård.

Jens Christensen af ---: Straks efter skuddet så han, at det begyndte at kvalme ud af Peder Skræders hus. Han tænkte, det var af bageovnen. Straks derefter så han, at luen slog ud af vestre ende.

Peder Hoff er mødt på vegne af Jens Ibsen.

Daniel Rask fremlægger en attest af hr. Anders Horne i Nagbøl --- Såsom Kirsten sal. Hans Ulfs ved tvende dannemænd, Oluf Buch og Jens Christensen, begge af Skanderup, begærer min sandhed om nogle ord, som skovrider Jens Ibsen skulle have ladet falde --- et hus i Kolding ---han svarede nej, at han ikke kunne sige sig fri --- kende sig skyldig og give de fattige folk noget for deres skadelidelse.

Jens Ibsen tilbød sin ed mod attesten. Daniel Philip protesterede derimod.

10b:

Der opnævnes 6 synsmænd til at syne brandskaden i Skanderup.

11:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden fører vidner angående den person, der døde hos Jens Mogensen i Amnitsbøl.

Søren Jensen af Queelberg: Han havde været henne at købe sig noget sædehavre. Da kom en tysk karl til ham på Vejle gade og begærede at måtte age med Søren Jensen, så vidt kan kunne følges med ham på vejen mod Kolding. Søren Jensen svarede nej, for hans bæster var trætte. Peder (!) Knudsen af Amnitsbøl var også til stede; han sagde, at dersom han ville følges med ham og for betaling ride på hans hest, og han kunne selv gå ved, da kunne han det. De blev straks forenede. Derefter tog de ud af Vejle. Peder gik ved og bar karlens randsel. Søren Jensen indhentede dem senere. Peder Knudsen bad ham da tage karlen med, for han kunne ingen steder komme med ham. Karlen kunne ikke ride. Det afslog Søren Jensen. Han havde vel set, at karlen var drukken.

11b:

Lørdag den 3. juli 1697:

12:

Oberstinde von Bassens sag ctr. Nygård Brakker huses beboere. Opsat 8 dage.

12b:

Niels Nielsen Gunderup på vegne af regimentskriver Anders Rask lader afhjemle syn på de nedbrændte huse i Skanderup. - Peder Hoff på vegne af skovrider Jens Ibsen mener, at Thomas Bødker (en blind mand?) ikke har faret med fuld sandhed. - Niels Nielsen Gunderup: Havde ikke kendskab til Thomas Bødker, før end han sig selv idag godvilligt indfandt og foregav sin viden. Han skal snarest blive stævnet.

13:

Fredag den 9. juli 1697:

Christian Randulf i Jordrup på vegne af Jens Ibsen Skovrider har stævnet hr. Anders Horne i Nagbøl ang. den samtale de skal have haft med hinanden i -- Kyeds hus i Kolding. Opsat 8 dage.

Vidneførelse angående den tyske karl Rudolf Clar, der døde hos Jens Mogensen i Amnitsbøl.

Maren Terkelsdatter, tilforn husværende hos Jens Mogensen. Kort før sengetid begærede han noget vand at drikke. Det fik han. Så gik hun i seng og så ham først næste morgen, da han var død. Hun og Kirsten Lasdatter fik til opgave at afføre ham hans skidne klæder. De iførte ham en skjorte, som lå på sengen.

Regimentskriver Johan Hollænder begærede, at retten ville betænke, at Jens Mogensen i så lang tid har været under forfølgning til sin bjergnings svækkelse, og at han derfor må få den afdødes midler. - Thyge Ursin mente, at dette ikke burde bifaldes, helst efterdi Jens Mogensen selv har været årsag til den fortræd, han derved har lidt.

14:

Der opnævnes 8 sandemænd til at efterforske årsagen til Rudolf Clars død. De får forelæst dokumenterne. Mikkell Hansen i Jerlev er deres formand.

14b:

Mads Poulsen af Bække på vegne af datteren Karen Madsdatter har stævnet Christen Andersen i Bække ang. hvad fornærmende ord han skal have talt til hendes fæstemand Morten Nielsen. Opsat 8 dage.

Christen Andersen af Bække har stævnet Morten Nielsen ibidem for injurier. Opsat 8 dage.

15:

Sr. Peder Hof af Ribe på vegne af skovrider Jens Ibsen har stævnet regimentskriver Anders Rask på Visselbjerg. Han forfølger Jens Ibsen så hart med anklage for at være årsag til branden i Skanderup den 4. maj. Vidner har bevist, at hans bøsser på den tid var proppet med læder, så ingen ulykke deraf kunne forårsages. - Anders Rask er idag ved landstinget.

15b:

Thyge Ursin på vegne af oberstinde Elisabeth Sophia Rantzou von Bassens begærede dom over Nygård Brakkers huses beboere for resterende afgift. - Dom: De skal betale.

16:

Regimentskriver ved oberst Adam Markus von Üttersvigs regiment, Johan Hollænder, lader afhjemle et syn på Nygård, som er foretaget på ordre fra de høje herrer deputerede i Land- og Sø Etatens General Commissariat i anledning af overdragelsen til oberst Üttersvig.

18b:

Fredag den 16. juli 1697:

Peder Hof af Ribe på vegne af skovrider Jens Ibsen (nr. 15) fremlægger en attest fra oberst Detlef Brochdorf på Vamdrupgård. Derimod mødte Markus --- af Bønstrup på vegne af regimentskriver Anders Rask og begærede, at de sager, der vedrører regimentskriveren, opsættes 8 dage. - Sættefogeden tilstedte, at attesten blev læst (i dansk kopi).

Peder Hof spurgte Mikkil Nielsen af Seest og Laurids Jensen af Lille Anst, om de ikke vidste, at de to bøsser, som skovrideren den 4/5 afskød, --- De to mænd bekræftede, at det var de samme bøsser, der blev skudt med, som blev forevist for oberst Brochdorf. - Jens Ibsen tilbød sin ed på, at det var sandt, men det blev ham ikke tilstedt i hans egen sag.

19:

Peder Hof (se nr. 13) har stævnet hr. Anders Horne. Spurgte Jep Pedersen Kyd af Kolding, om han kunne bekræfte, at Jens Ibsen i hans hus havde talt de ord, der er refereret i præstens attest. Svar: Da Anders Horne og andre fornemme folk var i hans hus, da hørte han vel, at hr. Anders Horne og Jens Ibsen talte sammen om den ulykkelige ildebrand, men han hørte ikke, at Jens Ibsen kendte sig skyldig, men som Jep Kyd hørte det, sagde Jens Ibsen, at han var ganske uskyldig.

20:

Peder Hof pva. Jens Ibsen har stævnet en del personer ang. branden i Skanderup den 4. maj. - De synsmænd, der oprindeligt synede Peder Skræders afbrændte hus, har været kaldt til syn igen. De skal forklare, hvilke forandringer der var sket med skorstenen fra det første til det andet syn.: Den første gang fandt de skorstenen opført af ler med halm blandet og træstaver imellem opsat til den søndre side hos den vestre skorsten, og den var meget ful og skiden med sod forbrændt samt sprækker og revner igennem, så der kunne ses at have været stor fare for ildsvåde, mens den således havde stået. Men da de igen så den, var den meget renere og moxen ingen sod. - Thomas Gregersen Bødker havde indfundet sig og aflagt en (tvivlsom) forklaring.

21b:

--- på vegne af amtmanden får opnævnt sandemænd i sagen ctr. Niels Hansen Kielde af Skanderup i sagen angående Niels Mikkelsen Hyrdes hustru af Gelballe, nemlig Dorete Ibsdatter hendes døds årsag. - Sandemændene får udleveret et tingsvidne af 11. juni. De skal afsige deres kendelse om 14 dage.

21:

Jens Jensen Justesen af Ørenstrup i Hatting herred har stævnet Niels Jørgensen i Sindbjerglund i Nørvang herred til at påhøre vidner ang. en sort stribelstjernet hoppe med 2 hvide bagfødder, 4 år gammel, som er ham frakommet. Nogle vidner er stævnet.

Søren Basse: Søndag den 6. juni om morgenen kom en person, som han

vel kendte, nemlig Niels Jørgensen, ridende i hans gård på en sort stribelstjernet hoppe med 2 hvide bagfødder. Han lod sig da kalde Jørgen Nielsen, og i så måder forventede sit navn, som Søren Basse dog bedre vidste at han hed Niels Jørgensen. Han sagde, at han havde hjemme i Ølholm og skulle til Vamdrupgård med breve til oberst Brochdorf. Red så bort sønderpå ---- --- Så red Søren Basse efter Thomas Jensens begæring med ham til Grønnebæk og kom til en mand ved navn Jørgen Hansen Smed og spurgte om den stjalne hoppe. Da sagde han til dem, at han vel vidste, de søgte efter Niels Jørgensen, som han sagde havde ligget der om natten.

Nis Sørensen Basse af Geising: som faderen.

Jens Lauridsen af Nagbøl: Han så den 10. juli ved middagstid, at Niels Jørgensen kom gående sønderfra og gik nær ad agrene bag om Ebbe Nielsens gård, hvor ingen vej falder, og han havde en hvid --- under hans arm med noget i og noget bundet om livet under kjortelen, ligesom det kunne være en tømme eller et bidsel.

Jep Buch den yngre af Nagbøl og Peder Jørgensen Vinter af Tårup i Hatting herred: Den 2. juli ved aftenstide red de på deres hjemvej fra Grønnebæk og ville til Bastrup, og Jens Jensen af Ørenstrup og Niels Jørgensen var i følge med dem. Da hørte de, at Niels Jørgensen sagde til Jens Jensen, at han havde den næste gang, han tilforn var her sønderude, været henne at forsætte Jens Jensens --- Da de var i Grønnebæk, hørte de, at Jørgen Smeds hustru sagde til Jens Jensen, at dersom han var kommet der tilforn, da kunne han vel have fået sin hoppe igen. Den 2. juli, da de kom i logemente hos Anders Ebbesen i Bastrup, hørte de, at Niels Jørgensen først bød Jens Jensen --- sin hoppe 4 rdl. --- --- og begærede at han så derfor ville lade alt nag være i stilhed og ej mere tale om samme --- hoppe. Jens Jensen svarede, han begærede kun sin hoppe igen, hvortil Niels Jørgensen svarede, det kunne nu ikke ske, formedelst --- var solgt for langt borte.

To andre vidner har også hørt Niels Jørgensens tilbud. Jens Jensen Justesen havde spurgt Niels Jørgensen, hvorfor han havde stjålet hans hoppe. Niels Jørgensen svarede, at dersom han havde givet ham 100 rdl. da havde han gjort bedre, og havde han stjålet fra en anden mand, som ej var bekendt i landet, da havde han været den fortræd foruden.

23:

Fredag den 23. juli 1697:

Blandt de 8 mænd: Niels Poulsen i Vorbasse.

Thyge Ursin på vegne af amtmanden får opnævnt sandemænd i sagen ctr. Jakob Andersen Risbøl i Vester Gesten i sagen om hans søns Anders Jakobsens død. - De skal afgive deres kendelse om 6 uger.

23b:

Thyge Ursin på vegne af postmester og toldkontrollør Hans Lund af Kolding fremlægger en taxering af en vejr mølle, som Hans Lund har ladet bygge. Den er meget forsvarligt opsat. Der er hverken ager eller eng dertil, langt mindre har den nogen møllegæster. Den er opført på Hans Lunds egen grund. Den anslås til at skulle bidrage højst 12 skp. hartkorn årligt.

24:

Fredag den 30. juli 1697:

Regimentskriver Johan Hollænder efterlyser Niels Andersen, som har beboet en ryttergård i Gårslev sogn. Han er ulovligt undvejet. Hvis han ikke indfinder sig igen, vil der gå rømningsdom over ham.

Søren Andersen Haar af Vester Nebel på vegne af Peder Sørensen Koed af Højen Stubdrup og Mads Pedersen ibidem på egne vegne fremlagde en kontrakt: Min søn Mads Pedersen har opfyldt sine 25 år --- efter hans sal. moder er tilfalden 200 slettedaler. Jeg har idag forundt ham 4 af mine bedste stude, som findes i min gård for 50 slettedaler. Jeg skal føde dem førstkommende vinter --- så bliver jeg ham ikke skyldig uden 100 slettedaler. Hvis jeg dør, skal han betales af mine bedste og bedste midler, før end min hustru og mine børn kan arve noget. Sønnen skal til gengæld give arveafkald.

25:

Skovrideren for Anst herred fremlægger rapport om ulovlig skovhugst.

25b:

Sandemænd (formand: Jep Jepsen Buch den yngre af Nagbøl) afgiver deres kendelse angående Niels Mikkelsen Hyrde i Gelballe hans hustru Dorete Ibsdatters døds årsag. Niels Hansen Kielde har været mistænkt for hendes død. Det finder de ikke bekræftet hverken af dokumenterne eller af deres egne undersøgelser.

26b:

Fredag den 6. august 1697:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip fører nye vidner i sagen om branden i Skanderup - Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen proteserer. Herredsfogeden spørger Daniel Philip, om han vil aflægge ed på, at han ikke havde kendskab til de nu indkaldte vidners vidnesbyrd ved første stævning. Det gør han.

Et vidne: Han var i Christian Mathiesens og Søren Jensens kammer (på Drenderup), hvor de blandt andet talte om branden. Jakob Pedersen Skovrider var der, og han sagde til Christian Mathiesen og Søren Jensen, at den dag, da branden skete, da fløj der en fugl over det hus, hvor samme ildebrand først blev antændt, og Jens Ibsen Skovrider befalede sin søn at hente ham en bøsse, som hang inde i hans hus og var ladet, og som drengen havde leveret ham samme bøsse, skød han dermed. Jakob Skovrider sagde, at han ikke vidste, om ilden kom deraf, men af de andre skud kom den ikke.

Videre vandt Christian Mathiesen, at de den 4. maj var inde i Jens Ibsens hus, da så han, at Jens Ibsen tog en lille flintebøsse og ladede krudt deri og stoppede for krudtet med blå og sagde, de ville skyde med bøszen til måls. Inde i kammeret var Jens Ibsen, Jakob Skovrider, Christian Mathiesen og Jens Ibsens hustru. Der havde også været 3 mænd af dem, som skulle syne, hvad træ der var hugget uforvist; men de var gået ud, før bøszen blev ladet.

Peder Hof spurgte: 1) om han kan gøre sin ed på, at de mænd ikke var i huset, eller om døren imellem køkkenet og stuen var tillukket uden folks ind- og udgang, mens han var der. - Det havd han ikke lagt mærke til. - 2) Til hvem han havde fortalt Jakob Skovriders beretning ---

Søren Jensen af Drenderupgård: Hørte, at Jakob Skovrider sagde, at han for sin person ikke skød, og at dersom ilden kom af et skud, så var det det,

som skovrideren skød efter fuglen. Dog han vidste det ikke, Gud vidste det bedst. Oberforsteren havde spurgt Søren Jensen, om han ikke havde hørt Jens Skovriders ord. Da sagde han jo.

Nogle vidner får ikke lov til at vidne, fordi de har vidnet før.

Jakob Pedersen: Han så ikke fuglen, men efter at han var kommet ind i Jens Ibsens stue og kom ud igen, da sagde folkene derudenfor de ord.

Peder Hof spurgte Jens Ibsen, om han ville tilstå det, som Christian Mathiesen havde vidnet, at han skulle have stoppet blå for krudtet i sin bøsse, eller om han kunne gøre sin ed derpå. Det tilbød han. Men det blev ham ikke tilsted imod edeligt aflagt vidne.

29:

Fredag den 13. august 1697:

29b:

Oluf Dreir på vegne af Elisabeth Sophia Rantzou sal. oberst Bassens og jomfru Helene von Bassen ctr. oberst Uttervig på Nygård. Vil nedlægge forbud imod, at han lader sit korn hjemføre, før end han har betalt korntiende. Den har hendes datter i fæste. - Uttervig vil have lov til at hjemføre sit korn, for det kan ikke blive stående så længe på marken, og vil derfor have afvist forbuddet. - Kendelse: For at kornet ikke skal blive udsat for stor skade, skal de to parter med hver to mænd lade kornet tælle, så det derefter kan blive ført under tag.

30:

Bertel Nielsen af Rugsted har stævnet ---.

Niels Jensen af Egtved: Før sidste fjendtlige indfald i landet har han i 2 år tjent Thomas Pedersen i Rugsted på den gård, som Berten Nielsen nu bebor. Da var der en vandsig --- Rugsted gade næst ved samme gårds nørre lade og --- dito sig dernedenfor ved toften ---

Jens Pedersen af Liim: Siden det fjendtlige indfald indtil for 13-14 år siden har Thomas Pedersen haft vandløbet af de 2 sige ind i sin gårds toft, og han tog også dyndet af sigene og førte det ind i sin gård.

Rasmus Kruse af Vranderup: Som Jens Pedersen.

Samtlige Rugsted mænd stod til vedermål.

30b:

--- Vaaben af Hjarup har stævnet --- ang. noget engslæt, som Anders Vaaben mener sig ---

Hans Knudsen af Hjarup: Nogle engslætter på Hjarup mark, som kaldes Tyreholm --- Kan mindes, at Anders Vaabens formand, Hans Gregersen, indavlede høet af de agerender, som ligger næst ved Tyreholms moseskifter, i over 30 år. I de 11 år, han tjente Knud Iversen i Hjarup, som beboede den gård, Knud Lauridsen nu bebor, da befattede Knud Iversen sig ikke med de skifter.

Knud Christensen af Øster Vamdrup: For 29 år siden tjente han Hans Gregersen i 3 år. Han indavlede høet fra de 4 skifter stakketjord.

Knud Lauridsen var ikke mødt.

31:

Regimentskriver Johan Hollænder på vegne af Vanderup lodsejere har stævnet Rasmus Kruse af Vranderup.

Alexander Leverentz fremlagde et syn på Vranderup grund, bestående af 7 poster. Det er indført på nr. 33.

Las Jessen og Peder Jessen af Ejstrup: For 40 år siden drog de fra Vranderup by. Den grund, som Rasmus Kruse nu har ladet bygge et hus på, lå til byens fælles gadejord.

Adskillige vidner: det samme.

Synsrapporten: 1) Et af Rasmus Kruse nybygget rytterhus. Det står på byens fælles gadejord. - 2) Ligeså kålhaven dertil. - 3) Noget jord, som skal tilhøre Jens Bjergs gård. Derom kan Rasmus Møller i Kolding og Las Jensen og Anders Jensen i Ejstrup bedst give forklaring. - 4) --- 5-7) Forskellige jordstykker, som Rasmus Kruse har taget i brug, men som tilhører fællesskabet.

34:

Fredag den 28. august 1697:

Anders Juel af Fredericia på vegne af oberst Üttervig ctr. oberstinde von Bassens ang. korntiende (nr. 30). Mener, at hendes forbud skal underkendes.
- Retten kender forbuddet gyldigt. Opsat 4 uger.

34b:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen har stævnet Rasmus Kruse af Vrandrup, som skal fremvise hjemmel til sin gård. Denne beder om 14 dages udsættelse.

Bertel Nielsen af Rugsted (nr. 30). Man har synet en rende på Rugsted gade, som var tør --- Vandet havde haft sit fald ind i Bertel Niensens gårds toft. Det blev forhindret ved en opstemning af små sten og grus etc.

35:

Jes Pedersen af Lime på vegne af amtmanden fører vidner ctr. Jakob Andersen af Vester Gesten angående hans søns Anders Jakobsens død.

En kvinde: Da hun med andre kvinder lagde drengen i ligkisten, efter at hans moder tilforn selv havde sat og bundet på, hvad der var om hans hoved, da så hun ingen mangel ved hans legeme andet end, da de rørte ved ham, da løb blodet ud af hans næse.

Gunder Jakobs, drengens moder: Kender ingen anden årsag til drengens død end naturlig svaghed.

36:

Jes Pedersen af Lime på vegne af amtmanden fremæskede de 8 sandemænd (formand: Mikkil Hansen af Jerlev), der var blevet opnævnt til at udlede sandhed om den fremmede tyske karl Rudolf Clars død. Formanden fremlagde deres afsigt: Jens Mogensen har været mistænkt. Men de er nået frem til, at Rodulf Clar har haft en naturlig svaghed.

36b:

Fredag den 27. august 1697:

Blandt de 8 mænd: Thyge Andersen og Knud Christensen Buch i Hjarup.

Bertel Nielsen af Rugsted angående det omtvistede vandløb. Opsat 8 dage.

Daniel Philip Rask på vegne af regimentskriver Anders Rask har stævnet Jakob Pedersen i Almind, forordnet skovrider i Brusk og Jerlev herreder angående de ord, han skal have talt med oberforsteren, da de var på udvisning sammen, om branden i Skanderup.

Peder Hof af Ribe på vegne af Jens Ibsen fremlagde en landsdommerstævning til den 30. september. - Retten kender, at ingen videre lovmål i sagen kan føres her.

37b:

Daniel Philip Rask på vegne af regimentskriver Anders Rask ctr. Jørgen Nielsen af Gelballe. Fremlagde en resolution af 4/8 af sessionen i Ribe: Når denne bonde beviser med feltskærers attest kvinden at være frisk, og at hun ikke af dette slag død skulle, kan han af den iværende forhaft løs komme. Imidlertid har regimentskriveren ham ved lov og ret for sine begangne gerninger at forfølge. --- hustru Kirsten Hansdatter. --- med hug og slag, som de i deres eget hus skal have gjort sagesløs kvinde --- er Thomas Hansens hustru i Gelballe, da hun kom ind til dem, og da medhandlede hende således, at hun næppe med livet kom derfra, så og hvad ord Jørgen Nielsen på grandestævne har talt imod Thomas Hansen. - Thyge Ursin repræsenterer Jørgen Nielsen.

Synsmænd: Blodet gik ud af hendes ene øre, og hun havde ingen hue eller klæde på hovedet.

Peder Pedersen, som tjener Niels Poulsen: Om morgenen tidligt den dag, da Thomas Hansens hustru var blevet beskadiget, da så han, at hun kom gående ud af Jørgen Nielsens dør og græd og klagede sig. Hun havde sin hue i den ene og holdt ved hendes skørt, som var løst om hende, med den anden hånd. Hun var blodig i hovedet. Han spurgte hende, hvad hende skadede. Hun svarede, at de havde gjort det derinde. Men hun navngav ingen.

Hans Bull: Hun kom ind i hans hus med sit åbne hoved og sin hue i den ene hånd og skreg og klagede og sagde, at Jørgen Nielsen og hustru havde slået hende.

Til et af vidnerne har hun fortalt, at hun gik ind for at låne noget ild. Da slog Jørgen Nielsens hustru hende, og hendes mand sprang af sengen og satte kroge på døren og slog hende under øret. Siden vidste hun ikke, hvor det gik til. - Hun har ikke været af sengen eller sin mand til nytte, siden hun fik skaden, hvilket også har forårsaget hende mand stor skade i hans næring og bjergning.

Daniel Philip Rask fremlagde en skriftlig sigtelse fra Thomas Hansens hustru, beediget. Thyge Ursin mente ikke, at denne ed kunne modtages, men at Jørgen Nielsen skulle have lejlighed til at befri sig med ed, siden ingen af vidnerne har set ham begå volden. Dette blev tilsted ham. Han aflagde ed på, at han intet ondt havde gjort Thomas Hansens hustru. Men som hun og hans hustru havde hverandre i håret, da skilte han dem fra hinanden. - Jørgen Nielsens hustru, Kirsten Hansdatter, tilstod. - Daniel Philip begærede at hun blev sat i forvaring. Herredsfogeden svarede, at det måtte han søge amtmanden om.

40b:

Et syn efter forhen afhjemlet varsel blev opsat i 3 uger.

41:

Korporal Peder Frederiksen, logerende i Lejrskov, fremlyste en lille, sort, gammel hest og en brunstjernet stor ung hest, som rytteren for nogen tid siden havde optaget to karle med. De bortrømte fra hestene.

Fredag den 3. september 1697:

Uluf Olufsen Unger af Nyby på vegne af løjtnant Jokum Clausen i Vejen og interessenter ctr. Laurids Jensen i Lille Anst ang. uhjemmels afslæt og bortførelse af Vejen selvejeres grund i Vorup mark. Fremlagde tingsvidne af Gørding og Malt herredsting: Vidner har set, at Laurids Jensen har læsset hø på sin vogn i Sdr. Vorup mark og er kørt bort dermed over åen. - Thyge Ursin på vegne af Laurids Jensen nægter ikke, at han har slået en del græs på Vorup mark, men fremviste hjemmelsbrev fra Jens Thygesen og Laurids Perderson. Kan Oluf Unger bevise, at græsset er slået på andres grund? - Opsat 14 dage.

41b:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen fremæskede Rasmus Kruses fæstebrev. Denne vil vide, hvad føje han har til at fremæske det efter så lang tid, helst efterdi der ingen fæstebreve blev udgivet, da han antog gården og var rytter for gården, som rytterforordningen udviser. Hans Nielsen begærer at se den forordning. - Opsat 14 dage.

42:

Thyge Ursin på vegne af Rugsted mænd ctr. --- Bertel Nielsen. Nye synsmænjd opnævnes. Opsat 8 dage.

42b:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Kirsten Nielsdatter sal. Bertel Krogs i Bølling ang. det hus, han bebor i Jordrup samt deres derom gjorte forening. - Vidner: Noget rug er blevet ham frahøstet. - Hans Sørensen i Knudsbøl og Christian Randulf i Jordrup har talt med Kirsten Nielsdatter om det hus, Jens Ibsen har lejet for 12 slettedaler årligt, og han skulle godtgøres skatter og afgifter for huset, og han skulle få høsten af dette års sæd, hvorimod han skulle betale sædekornet eller lige så godt havre i husets jord igen, når han huset kvitterede, og han skulle holde husenes lervægge ved magt, så måtte han bo der, så længe han lystede. De skulle opsig hinanden i rette tid efter loven.

43b:

Christen Carstensen af Hjarup fremlyste en hvid galt, som han har fundet i sit korn søndag morgen.

Thyge Ursin på vegne af amtmanden har indkaldt sandemænd (se fol. 23) i sagen ctr. Jakob Andersen Risbøl i V. Gesten ang. sal. Anders Jakobsens døds årsag. - Sandemændene lagde først fra sig 2 tingsvidner, som de havde fået i retten. De blev oplæst. - De fremlagde deres skriftlige vidnesbyrd: --- slag, som hans fader --- dog kan vi ej med god samvittigheds sandhed sige eller skønne, at forn. Jakob Andersen med sin fri vilje eller forsætlige tanke

til at skade eller dræbe sin søn sligt gjort haver. Men er sket af ulykkelig våde, som i loven 6-11-1 ommeldes.

44:

Fredag den 10. september 1697:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen ctr. Rasmus Kruse i Vranderup. Andre lodsejere har søgt ham angående byens gadejord og fælles græsning. Opsat 8 dage.

Oluf Olufsen Unger af Påby på vegne af løjtnant Jokum Clausen og andre interesserede selvejere i Vejen æskede dom (se fol. 41) ctr. Laurids Jensen i Anst. Opsat 14 dage.

45:

Thyge Ursin på vegne af samtlige Rugsted lodsejere ctr. bl.a. Bertel Nielsen i Rugsted. De skal bevise adkomst til det gadeflod af Rugsted gade, som føres ind i hans toft. - Rapport fra synsmænd. - Mikkell Andersen i Bølling: I de 6 år, han tjente forrige herredsfoged sal. Bertel Krog i Rugsted, havde det vand, der flyder ned ad Rugsted gade, sit løb i byens gadedam, og når det løb deraf, havde det sit løb øster ned ad gaden i stokbrodammen, uden når stort vandløb kom, da undertiden gik Thomas Pedersen ud og stemmede en del deraf i hans toft, dog imod de andre bymænds tilladelse. Thi sal. Bertel Krog sagde ofte, at vandet skulle have sit frie løb ned ad gaden, såsom han derpå havde forhvervet dom. Mens Mikkell Andersen tjente Bertel Krog, blev ingen dyndhuller ryddet på gaden, men når de ville rydde gadedammen, da lod hver mand med sine heste og vogne tage sin del deraf. - Oluf Jensen af Boerlev: Har tjent Bertel krog i 2 år i Rugsted. Da forholdt det sig, som Mikkell Andersen har vidnet. - Synsrapport: hvis Bertel Nielsen alene skal have gavn af vandet, er det de andre til stor skade.

47:

Fredag den 17. september 1697:

47b:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask på vegne af rytterbonden Thomas Hansen i Gelballe. - Opsat 3 uger.

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen på vegne af Vrandrup lodsejere ctr. Rasmus Kruse. Opsat 3 uger.

Samme ctr. Rasmus Kruse. Rasmus Kruse fremlagde en trykt forordningsbog, hvoraf blev oplæst forordning af 5/10 1672 om ryttergodset, 3. artikel samt nogle andre artikler, der befrier rytteren som gårdhaver fra fæstes udgifter. - Opsat 3 uger.

48:

Anders Juul af Fredericia på vegne af oberst Üttervig ctr. Elisabeth Sophia Rantzau til Tonderup og hendes elskelige datter jomfru Helene von Bassen - -- korntiende --- Samtlige Starup sognemænd skal vidne, om Nygård nogen sinde har givet tiende. Ingen tiende er givet af Nygårds kornavl i kærven, men om der er givet tiende i rent korn, ved vidnet ikke. - Har Nygård status som en fri, privilegeret herregård, eller har dens beboere nydt den for visse rytterportioner som andet kgl. ryttergods?

49:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden ctr. Jens Mogensen i Amnitsbøl ang. den døde Rudolf Clars midler. Stævningen er ugyldig, fordi regimentskriveren ikke er stævnet sammen med rytterbonden.

Fredag den 24. september 1697:

Sal. Bertel Jensen (Krogs enke) --- Synsmænd har synet den ejendom, skovrider Jens Ibsen bebor ---

50:

Oluf Olufsen Unger af Nyby på vegne af løjtnant Jokum Clausen og

interessenter ctr. Laurids Jensen i Lille Anst. - Dom: Laurids Jensen har fremlagt hjemmel, og det er ikke bevist, at han har slået hø af andre enge end dem, hvor han havde tilladelse. Han frikendes. - Løjtnanten forbeholder sig regres til hjemmelmændene.

Søren Nissen Krage og hans hustru Gunder Hansdatter (med børnene Nis Sørensen Krage, Hans Sørensen Krage den ældre, Peder Sørensen Krage og Hans Sørensen Krage den yngre) lovbyder deres gård til Gravers Dynesen af Store Anst og hustru Dorete Sørensdatter, deres datter..

(Opslaget 50b-51a mangler på mikrofilmen).

51b:

Søren Nissen Krage fremlagde en kontrakt med Gravers Dynesen. Han er gift med Søren Nissen Krages datter Dorete Sørensdatter.
Aftægtsbestemmelser.

53:

Jens Sørensen Grøn af Jerlev på vegne af Johanne Joensdatter, sal. Thomas Hansens efterleverske i Ødsted, har stævnet Mads Lauridsen i Ødsted med hans 2 myndlinge, Maren Thomasdatter og Anne Thomasdatter, til lovbydelse og skøde. --- Hans Thomsen får skøde på den halve gård, som hans forældre, Johanne Joensdatter og hendes sal. mand Thomas Hansen, har ejet og beboet. Medejer bliver hans trolovede fæstemø Kirsten Pedersdatter ibidem, hvis fader er Peder Jensen.

54:

Skødet.

54b:

Fredag den 1. oktober 1697:

Rådmand Mathias Ras af Kolding ctr. Erik Christensen i Seest og Mads

Eriksen og hans søn Poul Madsen ibidem samt Niels Mikkelsen i Seest og Peder Madsen ibidem, som på sin hustrus vegne er sal. Christen Smeds arvinger, for gæld til sal. rådmand Morten Pedersen i Kolding. - Erik Christensen nægtede at være Morten Pedersen noget skyldig og fremlagde til bevis en obligation. Niels Mikkelsen nægtede sig også skyldig. - Opsat 14 dage.

56:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen på vegne af Vranderup bymænd ctr. Rasmus Kruse. Opsat 3 uger.

Samme ctr. Rasmus Kruse om hans gårds fæste. Opsat 3 uger.

56b:

Samme fremlagde en skrivelse:

- 1) Laurids Nielsen Tyboe af Jordrup er undvejet og har med sig taget en ko, en vogn og andet, som var ved stedet. . Han efterlyses.
- 2) Den rømte har efterladt sig 2 bæster og korn i laden. Gården opbydes til fæste.
- 3) Søren Sørensen er rømt fra en ryttergård i Gårslev. Han efterlyses.

57:

Hans Nielsen fremlagde på vegne af regimentskriver Anders Rask en skrivelse: Så ugerne af enhver må fornemmes, hvorledes det en møller navnl. Rasmus Pedersen, tilforn boet i Donslund mølle udi Vorbasse sogn i Koldinghus amt beliggende, skal have gjort sig til en mordbrænder og for nogen tid siden --- afvigte sommer nattetide skal have stukket ild på ovenmeldte mølle, så den ganske blev afbrændt, og des beboende næppelig med deres liv udkom. Og som stærkt spargeres, bemeldte mordbrænder ikke sit --- og brandmorderiske forsæt nær tilfulde skal have bragt, men ladet iblandt folk udfalde, det han deromkring liggende naboers gårde og huse ligeledes om nattetide med ildsantændelse vil begegne, hvor iblandt findes mestendel af Hans Maj.s ryttergods. Da som samme person skal have holdt sig (siden ulykken skete) i skjul, sær udi klidte, hede, moradser og deslige

steder, så man ej om hans tiltagen værelse videnskab kunne erlange, helst og fordi han byer, sogne og herreder igennemstrygede og omkringløb, færdig enhver ulykke at tilføje, som endnu i disse tilstundende lange, mørke nætter må grues og skrækkes for. Til den ende jeg på Hans Maj.s ryttergodses vegne, dets skade at forhindre lader dette udgå til alles og enhvers videnhed og oplysning, om nogen ermeldte brandmordiske person neml. Rasmus Pedersen Møllers ophold og værdsted kunne være vidende, de da sådant mig ville tilkendegive, enten det hans person dem kunne forekomme, eller og de den kunne vorde overmægtig, da samme ville fastholde og udi forvaring tage, indtil jeg derom med allerforderligste kunne blive sligt adviseret. Hvorimod jeg til recompens (den, som sådant kan formå) udlover at give otte Rigsdaler --- beder om at få det oplæst 3 tingdage efter hinaden. - Det er blevet læst 1. oktober og 24. september.

Kontrakt mellem Søren --- --- Pedersen.

--- fremstod Søren I--- Koedsen af Højen Stubdrup på den anden side --- kundgjorde, at som det har behaget den almægtige, gode Gud ved pårørendes fælles venners vel--- råd og samtykke til ærlig ægte kærlighed at sammenbinde bemeldte Peder Sørensens søn Mads Pedersens og forn. Søren Iversens datters Mette Sørensdatters hjerter, så er de derom på begge --- sider i den hellige Trefoldigheds navn på de høje og --- øvrigheds gode behag kærligt, venligt og vel kontraheret og forenet således, at Søren Iversen med egne og samtlige vedkommendes fulde fri vilje, vel beråd hu og samtykke har opladt og afstanden fra sig og sin hustru Karen Sørensdatter og til forn. Mads Pedersen af Højen Stubdrup samt hans bemeldte kære fæstemø Mette Sørensdatter den kgl. maj. gård i Vork --- Søren Iversen hidindtil i fæste haft og med hans omrørte --- hustru beboet haver. - Aftægtsbestemmelser.

58:

Fredag den 15. oktober 1697:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Claus Pedersen i Ferup og hans hustru til med deres ed at vedkende sig de to puder, de har tilegnet sig hos rytter Jens Brutlach i Ågård. - Vidner er indkaldt. Rytter Nikolaus Sørensens hustru i Ferup skal vidne om, hvad hun har hørt i stokkehuset af

den arresterede rytter Peder Jensens mund. Nogle skal vidne om de sengeklæder, som Claus Pedersen i Ferup skal være frastjålet, om de efter Jens Brutlachs påberåbelse for 6 år siden har set de 2 puder på hans hustrus seng i Ågård, da hun lå i barselsseng. Nogle skal spørges, om de kan bekræfte, at rytterens hustru købte puderne i Middelfart marked for 13-14 år siden.

Claus Pedersen og hustru er ikke til stede, så deres edelige vedkendelse må ske næste tingdag.

Jens Poulsen af Ferup: Da der blev talt om, at Claus Pedersens sengeklæder vaqr stjålet, da sagde Laurids Madsen bl.a. til forn. Jens Poulsen, at eftersom Jens Poulsen var mistænkt, da dersom et vidne kunne hjælpe, skulle Jens Poulsen være fri. Noget efter, da han gik i Laurids Madsens arbejde, beklagede denne, at han havde talt om, hvem der havde taget sengeklæderne, thi af den grund havde han stor ufred i sit hus med sin indkvarterede rytter.

Sidsel Thomasdatter: Da hun sammen med Nikolaus Sørensens hustru var i stokkehuset, da spurgte Nikolaus Sørensen, om Claus Pedersen havde fået sine sengeklæder igen. De svarede nej. Dertil svarede Peder Jensen, som også sad i arrest: "Få han skam for det. Thi dersom han havde bunden sig ved ---

Regimentskriveren spurgte Laurids Madsen, af hvad for folk han sligt havde hørt. - Han kunne ikke navngive nogen. Det bekræftede hans hustru Mette Sørensdatter.

Jens Andersens hustru Gertrud Christensdatter: Sidste vinter ved juletid, da rytter Peder Jensen var drukken, sagde han til hende, at det var muligt, Clausens og hendes søsters sengeklæder var kommet til Ågård; men hvem véd det.

Regimentskriveren begærede, at den arresterede rytter Peder Jensen ville vedstå den bekendelse, han har gjort ved krigsrettens forhør angående, hvad Jørgen Guldsmed i Vejle og Barbrad Huekone har købt af Tulle Pedersens frastjålne midler. Han tilstod ledig og løs det, som han har bekendt for krigsretten: At Jørgen Henriksen Guldsmed havde købt 3 af Tulle Pedersens små guldringe, som en sten var i den ene, af Else Mikkelsdatter i Vejle. Og Peder Jensen havde selv leveret hende samme ringe til at sælge, og en del øvrigt af Tulle Pedersens frakomne tøj købte Barbra Huekone af Peder Jensen selv.

60:

Regimentskriver Anders Hansen Rask, syn og taxering --- læder --- løsholte --- et hus' træværk -- tømmerensnamd for huset at opføre --- tækkeren --- plitzfolk ---murmester ---

61:

Fredag den 22. oktober 1697:

Regimentskriver Johan Hollænder (sagen om puderne) --- Kaptajnløjtnant Rode fremstillede en rytter, Jens Brutlach, der fremviste 2 små, hvide hjemmegjorte bolster sengepudder, som var forseglet af kaptajnløjtnanten hos Jens Brutlach. Det er dem, som Claus Pedersen af Ferup og hustru Anne Christensdatter vedkender sig som frastjålet den 12. januar 1696. Hvorimod rytter Jens Brutlach tilstod, at puderne med rette tilhører ham og hans hustru, der lovligt har købt dem på Middelfart marked for ca. 11 år siden. -- - Der var ingen, der på vegne af regimentskriveren var mødt for at høre vidner eller at tale noget i sagen. Derfor er Jens Brutlach frikendt for regimentskriverens stævning.

61b:

Rådmand i Kolding Mathias Ros (se fol. 55) ctr. Mads Eriksen, hans søn Poul Madsen og Peder Madsen på vegne af sal. Christens Smed og Niels Mikkelsen --- i Seest for gæld efter sal. Morten Pedersen. Opsat 8 dage.

Mads Christensen af Vester Vamdrup på vegne af Vester Vamdrup bymænd har stævnet Horskær, Habdrup og Knurborgs lodsejere til forbud mod bæsters og kvægs græsgang, lyngslæt, skovhugst m.m.

62:

Fredag den 29. oktober 1697:

Oluf Dreir på vegne af oberstinde sal. von Bassens har stævnet oberst von Üttertvig. Fremlagde et forbudsvidne af 13/8 og en dom af 20/7 og en

beskikkelse med oberstens påtegning. Begærede dom. Opsat til 6. uges dagen.

62b:

Sr. Mathias Rofs sag opsat 8 dage.

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen (se fol. 44, 47 og 56) på vegne af Vranderup bymænd ctr. Rasmus Kruse. Denne fremlagde en landsdommerstævning. Sagen er indstævnet til landstinget i februar 1698. Derfor kan ingen dom afsiges her, før sagen har været i landstinget.

63:

Hans Nielsen æskede dom over Rasmus Kruse for hans fæstebrev og beboelses hjemmel. - Dom: Rytterforordningens artikel 3 siger, at rytteren, som gård haver, skal have den uden fæste og deslige afgifter --- (vistnok noget om, at han har genopbygget en forfalden gård) --- med arméen udkommanderet mod kongens og rigets fjender i Pommern, for Wismar, for samme gård, og han efter udstanden møje og hjemkomst af krigen samt hans afskeds erlangelse hans i Vranderup beliggende gård på egen bekostning forsvarlig, som den endnu er, har ladet bebygge, vedligeholde og dens udgifter uden nogen forkortelse eller restance svarer, og der således nu på 24 års tid i rolighed, uden al last, klage eller tiltale for des beboelse og brug nydt, besiddet og brugt haver og i alle kommissioner det godkendt, at han bebor sin ryttergård, og hans navn findes i krigsjordebogen og i landmålingsmatriklen. Intet er iretteført, så Rasmus Kruse kan frakendes sin gård. Han bør nyde sin gård uden videre fæste.

63b:

Fredag den 5. november 1697:

Gravers Dynesen af Store Anst vedstod, at som hans kære hustru Dorete Sørensdaters fader Søren Nissen Krage --- udstedt 6/7 1667 til Peder Sørensni Glibstrup --- 36 slettedaler --- Et beløb skal blive stående ubetalt

hos Gravers Dynesen i 10 år. Der er givet pant til Hans Pedersen i Glibstrup i en otting selvejerjord. Når de 10 år er gået, skal 100 daler betales til Hans Pedersen. Søren Pedersens pantebrev skal være ophævet.

65:

Fredag den 12. november 1697:

Daniel Philip på vegne af regimentskriver Rask ctr. Jens Ibsen skovrider. På dennes vegne Peder Hoff af Ribe. - Kendelse: Daniel Philip påberåber sig en landstingsdom og tilladelse af 30/9, hvor ham skal være tiladt videre vidner i denne sag at føre, og en sådan tilladelse dog ikke er fremlagt i retten. Derfor kan jeg som en ringe sættemer (Thyge Ursin) ikke forstå mig at tilstede vidner til forhør.

66:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Laurids Nielsen Tybo, der er borttrømt fra Jordrup. Sætter i rette, at han bør pågribes og udleveres til regimentskriveren og holdes i arrest, indtil han betaler de kgl. forstrækninger og restancer og anden gæld. Opsat 14 dag.

66b:

Herredsfoged over Gørding og Malt herreder Andreas Nielsen Saabye har stævnet Otto Knudsen og hans søn Knud Ottosen i Hvexel til at påhøre vidner samt Peder Jensen m.fl. ibidem til at vidne om, hvad der er passeret på Hastrup birtketing den 21. oktober --- Saabye ville have læst en landstingsstævning --- Birkefoged Jens Ulf og Otto Knudsen ville ikke tilstede det --- men hart med råbende røst modstod, indtil fuldmægtigen på Hastrup, Laurids Fog, sagde til birkedommeren og de andre: "Giv dog lyd, og hør, hvad manden vil sige". Da blev der noget stille, så bemeldte Saabye, hvis ord ikke før for bulder og larm kunne høres, sagde, "Jeg begærer indført, at som jeg venter mig aldeles ingen ret sandheds oplysning af disse Otto Knudsens sammensankede vidner, til en fremmed ret, hvorunder ingen af dem er tingpligtige, begæres alene imod tilbørlig betaling beskrevet, hvad som i sagen passerer". Imidlertid han dette således begærede indført

(det dommeren dog ikke ville befale), hviskede Otto Knudsen sagte til skriveren --- som da straks skrev i tingbogen, hvad ---. Otto Knudsen sad for bordenden mellem fogeden og skriveren --- vidnesbyrd blev afsagt uden ed --- Hans Madsen af Seest og Niels Truelsen ibidem: De hørte og så, at Søren Nielsen, som var formand for Otto Knudsens vidner, fremkom for Hastrup birketings ret, trængte sig ind og trykkede Sr. Saabye til side, slog på bordet og sagde, han ville have sit vidnesbyrd aflagt ---.

69:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Tulle Pedersen m.fl. til at vidne ang. Claus Pedersens frastjålne sengeklæder i Ferup. Vidnerne kom ikke til forhør, fordi det var blevet for mørkt. Opsat 8 dage.

69b:

Regimentskriveneren Johan Hollænder bad stokkemændene drages til minde, at de havde hørt, rytteren Jens Brutlach sagde til ham, at han en tidligere tingdag havde gjort vold imod ham. --- og bad om at få i tingbogen indført, at Claus Pedersen indkom for retten og beklagede sig, at Jens Brutlach havde nu idag her uden for tingdøren truet ham og sagt, at han skulle få en ulykke, hviklet Claus Pedersen sagde at kunne bevise med 2 mænd, som havde hørt det, nemlig Jens Jørgensen og Peder Jensen af Jordrup.

70:

Fredag den 19. november 1697:

Sagen om Claus Pedersens stjalne sengeklæder. - Kaptajnløjtnant Rode fremlagde klage til oberst Uттervig fra Jens Brutlach. - Vidner: Laurids Pedersen har hørt 2 ryttere tale sammen. Christen Skive spurgte Niels Eriksen, hvad han ville svare, om de ville anhæfte ham for sengeklæderne. Han svarede: Dersom bødlen stod over ham, ville han ikke sige det.

71b:

Hr. Peder Jensen Bjerg, sognepræst til Hjarup og Vamdrup menigheder, har

stævnet vidner til at forklare om den rettighed, som sognepræsten i Hjarup årligt har nydt af den gård i Vester Vamdrup, som Niels Lauridsen og Peder Rasmussen bebor. - Hans Madsen i Skanderup er for svag til at møde i retten, men har vidnet, at 10 år før sidste fjendtlige indfald, da sal. hr. Poul Sørensen var præst i Hjarup, da fæstede Hans Madsen af præsten den gård i Vester Vamdrup, som Niels Lauridsen og Peder Rasmussen nu bebor. - Jep Hansen af Hjarup kan mindes 40 år. Gården har været regnet for præstens annexgård.

73b:

--- Jensen af Jerlev fremlyste en sorthjelmet stud.

Fredag den 26. november 1697:

Regimentskriver Johan Hollænder fremlægger synsrapport på den halve gård i Jordrup, som Laurids Tybo sidst frarømte og efterlod øde, og som Mads Madsen nyligt har fæstet. Gården er forfalden. Tømmer vil koste 44 rdl.

74:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Laurids Nielsen Tybo. Opsat 8 dage.

Jens Pedersen af Oustrup på vegne af postmester Hans Lund ctr. Staffen Munch, degn i Vorbasse, angående nogle får, postmesteren skal have købt af ham og penge på hånden leveret ---

74b:

Fredag den 3. december 1697:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. rytteren Jens Brutlach i Ågård angående hans beskyldning og hans trussel på tingstedet. - Jens Brutlach fremlagde et indlæg: indskyder sig til krigsretten. - Vidner: Da de for 14 dage siden var stokkemænd, da hørte og så de, at regimentskriveren sad ved tingbordet på bænken og havde at forrette. Da sagde Jens Brutlach, at

regimentskriveren en tingdag tilforn havde gjort ham vold, idet han havde forhindret ham i at føre sine vidner og skudt dem ud fra retten. Og den 12/11 stod Claus Pedersen og Jens Brutlach og snakkede sammen uden for døren. Da sagde Jens Brutlach: "I skal få en ulykke, inden vi skilles ad". - Jens Brutlach sagde, at det var hans hund, han sagde det til. Men vidnerne havde hverken set eller hørt nogen hund dér.

75:

Regimentskriver Johan Hollænder æskede dom over Laurids Nielsen Tybo.
- Dom: Han bør undgælde som en rømningsmand.

75b:

Sag ctr. Thomas Hansen og Hans Iversen i Gelballe ang. deres klammeri og slagsmål i rytter Claus Rolfs hus på Sct. Mikkelsdag.

Fredag den 10. december 1697:

76:

Anders Juel af Fredericia på vegne af oberst Üttervig, der er søgt af oberstinde von Bassens angående korntienden. Amtmanden har beordret, at Daniel Kellevig skal være sættestemmer ved domsafsigelsen. - Ingen mødte på vegne af oberstinden. Opsat til 7/1.

Fredag den 17. december 1697:

Sagen ctr. Thomas Hansen og Hans Iversen i Gelballe.

Alt foreskr. og ej videre her for retten på Anst, Jerlev og Slavs herredsting etc.

(Mikrofilm 30017)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1697-99

(Tingbogen er temmelig stærkt beskadiget. De misfarvede partier er uden tvivl mere læselige i originalen end på mikrofilm)

1698

76b:

Fredag den 7. januar 1698:

Daniel Kellinghusen, rådstue- og byskriver i Fredericia og herredsskriver i Elbo, Brusk og Holmans herredsting, er sættefoged i følgende sag:

77:

Ingen er mødt for oberstinde von Bassens i sagen ctr. oberst Üttervig om korntiende. - Dom: Han frikendes for hendes tiltale.

77b:

Fredag den 14. januar 1698:

Thyge Ursin ctr. Hans Hansen i Seest ang. en ulovlig pantning, han i Jakob Staffensens hus ibidem den 17/12 skal have forøvet, samt hans overfald på Jakob Staffensen samme dag ad aften i Mikkel Skovløbers hus. Han fremlagde en klage fra Jakob Staffensen til amtmanden, der har anordnet Thyge Ursin til at sagsøge Hans Hansen.

Vidner: I forrige åringer havde de givet adskillige havrekærver til en og anden betjent, og de havde pålagt alle grander, at sligt ej mere måtte ske, såsom det var de menige bymænd til skade. Nogle havde forset sig imod

den vedtægt og givet skovrider Jens Ibsen en havrekærv. Da enedes alle bymænd om at pante for samme forseelse, hvorefter de tilstedeværende først pantede Hans Pedersen --- for en potte brændevin, som de fordrak i Hans Hansens hus. Derefter fulgtes de samtlige om til Jakob Staffensen, som hverken var hos dem ej heller var hjemme samme tid, enddog han selv var oldermand, og da de alle var kommet ind i hans gård, blev de medfølgende grander stående i gården, og Hans Hansen, som var i oldermands sted, gik ind i salshuset og kom ud igen med en sølvskål, hvorom de hosværende blev til---- at ville derpå fordrikke en potte brændevin i Mikkel Skøvløbers hus. Men som de derind kom derind, da var der intet at få. Imidlertid kom Jakob Staffensen --- også derind og sad lidt fra skorstenen. Så sprang han op og sagde, "Djævelen fare i eder, om I ikke drikker så meget på min sølvskål, som den er værd". Hans Hansen svarede, " I selv få det, fordi I selv haver lagt det på og enddog ikke ville følges med at pante. I det samme greb Hans Hansen til Jakob Staffensen for hans bryst og stødte ham ned i stolen, som han tilforn sad på. Straks stod Jakob Staffensen op og gik ud af døren. - De fik brændevinen i Hans Smeds hus i Seest, hvor sølvskålen forblev pantsat.

79:

Da dagen er forløben og natten påhænger, så beror de øvrige vidner til næste tingdag.

Fredag den 21. januar 1698:

Thyge Ursin på vegne af Jakob Staffensen ctr. Hans Hansen. Opsat 8 dage.

79b:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Søren Nielsen Vestergaard i Verst for lejermålsbøder.

Fredag den 28. januar 1698:

Thyge Ursin på vegne af Jakob Staffensen ctr. Hans Hansen. Opsat 14 dage.

Jakob Andersen af Nagbøl har stævnet Nagbøl og Dollerup grander til synsmænds opkrævelse. Skovhugst.

80b:

Fredag den 4. februar 1698:

Skovrider Jens Ibsen er stævnet af regimentskriver Johan Hollænder, som ikke er mødt.

Thyge Ursin på vegne af amtmanden ctr. Thomas Hansen og Hans Iversen i Gelballe ang. slagsmål. Sagen beror, til der foreligger nyt, lovligt stævнемål.

Samme stævner Hans --- for ulovlig skovhugst. Opsat 8 dage.

81:

Samme på vegne af Hans Rasmussen Lemming, forrige vadestedsrider har stævnet Otto Sørensen i Kragelund m. fl. for gæld og Jørgen Pedersen, som har forladt sin tjeneste før faredag. Denne vil aflægge ed på, at sagsøgeren har haft ham i sin tjeneste så længe, som han og hans hustru ønskede det. Opsat 14 dage.

81b:

Jens Ravn af Horstrup, amtmandens fuldmægtige, ctr. Christen Paaskesen i Knudsbøl for ulovlig skovhugst. Skovløber Laurids Grøn har optaget ham med træ i Egtved skov. Efter stubbenes udvisning var træet hugget på Mads Jensen Dues skovskifte. Opsat 3 uger.

82:

Læst kgl. forordning om ny vægt og måls indrettelse i Danmark og Norge.

Lørdag den 12. februar 1698:

Peder Bennetsen af Kolding fremlagde en stævning fra Rasmus Kruse til en del vidner i en sag, som Vranderup grander har anlagt imod ham om noget jord. Herimod mødte regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Alexander Leverentze, som fremlagde landsdommerens contrastævning, hvorfor ingen vidneførelse må foregå her ved retten.

82b:

Alexander Leverentze på vegne af regimentskriveren spurgte Søren Nielsen af Verst, om han godvilligt ville betale sine lejermålsbøder både for sig selv og kvinden. Søren Nielsen bad om nåden og ikke om retten, bekendte vel, han sig som en arm synder ved lejermål havde forset, men det var ham umuligt at betale. Det førte han vidner på.

83:

Thyge Ursin på vegne af Jakob Staffensen fører flere vidner om udpantningen.

Laurids Jepsen af Hjarup gav til kende, at som næstafvigte den 21. januar i hr. Peder Bjergs hus i Hjarup i lystigt, godt og venligt selskab er talt nogle ord af Laurids Poulsen ibidem, som Laurids Jepsen da syntes, at de var talt ham for nær, så tilstod nu Laurids Poulsen, at han ej anderledes har talt samme ord eller nævnt ---- gør afbigt.

83b:

Fredag den 18. februar 1698:

Thyge Ursin er sætteskriver under Bartram Pedersens sygdom.

Jens Ibsen Skovrider angav Jørgen Mortensen i Jordrup for ulovlig skovhugst.

Lars Bensen Grøn af Egtved på vegne af Hans Rasmussen --- har stævnet en del mænd i Bække. Opsat 14 dage.

Samme for samme har stævnet Jørgen Sørensen --- i Bække. Opsat 14 dage.

Fredag den 25. februar 1698:

Bartram Pedersens søn er sætteskriver.

84:

Fredag den 4. marts 1698:

Thyge Ursin på vegne af Hans Rasmussen Lemming (se fol. 81). Debitorer fremlægger kontraregninger.

84b:

Fredag 11. marts 1698:

Jep Vedstesens af Skanderup på vegne af faderen Vedsted Mikkelsen på den ene side og Rasmus Knudsen ibidem på den anden side fremlagde et mageskifte.

Oluf Nielsen Buck og Thomas Hansen Ulf i Skanderup skal have synet noget jord.

85:

Fredag den 18. marts 1698:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Alexander Leverentz får opkrævet synsmænd til et syn i Knudsbøl.

85b:

Sag ctr. Jørgen Pedersen for ulovlig undvigelse, se fol. 81. - Opsat til 6. uges dagen.

Lørdag den 26. marts 1698:

Søren --- af Bølling har stævnet regimentskriveren til lovbydelse og skøde, som Søren Simonsen i Bølling agter at give sin stedsøn Niels Sørensen og hans hustru på den halve gård i Bølling. Stedsønnen begærede skøde for sig og hustru.

86:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige lader afhjemle syn på Hans Carstensen's halve gård i Knudsbøl. Der har været brand. Hans Carstensen stiller kautionister for gårdens vedligeholdelse.

87:

Hr. Peder Fride stævner Laurids Sørensen og Rasmus Nielsen i Jordrup, Hans Carstensen, Peder Knudsen og Christen Paaskesen i Knudsbøl for resterende korntiende. Opsat 8 dage.

Regimentskriver Johan Hollænder efterlyste 3. gang Mads Madsen, som havde fæstet en halv gård i Jordrup, men er ulovligt undveget.

Fredag den 1. april 1698:

Niels Knudsen af Nr. Bjert ctr. Knud Tøgersen og Anders Jensen af Refsinghoved for gæld. Opsat 14 dage.

Proklamation: Niels Hansen, fordem borger i København, er død. Alle, der kan have noget at fordre, tilsiges at melde sig med deres beviser til mig, Else sal. Niels Hansens, i mit hus i Kattestræde --- inden skiftet. Sign. Else Thomasdatter.

87b:

Thyge Ursin på vegne af Hans Lemming. Jørgen Pedersen af Bække fører vidner på, at han ikke har ladet sig leje til Hans Lemmings tjeneste for nogen bestemt tid, men arbejde for ham lejlighedsvist, når Hans Lemming begærede det. Men efter at Hans Lemming var rejst til Kolding og Jørgen

Pedersen efter hans befaling derfra var igen hjemkommet til Bække, til Hans Lemmings moder, som holdt hus for sin forn. søn, da tilsagde hun ham, at de ej længere havde hans tjeneste fornøden og havde intet at fli ham at gøre, hvorfor hun ej heller ville give ham videre øl eller mad, men han skulle gå hjem, eller hvor han lystede at være, fri fra hende og hendes søn i alle måder. Det tilbød Jørgen Pedersen sin ed på.

Dom: Thyge Ursin har ikke på vegne af Hans Lemming bevist, at Jørgen Pedersen har ladet sig leje i Hans Lemmings tjeneste for nogen bestemt tid, men Jørgen Pedersen har med sin corporlige ed erklæret, at han kun ydede lejlighedsvis tjeneste, og Hans Lemmings moder etc. --- Han frikendes.

88b:

Synsvidne om ulovlig skovhugst i Anst herreds skove.

89:

Fredag den 8. april 1698:

Som herredsfogeden Bertel Pedersen ej ved retten eller på tinget var til stede, og --- Bartram Pedersen sad ved tingbordet og havde opladt tingbogen, mødte ved tinget 8 tingmænd, som er (navnene), og efterdi kgl. maj. herredsfoged Bertel Pedersen ej mødte til stede og ingen på hans vegne lod sig finde i hans sted dommersæde og embede at forestå, så begærede herredsskriveren tillige med de 7 tingmænd, at den første ermeldte af de forindskr. otte tingmænd, nemlig Niels Nielsen Kloster i Hudsted, ville sætte sig i dommers sted retten at betjene og opsætte, hvad sager som idag at påkendes er hidstævnet, på det ingen sig over rettens ophold skal kunne med billighed have at besvære.

Derimod Laurids Knudsen af Vrandrup på egne og medinteresserede Vrandrup lodslejerers vegne, som til idag havde ladet hidstævne Rasmus Kruse og havde til stede sine vidner, som skulle afhjemle samme kald og varsel, spurgte Niels Nielsen Kloster, om han enten af vedkommende øvrighed havde nogen ordre at fremvise, at han retten skulld idag betjene og i forekommende sager dom afsige (eller) dem opsætte, eller om han sig slige --- myndighed på herredsfogedens vegne ---. Han svarede, at da han ingen fuldmagt havde, turde han heller ikke understå sig i at betjene retten med så

vigtige sager, som nu findes tilstævnet. Han vil kun fungere som en af de 8 mænd.

Alle sager opsættes til næste tingdag.

89b:

Fredag den 15. april 1698:

Daniel Philip Rask på vegne af regimentskriver Anders Rask fremlagde en landstingskendelse samt en ordre til regimentskriveren fra de høje herrer ved General Commissariatet --- Jens Ibsen skovrider --- at være skyldig --- Jep Christensen og Las Clemmendsen af Hjarup afhjemler stævning til skovrideren ang. branden i Skaderup den 4. maj samt til vidner, til skovrider Jakob Pedersen i Alminde. - Mette Christensdatter af Skanderup og hendes datter Anne Christensdatter tilbød deres vidne. - Peder Hof på vegne af Jens Ibsen protesterede: De to vidner skal have været til huse hos Peder Skræder, da ilden brød ud. Peder Skræders hustru bør heller ikke tilstedes at vidne --- Vil bevise, at Peder Skræders skorsten er årsag til branden.

Mette Christensdatter: Den 4/5 om morgenen tidligt gik hun ud af sit husværelse og gik til Hjarup der hos hver ærlig mand at bede om noget korn i Guds navn, og da hun udgik af Peder Skræders hus, var der aldeles ingen ild i samme husende i vestre skorsten, ej heller havde der været nogen ild dagen i forvejen. Men da hun igen kom hjem fra Hjarup, var huset afbrændt.

Datteren: Dagen før branden var hun gået til Vester Gesten og lå der om natten i hr. Skonnemanns hus. Ved ikke af, at der var tændt op, fordi hun tidligt om morgenen til frokost fik et stykke koldt smør og brød. ---

Kendelse: Da Peder Hof beskylder de to kvinder for at være sagvoldere til ildebranden, så kan de som mistænkte ikke aflægge ed på deres forklaring.

Jørgen Nielsen og Hans Iversen af Gelballe har været med hos Peder Harrebo i Skandrup at afhøre hans sengeliggende hustru Karen Harrebos: Den dag, branden opstod, gik hun ved middagstide, inden branden opstod, i Peder Skræders stue og blev der nogen tid. Da hørte hun, at der gik nogle skud af. Så råbte noget derefter folk ude på gaden, at de skulle komme ud, ellers ville de blive indebrændt. Samme tid så Karen Harboes, at ilden i Peder Skræders skorsten var efterlagt og tildækket. - Daniel Philip beder

om, at to dannemænd må gå til Karen Harboes at få hendes ed.

Peder Skræder: Den 4/5, som han var hjemkommet fra marken, kom Jakob Pedersen skovrider --- Da han forlod sit hus den morgen, var der ingen ild i hans arnested uden måske nogle få gnister i asken. --- Peder Hof mener, at hans og hans hustru Margrete Ulfs vidnesbyrd ikke bør tillades beediget.

Jakob Pedersen: --- vil erklære sig, når han bliver stævnet til sit værning, og vil have sine præentioner til Peder Skræder forbeholdt.

93:

Oluf Thomsen af Stiufuel på vegne af amtskriver Peder Pedersen Bubel ctr. Hans Jensen i Loft for resterende landgilde. - Opsat 3 uger.

93b:

Niels Sørensen af Bølling begærede af sin stedfader Søren Sørensen, at han nu ville give ham skøde, evt. med rettens tvang. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip ctr. Jens Ibsen. Tolv synsmænd opkræves.

94b:

Laurids Knudsen og medinteresserede fremlagede en stævning, der henviser til en landstingsdom --- den tvistige sag efter landstingsdommens indhold til hjemtinget bliver indstævnet, hvorfor hermed befales sognefoged Las Jessen i Ejstrup at nu straks idag at stævne Rasmus Kruse --- sign. Johan Hollænder --- ang hvad jord de fire lodsejere omtvises med Rasmus Kruse. Af landstingsdommen oplæses slutningen: Regimentskriveren har ført syn og vidner den 13. august. Rasmus Kruse har selv stået til genmæle og ikke stillet spørgsmål til vidnerne ejheller efter så lang tid ført andre vidner eller syn --- har han hindret rettens fremgang de andre bymænd til ophold og pengespilde. Han bør betale dem processens omkostninger med 16 Rdl. Og hovedsagen skal påkendes ved hjemtinget.

Irettesættelse: han har uden grund ledt sine naboer omkring mellem hjemting og landsting, og han skal foruden de 16 Rdl. bøde 8 Rdl. samt til

regimentskriveren 8 Rdl.

Rasmus Kruse fremlagde herimod en højesteretsstævning, hvor landstingsdommerne er indstævnet.

Der foreslås midneligt forlig for at hindre store omkostninger. Rasmus Kruse svarer, at dersom det kunne ske uden at være ham til skade, så var han vel tilfreds. Laurids Knudsen svarede, at han ikke havde fuldmagt til at forlige sagen, men både ordre og fuldmagt til at begære dom. Men han ville ikke være imod et forlig. Med henblik herpå opsættes sagen 14 dage.

97:

Rasmus Kruse har stævnet Laurids Knudsen, Peder Christensen, Jens Christensen og Peder Kromand, alle i Vranderup, samt Jens Madsen i Vranderup mølle med henblik på et nyt syn. De tidligere synsmænd er indstævnet. Opsættes 14 dage.

Til yderligere bevis om kald og varsels lovlige forkyndelse fremlagde Rasmus Kruse regimentskriver Johan Hollænders tilståelse deraf.

97b:

Fredag den 29. april 1698:

Laurids Knudsen m.fl. af Vranderup ctr. Rasmus Kruse. Denne har ikke givet dem nogen anledning til forlig, så de begærer endelig dom. - Dom ved sættefoged Poul Gjermandsen og tiltagne meddomsmænd: Tingsvidner og synsvidner er kendt ved magt af landstinget. Stævningen til højesteret forbyder ikke nogen dom ved hjemtinget. Det rytterhus, Rasmus Kruse har ladet opføre, står på Vranderup bys fælles gadejord imod de andre granders vilje og samtykke, og al jorden er kgl. fæstejord. Der henvises til lovens 6-15-17. Den eng, som Rasmus Kruse har besået ved Hjørdebjerg, hører til Laurids Knudsens gård. Rasmus Kruse bør levere den fra sig og betale Laurids Knudsen 2 Rdl. foruden, hvad leje deraf kan restere. Det af Rasmus Kruse indhegnede fælles gadejord til kålhav og anden jord bør han altsammen ---- 6 Rdl. samt bøde efter lovens 6-15-17 plus sagsomkostninger, til regimentskriveren 6 Rdl. En grund, som ligger til Jes Jensen Bjergs gård skal han lægge fra sig. Han skal have fyldestgjort

dommen inden 6 uger.

99:

Rasmus Kruse (se fol. 97) begærer opkrævet synsmænd til at syne det, der ikke blev synet ved sidste syn.

Carsten Hansen Smed af Knudsbøl begærede armodsvidne. Hans søns huse er brændt. Han er så aldeles ældgammel og skrøbelig, at han intet smedearbejde eller andet arbejde har kunnet gøre. Er henvist til gode menneskers hjælp.

99b:

Efter lovbydelse den 26. marts fremkom Søren Simonsen af Bølling og hustru Karen Nielsdatter og gav skøde til deres kære stedsøn Niels Sørensen.

100b:

Aftægtskontrakt mellem Søren Simonsen og hustru og Niels Sørensen.

101:

Fredag den 6. maj 1698:

Oluf Thomsen af Stiufuel på vegne af amtskriver Peder Pedersen ctr. Hans Jensen i Loft for resterende landgilde og hovningspenge. Opsat 3 uger.

101b:

Fredag den 13. maj 1698:

Daniel Philip på vegne af regimentskriver Anders Rask ctr. Jens Ibsen, skovfoged af Jordrup, ang. branden i Skanderup den 4/5 1697. Fremlægger skriftligt vidnesbyrd: Den 21. april 1698 bekendte Søren Deigaard af Øster Vamdrup, at Anders Lærke sammesteds på et grandestævne, før han kom til

tinget at vidne, sagde, at han den dag var hos skovrideren, hvor denne skød nogle skud mod en flyvende fugl, en glei eller ørn. Og hvis ildebranden var kommet af et skud, så var det det skud. - Dette blev oplæst i Anders Lærkes påhør. Og han vedstod, at han på grandestævne i en ædru forsamling havde sagt sådan. Og han bekendte, at fuglen da fløj midt imellem Peder Skræders og skov --- s huse.

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen protesterede.

Daniel Philip spørger Anders Lærke, hvorfor han den 28. maj 1697 ved sit vidnesbyrd ikke har sagt det, han nu har bekendt. Han svarer, at nogen tid før den 28. maj kom til hans hus med en skriftlig attest Laurids Jensen af Lille Anst og bad ham på Jens Ibsens vegne --- Så underskrev han den, efter at de andre havde underskrevet. Jens Ibsen var også selv hos ham og begærede, at han ville underskrive. Først ville han ikke, men da han havde fået en skoledreng, som kunne læse, til at læse den op for ham, og han da hørte, dens indhold var sandt, så skrev han den under. Ved det første tingsvidne syntes det ham unyttigt at omtale fuglen --- ---

Søren Deigaard er udeblevet fra tinget.

104b:

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen har stævnet Niels Nielsen i Gunderup vedr. syn på Peder Skræders hus samt Niels Closter i Hudsted og andre, som var stokkemænd den 28. maj 1697 (en af dem, nemlig Peder Christensen af Skødebjerg, er nu død). Han spurgte dem, om de ikke hørte, at han spurgte Niels Nielsen, der var fuldmægtig for regimentskriveren, om han ville tilstå Peder Hof syns opkrævelse vedr. Peder Skræders skorsten. De bekræftede at have hørt det.

106b:

Samme har stævnet Kirsten sal. Hans Ulfs af Skanderup og hendes søn Hans Ulf --- ubeviseligt --- Blandt andre er Thomas Bødker stævnet for hans usandfærdige angivende den 3. juli 1697.

Sættefogeden tilstedte en attest af Jakob Staffensen i Seest m.fl. af 12. juni 1697 påskrevet på landstinget. Mikkell Nielsen bekræftede sit vidnesbyrd om, hvor skovrideren stod og skød.

Peder Hof spurgte Hans Ulfs enke Kirsten Nielsdatter, om hun for

regimentskriveren eller andre har beskyldt Jens Ibsen for at have forårsaget branden. Hun svarede, at hun straks efter branden indgav sin supplik til kongen og deri anklagede Jens Ibsen for branden. - Har hun selv set Jens Ibsen gøre det? - Svar: Skaden var alt for øjensynlig, og beviseligheden ses af de i sagen førte tingsvidner. - Beskyldningen støttes af hendes søn og Peder Skræder.

Maren Nielsdatter af Knudsbøl: Hun tjente dengang Jens Ibsen --- --- Har aldrig før set en så farlig skorsten.

109b:

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen ctr. hr. Anders Horne i Nagbøl vedr. hans attest til Kirsten sal. Hans Ulfs af 3/6 1697 og hans indlæg til landsdommerne, hvori også meldes, at ingen var til stede under hans samtale med Jens Ibsen i Jens Kyds hus i Kolding. - Jens Ibsen vil aflægge sin benægtelses ed.

110:

Lørdag den 21. maj 1698:

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen fremstillede synsmænd. De har været i Jens Ibsens forrige gårds ruiner i Skanderup. Har målt fra det sted, hvor der den 4/5-97 skal være skudt og op til en hylde over et gærde i Gregers Thomsens toft nordøst for hans gård, hvor Mikkell Lauridsen, tjenende Gregers Thomsen, berettede for dem, at han stod den 4/5 og hvæssede stave. Synsmændene skulle lægge mærke til, hvor meget de kunne se af Peder Hof m.fl. som stod i gården. De kunne se hoved og skuldre, men den stok, han havde lagt over gærdet, kunne de ikke se.

111:

Samme ctr. hr. Anders Horne. Men præsten har allerede aflagt ed på sin attest for provsten. Derfor kan Jens Ibsen ikke aflægge moded.

111b:

Hans Nielsen Horskjær af Seest ctr. Hans Kjær og Anders Iversen i Seest for kontributioner, restance til amtskriveren. De skal enten betale restancen straks eller gøre gården ryddelig og afvige den. Det er meldt dem ved to beskikkelsesmænd. Anders Iversen har sagt, at han vil have noget af sin aftægt, og Hans Kjær sagde, at han ville (henholde sig til) den kontrakt, som de gjorde med ham i Kolding.

112:

Tulle Pedersen af Ferup og hustru Anne Carlsdatter lovbød sin gård. Jens Madsen begærede skøde på egne og sin kære fæstemø Anne Tullsdatters vegne. Samtykke fra Mogens Pedersen af Harte på vegne af hustruen Anne Tullsdatter og Laurids Hansen af Torsted på vegne af hustuen Maren Tullsdatter.

Skøde på ovennævnte gård til Jens Madsen, som er barnefødt i Ferup.

(Fol. 112b-113 mangler på mikrofilmen)

113b:

Jens Madsen begærede dette skøde af retten beskrevet og forsejlet.

Fredag den 27. maj 1698:

Oluf Thomsen af Stivel på vegne af amtskriveren (se fol. 101) ctr. Hans Jensen i Loft. - Dom: Han skal betale restancen.

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet oberforster Hans Arnold Jantzen på Drenderup --- skovudvisning --- stempelpenge ---

114b:

Fredag den 3. juni 1698:

Daniel Philip på vegne af regimentskriver Anders Rask ctr. skovrider Jens Ibsen. Stævning til Mette Christens og hendes datter til bestyrkelse af det

vidnesbyrd, de aflagde den 15/4. Til Elisabeth Mads Sørensens m.fl. af Hjarup, som skal vidne, om ikke Mette Christens den 4/5 1697 var i Hjarup og bad om sædekorn.

Christen Nielsen af Hjarup: Den dag om formiddagen, før end han drog ud til plovs, da så han, at Mette Christens var i hans hus og tryglede sædekorn. - Andre vidner noget lignende.

115:

Daniel Philip har stævnet Anders Lærke af Øster Vamdrup og Peder Hof i Ribe (denne ikke mødt). - Knud Christensen og Iver Jensen af Øster Vamdrup vidner: De var den 21. april i Bønstrup sammen med Anders Lærke hos regimentskriver Anders Rasks tjener Daniel Philip, hvor Anders Lærke tilstod, at han ej havde for landstinget indgivet noget indlæg på stemplet papir i den sag om hans aflagte vidne om branden i Skanderup. - Anders Lærke: Han havde ved Mathias Philipsen i Kolding ladet skrive et indlæg på ustemplet papir og ladet det sende til landstinget med Jens Ibsen eller hans bud.

116b:

Fredag den 10. juni 1698:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. rytteren Peder Sørensen, logerende i Amnitsbøl under oberstløjtnant von Knuts kompagni, ang. den overløst, han har tilføjet Jep Pedersens søn Niels Amnitsbøl. - To mænd har afhørt Niels Pedersens hustru Karen Pedersdatter.

Jens Kræmmer: Ved Amnitsbøl grandestævne så han, at Jep Pedersens søn Niels Amnitsbøl kom gående hen over grandestævnet til Niels Pedersen --- Der faldt nogle stridige ord mellem Niels Amnitsbøl og rytteren. Niels sagde til ham, "Lad mig gå med fred, og gå I hen til eders kammerater". Rytteren svarede, "Bander du mig, da skal djævelen fare i eder". Så løb han til drengen og slog ham oven i hovedet. - Jens Kræmmer løb ud og skilte dem ad. Så tog Niels Pedersens kone drengen ind i sit hus. Drengen løb ud igen og ved Niels Pedersens lade tog han en kæp og sagde, "Denne kæp har I slået mig med. Den skal igen komme for dagen. Så løb han hjemad med kæppen, og rytteren løb efter ham, men indhentede ham ikke.

Jens Skræder: Så, at rytteren slog drengen med en kæp på hans klæder og over hans lår. Så blev drengen taget ind i Niels Pedersens hus etc.

Karen Pedersdatter: Da hun hørte, at drengen græd, gik hun til sin husdør og så, at rytteren slog drengen med sine hænder. Så tog hun ham ind.

117b:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Jakob Bødker, logerende ---, angående den hårde trussel og griben til hans pistoler (på Hans Maj. alfare vej, som med fred og ro er i landet stiftet) imod Jens Kræmmer og Jens Christensen af Amnitsbøl, som de gik på alfarvej og skulle til krigsforhør at vidne lørdag den 28. maj.

Jens Kræmmer og Jens Christensen: Da de var på vej til krigsforhør i Ågård, kom rytteren Jakob Bødker ridende med fuld mundering, på nær en carbiner, imod dem og spurgte, hvor de ville hen. De svarede, at de skulle vidne til krigsforhør i Ågård. Han spurgte, om de vill vidne med rytteren eller med løjtnant Brachelt. De svarede, "En hundsfot vidner andet end sandhed". Rytteren: "Dersom I vidner på rytteren, så skyder vi eder ihjel som hunde, og så får I en ulykke". Og i det samme kastede han sin hånd over på sin pistol og red så sin vej.

Morten Andersen spurgte, om han sagde det på dansk. - Ja. - Han mente ikke, at deres vidnesbyrd burde have nogen kraft, da der ikke er sket nogen skade ---

118b:

Løjtnant Fransiskus von Brachel ctr. Peder Sørensen, rytter logerende i Amnitsbøl, ang. skældsord mod løjtnanten og en ko, rytteren skal have optaget af rytterhestenes tøjring.

Niels Pedersen af Amnitsbøl: Den 15. maj havde rytteren optaget i sit hus en ko tilhørende løjtnanten. Og Niels Pedersens hustru havde uden løjtnantens vidende udløst koen for 2 skilling. - Da de var kommet fra kirke og bymændene holdt grandestævne på gaden, kom løjtnanten og spurgte, hvem der havde optaget koen. Rytteren sagde, "Det har jeg". Løjtnanten sagde, han skulle have ladet koen gå, som den ville --- (Rytterens replik:) --- fare djævelen i dig, din skurk; skal jeg vogte dine køer?. - Løjtnanten havde ikke talt uhøfligt til rytteren.

Jens Christensen: Rytteren sagde, at kvartermesteren havde befalet ham at indtage, hvad der kom på rytterhestenes tøjring, og første gang tage for et hoved 2 skilling. - Løjtnanten svarede, "I er jo ikke bedre end --- må jage en ko af igen. Vil det hyrdepak råde ---". Så stod rytteren op og sagde, "Skal djævelen fare i din skurk ---".

119b:

Løjtnant Brachel fremlægger et synsvidne på den gård, han nyligt har fæstet.

120:

Fredag den 17. juni 1698:

Lørdag den 25. juni 1698:

Peder Hof på vegne af amtmanden ctr. Jens Christensen, Rasmus Sørensen, Mikkil Nielsen og Mads Andersen i Vork for ulovlig skovhugst af egetræ i Kongens enemærke i Vork skov. Opsat 8 dage.

120b:

Regimentskriver Johan Hollænders tjener Jep Andersen af Kolding ctr. Jens Madsen m.fl. angående deres gårdes brøstfældighed. Opsat 8 dage.

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip --- Mette Soldates datter --- ildebranden. Attest på gement ustemplet papkr af løjtnant Schønemand og hans kæreste Ursula Schønemands.

121:

Daniel Philip har stævnet Anders Lærke i Øster Vamdrup, som skal beedige sit udsagn i sagen ctr. Jens Ibsen. Anders Lærke er ikke mødt.

Daniel Philip på vegne af Niels Clemmendsen ctr. Niels --- m. fl. ang. en af dem nybegyndt ålegårds opsætning i forvandet i Hindum å for ved Niels

Clemmendsens sædvanlige og af gammel tid opsatte ålegård, hvoraf der skattes til kongen. - Oluf Jensen af Hindum indgav et skriftligt indlæg fra sin hosbund sr. Niels Bertelsens hustru Anne Pedersdatter i Kolding. Hun protesterer mod stævningen, fordi hendes mand ikke er blevet stævnet.. - Daniel Philip: Dette angår ryttergården, som Niels Clemmendsen i Løvlund bebor; den kan tilføjes skade ved opsættelse af en ny ålegård i hans forvand. Lovens pag. 36, art. 16: Den, som skaden gør, gives varsel, og ikke hans jorddrot. - Stævningen kendes ugyldig.

122:

Daniel Philip begærer synsmænd til rigtigt at måle afstanden fra Jens Ibsens forrige gård i Skanderup til det gærde, hvor han skal have stået og skudt, og afstanden til Peder Skræder.

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Jep Andersen ctr. Jep Pedersen i Vester Nebel og hans tjenestedreng ang. den overlaster, som den 31/5 skete med vangkonen og hendes sønner i Ferup. - Synsmænd aflagde syn på nogle enge i Ferup, som var opædt af bæster, gjort af Jep Pedersen og andre Vester Nebel mænds bæster. Et vidne har set Jep Pedersens bæster der, ledsaget af hans pige Mette Madsdatter. Christen Thomsen ville tage dem væk. Straks kom Jep Pedersen løbende --- slængte ham i åen --- Så drev Jep Pedersen sine bæster over åen væk til Ferup mark.. Det bekræfter Christen Thomsens umyndige broder Niels.

123:

Til det her næstfor på bladet no., 122 indførte af Daniel Philip begærede syn opkræves synsmænd.

Fredag den 1. juli 1698:

Thyge Ursin af Kolding --- synsmænd (se fol. 120) --- nogle egeblokke --- efter Niels Lauridsens og Anders Nielsens beretning i deres ---

124:

Thyge Ursin på vegne af Mads Jensen af Dal ctr. Mads Pedersen i Hindum og Hans Eskilsen ibidem, gæld, tiende, lån. Hans Eskilsen også for et par gamle læderklæder og en hat, han har købt af Mads Jensen for 2 mk. 8 sk. - Opsat 8 dage.

Fredag den 8. juli 1698:

124b:

Anders Hansen Risbøl af Asbo fremlyste en sribelbrun mareplag, efterladt af en karl, der er rømt --- Rasmus --- boende i Skanderborg amt i Has herred, og Hans Nielsen ibidem, som sagde at være admiral Rodsteens tjenere. De vedkendte sig plagen. De lovede at holde Anders Hansen Risbøl skadesløs og lade tyven alene undgælde. Så rejste de hjem med plagen.

Postmester Hans Lund, lavværge for Kirsten sal. Bertel Krogs enke i Bølling ctr. skovrider Jens Ibsen ang. det hus, han bebor i Jordrup at ryddeligøre og fraflytte. Beskikkelsesmænd skal afhjemle deres beskikkelse. - Peder Hof på vegne af Jens Ibsen protesterede mod stævningen, som ikke kan anses for gyldig, før end den Jens Ibsen i hænde givne ordre af 23/6 --- bliver udført. Og Jens Ibsen har større præentioner til hende end hun til ham.. Fremlægger resolution fra hans højgrevelige excellence --- og højjærværdige doctor Ancher Anchersen: Såsom enken ikke selv huset bebor, det også for Hans Maj.s jagtbetjente skal ligge helt belejliget, da dersom sal Jakob Krogs enke er berettiget til at bortleje det, synes på Hans. Maj.s vegne at skovrideren Jens Ibsen er det nært at bebo, så længe han deraf svarer den årlige leje. --- Opsat 3 uger.

125b:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip (se fol. 122) lader aflægge synsrapport: Fra Jens Jbsens forhenværende hus i Skanderup til det tværgående gærde, som står norden for gårdsrummet var 9 favne, 2 alen, 3 kvarter, og fra ---- etc.

126:

Daniel Philip (se fol. 121) har stævnet Anders Lærke i Øster Vamdrup. Han skal beedige sin beretning om den fugl, Jens Ibsen skulle have skudt imod den 4/5 1697. - Peder Hof på vegne af Jens Ibsen og Mathias Philippi Aal på vegne af Anders Lærke mente, at Anders Lærke, der allerede har vidnet og aflagt ed og da udsagt, at han ikke vidste mere om sagen, ikke burde aflægge ed igen. - Kendelse: Anders Lærke kan ikke aflægge ed igen.

126b:

Daniel Philip har stævnet beskyldningspersonerne til edsaflæggelse. Opsat 14 dage.

Daniel Philip har stævnet Jakob Andersen i Nagbøl ang. klammeri i hans hus med regimentskriverens fuldmægtige --- Stævningen er ugyldig.

127:

Niels Hansen af Seest har stævnet Jep Kjær ibidem til forbud ang. 2 stk. jord, som han har ladet indgærde.

Kvartermester Johannes --- fremlyste en hest ---

127b:

Fredag den 15. juli 1698:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet oberforster Hans Arnold --- på Drenderup og hans to tjenere Søren --- og Christian Mathiesen ang. stempelpenge og skovrider Jens Ibsen og skovløberne ang. gærdsel- og stempelpenge, som er betalt af rytterbønderne, og de en del har oppebåret på oberforster Arnold Jansens vegne. ---

Jens Ibsen fremlagde en skriftlig befaling fra amtmanden og oberforsteren og forklarer, at han efter oberforsterens befaling har advaret rytterbønderne i Jordrup om, at de godvilligt efter gammel sædvane vil give gærdselspenge, hvilket de samtykte. De gav ham så meget, som de selv behagede. Han afleverede pengene til oberforsteren. Ligeså af de andre sogne.

Oberforsterens fuldmægtige Christian Mathiesen erkendte, at også han havde oppebåret penge af en del byer i Jerlev herred. - Skovløber Jacob Grøn har oppebåret stempel- og gærdselspenge i Egtved sogn --- Rytterbønderne har ikke begæret nogen speciel udvisning og gærdsel, men de har lovet, t de ville hugge deres gærdsel, hvor det kunne være vildtbanen til mindst skade.

128b:

Kgl. Maj. kirkeskriver Jep Jensen på vegne af Jordrup kirke har stævnet Kirsten Nielsdatter sal. Bertel Krogs i Bølling ang. et kirkebolig i Jordrup, hun har i fæste og i nogle år bortlejet til andre, samt nogle fag huse, hun har ladet nedtage og bortføre.

Christian Randulf af Jordrup: Da sal. Bertel Krog var kommet i Jordrup kirkes bolig at bo, lod han opbygge og bekoste en port østen i gården og en kvist. Hvilken husbygning enken igen lod nedtage og føre til Bølling --- Det bekræftes af andre vidner.

129:

Jørgen Frederiksen af Ris anmelder, at han er blevet frastjålet en brun hoppe. Han har fundet den hos Rasmus Smed i Malling i Ning herred. 12 mænd bekræfter, at det er hans hest.

Hans Poulsen af Geising fremlyser en gammel sortebrun hest. En mand, der kaldte sig Anders Thomsen og sagde at bo i Nostrup, kom til Geising med den og solgte ham den. Sælgeren ville skaffe lovlig hjemmel. Men det gjorde han ikke. Hesten blev vurderet til 4 slettedaler.

129b:

Fredag den 22. juli 1698:

Peder Christensen i Skødebjerg er en af de 8 mænd.

Daniel Philip (se fol. 126, sagen mod Jens Ibsen) - beskyldningseden. - Herredsfogeden tilspurgte Peder Skræder og Hans Ulf, om de den 4/5 1697

så, at Jens Ibsen skød ild på Peder Skræders hus. Svar: De kunne ikke se, at han skød ild derpå, men de ved ingen anden årsag dertil. De fremlagde deres skriftlige beretning. Fik ikke lov til at aflægge ed. Opsat 14 dage.

130b:

Thyge Ursin på vegne af Niels Bendixen af Hjarup ctr. samtlige Hjarup lodsejere. Får opnævnt synsmænd til at syne grøfter, gamle vejes opløjning.

131:

Niels Hansen af Seest ctr. Jep Sørensen Kjær ibidem. synsmænd udmeldes til at syne den skovslod i Søndermark skov, som Jep Kjær skal have tilegnet sig af byens fælles græsgang, som Niels Hansen mener er hans skovpart.

Fredag den 29. juli 1698:

131b:

Niels Bendixen i Hjarup blandt de 8 mænd.

Jep Jensen, kirkeskriver, på vegne af Jordrup kirke ctr. Kirsten sal. Bertel Krogs i Bølling ang. det kirkebolig, hun har i fæste. Sætter ir ette, at dydige matrone Kirsten Nielsdatter for nedbrydelse og fraflyttelse bør stå til rette. - Thyge Ursin på vegne af enken: Jep Jensen beviser ikke, at der mangler huse eller er brøstfældighed. - Opsat 4 uger.

Thyge Ursin på vegne af enken æskede dom (se fol. 128-129). Opsat 8 dage.

132:

Samme på vegne af samme får opkrævet 6 synsmænd til at syne hendes kirkeboel, som Jens Ibsen bebor.

Thyge Ursin på vegne af Niels Bendixen i Hjarup skal have afhjemlet syn,

men kun 3 af synsmændene er mødt. Også deres formand, Markus Nissen af Bønstrup er udeblevet. De forelægges at møde næste tingdag.

132b:

Fredag den 5. august 1698:

Postmester Hans Lund på vegne af Kirsten sal. Bertel Krogs. Kirkeskriver Jep Jensen er ikke mødt. Synsforretning på fol. 138.

Samme fremlægger Kirsten Nielsdatters skriftlige beretning angående bygningerne på kirkeboelet. Jep Jensen skal have tilladet, at kvisten blev nedtaget. - Vidner: Da sal. herredsfoged Bertel Krog nedtog kvisten, var Jep Jensen i Jordrup og gjorde ingen hindring eller forbud.

143:

Samme på vegne af samme begærede dom i sagen ctr. Jens Ibsen. Opsat 8 dage.

Thyge Ursin på vegne af Niels Bendixen i Hjarup fremlægger synsrapport ang. veje, vangeled m.m. - Et vidne kan huske, at der har været et led på det sted, for Hjarup rugvang, hvor hullet med ris og stave nu er lukket. - Oluf Buch bekræfter, at for ca. 10 år siden, når han kom ad vejen mellem Hjarup og Ødis, så var der et led på det sted. - Synsmændene har været med i et forligsforsøg med Markus Nissen af Bønstrup og Svend Christensen af Hjarup på vegne af Niels Bendixen på den ene side og Oluf Buch af Skanderup og Jep Snogdal af Hjarup på vegne af de andre lodsejere om, at Niels Bendixen skulle have sit pant tilbage; men lodsejerne krævede, at han indløste det. De havde drukket for pengene.

135b:

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen ctr. Bertel Krogs enke. Kirkeskriver Jep Jensen har lovet ham at sikre ham lejemålet: "Har hun kun givet dig forlov at bebo det et år, da vil jeg give dig endnu forlov at bebo det et år til. Luk du ikkun gærderne, pløj og så. Jeg skal være dig mand derfor" ---

136:

Daniel Philip Rask på vegne af rytterbonden Markus Nissen af Bønstrup ctr. Christen Jensen Møller i Drabæk mølle, Søren Pedersen i Rolles mølle og Jens Madsen i Vranderup mølle ang. deres klage til rentekammeret om Vamdrup vand og den af Markus Nissen begærede opsættelse af en vejrmølle. - Møllerne fremlagde deres skriftlige svar, dateret Stenvad mølle. - Daniel Philip beder dem bevise deres klage, men de har ikke noget bevis udover deres indlæg. - Markus Nissen forklarer, at han ikke har opsat vejrmøllen af overmod, men på grund af hans vandmølles udygtighed. Han tilbyder at ophæve den ene vandmølles kværn og gøre den udygtig i stedet for vejrmøllen. De sædvanlige møllegæster ---.

Hans Knudsen af Øster Vamdrup: Før det kejserlige indfald i Jylland tjente han i Vamdrup mølle, som Markus Nissen nu har i fæste, først som dreng, siden som møllesvend. Da har Vamdrup mølle hvert år om sommeren i tørvejr og om vinteren i bar frost og tør vinter været udygtig på grund af vandmangel, så møllegæsterne har været nødt til at søge andre møller.

Det bekræftes af andre vidner, bl.a. Hjarup sognemænd (Mads Sørensen, Oluf Jensen, Jep Lassen Halkjær, Mikkel Jørgensen, Poul Lassen, Knud Lauridsen, Jep Snogdal, Svend Christensen, Niels Vaaben, Anders Vaaben, Jørgen Jepsen, Hans Madsen, Christen Nielsen, Christen Lassen og Søren Mortensen). De har måttet bruge Drabæks og Rolles møller.

Vamdrup sognemænd: De har ofte måttet lade deres korn ligge i Vamdrup på grund af vandmangel og senere bringe det umalet til andre møller.

138:

Markus Nissen af Bønstrup ctr. Christen Jensen i Drabæk mølle for gæld (en møllesten og et lån). Opsat 14 dage.

Den på fol. 133 indmeldte synsforretning ang. det kirkeboel, skovrider Jens Ibsen bebor i Jordrup. Bygningerne er ved magt. Jorden er en lille, ringe avlsgrund, der ikke nær kan opfylde de 3 fag af den østre lade med høg og korn, som kan avles på jorden. Hvis boelet havde været beboet af en almindelig bonde, kunne bygningerne ikke være således vedligeholdt.

Bygningerne er langt mere og bedre, end det behøvet til grundens avling. Der sås intet at være nedbrudt eller bortført af bygningerne.

139:

Fredag den 12. august 1698:

139b:

Jens Bertelsen Krog af Bølling på vegne af moderen sal. Bertel Krogs enke æskede dom ctr. Jens Ibsen. - Opsat 14 dage.

Christen Mathiesen, fuldmægtig for oberforster Hans Arnold Joensen ctr. Hans Ulf, Peder Skræder og Rasmus Knudsen i Skanderup, som skal vise hjemmel for noget tømmer i deres huse. - Hans Ulfs og Peder Skræders gårde er genopført efter brand. Hans Ulf fremlagde amtmandens tilladelse til at tilforhandle sig tømmer i amtet. Rasmus Knudsen fremlagde to sedler -
--

140b:

Samme ctr. Hans Madsen i Hjarup, der skal fremvise hjemmel for tømmer. - Synsmændene Jep Hansen og Las Clemmendsen af Hjarup har synet 16 risbøge i Hans Madsens toft. - Han fremlagde hjemmel fra Jep Christensen, Knud Christensen, Svend Christensen, Anders Vaaben og Christen Lassen i Hjarup.

Jep Christensen af Vork fremlyste 3. gang en bærbrunstjernet hoppe, som han har købt i Lime af en mand, der kaldte sig Jens Nielsen i Trøjborg ved Viborg. Jep Christensen skulle give 16 slettedaler for hoppen, betalte straks de 7 slettedaler, såsom han var ved en halv rus --- fortrød købet ---. Sælgeren sneg sig bort derfra med de 7 slettedaler og har ikke siden bragt hjemmel. - Hoppen blev vurderet til 10 slettedaler.

141:

Fredag den 19. august 1698:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask har stævnet Sr. Peder Hof på Sneumgård og hans principal Jens Ibsen skovrider boende i Jordrup, en af dem at fremlægge den original, som af Anders Lærke i Øster Vamdrup skal være tilstillet og skal være fremlagt på Viborg landsting, underskrevet af Anders Lærke. - Peder Hof protesterede mod varslet. Hsns rette forum er Skads herred.

141b:

Morten Andersen på vegne af oberstløjtnant von Knut har stævnet --- for injurier. Fremlagde tingsvidne af 10/6. Løjtnant Brachel stod til vedermål. Opsat 14 dage.

142:

Thyge Ursin på vegne af amtmand --- har stævnet Søren Madsen i Oxvig og Christen Paaskesen i Knudsbøl for ulovlig skovhugst. Opsat 8 dage.

Jep Vidstesens af Skanderup ctr. Knud Jessen ibidem lader aflægge synsrapport vedr. jord, som er ham frapløjet.

143b:

Amtmanden ctr. Oluf Bøgvad i Bølling ang. det på fol. 142 indførte om en vogn med risbøge, som han har optaget fra Laurids Christensen i Jordrup. Desuden stævning til Erik Eng, Peder Maug og Anders Christensen i Torsted for ulovlig skovhugst.

144b:

Postmester og toldkontrollør Hans Lund, lavværge for sal. Bertel Krogs enke, dydelskende matrone Kirsten Nielsdatter, gav til kende, at som en tvist mellem hende og skovrider Jens Ibsen ang. kirkebolig i Jordrup blev opsat med henblik på mindeligt forlig, og Jens Ibsen har henstillet til upartiske dannemænd at forlige sagen, vil hun være tilfreds med et billigt forlig. Den sag, som kirkeskriver Jep Jensen i Vester Nebel har anlagt mod

hende, og hendes sagsøgning med skovrideren kan forenes i eet forlig, og hun skal have kompensation for sagens udgifter ---

145:

Fredag den 16. august 1698:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden og amtsirver Peder Pedersen lod oplæse en proklamation om opbydelse af en del krongods til købs i Vindelev og Kollerup sogne.

Thyge Ursin på vegne af amtmanden (se fol. 144) har stævnet skovrider Jakob Pedersen til at forklare om den vogn --- risbøge. Han refererede sig til den mand ved navn Laurids Christensen af Jordrup, som af Oluf Bøgvad skal være angrebet. - Laurids Christensen: For 4-5 uger siden var han med heste og vogn kørt ind i Bølling skov og havde taget nogle bøgeråller med løv på til at lægge under hø. så kom Oluf Bøgvads søn Hans Olufsen gående til ham, og Søren ---. De tog både heste og vogn fra ham og førte dem til Oluf Bøgvads gård og beholdt dem der næste nat og dag. Så gik Laurids Christensen til Oluf Bøgvad og akkorderede om en betaling på 4 Rdl. og fik så lov til at køre hjem med henste og vogn. Han måtte efterlade træet i Oluf Bøgvads gård.

Oluf Bøgvad svarede, at det var hans selvejerskov.

Thyge Ursin begærede, at skovrideren og skovbetjente ville forklare, hvori Søren Madsens forseelse bestod. En skovløber beretter, at han antraf Søren Oxvig --- Søren Osvig erklærede, at han aldeles ingen risbøge havde hugget eller hjemført, ikke heller var ham nogen risbøge udvist.

Sagen mod Erik Eng, Christen Mauch og Anders Christensen af Torsted og Christen Paaskesen af Knudsbøl. Skovbetjentene skal forklare deres forseelse. - Skovløber Laurids Grøn: Ved midsommers tid så han, at Erik Eng havde hugget en risbøg som til en bjælke. Derfor pantede han ham hans økse, som han endnu har. Samme tid antraf han Anders Christensen med et læs rodhuggen bøg og pantede hans økse. Ligeledes Peder Munch --

-

146:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder, en stævning vedr. Laurids Iversen og en jordstrid. Stævningen er ugyldig.

147:

Thyge Ursin på vegne af Niels Bendixen af Hjarup for afhjemlet stævning til alle Hjarup lodsejere ang. grøfters opkastelse og gamle vejes tillukkelse.

Mindeligt forlig mellem forrige herredsfoged sal. Bertel Krogs enke Kirsten Nielsdatter og kirkeskriver Jep Jensen i Vester Nebel og skovrider Jens Ibsen ang. det kirkeboel, som de har omtvistedes. Jens Ibsen må beholde huset til påske 1699 og forlade det, som han antog det. Han skal betale hende 7 Rdl. i omkostninger og tidsspilde. - Kirkeskriver Jep Jensen frafalder sin sag om, at hun skal have bortført nogle bygninger fra boelet. Hun har konserveret boligen vel.

148b:

Fredag den 2. september 1698:

Morten Andersen af Vejle på vegne af oberstløjtnant von Knut (se fol. 141) begærede dom ctr. løjtnant Brachel. Denne var ikke mødt. Opsat 14 dage.

Daniel Philip Rask på vegne af regimentskriver Anders Rask ctr. skovrider Jens Ibsen. Opsat.

149b:

Preben Brochs fuldmægtige Laurids Andersen på Engelsholm ctr. Diderik Andersen i Randbøl, sønnen Hans Dideriksen og svogeren Jørgen Poulsen, alle i Randbøl, samt Niels Poulsen i Aast og hans hustru og Peder Poulsen ibidem ang. tørvegrøft, som Diderik Andersen i nogle år har ladet grave på Aast hede.

Sønnen havde ikke efterkommet Diderik Andersens befaling om at ride til Niels Poulsen i Aast og give ham et ord for, at de måtte grave tørv i Aast hede. Niels Poulsen kom så og spurgte, hvem de gravede for. "Dersom I ikke var mine gode venner, så skulle jeg pante eder, men nu vil jeg dog ikke

gøre det, enddog han her vores hede --- gør skade for 100 daler". Dermed red (Niels Poulsen ?) fra dem, og som de om aftenen hjemkom til Randbøl og berettede Diderik Andersen, hvad passeret var, og han fornå, at hans søn ikke havde talt med Niels Poulsen derom, før end de gravede, sagde han, at det ikke ville blive vel optaget.

Peder Nielsen af Almstok: Var hos på Aast hede, hørte samtalen mellem Niels Poulsen og Hans Dideriksen samt Peder Christensen af Almstok.

Niels Poulsen af Aast: Kan ikke huske, hvad der passerede.

Laurids Andersen på vegne af sin højgunstige herre begærede tingsvidne. Niels Poulsen begærede genpart.

150:

Thyge Ursin på vegne af Niels Bendixen i Hjarup begærede dom (se fol. 147). - Regimentskriverens fuldmægtige Daniel Philip svarede: Niels Bendixen har ikke villet bekvemme sig til at forfærdige det omvundne led, og grøftens angåelse var sket til alle bymændenes gavn og bedste - både på hans og de andres grund. Niels Bendixen har villet forbigå sit rette forsvar, regimentskriveren, og det er lovstridigt. - Thyge Ursin: Hverken regimentskriveren eller nogen kan kyse en bonde fra den beskærmelse, som enhver af kongen er forundt.

150b:

Skovløber Thøger Andersen af Hjarup på vegne af ædle Hans Jantzen ctr. Hans Ulf og Peder (Skræder) for skovhugst. synsvidne af 12/8. - Hans Ulf påstår hjemmel til det tømmer, der findes i hans nyopbyggede huse. - Opsat 3 uger.

151:

Christen Pedersen af Klink på vegne af alle Klink lodsejere har stævnet Jens Nielsen i Søgård og alle Vorbasse Nebel lodsejere til forbudsvidne. Forbød dem at lade deres heste og kvæg komme i græsgang på Klink bys mark og grund.

151b:

Regimentskriver Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask på vegne af samtlige Hjarup lodsejere har stævnet Niels Bendixen i Hjarup til opkrævelse af nye synsmænd.

152:

Fredag den 9. september 1698:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden (se fol. 144) ctr. Peder Munch, Erik Eng og Anders Christensen i Torsted for skovhugst.

Niels Mikkelsen af Gelballe har stævnet Anne Thomasdatter, værende hos sin fader Thomas Gregersen i Skanderup. Han, hendes ægtemand, agter at tage tingsvidne beskrevet for hendes ulovlige bortrømmelse fra ham. Fremlagde en stævning fra kapitelsretten. - vidner bekræfter, at Anne Thomasdatter efter ca. 9 ugers ægteskab, da hun var frugtsommelig, bortrømte, og hun udlagde ved åbent skrifte i Skanderup kirke en rytter ved navn Hans Henrik, logerende i Skanderup. Hun var, både før og efter at hun kom i ægteskab, berygtet for letfærdighed. Men Niels Mikkelsen har altid forholdt sig smuk, skikkelig, ærlig og sømmelig.

Fredag den 16. september 1698:

Regimentskriver Rasks fuldmægtige Daniel Philip ctr. skovrider Jens Ibsen - om branden i Skandrup. Spurgte Jens Ibsen, om han ikke skød efter en fugl, enten en ørn eller en ---, som fløj mellem hans iboende væring og Peder Skræders hus. - Jens Ibsen refererede sig til de førte vidner. - Spørgsmål: Hvorfor han skød de omvundne skud i det blæsende vejrlig og tørre vejr, som da var. - Svar: Det var vel at forundre, at Daniel Philip ville vide, mindre at kunne forbyde ham som en skovrider at rense og prøve sine bøsser, om han dem ville løsne, fornemmelig imod Hans Majestæts ankomst, som da her til slottet var formodende. - Spørgsmål: Hvorfor Jens Ibsen ikke da, omendskønt han ville prøve sine bøsser, gik på de steder, som det kunne ske uden skade, og ej så tæt ved huse, som skade og fare for ildebrand ved var. - Svar: Synsrapporten viser, at han ikke var for nær ved huse, mindre havde gjort nogen skade derved. - Spørgsmål: Vil Jens Ibsen udsige

sandfærdigt, hvem han ved sådan skyden gjorde gavn? - Svar: Vil ikke svare mere. - Daniel Philip begærede dom.

Peder Hofs tjener Niels Andersen forundrede sig over, at Daniel Philip havde taget sine dokumenter til sig --- Skads herredsting --- landstinget.

Sættefogedens kendelse: Tilsteder Jens Ibsens fuldmægtige genpart af de dokumenter, Daniel Philip har fremlagt. Hovedsagen udsættes 14 dage.

154:

Knud Jessen af Skanderup har stævnet Vedsted Mikkelsen og hans søn Jep Vedstedsen til opkrævelse af synsmænd.

154b:

Mikkel Poulsen af Ballesgård har stævnet Søren Nielsens enke i Egtved Apolone Madsdatter og hendes svend Peder Knudsen til at påhøre vidner om hendes bæster, som hendes søn, efter at de var taget i hus i Ballesgård, havde udtaget. - Varslet er ugyldigt, fordi hendes værge ikke er stævnet.

Vicebyfoged Morten Andersen i Vejle på vegne af oberstløjtnant von Knut (se fol. 141-142, 148) ctr. løjtnant Fransiskus Brochel i Amnitsbøl. - Dom: Løjtnanten skal for sine udsagte ord mod kompagniets officerer eller gemene karle bede von Knut ydmygest om forladelse.

155:

Fredag den 23. september 1698:

Læst kgl. befaling til politimester Claus Rask ang. forprangs afskaffelse på landet samt politimesterens befaling til herredsfogederne om forprangs nøje opsyn og forhindring.

Thyge Ursin på vegne af amtmanden (se fol. 144) ctr. Peder Munch. Manden undskylder sig med uvidenhed. Har intet hugget og vidste ikke, at han havde forset sig ved at opsamle det, der lå på jorden. Opsat 14 dage.

155b:

Thyge Ursin begærede, at Erik Eng og Anders Christensen af Torsted måtte enten vedstå Laurids Grøns beskyldning eller befri sig lovmæssigt. Anders Christensen tilstod at have hugget et stk bøgetræ til bageved; han tog toppen på sin vogn og kørte den hjem. Men bommen befattede han sig ikke med, men lod den blive liggende på stedet. - Erik Eng tilstod at have hugget et egetræ til bygningstømmer. Opsat 14 dage.

Thyge Ursin ctr. Oluf Bøgvad i Bølling. (Se fol. 145).

Sagen ctr. Hans Ulf og Peder (Skræder) opsat 3 uger.

156:

Thyge Ursin på vegne af Knud Jessen i Skanderup får opkrævet synsmænd ang. ager og engjord, som Knud Jessen og Jep Vedstesen omtvistes. En af synsmændene er Jep Halkjær i Hjarup.

Fredag den 30. september 1698:

Læst 2. gang kgl. befaling om forprangs afskaffelse og politimesterens ordre herom.

Trompeter Tobias Helwert på vegne af sal. løjtnant Cort Prats enke af Høllund får opkrævet synsmænd i tvist med Poul Pedersen Smed i Amnitsbøl. Opsat 8 dage.

156b:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtig æskede dom i sagen ctr. skovrider Jens Ibsen. Opsat 14 dage.

157:

Fuldmægtig Daniel Philip fremlagde regimentskriver Rasks ydmyge supplik til hans højgrevelige excellence af Shache (?) ang. en del kokumenter i ovennævnte sag, hvorpå grevens fuldmægtige har resolveret,

at rettes betjente skal give regimentskriveren al den efterretning, som behøves til sagens oplysning. Begærede at få udleveret sine dokumenter, som var indleveret til dom. De blev ham tilbageleveret. Han lovede at give dem tilbage næste tingdag. - Peder Hof begærede beskrevet, hvad der idag var passeret. Han kan ikke aflevere sine papirer, fordi regimentskriveren har stævnet ham til Skast herredting ---

157b:

--- regimentskriver Johan Hollænder lod til 3. ting læse et lysningsbrev, t Niels Mikkelsen Bonde, som beboede et kgl. rytterhus i Vranderup by i Harte sogn, er undvejet for et år siden, og hans hustru har begivet sig bort og har begivet sig i tjenestestand og indsat en gammel kvinde dertil og har således forladet huset uden øvrighedens vidende. Niels Mikkelsen efterlyses. Han skal komme tilbage. - Rasmus Kruse af Vranderup mødte på vegne af Niels Mikkelsen og hustru Kirsten Hansdatter. Fremlagde et skrift på stemplet papir underskrevet af Kirsten Hansdatter, samt et missiv af Niels Mikkelsen, dateret Kalundborg.

158:

Fredag den 7. oktober 1698:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden har stævnet Jørgen Nielsen af Gelballe ang. den tyv med en hoppe, som for nogen tid siden skal være optaget. Alle Gelballe beboere samt rytteren Jørgen Jokum skal vidne.

Hans Bull og Peder Nielsen har hverken hørt eller set den person, som siges at være optaget med en stjålet hoppe; men de så dagen efter hoppen stå på marken.

Søren Pedersen: --- da sagde Laurids Poulsen Ulf til ham, at han havde været i Jokum Jørgensens hus, og der var en tyv, som Jokum Jørgen og Jørgen Nielsen havde optaget med en hoppe, og næste morgen hørte Søren Pedersen folkene i byen tale om, at tyven var bortløbet.

Et vidne: så en aften, at en person kom ridende på en brun hoppe, og rytteren Jokum Jørgen kom løbende efter ham, og Jørgen Nielsen løb bagefter.

Et af vidnerne forklarer, at han har hørt rygter af en lille døv dreng, som

er vangmandens søn, og som tigger sit brød.

159b:

Thyge Ursin begærede dom ctr. Peder Munch i Torsted (se fol. 152). Opsat 14 dage.

Thyge Ursins sager ctr. Oluf Bøgvad i Bølling, Laurids Christensen i Jordrup, Erik Eng og Anders Christensen i Torsted opsat 14 dage.

Regimentskriver Anders Rask lod ved sin tjener Peder Pedersen udlevere alle de dokumenter, som hans fuldmægtige Daniel Philip den 2/9 i retten lod producere der ctr. skovrider Jens Ibsen ang. den ulykkelige ildebrand i Skanderup den 4/5 1697, hvilke dokumenter Daniel Philip den 30/9 modtog.

Fredag den 14. oktober 1698:

160:

Daniel Philip ctr. Jens Ibsen. Fremlagde et tingsvidne af 16/9 med nogle spørgsmål til Jens Ibsen og hans svar, som Daniel Philip anser for hans egen tilståelse, idet han henholder sig til de i sagen aflagte vidnesbyrd.

Fremlagde en specifikation på skaderne, som beløber sig til 524 Rdl. 4 mk. 10 sk., samt specifikation på den skade, som Hans Ulf og hans mor og broder og Peder Skræder har lidt. Dokumenter ang. Anders Lærkes indlæg til landstinget. Tingsvidne af Tyrstrup herredsting. - Begærede dom.

Jens Ibsen har ikke noget at svare idag, da hans fuldmægtige Peder Hof har alle beviselighederne. Og han er ikke mødt op idag.

Dom: --- Viborg landsting mandagen den 4. oktober 1697 kender, at regimentskriver Anders Rask bør, såfremt han eragter noget videre til sagens oplysning ---, da det ham ubehindret at tillades, førend det af Landstingets ret endeligt herudi kan kendes, og jeg ej anderledes i den post allerydmygeligst ser eller forstår end sådan, allerhøjgunstigst kendelse jo alene hensigter og skal forstås til de i sagen førte vidnesbyrd, som både efter samme doms indhold der til landstinget var indstævned, så vel som de siden den tid til hjemtinget --- hvilke ej endnu af mine overdommere

endeligt er påkendt. Og ihvorvel sagen nu til idag i 6 uger har været opsat, og ved hver gangs opsættelse parterne på begge sider forelagt alle i sagen havende dokumenter, oplysninger og beviseligheder at fremlægge, det alt uagtet --- hverken nu eller forrige forelagte tingdage --- lovgyldig bevises fra skovrideren Jens Ibsens fuldmægtige Peder Hof for mig derefter i rette kommen, som jeg her nu endelig kunne dømme efter, så turde jeg mig derfor ikke understå imod velbemeldte højrespektive landstingsdoms anledning efter de foromrørte til hjemtinget førte vidnesbyrd i denne hovedsag endelig dom at afsige, men allerydmygest med vidnesbyrdenes examen til nærmere approbation for mine højgunstige overdommere henfinder.

161:

Fredag den 21. oktober 1698:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden (se fol. 155, 145) æskede dom ctr. Oluf Bøgvad i Bølling og Laurids Christensen i Jordrup for utilbørligt forhold mod loven og skovforordningen. Oluf Bøgvads søn Jens Olesen af Bølling mødte og begærede opsættelse, da hans fader var sengeliggende. Opsat 8 dage.

161b:

Thyge Ursin ctr. Peder Munch, Erik Eng og Anders Christensen af Torsted for ulovlig skovhugst. Opsat 8 dage.

Sammes sag ctr. Hans Ulf opsat 8 dage.

Trompeter Tobias Hilbert på vegne af sal. løjtnant Cort Prats enke af Høllund hr stævnet regimentskriver Johan Hollænder til opkrævelse af taxeringsmænd. De skal taxere en enghave, der var pantsat til Cort Prat og tilkendt enken. Afgiften skal fastsættes. Peder Pedersen Smed af Amnitsbøl mødte til vedermål.

162:

Fredag den 28. oktober 1698:

162b:

Læst kgl. patent ang. højesterets holdelse.

Torben von Werden på vegne af Cort Prats enke af Høllund og hendes umyndige børn og Poul Pedersen af Amnitsbøl på egne vegne:
Taxeringsmænd har taxeret en enghave i Amnitsbøl skov, der har tilhørt Poul Pedersens selvejergård og ved dom er overgået til Cort Prats enke. De er forenede på denne måde: --- Det står Poul Pedersen frit for at indløse enghaven for 40 slettedaler inden for 5 år. Derefter kan enken gøre sig den nyttig og hvert år betale til Poul Pedersen en --- Rdl.

163:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Alexander Leverentz ctr. Niels Mikkelsen Bonde, der sidst boede i Vrandrup by, men er rømt. Kræver hans fæstes forbrydelse og dom for rømning. - Rasmus Kruse begærede sagen opsat. Opsat 3 uger.

163b:

Thyge Ursin på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzen æskede dom ctr. Hans Hansen Ulf og Peder Skræder i Skanderup for tømmer i deres nyopsatte huse. - Dom: Deres tømmer er hugget uden lovlig udvisning. (De har påberåbt sig hjemmel, men har ikke fremvist den?). De bør fremvise deres hjemmel for oberforsteren eller undgælde efter skovforordningen.

164:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden ctr. Oluf Bøgvad i Bølling og Laurids Christensen i Jordrup. - Oluf Bøgvad kan ikke benægte, at hans søn Hans Olufsen og nabo Søren Simonsen i skoven har antruffet og optaget Laurids Christensen med heste og vogn og et læs risbøge, som han havde hugget på Oluf Bøgvads skovpart. Men at Oluf Bøgvad skulle have modtaget penge og derpå givet ham løs med henste og vogn, det kræver han bevis for. -

Dom: Laurids Christensen har tilstået, at han blev optaget af Oluf Bøgvads søn Hans Olufsen og Søren Simonsen med heste og vogn og et læs små risbøge, hvilket Oluf Bøgvad ikke benægter. Laurids Christensen vedstår videre, at han måtte betale til Oluf Bøgvad 4 Rdl., før end han igen kunne hjemtage sine heste og vogn, foruden at Oluf Bøgvad beholdt træet. - Oluf Bøgvad er ikke bemyndiget til at oppebære skovhugstbøder og har ingen ret til for penge at løslade dem, der er anholdt for ulovlig skovhugst. Han burde have ført Laurids Christensen til skovbetjentene. Han skal betale 4 Rdl. til amtmanden samt 2 Rdl. i sagsomkostninger, fordi han har bemægtiget sig skovbøder og frigivet den anholdte.

164b:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden ctr. Anders Christensen, Erik Eng og Peder Munck. - Dom: Erik Eng, Anders Christensen og Peder Munch i Torsted tiltales for at have taget noget træ i Egtved skov, som skovløber Laurids Grøn har antruffet dem med og frapantet dem deres økser og ladet dem uhindret køre hjem med heste, vogne og træ. Det er hidtil forblevet upåtalte i stilhed. De kan ikke idømmes anden straf end den, som amtmanden vil tilkende dem på kroppen.

165:

Fredag den 4. november 1698:

Velbårne Christian Krabbe ctr. Maren Jensdatter og hendes fader Jens Nielsen i Eg for lejermål på hans gods. Opsat 14 dage.

Fredag den 11. november 1698:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet --- Nielsen og Søren Jensen i Vork, som ikke har indfundet sig for at indfri deres skiftebreve. - De er ikke mødt.

166:

Jens Godiksen af Spjarup ctr. Jens Poulsen i Boerlev for gæld. Opsat 14

dage.

Fredag den 18. november 1698:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. den bortrømte Niels Mikkelsen Bonde i Vranderup. Han har ikke efter Rasmus Kruses løfter indstillet sig til sit fæstehus. - Dom: Han har været efterlyst, men har ikke indstille sig til sit fæstebolig. Han bør have sit fæste forbrudt og agtes for rømningsmand.

167:

Christian Krabbe til Urup ctr. Maren Jensdatter for lejermål. Forlig. Hun har lovet at betale ham 3 slettedaler til jul og resten, 4 slettedaler, til påske.

Oluf Christensen og Jørgen Nielsen af Gelballe ctr. Søren Pedersen ibidem, som skal have frapløjet dem jord over ren.

167b:

Vidne, at Søren Hansens gård i Jordrup er brændt.

168:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Søren Svendsen i Vork (se fol. 165). Opsat 8 dage.

Oluf Christensen og Jørgen Nielsen af Gelballe ctr. Søren Pedersen ibidem, som skal have frapløjet dem jord over ren. Synsmænd opkræves. Se fol. 167.

168b:

3. lovbydelse af den gård, som sal. Jakob Thomsen i Bindeballe beboede. Enken er Maren Christensdatter. Parrets ældste søn Jørgen Jakobsen og forhåbende fæstemø Anne Sørensdatter begærede skøde. Enkens lavværg og hendes sal. mands broder Søren Thomsen af Kærbølling, som er farbror og rette værg for Anne, Mette, Sofie, Søren og Thomas, samtykkede og

gav skøde.

170:

Fredag den 25. november 1698:

Oluf Christensen og Jørgen Nielsen af Gelballe fremstillede synsmænd.

171:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl for lejermål med Mette Hansdatter, hans forrige tjenestepige. Opsat 8 dage.

Samme ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl for opsætsighed, han den 14. november øvede mod regimentskriverens tjenere, da de skulle have optegnet hans bo og midler. - Paaske Nielsen og Christian Hansen Randulf irettelagde deres skriftlige vidnesbyrd: De har skullet registrere hans midler, fordi han af et kvindfolk, Mette Hansdatter, er beskyldt for at have lokket hende. Tulle Hansen havde svaret, at han ikke tillod nogen registrering, før der var ført vidner efter loven. --- Tulle Hansen mødte til vedermål og svarede, at Mette Hansdatters beskyldning er løgnagtig, og hans bo derfor ikke burde registreres. - Hans Nielsen: Der er taget lovligt tingsvidne af Mette Hansdatters beskyldning ved Kolding byting. Opsat 8 dage.

171b:

Hans Nielsen efterlyste en person Peder Andersen, der er undvejet fra fængslet, hvor han var arresteret for en --- han skal have tilføjet --- Jakob Krog, som nu er under bartskærerens behandling.

172:

Fredag den 2. december 1698:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Tulle Hansen for lejermål. Fremlægger et tingsvidne af Kolding byting samt en attest fra hr. Peder

Fride af Lejrskov. Mette Hansdatter har tilstået, at ---. Sætter i rette, at han bør have forbrudt sin boslod, fordi han har besvangret Mette Hansdatter, mens han var i ægteskab. Og han bør betale omkostningerne både på Mette Hansdatter med kost, underhold, processen, hendes afdøde barns begravelse. - Tulle Hansen begærede sagen opsat i 4 uger. -
Regimentskriveren: Han har haft tid nok, og mere tid kan han måske bruge til sine midlers forflyttelse.

172b:

Amtskriver Peder Pedersens fuldmægtige Jens Bennedsen ctr. Peder Madsen i Seest for resterende landgilde og arbejdspenge. - Mads Hansen og Jep Sørensen Kjær skal vidne om deres registreringsforretning. De fremlægger en fortegnelse over kvæg, korn og andet løvsøre. - -- Kgl. Maj. nådigst havde benådet afgangne Christian Ridefoged samme gårds landgilde. Efter dennes død har han trods mange mindelige advarsler ikke villet betale. Opsat 3 uger.

173b:

Fredag den 9. december 1698:

Thyge Ursin på vegne af amtmanden efterlyser Peder Andersen Ladefoged ved Koldinghus, som er undveget af arrest for at have beskadiget Herman Jakobsen, som ligger under bartskeerers hånd.

Thyge Ursin på vegne af Frederik Christian Faust ---- ctr. ---- Tullensens enke af Skanderup ang. en del gods, som Faust har leveret hendes sal. mand i forvaring under lås og lukke, og en del deraf er forsvundet. - Markus Nissen af Bønstrup mødte på vegne af sal. Iver Tullensens enke. Skiftebrevet efter Iver Tullesen vil vise, hvad der var i hans bo. Opsat 6 uger.

174:

Alexander Leverence på vegne af Johan Hollænder har stævnet trompeter Jakob Angelmann og hans kæreste Kirstine Pedersdatter af Hjarup til at vidne ang. en liden sort hoppe med en hvid snippe på næsten, som en

afdanket rytter ved navn Peder Tit --- De aflagde ed på deres skriftlige vidnesbyrd: Den 7/11 var en afdanket rytter, Peter Tit --- havde på sit hoved en gammel paryk og en gl. hat, på kroppen en gl. mørk klædekjortel med mesingknapper i, og en degen på siden, med en halv stikplade i fæstet, item at ride på en liden sortstjernet hoppe med snippe på næsen, hvorpå var en ny blå sadel hynde og en bræntze, hvormed han var i deres hus og efter hans begæring bekom og drak for 2 sk. brændevin og ved hans bortrejse begærede, at om nogen --- spurgte efter ham, de da ville sige (at de hver)ken havde set ham eller talt med ham, eller set hoppen.

174b:

Alexander Leverence ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl ang. hans her for retten d. 2/12 udsagte ord og beskyldning, at kvindemennesket Mette Hansdatter skulle have været --- ham at udlægge --- Nogle vidner af Egtved, der den dag var stokkemænd, bekræftede, at de hørte Tulle Hansen sagde til regimentskriveren, at Mette Hansdatter var tvunget til at udlægge ham som barnefader.

175:

Alexander Leverence ctr. Tulle Hansen. Se fol. 172. Æskede dom ---

175b:

Søren Nielsen af Oustrup, et afkaldstingsvidne. - For retten fremstod Søren Nielsen af Oustrup på den ene og Mikkell Andersen af Bølling på den anden side, der begge gav til kende og kundgjorde, at som forn. Søren Nielsen var forordnet til at være værge og formynder for sal. afdøde Iver Jensens tvende umyndige drengbørn i Refsgård, nemlig Søren Iversen og Iver Iversen, som til fædrene arv efter forn. deres sal. fader tilfaldt penge 38 Rdl. 3 mk. 10 sk. efter registrering, vurdering, skifte og delings videre udvisning af dato 26. august 1691 og 19. juli 1692, så tilstod nu idag her for retten bemeldte Mikkell Andersen af Bølling, at som han efter forn. sal. Iver Jensens død og afgang til ægte bekom hans efterladte hustru --- Sørens datter, som han endndu har --- forn. tvende umyndige børn tillige med deres --- tildelte fædrene arv altsammen --- hendes bo, som han

tiltrådte, forblev og er, og den forordnede værge og formynder Søren Nielsen ej det allerringeste deraf har til sig taget eller bekommet, hvorfor forskr. Mikkøl Andersen nu her for retten i hånd tog bemeldte Søren Nielsen af Oustrup, lovede og bepligtede for sig og sin hustru, arvinger og alle vedkommende at holde Søren Nielsen, hans hustru og arvinger ganske og aldeles kvit, fri uden al krav, skade og skadesløst i alle optænkelige måder både for ommeldte tvende drengbørns og deres forn. tilfaldne fædrene arveparter, samt alle de prætentioner derfor tilføjes. --- Søren Nielsen begærede tingsvidne.

176:

Fredag den 16. december 1698:

Jægermester Brochdorfs fuldmægtige Hans Jensen af Moesvrå ctr. Christen Sørensen Hjuler i Amnitsbøl for voldelig overlast i Amnitsbøl skov mod skovfogeden Laurids Christensen af Skærup. - Vidner: --- Såsom han befandt ham at have hugget adskillige risege uforvist, havde han taget heste og vogn, efter at de var blevet tilbageholdt --- Christen Hjuler var rendt efter vognen og havde slået efter skovfogeden med en svøbe, mens denne havde slået efter ham med en pisk. - Poul Pedersen af Amnitsbøl: Christen Hjuler kom løbende til ham i hans gård og klagede sig, at skovfogeden havde taget hans vogn fra ham og stødt ham for hans bryst. Han gik med Chr. Hjuler til Jep Pedersens gård, hvor skovfogeden var taget ind. Skovfogeden forbød Christen Hjuler at tage heste og vogn igen inden sagens uddrag. Men det gjorde han alligevel.

177:

Samme ctr. Christen Sørensen Hjuler. Lader opkræve synsmænd og vil have Christen Hjuler dømt til at straffes og erstatte skovfogeden for hug og slag samt spot. Opsat 4 uger.

177b:

Fredag den 23. december 1698:

Amtskriver Peder Pedersens fuldmægtige Jens Bendixen ctr. Peder Madsen i Seest for restance (se fol. 173). - Dom: Han skal betale.

178:

Bartram Pedersen ctr. Jørgen (?) Mikkelsen i Kragelund for gæld. Opsat til efter jul.

Skovfoged Hans Jensen på vegne af jægermester Brockdorf (se fol. 177) ctr. Christen Sørensen Hjuler i Amnitsbøl. Synsmænd afhjemler deres forretning. De var i det enemærke, som tilhører Christen Sørensen Hjuler og hans gårdmand i den selvejergård, som sal. Søren Hjuler forhen beboede. De synede 31 egestubbe hugget i år samt en del stubbe af træ, som var fældet sidste år.

179:

Christen Nielsen af Vorbasse, et tingsvidne. - For retten fremstod Jens Thomsen, Jens Hansen, Hans Jensen og Jes Willumsen, alle af Vorbasse: Den 8. december ved midnatstide, som folkene lå i deres senge og sov, opstod en ildebrand i Christen Nielsens gård. Den ødelagde hans salshus på 16 fag, velbygget, 7 fag hus østen i gården samt alt indbo, 16 travertorsken rug, 9 travertbyg, 6 fuldkommen store læs boghvede og i rent, tærsket korn 4 skp. rug, 4 skp. byg, 3 skp. boghvede, 4 fulde fag hø fra jorden og indtil det øverste i huset. Item af hans kvæg 11 gamle får, 3 gildevæddere, 6 geder, alle senge- og gangklæder, vogne, plov og harve tillige med hans indkvarterede rytterhests havre, som var 3 tdr. 2 skp. topmål, og alt indlavlet fodring, så folkene selv næppelig fra ilden undkom. Christen Nielsen er derved gerådet i fattigdom ---.

179b:

Markus Nissen af Dollerup, en lovbydelse: Ebbe Nissen af Nagbøl lovbød på vegne af sin fader Nis Ebbesen i Dollerup og hans arvinger den selvejergårdspart, som Nis Ebbesen hidtil har ejet. Hans søn Markus Nissen af Dollerup og trolovede fæstemø Else Iversdatter begærede skøde. - Ebbe Nissen på egne og faderens vegne, Anders Nissen af Bønstrup, Niels

Hansen Kielde af Skanderup på vegne af sin hustru Maren Nisdatter, Ib Hansen af Lunderskov på vegne af sin hustru Lene Nisdatter, - de samtykkede og gav Markus Nissen og hans fæstemø skøde. (Tilføjelse: q: samt Jørgen Rasmussen af Vester Vamdrup og hustru Karen Pedersdatter).

180:

Skødet.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30017)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1697-99

1699

(Tingbogen er temmelig stærkt beskadiget. De misfarvede partier er uden tvivl mere læselige i originalen end på mikrofilm)

181b:

Fredag den 13. januar 1699:

I Jesu Christi Navn Begynde vi udi dette nye år at skrive 1699, og da blev retten her på Anst, Jerlev og Slaugs herredsting første tingdag samme år holdt den 13. januar og betjent af Bertel Pedersen, herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov, herredsskriver. Otte tingmænd: Niels Nielsen i Hudsted, Peder Lauridsen i Spjarup, Jens Nielsen, Søren Jørgensen, Peder Pedersen, Thomas Knudsen, Niels Gilladsen, alle af Egtved. og --- Torbensen af Knudsbøl.

Amtmandens fuldmægtige sr. Herman Willer (se fol. 172 og 174) ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl for lejermål med Mette Hansdatter. - Tulle Hansen fremlagde et tingsvidne og en attest fra hr. Hans Hønge i Aller. Herimod protesterede Willer. Tingsvidnet er ikke søgt i rette tid, og attesten er ikke fra Mette Hansdatters rette skriftefader i det sogn, hvor hun blev besvangret, men er uden for Koldinghus amt og uden for Jyllands provins. - Opsat 8 dage.

182:

Samme ctr. Ebbe Mogensen, der er død i fængsel, fængslet for ulovlige forhold vedr. kongens vildtbane. - Samtlige Seest og Hjarup beboere skal vidne. Thyge Ursin repræsenterer afgangne Ebbe Mogensen.

Jep Christensen Snogdal: Alle Helgens Dag efter middag så han den nu afdøde Ebbe Mogensen gående i Hjarup skov, i en enghave næstved, som Jakob Staffensens kvæg af Seest da gik i græs, hvilket kvæg siden straks derefter blev bortstjålet; men Jep Christensen ved ikke tilvisse, enten Ebbe Mogensen stjal samme kvæg eller andre --- samme tid ubevæbnet --- Ebbe Mogensen var en berygtet person både for tyveri og for vildtskytteri.

Jakob Staffensen af Seest: Nogle få dage efter Allehelgensdag, da han red i Hjarup skov og søgte efter noget kvæg, som var ham frastjålet nogle dage i forvejen, kom han uformodentlig i tale med Ebbe Mogensen, som nu er død. Blandt andet formanede Jakob Staffensen ham, at han dog skulle stræbe ved sine venners hjælp, at han igen kunne komme til fred og leide og få skel og skriftemål som en ret kristen og ikke således gå i skov og skjul, eftersom han dog ej havde gjort videre ondt, end det endnu var vitterligt end stjålen den ene hest, som han var fængslet for i Løgumkloster, hvor han af fængslet udrømte, og kunne vel endelig kommer derfor til rette igen. Dertil Ebbe svarede, ham det gjorde nu ingen gode. Videre beklagede Jakob Staffensen sig, at ham var frastjålet 3 gode fæhøveder, og spurgte, om han intet vidste at give ham kundskab derpå. Dertil Ebbe svarede, det var vel meget på een gang. - Videre på Thyge Ursins tilspørgsel svarede Jakob Staffensen, at han ulovligt var frastjålet 3 gode fæhøveder, men om Ebbe eller andre havde stjålet dem, vidste han ikke, men han ved, at samme Ebbe var berygtet for tyveri og ulovlig skyden i kongens vildtbane.

Niels Hansen af Seest: Da han ved Mikkelsdags tider var blevet frastjålet en hest, og han derfor havde Ebbe Mogensen mistænkt, som da sagdes at have tilhold hos Anders Skomager i Refsinghoved, så rejste Niels Hansen derhen --- Man berettede, at han havde været der en dags tid, men var draget derfra. Han havde taget med sig et par støvler og en sadel. Han sagde til dem, at han havde været nordpå og købt en del kvæg, hvormed hans kammerater var drevet i forvejen, og ville derfor over åen ved Fårkrog. Så rejste Niels Hansen derfra og lå i Drostrup om natten og kom i tanke om, at Ebbe skulle være i Åstrup og der have sit tilhold. Men i Åstrup fik han at vide, at Ebbe havde været der og ladet sig kalde ved et andet navn, Jørgen Hansen, og var

draget bort derfra.

Jep Christensen, Thøger Andersen, Christen Lassen, Knud Lauridsen, Niels Vaaben, Søren Mortensen, Las Clemmendsen, Jørgen Jepsen, Hans Madsen, Niels Bendixen og Anders Vaaben, alle af Hjarup, og nogle vidner fra Seest: De ved, at Ebbe Mogensen er berygtet. Efter at han er rømt fra fængslet i Løgumkloster, har han her i egnen gået i skov og skjul som en anden fredløs mand.

184:

Amtmandens fuldmægtige Hermann Wille fremstillede synsmænd. De har efter ordre fra sessionen ved oberst von Üttervig været i Vesterby at syne den afbrændte ryttergårdspart, som Christen Jensen beboede. Gården er lagt i aske: 15 fag velbygget hus, som var 3 fag stuehus, 3 fag heste- og kostald, 2 fag tærskelo, 3 fag kornlade og 4 fag hølade. --- Christen Jensen og hustru er gerådet i største armod. De må med bettelstaven forlade gård og grund, medmindre øvrigheden ham af nåde vil give ham noget til næring og bjering.

184b: (Mikrofilm 30018 starter her)

Læst kgl. forordning om privilegium for dem, som ulden manufaktur i Danmark og Norge ville indrette, samt forordning om matrikelskat, rytterholdspenge samt okse og flæskeskat for 1699.

Bartram Pedersen af Lejrskov ctr. Jørgen Mikkelsen i Kragelund. Opsat 8 dage.

Fredag den 20. januar 1699:

Hans Jensen af Moesvrå ctr. Christen Sørensen i Amnitsbøl (se fol. 176-178). Opsat 14 dage.

Thyge Ursin på vegne af amtmanden har stævnet Anders Skomager, angående nogle penge, som den på Koldinghus arresterede og bortdøde Ebbe Mogensen til ham skal have leveret. Det har han selv tilstået i Kolding; men han har ikke villet aflevere pengene. --- Knud Thøgersen i

Refsinghoved mødte på vegne af Anders Skomager (befalet hertil af ridtmester Netzou): Anders Skomager er kørt ud i ægt. Opsat.

(Mikrofilm 30017 slutter med fol. 185).

185b:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl for begangne lejermål. Tulle Hansen fremlagde en attest af Haderslev med begæring om, at Johan Hollænder måtte tilholdes at irettelægge det tingsvidne, han fik taget på Tyrstrup herredsting. Thyge Ursin mente, at attesten ej blev anset imod forrige tingsvidner, men alene kan agtes for Tulle Hansens udflugter.

Dom: Med usvækkede tingsvidner af Kolding byting den 16. november 1698 bevises, at Tulle Hansens forrige tjenestepige Mette Hansdatter den dag ledig og løs frivilligt har bekendt og bekræftet edeligt, at hendes husbond Tulle Hansen i Knudsbøl, mens hun tjente ham som arbejds pige, har beligget hende, og at han er hendes sande barnefader til det barn, hun blev frugtsommelig med og siden i Haderslevhus amt i Aller sogn i Brabæk by til verden har født. Det har hun også frivilligt udsagt for to borgere i Kolding og for præsten i Lejrskov. Tulle Hansen har, mens hans hustru levede, i sit ægteskab sin tjenestepige, hvis husbond og forsvar han da var, besvangret og med barn gjort. Han bør betale til regimentskriveren sagens omkostninger samt efter lovens 6-13-24 lide straf på sin yderste formue, som jeg ej anderledes forstår end --- hans boslod, han dermed efter loven bør at have forbrudt.

186b:

Thyge Ursin på vegne af amtmandens fuldmægtige Herman Willer advarer til 3. ting og tillyser, om der er nogen, som den på Koldinghus arresterede person Ebbe Mogensen, der for nogen tid siden døde i arresten, enten har at beskylde eller er bevidst om hans levnedes utilbørlige forhold, de da straks for amtmanden eller hans fuldmægtige ville tilkendegive det. - Ingen svarede noget dertil.

Fredag den 27. januar 1699:

Amtskriver Peder Pedersens fuldmægtige Jens Bennetsen har stævnet Niels Madsen Møller af Nybjerg mølle for synsmænds opkrævelse samt for resterende mølleskyld.

Sr. Laurids Andersen, ridefoged på Engelsholm har stævnet Christen Mathiesen i Bindeballe angående hans forhold og påskydende hjemmel til noget bøgetræ, som fandtes i hans gård. Det formenes, at han har hugget det ulovligt i Daldovre skov. - Christen Mathiesens hustru Anne stævnes angående hendes svar og påberåbte hjemmel den 15. januar. - Poul Hansen, Søren Bertelsen og Jørgen Jakobsen i Bindeballe stævnes til at påhøre vidnesbyrd om de svar, de gav den 15. januar.

Christen Eilersen af Lime og Hans Skytte af Abelgård samt Bent Christensen bekræftede deres skriftlige vidnesbyrd. Dette indføres på no. 189.

Jægermester Brockdorfs fuldmægtige Frands Skødtz har stævnet --- på Koldinghus angående den på Koldinghus døde Ebbe Mogensens døds årsager. - Som vidner er stævnet Rasmus Knudsen og Lauge Iversen i Skanderup, som skal have været vagt ved ham, da han døde.

Rasmus Knudsen: På nytårsdag, var han sammen med Lauge Iversen på vagt ved Ebbe Mogensen. Da Rasmus Knudsen ville gå i byen om aftenen, bad Ebbe Mogensen ham købe brød for 2 skilling. Det gjorde han. Han købte grovbrød for 2 skilling af Jens Møller Bagers hustru og gav det til Ebbe Mogensen selv, som han lå i fængslet i portnerens kammer. Så leverede han brødet til en lille dreng, som han bad skære et stykke deraf. Det gjorde drengen. Og Ebbe Mogensen tog samme stykke brød og åd det, og begærede endda, at drengen ville give ham et stykke brød mere, hvilket også skete. Så gik portneren Adam efter Ebbes begæring ned i byen og købte brændevin til ham for 2 skilling. Deraf drak portneren først Ebbe til efter Ebbes begæring. Og siden drak Ebbe selv deraf. Noget derefter klagede Ebbe sig meget hårdeligt samt brækkede sig og kastede op. Noget derefter var han død.

Lauge Iversen tilføjede, at den lille dreng også blev bedt om at tage ham et stykke kød, som lå i et skab. Men da det var mørkt, vidste Lauge Iversen ikke, om Ebbe fik kødet.

188b:

Jes Hansen Bennetsen i skriverens sted i denne sag:

Bartram Pedersen af Lejrskov ctr. Jørgen Mikkelsen i Kragelund. Se nr. 178 og 185. - Æskede dom. - Jørgen Mikkelsen er ikke mødt. - Dom: Han reterer med gæld i korn, som Bartram Pedersen har forstrakt ham med i hans høje trang. Han skal betale.

Jægermester Brochdorfs fuldmægtige ctr. Anders Pedersen Skomager i Refsing, se nr. 185. - Anders Skomager svarede, at en tid før lang før --- da en dag imod aften kom --- til ham i hans hus gående (Ebbe Mogensen) og bad om hus og logement og blev der samme nat, og næste morgen gik derfra i vester imod Vejen mølle. Fra den tid og indtil ca. 14 dage før jul så han ikke forn. Ebbe. Men en aften før jul var Ebbe i Anders Skomagers og hans hustrus fraværelse kommet der i huset og lå der om natten. Og dagen efter kom 2 ryttere af ridtmester Netzous kompagni og tog Ebbe i arrest og førte ham ned til Vejen til ridtmesteren, hvorefter kan kom i arrest, først i gevaltigerhuset i Store Anst og siden på Koldinghus. Efter at Ebbe var draget fra hans hus, fandtes en læderpung med nogle penge, som han ej vidste hvor mange var, en gammel skjorte og en lærredstværsæk samt et par gamle læderbuske, som fandtes på en hylde, hvilket altsammen løjtnant Schønnemand i medhavende ryteres nærværelse forseglede og til sig annammede. Ellers var der i hans hus ganske intet videre, som tilhørte Ebbe Mogensen. Anders Skomager har aldrig kendt Ebbe Mogensen. Mens Ebbe Mogensen var arresteret på Koldinghus, kom en dag Ebbe Mogensens svoger, Søren Hansen af Skartved og berettede, --- annamme de penge --- . Anders Skomager svarede, at de alt var borte. Så gik Søren Hansen.

189b:

Det vidnesbyrd, som ridefoged Laurids Andersen på Engelsholm lod aflægge ctr. Christen Mathiesen i Bindeballe. Se nr. 187: "Vi efter- og underskrevne, Hans Hansen Skytte, boende i Abelgård, og Christen Eilersen i Lime, vidner, at den 16. januar var vi med fuldmægtigen Laurids Gødvad af Engelsholm i Daldovre skov, hvor han foreviste os to nyafhugne bøgestubbe, hvoraf det første kjørre fra roden var afsavet. Kropperne af de

to træer var ganske borte undtagen en del grene. Ind til Bindeballe by kunne vi se vognspor. Vi talte med samtlige bymænd, men kunne ikke få underretning om træet, før vi kom ind i Christen Mathiesens gård, hvor der lå to grønne tilhugne fjæle samt en del mere træ. Konen sagde, at manden var til mølle, og træet havde han fået fra Poul Hansen der i byen. Vi gik hen til Poul Hansen, der nægtede, at Christen Mathiesen havde fået det af ham. Så red vi sammen med Laurids Gødevad til Gjørding mølle og spurgte Christen Mathiesen om træet. Han svarede, at han havde fået det af Poul Hansen, Søren Bertelsen og Jørgen Jakobsen i Bindeballe. Laurids Gødevad rådede ham til at søge en mindelig ordning med herskabet på Engelsholm. Han svarede, Ja, det var bedst.

Vidnerne aflagde ed på deres skriftlige forklaring.

Andre vidner føres.

Christen Mathiesen svarede, at træet var hugget på Kolding kirkes grund, men kunne ikke bevise det.

190b:

Laurids Nielsen Amnitsbøl på egne og svoger Terkel Christensens vegne i Tvigstedholm (Tingstedholm?) og på vegne af hans kære hustru Margrethe Nielsdatter og deres arvinger lovbød til 3. ting den gård, som --- sal. fader Niels Lauridsen --- . Laurids Nielsens og Margrethe Nielsdatters stedfader Jep Pedersen af Amnitsbøl, som har deres moder Else Jørgensdatter til ægte, begærede deres anpart af fædrene arv i samme selvejergård til købs. - Jep Pedersen begærede tingsvidne.

191:

Fredag den 3. februar 1699:

Læst kgl. forordninger: 1) om ekstraordinært påbud i Danmark for 1699, 2) om de hos proprietærene og andre, som kirker i Danmark har forlenet, resterende --- skatters betaling.

Laurids Grøn af Egtved på vegne af jægermester Brochdorf ctr. Christen Sørensen Hjuler i Amnitsbøl. Se fol. 176, 177 og 185. - Jep Pedersen af Amnitsbøl begærede på vegne af Christen Hjuler sagen opsat i 8 dage.

Amtskriver Peder Pedersen --- Jens Hansen Bennetsen --- se tingdag 27/1 --
- ctr. Niels Madsen i Nybjerg mølle for resterende mølleskyld, landgilde for
1695-98. - Niels Madsen Møller svarede, at han har betalt en del, som
kvitteringer udviser. Begærer opsættelse, indtil han kan fremvise
kvitteringerne i amtstuen. Opsat 14 dage.

Jep Pedersen af Amnitsbøl har stævnet Laurids Nielsen Amnitsbøl, værende
på Urupgård, samt Terkel Christensen og hans hustru Margrethe Nielsdatter
for lovbydelse og skøde på den anpart af den gård --- sal. fader Niels ---
beboede og fradøde --- efter deres fader Niels Lauridsen, forrige
herredsfoged i Jerlev herred, på den gård i Amnitsbøl, han beboede. Se blad
190 og 191. - Han fik skøde.

193:

Thyge Ursins sag på vegne af Frederik Christensen i Kolding, se blad 173
og 174, ctr. sal. --- enke i Skanderup i henseende til mindelig ---. Opsat.

193b:

Amtskriver Peder Pedersen Bubels fuldmægtige Jens Hansen Bennetsen, se
side 186-187, lod afhjemle syn på Nybjerg mølle, kværnen, avlen,
bygningerne, indbo (Nybjerg og Bøgvad mølle). Der er synet alt undtagen
nogle gamle klæder, som mølleren, hans hustru og børn havde på deres
legemer.

Fredag den 10. februar 1699:

Fredag den 17. februar 1699:

Laurids Andersen Gødvad, ridefoged på Engelsholm, ctr. Christen
Mathiesen i Bindeballe for skovhugst i Daldovre skov samt for
beskyldninger, han fremsatte her i retten den 27. januar, idet han sagde, at
de var ulovlige vidner. - Opsat 3 uger.

194b:

De mænd, som var stokkemænd den 27. januar, bevidner, at Christen Mathiesen i Bindeballe da sagde, at Laurids Gødvads vidner var ulovlige vidner. - Christen Mathiesen havde intet at svare.

Herefter satte Laurids Gødvad i rette, at Christen Mathiesen er pligtig at lide efter lovens 6-21-2 samt betale omkostninger. - Opsat 3 uger.

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Alexander Leverence ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl angående 1) den falske bekendelse, han har forført Mette Hansdatter, som tjente ham forleden sommer, til at give, idet hun udlagde en forkert barnefader, og 2) de hårde og ærerørige beskyldninger mod Johan Hollænder i hans indlæg den 13. januar. Beder om, at Tulle Hansens indlæg må blive tilbageholdt i retten.

195b:

--- på vegne af Frederik Christian Faust, som har ført en sag ctr. sal. Iver Tullensens enke i Skanderup angående en del gods, som Sr. Faust hendes salige mand Iver Tullesen forhen skulle have både i pant og noget i sær forvaring under lås og lukkelse leveret, hvoraf en del skulle mangle. Sagsøgningen og alle heraf følgende prætentioner er blevet mindeligt forligt.

196:

Fredag den 24. februar 1699:

Alexander Leverentz på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl angående hans indlæg i retten den 13. januar. Han skal bevise sine beskyldninger. Indlægget blev forrige tingdag forseglet og arresteret. Sættedommeren Poul Gjermandsen tør ikke understå sig i at bryde herredsfogedens segl eller løsgive arresten, før end han har fået bemyndigelse dertil. Opsat 8 dage.

196b:

Sagen mod Tulle Hansen i Knudsbøl ang. at han skal have forført Mette

Hansdatter til falsk bekendelse. - Tulle Hansen protesterer. Han har ført tingsvidnebevis på, at han ikke har gjort det. - Alexander Leverence henholder sig til Mette Hansdatters edelige forklaring i Kolding byret den 16. november. - Opsat 8 dage.

Fredag den 3. marts 1699:

Regimentskriverens sag ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl er opsat 8 dage, idet regimentskriveren er til session.

Jens Poulsen af Ferup lader på vegne af regimentskriver Johan Hollænder afhjemle syn på den gård i Ferup, som regimentskriveren nu bebor, og som Claus Pedersen efterlod øde. - Claus Pedersen efterlod aldeles intet. Johan Hollænder overtog den aldeles øde og jorden udyrket, så han ikke på 3 års tid kan få jorden i fuld brug og drift lige ved naboerne. - Johan Hollænder har foretaget en del (specificerede og taxerede) reparationer, ialt for 108 Rdl. 4 mk. Jorden er forsynet med gøde. Vinterrug sået med 30 skp. rug á 2 slettedaler = 40 rdl. I gården findes der en stor del møg, som kan bruges til jordens forbedring. Til avlingen at drive fandtes 5 bæster, en vognplov og en harve, 2 stude, 2 kvier m.m. (alt med anslået værdi, regimentskriveren selv har anslået nogle af hestenes værdi meget højt). Besætningen tilsammen er taxeret til 220 Rdl. Der forefindes jernkakkellovn.

198:

Fredag den 10. marts 1699:

Laurids Andersen Gødvad æskede dom over Christen Mathiesen i Bindeballe for skovhugst. Thyge Ursin fremlagde på vegne af denne en skriftlig begæring på ustemplet papir til amtmanden om at lade Thyge Ursin svare for ham. Laurids Gødvad protesterer: Der er ikke brugt stemplet papir. Thyge Ursin lægger de 24 skilling, som stemplet papir ville have kostet, på bordet. Men herredsfogeden kender, at han ikke kan modtage dem. Så tager Thyge Ursin pengene til sig igen. Christen Mathiesen lover, at han inden 8 dage vil indfinde sig på Engelsholm hos velbårne Preben Broche og søge at få sagen forligt. Opsat 8 dage.

199b:

Laurids Andersen Gødvad begærede dom over Christen Mathiesen angående dennes beskyldning. Opsat 8 dage.

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl ang. hans skriftlige indlæg. - Tulle Hansen fremlagde derimod en landsdommerstævning af 30. januar, hvormed den afsagte dom af 20. januar er indstævnet til underkendelse. Sagen om de ærerørige ord kendes af herredsfogeden at være afhængig af hovedsagen, hvorfor den ikke kan behandles, før end hovedsagen er afgjort.

200:

Jens Ibsen Skovrider lader afhjemle et synsvidne. Synsmænd har den 7. marts været i Vrandrup for at syne den bolig, som Niels Mikkelsen Bonde sidst havde i fæste og er frarømt. Bl.a. er 6 vinduer borte, og 3 af dem synes at være blevet fjernet fornylig. - Efter synet tilsagde synsmændene Karen sal. Hans Gravers tillige med alle de andre, som hidtil har boet i huset, at de skulle flytte derfra inden 14 dage.

200b:

Anders Olufsen af Gelballe, en lovbydelse. - Oluf Christensen af Gelballe fremstod for retten og lovbød til 3. ting den halve gård, som han og hans hustru Kirsten Andersdatter hidtil har haft, og som deres børn er født på. Deres søn Anders Olufsen begærede skøde.

201:

Skødet på ovennævnte.

201b:

Fredag den 17. marts 1699: (?)

202:

Sagen ctr. Christen Mathiesen i Bindeballe ang. skovhugst og beskyldning er opsat i 8 dage med henblik på mindelig afgørelse.

Hans Hansen af Seest har på vegne af samtlige Seest bymænd stævnet en del mænd fra Gelballe, Hjarup, Bønstrup, Nagbøl og Dollerup til at vidne om den frihed, som Seest beboere fra alders tid har nydt med at sælge deres eget opdræt af heste og kvæg sydover. Til at påhøre vidnesbyrdet er stævnet amtmanden, tolder Hans Pedersen i Kolding og toldkontrollør Hans Lund. - Vidnerne nævner det antal år, de kan mindes, og bekræfter, at i den tid har Seest mænd uforment kunnet rejse til marked i Holsten med deres egne opføddinger af bæster og kvæg uden at erlægge told i Kolding. Men af hvad bæster og kvæg de købte nord for Kolding å og ville føre til Seest, skulle de betale told, lige som andre udbyggere sønden Kolding å boende. - Jep Jepsen Buch den ældre af Nagbøl afgav skriftligt vidnesbyrd. Han kunne mindes 60 år.

203b:

Mikkel Jensen af Verst, et synsvidne på den ildebrand, der ramte hans gård mellem den 11. og 12. marts. Salshuset og ladehuset var sammenbygget, ialt 13 fag. De er ganske opbrændt med boskab og korn. Intet er reddet undtagen hvad ringe kvæg og bæster, han havde. Han selv og hustru var kommet nøgne og blotte op og reddede fire små børn. De har ikke selv midler til at genopbygge gården uden øvrighedens bistand.

Fredag den 24. marts 1699: (?)

204:

Laurids Andersen Giødvad, ridefoged på Engelsholm, begærede, at Christen Mathiesen af Bindeballe ville fremstå og bekende det forlig, han havde indgået med Preben Broche. Formedelst borgmester Niels Baltzersens og andre fornemme godtfolks interception og forbøn har Preben Broche efterladt ham sagen og ladet processen falde vedr. de 2 bøgetræer. Christen Mathiesen bad derfor Preben Broche om forladelse og takkede ham samt lovede, at han aldrig nogen sinde skulle lade sig finde i den skov

for at hugge træ, uden det blev ham bevilget. Hvis han gjorde det, skulle denne sag stå ham åben for.

Hvad angår en skrivelse af 18/2, som Christen Mathiesen har ladet skrive og fremskikke ved sin moder, så tilstod Christen Mathiesen, at da han hverken kunne læse eller skrive, så lod han samme brev skrive af Jens Godiksen i Spjarup, som rådede ham dertil og sagde, at han dermed kunne befri sig for proces.

204b:

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Peder Knudsen og Jens Thomsen, begge af Knudsbøl, for skovhugst i kongens skov. Peder Knudsen svarede på begges vegne, at han formodede, ingen vidnesbyrd blev ført imod dem, uden at regimentsskriveren var varslet, idet de er rytterbønder.

205:

For retten fremstod Christen Mathiesen af Bindeballe: Som han for retten af ubesindighed og tåbelighed har talt og udsagt, at nogle vidnesbyrd, som Laurids Andersen havde ført imod ham, var ulovlige vidner, da han ej haft ringeste føje til sådan beskyldning. Han beder både Laurids Andersen og de pågældende vidner om forladelse og kender dem for ærlige og troværdige folk. Han vil betale Laurids Andersen 4 rdl. Et afdrag idag og resten inden 8 dage.

205b:

Fredag den 31. marts 1699:

Tulle Hansen af Knudsbøl har stævnet Thyge Ursin, prokurator i Kolding, logerende hos Dorte sal. Jørgens Andersens på torvet, angående hvad skælds- og ærerørige ord som Thyge Ursin her for retten udsagde imod en landstingsstævnings indhold. - Den pågældende tingdags (10/3) stokkemænd vidner: De så og hørte, at Thyge Ursin på vegne af regimentsskriveren begærede oplæst en opsættelse og arrest imod Tulle Hansen ang. et indlæg, som Thyge Ursin havde irettelagt. Derimod fremlagde Tulle Hansen landstingsstævningen. Da skriveren læste

landstingsstævningen op, spurgte Thyge Ursin Tulle Hansen, hvem der havde skrevet den for ham, hvortil Tulle Hansen svarede, den var skrevet i Viborg. Thyge Ursin sagde offentligt: Det har en skælm skrevet. - Thyge Ursin var ikke mødt i retten.

206b:

Oberst Detlev Brochdorfs fuldmægtige Jørgen Jensen af Gerndrup har stævnet Jep Iversen, Oluf Buck, Thomas Hansen Ulf og Niels Gregersen, alle i Skanderup, Søren Bull i Lunderskov, Niels Jepsen, Jep Buck den yngre og Ebbe Nissen, alle i Nagbøl, for det allerede givne forbud på Skanderup kirkes jorder, som de bruger. - De skal fremvise deres adkomster, som skal genforhandles, idet det nu er obersten, der på patronatsret til kirken. Opsat 3 uger..

207:

Fredag den 14. april 1699:

207b:

Fra Hans Grebe af Schack blev fremlagt 2 breve. - Det første er et missiv til amtmanden om de Flensborger kedeldragere, der imod kgl. resolution omløber på landsbyerne hus fra hus for at sælge deres kobber- og messingvarer. Derover besværer kobbersmedene i Jylland sig, og dette misbrug skal afskaffes. - Det andet brev er en kgl. resolution herom.

208:

Fredag den 21. april 1699:

Oberst Detlev Brockdorfs fuldmægtige Jørgen Jensen ctr. fæsterne af Skanderup kirkes jorder (se 31/3). - Jep Buch den ældre af Nagbøl fremlagde forskellige gamle dokumenter, bl.a. et tingsvidne af MDXV. De øvrige fremlagde deres adkomster. Opsat 14 dage.

210:

Skovrider Jens Ibsens søn Christian Jensen lod afhjemle syn på den gård, som sal. Peder Jensen Tækker sidst beboede og fradøde, og som er assigneret til Anst herreds skovrider. Stor brøstfældighed.

210b:

Fredag den 28. april 1699:

Joen Bertelsen af Vilstrup efterlyser på vegne af regimentskriver Johan Hollænder Jørgen Mortensen i Jordrup og Erik Eng i Torsted. - De er rømt. Deres gårde opbydes til fæste: En kvart selvejergård i Jordrup og en halv gård ibidem, som Niels Andersen har beboet og afstået.

Samme ctr. Laurids Knudsen i Vranderup, Jes Møller, Peder Christensen og Jens Biering ibidem for den omkostning, de har påført regimentskriveren med processen mellem dem og Rasmus Kruse, både til hjemting og landsting og nu også til højesteret.

211:

Lørdag den 4. maj 1699:

Oberst Detlev Brockdorfs sag om Skanderup kirkes jorder. Jørgen Jensens påstand: Fæsterne kan få deres fæstepenge tilbage eller genforhandle kontrakterne. Pengene blev lagt på tingbordet.

Jep Buch den ældre og den yngre af Nagbøl og Oluf Buch og Jep Iversen af Skanderup svarede på vegne af alle fæsterne, at hvad kirkejorde de havde, er fordum givet fra deres gårde, og efter loven formodes dertil for den sædvanlige afgift bør at forblive og bruges, så de derfor deres fæste ej kan afstå, og hvad ikke er i fæste taget, som fæstes bør, erbyder sig de vedkommende efter billighed at ville fæste og den sædvanlige afgift deraf svare.

Jørgen Jensen formente, at såsom Jep Buch den ældre har skødet og afstået sin selvejergård i Nagbøl til sin søn, og Jep Buch dog selv tilholder sig det kirkejord, som samme gård underligger, så ses sligt ikke at være loven retteligt efterlevet.

Jep Buch svarede, at hvis bemeldte kirkejord skal fæstes, erbyder han sig, så vidt billigt er, at hans søn det i tilbørlig tid skal tage i fæste. - Og videre fremlagde Jep Buch den ældre et gammelt pergamentbrev med hængesegl for, som han selv oplæste, og ej anderledes af os i retten kunne forstås, end jo at være højlig kong Christians dom angående en otting jord på Gelballe mark, som Jep Buch, Knud Buchs fader, i fordum tid har givet til Skanderup kirke. Item et gammelt tingsvidne på papir med voks forseglet om forbemeldte otting jord, udstedt af Anst herredsting. Endnu et dito tingsvidne af Anst herredsting, hvilke forskrevne breve var så ældgamle, at de nu ej her af rettens betjente kunne læses, men blev fremvist og af gamle Jep Buch selv oplæst. Også et par dokumenter af 1583. - Med disse dokumenter mener Jep Buch den ældre at have bevist, at det kirkejord, han bruger, er givet af hans forfædre fra den gård, han har beboet og hans søn Christen Buch nu bebor., og at han bør beholde jorden for den sædvanlige afgift uden yderligere tyng. - Opsat 4 uger.

213

Hr. Anders Steffensens sag opsat 4 uger.

Bartram Pedersen af Lejrskov ctr. Hans Iversen i Bønstrup for gæld: 8 skp. rug. - Opsat 14 dage.

Fredag den 12. maj 1699:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Laurids Knudsen m. fl. i Vrandrup.

213b:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen har stævnet Jep Hansen og Niels Hansen, begge i Seest, ang. deres kaution for Mads Hansen i Jordrup for gårdens opbyggelse og konservation. Opsat 3 uger.

Sr. Hans Skøtz, kontrollør i Fredericia, har stævnet Johan Hollænder i Ferup for betaling af en veks. Stævningen er ugyldig.

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Hans Nielsen efterlyser til

3. ting de to rømningsmænd (se 28/4). Hvis de ikke indfinder sig, vil de få rømningsdom. - Deres gårde opbydes.

Fredag den 19. maj 1699:

214:

Regimentskriver Johan Hollænder lod efterlyse til 3. ting Mads Hansen i Verst, som havde fæstet en halv ryttergård og søndag nat før 4/5 er undveget.

Bartram Pedersens sag ctr. Hans Iversen i Bønstrup opsat.

Fredag den 26. maj 1699:

214b:

Regimentskriver Johan Hollænder ctr. Laurids Knudsen m. fl. i Vranderup. Opsat 14 dage.

Samme har stævnet Peder Frandsen og Laurids Jensen i Jordrup, som skal besvare spørgsmål om den stævning, de den 21/2 forkyndte for regimentskriveren på vegne af Tulle Hansen af Knudsbøl til Brusk herredsting og Tyrstrup herredsting for at påhøre vidner angående Mette Hansdatters barnefader, da dog Tulle Hansen ikke mødte til nogen af de nævnte ting, men alene til Tirsbæk birketing, hvortil han førte Mette Hansdatter med sig på en vogn. Opsat 8 dage.

215:

Oberst Detlev Brockdorfs fuldmægtige Jørgen Jensen af Gerndrup får udmeldt mænd til at syne Anst kirke. Han har nu skøde på kirkens tiende og ius patronatus og skal ikke være ansvarlig for kirkens hidtidige brøstfældighed. - Præsten Anders Steffensen er stævnet.

215b:

Fredag den 2. juni 1699:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Johan Hollænder har stævnet de to stævningsmænd Peder Frandsen og Laurids Jensen i Jordrup. Se 26/5. - De stævnede regimentskriveren som meldt i afhjemligen 26/5, men Mette Hansdatter stævnede de i Trædeballe 8 dage senere. - På spørgsmålet, hvorfor de ikke afhjemlede deres stævнемål til Brusk herredsting, svarede de: Tulle Hansen begærede af dem, at de på hans vegne ville give kald og varsel til de tre ting, Brusk herredsting, Tirsbæk birketing og Tyrstrup herredsting, men sagde derhos, at de ikke havde fornøden til nogen af dem at møde, uden han selv fulgtes med dem. Derfor kom de kun til Tirsbæk birketing, hvor Tulle Hansen selv fulgtes med dem. Som de fulgtes med ham til Tirsbæk birketing, og Mette Hansdatter kom gående til dem ved den nørre port i Vejle, da de henkørte med heste og vogn, og sagde hun, at hun havde noget inde i byen at bestille og ville næste morgen komme til birketinget. Derefter sagde hun, at efterdi hun nu kom der til dem, da var det bedst, hun fulgtes med dem. Så satte hun sig på vognen og fulgtes med dem til Tirsbæk birketing og derfra igen tilbage til Vejle nørreport. Og ellers hørte de vel, at Mette Hansdatter, mens hun på vejen gik og snakkede med dem, som var i marts måned, sagde, at hun var nødt til at udlægge Tulle Hansen som barnefader, eftersom hun sad i arrest på Koldinghus ca. 3 uger og fik ikke levnedsmiddel, hvorfor hendes barn blev fordærvet. Thi regimentskriveren så vel som hans hustru slog hende og ilde medhandlede hende, for hun skulle udlægge Tulle Hansen ---

--- hvorimod --- efter lovens 1-13-21 og 1-4-1 med formening, at hverken regimentskriveren eller hans kæreste af Tulle Hansen imod forbemeldte vidner efter Mette Hansdatters ord og snak er citeret. Tilmed derom ej er ført vidner i rette tid efter loven, at derfor disse vidner ej bør at komme regimentskriveren eller hans kæreste til nogen præjudice, mindre Tulle Hansen til nogen frelse imod forrige bekendelse og forgangne usvækkede dom.

Kendelse: Fordi hverken herredsfogeden eller hans kæreste er stævnet til at påhøre vidner efter Mette Hansdatters ord og snak, ej heller vidne derom i rette tid er ført efter loven, så kunne Peder Frandsens og Laurids Jensens vidne om Mette Hansdatters ord og snak, som hun så løseligt skal have sagt, ej anses eller tilstedes, men bare alene deres vidne, så vidt deres for Tulle Hansen givne stævнемål, dets afhjemling og Mette Hansdatters

medfølgeskab til og fra Tirsbæk birketing er angående, for fuldt tingsvidne tilstedes.

216b:

Oberst Detlev Brockdorfs fuldmægtige Jørgen Jensen af Gerndrup æskede dom i sagen ctr. fæsterne af Skanderup kirkes jorder. Han mente, at de dokumenter, der var ulæselige for rettens betjente og derfor blev læst op af Jep Buch selv, måtte regnes for utroværdige.

Dom: Obersten har købt Skanderup kirkes ius patronatus og jorder, hvoriblandt også er specificeret de her omtvistede kirkejorder. Ingen af de fremlagte dokumenter er så kraftige, at de kan hindre obersten hans rettigheder. Enhver af de hidstævnede brugere er pligtige foruden den i skødet specificerede landgilde og jordskyld at svare obersten --- ægter og arbejde i forhold til deres hartkorn.

Samme fremlagde kgl. skøder på Anst og Gesten kirkers ius patronatus.

Samme har stævnet Peder Pedersen i Vadbøl for vold, hug og slag, som han tilføjede Eg bys hyrde i Eg bys mark. Velbårne Christian Krabbe protesterede, at varslet ikke er så tydeligt, som loven kræver. Det underkendes.

218:

Christen Geising af Hjarup fremstillede 4 synsmænd, som har vurderet en brunblisset hoppe, som han har optaget på Hjarup mark uden ejermand. Han fremlyste hoppen.

Oberst Detlev Brockdorfs fuldmægtige Jørgen Jensen lod afhjemle syn på Anst kirke.

(Opslaget 218b-219 mangler på mikrofilmen. Det synes at vedrøre nævnte syn.)

Mangler beskrives, og deres afhjælpning takseres. F.eks. "Til forskrevne 5000 mursten at hente behøves 50 vogne á 4 mil, for hver mil 1 mk = 33

Rdl. 2 mk." - Der er ingen skriftestol. En ny skal opsættes. Degnestol. Der mangler 7 sæder i kirkestolene. Altertavlen er gammelt billedhuggerarbejde, forgyldningen er gået af. Det kan synsmændene vurdere, men de afstår fra at vurdere, hvad en reparation af selve billedhuggerarbejdet kan koste. - Der var ingen til at svare på stævnemålet.

220b:

Tilføjelse til ovenstående synsrapport, om Anst kirkes vinduer.

Niels Lauridsen i Ågård fremkom med en skifteforretning, som blev holdt i hans hus den 8/5 efter hans afdøde hustru Inger Iversdatter. Boet var vurderet for 41 slettedaler, 14 sk. Gælden var 36 slettedaler 1 mk. Til overs 4 slettedaler 3 mk. 1 sk. De blev delt mellem ham og hans sal. hustrus arvinger.

Regimentskriver Anders Rask fremlagde til 3. ting forbud og varsel ---

221:

Fredag den 9. juni 1699:

Joen Nielsen af Bølling har stævnet regimentskriver Johan Hollænder til at påhøre vidner om den ildebrand, der overgik hans salshus: Den 1/6 opstod ved middag en hastig ildebrand, mens Joen Nielsen og hans ældste børn ikke var hjemme. Hjemme var kun hans mindste datter. Hans nye og hel vel både med inde- og udbygning opbyggede salshus brændte med alt indbo samt Egtved sogns korntiende --- Samme hans salshus brændte også for nogle år siden, da hele Bølling by brændte.

221b:

Iver Lauridsen af Øster Gesten har stævnet løjtnant Jokum Clausen, værende på Vamdrupgård, for gæld på 20 Rdl. iflg. obligation. Opsat 8 dage.

222:

Peder Bertelsen i Lunderskov har stævnet rytter Hans Christoffer, logerende i Lunderskov, angående hvad han har påsagt Peder Bertelsen om en ko, huden er befundet aftaget. Samtlige Lunderskov bymænd er stævnet som vidner.

Niels Pedersen og Mette Hansdatter vidnede, at Peder Bertelsen havde en rødhjelmet ko, som det ene baglår var kommet af led. Den var en tid lang inde i deres hus. Den kom sig ikke. Så førte de den ud i deres toft, hvor den lå levende nogen tid, og den åd også alt, hvad de bar til den. Og efter at Peder Bertelsen og hans hustru blev kedsommelig derved, at koen kunne æde og drikke alt, hvad hende blev forebåren, og dog ikke kunne blive før, så tog Peder Bertelsen sine folk til sig, gik til koen og stak den ihjel med en kniv lige som et andet slagtenød, og tog derefter huden af hende. Koen havde ingen anden skade end, at låret var af led, og den døde ikke af anden årsag end, at de stak den ihjel med en kniv af deres fri vilje --- og ellers vidste de ikke andet, end at Peder Bertelsen var en ærlig mand, som hidtil har skikket sig ærlig og hæderlig.

Andre vidner bekræfter dette.

Vidner, som har været hos rytteren for at høre, om han havde noget at påsige Peder Bertelsen, forklarer, at han svarede, at da han gik fra Lunderskov til Hjarup, da lå koen med hovedet i siden, enten den var levende eller død, vidste han ikke. Men da han kom igen, var huden taget af, og kødet lå lige som en --- kunne have gået fra den.

Vidner har hørt, at rytteren Hans Christoffer Kristi Himmerlfartsdag om aftenen gik uden for Peder Bertelsens gård og råbte, "Herud med dig, Peder Rakker". - Alle vidnede, at de ikke vidste at beskyldte Peder Bertelsen for noget utilbørligt.

223:

Peder Torbensen af Knudsbød begærede på vegne af Tulle Hansen, at det indlæg, som blev arresteret i retten den 17/2 og forseglet, måtte blive udleveret (fol. 195), da det skal bluges af landsdommeren. Det blev udleveret.

223b:

Rasmus Pedersen, tilforn boende på Vamdrupgård, begærede af de tilstedeværende sit skudsmål, hvorledes han sig har skikket, mens han boede på Vamdrupgård. Tolv mænd vidner, at han har forholdt sig ærlig, kristelig, skikkelig og vel. Formedelst gårdens store udgifter, vidtløftig besværlige dyrkelse og meget kostbare vedligeholdelse samt lykkens modstand med bæsters og kvægs ulykkelige frafald og andre deslige vanheld måtte han Vamdrupgård i armod forlade, så hans tilstand da så vel som nu er armelig slet og ringe.

Fredag den 16. juni 1699:

Regimentskriver Johan Hollænder har stævnet Tulle Hansen i Knudsbøl til at påhøre hr.. Peder Frides medhjælpere vidne om den bekendelse, som de har hørt Mette Hansdatter aflægge for præsten. - Tulle Hansen protesterede og mente, at ingen vidner på Mette Hansdatters mund burde tilstedes, medmindre hun derfor lovligt var kaldet. Det finder Johan Hollænder unødvendigt, da hun allerede har aflagt sin bekendelse for uvildige dannemænd og for ret og dom. Tilmed vides ej, hvor hun er at søge. Kendelse: Hendes bekendelse er framlagt til doms i sagen og indført i dommen, og der er ikke sket nogen indsigelse derimod fra hende. Vidnesbyrdet kan ikke afvises.

Så fremstod Thomas Frandsen i Lejrskov og Christian Hansen Randulf i Jordrup. De var for nogen tid siden i præstens hus i Lejrskov, og der stod Mette Hansdatter, som havde tjent Tulle Hansen i Knudsbøl, og hun havde et lidet barn i sine arme. Hun bekendte frivilligt, at Tulle Hansen var hendes barnefader. Videre tilstod de to vidner, at Johan Hollænders søn samme tid - -- i Frides stue. Men de hørte ikke --- --- Regimentskriverens søn fulgtes med Mette Hansdatter fra Ferup og op til Lejrskov og derfra igen, så han måtte og vide, hvor hun var. Johan Hollænder svarede, at hans søn var endnu ung og umyndig. Han var opdraget fra Ferup til Lejrskov, hvor han særdeles og aparte med præsten havde at tale, og ej angående Mette Hansdatters bekendelse.

224b:

Søren Pedersen af Gelballe ctr. Oluf Hyrde i Gelballe angående en stud, som tilhørte Søren Pedersen og var leveret i Oluf Hyrdes varetægt; den var

ej med det andet kvæg blevet hjemdrevet, og derover er den kommet til skade. - Knud Jensen og Hans Ulf af Skanderup har synet studen. - Stævnemålet er ikke om syns opkrævelse. Det er ugyldigt.

Iver Lauridsen af Øster Gesten får dom over løjtnant Jokum Clausen for gæld. Han skal betale.

Fredag den 23. juni 1699:

Regimentskriver Johan Hollænders søn Johan Johansen har stævnet ??? om en hest, han har købt af Jørgen Mortensen. - Den indstævnede svarer, at han intet ulovligt vidste af Jørgen Mortensen at have købt. Og da han var rytterbonde under oberst Brochdorfs regiment, burde regimentskriveren have været stævnet.

225b:

Christen Jensen af Drabæk mølle har stævnet Jep Buch den ældre af Nagbøl for at få ham til at tilstå sine ord om de 20 Rdl., han selv har sagt til Christen Jensen at han skyldte hans sal. fader Jens Eskelsen. - Jep Buch skal have sagt, at han havde udgivet en obligation, men da brevet var borte, havde han ej fornøden at betale pengene. - Jep Buch svarede, at han ikke er Christen Jensen noget skyldig og heller ikke kan mindes at have sagt de ord. Ydermere burde vidner på sådanne ord have været ført på ferske fod. - Jep Buch vil ikke aflægge ed, men Christen Jensen tilbyder sin ed. - For at parterne kan tænke sig om, udsættes sagen i 14 dage.

226:

Peder Bertelsen af Lunderskov ctr. mester Jokum Quenius Brøckner, skarpretter i Kolding ang. hvad ærerørige ord han sagde til Peder Bertelsen på Lunderskov grandestævne om en ko, han skulle have taget huden af. Alle Lunderskov bymænd er stævnet som vidner: Mester Jokum havde indfundet sig på Lunderskov grandestævne og havde sagt til Peder Bertelsen, "Du est ----" og udskældte ham med lignende æreskældsord. Skarpretteren havde indsendt et brev på ustemplet papir til retten og ladet det indlevere af en knægt lidt tidligere: " --- Som for mig er berettet, at han

hans bortdøde ko skulle tillige med hans hustru og pige have aftrukket og kødet siden på sær steder henført og forvaret, altså falder det mine folk for nær, og som jeg bestalling derpå haver folk i herrederne at forskaffe og slig aftrækning og anden tjeneste som dertil deres stand behøver, skal holde, da er det mig nok siøndt, at han haver trådt samme mine folks tjeneste for nær, som hermed herrederne er forligt årligen, hvad jeg skal have af gårdene. Jeg kunne nødigt lide sligt at begå, helst jeg må holde folk. Vil enhver gøre deet, så havde det ikke gjort behov andre folk i sær måder dertil at holde, som sig med --- andre godtfolk holde afsides. Hvis ikke jeg får ret over ham, kunne andre vel gøre ligeså, hvorfor jeg nødes til at søge højere øvrighed, såfremt han ikke mig i tide tilfredsstiller".

Vidnerne er ikke bevidst, at samme ko havde anden svaghed, end at hendes ene lår var kommet af leddet, eller at hun døde af anden årsag, end at de stak hende ihjel med en kniv ligesom et andet slagtenød. Og de kender ikke til, at Peder Bertelsen eller hans folk eller andre har ført kødet bort på nogen sær steder, siden huden var aftaget. - Kødet blev liggende på samme sted overlyst i Peder Bertelsens toft, hvor huden blev aftaget, og hverken Peder Bertelsen, hans hustru eller andre folk befattede sig videre dermed, mindre førte det på nogen sær sted. Og hvo andet derom siger eller sagt haver, da er det aldeles usandfærdigt sagt. Thi ingen mennesker befattede sig i ringeste måder med samme kos kød, suden huden var deraf tagen. Men hunde, ravne og krager opåd og fortærede det.

227:

Regimentskriver Johan Hollænder ved sin søn Johan Johansen: Han er ved landstingsstævning pålagt at fremskaffe det besovede kvindefolk. Han har ladet søge efter hende overalt. Kun er det bevist, at Tulle Hansen selv sidst har talt med hende og ført hende på en vogn til og fra Tirsbæk birketing. - Han lader hende efterlyse.

Fredag den 30. juni 1699:

227b:

Regimentskriver Johan Hollænders fuldmægtige Aleksander Leverentz har stævnet nogle folk i Verst og Knudsbøl til syn på deres gårdes beboelse,

vedligeholdelse og jorders dyrkning samt til dom på deres fæstes fortabelse.

Samme ctr. Peder Andersen i Hesselballe med hans svend Mads Jensen og Jens Iversens svend Peder Thomsen ibidem for overlast på Ole Bøgvads hest i Bølling. - Peder Andersen og hans svend kendte ikke til nogen skade på hesten at have tilføjet. Oluf Bøgvad bør bevise det, og de er ikke stævnet for bevis. - Sagen afvist.

Kvartermester Poul Benfeldt på vegne af rytter Lorents ctr. Jens Andersen i Egtved og hans hustru for injurier. - Fremlagde kopi af et krigsforhør den 20/6 mellem rytter Lorents Frandsen og Jens Andersen og hustru, skrevet på tysk.

Edel Mogensdatter af Egtved vidner: Da hun for 8-9 uger siden kom gående ind til Lorents Frandsen og ville købe brændevin for en skilling, kom Jens Andersens hustru Hennicke Møllers gående dertil, og som hun var i døren, sagde hun til Lorents Frandsens hustru, "Hvad er det; I har sagt til min mand; ville I have mere husværelse?" Dertil rytterkone Else Jensdatter svarede, ja, hun ville have mere dygtig husværelse. Hennicke Møllers svarede, hun ville ikke skaffe hende dygtigere husværelse til hendes tyvekoster. Rytterkone svarede, hun skulle være en forsuppet tæve, indtil hun beviste, at hun havde nogle tyvekoster. Så tog rytterkone sin ildklemme og sagde, "Ud af min dør, du forsuppede so!". Dertil sagde Hennicke, at den anden skulle være en tæve, indtil hun overbeviste hende om nogen forsuppethed, og tilføjede, "Du skal få en ulykke, når min mand kommer hjem". ---

Mette Kirstine Hansdatter af Egtved: Noget efter, at det var passeret, så hun, at Hennicke Møllers kom gående på gaden, og sognefoged Anders Joensen kom fra plov. Da sagde hun til sognefogeden, han skulle tage Else Rytterkones brændevinskedel fra hende. Dertil sagde Else Rytterkone, "Det skal du vel lade være, din forsuppede mær" Hun tog omkring ved sin hals og sagde, "Så vidt er du beskidt". Hennicke svarede, "Det skal du have løjet som en letfærdig hore". Rytterkone: "Det skal du få en ulykke for inden aften. Du est en hore. Tag blinde --- og Jens Skræder med dig".

Kvartermester Benfeldt spurgte Hennicke Møllers, om hun nu ville bevise sit udsagn om tyvekoster. Hun svarede, at en af hendes fjeller var hende ulovligt frakommet, og den blev fundet i Lorents Reuters barnevugge. - Kunne hun bevise, at Lorents Reuter var forsvoren? Svar: En ragekniv var

blevet leveret til Lorents Reuter at skulle stryges på en oliesten, og da den igen blev fordret, sagde han, at den var i Hamborg, og svor derpå ved sin højeste ed. Og som hun vel vidste, at Lorens Reuter havde kniven, og hun efter mange anmodninger ej kunne få den igen, klagede hun det an for obersten, som befalede rytteren at aflevere kniven. Så gav han hende den tilbage. - Hennicke Møllers vil også bevise, at Lorents Reuter havde stjålet Christen Knudsens rammevædder i Vejle.

229:

Mads Gregersen af Elkær på vegne af sr. Peder Mortensen Selle har stævnet Maren Jepsdatter i Almstok til syns opkrævelse angående hendes gårdsåparts brøstfældighed samt for restance.

Oluf Sørensen, hyrde i Gelballe ctr. Søren Pedersen ibidem angående hans studs død. - Søren Pedersen har i granders nærværelse sagt til ham, at hans stude, som var plovdræve, måtte være ude i marken om natten, og det var ikke nødvendigt, at de med det andet bykvæg blev om aftenen hjemdrevet. - Det bekræftes af vidner. Det var, for at de de kunne komme noget til rette igen, eftersom de var så meget uddreven i ploven. - Vidner har set en stud tilhørende Søren Pedersen ligge død på marken, og de kunne ikke se, at den havde været i dynd eller bløde. De kendte ikke årsagen til dens død, men de vidste, at den var strengelig uddreven i ploven.

229b:

Aftægtskontrakt mellem Knud Lassen og hans svigermoder Maren Jensdatter. Hun har afstået til ham det væring, hun hidtil har beboet med Knud Lassens hustrus fader, om det kan ske med øvrighedens tilladelse. Diverse aftægtsydelse nævnes.

230:

Fredag den 7. juli 1699:

Ridtmester Jens Kaas har stævnet Frands Jensen i Verst og hans søn til afhjemling af syn vedr. ulovlig skovhugst. i Roy skov. - Vidner af Ravnholt

har synet adskillige træstubbe i Roy skov. - Jens Kaas spurgte Frands Jensen, hvorfor hans søn ikke var mødt i retten. Frands Jensen svarede, at hans søn er blevet så aldeles forskrækket over, at ridtmesteren truede ham med en pistol i skoven, at han intet sanser og hverken kan komme til ting eller andetsteds. Sønnen har sagt, at han ikke har rodhugget det bøgetræ, som synsmændene har vidnet om; han har bare hugget grenene af på vegne af sin farbroder Mikkel Jensen, som sagde, at ridtmesteren havde givet ham lov. - Vidner har set, at Frands Jensen og hans søn kom kørende med et læs risege.

231b:

Fredag den 14. juli 1699:

Ridtmester Jens Kaas' sag om skovhugst: Christen Frandsen af Verst mødte og tilstod, at han for nogen tid siden stod ved en risbøg og huggede derpå, hvor ridtmester Kaas kom till ham. Dog huggede han ikke bøgen fra roden; hans farbroder Mikkel Jensen huggede den af. - Mikkel Jensen af Verst erkendte, at han havde hugget risbøgen. Men han vidste ikke, at det var ridtmesterens skovpart. - Kaas vil have Christen Frandsen til at aflægge ed på, at han ikke havde rodhugget bøgen. Så tilstår han, at det var ham. Opsat 14 dage.

232:

Peder Bertelsen af Lunderskov ctr. mester Jokum, skarpretter i Kolding, ang. dom, som Peder Bertelsen til sin æres frelse agter at søge - om koen, som huden var taget af. Skarpretteren har beskyldt ham for rakkeri. Skarpretteren svarer --- . Opsat 14 dage.

232b:

Skovridder Jens Ibsen i Geising har ved fuldmægtig Mathias Philipsen stævnet Kirsten Jensdatter i Lunderskov med hendes lavværg og trolovede fæstemand Niels Stadsgaard ang. syn på den halve fæstegård, som hendes afdøde mand Peder Jensen Tækker havde i fæste. Hun lod fremlægge amtmand Woydas protestation. Opsat 8 dage.

Fredag den 21. juli 1699:

(Peder Hof) af Sneumgård på vegne af skovrider Jens Ibsen ang. branden i Skanderup den 4. maj 1697. - Daniel Phillip Rask på vegne af regimentskriver Anders Rask fremlagde en dom af Viborg landsting den 28-29/6. Dommen melder bl.a., at herredsfogeden, som har henvist sagen til overretten, bør på egen omkostning forfriske sagen. Men Daniel Phillip har allerede accepteret stævнемålet til idag. - Peder Hof fremlagde dokumenter. Daniel Phillip har ikke de nødvendige dokumenter med sig idag. Opsat 14 dage.

234b:

Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen ctr. Niels Stadsgaard og hans fæstee enke Kirsten Jensdatter i Lunderskov ang. deres frasigelse af den halve gård, de beboede i Geising. Thyge Ursin på vegne af enken begærede oplæst stævningen og amtmandens protestation. Enken har besværet sig over skovriderens ulovmæssige forhold, at han ej efter hendes salige mands død har forholdt sig, som vedbør. - Den omhandlede gård er tillagt skovrideren i hans løn.

Dommeren tillader, at der føres vidner.

Jens Rasmussen af Geising: Før påske var han på Drenderup hos oberforster Hans Arnoldi Jantzen, og Niels Stadsgaard var hos og begærede den gårdspart i Geising til fæste, som sal. Peder Tækker fradøde, og Niels Stadsgaard var forlovet med enken. Oberforsteren spurgte, om Niels Stadsgaard kunne skaffe ham de to møllere Søren og Christen til kaution for sig. ---- og ej ville have dermed at bestille, medmindre han måtte nyde den på den måde og for samme afgift, som hans formand den havde haft, og var Kirsten Jensdatter da ej på Drenderup til stede.

Jens Thomsen og Hans Hansen af Geising havde hørt, at skovrider Jens Ibsen havde spurgt Niels Standsgaard, om han ville og kunne forud betale de forfaldne kvartalspenge af samme halve gård, og om han ville holde gården vedlige og svare afgifterne. og betale al den havre, Jens Ibsen havde ladet så, eller betale halvdelen deraf og det andet ved indfæstningen; så begærede Jens Ibsen intet for pløjning og arbejde. Niels Stadsgaard svarede, at han kunne det ikke gøre, og sagde sig ganske derfra og ville intet have

med gården at bestille ---

236:

Jens Andersen af Egtved har stævnet rytter Lorents Frandsen, logerende i Egtved, med hans hustru Else Jensdatter, både om møg og andet og brændevinshandel. - Vidner er stævnet til at vidne om brændevinshandel og om Jens Andersens gødes bemægtigelse og udførsel imod kgl. forordning. - Natten påkom, og vidnerne kunne ikke tages til forhør inden næste tingdag.

Fredag den 21. juli 1699:

236b:

Ridtmester Kaas ctr. Frands Jensen og hans søn af Verst. - Da som sagen efter irettesættelse ses at angå Frands Jensens og hans søns ære for ulovlig skovhugst, udnævnes domsmænd. Opsat 8 dage.

Jens Andersen af Egtved fører vidner ctr. rytteren Lorents Frandsen.

Christen Andersen af Egtved: Sidste forår en dag, som han var i Lorents Rytters hus, da så han en brændevinskedel hænge over ilden, og en tønde med piber igennem stod derved. Han hørte, at Hennicke Møllers løb på gaden og sagde, hun ej kunne være i sit hus for rytteren.

Anders Joensen af Egtved, sognefoged: En dag i havresædetiden, som han kom af marken ridende fra sin plov, da kom Hennicke Møllers til ham på gaden og sagde, at han som sognefoged skulle på kongens vegne tage Lorents Rytters brændevinskedel. Dertil Anders Joensen ikke synderligt svarede, men gav vagtmesteren det til kende, som lovede derfor rytteren at straffe og sligt afskaffe så vidt muligt. Og straks derefter blev Lorents Rytter ført til gevaltigeren. Han har hørt Hennicke Møllers sige til rytterkonen, at hun ikke var værdig at tørre hendes sko. Dertil svarede rytterkonen og sagde (idet hun tog sig om ved hendes knæ) "Så vidt er du begjort".

Laurids Christensen og Mads Jensen af Egtved: Ved, at Lorents Rytter af og til har haft brændevin at sælge, men de ved egentlig ikke, om han selv har brændt eller købt det. Men i foråret købte han selv en temmelig stor del brændevin til hans barns begravelse og jordefærd. Om noget deraf overblev,

ved de ikke.

Maren Jenskone: Da hun sammen med Kirsten Hansdatter vandede kål i Anders Joensens kålhave, da sagde Lorents Rytters kone Else Jensdatter: "Har I hørt, hvorledes den tæve --- dominerer for hendes kål ---" Dertil svarede Kirsten Hansdatter, det var synd at skælde den ærlige frue for svidtzer. Thi "svidtzer" var både en hore og en tyv.

Thomas Pedersen af Oustrup: Sidste forår agede han efter Lorents Rytters begæring 3 læs møg ud fra Lorents Rytters hus og satte dem på en af Peder Pedersens agre. Både løjtnant Brincke og vagtmesteren var til stede.

Peder Mikkelsen af Egtved: Tog en del møg ved Lorents Rytters hus og agede det ud på Søren Grøns ager.

237:

Thyge Ursin på vegne af hr. Mads Hommelt af Seest ctr. Jakob Staffensen i Seest ang. tiende --- Præsten mener, at tienderettigheden og kirkeageren tilhører ham. Kræver tiende for hvert år med 5 Rdl. Opsat 3 uger.

238:

Peder Bertelsen af Lunderskov får dom over mester Jokum, skarpretteren i Kolding: Mester Jokum har på Lunderskov grandestævne æreskældt Peder Bertelsen for rakker og ved en missiv af Kolding d. 23. juni tilstået det samme. Men han har aldeles intet usømmeligt overbevist Peder Bertelsen om. Men Peder Bertelsen har bevist, at hverken han eller hans hustru eller folk nogen utilbørlighed eller uskikkelig, som til rakkeri kunne rettelig udtydes, imod kgl. forordning har gjort. De bør være fri for mester Jokums og andres ærerørige beskyldninger i denne sag.

238b:

Fredag den 4. august 1699:

Skovrider Jens Ibsen (se fol. 232) lader afhjemle syn på den gård, som Peder Jensen Tækker beboede og fradøde. Der nævnes Anders Olesens, Hans Hansens og Jens Rasmussens gårdsparter. Bageovnen i Peder Täckers enkes gårdspart var ganske udygtig, farlig og brøstfældig, hvorved hø og

fodring lå, og var skorstenen --- så det var et under, at huset i sådan farlig --
- fra ildebrandens ødelæggelse blev bevaret.

239:

Skovrider Jens Ibsen stævner Jens Rasmussen i Geising for resterende afgift
i 4 år og forsyn. Opsat 14 dage.

239b:

Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen (se fol. 232-234) ønsker, at Jens
Ibsen kal aflægge ed på, at han hverken vidende eller uvidende har
forårsaget med sin skyden ildebranden i Skanderup den 4. maj 1697. -
Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip fremlægger et stort antal
dokumenter. - Opsat til doms i 8 dage.

240b:

Fredag den 11. august 1699:

Skovrider Jens Ibsen af Geising erbød sig i retten, stævnet af Thyge Ursin i
sagen med Kirsten Jensdatter, som beboede den gård i Geising, som er
skovrideren i hans løn assigneret. - Ingen mødte at svare ham, hvorfor han
er frikendt for dette stævнемål.

241:

Christen Jakobsen af Grindsted præstegård har stævnet Christen Hansen
(Hans Hansen?) i Grindsted for ærerørige ord angående nogle
båndestænger, som han ulovligt skulle have frataget Niels Ibsen i Ravning.
Der føres vidner om, hvad der er blevet snakket om på en natlig hjemtur fra
Simmel. - Niels Mortensen af Horsbøl kom en dag ind til Peder Iversens i
Grindsted præstegård og spurgte, om nogen kunn sige, hvor han kunne få
nogle svoller at købe til åletener. En Hans Hansen var der. Han sagde, at
Christen Jakobsen havde gjordestænger nok. - Der frelægges erklæringer
om, at beskyldningerne er forkerte.

242:

Sagen mellem regimentskriver Anders Rask og skovrider Jens Ibsen (se fol. 232-234, 239) ang. ildebranden i Skanderup 4/5 1697. Ingen er mødt på regimentskriverens vegne.

Dom: Landsdommerne i Viborg har kendt, at dokumenterne ikke egentlig beviser, at Jens Ibsen ved sin skyden har været årsag til branden, og at regimentskriveren uhindret bør fremlægge yderligere bevis, inden landstinget kan fælde endelig dom. - Sagen er igen kommet til herredstinget --- Jens Ibsen frikendes for anklagen.

243:

Fredag den 18. august 1699:

Jakob Staffensen af Seest i sagen med hr. Mads Hommelt (se fol. 237) om præstens anpart af korntiende af Jakob Staffensens kornavling. - Han vil føre bevis på, at han har fået lov til at beholde den, så længe hans svigerfar hr. Knud Maarslet levede.

Christen Hansen vidner om et møde mellem præsterne Knud, Mads Humlet og hr. Johannes af Vonsild, hvor de skulle forfatte en kontrakt. Da kom Jakob Staffensen gående ind og sagde, "Dersom jeg ikke efter min hustrus fader hr. Knuds løfte beholder min gårds kornavlings provstelige anpart af korntiende, så længe hr. Knud lever, så bliver der ingen kontrakt mellem hr. Knud og hr. Mads Christensen Humlet gjort". Dertil svarede hr. Knud, "Jeg kan intet andet gøre derved, end jeg jo skal holde mit løfte til min svober Jakob Staffensen, at han min livstid skal med min datter nyde hans gårds tiende fri for provstens anpart", hvilket hr. Johannes Ryde også sagde og tilstod at skulle ske, om nogen kontrakt blev sluttet og hr. Mads skulle der blive provst. Derefter blev kontrakten sluttet.

243b:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Phillip ctr. Christen Andersen i Bække for vold mod Nis Jepsen ibidem med en høle. - På vegne af Christen Andersen mødte Hans Lauridsen Holst, ridefoged på Sønderskovgård. Han mener, at det indstævnedede vidne Karen Knuds selv

har haft del i gerningen og derfor ikke kan vidne, og mener desuden, at stævningen er kommet for sent i forhold til gerningen: "Hvo sag vil give for gerning eller ord, skal gøre det på ferske fod og til første ting".(Det må være en fordrejning af Danske Lovs 1-13-21). Hans protest underkendes.

Karen Knuds: Christen Andersens tjenestepige var i færd med at rive hø af et engskifte, som Nis Jepsen havde forundt Karen Knuds mand. Hun spurgte hende, hvad adkomst de havde dertil. Tjenestepigen henviste til, at hendes husbond havde befalet hende det. Karen Knuds hentede Nis Jepsen, og det kom til skænderi. Christen Andersen havde stødt til Nis Jepsen med bagsiden af sin høle i hans side og på hans skulder, og så huggede han til ham med høleen og ramte ham i en finger. Og da havde Nis Jepsen aldeles intet i sin hånd undtagen en stryge.

Nis Jepsen fremviste såret på sin hånd og anklagede Christen Andersen. Han har måttet leje fremmede folk til at arbejde. - En attest fra bartskæreren i Kolding blev afvist, fordi den hverken var beediget eller skrevet på stemplet papir. Ligeså en attest fra korporal Philip Körmer. - Korporalen havde sendt bud til Enevold Eskelsen af Bække, for at han skulle syne såret.

245b:

Hans Lauridsen, ridefoged på Sønderskov, har stævnet Nis Jepsen i Bække og Karen Knuds angående den vold og trussel, de begge den 19/7 på Christen Andersen skal have øvet, da han gik på sin gårds grund i sit lovlige ærinde.

Stævningen underkendes, idet regimentskriveren skulle have været stævnet.

246:

Fredag den 25. august 1699:

Kvartermester Poul Benfeldt på vegne af rytter Lorents Frandsen ctr. Jens Andersen i Egtved og hans hustru Hennicke Møllers for skældsord, som Hennicke har sagt mod Lorents Frandsen her på tinget den 30/6. - Opsat 3 uger.

246b:

Byfoged Laurids Henriksen af Fredericia og byskriver Daniel Kellinghusen --- begæring til amtmanden, dennes resolution --- Jens Grøn som sættefoged og Poul Gjermandsen i skrivers sted --- herredsfoged Bertel Pedersen --- hr. casselasråd Svarres børne- ---

De svarede, at de med amtmand Raabe aldeles intet havde at bestille, men alene med dem, som auktionen har forrettet, formoder, de derfor bør at svare, eftersom hofmarskal og amtmand von Raben har begæret auktion efter sal. amtmand Schwartz. - Stævningen kendes ugyldig.

247:

Christen Knudsen og Nis Sørensen Krage af Store Anst fremstod for retten tillige med Jep Graversen af Gamst og indleverede en aftægtskontrakt: Nis Sørensen Krages hustru Mette Christensdatters fader Christen Knudsen og hans hustru Else Graversdatter har opladt gården til Nis Sørensen Krage. - Aftægtsydelse. - Hustruens halvsøster Inger Dynesdatter har en fædrene og mødrene arvelod i gården på 20 slettedaler. De skal betales til mikkelsdag 1700, og hvis hun bliver gift forinden, skal de udbetales da.

Medunderskrivere: Inger Dynesdatters morbrødre og forordnede formyndere, Jep Graversen i Anst og Niels Graversen.

248:

Fredag den 1. september 1699:

248b:

Læst to kgl. forordninger. 1) om klokkerne i København og på landet at skulle ringes om formiddagen kl. 10-12 og om eftermiddagen kl. 4-6, og al spil og leg i kirken og udenfor at ophøre og være forbudt, 2) om sørge dragt for sal. kong Christian V.

Thyge Ursin på vegne af hr. Mads Humlet af Seest har stævnet Jakob Staffensen og Christen Hansen i Seest. - Fremlagde attest fra hr. Knud Lauridsen Maarslet ang. Jakob Staffensens gårds præstelige korntiende. - Christen Hansen, der tidligere har vidnet, skal svare på, om han hørte, at hr. Mads lovede Jakob Staffensen gården fri for præstetiende. Christen Hansen

henholdt sig til sit tidligere svar. - Opsat 8 dage.

249:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Hans Poulsen i Geising om en del af en ager, som tilhører Jens Ibsens gårdspart, men som Hans Poulsen har pløjet, besået og frahøstet. Synsmænd har bestemt størrelsen: i længden 12 favne, imellem begge rener i bredden 4 skar. - Hans Poulsen svarer, at den ager er ham i mindelighed forundt af hans svoger Jens Rasmussen.

Jakob Staffensen på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzen på Drenderup skaffer tingsvidne om rette markskel.

249b:

Jakob Staffensen af Seest fremlægger obligation, som Christen Hansen af Seest har udstedt til sal. Thomas Staffensens 3 børn: Staffen på 18. år, Anne på 17. år og Hans på 13. år. Christen Hansen har fået deres moder til ægte og er indkommet i boet. Hvert af børnene skal have 40 Rdl. Følgende værger er af retten forordnet: For Staffen hans farbror Jakob Staffensen, for Jens (Hans?) hans faders søsters --- og for Anne stedfaderen Christen Hansen ---

250:

Rytter Lorents Frandsen, logerende i Egtved, erbød sig i retten, stævnet af Jens Andersen ibidem. Denne er ikke mødt, så han frikendes, til han igen bliver stævnet.

Fredag den 8. september 1699:

Hr. Mads Humlets sag ctr. Jakob Staffensen opsat i 8 dage.

Fredag den 15. september 1699:

250b:

Kvartermester Poul Benfeldt på vegne af rytteren Lorents Frandsen i Kolding. Sagen mod Jens Andersen i Egtved og hustru er opsat 8 dage.

Rådmand Svend Svendsen af Fredericia på vegne af sal. kaptajn Zakarias Hansen af Snoghøj fører her ved tinget en sag angående lovlig hævd over den til tredieparten af Snoghøj færgested af arilds tid liggende fædrift. Bl.a. adskillige af Erritsø bymænd er stævnet. - Rojborgshave menes at være de to parter, og Susdam den ene.

254b:

Hr. Mads Humlet af Seest ctr. Jacob Staffensen.

Fredag den 22. september 1699(?):

255:

Læst kgl. brev om, at alle der har bestallings- eller benådningsbreve fra sal. kong Christian V, skal melde sig.

Hr. Søren Jensen af Egtved ctr. boelsmand Jens Nielsen og hustru i Egtved for deres ulydighed og modvillige oversiddelse med det høstarbejde, de efter loven er skyldige at gøre præsten, og for den årlige pension af deres iboende hus itl kirken samt, hvad han har tusket på Egtved grund og solgt til andre og gravet tørv efter eget behag.

Jens Nielsen 1) tilbyder betaling for den resterende høstdag, 2) vidste ikke, at han skulle betale pension til kirken af sit hus andet end det, han årligt gav til regimentskassen. 3) Angående lyngrusken og tørvegraven mente han, at han måtte tage til sin fornødenhed fra Egtved grund. Og han har ikke rusket lyng, siden granderne forbød ham det. Opsat 14 dage.

255b:

Jørgen Jensen af Gjerndrup på vegne af oberst Detlev Brochdorf har stævnet Jep Skræder i Lille Anst og Hans Sørensen i Geising for tiendesvig og Christen Sørensen, skovrider Jens Ibsen, Anders Olesen og Maren Nisdatter, alle i Geising, for urigtig tiendekorns levering.

En påskrift, der vist handler om at skaffe en ny tingbog.

256:

Lørdagen næst efter mikkelsdag, som var den 30. september:

Læst kgl. forordning om kornskatten for 1700.

256b:

Kvartermester Poul Benfeldt på vegne af rytteren Lorents Frandsen ctr. Jens Andersen og hustru) Hennicke Møllers i Egtved. - Thyge Ursin af Kolding spurgte Jens Andersen, om han havde nogle vidner at føre. Han svarede nej, det var ikke nødvendigt.

Dom: Ved krigsforhør i Starup den 20. juni har Hennicke Møllers beskyldt Lorens Frandsen for at være forsoren. Og den 30. juni har hun her i retten sagt, at han havde stjålet Christen Knudsens rammevædder, men har ikke bevist det. --- Hun skal inden 6 ugers forløb gøre Lorens Frandsen nøjagtig erklæring for sådanne beskyldninger både for krigsretten og for herredsretten.

257:

Oluf Mortensen Bøgvad i Bølling lovbød til 3. ting sin halve gård i Bølling, som han og hans hustru Maren Jepsdatter hidtil har beboet. Oluf Mortensens søn Hans Olesen af Bølling begærede skøde.

257b:

Fredag den 6. oktober 1699:

Jørgen Jensen af Gjerndrup på vegne af oberst Detlev Brochdorf fører vidner (se fol. 255b): Korporal Erik Wolf, foged på Skjold---hus, var i sidste høst i Lille Anst, hvor han i Christen Sørensens hus sammenkaldte de menige bymænd for at lade dem angive, hvor meget korn de havde høstet, som de skulle give tiende af. Det skete i Christen Niensens og Hans

Mikkelsens nærværelse. Jep Pedersen Skræder angav selv frivilligt sin part. Så gik Erik Wolf ud for at eftertælle og fandt fordulgte kærve. Dem lod han arrestere og sætte i forvaring.

Jep Pedersen Skræder mødte og svarede, at han ikke vidste, at der var mere havre på hans jord, end han første gang angav. Tilmed havde han intet deraf bortført fra ageren. - Opsat 3 uger.

258:

Jægermester Brochdorfs fuldmægtige Frands Ludvig Skytz har stævnet Johan Buck i Høllund og hans tjenestekarl Hans Møller angående en fælde, som er fundet i Johan Buchs havegærde, til at fange harer.

Søren Sørensen og Mogens Larsen, begge af Høllund, fremviste et sær instrument af træ, der kunne opstilles som en slags fælde. Den har de fået påvist i havegærdet i Høllund. Men de vidste ikke, om fælden havde været opstillet der før. På spørgsmål svarer Søren Sørensen, at han ikke så, at der var hår i fælden. Mogens Lassen siger, at han vel hørte Frands Skydtz talte om, at der var hår i fælden, men han så ingen hår, såsom hans syn ikkun er slet og dum. - De havde på Frands Skytz' begæring gjort forbud hos Johan Buck på tjenestekarlens løn, såsom han var mistænkt for at have opsat fælden. Da vedstod Johan Buchs hustru, at karlens resterende løn var 14 mk.

Johan Buch svarer, at han ikke har noget med fælden at bestille. - Frands Skytz spurgte ham, om han ikke selv har taget ham ved hånden og vist ham, hvor samme fælde stod. Johan Buch mente, han skulle bevise den påstand, og Frands Skytz tilbød sin ed derpå. - Johan Buch bad om opsættelse i 14 dage, så han kunne forelægge jægermesteren sin uskyldigheds undskyldning.

259:

Hr. Søren Jepsens sag opsat 14 dage.

Fredag den 13. oktober 1699:

Oluf Mortensen Bøgvad i Bølling og hustru giver skøde til Hans Olufsen.

260:

Aftægtskontrakt mellem samme.

261:

Fredag den 20. oktober 1699:

Læst forordning om kornskatten af ryttergodset for 1700.

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Phillip har stævnet skovrider Jens Ibsen for vold mod rytterbonden Jens Rasmussen i Geising. Men skovrideren er med andre skovbetjente beordret til at møde i morgen tidligt hos hans højgrevelige excellence greven af Skak for at aflægge troskabsed til kongen. - Opsat 14 dage.

261b:

Regimentskriver Anders Rask ctr. Christen Christensen i Store Anst for lejermålsbøder. Opsat 14 dage.

Samme ctr. Jakob Hansen og Jens Iversen Lukassen i Store Anst, som uden øvrighedens tilladelse skal have byttet bolig. Opsat 14 dage.

Jægermester Brockdorfs fuldmægtig Frands Skytz ctr. Johan Buck i Høllund tillades at aflægge sin sigtelsesed, at som han sad i Johan Buchs hus i Høllund og dér havde spist med ham, da sagde Johan Buch til ham, "Kom med mig, jeg vise eder en fælde, som vi kan fange både harer og ræve i, så vi ikke har fornøden at skyde dem". Så tog han Frands Skytz med sig ud i toften eller haven og der foreviste ham den foremeldte her for retten fremviste fælde, som stod i et hul i gærdet, og da sagde Johan Buck, at hans stedsøn og hans svend havde sat samme fælde dér i gærdet, og de bruge den imellem sig selv til fællig. Opsat 3 uger.

262:

For retten fremstod Anders Hansen af Asbo på den ene side og Bertel

Andersen ibidem på den anden side og fremlagde et forlig: Bertel Andersen er kommet i nogen tvist med sin nabo Anders Hansen Risbøl og har i sin drukkenskab brugt både hårgreb, jordskub og vinduers udslagelse. Han fortryder højligt og beder om forladelse og tilbyder betaling; lover i fremtiden godt naboskab. Erklæringen er underskrevet til vitterlighed af bl.a. hans fader Anders Bertelsen af Vittrup(?).

262b:

Regimentskriver Anders Rask lod advare alle rytterbønder, som svarer under oberst Brockdorfs regiment, om restancer fra anno 1692.

Fredag den 27. oktober 1699(?):

263:

Mikkel Poulsen af Ballesgård har stævnet Tove (Touge) Pouls i Tiufkær med hendes sønner angående lidkøb og lovlig hjemmel til den hoppe, han købte i Kolding forleden år, og som Tove Pouls søn Poul Poulsen sig vedkender. Stævning også til amtskriver Peder Pedersen, som nu forestår regimentskriverens tjeneste, om han har noget derimod at svare.

Jens Christensen og Hans Thomsen i Kolding vidner: St. Olufsdag forleden år på Kolding marked var de ved, da Mikkel Poulsen på Kolding gade uden for Jens Christensens dør købte en sædebrun hoppe, der var i sit 4. år, og han betalte 16 slettedaler i hele kroner. Sælgeren lovede hjemmel for hoppen, men de vidste ikke mandens navn.

Poul Poulsen svarede, at han og hans moder i denne sag er givet i øvrighedens hænder, hvorfor de intet videre dertil nu ved at svare.

263b:

Niels Clemendsen i Løvlund har stævnet Niels Bertelsen i Kolding til syns opkrævelse ang. en ålegård, som hans bønder i Hindum har ladet slå og sætte i Hindum å i forvandet foran Niels Clemendsens ålegård. Stævning også til Hindum og Trøllund mænd angående deres nu havende ålegårde. Eskel Hansen af Hindum vidner, at i de 40 år, han kan mindes, har der ikke været nogen ålegård på det sted i Hindum å, hvor Niels Bertelsens bønder

nu har sat deres nye ålegård.
Synsmænd opnævnes.

264:

Rytter Mikkel Linner, logerende i Løvlund, frembød sig for retten, stævnet af Jørgen Christensen.

Fredag den 3. november 1699:

Niels Clemendsen af Løvlund lod afhjemle syn på Hindum og Trøllund mænds ålegårde. Synsmændene mener, at de næppe kan gøre Niels Clemendsen nogen skade. Dog kan den ene, hvis den holde fuldt vedlige, måske hindre ålefangst noget for hans ålegårde. Der findes adskillige andre ålegårde for samme å ned ad åen, som enhver nyder og bruger ubehindret for sin gårds grund.

Niels Clemendsen angav, at han siden landmålingen årligt har måttet svare alle udgifter til rytterhold for 2 skp. hartkorn af de to ålegårde, han har i Hindum å, og synes derved at ske forkort, idet alene han skal betale afgift af sine ålegårde, og de andre nyder deres fri.

264b:

Skovrider Jens Ibsen af Geising erbød sig i retten at svare regimentskriver Anders Rasks indstævning (fol. 261) ang. vold mod Jens Rasmussen af Geising. Denne mødte og vedstod, at han ikke havde noget at klage over, men at sagen var ordnet i mindelighed. - Ingen var mødt på regimentskriverens vegne, så Jens Ibsen blev frikendt for stævnemålet.

265:

Christen Christensen af Store Anst ligeledes frikendt (lejermål) på grund af sagsøgers udeblivelse.

Fredag den 10. november 1699:

Læst forordninger om højesteret og om stemplet papir.

Jægermester Brockdorfs fuldmægtige Frands Ludvig Skødtz ctr. Johan Buch. Opsat 14 dage.

265b:

Samme ctr. Jens Rasmussen i Geising for ulovlig forhuggelse af hans skovparter.

Fredag den 17. november 1699:

Niels Sørensen af Bække ctr. Rasmus Møller, møller til Bækkelunds vejrmølle, gæld. Opsat 14 dage.

266:

Tulle Hansen i Knudsbøl fremlyste en brunskimlet hoppe. Den blev vurderet til 12 slettedaler.

Fredag den 24. november 1699:

Anders Saabye, herredsfoged for Gørding-Malt herreder stævner adskillige vedr. den beskadigelse, der skal være tilføjet to Ribe vadestedsridere, Jens Jensen Kjær og Mathias Jørgensen i Anders Hansen Risbøls gård i Asbo den 26. oktober af Anders Munk i Nyby og hans medfølgere. Der føres en del vidner.

Christen Kjeldsen af Kragelund: Samme dag, som han fik fortalt, at de Ribe vadestedsridere fik hug i Asbo, da lidt før middag var vadestedsriderne i hans hus i Kragelund, og Jørgen Eriksen af Skalleved kom derind, hvor han begærede, at Christen Kjeldsen ville fly ham noget lærred, som han havde leveret ham i forvaring i Skanderborg marked at føre hjem med sig. Straks befalede Christen Kjeldsen sin hustru at levere Jørtgen Eriksen lærredet, som lå i hans tværsæk. Så gik Jørgen Eriksen bort. I det samme gik de to vadestedsridere ud i gården og ville stige til deres heste. Så kom Christen Kjeldsens hustrus broder Hans Hansen af Maltbæk dertil. De spurgte ham, om han havde fornemmet noget om Anders Munk af Nyby; de fulgte ham med en drift kvæg. Hans Hansen svarede, han vidste ikke rettere, end de da

drev ad adelsvejen ad den vej, som går forbi Kragelund og gennem Bække. Så red vadestedsriderne bort.

Anne Jensdatter af Bække og Maren Nielsdatter ibidem: Dagen før vadestedsriderne fik hug i Asbo, logerede de i deres hus. De talte om, at Anders Munk var i Skanderborg marked at købe noget kvæg, og de tvivlede på, om det var hans eget køb. Dertil svarede Anne Jensdatter: Muligt, det ikke er hans eget køb. For han køber undertiden en del for obersten på Estrupgård. Straks efter red vadestedsriderne til Kragelund. Noget efter kom Anders Munk og Peder Jensens karl af Sønderkov og flere, som de ikke kendte, med en del kvæg. Dertil kom vadestedsriderne, efter de i Anne Jensdatters hus havde efter deres behag drukket et krus øl eller mere og betalt --- ned i Anders Hansens gård, og der satte de deres heste i stalden --- Maren Andersdatter af Asbo: Tirsdag den 26. november noget over middag kom Anders Munk af Nyby og Jørgen Smed af Skallevad med 2 fremmede karle ind i hendes faders, Anders Hansens, gård. I det samme kom Ribe vadestedsridere, Jens Kjær og Mathias Jørgensen. Jens Kjær spurgte, "Hvad skal vi have?". De fremmede karle svarede, "Vi ved ikke, hvad vi skal have, øl eller brændevin". Jens Kjær sagde, "Vi vil have brændevin". Så fik de brændevin for 6 sk. første gang, og siden 2 gange, hver gang for 6 sk. Jens Kjær spurgte de to karle om, hvem de var, og hvor de havde været. De svarede, at de havde været i deres husbonds tjeneste, og det var unødigt at gøre forklaring derom for ham. Så sagde begge vadestedsriderne, at sådanne karle skulle de tage til at være soldater. Det afviste de.

Vadestedsriderne sagde til Anders Munk, han skulle forklare, hvis det kvæg var, og hvor de skulle hen med det. Anders Munk svarede, det var oberstens kvæg. Vadestedsriderne brugte adskillige klammeris ord og trusler, mens hun var ude af stuen. Hun gik ind igen og bad dem om ikke at gøre noget klammeri eller last der i huset i hendes faders Anders Hansens --- Samtlige betalte deres fortæring, takkede og tog afsted. - Da Maren Andersdatter hørte larm i gården, gik hun ud. Hun så, at Mathias Vadrider lå i porten og en af de fremmede karle stod og slog på ham med et stort stykke træ. Jens Kjær lå på jorden ved en mødding uden for porten, og den anden fremmede karl slog på ham, i lige måde med et stort træ. Imidlertid stod Anders Munk derved med hænderne i sine lommer og lo derved. Siden kom Jens Kjær ind i stuen igen og sagde, de skulle drages til minde, hvorledes de medhandlede ham. Så satte han sig til hest og red derfra. Mens karlene slog vadestedsriderne, sagde de: "Det skal de have, fordi de ville have os til

soldater". En af vadestedsriderne sagde, inden han drog afsted, at de skulle drages til minde, at de havde berøvet ham hans gevær. Men Maren Andersdatter ved blot, at hun så Jørgen Eriksen under klammeriet stå uden for porten med en pistol i hånden. Han ville skyde den af, men den slog ild og gav ingen skud. Han forsøgte med ladestokken, om der var ladning i --- -- Og Mathias Vadriders hest gik selv bagefter ham ud af stalden og gården med tømme om halsen og kappen bag ved saddlen således bunden. Og i det øvrige, da de to fremmede karle sidst slog Jens Kjær, da hørte Maren Andersdatter, at Jens Kjær bad, de skulle give ham hans liv, hvortil de svarede, han skulle gerne beholde hans liv for dem. Da klammeriet i stuen begyndte og vadestedsriderne talte om, at de ville have de fremmede karle til soldater, da sad Jens Kjær med en hel penge i sin hånd, klinkede dermed på bordet og sagde, det var kongens penge, han havde til at give dem på hånden.

Sr. Saabye spurgte Maren Andersdatter, om hun ved, at Jens Kjær ville betale sit laug med de penge eller ej, 2) om hun ville forklare, om hun så vadestedsriderne slå nogen af de fire personer, 3) om hun kunne nægte, at vadestedsriderne først gik ud af huset og de andre personer bagefter og uden nogen varsel slog dem til fald bagover deres hoveder, 4) om hun ikke hørte, at de sagde, at alle vadestedsridere var skælme; man skulle slå dem ihjel som hunde og lade hunde æde dem, 5) hvor meget fæ de havde med sig, hvor det var, imens de var i huset, og om de ikke dermed bortdrev, straks de havde overfaldet vadriderne, hvem det bortdrev og hvorhen --- Maren Andersdatter så ikke Anders Munk slå vadestedsriderne, men han bad de vedværende drages til minde, at han intet havde haft med det klammeri at bestille.

Else Nielsdatter vidnede som Maren Andersdatter. Men hun så, at vadestedsriderne gik først ud af stuedøren, og hun har ikke set Jens Kjær klinke med penge på bordet.

Hans Andersen af Asbo: Da personerne med kvæget kom til Asbo, da gik Jørgen Smed og Anders Munk med de 2 fremmede karle først ind i hans faders hus --- ---Jørgen Smed gik til Jens Kjærs hest, tog hans pistoler derfra og ville forsøge, om der var noget i dem, på det dermed ej skulle gøres nogen skade; men da han med ladestokken fornam, der var ingen skud i, satte han dem i hylstrene igen. Så gik Jens Kjær til sin hest, satte sig derpå, red --- gården og kastede sine pistoler fra hesten på jorden. Som han lod stalddøren stå åben, gik Mathias Vadriders hest ud efter ham med

bidslet om halsen og en kappe bag ved sadlen bundet.

Saabye tilspurgte Hans Andersen, 1) om han ikke ved, hvor Jens Kjærs pistoler samt Mathias Vadriders kappe og bidsel blev af, item Jens Kjærs kårdegehæng og pisk. - Nej. - 2) Hvor meget kvæg havde de fremmede karle med sig, af hvad slags, hvem det tilhørte, og hvor de drev det hen. - Ved ikke. - 3) Om han har hørt dem sige, at vadestedsriderne var skælme. - Nej.

Christen Jellesen af Asbo: Så, at en sort hest kom løbende østen og sønden om hans gård med en sadel, et bidsel om halsen og noget som en kappe bundet bag ved sadlen. Den løb vesterpå.

Anders Hansen af Asbo: Noget før aften, som han kom ridende fra Hundsbæk, da kom Mathias Vadrider gående og råbte ham til sig og spurgte, om han kunne gå ad den vej til Nyby. Han svarede ja. Anders Hansen spurgte Mathias, hvorfor han så således ude. Han svarede, han havde været i klammeri med nogle fremmede karle. Og at det var sket i Bække.

272b:

Jægermester Brochdorfs fuldmægtige Frands Skøtz ctr. Johan Buch (se 258, 261, 262). Denne var ikke mødt. - Dom: Frands Skytz har med sin sigtelsesed bevist at have fundet en fælde i Johan Buchs toftegårde i Høllund. Og Jens Buch har selv vist ham den. Han bør bøde efter jagtforordningen.

273:

Fredag den 1. december 1699:

Fredag den 8. december 1699:

Oluf Mortensen af Fuglsang på vegne af regimentskriver Anders Rask ctr. skovrider Jens Ibsen ang. vold på en rytterbonde Jens Rasmussen i Geising. Han har gjort ham meget ilde et sår i hans hoved med slag af en høfork. Opsat 8 dage.

273b:

Regimentskriver Anders Rask ctr. Christen Smed i Store Anst og Knud Pedersen (?) for lejermål. Opsat 8 dage.

Samme ctr. --- Lukassen og Jakob Hansen i Store Anst, fordi de tuskede deres boliger. Opsat 8 dage.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - johslind.dk - hobugt.dk
Mail: [lind hos geltzer.dk](mailto:lind@hosgeltzer.dk)

(Mikrofilm 30018)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1699-1703

1699

(De angivne sidetal er rekonstruktioner, idet det øverste hjørne af siderne er ulæseligt).

1:

Amtmandens autorisation den 19. december 1699. Bogen indeholder 262 blade.

1b:

Fredag den 15. december 1699:

Anders Rasks sager ctr. 1) skovrider Jens Ibsen af Geising for vold mod rytterbonden Jens Rasmussen i Geising, 2) Christen Smed i Store Anst og Knud Andersen i Gesten for lejermål og 3) Jens Lukassen og Jakob Hansen i Store Anst, som har byttet boliger, udsættes til tingdagen efter Hellig Tre Kongers dag.

Skovrider Jens Ibsen i Geising fremlægger syn på de skovparter til skovridergården i Geising, hvoraf Jens Rasmussen nu bebor den halve part, som forrige skovrider Poul Felding tilforn beboede og fradøde, og Jens Ibsen bebor den anden halvdel.. - Der er påvist en hel del skovhugst. - Jens Rasmussen svarede, at han ikke var vidende om, langt mindre årsag til skovhugsten, men en del er blevet udvist til Koldinghus' fornødenhed, og det øvrige er forsvundet uden hans vidende om natten, eller mens han var optaget ved sin plov.

2b:

Christen Nielsen i Vesterby lovbyder halvparten af sin gård på vegne af sig selv og de 2 sønner Poul Christensen og Niels Christensen og steddatteren Mette Simonsdatter. Iver Christensen af Store Anst begærede skøde på vegne af sin søster Kirsten Christensdatter. Anders Nielsen af Vesterby gav samtykke på vegne af sin broderdatter og myndling Mette Simonsdatter.

3:

Skøde på Christen Nielsens halve gård til Kirsten Christensdatter af Store Anst, som er Christen Nielsens trolovede fæstemø.

4:

1700

I Jesu Christi navn ---

Fredag den 12. januar 1700:

Bertel Pedersen, herredsfoged, Bartram Pedersen, herredsskriver. Otte tingmænd: Niels Nielsen i Hudsted, Peder Lauridsen i Spjarup, Jens Nielsen, Niels Gilladsen, Thomas Knudsen, Frederik Mogensen, alle i Egtved. Christen Paaskesen i Knudsbøl, Mikkel Sørensen ibidem.

Oluf Mortensen af Bølling på vegne af apoteker Mads af Kolding ctr. Anders Nielsen i Vrå angående noget mel, som han efter aftale har solgt og lovet apotekeren sr. Bendix Thode i Kolding og dog ikke har leveret ham samme mel, men har solgt det til Christen Madsen, bager i Kolding. Opsat 14 dage.

Anders Rasks sager ctr. 1) skovrider Jens Ibsen af Geising for vold mod rytterbonden Jens Rasmussen i Geising, 2) Christen Smed i Store Anst og Knud Andersen i Gesten for lejermål og 3) Jens Lukassen og Jakob Hansen i Store Anst, som har byttet boliger, udsættes 14 dage.

4b:

Fredag den 19. januar 1700:

Skovfoged Jonas Krøger fremlagde skovsyn.

5b:

Fredag den 26. januar 1700:

Søren Pedersen af Højen Stubdrup på vegne af faderen Peder Sørensen stævner sal. Søren Iversens enke i Vork for gæld til Peder Sørensen og hans søn Mads Pedersen. Opsat 14 dage.

(Bartram Pedersen) har stævnet --- Nielsen i Jordrup for korn, de har lånt.

6:

Anders Rasks sager ctr. 1) skovrider Jens Ibsen af Geising for vold mod rytterbonden Jens Rasmussen i Geising, 2) Christen Smed i Store Anst og Knud Andersen i Gesten for lejermål og 3) Jens Lukassen og Jakob Hansen i Store Anst, som har byttet boliger: De indstævnedede er mødt, men sagsøgeren ikke. De indstævnedede beklager sig over at være indkaldt adskillige gange og på grund af regimentskriverens udeblivelse at have måttet rejse hjem med uforrettet sag til skade på deres næring og bjerling. De ønsker endelig dom. - Dommerens kendelse: De er frikendt, til de blive stævnet igen.

Hr. apoteker Bendix Tudes sag ctr. Anders Nielsen i Vrå opsat 14 dage.

Lørdag den 3. februar 1700:

6b:

Hans Nielsen af Gelballe lovbød halvdelen af den halve gård, som Hans Bull og Anders Jensen bebor. - Gyde Jensen af Gelballe og forhåbende

fæstemø Else Andersdatter begærer at købe Hans Bulls gårdspart. Det blev tilstået af Else Andersdatters sal. moders fader Hans Nielsen Bull og hendes egen fader Anders Jensen.

Skøde: Hans Nielsen Bull og hustru Johanne Mikkelsdatter giver skøde på deres gårdspart til Gyde Jensen og forhåbende fæstemø Else Andersdatter. Det er den gård, som Hans Bull og hustru hidtil har beboet lige ved Anders Jensen.

7b:

Fredag den 9. februar 1700:

Peder Sørensen Kordtsen af Højen Stubdrup ctr. sal. Søren Iversens enke af Vork. Opsat 14 dage.

8:

Bartram Pedersen ctr. --- -mus Nielsen og Oluf Lassen af Jordrup. Opsat 14 dage.

Fredag den 16. februar 1700:

Jens Ducke, regimentskriver ved oberst von Üttervigs regiment, varsler, at alle rytterbønder og tjenestekarle, der er underlagt dette regiment, skal inden 8 dage betale deres resterende skatter og afgifter.

(NB: i året 1700 gik Danmark over fra den julianske til den gregorianske kalender. Det betød, at man sprang direkte fra 18. februar frem til 1. marts).

Fredag den 5. marts 1700:

Skovfoged Laurids Christensen af Skærum får afhjemlet skovsyn.

9:

Peder Sørensen Kordsen ctr. sal. Søren Iversens enke. Opsættes 14 dage

med henblik på forlig.

Fredag den 12. marts 1700:

Jens Madsen Møller i Vranderup mølle fremlyser en hest.

9b:

Fredag den 19. marts 1700:

Anders Pedersen af Nørre Bjert på vegne af broderen Hans Pedersen i Seest har stævnet Erik Christensen, Christen Eriksen og Mads Hansen i Seest angående den selvejergård, Hans Pedersen bebor. Den er en selvejergård, som er gået i arv, indtil Hans Pedersen som en nær frænde købte den af Anders Hansen, som havde den før ham.

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af de stævnede spørger: 1) Hvad er hensigten med denne stævning? 2) Vil han tilvidne sig nogen grund og fravidne andre den? 3) Hvorfor er amtmanden ikke stævnet.

Anders Pedersen: 1) Hensigten er at spørge vidnerne, om de kan mindes at nogen afgift af Hans Pedersens sted er blevet givet til Mads Hansens og Christen Eriksens gård. 2) Angår kun det, som af arilds tid har tilhørt Hans Pedersens sted. 3) Amtmanden er ikke stævnet, fordi han selv med sin underskrift har tilladt, at denne sag føres.

Stævningen afvises, fordi Anders Pedersen ikke kan fremvise den tilladelse, som han har påberåbt sig.

10b:

Regimentskriver Jens Ducke efterlyster Laurids Sørensen i Jordrup, som natten mellem 9. og 10. marts er bortrømt fra sit hjem og har medtaget alt, hvad der fandtes på stedet.

11:

Peder Sørensen af Højen Stubdrup. Sagen opsat 14 dage.

Fredag den 26. marts 1700:

Læst kgl. forbud mod, at nogen undersætter med deres skibe på fremmede steder farer eller handler til medio maj.

Fredag den 2. april 1700:

Læst forordning om krohold på landet.

Christian Mathiesen, fuldmægtig for oberforsteren på Drenderup, har stævnet Anders Olesen i Geising ang. syn på hans gård.

Amtmand Woidas fuldmægtige Knud Jørgensen ctr. Else Hansdatter af Seest, der er arresteret på Koldinghus, for hendes ulovlige og tyvagtige forhold. Hun skal om natten have bestjålet Peder Madsen og Mads Hansen Mikkelsen fra deres tillukkede huse.

Vidner var den 25. marts i Laurids Albrechtsens hus i Seest, og der så de en del havrekærver, der stod oprejst i en krog. Laurids Albrechtsens hustru Else Hansdatter sagde selv frivilligt, at det var 8 kærver, og at hun havde stjålet dem, 4 fra Peder Madsens lade og de andre fire fra Mads Hansen Mikkelsens lade, og at hun var gået hemmeligt ind i laderne uden deres vidende.

Hun er natten mellem 31/3 og 1/4 hemmeligt undvejet fra arresten. - Opsat 14 dage.

12:

Fredag den 16. april 1700:

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen fremlægger regning for Else Hansdatters fængselsophold, som bør betales af hendes bo. Opsat 8 dage.

12b:

Stævning til Niels Sørensen i Lunderskov. Han er ude at køre i ægt. Opsat.

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Christian Mathiesen fremlagde en granskning, registrering og vurdering af den gårdspart i

Geising, som Anders Olesen bebor. - Nogle gamle, pjaltede, udygtige sengeklæder, som den gamle mand begærede at måtte nyde, blev ikke vurderet, fordi de intet var værd. En lille ege halvkiste vedkendte hans datter sig. Anders Olesen beklagede sig over, at Søren Sørensen har bortført hø og halm imod hans vilje. Han havde også borttaget den eneste ko. Men han kom med den igen idag. Søren Sørensen vedstod at have gjort det efter skovrider Jens Ibsens befaling. - De samlede aktiver udgør 24 rdl. 9 sk. Husets brøstfældighed er vurderet til 10 Rdl. + 9 Rdl. Gæld til Jens Ibsen 3 Rdl. Gæld ialt: 22 Rdl. 3 mk.

13b:

Fredag den 23. april 1700(?):

Dom over Else Hansdatter i Seest: Hun skal for sådan hendes sniveri og forgribelse, hvor hun antræffes, bøde og undgælde efter lovens 6-17-32 samt betale i sagsomkostninger 4 rdl. samt bøde til hendes rette husbond efter lovens 6-17-39.

Regimentskriver Jens Duckes efterlysning af Laurids Sørensen i Jordrup atter læst.

14:

Fredag den 30. april 1700:

Læst tilladelsesbrev af forrige regimentskriver Anthoni Barchmand til Mikkell Jakobsen i Vester Vamdrup på halvdelen af hans broders, Niels Jakobsens, havende hus ibidem,, som Niels Jakobsen for alderdoms og skrøbeligheds skyld har afstået til sin bemeldte broder. Dateret Nagbøl den 13/6 1681.

Læst skadesløshedsbrev fra Søren Nissen Basse i Geising til hans broder Mikkell Basse, nu boende i Søgård, på 40 slettedaler for Mikkell Basses arvepart og hvad der ellers har været imellem dem. Til vitterlighed underskrevet bl.a. af deres fader Nis Basse. Dateret Geising den 26/4 1680.

Lørdag den 8. maj 1700:

Læst generalkommissariatets ordre til regimentskriver Jens Ducke angående kørsler og indkvarteringssedler på ryttergodset ved oberst Üttersvigs regiment.

Læst Jens Duckes tillysning om en del skifter, som skal holdes i maj efter adskillige afdøde på regimentets ryttergods.

Tulle Hansen af Knudsbøl har stævnet hr. Peder Fride angående Mette Hansdatters lejermaal. Fremlagde en dom af Viborg landsting den 28. og 29. juni 1699 om Mette Hansdatter, som har fragået sin udlæggelse af Tulle Hansen som barnefader, hvorfor han er frifundet.

14b:

Fredag den 14. maj 1700:

Tulle Hansen i Knudsbøl er sættefoged.

Christen Christiansen af Store Anst har stævnet Markus Nissen i Bønstrup, Morten Skuster, Hans Vraa, Jep Kjeldsen og Christen Knudsen, alle i Store Anst om deres syn på Christen Christiansens og Peder Jessens fæstegård. Nyt syn skal føres. Nye synsmænd udnævnes.

15:

Fredag den 21. maj 1700:

Fredag den 28. maj 1700:

Fredag den 4. juni 1700:

15b:

Læst kgl. anordning om rostjeneste og amtmandens to breve, det ene om, at hunde i vildtbanen skal lemme på den ene fod, og det andet om stendiger

og grøfter i stedet for gærder.

Fredag den 11. juni 1700:

Læst forordning om landeværn, bavnevagt og mønstring.

Regimentskriver Jens Ducke lod læse forbud om, at ingen må beså bøndernes jord uden husbondens minde, ej heller føre sæden derfra imod forbud. Da, som formenes, en del dette år har besået de forommeldte rytterbønders jord, da forbydes enhver at høste korn eller hø på nogen rytterbondes grund.

16:

Ligeledes læst amtskriver Niels Hansens brev om det samme, hvad angår det til amtstuen beliggende bøndergods.

Laurids Grøn af Egtved fremviste 5 ulveunger, som han har fanget i Egtved skov. Han prætenderer i henhold til kgl. forordning betaling af herredernes indvånere, 1 rdl. for hver ulveunge. - Ulveungerne blev ophængt ved tinget.

Fredag den 18. juni 1700:

Amtskriver Niels Hansen og regimentskriver Jens Ducke lyste deres forbud 2. gang.

Fredag den 25. juni 1700:

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Thomas Bang har stævnet Knud Lauridsen Skræder i Hjarup for ulovlig skovhugst i Fobeslet enemærke og pensionsskov. Fremlagde tingsvidne af Tystrup herredsting af 27/5. Fremlagde kaution af Lauge Sørensen, provst i Haderslev. Opsat 3 uger.

17:

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Jens Rasmussen, Hans Hansen og Søren

Sørensen i Geising for afgift af deres gårde, der er tillagt ham i hans løn.
Opsat 3 uger.

17b:

Jens Ibsen fremlagde en memorial til Rentekammeret angående hans tillagte hartkorn. Vedr. den gård i Geising, han selv bebor med sin gårdmand, fremlægger han Rentekammerets resolution med kopi af matriklen. Jens Rasmussens gårdspart er anført ringere i amtstuens matrikel, end kopien formelder, med 2 skp. 3 fj. 1 album, for hvilket Jens Rasmussen ikke vil betale afgift.

18:

Las Seirsens af Uhre stævner samtlige Vrå bymænd til syns opkrævelse.

Regimentskriver Jens Ducke og amtskriver Niels Hansen lyste deres forbud til 3. ting.

18b:

Fredag den 2. juli 1700(?):

Las Seirsens af Uhre lod afhjemle syn på markskel. - Vidnet Niels Hansen af Verst: For 48 år siden, da han var en lille dreng og vogtede Uhre bys hjord med sin fader, da blev ham af gamle folk sagt, hvor skellet gik mellem Uhre og Vrå. - På vegne af Vrå lodsejere mødte Niels Sørensen med et skriftligt svar. - Opsat 3 uger.

19:

Fredag den 9. juli 1700:

Fredag den 16. juli 1700:

Regimentskriver Jens Ducke lod forkynde --- Anders Nielsen i Vork ---

19b:

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Thomas Bang ctr. Knud Lauridsen Skræder i Hjarup for ulovlig skovhugst - Da sagen synes ærerørig, opnævnes meddomsmænd. Opsat 3 uger.

Samme ctr. Niels Bendixen i Hjarup for gæld til oberforsteren på 10 slettedaler, som oberforsteren har lånt ham for 10 år siden. Opsat 14 dage.

20:

Samme ctr. Niels Nielsen Hjuler i Vamdrup mølle for en esketræ, han har modtaget af oberforsteren til at arbejde på efter hans behag. Men han har hverken betalt eller leveret noget arbejde. Opsat 14 dage.

Skovrider Jens Ibsen har stævnet Jens Rasmussen i Geising. Han skal fremvise sit fæstebrev på den halve gård, som han bebor i Geising, og som er henlagt til skovriderens løn. - Jens Rasmussen fremlagde fæstebrevet, dateret 19/2 1696. - Jens Ibsen begærer, at oberforsterens fuldmægtige vil fremlægge ekstrakt af skovriderjordebogen, som findes på det kgl. Rentekammer og er approberet af kongen. - Jens Ibsen kræver dom. Til bevis på, at Jens Rasmussen ikke har efterlevet sit fæstebrev, fremlægger han et tingsvidne af 15/12 1699 om, at gårdens skovpart var forhugget. Opsat 3 uger.

20b:

Mikkel Hansen i Jerlev lovbød til 3. ting på vegne af Anne Mortensdatter ibidem hendes halvpart af den gård i Jerlev, som hun er pårødt og bebor. - Christen Sørensen i Jerlev begærede skøde.

21:

Fredag den 23. juli 1700:

Jens Sørensen Grøn i Jerlev har stævnet Johan Buck i Høllund med hans kæreste Tebea von Werden og samtlige hendes og hendes forrige salige

mands, løjtnant Cort Prats børn og arvinger og deres formyndere, som er Mads Nielsen i Vesterby og Christen Nielsen ibidem og Mads Sørensen i Tudved., for at påhøre obligation af 27/3 1686 og saggivelse angående den selvejergård, Johan Buck og hans kæreste bebor, og som er pantsat til Jens Grøn for 30 Rdl. Gården er den, som sal. løjtnant Cort Prat påboede og fradøde i Høllund.

Johan Buck og hans kæreste Tebea von Werden svarede, at som skiftebrevet efter hendes sal. mand ej så hastigt kan bekommes beskrevet, og tilmed hendes broder løjtnant von Werne er ude med armadien, og fra ham ej så hastigt kan erlanges besked derom, bedes sagen opsat. Opsat 3 uger.

21b:

Mathias Phillip Aal af Kolding har på vegne af regimentskriver Jens Ducke stævnet Niels Christensen i hans arrest på Koldinghus. Han skal fremvise lovlig hjemmel til den sorte hest, han onsdag for 8 dage siden blev anholdt med i Ødsted by i Jerlev herred.

Jens Bonde af Ødsted: Den 14. juli tidligt, som han gik ud på marken, kom en person ridende til ham på en sort hest. Der var en miile i munden på hesten, en pose på dens ryg med mel og gryn i, og over samme pose hang et sort hårreb ned ved begge sider af hesten, som han havde sine fødder i i stedet for stigebøjler. Da spurgte Jens Bonde samme gamle mand, hvor han hørte hjemme. Han svarede, han havde hjemme i Seest. Hvor han havde været? I Fredericia med breve, hos en ridtmesters frue. Dernæst red den gamle mand med Jens Bonde til Ødsted i Jens Rods gård. Jens Rod stod op af sin seng og kom ud til dem i gården. Og da Jens Rod og Jens Bonde tvivlede på, om den gamle mand var kommet lovligt til hesten, anholdt de ham og sendte bud til deres naboer, Jørgen Nielsen, Hans Thomsen og Peder Jensen Bonde, som straks kom til dem. I deres påhør gentog han sin forklaring. Så kom ridtmester Povisk til og spurgte den gamle mand, hvor han havde stjålet den sorte hest, han red på. Han svarede, at han havde stjålet den på Stenderup mark. Så anholdt de ham og førte ham til regimentskriver Ducke og siden til Koldinghus. Imidlertid sagde han også, at han havde hjemme nær inde ved Viborg.

I retten forklarer han, at han hedder Niels Christensen og har hjemme i --
- i Haderslevhus amt. Han har siddet i lejehus for Mads Jessen i Rødning i

mange år, men har nu ingen værelse; dog har han været til skrifte og Guds bord hos hr. Mikkel i Rødning og hr. Christian ibidem noget før Taksigelsesfest i februar.

Han tilstod nu for retten, stående med en sort hest ved hånden, at han havde taget samme hest på Vilstrup mark, natten før han blev optaget på Ødsted mark, i den mening, at han dermed for sin svagheds skyld ville forhjælpe, og at han ingensinde før havde stjålet heste.

Hesten blev vurderet til 8 Rdl. - Oluf Andersen af Sdr. Vilstrup østen for Kolding vedkendte sig hesten. Hans fader Anders Olesen havde købt den i -- marked af en mand i Harsle by ved navn Jens Pedersen Hvid.

Mathias Phillip Aal satte i rette, at den gamle mand skulle dømmes til galgen samt betale igæld og tvingæld og omkostninger.

Niels Christensen ville skyde sig ind under krigsrettens nåde og unåde, idet han har været rytter i 2 år. - Opsat 14 dage.

23:

Mikkel Hansen af Jerlev giver efter lovbydelse 16/7 på vegne af Anne Mortensdatter skøde på halvdelen af hendes hele gård til Christen Sørensen af Jerlev. Han er hendes kæreste.

23b:

Fredag den 30. juli 1700:

24:

Thomas Bang, fuldmægtig for oberforster Hans Arnold Jantzen på Drenderup, begærede dom over Knud Lauridsen af Hjarup. - Denne fremlagde et indlæg. Thomas Bang formodede, at dommeren og meddomsmændene ikke anså Knud Skræders utidige indlæg og udflugter imod fremlagte beviseligheder. - De tiltagne meddomsmænd fremkom og afsagde dom sammen med herredsfogeden: Et vidne, som sr. Christian Brun på Foveslet har aflagt på Tystrup herredsting den 15. juni, melder, at han selv har antruffet og optaget Knud Lauridsen Skræder og indbragt ham med heste og vogn til Koldinghus, fordi han skal have taget læs på at træ. - Han skal ifølge lovens 6-17-28 have forbrudt hans --- optagne ---

24b:

Thomas Bang får dom over Niels Bendixen i Hjarup: Han skal betale sin gæld.

Thomas Bang får dom over Niels Hjuler i Vamdrup mølle: Han skal levere oberforsteren det omtvistede esketræ eller betale.

Frands Ludvig Skøts, fuldmægtig for jægermester Brochdorf, har indkaldt en del personer, som skal vidne om de krybskytter, som for ca. 3 uger siden har skudt vildt i Mejsling og Amnitsbøl skove, hvordan de var klædt, da de så dem ved Høllund, og hvad de havde på vognen. - Alle undtagen to erklærede, at de ikke har hørt skud eller set krybskytter i Amnitsbøl skov eller Mejsling skov, ej heller har set nogen døde dyr eller dyr på vogne eller heste. De ved slet intet derom.

Poul Pedersen og Jens Olesen af Starup: De var for ca. 4 uger siden udskikket af skovrideren Jakob Pedersen at komme til ham i Høllund med hver en bøsse, hvorefter de en søndag aften sammesteds mødte. Mens de gik på vejen mod Høllund, så de en vogn med to store sortebrune bæster for og en karl i vognen kom kørende op imod Amnitsbøl skov. Natten derefter kom en vogn kørende gennem Høllund med ligesådanne bæster med 3 karle i, og da stod noget op i vejret af det, som var i vognen, ligesom det kunne -- - bøsser eller ben af dyr. De havde hørt 7 skud i Amnitsbøl skov og --- 5 skud. De tre personer på vognen havde grå klædekjortler på.

Fredag den 6. august 1700:

Mathias Phillip Aal af Kolding på vegne af Jens Ducke ctr. Niels Christensen, der er anholdt på Koldinghus for tyveri. - Niels Christensen stod med den sorte hoppe ved hånden og vedstod og henholdt sig til det den 23/7 indførte.

De forordnede meddomsmænd fremkom og afsagde dom: Niels Christensen har taget hoppen på Sdr. Vilstrup mark. Han blev antruffet med den af Jens Jensen Bonde i Ødsted --- Hesten er blevet vurderet til 8 rdl. Oluf Andersen bør have sin hest igen, og tyven bør have forbrudt sit liv og hænges i galgen efter kgl. forordning af 4/3 1690. Af hans midler skal han

bøde igæld og tvigæld, og hans boslod skal være forbrudt. Skarprefteren skal have 10 rdl. for at hænge tyven.

26:

For retten fremstod skovrider Jens Ibsen af Geising på den ene side og Jens Rasmussen ibidem på den anden side og gav til kende, at de formedelst godtfolks venlige mellemhandling er blevet forligt. Jens Rasmussen skal inden 15 dage betale den fordrede restance og herefter betale den hele afgift i rette tid af sin gårds hartkorn iflg. den fremlagte ekstrakt af skovriderjordebogen, som findes på Rentekammeret.

26b:

Fredag den 13. august 1700:

Jens Sørensen Grøn i Jerlev (se nr. 21) sag ctr. løjtnant Cort Prats enke opsat 8 dage.

Kirkeværgen Mikkel Andersen af Oustrup har stævnet en del folk for Egtved kirkes resterende korntiende. Han forbyder dem at hjemføre deres korn, før end de har betalt tienden både af indeværende og af foregående år.

27:

Fredag den 20. august 1700:

Jens Grøn af Jerlev har stævnet regimentskriver Jens Ducke til at påhøre en taxering af den halve gård i Høllund, som Johan Buck påbor og hans sal. formands enke har pantsat for 50 rdl. til Jens Grøn. - Synsmænd: 6 fag nyt hus er nedbrudt og bortført, skoven er forhugget. Derfor er den ikke mere værd end 80 rdl. - Derimod mødte Johan Buck og hustru Tebea von Werne og fremlagde en panteforskrivning af Jens Sørensen Grøn på 300 rdl. til sal. løjtnant Cort Prat, dateret Høllund 16/12 1679. - Jens Grøn protesterede og mente, at den var dødet og gjort magtesløs på Tebeas obligation. Opsat.

28:

Fredag den 27. august 1700:

Niels Poulsen i Vorbasse ctr. Christen Willumsen ibidem ang. rug, han har frahøstet Niels Poulsen. - Jes Thomsen af Vorbasse og Peder Christensen af Skødebjerg har synet en ager i Præstepøt fald. Den tilhører Niels Poulsen og har været besået med møndt rug. Christen Willumsens hosliggende ager var afhøstet over ren, nogle steder i bredelse som en plovfure, nogle steder mindre. - Under synet sagde Christen Willumsen til Niels Poulsen, "Kanske I vil nu have min ager, lige som I har engen, og lige som I fik de ringe og kjoler". - Niels Poulsen satte i rette, at Christen Willumsen bør lide for det frahøstede og desuden forklare, om Niels Poulsen ulovligt enten er kommet til noget eng eller til nogen ringe eller kjoler. - Christen Willumsen tilbød at betale 3 gange så meget, som det rug var værd. Men hvad de omrørte ord angik, så havde han ingen skældet. Opsat 3 uger.

28b:

Jens Grøn af Jerlev (fol. 27-28) indleverede en skriftlig specifikation vedr. gården i Høllund, som Cort Prats enke har pantsat. Han tilbød, at hvis Johan Buck og hustru nu straks indløser pantet i ejendommen, så kan de gøre det. Ellers vil han skaffe sig dom på den. - De var ikke mødt.

Dom: Det er bevist, at Cort Prats enke skylder Jens Grøn 50 rdl. med renter, og det forrige pantebrev skal ikke komme Jens Grøn til hinder, men er kræveløst ifølge obligationen til Jens Grøn. Enken bør inden 4 uger betale gælden og sagsomkostninger. Ellers må Jens Grøn antage gården til eje. Dog hvis ejendommens værdi overgår gælden, skal der forholdes efter lovens 5-7-11 og 5-7-12.

29b:

Fredag den 3. september 1700:

Las Poulsen af Refsgård har stævnet Jens Hansen i Refsgård for vold. Synsmænd har synet hyrdedrengen Christen Graversen, som beklagede sig at være slået af Jens Hansen og med fødderne trådt i hans venstre side og frataget ham hans hat. - Opsat 14 dage.

31:

Fredag den 10. september 1700:

31b:

Thomas Bang ctr. Jens Rasmussen af Geising ang. hvad ankomst han har haft til at tiltræde og uden foregående skifte og deling at bemægtige sig forrige skovrider sal. Poul Feldings efterladte bo og gods. Jens Rasmussen svarede, at han ved boets tiltrædelse tog hans datter til ægte og med hendes forældres og andre vedkommende venners samtykke blev overladt og frivilligt forundt al sal. Poul Feldings formue i Poul Feldings levende live iflg. kontrakt herom. Denne er ved indfæstningen blevet forevist oberforsteren og af ham for nøjagtighed befundet. Han vil fremvise kontrakten om 8 dage. Opsat til 17. august(!).

Thomas Bang ctr. Jens Rasmussen af Geising ang. restance til skovrider Jens Ibsen. Kontrakten af 6/8 blev oplæst. Han mener ikke, at Jens Rasmussen har efterlevet den, og at sagen derfor bør stå ved magt efter det forrige stævнемål, så at Jens Rasmussen skal betale det fulde beløb. - Jens Rasmussen deponerede de 5 rdl. i retten, som han iflg. kontrakten havde lovet at betale skovrideren. - Jens Ibsen formodede, at han ikke var pligtig at modtage pengene, fordi Jens Rasmussen ikke havde efterlevet kontrakten. Opsat 3 uger.

32:

Fredag den 17. september 1700:

32b:

Thomas Bang ctr. Jens Rasmussen af Geising. Denne fremlagde en kontrakt af 3/2 1696. Thomas Bang spurgte, om den var oprettet i Poul Feldings levende live, og om det var hans egen hånd, af ham selv skrevet. Jens Rasmussen svarede ja. - Opsat 3 uger.

Thomas Bangs videre sagsøgning på vegne af skovrider Jens Ibsen blev opsat 3 uger.

Thomas Bang har på vegne af oberforsteren stævnet nogle mænd i Verst, Hunderup og Egholt, for at de skal fragå eller tilstå ulovlig skovhugst. Stævningen afvises, fordi regimentskriveren ikke er stævnet.

33:

Christen Willumsen af Vorbasse fremstod for retten: Der har været nogen tvistighed mellem ham og Niels Poulsen angående noget afhøstet rug og ord, som Niels Poulsen formente sig at være fornærmet ved. Christen Willumsen erklærede, at han ikke havde noget at påsige Niels Poulsen, og gentog sit forrige tilbud om betaling af kornet.

Las Poulsen i Refsgård ctr. Jens Hansen ibidem. Opsat 14 dage.

Thomas Bang på vegne af regimentskriver Rask har stævnet Jens Jepsen, Mads Jensen, Laurids Hansens enke, Niels Sørensen, Christen Lassen, Jens Christensen, Morten Hansen, Mads Nielsen, Jørgen Jensen og Jens Nielsen, alle i Vorbasse Nebel, for deres ulovlige medfart over for ... Opsat 4 uger.

33b:

Fredag den 24. september 1700:

Oberforsterens fuldmægtige Thomas Bang fremstillede 4 synsmænd af Egholt. De var i Geising for at syne den til skovrider Jens Ibsen anviste gårdspart, som Jens Rasmussen bebor. Salshuset er på 14 fag, hvoraf Jens Rasmussen bebor de 9. Stor brøstfældighed. Bageovnen er ganske udygtig og farlig for ildebrands skade. De gjorde forbud imod brug af ovnen, før den var blevet repareret. Ladehuset er forfaldent. - Jens Rasmussen svarede: Siden forbuddet har han ikke gjort ild i ovnen; men hans nabo Jens Ibsens folk har straks efter forbuddet to gange haft ild deri og både bagt og efter særdeles ild og varme tørret korn deri.

34:

Jakob Staffensen i Seest har stævnet nogle andre mænd fra byen, fordi de har frataget ham en kobberkedel. Opsat 14 dage.

Fredag den 1. oktober 1700:

34b:

Hans Mortensen af Silkeborg har stævnet Niels Clemendsen af Løvlund og hans hustru Anne Kathrine for overlast, han har øvet mod ham sidste søndag efter gudstjenesten på hans hjemrejse fra kirken i Christen Mortensens hus i Grene. Og hustruen har sagt at --- . Stævningen afvises, fordi regimentskriveren ikke er varslet.

Hans Mortensen af Silkeborg har stævnet Kirsten Jepsdatter i Grene, fordi hun ulovligt har indtaget sit korn uden nogen varsel til Hans Mortensen, der har den kgl. anpart af korntienden. Hun har indført kornet uden at få det talt på kærven. Mener, hun skal lide som for uhjemlet og bevise med lovlige vidner, hvad hun har avlet, og deraf betale tredobbelt, samt betale til straf 2 rdl. samt sagsomkostninger. Opsat 3 uger.

35:

Niels Clemendsen i Løvlund har stævnet Hans Mortensen i Silkeborg for syn og helligdagsbrøde. Også stævning til Terkel Olesen og Mikkel Nielsen, begge tjenende i Silkeborg, for den ulovlige gerning, der blev gjort den 4. søndag efter Trinitatis, da de gik og skar på Løvlund grund. - Hans Mortensen anførte, at den hjorddreng, som var den ene kaldsmand, ikke har været til alters og sidste mikkelsdag blev udvist af præsten, hvorfor han formodede, at stævningen var ugyldig. Den blev afvist.

Fredag den 8. oktober 1700(?):

35b:

Kvartermester Poul Benfeld på vegne af oberst von Üttervig forbød, at bæster, kvæg og svin kom i Jerlev herreds skove uden oberstens tilladelse,

idet han havde dem i forpagtning.

Jens Rasmussen af Geising erbød sig i retten at svare på oberforsterens fuldmægtige Thomas Bangs sagsøgning angående den resterende afgift af hans gårdspart til skovrideren Jens Ibsen. Han tilbød rede penge, som han lagde på tingbordet, efter deres overenskomst af 6/8. Sagsøgeren er ikke mødt.

Kendelse: Jens Ibsen bør modtage pengene, og Jens Rasmussen skal være angerløs, når de overholder aftalen. - Herredsfogeden tog pengene (6 slettedaler) i forvaring.

36:

Samme Jens Rasmussen mener sig fri af Thomas Bangs tiltale (se 17/9 på nr. 31), fordi han med lovgyldig kontrakt har bevist at være kommet til sal. Poul Feldings bo og midler. - Han kendes fri for tiltalen, indtil han påny bliver stævnet.

Laurids Nielsen af Oustrup har indgået aftægtskontrakt med sin svigermøder Kirsten Pedersdatter, Jens Pedersens efterleverske. Han skal giftes med deres datter Mette Jensdatter og har overtaget gården. Enkens lavværg er Poul Lassen i Jerlev.

37:

Laurids Nielsen af Oustrup gav til kende, at som hans forhåbende fæstemø Mette Jensdatters mor Kirsten Pedersdatter har opladt ham gården, så lover han at give sin fæstemøs to brødre, Peder Jensen den ældre og Peder Jensen den yngre, al den arvelod, der er tilfaldet dem efter deres sal. fader, og som vil tilfalde dem efter deres endnu levende moder, hver i rede penge 30 slettedaler. Til Peder den ældre skal de udbetales 2 år efter denne dato, 1702 i oktober måned. Og til Peder den yngre 3 år efter denne dato, 1703 i oktober. Indtil da bliver pengene stående hos Laurids Nielsen uden rente. - - -- af Vork på egne og Søren Christensen --- rette og næstfødte værger på forn. --- to børns vegne. Niels Pedersen af Vork begærede tingsvidne i overværelse af Poul Lassen af Jerlev, som er Kirsten Pedersdatters lavværg.

37b:

Fredag den 15. oktober 1700:

Peder Christensen af Store Anst og Jens Andersen ibidem: Der har været nogen tvistighed mellem dem, og Peder Christensen har den 26/9 om aftenen til bryllup i Hans Pedersen Vraas hus i Store Anst talt nogle ord, som Anders Jessen, sognedegn til Anst og Gesten menigheder, formener sig samt sin søn Jes Andersen og deres anrørende på ære at være for nær talt. Peder Christensen tilstår nu, at om nogen forgribelige ord af ham er udsagt, så er det sket i drukkenskabs ubesindig hastighed og misforstand. Han ved intet ondt at sige om dem. Beder om forladelse.

38:

Oberforster og vildtmester Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Thomas Bang har stævnet Morten Poulsen i Bække, der skal fremvise hjemmel til noget bøgetræ. Han foregiver at have fået det fra hr. amtmænd Jørgen Skeel Dues skov. - Morten Poulsen fremlagde en seddel fra Skeel Due. Thomas Bang mener, sedlen er ugyldig iflg. lovens pag. 98. 3. artikel. - Kendelse: ---

38b:

Thomas Bang har stævnet nogle mænd i Jordrup for ulovlig skovhugst. De skal frevise hjemmel. - Søren Hansen svarede, at træet, der blev fundet i hans gård, var af udviste bøgegrene, han havde opsamlet i skoven til husets fornødenhed, etc.

39:

Unge Peder Andersen af Vorbasse Nebel har stævnet de andre bymænd. Fremstillede som synsmænd Christen Nielsen af Vorbasse og Peder Madsen af Rankenbjerg. De så en mandag morgen, Nebel bys kvæg og fårehjord gik og drev på Nebel ager, som rugen var afhøstet af, og unge Peder Andersens rugstubbe var urevne, så rivningen lå derpå og var hverken afreven eller afført af 6 agre, men alle kærve og neg var afførte og borte. Rivningen

kunne have været 3 skp. rug værd. Derefter forføjede de sig til unge Peder Andersens hus, hvor de så, en lægte havde været slagen for en dør, som de andre bymænds heste havde været indtaget. Samme lægte havde været fastslaget ved den ene ende med en trænegel, som var afbrudt, og en stenger ved enden løsgjort. Men de ved ikke, hvorledes lægten og stenger var løsgjort. - Søren Hansen af Vorbasse Nebel vidnede, at en søndag efter middag, før end Vorbasse Nebel --- at kornet ikke var indført. - Gl. Peder Andersen: Samme aften stod der rug ude i kærven på unge Peder Andersens agre. Det kom ind før søndag aften. - Niels Sørensen og Jens Jepsen på egne og de andres vegne mente, at synet var en del vildigt og ikke ført efter loven. De begærede sagen opsat i 4 uger.

39b:

Peder Nielsen Skielde af Ferup, en lovbydelse. - Niels Pedersen Skielde af Ferup lovbød den gård, som han og hustru Sidsel Hansdatter bebor. Hans søn Peder Nielsen Skielde og hustru Gunder Jensdatter begærede skøde. - Tulle Nielsen Skielde af Harte, trompeter Albrecht Habersbæk på sin hustru Karen Nielsdatter Skieldes vegne, Tulle Nielsen af Lejrskov på sin hustru Kirsten Nielsdatter Skieldes vegne, og Jens Jensen af Hesselballe på sin hustru Kirsten Nielsdatter Skieldes vegne samtykkede.

40:

Niels Pedersen Skielde og hustru gav skøde til deres kære søn Peder Nielsen Skielde og hans hustru Gunder Jensdatter.

41:

Morten Skuster i Store Anst opbød til 5% i rente den arvepart, han i rede penge er værge for som formynder for hr. Laurids Nielsen Aagaards datter Maren Lauridsdatter (børnepenge).

41b:

Fredag den 22. oktober 1700:

Iver Lauridsen af Øster Gesten har stævnet Peder Jepsen i Vester Gesten

ang. en galt, som Peder Jepsen har solgt til en Jørgen Smed i Linnet, hvilken galt Iver Lauridsen igen har købt og betalt Jørgen Smed. Han skulle hente den hos Peder Jepsen, som ikke ville lade ham få den. Peder Jepsen er ikke mødt. - Opsat 8 dage.

Oberst Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Thomas Bang har stævnet sal. Poul Feldings enke i Geising med hendes lavværge Jens Rasmussen ibidem på sin hustrus vegne samt Poul Feldings børn, angående skovrider Jens Ibsens løn. Af 1 td. 6 skp. 1½ album hartkorn har Poul Felding ikke betalt afgift i 6 år til Jens Ibsen. Det er 42 rdl. 2 mk. 4 sk. Mener, at arvingerne er pligtige til at betale. - Jens Rasmussen og begge Hans Poulsønner mener, at samtlige deres søskende skal stævnes. To søstre er ikke stævnet. - Hans Poulsen den ældre mener, at da han ganske intet har arvet, er han heller ikke skyldig at svare til nogen sådan gæld. - Kendelse: Alle arvinger skal indstævnes.

42b:

Thomas Bang ctr. Christen Sørensen Hjuler i Geising, der skal vedgå eller nægte, at han har høstet nogen kornsæd af Jens Rasmussens gårds jord i Geising. Gav ham til sag, fordi han adskillige år har haft kornsæd i Jens Rasmussens jord, og det uden øvrighedens befaling høstet og hjemført til sine egne huse. Christen Sørensen Hjuler svarede, at han i 2 år har haft 4 skp. havresæd i noget udbrugt og udslæbt jord af Jens Rasmussens, som denne havde forundt ham. Det vedgår Jens Rasmussen. Opsat 3 uger.

Læst forordning om kornskatten for 1701.

43:

Morten Skuster i Store Anst opbød børnepenge 2. gang.

Hr. Peder Fride i Lejrskov opbød 1. gang børnepenge, som han har i værgemål af sal. hr. Laurids Aagaards datter.

Hans Mortensen på Silkeborg ctr. Kirsten Jepsdatter for tiendekorn. Se nr. 33 og 34. Opsat 14 dage.

Fredag den 29. oktober 1700:

Morten Skuster af Store Anst opbød til 3. ting børnepenge. Ingen ønskede at låne dem.

43b:

Hr. Peder Fride opbød børnepenge 2. gang.

Fredag den 5. november 1700:

Kvartermester Lauch Haar på vegne af oberst Üttervig har stævnet Niels Lauridsen af Hesselballe for gæld. Han reterer med 2 dages arbejde hver uge fra jul eller nytårsdag 1698 til påske samme år samt en pengeafgift. Opsat 14 dage.

44:

Hr. Peder Fride i Lejrskov opbød børnepenge 3. gang. Ingen ønskede at låne dem.

Sr. Hans Mortensen af Silkeborg ctr. Kirsten Jepsdatter. Se fol. 33, 34 og 42. Opsat 14 dage.

44n:

Fredag den 12. november 1700:

Knud Jørgensen af Kolding er skriver.

Læst kgl. patent om højesteret 1701.

Læst forordning om de nye stempler til det stemplede papir.

Rytterbonden Peder Andersen af Vorbasse Nebel ved regimentskriver Rasks fuldmægtige Daniel Phillip fik oplæst af tingbogen det, der var passeret den

15. oktober. - De indstævnedede tilbød ved Jens Jepsen at betale, hvad skade de havde forvoldt. - Peder Andersens hustru havde indtaget 7 heste, indtil skaden kunne blive vurderet ved upartiske mænd og indløst. Men straks en stunds tid efter deres indtagelse kom mændene undtagen Mads Jensen, som var svag, i hans sted hans hustru, og tog uden tilladelse hver sin hest ud af hans stald, og det med vold og magt, idet de brækkede en del af huset, inden de kom derind. Og da de kom ud i gården, råbte med med hujende høj røst, at de igen ville samme heste og hele deres hjord slå på ny løs i hans kornkaader. - Nierls Madsen af Ouslund (Auslund) vidnede, at han var hos Peder Andersen, da de syv heste blev udtaget. Opsat 14 dage.

45b:

Fredag den 19. november 1700:

Læst forordning om matrikelskatten for 1701.

Laurids Grøn af Egtved på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Thomas Bang (opsat fra 22/10) ctr. Christen Sørensen Hjuler i Geising (se fol. 41). - Dom: Han skal have sået korn i Jens Rasmussens skovriderbondegårds jord og selv ladet høste grøden. Han har foregivet at have haft jorden med Jens Rasmussens tilladelse, hvilket Jens Rasmussen har tilstået. Der er ikke bevist noget lovligt forbud på disse jorders brug. Christen Hjuler frikendes.

46:

Laurids Grøn af Egtved på vegne af Hans Mortensen på Silkeborg (se fol. 33, 34, 42 og 43) ctr. Kirsten Jepsdatter ved Grene kirke. - Dom: Hans Mortensen på Silkeborg er berettiget til den kgl. part af korntienden i Grene sogn. Kirsten Jepsdatter har selvrådigt indhøstet sit korn uden advarsel til tiendetælling. Hans Mortensen må i overværelse af 2 uvildige mænd lade kaste og rigtigt tælle hendes indavlede korn i laden. Desuden skal hun ved upartiske vidner bevise, eller om hun det ikke kan lovgyldigt bevise, bekræfte ved ed, hvor meget korn af hver slags hun har avlet ved sidste høst i kærven. Deraf bør hun svare til Hans Mortensen tredobbelt så meget, som af hende forsveget er af den kgl. korntiende samt for hendes forgribelse

imod loven betale ham 2 rdl.

46b:

Fredag den 26. november 1700:

Fredag den 3. december 1700:

Thomas Bang på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzen af Drenderup har stævnet kgl. maj. husfoged i Haderslev Frederik Cliner (?) og kgl. maj. ridefoged Nicolaus Rye til at påhøre tingsvidne af 1/9 1699 og Mikkel Jepsens tilståelse af Limeskov ang. det rette markskel mellem tinder og agre (?) og Drenderupgårds marker. - Mikkel Jepsen af Limeskov, der skal vedgå tingsvidnet, kan ikke møde i retten formedelst svaghed. Opsat 8 dage.

47:

Fredag den 10. december 1700:

Læst kgl. tilladelse til Vingsted mølles bros vedligeholdelse af alle rejsende, som derover kommer, nemlig af en karet eller hommel kaarr (?) 3 sk., af en beslagen vogn 2 sk., af en bondevogn 1 sk., af hver ridende person 1 sk. og flere end en hest, hoppe eller okse, der overføres, ½ sk.

Sr. Knud Jørgensen af Koldinghus har stævnet amtskriver Niels Hansen til at påhøre benægtelsesed ang. amtskriverens vinduer, som skal være indslagen for nogen tid siden. - På vegne af amtskriveren mødte hr. Peter Sonnicksen af Fredericia, fremlagde et indlæg, et tingsvidne af Kolding byting den 24/1 og en udskrift af Kolding tingbog i samme sag. - Knud Jørgensen protesterer og mener, at da han ikke er stævnet i denne sag, kan dokumenterne ikke anses. - Peter Sonnichsen anfører, at de tjener til sagens oplysning, og at Knud Jørgensen ikke bør tilstedes at aflægge benægtelsesed, eftersom der allerede foreligger lovfaste vidner på, at han er en af gerningsmændene.

Kendelse: Som interlocutoriekendelse i denne sag er faldet og afsagt på Kolding byting den 24. november og desuden vidner i samme sag ved ed er aflagt både for krigsretten og på Kolding byting, så ses ingen benægtelsesed

derimod nu her for retten at kunne tilstedes, men videre derom at gås på behørigt steder.

49:

Sr. Thomas Bank på vegne af oberforsteren (se fol. 46) - om Mikkel Jepsens tilståelse. Opsat 3 uger.

Fredag den 17. december 1700:

For retten fremlagt en kontrakt dateret Skanderup den 15. januar 1689 mellem Anders Sørensen af Skanderup og hans stedsøn Knud Jessen ibiden angående $\frac{1}{2}$ selvejerbondegård, som er overladt af Knud Jessen til Anders Sørensen for 20 slettedaler.

Og så er dette den sidste tingdag, som her i indeværende år 1700 bliver holdt ting og ret. Den almægtige, gode Gud være æret og priset for samme gamle år og give os et glædeligt og lyksaligt tilkommende nye år i Jesu navn. Amen.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30018)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1699-1703

1701

(De anførte sidetal er rekonstruktioner, idet tingbogens øverste ydre hjørne er forvitret, så man ikke kan se den oprindelige paginering).

48b:

Fredag den 7. januar 1701:

Da blev retten betjent af herredsfogeden Bertel Pedersen på Amhede, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver, otte tingmænd Niels Nielsen i Gredsted (?), Peder Lauridsen i Spjarup, Jens Nielsen i Egtved, Peder Poulsen i Vrå, Las Poulsen i Refsgård, Peder Torbensen i Knudsbøl, Jørgen Poulsen ibidem og Laurids Pedersen i Spjarup.

Læst forordning om matrikelskatten og ryttergodspenge og flæskeskatten.

Læst plakat om forbud mod kapere i Østersøen.

Læst en dom her af tinget af 27. august 1700, som Jens Grøn af Jerlev har forhvervet på den gård i Høllund, Johan Buck med sal. løjtnant Cort Prats enke og arvinger bebor.

Fredag den 14. januar 1701:

49:

Jens Rasmussen i Hjarup begærede oplæst et stævнемål på pag. 45, sagen ctr. husfoged Frederik Cliver i Haderslev og ridefoged Nicolaus Rye d. 3/12, at påhøre tilståelse fra Mikkell Jepsen af Limskov på tingsvidne her af tinget den 1/12 1699 ang. rette markskel mellem Drenderup gårds

enemærke og grund og det derved næstliggende Tinder og Geres mark og grund. - Mikkel Jepsen af Limskov bekræftede tingsvidnet.

49b:

Oberstinde von Bassens har ved sin fuldmægtige Morten Lauridsen stævnet løjtnant Brackel i Amnidsbøl ang. en del tiendekorn, han har oppebåret af Starup sogns kgl. anpart og ej igen har betalt til oberstinden. Han har oppebåret tiende af Borlev bymænd, men har opholdt betalingen med snak. Han har lovet at betale det efter det års landkøb, hvor han fik det. --- Sofie Rantzou i Tanderup. - Morten Mogensen, tjenende løjtnant Brachel, mødte og svarede, at løjtnanten ikke var hjemme, men var rejst til København. Begærede opsættelse. Opsat 4 uger.

50:

Fredag den 21. januar 1701:

Læst forbud fra amtmænd Woida og oberforster Hans Arnold Jantzen mod skovhugst, stort eller småt.

50b:

Fredag den 28. januar 1701:

Læst forordning om bøndergodsets konservation på kongens og andre proprietærers gods, at når nogen bonde ved døden afgår eller gården på andre måder bliver ledig, da må ingen, hverken hans arvinger eller kreditorer, tilstedes at bekomme noget ud af bondens bo, før end deraf først til gårdens avlings fortsættelse er udredt en plov med otte dygtige bæster, item vogn og harve med fornøden redskab og så mange tønder sædekorn af alle slags, som til gårdens sæd udkræves. Og såfremt foreskrevne species ej skulle findes på gården in natura, da skal betalingen dertil udtages forud af boet, og det manglende straks til gården derfor indkøbes. Men med ryttergodset forholdes efter den derom udgangne forordning af 10. august 1695.

Isak Thomsen af Højen på vegne af regimentskriver Jens Ducke har stævnet den på Koldinghus fængslede Bertel Iversen ang. en hest, som er frakommet Isak Thomsen imod hans vilje. Bertel Iversen er befundet med den uden ejermandens hjemmel. - Opsat 8 dage.

51:

Fredag den 2. februar 1701:

Regimentskriver Jens Ducke fører vidner ctr. den på Koldinghus fængslede Bertel Iversen af Rugsted. - Niels Christensen med flere vidner af Højen: 14 dage efter Mikkelsdag blev Isak Thomsen i Højen frastjålet om natten en hest fra en indelukket have i Højen skov. Den var i 6. år. Isak Thomsen lod hesten efterlyse, men fandt den ikke, før end det blev berettet, at den var i Haderslevhus amt i Holsten i Høptrup sogn hos en mand ved navn Bartram Hansen, som Bertel Iversen af Rugsted skulle have solgt den til. Derefter rejste alle vidnerne tillige med Poul Gydesen af Højen og fulgtes med Isak Thomsen for at tilbevise ham hesten for øvrigheden i Haderslev. Da de på deres henrejse kom til Kolding, kom Bertel Iversen gående imod dem lige inden for Nørreport. Isak Thomsen spurgte ham, om han havde hans hest med sig. Bertel Iversen svarede, "Ja, jeg har den her i byen". De fulgtes med ham ind til Christen Postes og skikkede bud ved en dreng til hans hustru, som var der i byen i hans logement. Han viste dem den hest, han havde solgt til Bartram Hansen i Djernæs. De bad ham følge med til regimentskriveren i Vejle og aflevere hesten der. Men han svarede, at han ville aflevere hesten til dem over for amtmanden på Koldinghus. To mænd gik straks med Isak Thomsen op til slottet og gav amtmanden det til kende. Han befalede, at de allesammen skulle komme op på slottet og tage hesten med. Og Bertel Iversen leverede Isak Thomsen hesten i amtmandens vedværelse. Så rejste de hjem. Men Bertel Iversen blev på slottet, anholdt.

Bertel Iversen var ikke mødt i retten, skønt regimentskriveren berettede og med samtlige bymændene fra Højen beviste, at ham --- (var givet varsel). - Jens Pedersen af Rugsted blev af regimentskriveren beordret til at påhøre vidnerne på Bertel Iversens vegne. Han vidste intet at svare vidnerne på Bertel Iversens vegne.

52b:

Lørdag den 17. februar 1701:

Laurids Grøn af Egtved på vegne af fru Elisabeth Sophia Rantzou, sal. hr. oberst von Bassens (se 14/1 på pag. 49) ctr. løjtnant Fransiscus von Brackel, boende i Amnitsbøl. Dennes tjener Morten Mogensen fremlagde et skriftligt indlæg: Han benægter aftalen med oberstinden. Har derimod sagt, at han ville modtage hendes korn af Borlev og lade det tærskes for oberstinden og så levere hende kornet, og han skulle beholde strået for sin umage. Og oberstindens løfte var, at hun ej begærede hans skade. - Begærede sagen opsat til løjtnantens hjemkomst. Opsat 14 dage, som er til 6. uges dagen.

53b:

Ny tingdag 1701:

Laurids Nielsen på vegne af regimentskriver Jens Ducke har stævnet Simon Knudsen i Jerlev, fordi han sidst år har ladet andre beså hans beboende ryttergårds jord, samt dem, der har besået jorden. - Jerlev bymænd vidner: Jens Nielsen vidste, at Morten Orlogs folk i Jerlev har besået og høstet rug af Simon Knudsens hedeager; også Niels Glasbjerg har brugt noget jord, og den afdankede rytter Dynes Madsens hustru har sidste sommer, da hendes mand var ude med armeen, ladet høste.

Morten Orlog tilspurgte Jens Nielsen, om han havde set hans folk høste på ageren. Svar: Han har set Morten Orlogs folk havde ført gøde på agrene og høstet kornet derfra, men har ikke egentlig set, om de har hjemført det til hans hus.

Simon Knudsen blev spurgt, om han havde givet tilladelse til, at de andre brugte hans jord. Han svarede, at han ikke kunne nægte, at han havde tilladet Morten Orlogs søn Peder Mortensen en hedeager, som ligger i fælleden og var i lyng, at han måtte lade den gøde og beså til halvt med Simon Knudsen, fordi han havde forstrakt ham med en del penge. Den ager havde ej i mands minde været brugt med sæd og bliver måske heller ikke mere besået. - Morten Orlog svarede, at han for sin person hverken havde pløjet, sået, høstet eller ladet til sit hus indføre noget korn af Simon Knudsens agre, men om hans søn havde sået en hedeager til halvt med Simon Knudsen, kan vel være muligt.

Simon Knudsen tilstod videre, at han for ca. 2 år siden havde borget og bekommet en stud af Niels Glasbjerg til hans plov og avlings drivelse, da hans plovbæster var skabede og ganske udygtige, --- (lod ham bruge noget jord), at han derved kunne nyde lidt til betaling, ihvorvel kornet, som derpå groede, blev indført i Simon Knudsens egne huse. Og hvad jord som Dynes Madsen skal have besået, den jord var ham forundt af gårdens forrige beboer Niels Bonde, som nu er død. Og formedelst Niels Bonde da var Dynes Madsen assignerede kvarter og rytterbonde og ej kunne betale ham sin forplejning, enten med penge eller i andre måder, så blev ham ermeldte jord forundt at bruge, til han derved sin ryttergage og forplejning kunne nyde. Hvilket Poul Lassen i Jerlev, som da i fornævnte rytterlægt med participerede, nu for retten vedstod med Dynes Madsen og Simon Knudsen.

55:

Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Poul Basse i Gamst for skovhugst. Stævningen afvises, fordi regimentskriveren ikke er stævnet.

Fredag den 25. februar 1701:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Bertel Iversen af Rugsted ang. den hest, som han er grebet med i Kolding. Han blev fremstillet for retten ledig og løs uden al fængsels tvang. Tingsvidnet af 4/2 på pag. 51 blev oplæst.

Regimentskriveren tilspurgte Bertel Iversen: 1) Kan han nægte at have solgt hesten til Bartram Hansen i Djernæs? - Nej. - 2) Hvor og hvornår skete købet, og hvor meget fik han for hesten? - --- 8 rdl. - 3) Hvorledes han kom til at sælge Isak Thomsens hest? Regimentskriveren formanede ham om at ville betænke sin salighed og udsige den rene sandhed, særdeles det er uimodsigelig mistænkeligt, helst efterdi tiden passer sig derefter, både da hesten er befundet stjålet og solgt. - Svar: Han havde kun hesten en dag, før end han solgte den, såsom han på hans henrejse her fra amtet købte den af en person, som sagde sig at hedde Hans Guldsmed boende i Vostorp. Og han købte hesten på vejen mellem Kolding og Haderslev ved Taps kirke af forn. person, som kom ridende på hesten på vejen syd for Vonsild og der holdt hesten fal og sagde sig at have købt den i Vejle for 10 rdl. Bertel Iversen betalte 7 rdl. for den. Bertel Iversen var i følgeskab med Jep Kyeds i Kolding, Svend Boysen, som tillige med Bertel natten før logerede

sammen i Jep Kyeds hus i Kolding. Og nord for Vonsild Krat kom de i følgeskab med en aldrende mand i en grå vadmelskjortel. Han sagde sig at have hjemme i Haderslevhus amt. Han var gående og sagde, at han havde været i Kolding. Kender ikke hans navn. Den gående mand fulgte med Bertel Iversen samt hans hustru og Svend Boysen. --- De drak lidkøb om hesten i Peder Jørgensens hus i et stob øl. Bertel Iversen betalte i Peder Jørgensens nærværelse. Denne var med til at drikke lidkøb, og det blev ham sagt, hvorledes købet var gået, og hvad det var for et lidkøb, de nu tilsammen drak. Dog var hverken den mand, som havde solgt ham hesten, ej heller den anden ubekendte mand, som ved købet var overværende, dér til stede, enten at drikke lidkøb eller hjemle hesten. De var gået bort. - Siden Isak Thomsen har vedkendt sig hesten, har Bertel Iversen ladet lede efter omrørte Hans Jørgensen Guldsmed, men der var ingen, der kendte ham. Efter lidkøbet rejste Bertel Iversen med sine heste samt hans havende heste og vogn og den tilkøbte hest til Sønderballe, hvor han før havde boet, og blev der den nat. Den næste morgen red han med nogle heste, bl.a. en, han havde købt af Peder Hollænder på ladegården nord for Haderslev --- på markedet --- offentligt solgt bl.a. Isak Thomsens hest og en rød hoppe, som han havde købt fra sin hustrus fader, Jep Jørgensen i Hyrup. - 4) Hvorfor han har givet Isak Thomsen hans hest igen, helst efterdi han dertil har haft så god og lovlige adkomst, som han nu foregiver? - Svar: Isak Thomsen kom til ham i Dons og sagde, at hans hest var blevet stjålet og begærede kundskab derom. Så rejste Bertel Iversen til Vostrup at søge efter den person, som han havde købt den af. Men da han ikke fandt ham, frygtede han for påfølgende ulempe, fornemmelig han fik at vide, at Isak Thomsen havde vedkendt sig hesten hos Bartram Hansen og dér afskåret øret af den, hvorefter Bertel Iversen igen rejste hjem til Rugsted, hvor han boede. Der kom Isak Thomsen til ham nogen tid efter og begærede af ham, han i mindelighed ville fly ham hans hest uden al videre vederværdighed, så skulle alting derom blive i rolighed. Derudover rejste Bertel Iversen med sin hustru ud til Bartram Hansen i Djernæs og accorderede med ham i herredsfogedens hus. Han købte hesten tilbage og leverede den til Isak Thomsen i Kolding, jvf. tingsvidnet af 4/2. Herredsfogeden, Peder Hansen Holm, havde fuldmagt til at slutte forlig derom. - 5) Hvor havde han fået de 3 jernharver, som han havde med fra Haderslev amt? .- Når nogen giver ham tyvsag derfor, så skal han skaffe hjemmel dertil. - 6) Hvor havde han fået den rød-blussede hoppe, han mandag efter St. Mortensdag red igennem

Ågård på og samme tid var til Knud Rods og drak brændevin? - Bjarne Iversen nægtede nogensinde at have været ridende i Ågård på nogen rød-blisset hoppe og formente, det burde bevises.

Regimentskriveren efter alt vidtløftige forindførte svarede, noksom at fornemme --- troværdige. Han fremlagde en skrivelse fra herredsfogeden Peder Hansen Holm og mener det bevist, at det forlig, som er sluttet i hans hus, ej nær således i sig selv er, som Bertel Iversen foregiver.

Bertel Iversen fremlagde sit skriftlige indlæg.

58b:

Oberstinde von Bassens sag ctr. løjtnant Brackel opsat 14 dage.

59:

Fredag den 4. marts 1701:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. den på Koldinghus arresterede Bertel Iversen, der var i retten løs og ledig uden al fængsels tvang. Hans fuldmægtige Peder Hof har stævnet Isak Thomsen i Højen til at påhøre vidner om hensten. Han æskede Svend Boysen, boende i Haderslev, og Peder Andersen i Hoptrup til at vidne. - Regimentskriveren begærede, at de ville fremlægge bevis på, at de var vederhæftige vidner. Svend Boysen svarede, at han var en bosiddende og vederhæftig borger i Haderslev, og Peder Andersen sagde sig at være en kgl. skattebonde i Hoptrup og svarede med pligt og udgifter af sin gård til Haderslev amtstue. De havde nu intet andet bevis. - Regimentskriveren mener ikke, at de bør vidne, da de er ubekendte og ikke har medbragt bevis. Peder Hof mener, at de bør vidne. For det drejer sig om at forsvare den anklagedes liv og ære, og hvis de senere bliver forhindret (f.eks. ved døden) --- Han lover, at han nok skal skaffe bevis for deres vederhæftighed. - Kendelse: De kan ikke vidne, før end de har bevist deres vederhæftighed og bohaftighed. - Opsat 14 dage.

60:

Jens Duckes sag ctr. Simon Knudsen og andre interesserede i Jerlev (se nr. 54) opsat til 1/4.

60b:

Regimentskriver Jens Ducke lod lyse til skifte efter sal. Christen Sørensen i Jerlev og efter Niels Gilladsen i Egtved og efter Jørgen Frederiksen i ---

Fredag den 11. marts 1701:

Læst forordninger: 1) om kontributionens oppebørsel, 2) om at ingen avls- eller tjenestekarl hos bønder må nyde nogen sæd i marken enten i sin løn eller til villigehd af lånte penge, 3) om pas og skudsmål, 4) om forbud på borttrømte underofficerer, ryttere og soldater at huse, hæle og føre af landet på fremmede steder.

Christen Knudsen, borger i Vejle, på vegne af borgmester Claus Svane har stævnet Jens Hansen i Vesterby, fordi han forholder borgmesteren, hvad udlæg ham for sin retmæssige gældsfordring efter sal. Anders Oxvig i Vesterby på skifte var udlagt. Han fremlagde dokumentation: 1) en obligation af Anders Nielsen Oxvig til borgmesteren, og 2) en lodseddel og udskrift af skiftebrevet, holdt efter sal. Anders Oxvig den 15. maj 1700 på, hvor meget af 16 daler der er udlagt til borgmesteren. Opsat 14 dage.

61:

Laurids Grøn af Egtved på vegne af oberstinde von Bassens ctr. løjtnant Brackel (se 14/1 på fol. 49) Denne svarede, at hvad han havde fået af fru, vil han betale, nemlig 12½ skp. rug, 21 skp. byg, 27½ skp. havre, og det efter forgangne års landkøb.

Dom: Hverken med skriftlig kontrakt eller andre derom lovgyldigt førte vidnesbyrd i retten bevises, hvor meget løjtnant von Brackel af oberstindens korn enten i travet eller i skæpper tal har bekommet, men løjtnantens egen mundtlige beretning med tilbudt edelige bekræftelse om, hvor meget af tiendekornet han har fået, strider imod oberstindens formelding. Løjtnanten bør betale til oberstinden så meget korn af hver slags, som med troværdigt bevis kan godtgøres at han har oppebåret, og desuden oberstindens sagsomkostninger.

62:

Fredag den 18. marts 1701:

Læst forordning om landmilitsens indretning.

Fredag den 1. april 1701:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Jens Ducke begærede, at af tingbogen måtte oplæses et stævнемål ctr. Simon Knudsen af Jerlev og andre interesserede, de. 18"2 på nr. 53. Satte i rette, at Simon Knudsen uden øvrighedens tilladelse har tilladt andre at beså og dyrke sin gårds jord og derfor bør at lide efter lovens 6-13-8 og --- De tre, som har brugt jorden, bør lide for vold og straffes efter lovens 6-15-14. - Rasmus Knudsen protesterede og fremlagde en kopi af amtmandens resolution af 9-10/2. - Thyge Ursin svarede, at han ikke kunne forstå, at sessionen kunne opbinde nogen sag, som allerede var gjort anhängig til doms, langt mindre bondens muligt vrang angivelse at betage regimentskriveren, hvad han pro officio bør at påtale. Opsat 3 uger.

62b:

Thyge Ursin på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. den arresterede Bertel Iversen. Stævнемål den 25/2 på fol. 55. Fordi kontraparten til idag har stævnet til vidneførelse, lader han sagen bero indtil videre.

Peder Hof på vegne af Bertel Iversen (se 4/3 på fol. 59) fremlagde attest på, at Peder Andersen i Hoptrup er en ærlig og oprigtig mand og kan bekomme et godt sognevidne, når han det begærer. Den er underskrevet af Peder Hansen Holm, herredsfoged i Gram herred. Fremlagde attest, at Svend Boysen er borger i Haderslev, underskrevet af Justus Klinge. - Thyge Ursin: Attesten om Svend Boysen tilkendegiver ikke, hvornår han har svoret sit borgerskab, og der er ingen bevis fra magistraten på stedet. - Kendelse: Svend Boysen kan ikke afvises som vidne.

Peder Andersen: Ca. 14 dage før Mikkelssdag, som han gik fra Kolding på kongevejen, som løber til Haderslev, da ved de buske og krat, som ligger næst oven for Kolding, kom næst efter ham Bertel Iversen, som tilforn havde boet i Sønderballe, kørende med bæster og en vogn, og Svend

Boysen af Haderslev gik ved samme vogn. Og da var ingen flere personer enten ved eller på vognen uden bare Bertel Iversen og Svend Boysen. Og som de kom til Peder Andersen på kongevejen --- --- kom en anden person til dem ridende på en sortebrun vringsk hest og fulgtes med igennem skoven. Imidlertid holdt personen hesten fal og ville sælge den. Derpå Bertel Iversen og personen akkorderede på den måde, at Bertel Iversen skulle have hesten og give ham 7 rdl., som han straks betalte. Så fulgtes sælgeren med dem hen imod Taps kirke på Vostorp mark, hvor han da fra dem bortgik, og hverken sagde, hvad by han havde hjemme i, eller hvor han boede, men sagde at hans navn var Hans Jørgensen. Derefter blev vidnet Peder Andersen ved Bertel Iversen og Svend Boysen og fulgtes med dem ad kongevejen til Peder Tommes hus, som er en halv mil norden Haderslev, hvor han fra dem gik ind i huset ind i huset, tog sig et krus øl og gik derfra hjem til sit hus. - Thyge Ursin spurgte vidnet, om han hørte Bertel Iversen spørge sælgeren, inden han købte, hvor han havde hjemme. - Nej. Han har heller ikke hørt, Bertel Iversen havde nogen samtale med sælgeren om, hvorvidt hesten var stjålet eller købt.

Svend Boysen: Havde været i norden at købe nogle hoser og ville dermed sønderpå. Da mødte han Bertel Iversen, der også ville sønderpå. Svend Boysen lagde sine hoser på Bertel Iversens vogn og fulgtes så med ham ad kongevejen, og de indhentede Peder Andersen ved Vonsild krat. De fulgtes til Vostorp mark imod Taps kirke, hvor en middelmådig, lavagtig, sortladen karl kom ridende bagefter dem på en sortebrun, vringsk hest og holdt hesten fal. Bertel Iversen gav 7 rdl. for hesten, og da de kom til Taps kirke, gik sælgeren sin vej. Svend Boysen hørte ikke sælgeren omtale, hvor han havde fået eller købt hesten, ej heller hans navn eller bopæl. Der var ikke flere personer med Bertel Iversen end hans egen hustru.

Thyge Ursin begærede genpart af tingsvidne. Han ville lade bero med irettesættelsen i 14 dage. Peder Hof begærede, at Bertel Iversen fik lov til at aflægge sin ed på, at han hverken var tyv eller tyvs medvider.

66:

Thyge Ursin begærede, at de forrige tillyste og de andre forfaldne skifter i Jerlev herred måtte opsættes endnu i 14 dage fra den næstkommende lørdag at regne.

Borgmester Claus Svanes sag ctr. Jens Hansen i Vesterby (11/3 på fol. 60-61) opsat 14 dage.

Niels Andersen Bøgvad i Kolding på vegne af forrige amtskriver Peder Pedersen ctr. kaptajn Donep på Vranderupgård for gæld for en del korn og andet for 63 rdl. Opsat 4 uger.

66b:

Lovbydelse på pant i Anne Mortensdatters gård i Jerlev. - Anne Mortensdatter sal. Christen Sørensens enke med lavværge Mikkel Hansen ibidem lovbød til 3. ting sin anpart i den gård i Jerlev, hvor hun bor og er født, til pantsættelse for 200 slettedaler til boens forbedring. Ingen fædrene eller mødrene frænder tilbød pengene. Niels Mogensen af Høllund, som er hendes trolovede fæstemand, tilbød at indføre de 200 slettedaler i gården. Mikkel Sørensen af Nørre Vilstrup og Peder Jensen Bonde og Jens Jensen Bonde af Ødsted stod som formyndere og værger for Anne Mortensdatters umyndige børn til vedermål sammen med hendes lavværge og samtykkede.

67:

Pantebrev til Niels Mogensen af Jerlev.

67b:

Fredag den 8. april 1701:

Bartram Pedersens søn er skriver i faderens sted, og Poul Gjermandsen i Bølling er i herredsfogedens sted.

Poul Pedersen Smed af Amnitsbøl på egne vegne og på vegne af Christen Sørensen ibidem lovbød til 2. ting både den halve gård i Amnitsbøl, som Poul Pedersen selv beboede og Christen Sørensen tilligemed ham er lodtagen i, så vel som den halve gård, Christen Sørensen bebor, og som tilhører Poul Pedersen Smed. Markus Nielsen af Vesterby tilbød sølv og penge for den fælles tilhørende gård, og Christen Sørensen tilbød betaling for den halve gård, han bebor. - Regimentskriver Jens Ducke lod ved Niels

Knudsen af Rugsted indlevere en skriftlig protest: Poul Pedersen kan aldrig fremlægge nogen gyldig adkomst på enten den hele eller den halve gård. Han kan ikke sælge noget, før end han har bevist sin adkomst. Peder Knudsen skal have fuld rettighed og adkomst til gården, og formedelst han ikke er her til stede, men er soldat ---

68:

Fredag den 15. april 1701:

Regimentskriver Jens Ducke ved Mads Lauridsen af Ødsted ctr. den arresterede Bertel Iversen. Stævnemålet af 25/2 er over den tid, som loven tillader. Der skal stævnes igen.

68b:

Poul Gjermandsen af Bølling på vegne af borgmester Claus Svane af Vejle ctr. Jens Hansen i Vesterby. - Dom: Borgmester Claus Svane af Vejle beviser med Jens Hansens formands, sal. Anders Nielsens pure obligation af 2. september 1681, at Anders Nielsen skylder borgmesteren 16 slettedaler, samt med lodseddell fra regimentskriver Jens Ducke af 4. juni 1700, at på skiftet efter Anders Nielsen Oxvig blev udlagt til borgmesteren for samme kapital 1 underdyne for 2 daler, en rød og sorthjelmet kvie for 8 daler, 6 stykker får med lam á 3 mark, er 4 daler 2 mk., et bord for 3 mk og en håndkværn for 3 mk. tilsammen 16 daler. Jens Hansen har nu Anders Nielsen Oxvigs enke til ægte og nyder gården og dens midler med hende. Han havde bedt om opsættelse for at kunne skaffe vidner til sin befrielse. Men han har ikke ført vidner. Han skal betale.

69:

Maren Jensdatter Raun sal. Seir Andersens i Glibstrup lod fremlægge et skøde ved tingsvidne af Anst herredsting udstedt torsdagen den 28. juni 1621. Den dag stod Eske Sørensen i Gesten for dom på hans egne så vel som hans hustru Lene Eskes vegne og solgte til Anders Rasmussen i Glibstrup og hans hustru Maren Anderskone et enemærke beliggende på Møgel Gesten mark, kaldet Skovbølling enemærke. Det var lovligt blevet

lovbudt af Jep Hansen i Glibstrup tre tingdage.

69b:

Lørdag den 23. april 1701:

Læst forordninger, 1) om afskaffelse af misbrug af kørsel og arbejde ved ryttergodset samt officerknægtes præsentering, og 2) om de kirker, som er med jure patronatus eller bort benådede og findes brøstfældige, deres reparation inden en vis tid, item om ornamentes deri, hvad fattes at forskaffes, 3) om kontrakter, transporter, obligationer, reverser eller deslige, som på slet eller uret sort af det stemplede papir er skrevne, anstemples inden en ny tid, men siden efter papirforordningen at forholdes.

Fredag den 29. april 1701:

Niels Bøgvad af Kolding på vegne af forrige amtskriver Peder Pedersen af Kolding (1/4 på fol. 66) ctr. kaptajn Donep på Vranderupgård. Opsat 14 dage.

70:

Søren Pedersen Møller i Rolles mølle fremlyste en ko mærket på det venstre horn med 3 streger krydsvis og tværs over hverandre.

Peder Jensen af Vester Gesten gav til kende og kundgjorde, at som han ugerne har hørt og spurgt, at Jens Ibsen i Geising, skovrider i Anst herred, forrige tingdage har for retten ladet lyse og spørge efter ham og berettet, at forn. Peder Jensen af hans tjeneste fra ham hemmelig og uden hans videnskab skulle være entvigt, så berettede og tilstod nu forn. Peder Jensen, at han ej i nogen måder ulovligt eller hemmelig er dragen fra bemeldte Jens Ibsen af hans tjeneste, men som han for sin person ej havde tilsagt eller lovet at tjene ham længere end til påske næstafvigte, hvorfor han og om jul sidst forgangen til Jens Ibsen selv opsagde samme sin tjeneste og blev så hos ham indtil forn. faredag, og som hans sal. fader Jens Pedersen ved døden var afgang, og hans moder en gammel kone med andre hendes faderløse børn hans kgl. maj. ryttergård ej selv kunne holde ved lige, eller

svare des udgifter, så drog han hjem til ---.

70b:

Anders Olesen af Gelballe lovbød til 1. ting halvdelen af sin gård. Hans svoger Rasmus Hansen i Gelballe tilbød betaling.

Fredag den 6. maj 1701:

Læst forordninger, 1) om forbud på hestes og hoppers udførsel af Danmark, 2) om unge karle, som for at undgå den påbudne indrullering søger ind under ryttergodsets frihed, item om dem, som har taget tjeneste i købstæderne eller kan fremvise fæstebreve. Dat. for forordningens dato om landmilitens indrettelse, så og om fire års frihed for øde jordegods at indddeles i lægd. Dateret København 23. april 1701.

Lovbydelse på Peder Knudsens halve gård i Amnitsbøl. For retten fremstod Jørgen Jespersen af Vesterby og beviste med skriftlig tilståelse fra Peder Hansen i Lime, Tove Poulsdatter i Tiufkær, Las Poulsen i Refsgård, Jens --- ---, --- Brun i Bølling og Jens Mogensen i Amnitsbøl, at de var lovligt kaldet til lovbydelse og skøde, som Poul Pedersen i Amnitsbøl, Christen Sørensen ibidem, så vel som alle andre, hvem det være kan, --- --- på de to halve gårde, som Peder Knudsen i Amnitsbøl tilforn har beboet, --- sal. Søren Pedersen Hjuler ---. Jørgen Jespersen lovbød på vegne Peder Knudsen til 3. ting Peder Knudsens halve gård. - Ingen frænder bød på gården. Så fremkom Poul Pedersen Smed af Amnitsbøl på egne og hustru Anne Sørensdatters vegne og begærede at købe. Mads Lauridsen på vegne af sin søster sal. Anne Lauridsdatters børn samtykkede. Peder Knudsens broder Niels Knudsen Smed i Rugsted havde intet herimod at sige eller bevise.

71b:

Mads Lauridsen giver på vegne af sin søster sal. Anne Lauridsdatters børn (Laurids Christensen og Elene Christensdatter) skøde fra Peder Knudsen, Laurids Christensen og Ellen Christensdatter til Poul Pedersen Smed i Amnitsbøl og hans hustru Anne Sørensdatter. Gården indbefatter alt det,

som er nævnt i skøde af 2. juni 1686. - Niels Knudsen Smed af Rugsted stod til vedermål og havde intet herimod, som kraftværdig agtes, at sige eller fremvise.

72b:

Christen Sørensen i Amnitsbøl, en lovbydelse. Regimentskriver Jens Ducke er stævnet til den lovbydelse, som Poul Pedersen i Amnitsbøl agter at tilstå Christen Sørensen ibidem på den halve gård, som Peder Knudsen ibidem tilforn har tilhørt og beboet. Stævning til sal. løjtnant Cort Prats efterleverske Tebea von Werden og hendes arvinger samt Niels Knudsen i Rugsted, om de ville have noget dertil at svare. - Fremlægger brev fra regimentskriveren: Poul Pedersen har forevist sine adkomster til den lovbudne gård; det erfares, at ham ikke kan forbydes at sælge den. Har ikke videre at prætere, end at køberen bliver vederhæftig at svare kongens udgift og tage husbondhold, før end han befatter sig dermed. Desligeste at Poul Pedersen ikke flytter fra stedet, før end han betaler, hvad han er kgl. maj. skyldig og tager forlovsseddel mod betaling efter loven. - Poul Pedersen lovbød til 3. ting den gårdspart, som Peder Knudsen forhen har beboet og tilhørt, og Poul Pedersen sig af ham tilkøbt. Christen Sørensen af Amnitsbøl og hustru Else Mogensdatter begærede at købe. Niels Knudsen af Rugsted stod til vedermål og havde intet kraftværdigt herimod at bevise, fremlægge eller svare. - Jørgen Jespersen af Vesterby og Mads Lauridsen af Ødsted samtykkede på egne og alle deres arvingers vegne.

73:

Skøde til Christen Sørensen. - Poul Pedersen og hustru Anne Sorensdatter giver skøde og takker for god betaling. Det skal iagttages, at som sal. løjtnant Cort Prats enke Tebea von Werden har fået tilkendt ved dom en enghave, som hun har i pant, skal hermed forholdes efter tingsvidne af 28. oktober 1698.

74:

Poul Pedersen i Amnitsbøl, en obligation. Christen Sørensen af Amnitsbøl kendte sig skyldig at være til Poul Pedersen 24 slettedaler. Han sætter i pant

noget jord i Stavtoft og et engskifte i Tranekær.

74b:

Markus Nielsen i Amnitsbøl, en lovbydelse. - Regimentskriver Jens Ducke er stævnet til en lovbydelse, som Poul Pedersen i Amnitsbøl og Christen Sørensen ibidem agter at tilstå Markus Nielsen, barnefødt i Vesterby, på den halve gård i Amnitsbøl, Poul Pedersen bebor og ham tillige med Christen Sørensen ejendommelig tilhører. - Poul Pedersen irettelagde regimentskriverens skriftlige tilståelse: Som Poul Pedersen har forevist mig sine adkomster på den lovbudne gård, så erfares noksom deraf, at ham ikke kan forbydes den at sælge (samt samme betingelser som ovenfor). Videre beviste Poul Pedersen og Christen Sørensen med skriftlig tilståelse fra Peder Hansen i Lime, Tove Poulsdatter i Tiufkær, Las Poulsen i Refsgård, Jens Poulsen i Nebel, trompeter Henrik Brun i Bølling og Jens Mogensen i Amnitsbøl at være kaldet til lovbydelsen, som de vil gøre til Markus Nielsen og hans kære fæstemø Kirsten Mathiasdatter. De lovbød gården 3. gang. - Markus Nielsen, barnefødt i Vesterby og fæstemø Kirsten Mathiasdatter begærede skøde. Alle vedkommende samtykkede.

75:

Skødet til Markus Nielsen og fæstemø. Det omfatter en del købejord.

76:

Poul Smed og hustru Anne Sørens datter i Amnitsbøl, en aftægtskontrakt med Markus Nielsen. Blandt aftægtsydelseerne er 6 fag hus og smedjen.

76b:

Niels Poulsen af Vesterby og hustru, en aftægtskontrakt med Markus Nielsen, som tilstod, at eftersom hans kære fader Niels Poulsen ibidem til ham har afstået sin beboende gård, lover han aftægt til faderen og moderen Maren Markusdatter.

77:

Fredag den 13. maj 1701:

Læst forordning om forbud på grov mønts udførsel og om opgæld på kroner.

77b:

Peder Hof på vegne af Jep Nissen af Øster Gesten ctr. Maren Jakobsdatter i Vester Gesten for hendes uføjelige påtale mod Jep Nissen, som ære og liv skal angælde. - Anders Andersen i Vester Gesten, Anders Christensen og Peder Mogensen i Øster Gesten er stævnet som vidner. - Maren Jakobsdatter mødte ikke, men hendes fader Jakob Andersen af Vester Gesten mødte og svarede, at han håbede at kunne føre vidner til sin datters undskyldning og frelse.

Anders Andersen, sognefoged i Gesten sogn: En tirsdag i april kom Maren Jakobsdatter ind i hans hus og blandt anden snak sagde, at Jep Nissen havde besvangret hende. Anders Andersen formanede hende til at blive ved sandhed og udlægge hendes rette barnefader. Hun svarede, han muligt nu ville gøre med hende, som han gjorde med Jahanne Pedersdatter, som næstforgangne år tjente ham. Thi da blev sagt, at han selv (Jep Nissen) havde sneget hende og dog ville han det ikke være bekendt --- Hun sagde, at hun vidste ingen anden fader til det foster, hun bar, end Jep Nissen. - Peder Hof spurgte, om han vidste, at Jep Nissen har været berygtet for nogen løssagtighed eller anden uskikkelighed. - Nej.

Anders Christensen, rytter under ridtmester Netzous kompagni: Den 20. april, en onsdag om eftermiddagen kom Maren Jakobsdatter, nu værende hos hendes fader, ind til Anders Christensen og Peder Mogensen i Jep Nissens lade, som de der stod og tærskede, og sagde da, at der havde for nogen tid tilforn tjent et kvindfolk hos Jep Nissens fader Nis Jepsen i Vester Gesten. Hende havde Jep Nissen besvangret. Hun var frugtsommelig med et drengbarn og var 20 uger henne. Og som hun søgte råd til samme fosters entledigelse, så kom han til hende og gav hende en drik ind, derfor at hun blev samme foster entlediget. Og hun lå en tid derefter syg hos Nis Jepsens. Hvilket råd og drik til fostrets fordrivelse Mikkil Gabrielsen, som boede i Roj gartnerhus, efter Maren Jakobsdatters ord gav det besvangrede kvindfolk. - Videre havde Maren Jakobsdatter sagt til dem, at der var et

andet kvindfolk i Vester Gesten i et hus for sig selv, som Jep Nissen var gået ind til. Og efter at han havde nedbrudt hendes dør, havde han voldtaget hende på en kiste, hvorefter hun havde født et barn, som endnu var hos Jep Nissen og dér blev opfødt. Maren Jakobsen havde også sagt det samme til dem som til Anders Andersen, samt at hr. Augustus Richter, sognepræst til Anst og Gesten menigheder, havde sagt alt det forskrevne om Jep Nissen til hende, så vidt om de tvende næste --- --- hr. Augustus skulle have det funden opskreven for sig efter hans sal. formand hr. Laurids Aagaard; men om det ene, nemlig Jahanne Pedersdatter, havde præsten ej til hende talt eller sagt om. Dog sagde hun, at Jep Nissen, som for er meldt, havde besvangret samme Jahanne Pedersdatter og købte hans karl til at tage sig skylden på og drage snikras (??) bort af vejen.

Peder Mogensen bekræftede dette vidnesbyrd.

Peder Hof spurgte, om Maren Jakobsdatters fader, som her var til stede, ville på sin datters vegne have herimod at svare. - Nej, han ville lade stævne i sagen for vidner herimod efter mulighed.

78b:

Niels Andersen Bøgvad på vegne af forrige amtskriver Peder Pedersen (se fol. 66 og 70) ctr. kaptajn Donep i Vranderup. - Dom: Niels Andersen Bøgvad beviser med kaptajn Doneps egenhændige tilståelse på regning af 30/6 1699, at han skylder Peder Pedersen 60 rdl. --- Kaptajnen har ikke indfundet sig i retten. Han skal betale.

79:

Rasmus Hansen i Gelballe, en lovbydelse. - Anders Olesen af Gelballe lovbød til 3. ting halvdelen af sin selvejergård. Rasmus Hansen af Gelballe, som har Anders Olesens søster, Dorthe Olesdatter, til ægte, begærede skøde af Anders Olesen og hans fader Ole Christensen.

79b:

Fredag den 20. maj 1701:

Sr. Knud Jørgensen på Koldinghus har ladet stævne Jens Kræmmer af

Starup for hans arrest på Koldinghus angående hans formodentlig ulovformelige landstrygen med adskillige kramvarer til salg så vel som forøvet lediggænger. Christen Pedersen og Thomas Christensen i Utoft er stævnet til at bekræfte en attest udstedt den 25. april. De bekræftede edeligt attesten: Ca. tre uger før påske har de set Jens Kræmmer derude i deres egn i Slavs herred i Grindsted sogn med tobak og knappenåle at sælge, hvor da Christen Pedersen afkøbte ham tobak for en skilling, og Thomas Christensens piger fik knappenåle af ham til betaling, for de drev ham et par stude --- --- som han havde købt. - For retten fremstod kaptajn von Brackel, der vidnede, at Jens Kræmmer har tjent ham for kost og løn et halvt år og kom af samme tjeneste fra ham for ca. 2½ år siden. I tjenesten skikkede han sig meget ulydig og modvillig og købte både svin og andet, som han kunne få til købs, og førte det til købsted og solgte det.

80:

Fredag den 27. maj 1701:

Læst 1) forordning om konfiskationssager og deres proces, 2) amtskriver Niels Hansens forbud angående dem, der med kongens bønder har sået til halvt eller lejet af de til amtstuede beliggende bønders jorder og enge, 3) en specifikation på kronens øde gods. Imod denne svarede regimentskriver Rasks fuldmægtige Daniel Phillip Rask, at som deri findes indført Anders Jensen i Rankenbjerg, item Jørgen Hansen i Risbøl, Søren Sørensen i Fitting med videre, hvilket ej rettere vides --- --- under oberst Brockdorfs regiments hartkorn.

81b:

For retten fremkom Maren Jakobsdatter af Vester Gesten --- ---- adskillige beskyldninger vedr. Jep Nissen i Øster Gesten, at han skulle have besvangret adskillige kvindfolk. Hun tilstod frivilligt, uden tvang eller redsel, at alt, hvad hun iflg. tingsvidnet skulle have sagt, fragår hun at ej have nogen ret viden om, mindre at enten af hr. Augustus eller andre vederhæftige at have hørt alvorlig eller overensstemmende sagt, men alene efter løse folks tale, almindelig spargement. Hun bad om forladelse og tilstod, at hun for sin person ikke vidste Jep Nissen for nogen utilbørlighed ,

kvindekrænkelser eller deslige at eftersige uden bare alene, hvad hans og hendes enlige tvende personer vedkom. - Jep Nissen og hans fuldmægtige Peder Hof var tilfredse med denne erklæring denne gang, men forbeholdt sig regres, som videre deraf vokser.

81:

Maren Jakobsdatter af Vester Gesten med hendes fader Jakob Andersen ibidem tillige med Jep Nissen af Øster Gesten og hans fuldmægtige Peder Hof tilstod kald og varsel angående den beskyldning, som Maren Jakobsdatter tillægger Jep Nissen, at han er hendes rette barnefader til det foster, hun nu bærer. Maren Jakobsdatter fremstod og beskyldte Jep Nissen, at han og ingen anden var hendes rette og sande barnefader, og hun tilbød sin højeste ed, så høj som den kunne gives. - Jep Nissen tilbød sin lovmæssige og korporlige ed med benægtelse. - Hans ed blev tilstedt, og den blev afsagt.

Regimentkriverens tjener af Vejle Christian Nielsen fremlagde en landstingsstævning af 23/5 ang. den på Koldinghus for hestetyveri arresterede Bertel Iversen. - Et indlæg af Peder Hof --- (vil ikke tage imod stævningen) ---

81b:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Phillip Rask har på vegne af rytterbonden Anders Vaaben af Hjarup stævnet Jakob Staffensen i Seest til at vidne om, hvad han ved om en person, der skulle have haft legemlig omgængelse mod naturen med en hoppe i skoven. Laurids Poulsen i Hjarup og hans hustru Ellen Nielsdatter er stævnet til at svare imod vidner og forklare hendes ord til Sidsel Andersdatter i Hjarup. - Kirsten Jepsdatter sal. Levi Christensens af Hjarup skal vidne.

Kirsten Jepsdatter: For nogen tid siden, som Laurids Poulsens hustru Ellen Nielsdatter drev hendes kør til mark, og Anders Vaabens hunde søgte både hende og kørerne, og forn. Ellen Nielsdatter da straks derefter kom i samtale med Anders Vaabens datter Sidsel Andersdatter, sagde Ellen Nielsdatter til Sidsel Andersdatter, hvorfor deres hunde skulle således mis- - -- med godtfolks kvæg, bide og fordærve det. Sidsel Andersdatter

svarede, at deres hunde var der, de måtte ride på dem, hvem der ville. Ellen Nielsdatter svarede, "Ingen rider på hunde, men de rider på øg og heste".

Jakob Staffensen af Seest: Omkring Sct. Olesdag, som han gik i Hjarup skov og søgte efter noget af sit kvæg, da så han, at en karlsperson havde tvende bæster tilsammen i en tømme og stod bag op til det ene deraf, og ej kunne se andet, end jo karlspersonen havde sin legemlige omgængelse imod naturen med samme ene bæst. Og som Jakob Staffensen kom nærmere til ermeldte person, sagde han til ham, "Føj være din rakker, du burde brændes". Derpå fornævnte person brumlede og mumlede med munden uden rigtig eller forstandig ords udsigelse og straks løb ind i et ellekær, blev flygtig og videre fordulgte sig. Samme bæst, som personen ved stod og omgikkes med, var sortskimlet med sort hale og man, og på det venstre baglår brændt med et mærke som en hjulring lignet efter en halvmåne, og brændet stod opad med begge ender. Men personen, hvem han var, hvor han havde hjemme, eller hvem han tilhørte, vidste Jakob Staffensen ikke.

Anders Vaabens søn, Hans Andersen Vaaben af Hjarup, fremstod og begærede, at som sær snak og spargement er gået, lige som han i forermedte sag skulle være skyldig, så ville da nu Jakob Staffensen anse og fuldkommen forklare, om han kunne se eller kende, om det var ham, der gjorde forskrevne ubluelighed. Jakob Staffensen aflagde ed på, at det ikke var Hans Andersen, der var skyldig i den nævnte ublu gerning, men han vil ved saligheds ed og forsvar have ham derfra som en ærlig, kristelig, fin ung karl i alle måder --- ---

Daniel Phillip Rask spurgte Ellen Nielsdatter, om hun med hendes udsagte ord til Sidsel Andersdatter havde ment Anders Vaabens søn til nogen æres fornærmelse. - Nej, hun mente hverken den ene eller den anden, men bare i almindelighed udsagde, som sædvanligt er, at det er bedre og mere brugeligt at ride på øg og heste end på hunde.

Fredag den 3. juni 1701:

83b:

Christian Krabbe til Urupgård har stævnet Jens Olesen, boende på Urup, for hans stedsømmer, som er rømt fra Urupgård imod kgl. forordning, nemlig Jep og Laurids Jensen, så vel også, at han ved optegnelse for landmilitens indrettelse lod den ene skrive til gårde og den anden til Højen, som ikke var

i sandhed, og 3) at han lod dem borttrømme imod deres husbonds forbud. Mener, at Jens Olesen bør have sit fæste forbrudt. - Velbyrdige Peder Munch af Madvig og Søren Madsen af Urup: De var beskikket til Jens Olesen for at begære, at de borttrømte stedsømmer skulle skaffes til veje igen. Jens Olesen svarede, at de var bortdraget imod hans vilje til deres formyndere, som havde haft bud efter dem. - Peder Pedersen af Vardbæk og forn. Søren Madsen af Urup: De var 2. pinsedag hos Jens Olesen på Urupgård og forbød ham at lade stedsønnerne bortkomme imod kgl. forordning fra gården. Jens Olesen svarede, at det vidste han vel. - Sønnerne har, siden deres stedfar kom til Urupgård, været der på gården og ladet sig bruge til avling og arbejde til Jens Olesens nytte og behag, og de er gået til kirke der i sognet og har ladet sig betjene med alterets sakramente og svaret deres anpart af familie- og folkeskat efter præstens mandtal. Og den tid, da optegnelsen af herredsfogeden skete for landmilitens indrettelse, da lod Jens Olesen den ene af dem skrive til gårde og den anden til Højen, hvilket ikke var sandhed, thi de var begge på Urupgård.

Christian Krabbe fremlagde en attest med edelig bekræftelse på, at sønnerne har boet på Urupgård til sidste pinse.

Niels Olesen af Omvrå på vegne af sig selv og Bertel Lauridsen på Nørbjerg, rette værger på de umyndige drenges vegne protesterede. De er ikke givet kald og varsel. Desuden har drengene selv været i Vejle at præsentere sig til landmilitens indrettelse, og da blev de udvist og ej for dygtig agtet til enrulling. Loven tilholder ikke, at stedsønner forbliver hos stedfaderen uden formyndernes tilladelse. Formynderne må hensætte deres myndlinge, hvor de de finder det bedst tjenligt for dem.

Christian Krabbe satte i rette, at Jens Olesen bør have sit fæste forbrudt m.m. - Opsat 14 dage.

84:

Hans Poulsen Felding af Store Anst fremlyste til 2. tingdag en sortebrun hoppe, som vangemanden har fundet i kornet på Store Anst mark.

Regimentskriver Jens Ducke lod lyse til skifte efter en del afdøde på ryttergodset: 1) efter Mads Nielsen i Nørre Vilstrup den 8/6, 2) efter Niels Nielsen i Egtved den ---, 3) efter Peder Jensen i Spjarup samme dato, 4) efter Thomas Pedersen i Oustrup den 10/6. - Om nogle på bemeldte steder

har noget at fordre, de da vil indfinde sig til de nævnte tider.

Jens Ducke lod fremlægge en aflysning, hvormed bliver aflyst og forbudt, at ingen --- --- afføre nogen slags sæd.

84b:

Fredag den 10. juni 1701:

Amtmanden ved fuldmægtig Knud Jørgensen ctr. den arresterede Jens Hansen Kræmmer af Starup for hans forprang og omløben med kramvarer. Stævning til samtlige Spjarup, Lie og Vollund mænd til at vidne. - Peder Mogensen af Spjarup: Har vel hørt --- men aldrig selv set det. - Laurids Pedersen af Spjarup: Sidste år, da rytteriet var udkommanderet til Holsten, da var Jens Kræmmer i eftersommeren omkring Olufsdag hos Søren Munch i Spjarup, hvor Laurids Pedersen afkøbte ham tobak for en skilling. Samme tid var Jens Kræmmer af oberauditøren udskikket på exekution til at indfordre resterende månedspenge hos rytterbønderne. - Jens Jørgensen af Vollund: Sidste nytårsdag var Jens Kræmmer i hans hus og antændte en pibe tobak. Jens Jørgensen købte tobak af ham for en skilling. Jens Kræmmer udtog den af en tværsæk, som han havde med sig; men om der var mere i tværsækken, ved Jens Jørgensen ikke.

85:

Regimentskriver Jens Ducke ved sin broder Hans Ducke ctr. Morten Orle i Jerlev og hans sønner for ulovlig sæd og des grødes afførsel af rytterbønders jord. --- Simon Knudsens jord --- Begærede dom. Opsat 8 dage.

85b:

Lyst til skifte den 10/6 efter sal. Jørgen Frederiksen i Ris og den 17/6 efter Anders Christensens kone i Vork.

Peder Hof har på vegne af Jep Nissen i Øster Gesten stævnet Maren Jakobsdatter i Vester Gesten til at påhøre benægtelsesed og lide dom

angående hendes beskyldning for, at han skulle være hendes barnefader. Sætter i rette, at hun bør lide efter lovens pag. 1001, art. 7 og derforuden for falsk beskyldning og skriftemål stå åbenbart skrifte samt betale sagsomkostninger. - Maren Jakobsdatter gentog, at Jep Nissen og ingen anden var hendes rette barnefader. Opsat 14 dage.

86:

Mathias Phillipi Aal af Kolding på vegne af Laurids Poulsen og hans hustru af Hjarup ctr. Anders Jessen Vaaben af Hjarup og hans søn Hans Andersen for påførte procesomkostninger iflg. tingsvidne af 27/5. Sætter i rette, at de bør betale dem 6 rdl. Opsat 3 uger.

Jakob Staffensen af Seest på vegne af Niels Iversen Fridsted af Eisbøl i Haderslevhus amt (fuldmagt underskrevet af Staffen Simonsen i Eisbøl) har stævnet Anders Mortensen --- --- angående 6 stude, som Staffen Simonsen i Eisbøl har købt af Anne sal. Jep Horskærs i Seest. Vil have bevidnet, at studene er opdrættet hos hende selv på hendes gård i Seest. Studene er angivet for toldsvig af Anders Mortensen, boende ved landevejen nord for Vonsild vangeled, at de skulle være købt i Jylland. - Vidner bekræfter, at studene er blevet født og opdrættet på hendes gård og blev registreret og vurderet på skiftet efter hendes mand. - Anders Mortensen var ikke mødt.

87:

Hans Poulsen af Store Anst fremlyste 3. gang en sortebrun hoppe. Den blev vurderet til 5 rdl.

Fredag den 17. juni 1701:

Christian Krabbe (se 3/6 på fol. 84) ctr. Jens Olesen på Urupgård. Ingen mødte på Jens Olesens side uden bare Staffen Munch, degn i Vorbasse, som frembar en missiv til rettens betjente om, at få sagen opsat, da Jens Olesen på sin hidrejse til tinget pludselig var blevet syg. Staffen Munch har ikke fuldmagt til at svare i sagen. - Christian Krabbe protesterer: Hans udeblivelse forårsager ham og hans bønder stor skade. Kræver dom. - Dom: Jens Olesen har imod forbud og bedre vidende ladet sine to stedsønner

drage bort sidste pinse imod kgl. forordning. Han skal skaffe dem til stede og beholde dem til rette faredag. Samt for sagsomkostninger og sin vrang angivelse i mandtallernes indrettelse betale til Christian Krabbe 10 slettedaler.

87b:

For retten blev fremvist 4 ulveunger, som var fanget i Egtved skov, nemlig 1 af Christen Villadsen, 1 af Peder Mikkelsen og Søren Grøn i Egtved, 1 af Jens Hansen i Vesterby og en af en mand af Herslev.

Regimentskriver Jens Duckes forbud af 1/6 blev læst til 3. ting.

88:

Jens Duckes sag ctr. Morten Orle i Jerlev opsat.

Lørdag den 25. juni 1701:

Stævningsmænd vil afhjemle en stævning fra regimentskriver Jens Ducke til Morten Orle ang. vidnesbyrd på kornsæds afførelse fra ryttergårds grund. Men regimentskriveren er ikke til stede. Der skal stævnes påny.

Laurids Nielsen af Oustrup på vegne af sin moder Anne Andersdatter og sine søstre, et tingsvidne. - Christen Jepsen af Vork gav til kende, at som han efter Guds forsyn og vedkommendes samtykke til ægteskab er forlovet med Anne Nielsdatter i Oustrup, og hendes kære moder Anne Andersdatter ibidem derfor til ham og hans forn. kære fæstemø har opladt og afstanden den halve gård i Oustrup, hun hidtil har beboet, og som hendes sidste sal. mand Thomas Pedersen fradøde, så lovede Christen Jepsen at betale til hver af hans kære fæstemøs 3 søstre følgende: --- --- Maren Nielsdatter: 40 slettedaler --- sengeklæder til en seng eller i stedet derfor 14 slettedaler, en sort klædekjortel eller derfor i penge 10 slettedaler. - Kirsten Nielsdatter: 40 slettedaler, behørig sengeklæder til en seng eller i penge derfor 14 slettedaler, og en sort klædekjortel eller derfor penge 10 slettedaler. - Johanne Thomasdatter: i rede penge efter skiftebrevet af 10/6 1701 63 slettedaler 3 mk. 5½ sk. - At udbetales, når hver af dem er fyldt 18 år, eller

forinden, om det behøves. Betalingen er de tre pigers fædrene og mødrene arv. - Han lover aftægt til svigermoderen. - Mikkel Andersen af Oustrup, som er enken Anne Andersdatters broder, samt Lauge Olesen af Refsgård, som er børnenes farbroder, og enkens søn Laurids Nielsen stod til vedermål.

89:

Peder Hofs sag på vegne af Jep Nissen ctr. Maren Jakobsdatter (se 10/6 på fol. 85 og 86) opsat til 1. juli.

Fredag den 1. juli 1701:

Jep Nissens sag ctr. Maren Jakobsdatter opsat 8 dage.

Hans Andersen Vaaben af Hjarup erbød sig i rette at svare på stævning af 10/6 (fol. 86). Mads Phillipsen af Kolding og Laurs Poulsen af Hjarup var ikke mødt. Anders Vaaben og hans søn frikendes derfor, indtil der foreligger ny stævning.

89b:

Herefter fremkom ekspresse fra Koldinghus amtstue med tvende kgl. allernådigste forordninger, nemlig den 1) angående tolden ved Ribe og Kolding og des distrikts toldsteder, og 2) om afskaffelse af misbrug ved karles indskrivning til militsen.

Fredag den 8. juli 1701:

Nis Jepsen af Vester Gesten på vegne af sin søn Jep Nissen af Øster Gesten begærede dom ctr. Maren Jakobsdatter af Vester Gesten efter stævning af 10/6 (fol. 85 og 86). Hun var ikke mødt. - Dom: Ved tingsvidne af 27/5 bevises, at Maren Jakobsdatter ved offentligt skriftemål har udlagt Jep Nissen som barnefader til det foster, hun da gik med, og hun har vedstået beskyldningen her for retten. Hvorimod Jep Nissen har befriet sig ved sin ed. Han bør være fri for hendes beskyldning, og hun bør lide for løgnagtig beskyldning efter lovens 6-13-26 samt betale sagsomkostningerne med 2 rdl.

90:

Fredag den 15. juli 1701:

Læst kgl. plakat om tobaksforpagtningen.

Fredag den 22. juli 1701:

Jørgen Sørensen og Christen --- --- Nørre Urup lod fremvise en ulveunge, som de havde fanget, og begærede betaling fra samtlige herredernes beboere.

90b:

Peder Hof lod læse kgl. konfirmation angående at han for betaling må gå i rette og svare til højesteret samt alle over- og underretter for alle, som begærer hans tjeneste.

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Claus Selleman har stævnet Peder Sørensen i Glibstrup, hans søn Hans Pedersen ibidem og Nis Garp i Noes angående noget jord. Der er ikke varslet til syn, så stævningen afvises.

Regimentskriver Rasks fuldmægtiges sag ctr. Gravers Dynesen i Store Anst opsat 14 dage.

Peder Hof på vegne af postmester Hans Lund af Kolding ctr. Johan Buck i Høllund for resterende tiende. Sagen står i forlig. Opsat 14 dage.

91:

Samme ctr. Johan Bucks hustru Tebea von Werden i Høllund for gæld til Kirsten sal. Bertel Krogs i Bølling, et lån på 11 slettedaler. Johan Buck svarede, at han kendte intet dertil, men pengene burde være søgt ved skiftet efter hans sal. formand. Med henblik på forlig opsat 14 dage.

Fredag den 29. juli 1701:

Peder Hof på vegne af Knud Christensen af Bindeballe ctr. Christen Mathiesen ibidem for injurier. - Jørgen Jakobsen vidner: Sidste søndag for 14 dage siden, da granderne havde holdt grandestævne og gik på gaden hjemad, da hørte han, at Christen Mathiesen skældte Knud Christensen og sagde, han var en gammel skælm og en rakker og rakkerunge, hvilket Knud Christensen bad, de nærværende bymænd ville drages til minde. Jørgen Jakobsen vidste ikke, at Knud Christensen havde givet årsag til sådan ubillig overskælden. - Christen Mathiesen er ikke mødt.

Fredag den 5. august 1701:

92:

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Bertel Nielsen, sognefoged i Rugsted, angående 1) hans halve tiendes angivelse, 2) en mærket kviekalvs forholdelse, og 3) ukvemsord, som Bertel Nielsen skal have angrebet tiendetagerne med. - Tiendebeskikkelsesmændene: De havde været hos Bertel Nielsen for at fornemme, om han ville aflevere den mærkede tiendekalv, som den 28. juni i hans gård blev mærket. Han havde svaret nej, men hvis de ville have penge eller en af de andre, kunne de få det. - Christen Poulsen af Rugsted. Var hos den 28. juni, da tiendetagerne kom i Bertel Niensens gård at tiende, og da bemeldte tiendetagere udmærkede af trende et, som var det tiende efter loven. Da de mærkede kalven, sagde Bertel Nielsen: "Jeg tror ikke; I ville gøre gevalt imod mit hus". - Rasmus Jensen Degn: Var med i Bertel Niensens gård den 28/6. Inde i huset havde Bertel Nielsen sagt: "Jeg tror ikke, I vil gøre mig gevalt i mit eget hus". Og da de var kommet ud i gården, sagde han, at ham skete --- --- han ville klage det for amtmanden. Opsat 8 dage.

92b:

Fredag den 12. august 1701:

Læst forordning om, hvor længe bønderne skal være pligtige at fodre præstens tiendekalve.

En del bønder fra Skanderup, Anst og Gesten sogne fremkom og sagde, de var stævnet af ridefogeden på Estrupgård med deres fæstebreve for at bevise, hvilke kirkejorder de havde i fæste. Ridefogeden var ikke mødt.

Fredag den 19. august 1701:

93:

Peder Hof på vegne af amtskriver Niels Hansen har stævnet Seest bymænd til syn på gårdenes brøstfældighed samt for resterende landgilde. - Stævningen er givet for sent.

Peder Hof på vegne af Knud Christensen af Bindeballe ctr. Christen Mathiesen ibiden. Stævningmændene har talt med hans fader Mathias Snedker og stedmoder Anne Vellings. Men Christen Mathiesen er ikke mødt. Sætter i rette, at han dømmes efter lovens 6-21-2. Da sagen angår ære og derfor behøves meddomsmænd, opkræves disse. Opsat 3 uger.

93b:

Tulle Hansen af Knudsbøl ctr. Jens Thomsen og Peder Knudsen ibidem for ulovlig afpløjning og påfølgende afførsel af ---. Synsmænd opkræves.

94:

Oluf Buck, Niels Gregersen, Thomas Ulf og Gregers Thomsen, alle af Skanderup, gav til kende, at som de den tid, skiftet efter sal. Jens Nielsen i Skanderup, og Espen Knudsen der igen i boen indkom og tog enken Karen Thygesdatter til ægte, blev af Espen Knudsen udlovet til sal. Jens Nielsens efterladte umyndige børn og arvinger, nemlig Mads Jensen, Anne Jensdatter, Sidsel og Else Jensdøtre, en anselig sum penge med videre for al deres fædrene arv, hvilken arv forblev i boet hos enken og stedfaderen og endnu står der til rest, så forn. børns formyndere (de ovennævnte) ej ringeste skilling eller skillings værd deraf har fået og endnu ikke kan få det, medmindre stedfaderen og moderen derover skal ruineres og stedet --- --- Espen Knudsen bekræftede, at formynderne ganske intet havde fået undtagen en lille sorthjelmet ungnødsstud, som drengen Mads Jensen

særdeles med alle vedkommendes samtykke blev givet og hans formynder Oluf Buch til sig annammede og lod græsse og overføde i 3 år, årligt for 1 rdl. 12 sk., som beløber sig til ialt 3 rdl. 2 mk. 4 sk., hvorefter han solgte studen for 9 rdl. og endnu har pengene hos sig drengen til bedste, når foder og græsleje fratrækkes.

94b:

Fredag den 26. august 1701:

Jens Sørensen Grøn af Jerlev har stævnet løjtnant Cort Prats enke Tebea von Werden i Høllund og hendes børn og arvinger til at påhøre læsningen af en dom af 27/8 1700 og straks betale gælden samt omkostninger eller være undergivet indførsel i gården. - Johan Buck var til stede på sin hustrus vegne. Han svarede, at det var billigt, at Jens Grøn skulle nyde betaling herfor, og ville stille ham tilfreds i mindelighed. - Jens Grøn krævede betaling uden ophold. Det fik han skrevet på dommen.

95:

Oluf Mortensen Bøgvad af Fuglsang lovbød til 3. ting den halve gård i Bølling, som han og hans hustru Maren Jepsdatter sidst beboede. Hans søn Hans Olesen af Bølling og trolovede fæstemø Maren Poulsdatter begærede skøde.

95b:

Skødet.

96b:

Den 31. august 1701:

Efter begæring fra toldinspektøren og -forvalteren ved Kolding toldsted samt kaptajnløjtnant Daniel Langenou af oberst Detlev Brochdorfs regiment til hest og efter kgl. forordning om konfiskationssager og forordning om tolden ved Ribe og Kolding holdtes ting i Jep Iversens hus Skanderup over

en sag angående 11 stude, som af kaptajnløjtnant Langenou skal være angrebet med formening, der skulle være forøvet toldsvig med dem.

Rettten blev betjent af herredsfogeden Bertel Pedersen på Amhede, herresskriver Bartram Pedersen af Lejrskov samt 8 tingmænd.

Toldkontrollør Hans Lund af Kolding har stævnet Svend Christensen af Hjarup, der skal fremvise sin adkomst til de anholdte okser, som formenes at have passeret toldstedet ulovligt. - Spørgsmål til Svend Christensen: 1) Hvor blev kvæget anholdt? - Syd for Skanderup mellem Vamdrup og Hjarup, hvis marker sammengrænser. - 2) Hvorfra han var kommet med studene? - Fra Bjert og Bramdrup nord for Kolding i Jylland. - 3) Hvad tid og vej han drev dem? . Om højlys dag lige ad landevejen på Lejrskov mark og på nærmeste hjemvej til Hjarup i Anst herred, som Hans Lund nu påstår ligger syd for Kolding. - 4) Hvorfor han drev Kolding toldsted forbi, som agtes at være nærmere vej. - Han havde mangel på fodring og græs hos sig selv, så vel og for lungesygdom og svaghed iblandt kvæget forgangne år havde han lejet fodring og græs i Nørre Bjert og Bramdrup til sit kvæg, og nu ville han have det tilbage og drev det samme vej hjemad, som han havde drevet det dertil. - Sr. Hans Lund proponerede og formodede, at som Svend Christensen har drevet den vej ad Rolles mølle, og det er en strøm eller arm, som flyder af Kolding å og er forbudt at drive over uden om toldstedet, at da ved sådan andrift er ej retteligt efter kgl. forordning omgået. - Videre spurge sr. Knud, om ikke Svend Christensen var bevidst, at kgl. forordning var forkyndt, da han hentede kvæget fra Bjert og Bramdrup, at sådan drift toldstedet forbi ej måtte ske. - Han svarede, at han havde hørt tale om en kgl. forordning om toldens erlæggelse at være forkyndt, men tilbød med ed at bekræfte, at han ej vidste --- --- at være forbudt --- --- Han vidste ikke, at han med sit rette tilhørende kvæg skulle angive noget på toldsted, når han eller nogen i Anst herred, boende i Jylland, skulle hensætte deres kvæg til eller fra deres hus til fodring eller græsning inden for toldstederne.

Hans Lauridsen Holst på vegne af kaptajnløjtnant Daniel Langenou fremlagde en attest: Svend Christensen erkender at have drevet 11 stude, de 5 hentet fra sognefoged Christen Hansen i Bramdrup og de 6 fra Anders Smed i Bjert. De 4 har gået i græs. Tre er købt af ham. Attesten er dateret Skanderup den 25. august og underskrevet af Svend Christensen med egen hånd. - Svend Christensen svarede, at som han selv hverken kan skrive eller læse skrift, så nægter han ej, jo med 11 ham tilhørende stude at være optaget med på Skanderup mark af kaptajnløjtnanten. Men i attesten står, at

de 5 er fra Bramdrup, da dog de 3 var derfra og de andre fra Bjert.

Hans Lauridsen Holst fremlagde brev fra toldkontrollør postmester Hans Lund i Kolding til kaptajnløjtnanten, at han vil gøre anstalt til sagsøgning.

Hans Lauridsen Holst spurgte Svend Christensen, hvor mange af de 11 stude der tilhørte ham selv, hvor de var opdrættet, og når de var købt. - Svend Christensen svarede og forment noksom derom at have givet vedbørlig forklaring. - Om han havde hos sig ved studenes drivelse bevis på, at de tilhørte ham? - Svar: Vidste ikke, at han skulle søge eller have bevis på sit eget kvæg.

Hans Lund fremlagde attest fra toldforvalter Hans Pedersen i Kolding af 31/8, at Svend Christensen ikke i år har angivet nogen stude på Kolding toldkammer til at ville have ind i Jylland på græs eller ud igen til sig selv. - Han satte i rette, at studene skulle konfiskeres.

Hans Lauridsen Holst på vegne af kaptajnløjtnanten satte i rette, at Svend Christensen straks bør fremvise studene her ved retten, så man kan se, om de var til stede eller ikke, og at studene skulle tilhøre kaptajnløjtnanten og Svend Christensen bøde for hver stud. Begærede dom inden tvende solemærker.

Peder Hof på vegne af Svend Christensen fremlagde til uskyldigheds bevis en attest underskrevet med en del mænds hænder og navne. - Anders Pedersen Smed og Jesper Gris i Nørre Bjert bekræftede at være sandfærdig. - En attest fra Bramdrup blev bekræftet af Hans Christensen ibidem.

Jep Christensen, Christian Madsen, Jep Lassen og Knud Lauridsen, alle af Hjarup, bekræftede, at de 9 stude tilhører Svend Christensen og er født og opdrættet i Hjarup, og de er nu her i Jep Iversens gård i Skanderup.

Anders Pedersen Smed af Nørre Bjert bekræftede, at Svend Christensen har købt 2 stude af ham. Svend Christensen havde hensat 11 stude til fodring, og 2 af dem var døde. Derfor købte han de 2 i stedet.

To mænd af Skanderup har vurderet kvæget.

Jep Iversen af Skanderup, Niels Hansen ibidem, Jep Snogdal og Knud Christensen af Hjarup kautionerer for Svend Christensen, at de 11 stude skal forblive til stede til sagens uddrag. De vil svare til vurderingssummen.

Peder Hof mente ikke, at kaptajnløjtnanten havde haft ret til at anholde de 11 stude. Han har ikke bevist, at de er drevet på forbudte steder, mindre nogen toldsvig dermed begået. - Fremlagde dom af den kgl. kammerret af 15/12 1684, hvori ej meldes om andre forbudne vadesteder end Skodborg å,

som Svend Christensen ej beviseligt er kommet over. Han har bare drevet sit kvæg den retteste og nærmeste vej til og fra sit hus. Svend Christensen bør have sit kvæg igen og kaptajnløjtnanten betale erstatning.

Hans Lauridsen Holst anfører, at ingen køb eller drift må ske undtagen på de forordnede tider om året. - Opsat til lørdag den 3. september.

100:

Fredag den 2. september 1701:

Peder Hof på vegne af amtskriver Niels Hansen har stævnet samtlige Seest bymænd til syn på gårdene. - Nogle bønder er stævnet for resterende landgilde. - Niels Mansen i Seest er stævnet, fordi han ikke har efter den tilsendte memorial i rette tid givet varsel for alt ovenmeldte, som han for retten den 19. august selv har tilstået, hvorved han har forårsaget forgæves rejser til tinget.

Restancerne: De indstævnede bønder vedstod restancen og beklagede, at deres umulighed både for forrige åringers misvækst og dyre kornkøb samt deres kvægs svaghed og dødelig frafald har været og endnu er så aldeles stor og dem overliggende, at de hverken har kunnet formå og ej heller endnu kan formå at betale restancen. De beder om, at den må forlades dem, på det de ej i største armod fra gårde og huse skulle geråde. Og særdeles beklagede sig Mads Simonsen over den store ulægelige svaghed, hans hustru i langsommelig tid har været og endnu er bebyrdet med, hvorpå han al sin middel og formue har anvendt og dog ingen hjælp erlanget, foruden at en del af hans kvæg er bortdød. - Da henseende til bøndernes umulighed og armelige tilstand er sagen opsat i 14 dage.

101:

Lørdag den 3. september 1701:

Se 31/8. Konfiskationssagen ctr. Svend Christensen i Hjarup. - Retten blev sat i Jep Iversens hus i Skanderup. - Postmester og toldkontrollør Hans Lund begærede dom. - Hans Lauridsen Holst på vegne af kaptajnløjtnant Langenou begærede ligeledes dom.

Peder Hof på vegne af Svend Christensen proponerede, at som Hans

Lund sidste tingdag påstod, at Svend Christensen skulle være optaget med de 11 stude sønder Kolding på Skanderup mark, som skulle være på forbudne steder, så erbyder Peder Hof nu sligt anderledes med velvidende vidner at bevise. - Hans Lund krævede dom straks, men Peder Hof formodede, at loven ikke blev ham nægtet eller hinderliggjort, og ønskede at fremføre vidner. - Da efterdi her frembydes vidner at føre til sagens oplysning, som højlig beøves, så blev samme frembudne vidner af herredsfogeden tilstedt.

Vidnerne er: Jep Buch, Anders Jepsen, Niels Jepsen i Nagbøl, Hans Bull, Oluf Christensen, Peder Nielsen af Gelballe. - Peder Hof spurgte dem, at som de var gamle, fornuftige mænd, som længe her i herredet og egnen har været bosiddende, de da med rette samvittigheds sandhed ville vidne om, hvad de ved om, at enten Skanderup mark eller Hjarup by eller mark at være forbudne steder. --- --- om nogen af kongens bønder, som på samme steder bor, at de jo med kvæg og bæster uforhindret hidindtil har måttet dreven og ført til og fra deres huse og gårde på den nørre side, og om forn. Hjarup og Skanderup og Vamdrup sogne og byer jo ligger i nørre Jylland i Koldinghus amt i Anst herred, og om ikke Skodborg å og de steder, som gør skel imellem Nørrejylland og Sønderjylland og er forbuden at overdrive, ligger en temmelig lang vej sønden og sydvest for Hjarup, Skanderup og Vamdrup sogne. - De aflægger alle ed på, at det forholder sig, som Peder Hof har beskrevet det. Til yderligere bevis fremlagde Peder Hof en dom af Kolding Rådstue d. 31/1 1662, hvis slutning blev læst og påskrevet. - Efter disse usvækkede beviser formodede Peder Hof at få fornøjelig dom til Svend Christensens frelse og tilføjede skadelidelses restitution.

Hans Lund protesterede. Mente at den seneste kgl. forordning om toldsvig ophæver alle gamle og forrige brugeligheder, så Peder Hofs påståelse ikke bør agtes gyldig. - Peder Hof formente, at forordningen ej strider eller forbyder noget imod loven. Han spørger Hans Lund og Hans Lauridsen Holst, om de kan bevise, at Svend Christensen ville uden tolds erlæggelse til den søndre side bortsælge eller havde solgt de 11 stude, eller ville drive dem andetsteds hen end til hans egen gård og til dens fornødenhed og avlings vedligeholdelse bruge dem. - Hans Lund svarede, det ej var troligt, han ville bruge så mange stude til hans gårds avling, såsom de pløjer med heste og ej med stude. - Hans Lauridsen Holst kunne ikke gøre nogen forklaring derom, men som forordningen tilholder, at ingen drifter eller købmandskab i disse tider er tilladt, ej heller Svend Christensen

nogen bevis har haft hos sig, så formenes, at studene bør konfiskeres til kaptajnløjtnanten.

Svend Christensen bekræftede med ed, at formålet med at hensætte de 11 stude til foder og siden hente dem hjem igen, alene havde været til hans egen gårds avlings vedligeholdelse. Og at han ikke har begået eller villet begå toldsvig, og han har ikke vidst, at studene skulle være blevet drevet over forbudne steder, eller at han nogen steder skulle tage eller forevise noget bevis. ej heller, at Rolles mølle, som var og er den nærmeste og almindelige rette vej til hans gård og by, skulle være eller nogen sinde har været forbudt for ham eller andre indbyggere her i Anst herred.

Dom: Det er bevist, at Svend Christensen ikke har købt studene til forprang og heller ikke har drevet den over nogen forbudte steder, men ad den rette almindelige vej. Og han har med sin ed bevist, at han hverken har begået toldsvig eller har villet begå toldsvig. Dommeren kan ikke frakende Svend Christensen hans rette tilhørende stude til konfiskation. Svend Christensen frikendes. Og kaptajnløjtnant Langenou, som med anholdelsen ikke har søgt andet end kongens interesse, bør ligeledes være fri for alle prætentioner.

103b:

Fredag den 9. september 1701:

For retten fremkom Christen Mathiesen af Bindeballe og tilkendegav, at som nogen tvistighed er forefaldet mellem ham og Knud Christensen angående ærerørige ord, som Christen Mathiesen vedstod for rettenden 29. juli, så tilstod han, at han i ubesindig og misforstandig hastighed samme ord har udtalt. Han ved ikke nogen skellig årsag. Beder om forladelse og gør afbigt.

104:

Fredag den 16. september 1701:

Oberforster og vildtmesters fuldmægtige Thomas Bang lod fremstille for retten Jens Jepsen af Uhre, som med heste og vogn af skovrider Jens Ibsen var optaget i Ferup skov og på vognen havde noget egetræ. - To mænd har

vurderet heste og vogn samt læsset. Hestene er gamle og udlevede og agtes udygtige til arbejde. De vurderes med vognen til 4 rdl. 2 mk. Læsset består af nogle ganske unyttige stykker egetræ, ej brugeligt til andet end i nødsfald til brændsel, agtes ikke nogen vurdering værd. Dog kunne det ene stykke træ være rodhugget. Det er i tykkelse som en fjerding. Thomas Bang fordrede kaution for det vurderede. Så tilstod kgl. majestæts kirkeskriver Jep Jensen af Vester Nebel, at han ville kavere derfor, indtil han havde talt med oberforsteren. - Thomas Bang tilbød, at om nogen ville købe træet, skulle de få det for billigt værd. Men aldeles ingen begærede det til købs.

104b:

Thomas Bang angav, at i Nis Andersens gård i Egholt er fundet 2 rodhugne risege, en risbøg til hjulpløg sønderslagen og et læs nye hugne båndstænger, som endnu befindes på hans vogn, som står i skovriderens gård i Geising. - Opsat 8 dage.

Thomas Bang har stævnet Nis Garp i Noes med hans hustru og sønnen Jokum angående, hvad bier og honning de - som formenes - uforsvarligt i skoven skal have taget, udhugget og sig bemægtiget

Christian Jensen i Geising vidner: En dag i sidste uge, som han ville gå ud efter sine bæster, da kom Nis Garps hustru Dorthe til ham og sagde, hun havde nogle bier i et træ i skoven, som var hendes egne. Hun bad ham hjælpe hende at hugge bierne ud. Han hjalp hende honningen ud af en eg i Noes Kogang, ca 3 stob honning og bier tilsammen.

Hans Poulsen i Geising: En morgen kom skovrider Jens Ibsens søn Jakob til ham og sagde, at hans fader havde fundet nogle bier i skoven ved Noes, og han var redet over til oberforsteren på Drenderup og ville give ham det til kende. Hvorfor faderen havde befalet ham at have opsyn med bierne, til han kom tilbage fra Drenderup. Han begæredes derfor, at Hans Poulsen ville gå med ham og se til bierne, og da de kom gående til træet, da var Christian Jensen ved Dorethe Garps og hendes søn, der tog honning og bier ud i en balje, der vel kunne rumme 3 stob honning og bier. Hans Poulsen og Christian Jensen og Jakob Jensen gik derfra, men Dorete Garps og hendes søn beholdt honningen.

Jokun Garp mødte og tilstod at have været med til at tage honningen, såsom det var deres egne bier, og de havde siddet i et træ på deres

ejendomsskov siden sidste år.

Thomas Bang forlangte bevis på, at det var deres bier, som sidste år var fløjet bort fra dem ind i det træ, som de nu blev taget af, og at de havde fulgt dem samme tid der til stedet. Jokum Garp svarede, de ej havde andet bevis end dem selv.

105:

Thomas Bang har stævnet Søren Sørensen i Geising til at påhøre forbud angående det kvindfolk, Maren Christensdatter, han har hos sig i huse til trods for tidligere gjort forbud fra skovrider Jens Ibsen efter befaling fra oberforsteren.

Hans Sørensen af Geising vidner: Mandag for 14 dage siden lånte han Maren Basses ibidem et bæst til mølle, og på samme bæst var et bidsel af læder med små jernstykker i, og på vejen løb samme bæst med bidslet på fra drengen Morten Basse, som førte det, og efter at bæstet var kommet til Geising med bidslet, da blev bidslet borte, hvor da Hans Sørensen lyste og søgte om sit bidsel og endelig efter kundskab fik at vide, at Maren Christensdatter, som er til huse hos Søren Sørensen i Geising, havde taget det af bæstet. Han adspurgte derfor hende derom og begærede, hun ville fly ham det igen. Men hun derimod højlig forsvor og nægtede det. Siden blev hun af Hans Hansen ibidem strengelig formanet og tilholdt at fly Hans Sørensen sit bidsel igen,. --- Dagen efter gik Hans Sørensen til Maren Christensdatter og begærede, hun ville fly ham hans bidsel igen, såsom han vidste, hun havde taget det. Da først leverede hun ham hans bidsel igen.

Hans Hansen af Geising: Han bekræfter ovenstående vidnesbyrd. Han så øjenskinlig, at hun tog bidslet af Hans Hansens (!) bæst, efter at den var løben fra drengen. Og Maren Christensdatter har forlokket Hans Hansens umyndige søn og givet ham nødder, hvorved hun har tillokket ham, at han tog brød fra hans forældre i løndom og gav hende derfor, så barnet derover hårdeligen blev straffet, indtil han bekendte og det blev åbenbart, og derefter gik Hans Hansen til Søren Sørensen, som forn. Maren Sørensdatter(!) var i huse hos, og forbød ham, at han ej længere måtte huse og hæle bemeldte Maren Christensdatter --- --- for sådan mere deslige utroskab var berygtet --- da lovede Søren Sørensen, at hun ej længere skulle blive i hans hus.

Søren Sørensen og Maren Christensdatter vedstod for retten

vidnesbyrdet.

Ebbe Clausen(?): Engang som han og hans svend var i Ribe og der imidlertid lå en dyngge havre tærsket på loen, og forn. Ebbe Clausen ved hans hjemkomst savnede, at der var taget en temmelig del af hans havredyngge i loen, så fik han efter lang bespørgelse sandelig at vide, at foromvundne Maren Christensdatter havde forlokket hans tjenestedreng, som i hans fraværelse var hjemme, at han havde taget af havredynggen, og hun tog det af ham, hvilket både Maren Christensdatter og drengen da selv for ham, inden drengen fik sin løn, måtte tilstå.

Dette tilstod Maren Christensdatter nu selv for retten ej at kunne nægte, og at hun for havren bandt drengens fødder i et par strømper.

Søren Sørensen blev spurgt, om ikke skovrider Jens Ibsen adskillige gange forhen havde forbudt ham at huse eller hæle Maren Christensdatter. Det tilstod Søren Sørensen nu for retten.

Thomas Bang forbød nu offentligt, at Søren Sørensen eller andre af skovridergodsets beboere hende enten ved nat eller dag, hemmeligt eller åbenbart, må huse eller hæle efter denne dag i nogen måder under påfølgende straf efter loven. Han havde sine øvrige prætentioner til Søren Sørensen forbeholden, hvorfor Jens Ibsen også nu hermed opsagde sin kaution for Søren Sørensen --- så vidt hans gårdsparts vedligeholdelse angik.

106b:

Peder Hof fremlagde på vegne af amtskriver Niels Hansen syn på Seest bys gårde.

Samme fremlagde restance (se 2/9 på fol. 100 og 101). Opsat 14 dage.

Fredag den 23. september 1701:

107:

Poul Gjermandsen i Bølling og tre andre mænd bliver opnævnt til at være overværende i Høllund den 8. oktober om morgenen tidligt ved solopgang sammen med rettens middel for at gøre Jens Grøn af Jerlev lovmæssig indførsel efter forudgående dom her af tinget den 27. august 1700 og

bekræftelse af 27. august 1701.

Fredag den 30. september 1701:

Amtskriver Niels Hansen ctr. skyldnere i Seest. Se 2/9 på fol. 100-101 og 16/9 på fol. 106. Opsættes 14 dage.

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Maren sal. Niels Gilladsens i Egtved angående hendes armelige tilstand og uvederhæftighed til at bebo og vedligeholde den ryttergårdspart, hun hidtil har beboet i Egtved. Opsat 8 dage.

107b:

Fredag den 7. oktober 1701:

Regimentskriver Jens Duckes broder Hans Ducke fremlagde en restance over alt, hvad sal. Niels Gilladsen og hans efterladte hustru i Egtved af forrige regimentskriver er blevet forstrakt. - Vidner: Enken er så aldeles i største armod gerådet, at hun hverken har kvæg eller bæster, midler eller formue i ringeste måder, hvorken til gælds betaling eller til gårdens vedligeholdelse, men må frastå og forlade gården.

108:

Fredag den 14. oktober 1701:

Læst forordning om kornskatten.

Læst forordning om fallitter.

En forordning af 1690 ophæves.

Skovfoged Laurids Christensen af Skærup på vegne af amtskriver Niels Hansen ctr. skyldnere i Seest. De stævnedede er ikke mødt. - Dom: De skal betale deres resterende landgilde.

108b:

Fredag den 21. oktober 1701:

Skovfoged Jonas Krøger fremlagde syn på olden i Anst herreds skove.

109:

Skovfoged Laurids Christensen af Skærup fremlagde syn på olden i Jerlev herreds skove.

109b:

Fredag den 28. oktober 1701:

Skovløber Christen Olesen på vegne af oberforsteren og skovrider Jens Ibsen har stævnet rytterbønderne Nis Andersen i Egholt og Nis Garp i Noes. Stævningen afvises.

110:

Løjtnant Forsberg på vegne af grevinde af Skack på Gram ctr. Mikkell Vedstesen og Hans Iversen i Skanderup angående en hest, sadel og bidsel, som de på markedet ved Klipleve uden nogen øvrigheds sigelse og uden bevis Morten Jørgensen har frataget. - Jep Vidstesen af Skanderup på vegne af sin broder Mikkell Vidstesen mente, at han ej var stævnet efter loven på det sted, som han tjener og holder dug og disk, men varslet at være givet for hans faders dør og bopæl, som er en ryttergård, og regimentskriveren er ikke kaldet. - Stævningen afvises.

Søren Eskesen af Sønderby har stævnet Mads Pedersen i Ankelbo til at vidne og tilstå, om han jo ikke af sin tjeneste godvilligt har forløvet Anne Nielsdatter, samt at lide dom i sagen. Stævning til Mads Pedersens hustru Mette Jørgensdatter angående af hvad årsag hun fornævnte Anne Nielsdatter hendes klæder har forholdet og ang. grove og ubeviselig æreskænden.

Vidner: Dagen før Mikkelsdag, som de fulgtes med deres nabo Søren Eskesen til Ankelbo, da gik Søren Eskesens broderdatter Anne Nielsdatter, som tjente Mads Pedersen, og slog lyng straks ved Ankelbo. Straks

begyndte Anne Nielsdatter at skringe og råbe, hun sagde, at hun kunne ikke være der længere i tjeneste, for hendes madmoder hende ilde omgik og ej alene hende ilde udskældte for horeri at skulle begå med manden og madfaderen Mads Pedersen, men endog havde slaget hende. Så kom Mads Pedersens hustru Mette Jørgensdatter til dem og sagde, at Anne Nielsdatter skulle søge sit arbejde igen. Pigen svarede, hun kunne ikke være der længere for den onde og hårde beskyldning, hendes madmoder tillagde hende med horeri. - Mette Jørgensdatter sagde, at Anne Nielsdatter samme morgen havde ligget hos hendes mand i vognskjulet, og hver kunne se, hvad de der havde bestilt. Derpå bad pigens farbroder om, at hun måtte få sine klæder og komme fra med ham, hvortil manden Mads Pedersen svarede, at hun gerne måtte passere, han ville ikke have hende en time længere i tjeneste. Derpå hustruen slog og sparkede pigen, skældte hende for at være en hore, sagde, hun skulle gå til hendes arbejde, og hun skulle således handle med hende, hun ej mere skulle tjene nogen ærlig mand. Så skildte de fornævnte mænd derfra, og pigen Anne Nielsdatter fulgtes med dem. Men Mads Pedersens hustru beholdt en del af pigens bedste klæder.

Christen Nielsen og Oluf Jensen af Hindum: Torsdag efter Mikkelsdag gik de hen til Mads Pedersens gård i Nørre Ankelbo med Søren Eskesen af Sønderby for at forhøre Mads Pedersens og hustrus ord og mening om Anne Nielsdatters forhold i hendes derværende tjeneste, med begæring, de hendes tilbageholdte klæder ville lade følge. Dertil svarede Mette Jørgensdatter, at de skulle have djævelen, brugte mange onde skændsord og løb fra dem. Men Mads Pedersen gav gode ord, bød godt til, sagde at have givet hende forlov, ville gerne hjælpe til at fly pigen hendes klæder igen, havde intet over hende at klage enten for arbejde eller i andre måder; men hendes klæder var i hans hustrus kiste under lås, som han ikke kunne oplukke uden nøgle, som han ikke havde. Derefter kom Mette Jørgensdatter igen og sagde, at pigen skulle ikke få sine klæder igen, om det end skulle koste 100 daler, og pigen skulle komme i hendes tjeneste igen, eller djævelen skulle føre hende deri. hvortil Søren Eskesen sagde, Nej, hun havde været der længe nok og kom der ikke mere. Mads Pedersen svarede, at han havde givet hende forlov og kunne ikke have hende for hans hustrus mistanke. Hvorpå de skiltes derfra, og pigens klæder beholdt Mette Jørgensdatter.

Og formedelst dagen er forløben og her ej længere for aftens mørke kan ses at skrive eller holdes rettergang, beror saggivelse og domssigen til idag 14 dage.

111b:

Skovløber Christen Olesen af Verst har stævnet Tulle Nielsen (!) i Knudsbøl for ulovlig skovhugst. Regimentskriver Jes Ducke er stævnet som forn. Tulle Hansens (!) forsvar - Hans Ducke protesterede på regimentskriverens vegne: Christen Olesen er selv stævnet til at vidne i sagen, formener, han så ikke bliver tilstedt at være sagsøger. Christen Olesen må fremlægge behørig fuldmagt, eller stævningen må kendes ugyldig. - Christen Olesen tilstår, at han selv er stævnet, og at han ikke har fuldmagt til at føre sagen. Stævningen afvises.

112:

Fredag den 4. november 1701:

Søren Eskesen af Sønderby ctr. Mads Pedersen og hustru Mette Jørgensdatter i Nørre Ankelbo ang. Mette Jørgensdatters onde medfart og beskyldning mod Anne Nielsdatter. Opsat 14 dage med henblik på mindelig løsning.

Fredag den 11. november 1701:

Mikkel Hansen af Jerlev efterlyste en brunblæset hoppe i sjette år.

Velbårne jomfru Else Catharina Due på Sønderskov og medarvinger efterlyste til 1. ting to af Sønderskov hovedgårds underliggende bønder i Bække: Søren Frandsen og Niels Madsen. Niels Madsen har den halve gård i Bække til fæste, som sal. Søren Iversen tilforn beboede. Han er rømt for ca. 5 måneder siden. Hvis de ikke indfinder sig igen, må der gå rømningsdom over dem.

112b:

Fredag den 18. november 1701:

Regimentskriver Jens Ducke fremlagde ved sin fuldmægtige Hans Ducke

en af gamle Simon Sørensen i Dons til amtmand Woida indgiven klage af 15/10 med amtmandens påskrevne resolution og stævnedede dermed Sr. Peder Pedersen, forpagter på Nygård, for overfald på kgl. majestæts rytterbonde gl. Simon Sørensen i Dons med hug og slag samt ubekvemsord. - Som vidner er stævnet løjtnant Hans Casper Jering i Jerlev, Thomas Sørensen, tjenende på Nygård, Søren Iversens søn af Brakkerne og Jens Kræmmer i Starup. - Af disse er kun Jens Kræmmer mødt.

Jens Kræmmer: En dag i oktober var han på Nygård med et brev fra oberauditør Vogt. Simon Sørensen den ældre af Dons var der også. Der passerede nogle ord mellem Simon Sørensen og Peder Pedersen. Straks gik Simon Sørensen nedad fra borggården til ladegården, og Peder Pedersen fulgte efter, råbte og sagde adskillige gange til Simon Sørensen, "Ud af min gård, din hundsfot". Simon Sørensen svarede, "Ja, hr. amtskriver, jeg skal vel gå". Derpå Peder Pedersen med en pisk i hånden straks slog på Simon Sørensen. Denne bad ham og sagde, "Hr. amtskriver, holder op".. Men Peder Pedersen slog ham med den store ende af piskeskafet. Dernæst gik Simon Sørensen bort af gården.- Opsat 14 dage.

113b:

Hans Ducke har på vegne af kammeradvokat Nicolaus Friis stævnet Peder Andersen af Hesselballe og hans svend Peder Nissen, som skal forklare om nogle stude, som skal have stået i deres gård sidste pinseuge, hvem de tilhørte, hvorfra de var kommet, og hvor de drev hen.

Peder Andersen: To drenge kom drivende med dem en aften til hans gård. Den ene sagde sig at være Jørgen Nielsens dreng af Andkær og den anden en anden mands dreng der af byen, som han ikke kendte. Studene blev stående i gården om aftenen. Og drengene gik deres vej næste dag. Derefter drev Peder Andersen studene norden for Lejrskov kirke og leverede dem der på heden til to karle, den ene ved navn Isak og den anden ved navn Christian, som sagde sig at være oberforsterens karle på Drenderup, hvilke tilforn havde bedt Peder Andersen, at han ville dertil fra sit eget drive studene. Der var ca. 14 stude. Peder Andersen og de to karle var taget ind til Knud Nielsens hus i Asbøl, og de havde drukket en gang omkring, og så drog Peder Andersen på sin hjemvej.

Peder Nissen: Studene var der, da han kom hjem fra pløjningen, og de var der, da han næste dag gik til plovs.

114:

Regimentskriver Jens Ducke lod lyse til skifte efter nogle afdøde på ryttergodset: Søren Vestergaards hustru i Verst den 2/12, Jens Christensens kone i Vork og Niels Pedersen ibidem samme dag, Morten Hansens hustru i Højen og Peder Christensen i Ågård den 3/12.

Jep Hansen Smed af Lille Anst har stævnet Jep Pedersen Skræder ibidem til at høre læst og vedstå eller fragå den kontrakt, som han i dannemænds overværelse frivilligt har indgået: Jep Pedersen Skræder har opladt sin gård til Jep Hansen Smed og sin datter Dorete Jepsdatter imod aftægtsydelse.

Kontrakten blev oplæst for Jep Pedersen Skræder, og han blev spurgt, om det var hans egen hånd, der fandtes under aftalen. Det erkendte han, men han havde ikke eragtet, at kontrakten var således lydende. - Vidnerne bekræfter, at ordlyden er den samme, som blev oplæst ved kontraktens indgåelse. Efter at den var blevet skrevet, var den to gange blevet lydeligt oplæst for dem begge, før end den blev underskrevet.

115:

For retten fremkom Mads Pedersen i Nørre Ankelbo og på egne og hustruens vegne gjorde afbigt over for Anne Nielsdatter.

115b:

Jomfru Else Catharina Due til Sønderkov efterlyste til 2. ting Søren Frandsen og Niels Madsen, der hver havde $\frac{1}{2}$ gård i fæste i Bække.

Fredag den 25. november 1701:

Anders Hansen på vegne af sal. amtmand Jørgen Skeel Dues arvinger efterlyser 3. gang Søren Frandsen og Niels Madsen af Bække, som er borttrømt. Sætter i rette, at de straffes som rømningsmænd. Opsat 8 dage.

Fredag den 2. december 1701:

Se stævning af 18/11 på fol. 113 for gamle Simon Sørensen i Dons ctr. amtskriver Peder Pedersen.

Løjtnant Hans Casper Ihring i Jerlev: Tirsdag den 11/10 var han på Nygård. Simon Sørensen kom ind i stuen, hvor amtskriver Peder Pedersen sagde til ham, "Hvorfor haver eders søns hustru i Dons mølle så ilde tiltalt mine piger, da de ville have malet? De er fremmede folk og vidste ikke, at de skulle lade stævne i møllen for sig, når de ville have malet". Simon Sørensen svarede, "Ja, hr. amtskriver, jeg har skriftet hende derfor". Og så snart samme ord var udsagt, gil løjtnanten bort ned i gården og hørte ikke videre, hvad der skete i stuen. Nget efter, da løjtnanten stod nede i ladegården og snakkede med avlskarlen, kom Simon Sørensen gående til dem og stod hos dem. Så kom Peder Pedersen gående ned fra borggården. Han havde en pisk i hånden. Sagde til Simon Sørensen, "Hvad har I her at bestille; skynd jer ud af min gård", og slog Simon Sørensen over ryggen med pishen.

De øvrige vidner er ikke mødt.

117:

Anders Hansen af Asbo får på vegne af sal. amtmand Jørgen Skeel Dues arvinger rømningsdom over Søren Frandsen og Niels Madsen af Bække efter lovens 3-13-7.

Fredag den 9. december 1701:

117b:

For retten fremstod Søren Jørgensen af Egtved og tilkendegav, at som han nu har fået at vide, hvorledes han til Peder Pedersens bryllup i Egtved skal have udsagt nogle ukvemsord, som sal. hr. herredsfoged Bertel Krog og hans søn Jens Bertelsen skulle være for nær talt, så tilstod han nu, at hans ord var talt i ubesindig drukkenskabs misforstand. Både sal. herredsfoged og hans søn er smukke, oprigtige, ærlige, fromme og fornemme folk. Beder om forladelse. Tog derpå Jep Nielsen af Nybjerg mølle og Jens Bertelsen Krog i hånd og lovede ikke at gøre sådant igen.

Fredag den 16. december 1701:

Anders Iversen af Øster Gesten, en lovbydelse. - For retten fremstod Jep Nielsen af Nybjerg mølle på vegne af sin kære hustrus moder, sal. herredsfoged Bertel Jensen Krogs efterleverske Kirsten Nielsdatter i Bølling, og arvinger, og lovbød til 3. ting den gårdspart i Bølling, sal. Bertel Krog beboede og fradøde og hans efterladte enke Kirsten Nielsdatter endnu bebor, halvdelen af 1½ otting jord. Anders Iversen, barnefødt i Øster Gesten, og hans trolovede fæstemø Jahanne Bertelsdatter begærede skøde. Jep Nielsen på vegne af sin hustru Anne Bertelsdatters og hendes moder Kirsten Bertel Krogs og Jens Bertelsen Krog på egne vegne med sin kurator --- --- tillige med Peder Andersen af Hesselballe som værge --- for den umyndige Peder Bertelsen og Anders Iversen ibidem, anordnet værge for Jahanne Bertelsdatter, stod til vedermål med Anders Iversen af Øster Gesten.

118b:

Skøde fra Jep Nielsen af Nybjerg mølle på vegne af hustruen Anne Bertelsdatter og svigermoderen Kirsten Nielsdatter og fra Jens Bertelsen Krog af Bølling og Peder Andersen i Hesselballe på vegne af Peder Bertelsen Lærke til Anders Iversen og hans trolovede kæreste Jahanne Bertelsdatter Krog.

119b:

Arvingernes arveafkald.

120:

,Anders Iversen, barnefødt i Øster Gesten. erklærede, at Peder Andersen i Hesselballe, som ved skiftet efter sal. herredsfoged Bertel Jensen Krog blev anordnet værge for den yngste søn Peder Bertelsen Lærke, intet har modtaget af drengens fædrene arv, der forblev hos moder og søskende i stervboet. Nu påtog Anders Iversen sig værgeskabet og erklærede Peder Andersen fri for alle krav.

121:

Og så er ej videre her for retten dette år beskreven eller under forsegling udstedt end hvis hver tingdag fra d. 17. december 1700 og til idag d. 16. dito 1701 inclusive, som er den sidste dag, som her indeværende år bliver holdt ting og ret. Den almægtige gode Gud være æret, lovet og priset for samme gamle og forgangne år og give os et glædeligt og fredeligt og lyksaligt tilkommende nye år. Det bede vi alle i Jesu Christi navn. Amen.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30018)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1699-1703

1702

(De anførte sidetal er rekonstruktioner, idet tingbogens øverste ydre hjørne er forvitret, så man ikke kan se den oprindelige paginering).

121:

Lørdag den 7. januar 1702:

Udi Jesu Christi hellige velsignede navn begynde vi dette nye år at holde ting og ret på Anst Jerlev og Slavs herreders ting og at skrive efter vores frelsers Jesu Christi fødsels år og tid anno 1702 lørdagen d. 7. januar, og da blev retten betjent af Bertel Pedersen af Amhede herredsfoged, Bartram Pedersen af Lejrskov herredsskriver, med efterskrevne tingmænd, som er Peder Lauridsen af Spjarup, Tulle Hansen af Knudsbøl, Laurids Iversen af Hundsholt, Laurids Pedersen af Spjarup, Jens Bertelsen af Øster Gesten, Anders Iversen af Bølling, Anders Jensen af Amhede og Jens Andersen af Lejrskov.

Først blev læst og påskrevet forordning om matrikelskatten og rytterholdspenge og okse- og flæskeskatten for 1702.

121b:

Fredag den 13. januar 1702:

Iver Hansen har stævnet mange beboere af Seest til at vidne angående, hvad kvæg der ulykkeligt er bortdød fra dem af den skadelige lungesot, der har været og endnu er i byen. - Hver bondes tab angives.

122:

Fredag den 20. januar 1702:

Knud Jørgensen har stævnet Las Seirsens i Uhre angående ærerørige ord, han for nogen tid siden har talt amtmanden og regimentskriver Rask til fornærmelse. - Sognefoged Hans Faarkrog i Lejrskov samt Jens Knudsen og Laurids Jepsen af Højrup er stævnet som vidner.

Peder Hof på vegne af Las Seirsens mener ikke, at stævningen er helt lovlig i rette tid at være givet. 1) Las Seirsens ved sig ganske fri ej nogen tid eller på noget sted imod nogen øvrighed sig at have forsyndet enten med ord eller gerninger, 2) og efterdi Knud Jørgensens stævning melder om ord, som Las Seirsens skulle have sagt øvrigheden til fornærmelse, så mente han, at sligt lovmæssigt burde bevises, på hvad tid og sted det er sket.

Hans Andersen Faarkrog: Nogen tid før sidste julehelligt - kan ikke huske, hvor længe før jul - var han efter regimentskriver Rasks tjeners Claus Sallermands begæring tillige med ham og to personer af Kolding, navnlig Morten Ernst og en soldat, som han ikke ved hvad hans navn var, i Las Seirsens hus i Uhre dér at de så vel som hos andre rytterbønder i sognet skulle pante for, hvad kørsler og ægter de resterede med at skulle have kørt med tømmer fra Vejle skov og til Fredericia fæstning. Da sagde Las Seirsens til regimentskriverens tjener, det var en ulovlig ordre, de havde at pante efter. Straks tog Claus Sallermand ordren, som han havde, lagde den på bordet og sagde, "Der er ordren. Læs den". Derpå søgte Las Seirsens og hans hustru til regimentskriverens tjener og ville slå ham og tage håret af ham. Imidlertid så Hans Faarkrog ikke, at regimentskriverens tjener slog Las Seirsens. - Peder Hof protesterede mod vidnet og mente, at vidnet er villigt og vidner i den sag, som han selv har været med i flok og følge manden i hans hus at angribe, og denne hans udsigelse ej at være sandfærdig, medmindre det med upartiske vidner lovligt bevises. Ville formode, at det ikke blev ham tilstedt at aflægge ed. - Herredsfogeden afsagde, at såsom ej endnu for retten er bevist, at enten vidnet eller andre medfølgende i Las Seirsens hus noget uførmligt har forøvet, så tillades sligt endnu til idag 3 uger lovligt at bevises eller vidnet ved ed at afhøre.

Peder Hof spurgte Hans Faarkrog, hvad for folk der samme tid var i Las Seirsens hus. - Svar: Jens Knudsen af Højrup og Las Espensen af Uhre.

Disse to vidner: De hørte ikke, at Las Seirsen skældte på nogen ordre, men spurgte, hvad ordre han havde at pante efter, såsom han havde kørt sine ægter. Derpå tog Claus Sellermand ordren af sin taske, lagde den på bordet og sagde til Lasse: "Der er ordren. Læs den nu, din hundsfot, det djævelen fare i dig!". Lasse svarede, "Efterdi I selv fører ordren, så skal I også læse den". Straks slog Claus Sellermand til Las Seirsen for hans pande over næsten med et spanskrør, at blodet gik ud, efter at de tilforn havde udpantet der i huset en messingkedel, som de tog med sig. - Vidnerne hverken hørte eller så, at enten Las Seirsen eller hans hustru med ord eller gerning forgreb sig mod Claus Sellermand eller nogen af hans medfølgere, øvrigheden eller andre.

Las Seirsen tilbød sin ed på, at hverken han eller hans hustru havde forgrebet sig mod øvrigheden eller dens ordre. Eden blev ikke tilstedt. Peder Hof konstaterede, at to lovfaste vidner havde aflagt ed på hans uskyld, hvorfor der ikke behøvedes flere vidner. - Tingsvidne.

123b:

Peder Poulsen af Vrå har stævnet Jens Knudsen i Højrup og hans hustru Karen Hansdatter angående det 3. stolestade i den 4. kvindestol fra karlestolene ved den nørre side i Lejrskov kirke. Han vil bevise, at dette stolestade fra alders tid har tilhørt hans gårdspart. Vidner er stævnet til at svare på, om ikke hustruen til den mand, der har beboet hans gårdspart uden modsigelse har stået i det stolestade i fjerde kvindestol fra karlestolene i det tredie stolestade fra gangen.

Hans Christensen af Lejrskov kan huske, at Peder Poulsens moder, sal. Anne Pouls, som beboede den gårdspart, Peder Poulsen nu har, stod i det stolestade, i det 3. stade fra kirkegulvet i den fjerde stol østen fra karlestolene ved den nordre side. Efter hende havde Peder Poulsens første hustru, sal. Maren Jepsdatter, statet. Ligeledes har hans nu havende hustru Karen Jensdatter stået der. Det er ialt mere end 40 år. Ingen andre har i den tid tilholdt sig statet. Først fornylig har Jens Knudsens hustru begyndt en tvist derom. - Andre vidner bekræfter dette.

Jens Knudsen vil det anderledes bevise både med en gamle kirkebog og med vidner.

124b:

Fredag den 27. januar 1702:

Oberforster og vildtmester Hans Arnold Jantsens fuldmægtige Thomas Bang har stævnet Tulle Hansen i Knudsbøl for ulovlig skovhugst.

Jens Madsen og Enevold Eskesen i Bække vidner: Sidste rughøst spurgte de Tulle Hansen, om han ville sælge dem noget egetræ til stolper at sætte i deres brøstfældige huse. Han svarede nej, han havde intet at sælge, han skulle selv have en eg hugget til styd at sætte ved hans forfaldne lade. Dersom de ville hjælpe ham at hugge egen, og der kunne blive noget tilovers til stolper tjenlige, så kunne de få dette. Så huggede de en dag efter middag en eg i Knudsbøl skov. Den var udgået og forfuleet i toppen. Tulle Hansen beholdt selv tømmeret så nær som 2 eller 3 grene, som var tjenlige til stolper, og et stykke af rodkjørvet, som var ganske kroget og ca. en alen lang. - De har aldrig før købt eller fået træ fra Tulle Hansen og ved heller ikke af, at andre bymænd af Bække har det.

Skovløber Christen Olesen af Verst: Sidste sommer, som han kom af ulvejagten igennem Knudsbøl skov, da stod Tulle Hansen der og havde nyligen hugget en eg med noget liden grøn top --- ---.

To mænd har været med Christen Olesen i Tulle Hansens gård en måned før jul efter skovrider Jens Ibsens begæring. De så et stykke bøgetræ, 4 alen langt, ca. 4 alen tykt omkring i runddelen, som lå på en slæde, hvorpå den var blevet hjemført. Den var savet i stykker på en alens længde, tjenende til hjulfælge. Ude i skoven, hvor bøgen var hugget, viste Tulle Hansen en sten, som han sagde at være en skelsten. Han sagde, at bøgen var hugget midt i skellet mellem hans og den søndre gårds skovskifter, og en blok deraf var forhen af andre borttaget. Så havde han også taget det ene stykke, der var i hans gård.

Thomas Bang vil føre flere vidner næste tingdag.

125b:

Stævning på kongens vegne ctr. Christen Hansen i Seest for hans opsætsighed imod øvrigheden, idet han efter ofte gjorde anmodninger ej har villet fremvise sit fæstebrev in originali, siden man er noget tvivlende om dets rigtighed.

Chrisen Hansen af Seest fremlagde i retten et originalt fæstebrev

(ordlyden indført) på en gård i Seest, som Thomas Steffensen er fradød. Han har erlagt til indfæstepenge 6 Rdl. På grund af gårdens vidtløftighed skal han kun gøre halv ægt i sin livstid. Dateret Koldinghus amtstue den 30. juni 1699. Sign. af Peder Pedersen. Kontrakten er indgået i amtmandens nærværelse. - På Christen Hansens instændige begæring blev kontrakten efter afskrift leveret tilbage til ham. - Opsat 8 dage.

126b:

Fredag den 3. februar 1702:

Sr. Knud Jørgensen ctr. Christen Hansen i Seest. - Opsat 14 dage.

127:

Skovrider Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl for ulovlig skovhugst. De samme to vidner, som tidligere har vidnet, vidner, at de på skovriderens begæring over for Tulle Hansens karle havde påbudt, at træet skulle blive i skoven. - Opsat 3 uger.

Fredag den 10. februar 1702:

Læst amtmandens advarsel af 1/2 angående ustempede løse hunde, som i kongens vildtbane findes og antræffes, af skov- og jagtbetjentene skal ihjelskydes og skuddet ifølge jagtforordningen betales af ---

127b:

Fredag den 17. februar 1702:

Knud Jørgensen af Koldinghus på vegne af amtmand Woida (se 27/1 på fol. 126 og 3/2 på ibidem) ctr. Christen Hansen af Seest. - Jakob Staffensen og Christen Eriksen af Seest vidner: De var den 12/6 i Christen Hansens gård og tilsagde ham, at han straks med sit fæstebrev skulle møde hos amtmanden, hvortil han svarede, at han næste morgen ville møde hos øvrigheden. Han havde dog ikke efterkommet tilsigelsen. - Christen Hansen blev tilspurgt, om han ville vise amtmanden fæstebrevet eller ikke. - Han

svarede, at han ikke havde forset sig imod sit fæstebrev med ægter eller andet. Beder om gunst og nåde. - Opsat 14 dage.

128:

Christen Jensen på vegne af sin fader skovrider Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl angående hans beskyldning for øvrigheden, at Jens Ibsen for ulovlig skovhugst skulle have taget penges skænk og gaver af Oluf Andersen i Egholt. Opsat 8 dage.

Fredag den 24. februar 1702:

128b:

Læst forordning om staldokters og deres forhandlings rigtige angivelse og fortoldning.

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen (se 17/2) ctr. Tulle Hansen. Fremlagde attest fra jægermester Brochdorf og oberforster Hans Arnold Jantzen angående Tulle Hansens beskyldning, at han skulle have taget stikkepenge både af en mand i Egholt og Jordrup mænd. - Vidner afhøres:

Ole Andersen af Egholt: Har aldrig nogen sinde givet Jens Ibsen penge til villighed eller stikkepenge for ulovlig skovhugst, tømmer eller træ til bygning eller skjul, enten over hans bageovn eller i andre måder. - Tulle Hansen spurgte ham, om han kan nægte, at hverken Jens Ibsen eller --- ladet syne træ eller bygningstømmer --- om han til ingen derfor noget har betalt eller er blevet aftruet eller tvunget.. Ole Andersen tilstod, at skønt noget træ til et skjul hos ham var blevet eftersat, så har han dog aldrig derfor til Jens Ibsen eller nogen på hans vegne givet eller betalt ringeste penge. - Tulle Hansen spurgte: Kender han andre, der har givet betaling eller gaver til Jens Ibsen for træ? - Svar: Efter at det foromtvistede træ til et overskjul hos ham var synet og han befrygtede for des ulempe, da lovede Kirsten Pedersdatter i Egholt, at hun ville derfor låne og på hans vegne til vedkommende betale 4 rdl. Men han véd ikke, til hvem hun betalte dem. Og han sagde, at han vel vidste, at pengene var udbetalt af hende. Men for sin person har han aldrig betalt noget til Jens Ibsen.

Peder Hof begærede sagen opsat i 8 dage til videre oplysning, så at enken

Kirsten Pedersdatter kan stævnes som vidne.

En del mænd fra Jordrup erklærede, at de aldrig nogen sinde med risbøge ulovlig at skulle --- nogen stikkepenge, skænk eller gave givet.

Man forsøger at få Kirsten Pedersdatter til godvilligt at komme næste tingdag.

129b:

Peder Hof har på vegne af Mads Hansen og Christen Eriksen af Seest stævnet Hans Pedersen. Han har i lang tid bemægtiget sig nogle kirkejorder, der ved landmålingen er tilskrevet deres gårde, og som de har svaret afgift af. Der er ingen skovpart til Hans Pedersens gård, men han har tilholdt sig en del af deres skov. - Kirkeskriver Jep Jensen i Vester Nebel er stævnet, for at han kan vedstå sit udgivne fæstebrev. - Synsmænd opnævnes.

130:

Sr. Hans Mortensen af Silkeborg fremlagde et forlig: Nogen tvistighed har tildraget sig mellem Sr. Hans Mortensen på Silkeborg og den dannemand Niels Clemmendsen i Løvlund i Christen Madsens hus i Grene 15. søndag efter trinitatis, da Niels Clemmendsen tiltalte Hans Mortensen med uhøflige ord. Niels Clemmendsen gør afbigt. Hvis nogen herefter beviseligt udfører den anden uden årsag, skal han give til Grene kirke og de fattige 1 Rdl. i mulkt, og siden dobbelt. Datum Silkeborg den 11. oktober 1700.

Hans Mortensen har nu stævnet Niels Clemmendsen. Han har søndag den 5. februar i Grene kirke og udenfor tiltalt Hans Mortensen og hans kæreste med ærerørige ord i menighedens forsamling. - Regimentskriver Anders Hansen Rask til Visselberg er stævnet. - Hans Mortensen fremviser stævningen. Stævnedede Jørgen Bang, sognepræst til Vorbasse og Grene menigheder, Steffen Thomsen, degn, Peder Søgård i Grene Krog, Peder Christensen og Maren Nielsdatter sammesteds, Peder Pedersen i Billund, Peder Pedersen i Grene, Jahanne Sørensdatter ibidem, til at vidne om Niels Clemmendsens forhold "mod os den 5. februar efter gudstjenestens forretning, samme dag vi havde været til alters". - På kaldssedlen er tilføjet: Som jeg underskrevne Niels Clemmendsen, som efter denne varselsseddels indhold mig har forset, da beder jeg om forladelse, og Christine Norbye, som skældsordene skal være angående, erklærer jeg, at jeg aldrig ved med

hende i nogle måder andet end al ærlighed og godt. Og så alting, både denne sag så vel som den forrige på begge sider i al venlighed at være ophævet imellem mig og Hans Mortensen og vores hustruer. Til dets stadfæstelse har jeg dette ovenmeldte med egen hånd bekræftet og venligt har ombudet min hæderlige sognepræst Jørgen Bang dette forommeldte til vitterlighed at underskrive så vel som Peder Pedersen, Henrik Olesen, Peder Christensen, Christen Madsen. Og om jeg efterdags nogen årsag giver til nogen uenighed, da begge sagerne åbne at stå.

Ingen af de indstævnede var mødt. Hans Mortensen fik tingsvidne.

131:

Fredag den 3. marts 1702:

131b:

Knud Jørgensen af Koldinghus på vegne af amtmanden ctr. Christen Hansen i Seest. (Se 27/1 på fol. 126, 3/2 ibidem, og 17/2 på fol. 127). - Sætter i rette, at Christen Hansen bør lide efter lovens 3-13-1 og 2. - Christen Hansen fremlagde sit fæstebrev in originali af 30/7 1699. Det har været fremlagt i retten og kopi leveret til amtmanden. Formoder derfor frifindelse. - Knud Jørgensen: Christen Hansen har været anmodet om at udlevere sit originale fæstebrev. Beder om, at fæstebrevet må forblive i retten, såsom sært derved er at observere. - Christen Hansen formoder, at hans fæstebrev er gyldigt, og der er ikke indført noget forkert deri. - Fæstebrevet blev udleveret til Knud Jørgensen. Opsat 14 dage.

Peder Hof på vegne af Mads Hansen og Christen Eriksen i Seest ctr. Hans Pedersen (se 24/2 på 129 og 130). Syn afhjemles. Sr. Hans Svendsen på vegne af Hans Pedersen spurgte, om den jord, de havde synet, var kirkejord. - Svar: De havde synet jorden efter anvisning og landmålingens forretning og befandt, at det ligger i lod og leje efter numre og tal, som det i landmålingen er indført. Men hvem jorden med rette tilhører, kirken eller andre, er dem aldeles ubevidst. De kan ikke nægte, at de jo hørte, Hans Pedersen sagde, at jorden tilhørte ham.

132:

Peder Hof videre på vegne af samme fremlagde ekstrakt af landmålingsmatriklen, hvori findes anført de omtvistede agre at være tilmålt Seest kirke, og tilskrevet Mads Hansens og Christen Eriksens gårde. - Fremlagde en attest: Efter landmålingsmatriklen af 8. maj 1688 befindes Christen Eriksen og Mads Hansen af deres iboende selvejergårds grund og hartkorns takst opført og anslagen for kirkejord til Seest kirke at kontribuere --- De betaler selv alle kgl. kontributioner. - Ekstrakt af matriklen af 8/5 1688, fol. 260. - Et fæstebrev af kirkeskriveren Jep Jensen samt kvitteringer. - Peder Hof refererede til landmålingsekstrakt fol. 24, hvoraf ses, at Hans Pedersen ingen oldenskov har og heller ikke har svaret kontribution deraf. - Sr. Hans Svendsen ønskede, at Peder Hofs dokumenter måtte forblive i retten og meddeles ham i genpart. Han fik genpart af dem.

133:

Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen for hans beskyldning, at han skulle have hindret hans kaldsmænd, samt for ulovlig skovhugst. Kaldsmændene Mikkel Sørensen af Knudsbøl og Christen Terkelsen i Jordrup er stævnet som vidner. Ligeledes Peder Lauridsen af Spjarup, Jens Simonsen af Egholt og Oluf Mortensen af Fuglsang. - Disse: Sidste tingdag hørte de, at Tulle Hansen for retten sagde, at Jens Ibsen havde hindret ham hans varselmænd, da de stævned ham, så de ikke kunne få stævnet alle dem, de burde.

Jens Thomsen af Geising: Idag for 14 dage siden var han hos Ebbe Clausens i Geising; da kom bud til ham fra Jens Ibsen, at han ville komme til ham. Så gik kan straks derom, og befandt, at der var 2 stævningsmænd fra Tulle Hansen med en skriftlig varsel. Af samme varsel skrev Jens Thomsen kopi det snarest, han kunne, og gik dermed bort. - Nis Jepsen og Hans Nissen af Vester Gesten: Den dag kom de ind til Jens Ibsen. Da var Jens Thomsen derinde og skrev kopi af en varselsseddel. Og så snart kopien var udskrevet, blev varselssedlen igen leveret til varselmændene, og de gik bort med den uden hinder.

Christen Terkelsen tilstod, at de ej havde nogen kopi af stævningen. Derfor måtte de blive så længe, indtil Jens Ibsen deraf havde ladet udskrive en kopi, hvilket varede ungefær en stunds tid, og de blev ikke videre hindret. - Nis Jepsen og Hans Nissen tilstod, at de hørte, at Tulle Hansens

karl, som var med at stævne, sagde til Jens Ibsen, at han efter sin husbond Tulle Hansens befaling havde hugget en bøg i Knudsbøl skov, som Tulles tjenestepige og dreng var med til at save i stykker. - Tulle Hansen benægtede sin karls beretning.

Rasmus Jensen af Verst og Mads Gregersen af Tersbøl: Mens de var Verst kirkeværger, da købte de af Tulle Hansen en eg i Knudsbøl skov til kirkens bygning og skulle derfor give ham 7 mark. De gav ham 4 mk. på hånden, men fik hverken egen eller pengene igen. Thi Tulle sagde, at når han fik de øvrige 3 mk., så måtte de hugge egen, om de dertil kunne få forlov --- ---

To mænd af Jordrup har været hos Kirsten Pedersdatter i Egholt at høre hendes ord, om hun på Oluf Andersens vegne ibidem havde betalt til Jens Ibsen eller andre på hans vegne pengeskænk eller gave for ulovlig skovhugst, tømmer eller træ. Hun svarede, at hun hverken til Jens Ibsen, hans hustru eller børn eller andre, som skulle ham det levere, havde givet penge eller penges værd for Oluf Andersen eller andre.

Peder Torbensen af Knudsbøl: Har stævnet Tulle Hansen for ulovlig skovhugst på eg og bøg, som i forgangne år skal være begået af ham.

Anders Paaskesen af Jordrup: Da der sidst skete udvisning i Knudsbøl skov og han kørte for amtmanden, da hørte han, at Tulle Hansens tjenestekarl Mikkell Sørensen sagde til Jens Ibsen, at han havde været med at hugge de to bøge. - Opsat 8 dage.

134:

Fredag den 10. marts 1702:

134b:

Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen (se 24/2 på fol. 128) ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl for hans beskyldning for at have taget stikkepenge for ulovlig skovhugst. Sætter i rette, at Tulle Hansen bør være en løgner og bøde sine 3 mark samt 3 dlr. 40 lod sølv efter lovens pag. 1001, art. 7 samt sagsomkostninger. - Tulle Hansen finder sin påstand bevist med Oluf Andersens tilståelse. - Opsat 4 uger.

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen for beskyldningen om at have hindret varselsmændene. Sætter i rette, at Tulle Hansen bør agtes som

den, der ikke farer med sandhed. Tulle Hansen mener ikke, at hans varselsmænd skulle have været opholdt en time for afskrift af en kort varselseddél, særdeles af en skolemester, som var færdig til at skrive. Opsat 4 uger.

Thomas Bang på vegne af oberforsteren ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl for ulovlig skovhugst. Fremlagde et tingsvidne af 3/2 og satte i rette, at Tulle Hansen bør betale sine voldsbøder samt bøde efter skovforordningen og ellers lide på Bremerholm. Tulle Hansen svarede, at dette var ej stort angelegen, og dersom ingen større skade skete i kongens skove, end han havde gjort, da var skovene bedre ved magt, end de er. - Thomas Bang bad ham sige, hvem der gør den skovskade, han nu foregiver og omtaler. - Opsat 4 uger.

135:

Tulle Hansen af Knudsbøl ctr. skovrider Jens Ibsen ang. hvad skænk og gave han har modtaget af en del for skovhugst. Jens Thomsen og Peder Knudsen i Knudsbøl er stævnet til at vidne om, hvad de eller andre har foræret til Jens Ibsen for træ, tømmer og deslige, som uden udvisning kunne være hugget i kongens skove.

Peder Hansen den yngre af Jordrup: Har aldrig for sin person givet Jens Ibsen skænk eller gave for ulovlig skovhugst. Thi det hus, som i hans moders gård til hendes aftægt ... var en del af det tømmer, der er hugget, før Jens Ibsen blev skovrider i Anst herred.

De øvrige vidner mødte ikke. - Mads Pedersen af Egholt på vegne af sin søster Kirsten Pedersdatter begærede, at som hun på grund af svaghed ej selv kan komme, at to uvildige mænd blev udnævnt til at høre hendes vidnesbyrd. - Iver Christensen og Laurids Andersen af Egholt blev udnævnt.

135b:

Sr. Hans Svendsen af Koldinghus amtstue har stævnet nogle mænd i Seest til at vidne om det omtvistede jord til Hans Pedersens gård i Seest, som Mads Hansen og Christen Eriksen påstår at være ... kirkejord, samt hans gårds skovpart. - Stævnet er også Mads Humlet, kirkeværge for Seest kirke,

og amtskriver Niels Hansen med de gamle matrikler og jordebøger samt kirkeskriveren Jep Jensen med kirkebøgerne for at bevise, om jorden er kirkejord, eller om kirkejorden til Hans Pedersens selvejergård findes indført. - Peder Hof protesterede mod stævнемålet vedr. læsning af bøger og dokumenter, men blev afvist. Han begærede, at eden ikke blot blev oplæst for vidnerne, men også blev efterlæst af dem, og at de blev separeret fra hinanden.

Vidner af Seest: Det jord på Seest mark til Nederholm beliggende, som Mads Hansen og Christen Eriksen påstår at være kirkejord til deres gårde, har de aldrig hørt skulle være kirkejord før end nu efter landmålingen findes anskrevet dertil. - Opsat til næste tingdag.

137:

Fredag den 17. marts 1702:

Læst ggl. forordning om vornede rettighed.

Sr. Hans Svendsen på vegne af Hans Pedersen i Seest ctr. Mads Hansen og Christen Eriksen ibidem.

En række vidner vidner til fordel for Hans Pedersen. Peder Hof forsøger at få underkendt nogle vidner på grund af slægtskab med Hans Pedersen. Men protesten bliver afvist. - Hans Hansen er fuldt søskendebarn med Hans Pedersens kone. Jep Kjærs kone er søskendebarn til Hans Pedersens kone.

Anders Hansen af Seest er den, der har afstået gårdsparten til Hans Pedersen. Han tilstedes at vidne, skønt Peder Hof mener, at han vidner i egen sag. Han er født på gården og har beboet den i ca. 40 år, inden han solgte den til Hans Pedersen. Ved landmålingen var han ude at udvise de 3 stykker jord. Han var ved den kæde, som jordstykkerne blev målt med. Ved nu ikke, hvad for takseringsmænd der var med, eller hvad landmåleren hed. Af skoven betalte han ikke oldengæld, kun brændpenge. Da han engang kom i restance, blev sal. Erik Christensen exekverert for ham, men det betalte han ham siden tilbage med en ko. Han har selv leveret sine afgifter af gården eller fulgte med Erik Christensen, når han havde penge dertil, og betalte sine skatter. Men ellers lagde Erik Christensen ud for ham.

Jep Sørensen er søskendebarn til Hans Pedersens hustru. Ligeså Bertel Hansen.

Peder Hof frafaldt sit kald og varsel til nogle vidner. Han vil indbringe sagen til overdommeren til underkendelse.

Hans Svendsen spurgte Mads Hansen og Christen Eriksen, om de med ed kan bekræfte, at de tre stk. jord er eller har været kirkejord så længe, de kan mindes. Peder Hof svarede, at det vil være lovstridigt. Ingen må aflægge ed i egen sag. Hans Svendsen mener, de må kunne svare på, om de har overværet jordstykkernes opmåling. Dommeren kender, at de skal svare uden at aflægge ed. De svarer, at de ikke ved, hvem der har ladet opmåle jordstykkerne til kirkejord, men de har skattet deraf, fordi de var indført i landmålingsmatriklen. Men de vidste ikke, om jordstykkerne før landmålingen havde været kirkejord. - Og som her nu i nat ej længere kan holdes ting eller ret formedelst nattens sildighed og mørke, så består alt øvrigt efter stævнемålets anledning til næste tingdag.

142b:

Øvrige sager opsættes til næste tingdag.

143:

Fredag den 24. marts 1702:

Hans Svendsen på vegne af Hans Pedersen af Seest (stævнемål den 10/3 på fol. 135 og 136 og 17/3 på fol. 137) spurgte kirkeskriveren over Alminde syssel, Jep Jensen i Vester Nebel, om Anders Hansen eller Hans Pedersen findes i nogle af de ham betroede kirkebøger indført for kirkejord. Svar: Hvad han ved derom, kan ses af hans fæstebrev til Mads Hansen og Christen Eriksen. Hans Svendsen fremlagde en række dokumenter: 1) En attest af 12/6 1689 under sal. Niels Kragelunds hånd. Peder Hof protesterede: attesten er ikke helt lovlig og han er ikke tidligere gjort bekendt dermed. Attesten blev læst og påskrevet. 2) Attest af 15/3 1702 af provst Anders Horne i Nagbøl. 3) Han begærede oplæst to fæstebreve til konference med hinanden. Det skal der stævnes for først. 4) Fremlagde en gammel matrikel af 1664, som blev oplæst: "Sal. Hans Madsens og Anders Christensens gård i Seest, som sal. Erik Christensen siden beboede og er en selvejergård. Den beboes nu af Mads Hansen, Christen Eriksen og Hans Pedersen". Deres landgilte findes specificeret. Ingen kirkejord findes

indført for gården. 5) Amtets matrikel af 1680 og 6) et købebrev af 3/12 1689 underskrevet af Erik Christensen og Mads Hansen. - Peder Hof agter ikke Anders Hansen for fuld hjemmelsmand for Hans Pedersen. Han har stævnet ham, for at han skal forklare, med hvilken føje han har solgt gården. - 7) Et lovbydelsesvidne af 20/12 1689, 8) et skøde af 20/12 1689. - Peder Hof: Det står alle frit for at skøde og afstå hvad dem lyster, men kan de det lovligt hjemle? De skriver under på, at de skal svare til al vanhjemmel. - Tingsvidne udstedes.

145:

Peder Hof på vegne af Mads Hansen og Christen Eriksen begærede udleveret de den 3/3 udstedte syns- og tingsvidner. - Herredsskriveren fremlagde dem i retten, men kunne ikke udlevere dem, før end herredsfogeden havde forseglet dem. Peder Hof æskede brevene, såsom det idag er 14 dage siden, de blev begæret i retten. Hans Svendsen begærede genpart. Sættefogeden tillod det. Men de skal fremlægges til herredsfogedens underskrift næste tingdag.

145b:

Regimentskriver Duckes broder Hans Ducke fremstillede vidner fra Egtved, som forklarede, at mandag den 20/3 brændte et rytterboelshus i Egtved, beboet af Jens Nielsen og flere andre. Han er gerådet i armod.

Oberforsterens fuldmægtige Thomas Bang har stævnet samtlige Knudsbøl mænd og kvinder med deres tjenestefolk til at vidne om ulovlig skovhugst, og hvad de ved om Tulle Hansen desangående.

Morten Nielsen, tjenende skovrider Jens Ibsen, tilbød at vidne uden at være stævnet. Hans Ducke protesterer, fordi han tjener Jens Ibsen, der har sag mod Tulle Hansen. Sættefogeden tilsteder vidnet. Da han for 2 år siden tjente Tulle Hansen, var han med til at hugge en eg i Tulles egen toft. Tømmeret blev aget til Vittrup i Riberhus amt og blev indlagt i Søren Vittrups gård. Det blev sagt, at sr. Niels Nielsen på Endrup skulle have tømmeret. - Hans Ducke spurgte vidnet, om han kunne forklare, om denne eg var udstemplet eller ej, om den var grøn eller hul, om ikke den stod Tulle Hansens bygning meget til fortræd, så hvis han ikke havde hugget den, ville

den være omblæst og have gjort rytterhuset skade. Svar: 1) det eneste stempel var, at de stemplede den med en buløkse og huggede den om med den. 2) Egen var hul nede i den ene side og udgået i toppen. 3) Den stod ikke rytterhuset for nær, men på en ager i toften syd for huset. Da han tjente Tulle Hansen, blev der hugget en rådden eg ved huset og 2 bøge i Tulle Hansens fæstegårds skovpart, som var udgået i toppen. - Hans Ducke formener, at ingen tjener iflg. loven må føre sin husbond skade på, hvorfor hans vidnesbyrd ikke bør komme Tulle Hansen til skade.

Sr. Niels Nielsen på Endrupholm er til stede uden at være stævnet. Han ved ikke, at ...

Sagen opsat 8 dage.

147b:

Christen Jensen af Drabæk mølle stævner vidner til at vidne om møllens slette tilstand. Opsat 8 dage.

148:

Knud Nielsen af Asbøl har stævnet Anne, Hans Morten Basses hustru i Skanderup, med hendes mand angående hendes beskyldning mod Knud Nielsens gesinde, at de i hendes fraværelse skulle have aftaget og forringet fjer og fyld af en dyne, hun der i pant og forvaring for penge havde indleveret. Vidnerne er ikke mødt. Opsat 8 dage.

148b:

Fredag den 31. marts 1702:

Læst plakat om sessionen 1702.

Oberforsterens fuldmægtige Thomas Bang (se 24/3 på fol. 145) ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl.

Peder Knudsen i Knudsbøl vidner: For ca. 2 år siden var han efter Tulle Hansens begæring i Knudsbøl tillige med ham selv og Hans Carstensen ibidem med 4 vogne og heste og tog læs ved den gård, Tulle Hansen nu bebor, af 8 ege fodstykker, på hver vogn 2 stykker. Dem førte de til Vitterup

og lagde dem i Søren Vittrups gård. han ved ikke, hvor det var hugget. (Mere om skovhugst tidligere).

Hans Ducke spørger Thomas Bang, om han vil gøre en flue til en elefant og bemænge sig med det, Tulle Hansens formand eller muligt han selv for så rum tid siden har gjort. Tulle Hansen vil bevise, at det altsammen er brugt på kongens gård. Mener ikke, at vidnets udsagn kan skade Tulle Hansen. - Thomas Bang undrer sig. For det er bevist, at Tulle Hansen har solgt en del egetømmer.

Flere andre vidner har lidt at fortælle. - Tingsvidne.

151:

Henvisning til fol. 135. Iver Christensen og Laurids Andersen af Egholt har været hos Kirsten Pedersdatter i Egholt for at forhøre hende om, til hvem hun de omtalte 4 rdl. på Oluf Andersens vegne har betalt for skovhugst. Hun havde ved ed bekræftet, at de seks slettedaler, som hun på Oluf Andersens vegne skulle have betalt for træ og tømmer, som hos ham skule være synet til et skjul over hans bageovn – hun leverede de 6 slettedaler i skovrider Jens Ibsens hus til sr. Thomas Bang. Jens Ibsen var selv hjemme, men hun ved ikke, om han fik noget deraf. Og ellers refererede hun sig til sit forrige udsagte i denne sag. - Thomas Bang protesterede. Mente ikke, at de to personer burde aflægge ed om hans person, før han derfor lovligt blev kaldet. Det bifaldt dommeren. Men vidnesbyrdet kan nyde lovlig fremgang, hvad angår skovrideren. - Thomas Bang mener ikke, at Tulle Hansen skal have lov til at føre vidner i en anklage mod skovrideren uden fuldmagt fra øvrigheden. Sagen opsættes i 14 dage, og Tulle Hansen skal skaffe sig øvrighedens fuldmagt til at føre sagen.

151B:

Christen Jensen af Drabæk mølle (se 24/3 på fol. 147) fører vidner: Jep Buch den ældre af Nagbøl kan mindes 60 år, Niels Jepsen i 40 år, Nis Ebbesen i Dollerup i 60 år etc. Disse troværdige dannemænd vidner, at Drabæk mølle, som Christen Jensen nu bebor, al den stund, de kan mindes, har været og endnu er på skyld og landgilde så aldeles højt forskyldt og ansat så vel som ond og kostbar at vedligeholde, formedelst dens mølledams vand ofte udbryder, og er dog ikkun ganske ringe malen og

søgning dertil, fordi mange møllere med hverandre deromkring er beliggende. Alle de mænd, som i deres erindrings tid har beboet møllen, har lige som Christen Jensen været i armelig tilstand, selv om de i forrige tid ikke betalte skat, men kun hvad de årligt kunne tilvejebringe af landgilden.

152:

Knud Nielsen af Asbøl (se 24/3 på fol. 148) ctr. Anne Hans Morten Basses hustru. Vidner har hørt hende sige, at hendes dyne var forringet på fyld og fjer, og det var sket i Kurt Nielsens hus, mens hun med sin mand var i Holland med det udmarcherende krigsfolk, hvilket hun ikke troede Knud Nielsen eller hans hustru Mette Hansdatter til, men det skete dog i deres hus..

Anne Hans Morten Basses var ikke mødt, men Oluf Buch af Skanderup mødte og forklarede, at de havde ophold i hans rytterhus.

Knud Nielsen satte i rette, at hun skulle bevise sin beskyldning eller agtes for en løgner og bøde sine 3 mark. Opsat 14 dage.

152b:

Hans Svendsen af Koldinghus amtstue mødte på vegne af Hans Pedersen i Seest, som var stævnet af Mads Hansen og Christen Eriksen. Disse er ikke mødt, hvorfor dommeren kendte stævnemålet at være som ugivet, og Hans Pedersen frikendt, til ny stævning foreligger.

Fredag den 7. april 1702:

153:

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Thomas Bang begærede dom ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl (se fol. 128-129 og 134). Da det angår æren, behøver der domsmænd. Opsat 14 dage.

Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen ctr. hans avindsmand Tulle Hansen i Knudsbøl (se 3/3 på fol. 133 og 10/3 på fol. 134). Begærede dom. Opsat 2 uger.

Øvrige sager mod Tulle Hansen er også opsat 14 dage.

Laurids Jensen Grøn af Egtved fører vidner om en ildebrand, der lagde hans gård i aske med korn og kreaturer og alt, hvad han ejede i denne verden, da han var ude i kongens forretning at tilse ulovlig skovhugst. Han har intet til næring eller bæring uden det, som medlidende kristne ham af godhed i Guds navn vil meddele.

153b:

Thomas Bang, et synsvidne på de bygninger, der er tillagt skovrider Jens Ibsen i Geising. - Hans Hansen, $\frac{1}{2}$ gård, 2 længer, den ene er stuehuset på 10 fag, tømmeret er ganske forfornet undtagen 2 bjælker; det øvrige må regnes for øde. Den anden længe er 8 fag udhus; de 4 fag er ganske forfaldne; af deres tømmer er kun to stolper tjenlige. De øvrige fire fag, som han har oprejst, er igen nedfaldet, og tømmeret kunne ej anses for dygtigt. Der fattes også lægter, tækning og vægge, skønt huset blev oprejst næstforgangne år. Bonden har 3 hopper, hvoraf den ene er gammel, også en gammel hest, 2 køer, 2 kalve, 10 får. Thomas Bang forlangte, at bonden skulle skaffe kaution, såfremt han stedet længere agter at bebo. - Jens Rasmussen, $\frac{1}{2}$ gård. Salshus på 9 fag, vedligeholdet undtagen tækningen over 2 fag og tømmeret til et remstykke. Lade, stald og fæhus på 16 fag. Tømmeret kan agtes for dygtigt. En smule tækning mangler. Fire bæster, 1 plov, 6 køer, 7 ungnøder, 12 får. - Skovrider Jens Ibsens iboende gård: $\frac{1}{2}$ gård, 6 fag salshus, vel vedligeholdet. Han har fornyligt opbygget 2 fag kviststue med bjælker, remstykker, sparrer og fodstykker af godt egetømmer og nyt loft over samme stue. Item oplagt nyt loft over 2 fag i den anden stue og forbedret loftet i det lille herberge, i lige måde med 4 nye døre og behørigt hængsler forfærdiget i stuerne. Han har både i stuerne og kammer bekostet 13 nye vinduer med behørigt nye karme. Den anden længe på 14 fag til lade, stald og fæhus: Heraf har Jens Ibsen ladet opføre de 3 fag, som er nye. De øvrige 11 fag er temmelig vedligeholdet på tømmeret, men resten — bæster, kvæg, får — jordens dyrkelse.

154:

Niels Pedersen den yngre af Amnitsbøl får tingsvidne om ildebrand på hans

hus 3 dage før juleaften. Han mistede alt.

Fredag den 21. april 2004:

154b:

Oberforsteren ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl (se 7/4 på fol 153) for ulovlig skovhugst.- Tulle Hansen hævder, at den omhandlede skovhugst ikke er sket til egen nytte men til hans kgl. ryttergårds fornødenhed. En del vidner anser han for villige, især skovløberen Christen Skræder, som står under skovriderens kommando, og skovrideren selv, som angiver at være hans avindsmand.

Dom: Det bevises, at Tulle Hansen har uforvist i skoven hugget både eg og bøg og givet noget deraf til andre. Han bør betale sine voldsbøder, og hans boslod skal være hjemfalden til kongen, såfremt det ikke kan aftinges mindeligt i henhold til skovforordningens 29. artikel.

155:

Peder Hof videre på vegne af skovrider Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen (se 7/4 på fol. 153) angående beskyldning, at Jens Ibsen har taget skænk for skovhugst. - Tulle Hansen svarede, at som Ole Andersen i Egholt har tilstået, at 4 rdl. på hans vegne er givet, og Kirsten Pedersdatters vidne bekræfter det samme for tilskikkede dannemænd, at de 4 rdl. er afleveret i skovriderens hus, så formoder han at blive frikendt for videre tiltale. - Peder Hof mener, at vidnesbyrdene ikke stemmer med Tulle Hansens snak, og begærer dom.

Dom: Det er bevist, at Tulle Hansen for jægermester Brochdorf og oberforster Hans Arnold Jantzen har beskyldt Jens Ibsen for at have taget 4 rdl. til stikpenge af Oluf Andersen for tømmer og træ, han uforvist skulle have hugget i kongens skov, og ellers ladet nogle bønder af Jordrup køre med risbøge, som ej er blevet straffet, hvilket Jens Ibsen med lovfaste vidner beviser derimod ej det allerringeste enten selv eller hustru eller børn har modtaget stikpenge, skænk eller gave for ulovlig skovhugst, hvorimod Tulle Hansen sit angivende, så vidt Jens Ibsen angår, ej lovgyldigt har bevist. Tulle Hansen bør for sin beskyldning gøre Jens Ibsen en tilbørlig erklæring om 3 uger.

Peder Hof ydermere på vegne af Jens Ibsen begærede dom over Tulle Hansen efter opsættelse den 7/4, ang. at Jens Ibsen skulle have forhindret og opholdt Tulle Hansens varselsmænd. - Dom: Det er ikke bevist, at der derved er tilføjet Tulle Hansen eller Jens Ibsen nogen skade, hvorfor Tulle Hansen frikendes for Jens Ibsens anklage.

155b:

Tulle Hansen (se 10/3 på fol. 135) begærede sine vidner til forhør. Fremlagde en memorial til amtmanden af 4/4 1702, hvorpå amtmandens resolution var skrevet. - Peder Hof androg på vegne af Jens Ibsen, at Tulle Hansen ikke kan anses for en fiskal med en beordring på slet papir. For at Jens Ibsen kan vide sin regres på en så unyttig sag, bør Tulle Hansen stille kaution. - Herredsfogeden kender, at Tulle Hansen kan føre sine vidner, og at han ellers skal rette sig efter forordningen om stemplet papir.

Hans Hansen af Vester Gesten: Omkring pinsedag sidste år kom Jens Ibsen til ham i Knudsbøl skov, som han havde hugget noget træ til hjøldstænger af bøg, og han tog ham og hans vogn med til Verst by ind i skovløber Christen Skræders gård, hvor han lod træet syne. Her aftalte Hans Hansen med Jens Ibsen, at han skulle give ham 4 rdl., hvoraf han straks gav de fire slettedaler i en pung i skovriderenes lomme, og lovede ham derforuden to slettedaler. Fik så lov at køre sin vej hjem. - Det skete altsammen om natten. Og som både bæster med læs og vogn stod i skovløberens gård, skikkede denne en pige til skovrideren, som var til Søren Gregersens, og lod fornemme, om Hans Hansen måtte køre sin vej. Og da pigen igen kom fra Søren Gregersens, hjalp hun Hans Hansen til at få sine bæster ud for vognen. Christen Skræder gik straks om til skovrideren og blev der, og Hans Hansen kørte sin vej med vogn og læs uden videre adspørgelse.

Peder Hof ville føre lovfaste vidner herimod, hvorfor Hans Hansens edsaflæggelse beror, indtil det ses, om Peder Hof kan føre bevis derimod.

Laurids Ebbesen af Refsinghoved: Er aldrig blevet optaget af Jens Ibsen med ulovlig skovhugst. Men engang for ca. 10 år siden fandt Jens Ibsen i hans gård en risbøg til en bjælke. og derfor gav han ham et får — en skæppe boghvedegryn.

Jep Lassen i Refsinghoved: På samme tid fandt Jens Ibsen i hans gård et

stykke bøg til en bjælke, som endnu sidder i hans hus. Og da gav han Jens Ibsen et får og to skp. rug.

Nis Andersen af Egholt blev af Tulle Hansen tilspurgt, om han ikke havde sagt til ham, at Ole Andersen i Egholt havde givet Jens Ibsen 4 rdl. for noget træ, som var fundet hos ham. Han svarede med ed, at han aldrig havde set eller ved, at hans broder Oluf Andersen har givet Jens Ibsen de nævnte 4 rdl. Og om han skulle have sagt det til Tulle Hansen, erindrer han ikke. Thi om så er, blev det kun sagt efter andres snak.

Samme Nis Andersen tilstod på Tulle Hansens spørgsmål, at ved mikkeldags tid sidste år fandt Jens Ibsen nogle hesselveder i hans gård. Skovrideren tog to mænd til sig at se vederne og lod dem lægge på Nis' vogne, som kørte møg ud, og førte vognen til Geising, og siden ville han føre ham proces på, indtil øvrigheden hjalp ham derfra. Thi ellers var hans boghvede på marken blevet stående og hans avling forsømt.

Jens Ibsen svarede, at han aldrig for sin person havde derfor påført Nis Andersen nogen proces. - Nis Andersen svarede, at han blev ej anden proces påført, end han blev af oberforsterens fuldmægtige. Men han gav ikke noget derfor enten til skovrideren eller andre.

Peder Knudsen af Knudsbøl: Var aldrig af Jens Ibsen blevet antruffet med eg eller bøg ulovligt at have hugget og har aldrig givet noget til ham, såsom han aldrig har givet ham lov til noget træ uforvist at hugge.

Jens Thomsen af Knudsbøl: For ca. 3 år siden havde han sammen med sin gårdmand Peder Knudsen hugget en gl. forrådnede eg til staver i deres gårds øde gærder, og da gav han Jens Ibsen for sin part til villighed derfor 1 rdl. - Det kunne Jens Ibsen ikke erindre.

Peder Hof protesterede og mente, de ikke burde aflægge ed. - Tulle Hansen fik tingsvidne.

157:

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen ctr. rytterkonen Anne Dorethe i Egholt ang. brændevinsbrænden og krohold. - Vidner er indkaldt: Hun har brændt brændevin og solgt deraf, dog ikke i sin egen by. - To mænd har på amtmandens befaling været hos hende og forbudt hende at flytte nogen af hendes midler før sagens uddrag. Knud Jørgensen begærede dette forbud kendt ved magt til sikkerhed for bøder. Det blev kendt ved magt. - Anne Dorethe svarede, at hun ikke havde brændt brændevin til noget misbrug,

men kun lidt for at hjælpe sig med sine fattige børns opfostring. - Den forklaring anså Knud Jørgensen for snak, der således af en kvindemund er udfalden. Opsat 14 dage.

157b:

Regimentskriver Jens Duckes broder Hans Ducke ctr. Morten Hansen Foged i Højen ang. hans klage af 16/3 til amtmanden vedr. skiftes holdelse efter hans sal. hustru. Han skal høre sin klage oplæst og derefter vedgå eller fragå den. Hans Ducke spurgte Morten Hansen, 1) hvem der havde konciperet denne klage for ham, og 2) om han vil vedstå alt, hvad der er anført deri. - Svar: Det var en fremmed karl, som han ikke kendte, der skrev klagen for ham. Hvad der er indført deri, vedstår han og fragår ikke. - Hans Ducke vil bevise, at Morten Hansen har angrebet regimentskriveren som en løgner og æreskænder. Han fremlagde skifteforretningen og lod oplæse de poster, der beviste, at Mortens Hansens påstande var forkerte.

158:

Peder Hof har stævnet Tulle Hansen i Knudsbøl ang. uforsvarligt ræveskytteri. - Alle i Knudsbøl skal vidne. Opsat 8 dage.

Tulle Hansen i Knudsbøl ctr. skovrider Jens Ibsen ang. skænk og gave for skovhugst, han har optaget på Vardevejen og ladet dem bortdrage igen, samt de 5 træer, som han for to år siden udviste i Knudsbøl skov. Opsat 8 dage.

158b:

Knud Nielsen af Asbøl ctr. Hans Morten Basses hustru i Skanderup. Se 31/3 på fol. 152. - Opsat 4 uger.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Daniel Phillip Rask ctr. Iver Lauridsen i Øster Gesten, ang. at han imod loven og rytterforordningen har bemægtiget sig besætningen fra en gård i Vester Gesten. - Afdøde rytterbonde Jens Christensens enke af Vester Gesten forklarer: Iver Lauridsen kom ind i hendes gård d. 9/4 og krævede nogle penge, som hun skyldte ham. Hun kunne ikke betale. Hun havde sagt, at hun kun havde 3

bæster og en ko — — bemægtigede sig Jakob Andersen og leverede dem til Iver Lauridsen. Derfor har hun ikke kunnet dyrke jorden. - Peder Jepsen af Vester Gesten: Han har hørt hende sige, at dersom Iver Lauridsen ville have bæsterne til betaling, kunne han tage dem. - Iver Lauridsen svarede i retten, at han endnu har bæsterne, og de skal findes hos ham til stede, om de ellers kan blive levendes. - Opsat 14 dage.

159:

Fredag den 28. april 1702:

Peder Hof på vegne af oberforster og vildtmester ctr. Tulle Hansen ang. ulovligt ræveskytteri. Fører vidner fra Knudsbøl.

Mads Jørgensen: Førrige vinter kom han ind i Tulle Hansens hus og så dér 2 rævebælge hænge i hans stue. Tulle Hansen havde sagt, at han selv havde skudt dem. Mads Jørgensen har aldrig set, at Tulle Hansen har slæbt enten med ådsel eller andet for ræve, men har nok set, at ars (?) havde ligget uden for Daniel Skræders hus, et bøsseskud langt fra samme hus. Har ikke set Tulle Hansen gå med bøsse nogen ulovlige steder.

Jens Hansen: Gik førrige vinter efter jul ned til Tulle Hansen og sagde, at han havde en gammel hest, som ej kunne overleve, om Tulle ville have den. Tulle svarede, han ville give ham en rævebælg. Jens Hansen sagde, han ville have den bedste, men fik dog ingen deraf. Dagen efter lod Jens Hansen begære rævebælgen igen og fik den dog ikke. Men Tulle Hansen fik den gamle hest, lod huden deraf tage og lod den lægge vesten for hans lade ungefær et skud langt derfra.

Jens Thomsen: Førrige sommer, da granderne var forsamlede, da kastede Tulle Hansen en rævebælg til Jens Hansen og sagde, den skulle han have for det helmisse, han fik. Men som hårene var løse på samme rævebælg og gik deraf, så ville Jens Hansen ikke have den. Tulle Hansen havde sagt, at han havde skudt ræven en nat.

Peder Knudsen: Har bare set en rævebælg i Tulle Hansens hus forgangne år. Og ellers døde et føl for Peder Knudsen for ca. 5 år siden. Det lå vesten for Peder Knudsens hus lidt derfra, og da så han vel, at Tulle Hansen gik om aftenen der ved gården med en bøsse. Men Peder Knudsen hverken så eller hørte, at Tulle Hansen skød noget der.

Samuel Nielsen: En aften om vinteren sidste år lå der et ådsel ved

Daniels hus. Tulle Hansen stod i huset og Daniel hos ham og ventede efter en ulv. Tulle Hansen skød et skud af huset, men ramte hverken ræve eller andet.

Daniel Nielsens hustru Kirsten Frandsdatter: Førrige vinter kom Tulle Hansen en nat i hendes hus med to ræve, som han havde skudt, og tog bælgene af dem.

Peder Hof spurgte Tulle Hansen, hvem der havde givet ham lov til at gå med bøsse eller skyde ræve eller andet, og til hvad brug han havde ladet forfærdige sin bøsse for ikke ret lang tid siden i Kolding. - Tulle Hansen svarede, han ikke vidste, det var forbudt at ligge i et hus og skyde en ræv. Hvis han havde vidst det, skulle det ikke være sket. Og den, der siger, han har ladet forfærdige en bøsse i Kolding, bør bevise det. Det lovede Peder Hof at bevise næste tingdag. Han vil også bevise, at Tulle Hansen har villet forføre kongens ryttere og givet dem anledning til at skyde vildt i kongens vildtbane, nemlig Hans Lang og Peter Pfhaf. - Opsat 4 uger.

160:

Se 21/4 på fol. 158. - Tulle Hansen begærede sine vidner til forhør. - Vidner fra Ravnholt:

Jakob Olesen: Førrige vinter ved kyndelmisse kom Christen Olesen af Verst, skovløber, til Ravnholt og sagde, at skovrideren Jens Ibsen havde sagt, at der skulle hugges nogle forfornede ege i Ravnholt lund, som stod i vejen for de - - - Så huggede skovløberen og Jens Nielsens karl 5 stykker ege i samme lund, som var noget udgået i toppen og krogede á 7-8 alen lange, tjenlige til sparrer, som stod imellem de andre unge vækster. Træet blev liggende til henimod påske, da Christen Olesen på vegne af Jens Ibsen ombad Ravnholt mænd at de ville hjælpe med at slinde og skovhugge træet, så grene og kviste kunne komme deraf, og de så ville age ham det hjem til Geising. Egetræet blev så hugget og aget til Jens Ibsens gård.

Jens Nielsen: Da et stykke egetræ lå ved hans gård og Jens Ibsen kom dertil, begærede han at ville have et stykke egetræ i lunden. Så gav Jens Nielsen ham det stykke egetræ, der lå ved gården.

Jørgen Basse af Geising: For 10-11 år siden, da Jens Ibsen boede i Hjarup og Jørgen Basse havde i sin gård nav til 4 hjul og fælge til samme hjulnav. Da Jens Ibsen var blevet skovrider og kom og så hjultræet og larmede ilde med sin mund, så gav Jørgen Basse ham gode ord, begærede hans venskab

og ej ville gerne have nogen godtfolk til uvenner, gav ham og derforuden 1 td. havre og 4 skp. boghvede, hvilket han gav ham, ikke fordi han havde træet i sin gård, men for han ville have venskab med ham og forskånes for tingstævne. Omkring sidste mikkelsdag kom han til Jens Ibsens søn og svend i Geising skov, hvor de havde hugget 3 små bøge på hans skovskifte, som ligger næst ved skovriderens. Han viste dem straks skellet, tog så øksen fra dem og flyede dem den straks igen og sagde, 'Lader nu eders fader gøre, som han selv vil forsvare'.

Tulle Hansen spurgte Jens Ibsen, hvis befaling han havde til at udvise de 5 bøge i Knudsbøl skov for 2-3 år siden. - Peder Hof: Hvad myndighed har Tulle Hansen til at spørge sådant? Og hvis han beskylder Jens Ibsen for nogen ulovlig eller ustemplet udvisning at have begået og det ikke lovligt beviser, da holder Peder Hof Tulle Hansen for en skælm. - Tulle Hansen svarede, at han ikke mente at have forset sig ved at spørge Jens Ibsen, og i øvrigt når Peder Hof har udkældt Tulle Hansen for en skælm, så holder han Peder Hof for det samme, indtil han lovligt overbeviser ham ---

161:

Søren Nielsen af Egholt fører på vegne af sin fader Niels Poulsen vidner angående et stolestade i nørre side af Lejrskov kirke, at det tilhører Niels Poulsens bolig og hans formand der på stedet.

Hans Pedersen af Vrå: Da Rasmus Hyrde boede i det bolig, som Niels Poulsen nu bebor, søgte og stod han undertiden, når han kom i kirke, ind i det andet stolestade næst fra gangen i den karlestol. Hans Pedersen selv nyder gangstadet. Det er den anden stol næst vesten for den nederste bue ved nordre side neden i Lejrskov kirke. Og undertiden når Jens Pedersen, som bebor den søndre gård i Egholt, kom i kirke, stod han uden al hinder eller modsigelse også i samme stol. Og Niels Poulsen, som nu bebor ovenmeldte bolig, har for sin person, siden han kom der at bo, når han har været i kirken, ligeledes uden al hinder eller påklage standen i fornævnte anden stolestade næst ved Hans Pedersen. Men Hans Pedersen ved ikke, om stolen tilhører den søndre gårds beboere særdeles eller Niels Poulsens boligs beboere. Dog har ingen andre ret til at stå i den stol.

161b:

Regimentskriver Rask får kald til at høre ovennævnte tingsvidne.

162:

Rasmus Hansen af Gelballe, et afkald. - Oluf Christensen af Gelballe, Peder Pedersen af Starup og hans hustru Karen Olufsdatter, samt Christen Jensen af Gelballe på egne og hustru Maren Olufsdatters vegne samt Jørgen Nielsen ibidem på egne vegne og på vegne af salig afdød hustru Maren Olufsdatter og deres arvinger, bekendtgør, at som de ved kontrakt af Lejrskov den 13. februar 1702 (som blev læst og påskrevet) har aftalt med deres kære svoger Rasmus Hansen i Gelballe og hans hustru, som skal eje den selvejergårdspart, som tilhørte deres svoger og broder sal. Anders Olufsen. - Rasmus Hansen har idag med rede penge betalt for det, som de kunne tilkomme.

162b:

Oluf Christensen af Gelballe, et aftægtsbrev med svigersønnen Rasmus Hansen. Oluf Christensen har opladt ham den gård, som tidligere tilhørte hans datter Mette Olufsdatters salige broder Anders Olufsen. - Aftægtsydelsen er bl.a. 6 fag hus. Rasmus Hansen og hustru skal arve ham, og han må ikke bortgive noget af det, han nu ejer, til andre uden Rasmus Hansens billigelse. - Aftægtsbrevet blev oplæst og vedstået.

163b:

Ny dato, Fredag den 5. maj 1702?

Knud Jørgensen af Koldinghus på vegne af amtmanden ctr. rytterkonen Anne Dorete - se 21/4 fol. 157 og 158. Fremlagde en attest fra konsumptionsbetjent Gregers Tommesen: Sidste februar havde en rytterkone af Egholt ved navn Anne Dorthe indpraktikeret tvende bimpler brændevin, som begge gjorde en fjerding, her gennem Kolding port. De blev konfiskeret. - Ingen var mødt til svar. Knud Jørgensen satte i rette, at hun skal have sit brændevinsredskab forbrudt og bøde 30 Rdl. samt 6 rdl. i sagsomkostninger. - Opsat 3 uger.

164:

Peder Hof på vegne af Salmon Jakobsen Lund af Kolding ctr. Anders Jessen, substitut til Anst og Gestens menigheder, og hans søn Jes Andersen i Store Anst for deres meget store uhøflighed og skarpe ord, de begge på Anst gade skal have overfuset ham med. De skal bevise deres beskyldning, at han skal have ruineret dem og skilt dem fra timelig velfærd og bedraget dem til at indgå en kontrakt, som var blevet sluttet mellem ham og Anders Jessen på hans datter Anne Andersdatters vegne angående hende og Jakob Salmonsens. - Desuden søger han Jes Andersen for en fyrrebjælke, han uden Salmons vilje og vidende skal have borttaget fra det nye degnehus. - Som vidner er indkaldt nogle folk fra Anst samt slotsfiskeren Peder Nielsen Holm. - Markus Nissen af Bønstrup repræsenterer regimentskriver Rask.

Peder Nielsen Holm: Den 11. april var han med Salmon Lund i Anst, og da hørte han, at Anders Jessen --- kom Anders Jessens søn gående dertil og spurgte, hvad det var for en alarm, og i det samme foragtelig spyttede imod Salmon, slog en hånd i en anden og sagde, Salmon havde skilt dem ved den verdens velfærd, og Jes Andersen sagde til Salmon, hvad han havde der at bestille, thi han skulle blive hjemme og tage vare på klokkerne. Han sagde videre, at det ej skulle komme videre med hans søster og Salmons søn, end som sket var, og den kontrakt, som derom var oprettet, havde Salmon bedraget dem med og med praktiker ført den afsted. - Opsat 14 dage.

164b:

Peder Hof --- kirkeskriveren Jep Jensen i Vester Nebel. - Jakob Steffensen af Seest tilbød at vidne. Hans Svendsen på vegne af Hans Pedersen protesterede og mente, at hans vidne ikke skulle blive anset, såsom hans --- kødelige farbroder --- tilforn har haft Christen Eriksens moders --- til ægte - -- DL 1-13-16. Peder Hof (på vegne af Christen Eriksen og Mads Hansen) svarede, at han har selv ført dette vidne. - Herredsfogeden tilstedte vidnet, dog at det for hvert vidne tydeligt angives, hvor nært vidnet er beslægtet med enten sagsøgerne eller kontraparten.

Jakob Staffensen: --- om de to jordlodder neden for Holmsmark og skovparten. Om skoven vidste han ej at vidne om Hans Pedersen har nogle selvejerrettigheder. De tre stykker jord har upåtalte været brugt af dem, som har beboet Hans Pedersens gård. Jorden ligger i præstens kirkejords lod,

men om det er kirkejord eller ej, ved han ikke. Om skovrettighederne ved han ikke at vidne. Kun at han har givet velvise Anders Hansen penge for svin, når der har været olden. Men om det har været oldenpenge eller brændpenge, ved han ikke.

Peder Pedersen Hjuler og Iver Hansen af Seest: stort set det samme.

Christen Hansen: tilstod at have Mads Hansens og Christen Eriksens søster til ægte.

Markus Nissen af Bønstrup: har Mads Hansens og Christen Eriksens søster til ægte. Ved ikke, at Hans Pedersens gårds beboere havde nogen rettighed til at fælde træ i gårdens ejendomsskov, og da Hans Pedersen fik sit beboende sted, da lovede han Erik Christensen, han ej ville gøre dem nogen fortræd dermed.

Jens Iversen af Søgård: Har hørt ved Hans Pedersens akkord om gårdspartens antagelse, at Hans Pedersen lovede, at han ej skulle gøre dem nogen fortræd dermed.. ---

167:

Salmon Lund, kordegn og klokker i Kolding, har stævnet Iver Christensen, sognefoged i Store Anst og Hans Poulsen og Christen Smed i Store Anst til at afhjemle syn angående degnens beboende gamle hus' brøstfældighed og det nye degnehus' værdi og bekostning. - De har taxeret det gamle hus' vestre ende fra skorstenen og vesterpå, tilsammen 6 fag. Ganske brøstfældigt, aldeles ikke tjenligt til at blive stående. Kunne ikke repareres. Det gamle tømmer kunne højst være 4 slettedaler værd.

På grund af natten opsattes øvrige sager med kald og varsels afhjemling i 8 dage.

167b:

Knud Jørgensen fremlagde en resolution fra amtmanden: Christen Hansen af Seest har ikke efter advarsel turdet eller villet udlevere det på hans iboende gård havende fæstebrev, før end han havde ladet det læse til tinge og derefter taget tingsvidne. Årsagen er formentlig, forsætlig iering af daværende amtskriver Peder Pedersen med udfærdigelse er tildraget, som efter at bemeldte Christen Hansens fæstebrev af mig var accorderet, har han

i stedet for visse åringers frihed for halv ægt indført og med egen hånd skrevet 'hans livstid', hvilket ej nogensinde af mig har været begærende, langt mindre consenteret. Altså ville jeg på kongens vegne hermed anordne og befale, at Christen Hansens fæstebrev herefter ej anderledes regnes, end at han herefter, nu den forundte friheds åringer er expireret, lige ved andre hans naboer skal gøre fuld ægt og arbejde, hvilket sognefogeden, som nu eller herefter vorder forordnet, har at lade være sig efterrettelig, så ingen klage videre derover indkommer.

Lørdagen den 13. maj 1702:

Peder Hof på vegne af Mads Hansen og Christen Eriksen af Seest fremæskede Anders Hansen af Seest til at vidne. - Hvor er de kvitteringer, han har påberåbt sig? Anders Hansen svarer: Mens han beboede den gårdspart, som Hans Pedersen nu bebor, tog Erik Christensen og Mads Hansen kvitteringerne for hvad kontributioner af både den part og deres egne parter blev betalt. - Hvor er adkomster, skøder og andre behørigt breve, hvormed Anders Hansen har haft lovlig hjemmel til at sælge sin gårdspart med fuld selvejerrettighed og frihed både i skov og mark? - Hans Svendsen af Koldinghus amtstue på vegne af Anders Hansen producerede en forskrivningsakkord og overdragelse på gårdsparten dateret Seest d. 21. juni 1665. - Peder Hof mente, at dette dokument ikke kunne agtes for noget lovgyldigt skøde, men kun som en sær forening mellem Anders Hansen og hans broder. - Om Anders Hansen havde andre adkomster at fremvise eller de kvitteringer, han havde påberåbt sig den 24/3. - Anders Hansen svarede, han er født der på stedet, har arvet det efter sin sal. fader Hans Andersen, som også var født der og ligeledes havde arvet det efter sin sal. fader og andre forfædre en efter anden. - Peder Hof mener, han skal bevise sit udsagn med skiftebreve og andre lovgyldige adkomster. Hvor meget har Anders Hansens udgifter været af stedet? Det kan han ikke huske, men han svarer alle udgifter af 3 tdr. htk. foruden landgilden, som er 1 fjd. smør årligt. - Kan han bevise, at sal. Erik Christensen og Mads Hansen har taget hans kvitteringer til sig? - Peder Hof fremlagde attest fra hr. Mads Humlet af Seest d. 5/5 1702. Den blev læst ---- Christen Eriksens lovbudsvidne og skøde --- her af tinget d. 19/5 1693, item Mads Hansens lovbudsvidne og skøde på sin beboende ejendomsgårdspart af 1/7 1692. Endnu sal. Erik Christensens skøde af 9/3 1661 samt sal. Hans Madsens skøde af 12/11

1640. - Endvidere fremlagde Peder Hof en ekstrakt af tingbogen den 20/12 1689 for at vise, hvorledes Hans Pedersen er kommet til sin gård med Erik Christensens og Mads Hansens vilje og minde, og hvorledes han skulle forholde sig dermed efter hans forpligtelse her for retten den 20/12 1689. - Ydermere til demonstration for dommeren og sagens oplysning, hvorledes Hans Pedersens førte vidner har gjort ed, at ingen tvist og trætte før end nu har været ang. de 3 stykker kirkejord, fremlagde Peder Hof en kaldsseddels translation af 12/3 1700. Han spørger igen til Hans Pedersens adkomster til jorden. - Hans Svendsen fremlagde på hans vegne breve og dokumenter: 1) Et lovbydelsestingsvidne af 20/12 1689, 2) et købebrev af 3/12, 3) et skøde af 20/12 1689, 4) en tingbog, hvori d. 25/5 1669 findes indført et synsvidne og deri meldet Seest by, Anders Hansen 1/6 part af en selvejergård, 5) et skiftebrev af 26/2 1680, 6) en kvittering fra forrige amtskriver af 4/1 1702. - Hans Svendsen protesterede imod hr. Mads Humlets fremlagte attest; den er ikke lovgyldig, thi dersom kirken havde fået nogen afgift af den omtvistede jord, da burde det have været ført til indtægt i kirkebogen årligt. Også det fremlagte fæstebrev på jorden skulle have været indført i kirkebogen. Det er dateret 3/1 1700, uoverensstemmende med fæstebrevet og attesten. Og som af hr. Mads Humlets attest fornemmes, at af forn. kirkejord ikkun årligt til landgilde er betalt 4 sk. d. og ingen indfæstningspenge, som samme fæstebrev i sig selv forklarer, desforuden meldes og i samme fæstebrev, at kirken årligt af forn. jord skulle nyde 8 sk. d., hvoraf dessen urigtighed videre kan ses, og om noget deraf skulle være betalt, som hr. Madses attest formelder, må det være sket siden denne proces var begyndt, i mening Mads Hansens og Christen Eriksens sag dermed at bestyrke, hvilket videre ses kan af provstens Anders Hornes attest af 15/3 1762. - Hvad angår Peder Hofs fremlagte adkomster, så vedkommer de kun deres egne gårdsparter. Vedr. en ekstrakt af tingbogen den 20/12 1689, hvor Hans Pedersen skal have forpligtet sig, så ses det, at Hans Pedersen har overholdt sin forpligtelse ---

Kirkeskriver Jep Jensen af Vester Nebel tilstod kald og varsel ang. Seest kirkes tilliggender. - Opsat 4 uger til 9/6.

170:

Thomas Bang på vegne af oberforsteren vil føre vidner ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl om ulovlig skovhugst. - Tulle Hansen protesterer mod varslet, og

det hugne træ var ikke frisk men ganske udgået og forfuleet og kun hugget til rytterens fornødenhed. - Herredsfogeden kender, at regimentskriveren skulle have været stævnet.

170b:

Thomas Bangs sag ctr. Tulle Hansen ang. træ, han har solgt vesterude (fol. 145 og 148), opsat 4 uger.

171:

Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen for hans beskyldning, at Jens Ibsen skulle have taget penge, skænk og gaver for ulovlig skovhugsts forsvigelse og efterladelse. Han har stævnet Laurids Ebbesen i Refsinghoved, Jep Lassen ibidem og Hans Hansen i Vester Gesten til at påhøre vidner om deres egne ord, at Jens Ibsen ikke, som de har foregivet, har modtaget penge eller anden gave for skovhugsts forsvigelse. - På grund af nattens påtrængelse opsættes sagen 8 dage.

171b:

Peder Pedersen Elkjær, ridefoged over Estrupgård, på vegne af sin principal Theodocius Levitzou har stævnet Jakob Andersen m.fl. af Vester Gesten og Catharina sal. Morten Skusters i Store Anst for hvad rugtag de til åbud på kirkens anpart korntiende har lovet og ej betalt. Opsat 8 dage med henblik på mindelig betaling.

Samme har stævnet mænd af Skanderup, Lunderskov mølle, Anst, Geising og Gesten angående kirkejorder. Nogle har ikke taget fæste. Nogle har ikke taget fæste med den begrundelse, at jorden ikke var det værd. Nogle bruger jordene uden at ville være ved det. Opsat 8 dage.

172b:

Vidner i Tulle Hansens sag ctr. Jens Ibsen er ikke mødt. De forelægges at møde næste tingdag.

Fredag den 19. maj 1702:

Poul Gjermandsen er sættefoged.

Tulle Hansen ctr. Jens Ibsen (se 21/4, fol. 156). Begærer, at de af hans vidner, som endnu ikke har aflagt ed, må gøre det.. Dette begærer amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen også. Det er Hans Hansen i Vester Gesten, Laurids Ebbesen i Refsinghoved og Jep Lassen i Refsinghoved. Knud Jørgensen foreholdt dem også at fremlægge den memorial, de for nogen tid siden havde indgivet til amtmanden, med derpå fulgte resolution. De tre mænd beråbte sig på, at sidste tingdag, de var her for at aflægge ed, da gav de memorialen til herredsfogeden Bertel Pedersen, som beholdt den.

Peder Hof formente, at som herredsfogeden på Hans Hansens beretning ej ville tillade enten ham eller de to andre nogen ed, mens de derimod påberåbte vidner --- --- at vidnernes ed måtte bero til herredsfogeden selv kom til stede.

Sættefogeden kendte, at som hverken Tulle Hansen eller hans vidner har den påberåbte resolution at fremvise, og Peder Hof frembyder sine hidstævnedede vidner, så kan Tulle Hansens vidner ikke admitteres til nogen ed, og Peder Hofs vidner kan ikke nægtes, og de skal tages til forhør, så snart kongens sager er forhørt, om dagen det kan tilstrække.

173:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Ducke har stævnet en person ved navn Søren Pedersen, formedelst han den unge og umyndige Karen Jensdatter, som er Hans Niensens kones søsterdatter i Nørre Vilstrup, utilbørligt har voldtaget og æreskændet. Regimentskriveren har ladet ham opsøge og pågribe og nu her for retten ledig og løs fremstille.

Inger Joen Bertelsens vidner: Den 31/4 om aftenen kom Hans Nielsen og Niels Hansen ind i hendes hus og spurgte om hendes mand, sognefogeden Joen Bertelsen. Men som han ikke var hjemme, beklagede de sig for hende, hvorledes den karl Søren Pedersen, som tjente Hans Nielsen, havde beskæmmet hans hustrus søsterdatter, hvilket de ville have regimentskriveren tilkendegivet. Næste morgen kom Hans Nielsen atter igen og ville have Joen Bertelsen op at tale med Karen Jensdatter og høre

hendes ord, at han det for regimentskriveren kunne gestændig være. Men som sognefogeden endnu ikke var hjemkommet, gik hans hustru Inger op til hende, fandt hende liggende syg på sengen og adspurgte hende, hvorledes med hende var tilgået. Da sagde Karen Jensdatter, at Søren Pedersen havde ude i marken kommen til hende, slået hende ned på jorden og der gjort hende skam. Søren Pedersen sagde til hende, at dersom hun ikke ville tie stille eller om hun skreg eller åbenbarede det, da ville han tage livet af hende --- stod op fra hende og gik bort.

Anne Christensdatter: Den 31/4 om eftermiddagen, da hun kom gående i marken, så hun Søren Pedersen og Karen Jensdatter siddende med hverandre i --- mellem de to banker. Så kom Karen Jensdatter imod hende, skreg og klagede sig, bad Anne Christensdatter hjælpe hende og bære hende hjem. Anne Christensdatter spurgte, hvad hun skadede. Hun svarede, at Søren Pedersen havde gjort hende ondt og ville gøre hende værre. Anne Christensdatter bad, hun skulle sætte sig der ned, til hun kom igen til hende, efter hun havde drevet sine bæster noget længere hen. Karen svarede, hun turde ikke, fordi han ville tage livet af hende. Så hjalp Anne hende hjem.

Hans Ducke fremlagde en attest af en nu syg og sengeliggende rytterkone i Vilstrup, Anne Sophia. - Han spurgte Søren Pedersen, om han havde noget dertil at svare. Svar: Han havde intet ondt gjort, og ingen skulle bevise det. - Hans Ducke spørger, om han da ikke kan huske, hvad han havde sagt og bekendt for rytterne, da han sad i arrest i Starup. - Svar: Han havde intet sagt. De kunne spørge rytterne selv.

174:

Hans Ducke ctr. Morten Orle i Jerlev angående ulovligt krohold. Fremlagde et tingsvidne af 18/2 1701. Satte i rette, at hestegildereren Morten Orle bør for sin formastelse lide efter loven. Opsat 4 uger.

174b:

Peder Hof på vegne af skovrider Jens Ibsen fremstillede efter sættefogedens idag afsagte kendelse vidner af Vester Gesten og Øster Gesten.

Jep Nissen af Øster Gesten: Sidste 3. påskedag var han med flere Gesten sognemænd forsamlet i sognefogeden Anders Andersens hus, hvor Laurids Ebbesen og Jep Lassen af Refsing også var. Vidnet hørte, at Jens Ibsen

spurgte samtlige sognemænd, om nogen af dem havde givet ham nogen skænk og gave eller anden villighed for ulovlig skovhugst. De svarede alle nej. Og særdeles Laurids Ebbesen, som svarede, at han aldrig nogen sinde hverken havde begæret eller fået noget træ af ham eller med hans minde, og havde aldrig givet ham noget derfor, hvilket han sagde han ville bekræfte på tinget med sin ed. Så bad Jens Ibsen, de alle ville drages det til minde og give ham det under deres hænder skriftligt, hvilket en del også gjorde, som kunne skrive. Men Laurids Ebbesen underskrev ikke.

Hans Hansen af Øster Gesten: Jep Lassen sagde ligesom Laurids Ebbesen, og da denne ikke ville underskrive, ville han heller ikke..

Hans Olesen af Vester Gesten: Laurids Ebbesen sagde, at han ikke ville underskrive med de andre formedelst et lille stykke træ, som havde været hjemme i hans gård.

Søren Gregersen og Jesper Hansen af Verst: Sidste år ca. en uge før pinsedag kom Jens Ibsen der til byen med Hans Hansen af Vester Gesten, som havde heste og vogn med grøn bøgetræ på vognen, og førte det ind i Christen Skovløbers gård, hvor Søren Gregersen og Jesper Hansen synede læsset, og forbød Hans Hansen at bortdrage med det. Christen Skræder skulle beholde det hos sig. Så gik Jens Ibsen med dem begge om til Søren Gregersens, hvor han blev om natten, og Jesper Hansen gik hjem sent om aftenen. Imidlertid hverken hørte eller så de, at han enten begærede eller fik penge eller andet af Hans Hansen eller gav ham lov til at bortkøre. Men han sagde, han gav ham ikke løs, uden det var givet øvrigheden til kende.

Skovløber Christen Olesen: Det var imod hans vilje, at Hans Hansen tog sin hest og vogn ud af hans gård, mens han var hos skovrideren.

175b:

Anders Hansen af Asbo er efter amtmandens skriftlige ordre sættefoged i følgende sag:

Peder Elkjær, ridefoged på Estrup (se stævнемål af 13/5 på fol. 172) fremlagde kopi af et kgl. skøde til oberst Detlev Brochtorph og arvinger på Anst og Gesten kirkers jura patronatus, tiender, jordegods og rettigheder, dateret København den 7. januar 1699. - Han spurgte Ebbe Clausen og Christen Sørensen, om de, siden de findes indført i det kgl. skøde for kirkejord og de hidtil hverken har villet fæste det eller svare kirkens afgift

deraf, nu ville behage at tage det i fæste og svare kirkens resterende afgifter deraf. De svarede, at de ikke ville fæste nogen kirkejord, fordi de ikke ved at de har noget, eller hvor det ligger. De vil ikke aflægge ed på det, for de har vel hørt, at der findes kirkejord til deres grunde, men de ved ikke, hvor vidt og bredt det er, og de kender ikke skel dertil. De har betalt afgift, til kirken blev solgt for 4 år siden. - Opsat 14 dage.

176:

Peder Elkjær gav nogle andre til sag, fordi de har kirkejord i brug og ikke vil tage den i fæste. En af den fremviste fæstebrev. Christen Jensen af Drabæk mølle ville frasige sig en kirkeager. En del tilbød at tage fæste. Opsat 3 uger.

176b:

Peder Elkjær ctr. Christian Skuster i Store Anst, som bruger et kirkeboel og ikke har betalt afgift i 3 år. Det bebos endnu af Jakob Hansen, som har gyldigt fæstebrev og ikke har afstået boelet. Peder Elkjær mener, at Christian Skusters fæstebrev bør være uden kraft, eftersom afgiften deraf ikke er svaret. - Frands Skuster fremlagde på sin faders vegne et fæstebrev af 20/12 1700 og tilbød at betale alt, hvad resterer. Opsat.

177:

Hans Pedersen af Seest har stævnet Mads Hansen og Christen Eriksen ibidem til opkrævelse af synsmænd vedr. den jord, som de i lang tid har bemægtiget sig. Blandt de opkrævede synsmænd er Oluf Jensen og Søren Mortensen fra Hjarup.

177b:

Hans Tullesen og Søren Tullesen af Lejrskov er stævnet af Tulle Hansen for at vidne, om de nogensinde har givet skovrider Jens Ibsen stikpenge eller gave for ulovlig skovhugst. Det har de aldrig gjort; de har kun givet ham pantpenge for en økse.

178:

Knud Nielsen i Asbøl ctr. Anne Hans Morten Basses (se fol. 148 og 158). -
Dom: Hun har beskyldt Knud Nielsens hus og husets gesinde for at have
aftaget og formindsket fyld og feder af den af hendes dyner, som var i
forvaring i hans hus til pant. Hun skal om 14 dage her for retten gøre
offentlig afbedelse og betale sagsomkostningerne.

178b:

Ny tingdag (26. maj) 1702:

Ridtmester Jens Kaas på Røj ctr. Morten Nielsen i Bække for ulovlig
skovhugst.

179:

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen ctr. rytterkonen Anne Dorete i
Egholt for ulovligt krohold og brændevinsbrænden (se fol. 157, 158 og
163). Opsat 14 dage.

Hans Svendsen af Koldinghus amtstue på vegne af Hans Pedersen af Seest
ctr. Mads Hansen og Christen Eriksen ibidem (se fol. 177). Begærede syns
afhjemling.

1) i Brinkerods fald, 12. ager - tilkom Hans Pedersen.

2) I samme fald den 19. og 20. ager. Tilhører iflg. ekstrakten Hans
Pedersen, men Hans Horskjær og Bertel Hansen vedkendte sig dem. Det
bekræftede de andre bymænd.

3) I samme fald, 27. ager. Bruges af Hans Pedersen. Bekræftet af de
andre bymænd.

4) Ager nr. 111. Hans Pedersen mener, det er hans, men på åstedet har
hans formand Anders Hansen --- har siden været brugt til sal. Erik
Christensens gårdspart.

5) Mosefald, 28. ager: Tilhører Hans Pedersen. Bymændene bekræfter.
Landmålingsektrakten tilskriver Hans Pedersen 2 agre, men han har kun
denne.

6) Gammel Røj, 3 agre. Hans Pedersen påstod, at den mellemste tilhørte

hans gård, da den ligger i hans gårdsparts lod og leje. Mads Hansen har frataget ham ageren og med sin plov fordrevet ham derfra. Så havde Mads Hansen de 2 agre og Christen Eriksen den tredje.

7) Trindvangs fald, 22. ager: Tilhører Hans Pedersen. Christen Eriksen har frapløjet ham mere end 2 alen jord. Det kunne egentlig ikke ses, da synsmændene ikke kunne se den gamle ren, som skulle have været imellem dem.

8) Pudelbjergs fald, 74. ager: Tilhører Hans Pedersen efter landmålingsekstrakten. en del var i brug af Mads Hansen og besået med rug.

Synsmændene aflagde ed på synet.

181:

Fredag den 2. juni 1702:

181b:

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen har stævnet Hans Hansen i Vester Gesten, Laurids Ebbesen og Jep Lassen i Refsinghoved til at aflægge ed på deres den 21/4 givne beretning. Der er stævning til andre vidner, som tidligere har vidnet, samt til skovrider Jens Ibsen. - Jens Ibsen mente, at da der den 19/5 er blevet ført edelige vidner om de tre mænds udsagn, burde det ikke tilstedes de tre at aflægge ed. - Knud Jørgensen begærede, at dommeren ville observere tiden og steden, hvor denne Jens Ibsens påståede tilspørgelse og derefter søgte vidner er sket, og lad være, de her idag hidstævnedes tre mænd, der adskilligt vel muligt i lystigt selskab kan have udsagt, så skulle man vel præsumere, sandhed sig nærmere skulle ytre, når de for en ordentlig ret til sandheds edelige aflæggelse var bleven indciteret. - Jens Ibsen svarede, at han ikke havde begæret nogen samling af Gesten mænd, men var uformodentlig kommet ind til dem i sognefogeden Anders Andersens hus.

Dommerens kendelse: Sættefoged Poul Gjermandsen har kendt d. 19/5, at de tre mænd er frakendt deres ed, og Jens Ibsens vidner var derimod stedt til edsaflæggelse. Heri meldes dog, at Laurids Ebbesen har forbeholdt sig at underskrive den af skovrideren begærede attest formedelst et stykke træ, som fandtes ved hans tørvestak. Derfor kan der ej tilstedes videre eder imod

vidnesbyrdene af 19/5 end Laurids Ebbesens, så vidt det angår dette stykke træ.

Laurids Ebbesen: Da Jens Ibsen boede i Skanderup for ca. 9 år siden, så han et stykke træ i Laurids Ebbesens gård til en bjælke i et udhus. Og da Jens Ibsen larmede ilde, truede og sagde, at han derfor ville tiltale ham, så drog Laurids Ebbesen over til Jens Ibsen i Skanderup og taledede hans minde, gav ham et får, 4 skp. byg og 1 skp. boghvedegryn.

Jens Ibsen mente, at Laurids Ebbesen burde bevise sin beskyldning. Han aflagde ed på, at noget, der var sket for så lang tid siden, kunne han ikke erindre og ved nu intet derom at sige.

Knud Jørgensen mente ikke, denne ed var tilstrækkelig, og at Jens Ibsen måtte aflægge en ren og fuldkommen ed.

De tre vidner tilbød at aflægge deres ed i henhold til stævningen. Det blev ikke tilstedt.

182b:

Sr. Peder Elkjær, ridefoged på Estrupgård (se 13/5 på fol. 172 og 19/5 på fol. 175) satte i rette, at Ebbe Clausen og Christen Sørensen i Geising, som til deres selvejergårde har brugt kirkejord i mange år og ikke har villet være det bekendt eller svare kirkens afgift eller tage jorden i fæste, og de har selv benægtet at de vidste at bruge kirkejord og ville ikke fæste nogen kirkejord, at de bør lide efter forordningen om kirkejords forsvigelse og være ugild. De bør også lide som kgl. mandats overtrædere --- betale den resterende afgift og svare skatter af hartkornet samt betale sagsomkostninger. Opsat 3 uger.

183:

Thomas Bang påmindede Tulle Hansen af Knudsbøl at efterleve den dom, som er afsagt over ham den 21/4 (fol. 154). Tulle Hansen svarede, at han undergav sig øvrigheden og fik at lide, hvad de højgunstigst ville påbyde.

Thomas Bang har stævnet Søren Sørensen i Geising til at høre dokumenter læse og stille vederhæftig kaution for sin gårds beboelse og vedligeholdelse, og ellers lide dom. - Opsat 8 dage.

Jens Sørensen Grøn af Jerlev har stævnet til lovbydelse. - Regimentskriver Jens Ducke fremlagde imod stævningen en stævning til syn på gården. Synsmænd fra Tudved, Høllund og Vesterby blev opkrævet. Han protesterede imod, at der blev givet skøde, idet han havde planer om at få gården tildømt kongen. - Jens Sørensen Grøn protesterede herimod: Ingen afgifter resterer. Han lovbød til 3. ting gården i Høllund, som Thebea von Werden beboede med sin mand Johan Buck. Hans Mortensen Orle af Jerlev og forlovede kæreste fæstemø Anne Cortsdatter Prat af Høllund begærede skøde. De fik skøde i henhold til deres derom gjorte kontrakt af 8/2 1702, som er ratificeret af amtmanden.

185:

Skødet til Hans Mortensen Orle.

186:

Søren Simonsen af Bølling leverede ved tinget 5 ulveunger, der blev ophængt i et træ. Han begærede sin betaling, 1 rdl. for hver.

Fredag den 9. juni 1702:

Regimentskriver Jens Duckes broder Hans Ducke ctr. Søren Pedersen, der er i arrest på Koldinghus, for voldtægt mod Karen Jensdatter i Nørre Vilstrup, der bor hos sin pårørende Hans Nielsen ibidem.

Søren Pedersen blev spurgt, hvor han havde været/tjent tidligere, før end han kom til Nr. Vilstrup. - Svar: Han havde tjent i Holsten, hvor han blev taget af de fyrstelige krigsfolk og måtte være soldat. Kom til Brabrant, til de kom tilbage til Holsten, hvorfra han deserterede til Jylland i Hads herred ved Århus. Her blev han som løsgænger antastet af kgl. hververe og ført til København at være soldat i Prins Christians regiment. Forblev der, indtil regimentet marcherede til Saxen, hvor han blev syg i Mecklenburg tillige med en kammerat ved navn Johan Nicolai og andre syge, som formedelst mangel på vogne blev efterliggende, idet regimentet marcherede videre og officererne havde taget al mundering fra dem. Siden søgte han til Jylland igen og kom til Søren Hansen i Vilstrup, hvor han tjente et halvt år. Derfra til Hans Nielsen ibidem. Han havde ikke pas eller afsked fra nogen. Vidste

vel, at bortrømte soldaters straf var spidsrod.

Han kan ikke nægte, at han tog fat på Karen Jensdatter og lagde hende ned på jorden, formedelst han ville gøre hende skam og voldtage hende, men fik ikke sin vilje med hende. Han var drukken af brændevin, som han havde købt og drukket hos Mikkell Sørensen i Nørre Vilstrup.

Hans Ducke krævede straf. Men da Søren Pedersen ønsker at søge om kongens nåde, er sagen opsat i 4 uger.

187:

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen ctr. Hans Pedersen og Bertel Madsen i Seest for det voldelige overfald, de havde forøvet 25/5 (Kr. Himmelfartsdag) i Jakob Staffensens gård i Seest mod hans svend. Stævning til Søren Hansen i Seest for hans formentlige begåede ransgerning med Jakob Staffensens plovjords borttagelse af hans plov. - Han fremlagde en skriftlig klage fra Jakob Staffensen til amtmanden.

Niels Pedersen, tjenende Jakob Staffensen, anklagede og tilstod, at Kr. Himmelfartsdag om eftermiddagen noget før solens nedgang kom Hans Pedersen, Bertel Madsen og Søren Hansen med flere i Jakob Staffensens gård og ville borttage plovjernet af hans plov, som stod i gården, hvilket Niels Pedersen ville hindre og først ville fornemme, hvad deres mening og forsæt derom kunne være. Og som grandefogeden Søren Hansen da holdt sig til at ville tage plovjernet, begærede Niels Pedersen det måtte forblive, såsom han dermed skulle til smedje om morgenen. Dernæst angreb Bertel Madsen Niels Pedersen med hænder. Så også Hans Pedersen. De trakterede ham ilde med hårgreb, jordskub og anden uførm. Så kom Søren Hansen og Peder Smed Niels Pedersen til hjælp, reddede ham ud af deres hårde medfart og sagde, de måtte ikke slå dem til rette. Niels Pedersen kom løs fra dem, og plovjernet blev borttaget.

Iver Madsen, tjenende Jakob Staffensen: Hans Pedersen med flere af Seest Nederholms grandelav kom ind i gården og ville pante. Så gik videfogeden Søren Hansen og Hans Pedersen ind i stuen og kom straks ud igen. Da sagde Bertel Madsen til videfogeden, at han skulle tage plovjernet. Derpå gik Søren Hansen til ploven og med en sten slog plovjernet løs. --- og bad dem, de ville lade plovjernet være --- betale med penge, hvad med rette var forbudt, hvortil karlen Niels Pedersen svarede, de skulle lade plovjernet være, fordi han skulle i morgen til smedje. Dermed slap Søren Hansen

plovjernet og sagde til de andre, Der ligger det nu. Se I vel til, jeg --- Imidlertid stod Bertel Madsen med et riveskaft i sin hånd og sagde til Søren Hansen, dersom han ikke tog plovjernet, da ville han slå på ham. Så tog Bertel Madsen og Hans Pedersen fat på Niels Pedersen i hans hår og slog ham til jorden. Straks kom Peder Smed og sagde, de skulle lade karlen blive uslagen, fik ham op og hjalp ham løs fra dem. Videfogeden leverede plovjernet til Niels Truelsens stedsøn Mads Jakobsen, hvorefter samtlige forlod gården. - Vidnet Iver Madsen fulgte med op til videfogedens, og som han ej vidste i noget at være skyldige, som skulle pantes for, begærede han, de ville lade ham få plovjernet igen. Han ville udlægge penge derfor. Men de beholdt plovjernet og har det endnu.

Peder Smed af Seest: Som Iver Madsen. Og: Første gang de var kommet ind i stuen og ville tage et tinfad til pant, da sagde Jakob Staffens hustru til dem, de skulle lade hendes tin stå. Ville de pante, så skulle de tage noget ude i gården af karlenes tøj. - Opsat 14 dage.

188b:

Peder Elkjær, ridefoged på Estrup, æskede dom over Jakob Andersen, Hans Olufsen og Knud Andersen i Vester Gesten. - Dom: De skal betale hver deres part af afgifter.

Samme æskede dom over Christian Jensen m.fl. (fol. 176) - Opsat 14 dage.

189:

Peder Hof pva. Mads Hansen og Christen Eriksen af Seest. Fremlægger dokumenter, der skal bevise, at Hans Pedersen ikke har betalt skatter af skovparten eller kirkejordene. - Opsat 4 uger.

189b:

Thomas Bang ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl (fol. 170 og 171). - Opsat 8 dage.

Peder Hof pva. skovrider Jens Ibsen begærede, at Tulle Hansen nu uden yderligere ophold for retten ville fyldestgøre dommen af 21/4 (fol. 155) og

gav erklæring og omkostningers betaling. - Tulle Hansen begærede opsættelse til næste tingdag.

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen (21/4 fol. 157 og 158) ctr. rytterkonen Anne Dorete i Egholt (se irttesættelse fol. 163) ang. ulovlig brændevins brænden og udsælgelse. - Dom: Det er bevist, at hun undertiden har brændt brændevin at sælge, og at hun i to sædeknipper har indpraktikeret gennem Kolding port 2 bimpler brændevin, begge gjorde en fjerding. Hun bør undgælde efter forordningen og betale til straf 20 rdl.

190:

Regimentskriver Jens Duckes broder Hans Ducke lader afhjemle syn på gården i Høllund (se fol. 183) Skoven nord for gården befandtes næsten forhuggen ---

190b:

Oberforsters fuldmægtige Thomas Bang ctr. Søren Sørensen i Geising. Opsat 8 dage.

Peder Hof pva. Mads Hansen og Christen Eriksen i Seest stævner Hans Pedersen til at møde med den matrikelekstrakt, som blev brugt ved marksynet. De 6 synsmænd også stævnet. - Opsat 8 dage.

191:

Fredag den 16. juni 1702:

Thomas Bang pva. oberforster ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl for ulovlig skovhugst. Tulle Hansen svarede, at Morten Nielsens vidnesbyrd, som er eet eneste vidne, ej kan agtes gyldigt. Tilmed formedelst han tjente skovrideren må han agtes for et villigt vidne, og den forforne i toppen udgåede eg, han vidner om, blev ikke savet til lejder, men til fjæle. Og Knudsbøl mænd har rigtigt vidnet, at de lejder ikke blev solgt af Tulle Hansen, men af sal. Hans Sørensen, som var hans formand. - Thomas Bang mente ikke, dommeren burde tilstede Tulle Hansen at aflægge ed. Han var

selv med til at hugge det træ, der blev savet til lejder, og han var med til at føre lejderne til Vittrup, både med egne og med lejede vogne. - Dom: Der vidnes ikke samdrægtigt, så deraf kan ses, at Tulle Hansen er fuldkommen overbevist om i Kongens skove at have hugget noget af det træ, som han har ført vesterud til Vittrup, enten lejder eller andet. Men --- Tulle Hansen frikendes.

191b:

Thomas Bang ctr. Søren Sørensen i Geising (fol. 183 og 190). Han er blevet foreholdt at skaffe kaution, hvis han ønskede at bebo stedet længere. Fremlagde et tingsvidne af 16/9 1701: skovrider Jens Ibsen, som havde kautioneret for ham, havde opsagt sin kaution. Sætter i rette, at han skal have sit fæste forbrudt --- Opsat 4 uger.

192:

Peder Hof pva. Mads Hansen og Christen Eriksen i Seest (fol. 190) æskede ekstrakten. Hans Svendsen pva. Hans Pedersen: Den skal blive fremvist i original, som den er ankommet fra det kgl. rentekammer. Peder Hof vil have Hans Svendsen til at oplyse med numre og tal, hvilke agre det drejer sig om. Men det fremgår af synsrapporten.

192b:

Peder Hof pva. samme ctr. Hans Pedersen (fol. 163) begærer, at Hans Svendsen fremlægger den nye landmålingsmatrikel af 8/5 1688 samt protokol og tingbog for 11/6 1665. Bad om at der blev oplæst. På fol. 63 er indført: Nr. 9: Mads Hansen, Erik Christensen 3 fjd. htk. Nr. 4: de samme to mænd, 3 fjd. 1 album ---

194:

Peder Hof pva. Jens Ibsen fremlægger dom af 21/4 over Tulle Hansen og begærer dens fyldestgørelse. Tulle Hansen fremlægger et skriftligt indlæg (om appel til overretten). Peder Hof kræver, at Tulle Hansen undgælder efter lovens 1-24-14 og betaler sine 3 lod sølv 3 gange og skal være ugild til

at svare i retten mod nogen ærlig mand. Tulle Hansen svarer, at han ikke vidste at have forøvet nogen utilbørlighed, hvorved han skulle søges på æren. Opsat 14 dage.

194b:

Regimentskriver Jens Ducke (fol. 174) ctr. Morten Orle i Jerlev for kornsæd og dets afførelse (se 18/2 1701). - Dom: Han frikendes.

195:

Amtskriver Niels Hansen stævner alle Seest Nederholms beboere til opkrævelse af synsmænd, som skal syne et stk. jord tilhørende Christen Hansens gård, besået med havre. Det er blevet volddrevet af Nederholm mænd med deres hjord. Synsmænd opkræves.

195b:

Peder Hof og Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen af Knudsbøl for hans beskyldning om stikpenge.

Jens Glarmester i Nyby lod til 3. ting fremlyse en brunstjernet marplag og en rødblisset vrinsk hesteplag. Manet er afskåret på hesteplagen, og den er ulvebidt i bag på låret.

Fredag den 23. juni 1702:

Hans Ducke ctr. Thebea von Werden og hendes mand Johan Buck ang. nogle fag hus, som hun i sit enkesæde fra sin iboende gård i Høllund har solgt til hestegildereren Morten Orle i Jerlev. Vidner er stævnet.

Søren Sørensen den ældre af Høllund: Mens sal. løjtnant Cort Prats enke Thebea von Werden sad i enkesæde, da stod der på hendes gårds sted 6 fag hus, som blev nedbrudt og bortført og opsat på det bolig i Jerlev, som Morten Orle nu bebor.

Mikkel Hansen af Jerlev: Havde set, at en af Morten Orles sønner kom kørende fra Høllund med nogle lægter. Havde nok hørt sige, at Morten Orle havde købt et hus i Høllund og flyttet det til Jerlev.

Johan Buck svarede, at huset var borte, før end han kom til Høllund. Og i øvrigt var der på gården overflødig bygning nok.

196b:

Ridefoged Peder Elkjær (fol. 182-183) æskede dom over Ebbe Clausen m.fl. - Opsat 14 dage.

197:

Peder Elkjær ctr. Christian Skuster i Store Anst om det kirkeboel, som Jakob Hansen tilforn har haft i fæste. - Mindeligt forlig indgået med Christian Skusters broder Herman Frands Skuster, så at Christian Skuster årligt skal svare 4 mk. og gøre en Kolding-ægt, når det falder bedst uden skade for ham.

Peder Elkjær (fol. 172 og 176) begærede dom over Peder Jessen m.fl. Opsat.

197b:

Tulle Hansen af Knudsbøl erbød sig at svare imod Peder Hofs og Jens Ibsens stævнемål. Opsat 8 dage.

Knud Jørgensen ctr. Bertel Madsen, Hans Pedersen og Søren Hansen m.fl. i Seest (fol 187-188). Opsat 14 dage.

Fredag den 30. juni 1702:

Iver Lauridsen i Øster Gesten ctr. Anders Pedersen i Refsinghoved ang. hvad sorte lergryder og potter Iver Lauridsen købte og ham betroede at hjemføre til Iver Lauridsens hus,. Det havde Anders Pedersen lovet, men alligevel afhændede han en del deraf på hjemvejen. - Opsat 14 dage.

Peder Hof pva. Mads Hansen og Christen Eriksen i Seest ctr. Hans Pedersen ibidem. Sammenligning af landmålingsekstrakter (fol. 192-193). Opsat.

198:

Peder Hof pva. Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen ang. erklæring. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Ducke ctr. sign. Peder Pedersen på Nygård for 5 mk. 10 sk., som han ved ulovlig exekution har ladet tage fra Jens Godiksen i Spjarup. Opsat 8 dage.

Peder Hof fremstillede tre synsmænd, som har synet et stk. agerjord tilhørende Christen Hansen i Seest og af ham besået med havre, volddrevet af Seest Nederholms kvæg. - Kvæggets ejere havde forklaret, at de havde holdt deres kvæg inde så længe, som de kunne, og de vidste ingen anden vej at drive det til marken. Men Christen Hansen har dog af sin ager efter anvisning, som fuldkommen kunne ses og renen endnu kendt, udtaget til fædrift efter Jakob Staffensens, Christen Eriksens og Mads Hansens begæring og aftale med Christen Hansen, som ville have det i hans minde og ham derfor fornøje, på det han det øvrige skulle frede, fuldkommen 6 alen bredt, da dog samme tillige med det andet skal ved landmålingen være ham tilmålt.

Peder Christensen af Grene Krog lod fremvise og her ved tinget ophænge en ulveunge. Begærede betaling efter kgl. forordning.

Fredag den 7. juli 1702:

199:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. den arresterede Søren Pedersen (fol. 186). - Peder Hof, som af amtmanden er beskikket til forsvarer, beder om udsættelse, for at han kan finde noget til arrestantens forsvar. - Opsat 8 dage.

Hans Ducke ctr. Peder Pedersen på Nygård. Fremlagde en memorial fra Jens Ducke til sessionen med sessionens påtegning samt en attest fra forrige amtskriver Peder Pedersen, at rytterbonden Jens Godiksen i Spjarup uden skyld er blevet exekveret, dateret 26/10 1699. Sætter i retten, at Peder Pedersen er pligtig iht. forordningen af 9/6 1693 --- tredobbelt --- anden

tilbørlig straf. Opsat 14 dage.

199b:

Jens Ducke, regimentskriver ved oberst Legards regiment, forbød enhver at afføre nogen slags afgrøde fra ryttergodset eller at sælge eller bortgive eller på anden måde forvende til købstedmand noget af den udvisning, som årligt gives dem samt ulovlig skovhugst.

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen (fol. 187) ctr. Hans Pedersen, Bertel Madsen og Søren Hansen i Seest. Opsat 3 uger.

200:

Ridefoged Peder Elkjær, Estrup, på den ene side og Ebbe Clausen og Christen Sørensen i Geising på den anden side kundgjorde en mindelig aftale om en kirkeeng, som de har brugt til deres gård uden at have fæstet den. - Ligeledes mindelig aftale med Søren Basse i Geising.

200b:

Peder Elkjær ctr. Christen Svend i Store Anst m. fl.. - Dom: De bruger jorden uden at ville tage den i fæste. De skal tage fæste inden 15 dage eller afstå jorden forsvarligt. Og Knud Andersen skal betale de 3 resterende skp. rug.

Peder Hof pva. Mads Hansen og Christen Eriksen (fol. 189) ctr. Hans Pedersen. Opsat 14 dage.

202:

De 6 synsmænd, der synede de omtvistede agre den 22/5, forelægges at møde den 21/7.

Fredag den 14. juli 1702:

Forordnede meddomsmænd i efterfølgende sag: Paaske Nielsen, Christian

Hansen Randulf, Mads Lauridsen, Anders Lauridsen, Peder Hansen, Jep Knudsen, Hans Pedersen, Laurids Christensen, alle i Jordrup.

Dom over den arresterede Søren Pedersen af Nørre Vilstrup (se fol. 186): Det er bevist, at han med magt har voldtaget den umyndige Karen Jensdatter, og han har selv bekendt i retten, at han i drukkenskab har slået hende til jorden i agt at have sin vilje og skammelig gerning med hende, som han dog efter egen bekendelse ikke skal have nået eller fuldbyrdet. Da Karen Jensdatter nu igen er frisk og før, skal Søren Pedersen for sin grove og dumdristige formastelse, andre til eksempel og afsky, gå på Bremerholm eller i nærmeste fæstning i jern og arbejde hans livstid.

202b:

Peder Hof på vegne af Jens Ibsen har stævnet Tulle Hansen i Knudsbøl til at gøre Jens Ibsen fornøjelse i henhold til dommen ang. hans ulovlige beskyldninger. Opsat 8 dage.

Peder Hof pva. Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen ang. hans krybskytteri med ræve. Opsat 8 dage.

203:

Oberforsters fuldmægtige Thomas Bang ctr. Søren Sørensen i Geising (fol. 183 og 190 og 191). Opsat 14 dage.

Iver Lauridsen af Øster Gesten ctr. Anders Pedersen i Refsinghoved (fol. 197) ang. en del lerpotter og gryder, Iver Lauridsen for nogen tid siden købte af en mand, som havde dem på sin vogn at sælge i Vejen. Anders Pedersen lovede, at han ville følges med manden, som havde gryderne på sin vogn, til Iver Lauridsens gård i Øster Gesten og holde ham skadesløs, at ingen af gryderne og potterne skulle blive bortvendt. Men det fornemmes, at han har solgt en del. Kræver, at han leverer dem tilbage eller betaler for dem samt bøder for sin snedige dristighed. Opsat 14 dage.

203b:

Fredag den 21. juli 1702:

Regimentskriver Jens Duckes broder ctr. Peder Pedersen Bubel på Nygård. Opsat 8 dage.

Hans Ducke har stævnet en del karle, som er rømt fra ryttergodset, sammen med deres fædre eller husbonder. En del af bønderne giver forklaring. Tulle Hansen i Knudsbøl: Hans karl rejste aftenen før, end herredsfogeden og skriveren kom for at antegne det unge mandskab til dragoners indrullering. Da spurgte hans karl ham, om han kunne holde ham fri af dragonudskrivningen, eller betale ham det, han havde tjent. Tulle svarede nej, når han havde udtjent, så skulle han få sin løn. Så sagde karlen, at han så fik blive i sin tjeneste, men samme nat gik han bort fra tjenesten uden Tulle Hansens vilje og viden.

204b:

Hans Ducke ctr. Thebea von Werden med hendes mand Johan Buck i Høllund. Mener, de ikke lovligt har forestået gården, hvorfor selvejerrettigheden skal tildømmes kongen. Opsat til 11/8.

205b:

Peder Hof på vegne af Mads Hansen og Christen Eriksen i Seest (fol. 170 og 189) ctr. Hans Pedersen ibidem. - Dom: De tre stykke rjord er beregnet som kirkejord til Mads Hansen og Christen Eriksen, som også findes anført i den nye landmåligsmatrikel. Herimod bevises, at samme tre stykker jord af alle ulast og ukæret har været brugt til Hans Pedersens gårdspart, som også har betalt til kongen og kirken. Denne skal betale til Mads Hansen og Christen Eriksen, hvad de beviseligt har udlagt for jorden. Vedr. skoven så bør Hans Pedersen nyde sin skovrettighed med første og sidste grøde i de 4 indhegnede haver, som ligger i Seest skov og hører til hans gårdspart. Men da der ikke gøres nogen forklaring om hans anpart i fællesskoven, så kan der ikke tilkendes ham nogen andel deri andet end, hvad hans to gårdmænd samtykker.

206:

Peder Hof på egne og Jens Ibsens vegne ctr. Tulle Hansen. Opsat 8 dage.

Peder Hof på vegne af Mads Hansen og Christen Eriksen af Seest ang. det syn, som er ført på Seest mark. Opsat 8 dage.

Stævning til Hans Hansen i Nygård Brakkerhuse til at vidne om den medfart Mads Lauridsen af Nygård huse har lidt af Peder Pedersen, forpagter på Nygård. Han er blevet taget og henført til at være granaterer. - Opsat 8 dage.

206b:

Fredag den 28. juli 1702:

Amtskriver Niels Hansens fuldmægtige Hans Svendsen ctr. Christen Eriksen, Mads Hansen m.fl. af Seest angående en ager med korn besået, tilhørende Christen Hansen i Seest, som de har voldrevet med deres kvæg. Niels Mortensen, hyrde i Seest Nederholm stævnes som vidne. Christen Hansen har klaget til amtmanden.

På spørgsmål svarer de indstævnede bønder, at de ikke vil vedkende sig den pågældende ager anderledes end, at den forhen har været og, så vidt de ved, fortsat er og skal være deres fortov og uddrift til mark med deres kvæg, når kvæget der skal uddrives.

Hyrden: Noget efter Valborgsdag en mandag morgen befalede hver mand i Seest Nederholm ham at drive deres kvæg ud til mark sydøst af byen, som fortjenen før havde været. Hver mand af Seest Nederholm gik selv for ved hjorden undtagen Mads Hansen og Peder Christensen. Og hyrden drev efter dem med deres fælles hjord og kvæg efter deres befaling langs ad Christen Hansens ager, hvorefter han hver dag samme vej til og fra byen har drevet med hjorden og endnu dagligt der driver.

Christen Hansen tilstod, at Jakob Staffensen, Christen Eriksen og Mads Hansen havde længe før, end han pløjede og såede ageren, begæret af ham, deres kvæg der måtte upåanket drive til og fra byen, de ville give ham vederlag og fyldest derfor.

Hans Svendsen protesterede og mente, at som Christen Hansens irettelagte klage melder på alle Nederholms mænd, og han nu undskylder de

tre, at de tilforn har talet hans minde, så vidt dem kunne ved- --- --- Christen Hansen svarede, at da amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen konciperede klagen og samtlige Nederholm mænd var anført deri, da berettede Christen Hansen, at han selv tillige med de tre ej skulle være deri interesseret. Da sagde Knud Jørgensen, det havde intet at sige, thi når han forfulgte sagen, skulle de uskyldige vel blive forskånet.

Hans Svendsen satte i rette, at da alle Nederholms mænd med deres kvæg har volddrevet Christen Hansens korn, bør de lide efter lovens 6-14-11 og erstatte skaden samt betale voldsbøder. Og Christen Hansen bør uden al videre trængseldrift eller forkortning nyde sin ager --- Opsat 4 uger.

207b:

Hr. Peder Storm, sognepræst til Egtved og Ødsted, har stævnet Peder Jensen i Ødsted og søn Christen Pedersen, som skal fremvise det fæstebrev, som kirkeskriveren har givet ham. - Peder Jensen har afstået sin gård til sønnen, heri noget jord, som er lagt til vins og brøds vedligeholdelse.

Kirkeskriveren har fæstet jorden til en umyndig dreng, skønt præsten er nærmest til at fæste den, hvorfor fæstebrevet bør kendes ugyldigt. Opsat 3 uger.

208b:

Peder Storm har stævnet hyrden Oluf Isaksen ang. hvad skade Peder Storms bøll har lidt under hyrdens varetægt. Mænd af Egtved bevidner, at bøllens baglår er i stykker, og at det er sket i hyrdens varetægt. Det bekræftes af hyrden selv. - Tingsvidne.

Peder Hof på vegne af Mads Hansen og Christen Eriksen af Seest begærede, at den ekstrakt af landmålingsforretningen, som Hans Svendsen har tilholdt sig, nu måtte fremlægges i retten til konference med den, som er underskrevet af konduktør Hegelund, Rentekammeret, da de ikke stemmer overens. - Hans Svendsen svarer, at Hans Pedersens ekstrakt er indleveret i retten og forbliver der til doms fuldfærdigelse. Opsat 8 dage.

Peder Hof og Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen. Opsat til 18/8.

209:

Hans Ducke på vegne af rytterbonden Jens Godiksen i Spjarup ctr. Peder Pedersen på Nygård. Opsat 8 dage.

Amtmandens fuldmægtige ctr. Søren Hansen og hans medfølgere i Seest ang. slagsmål i Jakob Staffensens gård (fol. 187). Opsat 8 dage.

Iver Lauridsen af Øster Gesten (se fol. 197 og 203) ctr. Anders Pedersen i Refsinghoved. - Dom: Anders Pedersen har i sit indlæg selv tilstået at have solgt nogle pottes tilhørende Iver Lauridsen. Han skal --- eller betale.

209b:

Peder Jepsen i Ferup, en lovbydelse. Rasmus Nielsen i Ferup på egne og sin kæreste Karen Pedersdatters vegne, Iver Godskesen af Uhre på vegne af hustruen Maren Jepsdatter, Jens Thomsen af Knudsbøl på vegne af hustruen Anne Rasmusdatter og Poul Hansen af Ferup på vegne af hustruen Maren Rasmusdatter lovbyder til 3. ting lovbyder alle de lodder og rettigheder, de har i 1/3 gård, som Rasmus Nielsen og hans hustru Karen Pedersdatter hidtil har ejet. - Peder Jepsen, barnefødt på gården, og hans trolovede kære fæstemø Karen Nielsdatter begærede skøde. Det blev samtykket af alle. De har modtaget fuldkommen fyldest.

210b:

Fredag den 4. august 1702:

Mads Lauridsens hustru Mette Jesdatter af Nygårds brakkerhuse har stævnet Hans Hansen ibidem til at vidne ang. Mads Lauridsen, som for nogen tid siden mod sin vilje blev taget til at være granaterer. Stævning også til Peder Pedersen, forpagter på Nygård.

Hans Hansen: For nogen tid siden var han med sin daværende nabo Mads Lauridsen på Nygård og tærskede for forpagteren. Da befalede Peder Pedersen, at de skulle tage heste og vogn og rug derpå til læs og køre dermed til Kolding og levere rugen i Johan Paukes hus. Det gjorde de. Da de havde leveret rugen, var der to underofficerer inde, som imod Mads

Lauridsens vilje anholdt ham, at han ikke måtte komme hjem igen eller slippe løs fra dem. Men de sagde, han skulle blive hos dem og være granaterer. Og da han i førstningen ej ville samtykke eller sige ja dertil, da truede og undsagde officererne ham og sagde, det skulle intet hjælpe ham, han enten sagde ja eller nej, de ville binde hænder og fødder på ham og føre ham til Fredericia. Thi de havde alt forud betalt og givet penge for ham, at de måtte tage ham; derfor skulle han følge med dem, såsom Peder Pedersen på Nygård havde taget pengene for ham, og derhos fremviste de en skrivelse fra Peder Pedersen med formelding, at de skulle tage Mads Lauridsen med sig til at være granaterer. Hans Hansen hverken så eller hørte, at Mads Lauridsen havde nogen omgængelse, gemenskap eller selskab med officererne, hvoraf de kunne have nogen fjøelig årsag at tage ham med sig, dersom de ikke havde været udsat og given forlov dertil med forhen oplagt råd ved Peder Pedersens skrivelse, som de fremviste. Da Hans Hansen ville drage bort fra Kolding og han ikke måtte få Mads Lauridsen med sig, da sagde bemeldte --- --- han skulle sige til forpagteren --- at dersom han ville skikke dem de andre --- han også havde lovet dem, så ville de give ham lige så meget for hver af dem, som de gav ham for Mads Lauridsen. Men hvor mange penge det var, sagde de ikke, ej heller vidste Hans Hansen derom at gøre forklaring. Andre, der har overværet episoden, er Søren Sørensen af Dons samt en ung karl, som er Søren Sørensens søstersøn, og en skipper af Kolding ved navn Bendix.

Peder Pedersen var ikke mødt.

211b:

Regimentskriver Duckes sag ctr. Peder Pedersen på Nygård ang. rytterbonden Jens Godiksen opsat 8 dage.

Fredag den 11. august 1702:

Jens Duckes broder Hans Ducke begærede opnævnt synsmænd til at vurdere 2 heste med vogn og høet på vognen, som han havde til stede uden for tinghuset, og som er blevet optaget på ryttergodset formedelst ulovlig afførsel fra ryttergodset. Vognen tilhører Mikkell Danielsen i Kolding. To mænd taxerer vognen med hø og heste.

212:

Regimentskriveren pva. Jens Godiksen ctr. Peder Pedersen på Nygård (se fol. 198). Opsat 14 dage.

Samme ctr. Johan Buck og hans hustru Thebea von Werden og Jens Grøn i Høllund samt Morten Orle og Hans Mortensen Orle angående gårdsparten i Høllund. Opsat 14 dage.

Sr. Peder Pedersen Elkjær, ridefoged på Estrup og Skodborghus, har stævnet regimentskriver Andreas Rask til Visselberg til syns opkrævelse. Synsmændene skal syne noget jord og vurdere, om det kan have nogen føjelighed, at det er grandejord. Samtlige Store Anst beboere er stævnet. Det drejer sig om et hus på kirkens grund og fortov, som beboerne har bemægtiget sig og ladet bebo af byens fæhyrde. Det skal bevises, at det aldrig tilhører byen eller er grandegade. Og de ved allesammen, at deres hyrdehus af alders tid har stået på et andet sted i byen. - Stævning til hr. August Richter i Gamst, om han har noget at svare på sine tjeneres vegne. Synsmænd opkræves.

213:

Fredag den 18. august 1702:

Ridefoged Peder Pedersen Elkjær erbød sig i retten at svare på stævнемål fra Knud Jørgensen på Koldinghus for at svare på vegne af hr. Anders Horne. Knud Jørgensen er ikke mødt.

Hr. Peder Storm sag ctr. Peder Jensen i Ødsted opsat 8 dage.

Postmester og toldkontrollør Hans Lund af Kolding har stævnet alle Seest sognemænd for 10 rdl., som han har udlagt for dem. Specielt stævnes Mads Simonsen, Niels Troelsen, Jes Kjær og Johan Hansen, som på alle sognemændenes vegne lovede, da der blev skrevet for dem til København, at de ville svare ham hans omkonstning. Hans Lund tilbyder sin ed på, at han har udlagt pengene for dem i København. Opsat 3 uger.

213b:

Ridefoged Peder Pedersen Elkjær (se fol. 212) ctr. Store Anst beboere. Fremstillede synsmændene, der har synet huset ved kirken. Der gøres meget nøje rede for, hvor tæt huset ligger ved kirken, og hvordan det ligger i forhold til en grøft uden for gærdet. Huset har 9 fag, hvoraf de 4 fag er med orm (?) og skorstenen af ler. De andre 5 fag er til fodring, tørv, kvæg og deslige. - En del af bymændene har berettet, at de 4 fag i nørreenden er for nogle år siden til et skolehus, men bebos nu af fæhyrden. Hans rette hyrdehus er for nogle år siden afbrændt, hvor det af alders tid havde stået. - Peder Elkjær bad de tilstedeværende Anst bymænd om at fremlægge deres adkomster og tilbød mindeligt forlig. - Markus Nissen af Bønstrup mødte for regimentskriveren som forsvar for bymændene; mener, det bør bevises, at huset tilhører kirken. Opsat 4 uger.

214b:

Fredag den 25. august 1702:

Hans Ducke ctr. Johan Buck og hans hustru Thebea von Werden m.fl. (se fol. 204-205, 212). Æskede dom.

215:

Samme ctr. Peder Pedersen på Nygård vedr. Jens Godiksen. Sagen er forligt, så at næste tingdag af Peder Pedersen til Jens Godiksen eller regimentskriveren --- betaling.

215b:

Hans Ducke ctr. Johan Buck m.fl. - Peder Mortensen Orle af Jerlev fremlagde på vegne af sin broder Hans Orle et husbondholds-brev af sessionen i Vejle d. 18/8. - Opsat 8 dage.

Hans Ducke ctr. Mikkel Danielsen i Kolding, som har afført afgrøde af ryttergodset fra Nygård, hvorfor hans heste og vogn med hø blev optaget. - Zonnichsen af Fredericia mødte og protesterede på vegne af både Peder

Pedersen, forpagter på Nygård, som selv var nærværende, og Mikkel Danielsen. Mente ikke, det var gået lovligt til med konfiskationen. Peder Pedersen tilbød at stå inde for regimentskriverens lovlige præentioner og erklærede, at Mikkel Danielsen havde fuld hjemmel til høet, idet han fjernede det med Peder Pedersens samtykke og har købt og betalt det. Mente ikke, at Nygård kunne sammenlignes med en gemen ryttergodsbondegård, men at sagen skulle vurderes efter forpagtningsbrevet. Kræver det konfiskerede tilbageleveret med en erstatning på 1 rdl. pr. dag. - Hans Ducke lovede at fremlægge sessionens forklaring på Peder Pedersens kontrakt. Opsat 8 dage.

217:

Hr. Peder Storm ctr. hyrden Oluf Buck. Opsat 8 dage.

Ligeledes hans sag ctr. Peder ---.

217b:

Christen Hansen af Seest --- ageren med havre (se fol. 206-207). Opsat 8 dage.

Skovrideren i Brusik og Jerlev herred Berendt Ring lod afhjemle skovsyn.

219b:

Fredag den 1. september 1702:

Amtskriver Niels Hansens tillysning til auktion over kgl. beholdne og besatte gods i Koldinghus amt den 25. september.

Hans Svendsen på vegne af Christen Hansen af Seest æskede dom. Knud Jørgensen på de indstævnedes vegne: Driften, hvor kvæget er blevet drevet, har af alders tid været forte og fællesdrift. Og Christen Hansen har ikke holdt lukkelse.

Vidner: Altid når Kraghøj fald og indtægt har været med korn besået og Seest Nederholms kvæg har skullet haft drift og fortov til mark og

græsningen sønden og østen ud af byen, har der hvert år været drift ad Trindvangs fald sønden om --- og det uden al last og klage --- og ved ikke, at Christen Hansen eller hans formænd har fået noget vederlag derfor. - Opsat 14 dage.

221:

Knud Jørgensen har stævnet hr. Anders Horne i Nagbøl angående to personer af Maren sal. Iver Tullenses familie i Skanderup i seneste folkeskats mandtal, han skal have udeladt og fordulgt. Stævning til Maren sal. Iver Tullenses med samtlige husgesinde at vidne og til Niels Kielde og Hans Ulf i Skanderup samt Niels Gregersen.

Disse tre vidner: Da der sidst blev gjort mandtal ved midsommers tid, havde Maren i sin husstand 1 svend, 1 pige og 2 sønner, begge sønner over 15 år: Hans og Mads Iversen. - Dette bekræftes af den ældste søn. Opsat 4 uger.

221b:

Hans Ducke ctr. Mikkel Danielsen (se fol. 215-216). Fremlagde regimentsskriverens skrivelse til det kgl. kommitterede i sessionen med resolution, hvormed han vil bevise, at Nygård er udlagt til rytterhold og at forpagter Peder Pedersen skal besidde gården efter lov og forordning. Opsat 14 dage.

222:

Hans Ducke begærede dom over Johan Buck i Høllund og interesserede. - Dommen indføres næste side.

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Peder Jensen af Ødsted. - Peder Jensen fremlagde fæstebrev af 23/2 1667. - Dom: Det omtvistede stykke kirkejord, som Peder Jensen har haft i fæste, er afstået af ham til hans umyndige søn Christen Pedersen, og kirkeskriveren skal have givet fæstebrev derpå, hvilket dog ikke er blevet fremvist, og heller ikke konfirmeret af kirkens forsvar. --- --- Det bør regnes for u-udgivet og magtesløst, og jorden kan igen bortfæstes.

222b:

Dommen, som blev afsagt på forrige side ctr. Jens Buck og andre interesserede: Det er bevist, at Johan Bucks og hustrus selvejergårdsparts skov i Høllund er forhugget og bygningen brøstfældig, samt at der i Thebea von Werdens enkesæde blev bortført 6 fag hus. Hvorimod er i rette lagt lovbydelse og skøde efter lovligt stævnemål, som beviser, at gården er solgt til Hans Mortensen Orle og hans fæstemø Anne Cortsdatter Prat, som er Thebea von Werdens datter. De har fået husbondholds brev af sessionen. Det bevises ikke, at regimentskriveren har billige prætentioner til at få underkendt gårdens selvejerrettighed. Det i retten udstedte skøde og sessionens husbondholds brev bør stå ved magt, og gården skal fortsat være selvejergård.

Fredag den 8. september 1702:

223:

Peder Hof pva. oberforsteren ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl ang. krybskytteri med ræve. Opsat 14 dage.

Peder Hof på vegne af postmester Hans Lund (se fol. 213) ctr. Seest bymænd ang. hans udlæg i København. Opsat 14 dage.

Nis Pedersen af Vork fremlagde en kontrakt. Han afstår sin halve ryttergård til svigersønnen Niels Pedersen og hans forhåbende fæstemø Mette Nisdatter, der forpligter sig på visse aftægtsydelser. - Niels Pedersens fader Peder Hansen af Jordrup, Jes Pedersen af Ravning, Mads Nielsen i Vork og Laurids Nielsen i Oustrup er medunderskrivere.

224:

Fredag den 15. september 1702:

Oberforsterens fuldmægtige Thomas Bang ctr. Christen Paaskesen i Knudsbøl for ulovlig skovhugst. Opsat 14 dage.

Thomas Bang stævner Hans Hansen i Vester Gesten til synsforretning.
Opsat 14 dage.

224b:

Thomas Bang stævner Knud Hansen i Vrå for ulovlig skovhugst. Opsat 14 dage.

Jens Duckes tjener Rasmus Vinter ctr. Mikkel Danielsen i Kolding (se fol. 221-222). Opsat 14 dage.

Hr. Storm Jensen i Egtved stævner Thebea von Werden med hendes mand Johan Buck for resterende lånekorn og tiende samt Thomas Sørensen, nu tjenende Bertel Nielsen i Rugsted, for resterende tiende, mens han boede i Ris. Opsat 3 uger.

225:

Peder Pedersen på Nygård har stævnet Mads Iversen og hans svend Gravers i Ågård, sal. kaptajn Benfelds enke med hendes to svende, item Jep Olesen og Christen Pedersen soldat for vold og overlast, som er vederfaret Peder Pedersen sidste fredag på Ågårds gods. Også stævning til fru kaptajn Benfelds og vangvogteren i Ågård angående nogle af Peder Pedersens svin, som er blevet indtaget.

Christen Hansen af Seest begærede dom i sagen om volddrift. - Dom: De indstævnedede frikendes. Men de skal til Christen Hansen betale det ødelagte sædekorn, fordi det ikke i rette tid blev ham forbudt at pløje og så jorden.

226:

Ridefoged Peder Pedersen Elkjærs sag mod Store Anst bymænd opsat 8 dage.

Fredag den 22. september 1702:

Knud Jørgensen er stævnet af Anders Horne i Nagbøl, men da han er tilsagt at møde på Nørvang-Tørrild herredsting i morgen, beder han om at få sagen foretaget først. - Det afviser postmester Hans Lund og ridefoged Peder Elkjær.

226b:

Postmester Hans Lund ctr. Seest bymænd (se fol. 213 og 223). Seest mænd er ikke mødt. Det tilstedes Hans Lund at aflægge sin ed. - Dom: Postmesteren har aflagt ed på at have udlagt for Seest mænd 10 rdl. i København. Dem skal de betale samt 4 rdl. i omkostninger.

227:

Peder Elkjær på vegne af hr. Anders Horne af Nagbøl ctr. Søren Pedersen i Gelballe for resterende tiendekorn. Opsat 14 dage.

227b:

Peder Hofs sager mod Tulle Hansen om ræveskytteri og erklæring til ham selv og Jens Ibsen opsat 14 dage.

Ridefoged Peder Elkjær (fol. 212) ctr. Store Anst bymænd. - Opsat til lørdag den 30/9.

228:

Peder Elkjær har på vegne af hr. Anders Horne stævnet Knud Jørgensen på Koldinghus til at påhøre vidner om den vrang angivelse, som af Hans Iversen på Skanderupgård i Skanderup kirke i menighedens påhør onsdag efter Hellig Trefoldigheds søndag er begået, idet han to personer ved folke- og familieskattens fortegnelse på sin moders vegne har fordulgt at angive, alligevel han til rigtig angivelse, såsom han dertil selv ville svare efter øvrigheds befaling, er blevet alvorligen både af prædikestolen og for alteret nogle gange advaret.

Samme har stævnet mænd af Skanderup, Dollerup, Nagbøl, Lunderskov og

Gelballe til at vidne om samme sag. Hans Iversen på Skanderupgård er stævnet til at påhøre vidner. Men han aflægger også selv forklaring: Deres præst har hver gang både af prædikestolen og for alteret formanet, at enhver i sognet rigtigt skulle angive deres folk og familie. Da skatten blev indrettet for juli termin, da stod han som søn af Maren sal. Iver Tullesen selv personligt til stede og angav en svend og en pige. Han angav ikke sig selv og sin broder, fordi han ikke vidste, at de skulle angives, formedelst de var deres moders sønner og rette ejere for hendes og deres gård, og vidste ej heller tilforn at være angiven eller skreven. - Knud Jørgensen spørger: Kunne præsten da ikke se ham? - Jo. - Kan han fuldkommen sige, at han og hans broder ikke tidligere er skrevet i mandtal? Kan ikke egentlig erindre det. - Havde han ikke hørt, at når præsten advarede sognefolket om rigtig angivelse, de jo svarede alle endrægtigt og lydeligt ja? - Han kunne ikke nægte, at han havde hørt en del af sognemændene svarede ja, men han vidste ikke, hvor mange. Og han vidste ikke af, at nogen af dem forsætligt havde tiet stille for dermed at føre præsten i skade. Han har heller ikke selv haft i sinde at føre præsten i fortræd. Ønsker at holde ham skadesløs.

Sognemændene: Præsten har advaret om rigtig angivelse både på prædikestol og fra alter, hvortil de alle og enhver, som var til stede har svaret ja. Ved mandtallet spurgte præsten enhver, hvor mange folk de havde at antegne, og når efter deres angivelse var skrevet, tilspurgte han enhver atter igen, om de ingen flere folk havde at angive. Da svarede de dertil nej.

230b:

Lørdag den 30. september 1702:

Læst forordning om kornskatten for 1703.

Hans Ducke får dom over Mikkell Danielsen for ulovlig afførsel af grøde fra rytterdistriktet: Nygård er i krigsjordebogen anført som ryttergård og inddelt til rytterportioner. Mikkell Danielsens heste og vogn med hø skal være hjemfalden til kronen og skrives til indtægt på kronens regnskab med fradrag af regimentskriverens omkostninger. - Mikkell Danielsen kan søge sin regres hos den, der i retten har påtaget sig sagen.

231:

Knud Jørgensen ctr. hr. Anders Horne. Opsat 14 dage.

Knud Jørgensen stævner Anders Hansen i Asbo til synsforretning angående kronens øde jorder på Asbo mark. Afhjemles næste tingdag.

231b:

Peder Elkjær ctr. Store Anst mænd. Opsat 14 dage.

Skovfoged Laurids Christensen af Skærup har stævnet Mads Lauridsen i Ødsted og Jep Pedersen i Amnitsbøl for ulovlig skovhugst. Peder Skovløber i Rugsted krat og Poul Skovløber i Starup skal vidne. - Peder Skovløber har været med skovrider Berendt Runge i en skovhave ved Vingsted mølle tilhørende Mads Lauridsen. Der fandt de 122 tilhugne bøgelægter á 3 alen lange. De blev taget på en vogn og kørt til Peder Bundes gård i Ødsted. Peder Skovløber ved ikke, om lægterne er hugget i samme skov. - Mads Lauridsen nægter at have hugget lægterne. - Poul Skovløber har for 4 uger siden været med skovrideren og skovfoged Hans Jensen i Amnitsbøl skov og så der en eg, der var sat ild til. Den var grøn i toppen, men hul forneden. Derhos stod Jep Pedersen i Amnitsbøl. Han sagde, at egen stod på hans egen selvejerskov i hans enghave.

232:

Markus Nissen af Bønstrup pva. regimentskriver Andreas Rask har stævnet en del mænd og karle vedr. at nogle har forladt ryttergodset uden pas og afsked, siden forordningen om dragoners udskrivning er forkyndt. Opsat 14 dage.

232b:

--- stævнемål den 15/9 --- Peder Pedersen --- rytterbønder. Opsat 8 dage.

Fredag den 6. oktober 1702:

Knud Jørgensen fremstiller synsmænd (fol. 231). De har været på Asbo

mark og synet besåede marker tilhørende øde gårde i Asbo. Knud Jørgensen spurgte Anders Hansen, hvor meget af jorden han havde i brug. Svar: 3-4 stykker af det besigtede. Har ikke vidst, om det egentlig var af de øde gårde, og har derfor dyrket dem som sine egne. Jorden har haft gavn af at blive dyrket og er vel gødet. Skulle han have forset sig dermed, bad han ydmygt om forladelse.

233:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Claus Sellerman ctr. de mænd og karle, der har forladt godset uden pas og skudsmål iflg. forordningen. Der nævnes en række navngivne personer (en del fra Slavs herred). Stævningen er påtegne af en enkelt bonde, der forklarer, at karlen har forladt ham uden hans vidende. Opsat 13/10.

234:

Rasmus Jensen Degn i Egtved pva. hr. Søren Jensen ctr. nogle skyldnere. Opsat 14 dage.

234b:

Fredag den 13. oktober 1702:

Regimentskriver Anders Rasks sag vedr. de undvegne unge mænd (se fol. 233). Her nævnes dem fra Slavs herred:

Christen Lassen af Slav: Hans forrige karl Christen Christensen var stedet at tjene ham til Mikkelsdag 1702, dog med den kondition, at om han imidlertid ved ægteskab til bopæl kunne vorde forsynet, skulle han være fri af tjenesten. - Christen Christensen mødte selv og svarede, at han straks efter nytår sidst tog fæste på ½ gård i Plovslund af kaptajn Geislers gods, hvor han endnu bor med hustru. Han fremviste hverken fæstebrev eller afsked fra ryttergodset.

Morten Sørensen af Klink: Hans forrige tjener Oluf Jensen, født på kannikegodset i Vorbasse sogn, tjente ham fra Mikkelsdag 1701 til årsdagen derefter, drog så derfra til Heinsvig sogn og tjente Christian Felix på en gård under amtstuen. Vidste ikke, at karlen var forsynet med noget pas fra

amtmanden.

Christen Madsen af Almstok på vegne af sønnen Mads Christensen: Sønnen har fæstet ½ gård af borgmester Christoffer Carstensen i Ribe i Adserbøl.

--- Peder Nielsen i Skødebjerggård --- skulle være i tjeneste til Mikkelsdag, men drog uden pas og afsked af tjenesten før Sct. Hansdag.

Vidnesbyrd om karle i Kragelund, Bække, Lejrskov, Nagbøl, Horskær, Anst og Glibstrup. I Lejrskov er det herredsskriver Bartram Pedersens karl, det drejer sig om. Han skulle have tjent ham til Mikkelsdag, men rømte uden pas og afsked fastelavns søndag efter at have fået af sin løn 2 rdl.

236b:

Hans Ducke ctr. Peder Pedersen på Nygård ang. den skade, som han har tilføjet rytterbønderne sal. kaptajn Benfelds enke, Mikkal Pedersen og Mads Iversen, alle i Ågård ved deres småkræs ihjelskydelse samt hans kvægs beskadigelse på deres korn. Han har den 8/9 med hug og slag overfaldet enken i Ågård samt Mads Iversen og hustru med to medhavende personer, som uden tvivl var soldater. - Stævning til vidner og synsmænd. Opsat 3 uger.

237:

Jens Christensen af Skodborghus på vegne af ridefoged Peder Pedersen Elkjær ctr. Store Anst bymænd, se fol. 231. Opsat 14 dage.

Fredag den 20. oktober 1702:

Hr. Søren Jensen i Egtved får dom i sagen ctr. Thebea von Werden og hendes mand, forhen boende i Høllund, for restancer. - De skal betale.

237b:

Sammes sager ctr. Thomas Sørensen, nu tjenende i Rugsted, og Jens Godiksen i Spjarup med flere er opsat i 3 uger.

Eskel Jensen i Dollerup, en lovbydelse. Gertrud Pedersdatter sal. Jakob

Andersens af Nagbøl med lavværge Jep Buck den yngre af Nagbøl og hendes søn Anthoni Jakobsen sammesteds på egne og samtlige søskendes og medarvingers vegne samt Oluf Buck af Skanderup og Hans Jensen af Møsvrå, skovfoged, på Jens Jensens vegne af Lilballe, som er fornævnte børns oldefædres broder, lovbød til 3. ting en gård i Dollerup med jorder i Nagbøl og Dollerup, så vidt de har tilhørt sal. Jakob Andersens børns og arvingers farfar Anders Jepsen i Nagbøl. - Eskel Jensen af Dollerup og trolovede fæstemø Sidsel Madsdatter af Hjarup begærede skøde.

238b:

Skødet til Eskel Jensen og fæstemø på gården i Dollerup, som sidst tilhørte sal. Anders Jepsen i Nagbøl og sal. Peder Iversen.

239b:

Mageskifte mellem Gertrud Pedersdatter sal. Jakob Andersens i Nagbøl ned lavværge Jep Buck den yngre på den ene side og Eskel Jensen af Dollerup på den anden side. Slægtningene har givet samtykke.

240:

Fredag den 27. oktober 1702:

Skovrider Jens Ibsens sag ctr. Tulle Hansen i Knudsbøl vedr. erklæring, erstatning og beskyldning opsat 14 dage.

240b:

Ridefogeden på Estrupgård og Skodborg ctr. Christian Garp og Jens Thomsen i Geising ang. tiende og Christian Garps fæstebrevs indfrielse. - Christian Jensen i Geising mødte og betalte til ridefogeden for sit fæstebrev på brugende kirkejord og lovede at betale de 4 skp. havre og 6 sk. til stemplet papir samt at levere en bistok på Skodborghus i kube. - Jens Thomsen bekræftede, at han sidste år ikke havde mere end 3 bisværme til opskrift i tiende og sidste år 5, i alt 8. Véd ikke, hvordan præsten eller hospitalsforstanderen i deres tienderegister havde opskrevet det.

Peder Hof har på vegne af Store Anst bymænd stævnet ridefoged Peder Elkjær til at påhøre vidner om huset ved Anst kirkegård. - Før svenskernes indfald efter det kejserlige indfald da boede der en smed i det hus, som Christian Skræder nu bebor, og han havde sit smedjehus og esse næst op til kirkegårdens stenmur og dige, som nu bebos af byens hyrde. Men om huset tilhørte granderne eller ej, vidste vidnet ikke. - Efter at smedehuset var blevet øde, blev det af Anst bymænd opbygget til et skolehus --- der blev ikke brugt den ringeste skilling af kirkens penge til opbygningen. Opsat 8 dage.

242b:

Ridefogeden --- efterlyser tvende karlspersoner --- af Maltbæk og Fæder Pedersen --- undveget fra Estrup stavn.

Laurids Christensen af Skærup, skovfoged, ctr. Mads Lauridsen i Ødsted og Jep Pedersen i Amnitsbøl for den skade som er set at være forøvet i deres gårdes tilliggende. Opsat 14 dage. **Fredag den 3. november 1702:**

Proklama fra amtstuen om Hjortlund boel i Omme sogn og Nollund Kloster i Grindsted sogn, som skal stedes til auktion den 19/11.

Adser Nielsen af Vejen på vegne af ridefoged Peder Elkjær ctr. Store Anst mænd. Begærede dom. - Dom: Huset tilkendes Anst bymænd, der også skal have godtgjort sagsomkostningerne ved denne unødvendige proces.

243b:

Christen Clausen af Øster Gesten har stævnet Thyge Mikkelsen i Vester Gesten til syn angående, hvad der skal være frapløjet Christen Clausen af hans jord og den deri såede rug.

Fredag den 10. november 1702:

244:

Forordning om fallenter (?).

Skovrider Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen. Opsat 14 dage.

Skovfoged Laurids Christensen ctr. Mads Lauridsen i Ødsted og Jep Pedersen i Amnitsbøl. Opsat 14 dage.

Fredag den 17. november 1702:

Regimentskriver Jens Duckes broder Hans Ducke ctr. Peder Pedersen på Nygård, at han har overfaldet rytterbonden Mads Iversen med hug og slag og taget ham fra sin frelse uden sit hus.

Peder Pedersen har supplikeret sagen til kommissæerne, fordi har haft travlt med sine resterende regnskabs rigtighed, og beder om udsættelse en måneds tid, til kongens befaling til kommissæerne foreligger. Det kalder Hans Ducke for udflugter. Sagen har verseret allerede 5 uger.

Vidner fra Ågård: For ca. 8 uger siden kom Peder Pedersen ridende ind i Mads Iversens gård i Ågård og havde soldater med sig til fods. Mads Iversen kom ud og sagde, "Velkommen, hr. amtskriver". Peder Pedersen gik foran ind i huset og sagde, "Mads Iversen, kom ind med, thi jeg har noget at tale med eder". Mads Iversen fulgte med ind. Inde spurgte Peder Pedersen om, hvor de svin var blevet af, som på Nygård var indtaget. Mads Iversen svarede, at han ikke vidste det. Så slog Peder Pedersen på Mads Iversen med sin kæp, og de to medfølgende soldater holdt ham. Så kom Mads Iversens hustru imellem og sagde, at Peder Pedersen ikke skulle slå hendes mand. De to soldater tog ham ud i gården og ud på gaden, indtil de kom for kaptajn Benfelds enke. Hun sagde, at Peder Pedersen ikke skulle slå Mads Iversen. Han svarede, "Hvad siger du, din --- --- Så red Peder Pedersen hen og slog hende med sin kæp både på hoved og arme.

Peder Pedersen blev spurgt, hvem de to soldater var. Det vil han svare på, når den kongelige befaling er kommet. Hans Ducke beder dommeren om at pålægge ham at svare. - Opsat 4 uger.

247b:

Peder Hof på vegne af Peder Pedersen på Nygård har stævnet regimentskriver Jens Ducke til at forhøre, hvorledes man har forholdt sig

med Nygårds afgrøde både i nuværende og forrige regimentskrivers tid. - Dommeren vil ikke stede vidnerne til forhør, medmindre det lovligt bevises, at samtlige, som det vedkommer, er stævnet.

248b:

Hans Ducke tilstod, at regimentskriveren er stævnet af Peder Hof og Jens Ibsen angående den over Tulle Hansen afsagte dom.

Hr. Storm Jensen i Egtved ctr. Jens Godiksen i Spjarup for gæld.

249:

Fredag den 24. november 1702:

Skovfoged Laurids Christensen af Skærup ctr. Mads Lauridsen i Ødsted og Jep Pedersen i Amnitsbøl. Sætter i rette, at Mads Lauridsen skal sige, hvem der har hugget de 122 bøgelægter eller selv bøde derfor. - Dom: Mads Lauridsen er ikke i ringeste måde blevet overbevist om selv at have hugget eller vide, hvem der har gjort det. Han frikendes.

249b:

Sammes sag ctr. Jep Pedersen. Sætter i rette, at Jep Pedersen bør bøde efter forordningen for at have sat ild til en eg. - Dom: Han frikendes.

250:

Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen (se fol. 240, 248). Sætter i rette, at da Tulle Hansen ikke har villet efterleve dommen, bør han betale sine tre lod sølv i henhold til 1-24-14. - Opsat 3 uger.

Jens Ibsen ctr. Tulle Hansen ang. hans beskyldninger. Fremlægger skrivelse til postmester Hans Lund og til amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen. (Jens Ibsen har underskrevet med J.J.S). Fra fuldmægtigen er der en påskrift, at skovrideren i 1700 blev anmodet om at udvise med sin circhul (?) til 5-6 portioner i Knudsbøl skov. Hans Lund var med på

regimentskriverens vegne, og da han ikke havde tid nok, blev Jens Ibsen bed om at foretage udvisningen til bønderne med sin circhul. - Jonas Krøger har påskrevet at have hørt, Jens Ibsen blev beordret dertil. - Tulle Hansen er ikke mødt.

250b:

Mester Mikkel Bartskeerer i Vejle fremlyser en brun skåren hesteplag.

251:

Hans Pedersen Vranderup af Glibstrup, en lovbydelse. - Skovrider Jens Ibsen af Geising på vegne af Kirsten sal. Mads Nielsens, tilforn boende i Glibstrup, tillige med Iver Christensen i Store Anst på vegne af sin hustru Johanne Madsdatter og Peder Hansen af Gamst på vegne af sin hustru Elisabeth Madsdatter lovbød til 3. ting det selvejerbolig, som sal. Mads Nielsen, hans forn. hustru Kirsten Knudsdatter og deres arvinger forhen har beboet og ejet efter skøde af 8/10 1663. - Hans Pedersen, barnefødt i Vranderup, og hustru Else Jensdatter begærede skøde.

252:

Fredag den 1. december 1702:

252b:

Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Vinter begærede, at de 2 heste med vogn, som den 30/9 blev dømt til konfiskering, måtte blive solgt til højstbydende ved offentlig auktion. - Mikkel Danielsen tilbød at indløse det konfiskerede efter vurderingen. - Rasmus Vinter fremlagde de høje herrers ordre til auktion. - Auktion blev holdt. Ved vurderingen var heste og vogn med høl blevet vurderet til 25 rdl. 5 mk. Den højstbydende blev Bartram Pedersen: 25 rdl. 2 mk.

253:

Mikkel Danielsen stævner forrige amtskriver Peder Pedersen på Nygård for

spandet, som blev ham fradømt på grund af Peder Pedersens vanhjemmel. Opsat 14 dage.

Hr. Søren Jensen i Egtved ctr. adskillige skyldnere. Se fol. 249. Opsat 14 dage.

254:

Hans Jensen af Møsvrå, skovfoged i Brusck herred stævner Peder Pedersen på Nygård for skovhugst i Nygård skov og den på kongens vegne indhegnede agenhave, som han voldeligt har bemægtiget sig og ruineret. Forelagde et skovsyn af 25/8 (I Nygårds skov ved gevaldigerhuset findes en aggenhave, hvor er hugget et antal træer). Sætter i rette, at Peder Pedersen for plantehavens ruin og anden skovhugst bør undgælde efter forordningen. Opsat 4 uger.

254b:

Fredag den 8. december 1702:

Intet at forrette.

Fredag den 15. december 1702:

255:

Peder Hof har pva. Jens Ibsen stævnet Tulle Hansen til doms fyldestgørelse. Herredsfogeden foreholdt begge parter, at de skulle lade sig bekvemme til mindeligt forlig for at forekommer videre omkostninger. Peder Hof svarer, at hvis Tulle Hansen nu vil erklære Jens Ibsen for den ham tillagte beskyldning og betale rimelige omkostninger samt erklære Peder Hof for hans fogribelige ord og tale imod ham her i retten, så skal sagen være ophævet i mindelighed. Tulle Hansen erbød sig til forlig efter dommen af 21/4 og tilstod, at hvad han havde beskyldt Jens Ibsen for, vidste han ingen føje til, men det var sket i ubetænksomhed efter adskillige andres vrangle og letsindige tilskyndelser og beretninger. Han gjorde afbigt. Hvormed Jens Ibsen formedelst gode venners intercession af af medlidenhed for Tulle

Hansens hustru og børns skyld lod sig behage at være fornøjet. - Ligeledes forlig med Peder Hof.

255b:

Mikkel Danielsen ctr. Peder Pedersen på Nygård. På vegne af denne anfører Peder Hof bl.a., at Peder Pedersen har stillet heste og vogn til rådighed for Mikkel Danielsen til sagens uddrag.. Opsat til efter jul.

256b:

Hr. Søren Jensen i Egtved ctr. Jens Godiksen og andre skyldnere. Dom: ---

(Et eller flere blade mangler på mikrofilmen)

(Fredag den 22. december 1702:)

Amtmanden har stævnet samtlige Hjarup beboere til syn på Hjarup enemærke. Synsmænd opnævnes.

Niels Bertelsen, borger og handelsmand i Kolding, fremlagde et skøde fra Maren Hansdatter sal. Iver Tullenses i Skanderup til Niels Bertelsen. Hendes lavværge er Bartram Pedersen i Lejrskov.

Og er så ej mere her for ting og ret dette år beskreven eller under forsegling udstedt, end hvis hver tingdag fra d. 7. januar indeværende år 1702 og til idag d. 22. december, begge forskrevne dage inklusive, her udi denne tingbog indført findes. Den almægtige gode Gud være æret lovet og priset for dette gode forgangne år og give os af sin nåde og barmhjertighed et godt glædeligt fredeligt og lyksaligt tilkommende Nytår. Det ønske og bede vi alle i Jesu Christi navn. Amen.

1703

Fredag den 12. januar 1703:

Mikkel Danielsen ctr. Peder Pedersen i Nygård. Mikkel Danielsen vil bl.a. have godtgjort udgifter til de heste, Peder Pedersen har lånt ham. Peder Hof hævder, at Peder Pedersen aldrig har lovet Mikkel Danielsen at holde ham fri for, at regimentskriveren skulle konfiskere hans heste og vogn, for hans hjemmel angik kun høet. - Dom: Da Mikkel Danielsens heste og vogn blev ham frataget på Nygård mark, har Peder Pedersen leveret hans hustru (i hendes mands fravær) sine egne heste og vogn til brugelighed, indtil Mikkel Danielsen kunne få sine fratagne heste og vogn tilbage. Peder Pedersen har desuden lovet at holde Mikkel Danielsen aldeles skadesløs. Han har her for retten tilstået at ville være hans fulde og faste hjemmel og selv indestå for alle billige prætentioner. Herimod har Peder Pedersen aldeles intet fremlagt i retten til gyldig afbevisning. Han skal til Mikkel Danielsen betale de 25 rdl. 2 mk., som heste og vogn blev købt for på auktionen, samt sagsomkostninger, ialt 32 rdl.

Skovfoged Hans Jensens sag ctr. Peder Pedersen på Nygård opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Hans Pedersen, der nu har været arresteret på Koldinghus i lang tid som løsgænger og betler uden pas og skudsmål. Han blev fremstillet ledig og løs uden fængsels tvang. Oplyser i forhør, at han er født i Kolding, har opholdt sig ved betleri på 5. år, har for 2 år siden pantet sit pas til en mand i Ålborg for 4 mark.

Christen Andersen af Oxvig m.fl. vidner: Da Hans Pedersen kom for at tigge, havde han stillet spørgsmål om nabogården. Det var regimentskriverens. Og han spurgte til pigen med den røde trøje. Det var en pige, som holdt hus for regimentskriverens folk. Da sagde han, at hun skulle få en ulykke. Så gik han bort derfra.

Anne Margrethe Espensdatter, tjenende regimentskriveren: Hans Pedersen var kommet ind og havde spurgt, om hun ville give en forstyrret mand noget. Hun svarede, at han fik intet. Da sagde han, at hun skulle få en ulykke, og inden juleaften skulle gården stå i lyse lue.

Fuldmægtig Laurids Skive beråbte sig på flere vidner senere. Opsat 8 dage.

Synsrapport om Hjarup enemærkes indhegning. - Jep Christensen af Hjarup fik genpart af tingsvidne på alle bymændenes vegne.

Fredag den 19. januar 1703:

Tillysning: Efter kammerkollegiets resolution --- Tremhuse kaldet ---
liebhavere ---

Alt forindførte, og ej videre indtil dato her i retten beskreven at være
passeret og udi denne tingbog indført. Og hvis videre i så måde passerendes
vorder udi den dertil nye forordnede tingbog skal blive indført. Testerer
Bartram Pedersen.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30018)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1703-05

1703

1:

Amtmandens autorisation den 18/12-1702 af tingbogen, der har 254 blade.

1b:

I Jesu Christi navn begyndes først at skrive --- denne nye tingbog anno 1703 Fredagen og tingdagen d. 26. januar, og da blev retten holden og betjent af kgl. maj. herredsfoged Bertel Pedersen på Amhede, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver. Otte støkkemænd: Jens Hansen i Knudsbøl, Jørgen Jepsen i Jordrup, Søren Pedersen i Gelballe, Søren Sørensen i Geising, Jens Christensen i Spjarup, Anders Christensen i Torsted, Peder Lauridsen i Spjarup og Hans Hansen i Verst.

Sr. Christian Lützen ctr. ridefoged Peder Elkjær på Skodborghus ang. hans ublu overfald med hug og slag og blodig såremål samt klæders istykkerrivelse den 3. januar på Estrupgård. Anders Hansen i Asbo er indkaldt som vidne. Opsat 14 dage.

2:

Amtmanden ctr. Jakob Salmonsens Lund, degn i Store Anst for hans utilbørlige forhold med brændevins- og tobakssalg. Opsat 14 dage.

Amtmanden ctr. Frands Jensen, Rasmus Jensen, Jesper Hansen, Gyde Christensen og Christen Frandsen i Verst for forhindring i herredsfoged Bertel Pedersens forretning den 13/12. Opsat 14 dage.

Skovløber Frederik Mogensen af Egtved (se 1/12 og 12/1) ctr. Peder Pedersen på Nygård for skovskade i Nygårds skov og plantehave. Peder

Pedersen er ikke mødt. - Dom: Skovrider Berent Runge tiltaler Peder Pedersen for nogle træers huggelse i Nygård skov samt plantehaven, som Peder Pedersen til en oksefold kvæg deri at indelukke og samle gødning sig skal have bemægtiget og ødelagt de deri værende træer. Til beviselighed er alene fremlagt et synstingsvidne, som er taget over samtlige Jerlev herreds og Jelling bys skove, udstedt her af tinget 25/8 1702. Peder Pedersen har ikke været stævnet til synets afhjemling. Han kan derfor ikke idømmes nogen straf.

2b:

Hans Pedersen af Højen lovbød til 3. ting sin gård i Højen. Ingen af familien har begæret skøde. Regimentskriver Jens Hansen Ducke begærede skøde for sig og sin kæreste.

3:

Lørdag den 3. februar 1703:

Bertel Nielsen af Rugsted ctr. Lauge Laugesen i Vork for en del risege, han skal have hugget i Bertel Nielsens skovsparter i Volslund. Lauge Laugesen nægtede at have gjort det.

Jep Christensen af Rugsted: Han så noget før jul, at en karl stod og huggede på en risege i Bertel Nielsens enemærke. Han kendte ikke personen, før end han nu så ham her for retten. Det var Lauge Laugesen.

Peder Jensen skovløber, Rugsted krat: Kort før jul fulgte han med Bertel Nielsen på hans begæring ud i hans enemærkes skov. De så to egestubbe. Stammerne var bortført. De fulgte sporene til Vork og fandt dem ved Lauge Laugesens lade.

Lauge Laugesen vil skaffe sig hjemmel. Opsat 3 uger.

4:

Regimentskriver Jens Hansen Duckes tjener Rasmus Vinter og Hans Pedersen af Højen fremlagde købekontrakt og skøde til Jens Ducke på gården i Højen. Intet af sælgers gods forbliver undtagen rugsæden og det derved liggende tømmer samt i rytterstuen bord, bæk, sengeklæder og

hvad ellers der findes, samt alt nagelfast. Gården vil blive lovbudt 3 tingdage efter jul. Sign 22/12 1702, Hans HPS Pedersen, Anne AGD Gydesdatter, Hans Pedersens hustru.

5:

Fredag den 9. februar 1703:

Christian Lütze ctr. Peder Elkjær. Opsat 14 dage.

Amtmanden ctr. Jakob Salmonsens, degn i Store Anst. Opsat 14 dage.

Amtmanden ctr. Vesterby mænd. Opsat 14 dage.

Hr. August Richter, sognepræst for Anst og Gesten menigheder, et tingsvidne. Han tilkendegiver til 3. ting, at som han på skiftet efter sin sal. formand hr. Laurids Nielsen Aagaard, forrige provst i Anst herred og sognepræst til Anst og Gesten menigheder, havde formedelst hæderlige og smukke folks tilkendegivelse og af en kristelig kærlighed påtaget sig at forestå sin sal. formands umyndige søns, Hans Lauridsens værgemål og fædrene arvs kapital, som er 187 rdl. 2 sk. Drengen skulle blive i præstegården og forsynes der med kost og skolegang visse åringer, og i den tid skulle der ikke svares rente af pengene. Barnets moder, Elisabeth sal. Laurids Aagaards, har for rum tid siden taget barnet til sig og beholdt det hos sig uden al given føje eller ringeste given årsag, både imod skiftebrevets tilhold og dets formynderes samtykke. Da altså August Richter har antaget barnets værgemål og fædrene arvs kapital og ej forpligtet sig til at give nogen rente af kapitalen, opbyder han denne, om nogen vil antage den til en rimelig rente og holde August Richter skadesløs. - Ingen meldte sig.

6:

Fredag den 16. februar 1703:

Skovrider Berendt Runge gav til kende, at skovløberen Poul Peder af Starup i Nygårds skov har optaget og anholdt Mikkell Andersen af Bølling samt

hans karl med økser, heste og vogn og ladet køretøjet vurdere. Og hos Mads Iversen i Ågård er der fundet nyhugne risege.

Fredag den 23. februar 1703:

Læst forordning om landmilitsen.

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen har stævnet Maren Koks, tjenende på Nygård. Hun havde indlejet sig til tjeneste hos amtmanden og hans frue, men var udeblevet af tjenesten, skønt hun havde fået fæstepenge på hånden. Opsat 8 dage.

6b:

Regimentskriver Jens Ducke lod lyse til skifte efter sal. Jens Nielsen i Pjedsted.

Hans Jensen i Møsvrå, skovfoged, på vegne af skovrider Berendt Runge har stævnet Mikkell Andersen og hans tjenestekarl i Bølling for skovhugst. og Anders Iversen i Bølling for 2 risege, som fandtes i hans toft. En synsrapport er underskrevet af Jep Olufsen og Christen Pedersen af Ågård. Laurids Skive på regimentskriverens vegne spørger, om de selv har skrevet den. - Nej, og Jep Olufsen kan ikke selv skrive. - Skovløberen havde spurgt Mikkell, hvad han havde at bestille i Nygård skov. Han svarede, han ville have hugget sig noget elletræ til træsko. Skovløberen sagde, han ville se, hvad Mikkell havde hugget, før end han måtte køre. Så sagde Mikkell til karlen, at han skulle køre. Straks greb Poul Skovløber fat i mellemtømmen og sagde, han skulle bie, og så råbte skovløberen på Jep Olesen, at han skulle komme til dem. Så befalede skovløberen Christen Pedersen og Jep Olesen, at de skulle blive ved heste og vogn, mens han gik hen og så, hvad Mikkell Andersen havde hugget. Da han kom tilbage, begærede og fik han Mikkells økse. Så tog Poul Skovløber hans heste og vogn, som ingen læs havde på, og kørte dermed ind i Christen Pedersens gård i Ågård. Lod vognen og den ene hest blive der og leverede den anden hest til Jep Olesen med begæring, de ville underholde hestene indtil videre. Det kunne se ud til, at der havde været eg på vognen; men hvor længe før, vidste vidnet ikke. Heste og vogn kom løs dagen efter ved to mænds kaution, og Mikkell

Andersens karl hentede dem og kørte dem hjem til Bølling. - Samme dag, som heste og vogn blev hentet, kom skovrider Runge og skovfogeden Laurids Christensen og begærede, at Christen Pedersen og Jep Olesen ville følge med dem og søge og se efter, hvad der var hugget. De kom så først til Tingbæk. Der fandtes 2 risege fra roden omhugget, og den tredje stående halvt afhugget. De kunne ikke se, om de var nyligt omhugget. Forføjede sig så derfra til Bølling og først ind i Mikkell Andersens gård, hvor de ikke fandt noget ulovligt hugget træ. Derefter gik de ud i nogle tofter og fandt ved et gærde 2 risege, og Mikkell Andersen fortalte, at det var i Anders Iversens toft. Der blev ikke ransaget i flere gårde. - På vognen fandtes egebark og mos.

Hans Jensen fremviste til yderligere bevis en økse, som skovløberen havde frapantet Mikkell Andersen, og en egespån til taxmærke af det hugne træ. - Mikkell Andersen vedkendte sig øksen.

Laurids Skive svarede, at han med forundring måtte fornemme, hvorledes Hans Jensen ville til sin sags oplysning betjene sig af den her fremviste økse og afhugne spån, som skovløberen har i så lang tid haft under hænder og dermed kunne hugge så mange spåner, ham lystede.

Poul Pedersen af Starup, skovløber: Da han tog Mikkell Andersens heste og vogn, tilbød denne pantepenge for øksen, 1 mark, og for heste og vogn 4 skp. rug, om han uden videre fortræd måtte få dem igen.

Staffen Hansen af Almind: har på vegne af Mikkell Andersen tilbudt skovrideren Berent Runge 4 tdr. havre, om han så måtte være uden videre fortræd.

Mikkell Andersen tilbød sin ed.

9:

Christian Lytze af Nyby ctr. Peder Elkjær (se fol. 5). Begærer af Anders Hansen, at han besvarer edeligt, om Lytze havde eller var i klammeri med nogen på Estrupgård den 3/1 sidst om aftenen uden alene med Peder Elkjær. Nej. Og klammeriet kom af, at Lytze sagde til Elkjær, han ville skyde ham. Elkjær svarede, "Du kan ikke få bøssen af". - Havde Lytze nogen bøsse eller andet gevær hos sig uden bare hans kårde ved sin side? - Nej, havde hverken set Lytze eller Elkjær med nogen bøsse. Opsat 8 dage.

9b:

Skovfoged Hans Jensen af Møsvrå ctr. Mads Iversen i Ågård for ulovlig skovhugst. Opsat 14 dage.

Hr. Peder Storm af Egtved har stævnet samtlige Ødsted sognemænd ang. det hus, som er bygget i Ødsted kirketoft. Opsat 8 dage.

10:

Amtmanden sag ctr. degnen Jakob Salmonsens i Store Anst samt ctr. en del Verst beboere (fol. 2 og 5). Opsat 8 dage.

Poul Gjermandsen i Bølling, et afkald. - Hans Olufsen Bøgvad af Bølling erklærer, at hans hustru Maren Poulsdatters fader Poul Gjermandsen har betalt hendes arveparter efter faderen og moderen Maren Pouls.

Fredag den 2. marts 1703:

10b:

Hr. Peder Storm af Egtved (se fol. 9) spørger nogle mænd, om de ikke hørte sidste tingdag, at de indstævnede Ødsted sognemænd tilstod, at kirkeskriveren Jep Jensen af Nebel den 2. søndag efter Trinitatis var i Ødsted kirketoft for at udvise det sted, hvor et skolehus belejligt kunne opsættes. -De svarede ja. Og samtlige Ødsted sognemænd havde lovet godvilligt at bidrage til skolehusets opbyggelse med rede penge efter hver deres hartkorn. - Præsten har på egen bekostning ladet opsætte 6 fag tømmerværk på Ødsted kirketoft til skolehus og ladet det tække. Vil sognemændene holde deres løfte og enten på egen bekostning lade forfærdige det øvrige, eller skal hr. Peder fortsætte med forfærdigelsen? Samtlige sognemænd havde svaret, at de intet videre dermed ville have at bestille.

11:

Amtmanden ctr. degnen Jakob Salmonsens. Denne gav til kende, at han ved ed ville benægte at have solgt brændevin eller haft krohold dermed eller

med tobak. Hvad han har haft i sit hus af brændevin og tobak, har han købt på lovlige steder. Beder amtmanden om forladelse. Fuldmægtigen Knud Jørgensen lod sagen falde.

Knud Jørgensen ctr. Maren Kokkepige (fol 9) på Nygård. Hun har villet give de modtagne fæstepenge tilbage, men det er ikke blevet modtaget. Sætter i rette, at hun skal indfinde sig i tjeneste i rette tid eller bøde efter loven. Opsat 14 dage.

11b:

Amtmandens sag ctr. en del Verst bymænd. Opsat 14 dage.

Peder Hof på vegne af Peder Pedersen på Nygård lod fremstille ved tinghuset to vogne med heste for hver vogn og derpå værende 2 slindede egebomme, som Peder Pedersen havde antruffet og optaget med formening, at træet var hugget i Nygård skov, i henseende formedelst han af skovbetjentene søges for alt, hvad skovhugst i Nygård skov begås, og som han ingen rigtig underretning kunne få af dem, som kørte vognene, begærede han dem vurderet. - På vegne af skovrider Berent Junge mødte Jens Ravn af Håstrup og svarede, at vognene er optaget på en ret landevej, som går over Ågårds mark. Træet er skovrideren forundt af en selvejerbonde i Tudved, Mads Sørensen, til reparation af hans brøstfældige huse. Og det var gamle forfornede i toppen udgået træ. - Heste og vogne blev vurderet til ialt 66 rdl. 5 mk. - Søren Jespersen af Tudved vedkendte sig den ene vogn, der var vurderet til 26 rdl. Han begærede at få den mod kaution, fordi hans heste på Nygård var forarget og forringet. Det nægtede Peder Hof.

12b:

Christian Lütze af Nyby ctr. Peder Elkjær (fol. 5 og 9). - Anders Hansen af Asbo skal vidne, om nogen tilføjede Christian Lytze slag eller anden skade uden bare Peder Elkjær den 3. januar, da Christian Lytze måtte af husholdersken lade sig blodet afto. - Anders Hansen beedigede, at han ikke så Peder Elkjær slog Christian Lytze. dog så han vel, at Peder Elkjær og Christian Lytze var i klammeri og hårdragt med hinanden, og hørte, at

Christian Lytze råbte om hjælp. Bagefter var Christian Lytze blodig. Det blodige sår over venstre øje fik han af et fald mod trappen. Derefter gik Christian Lytze op på fruerstuen, og Peder Elkjær var uden døren. Da råbte sr. Ostenfeld til Elkjær, han skulle vare sig, thi Lytze havde draget sin kårde. Da var Ostenfeld ved Lytze, og ingen lys var på fruerstuen tændt. Så fulgtes Anders Hansen med Christian Lytze til Elkjærlund, og ingen i ringeste måder gjorde dem videre udførm. Men begyndelsen til det første klammeri var, at Christian Lytze tog en lysestage og slog efter Peder Elkjær.

13:

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Anders Christensen i Torsted angående hans forhold i adskillige måder. Synsmænd skal opkræves. Opsat 8 dage.

13b:

Fredag den 9. marts 1703:

Jens Ravn af Horstrup på vegne af skovrider Berendt Runge ctr. Peder Pedersen på Nygård. Synsmænd skal syne den aggenshave, han skal have ladet ødelægge, og anden ulovlig skovhugst. Stævningen omfatter også hans hunde, der har ødelagt kgl. vildt på Nygårds grund. Synsmænds opkrævelse beror i 14 dage formedelst den nu på jorden værende sne og vinter. - To mænd har efter skovfoged Laurids Christensen og skovløber Poul Pedersens begæring været i Nygård skov. Noget vest for gevaldigerhuset er der hugget en bøg (til 12 læs ved). Peder Pedersens folk er set ved den omhugne bøg og er blevet frapantet en skjortesav, 2 buløkser og 3 jernkiler, som blev indlagt til forvaring hos sognefoged Peder Andersen i Hesselballe. Peder Pedersen var selv til stede, da træet blev læsset, og da var galgemærket derpå med hammeren slået.

Vidnesbyrd om Peder Pedersens hunde:

Las Poulsen og Mads Andersen af Ågård gik for 2-3 uger siden over Nygård mark. Da bad skovrider Berendt Runge dem om at følge med; han påviste en benrad ligesom af et stort dyr og dyrehår derved --- et ben med foden ved af et stort dyr. - Poul Skovløber har undertiden set 4-5 store, løse og ustemplede gårdhund løbende i Nygård skov og mark. Og den 10/2 så

han hundene ligge ved forn. dyrerad. Den ene af dem var Mads Iversens af Ågård. Da skovløberen og andre red der forbi, forfulgte hundene dem til hen imod Nygård. - Et dyreskind blev fremvist i retten.

Mikkel Pedersen af Ågård vidner også om hunde og dyrerad.

Jesper Hjuler skulle til Nygård at gøre hjulerarbejde. Blev angrebet af 4-5 hunde så strengeligt, at han måtte afkaste sit redskab og væрге for sig. Hundene løb godt, enten de var stempede eller ustempede.

15:

Jens Ravn på vegne af skovrider Berent Runge ctr. Peder Pedersen på Nygård ang. de 2 vogne med heste, han har bemægtiget sig på Nygårds mark på adelsvejen om middagstider og voldeligt med tre mænd frataget både heste og vogne med påhavende tømmer og ført til Nygård. Stævning også til de tre karle, som var med til optagelsen.

Jens Madsen, Søren Jensen, Jesper Sørensen og Jens Pedersen, alle af Tudved: Som de den 27. februar ved middagstid med 2 vogne og 4 heste for hver vogn samt på vognene to egeblokke, som de havde pålæsset i Mads Sørensens selvejerskov i Tudved skov, og skulle være kørt til skovriderens hus i Almind, blev de optaget af Peder Pedersen og tre karle, som de kørte på landevejen. De forklarede ham, hvorfra og hvortil de var på vej. Han befalede dem at vende om og køre til Nygård. Det nægtede de; de ville køre deres vej til Almind. Da tog Peder Pedersens karle fat i tømmerne, så de måtte vende om. De ville have fraspændt en helst eller to for at ride hen til skovrideren. Peder Pedersen sagde, at hvis de godvilligt kørte til Nygård, skulle de få hver en hest og hver et godt glas brændevin. Hvis ikke, skulle deres heste ikke få så meget som en tot halm. De sagde, at de ikke ville køre godvilligt med, men tog han dem med Gewalt, kunne han vel gøre det. Derpå måtte de forlade heste og vogne, som Peder Pedersen lod føre til Nygård, og de fire mænd forføjede sig til Almind for at fortælle skovrideren det. Og som Søren Jensen ej så hastigt kunne svare på Peder Pedersens spørgsmål, hvad hans navn var, da truede Peder Pedersen ham med sin stok.

Jens Ravn fremlagde en skriftlig hjemmel fra Mads Sørensen i Tudved. Han begærede, at Peder Pedersen i retten deponerede rede penge eller kaution for heste, vogne, egeblokke og sagsomkostninger. - Peder Pedersens fuldmægtige Peder Ougesen, begærede herimod også kaution. - Opsat 14 dage.

16b:

Jens Ravn på vegne af kongen og skovrider Berent Runge ctr. Christen Poulsen i Rugsted og Bertel Nielsen ibidem. Opsat 14 dage.

Poul Gjermandsen i Bølling har stævnet Søren Pedersen i Gelballe til at give afkald til Poul Gjermandsen og hustru for deres datter Magdalene Poulsdatters fædrene og mødrene arv. Hun er gift med Søren Pedersen. Opsat 8 dage.

Hans Jensens sag ctr. Mads Iversen i Ågård (se fol. 9) opsat 8 dage.

17:

Fredag den 16. marts 1703:

Jens Jensen Ravn af Horstrup på vegne af kongen og skovrider Berent Runge ctr. Peder Pedersen på Nygård.

Christen Sørensen, tjenende Mikkell Pedersen i Ågård, vidner: For ca. 2 måneder siden, da han ville gå til Hesselballe gennem Nygård skov, så han, at tre hunde løb efter to rådyr, og noget efter hørte han rådyret skribe. Hundene har deres tilhold på Nygård.

Sagerne ctr. Mads Iversen i Ågård (fol. 9) og Bertel Nielsen i Rugsted. Regimentskriveren er stævnet. Jep Olesen og Christen Pedersen i Ågård er forelagt at møde ang. deres syn på Mads Iversens skovhugst. Ligeledes andre vedr. Bertel Nielsens skovhugst.

17b:

Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af regimentskriver Andreas Rask har stævnet Niels Sørensen i Bække vedr. syn på den 1/3 ryttergård, som han bebor. - Synsrapport: Der er en længe på 11 fag. Heraf er 4 fag ved magt og 7 fag noget brøstfældige på lægter og tækning, og ellers var tømmeret overalt ved magt undtagen et remstykke ved den søndre side, som var brækket, fordi en stolpe derunder var sunket noget. Bageovnen meget

brøstfældig, men skorstenen ved magt. Og der findes loft over de 2 fag stuehus og noget over det fag, skorstenen står i. Der er ikke andre rum på den gårdsparts grund, hvor bygninger bekvemmeligt kan opsættes. Men på byens grandejrd fandtes stænger og stolper opsat til 4 fag hus. Brønden var fuld af vand og træværket derom øde. Der var 2 køer og 4 ungnøder, og et bæst stod i huset. Rugsæden vel ved magt og jorden med gøde tilbørligt vedligeholdt.

Niels Sørensen svarede derimod, at han har holdt gården ved lige i de tre år, han har haft den i fæste, og han begærede blot, at dersom vagtmester Peder Frederiksen ej ville være fornøjet dermed og uden videre vidtløftighed ville antage den og holde ham skadesløs, så ville han gerne selv beholde den.

18:

Knud Jørgensen af Koldinghus har stævnet en del mænd i Seest. De har ikke villet betale ham for den sag, han førte for dem ctr. Christen Hansen. Opsat 14 dage.

Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af amtmanden ctr. Maren Kokkepige på Nygård (fol. 1). - Dom: Hun har lejet sig i tjeneste hos amtmandens frue og skulle have i løn 11 slettedaler i et år. Hun har fået fæstepenge på hånden. Dem ville hun have tilbageleveret i mening at derved blive fri for tjenesten. Men de er ikke blevet modtaget og hun er ikke blevet frigivet fra tjenesten. Hun skal betale fæstepengene tilbage og iht. lovens 3-19-14 have forbrudt 1/4 års løn samt betale sagsomkostninger med 1 rdl.

18b:

Fredag den 23. marts 1703:

Jens Ravn af Horstrup ctr. Peder Pedersen på Nygård (fol. 14-15-16). Fremlægger et indlæg fra skovrideren og kræver dom. - Peder Hof på vegne af Peder Pedersen kræver genpart af indlægget, så han kan besvare det og søge revange hos Jens Ravn for hans uforskammede indlæg på æres angribelse, såsom sagen i sig selv ej så hård en irettesættelse på en ærlig

mand giver anledning. Opsat 4 uger.

19:

Jens Ravn (fol. 13) ctr. Mikkel Andersen i Bølling. Han har glemt at lade stævningen afhjemle.

Peder Andersen af Hesselballe er anordnet til sættefoged i efterfølgende sager:

Jens Ravn ctr. Bertel Nielsen i Rugsted for skovhugst. Synsmænd påråbes. Jens Pedersen mødte ikke. Mads Nielsen af Rugsted mødte og tilbød at møde igen næste tingdag. Jens Pedersen forelægges at møde under straf.

Jens Ravn ctr. Mads Iversen for skovhugst (fol. 9 og 17). - Vidner: Jep Olesen af Ågård har fået påvist 2 små læs bøgegærdsel i Mads Iversens toft. Derefter var de gået ind i Mads Iversens hus, hvor der ikke var lås og lukkelse for døren. Her så de 8 stk. kløvet bøgetræ liggende i og under halm. - Christen Pedersen af Ågård var med ude i toften og inde i det vestre hus. - Jens Ravn sætter i rette, at da der er fundet sligt træ, som formenes at være hugget i kongens skov, bør han lide efter loven. Opsat 4 uger.

20:

Jens Ravn på vegne af skovrideren ctr. Peder Pedersen på Nygård. Får opkrævet synsmænd til at syne plantehaven ved Nygård og anden skovhugst.

Peder Hof har på vegne af Peder Pedersen på Nygård stævnet Hesselballes bymænd til at vidne om, hvad gærdsel de har hugget og henført til skovrider Berent Runge. Men skovrideren er ikke blevet stævnet. Peder Hof lægger skylden på de kaldsmænd, der skulle have stævnet skovrideren.

20b:

Fremlagt amtmandens ordre af 22/3 om grøfter i stedet for gærder, hvor jorden er leret og sid.

Fremlagt kopi af rentekammerkollegiets ordre og svar på amtskriverens skrivelse af 21. marts ang. kornskatterestancer. De skal betales med penge efter kapitelstaksten.

21:

Fredag den 30. marts 1703:

Jens Ravn af Horstrup på vegne af skovrider Berent Runge ctr. Peder Pedersen på Nygård. Lader afhjemle syn på planteaggen og anden skovhugst. I plantehaven var bl.a. 12 risege omhugget og 1 afbrændt. Barken på stubbene var fersk. Plantehaven var brugt til en fold at sætte kvæg ind i, og der var en del gødning der, op til et lag $\frac{1}{2}$ alen tykt. I skoven er en del gærdsel hugget af Peder Pedersens folk. - Peder Hof fremlægger et indlæg fra Peder Pedersen.

21b:

Jens Ravn ctr. Bertel Nielsen i Rugsted vedr. skovhugst. - Synsmænd: De havde af skovrideren fået påvist et slædespor uden for Bertel Nielsens gård. Det fulgte de til Amnitsbøl hede, hvor de fandt en risege liggende. Videre fulgte de sporet til Amnitsbøl skov til en egestub, Den passede til det afhugne egetræ. - Skovrideren har været i Rugsted den 12/1. Da kom Bertel Nielsen om natten før dag med en slæde og kørte til Amnitsbøl skov. Da Bertel Nielsens rytter fornam, at skovrideren var i byen, tog han sin hest og red Bertel Nielsens karl i møde og advarede, at han ej skulle komme hjem, hvorfor karlen kørte til heden og kastede træet af. Skovløberne var blevet sendt afsted efter slæden. Men da de ville tilbageholde den, indtil skovrideren kom, tog rytteren hestene og slæden med vold og kørte den ind i Bertel Nielsens gård. Opsat 14 dage.

22:

Fredag den 13. april 1703:

Hæderlige David Anchersen Colego i Kolding ctr, Kirsten Madsdatter, nu i

Ferup. Hun er blevet stævnet både for byfoged Anders Saabyes hus i Kolding, hvor hun sidst var arresteret, og for hendes svoger Jens Hansens bopæl i Ferup, hvor hun nu er. Hun har usandfærdigt beskyldt ham for at være hendes barnefader i Kolding kirke den 16. februar. Han fremlægger et tingsvidne af Kolding byting den 14. marts. Her har han sat i rette, at hun er usandfærdig, og at det bevises derved, at hun hverken i sin barnefødsels nød eller ved barnets dåb har udlagt ham, . Han tilbyder sin ed, om retten finder det nødvendigt. Og han aflægger den (i Kolding byting eller i Anst herredsting?). Opsat 14 dage.

23:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen fremlagde generalkommissariatets ordre, at rytterbønderne skal inde beholde enhver i sit lægd deres dragoners løn til kjortel og (?) munderings betaling.

Jens Ravn af Horstrup på vegne af skovrideren ctr. Mikkell Andersen i Bølling. Opsat 14 dage.

Jens Ravn har stævnet Jep Pedersen i Amnitsbøl til at vidne om det, at Bertel Niensens rytter i Rugsted har med gevalt frataget skovløberen heste og slæde. - Poul Pedersen af Starup bekræfter skovriderens fremstilling.

Jep Pedersen: Så at Bertel Niensens to karle sad begge på en slæde med to heste for; de kom kørende på Rugsted gade til Bertel Niensens gårds led. Poul Skovløber kom ridende dertil og tog fat i tømme og sagde, de skulle holde stille, indtil skovrideren kom. Bertel Niensens rytter stod derved. Så red Jep Pedersen sin vej op til smeden. Og mere ved han ikke.

Rytteren skal afhøres for sit rette forum. - Opsat 14 dage.

23b:

Peder Hof på vegne af Peder Pedersen på Nygård har stævnet sal. Mads Sørensens enke og arvinger i Tudvad om de to knobbe, som fredagen den 2. marts blev vurderet ved tinget, om de dertil ville være hjemmel, og hvad myndighed de dertil havde. - Stævning også til de fire personer, som kørte samme to knobbe, da de blev opført til Nygård den 21/2. De skal påhøre vidner om, hvad ord der passerede mellem dem og Peder Pedersen, da de to

knubbe blev opført til Nygård. Opsat 8 dage.

24:

Samme stævner skovrideren, skovfoged Laurids Christensen i Skærup og Poul Skovløber i Starup samt de 8 synsmænd, som synede den aggeneshave på Nygård mark, til opkrævelse af 16 uvildige synsmænd, der skal aflægge rapport om, hvorledes haven var, da Peder Pedersens kvæg kom derind, samt påhøre hans ed, at han aldrig nogen træer eller opelskning i samme have har ladet afhugge eller forkomme. Opsat 8 dage.

Samme har stævnet skovrideren til opkrav af 4 synsmænd til at syne Peder Pedersens hunde, om de kan agtes for jagthunde, eller er konditioneret således, at de kunne anses noget vildt ved hidtzening at kunne fælde. Tulle Hansen af Knudsbøl og Jep Knudsen i Jordrup opkræves (kun disse to).

24b:

Samme har stævnet skovrideren angående det gærdsel og ris, som Hesselballe mænd har hugget til ham og bragt til Almind. Samtlige Hesselballes og Ågårds beboere er stævnet til at vidne. Poul Skovløber er også stævnet. Opsat 8 dage.

25:

Sr. Peder Pedersen Elkjær, ridefoged over Estrupgård og Skodborghus, forbyder alle og enhver at afføre nogen slags korn, strå, hø eller halm, fodring eller grøde af oberst Theodosius Levitzaus gods andet steds hen end der, hvor det er groet.

På samme måde lod Anders Hansen af Asbo på vegne af sal. amtmand Jørgen Skeel Dues arvinger forbyde afførelse af afgrøder fra jordegods, der ligger under Sønderskov hovedgård.

Iver Tullesen af Dollerup, en lovbydelse: Hans Tullesen og Søren Tullesen af Lunderskov på egne og deres moders Anne Iversdatters vegne og Hans Andersen af Gamst på vegne af sin hustru Else Tullsdatter samt Iver

Christensen af Store Anst på vegne af sin hustru Johanne Madsdatter og hendes moder Kirsten sal. Mads Nielsens af Glibstrup og Peder Hansen af Gamst på vegne af sin hustru Elisabeth Madsdatter lovbød til 3. ting den gårdspart bestående af 2 ottinger jord, som bemeldte Anne Iversdatter endnu bebor og med hende tvende sal. mænd, Tulle Hansen og Gravers Thomsen forhen beboede. - Iver Tullesen af Dollerup og trolovede fæstemø Maren Jensdatter af Lejrskov begærede skøde.

25b:

Skøde på samme gård.

27:

Fredag den 20. april 1703:

Jens Ravn af Horstrup på vegne af kongen og skovrider Berent Runge (se fol. 14, 15, 16, 18, 19) ctr. Peder Pedersen på Nygård. Fremlægger indlæg fra skovrideren. - Peder Hof på vegne af Peder Pedersen: Hvis skovrideren ikke ønsker forlig, nødes Peder Pedersen til at føre kontravidner efter sidste tingdags varsel. - Opsat 14 dage.

Peder Hof på vegne af Peder Pedersen (se fol. 23) fremæskede sal. Mads Sørensens enke og arvinger af Tudeved for at tilstå deres hjemmel på de to egeblokke. Enken mødte ikke. Regimentskriver Jens Ducke mente ikke, det var nødvendigt, at hun mødte for at svare til sin sal. mands hjemmel, såsom han i levende myndig tid har givet sin hjemmel lovligt. - Enken forelægges at møde næste tingdag.

27b:

Samme ctr. skovrideren. 16 synsmænd opkræves.

Samme ctr. skovrideren ang. gærdsel, som skovrideren har ladet hugge (fol. 24). Peder Hof tilbød Berent Runge mindeligt forlig i alle sagerne. Jens Ravn svarede i skovriderens nærværelse, at vidner først må høres, inden forlig indgås, på det ingen mistanke om des mislighed af nogen billigt kan

haves.

Ågård og Hesselballe mænd vidner: De har hugget en del gærdsel af vis ris, elle, hessel og torn på Nygårds mark ved agerenden, hvor det var uden al skovskade, og har ej hugget enten risege eller bøge. De har henført det til Almind til skovriderenes kålhavn at indhegne.

Skovrideren tilstod selv for retten at have fået en del ris på nævnte måde. Derfor afstår Peder Hof fra at føre flere vidner herom.

Jens Ravn mente 1) at Berent Runge ikke er pligtig at svare Peder Pedersen, som ikke er nogen fiscal, 2) Peder Pedersen er hverken skovløber eller skovfoged, 3) skovrideren har ikke ladet hugge flere ris end til en liden kålhavn, og han har hugget risen i lovlig uforbuden tid. 4) Kan Peder Pedersen bevise, at der er sket den ringeste skovskade? Peder Pedersen har derimod ladet hugge mange ristræer, hvilket er bevist ved syn. 5) Det er Peder Pedersens uforstand, at han har taget sig dette an, som ham ikke vedkommer, uden det sker for hans egen sag dermed at besmykke.

Peder Hof vil ikke spille tiden med at svare punktuelt. Men han skal nok på vedbørlige steder give til kende, hvorledes skovrideren sig under slig prætext vil skjule og skinhellig holde, idet skovrideren og skovfogeden og skovløberne har pantet Peder Pedersens folk for gærdselhugst, mens skovrideren selv har hugget gærdsel på Nygårds mark, hvilket ingen af hans formænd har gjort. - Berent Runge svarede, at han ikke havde befalet nogen at hugge gærdsel på Nygårds mark.

29:

Jens Ravn på vegne af skovrideren Berent Runge ctr. Mads Iversen i Ågård (fol. 9 og 19). - Regimentskriver Jens Ducke beder dommeren observere, hvor uden nogen årsag skovrideren påfører rytterbonden denne sag. Han har ikke bevist, at der er stjålet noget fra skoven, hvorefter han i bondens gård ville ransage. Og foruden sligt rigtighed tillader forordningen ham ikke at ransage. Thi på den måde kan skovrideren hos hvilken rytterbonde ham lyster, og så snart han fik pick eller ank på en, ransage hvor og når ham lystede, og let finde et læs hel eller halv af kvas sankebræde eller andet forfornet, som bonden uomgængelig til egen og indkvarterede rytters fornødenhed højligt behøver og muligt enten kunne være af udvisning eller anden lovlig adkommene, hvilket hidindtil aldrig her er hørt nogen rytterbonde at være tiltalt for. 2) Det træ, der blev fundet i bondens gård, var

af så ringe og slet værdi, at træet i sig selv kun var 8 stykker kløft. Hvis det havde været af nogen værdi, havde skovrideren vel ladet det vurdere. De to læs gærdsel af egeris, som fandtes i bondens gård tillige med nogle stave, skal skovrideren aldrig bevise at være af noget godt egetræ, som er hugget skoven til skade. - 3) Rytterforordningen befaler, at rytterbonden skal nyde nødtørftig brændeved og gærdselhugst, som skal udvises ham årligt til rette tid. Det har skovrideren ikke gjort. - Regimentskriveren sætter i rette, at Mads Iversen frikendes, og at skovrideren tilbørligt mulkteres og tilrettesættes for tidsspilde og ryttergodsets svækkelse. Item ikke at understå sig i at overtræde skovforordningen enten med ransagning på det steder, hvor intet bevises at være bortstjålet, eller udi bondens bageoven, som ved dette sket er.

Skovrideren svarede, at han af skovløberen blev advaret om, at en del ulovligt var hugget i Nygårds skov, og fandt, at sporet gik til Ågård, hvorefter de ransagede hos Mads Iversen og fandt træet i hans hus skjult under foderet. De 8 stk. bøgekløft kan ikke henregnes til udvisning. - Opsat 8 dage.

30:

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Maren Jensdatter, værende hos Søren Jensen i Quælkrog (Kvelkrog) i Højen sogn, for et rygte, hun har spredt, om Poul Hansen, boelsmand i Horsted, og hans broder Peder Hansen, landsoldat, at de skulle have været ved hendes kiste og villet have taget penge deraf. - Højen sognemænd er stævnet til at give deres skudsmål. - Maren Jensdatter hævder, at hun ikke har forårsaget rygten, og hun har ikke noget at beskyldes dem for. - Opsat 8 dage.

30b:

Ridefoged Peder Elkjær tinglyste forbud 2. gang.

Anders Hansen af Asbo ligeså.

Fredag den 27. april 1703:

Skovriderens sager ctr. rytterbønder for skovhugst opsat 14 dage.

31:

Borgmester Niels Baldtzersen af Kolding har stævnet Kirsten Madsdatter i Ferup ang. hendes beskyldning i Kolding kirke den 16/2. - Stævning også til magister Laurids Lee, provst og sognepræst i Kolding, samt til byfoged Anders Nielsen Saabye. - Byfoged Anders Saabye protesterede imod, at stævningen ikke nævner, hvorfor man er stævnet, og dette ting er ikke Kirsten Madsdatters rette forum; det er bytinget i Kolding, hvor gerningen er sket. - Peder Hof fremlagde på vegne af borgmesteren et tingsvidne af Kolding byting den 21/3 og satte i rette, at Kirsten Madsdatter har udlagt borgmesteren som barnefader i Kolding kirke og alligevel undskyldt ham for andre og befriet ham ved sin højeste ed, hvorfor hun efter lovens pag 111, art. 20 bør anses for en løgner. Og borgmesteren bør frikendes og have sine prætentioner forbeholdt for dem, der har forledt hende dertil. - Mogens Nielsen af Ferup indgav et skriftligt indlæg.

31b:

Peder Hof på vegne af Daniel Ankersen af Kolding ctr. Kirsten Madsdatter (se fol. 22). Byfoged Anders Saabye refererede sig til sin tidligere protest og ville formode, at Kirsten Madsdatter, der nyligt har gjort barsel, ikke bliver overilet med retten, men bliver tilladt den frihed, som andre uægte kvinder i ritualen er forundt. Beder om opsættelse i 4 uger. - Dom: Tingsvidnet fra Kolding udviser, at Kirsten Madsdatter har udlagt ham og adskillige andre som barnefader. Hun står ikke til troende. Desuden har Daniel Ankersen aflagt sin ed. Daniel Ankersen Foss collegie i Kolding skole frikendes for hendes beskyldning.

32:

Peder Hof har på vegne af Peder Pedersen på Nygård stævnet skovrider Berent Runge (fol. 24) ang. aggerne haven. Nogle mænd vidner: For ca. 21 år siden blev der grøftet og indrettet en have i skoven ved Nygård og deri sået agern til opvækst og fortplantning, og siden den tid er diget og grøften derom blevet forfalden tid efter anden og ganske udygtig til at værgе for enten bæster eller kvæg. Oberst von Üttervig lod den ved østre ende og

nordre side indelukke til kohave. Siden den tid er intet blevet hegnet. Og som gevaldigeren, som boede derved, holdt sin hest tøjret derinde om sommeren, så vidste vidnerne ikke, om enten han eller andre har ladet hugge noget af det, der var deri, såsom der intet dygtigt træ var uden nogle små purreege. - Et vidne har kendt haven i det års tid. I den tid er der ikke forringet eller bortkommet noget træ i plantehaven. - Jens Ravn protesterede: de er villige vidner, såsom de er Peder Pedersens egne arbejdstjenere.

32b:

Peder Hof på vegne af Peder Pedersen på Nygård fremstiller synsmænd (fol. 27). De har været i Nygård skov og er deri af Peder Hof og i Berent Runges vedværelse blevet påvist en plads indgrøftet og gærdet ved alle 4 kanter, så vel også tværs over. I den øverste ende var en del gødning og lidt her og der i den nederste ende. Berent Runge forelæste dem det først optagne syn. Så spurgte Peder Hof, om han havde noget syn, der viste, hvorledes haven var, da Peder Pedersen forpagtede Nygård. Det havde han ikke, for det var før hans tid. De beså forskellige (enkeltvis beskrevne) stubbe og ødelagte træer, i alt 27. På nogle er barken fornylig afskåret.

33b:

Ridefoged Peder Elkjær lyste sit forbud 3. gang.

Ligeså Anders Hansen af Asbo.

34:

Regimentskriver Jens Ducke på vegne af Poul Hansen og hans broder Peder Hansen i Horsted ctr. Maren Jensdatter, værende hos Søren Jensen i Quelkrog (fol. 30-31). - Dom: Maren Jensdatter har i retten frasagt sig beskyldningen og givet dem godt skudsmål. De frikendes for den spargerede beskyldning, og den skal ikke være deres gode navn og rygte til skade.

Lørdag den 5. maj 1703:

Læst forordning om toldinspektionen.

Jens Ravn på vegne af skovrider Berent Runge ctr. Peder Pedersen på Nygård (fol. 15-16, 18-19, 27) angående de to vogne med 8 heste og to egeblokke. Begærede dom. - Dom ved herredsfogeden og meddomsmænd (alle af Refsgård): Peder Pedersen og medhavende har den 27/2 på vejen over Ågårds mark hindret og tagen og til Nygård i forvaring ladet hjemføre tvende vogne med otte heste for og derpå læssede tvende egeblokke i den mening, at samme blokke ulovligt skulle være hugget i og afført fra kgl. maj.s skov. Hvilke fornævnte bæster, vogne og blokke her for retten er vurderet efter tingsvidne af 2/3 for 66 rdl. 5 mk. Herimod skovrider Berent Runge beviser med skriftlig underskrevet beediget hjemmel og tilståelse af Mads Sørensen i Tudved, udgivet den 24/2, at han havde givet og forundt skovrideren en eg på hans selvejerskov til skovrideren brøstfældige hus' brøstfældigheds fornøden, som nu sal. afdøde Mads Sørensens efterladte enke Johanne Sørensdatters derpå videre udgivne hjemmel og tilståelse af 22/4 ydermere viser. - Af den årsag ses noksom Peder Pedersen sig at have forset. Som sligt skal være sket i den mening, at ommeldte egetræ i kgl. maj.s skov uforvist, skoven til skade, skulle være hugget, og Peder Pedersen derved ej ses at have det optaget til egen nytte eller interesse, så vides derfor ej rettere heri at dømme, end jo Peder Pedersen først bør at levere Berent Runge de to egeblokke igen uskadede og derforuden for hans begangne forseelse til Berent Runge at betale 4 rdl. samt sagens omkostninger.

35:

Fredag den 11. maj 1703:

Borgmester Niels Baldtzersen (fol. 31) ctr. Kirsten Madsdatter i Ferup. Fuldmægtig Peder Sørensen af Bølling begærede dom. - Herimod mødte Anders Nielsen Saabye, byfoged i Kolding, og fremlagde sin memorial til stiftsbefalingsmanden grev Skak med derpå skrevne grevelige ordre af 30/3 samt magister Laurids Lechs attest med formelding om Kirsten Madsdatters bekendelse og barnefaders udlæggelse, da hun den 16/2 blev publici absolveret i Kolding kirke. Et dokument på slet papir om et provstiforhør

afvises. - Opsat 3 uger.

36:

Jens Ravn af Horsted på vegne af skovrider Berent Runge (fol. 23) ctr. Mikkel Andersen af Bølling. - Dom: Det bevises, at Mikkel Andersen og hans tjenestekarl med heste og vogn på marken ved Nygårds skov af skovløberen Poul Pedersen i Starup er blevet optaget og heste og vogn henført til Ågård. Men som det ikke bevises, at der var ulovligt hugget træ på vognen, eller at Mikkel Andersen og hans karl er blevet antruffet ved nogen huggen stub eller træ, ejheller at have hugget det på marken og andre steder fundne træ, så frikendes han, og han har sine prætentioner til skovløber Poul Pedersen forbeholdt.

36b:

Jens Ravns øvrige sger ctr. Mads Iversen i Ågård (fol. 9) og Bertel Nielsen i Rugsted (fol. 16) opsættes 14 dage.

Fredag den 18. maj 1703:

Anders Hansen af Asbo er sættemer.

Ridefoged Peder Pedersen Elkjær har stævnet Anders Hansen af Asbo ang. et par stude tilhørende sal. Laurids Niensens enke Maren Hansdatter i Roved, som Anders Hansen d.. 13/4 her uden for tinghuset har givet Elkjær hånd på og lovet, at enken eller Elkjær skulle få dem præcist 14 dage derefter, hvilket ikke er sket. - Anders Hansen vil ikke tilstede vidner, så længe han selv besidder dommersædet. Det besværer Elkjær sig over, for Anders Hansen har kendt stævningen allerede for 8 dage siden. Han beder de 8 tingmænd om at drages til minde og beder om at se Anders Hansens ordre til at være sættefoged, men Anders Hansen mener ikke, han er pligtig vise den frem. - Ved godtfolks underhandling og tilskyndelse blev denne tvist løst på den måde, at varslet må vente i 14 dage med at blive afhjemlet.

37b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtig Mads Terkelsen har stævnet Peder Pedersen på Nygård for nogle ihjelskudte og slagne svin samt en engs opædelse og 4 plages indtagelse og andet forøvet mod kaptajn Benfeldts enke, Mikkel Pedersen og Mads Iversen i Ågård ifølge deres klage til sessionen. Peder Pedersen var ikke hjemme ved stævningens forkyndelse, men hans børns præceptor påhørte den. - Opsat 14 dage.

38:

Borgmester Niels Baldtzersen ctr. Kirsten Madsdatter i Ferup. Vidner af Kolding er stævnet.

Anders Nielsen Bøgvad, Jens Jørgensen og Jens Christensen af Kolding vidner: To af dem har tjent sal. Bunde Markussen som skomagervende og den 3. som gårds- og avlskarl. Her tjente også Karen Madsdatter. Hun blev af alle på gården regnet for et vidunder og narinde og syntes ej at være klog eller retsindig, hun talte gøgleri og narresnak og skøttede ikke om, hvad hun sagde, og hendes medtjenere kunne få hende til at sige hvad som helst om andre. Og da hun blev opsagt af tjenesten, trængte hun sig igen ind. - Vidnesbyrdet blev oplæst af Anders Nielsen Bøgvad, der selv har skrevet det. - Ingen mødte på Kirsten Madsdatters vegne.

38b:

Fredag den 25. maj 1703:

39:

Lyste til 3. ting forbud mod afførelse af korn, hø m.m. fra kronens øde gods.

Fredag den 1. juni 1703:

Amtskriver Niels Hansen har stævnet Tulle Hansen af Knudsbøl for hans morderiske gerning, idet han uskyldig har ihjelskudt Christen Olesen Skræder i Verst. Stævningen er blevet forkyndt for hans sidste bopæl i Knudsbøl. Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen tilstod kald og varsel. - Synsmænd har været med herredsfogeden i cüretzeur Peder Frandsens rytterhus, hvor de så, at Christen Olesen,

skrædder og skovløber boende i Verst, sad på skråt nedsunket til jorden og var død af et skud med en bøsse gennem vinduet. Kuglen var gået ind ved højre skulder og ud gennem hans bryst. Folkene i huset berettede, at Tulle Hansen havde dræbt ham.

Birthe Andersdatter, værende til huse i Knudsbøl, vidner: For 3 uger siden om aftenen var Tulle Hansen inde i Peder Frandsens rytterhus. Samme tid kom Jens Hansen af Knudsbøl og Christen Skræder af Verst også derind. Der faldt adskillige klammeris ord mellem Tulle Hansen og Jens Hansen. Derpå hørte vidnet, at de var tilsammen og tumlede omkring med hverandre. De, som var i stuen, fik Tulle Hansen ud af døren. Så kom vidnet (som hidtil havde været i et kammer) ind i stuen. Tulle Hansen kom tilbage til gården, talte ind ad vinduet 2 gange og sagde, "herud, din skælm". Da spurgte curatzeren Peder Frandsen, om det var ham, han skældte for en skælm. Dertil svarede Tulle Hansen nej og gentog "Herud din skælm". Så skød han ind gennem vinduet, så at glasset fløj dem, der var i stuen, i øjnene, ansigt og om ørene. Samme skud ihjelslog Christen Skræder, som sad inden for vinduet. Da skuddet gik af, sagde Christen Skræder klageligt, "Ah ja, ah ja", og faldt dermed ned og døde på stedet.

Maren Nielsdatter, Jens Hansens hustru i Knudsbøl: Da hun hørte, at hendes mand var i klammeri med Tulle Hansen inde i Peder Frandsens rytterhus, gik hun derhen. Da var Tulle Hansen og hendes mand i mundklammeri. Tulle Hansen stod bag bordet og slog hendes mand under øret, hvorpå Tullens egen hustru tillige med cüretzer Hans Jørgensen og curetzer Peder Frandsens hustru fik Tulle ud af døren og døren lukket i. Så kom Tulle Hansen tilbage og råbte, "Herud, din skælm". Peder Frandsen svarede, "Her er ingen skælme inde. Hvem er det, du skælder? Er det mig?". Tulle svarede, "Nej, broder, du est ingen skælm". Da Tulle råbte igen, sagde Jens Hansen, "Det er vel mig, han skælder", og sagde til Tulle, "Lad mig være i fred. Jeg vil intet have med dig at bestille". - I det samme skød Tulle gennem vinduet. - Inden Christen Skræder døde, sagde han, "Nu har jeg min del, a ha, a ha". Hvorefter Tulle straks bortrømte. - Opsat 8 dage.

40b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen har stævnet korporal Peder Sørensen i Egtved ang. den ulovlige medfart, han skal have

forøvet mod Laurids Pedersens karl af Rugsted onsdag aften. - Søren Jensen af Rugsted, tjenende Laurids Pedersen, fremstod for retten og beklagede, at natten mellem 23/5 og 24/5, som han lå og vogtede på sin husbonds plovbæster på Amnitsbøl hede oppe ved kongevejen, kom korporal Peder Sørensen, som exercerer landmilitis-folket ved Egtved kirke, og havde med sig en sergent og en soldat. Han slog ham og sagde, han skulle vise dem vejen til Kolding. Da de fik ham op på benene at gå, truede de ham og sagde, han skulle være soldat. Så førte de ham med sig mod Hesselballe. Han sagde til korporalen, "Korporal, jeg kender eder vel. Det er eder, som mønstrer ved Egtved kirke. Jeg skal klage eder for øvrigheden, og I skal få straf og betaling for den uret og overlast, mig nu sker". Dermed skammede korporalen sig og gik bort fra de andre. Men sergenten og soldaten beholdt Søren Jensen og handlede ilde med ham, indtil de nærmede sig Ågård, da Søren Jensen fik at se nogle folk, som vogtede ved Ågårds bæster. De løb straks til Ågård og vækkede mændene, som forsamlede sig på Ågårds gade, og der opholdt de og tilspurgte personerne, hvor de var kommet til den karl, de således med sig førte, og hvor de ville hen med ham. Så opgav de to personer at føre Søren videre med sig.

Mikkel Pedersen af Ågård: Sergenten havde Søren Jensen i hans halsklud med venstre hånd og sin degen dragen i den højre. Soldaten gik med en flint over armen. Mikkel Pedersen spurgte, hvor de ville hen med den karl. De spurgte, hvad det kom ham ved, og om han havde vagten der. Mikkel Pedersen spurgte, om de havde amtmandens og regimentskriverens underskrift på at tage Søren Jensen. De svarede nej, thi han var en løsgænger. Mikkel Pedersen sagde, han kendte karlen, og de skulle gå ind med dem til Knud Rods og vise, hvad ordre de havde, eller også skulle de lade karlen løs, eller have hug. Så gik de sammen ind til Knud Rods, og da de ikke havde nogen ordre at fremvise, beråbte de sig på, at de havde købt Søren Jensen for penge af den korporal, som exercerer landmilitisen ved Egtved kirke, og havde derfor givet ham 1 decton og 2 danske kroner, samt derforuden givet karlen selv, som skulle findes hos ham, 1 slettedaler. Sergenten og soldaten blev spurgte, hvordan de havde fået Søren Jensen. Svar: De gik igennem Viuf, og landmilitiskorporalerne der exercerede, da råbte korporalen efter dem og sagde, "Sergent, jeg vil vise eder en dygtig karl til soldat. Og I kan få ham for intet, som han er løsgænger. Der var 2 landkorporaler, den ene som exercerede ved Jerlev, og den anden ved Egtved kirke, tillige med 2 kyratzerere, de havde været lige gode i at

forskaffe karlen og skulle derfor være lige gode i de penge, som var givet for ham. Sergenten ville ikke sige sit navn, eller under hvis kompagni han stod. Men i huset hos Knud Rod logerede den nat en soldat, der kunne fortælle, at sergenten var en af sal. major Læslers sønner. Derefter gik sergenten og soldaten. De sagde, de ville tilbage til korporalen for at få pengene tilbage. Og Søren Jensen blev i Knud Rods hus, til hans far og husbond kom og hentede ham.

Flere mænd af Ågård bekræftede dette vidnesbyrd.

Jens Roed af Ødsted og Jørgen Nielsen har været med sognefogeden Bertel Nielsen for at syne Søren Jensens sår og blå mærker. - Opsat 8 dage.

42:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen, sagen ctr. Peder Pedersen på Nygård (fol. 37-38) opsat 3 uger.

42b:

Borgmester Niels Baldtzersen ctr. Kirsten Madsdatter i Ferup (fol. 31, 38). Byfoged Anders Nielsen Saabye undrer sig over, at der er ført vidner for 14 dage siden uden hans vidende, skønt sagen var opsat til idag. - Opsat 8 dage.

43:

Byfoged Anders Nielsen Saabye for Jes Pedersen af Roest Høje i Grimstrup sogn i Skads herred ctr. Hans Hansen, snedker i Geising for et lån og skade forvoldt 1697 om natten på Roest mark, da han fratog ham en hoppe og et føl, som Jes Pedersen lovligt havde tilbyttet sig. Han har også påført ham noget træ, som han fik påvist i Geising skov og Hans Hansen ikke ville være hjemmel for. - Opsat 14 dage.

43b:

Skovrider Berent Runge får afhjemlet syn på en del egetømmer, som var optaget af skovbetjentene. (små risege af størrelse som til store hanebjælker, eller de kunne kløves til svær lægter eller bruges til små

sparrer 6½ alen lang, etc.)

Fredag den 8. juni 1703:

Regimentskriver Duckes sag ctr. korporal Peder Sørensen opsat 8 dage.

Amtskriverens sag ctr. Tulle Hansen for manddrab opsat 8 dage.

44:

Hans Lauridsen Holst af Keldbjerg på vegne af Hans Staffensen i Vorbasse beviste med Staffen -- Munch og Christen Pedersen i Knurborg at have stævnet Jes Thomsen i Vorbasse ang. de af Jes Thomsen i hans eget hus d. 20. maj mod Hans Staffensen udsagte æreskældsord, ulykkes trussel og undsigelse samt anden utilbørlig overlast. - Som vidner er stævnet Jes Willumsen, Søren Willumsen, Christen Willumsen, Christen Nielsen, Jens Hansen, Hans Jensen, Mads Hansen, Niels Poulsen, alle i Vorbasse. - Regimentskriver Anders Rask er også varslet.

Jes Willumsen: Søndag før pinse var samtlige Vorbasse bymænd til grandestævne og vedtog der, at enhver af dem samme dag skulle møde i Jes Thomsen sognefogeds hus med det byg, de skulle give deres hyrde, så at det kunne samles dér og leveres til ham. Og som samme byg da der var samlet og videre tale både i en og anden måde imellem de tilstedeværende der passerede, da opstod Jes Thomsen og sagde til Hans Staffensen, "Din kone siger, du vil have dine agre lige så brede som mine, og det må du aldrig. Thi jeg er den højeste i hartkornstakst af alle byens beboere". Hans Staffensen svarede at ville have sine agre som brede, som ham med rette kunne tilkomme. Derpå Jes Thomsen slog til Hans Staffensen, bandede og sagde adskillige onde ord til hverandre på begge sider. Hvorpå de af tilstedeværende blev adskilt, og Hans Staffensen gik ud af den stue, de havde været i, ind i forstuen. Han kom så tilbage igen og sagde, han ville have hans overblevne byg, som var levnet (leveret?) fra hyrdekornet hjem med sig. Imidlertid han da i stuen indkom, stod Jes Thomsen på gulvet og sagde, "Kommer du der, gode karl". Straks løb både Jes Thomsen og Hans Staffensen tilsammen og slog ad hverandre med hænderne samt sparkede ad hverandre med fødderne alt i samme vrede. Imidlertid klagede Jes Thomsen, at Hans Staffensen stødte ham op, og derved satte sig ned og

sagde, "Nu fik jeg nok. Det skal du få en ulykke for". Hans Staffensen gik ud i gården uden for Jes Thomsens vinduer, og Jes Thomsen stod i sin stue inden for. Hans Staffensen sagde til Jes Thomsen, "Brilleøje, Jes Piingaard". Jes svarede og sagde igen til Hans, "Du est en skælm, en skarn og en myrder, og du skal få en ulykke". Derpå løb Jes Thomsen ud i sin gård, tog en vognkæp af sin vogn, og Hans Staffensen løb over i sin egen gårds toft og havde en sten i sin hånd. Gik så hver uden videre slagsmål eller skade ind til deres eget. - Jes Willumsen så vel, at Jes Thomsens hustru lå på jorden, men han så ikke, hvem der slog hende om. Han så også, at Jes Thomsen var blodig om næsen, men så ikke, hvor han fik det fra.

Søren Willumsen: Var drukken ved den lejlighed. Vidner omtrent som Jes Willumsen.

Efter disse vidner blev efter rettens betjentes og andre tilstedeværende vedkommendes tilskyndelse Hans Staffensen med Jes Thomsen venlig og vel i mindelighed forenet og forligt på den måde, at Jes Thomsen for retten tilstod, at hvad ord imod Hans Staffensen af ham skal være udsagt, er altsammen sket i ubesindig hastighed og drukkenskab. De erklærer hinanden for ærlige mænd.

45:

Borgmester Niels Baldtzersen ctr. Kirsten Madsdatter. - Dom: Med tingsvidne af Kolding byting af 11/3 bevises, at Kirsten Madsdatter, som har beskyldt Niels Baldtzersen for at være hendes barnefader, af egen fri vilje har fragået beskyldningen både for sognepræsten i Lejrskov og hans medhjælper Mads Pedersen i Ferup og Knud Nielsen i Asbøl. Kirsten Madsdatter har udlagt flere og ses at være ganske utroværdig, som dom her af tinget den 27. april formelder. Borgmesteren kendes fri for hendes beskyldning.

46:

Fredag den 15. juni 1703:

Mads Terkelsen ctr. korporal Peder Sørensen. - Opsat 14 dage.

Jens Ravn af Horstrup på vegne af skovrider Berent Runger ctr. Peder

Pedersen på Nygård ang. plantehaven og skovhugst samt hunde. - Opsat 14 dage.

46b:

Thomas Bang på vegne af amtskriver Niels Hansen (se fol. 39-40, 43) fremlagde et krigsforhør. Ingen mødte på vegne af Tulle Hansen. - Dom ved herredsfogeden og tiltagne meddomsmænd: Det bevises, at Tulle Hansen med fulde forsæt og skarpladt gevær er gået fra sin egen gård og op til kyradser Peder Frandsens hus og dér forsætligt uden for huset stående skudt ind igennem et tillukket vindue til dem, som i huset var, og med samme skud dræbt skovløberen Christen Olufsen af Verst. Tulle Hansen bør at miste sin fred, og hvor han findes eller antræffes kan, at pågribes og have forbrudt sit liv, hovedet med rettersværdet at hugges fra kroppen, hvorfor skarpretteren efter kgl. maj.s derom udgivne forordning nyder ti rdl. Og bemeldte Tulle Hansens hovedlod derforuden efter loven til kongen og den dræbtes næste arvinger at være forbrudt.

47b:

Jens Mogensen af Amnitsbøl, et tingsvidne. - For retten fremstod Bertel Nielsen af Rugsted m.fl., som enhver for sig vandt og ved ed efter loven bekræftede, at alle i Ødsted sogn ved, at Jens Mogensen af sær ulykkelig tilfalden svaghed er så skrøbelig ganske elendig, at han hverken kan stå eller gå eller i ringeste måder hjælpe sig selv af sted. Derfor er han gerådet i allerstørste fattigdom. Han er henvist til at leve af det, som medlidende kristne og Guds børn ham for Guds skyld og i Jesu navn af medynk og barmhjertighed ville give, hvorom han med sin fattige hustru er nødt til at søge og bede. - Til yderligere bevis blev Jens Mogensen her uden for tinghuset på en vogn fremvist og hans jammerlige tilstand af alle tilstedeværende for øjnene set.

Jens Ducke forbød til 3. ting afførelse af afgrøder fra ryttergodset.

Bertel Hansens hustru i Seest, Mette Jakobsdatter, en lovbydelse. - Bertel Hansen af Seest lovbød til 3. ting sin selvejergårdspart. Jakob Staffensen af Seest by begærede skøde på vegne af sin datter Mette Jakobsdatter.

48:

Bertel Hansen af Seest giver skøde på halvdelen af sin gård til sin hustru Mette Jakobsdatter og hendes arvinger.

48b:

Fredag den 22. juni 1703:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Peder Pedersen på Nygård (fol. 37, 38, 42). - Opsat 8 dage.

49:

Hans Ducke på vegne af amtskriveren har stævnet en del Seest beboere og borgmester Niels Baldtzsersen ang. det jord, Gammel Råd kaldet, som de skal have bemægtiget sig for nogle år siden til pløjejord, da det dog forhen altid har ligget til fælles fædrift for samtlige Seest beboere.

Vidner: Jorden blev taget under plov for 4 år siden. Før blev den brugt til fælles græsning. Nederholms mænd har haft deres fælles græsning på Gammel Råd uden at have lod der. Men ingen af Overholms mænd har haft græsningsrettigheder uden 4 (navngivne) mænd.

Jes Kjær: Bor i Overholm, har hverken lod eller del på Gammel Råd og begærer heller ikke noget der. Men han ved, at Nederholms mænd har haft græsning der, både fattige og rige og både dem, som ingen lod har, og dem, som har det.

50:

Hans Ducke forkynder på vegne af amtskriveren, at denne behøver at være fuldkommen underrettet om, hvorledes kronens forbeholdne bønder vedligeholder deres gårde, samt om de efter loven forplanter imper, pile og humlekuler. Alle forbeholdne bønder i Seest by er stævnet til tinget til opkrævelse af synsmænd. De opkræves.

50b:

Hans Ducke på vegne af amtskriveren forbød til 3. ting at afføre afgrøder fra amtstuens underliggende og beholdne gårde.

For retten fremstod Søren Knudsen af Vrå og Peder Christensen af Store Anst, som er broder og svoger til Tulle Hansen af Knudsbøl. På dennes vegne begærede det, om det var muligt, at han for det af ham gjorde ulykkelige vådesdrab måtte nyde og bekomme fred, da erbyder de på hans vegne at ville give fuld mandbod efter loven til den dræbtes arvinger, om de ville derimod tage, og forsikre bemeldte Tulle Hansen og vedkommende for al ydermere had i fejde og efterstræbelse. - Der var ingen til stede til at svare på vegne af den dræbtes arvinger.

51:

Fredag den 29. juni 1703:

Jens Ravn på vegne af kongen og skovrider Berent Runge ctr. Peder Pedersen på Nygård (fol. 46). - Opsat 14 dage.

Samme ctr. Bertel Nielsen i Rugsted og Mads Iversen i Ågård for skovhugst. - Opsat 14 dage.

51b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen (fol. 37-38, 42) ctr. Peder Pedersen på Nygård. Peder Hof anfører, at der er sket gensidig skade, og da der nu ribbes op i sagen, bør der opnævnes to mænd til en uvildig vurdering. De skal vurdere skaderne og undersøge muligheden for forlig. - Opsat til 6/7.

52:

Regimentskriver Jens Ducke fremlagde en memorial til landmilitssessionen med påskreven resolution. Regimentskriveren skal årligt i vårsessionen indgive, hvad dygtige unge karle som har indfæstet sig at tjene på ryttergodset, at de kan vorde antegnet ved reserverullen. Regimentskriveren

spørger, hvorledes han kan vide det, thi bønderne har ikke hidtil angivet for ham, når de har skiftet tjenestefolk, og hvad straf skal bonden have, hvis han fordølger oplysninger. Resolution: Regimentskriveren skal overalt forkynde, at så snart tjenestekarle og drenge lovligt har opsagt deres tjeneste enten dagen før nytårsdag eller dagen før Sct. Hansdag, skal bonden melde ham det, hvorpå regimentskriveren efter påske eller mikkelsdag opretter hver sit pas til underskrivelse af amtmanden og skudsmåls påskrivelse af præsten --- bonden skal tilkendegive, hvad tjenestefolk han igen ansætter --- Derefter fremlagde Mikkel Terkelsen en ordre til sognefogeden i Højen sogn med ligelydende til de andre sognefogeder i rytterdistriktet: Sognefogeden Mads Henriksen i Højen, På første kirkestævne haver I at forkynde samtlige rytterbønderne i eders fogederi, at ingen må antage nogen karl eller dreng i tjeneste, uden han har opsagt sin forrige husbond dage før nytårsdag, når han før påske vil kvittere, og dagen før Sct. Hansdag, når han til Mikkelsdag vil kvittere etc..

53b:

Begæringen af 22/6 på vegne af Tulle Hansen om fred og lejde for vådesdrab gentages. Ingen indfandt sig på vegne af de dræbtes arvinger.

Fredag den 6. juli 1703:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask har stævnet Søren Iversen og Jens Hansen i Horskær. - Niels Lauridsen og Niels Christensen gav på vegne af alle Vester Vamdrup lodsejere last og klage over dem, fordi de ikke har villet vedligeholde deres anpart af markskel mellem V. Vamdrup og Horskær. V. Vamdrups fælles fædrift støder op mod Horskærs pløjejord, og når Vester Vamdrups kvæg kommer ind på Horskærs mark, bliver det taget i hus af Horskær mænd og løsningspenge begæret. - Regimentskriveren er forsvar for begge parter og har allerede forsøgt at få Horskær mænd til at reparere deres diger. Fuldmægtigen spørger dem, om de ikke vil gøre det, så de får en mindelig løsning. Det vil de holde råd om. - Opsat 3 uger.

55:

Skovfoged Hans Jensen af Møsvrå ctr. Mikkel Poulsen i Ballesgård for ulovlig skovhugst. Synsrapport på fol. 56.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen har stævnet Iver Sørensen i Vesterby, Thomas Ibsen i Vork, Jens Hansen i Refsgård, fordi de formentlig skal have tiltaget og bemægtiget sig nogle af sal. Knud Andersens efterladte bos midler, nemlig Iver Sørensen 2 stude og Jens Hansen en sølvknusken og en ditto ske. Af samme bo er udkommet en seng og en kiste; hvad i kisten var, vides ikke, 8 svin, kedel og kar, korn, jern og andet, som udført er og ej på skiftet blev angivet. - Opsat 3 uger.

55b:

Begæringen af 22/6 på vegne af Tulle Hansen om fred og lejde for vådesdrab gentages. Ingen indfandt sig på vegne af de dræbtes arvinger. - Jens Hansen fik tingsvidne på vegne af sin broder Tulle Hansen.

56:

Daniel Philip Rask på vegne af regimentskriver Anders Rask ctr. Horskær mænd (fol. 53-55) ang. dige og grøft som markskel mellem Vester Vamdrup og Horskær.

Den af skovfoged Hans Jensen fremlagte synsrapport, se fol. 55.

56b:

Fredag den 13. juli 1703:

Jens Ravn på vegne af skovrider Berent Runge, sagerne ctr. Peder Pedersen på Nygård og Bertel Nielsen i Rugsted og Mads Iversen i Ågård opsat 8 dage, fordi herredsfogeden er ude i kgl. forretning.

57:

Øvrige sager opsat i 14 dage.

Fredag den 20. juli 1703:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen ctr. Niels Jensen, boende på kongens gods i Bjert. Han har med 8 vogne og en stor del folk været i Ballesgårds hede og rusket og bortført en del lyng. De har også udtaget en hest af Ballesgård, som var optaget, fordi den gik i kornet. - Opsat 14 dage.

Berent Runges sag ctr. Peder Pedersen på Nygård. - Dom: Skovrideren Berent Runge søger og tiltaler Peder Pedersen 1) for at have ruineret plantehaven i Nygård skov med sit kvæg, fordi han skal have brugt den til oksefold, hvorimod Peder Pedersen beviser, at haven for 21 år siden blev indgrøftet til agernhave, men siden er blevet forsømt og bl.a. er blevet brugt af gealdigeren til at tøjre hesten i om sommeren. (Og hvad angår hugst af bøg og eg til gærdsel, så bevises det ikke, at Peder Pedersen har befalet sine karle det). Det bevises ikke, hvad tilstand agernhaven var i, da Peder Pedersen overtog gården. Han frikendes for at have ødelagt haven og for gærdselhugst. - 2) Hans hunde skulle have ødelagt vildt. Ingen af vidnerne har vidnet, at de har set eller i sandhed ved, at Peder Pedersens hunde har fanget eller dræbt vildt, så han frikendes for dette punkt. - 3) Hugst af 2 bøge uforvist, hvor han selv var til stede: Han skal lide efter forordningen, hvis ikke han på amtstuen i amtmandens nærværelse kan nyde aftingning.

58:

Berent Runges sag ctr. Bertel Nielsen i Rugsted og Mads Iversen i Ågård. - Dom: 1) Det bevises ikke, at Bertel Nielsen er antruffet med risegen på Amnitsbøl hede. Han frikendes. - 2) Det bevises ikke, at Mads Iversen eller hans folk er antruffet i skoven huggende træ. Han frikendes.

Regimentskriver Jens Ducke (ved Mads Terkelsen) ctr. Peder Pedersen på Nygård (fol. 37, 38, 42) angående hvad skade kaptajn Benfelds enke, Mikkell Pedersen og Mads Iversen i Ågård af Peder Pedersen kan være tilføjet. Der er ingen til at svare for Peder Pedersen. - Dom: Det bevises ikke med nogen lovlig taxering, hvad skade rytterbønderne er tilføjet af Peder Pedersen. Han skal betale de beviselige skader, så vidt det af uvildige dannemænd kan retteligt eragtes. Peder Pedersen har sin regres over for

dem for den skade, de måtte have tilføjet ham.

58b:

Forlig mellem Jens Simonsen og Mads Hunderups folk og børn i Egholt. - Jens Simonsen på egne, hustrus og samtlige deres børns vegne og Mads Hunderup på egne, hustrus og samtlige børns vegne samt hans søn Jens Madsen på egne og hustrus vegne gav til kende, at som for kort tid siden der var nogen tvistighed imellem dem, hvorved Jens Simonsens hustru af en af Mads Hunderups sønner med en sten på hendes underlæbe og mund blev beskadiget, og hun igen med en stav havde slået og beskadiget en af Mads Hunderups sønner på hans kindbakke og ved det ene øre, - de er for at spare tidsspilde og procesomkostninger blevet forenet og forligt. De lover at holde god omgængelse med hinanden. Hvis nogen forbryder sig mod aftalen, skal den, som er myndig, straks til kongens kasse bøde 10 rdl. og lide efter loven. Hvis en umyndig gør det, skal den skyldiges fader eller husbond bøde 10 rdl. til kongens kasse og lide efter loven.

59:

Fredag den 27. juli 1703:

Regimentskriver Jens Duckes tjener Rasmus Vinter (sagen fol. 55) begærede dom. Thomas Ibsen af Vork indleverede et indlæg. Opsat 8 dage.

59b:

Hr. Peder Storm i Egtved har stævnet David Skræder i Bølling og Niels Christensen i Egtved, for at de skal forklare det stævнемål, som de på vegne af Anders Joensen i Egtved har forkyndt for hans dør. - Disse to kaldsmænd afhjemlede en stævning til samtlige Egtved bymænd med deres hustruer, tjenestefolk og husfolk til at vidne om det rygte, som hidindtil er hørt og ført om madskaberi og handel, der imellem hr. Peder Storms tjenestekvinde Maren Nielsdatter og Anders Joensens hus skal være passeret. Anders Joensen og hustru og børn samt Maren Nielsdatter i præstegården er stævnet til at påhøre vidnesbyrd.

Thomas Bang af Kolding fremlagde Anders Joensens memorial til

amtmanden med dennes resolution, at han skal være fuldmægtig for Anders Joensen og hans datter i sagen mod hr. Peder Storm for billig betaling. Han mener, at Peder Storm ikke skal have lov til at lade de to stævningmænd vidne, fordi Anders Joensen allerede har frafaldet stævningen. Peder Storm svarer, at da Anders Joensen har anmeldt ham for amtmanden for at have blameret hans datter, så nødes han til at fralægge sig dette, hvorfor stævningmændene bør forklare deres stævningemål.

Niels Christensen forklarer, at han og David Skræder har stævnet Peder Storm efter Anders Joensens begæring. Det var for den beskyldning, der var påsagt Anders Joensen

Søren Knudsen af Egtved vidner: For ca. 3 uger siden var han hos Peder Storm og begærede, at han ville gøre regnskab med ham om hr. Peders hus, som Søren Knudsen ibor. Bl. a. spurgte hr. Peder om Søren Knudsens giftermål, og om han skulle have Maren Nielsdatter, som tjente i præstegården. Søren Knudsen svarede ja, der var vel noget omtalt. Hr. Peder sagde dertil, det blev der intet af, og det kan ikke ske for det rygte, som gik om hende, at hun skulle have taget korn og andet fra ham og flyet det til Anders Joensen, hvilket en mand ham i hans toft havde adviseret, og om det således var, som sagdes, da kunne vel præstens lade have betalt Anders Joensens datters kjole. Så begærede Søren Knudsen, at Maren Nielsdatter selv kom ind. Hr. Peder sagde, at om hun ville bekende, at det var sandt, da ville han forlade hende det, og var hun ikke skyldig, da skulle hun erklære sig derfor, før end hun kom i hans hus til Søren Knudsen at bo. Maren Nielsdatter afviste beskyldningen. - Dette vidnesbyrd bekræftede Maren Nielsdatter.

Peder Mikkelsen og Søren Jørgensen af Egtved: De var efter Anders Joensens begæring gået ind i korporalens hus, som exercerede landmilitzen. Anders Joensen, hans hustru og datter var derinde. Disse spurgte i korporalens fraværelse dennes kone, hvem der havde sagt det om Maren Nielsdatter. Hun sagde, at det var to personer, som hun ikke kendte, fordi hun havde været der så kort tid. - Så gik de to mænd til præsten, som han lå i sin seng, og begærede, at han i de to mænds påhør ville sige, hvem der havde sagt det til ham. Hr. Peder svarede, idet han stod op, at det var der så mange, der sagde. Og han ville vedstå sine ord til Maren Nielsdatter, og dersom hun ikke ville erklære sig derfor, da skulle han jage hende både fra egne og byer. - Peder Storm spurgte de to mænd samme tid i hans hus, hvad dem om samme sag var bevidst. Søren Jørgensen svarede, at Maren Gilles

havde sagt til ham i hans hus, at landkorporalens hustru havde sagt til hende, at Anders Joensens datter havde taget poser med korn i overstøtten af præstens tjenestekvinde. - Peder Mikkelsen vandt vel at have hørt rygter og snak om folk og kællinger i byen, at Anders Joensens datter skulle have holdt sær madskaber og handel med præstens tjenestekvinde. Men hvem det egentlig havde sagt, vidste han ikke.

Laurids Christensen i Egtved: Havde sagt til Peder Storm, at han havde hørt sige, både af hans egen hustru efter andre og af Maren Gilles i Søren Grøns hus etc. - Men han vidste ikke, om påstanden var sand.

Mette Laurids Christensens hustru: Ved midsommer tide kom Anne Mikkelsdatter ned til hende og sagde at have hørt, at landkorporalens hustru skulle have sagt at etc. Desuden havde hun hørt sige, at Anders Joensens datter skulle i 4-5 år have fået af Maren Nielsdatter spegesild, gåsekød og andet og særdeles en kappe, som Maren Smedekone skulle have syet i klæde og som blev sagt at være kommet fra præstegården.

Anne Mikkelsdatter af Egtved: Havde hørt i Thomas Knudsens hus af landkorporalens hustru, at Anders Joensens datter havde godt ved at bære kniplinger og fantance, fordi hun havde præstens lade at gå til og løbe med poser og sække over gærder.

Else Bertelsdatter: Hvad angår sal. Karen hr. Storms grå rejsekappe, så havde hun vel set den ligge på høladet. Siden så hun vel Maren Nielsdatter havde en klokke af ligesådan slags, som Maren Smedekone havde syet hende, men om det var af samme kappe, vidste hun ikke.

Heinecke Anthonidatter sal. auditør Gasmands: Da den sidste barsel skulle holdes hos Anders Joensen i Egtved ca. 3 dage tilforn, da kom Anne Gregerskone ind til hende og sagde, "Mutter, vil I tie med mig og ikke sige, jeg har sagt det, da vil jeg vel sige eder noget". Dertil hun sagde vel at ville tie med hende. Derpå Anne Gregerskone sagde, at Anders Joensens folk havde godt ved at gøre det store gilde, der nu skulle holdes, eftersom for hende var sagt, i synderlighed havde de præstens lade at gå til. 2-3 dage derefter kom Else Lorentzes til Heinecke Møllers, da Heinecke sagde, "Går os det over, som nu spargeres, så ville vi blive temmelig folk her i byen". Hvortil huspigen Anne Jensdatter svarede, "Frue lille, jeg frygter, I mener mig". Heinecke svarede nej. Derpå Else Lorentzes sagde, "Det har jeg hørt før. Nu ved jeg vel, hvor I er, thi det er midt i byen".

Anne Gregerskone af Egtved: Hendes mand kom hjem en aften og spurgte, om hun havde hørt det rygte, som gik om den handel, som Anders

Joensens datter havde med præstens tjenestekvinde Maren Nielsdatter. Hun sagde nej og gik ud og sagde det til sin husmoder Heinecke Møllers.

Mikkel Poulsens af Ballesgård: Sidste sommer var to trykkerkvinder i hans hus. De sagde til hans indkvarterede rytter Christian Pommer, at de havde trykt et stykke sort taft for Anders Joensens datter og sat forsølvet blomme derpå. Og da det var færdigt, lod de præstekonen se det, om hun ville ikke også have noget på samme måde. Og da præstekonen så det, sagde de, at hun kendte sig ved det trykte tøj, hvorudover de ydmygest ombad, de det dog måtte beholde at levere det igen, som de det havde annammet, på det de ej derfor skulle komme i fortræd. - Mikkel Poulsen vandt videre, at sidste vinter kom han imod Maren Nielsdatter, imellem præstegården og Mads Dues gård, og hun havde en sæk korn at bære. Han spurgte, hvor hun skulle hen med den. Hun svarede, at hun skulle hen i byen og male den, og gik så dermed ind i Anders Joensens gård.

Maren Nielsdatter herimod svarede og benægtede det, som Mikkel Ballesgård havde vidnet imod hende, og tilbød sin ed. - Thomas Bang protesterede imod Mikkel Ballesgårds vidnesbyrd og mente ikke, det burde anses, fordi han er Anders Joensens avindsmand. - Hr. Peder Storm mente, at Thomas Bang burde bevise sin påstand.

Rasmus Jensen og Anders Jensen af Egtved: Sidste mandag middag var de i præstegården, hvor de hørte og så, at Maren Thomasdatter af Vork i Maren Nielsdatters hosværelse for præsten udsagde, at Maren Nielsdatter på Karen Joens vegne hos hende, imens hun tjente i præstegården, havde begæret spegesild 2-3 gange, og da havde hun fået --- salthvilling --- en gåsefjerding. Og den tilstod Maren Nielsdatter at have givet Inger Jeppes, da hun købte et gråskørt af hende. Ellers havde Maren Nielsdatter begæret hommels og fersk kød til grossen(?)brad, hvad hun ikke havde fået. Det vedstod Maren Nielsdatter og tilstod videre, at en gammel grå kappe lå på høladet en halv sommer; så tog hun den og lod sig deraf gøre en underklokke, som hun gik i et halvt år og siden solgte til Karen Joens for 8 skilling, efter at hun det år havde været fra præstens. - Maren Thomasdatter sagde samme tid, at Anders Joensens datter næst afvigte søndag otte dage var hos hende og bad hende om at tie stille og ej sige de poster, som hun med Maren Nielsdatter var bevidst. - Herpå de to mænd aflagde deres ed.

Maren Nielsdatter nægtede, at hun havde bedt Anders Joensens datter om at bede Maren Thomasdatter tie.

Thomas Bang spurgte nu Johanne Andersdatter, om hun havde begæret af

Maren Thomasdatter, at hun skulle tie med Maren Nielsdatter. Hun svarede nej og tilbød sin ed. Thomas Bang forment, at som Johanne Andersdatter ikke var indkaldt i præstens hus mod Maren Thomasdatters og Maren Nielsdatters bekendelse, da den hende ej i ringeste måder kunne præjudicere. Og hvad angår, at Karen Joens skulle have begæret noget, da nægtede Karen Joens, at det er sket, som ellers nærmere fornemmes kan, at Maren Nielsdatter skal have begæret og fået en gåsefjerding af Maren Thomasdatter til Karen Joens og dog ved Maren Nielsdatters bekendelse skal hun den have leveret til Inger Jeppes, så af slig ubeständig udsigende, nu her og nu der, formoder Thomas Bang, at hendes udsigende mod Karen Joens eller hendes børn ej for andet end løs snak kan anses. Og ellers fornemmes, at alt, hvad hun har fået, har hun nydt med vilje og minde af den, der derover var betroet og havde nøgle dertil.

64b:

Jens Ibsen skovrider, et synsvidne. - Synsmænd har været med skovrideren i Geising by at syne det til skovriderens løn udlagte jordegods. - 1) Søren Sørensens gårdspart, på bygningen ganske øde. 2) Hans Hansen Snedkers gårdspart, 11 fag hus nogenledes ved magt. - 3) Jens Rasmussens gårdspart: Salshuset på 9 fag. Deri er tømmeret ganske sunket på remstykkerne og brøstfældigt. Tækningen på søndre side ganske slet, og to fag på den nordre side. Bagerovnen er ganske slet og derved store fare for ildebrand. Ladehuset 11 fag. De 2 fag er ganske brøstfældige og tækningen overalt noget brøstfældig. - 4) Skovriderens boboende gårdspart: Ladehuset 8 fag, nedertømmeret noget brøstfældigt, men overtømmeret og tækning vel ved magt. 3 fag hus nyopsat. Salshuset, 7 fag ganske vel ved magt og 3 fag nyt hus opsat, er og vel ved magt med døre, vinduer og loft samt skorsten og ny bageovn.

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige på vegne af Vester Vamdrup bymænd. Sagen mod Horskær bymænd (fol. 54, 56) opsat 3 uger.

65:

Fredag den 3. august 1703:

Thomas Bang på vegne af regimentskriver Anders Rask har stævnet Knud Hansen i Vejen mølle ang. en del jord, som han skal have ladet opgrave og afføre til møllevandets dæmning. Ridefoged Peder Elkjær er stævnet som Knud Hansens forsvar. - Laurids Ebbesen nægter, at han nogen sinde har ført jord til Vejen mølle, men ved ikke, om andre af hans bymænd har gjort det. Opsat 14 dage.

65b:

Samme ctr. samme ang. en del eng, som han uden tilladelse skal have bemægtiget sig, og som med rette tilhører Laurids Ebbesen i Refsing. - Knud Hansen svarer, at han ikke egentlig ved, hvilken eng Thomas Bang taler om, men ellers har han slået en lille eng ved møllens anløb. I de første tider, da Knud Møller var kommet som en fremmed fra Holsten til Vejen mølle, vidste han ingen besked derom videre end hvad Laurids Ebbesen selv foresagde og indbildte ham. Da lod han sig overtale til at give nogen villighed derfor, indtil han nu er kommet til bedre oplysning, at den lille eng tilhører hans mølle. - Opsat 14 dage.

66b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen på vegne af Jens Andersen i Vork (fol. 55 og 59). Opsat 14 dage.

Samme ctr. Niels Jensen i Bjert (fol. 57). Opsat 3 uger.

Skovrider Jens Ibsen på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzen efterlyste Søren Sørensen, som er borttrømt fra den til skovriderens løn udlagte gårdspart i Geising. Han har bortført en del af de midler, som fandtes ved stedet sidste og blev anskrevet til stedets konservation, og har solgt noget til andre. Enhver, som har fået noget deraf, skal bringe det til veje.

Peder Elkjær, ridefoged over Estrupgård og Skodborghus, har stævnet Laurids Ebbesen i Refsinghoved til opkrævelse af synsmænd, som skal syne et stykke eng ved Vejen mølles vandløb.

67:

Knud Christensen Buck af Hjarup, et skøde. - For retten fremstod Knud Christensen Buck af Hjarup og efter tvende næst foregående tingdages lovlig lovbydelse til næste fæderne og møderne frænder efter loven først producerede en skriftlig underskrevet afkalds kvittering og skødes tilståelse på den sort stemplet papir no. 19 á 12 skilling. Lyder ord efter andet således: "Bekender vi underskrevne Nis Jørgensen af Jels og Anders Pedersen af Rødding, at vi haver annammet af vores kære svoger Knud Christensen Buck på vores hustruers vegne, nemlig Anne Christensdatter og Inger Christensdatter, nøjagtig betaling, fyldest og fuld værdi, som de efter deres sal. fader er tilgjort, efter skifte og delingsbrev. Så vi på vores hustruers vegne bekender ingen lod og del, arvedel at have udi forn. ejendomsgård, som Knud Christensen nu påbor, i nogen måder. Og vil hermed give ham fuldkommelig afkald og skøde for os, vores hustruer og arvinger til Knud Christensen og hans hustru og deres sande arvinger. Og herpå venligen ombedet Svend Christensen og Jep Snogdal med os til vitterlighed at underskrive. Hjarup d. 31. juli Ao. 1703, Niss Jørgensen Jels, Anders Pedersen Rødding, Svend SKS Christensen, Jep Christensen Snogdal".

Samme forindførte afkaldskvittering og skødes tilståelse blev nu for retten læst og påskreven. Derved for retten var til stede Oluf Nielsen Buck af Skanderup på sin myndlings Johanne Christensdatters, Jep Christensen Snogdal af Hjarup på sin myndlings Las Christensens og Svend Christen af Hjarup med given myndighed og fuldmagt for Jep Lassen ibm. på hans myndling Mette Christensdatters vegne, som enhver for sig på bemeldte myndlingers vegne, som de er værger og formyndere for efter skiftebrevs udvisning dateret skiftestedet i Hjarup d. 7. oktober 1697 med egne og alle samtlige salige Christen Knudsen Bucks arvingers, anrørende og vedkommendes fulde fri vilje og velberåd hu og samtykke. Hermed solgte, skødte og ganske aldeles afhændede fra alle samtlige forn. sal. Christen Bucks bemeldte børn, arvinger og anrørende og indtil hans ældste søn Knud Christensen Buck samt hans kære hustru Karen Eskelsdatter og deres arvinger den selvejer bondegård med al des tilliggelse og ejendoms rettighed, som forermeldtte sal. Christen Knudsen Buck i Hjarup sidst forhen beboede og fradøde. Hvilken forskrevne selvejerbondegård med huse, bygning, gård og gårdsrum, ager og engjord, skov og mark, tofter, haver og enemærker, stub og sær stykker jord, fiskevand og fægang, moser,

hede og kær, tørvegrøft og lyngslæt, vådt og tørt, fortov og fælled samt alt andet, i hvad det og er eller ved navn nævnes eller kaldes kan, af alt, hvad til forn. gård nu ligger og af alders tid ligget haver og med rette hør og bør dertil at ligge over al Hjarup bys skov, mark, grund og rettighed inden eller uden alle markskel, ganske og aldeles intet deraf undtagen eller forkortet i nogen måder. Det altsammen skal og må Knud Christensen Buck samt hans forn. kære hustru Karen Eskildsdatter og deres arvinger have, nyde, bruge og beholde for et fuldkommen ejendoms købt køb til evindelig eje og ejendoms rettighed, uigenkaldendes i alle optænkelige måder. Og kendes sig Oluf Nielsen Buck, Jep Christensen Snogdal og Svend Christensen på Jep Lassens vegne, enhver for sig deres bemeldte myndlinger og alle samtlige salige Christen Bucks børn og arvinger, anrørende og vedkommende, at de ganske aldeles ingen ydermere lodder, dele, arveparter, ret eller rettigheder haver udi forskrevne selvejerbondegård eller nogen dets rette tilliggelse efter denne dag i nogen måder, men derfor af Knud Christensen Buck, hans forn. kære hustru og forn deres arvinger at have annammet, oppebåret og bekommet fuldkommen fyldest, værd og nøjagtig god betaling, takkende dem derfor godt i alle måder. Thi bepligter sig Oluf Buck af Skanderup, Jep Snogdal af Hjarup og Svend Christensen ibm. på Jep Lassens vegne enhver for sig sin bemeldte myndling og alle samtlige deres arvinger, en for alle og alle for en, at fri frelse, hjemle og fuldkommen tilstå Knud Christensen Buck, hans kære hustru Karen Eskildsdatter og alle deres arvinger samme selvejerbondegård med al dets tilhørende ejendoms grund og rettighed samt levende og dødt være for alles og hvers på- eller eftertale, som derpå vil eller kan tale eller tale lade med lovmål, rettergang eller doms søgning i nogen måder. og for al vanhjemmels brøst og fejl stå til rette, svare og holde Knud Buck, hans forn. kære hustru og alle deres arvinger dette ejendoms køb og skøde aldeles uden skade og skadesløs i alle optænkelige måder, hvorover Oluf Buck af Skanderup, Jep Snogdal af Hjarup og Svend Christensen på Jep Lassen Halkjærs vegne ibm. nu stod med Knud Christensen Buck her for retten til vedermåls ting, udi hånd tog ham, lovede og bepligtede enhver for sig sin myndling og alle samtlige arvinger at holde og efterkomme i alle måder uryggelig, som for er meldt og skrevet står. Og var forskrevne selvejerbondegård med alt hvis dertil hører, her for retten lovbuden udi trende samfulde tingdage efter hverandre til næste fædrene og mødrene frænder efter loven, før end dette skøde derpå blev given og tilstedt, men

ingen lod sig finde, som det til købs begærede eller i ringeste måder noget derfor bød uden alene forn. Knud Buck på egne og sin forn. kære hustrus samt deres arvingers vegne, som derpå her idag dette skøde efter begæring med alle samtlige vedkomendes fulde fri vilje og samtykke ved tingsvidnes beskrivelse under forsegling blev tilstedt og givet.

68:

Fredag den 10. august 1703:

Ridefoged Peder Elkjær har stævnet samtlige Refsinghoved mænd og enker med deres lavværger til at vidne og til at påhøre afhjemling af syn angående, hvorledes Vejen mølles dæmningsjord af alders tid og minde er taget. Nis Knudsen af Verst er også stævnet.

Synsmændene: De har været ved det omtvistede engstykke, og Nis Knudsen af Verst og Christen Vestergaard af Gammelby anviste dem stedet. De så bl.a. en egepæl, der var sat i gammel tid og en gammel bøg-ditto samt en grøft. Dæmningen er 90 alen lang. Den lille eng kan vel give en boue fuld hø til 6 skilling. Nis Knudsen havde forklaret, at han havde tjent både sal. amtskriver og borgmester Vilhelm Brochmand, som den tid var ejer af Refsinghoved by og grund, og sal. Detlef Helddersen, som beboede den gård i Refsinghoved, som Laurids Ebbesen nu bebor. I de 12 år, han tjente dem, blev han aldrig anvist at slå længere end til den gamle grøft. Og husbonden fik ikke vederlag af Vejen mølle, som brugte den omtvistede eng. Christen Vestergaard havde forklaret, at han for 22 år siden tjente som dreng på Vejen mølle, der da brugte engen, og han vidste ikke af, at Laurids Ebbesen vedkendte sig den. - De forklarede også, at så længe de kan mindes, har møllen fået fornøden dæmningsjord både inden for og uden for den gamle grøft. Der er ikke taget dæmningsjord på den vestre side og oven åen, formedelst det er umuligt på grund af vandets dybde. - To andre mænd af Vejen havde forklaret, at Vejen beboere og somme tider Refsinghoved mænd og andre har hjulpet med at age jorden til møllen. - Synsmændene havde konstateret, at dæmningsjord på de nævnte steder er taget og sådant herefter, så længe verden står, ske kan, hver mand uden hinder og skade i alle måde, fordi det kun er kaldt dødt jeres og grus, som ikke betager eller skader enten ager eller engjord. - De fire synsmænd bekræfter desuden, at de alle søger Vejen mølle, og de har haft deres bæster tøjret på engen af alle

uforment og uforbudet. Den er et morads. Det fortælles, at den forrige møller, Rasmus Mikkelsen, mistede en hest, da den gik i græsning der. De har aldrig hørt, at nogen Refsinghoved beboer har klaget over møllerens brug af engen.

Nis Knudsen og Christen Vestergaard bekræfter synsforretningen. Ligeså Thomas Lauridsen af Kragelund. - Peder Jensen af Refsinghoved: Ved ikke noget om engen, men om jord til dæmningen kan han ikke nægte, at i den tid, han kan mindes, er det taget i siden af bakken ved Refsinghoved grund. - Nogle af Refsinghoved mænd har lånt mølleren folk med heste og vogne til at føre jord til dæmningen.

Laurids Ebbesen blev tilspurgt, hvor længe han havde boet i Refsinghoved. - 22 år. I den tid vidste han vel, at mølleren havde taget dæmningsjord på nævnte sted, men han havde ikke klaget derpå før end nu.

Niels Lauridsen af Refsinghoved fremstod og klagede over, at mølleren havde gravet jord ham for nær i hans ager. Men Peder Elkjær mente, han måtte bevise det lovmæssigt.

Peder Elkjær producerede et gammelt ridemændsbrev dateret MDCXVI, som skal blive indført på fol. ____ (se fol. 71). Han beder Refsinghoved mænd om inden 14 dage at melde, om de har noget at indvende imod det.

70b:

Christen Nielsen, tjenende Anders Iversen i Bølling, har stævnet Dorete Sørensdatter i Kragelund, som sidste vinter tjente Anders Iversen, til at påhøre vidner og Christen Nielsens benægtelsesed og dernæst lide dom for at hav udlagt ham som barnefader. - Hun mødte for retten med et lidet spædbarn i armene, som hun endnu beskyldte Christen Nielsen for at være fader til. Hun påberåbte sig at ville føre vidner. - Opsat 3 uger.

71:

Det gamle ridemændsbrev, som ridefoged Peder Elkjær har irettelagt i sagen ctr. Laurids Ebbesen: Vi efterskrevne Hans Johansen til Fovitslet, Claus Sehested til Spandetgård, Christoffer Thomsen til Estrupgård og Niels Harboe til Nielsbygård, gør vitterligt for alle med dette vort åbne brev, at vi efter kgl. maj. vor allernådigste herres strenge brev og befaling -- - nogen trætte imellem ærlige og velbyrdige mand Axel Wissert,

høvedsmand på Riberhus på vegne af præsten i Vejen og Vejen mænd på den ene side og Refsinghoved mænd på den anden side om Vejen fædrift, lyngslæt og tørvegrøft, som de Vejen mænd siger (?) at have brugt norden åen af arilds tid, og de Refsinghoved mænd dem det i nogen tid har villet formene. - Axell Wissert irettelagde et tingsvidne af Malt herredsting af MDXV, lørdag før St. Martinsdag: Seks dannemænd og to dannekvinder har vidnet, at Vejen mænd har haft deres fædrift, lyngslæt og tørvegrøft over åen. - Et stokkenævn med samme indhold. - Refsinghoved mænd irettelagde et tingsvidne af Anst herred MDLXV --- Dom: Der findes vidne imod vidne. Og de andre gode mænd var ikke til stede, som er Hartvig Thomsen, Claus Albretsen, Mogens Kaas og Axel Nielsen. Og desligeste vor befaling ikke formelder, at vi skulle dømme på nogen vidnesbyrd, og gjorde vi vores største flid til at ville gerne have forligt dem om samme trætte i mindelighed, hvilket ikke ske kunne. Da efter slig lejlighed vidste vi ikke at kunne dømme dem imellem på denne tid, men vi opsatte den sag, indtil så længe højbemeldte kgl. maj. giver en anden befaling ud. Thi det er kgl. maj.s bønder på begge sider, men hver at bruge, som de har brugt af arilds tid, og ingen lovmål på hverken sider udi denne sag at forfølge, så længe til kgl. maj. bliver anderledes derom til sinds og giver videre befaling derom. Dog synes os, at dersom de Vejen mænd måtte ikke have brug nordens åen, da er de fortrængte. Signeret MDLXVI.

72:

Fredag den 17. august 1703:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen på vegne af Jens Andersen af Vork får dom ctr. enken Karen Sørens i Vork m.fl. (fol. 55, 59). - Dom: Regimentskriveren har efter Jens Andersens klage til sessionen ladet tiltale enken Karen Sørens i Vork tillige med Jens Hansen i Refsgård, Iver Sørensen i Vesterby og Thomas Ibsen i Vork for en del gods, som af sal. Knud Andersens bo i Vork skulle være udført uden lovlig minde, hvorimod Jens Hansen af Refsgård for retten har tilstået at have lånt sal. Knud Andersens hustru rede penge 12 slettedaler, og hun derfor til pant og forsikring havde leveret ham en sølvskål og en ditto ske. Det øvrige, som både enken, Thomas Ibsen og Iver Sørensen søges for, er ej for mig blevet bevist at være andet end det par stude bemeldte enke selv tilhørende samt

hendes egen kiste med hvad deri var, som hun erbyder med højeste salighed at bekræfte at tilhøre hende selv og ej nogen anden og ikke vedkommer sal. Knud Andersen eller hans broder Jens Andersen, som hendes indlæg viser. - Derfor og fordi ingen lovgyldigt bevis, men ikkun bare sigtelse og beskyldning af angiveren eller sagsøgeren for mig er i rette kommet, turde jeg mig ej understå i at frakende enken hendes eget med rette tilhørende gods. Hvad angår den sølvskål og ditto ske, som er pantsat til Jens Hansen for rede penge, da om Jens Andersen forlanger at indløse dem, bør han betale de 12 rdl. skadesløst til Jens Hansen.

72b:

Fredag den 24. august 1703:

Læst kgl. bestallingsbrev af 25. juli 1703 til Jakob Røvert på at være skovrider i Anst og Slavs herreder i forrige skovrider Jens Ibsens sted.

Amtskriver Niels Hansen ved fuldmægtig Hans Ducke stævnet borgmester Niels Baldtzersen i Kolding for resterende skyld og landgilde af en del jord på Seest mark.

73:

Hr. Peder Storm i Egtved har stævnet Anders Joensen i Egtved for at blive frifundet for den beskyldning, Anders Joensen har tillagt ham. Og han har stævnet Maren Nielsdatter i Egtved præstegård for hendes utroskab og stylder, hun har forøvet i præstens tjeneste. - Thomas Bang repræsenterer Anders Joensen, hans hus og datter. Opsat 3 uger.

Amtskriverens fuldmægtige Hans Ducke har foruden borgmesteren stævnet kronbønder i Seest, Anst sogn, Roved by, Drabæk mølle, Vamdrup mølle, Bølling, Jordrup, Knudsbøl, Ågård, Nollund, Fugdal, Heinsvig og Bolding ang. deres årlige skyld og landgilde, som de resterer med i nuværende amtskrivers tid. - Hans Ducke fremlagde en restanceliste samt en jordebog af 24/5 1653, som beviser, at Jep Hansen Bøgvad i Kolding (som da brugte ½ otting jord på Seest Højrup mark, som borgmester Niels Baldtzersen nu bruger) betalte skyld til amtstuen. - Markus Nissen skulle fremvise sit

fæstebrev på Vamdrup mølle. Men det ligger i København og skal blive fremvist, når han får det igen. - En del af de indstævnede mødte og vedstod deres restance, men beklagede deres armelige tilstand og umulighed til at betale. - Opsat 4 uger.

74:

Fredag den 31. august 1703:

Christen Nielsen af Bølling ctr. Dorete Sørensdatter i Kragelund ang. faderskab. - Mikkell Andersen i Bølling vidner: I foråret var han i Kragelund, og som han fornam, at Christen Nielsen var samme tid der i byen inde i det hus, som Dorete Sørensdatter da var, red han også did for at følges hjem til Bølling med ham. Imidlertid spurgte Mikkell Andersen Dorete Sørensdatter ad, om hun ville og kunne med sandhed udlægge Christen Nielsen som barnefader. Hvortil hun da svarede nej.

Anders Iversen af Bølling: Ved Valborgsdags tide den sidste dag, da Dorete Sørensdatter var i hans tjeneste og havde ondt, spurgte han hende, hvem der var hendes barnefader, eftersom han vel så og fornam, at hun var frugtsommelig, hvor hun havde fået hendes skade, thi han formodede vel, hun havde ikke fået den i hans tjeneste. Dertil svarede hun, at hun ikke havde fået den i hans tjeneste, men havde den, før end hun kom dertil at tjene.

Herimod fremkom Dorete Sørensdatter tillige med Christen Kjeldsen ibd., som på hendes vegne begærede, at hun måtte aflægge sin benægtelsesed imod disse vidner. Men det kunne ikke tilstedes imod beedigede vidnesbyrd. - Christen Kjeldsen mente, at vidner på ens mund eller efter det, Dorete Sørensdatter efter så lang tid havde sagt, ej burde anses imod loven.

Christen Nielsen erbød sin benægtelsesed. Da som Dorete Sørensdatter har påberåbt sig på vidner i denne sag og dog ikke ført nogen, så kan benægtelseseden ikke nægtes Christen Nielsen. Han aflagde sin ed: Så sandt Gud og hans hellige ord ham til salighed nogen tid skal hjælpe, da haver han aldrig haft nogen legemlig eller naturlig omgængelse med forn. Dorete Sørensdatter, som mandsperson med kvinde kan have, at derefter kunne avles børn, og at han langt mindre er hendes barnefader.

75:

Efter foran indførte stævнемål til dom opsættes dagen i 14 dage.

Tingsvidne angående den ulykkelige torden og lynild, som ødelagde Hans Pedersens gård og gods i Glibstrup. Lørdag den 18. august ved middagstide slog lynet ned i hans nordre ladehus. Hele gården med indbo brændte. Alt, hvad i begyndelsen blev udbåret af huset, blev dog af ilden fortæret, i hvor det henlagdes. Bl.a. brændte korn og fodring af gårdens eget, tienders og kirkejorderes indavling. Hans Pedersen med sine ældgamle forældre, en søster, som hendes mand formedelst hendes vankundighed har forladt, samt tvende vankundige og tåbelige brødre, som alle hos ham skal nyde deres føde, klæde og ophold, blev med nød og næppe frelst fra ilden. De er gerådet i største armod. Han ved sig ingen råd til opkomst, næring, bjerling eller ophold uden alene derom at søge og allerunderdanigst bede den almægtige nådefulde Guds og Hans Kgl. Maj.s allernådigste godheds hjælp. Ellers må de crepere.

76:

Fredag den 7. september 1703:

Jens Dal af Skourup, Haderslevhus amt, Tystrup herred, Tabs by efterlyser en sort plag.

Jep Pedersen Kyd i Kolding fremlyser 2 stude.

Regimentskriver Andreas Rask lod ved Thomas Raun af Hjelmdrup fremlægge en advarsel om, hvad i seneste holdte landmilits vårsession er svaret ham på en del indgivne memorialsposter ang. landdragoners vilkår, beskaffenhed og subsistens, lydende som det de to foregående tingdage er blevet oplæst.

76b:

Fredag den 14. september 1703:

Ridefoged Peder Elkjær på vegne af Knud Hansen i Vejen mølle, sagen ctr. rytterbonden Laurids Ebbesen i Refsinghoved ang. et stk. eng norden Vejen mølleå samt jord på samme side mølleåen til dæmningens reparation. Samt sag ctr. Niels Lauridsen i Refsinghoved for hans beskyldning, at Knud Hansen skulle have gravet hans ager og engjord for nær. - Han sætter i rette, at synsforretningen viser, at engen tilhører Vejen mølle, og beder dommeren eftertænke denne Laurids Ebbesens oprør og anklage; efter han har beboet Refsing i 27 år, fatter han i tanke (da møllen af en fremmed ubekendt mand bliver antaget) at ville bemyndige sig dette stykke eng for derved at søge sin årlige profit til drikkelse eller andet deslige, dog uden alt fundament, at gå sin sag desto bedre igennem med engen at vinde, stiller han sig an, som ville formene eller afklage mølleren sin behøvende dæmningsord, dermed at få ham desto mere i frygt, at mølleren herefter skulle lejet bemeldte eng af Laurids Ebbesen, alt af en utidig føylighed, fordi bemeldte stk. eng ligger ved Refsing side. Han sætter i rette, at Laurids Ebbesen bør betale sagsomkostningerne med 8 rdl. og at Niels Lauridsen bør lide og anses efter lovens 6-21-2. - Opsat 4 uger.

78:

Hr. Peder Storms sag ctr. Anders Joensen i Egtved. Meddomsmænd opkræves. Opsat 3 uger.

Joen Nielsen af Bølling på egne vegne og på vegne af sal. Jens Madsens umyndige børn og deres formyndere har stævnet Peder Sørensen i Bølling. Han skal medbringe et pantebrev, han skal have fået på 70 slettedaler i sal. Jens Madsens gård, og levere det fra sig imod betaling og derefter ingen mere rettighed have til samme gård. Ellers må han lide dom. Børnenes formyndere, Joen Nielsen i Bølling, Jens Iversen i Hesselballe og Joen Sørensen i Mejsling fremlagde pengene i retten og fremæskede Peder Sørensen. - Thomas Bang på vegne af Peder Sørensen 1) refererede sig til skiftebrevet af 27/4, 2) ang. pantebrevet synes han, at hvis Peder Sørensen således skal fragå sin beboende gård, såsom da han stedet antog, var det i slet tilstand efter skiftebrevets udvisning af 25/5 1691, ville der derved ske ham stor fornærmelse, idet han har anvendt sine midler derpå, og om så skulle være, at han skulle forlade gården, som han møjsommeligt og af øde har opbygget, da formenes, han foruden tildelte part og pantepenge,

fornøjelig løn for stor møje årligt bør at nyde, nemlig 18 slettedaler. - Opsat i 4 uger med henblik på mindeligt forlig.

79b:

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Isak Jensen af Drenderup efterlyste 1. gang Søren Sørensen i Geising, som er rømt. Han har efterladt sig gårdsparten fast ganske øde. Han skal indfinde sig, såfremt der ikke skal tages rømningsdom over ham.

Christen Niensens sag ctr. Dorete Sørensdatte af Kragelund (fol. 74) opsat til 5/10.

Fredag den 27. september 1703:

80:

Hans Ducke ctr. en del Koldinghus bønder (fol. 72, 73, 74) for resterende landgilde 1700-1703. Christen Jensen i Drabæk mølle fremlagde et indlæg og et tingsvidne af 31/3 1702. Markus Nissen af Bønstrup fremlagde et indlæg. - Dom: Amtskriver og ridefoged over Koldinghus amt har tiltalt en del bønder under amtstuen for resterende landgilde 1700-1083. En del af de indstævnedede er mødt og har irettelagt deres svar, men fremlægger intet til nøjagtigt bevis på, at noget af restancen er betalt. - Enhver, som efter restancens indhold er noget skyldig, skal betale inden 15 dage. Og hvad angår Markus Nissen for Vamdrup mølle og Christen Jensen for Drabæk mølle, som efter foregivende har andraget møllernes tilstand for kongen om afslag på landgilden, så beror med dessen eksekution til første nytår 1704.

80b:

Hans Ducke på vegne af postmester Hans Lund har stævnet Bøgvad bys mænd til forbuds forfølgelse ang. Bøgvad mølledam, jord og rettighed, de hidtil har haft i brug efter mageskifte imod den jord ved Nybjerg mølle, han igen har haft i brug af Bøgvad bymænds jord. - Forbudstingsvidne udstedes.

81:

Thomas Bang på vegne af regimentskriver Andreas Rask har stævnet Knud Hansen møller i Vejen mølle til opkrævelse af synsmænd, som skal syne den jord, der er taget til dæmningen, samt engen. Stævning til de tidligere synsmænd m.m. Der blev opkrævet: Poul Hansen i Bindeballe, Peder Madsen i Almstok, Jens Ebbesen i Gilbjerg, Jakob Madsen i Skjoldbjerg, Peder Christensen i Skødebjerg, Niels Jensen i Fitting, Peder Jensen ibidem, Laurids Hjuler og Anders Munch i Torsted.

81b:

Oberforster Hans Arnold Jansens fuldmægtige efterlyste 2. gang Søren Sørensen i Geising.

Fredag den 28. september 1703:

Læst kgl. plakat om konsumptionsforpagtning i købstæderne.

Thomas Bang lod fremstille synsmænd i tvisten mellem Vejen møller og Refsinghoved mænd. Skriftlig synsrapport er indført på fol. 84. - Synsmændene forklarer, at både Hans Tromslår af Drostrup og Thomas Lauridsen af Kragelund var med på åstederne; de var ikke blevet afkrævet ed eller andet bevis, men de ville aflægge deres ed, om fornødent gjordes. - Thomas Lauridsen af Kragelund fremkom og tilstod, at han og Hans Tromslår af Drostrup havde anvist synsmændene de gamle pæle i åen østen dæmningen. - Langstrakt diskussion.

84:

Den synsforretning, som Thomas Bang havde fremlagt.

84b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen har stævnet Peder Jensen, Peder Bunde og Jørgen Nielsen i Ødsted, fordi de den 9. ds. om prædikenen skal have indført en del boghvede. Sætter i rette, at de skal betale for helligbrøde. Opsat 8 dage.

85:

Postmester og toldkontrollør Hans Lund har stævnet samtlige Tågelund og Bøgvad beboere til at høre vidner om, hvor vidt Nybjerg og Bøgvad mølledamme og tilliggende jord med rette ligger. Opsat 8 dage.

Oberforsteren lader Søren Sørensen efterlyse 2. gang.

Ridtmester Jens Kaas på Roy forbød at lade svin komme i Roy skov. Svin, der antræffes, skal være forbrudt, og skade skal erstattes. Svinene omkaster og ganske fordærver både ager og engjord og rugsæd, hvilket også skete sidste år. - Han kundgør også, at der i Roy skov om nattetide bliver hugget mangfoldige ege og bøge, og gerningsmændene er hidtil ikke blevet antruffet, og de afflår endog barken af træerne, som står og gror, og den føres til købstæderne for at sælges. Hvis de antræffes eller afsløres, og der derudover sker dem nogen skade enten på liv eller førlighed eller i andre måder, har de sig ej alene selv sligt at tilregne og tage skade for hjemgæld, men endog derforuden at lide alt, hvad efter loven og skovforordningen samt øvrigheds godtbefindende påfølge kan. Synsmænd opkræves.

85b:

Fredag den 5. oktober 1703:

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Isak Jensen har stævnet Søren Sørensen for hans seneste bopæl på den skovridergårdspart, han i Geising beboede og havde i fæste og frarømte, for at lide rømningsdom. Sætter i rette, at han pågribes og føres til Bremerholm i arbejde og jern at lide sin livstid, og hvis han ikke kan pågribes, da at agtes som en rømningsmand. Opsat 14 dage.

86:

Regimentskriver Jens Duckes tjener Rasmus Vinter ctr. en del Ødsted mænd for helligbrøde (fol. 84). Fremlagde hr. Peder Storms missiv og satte i rette, at Peder Jensens, Jørgen Nielsens og Peder Bundes folk har overtrådt

sabbatten med uforløst arbejde og bør betale helligdagsbøder. Opsat 8 dage.

86b:

Amtskrivers fuldmægtige Hans Ducke har stævnet Hans Lauridsen, Niels Pedersen med hustru Dorete Lauridsdatter, alle i Heinsvig, for vold, de skal have forøvet i Henrik Nielsens toft i Heinsvig. Som vidner er stævnet Hans Mortensen, Niels Rasmussen og Morten Frandsen, alle i Heinsvig. Opsat 3 uger.

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Anders Joensen. - Dom ved herredsfogeden og meddomsmænd: Peder Storm beviste med tingsvidne af 27/7, at hans tjenestekvinde Maren Nielsdatter iblandt andet hendes forøvede utroskab uden forlov og hjemmel har taget sig nyttiggjort og stjålet salige Karen hr. Sørensen rejsekappe, hvorimod Maren Nielsdatter aldeles intet nøjagtigt sig til befrielse for os irettelagt haver. For sådan utroskab, som af os ej anderledes kan agtes eller forstås end at være ringe tyveri, bør at lide efter lovens 6-17-32. - Hvad sig angår Anders Joensens beskikkelse og stævne mål til hr. Peder Storm samt hans memorial til amtmanden, hvormed Peder Storm beskyldes for ublu at have blameret Anders Joensen og hans datter, da som slig beskyldning ej nøjagtigt er bevist, men Peder Storm kun har forsøgt at befri sig for Anders Joensens beskyldning, da bør Peder Storm være fri for Anders Joensens beskyldning, og Anders Joensen for hans hårde ord og ubeviste angivende skal gøre Peder Storm tilbørlig erklæring samt betale sagsomkostninger med 2 rdl. - Og som al denne sag rejser sig af løs snak om Anders Joensens hus og datter, at de skulle have holdt hemmeligt madskaber med Peder Storms tjenestekvinde Maren Nielsdatter, og ganske aldeles ingen lovgyldigt bevis derom er i rette kommet, så bør Anders Joensen, hans hustru og børn for slig rygte og eftertale fri at være, og han har sin regres forbeholden til dem, som har udsprede rygter.

87b:

Christen Nielsen af Bølling ctr. Dorete Sørensdatter af Kragelund (se fol. 74, 75). Kræver at blive frikendt for hendes beskyldning, og at hun agtes som en løgner. - Dom: Ved tingsvidne af 21. august ses, at hun tilforn for

dannemænd har undskyldt Christen Nielsen og nægtet, at han var hendes barnefader, samt tilstået, at hun havde skaden, inden hun kom til Anders Iversen at tjene, hvor Christen Nielsen sidst hos hende tjente. Christen Nielsen har aflagt sin benægtelses ed, han frikendes.

88:

Fredag den 12. oktober 1703:

Læst kgl. forordning om landmilitisenrullerede karles løn, hvorimod de skal efterleve forordningen af 27/12 1701.

Regimentskriver Jens Ducke ctr. en del Ødsted mænd for helligbrøde. Opsat 14 dage.

Peder Elkjær ctr. Laurids Ebbesen og andre. Opsat 8 dage.

88b:

Gregers Thomsen i Hjarup, et lovbydelses tingsvidne: For retten fremstod Oluf Jensen af Hjarup, som gav til kende og kundgjorde at have her for retten tvende næste foregående tingdage, nemlig d. 28. september og 5. oktober sidst afvigte, ladet lovbyde og nu idag den tredie tingdag lovlig lovbyder den selvejerbondegårdspart, han udi Hjarup by hidindtil beboet, ejet og brugt haver, udi hvilke forskr. tvende samfulde tingdage efter hverandre bemeldte Oluf Jensen har ladet lovbyde samme hans beboende og tilhørende selvejergårdspart i Hjarup bestående af en fuldkommen otting ejendomsjord med dessen tilliggende grund og rettighed i by, skov og mark. Og tilbyder fæderne jord og ejendom til næste fæderne frænder og møderne jord og ejendom til næste møderne frænder, om nogen af dem det begærer at købe og indfri for lige nøjagtige rede penges værdi og betaling, som andre derfor ville give, da frænder efter loven at være nærmere dertil berettiget end fremmede. Derimod fremkom Gregers Thomsen af Hjarup, som på egne og sin forhåbende kære fæstemøs Mette Olufsdatters og deres arvingers vegne begærede ovenmeldte selvejerbondegårdspart med al tilhørende grund og ejendoms rettighed til købs, bød derfor sølv og rede penges nøjagtig værdi og betaling, så meget som nogen anden mest ville

give, med begæring, ham, hans forn. kæreste og deres arvinger derpå her idag måtte gives og tilstedes fuldkommen skøde, adkomst og forsikring. Hvilket ham med alle vedkommendes fulde fri vilje og samtykke blev givet og tilstedt, såsom efter trede ganges lydelig pårøbeelse og fremæskning ganske aldeles ingen lod sig finde, som imod dette forindførte tilbud ville have noget at anke, sige eller svare i ringeste måder, langt mindre nogen, som forn. selvejergårdspart til købs begærede, noget derfor bød eller skøde derpå begærede. Men Oluf Jensen på egne og samtlige sine børns og arvingers vegne tillige med hans datter Kirsten Olufsdatter udi hendes mands Knud Nielsens fraværelse på deres og deres arvingers vegne, Laurids Jepsen af Hjarup på egne og sin hustru Maren Olufsdatters og deres arvingers vegne samt Jørgen Rasmussen af Vester Vamdrup, morbroder og næste fødte værge både på Anne Olufsdatters og alle samtlige Oluf Jensens børns vegne stod nu alle her i dag for retten til vedermåls ting med Gregers Thomsen, i hånd tog ham, samtykte, tilstod, gav og gjorde ham, hans kære fæstemø Mette Olufsdatter og deres arvinger fuldkommen skøde, adkomst, hjemmel og tilstand på forn. nu lovbudne Oluf Jensens selvejergårdspart, grund og ejendoms rettighed, hvorefter bemeldte Gregers Thomsen var tingsvidne begærende, som og blev tilstedt.

89:

Gregers Thomsen i Hjarup, et skøde fra Oluf Jensen til hans forhåbende svoger Gregers Thomsen og hans fæstemø Mette Olufsdatter.

90:

Fredag den 19. oktober 1703:

Thomas Bang af Kolding på vegne af regimentskriver Anders Rask for Laurids Ebbesen (se fol. 77, 78, 88). Opsat u dage.

Læst forordning om kornskatten. I stedet for skattekornet skal betales i rede penge: 3 mk. danske af hver tønde hartkorn.

Postmester Hans Lund, et varsel til samtlige Bøgvad Tågelunds beboere. synsmænd opkræves til at syne Bøgvad mølles tilhørende grund.

90b:

Las Poulsen i Ågård fremlyste en gammel brunblisset hoppe.

91:

Ridtmester Jens Kaas lader afhjemle et skovsyn på Roy skov. Der er fundet 72 risegeges stubbe, ulovligt hugget. Af størrelse kunne en del have været til sparrer i husbygning, en del til vognstjerter og nogle til bjælker.

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Isak Jensen får dom over Søren Sørensen fra Gejsing: Det er kendt, at Søren Sørensen i Gejsing ej alene er undveget og borttrømt fra sin fæstegård, men han har endog fra samme sted bortført og forrykket en del af det, som til avlingens dyrkelse og stedets konservation var anskrevet og på stedet fandtes. Skønt efterlyst tre gange har han ikke villet indfinde sig. Han bør, hvor han antræffes, at straffes som en rømningsmand efter lovens 3-13-7.

91b:

Fredag den 26. oktober 1703:

Thomas Bang på vegne af kongen og regimentskriver Andreas Rask ctr. Vejen møller (se fol. 77,78,88, 90). Mener, at det af Peder Elkjær foranstaltede syn er indrettet å en sær måde: synsmændene har ikke villet være alene om forretningen, men har på åstedet afhørt 2 vidner og indført deres vidnesbyrd i deres tov. Mener det strider mod lovens pag. 105, 6. art. Desuden har de vurderet det, som de ikke af retten var udmeldt til, og har indført det i deres tov, at omtvistede stk. eng på en times tid af vandet lettelig kan bortskylles, som er i sig selv en urimelig post og ikke kan lade sig gøre. - Hvad angår Nis Knudsens udsigende, så hverken rejser eller fælder det, da han er befunden ustadig i sit udsigende, idet han den 28/9 har frafaldet det, som han den 10/8 har tilstået. Han bør lide efter lovens pag. 111, art. 20. - Synsmændene vidnede selv, efter at de havde aflagt ed på deres tov. Derved svækker de sig selv. - Ridemændsbrevet: Kun de fire af de dertil beordrede ridemænd er mødt på stedet. De fire gode mænds

forretning derfor hverken giver eller tager. . De deri indførte dokumenter viser, at Vejen mænd ikke har mere rettighed østen og norden åen end tre stykker eng. - Det af ham selv foranstaltede syn viser, at Vejen mølles beboere ingen ret kan have til engen, medmindre rigtige adkomster fremvises. - Opsat 14 dage.

93:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. en del Ødsted mænd opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen ctr. Jens Roed i Ødsted, Jens Wippesen i Vork, Christen Christensen ibidem og Jens Poulsen i Borlev for restance. Stævning også til en del beboere i Jerlev, Mejsling og Højen for restance. Opsat 3 uger.

93b:

Samme ctr. Jens Træve, sidste tjenende ridtmester Povisk i Ødsted og nu værende under kur hos Laurids Due i Rue, Skibet sogn. Stævningsmændene har talt med ham selv for hans moders dør i Vesterby. Han skal i ridtmester Povisks brød og tjeneste i uære have beligget hans amme. Jens Træve mødte ikke. Det berettes, at han er belad med stor svaghed og ligger under læges hånd og kur. Opsat 8 dage.

94:

Fredag den 2. november 1703:

Læst forordning om, hvad straf de underofficerer og gemene , som sig fra kongens milits uden pas og afsked af riget sniger, og de, som dem deri til hænde går, sig kan forvente, og derimod hvad belønning de kan være forsikret om, som sig sådanne personer bemægtiger og til stede skaffer.

Læst forordning og plakat ang. forrige justitsråd og toldinspektør Hans Jakob Sibøtkers forhold og midler.

Læst Mads Jessen i Vranderup mølle hans til sin stedfader og moder i

Vingsted mølle udgivne obligation.

Sr. Jakob Olesen af Ribe på vegne af obertoldinspektøren har stævnet Catharina sal. Morten Skusters i Store Anst ang. 10 skålpund sort tobak, som er fundet i hendes hus at være ustempled. Enken er ikke mødt. Hun forelægges at møde i morgen den 3/11 kl. 9 slet hos herredsskriveren i Lejrskov.

94b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Mads Terkelsen ctr. Jens Træve (se fol. 93). Fremlagde hr. Peder Storms attest. Sætter i rette, at Jens Træve bør betale sine lejemålsbøder. Jens Træve mødte med et skriftligt indlæg, hvori han tilbyder sin benægtelses ed. Opsat 14 dage.

Samme ctr. Ødsted mænd (fol. 86, 88, 93). - Dom: Sognepræst Storms attest beviser, at han den 14. s.e. trin. har set dem indkøre boghvede til Ødsted by, hvilket ej med nødvendighed kunne undskyldes. De bør betale bøde efter lovens 6-3-4.

95:

Christian Lütze af Gamst har stævnet rytter Seboe, fordi hans svin har opædt hans kål. Der føres vidner:

Peder Jensen af Gamst: Da der sidst var marked i Kolding, idet han gik ved sin plov og pløjede, da så han, at en so med 3 grise gik i den kålhave, som er ved det hus, sr. Christian Lütze bebor. Peder Jensen befalede sin dreng Niels Christensen, som er 9 år gammel, at jage svinene ud af kålhaven. Og da sagde drengen, at det var rytter Seboes svin.

Christen Brun: Da Christian Lütze sidst var til marked, var han efter rytter Seboes begæring tillige med ham selv og hjalp til at lukke svinehuller på det kålhavegærde næst ved Christian Lützes hus.

95b:

Samme ctr. rytter Seboe og hans hustru Margrethe i Gamst for skældsord til Christian Lützes hustrus æres forklejning. - Christen Brun ved aldeles intet

derom at vidne. Opsat 14 dage.

Peder Elkjær for Knud Hansen i Vejen mølle ctr. (se fol. 91, 92). Opsat 8 dage.

96:

Lørdag den 3. november 1703:

På Jakob Olesens begæring blev ret og ting sat i Lejrskov med herredsfoged, herredsskriver og otte mænd. - Vidner afhøres:

Peder Jepsen og Jens Iversen af Store Anst blev spurgt, om de ikke så, at den konfiskerede rulle tobak, som blev taget i Catharina sal. Morten Skusters hus i Store Anst, var stemplet eller ustemplet. - Svar: Da de blev indkaldt og så rullen ligge på bordet, og begge ender deraf blev dem forevist, da fandtes der ingen stempel på. - 2) Blev rullen vejjet i deres påsyn, og vejede den da 10 skålpund? - Ja.

Mons. Jean Volau og Herman Pedersen Prael, begge af Ribe: 1) Om de ikke var med og overværende at tage en stor rulle sort tobak i Anst kro hos Catharine sal. Morten Skusters i hendes spisekammer, og samme tobak var ustemplet? - Ja. - 2) Om enkens søn da ikke sagde, at hendes moder var til marked i Kolding, og tobakken havde hans moder købt i Kolding? - Ja. - 3) Om tobakken ikke blev vejjet i deres vedværelse og da vejede 10 skålpund? - Ja.

Jakob Olesen begærede, at enken måtte fremkomme at besvare spørgsmål og aflægge ed derpå. Hendes søn Christian Skuster fortalte, at hans moder var syg. Fremlagde et indlæg. Jakob Olesen begærede at hun måtte blive forelagt at møde for retten første mandag. Sagen opsættes til mandag.

96b:

Og som ovenmeldte forelæggelse formedelst aftenens påhæng ej i denne aften kan for vedkommende blive forkyndt og ej heller i morgen, formedelst det er helligdag, så opsættes sagen at bero indtil på tirsdag, som er den 6. november førstkommende.

Tirsdagen den 6. november 1703:

Jakob Olesen ctr. Catharine sal Morten Skusters.

Enken blev spurgt: 1) af hvem hun havde købt de 10 skålpund tobak. - Svar: Den 19. februar var hun i Kolding til marked, og hvem der havde indført tobakken i hendes hus, ved hun ikke. - 2) Om hun ikke mere bekom end det, som da fandtes? - Nej, hun vidste intet enten af det eller mere i så måder at sige; men hvad tobak hun ellers har købt og i huse haft, det har hun købt lovligt af Jens Andersen i Ribe, og tilforn noget af Niels Bertelsen i Kolding, når han har haft noget. - 3) Hvordan tobakken kunne komme under hendes lukkelse og lås uden hendes vidende? - Det kan kun ikke vide, da hun ikke var hjemme og ej heller havde nøglerne med sig til spisekammeret.

Sønner Christian Mortensen blev spurgt: 1) Om ikke Jakob Olesen den 19/2 tillige med mons. Valau og Herman Pedersen Prahls kom i hans moders hus for at inquire og da af ham begærede, at han ville oplukke hans moders spisekammerdør for at efterse, om der fandtes noget ustempelt tobak? - De begærede ikke, at han skulle oplukke spisekammerdøren, men de begærede et krus øl, og som han lukkede døren op og gik ind efter samme øl, fulgte de straks bagefter med ind i kammeret. - 2) Om Jakob Olesen i Valaus og Herman Pedersen Prahls overværelse tog derinde i spisekammeret en rulle sort tobak på 10 skålpund, som var ustempelt? - De tog vel en rulle tobak derinde, men hvad det vejede, vidste han ikke, ej heller, ved hvem det var derind kommet.

Jakob Olesen protesterede og mente, de ej kom til nogen ed, såsom her er fuld vidnesbyrd i sagen edeligt aflagt. Sætter i rette, at enken bør lide efter toldordinansen m.m. --- straf 200 rdl. plus en førstegangs straf på 10 rdl. - Enken refererede sig til sit irettelagte indlæg og sine svar på spørgsmålene.

Dom: Det er bevist, at der i hendes hus og kammer er fundet og til pris borttaget en rulle sort tobak på 10 skålpund, som var ustempelt. Og enken har ikke fremvist lovlig hjemmel. Tobakken bør være konfiskeret, og hun bør til straf give 10 rdl. samt betale den tilbørlige told og sagsomkostninger.

97b:

Fredag den 9. november 1703:

Jørgen Gregersen af Fredericia på vegne af jægermester Brochdorf og

interesserede kommitterede har stævnet borgmester Claus Schwane og Vejle bys kæmner på byens vegne til afhjemling af skovsyn i Vejle skov den 29/10. Stævning og syn er indført fol. 101-102. - Der fandtes at være hugget 349 risbøge, stubbene var friske, træerne er hugget inden for de sidste 6 år. Borgmester Schwane spurgte på Vejle bys borgeres vegne, om synsmændene kunne konstatere, at ladegårdens skov var særligt forhuggen, og om den ikke er bedre end nogen anden skov i amtet. De svarer, at den er så vel ved magt, som det fremgår af deres synsrapport. - Borgmesteren fremlægger Kong Christian IV's brev på Vejle bys privilegium af 27/3 1635, samme konges brev af 29/3 1606 samt en kgl. befaling af 13/12 1698. Vil bevise, at tømmer og træ er hugget efter kgl. befaling. Men forrige amtskriver Peder Pedersen huggede 26 ege, som ej blev lovligt udvist, hvorudover ved dessen fældning en stor del unge træer da blev afhugget, ødelagt og afført. - Jørgen Gregersen spurgte, om alle de træer, der skulle hugges efter kgl. befaling, blev hugget i ladegårdsskoven. Svar: De blev hugget i Vejle bys nordre skov; men de 26 træer lod Peder Pedersen selvmyndig hugge og ødelægge i ladegårdsskoven. - Det bad Jørgen Gregersen borgmesteren om snarest at bevise.

99b:

Ridefoged Peder Pedersen Elkjær (fol. 77, 78, 88, 90, 91) får dom ctr. Laurids Ebbesen i Refsinghoved med flere. - Thomas Bang er ikke mødt. - Dom: Peder Elkjær beviser med tingsvidne af Gørding-Malt herredsting den 9/8 og tingsvidne her af tinget den 10/7, at dæmningsjord til Vejen mølles dæmnings fornødenhed af mands minde er taget i hedebacken, som kaldes Refsinghoved hede, og det uden alles hinder og påklage, så som det både hidindtil har været og herefter kan se Refsing beboere uden skade. . Så ses ej rettere, end jo dæmningsjord, når behøves, må tages af bemeldte hedebanke. - Hvad sig angår det omtvistede eng, som ligger sønden og norden ved dæmningen og bevises med tingsvidne, at samme eng ligeledes i mands minde har været nydt og brugt både med første og sidste grøde til Vejen mølle i alle måder ulast og ukæret til tinge. Hvorimod intet af det, som Thomas Bang har irettelagt og påstået, ses så lovgyldigt, at det noget deraf kan svække. Så vides derfor ej rettere nu heri at kende og dømme, end jo bemeldte omtvistede stykke eng (fremdeles som hidtil) bør at følge og tilhøre Vejen mølle efter loven.

100:

Ridtmester Jens Kaas efterlyste til 3. ting Laurids Christensen, barnefødt i Asbo, som tjente ham for at røgte og tage vare på hans kvæg og uden forlov og opsigelse er undveget og bortrømt. Han skal indfinde sig igen, hvis ikke der skal tages rømningsdom over ham.

Hr. Anders Pedersen Horne i Nagbøl fremlagde en obligation fra Eskild Jensen af Dollerup på 100 slettedaler. Eskild Jensen og hustru Sidsel Madsdatter har for lånet pantsat den otting ejendomsjord, som han har tilhandlet sig af hr. Jakob Andersens arvinger i Nagbøl. Skødet har Anders Horne i forvaring, til kapitalen er betalt.

101:

Den af prokurator Jørgen Gregersen irettelagte stævning angående ladegårdsskovens besigtelse til borgmester Claus Svane og byens kærner Niels Thomsen i Vejle.

101b:

Den af Jørgen Gregersen irettelagte synsforretning.

102:

Fredag den 16. november 1703:

Christian Lütze ctr. Seboe Hattemand og hans hustru Margrethe Thomasdatter i Gamst (fol. 95). Der føres vidner:

Johanne Jensdatter, som er Christen Bruns hustru: Bliver spurgt, om hun ikke har hørt, at Seboe og hans hustru har overfaldet Christian Lützes hustru med skældsord. - Svar: Ved mikkelsdags tider så hun, at Christian Lützes hustru stod ved deres hus' kålhav og hængte nogle klæder til tørre på gærdet. Seboes hustru sagde til hende, at det var et horetæve og tyvestykke, men hvem hun mente med de ord, eller hvorfor hun sagde dem, ved vidnet ikke. Hun har ikke hørt, at Seboe Hattermand også skældte Christian Lützes

kone.

Maren Hansdatter rytterkone har hverken hørt eller set noget.

Kirsten Mathieses rytterkone: Spørgsmål: Om ikke, da hun var i Christian Lützes hus for at låne duge, hun da sagde, at det gjorde præsten og hans kæreste ondt, at han havde hørt, at Seboe og hans hustru med skældsord havde overfaldet Christian Lützes kæreste? - Svar: Nej, og hun vidste intet om denne sag.

Christian Lütze spørger vidnerne, om de ikke har set, at Seboes svin har været i hans kålhave og ædt af hans kål. Johanne Jensdatter: Nej, men hun havde vel hørt, at Seboe havde bedt både hende og hendes mand om at hjælpe ham med at lukke samme kålhavegærde, som af svin var hulbrudt.

Seboe Hattermands hustru Margrethe Thomasdatter mødte og sagde, at hun havde spurgt Christian Lützes hustru, om det var i sandhed, som hendes lidet barn havde sagt, nemlig at hun havde klippet håret af barnet. Dertil hun da svarede, man kunne vel høre, hvad de var for folk. Seboes kone svarede og forment, at de var så godt folk som hun, thi de hverken løj eller stjal, hvorpå Christian Lützes hustru svarede og svor ved hendes sjæl, at hun ikke havde afskåret barnets hår. Dertil Seboes hustru svarede, at hvem som det havde gjort, den havde gjort som en tyv og en hore. - Christian Lütze svarede derimod, at Margrethe Thomasdatter burde indkalde hans hustru til spørgsmål og eds benægtelse om ovenmeldte foregivende, som anses for løs og ulovmæssig tøj uden lovligt bevis. Han skød sig til vidner næste tingdag. Opsat u dage.

103:

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Jens Hansen i Refsgård angående slagsmål, han har forøvet på Søren Christensen i Refsgård. Opsat 14 dage.

Ridefoged Peder Elkjær har stævnet Peder Christiansen Smed i Store Anst til opkrævelse af synsmænd ang. det kirkeboel, han bebor. Han skal fremvise sit fæstebrev og lide dom for husets store brøstfældighed.

104:

Fredag den 23. november 1703:

Læst kgl. plakat om højesteret 1704 den 2. april.

Christian Lütze af Gamst. Sagen opsat til 21. december.

Peder Elkjær lader synsmænd afhjemle rapport om syn på huset i Store Anst, som Peder Christiansen bebor. Salshuset mangler stolper, bjælker, remmer, løsholter, lægter, stave, tag og ler, samt at hugge, tække, lægte, staure og kline, beregnet til 39 rdl. 4 mk. 12 skilling. - Ladehus: 12 fag, hvori findes bjælker, alle udygtige á 2 mk = 4 rdl. - 10 kábel sparrer, alle udygtige: 3 rdl. 2 mk. - Arbejdsløn, lægter tag, stave og ler i alt 12 rdl. - Det vestre hus har 8 fag; deraf kan kun de to fag nogenlunde passere. De øvrige fag kan opsættes for 2 rdl. pr. fag = 12 rdl. - Smedehuset nogenledes dygtigt, består af 4 fag. - Penge i alt: 71 rdl. 12. sk. - Peder Christiansen er ikke mødt. Peder Elkjær sætter i rette, at han bør have sit fæste forbrudt og kvittere boligen. Opsat 14 dage.

104b:

Fredag den 30. november 1703:

Peder Bennich af Varde på vegne af folke- og familieskatteforpagterne Christian Andersen af Viborg og Mads Andersen, forpagter på Nørholm har stævnet hr. Elias Biener, sognepræst til Verst og Bække menigheder, ang. hans senest indgivne mandtal (juli termin) samt alle de mandtaller, han har indgivet i de gode mænds forpagtningstid, siden 1701. - Hr. Biener mente, at stævningen var ugyldig, fordi stævningmændene ikke leverede en kopi af stævningen, ej heller ville bie så længe, at en kopi kunne skrives. Peder Bennich protesterede: loven tillader mundtlig stævning. - Stævnemålet kendes gyldigt, og der afhøres vidner:

1) Havde præsten ikke to tjenestekvinder i sin tjeneste, før end familieskatten til juli termin skulle anskrives? - Jo. - 2) Havde præsten ikke to karle eller drenge sidste juli termin 1702? - En del af tiden kun een. - Peder Bennich sætter i rette, at præsten skal betale familieskat for karlen og bøde for sin forsinkede indgivelse af mandtaller. Opsat 3 uger.

107b:

Fredag den 7. december 1703:

Hans Ducke af Kolding amtstue fremlagde en kgl. ordre til amtmanden samt livgarde Mathias Justesens supplik til kongen. Stævning til Rasmus Pedersen i Aurebæk i Ribe amt. Han er ikke mødt. Der føres vidner:

Christen Iversen af Moesgård: Den 16. december 1702 kom Rasmus Pedersen ind til Christen Iversen og sagde, hvorfor Peder Smed i Donslund mølle ikke har bygget salshuset og møllehuset tilsammen, om de gør det for at narre enten ham eller dem selv. Og han sagde videre, at ulykker skulle støde dem. Peder Rasmussen havde sin hustru med og en lang bøsse i sin hånd, og ydermere sagde han, han skulle gøre Peder Smed og hans hustru så blotte, som de var nylig kommet af deres moders liv, om han end derfor endnu en gang skulle til Holland eller Hamburg.

Maren Iversdatter, som er Christen Iversens søster: Bekræfter sin broders vidnesbyrd.

Anders Lauridsen og Peder Lauridsen af Donslundgård: Har hørt og set, at Rasmus Pedersen både med ord, trusler og i alle måder havde forholdt sig således.

Mette Pedersdatter af Donslund huse, som er Bunde Madsens hustru og Rasmus Pedersens hustrus søster: Havde adskillige tider hørt både i hendes eget hus og andre steder, at Rasmus Pedersen havde truet og undsagt Peder Smed i Donslund mølle, at hvor han kunne ramme ham, enten på vej, sti eller kirkevejen, da skulle han skyde ham ihjel som en hund og gøre ham så blot, som han var nylig født af hans moders liv.

Anne Hansdatter, som er Bertel Sørensens hustru i Donslund fiskerhuse: Den 16. december 1702 kom Rasmus Pedersen af Aurebæk ind i hendes hus med sin hustru og havde en lang bøsse i sin hånd, og iblandt andet sagde han, at han skulle gøre Peder Smed og hans hustru i Donslund mølle så blotte, som de var kommet af deres moders liv, og der skulle ikke blive en sten på en anden, såfremt de ikke indstillede sig hos ham i tide, hvilket forn. Anne Bertelsdatter skulle sige til dem, og han lovede at betale hende derfor. Og han sagde videre, at dersom han kunne få sin svoger Bunde Madsen der ved deres torvestok (tørvestak?) at se, da ville han skyde ham ihjel som en hund. Samme tid truede han og svor ofte på, at han ville sætte ild på Bertel Sørensens og hans forn. hustrus hus og afbrænde det, om de ikke stillede ham tilfreds, hvorudover Bertel Sørensen måtte låne to slettedaler og give ham af frygt for sådan hans hårde trusler.

Bertel Sørensen af Donslund fiskerhuse bekræfter sin hustrus vidnesbyrd.
Peder Christensen af Donslund mølle: Nogen tid efter at hans møllebygning var afbrændt, da kom Rasmus Pedersen og hans hustru til ham i møllen og sagde, "Nu har jeg gjort eder skade, men vil I nu stille mig tilfreds, så vil jeg aldrig gøre enten eder eller nogen af eders mere skade eller fortræd". Hvorudover Peder Smed af frygt for videre ulykke da straks måtte give og betale ham 60 slettedaler, som han til sig annammede og derpå gav en skriftlig revers fra sig, som formodes endnu at findes hos tolderen Jens Bertelsen i Varde.

109:

Peder Elkjærs sag ctr. Peder Christensen Smed i Store Anst opsat 14 dage.

Hyrden i Uhre, Lejrskov sogn, fremlyste til 1. ting en sortstjernet stud.

Fredag den 14. december 1703:

Jep Nielsen på vegne af Nybjerg mølle på vegne af Hans Lund i Kolding fremlagde en skriftlig forening mellem Hans Lund og Bøgvad mænd. De bekræfter et gammelt forlig af 1646. Hans Lund forunder Bøgvad mænd at bruge noget jord ved Bøgvad mølle. Og de har forundt ham at bruge alt det agerjord, som ligger under bjerget imellem den vej, som går over bag hyllet ved Nybjerg mølle om til Oustrup og om ad til Gravelunds vad. Aftalen skal gælde, så længe parterne dertil er sindede. Underskrevet af H. Lund, Nybjerg Bøgvad mølle. Efter begæring underskrives dette af Jens Ducke. Dette ovenskrevne tilstås af os underskrevne, så vidt os som fæstebønder kan vedkomme, Peder Christensen egen hånd, Christen CCS Christensen, Jens IPS Pedersen.

109b:

Hyrden i Uhre fremlyste 2. gang en sortstjernet stud.

Fredag den 21. december 1703:

Læst forordning om omslagstermins udsættelse.

110:

Christian Lützes sag ctr. Seboe Hattermand i Gamst og hustru opsat til efter jul.

Peder Bennich af Varde ctr. hr. Elias Biener i Verst. Præsten har travlt med juleprædikenen og har ikke tid til at beskæftige sig med verdslige sager og beder om opsættelse til efter jul. Peder Bennich minder om, at det er ham selv, der har bedt om opsættelse til idag. Sagen opsættes til 18/1.

110b:

Peder Elkjær får dom over Peder Christensen Smed i Store Anst: Hans bolig er ganske brøstfældig og forfalden. Han bør have sit fæste forbrudt og boligen ved hævd og bygning efter lovens 3-13-9 kvittere og fra sig levere samt betale 4 rdl. i sagsomkostninger.

111:

Christen Thomsen, hyrde i Uhre, fremlyste studen 3. gang.

Alt forskrevne og ej videre, end så vidt i denne tingbog findes indført fra første tingdag d. 26. januar indeværende år 1703 og hidindtil, her for retten på Anst, Jerlev og Slaugs herreders ting, beskrevet at være passeret, testeres af mig underskrevne, som i allderdybeste ydmygst skyldighed af hjertet takker den almægtige grundgode Gud for det hidindtil ergangne gode gamle år, med hjertelig bøn og ønske, den samme over alle ting herskende og regerende nådefulde Gud fremdeles af sin nåde og godhed ville give og forlene os alle sammen et godt glædeligt fredeligt og lykkeligt tilkommende nyt år både til legeme og sjæl. Datum Anst, Jerlev og Slaugs herredsting, den 21. december 1703, Bartram Pedersen.

(Mikrofilm 30018)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1703-05

1704

111b:

I Jesu Christi Hellige Navn begyndes først at Holdes Ting og Ret Her På Anst, Jerlev og Slaugs Herreders Ting udi dette nye år 1704

Fredagen den 11. januar

blev retten betjent af Bertel Pedersen i Amhede herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver. Otte tingmænd: Peder Lauridsen i Spjarup, Anders Christensen i Torsted, Christen Terkelsen i Jordrup, Jens Hansen i Knudsbøl, Jens Hansen i Refsgård, Mikkel Lauridsen i Oustrup, Peder Munck i Torsted og Hans Hansen i Verst (i forn. Hans Hansens sted Laurids Jensen i Torsted).

Læst forordning om matrikelskatten og rytterholdspenge og okse- og flæskeskatten for 1704.

Hr. Elias Biener af Verst har stævnet Peder Bennich i Varde vedr. dennes søgsmål om mandtallerne. - Jesper Hansen, Rasmus Hansen, Rasmus Jensen og Niels Hansen i Verst er stævnet til at påhøre vidner angående deres forrige aflagte vidnesbyrd. - Peder Bennich er ikke mødt.

Elias Biener er beskyldt for at have haft dragonen Poul Madsen i sin tjeneste. Denne (som nu er virkelig dragon) vidner: Da han med andre karle først blev antegnet til landdragonernes enrullering, søgte han at blive fri ved at begive sig i tjeneste hos Elias Biener, som kun ville antage ham, indtil han kunne få sessionens tilladelse. Han gik derfor undertiden hjemme i Vesterby, hvor han var født, og undertiden i Verst og andre steder for dagløn og havde ingen fast tilhold og blev derfor søgt af regimentskriveren for rømning, hvorfor han holdt sig til Elias Biener og ville helst være i hans

tjeneste. Derfor søgte Biener, der behøvede en karl, hos de deputerede, der tillod, at Poul Madsen blev hos Biener indtil videre. Det kan om fornødent bevises ved attest af samme års tingbog.

Biener fremlagde en attest, som Anne Nielsdatter har vedstået.

De indstævnede Verst mænd mødte og erklærede, at de ikke vidste mere om den sag end, hvad de tidligere havde vidnet.

112b:

Fredag den 18. januar 1704:

Knud Christensen af Øster Vamdrup på egne og samtlige Vamdrup bymænds vegne erbød sig i retten mod stævning fra hr. Jakob Bentsen af Vejen. Denne er ikke mødt, så de frikendes fra stævningen.

113:

Peder Bennich på vegne af skatteforpagterne ctr. hr. Elias Biener (se fol. 106-107). - Biener fremlagde som kontrabevis et tingsvidne af 11/1. Sætter i rette, at da Poul Madsen ikke var hos ham, men blev søgt som en rømningsmand, kunne han ikke indføres i mandtallet. Og Anne Nielsdatter har ikke været i hans virkelige tjeneste, men var udlånt af hendes rette husbond, indtil han længe efter mandtallets udfærdigelse fik hende bevilget at antage i sin tjeneste. - Og vidnerne har først sagt, at disse var i Bieners tjeneste, men siden på tilspørgsel sagt, at de ikke vidste, om de var i hans virkelige tjeneste, og findes altså ustadige imod lovens 1-13-20. De bør ikke stå til troende. Hvad angår Rasmus Jensens søn af Verst, Niels Rasmussen: Han ikke alene beviser med egen person at være vanfør, men er endog med gyldigt fæstebrev bevist at være fæstebonde til Kolding Hospital (det vil blive bevist med hospitalsforstander Jens Flyes attest). - Om den for sene aflevering af mandtallerne: De var indleveret senest 8 dage før terminens udløb på amtstuen, hvor forpagterne kunne have fået dem. - Opsat 8 dage.

114:

Sr. Christian Lütze af Gamst ctr. Seboe Hatterman og hans hustru. Opsat 4 uger.

Fredag den 25. januar 1704:

Hr. Elias Biener (fol. 113) producerede kopi af hospitalsforstander Jens Flyes fæstebrev af 18/2 1703 til Niels Rasmussen. - Peder Bennich er ikke mødt. Opsat 8 dage.

114b:

Hospitalsforstander Jens Flye har stævnet Peder Nielsen i Skøde for resterende tiende af småkvæg samt for gammel gæld, hans hustru skylder både Jens Flye og hans søsterdatter Maren Lasdatter. Opsat 14 dage.

Fredag den 1. februar 1704:

Elias Biener (fol. 114). Peder Bennich, der har sagsøgt ham, er ikke mødt. - Biener sætter i rette, at da Peder Bennich og hans principaler har forvoldt ham omkostning og skade og forsømmelse i så mange tingdage, nu 8 uger, og de endda ikke møder, at Peder Bennich da må blive anset med mulkter og ikke tillades videre i denne sag at tale eller irettelægge. Begærede dom. - Da som herredsfogeden Bertel Pedersen er svag og ikke selv kan møde i sagen at kende, som han bedst oplysning derom ved, og sættefogeden Poul Gjermandsen i samme sag ej er kyndig eller oplyst, da er derfor denne sag med hr. Elias Bieners godvillige samtykke til herredsfogedens egen endelige påkendelse opsat at bero og opstår i 14 dage, og da skal den påkendes uden videre protestationer eller dokumenters irettelæggelse.

115:

Hans Lauridsen Holdst på vegne af brigader Detlef Brocktorf har stævnet Niels Sørensen Bull i Knurborg angående en liden brun hest tilhørende en af hans bønder, Anders Nielsen i Hørby (?) i Ringive sogn. Niels Bull skal have haft den i hånd og hænde, og efter hans egen angivende skal den have været i flok, følge og græsgang med hans egne bæster. - En del Vamdrup mænd er stævnet som vidner.

Mads Christensen og Peder Jepsen af Vester Vamdrup: De har været hos Niels Sørensen Bull i Knurborg og spurgt ham, om han vidste, hvor den

hest var, som han havde haft fat på og som havde været hos hans bæster. Han svarede, at han vel havde set en fremmed hest på Bastrup mark, men den havde ikke været på hans grund, og den havde ikke været i hans hånd eller hænder. Men den havde været hos hans bæster i Mads Bulls kær, og sidst han så den gik den ved Peder Iversens bæster af Skustrup i Fårekrog enge.

Hans Hansen af Øster Vamdrup: Ved Mikkels tider, da han og Niels Bull var i Vamdrup mølle, da en aften i mørkningen kom en liden brun hest løbende søndenfra over møllebroen. så gik de begge til hesten og tog hånd derpå i mening, det skulle være et fremmed bæst, og Niels Bull havde købt en og mente, det muligt kunne være den. Men som de ikke kendte hesten, lod de den løbe igen. Tre dage senere mødte han Niels Bull mellem Vester Vamdrup og Vamdrup kirke. Og da de var kommet forbi hinanden, råbte Niels Bull tilbage og sagde, "Jeg beholdt alligevel hesten, som vi forleden aften havde fat på". Hans Hansen spurgte, hvor hesten var. Niels Bull svarede, at den løb på Holdt mark. Nogle dage derefter kom en fremmed mand til Hans Hansen og spurgte om hesten. - Niels Bull ville ikke tilstå dette vidnesbyrd.

Niels Christensen af Vester Vamdrup: Har nok hørt sige, at en fremmed hest havde løbet ved Holdt mark, men ikke, at Niels Bull havde haft fat i den. Kun, at den skulle have været ved hans bæster.

Jep Nielsen af Vester Vamdrup: Har vel hørt, at en fremmed hest gik ved Niels Bulls bæster i Mads Bulls Kær på Holdt mark.

Niels Madsen af Vester Vamdrup: Har haft plovlag med Niels Bull sidste rugsæd, og da havde Niels Bull 3 fremmede heste i ploven, en sort hoppe, en sort hest og en liden brun hest. - Niels Bull svarede, at den lille brune hest, han da havde haft i ploven, var den samme, han idag red på her til tinget og nu stod uden for tinghusdøren. - Niels Madsen gik med ud at se hesten og befandt, at det ikke var den lille brune hest, Niels Bull da havde i ploven i fællig med ham. - Niels Bull sagde, at hesten var hans broders (den, der var for ploven), og han vidste ikke, om hans broder havde den endnu. Opsat 14 dage.

116b:

Fredag den 8. februar 1704:

117:

Ridtmester Jens Kaas på Roy har stævnet Niels Olesen i Øster Gesten for ulovlig skovhugst. Opsat 8 dage.

117b:

Hospitalsforstander Jens Flye har på egne vegne og på vegne af Mikkel Jespersen i Kolding stævnet Peder Nielsen i Skøde for gæld for udborgede varer, malt, brændevin og svin (?). Dommeren anmodes om at opfordre ham til at indfinde sig med betaling; ellers sagsøgning om 14 dage.

Fredag den 15. februar 1704:

118:

Læst kgl. plakat om et kommercekollegium i København.

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Peder Madsen i Tolstrup og hans hustru samt Søren Bertelsen ibidem angående Jens Pedersen af Tolstrup hans død. - På vegne af amtmanden møder Knud Jørgensen af Koldinghus. Han rejser indvending mod stævningen, idet originalen og den kopi, han har fået, ikke var helt enslydende. Desuden fremviser han den på Koldinghus holdende protokol, hvormed bevises, at sagen er foredraget kongen. - Jens Ducke svarede, at den forskel imellem den originale kaldsseddel og kopien burde have været observeret ved kopiens levering. Og den fremlagte kopi af supplik kan ikke forhindre ham i at føre vidner, som han alene har ladet indstævne til at bevise hans uskyld.

Jens Ducke fremlagde en attest fra løjtnant Hans Casper Ihring, der selv bekræftede den i retten.

Hans Nielsen, tjenende Niels Hansen i Nørre Vilstrup: En dag, da han var på Oxvig for at køre i ægt, hørte han, at Jens Pedersen af Tolstrup brugte mange ubekvems og uhøflige ord imod regimentskriveren i gården uden for skriverstuen.

Knud Jørgensen spurgte vidnerne, om de ikke hørte, at Jens Pedersen med hug og slag af regimentskriveren blev begegnet,. Svar: Nej, sligt ikke at have set, dog hørte de vel, at han for hans onde mund og uforkammede

ord kunne fortjene straf.

Jep Jensen af Tolstrup vidnede uden stævнемål, at den 17/12 1703 var han på Oxvig i ærinde med sin dragonslægdsseddel til en anden lægdsmands indskrivning at forandre. Sammen med ham kom Jens Pedersen og Søren Bertelsen, begge af Tolstrup, ind i skriverstuen. De to begærede af regimentskriveren deres husbondholds brev. Regimentskriveren svarede, de skulle få dem, når de betalte deres fæstepenge efter sessionens sigelse og hver 2 rdl. i fogedpenge. Da erbød de fæstepengene og nægtede at give fogedpenge. Så gik regimentskriveren tillige med løjtnant Hans Casper Jering ud af skriverstuen og ind i den daglige stue. Jens Pedersen fulgte efter i gården og begærede regimentskriverens svar beskrevet samt videre råbte ud i gården efter regimentskriveren, hvilket vidnet ikke kunne høre, hvad det var, formedelst han var inde og Jens Pedersen var ude i gården. Straks derefter kom regimentskriveren ind i skriverstuen igen og begærede, de to mænd ville udtælle deres penge for at se, om de havde dem tilsammen. Imidlertid kom regimentskriveren og mændene nogle ord imellem. Så tog regimentskriveren Søren Bertelsens kæp, som var af abildtræ, og gav deraf Jens Pedersen Nogle slag på hans højre arm eller skuldre, og vidnet så ej, at han andetsteds fik enten stød eller slag. I det samme gik Jens Pedersen ud af døren, og regimentskriveren slog kæppen i stykker imod dørslaget oven over døren. Imidlertid gik Laurids Nielsen af Andkær og så ud mod Jens Pedersen, som Søren Bertelsen blev inde i skriverstuen, som og fik nogle slag af kæppens overblevne stykke, hvorpå Søren Bertelsen også udgik tillige med vidnet. Noget derpå kom både Jens Pedersen og Søren Bertelsen ind igen og fik deres husbondholds breve, og som vidnet stod uden for døren, og døren var åben, hørte han, at Søren Bertelsen og Jens Pedersen da havde fået deres breve. Da gav Jens Pedersen regimentskriveren sin hånd og takkede ham for gunstig straf.

Knud Jørgensen spurgte vidnet, om han ikke var begæret af Jens Pedersen at gå beskikkelsesvis til regimentskriveren. Svar: Han kom i sit eget ærinde og fulgte bare med sine naboer ind. Men da fæstepengene blev frembudt, sagde Jens Pedersen, at han havde frembudt dem i to mænds nærværelse, hvoraf han efter Jens Pedersens mening skulle være den ene. Men han var hverken befalet eller bedt om at forrette sligt i forvejen. - Knud Jørgensen spurgte ham, hvor mange slag Jens Pedersen fik af regimentskriveren. - Det ved han ikke, men det var ikke dødelige slag.

Vidnet er Jens Pedersens svoger, idet hans broder har Jens Pedersens

søster til ægte.

Rasmus Vinter og Christian Nielsen, begge tjenende regimentskriveren, tilbød at vidne. Knud Jørgensen protesterede og mente, det var imod lovens pag. 110, art. 16. - Kendelse: De tilstedes at vidne iht. til bemeldte artikels slutning. - De sad i skriverstuen ved deres skriven. Det foregik, som løjtnant Hans Casper har forklaret, og som Jep Jensen har vidnet. Jens Pedersen fik ikke over 4 slag, og dem optog han med og på sin arm, og han kunne ikke af de slag have fået nogen skade.

Mads Iversen af Sønder Vilstrup og Niels Pedersen af Vinding vidner ustævnedes: Sidste torsdag den 12. februar var de i afdøde Jens Pedersens hus deres ærinde at forrette. Og der blandt adskillig snak og tale, som faldt imellem dem og Jens Pedersens fader og moder, sagde moderen Kirsten Christensdatter, at hendes søn aldrig i levende live, enten for hans forældre eller for præsten, havde klaget over regimentskriveren for stød eller slags tilføjelse, og at de ikke vidste deraf, før end han var død og det af fremmede blev sagt og spargeret.

Regimentskriveren fremlagde en synsforretning, som er underskrevet den 27/1 af to feltskærere og ti uvildige dannemænd. Den blev bekræftet ved ed af den ene feltskærer, Hans Madsen i Kolding, og de andre synsmænd. - Han æskede Knud Jørgensen til at fremlægge den klage, Peder Madsen i Tolstrup havde indgivet over ham.

Peder Madsen af Tolstrup og hans hustru mødte ikke. Men deres datters mand, Bertel Jensen af Tolstrup, fremlagde et indlæg underskrevet Stenderup den 14/2. - Søren Bertelsen blev påråbt, men mødte ikke. - Regimentskriveren fik tingsvidne og Knud Jørgensen genpart.

120b:

Kgl. Maj. kirkeskriver over Alminde syssel Jep Jensen af Vester Nebel har stævnet Poul Joensen i Jordrup til synsmænds opkrævelse.

121:

Laurids Poulsen af Hjarup har med stævningmændene Jens Dideriksen og Hans Poulsen, begge ibidem, stævnet Niels Bendixen i Kolding til opkrav af synsmænd. De skal syne og taxere de 6 fag hus, som er opført på Laurids Poulsens gårds grund til Niels Bendixens aftægtshus. Han skal medbringe

deres aftægtskontrakt. - Stævning til Markus Nissen i Bønstrup.

Onsdag den 20. februar 1704:

Efter postmester og toldkontrollør Hans Lunds begæring blev idag holdt ting i Bartram Pedersens hus i Lejrskov.

121b:

Hans Lund har stævnet Rasmus Kruse i Vranderup til at møde for kapitulationsret. Fremlægger et krigsforhør ang. 9 stk. stude, som han uangiven på Kolding toldkammer har ladet overdrive over forbudne vadesteder mellem Kolding og Ribe til Vranderup. - Rasmus Kruse indvender, at han som virkelig kgl. rytterbonde ikke kan stævnes, uden at også regimentskriveren er stævnet. - Hans Lund fremviser seddel fra regimentskriveren om, at Rasmus Kruse har afstået sin iboende bondegård til en anden, som fik fæstebrev ved seneste vårsession, så Rasmus Kruse nu kun har et rytterboel i fæste. Denne anfører, at han skal beholde og svare for gården indtil Valborgs dag 1705, og han har allerede et rytterbolig i fæste til rytterhold. - Herredsfogeden kender stævningen ugyldig.

Fredag den 22. februar 1704:

Aper (Axe ?) Skomager af Kolding på vegne af rådmand Mikkell Jespersen og Jens Flye ctr. Peder Nielsen i Skøde. Opsat 14 dage.

122b:

Laurids Poulsen af Hjarup (fol. 121) fremlagde en memorial til amtmanden og krigskommissær Hartman med påskreven resolution. - Synsmændene har vurderet de 6 fag hus, som er bygget til Niels Bendixens aftægtshus, og som han er fraflyttet til Kolding. Fire fag har Laurids Poulsen ladet opføre på egen bekostning, med indbygning, vinduer, døre, loft, skorsten og skelværk. Det er vurderet til 14 slettedaler, om det skulle sælges til andre. De øvrige to fag, som Niels Bendixen selv har ladet opbygge, er 4 slettedaler værd. - Ingen er mødt på Niels Bendixens eller Markus Nissens vegne, og aftægtskontrakten blev ikke fremvist. - Laurids Poulsen fik tingsvidne og

frembød til Niels Bendixen at betale så meget, som han ifølge vurderingen kan tilkomme, nemlig for de 2 fag hus, 4 slettedaler, og for de 4 fag det halve af vurderingen, 7 slettedaler. - Der var ingen til at modtage pengene, hvorfor Laurids Poulsen igen tog dem til sig.

123:

Kirkeskriver Jep Jensen Bredballe (se fol. 120) fremstillede synsmænd, der har synet huset, hvor Poul Joensen i Jordrup bor. - Salshuset: 12 fag, en del træværk er råddent, brækket på søndre side; tækningen på søndre sider er et sted rent borte; 2 skorstene, den ene har mistet en sten, den anden er brøstfældig og har mistet flere sten; de ligger på mønningen. På nørre side mangler intet. En bjælke inde i huset er brækket, men forvaret med et jernbånd. I loftet er 2 sveller opsprungen. Ved salshuset er bygget 3 fag kviststue, hvorpå mangler noget tag, som vinden har afblæst. Norden i gården er 9 fag ladehus af egetømmer, hvorpå ingen mangel fandtes, bortset fra brøstfældighed på tækningen; det kan hjælpes med ungefær 5 traver tag. Det østre hus i gården: 9 fag af egetømmer, brøstfældigt på tækningen, kan hjælpes med 5 traver tag. Begge forn. huse er ganske brøstfældige på mønningen. En del øde gærde, mindst 40 læs gærdsel behøves til reparation.

Poul Joensen: Hvad tækning som fattes, har Guds vind og vejrlig afblæst i den store storm, som var ngoet før jul. Han vil lade det reparere i rette lovtide, når øvrigheden påbyder det.

123b:

Mandag den 25. februar 1704:

På toldinspektør Hans Lunds begæring holdtes ting i Bartram Pedersens hus i Lejrskov.

Hans Lund ctr. Rasmus Kruse i Vranderup med flere. Fremlagde et krigsforhør holdt og udstedt i Påby den 8. oktober 1703. Niels Hansen i Vranderup fremlagde et fæstebrev, dateret sessionen den 12. juni 1703. - Dragonen, som bor hos Rasmus Kruse, får forelæst krigsforhøret og skal vedkende sig de ord, der er gengivet af hans: "De to fra Rasmus Kruse

stjålne okser var de bedste af dem, han købte i Skanderborg." - Det har han ikke sagt, men at der kom ingen bedre fra Skanderborg end de to stude. - Hans Lund sætter i rette, at Rasmus Kruse har drevet over åen mellem Kolding og Ribe uden at fremvise nogen attest, om han det overdrevne kvæg på almindeligt marked havde købt, hvilket er ham utilladeligt, uden han det vil fortolde. Desuden er han boelsmand og behøver ikke så mange stude. De 9 stude, han har overdrevet, bør være konfiskeret.

Rasmus Kruse mødte med en rentekammerdom af 1684 og en dom af Kolding rådstue 1662. Påberåber sig en dom, som er afsagt i Skanderup mellem Hans Lund og løjtnant Langenau på den ene side og Svend Christensen i Hjarup på den anden side, m.m. - Hans Lund: Rasmus Kruse kan ikke påberåbe sig uvidenhed, idet forordningen har været læst på både by- og herredsting, og vadestedsriderne har endog ladet den forkynde fra prædikestolene. - Rasmus Kruse tilbød sin ed på, at han ikke havde købt studene i Skanderborg eller på det marked, som krigsforhøret ommelder, og at han ikke havde købt nogen stud der i næstafvigte år, formedelst der var sygdom og lungesot blandt kvæget, men han købte dem i byerne norden Vejle, og de to ham frastjålne stude var ikke af samme købt kvæg, men den ene havde han selv kalvedragen, og den anden havde han købt, da den var ungnød, og han har siden opdraget og brugt den til at pløje med. Opsat til torsdag den 28/2.

125:

Torsdag den 28. februar 1704:

Ting blev holdt på Hans Lunds begæring.

Hans Lund fremlagde et brev fra Rentekammeret til amtmanden angående kvæggets antegnelse og optegning i en del byer i Koldinghus amt grænsende på den søndre og nørre side af åen og vadestederne.

Rasmus Kruse fremlagde en underrettsdom udstedt af retten, som blev holdt i sognefoged Jep Iversens hus i Skanderup den 3/9 1701.

Dom: Hans Lund har med krigsforhøret bevist, at Rasmus Kruse har ved sine folk over åen mellem Eistrup og Vranderup ladet drive en del stude, som samme aften skal være drevet ind i Rasmus Kruses gård. De er kommet fra Skanderborg. Rasmus Kruse har selv tilstået at have købt de 9

stude i byerne nord for Vejle og ladet dem drive over åen til Vranderup. De dømmes til konfiskation. Vedr. Rasmus Kruses præentioner til toldkontrolløren Hans Lund for gjorte arrest på 28 rdl. for to frastjålne okser: han kan søge vedkommende på behørigे steder.

126:

Fredag den 29. februar 1704:

Eskel Jensen af Dollerup lovbød til 2. ting den otting jord, han bebor i Dollerup og har købt af Anders Jepsens arvinger i Nagbøl. Ingen frænder svarede eller begærede gården til købs eller pant. Men Lauge Mikkelsens søn af Gelballe, Mikkell Laugesen, tjenende hr. Anders Horne i Nagbøl, begærede at købe.

126b:

Fredag den 7. marts 1704:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet kyrasser Bertel Viol, sidst logerende i Torsted, angående den overløst, han med skældsord og degens og kårdehug den 21. februar skal have forøvet mod Jens Godiksen's søn i Spjarup, nemlig den kgl. dragon Christian Jensen.

Laurids Jensen af Torsted vidner: Tirsdag den 21/2, da han med dragon Christian Jensen stod i Laurids Jensens hus i Torsted og havde noget hjulerarbejde at forrette, da kom Bertel Viol derind med to blågarns lagener, ham var leveret til sin rytterseng, og brugte adskillige hårde trusselsord, efter hans formening samme lagener ej var dygtige nok, hvorimod Laurids Jensens hustru med gode tilbød og leverede kyrasseren et lagen til de forrige og sagde, hun for sin gårdsparts andel var alene kun pligtig at levere ham eet lagen, nu havde han tre, og måtte deraf tage, hvilke han ville. Og som kyrasseren vedblev med trusler og sagde, at han ville kaste alle lagenerne på ilden, da svarede dragon Christian Jensen og sagde, "Kammerat, giv eder tilfreds og tag ikke så hart afsted; efterdi I nu har 3 lagener, må der jo endelig være een deraf, I kan vel betjenes ved til eders seng". Hvorefter kyrasseren begyndte at skælde på dragonen og spurgte,

"Hvad kommer det dig, du hundsfoot, ved!", og straks udæskede dragonen til at møde sig med en degen. Dragonen undskyldte sig, såsom han ikke havde nogen degen ved sig. I det samme løb kyrasseren hjem i sit kvarter og kom igen løbende med sin blottede degen uden for døren, udfordrede og søgte dragonen dermed, og som dragonen stod i sit arbejde og var våbenløs, tog han et stykke træ i sin hånd til at bøde for sig med og afværge befrygtende skade af kyrasserens degen, som han strengeligen søgte ham med. Udi sådan tummel, da dragonen bødte for sig imod kyrasserens ansøgning og hug, da hug bemeldte kyrasser med sin kårde til dragonen og huggede ej alene pegefingern af hans venstre hånd, men endog med mere hug under samme venstre arm meget ilde hug og skamferede armen fra handledet og tæt op til albuen. Hvorpå de da af andre vedværende blev adskilte.

Anders Christensen af Torsted bekræftede vidnet og tilføjede, at kyrasseren derpå tog dragonen i hans hår og slog ham til jorden. - Det samme vidnede Jørgen Christensen af Torsted.

127:

Jens Rasmussen af Geising på egne og andre skovriderbønderes vegne ibidem fremstillede synsmænd, som har synet de til skovriderens løn udlagte jorder. - Den gårdspart, som Hans Hansen Snedker nu bebor alene og forhen beboede sammen med Anders Olesen, bestående af to ottinger jord, samt den gårdspart, som forrige skovrider Jens Ibsen og Jens Rasmussen bebor, bestående af 2 ottinger, disse ialt fire ottinger har ikke mere jord end fire andre ottinger, som rytterbønderne der i byen bruger. Og to af skovridergodsets ottinger kan ikke regnes eller agtes højere end den gårdspart bestående af 2 ottinger, som Jørgen Nissen Basse bebor og er udlagt til rytterhold. Og da den gårdspart med de to ottinger jord, som Jens Ibsen og Jens Rasmussen bebor, er anslået langt højere i hartkorn til udgifter at svare end Jørgen Basses eller andre rytterbønderes der, så er det sandt, at skovriderbønderne umuligt kan svare mere afgift end rytterbønderne, medmindre skovriderbønderne derover skal blive ruineret.

127b:

Postmester Hans Lund har stævnet Peder Nielsen i Skødegård og hans hustru for gæld, 5 slettedaler for græs- og engleje i Asbo enge. - Peder

Nielsen beråbte sig på at have kontraregnskab. Opsat 3 uger.

128:

Mikkel Laugesen, tjenende hr. Anders Horne i Nagbøl, en lovbydelse. - Eskel Jensen af Dollerup og hustru Sidsel Madsdatter lovbød til 3. ting den otting jord, som har købt ifølge lovbudstingsvidne af 20/10 1702 af sal. Jakob Andersens enke i Nagbøl. Mikkel Laugesen og forhåbende kære fæstemø Ide Rasmusdatter begærede at købe.

128b:

Skødet. Eskel Jensen har købt gården af sal. Anders Jepsens og hans søn sal. Jakob Andersens arvinger. Eskel Jensens broder Hans Jensen af Dollerup er med til at give skøde.

129b:

Fredag den 14. marts 1704:

Christian Lütze af Gamst ctr. Seba Hatterman og hustru ibidem ang. den skade hans svin skal have forårsaget i hans kålhøve samt æreskældsord, som hustruen skal have angrebet ham, hans hustru og pårørende med. Fremlagde et skriftligt vidnesbyrd dateret Sneomgård den 7/1. Satte i rette, de skal lide efter lovens pag. 998, art. 2. Opsat 3 uger.

Thomas Bang af Kolding på vegne af jægermester Gerhardt Brocktorf har stævnet Bertel Nielsen i Rugsted for ulovlig skovhugst i kronens skov. Samtlige Rugsted bymænd er stævnet til at vidne.

Thomas Sørensen: Thomas Pedersen i Rugsted, som var en gammel mand, havde sagt til ham, at skellet i Volslund mellem kongens og selvejernes skovparter gik efter en sti. Og en anden gammel mand, Søren Jensen, som havde kongens anpart sammesteds, sagde, at skellet gik efter to bøge, som var hugget griin og mærke i. Sal. Thomas Pedersen, som sagde, at skellet gik efter en sti, som går tvært igennem Volslund have vesterfra, han ejede den selvejergård, som Bertel Nielsen nu bebor og med gården har Thomas Pedersens datter til ægte. Vidnet havde anvist skovrideren de

nævnte to bøger, men de så ingen griin eller mærke derpå, såsom det var overgroet.

Søren Joensen: Har præstens mensalgård i fæste. Har slået og bjerget indtil de to bøger. Hans gærde strækker sig ved vesterenden lige før og efter den ene af bøgerne.

Jens Jessen: Har vel hørt sige, at bøgerne skulle angive skellet, og at der skulle være hugget skelgriin og mærke deri, men ved ikke, om det er rigtigt.

Niels Jessen: vidner som broderen Jens Jessen.

Mads Pedersen: Har kun været i Rugsted en stakket tid, men har hørt sige, at en sti gjorde skellet.

Thomas Bang spurgte Bertel Nielsen, om han ikke vidste, at Søren Joensen slog hø til bogen. Bertel Nielsen skød sig inder under regimentskriverens forsvar. (Regimentskriveren havde bedt om 14 dages udsættelse, fordi han var optaget af andre sager). Opsat 14 dage.

131:

Thomas Ravn af Hjelmdrup har stævnet Mikkell Andersen af Bølling og Laurids Nielsen af Oustrup for forløfte om Egtved sogns kgl. anpart tiende indfæstningsomkostninger og, hvad deraf endnu resterer. Også stævning til Jens Christensen i Vork for lånte penge. Opsat 14 dage.

Kirkeskriver Jep Jensen har stævnet Poul Joensen i Jordrup ang. det kirkeboels vedligeholdelse, som han påbor. Fremlagde tingsvidne af 22/2. Spurgte Poul Joensen, om han efter sit eget tilbud kunne reparere brøstfældigheden inden Valborg dag, eller der skulle tages dom over ham til fæstes forbrydelse. Han svarer nu som før, at han til rette lovlige tid vil foretage reparationen, og det inden Sct. Hansdag. Jep Jensen mener, at han skal have udført reparationen inden 1. maj. Opsat 4 uger.

131b:

Fredag den 28. marts 1704:

Laurids Jepsen af Hjarup beviste med Hans Jepsen og Mikkell Madsen, begge af Hjarup, som hjemlede og bestod ved ed efter loven, at de med otte dages kald og varsel til idag lovligt har hidciteret Hans Morten Bars og hans

hustru Anne Barses, begge i Hjarup, imod vidner, spørgsmål, sags givelse og dom at påhøre og svare, alt angående ubeviselige æreskældsord og eftertale, som bemeldte Anne Barses iblandt menige Hjarup sognefolk i kirken offentligt udsagt haver, og videre er spargeret, forn. Laurids Jepsens ærlige navn og rygte for nær. Og som ovenrørte Anne Barses har sagt og sig påberåbt, som med lovfaste vidner kan bevises, at samme hendes udsagte æreskældsord og eftertale skal være sagt til hende af Morten Skræders hustru Anne Pedersdatter i Hjarup, så kaldede de også med lige varsel forn. Anne Pedersdatter med hendes lavvæрге her idag i rette at møde, vidner, spørgsmål, saggivelse og dom at anhøre og imod svare. Ydermere med samme varsel til idag hidkaldet og citeret samtlige Hjarup sognemænd for hver deres sandhed, hvis de herom videndes er og hørt haver, edeligt efter loven at vidne, så vel og, hvis dem om det og videre Laurids Jepsens forhold videndes er. - Hvorefter for retten fremkom indstævnedede vidner.

Søren Mortensen af Hjarup, som vandt og ved ed efter loven bekræftede, at næste onsdag før sidste afvigte demmelsuge før påskehelligt, som menige Hjarup sognemænd var i kirken og havde hørt Guds ord, efter gudstjenestes forretning så og hørte forn. Søren Mortensen, at præsten, hæderlige hr. Peder Bæring, tilspurgte samtlige tilstedeværende sognefolkene, om nogen af dem med sandhed vidste noget end al ærlighed og godt at sige om Laurids Jepsen i Hjarup, såsom velbemeldte hr. Peder Bæring sagde sig for sin person ej i ringeste måder andet om forn. Laurids Jepsen med sandhed at sige, end alt det, som ærligt, lovligt og godt var og en ærlig mand i alle måder vel egner og anstår. Hvorpå både vidnet Søren Mortensen så vel og alle samtlige tilstedeværende Hjarup sognemænd svarede og tilstod, at ingen af dem i nogen måder med eller om Laurids Jepsen deres nabo var bevidst andet end det, som i alle måder ærligt og godt, berømmeligt var, lige som hr. Peder Bæring selv udsagt haver. Dernæst fremkom udi Hjarup kirke for præsten og menigheden Anne Hans Mortensen Barses hustru og ligeledes, som før er meldt, blev tilspurgt, om hende om Laurids Jepsens forhold andet end ærligt og godt er bevidst, såsom nogen tale fra hende derom var spargeret. Da svarede hun og lydeligt for alle i kirken udsagde, at Anne Morten Skræders hustru var indkommet i hendes hus og havde sagt iblandt andet, som de da omtalte, at Hans Morten Bars og hans hustru, som taledede om de havde godt nabofolk, de kendte dem ikke endnu ret, thi der blev en fjæl fra præstens savelad bortstjålet for nogle år siden, og den kunne de spore efter i kålhaverne at være kommet om til Laurids Jepsens, og

samme fjæl blev af Laurids Jepsen igen tilbagebåret og fandtes ved kirkegårdsdiget uden for præstens gård. - Derimod i samme tid i kirken svarede Anne Morten Skræders og sagde til Anne Bares, at det, hun sagde, det forn. Anne Skræderkone skulle have sligt sagt til hende Anne Bares om Laurids Jepsen, det var løgn, og Anne Bares skulle være en løgner, indtil hun det lovligt beviste. Thi Anne Skræderkone sagde og tilstod ej andet i nogen måder med Laurids Jepsen at vide end alt det, som ærligt og lovligt var i alle måder.

Ydermere fremkom nu for retten Knud Lauridsen, Svend Christensen, Jep Christensen, Laurids Poulsen, Anders Vaaben, Christen Nielsen, Las Clemmensen, Las Nielsen, Knud Buck, som alle og hver enhver for sig edeligt efter loven vandt og bekræftede forovenmeldte tid i Hjarup kirke at have hørt og er bevidst i alle måder, lige som Søren Mortensen før afvundet haver, og at ingen af dem er bevidst eller med sandhed kan sige andet om Laurids Jepsen, andet end alt det, som ærligt er og en ærlig mand vel egner og anstår.

Videre producerede Laurids Jepsen hæderlige hr. Peder Bærings skriftlige underskr. attest og vidne på stemplet papir nr. 20 á 24 skilling, dat. d. 26. marts sidst, blev læst, påskrevet og i akten skal blive indført.

Herimod mødte Hans Morten Bars af Hjarup på egne og hustrus vegne og til undskyldning fremlagde et skriftligt underskrevet indlæg på stemplet papir no. 18 á 6 skilling, blev læst, påskreven og i akten skal blive indført.

Morten Lassen af Hjarup mødte og på egne samt sin hustrus vegne svarede og formente, at Hans Morten Barse og hustru efter loven burde at bevise, det hans hustru de foromvundne ord til Bares hustru sagt haver, eller de, som det offentligt sagt haver for præsten og menigheden, selv derfor at lide og stå til rette.

Efter alt forskr. Laurids Jepsen var tingsvidne begærende, som og blev tilstedt. Hvorefter Laurids Jepsen satte i rette og formente, at som med lovfaste vidner er bevist, hvorledes Anne Hans Morten Bares uden al skyld og årsag haver beskyldt og eftertalet ham på hans ære, som hun hverken bevist haver og ej heller bevise kan, så formente og påstod han, hun derfor bør at lide, agtes og bøde som en æreskænder og løgner efter lovens 6-21 art. 2 og 3 og 5, pag 998 og 999 og 1000, samt derforuden denne processes forårsagede omkostninger at betale. Hvorpå han var en retmæssig dom begærende.

Da som sagen anses ærerørig og derudi behøves meddomsmænd, er

samme sag opsat udi tre uger, som er til d. 19. april førstkommende.

133:

Thomas Bangs sag ctr. Bertel Nielsen i Rugsted. Fører vidner:

Peder Joensen af Rugsted krat, skovløber: Søren Joensen i Rugsted har vist ham 2 bøge i Volslund og sagt til ham, at det skulle være ret skel. Man kan endnu se, at der er hugget mærke i gamle dage, men om det er griim til ret skel, vidste han ikke. Dog samles selvejernes og fæstebøndernes gærde uden om den vestre side af Volslund lige før den ene af bøgene.

Rasmus Vinter på regimentskriverens vegne vil føre kontravidner om 14 dage.

Thomas Bang på vegne af Niels Bendixen i Kolding beviste med Jens Rasmussen og Iver Pedersen af Hjarup, som fremkom med en skriftlig varselsmemorial, blev lydelig oplæst og af dem edeligt bekræftet efter lovlig medfart for alle indmeldte at være forkyndt. Samme kald og varsels forkyndelses afhjemling her næst efter på folio 134 skal blive forkyndet. - Dernæst producerede Thomas Bang en skriftlig underskr. kontrakt på stemplet papir nr. 20 á 24 skilling dateret Hjarup, den 12. januar 1699, blev læst påskreven og i akten skal blive indført. Hvorefter Thomas Bang for retten tilspurgte indstævnedede Svend Christensen og Anders Jessen af Hjarup, om de jo ikke på Niels Bendixens vegne, da han var sindet at ville flytte til Kolding, var hos hans svoger Laurids Poulsen og efter formeldte kontrakts anledning tilbød, om han ville afhandle ham forn. Niels Bendixens aftægtshus, da skulle han for tilbørlig betaling nyde det fremfor nogen anden. Derpå bød Laurids Poulsen at ville give Niels Bendixen for samme aftægtshus penge 20 rdl. Og som Niels Bendixen dermed ej ville være fornøjet, så gik Laurids Pedersen bort fra dem og sagde at ville komme igen med fuld besked, men kom dog ikke til dem igen med nogen anden besked. ' Hvortil bemeldte tvende mænd svarede ja og til dets bekræftelse deres ed efter loven hver for sig aflagde.

Videre efter Thomas Bangs tilspørgsel svarede Laurids Poulsen af Hjarup, at den tid Niels Bendixen havde afstået sit aftægtshus til Markus Nissen i Bønstrup, da skikkede forn. Markus Nissen bud til Laurids Poulsen og lod ham tilbyde, om han ville nøjagtig betale ham det, da skulle han det være nærmeste at nyde og beholde. I øvrigt svarede og referede sig Laurids

Poulsen at have efterlevet kontrakten så vidt billigt efter hr. amtmandens hr. krigskommissærens ordre og resolution med videre, som lovmæssigt er, og ved derfor sig ej pligtig være til nogen proces i så måder at svare.

Thomas Bang på Niels Bendixens vegne endnu til overflødighed tilbød Laurids Poulsen, om han ville betale Markus Nissen sine udlagte penge for samme aftægtshus, skal han være nærmeste til at nyde det. Laurids Pedersen refererede sig til sit forrige svar.

Efter alt forskr. Thomas Bang var tingsvidne begærende, som og blev tilstedt.

134:

Og lyder det i foromrørte sag kald og varsels forkyndelse således: Jens Rasmussen og Iver Pedersen, begge af Hjarup, hjemlede og bestod ved ed med opholdne fingre efter loven, at de med 14 dages kald og varsel til idag lovligt havde hidstævnet Laurids Poulsen i Hjarup dokumenter at høre læse og til spørgsmål at svare, alt angående det hus i Hjarup, som Niels Bendixen sidst beboede og til Markus Nissen i Bønstrup har afstået, så vel og forn. Laurids Poulsen her idag at anhøre nogle vidner, som beskikkelseslvis til ham af Niels Bendixen har været udsendt, førend bemeldte Markus Nissen samme hus bekom, med hvis videre i den sag ved retten kan erindres, ydermere til idag med kald og varsel lovlig hidciteret Svend Christensen og Anders Jessen Vaaben, begge i Hjarup, deres sandhed at udsige, hvad ord de til Laurids Poulsen i Hjarup fra Niels Bendixen, nu boende i Kolding, frembar, og forn. Laurids Poulsens derpå fulgte svar, med videre spørgsmål at tilsvare. Ligeledes advarede og til idag lovlig hidstævnedede de de mænd, som den imellem Niels Bendixen og Laurids Poulsen gjorde kontrakt haver medunderskreven, nemlig Jep Snogdal, Knud Lauridsen, Poul Lassen og Søren Mortensen, alle i Hjarup, om nogen spørgsmål til dem kunne have. Ydermere fremlagde Thomas Bang på Niels Bendixens vegne en seddel således lydende: "Den sag imellem Niels Bendixen i Kolding og Laurids Poulsen i Hjarup angående det aftægtshus i bemeldte Hjarup, som Niels Bendixen skulle have, tilstår jeg på min principals velædle hr. regimentskriver Sr. Anders Rasks vegne at være indkaldet med 14 dages kald og varsel til d. 28. marts førstkommende. Bønstrup d. 14. marts Ao. 1704, Claus Selleman." - Samme seddel blev læst op og påskrevet.

Thomas Ravns sag (fol. 131) ctr. Mikkel Andersen af Bølling og Laurids Nielsen af Ougstrup ang. den kgl. anpart tiendes forløfte i Egtved sogn og hans sag ctr. Jens Christensen i Vork for lånte penge opsat 3 uger.

134b:

Hans Lunds sag ctr. Peder Nielsen og hustru i Skøde opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Vinter har stævnet Mikkel Sørensen i Nørre Vilstrup for hans nachlæssige modvillighed og oversiddelse med sin vogn, han skulle have mødt med d. 11/3 for at køre regimentskriverens tjener til Elbo-Holman-Brusk herredsting. Sognefoged Joen Bertelsen i Nørre Vilstrup er stævnet til at fremvise regimentskriverens seddel om samme kørsel og gøre forklaring om tilsigelsen. Opsat 8 dage.

Skovrider Jakob Røvert har stævnet Jens Andersen i Skanderup, landdragon, for hans forgribelse mod skovrideren i Skanderup skov og for skovhugst. Jonas Kröger af Seest, skovfoged i Anst herred, og Mikkel Nielsen ibidem, skovløber, skal vidne: En eg var hugget på kgl. skovspart i Seest skov og bortført den ved nattetide den 26/2. De fulgte slædesporet og fandt den i Anders Sørensens gård i Skanderup skjult under ris og småtræ. Anders Sørensen var ikke selv hjemme, så de talte med hans sønner og forbød dem at lade træet forsvinde og spurgte dem, hvad hjemmel de havde til træet. Opsat 14 dage.

135:

Regimentskriver Jens Ducke lyste til skifte efter rytterbonden Gjermand Poulsen i Jerlev den 31/3.

Sal. ridtmester Kei Povisks frue og arvinger lovbød til 1. ting deres selvejergård.

Fredag den 4. april 1704:

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Isak Jensen fremlyste og

tilbød en kgl. skovridergårdspart, som Jens Ibsen, forrige skovrider, beboede i Geising i 4 år uden indfæstning og endnu ikke vil fæste.

135b:

Christian Lützens sag ctr. Sebo Hatterman af Gamst (se fol. 129-130). Sebo fremlagde et skriftligt svar. Lütze er ikke mødt. Opsat 3 uger.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Vinter (se fol. 134) fremlagde hans ordre til sognefoged Joen Bertelsen i Vilstrup, dateret 17/3, som formelder, at han straks skal tilsige en vogn med 2 heste for, som næste morgen derefter god betiden skulle køre til Herslev ting. Sognefogeden har påskrevet ordren, at han havde betimeligt tilsagt Mikkel Sørensen i Vilstrup at fuldbyrde kørslen, som da nægtede at køre - med nærmere forklaring. - Rasmus Vinter satte i rette, at Mikkel Sørensen bør betale den, som fyldestgjorde kørslen samt have sit fæste forbrudt. Opsat 14 dage.

136:

For retten fremkom Mads Jensen i Nygårds brakkerhuse. Han er stævnet for nogle ukvemsord, han har sagt Skærtorsdag imod samtlige sine naboer i Brakkerhuse. Han erklærer, at ordene er talt i ubetænkt, hastig galskab og drukkenskab, da han var fuld af brændevin. Han ved ingen skel eller årsag dertil. Han ved ikke andet om Nygårds Brakkerhuses beboere, mænd og kvinder, end de jo aller er gode, oprigtige, ærlige folk etc.

Salige ridtmester Kej Povisks efterladte frue og arvinger lovbød til 2. ting gården i Ødsted by. Ingen på nogen af vedkommende frænders vegne begærede gården til købs. Hans Olufsen af Øster Gesten begærede at købe.

136b:

Mikkel Andersen af Bølling lovbød til 1. ting halvdelen af sin anpart i den halve gård, han bebor i Bølling.

Fredag den 11. april 1704:

Kirkeskriver Jep Jensens sag ctr. Poul Joensen i Jordrup (fol. 131) opsat 14 dage.

Skovrider Jakob Rovers sag ctr. Anders Sørensen og hans sønner i Skanderup (fol. 134-135) opsat 14 dage.

Bertel Nielsen i Rugsted har stævnet skovrider Berent runge i Almind ang. det omtvistede skel i Volslund mellem Søren Joensens og Bertel Nielsens skov og grund. Mænd i Viuf, Fredsted, Amnitsbøl, Høllund, Vesterby, Tudved og Rugsted er stævnet som vidner.

Jens Tuesen af Amnitsbøl: For ca. 2½ år siden tjente han Bertel Nielsen som avlskarl, og da de skulle slå Volslund den første gang, efter at han var kommet der, da gik Bertel Nielsens kones fader, sal. Thomas Pedersen, foran ham og aftrådte i græsset skel og mærke, hvorefter vidnet skulle slå, og så slog han ved den søndre ende af den sti, som går igennem Volslund og tæt op til samme sti, og ved den nørre side af stien slog Søren Joensen. Sådan var det i den tid, han tjente Bertel Nielsen.

De fleste andre vidner noget lignende.

138:

Thomas Bang har på vegne af jægermester Brochtorf stævnet Bertel Nielsen af Rugsted til synsmænds opkrævelse angående skellet. 8 synsmænd begæres opkrævet, men herredsfogeden siger, at 4 er nok, fornemmelig i denne bøndernes trobels pløjnings og sæde tid. Fire mænd opkræves.

138b:

Mikkel Andersen af Bølling lovbød gården 2. gang.

Hans Olufsen af Øster Gesten, et lovbud: Hr. Peder Storm af Egtved med fuldmagt fra Elisabeth Sopine von Bassen, afgangne ridtmester Kej Povisks efterleverske, til at give skøde til den ærlige og velagte unge karl Hans Olufsen af Gesten på gården i Ødsted. Den skal tilhøre ham, når han for retten betaler 190 rdl. - Gården blev lovbudt 3. gang, og Hans Olufsen begærede at købe.

139:

Skødet til Hans Olufsen. (Povisk fik skøde den 26/4 1695).

140:

Lørdag den 19. april 1704:

Thomas Bang på vegne af jægermester Brochtorf og skovrider Berent Runge (fol. 138) ctr. Bertel Nielsen i Rugsted. - Synsmænd har gransket efter det omtvistede skel i Volslund. Blev påvist to bøgetræer, som Thomas Bang og skovrideren påstod at angive skellet, såsom skovløber Poul Pedersen sagde, at sal. Thomas Pedersen i Rugsted ham det havde forevist. - De kunne ikke se, om sligt var ret skel, fordi barken var derpå og træerne var overgroede med bülder og knutter. Så blev barken afhugget og dybt ind i de to træer indhugget. Men de ej kunne se, kende eller skønne, at samme træer og det, derudi blev og var hugget, at det kunne agtes for nogen griim eller skel, andet end derudi var nogle gamle hug, som de ej vidste hvad det enten skulle betyde noget eller ikke. Der blev forevist snoder og skel mellem Bertel Nielsen og Søren Joensens gærder. De samles op til en liden purre risbøg. Poul Skovløber foreviste et skel, men de kunne ikke se, om det var rigtigt.

140b:

Christian Skuster af Store Anst ctr. Jakob Salmonsens degn i Store Anst for gæld til sal. Morten Skusters enke. Opsat 14 dage.

Laurids Jepsen af Hjarup ctr. Anne Barses. Opsat 14 dage.

Skovrider Jakob Røvert ctr. Anders Sørensen i Skanderup. Opsat 14 dage.

Thomas Hansen Raven af Hjelmstrup (fol. 131-134) ctr. Mikkelsen i Bølling og Laurids Nielsen i Oustrup. Gav dem til sag for 2 rdl., han efter deres begæring har udlagt og betalt til hjælp i Egtved sogns korntiende og indfæstning og des bekostning. - Kun Mikkelsen er mødt; han tilstod,

at han sammen med Laurids Nielsen vel på Egtved sognemænds vegne havde caveret for de 2 rdl. Men de har endnu ikke fået pengene af sognemændene til betaling. Beder om henstand. - Dom: De skal betale.

141:

Thomas Hansen Ravn af Hjelmdrup - se fol. 131 og 134 - ctr. Jens Christensen i Vork for 7 slettedaler han har lånt ham. - Dom: Han skal betale.

141b:

Søren Nielsen af Ougstrup på sin datters Kirsten Sørensdatters vegne, et lovbydelses tingsvidne. - For retten fremkom Mikkell Andersen af Bølling og producerede en skriftlig underskreven seddel lydende således: Michel Andersen i Bølling tilstås kald og varsel her til mig angående skøde, som han agter på fredag førstkommende at give sin forlovede fæstemø udi gården, han påbor. Oxvig, d. 12. april Ao. 1704, Jens Ducke. - Efter samme seddels formelding, som af ædle hr. regimentskriver Sr. Jens Ducke var udgivet og underskreven, bemeldte Michel Andersen af Bølling gav til kende og kundgjorde, at have her for retten næste foregående to tingdage ladet lovbyde al den ham selv tilhørende lod, del og anpart udi den halve selvejergård, grund og ejendoms tilliggelse, han med sine børn i Bølling bebor og ejendommelig tilhører. Og er det nu idag den tredie tingdag, han her for retten lader lovbyde samme hans egen og ham selv tilhørende lod, del og anpart af forn. halve selvejer bondegård og ejendoms grund og underliggende rettighed, og således udi foskr. trende samfulde tingdage lydelig og offentlig haver lovbudet fæderne ejendoms jord og grund med påstående bygning og al tilhørende selvejerrettighed til næste fæderne frænder, og møderne ejendom til næste møderne frænder, om nogen af dem begærer det at købe og indfri for lige nøjagtig rede penges værd og betaling, som nogen anden mest vil derfor give, da frænder efter loven at være nærmere berettiget end fremmede. Og ellers hvem som mest derfor vil give og betale, det at nyde. - Hvorimod for retten fremkom Søren Nielsen af Ougstrup, som på sin kære datters Kirsten Sørensdatters vegne, som er Mikkell Andersens forlovede fæstemø, begærede forskr. nu lovbudne selevjergårdspart, grund og ejendom til købs, bød derfor sølv og rede

penges nøjagtige værd og rigtig betaling med begæring, forn. Kirsten Sørensdatter og hendes arvinger derpå her idag måtte vorde tilsted og givet fuldkommen ejendoms skøde og adkomst, hvilket med alle tilstedeværende vedkommendes frivillig samtykke også blev tilstedt, såsom efter trede ganges lydelig påråbelse og fremæskning ganske og aldeles ingen anden lod sig finde, enten bemeldte Mikkell Andersens nu lovbudne og ham selv tilhørende selvejergårdspart, grund og rettighed at begære og mindre noget derfor frembød, uden alene Søren Nielsen i Oustrup på sin forn. datters Kirsten Sørensdatters og hendes arvingers vegne. Hvorefter han var tingsvidne begærende, som og blev tilstedt.

142:

Skødet.

143:

Fredag den 25. april 1704:

Meddomsmænd opnævnes til efterfølgende sag:

Sr. Christian Lütze af Gamst ctr. Sebo Hattermand ibidem (fol. 129, 135) - Dom: Med skriftlig underskreven og beediget attest og vidnesbyrd dateret Sneomgård d. 7. januar sidst bevises, at Seboe Hatterman og hans hustru har skældet Sr. Christian Lytzes kæreste i Gamst på hendes ære efter samme vidnes nærmere og udførligere forklaring, og herimod ingen lovgyldig kontrabevis eller andet, som til Seboe Hattermans og hustrus befrielse eller uskyldighed nøjagtig kunne anses, for os i rette er fremkommet. Seboe Hatterman og hustru bør for sådanne ubeviselige æreskældsord gøre Lütze og kæreste tilbørlig erklæring her for retten den 9. maj og samme tid betale sagsomkostninger med 6 rdl.

143b:

Sr. Jakob Rasmussen på vegne af regimentskriver Jens Ducke har stævnet amtmanden og den anordnede fuldmægtige sr. Peder Sonnichsen af Fredericia. - Denne producerede amtmandens indlæg og kongens befaling

om at sagsøge regimentskriveren m. fl. dokumenter. - Sagen er rejst på baggrund af en klage fra Peder Madsen af Tolstrup ang. hans søns død. - Opsat 14 dage.

145:

Fredag den 2. maj 1704:

Knud Jørgensen på vegne af amtmanden har stævnet Hans Mortensen Bars, værende til huse i Hjarup, angående ulovligt krohold med brændevinsredskab. - Han producerede en inkvisitionsforretning af 27/7 1697, hvori Hans Morten Bars findes antegnet for at have haft og brugt en brændevinskedel både da og siden. Og som nu atter igen ved seneste derom gjorde inkvisition for ca. 3 uger siden hos ham er befundet en brændevinskedel under halm i en seng skjult og fordulgt, som exactes erheldr (?) at han slig ulovlig krohold fra ermeldte inkvisition og siden fremdeles, så længe han her i amtet været haver, indtil nu har brugt og forøvet, så formente Knud Jørgensen, at bemeldte Bares sidst befundne og optagne brændevinskedel bør være konfiskeret og forn. Hans Morten Bars desforuden at lide og bøde efter kgl. maj.s derom allernådigst udgivne forordning af d. 4. juni 1689 samt sidste konsumptionsforordning af 30. december Ao. 1700, og var derpå en retmæssig dom begærende. - Hans Bars er ikke mødt i retten. Opsat 14 dage.

145b:

Jep Jensen af Vester Nebel på vegne af Mathias Hansen i Vingsted mølle har stævnet Markus Nielsen i Amnitsbøl og Mads Jessen i Seest mølle til at give afkald og kvittering for arveparter, dem på deres hustruers vegne efter deres sal. moder Maren Sørensdatter er tilfaldet iflg. skiftebrev af 8/1 1701. - Markus Nielsen vedstod, at hans hustru Kirsten Mathiasdatters fader Mathias Hansen har betalt ham og hende for al den arvepart, der tilkommer hende efter moderen. - Mads Jessen var ikke mødt. Han blev forelagt at møde om 14 dage.

146:

Laurids Jepsen af Hjarup ctr. Anne Morten Barses. Opsat 8 dage.

Anders Iversen af Bølling efterlyste til 3. ting sin svend og tjener Oluf Hansen, som er rømt.

Christian Skusters sag ctr. Jakob Salmonsens (fol. 140) opsat 3 uger.

146b:

Amtsforvalter Niels Hansens fuldmægtige Hans Ducke lyste til 3. ting et forbud mod, at alle og enhver, høje og nedrige personer, bemægtiger sig noget af kronens øde gods uden lovlige tilladelse. Og de, som måtte være sindet at tage sådan jord i fæste, kan angive sig i amtstuen, hvorefter stederne vil blive dem forundt med visse års frihed.

Hr. Peder Storm af Egtved begærede af få beskrevet og forseglet en dom her af tinget d. 2/11 1703 ctr. en del af Ødsted mænd for sabbattens overtrædelse. Det blev tilstedt.

Fredag den 9. maj 1704:

Kirkeskriver over Alminde syssel Jep Jensen af Vester Nebel har stævnet Poul Joensen i Jordrup til afhjemling af syn ang. hans boels vedligeholdelse. Opsat 3 uger.

147:

Regimentskriver Jens Ducke fremlagde nogle dokumenter i sagen om den afdøde Jens Pedersen og satte i rette, at dokumenterne klart viser, at han er uskyldig i Jens Pedersens død, og at denne er død af en hidsig springel eller deslige sygdom. - Herimod anfører den forordnede fuldmægtige Peder Sonnichsen adskilligt. Opsat 4 uger.

148b:

Laurids Jepsen af Hjarup ctr. Anne Hans Morten Barses (se fol. 132, 140, 148). - Dom ved herredsfogeden og tiltagne 8 mænd: Anne Skræderkone

har ikke villet tilstå at have sagt til Anne Barses, som hun har hævdet. Laurids Jepsens gode forhold er bevist med præstens attest og mange vidner. Anne Barses har ikke ført noget bevis på sine ærerørige ord. Hun skal om 14 dage i egen person gøre Laurids Jepsen tilbørlig afbedelse og erklæring samt betale hans procesomkostninger samme dag.

149:

Fredag den 16. maj 1704:

Læst forordning om dragonerne at forsyne med heste og mundering så og kvarter for officererne.

Amtmand Woydas fuldmægtige Knud Jørgensen (fol. 145) ctr. Hans Mortensen Bars i Hjarup for ulovligt krohold. Opsat 3 uger.

149b:

Thomas Brun (!) af Kolding på vegne af kgl. maj. ctr. Bertel Nielsen i Rugsted. De fire synsmænd, der først har synet skellet mellem Bertel Niensens og Søren Joensens skovparter, er stævnet. Fremlagde en memorial fra skovrider Berent Runge til amtmanden med dennes resolution. Otte uvildige dannemænd af fremmede sogne (Bølling, Jordrup, Hesselballe) blev opnævnt til synsmænd.

150:

Fredag den 23. maj 1704:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet skovrider Berent Runge ang. den undervogn, han uden lov og dom har frataget boelsmanden Anders Hansen i Fuglsang. - Thomas Brun mener, at stævningen er ugyldig, fordi den er kommet for sent, og skovfoged Henrik Nielsen bekræfter, at skovrideren ikke har villet tilstå kald og varsel af den grund. Kendelse: Stævningen er givet med 14 dages varsel og står ved magt, fordi kravet om 14 dage er tilgodeset, når stævningdagen medregnes. - Anders Hansen fremkom og beklagede sig over, at Berent Runge i hans

fraværelse havde udtaget en nygjort vogn, som han havde gjort til eget brug og var hengangen til smeden at betinge, som den med jern til fornødenhed skulle beslå. Og da han vendte hjem, fandt han, at vognen var taget af skovrideren og medfølgere. Det har han anmeldt for amtmanden.

Hans Olesen af Bølling vidner: Den 11/4, da han var i Fuglsang, så han, at skovrideren var i Anders Hansens hus og lod borttage en nygjort trævogn, som Anders Hansens hustru fortalte at hendes mand havde gjort til deres høje fornødenhed og var hos smeden i Jordrup at betinge ham til at beslå den. Og ihvorvel Anders Hansens hustru med bøn og grædende tårer begærede af skovrideren, at de måtte beholde deres vogn, som de ingenlunde kunne miste imod forestående avlings tid, så hjalp det dog intet. - Det bekræftes af Oluf Jensen i Borlev og andre.

Der fandtes ingen til at svare på vegne af skovrideren. Opsat 14 dage.

151b:

Thomas Brun (fol. 149) erklærede, at som ved det igår determinerede syn i Volslund befandtes uformodentlig at det forhen i vestersiden stående griim eller skeltræs mærke siden næste forrige derpå tagne syn var udhugget og forandret, så desformedelst ingen syn derpå rettelig kunne af de udmeldte tages. Særlig og at de forhenværende og indkaldte 4 synsmænd ej heller efter begæring ville blive til stede at forevise deres forhen gjorte syn. De nu sidst udnævnte otte synsmænd til efterretning begærede han opsættelse i 4 uger.

152:

Sognefogeden Paaske Nielsens søn i Jordrup med andre interesserede fremviste og ophængte her ved tinget 10 ulveunger, som de havde fanget i Jordrup skov. Bad om betaling, 1 rdl. for hver ulveunge.

Rasmus Jakobsen på vegne af Catharina sal. Morten Skusters i Store Anst (fol. 140, 146) ctr. Jakob Salmonsens for gæld. Foruden gæld for lån og varer har han søgt kammer og seng i hendes hus i 6 uger, Jakob Salmonsens hustrus fader, sal. Anders Jessen degn har fået, mens det stod i akkord imellem dem, at Jakob Salmonsens skulle have Anders Degns datter og kald, hvilket Jakob Salmonsens, der nyder Anders Degns datter, kald og efterladte

midler og bo tilkommer at betale. Blandt de anførte varer er fransk og dansk brændevin. - Opsat 14 dage.

152b:

Knud Lauridsen af Hjarup lod give last og klage over en del af Øster Vamdrup bymænd, fordi de ødelægger hans derved næst liggende ager, korn og engjord med deres bæster, kørsel og deslige. Advarer dem om at holde op med det.

Fredag den 30. maj 1704:

Fredag den 6. juni 1704:

153:

Regimentskriver Jens Duckes sag om den døde Jens Pedersen. Forskellige dokumenter bliver fremlagt. Opsat 8 dage.

153b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen på vegne af Anders Hansen af Fuglsang ctr. skovrider Berent Runge. Sætter i rette, at han skal tilbagelevere vognen og bøde og lide efter loven. Ingen er mødt på skovriderens vegne. Opsat 14 dage.

154:

Christen Skuster af Store Anst på vegne af sin moder Catharina sal. Morten Skusters (fol. 140, 146, 152) ctr. Jakob Salmonsens. - Dom: Han skal betale.

Fredag den 13. juni 1704:

154b:

Regimentskriver Jens Duckes sag om den døde Jens Pedersen. Fremlægger dokumenter. Bl.a. et om tilståelse af fogedpege af ryttergårde, som bliver

bortfæstet. Opsat 14 dage.

155:

Samme lyser til skifte efter sal. Thomas Christensens hustru i Nørre Vilstrup og efter Jens Jyde i Højen Stubdrup.

Thomas Bang på vegne af skovrider Berent Runge har stævnet Dynes Madsen og Knud Mortensen af Fuglsang for ulovlig skovhugst. Regimentskriveren er ikke kaldet. Thomas Bang mener, det er unødvendigt, fordi de kun er husmænd og ikke er anskrevet for hartkorn i krigsJORDEBOGEN. Varslet kendes ugyldigt.

155b:

Fredag den 20. juni 1704:

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen har stævnet Jørgen Rasmussen i Bække for ulovlig brændevinsbrænden. - Vidner: De har hørt og vidst, at en brændevinskedel blev taget fra ham og hans hustru ved sidste inkquisition. De har nok drukket brændevin i hans hus, men har ikke kunnet vide, om det var brændt i huset. Opsat 14 dage.

156:

Samme har stævnet Mads Thomsen i Bække for forprang og ulovlig handel med salt, tjære og andet. - Vidner: De har undertiden købt en ringe del tjære og også undertiden et halvt fjerdingkar salt. - Det bekræftede Mads Thomsen. Han havde købt varerne af Niels Bertelsen i Kolding. Opsat 14 dage.

156b:

Regimentskriverens fuldmægtige Rasmus Vinter på vegne af Anders Hansen i Fuglsang ctr. skovrider Berent Runge (fol. 150, 151, 153, 154). Thomas Bang på dennes vegne fremførte, at Anders Hansen ikke for retten har vist lovgyldig hjemmel til træet, og han har aldrig nogensinde tilforn

haft vogn, hvoraf kan fornemmes, at hans påstand om at skulle bruge vognen til egen fornødenhed, kun er til at besmykke hans forhold med. Thi han er ofte betruftet med ulovlig skovhugst. Opsat 14 dage.

Thomas Bang på vegne af skovrider Berent Runge ctr. Bertel Nielsen i Rugsted ang. det rette skel i Volslund. - Et par vidner giver deres forklaring på skellet, men har ikke selv set skelmærkerne.

157b:

Thomas Bang på vegne af skovrider Berent Runge har stævnet Dynnes Madsen og Knud Mortensen i Fuglsang for skovhugst. - Ole Jensen af Borlev og Christen Nielsen af Fuglsang var med skovrideren og andre skovbetjente i Fuglsang. I Dynnes Madsens kålhave under gærdet fandt de en riseg, der var slindet som til en vognstjert. - Hans Olesen af Bølling og forn. Ole Jensen fandt i Knud Mortensens hus en plovhandel, 11 bøgehjulfølge m.m. - Vidnerne havde hørt Dynnes Madsen svare, at han havde fået risegen af Oluf Bøgvad, men det har denne benægtet. Knud Mortensen påstod, at Niels Sørensen af Bølling havde givet ham de nævnte trævarer, og plovhandelen var Niels Sørensens egen, og Knud Mortensen skulle hugge den til for ham. Det bekræftede Niels Sørensen i retten, og han tilbød sin ed på det.

158:

Salige hr. Søren Veibybes enke og arvinger i Kolding lod fremlægge et landstingsvarsel om at møde til skifte den 25/6.

Hans Lund tinglyste en obligation fra sin brodersøn Jacob Salmonsens Lund, degn til Anst og Gesten menigheder, på 34 rdl. med pant i alt, hvad han ejer, undtagen grunden.

158b:

Fredag den 27. juni 1704:

Ridtmester Jens Kaas på Roy har stævnet Mads Nielsen i Egholt for ulovlig

skovhugst. - Vidner har fra skoven fulgt sporet efter vognen til hans gård. De havde taget mål af stubbene og sammenlignet med det træ, de fandt hos ham: Mads Nielsen havde budt dem 1 mk. for at de skulle lade være med at røbe ham. - I retten svarer Mads Nielsen, at han ikke har hugget træet i Kaas' skov. Opsat 8 dage.

159:

Peder Sonnichsen af Fredericia på kongens og amtmandens vegne ctr. regimentskriver Jens Ducke angående Jens Pedersens død. Opsat 14 dage.

159b:

Fredag den 4. juli 1704:

Læst kgl. patent om generalløjtnant von Plessens efterladte udestående midler, som nogen kunne være ham skyldig.

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen lyste til skifte den 7/7 efter Søren Møllers hustru sal. Kirsten Hansdatter i Drabæks mølle og efter Peder Hjuler og Iver Andersen i Seest.

Amtmandens fuldmægtige Knud Jørgensen ctr. Jørgen Rasmussen i Bække for ulovlig brændevinsbrænden. - Vidner:

Jens Olesen af Bække: Jørgen Rasmussen har undertiden haft brændevin i sit hus, men hvem der har brændt det, eller om han hentet det andre steder, ved vidnet ikke, såsom han selv aldeles ikke drikker brændevin, ej heller køber noget.

Knud Jørgensen fandt det unødvendigt at afhøre flere vidner, fordi brændevinsredskabet blev fundet og optaget i herredsfogedens og tvende mænds vedværelse på ilden i fuldt arbejde. Opsat 3 uger.

160:

Regimentskriver Jens Duckes tjener Rasmus Vinter på vegne af Anders Hansen af Fugdal ctr. skovrider Berent Runge. - Dom: Det er bevist, at skovrideren og medfølgere i Anders Hansens fraværelse har bortført en ny

undervogn, som Anders Hansen skal have gjort til eget brug. Hvorimod skovrideren tilstår, at han har gjort det, men ej beviser at have haft nogen lovmæssig rettighed dertil. Skovrideren skal levere vognen tilbage så god, som han tog den, og betale for sin formastelse til Anders Madsen 10 rdl. samt sagsomkostninger.

160b:

Thomas Bang har på vegne af skovrider Jakob Røvert stævnet Mads Gregersen i Tersbøl og Mikkel Jensen i Verst for ulovlig skovhugst. - Paaske Nielsen af Jordrup og Mads Lauridsen ibidem har været i Tersbøl og hos Mads Gregersen blev i et nybygget hus påvist 6 egestolper, 4 egesparrer og en egebjælke, 7 alen lang, alt nyligt slindet. Men de vidste ikke, hvor det var hugget. De så også en snes bøgelægter. - Mads Gregersen tilstod, at han havde hugget træet i kongens skov hisset og her, hvor han bedst kunne, og han har brugt det til bygningen på kongens gård. Opsat 14 dage.

161:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af Jes Thomsen beviste med Christen Pedersen af Klink og Peder Andersen af Vorbasse, som hjemlede og bestod edelig efter loven, at de med otte dages kald og varsel til idag lovligt har hidciteret Hans Staffensen i Vorbasse imod sigtelse, beskyldning, vidner og spørgsmål at påhøre og svare, angående et stykke eng, Jes Thomsen, kgl. rytterbonde, i fæster haver, og Hans Staffensen med hans bæster voldelig skal have ladet optyre og afæde, hvorom tingsvidne og siden dom agtes at forhverves.

Thomas Bang af Kolding på hospitalsforstander Jens Flyes vegne ibidem mødte og svarede, at han formener, at Jes Thomsen vel agter at lade afhjemle syn, og det er ikke nævnt i stævningen, og et syn kun agtes gyldigt, når der er givet varsel herom til ridefogeden over hospitalsgodset. - Hans Holst mener, at varslet er gyldigt, siden sagen alene består af voldtøjring og ej til nogen grund eller ejendom. - Kendelse: Det ses ikke, at stævнемålet hensigter til grund og ejendom; varslet står ved magt.

Hans Staffensen af Vorbasse: Hvis hans bæster eller kvæg har tilføjet Jes Thomsen nogen skade, tilbyder han erstatning, når Jes Thomsen beviser, at grunden tilhører hans gård.

Peder Christensen af Skødebjerg, Jakob Madsen af Skjoldbjerg, Anders Olesen af Fitting og Niels Jensen ibidem: For 4 år siden var de forsamlet på et stk. eng, som Hans Staffensens fader Staffen Thomsen i Vorbasse med Jes Thomsen ibidem da omtvistedes. De ledte efter rette skel, som de ikke kunne finde. Og eftersom de tvistedes om, at Jes Thomsens fader skulle have slået noget på Staffen Munchs eng, så blev de i mindelighed forenede og forligte. Atter to år derefter igen, da havde hver på sin side taget 4 mænd, som lignede dem det imellem, som var de 4 forrige og desforuden Christen Madsen i Almstok, Morten Hansen i Vorbasse Nebel, Peder Madsen i Rankenbjerg og Henrik Bürner i Vorbasse.

Hvilke nu alle her for retten var til stede. Og de tilstod, at de for 2 år siden var overværede i den omtvistede eng, og da så, at Hans Staffensen havde slået en del eng fra Jes Thomsen imod den derom forrige gjorde forening, hvor de da igen blev forenet påny, og lagt en torv lige efter en busk, som står sønden åen, til ligning imellem begge parter, som de --- da selv samtykte og tilstod at ingen af dem skulle derover til nogen sider gå hverandre for nær. og som forn. mænd nu igen har været der i samme eng, så de at så meget i Jes Thomsens engkrog som tre skår var opædt. - Det var de 8 mænd gestændig.

Thomas Bang spurgte de fire førstnævnte mænd, om de efter herredsfogedens seddel var mødt på engstykket for at syne og granske efter rette skel. _ Ja. - Hvor længe siden: 4 år. - Om de har afvundet deres syn her for retten før nu? - Nej, for det har ikke før været begæret af dem. - Om ikke Hans Staffensens fader den gang stod for gården? - Det vidste de ikke, men Hans Staffensen var overværende og samtykkede forliget. - Om hospitalsforstanderen eller nogen på hans vegne var overværende? - Nej, ingen på hverken regimentskriverens eller hospitalsforstanderens vegne. - Fandt de eller satte de noget skel? - Nej, men de forligtes indbyrdes derom. - Om de da ikke ved synet blev således forligt, at Staffen Thomsen skulle beholde den omtvistede krog til sin andel? - Nej.

De fire mænd blev spurgt af Thomas Bang, hvor længe det var siden, at de allesammen var forsamlede på engen ved sidste forlig? - Ca. for 2 år siden. - Om nogen på regimentskriverens eller hospitalsforstanderens vegne var hos? - Nej. - Om de ikke var kommet for at granske om skel? - Nej, for at forlige parterne, hvilket også skete. De enedes om at den vestre del af krogen, som nu befindes at være afædt, skulle tilhøre Jes Thomsen. - Om de da gjorde nogen skel i engen? - Nej. Men i engen lå en gammel torv ved

den nørre side, og stod en busk sønden åen, og blev midtvejs i engen gravet et hul med en kæp, hvorefter begge tvistige parter enedes om selv at sætte skel, inden de slog der i engen igen.

Thomas Bang spurgte Jes Thomsen, om han ikke, første gang der blev slået i engen efter det sidste forlig, da slog der, før end skel var blevet sat? Jo, han slog efter den aftale, der var gjort.

Spurgt af Hans Lauridsen videner Jens Hansen af Vorbasse, at den eng har været nydt af Jes Thomsens gård uden last og klage indtil nu, så længe han har været i byen, ca. 10 år. Han har selv hørt Hans Staffensen sige, at han har tøjret sine bæster der. - Thomas Bang mener, Jens Hansen bør agtes for et villigt vidne, eftersom han har Jes Thomsens søskendebarn til ægte.

Jes Willumsen af Vorbasse: Kan mindes i 16 år. Da har Jes Thomsen brugt engkrogen. Jes Willumsen er Jes Thomsens fulde søskendebarn. Men Hans Holst mener, at vidnet er lige så nært beslægtet med Hans Staffensen, såsom de havde tvende søstre (til ægte?).

Søren Jensen af Vorbasse har hørt Hans Staffensen sige, at han havde tøjret sine bæster i den engkrog.

Christen Willumsen af Vorbasse: Hørte Jes Thomsen spørge, hvem der havde gjort ham skade i hans eng i Pompevad, og da svarede Hans Staffensen, at han havde ladet det opæde. - Vidnet er Jes Thomsens fulde søskendebarn.

Hans Staffensen tilbød sin ed på, at han ej har tøjret i krogen på andet end sit eget. Angående forliget så har Jes Thomsen selv først fraveget det. Hans Staffensen tør ikke følge forliget, før end det af vedkommende øvrighed bliver samtykket.

Jes Thomsen forklarer, at hans fader har haft den gårds eng i leje, som Hans Staffensen nu har i fæste, da samme gård var øde.

Udeblevne vidner forelægges at møde næste gang: Niels Poulsen, Hans Jensen, Mads Hansen, Hans Hansen, Christen Nielsen, alle af Vorbasse, og Christen Poulsen. - Opsat 14 dage.

164:

Bunde Madsen af Donslund huse fremviste 5 uden for tinget ophængte store ulveunger, som han og andre nyligt har opsøgt og fanget.

I sagen ctr. skovrider Berent Runge opnævnes meddomsmænd, alle af

Jordrup.

Fredag den 11. juli 1704:

Peder Sonnichsen af Fredericia på vegne af kongen og amtmanden (fol. 159) ctr. regimentskriver Jens Ducke ang. afdøde Jens Pedersen. Begge parter æskede dom. - Dom ved herredsfogeden og tiltagne meddomsmænd (Anders Hansen af Asbo, Christen Kjeldsen i Kragelund, Poul Hansen i Bindeballe, Mikkel Andersen i Oustrup, Mads Jørgensen af Refsgård, Knud Jepsen ibidem, Morten Sørensen og Jens Olesen af Bække): Jens Ducke har her ved tinget rejst sag til sin frikendelse ang. salige Jens Pedersens døds årsager i Tolstrup. Jens Pedersen er ikke død af de slag, regimentskriveren gav ham med en kæp den 17/12 1703 i Oxvig (alt så lang og rum tid før end han enten blev syg eller døde). Det bevises, han ikke i levende live har klaget derover for nogen; men mere af akterne ses, at han lang tid derefter har været frisk og før i sine forretninger. - Jens Ducke frikendes. - Peder Sonnichsen begærede dommen behandlet til videre appellation og påkendelse.

164b:

Rasmus Jensen af Skærup irettelagde et skøde underskrevet af kaptajn Johan Geislar i Fredericia d. 4/7 til Rasmus Jensen på en halv gård i Ødsted sogn. Gården svarer til rytter af hartkorn 3-3-2-0.

Fredag den 18. juli 1704:

Anders Hansen i Asbo er sættefoged.

165:

Skovrider Jakob Rovers sag ctr. Mads Gregersen i Tersbøl og Mikkel Jensen i Verst (fol. 160, 161) opsat 14 dage.

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerg på vegne af rytterbonden Jes Thomsen af Vorbasse ctr. Hans Staffensen ibidem (fol. 161-163) opsat 14 dage.

Thomas Bang af Kolding på vegne af skovrider Berent Runge ctr. Niels Sørensen i Bølling ang. den formastelse han med håndgribelig gerning har forøvet mod skovrideren, da han ville inkvirere om ulovlig skovhugst i Bølling by og han da først i Niels Sørensens gård var kommet at ville gøre anfang. - Vidner er stævnet:

Skovfoged Henrik Nielsen. Regimentskriver Jens Ducke protesterede mod dette vidne. Skovfogeden har selv været med i gerningen, hvorom han skal vidne, og har haft dragen kårde i Niels Sørensens hus lige ved skovrideren. Og hvis dommeren vil befale ham at vidne, at det så først sker, efter at de øvrige har vidnet. - De to andre vidner tilstedes at vidne først.

Mads Jespersen af Hjelmstrup: For 8 dage siden kom Berent Runge ridende til ham ved Hjelmstrup og begærede, at han med sin karl ville gå med ham og skovfogeden til Bølling. Skovrideren og skovfogeden red i forvejen ind i Niels Sørensens gård. I gården påviste skovrideren dem 3 stk. egetrær. I det søndre hus så de 4 hjulfælge. Der stod Henrik Skovfoged op på en krybbe med sine fødder og så op på ladet; gik så videre i husets østerende og fandt 3 hjulfælge, og som sammesteds lå en stor del gammel fodring og hør, drog skovrideren sin degen og leverede skovfogeden den, som dermed stak og søgte i fodringen. Gik så derefter ind i stuehuset, og vidnet blev noget ude. Men straks derefter kom vidnet ind og så, at skovrideren stod oppe på en stige og kiggede op på loftet, og skovfogeden stod nedenfor. Så gik skovrideren ind i stuen og så ind i et kammer, som døren var lukket for. Derfra gik skovrideren med skovfogeden østen om ved den østre kålhav; derpå viste de vidnet og hans karl en liden gammel huggen eg af størrelse som til en plovstjert og derved 20 hjulfælge ungefær. Som de der stod, kom Niels Sørensen først gående hen til dem, såsom hans kone havde skikket bud efter ham, for han ej selv tilforn var hjemme, men konen var stedse ved dem. Da knurrede og skændte Niels Sørensen noget og sagde, havde han kommet, før end imens skovrideren kiggede op på hans loft og ind i hans låsede kammer, da skulle han have fulgt ham deraf, såsom han sagde ej at have nogen tyvekoster derinde, fornemmelig formedelst han ej havde fogeden og mænd med sig. I det samme som vidnet stod ved skovrideren i kålhaven og skovrideren havde sin flint i hænde, kom Niels Sørensen gående til dem, og da skovrideren løftede sin hånd noget bedre op med bøssen, tog Niels Sørensen fat om bøssen med den ene hånd; da den stod med enden ligeud, og noget før end Niels Sørensen tog fat på bøssen med den da brugte hånd, og skovrideren adskillige mundklammers

ord, imod hverandre,

Thomas Bang: Så vidnet, at Niels Sørensen greb skovrideren fat i hans paryk med begge hænder, efter at han havde haft hånd på bøssen? - Nej. - Var egetræerne rodhugne? - Kun de, der lå i kålhaven. - Om de hjulfølge, som fandtes, ikke var skjult i fodringen? - De 7 fjæler (følge?), som fandtes i huset, lå der noget smuld og fodring på, men de, som lå i kålhaven lå åbenbare og uskjulte. --- Havde ikke set, om der var lås for døren til kammeret.

Jens Olesen, Mads Jespersens tjenestekarl: Så ikke Niels Sørensen gribe skovrideren i hans paryk. Vidste ikke, om træerne var rodhugne. Så ingen følge skjult under foder uden tre. - Spørgsmål: Sagde Niels Sørensen til skovfogeden, at han ikke skøttede om hans ransagning, medmindre han havde foged og mænd med sig, og først lagde hans 3 mark? - Vidnet hørte, Niels Sørensen talte om 3 mark, men hørte ikke, at han sagde det til skovrideren.

Sættefogeden turde ikke denne sinde tillade skovfogeden at vidne, såsom han har været med til gerningen.

166b:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Jens Andersen, forhen boende i Vork, angående hans forhen havende gårds forbrydelse og fæstefald. Thomas Bang svarede, at såsom Jens Andersen er borttaget fra den gård, hvor stævнемålet er forkyndt, og en anden igen er på gården indsat for ca. 6 uger siden, må kald og varsel falde af sig selv. - Sættefogeden resolverer, at som loven tilholder, en må stævnes på sit sidste iboende sted, når man ej ved, hvad hans bopæl er, og han selv til vedermålsting er her, kan han ikke afslå et beediget kald og varsel. Opsat 8 dage.

167:

Thomas Bangs stævning, som på fol. ____ skal vorde indført. Opsat 8 dage.

Thomas Bang ctr. Dynnes Madsen i Fuglsang for ulovlig skovhugst. Han har ikke skaffet hjemmel til træet. Opsat 4 uger.

167b:

Thomas Bang har stævnet Niels Sørensen af Bølling til at fremvise lovlige adkomster på hans forhen her i retten tilståede hjemmel angående det træ, som hos Knud Mortensen i Fuglsang er fundet. Niels Sørensen var ikke til stede, men regimentskriverens fuldmægtige Rasmus Jakobsen svarede på hans vegne, han vidste ikke, at selvejerbonden Niels Sørensen havde nødtigt at fremvise nogen adkomst, før end hans rette øvrighed bliver det vidende. - Thomas Bang: Han er hidstævnet som hjemmelsmand. Opsat 14 dage.

168:

Thomas Bang har stævnet Niels Sørensen i Bølling for overfald, hug, slag og trusselsord, som han skovløberen Frederik Mogensen i Egtved kro til Lorents Richters (?) med begegnet haver. - Lorents Richter m.fl. er stævnet. - Niels Sørensen er ikke til stede.

Lorents Richter: For ca. 10 uger siden, da der var adskillige drukne folk i hans hus, kom Niels Sørensen også derind og var alt drukken, før end han derind kom. Imidlertid kom de i klammeri og sloges tilsammen. Derefter kom Frederik Mogensen ind og fik noget tobak til købs. Niels Sørensen løb drukken, råbende og tumlende omkring her og der iblandt dem. Men vidnet så eller hørte ikke, at Niels Sørensen skældte eller truede Frederik Mogensen.

Thomas Bang spurgte vidnet, om han ikke har berettet for skovrideren og skovfogeden, at Niels Sørensen samme tid og sted havde slået Frederik Mogensen og begegnet ham med adskillige skælds- og trusselsord. - Det kan han ikke huske. - Om han ikke selv derom havde skrevet en memorial og klage til jægermester Brocktorf? - Han havde efter begæring vel skrevet en memorial, men den, den vedkommer og begærede, må det selv forsvare, og klagen blev skrevet efter Frederik Mogensens begæring i skovriderens og skovfogedens vedværelse i mening, som Frederik Mogensen selv berettede.

Joen Jensen af Bølling: Var den tid drukken og kan aldeles intet erindre. De øvrige vidner er ikke mødt. Opsat 3 uger.

168b:

Thomas Bang har på vegne af Christian Lütze stævnet Rasmus Hansen i

Verst angående de egeblokke, som er befundet ved hans gård. - Varslet kendes ugyldigt.

169b:

Thomas Bang på vegne af jægermester Gerhardt Brochtorf og skovrider Berent Runge har stævnet Bertel Nielsen i Rugsted angående skovsparten i Volslund. Mener, at det rette skel er fundet, og at Bertel Nielsen derfor bør anses som den, der sig en andens, uden lovlig hjemmel og adkomst, bemægtiger, og lide for ulovlig skovhugst. Opsat 4 uger.

Jens Madsen af Tudved har stævnet Appolone Gregersdatter i Tudved ang. en del penge, han har forstrakt hende og sal. Niels Madsen, hans broder, med. Opsat 3 uger.

170:

Fredag den 25. juli 1704:

Amtmandens sag ctr. Jørgen Rasmussen i Bække for ulovlig brændevinsbrænden opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Jens Andersen i Vork (se fol. 166, 167). - Vidner fra Vork bekræfter alle, at det rug og anden kærvfald på Vork mark, som Jens Andersen til hans forhen beboende gård har sået, er næsten lige så godt som andre naboers rugsæd i samme fald, nogle steder bedre end naboernes. Han var hverken den første eller sidste til at så rug. Han har passet gården med største flid. Opsat 8 dage.

171b:

Christian Lütze af Gamst på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzen har stævnet Mads Knudsen og Peder Smed i Store Anst til at høre læst en attest af Søren Christensen og Nis Sørensen Krage. - Herredsfogeden spurgte disse to mænd, om de ville vedstå og beedige attesten (som var på ustempelt papir). - Svar: De har ikke skrevet den. Heller ikke har de hørt eller ved, om den i attesten indførte risege er hugget Simon Tusens skov i

Skudstrup. De har ikke hørt Mads Knudsen tilstå det. - Herredsfogeden resolverer, at de skal vidne mundtligt.

Christian Lütze spørger dem: Hørte de ikke, at Mads Knudsen tilstod, da Isak Franck, tjenende oberforsteren, spurgte ham i deres nærværelse den 10/6, om de to vogne, som skovrideren og skovfogeden Connat af Suderlunde havde optaget i Skodborg skov om natten mellem søndag og mandag, ikke tilhørte ham og Peder Smed? - Svar: De hørte, at Mads Knudsen sagde, den ene var hans vogn, og Peder Smeds pige, som var med, vidste vel besked om den anden. Da vidnerne gik ind i Mads Knudsens gård for at granske, fandt de under strøelse 3 risege, hvoraf de to var gammelhugne og den tredje nyhuggen.

Peder Smed af Store Anst vedstod, at den ene af vognene var hans, og hans pige var derved. Han selv var rejst derover med vognen for at besøge sine søskende venner, ej i mening til at hugge eller save. Men som vognen var uden hauger og vognkorv, alene en undervogn, og hestene var fraspændt at græsse, blev vognen af skovbetjentene uden påhavende læs optaget og bortført i hans egen fraværelse så vel som Mads Knudsens, da de begge søgte efter deres heste, uden videre skyld eller årsag.

172:

Christian Lütze har stævnet nogle folk til at vidne om de 8 par hjul, Hans Pedersen af Glibstrup kom kørende med til Gamst mellem 3. og 4. pinsedag om natten, som han ville til Varde marked med at sælge. De skal forklare, hvoraf og hvor gode hjulene var, og hvad lød og værdi heste og vogn var af. Opsat 14 dage.

172b:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af regimentskriver Andreas Rask har stævnet Hans Staffensen af Vorbasse til opkrævelse af synsmænd ang. et stk. eng kaldet Pumpvad, tilhørende ryttergården, som Jes Thomsen i Vorbasse nu har i fæste. Hospitalsforstander Jens Flye af Kolding er varslet. - Som vidner er stævnet: Christen Nielsen, Mads Hansen, Hans Hansen, Niels Poulsen, Christen Poulsen, Johanne Jørgensdatter og Else Willumsdatter, alle i Vorbasse, samt Jørgen Jensen i Vorbasse Nebel. - Opkrævede synsmænd: Hans Jørgensen i Risbøl, Laurids

Nielsen i Donslund, Christen Pedersen ibidem, Christen Iversen i Moesgård, Christen Jensen i Høllund, Peder Andersen i Vorbasse Nebel, Christen Lassen i Slav og Peder Jensen i Fitting. De skal afhjemle deres syn næste tingdag.

173:

Fredag den 1. august 1704:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Jens Andersen i Vork opsat 3 uger.

173b:

Thomas Bang på vegne af skovrider Berent Runge (fol. 167, 168) ctr. Niels Sørensen i Bølling. Kræver, at han dokumenterer sine selvejerrettigheder. Det finder regimentskriveren unødvendigt. For Thomas Bang har ikke fremlagt dokumenter, der rejser tvivl om dem. Men Thomas Bang påstår nu, at gården er dømt til fæstegods. Herredsfogeden forelægger Niels Sørensen at vise sine adkomster. Opsat 3 uger.

174:

Hans Lauridsen Holst begærede beskrevet, hvad der er passeret ved retten 4/7 i sagen om det eng, som Jes Thomsen i Vorbasse tvistes med Hans Staffensen om.

Samme begærede synsmænds afhjemling. - Så for retten fremkom synsmændene og selv oplæste deres gjorte synsforretning således lydende: Ao. 1704 d. 30. juli var vi underskrevne, nemlig Laurids Nielsen og Christen Pedersen af Donslund, Hans Jørgensen i Risbøl, Christen Iversen i Moesgård, Peder Andersen i Nebel, Christen Jensen i Høllund, Peder Jensen i Fitting og Christen Lassen i Slav, efter kgl. maj.s herredsfogeds anordning af Anst, Jerlev og Slaugs herreders ting udi Vorbasse by, og efter påvisning af Jes Thomsen ibid. synede og besigtede et stykke eng kaldet Pompvad, kgl. maj.s ryttergård ibm., som bemeldt Jes Thomsen påbor, tilhørende efter hans beretning. Hvor befandtes i østre side en sivebusk samt lige nedfor i åens side 4 sten, som kom lige overens i en linje efter

samme busk, og var Jørgen Jensen i Vorbasse Nebel på bemeldte engskifte, som Hans Staffensens gårdspart for 28 år siden har haft i leje ungefær i 14 års tid, som fuldkommen sagde og vedstod, at han da holdt den sivebusk for skel, som stod i østersiden ved landet og lige ned i sønder til de fire sten, som fandtes i åen. Og som ingensteds på engene fandtes lige store og lige brede engskifter, kunne vi ej skønne eller gøre nogen fuld forklaring på, om det egentlig var skel eller ikke. Men de 7 mænd, der tilforn var imellem Hans Staffensen og Jes Thomsen og dem forenede, vedstod, at det var deres vilje på begge sider at skulle være det rette skel imellem dem lige fra den gamle tørvested og sortplæt som fandtes ved landet og ned til den busk ved åen. Hvilket for et fuld syn afhjemler og videre vil vedstå.

Thomas Bang på vegne af Hans Staffensen spurgte synsmændene og Hans Lauridsen Holst, om de lod Hans Staffensen advare om synet. Hans Holst ønskede, at Thomas Bang ville fremvise hospitalsforstanderens tilladelse, så vidt grund og ejendom angår, såsom han ikke tror, at Hans Staffensen nogen sinde har fået fæstebrev på gården ---

Jørgen Jensen af Vorbasse Nebel: For ca. 28 år siden slog og avlede han i 14 år det eng i Pompvad til Hans Staffensens gård, altid fra den sivebusk og i sønder ned til åen, hvor de 4 sten er fundet. Men da var der hverken sten eller stage eller anden skel. - Det eng, som Hans Staffensen tilholder sig, var - efter som det af synsmændene blev aftrådt - 4 skar inde på Jes Thomsens gårdsparts engskifte. - Vidnet har haft engen i leje med 1) sal. Niels Pedersen, 2) hr. Hans Kock, 3) med Niels Christensen og 4) allersidst med Thomas Jessen.

Else Willumsdatter af Vorbasse: Kan mindes i 20 år, at til Jes Thomsens gårdspart har været slået eng i Pumpvad efter den sivebusk og sydpå ned til åen efter de sten, som nu af synsmændene af blevet fundet. Men hun har aldrig før vidst af disse sten at sige. - Thomas Bang protesterede mod vidnet: Hun er Jes Thomsens søskendebarn.

Niels Poulsen af Vorbasse: For ca. 13 år siden var han et år med til at slå engen til Hans Staffensens gård, og da slog de efter sivebusken og sydpå til åen, hvor de 4 sten nu er fundet. Men den tid vidste han hverken af sten eller andre skel. - Hans Holt spurgte, om han ikke hørte, at Hans Staffensen tilstod, at han med sine bæster havde ladet æde græsset i engskiftet. - Jo, ved Sct. Hansdag, da granderne gik ned at bese skaden, mødte de på tilbagevejen Hans Staffensen, der sagde det. - Vidnet ved, at den gårdspart, som Hans Staffensen nu bruger, tidligere i nogle år, da den var øde, blev

lejet af dem, der beboede Jes Thomsens gårdspart.

Mads Hansen Buck: Ved ikke, hvem engskiftet tilhører. Bekræfter Niels Poulsens vidne.

Hans Jessen af Vorbasse: Som Mads Buck.

Hans Hansen af Vorbasse, som har i fæste halvparten af den gård, Hans Staffensen bebor: Før end Hans Staffensen antog sin gårdspart for ca. 10 år siden, havde Hans Hansen det omtvistede engskifte i leje i 4 år, og han slog årligt fra sivebusken og sydpå til åen.

Christen Poulsen og Christen Nielsen, begge af Vorbasse: har hørt Hans Staffensen sige, at det var hans heste, der havde gjort skaden i engstykket, og Jes Thomsen skulle aldrig få mere gavn deraf. - Thomas Bang påpeger, at Christen Nielsen og Jes Thomsen er søskendebørn, og Hans Jensen og Hans Hansen har Jes Thomsens søskendebørn (til ægte?). De er villige vidner.

Hans Staffensen erbød sin korporlige ed på, at han ikke var vidende, eller med sin vilje havde gjort Jes Thomsen nogen skade på hans eng. - Hans Holst svarede, at det ikke burde tillades imod edeligt aflagte vidner. - Opsat 3 uger.

176b:

Rasmus Kruse af Vrandrup, en stævning. På grund af nattens mørke forelægges de indstævnedede samt de to i fru majors tjeneste til at møde i retten om 8 dage.

177:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af regimentskvartermester Christian Claude Stævningen (på fol. 178) blev vedstået af Markus Nissen i Bønstrup på vegne af regimentskriver Anders Rask. - Vidner afhøres:

Peder Terkelsen, Hans Pedersen og Lauge Hansen af Øster Vamdrup: Mandag for 8 dage siden hørte og så de, at Hans Hansen af Øster Vamdrup kom gående ind i hans toft og sagde, hans hø over åen var borttaget. Og som regimentskvartermesterens folk gik på den anden side og slog hø, sagde Hans Hansen, "I tyve, som har taget mit hø. I er tyve, og den, som sligt har befalet, skal være en skælm, indtil han har bevist sin lovlige

adkomst dertil". Han gentog æreskældsordene mange gange og bad de nærværende drages til minde. - Og han har sagt det samme for retten. Opsat 3 uger.

177b:

Stævning på forrige blad i Rasmus Hansen Kruses sag ctr. løjtnanten i Påby og de 3 ryttere i Vranderup. Jeg er blevet overfaldet med hug og slag den 12/7, da løjtnant NN af ridtmester Gramboes kompagni, liggende i kvarter hos Christen Mikkelsen i Påby, kom først til mig på Vranderup mark, hvor jeg efter vedtægt var ved byens kvæg, og formedelst ingen tale om ryttertøjring, og skubbede, truede mig og undsagde mig. Dernæst kom de 3 ryttere, da jeg ville gå hjem til mit hus, Laurids Høy, Jørgen Møller og Diderik NN, som overfaldt mig med hug og slag, at jeg faldt død besvimet til jorden. - Der er stævning til fru majors avlskarl Hans Lauridsen og Christen Hjulers hustru Karen m.fl. samt 4 synsmænd i Gelballe.

178:

Stævningen på næstforrige blad i regimentskvartermester Claudis sag ctr. Hans Hansen i Øster Vamdrup.

178b:

Stævning ctr. Jep Vedstesen og Espen Knudsen i Skanderup angående gammel vægt og mål, som de i deres huse har haft og brugt imod kgl. forordning. Opsat 14 dage.

Christian Hansen Randulf af Jordrup har stævnet Hans Lauridsen, der nu tjener Hans Olesen i Bølling. Han har ladet sig leje til at drage i tjeneste hos Randulf førstkommende Mikkelsdag og tjene til faredag, hvorpå han skal have taget fæstepenge, og dog nu efter hans egne ord og tale ikke villet indfinde sig. Opsat 14 dage.

179:

Fredag den 8. august 1704:

Læst forordning om landmilitsens mundering.

Rasmus Kruse af Vranderup (se. fol. 178) fører vidner:

Mænd af Gelballe var beordret til Vranderup for at syne Rasmus Kruse. De så røde og blå mærker efter slag. Bag om hans venstre lår var et stort sted, sorteblå, af størrelse ungefær som en hattepuld.

Karen Mikkelsdatter, hyrdekone i Vranderup: Da hun drev med Vranderup hjord og Rasmus Kruse var ved hjorden med hende, da drev de med hjorden på den agerjord, som bymændene havde udtaget til fædrift vesten ved rytterhestenes tøjring. Da kom løjtnanten, som logerede i Påby, tog Rasmus Kruse i hans kjortel og rystede med klæderne og holdt sin kæp tværs for hans næse og truede ham. Så gik han bort igen. Dernæst kom 2 ryttere og sagde, de af løjtnanten havde fået befaling om at slå ham.

Forhenværende major Ruppes avlskarl Hans Lauridsen af Vranderup m.fl. bekræftede oplysning om fædrift i forhold til ryttertøjringen.

179b:

Sr. Mads Termansen til Nielsbygård har stævnet Christian Lütze i Gamst ang. det formentlig ulovlige ophold og forbud, skade og omkostning, han har tilføjet Mads Termansen på hans tilkøbte bygningstømmer i Holsted.

Hans Holst på vegne af Christian Lütze protesterede mod stævningen, fordi den er forkyndt i Gamst, hvor den sagsøgte ikke bor mere. Resolution: Stævningen er forkyndt for Christian Lützes hustru i Gamst, hvor han da boede, så den står ved magt.

Mads Termansen producerede et tingsvidne af Gørding-Malt herredsting den 26. juni samt to hjemmelssedler m.m. Der beviser, at Christian Lütze har uden al billighed, fuldmagt eller myndighed fordristet sig til at gøre forbud på det bygningstømmer, som Mads Termansen havde købt lovligt.

Hans Lauridsen Holst: Den kgl. skovforordning melder alle skovbetjente fuldmagt at inkvirere om sådanne varer, hvor de findes. - Opsat 3 uger.

180b:

Skovrider Jakob Røvert (se fol. 165) ctr. Mads Gregersen i Tærs. Opsat 14 dage.

181:

Jens Madsen af Vejle ctr. Appolonne Gregersdatter af Tudved. To mænd har været hos hende og fået hendes tilståelse af gælden. Opsat 3 uger.

Fredag den 15. august 1704:

Niels Nielsen af Plovslund har sagsøgt en del mænd i Grene sogn, som er Peder Mortensens tjenere, angående deres kornskat for 1699. - Peder Mortensens efterleverske er stævnet.

Mads Pedersen af Ankelbo vidner: Han var med i Fredericia den 23. oktober 1699 og så, at de leverede hver deres anpart af det påbudne skatte Korn. Han så kornet blive målt på Fredericia proviantgårds loft af amtskriverens tjener Jens Bennitzen. - Andre vidner bekræfter. - Amtskriverenkens fuldmægtige, sr. Peder Oudsen, mener, at de bør fremvise rigtig kvittering, da det ikke er skrevet i den dertil beskikkede bog.

181b:

Ebbe Clausen af Geising stævner menige Egholt lodsejere til at påhøre forbud ang. Geising mark og skov.

182:

Hr. Elias Biener af Verst har stævnet Mads Gregersen af Tersbøl for hans kvægs ulovlige drift i Verst enge. Samtlige Verst grander og nogle mænd fra Jordrup skal vidne. Fremlagde en dom af 25/8 1681 om en grund, som tilhører Verst. - Fire fæhøveder er blevet indtaget i præstegården og vurderet af mænd fra Jordrup. Mads Gregersen havde budt en slettedaler for at få kvæget igen, Men Biener havde ikke modtaget hans tilbud. Opsat 3 uger.

183b:

Skovrider Berent Runge begærede dom i sagen ctr. Bertel Nielsen i Rugsted. Opsat 14 dage.

Samme ctr. Dynnes Madsen i Fuglsang (fol. 167). Opsat 14 dage.

184b:

Herredsfogeden Bertel Pedersen, et afkaldstingsvidne. - Anders Hansen Risbøl af Asbo er sættefoged. - Jens Jacobsen Krag, barnefødt i Jordrup, på egne vegne, Laurids Iversen af Hundsholt på egne og salige hustru Ide Jacobsdatter Krags vegne og Poul Joensen af Jordrup på egne og hustru Helvig Jacobsdatter Krags vegne gav til kende, at Bertel Pedersen på Amhedegård har betalt for alle de arvelodder, de kune tilkomme efter deres sal. fader Jacob Jensen Krag, forrige skovrider i Anst herred, og deres sal. moder Helvig Jørgensdatter, som boede og døde i Jordrup by, samt arvelodder efter deres afdøde broder Herman Frands Jacobsen Krag ifølge skiftebrev af Jordrup den 22. maj 1691.

185:

Fredag den 22. august 1704:

Erik Jensen, ridefoged over Engelsholms hovedgård og underliggende gods, på vegne af sin herre Prebjørn Brochs bønder i Almstok, en stævning. - Der er indkaldt vidner:

Mads Bundesen i Elkjær: Er barnefødt i Rygbjerg og vogtede for 60 år siden sin sal. faders kvæg; da drev hyrderne med Almstok kvæg sønder op til Fårskdam ned mod Mølbjerg sande til skelpælen for vildtbanen. Og kvæget blev aldrig taget i hus af Rygbjerg beboere, medmindre det gjorde skade i eng eller korn.

Henrik Olesen af Trøllund og Niels Hansen af Neder Skjoldbjerg: De var hos Mads Pedersen i Fugdalen at høre, om han vidste om fædriften på Rygbjerg mark, såsom han lå syg på sin seng og ikke kunne komme til tinget at vidne. (Som Mads Bundesen).

Laurids Pedersen af Rygbjerg tilstod at have indtaget store Almstok kvæg på sin mark.

186:

Thomas Bang ctr. Niels Sørensen i Bølling (fol. 173). Fremæskede Niels Sørensens adkomster. Denne fremlagde 1) et lovbydelsestingsvidne af 26/3 1698, 2) et skøde af 29/4 1698, 3) et husbondsholdsbrev af sessionen 26(2 1698. - Regimentskriverens fuldmægtige Rasmus Jakobsen mente, de var så kraftige, at de til det forhen af Niels Sørensen bortgivne træ fra hans selvejerskov til hans husmand Knud Mortensen kunne agtes for fuldkommen hjemmel. - Thomas Bang begærede at få genpart af dokumenterne, samt at originalerne måtte forblive i retten. Opsat 3 uger.

Sagen mellem Jes Thomsen og Hans Staffensen i Vorbasse opsat 8 dage.

Regimentskvartermester Claudes sag ctr. Hans Hansen i Øster Vamdrup (fol. 177) opsat 8 dage.

186b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen (fol. 173) ctr. Jens Andersen, der forhen boede i Vork. Han spurgte Jens Andersen, hvor mange penge han har betalt til Jens Ducke tid efter anden, både for skifte efter sin sal. broder og hustru og til gårdens indfæstning i Vork. - Thomas Bang svarede på hans vegne, at han refererede sig til den klage, han har indgivet til amtmanden. Opsat 14 dage.

Hernæst fremlagde Rasmus Jakobsen nogle dokumenter, bl.a. en skriftlig befaling til sognefogeden Anders Joensen i Egtved, som er en anmodning om at lade Jens Andersen i Vork ved tvende mænd beskikke og tilholde han sessionens resolution at fyldestgøre. Beskikkelsesmændene har påtegnet, at de har foretaget beskikkelsen. - Thomas Bang mener, at det ikke er gyldigt, for de har underskrevet med tre bogstaver, hvilket viser, at de hverken kan læse eller skrive.

Rasmus Jakobsen fremlægger bl.a. en klage fra enken Karen Sørensdatter, et dokument om, hvad Jens Andersen skylder den indkvarterede korporal, en skifteforretning efter Jens Andersens broder sal. Knud Andersen og hustru Mette Sørensdatter i Vork 24/4 1703 samt Jens Duckes regning på de penge, Jens Andersen har leveret ham. Der er også et dokument om, at Mads Christensen dragon indsættes i gården. - Sætter i rette, at dokumenterne beviser Jens Andersens slette forhold ved gården, han lidt over et års tid har beboet, samt hans tilbageholdelse med kgl.

udgifters betaling til den indkvarterede korporal. Han har ikke betalt de 40 slettedaler, som sessionen har pålagt ham under fæstes fortabelse at betale til pigen Dorete Sørensdatter. På grund af disse forhold har sessionen kendt ham fra gården. Opsat 3 uger.

187b:

Thomas Bang på vegne af Hans Morten Bars og hustru af Hjarup har stævnet Anne Markus Skræders angående hvad ord hun noget før påske i Hans Morten Barses hus skal have talt om Lars Jepsen i Hjarup, hvilke ord hun for menige almue har villet fragå med æreskælden og andet, som i kirken ikke bør skiftes. - Lars Jepsen er stævnet.

Der indfandt sig ingen, hverken Thomas Bang eller andre, videre i denne sag at søge. De indstævnede vidner mødte og begærende at blive fritaget for videre afhjemling uden ny stævning. Thomas Bang kom ind og begærede forindførte beskreven, som sættefogeden og tilstedte. Hvilket forindførte er Thomas Bangs begæring og ord uden aleneste det, at sættefogeden har behaget at lade indføre det, at han indkom, som Bang intet har ladet indføre.

188:

Hr. Peder Storm af Egtved har stævnet Jens Bunde i Ødsted for hans ord mod sognepræsten på månedsbededagen onsdag den 13. august, da han kom ud af kirken, samt for hans ædruelige forhold samme tid. - Jens Bunde tilstod at have i drukkenskabs misforstand forset sig mod præsten og begået forargelse. Bad om forladelse. Han vil betale til Ødsted sogns fattige 1 slettedaler, som han til hr. Søren næste søndag 8 dage i menighedens nærværelse skal betale. Ellers står sagen i fuld valeur,

188b:

Rytterbonden Anders Madsen i Vork har stævnet Niels Larsen med hustru Sidsel og søn Lars Nielsen af Vork for skældsord, som de sagde forleden tirsdag og onsdag. - Der blev indgået forlig på øvrighedens gode behag. Hvis nogen af parterne bryder forliget, skal sagen stå dem åben for.

189:

Magister Henrik Bi, rektor i Ribe skole, har stævnet Christen Bertelsen i Vestergård i Sønderby i Grindsted sogn for den fast morderiske gerning, han den 16/6 i hans egen gård har øvet mod Christen Jakobsen af Horsbøl. Han er skadet på sit legemes førlighed. Christen Jensen i Morsbøl m.fl. er stævnet som vidner. Opsat 8 dage.

189b:

Skovrider Jakob Rovers sag ctr. Mads Gregersen i Tersbøl (fol. 160, 180) opsat 14 dage.

Fredag den 29. august 1704:

Mads Termansen af Nielsbygård ctr. Christian Lütze (fol. 179-180). Fremlægger en regning på over 29 rdl. - Thomas Bang beder på vegne af sin svoger Christian Lütze om udsættelse. Opsat 8 dage.

Thomas Bang på vegne af skovrider Berent Runge (fol. 184) ctr. Bertel Nielsen i Rugsted. - Herredsfogeden spurgte Thomas Bang, om han havde jægermesterens fuldmagt, at han da ville fremvise den. Thomas Bang svarede, at som han forhen i sagen har henskredet uden fuldmagts æskning eller fremvisning, formoder han, det nu er ganske unødvendigt at fremvise nogen fuldmagt. Om det endelig behager herredsfogeden nogen fuldmagt fra ham at se, vil han som skyldigt dog uden sagens ophold den fremvise, når påæskes, og han begærede nu som før dom.

Dom: Det er ikke bevist, at Bertel Nielsen har noget ulovligt træ eller har begået ulovlig skovhugst. Og Thomas Bang har ikke bevist at have fuldmagt fra nogen af bøndernes øvrigheder til at føre sagen, langt mindre nogen påklage af bonden selv eller andre, der kunne være bemyndiget til at føre denne sag om grund og ejendom. Tilmed har Bertel Nielsen tilbudt sin ed på, at han hverken har slået hø eller hugget skov på andres ejendom. Han frikendes.

190b:

Thomas Bang på vegne af skovrider Berent Runge (fol. 184) ctr. Dynnes

Madsen af Fuglsang. - Dom: Der er fundet en riseeg som til en vognstjert. Det bevises ikke, at træet er hugget i kongens skov, og Dynnes Madsen er heller ikke blevet antruffet i skov eller mark. Han frikendes.

191:

Thomas Bang på vegne af skovrider Berent Runge advarede alle om ustempede hunde samt gærder og lukke i kongens vildtbane.

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af Jens Madsen af Vejle (fol. 181) ctr. Appolone Gregersdatter i Tudved. Opsat 8 dage.

191b:

I den sag, som Hans Lauridsen Holst på vegne af Jes Thomsen i Vorbasse har iretteført ctr. Hans Staffensen: Hans Staffensen tilstod, at han til sin iboende gård herefter ej enten med rette véd at have eller sig kan vedkende nogen lod eller del i foromtvistede Jes Thomsens Pompvad eng og engkrog efter derom forhvervede syns- og tingsvidnes udførlige forklaring, og begærer ej heller noget af den eng eller grøde at nyde eller sig med befatte efter denne dag i nogen måder. Og derhos lovede han inden 4 uger til Hans Lauridsen rigtig imod kvittering at betale 7 rdl. i omkostninger. - Jep Nielsen i Nybjerg mølle og Thomas Madsen i Bække caverede. Hvis Hans Staffensen ikke opfylder sit løfte, skal sagen stå ham og kautionisterne ved fuld valeur.

Om engen og grøden blev dømt: Hans Staffensen har selv ved forlig i rette frasagt sig at befatte sig med den omtvistede eng i Pompvad. Engstykket skal tilhøre Jes Thomsens gård.

192:

Hans Lauridsen Holsts sag for Claude ctr. Hans Hansen i Øster Vamdrup opsat 8 dage.

Hans Lauridsen af Kjeldbjerggård på vegne af magister Henrik Bii (se fol. 189). - Vidner:

Christen Jensen af Morsbøl: Ved midsommer kom han til Christen

Jakobsen i hans hus i Horsbøl, hvorfra de fulgtes til Sønderby uden for Søren Eskelsens gård og lade. Da satte Christen Jacobsen sine heste og vogn uden for Christen Bertelsens gård. Vidnet hørte nogen larm i Christen Bertelsens gård. Han råbte til Morten Bertelsen, "Hvor er det, de larmer". Morten Bertelsen svarede, at det var visselig om nogle penge, som han da sagde at ville blive djævels eller onde penge. Inden dette var Christen Jakobsen før og uskadt. Derefter kørte Christen Jakobsen fra Sønderby til Grindsted præstegård, og Christen Jensen kørte bagefter og blev holdende østen Grindsted kirke. Da kom Christen Jakobsen til ham igen og klagede, at han ikke kunne komme længere med ham, fordi Christen Bertelsen havde slået en høfork i stykker på ham. Så fulgtes de derfra til Hindom og var ej undervejs i andre huse, før end de kom ind i Hans Olesens hus i Hindom, hvor de på Christen Jakobsens begæring afdrog hans klæder og så på hans ryg et hul, som han sagde at Christen Bertelsen havde gjort ham med en høfork. Og hans venstre arm var slagen, så han ikke kunne afføre sig selv kjortelen. Arm og håndled var opsvulmet.

Hans Pedersen af Loft: Da han nogle dage senere kom til Christen Jakobsen, lå han til sengs, og armen var opsvulmet.

Der er attest fra Morten Bertelsen i Morsbøl: Han ved ingenting. - Men han forelægges selv at møde i retten. - Opsat 8 dage.

193b:

Egholt bys lodsejere har stævnet Geising bys lodsejere samt Laurids Iversen i Hundsholt m.fl. til forbud om kvægdrift m.m.

194:

Ebbe Clausen af Geising på vegne af Geising bymænd forbyder til 3. ting Egholt mænd græsning på Geising grund.

194b:

Søren Hansen i Tudved ctr. Jens Madsen, nu tjenende i Vejle, angående den fordring han søger Søren Hansen for, som skal være falden, da hans formand Niels Madsen levede, og mens hans kone var enke. Vil gerne erbyde sig at betale efter rigtig regning. - Opsat 14 dage.

Anders Hansen Risbøl i Asbo på vegne af samtlige Bække sognemænd har stævnet hospitalsforstander Jens Flye ang. Bække sogns kontrakt om kgl. anpart korntiende, såsom tvende halve gårde i sognet er ganske øde og ikke bliver ørket eller dyrket, den ene Erik Eskelsens i Kragelund og den anden Thomas Mortensens i Bække. - Der føres vidner herom.

195:

Fredag den 5. september 1704:

Hr. Elias Biener ctr. Mads Gregersen i Tersbøl (fol. 182). Opsat 14 dage.

Mads Termadsen af Nielsbygård på vegne af Jens Madsen i Vejle ctr. Appolonne Gregersdatter og Søren Hansen af Tudved (fol. 191). - Dom: Hun har selv tilstået sin gæld og skal betale (Der står intet om Søren Hansen her).

Jep Nielsen af Nybjerg mølle har stævnet Jens Christensen i Spjarup angående en kvie, som har været indtaget i Nybjerg mølle, hvor den er blevet stukket og beskadiget. Han fører vidner på, at han er uskyldig deri.

Christen Terkelsen af Torsted: Lidt før midsommer en lørdag var han i Nybjerg mølle. Da havde Jep Nielsen indtaget noget kvæg, som tilhører Jens Christensen i Spjarup, hvoraf en ko og en kvie var indelukket løse for sig selv i et hus. Både han og Karen Sørens datter hørte, at det ene af høvederne brølede. De løb straks begge ud til døren, hvor kvæget var inde, og lukkede den op. Da så de, koen havde stukket og jaget afsted med kvien, og at kvien adskillige steder på kroppen var revet og beskadiget. - Karen Sørens datter, tjenende på møllen, bekræftede vidnet. - Jep Christensen mødte i retten og tilstod, at han ikke klagede over Jep Møller.

196:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Christian Claude ctr. Hans Hansen i Øster Vamdrup. Opsat 8 dage.

Samme på vegne af Christen Jakobsen af Horsbøl ctr. Christen Bertelsen i

Sønderby (fol. 192-193). Opsat 8 dage.

196b:

Jens Simonsen lyser på vegne af Egholt mænd 2. gang forbud imod Geisings og andre bymænd vedr. græsning m.m.

Mads Termansen af Nielsbygård fremkom for retten med et missiv fra oberforster Hans Arnold Jantzen på Drenderup: Som jeg er kommet i erfaring, at Christian Lütze skulle misbruge min udgivne fuldmagt angående ulovlig skovhugst, idet han ikke efterlever kongens lov og forordning, så beder jeg tjenstligt velædle rettens betjente til Anst herredsting ville behage at tage samme min udgivne fuldmagt til sig, om forbemeldte Christian Lütze skulle der for retten producere den, at de og ville behage den hos sig at beholde, indtil jeg lader den affordre, såsom jeg ikke agter at bruge ham herefter i nogen forretning. - Dernæst begærede Mads Termansen dom over Christian Lütze, som havde sin sidste iboende værelse her i Anst herred i Gamst by (fol. 179, 180, 189).

Dom: Mads Termansen beviser med tingsvidne af Gørding-Malt herredsting d. 26/6 og med udtog af tingbogen, hvorledes Christian Lütze uden nogen billig føje eller tilstrækkelig fremvist fuldmagt gjorde arrest på Mads Termansens bygningstømmer i Holsted og dernæst førte proces ved Gørding-Malt herredsting. Det har forårsaget ham tids- og pengespilde, og Mads Termansen beviser med fuld hjemmel, dateret Ribe den 6. og 7. juli, at han har tilkøbt sig adskilligt fyrre- og egebygningstømmer. Herimod har Christian Lütze intet for mig fremført, som til hans befrielse imod Mads Termansens sagsøgning kan agtes gyldigt. Christian Lütze skal for denne af ham unødigt begyndte og påførte trætte, som han nu tilsyneladende har frafaldet, betalt ialt til Mads Termansen 16 rdl.

199:

Skovrider Jakob Rovers sag ctr. Mads Gregersen i Tersbøl. Opsat 14 dage.

Fredag den 12. september 1704:

Regimentskriverens sag ctr. Jens Andersen i Vork opsat 14 dage.

Sammes fuldmægtig Rasmus Jakobsen på vegne af rytterbonden Niels Sørensen af Bølling erbød sig i retten for at svare skovrider Berent Runges og hans fuldmægtige Thomas Bangs sagsøgning (fol. 166, 167, 186). De var ikke mødt. Niels Sørensen frikendes, til han stævnes igen.

197b:

Isak Franck på vegne af oberforsteren på Drenderup har stævnet Christian Lütze (i hans påberåbte husværelse i sal. hr. Anders Steffensens enkes aftægtshus i Vejen) angående en del penge, som han for optagen tømmer og træ berettes til egen nytte at have optaget uden billig føje. - Christian Lütze mødte og svarede og formente, at dette varsel ej stod ved magt, fordi det ikke nævner nogen vidners navne. Han vil svare på vidner idag, hvis der er til stede. Hvis ikke, vil han forbeholde sig sine præentioner til citanten, og han bør søges til sit rette forum og være fri for denne søgning. - Christian Lütze frikendes, indtil han påny bliver stævnet (fordi ingen vidner var mødt).

198:

Hans Lauridsen Holst på vegne af magister Henrik Bie i Ribe ctr. Christen Bertelsen i Sønderby. Morten Bertelsen vidner: Ca. 14 dage før midsommer var han hos sin broder Christen Bertelsen at takke for ham, og da så han, at Christen Jakobsen af Horsbøl var inde i Christen Bertelsens gård. Imens holdt Christen Jensen af Morsbøl udenfor med en vogn og råbte til Morten Bertelsen og spurgte, hvad det var for larm, der da var inde i gården, hvortil han svarede, at han vidste det ikke. Han havde aldeles ikke set eller hørt noget klammeri.

Hans Nielsen af Nørre Vilstrup har stævnet Mikkell Sørensen i Vilstrup for æreskældsord. Opsat 14 dage.

198b:

Jens Simonsen af Egholt på vegne af Egholt mænd lyste forbud 3. gang.

199:

Fredag den 19. september 1704:

Peder Sonnichsen fremlægger en del dokumenter i sagen ctr. regimentskriver Jens Ducke. Opsat 14 dage.

199b:

Hr. Elias Biener af Verst ctr. Mads Gregersen af Tersbøl. Sætter i rette, at den omtvistede jord hører til Verst bys grandelag og præstegård, og dog har Mads Gregersen ladet sit kvæg drive med egen hyrde på jorden. han bør give erstatning og betale voldsbøder, og de fire indtagne høveder bør være forbrudt til hr. Elias. Opsætter 14 dage.

Hr. Jakob Bendtzen af Vejen har stævnet sal. hr. Anders Steffensens enke af Vejen Ide Baggesdatter, værende i Grimstrup præstegård. - Hr. Niels Arensberg af Grimstrup fremlagde på vegne af sin kærestes moder et indlæg. - Hr. Jakob protesterede herimod. Hun har på 1½ års tid ikke opholdt sig i Vejen i aftægtshuset. Stævnemålet står ved magt. Ide Baggesdatter er stævnet lovligt.

Vidner: bekræfter et skrift, som Hr. Jakob har fremlagt, også noget om en lofts fjæl.

Karen Pedersdatter af Vejen: bekræfter, at hun på Ide Baggesdatters begæring har optaget en del gærde og brugt det til brændsel; noget af det er brugt til at koge for hr. Jakob.

Lars Henriksen Hjuler bekræfter, at det skab, der var mellem studerekammeret og vognhuset, har han været med til at udtage, da der var ildebrand i præstegården. Efter at det var skamferet af ilden, blev det lagt på banken ved præstegården. Siden stod det ved Ide Baggesdatters hus, og da købte vidnet skabet af hende.

Hr. Jacob fremlægger en attest. En del vidner af Vejen bekræfter dens indhold: Hr. Jacob har ikke forbudt hende at bo i aftægtshuset eller nogen på hendes vegne, langt mindre fortrydet på nogen af dem, som hun efter egen behagelig myndighed har ladet bo der, før end Christian Lütze efter hendes fuldmagt flyttede derind. Hr. Jakob har ikke bedt eller budt Karen Mikkelsdatter, som boede i aftægtshuset at flytte derfra. Han havde spurgt

hende, om hun ville blive; hun svarede nej, hun ville ikke være der med Christian Lütze. Hr. Jacob har også tilbudt Ide Baggesdatter at tage hendes bohøve i forvaring, til hun kom tilbage.

Hr. Niels fremlagde et indlæg.

201b:

Fredag den 26. september 1704:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Jens Andersen, forhen Vork.
Fuldmægtigen Rasmus Jakobsen fremlægger et fæstebrev på gården til landdragon Mads Christensen. Opsat 8 dage.

Samme på vegne af Mads Gregersen af Tersbøl har stævnet samtlige Verst og Husted beboere til at påhøre vidner angående fædrift og græsning på Verst og Husted hede for Tersbøl kvæg. Hr. Elias Biener er stævnet.

Peder Pedersen af Bækkesgård: er barnefødt i Verst; fra han begyndte at vogte kvæg i sin barndom, til han var 26 år, vidste han, at den man ved navn Oluf, som da boede i Tersbøl, hans kvæg blev græsset både i hede og mose norden og østen for Tersbøl m.m. - Hvert 10. år gav Tersbøl mænd en tønde øl til Verst og Husted mænd, såsom de bød ham årligt til deres grandevide, når de drak deres grandeøl; men vidnet ved ikke af, at det gjorde til nogen villighed for græsning.

Karen Pedersdatter af Bjerndrup: som forrige vidne.

202:

Hans Svendsen af Hjarup på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzen fremæskede Jens Rasmussen og Hans Hansen, begge af Geising, som godvilligt fremkom for retten tillige med Jens Ibsen, forrige skovrider, angående dennes løn, hvad af dem årligt kan være betalt. Han fremlagde en kopi af skovriderjordebogen dateret 6. maj 1688 for Anst herred. - Likvidationsmænd opkræves.

203:

Mikkel Sørensen af Nørre Vilstrup erklærer, at han i misforstand har været i

nogen tvistighed med sin nabo Hans Nielsen. Nu er de forligte, og han beder om forladelse og gør afbigt.

Hans Lauridsen Holst ctr. Hans Hansen i Øster Vamdrup. Opsat til 3/10.

203b:

Fredag den 3. oktober 1704:

Sagen mod regimentskriver Jens Ducke opsat 14 dage.

Hr. Elias Biener ctr. Mads Gregersen i Tersbøl. Fremlægger et synstingsvidne af 1689. Opsat 3 uger.

204:

Hans Svendsen af Hjarup på vegne af oberforsteren spurgte Hans Hansen, skovriderbonde i Geising, hvorledes han var kommet til de to hopper, som forhen tilhørte hans formand Søren Sørensen på den gårdspart, som han frarømte. De skal være bortført og henført til Haderslevhus amt over åen forbi toldstedet. Der er de efter lang tids søgning blevet fundet og arresteret af oberforsteren. Hans Svendsen begærede, at Hans Hansen ville fremvise sin hjemmelsmand. - Jægermester Brochtorf har givet Hans Hansen lov til at tage hestene til sig. De blev ham leveret i Store Anst. - Hans Svendsen mente, at han vil besmykke sin forseelse. Hvem fik han hestene fra? - Hans Olesen i Skodborg og Jep Sørensen i Skudstrup leverede ham hopperne. De havde købt dem af Søren Sørensen i Geising. Til en villighed gav han dem en af sine egne kvier, der blev indsat hos Oluf Smed i Anst. Men de fik dem ikke, thi Hans Hansen fik dem igen. Hopperne var borte fra gården den tid, Hans Hansen fik gårdsparten efter Søren Sørensen.

204b:

Hans Svendsen på vegne af oberforster Hans Arnold Jantzen begærer ligningsmændene frem (fol. 202) til endelig ligning mellem Jens Ibsen og bønderne. De har ikke af dokumenterne kunnet finde nogen endelig likvidation.

205:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Jens Andersen, forhen i Vork. - Dom: Det bevises, at Jens Andersen ikke har forholdt sig tilbørligt efter loven og forordningen, hvorfor amtmanden den 14/5 har resolveret, at han skulle fra gården, og Mads Christensen landdragon skulle have fæstebrev på den. Det bevises tilmed, at Jens Andersen ej i rette tid til den ham indkvarterede korporal fuldkommen har svaret hans forplejning, men er blevet skyldig 3 rdl. 3 mk. 3 sk., som er blevet søgt hos efterkommeren på gården, Mads Christensen. Jens Andersen skal have sit fæste forbrudt og betale gælden til korporalen. Han skylder 13 slettedaler til regimentskriveren (efter modregning). Regimentskriveren kan søge ham for dem.

205b:

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad ctr. Peder Jensen i Vester Gesten angående et sølvbæger, værd 6 rdl., som han lånte før jul og afhentede ved sin tjenestepige Kirsten Christensdatter og Anne Jensdatter i Vester Gesten for at bruge det til sin søster Maren Jensdatters bryllup. Han skal levere det tilbage eller betale 6 rdl. Stævning også til tjenestepigerne. Opsat 14 dage.

206:

Fredag den 10. oktober 1704:

Hans Lauridsen Holst på vegne af oberst Theodocius Levitzou har stævnet Niels Pedersen Møller i Lunderskov ang. det kirkeager og jord Anst kirke tilhørende. Opsat 14 dage.

206b:

Thomas Bang af Kolding på vegne af Hans Morten Bars og hustru har stævnet Anne Morten Skræders i Hjarup ang. hvad ord, hun noget før påske i Hans Morten Bares hus til dennes hustru om Laurids Jepsen skal have sagt, de ord, som hun ville fragå med æreskælden og andet, som i kirken ikke bør skiftes. Laurids Jepsen i Hjarup er stævnet, ligeså samtlige Hjarup

bymænd. - Hans Lauridsen Holst mødte på vegne af Laurids Jepsen: Der er stævnet til landstinget, og der er taget kontrastævning.

Hans Holst antyder, at Thomas Bang er Laurids Jepsens ven og frænde. Thomas Bang svarer, at han ikke tror, han med rette kan regne sig i slægtlinje med ham.

Kendelse: Da som ej alene her for retten alt forlængst dom er afsagt, hvilken af Thomas Bangs principal til underkendelse til landstinget er indstævnet og der opsat, men endog derforuden Laurids Jepsen derimod haver taget contra landstingsstævning, som nu her i retten er fremvist, og samme sag derfor ved den lovlige landstingsret står i opsættelse og de indstævnedede vidner om denne sags beskaffenhed deres vidne alt tilforn her for retten edeligt har efter loven aflagt samt på de da til dem gjorte spørgsmål svaret, så understår jeg mig ikke samme vidner, som en gang her deres sandhed edeligt i den sag afsagt haver, til videre vidne eller eds aflæggelse derom at aflægge.

207b:

Peder Friismand af Ødis Bramdrup har stævnet Mads Jessen i Vonsild og Henrik Lydersen i Ødis angående penge, som Jens Juul i Taps Uhre med Peder Friismand har tvistet.

Svend Christensen af Hjarup: Sidste år var han med Knud Buck i Hjarup hos sal. Eskel Juul i Tapsøre, som da lå på sin seng. Knud Buck begærede og blev af Eskel Juul tilsagt at have hans datter til ægte, og da der blev talt om medgiften, sagde Eskel Juul, at dersom han kunne beholde noget til overs, inden han døde, da skulle hans tvende døtre Anne og Karen Eskelsdøtre nyde samme penge, så mange han vidste at kunne beholde tilovers.

Knud Buck bekræftede vidnet.

Herimod mødte Jens Juul af Tals Uhre på vegne af Mads Messen af Vonsild og forlangte på forn. afhørte tvende vidner last og protest at svare på behørig steder efter lovlig citation.

208:

Thomas Bang af Kolding på vegne af Niels Lottrup, herredsfoged i Nørvang-Tørrild herred, har med stævningmændene Christen Geising af

Hjarup og Otto Hansen af Kolding stævnet Hans Svendsen i Hjarup ang. auktionspenge, som han endnu ikke har betalt for gods, han købte på auktionen efter sal. Henrik Hansen (forrige herredsfoged), som boede og døde i Sælde. Thomas Bang fremlagde en lodseddel under forrige forvalter over Lerbæk hovedgård og underliggende gods, sr. Mikkel Pedersens hånd. Hans Svendsen har købt for 13 rdl. 4 mk. - Hans Svendsen mente ikke, at han var beløbet skyldig. Opsat 8 dage.

208b:

Søren Henriksen af Grene Krog på vegne af sin husbond, ædle Peder Mortensen, har stævnet Hans Jensen i Sønder Grene Krog for hans sidst havende bopæl til lysningstingsvidne og rømningsdom. Han er ved nattetide mellem den 9. og 10. september bortrømt og fraflyttet den halve gård, han beboede, og har med sig taget alt, hvad løsøre, bæster, kvæg, boskab og andet deslige, som fandtes ved stedet. Han skal indfinde sig på sit bosted. Sætter i rette, at han dømmes som rømningsmand. Opsat 14 dage.

209:

Hans Olufsen af Ødsted lovbød til 3. ting den gård i Ødsted, han i nogen tid har ejet og beboet. Hr. Peder Storm på vegne af fru Eibe von Wohnsfleht sal. velbårne oberst von Sæhnes efterleverske begærede at købe.

209b: (Her begynder mikrofilm 30019)

Skødet. Hans Olufsen har købt gården af fru Elisabeth Sophia von Bassens iflg. skøde af 11/4 1704. Se fol. 138b.

210: (Mikrofilm 30018 slutter her)

Kgl. maj.s velbestalter regimentskriver ved oberst von Ingenhavens regiment til fods, sr. Christian Albr. Corck fremkom for retten efter tvende foregående lovbydelse for skøde på den gård, Jep Pedersen i Amnitsbøl sidst påboede. Der er blevet lovbudt den 19. og 26. september. Skøde til oberst Johan Peter von Ingenhaven.

Fredag den 17. oktober 1704:

Peter Sonnix på vegne af kongen og amtmanden ctr. regimentskriver Jens Ducke (fol. 203). Begærede dom. Formente, at Jens Duckes seneste indlæg ikke af dommeren blev anset, fordi det kun indeholdt ubeviselige, utidige beskyldninger og udflugter. Opsat til dom 8 dage.

211:

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad (fol. 205) fører vidner i sagen ctr. Peder Jensen af Vester Gesten.

Anne Jensdatter af Vester Gesten: Ca. 3 uger før jul gik hun efter Gunder Jakobs begæring af Vester Gesten til Jens Bertelsens i Øster Gesten (!) og begærede af hans hustru Margrethe Iversdatter til låns og med mere bekom et sølvbæger til at bruge til Maren Jensdatters bryllup i Vester Gesten. Hun leverede bægret til Gunder Jakobs i Peder Jensens hus. Og da brylluppet var overstået, bar hun det af Margrethe Iversdatter lånte tøj hjem igen, og leverede hende det selv, undtagen sølvbægret, som da var blevet borte.

Og som Jakob Andersen af Vester Gesten med sin hustru Gunder Jakobs sig påberåbte at ville bevise, at forn. Anne Jensdatter for sin usandfærdighed i andre måder alt tilforn havde udstået kirkens disciplin og derfor nu ej bør stå til troende og mindre tilstedes nogen ed, så blev hende nu ingen ed tilstedt. Den beror i 14 dage, til hvilken tid Jakob Andersen og hustru skal bevise deres påstand.

211b:

Synstingsvidne på det bolig i Verst, skovrider Jakob Røvert har i fæste og Søren Sørensen sidst beboede. Bygningerne er stort set ubrugelige. Gødningen er kørt ud af gården og lagt i en mødding uden for huset ved byleddet.

Fredag den 24. oktober 1704:

212:

Dom i kongens og amtmandens sag ctr. regimentskriver Jens Ducke: Der er

allerede afsagt dom i sagen. Herredsfogeden tør ikke understå sig i at gøre nogen forandring deri.

Hr. Elias Biener ctr. Mads Gregersen. Herredsfogeden formanede parterne til forlig. Opsat 8 dage.

212b:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af oberst Theodosius Levitzou (fol. 206) ctr. Niels Møller i Lunderskov og Christen Jensen i Drabæk mølle. Vidner:

Jep Andersen af Lunderskov: Som han kan mindes, er det nu 14 år siden, at nu sal. Søren Nielsen Bull, da han boede i Lunderskov, sagde til ham blandt andet, som blev talt om kirkejorder, at i Lunderskov vestervang skulle findes en ager hørende til Anst kirke og liggende til Niels Møllers nu beboende gård. Vidnet kan udvise ageren. I den ager kan der sås 7-8 skæpper rug. Og en ager på Nørhede tilhørende kirken og liggende til Niels Pedersens gård, dér kan sås 10 skp. rug. Den ager brugte sal. Peder Møller i Drabæk, så længe han levede. Om den derefter blev brugt af Niels Møller eller af Christen Jensen, ved vidnet ikke. Om en ager i Lunderskov vestervang ved han ikke, om det er en kirkeager eller ikke. Dog har den været brugt af Niels Møllers gårds beboere i 30 år.

Hans Skammelsen af Lunderskov: Han har ikke vidst, at ageren i Vestervang skulle være kirkejord, bortset fra hvad Jep Andersen har sagt. Men Tådsager er kirkejord og har været brugt af Christen Jensen i Drabæk mølle.

Niels Sørensen Ølgryde af Lunderskov: Som Hans Skammelsen.

Søren Tullesen: Vidste intet.

Christen Jensen af Drabæk mølle fremkom og tilstod, at han et år har brugt Tådsager et år efter sin kones faders sal. Peder Møllers død, såsom han i levende live afstod den til ham, og efter Peder Møllers død brugte Christen Møller ageren med Niels Pedersen Møllers tilladelse, fordi han skulle betale al afgift af de til hans gård liggende kirkejorder.

Hans Holst formodede, at Niels Pedersen Møller skulle tage jorden i fæste og svare alle kgl. afgifter. Og Christen Jensen Møller bør lide som for uhjemlet. Opsat 3 uger.

213b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet rytterbonden Peder Olsen af Horsted for ulydighed, fordi han efter sognefogedens tilsigelse udeblev med sin vogn, som skulle være mødt ved skriverstuen og kørt ud i amtet med regimentskriveren. Opsat 14 dage.

Hans Lauridsen Holst på vegne af ædle Peder Mortensen (fol. 208) ctr. Hans Jensen i Grene Krog. - Dom: Han er bortrømt og har ikke indfundet sig igen. Han skal regnes for en rømningsmand, hvor han end træffes.

214:

Rasmus Jakobsen i Thomas Bangs fraværelse ctr. Hans Svendsen af Hjarup (fol. 208). Hans Svendsen fremlagde dokumenter: 1) en revers af forrige amtskriver sal. Henrik Hansen på 10 rdl., 2) en ditto, 3) en af Hans Svendsen til guldsmeden i Kolding, Diderik Buck, skriftlige begæring angående et par guldknapper med 3 diamanter at veje og taksere med påskrevet taxering m.m. Opsat 14 dage.

214b:

Fredag den 31. oktober 1704:

Markus Nissen i Bønstrup har stævnet Laurids Poulsen i Hjarup ang. Niels Bendixens aftægtshus i Hjarup, som Laurids Poulsen har tiltaget sig. Fremlagde 1) en kontrakt af 12/1 1699 med Niels Bendixens transport og panteforsikring af 2/4, 2) en klage til ryttersessionen med påskreven resolution. - Sætter i rette at have bevist sin adkomst til huset, hvor det står, og til al øvrig aftægt, som Laurids Poulsen skulle give sin svigerfar årligt. Alligevel har Laurids Poulsen flyttet huset ind i sin egen gård og bemægtiget sig alle de øvrige aftægtssorter. Derfor bør han betale 30 rdl., som Niels Bendixen skylder ham, eller levere huset tilbage til det sted, hvor det først stod, samt årligt lever ham Niels Bendixens aftægtsydelse. Opsat 14 dage.

215:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Søren Hacksen Skovgaard har stævnet kaptajn Leegaards frue med hendes pige Margrethe samt Markus Nissen i Bønstrup for at vidne om, hvorledes Søren Hacksen fredag den 17/10 i kaptajn Leegaards eget hus i Skanderup med ærerørige skældsord, hug, næsepust og hårryk pludseligt og voldeligt skal være overfaldet af kaptajn Leegard og hans løjtnant ved navn Buge. - Stævning til Leegaard og Bugge.

Markus Nissen: Var med Søren Hacksen kommet ind i kaptajn Leegaards hus med en missiv fra regimentskriveren og generalkommissariatet angående fjorten mark danske, som hver af landdragonerne til deres mundering kjortel nu sidst forgangne Michaelis selv skulle betale. Løjtnant Bugge var også derinde i stuen. Blandt andet blev der i venlighed talt om en tvistighed mellem provst Anders Horne i Nagbøl og løjtnant Buge, hvor Søren Hacksen Skovgaard på høfligste måde rådede løjtnanten til forlig og derhos sagde, at efter hvad der var kommet ham for øren, da, om de på begge sider ville føre vidner, da blev muligvis provstens vidner bedre og snarere anset end løjtnantens. Da sagde løjtnanten, "Om du er provstens prokurator, må du være en kanalje, ingesmachter (?) hundsfot. Vil du kanalje sætte dig op imod en oberofficer". Søren Hacksen svarede, "jeg er så god en ærlig karl som enten I eller en anden". I det samme slog løjtnanten med sin næve til Søren Hacksen i hans ansigt og greb ham tillige i håret. Da som Søren Hacksen måtte gøre nødværge, trådte kaptajn Leegaard til og hjalp løjtnanten, greb Søren Hacksen i håret og sleede ham hid og did, så både kaptajnens frue og hendes pige med deres grædende tårer måtte råbe og bede kaptajnen og løjtnanten, at de dog skulle spare Søren Hacksen. Og efter Markus Nissens råd måtte Søren Hacksen undfly fra dem. Derefter sagde kaptajnen, at en anden gang, når regimentskriverens knægte og tjenere oftere kom med breve, da skulle de levere brevene fra sig og stå uden for døren.

Søren Hacksen tilbød sin ed til bekræftelse, eftersom han til idag ej har kunnet skaffe flere vidner, idet kaptajnens frue og pige vel er blevet stævnet, men ikke har villet møde. -Kaptajnen og løjtnanten var ikke mødt. - Sættefogeden Anders Hansen Risbøl tilstod Søren Hacksen at aflægge eden.

216b:

Christen Kjeldsen i Kragelund har stævnet Lene Ulf i Kragelund med hendes søn Peder Jensen, der sidst tjente Christen Kjeldsen, men er undvejet af tjenesten. Thøger Pedersen i Kragelund er stævnet, fordi han har forlokket Peder Jensen af hans tjeneste. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Søren Hacksen Skougaard fremlagde en advarsel og tillysning ang. Erik Eskelsens halve gård i Kragelund, som står for reduceret hartkorn til rytterhold 1-3-0-0, og Clemmend Lassens gadehus i Hjarup, årligt for 9 mk. Begge steder er fæstefaldne. Om nogen vil indstille sig til at tage dem i fæste, skal der blive handlet med dem både om billig fæste samt hvad ved nogen af stederne til konservation i behold findes. Lysningen skal gentages de to næstfølgende tingdage.

Herredsfoged Bertel Pedersen betjente ikke selv retten i efterfølgende sager.

Provst Anders Horne i Nagbøl fremstillede to stævningsmænd med en skriftlig memorial: Som æren er så kær som livet, da er jeg højlig forårsaget -- at indstævne eder velædle kaptajn Leegaard og eders velædle frue samt regimentskriver Rasks fuldmægtige Søren Hacksen og Markus Nissen af Bønstrup,, at vidne ang. ærerørige ord, som løjtnant Buge d. 17/10 har talt. Stævning også til løjtnant Bugge og til vidner.

Markus Nissen: (omtrent samme forklaring som på fol. 215). Løjtnant Bugge sagde lydeligt 3 gange, at hr. Anders Horne var en ungesmacher (?) skælm, og før end hr. Anders Horne skulle omvende løjtnanten, da måtte han omvende djævelen.

Søren Hacksen bekræfter.

217b:

Hr. Elias Biener af Verst (fol. 182, 199) ctr. Mads Gregersen i Tersbøl. - Dom: Mads Gregersen har ofte og adskillige gange imod vedkommende lodsejeres vilje og samtykke ladet sit kvæg drive og græsse på Verst mark tvært imod lovligt foregående forbudstingsvidne af 3/5 1689, som Mads Gregersen selv velvidende er blevet forkyndt. Tersbøl beboere har ikke bevist at have nogen lod eller del i de omtvistede marker. Mads Gregersen

skal for sin modvillighed og voldelige formastelse både og betale sine voldsbøder samt betale til Elias Biener 6 rdl. i sagsomkostninger.

Alle øvrige sager opsættes 8 dage, såsom det nu i aften både er helligaften og formedelst mørket ej længere kan ses at skrive eller holde retten.

218:

Fredag den 7. november 1704:

Læst kgl. forordning om kornskatten samt rentekammerets plakater om Koldinghus ladegårds avling og ferske søer i amtet til ny forpagtning for de højstbydende.

Regimentskriverens sag ctr. Peder Olesen i Horsted (fol. 213) opsat 3 uger.

Rasmus Jacobsen af Oxvig (i Thomas Bangs sted) på vegne af herredsfoged Niels Lottrup ctr. Hans Svendsen af Hjarup (fol. 218). Opsat 14 dage.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad (fol. 205, 211). Mundtligt forlig: Jakob Andersen og Peder Jensen, begge af Vester Gesten, lovede hver for sig og sine at betale Jens Bertelsen i Bøgvad inden nytår ialt 8 slettedaler. Ellers står sagen i fuld valeur.

218b:

Oberforster Hans Arnold Jantzens fuldmægtige Isak Jensen Franck har stævnet Niels Kielde i Skanderup for ulovlig skovhugst og for hans modvillighed, at han ikke ville lade sig føre til Koldinghus med heste og vogn, som han mandag den 27. oktober befandt med i Skanderup skov på sin gårds skovspart, hvor han havde hugget 2 Capital risbøge. Han skal også svare for det risbøgetræ, som samme tid befandt i hans senge skjult med sengeklæder og halm, så og ved huse andet omliggende træ. - Sognefoged Jep Iversen, samt Anders Sørensen og Rasmus Knudsen, alle i Skanderup er stævnet som vidner. Opsat 14 dage.

219:

For retten blev fuldfærdiget, beskrevet og forseglet, fremvist og tilbuden en dom, som d. 24. oktober her for retten blev afsagt i den sag, som Peder Sonnix af Fredericia efter kgl. befaling og amtmandens fuldmagt søgte og førte mod regimentskriver Jens Ducke på Oxvig angående hans forgribelse med hug og slag og videre imod afdøde Jens Pedersen i Tolstrup og flere. Efter 3 ganges lydelig frembydelse og påråbelse lod sig aldeles ingen finde, enten på amtmandens eller Peter Sonnixens vegne, som ville modtage dokumenterne, hvilket rettens betjente begærede de otte tingmænd og alle andre nærværende ville drages til minde.

Fredag den 14. november 1704:

Anders Hansen Risbøl af Asbo er sættefoged.

Knud Hansen af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levitzou har stævnet Nis Ebbesen i Dollerup til at vidne om Anst kirkes jorder på Lunderskov mark. Stævning til Christen Møller i Drabæk mølle og Niels Møller i Lunderskov mølle som hovedmænd i sagen. - Og som Nis Ebbesen ikke er mødt og han efter beretning skal være så gammel og skrøbelig, at han ikke selv kan komme, så er Jep Buch den yngre og Jakob Buck i Dollerup opkrævet til at høre hans vidne og lade ham aflægge ed derpå. Opsat 14 dage.

219b:

Christen Kjeldsen af Kragelund (fol. 216) ctr. Thøger Pedersen og Lene Ulfs i Kragelund. - Christen Kjeldsen havde lejet Peder Jensen Ulf, der alt året forud var i hans tjeneste, til nyt lejemål. Thøger Pedersen har besnakketham, så han er borttrømt til Holsten, skønt han var indskrevet i landdragonernes reserverulle. Sætter i rette, at Thøger Pedersen bør lide efter lovens 6-22-4. Og Lene Ulfs er medvider og har også modtaget sønnens løn for sidste år; hun bør betale en fjerdepart af lønnen, som han skulle have i år. Opsat 14 dage.

220:

Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af Markus Nissen af Bønstrup (fol. 214, 215) ctr. Laurids Poulsen i Hjarup. Denne irettelagde sin memorial til ryttersessionen med påskreven resolution samt et tingsvidne af 22/2 og mente dermed at have efterlevet resolutionen. Og som Markus Nissen har indgivet sin memorial Laurids Poulsen uafvidende, så begærede han genpart deraf. Opsat 8 dage.

220b:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Søren Hacksen Skovgaard har stævnet Hans Iversen og Mads Iversen på Skanderupgård samt Per Larsen Skræder i Skanderup for vold og overlaster mod Jens Andersen i Skanderup den 4/11 i Anders Nissens hus i Bastrup. Også stævning til provst Anders Horne i Nagbøl, hr. Peder Jensen i Hjarup, præstens tjenestekarl i Hjarup Peder Jensen, Lars Clemmendsen i Hjarup, dragon Mads Andersen, der er hos sin moder i Hjarup, m.fl. - Hans Iversen af Skanderupgård mødte med et indlæg. han påstår sig at være hr. Niels Bertelsens fæstebonde, og denne er som hans forsvar ikke stævnet. - Sættefogeden kender, at der ikke kan føres vidner mod ham. Tilmed er han stævnet til syn, og der er ikke opkrævet synsmænd. Nyt stævнемål må gives.

Fredag den 21. november 1704:

221b:

Hr. Anders Horne i Nagbøl har stævnet adskillige (navngivne) til at vidne om søndagsexercitsen ved Skanderup kirke: om eder og banden, om gudstjenesten, om prygl, som nogle dragoner er blevet trakteret med, og om årsagerne til, at nogle karle er bortrømt. Stævning til kaptajn Leegaard og løjtnant Buge (Bugge), korporal Henrik Garselev af Skanderup samt mange (navngivne) dragoner.

Vidner: Om de ikke før mikkelsdag mange gange har set løjtnant Buge og korporalen at have mønstret dragonerne før gudstjeneste, og at de (løjtnant, korporal og dragoner) mange gange er kommet ind i kirken, når sangen før prædiken næsten var udsunget, og undertiden når præsten var kommet på prædikestolen. Og om ikke de nogle gange er gået ud af kirken uden at lade sig undervise af degnen i deres saligheds lærdom, men i stedet har stået i

deres fulde exercits på mønstringspladsen, når sognefolket kom ud af kirken?

Jens Andersen af Skanderup: Ved nok, at de nogle gange før Mikkelsdag har exerceret ved kirken før prædiken og er kommet ind i kirken under sangen før prædiken og er gået ud igen under sangen straks efter prædiken. - Adspurgt af regimentskriver Korck på vegne af løjtnanten svarer han, at han ikke ved, om det er efter befaling af officererne. Siden løjtnant Buge var kommet til at exercere dragonerne, da var dragonerne ej blevet så længe til stede i kirken, at de af degnen i kirken kunne overhøres efter prædiken. Dette til trods for, at præsten fra prædikestolen havde advaret, at ungdommen, så mange som efter kongens forordning ved burde, skulle blive til stede.

Efter afhøring af et par vidner tilstod regimentskriver Christian Albrecht Korck (på vegne af Bugge) for at spare tid alt, hvad vidnerne havde fortalt. Og Bugge tilstod selv, at han 18. søndag efter Trinitatis havde pryglet en karl ved navn Iver Madsen.

Horne spurgte Jens Andersen, om han ikke har set, at kaptajnen og løjtnanten, først en og så den anden, nævnte tid meget ynkeligt begge pryglede Iver Madsen, skønt han aldrig var præsenteret for amtmanden eller kommissionen, langt mindre undervist i nogen exercits, og om han ikke hørte, at kaptajnens frue bad for Iver Madsen, at de ikke skulle slå ham længere. - Svar: Har set, at Bugge slog Iver Madsen nogle slag, indtil Jens (!) Madsen græd og klagede sig, at han ikke kunne exercere, fordi han havde ondt i sin ene arm. Så bad kaptajnens frue løjtnanten om ikke at slå ham mere, og kaptajnen sagde, at Iver Madsen skulle aftrække sin kjortel og lade se, hvad hans arm fejlede, og da han havde afdraget den, pryglede kaptajnen ham på samme arm, som løjtnanten før havde pryglet ham på, og kaptajnens frue bad for karlen. Derefter brugte Iver Madsen sit gevær til exercits, som han kunne, eftersom han var nødt til det. - Løjtnant Bugge tilstod vidnet.

Anders Horne tilspørger vidner (bl.a. Iver Madsens broder Jens og fader Mads Hunderup), hvad der var årsagen til Iver Madsens rømning. - Faderen: Da Iver var kommet hjem efter at være blevet pryglet, klagede han sig, og faderen sagde, han skulle gå i sin tjeneste igen; det blev vel bedre. Sønnen svarede, at hellere end han ville således, som sket var, blive pryglet og slagen, da ville han hellere give 20 rdl. ud, og hvis han ikke kunne blive fri for penge, da skulle han hellere drage så langt bort, at ingen skulle høre

elle spørge ham. Han ved ikke, hvor sønnen er.

Jep Buch den yngre af Nagbøl: Havde Iver Madsen i sin tjeneste. Da Iver Madsen blev borte fra tjenesten, gav Jep Buch det til kende for amtmanden. Men dagen efter kom Iver tilbage, inden han forsvandt. Jep Buch havde talt med kaptajnen om at frikøbe ham. De havde aftalt 10 rdl. og 4 tdr. havre. Men da han kom for at aflevere betalingen, nægtede kaptajnen at modtage den; Iver Madsen skulle selv komme med sin fader og andre mænd.

Ebbe Clausen af Geising og Hans Poulsen ibidem blev spurgt om årsagen til Christian Poulsens rømning. - 14 dage før mikkelsdag kom dragon Jacob Lassen med en seddel fra løjtnant Bugge til Christian Poulsen, at han skulle næste søndag forføje sig til mønstring og exercits ved Skanderup kirke. Da svarede Christian Poulsen, at dersom han ikke måtte blive fri i den enkekonens tjeneste, hvor lejet til, efter sessionens friladelse, men endelig skulle være dragon, da ville han være under hr. kaptajn Vosses (?) kompagni. Men hellere end han ville være dragon og exerceres ved Skanderup kirke, da ville han hellere lade sig partere eller rømme ind i Tyrkiet. Dog talte han hverken om pryglen eller andet.

Jens Jeremiassen Degn forklarer, at hans søn Søren Jensen rømte, fordi han frygtede den hårde pryglen.

Søren Møller i Rolles mølle om, hvorfor hans karl Peder Jepsen rømte: Karlen havde af løjtnanten fået at vide, han skulle være dragon. Karlen havde sagt til Søren Møller, at hvis han ikke kunne få ham fri, så tjente han ham ikke mere.

Niels Møller af Lunderskov: Har set løjtnanten slå en dragon med et spanskrør, så det sprak.

Anders Horne til Skanderup mænd: Har de ikke hørt, hvorledes løjtnanten mange gange har bandet dragonerne og bedt djævelen regere deres hjerter, og hvorledes han har trakteret dem med hug og slag, fordi de ikke kom så tidligt til mønstringspladsen, at de kunne exercere før gudstjenesten? - Jo. - (Nogle vidner om heste på en toft).

Præsten spurgte vidnerne, om korporal Garsløf ikke havde pryglet deres vangmand, så han lå i sin seng et par dage, fordi han havde indtaget korporalens svin i folden. - Jo. - Og de bekræfter, at det er alle dem, der skal holde folk, til stor skade, at karlene blev behandlet med banden og pryglen.

Markus Nissen af Bønstrup har hørt løjtnanten sige, at alle bønder var skælme, men han sagde det i ralderi (?).

Anders Horne bad om et skudsmål fra Skanderup vidner. De svarede, han

havde levet så ærligt, kristeligt og skikkeligt og lært Guds ord retteligt etc.

Dragon Niels Kaalback: Løjtnanten slog sin kæp i stykker på ham. Han vidste ikke hvor mange slag. Kæppen gik ikke midt over, men en spleter gik løs. Og han havde ikke ondt deraf videre, end han ømmede sin arm dagen efter.

Dragonerne: De har vel hørt løjtnanten ved exercitsen bande, og de har fået nogle slag af ham, hvis de kom for sent.

Dragon Christen Nielsen: Har givet kaptajn Leegaard 6 slettedaler for sin copulationsseddel.

Dragonerne giver præsten godt skudsmål.

Herimod fremstod regimentskriver Chritian Albret Borck på vegne af løjtnant Buge. Som spørger Skanderup mænd, om de kendte løjtnant Buge.

- Jo, han logerede i Skanderup byg og er kommanderende overofficer ved kaptajn Leegaards kompagni. Han har logeret her siden sidste høbjergning.

- Har han ført et uskikkeligt levned i den tid, som de mener at være Gud til vanære og kongen til skade? - De svarer, at de vedstår alt, hvad de tidligere har vidnet i denne sag, og i øvrigt vidste de intet at beskyldte ham for.

- Har nogen af dragonerne klaget over løjtnantens pryglen? - De har ikke klaget for dem, men de har nok hørt nogle af dem tale derom.

- Knud Jessen svarede, at han havde hørt af en dragon, som tjente ham i sommers, at der havde undertiden vanket hug.

- Har de begæret af hr. Anders Horne, at han dem ville antage og deres nød på behørigt steder andrage? - Jep Iversen, Niels Kielde, Jep Vedstesens, Oluf Buck, Esben Knudsen og Knud Jessen, alle af Skanderup: De havde begæret af Anders Horne, at det kunne forhindres den pryglen, som passerede ved Skanderup kirkes exercerplads, som var dem alle til stor skade.

- De øvrige tilstod det samme.

- Korck spurgte dem, hvorfor de ikke havde andraget det for amtmanden.

- Svar: De vidste ingen anden vej end at andrage det for deres præst og sjælesørger.

- Om de ikke i andre tilfælde søgte deres verdslige øvrighed, når de skete noget for nær? - Jo, når noget vedkom deres gårde og grund. De havde også givet amtmanden til kende både, hvad der var vidnet om korporalen og andet..

Dragonerne blev spurgt, om løjtnanten havde trakteret dem ubilligt.

- De svarede, at de ikke havde noget at klage over andet end hvad de tidligere havde vidnet om, men takkede Gud og kongen for ham som en god officer og gerne ville leve og dø med ham, tilmed havde han også formanet dem i rette tid at søge i kirken og Guds hus og i alle måder at leve kristeligt og

ingen tid at forsømme Guds tjeneste, enten at komme for sildigt i kirken eller at gå for tidligt af kirken. Og ellers tilstod dragonerne, at Iver Madsen sagde ej at kunne exercere, fordi han havde skade i sin arm, og derudover måtte afdrage sin kjortel, da ingen skader på ham blev set, såsom han havde skjorten på. - Anlangende den bortrømte Christian Poulsen sagde løjtnant Bugge aldrig at have set ham, men han skal være bortrømt, fordi han i sin tjeneste skal have belagt og forløkket en kvindeperson.

På Anders Hornes spørgsmål svarede dragonerne, at de ikke for deres genstridighed, men vel på andre måder kunne have fortjent straf. To svarede, at de ikke vidste, om de havde fortjent sådan straf eller ikke.

228:

Læst patent om højesteret.

Christian Nielsen af Vorbasse og Peder Madsen af Rankenbjerg hjemlede ved ed, at de til idag har stævnet Niels Sørensen i Vorbasse Nebel angående hans gæld til Bartram Pedersen i Lejrskov, både for korn, han i sin nød har lånt, og hvad Niels Sørensen skal betale ham af det, han skylder Johanne Espensdatter i Højrup. Opsat 8 dage.

Stævning til samme Niels Sørensen for gæld til Anders Andersen i Vester Gesten. Opsat 8 dage.

Stævning til Staffen Munch, degn i Vorbasse, til synsmænds opkrævelse, ang. en toft i Vorbasse. Opsat 8 dage.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Daniel Phillip Rask har stævnet hr. Hans Kock og hr. Jørgen Bang, begge i Vorbasse. Fire synsmænd opkræves. Opsat 8 dage.

228b:

Hvis øvrige sager, som til idag enten er hidstævnet eller opsat, beror til idag otte dage d. 5. december førstkommende, såsom nu i nat ej længere kan holdes ting, både for mangel af lys og den lange onde vej, de fleste her til stede værende haver hjem og ej længer kan være fra deres huse og gårde.

Fredag den 5. december 1704:

Markus Nissen af Bønstrup ctr. Laurids Poulsen i Hjarup (fol. 214, 220, 221). Opsat 8 dage.

Anders Hansen Risbøl af Asbo på vegne af hr. Anders Horne i sagen ctr. officererne. - Vidnet Las Andersen af Roved mødte ikke sidste gang, og Jep Buch den ældre og Jep Buch den yngre har været beskikket til at modtage hans vidnesbyrd. Idag er de til stede alle tre. - Las Andersen vedstod, at han havde foræret kaptajn Leegaard 4 tdr. havre og korporal Henrik Gorslev 2 får, for at de skulle hjælpe ham fra dragonvæsenet, hvorfra han i nogen tid har været forskånet. Efter løjtnant Bugges forslag har han lovet kaptajnen at betale, når han fik sit pas og afsked. Efter at han var blevet stævnet til tinget af Anders Horne for at vidne, da har kaptajnen og korporalen den 27/11 betalt ham både havren og fårene. - Sådan har Las Andersen vidnet for de to mænd, og det bekræfter han nu i retten, bortset fra at han ikke egentlig kan huske datoen, da han fik havren og fårene tilbage.

229b:

Hans Hansen af Øster Gesten har stævnet Peder Christensen Bøgvad i Øster Gesten angående en grund i Øster Gesten skov, som af alders tid har tilhørt Hans Hansens fæstegård, men som Peder Christensen nu har tilegnet sig til sin gård, der forhen var fæstet af Iver Lauridsen. - Der føres adskillige vidner.

Vidner: Enemærket har været brugt til den gård, som Hans Hansen nu har i fæste og som hans hustrus fader, Iver Lauridsen, før ham havde i fæste.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad: Han beboede næstefter Iver Lauridsen gården med hans datter til ægte, indtil han forleden år flyttede derfra. Han brugte aldrig det omtvistede enemærke, da han ikke vidste, at gården, som Peder Christensen nu bebor, havde nogen rettighed dertil.

Peder Christensen Bøgvad vil gerne tilstå Hans Hansen grunden, såfremt det kan ske med øvrighedens billigelse.

230b:

Søren Jensen af Højen Stubdrup, et afkald. - Kvittering fra Søren Hansen og Peder Bertelsen i Nørre Vilstrup på 176 slettedaler med halvparten til hver. Det er børnepenge, som Søren Jensens fader Jens Sørensen har haft under værgemål og nu formedelst hans død er ophævet. Nu er de sat til at værger for sal. Søren Oxvigs søn Mads Sørensen. - Ligeledes tilstod Hans Andersen i Højen, at Søren Jensen har betalt al, hvad rente der til denne dag kunne være forfalden af Mads Sørensens arv.

231:

Niels Ebbesen af Bastrup har stævnet Jep Buck den ældre og den yngre i Nagbøl, Markus Nissen i Bønstrup, Jep Iversen i Skanderup og Jakob Buck i Dollerup mod lovbydelse, skøde og panteforsikring, som Bodil Eriksdatter, sal. Christen Bucks efterleverske hendes lavværgge agter at tilstå hendes trolovede fæstemand Niels Ebbesen. Mads Hansen i Seest på vegne af sin kære søster Bodil Eriksdatter lovbød til 3. ting sin anpart af den gård, hun ibor i Nagbøl, til Niels Ebbesen eller hvem mest derfor ville give og i hendes bo til forbedring i rede penge vil indføre og betale. Niels Ebbesen af Bastrup begærede køb og panteforsikring.

232:

Mads Hansen af Seest på vegne af sin søster Bodil Eriksdatter solgte, skødede -- halvdelen af den part, der tilhører hende iflg. skøde af 22/7 1692, for 44 rdl. der er indført til boets forbedring.

233:

Fredag den 12. december 1704:

Hr. Anders Horne af Nagbøl på vegne af Markus Nissen af Bønstrup ctr. Laurids Poulsen i Hjarup (fol. 214), begærede dom. Laurids Poulsen protesterede; han har 2 tingdage forlangt, at Markus Nissen skulle bevise sin memorial til sessionen. - Dom: Markus Nissen beviser med den mellem Niels Bendixen og hans svigersøn Laurids Poulsen oprettede kontrakt med derpå skrevne transport, nemlig kontrakten dat. 12. januar 1699 og transporten d. 2. april 1704, samt derpå skreven approbation, item en

sessionsresolution af 28. august 1704, at have ret og føje til det aftægtshus og andre sorter efter kontraktens formelding, som Niels Bendixen og hans hustru til deres livs ophold af Laurids Poulsen frivilligt udlovet er. Indtil Markus Nissen nøjagtigt bliver betalt for de 30 rdl., Niels Bendixen ham skyldig er. Hvorimod Laurids Poulsens fremlagte tingsvidne og sessionsresolution ej ses ham at kan være til befrielse. Laurids Poulsen er pligtig enten til Markus Nissen årligt i rette tide at svare og betale alle de aftægtssorter, jords sæd og andet, som han efter kontraktens indhold til Niels Bendixen og hans hustru skulle svare, indtil de ermeldte 30 rdl. bliver Markus Nissen fuldkommen deraf betalt, eller og forn. Laurids Poulsen til Markus Nissen i kontant at betale de forskr. 30 rdl. og selv at beholde derimod den efter kontrakten udlovede aftægt og da derimod efter sidste sessionsolutions nærmere anledning og slutnings forklaring aldeles at være ophævet.

233b:

Forlig mellem hr. Anders Horne og løjtnant Frederik Christian Bugge. Denne erklærer sig om de æreskældsord, som han ubetænksomt har udtalt. Nu har de i venlighed oprettet et skriftligt forlig: Da Anders Horne er blevet toucheret på sin ære, så bekender jeg hermed, at ordene i hastighed og uden tilbørlig betænksomhed er udsagt og skrevet. Fortryder nu ordene, som i hastighed af munden og pennen er udfaldet. Erklærer provsten for en ærlig og brav mand etc. Lover at afholde sig fra sådanne ord. Ellers skal provsten have alle sine prætentioner imod ham forbeholden. Herimod forpligter provsten sig til ikke at føre processen imod ham videre.

234b:

Christen Kjeldsen ctr. Thøger Pedersen i Kragelund (fol. 216, 219). Opsat til 9. januar.

Fredag den 19. december 1704:

Laurids Jepsen af Hjarup på vegne af magister Laurits Leh i Kolding. Fremlægger et notarie instrument, som er videmeret af rådstueskriver Morten Johansen Lehemeyer i Kolding.. - Jens Pedersen af Egholt og

Laurids Andersen ibidem på vegne af Lejrskov sognemænd vidnede, at kgl. maj. anpart korn og kvægtiende for Lejrskov sogn i mands minde har været benådet og endnu er benådet og henlagt til sognepræstens underholdning i Kolding, hvor sognemændene det også årligt har henført. Der har aldrig været fordret eller givet nogen skat eller afgift af kornet. Det har i mangfoldige år været ganske skattefrit.

235:

Hans Iversen af Bønstrup på vegne af sin søster Mette Iversdatter, tjenende i Hjarup præstegård, fremstillede vidner:

Laurids Jepsen i Hjarup og Hans Pedersen af Bønstrup: Igår den 18. december var de hos Ellen Sørensdatter, fostermoder i Hjarup, og hørte, hvad hun vidste om Mette Iversdatters ægtemand Hans Sørensen Basse, om han var levende eller død, såsom hans hustru Mette Iversdatter ikke har hørt det ringeste til ham. Ellen Sørensdatter (som formedelst hendes fostermoders embeds forretninger ved de kvinder, som var i barnefødsels nød ej selv kunne komme til ting sin sandhed derom at vidne) da svarede og beedigede, at hendes salige mand Hans Jensen (som var soldat under oberst Bünneborges regiment og døde i Rensborg for fem år siden) kom hjem af den belejring og krigstogt, som sidst var for Tønningen i Holsten, da iblandt andet, som blev omtalt og hun spurgte, hvor det stod til med adskillige deres i samme krigstogt medværende bekendte venner, sagde hendes sal. mand i fuldkommen troværdighed til hende, som de lå tilsammen i deres seng, at Mette Iversdatter i Hjarup præstegård turde ikke frygte for, at hendes mand Hans Sørensen Basse, som havde været soldat under oberst Bruns regiment under kaptajn Dechens kompagni, skulle komme enten kram eller lam til hende igen, thi han udi samme krig var alt bleven ganske død og kaput, som forn. Hans Jensen havde både set og hørt. Hvilket Ellen Sørensdatters mand således i fuldkommen trofast, venlig og kærlig sandhed til hende udsagt havde.

Jørgen Madsen af Vester Vamdrup: For ca. 6 år siden var han i Vejen i Voldborg Jensdatters hus, hvor også indkom en soldat, som sagde at være kommet fra den belejring og krig, som sidst var for Tønningen i Holsten. Og da soldaten blev spurgt, hvorledes det var både med Hans Sørensen Basse og andre bekendte, som havde været med i krigen der, svarede han og tilstod ved ed, at Mette Iversdatter, som tjente i Hjarup præstegård, hendes

mand var alt død og ganske kaput og skulle ej komme enten hans hustru eller andre her i verden mere til hinder.

235b:

Alt forskrevne og ej videre, her for retten på Anst, Jerlev og Slaugs herreders ting, indeværende år fra d. 26. januar 1704 og til idag d. 19. december forskr. år, begge bemeldte nemlig både den første og sidste tingdag inclusive, at være beskrevet passeret, testerer Bartram Pedersen..236:

1705

I Jesu Christi Hellige Navn Begyndes først at Holdes Ting og Ret Her På Anst, Jerlev og Slaugs Herreders Ting udi Dette Indkomne Nye år

Anno 1705 - Fredagen d. 9. Januar:

Bertel Pedersen på Amhede herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver. Otte tingmænd: Peder Lauridsen i Spjarup, Peder Torbensen i Knudsbøl, Anders Christensen i Fuglsang, Christen Terkelsen i Jordrup, Lorents Frandsen i Egtved, Jep Knudsen i Jordrup, Jens Christensen i Spjarup, Frederik Mogensen i Egtved.

Christen Kjeldsen af Kragelund ctr. Thøger Pedersen og Lene Ulf ibidem. Opsat 14 dage.

Fredag den 16. januar 1705:

Læst forordning om matrikelskatten for 1705.

Læst rentekammerets resolution på en del poster, som amtsforvalteren har spurgt om ang. kopskatten til landmilitsens mundering.

236b:

Knud Hansen af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levitzau ctr. Niels Pedersen Møller i Lunderskov og Christen Jensen i Drabæk mølle ang. noget kirkejord. Hans Lauridsen Holst, som ellers fører sagen er forhindret. Får tilstedt 14 dages opsættelse.

Fredag den 23. januar 1705:

Christen Kjeldsen af Kragelund ctr. Thøger Pedersen og Lene Ulf ibidem. Opsat 14 dage.

237:

Både nogle af tingmændene og andre vedkommende er forhindret af ulvejagten, så tinget kan ikke sættes.

Fredag den 6. februar 1705:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Christian Nielsen har stævnet Poul Skovløber for hans sidst beboende bopæl i Ågård, ang. besætnings udsættelser til den ryttergård, han forhen beboede i Ågård og til Jep Jørgensen har opladt, som derpå fæste er tilsagt. Opsat 8 dage.

Christen Kjeldsen af Kragelund ctr. Thøger Pedersen og Lene Ulf (fol. 216, 219). De er ikke mødt, og Christen Kjeldsen tilbyder derfor at aflægge ed på sin beskyldning. - Dom: De indstævnede er efter stævning og mange opsættelser ikke mødt i retten ang. Peder Jensen Ulfs forlokkelse. Han skulle for sin tjeneste i indeværende år have haft 12 slettedaler. Thøger Pedersen skal have lokket ham til at rømme til den holstenske side i Haderslev amt. Moderen Lene Ulfs har været vidende herom. Hun bør efter lovens 3-19-14 betale til Christen Kjeldsen en fjerdedel af hans løn, 3 slettedaler. Thøger Pedersen skal for sin forlokkelse iflg. lovens 6-22-4 betale til Christen Kjeldsen dobbelt så meget som den bortrømte Peder Jensen Ulfs indeværende års løn, 24 slettedaler.

238:

Fredag den 13. februar 1705:

Som de otte tingmænd ikke mødte eller kunne af tilstedeværende bekommes, så kunne derfor retten eller tinget ikke sættes.

Fredag den 20. februar 1705:

Hans Lauridsen Holst på vegne af oberst Theodosius Levitzou ctr. Niels Pedersen i Lunderskov og Christen Jensen i Drabæk mølle ang. noget kirkejord på Lunderskov mark, som med rette hører ind under Niels Pedersens gård og ikke er taget i fæste af ham, og ellers Christen Jensen har brugt samme jord. - Christen Jensen opnåede en mindelig ordning med rimelig erstatning. Opsat 14 dage.

238b:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Poul Skovløber af Ågård (fol. 237). Opsat 8 dage.

Fredag den 27. februar 1705:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen ctr. Poul Skovløber af Ågård (fol. 237, 238). Sætter i rette, at Poul Skovløber har haft ½ ryttergård i fæste og er fraflyttet den uden øvrighedens minde, og han har ikke ladet tilbørlig besætning forblive på stedet. Han bør skaffe tilbørlig besætning samt lide efter forordningerne. Opsat 14 dage.

239:

Fredag den 6. marts 1705:

Knud Hansen af Vejen mølle på vegne af oberst Levitzou ctr. Niels Pedersen møller i Lunderskov (fol. 238). Opsat 4 uger.

Fredag den 13. marts 1705:

Peder Jensen af Svinholt på vegne af sin svoger Poul Hansen af Horsted ctr. Oluf Jensen skomager i Horsted. Denne og hustru mødte. De tilbød deres ed

på, at Poul Hansen var skyldig i det, som de har sagt om ham: at han havde taget deres korn om natten, hvilket de har set med deres øjne.

239b:

Joen Nielsen af Bølling er stævnet af regimentskriver Jens Ducke for at føre vidner om sin armelige og slette tilstand samt årsagen dertil. Vidner af Egtved sogn: Joen Nielsen Gris er på kort tid 2 gange blevet overfaldet af ildebrand, som både hans første og sidste nyt opsatte meget kostbare bygninger har lagt i aske med korn og alt indbo, og desuden er hans heste døde for ham. Før var han en meget velhavende mand. Nu i største armod, henvist til, hvad gode medlidende kristne vil give ham i Guds navn.

Hans Pedersen af Glibstrup har stævnet regimentskriver Andreas Rask til at påhøre vidner om hans kvægs affald. Foruden den store, skadelige tordenild, som faldt ned i hans ladehus for 1½ år siden og ødelagde alle bygninger med indbo og korn, er hans kvæg siden død i hobetal af smitsom lungesygdom. Nu har han ikke andet end det, som Gud og kongen vil give ham.

340:

Kirkeskriveren over Alminde syssel lyste til skifte efter sal. Poul Joensen, som boede og døde i Jordrup på kirkens tilliggende bolig, den 18. marts.

Fredag den 20. marts 1705:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Vinter begærer opkrævet 4 mænd til at syne samtlige ryttergårde i Anst og Jerlev herreder, så vidt hr. oberst Ahlefelds regiments ryttere sig befinder, også boels og gadehuse. Detaljeret beskrivelse af opgaven, der også omfatter syn på ymper, pile og humlekuler. Der opnævnes 4 for Jerlev herred og 4 for Anst herred. De skal afhjemle deres syn om 14 dage.

241:

Hr. Peder Storm af Egtved har stævnet Joen Nielsen i Bølling for gæld fra

den tid, han var Egtved kirkes værge. Opsat 5 uger.

Anders Iversen af Bølling, lavværge på vegne af Helvig Jakobsdatter Krag, sal. Poul Joensens efterleverske i Jordrup, fremlagde skifteforretning af 18/3 1705 efter Poul Joensen, som boede på et kirkeboel i Jordrup. Det, som bliver tilbage efter betaling af gæld, skal skiftes mellem enken Helvig Jakobsdatter Krag og den afdødes efterlevende søskende og arvinger, nemlig Jens Joensen af Ravnholt på egne vegne, Jens Christensen ibidem på vegne af hustruen Maren Joensdatter, Hans Jensen af Øster Gesten på egne vegne og på vegne af menige andre deres søskendes og medarvingers vegne, nemlig broderen Lauge Joensen, broderen sal. Gyde Joensens umyndige børn else og Mette Gydesdøtre, og søsteren Bodil Joensdatter.

Overværende på rettens og Jordrup kirkes vegne: Jakob Jensen Bredballe af Vester Nebel, kirkeskriver over Alminde syssel, Bertel Pedersen på Amhede herredsfoged, Bartram Pedersen herredsskriver samt vurderingsmænd.

Indbo m.m. er opdelt i kategorier: Kvæg og fæ: 3 køer, 5 kvier, 2 får, 1 sosvin. - Rugsæd. - Kobber og messing. - Sengeklæder. - Jernfang. - Træ og andet deslige boskab. - Tærsket korn på loftet. - Tærsket korn i laden. - Den sal. mands efterladte klæder. - Værdi ialt: 42 rdl. 3 mk. 13 skilling. - Deraf fordres: reparation af bygning, gæld til private og til kirken. Ialt 40 rdl. 4 mk. 6 skilling.

Enken beholder boets midler og svarer for gælden.

Til overs at dele: 1 rdl. 5 mk. 7 skilling. - Enken gav til sin sal. mands broder Hans Joensen, som det bedst behøvede, en vadmel kjortel for 1 rdl. 1 mk.

242b:

Fredag den 27. marts 1705:

Laurids Ebbesen af Refsinghoved har stævnet Jørgen Nissen Basse i Geising for gæld. Han har givet ham 4 slettedaler for en hest, som han dog beholdt. Han har solgt ham et ungnød for 2 slettedaler og en skæppe kalk til 8 sk. Har ikke fået pengene. Opsat 3 uger.

243:

Sr. Niels Bertelsen, komsumptionsforpagter og købhandler i Kolding, fremlagde obligation fra Niels Baltzersen Strorup i Kolding på 300 rdl. som Niels Bertelsen har forstrakt ham og kæreste Kirsten Nielsdatter med. Pant i forskellige grunde.

244:

Fredag den 3. april 1705:

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter Niels Hansen har stævnet bønder for resterende landgilde. Opsat 14 dage.

244b:

Forlig mellem Knud Buck i Vejen mølle og Niels Pedersen i Lunderskov (Bendix Funck på vegne af Knud Hansen Buck) ang. de kirkejorder, som Niels Pedersens fader sal. Peder Nielsen Møller og alle andre formænd på gården har brugt, og som Niels Pedersen ikke har villet tage i fæste efter sin faders død. Niels Pedersen skal den 15. april betale 3 slettedaler, og Knud Buck skal give ham fæstebrev og derefter skal Niels Pedersen årligt betale afgifterne.

Poul Hansen af Horsted ctr. Ole Skomager i Horsted. . Opsat 14 dage.

245:

Bendix Funck af Kolding på vegne af familie- og folkeskatsforpagter Peder Elkjær på Gammel Estrup ctr. Jep Smed i Gamst for resterende indersteskat. Ved stævningen har han fået forbud mod at bortføre noget ham tilhørende i hans hus og smedje, før han har betalt. Han og hustru har været inderster i et gadehus, som de ikke havde i fæste. Har ikke betalt 3 terminer. Han har nu fæstet en gårdspart på proprietærgods i Vejen i Ribe amt, og han bør betale, før han flytter. Opsat 14 dage.

246:

Fredag den 17. april 1705:

Læst forordning om forhold ved strandede skibe og gods.

Amtsforvalter Niels Hansens sag ctr. en del amtstuen underliggende bønder (fol. 244) opsat 3 uger.

Lorents Frandsen på vegne af Peder Elkjær (fol. 248) ctr. Jens Smed, forhen i Gamst. Opsat 3 uger.

Laurids Ebbesen af Refsinghoved (fol. 243) ctr. Jørgen Nissen Basse i Geising. Denne tilstod at have beholdt de 4 slettedaler og modtaget en kalv og en skp. kalk; men Laurids Ebbesen har af ham fået 4 tdr. havre. De bør modregnes. Laurids Ebbesen protesterede: Hvad havre og andet, han har fået af Jørgen Basse, det var ikke sket på hans vegne, men på hans søns Abraham Jørgensens vegne. - Dom: Jørgen Basse tilstår at have modtaget de 4 slettedaler, en kalv og en skp. kalk, og beviser ikke at have betalt noget af det. Han skal betale.

246b:

Fredag den 24. april 1705:

Thomas Bang på vegne af herredsfogeden i Nørvang-Tørrild herred Niels Hansen Lottrup ctr. Hans Svendsen, logerende hos hans fader Svend Christensen i Hjarup, ang. hvad Hans Svendsen til afdøde Henrik Hansens arvinger kan være skyldig for en del gods, han på offentlig auktion skal have købt. Fremlagde de dokumenter, der blev irettelagt den 10. oktober 1704 (fol. 208). Hans Svendsen protesterede imod atter at blive sagsøgt af herredsfogeden og hans kæreste sal. Henrik Hansens enke i Slelde. Han havde penge til gode hos ham, hvilket sagsøgeren godt ved og dokumenterne, der blev irettelagt den 24/10 1704, beviser. - Opsat 14 dage.

247b:

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Joen Nielsen Gris i Bølling (fol. 241). Opsat 8 dage.

Fredag den 1. maj 1705:

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Joen Nielsen Gris i Bølling (fol. 241). I 1699, da Joen Nielsen var kirkeværge, havde han uden provstens vidende begyndt et arbejde med tømmerværk og murværk på den nørre part, det beløb sig til 13 rdl. 4 mk. 4 sk, og samme bygning ikke kan tilendebringes, eftersom dets bygning er opsat til bly at pålægge, og kirken på andre steder, særdeles på koret og tårnet, har sådan hjælp fornøden, som kan løbe op i en temmelig stor sum penge. Sætter i rette, at som Joen Nielsen i så lang tid ikke har fremvist nogen resolution fra kirkens forsvar, at det utilldatte arbejde måtte ham godtgøres, og han derved har forårsaget kirken omkostninger med proces og rejser, bør han betale pengene tilbage samt bøde til kirken. - Joen Nielsen svarer, at biskoppen har mundtligt resolveret i hr. Storms overværelse, at han ialt skulle betale 6 rdl. til kirken den 24. juni. Formoder, det må blive ved det. Opsat 4 uger.

1705, lørdagen som er tægtedag den 9. maj:

Lorents Frandsen af Egtved på vegne af Thomas Bang (fol. 247) for sal. Henrik Hansens arvinger ctr. Hans Svendsen. - Sagen behøver revisions- og likvidationsmænd. De opkræves. Opsat til 15. maj.

248b:

Søren Pedersen Tranne, fuldmægtig over Sønderskov hovedgård og gods på vegne af sal. Jørgen Skeel Dues arvinger har stævnet ridtmester Jens Kaas på Roy for betaling af adskillige varer, der blev tilslået ham på auktionen efter Jørgen Skeel Due på Sønderskov, ialt 69 slettedaler 1 mk. 8½ sk. Jens Kaas tilbød straks at betale beløbet med begæring, at den bøsse ham tilhørende, som på auktionen blev solgt for 2 rdl. 2 mk. 8 sk. blev fradraget. Opsat 6 uger.

249:

Knud Hansen af Vejen mølle som fuldmægtig for oberst Theodosius Levitzou har stævnet Mads Sørensen i Roved til opkrævelse af synsmænd,

der skal syne den kvarte gård, han bebor. De skal afhjemle næste tingdag, hvor han skal fremvise sit fæstebrev. Det er formedelst restance, stedets forsiddelse, brøstfældighed. Der opnævnes Jens Thomsen af Vorbasse, Jes Willumsen ibidem, Hans Olufsen i Vester Gesten, Hans Rasmussen i Hvolbøl og Peder Andersen i Refsinghoved. Afhjemles næste tingdag.

249b:

Hr. Peder Arensberg til Hveixel og annex efterlyste til 1. ting Christen Jensen af Elkær i Grene sogn, han er borttrømt.

Fredag den 15. maj 1705:

Peder Andersen af Harresø på vegne af ridtmester Brinck til Haraldskær har stævnet Christen Terkelsen, Nis Madsen, Mads Pedersen, Søren Madsen og Jens Jensen, alle af Kærbølling, ang. gammel skik og sædvane med udpantning hos halstarrige og rebelske bønder, som plejer at forsømme husbondens hovarbejde af modvillighed. - Amtmanden har tilladt Jens Lottrup at føre de indstævnede selvejerbønders sag. Men hans resolution er på slet papir. Sættefogeden tør dog ikke underkende amtmandens resolution, som han har underskrevet med egen hånd. - Der føres vidner:

Niels Lauridsen af Hopballe: Det har været skik at pante de bønder, som udeblev fra hovarbejde m.m. Hvor han har tjent som ladefoged, blev der ikke gjort forskel på selvejere og fæstebønder, de gjorde alle lige hovgerning.

Niels Nielsen, endnu ladefoged på Lerbæk og forhen ladefoged på Hvolgård og Aggersbøl. Husker ikke, at der var selvejerbønder til de gårde, hvor han var ladefoged, men fæstebønder, som forsømte hovgerningen, blev pantet.

Jørgen Christensen, forhen ladefoged på Ruballegård: Som Niels Lauridsen, undtagen om de selvejerbønder, som forsømte sin ægt med et par heste; men ellers havde Jørgen Christensen ofte lige så vel pantet selvejere som fæstebønder.

Niels Jensen, ladefoged på Refstrup: Har pantet, men husker ikke at have haft selvejerbønder at tilsige.

Joen Bertelsen i Nørre Vilstrup m.fl.: Selvejerbønder blev pantet lige så vel som fæstebønder.

251:

Thomas Bangs tjener i Kolding, Jens Christensen, på vegne af sal. forrige herredsfoged Henrik Hansens enke og arvinger ctr. Hans Svendsen af Hjarup (fol. 248, 247, 208). Revisions- og likvidationsmændene: Enken har krævet 13 rdl. 4 mk. af Hans Svendsen. Denne har fremlagt 2 reverser på lånte 20 rdl. samt attest om 2 guldknapper med 3 diamanter. Hans Svendsen har endnu 5 mk. til gode. -- Dom: Enken er fundet at være Hans Svendsen skyldig 5 mk. Hans Svendsen frikendes for hendes krav og har sin regres for de 5 mk. forbeholden.

252:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af oberst Levitzou ctr. Mads Sørensen i Roved. Fremstiller synsmænd. De har synet den kvarte gård. Salshuset på 14 fag plus et fag porthus: mangler 13 stolper, 2 bjælker, som skal tilsættes nye hoveder, 1 par sparrer og 4 hanebånd. På den søndre side er lægter og tækning nogenledes, men de 14 fag på nørre side er brøstfældig. (Der er angivet priser på materialer og arbejds løn). Et fæhus, som er af gammel ege og noget nyt bøgetømmer, opsat forgangne år, nogenlunde, men ikke dygtigt for fuldt syn. Ploven mangler hjul, stælder og plovhoved. - Reparationer vil koste ialt 15 rdl. 5 mk. - Angivelse af, hvad der er sået. Jorden er forsvarlig i brug. - Knud Hansen sætter i rette, at han har sit fæste forbrudt. - Opsat 14 dage.

252b:

Poul Hansen af Horsted ctr. Oluf Skomager ibidem ang. beskyldning. Sætter i rette, at Oluf Skomager beviser sine påstande eller selv skal lide på sin ære og være en løgner og sådan en mand, som han selv har beskyldt Poul Hansen for at være. Der skal tages meddomsmænd. Opsat 3 uger.

253:

Poul Gjermandsen i Bølling, et afkald. - Søren Pedersen af Gelballe på egne og hustru Magdalene Poulsdatters vegne, Hans Olesen af Bølling på egne

og hustru Maren Poulsdatters vegne, tilstod, at deres hustruers fader Poul Gjermandsen har betalt dem deres arvelod efter Poul Gjermandsen og hans hustru Maren Jensdatter.

253b:

Alt forindførte, som i denne tingbog findes dette år fra d. 9. januar 1705 til d. 15. maj begge bemeldte tingdage samme år inclusive, og ej videre for retten på Anst, Jerlev og Slaugs herreders ting at være beskrevet passeret, og denne tingbog formedels den ej til flere tingdages forretninger sig kan strække, dermed hidindtil at være udskrevet. Testerer Bartram Pedersen.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30019)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1705-1707

(Bogen mangler et stort hjørne foroven. Sideangivelser er rekonstruerede.
Kun på blad 250 er sideangivelsen intakt.)

1705

1:

Amtmand Woydas autorisation af tingbogen 18/5-1705. Bogen har 262 blade.

1b:

Fredag den 22. maj 1705.:

Sr. Peder Andersen af Harresø på vegne af ridtmester Godske von Brincken til Haraldskær har stævnet Terkel Andersen i Kærbølling om hans ord imod Mogens Andersen, tjenende på Haraldskær. - To ryttere vidner: Da kongen sidst var i Vejle og ville rejse nær i landet, manglede der vogne, så de to ryttere blev kommanderet til at ride til Haraldskær for at skaffe vogne fra gårdens underliggende bønder. De gjorde anfordring om de udeblevne vogne og ville derfor have deres ridt betalt. Men da ridtmesteren ikke selv var hjemme, svarede skytten Mogens Andersen, at han intet andet kunne gøre end at ride med dem og påvise de bønder, som var tilsagt til at køre. Han red med dem --- fik betaling af tre, som godvilligt betalte 1 mk. Men Terkel Andersen svarede, at nej, han havde ingen penge i så måder at udgive; ville de have noget, da skulle de tage det selv. Derpå tog de til pant en liden messingkedel, som en gammel kone igen fra dem løste og gav derfor 1 mk. Da sagde Terkel Andersen til skytten: "Mogens, derfor skal du få en ulykke" Han sagde det to gange samt mange trusselsord både om

ridtmesteren og skytten. For 14 dage siden, da de skulle aflægge deres vidne i Vejle byret, da sagde Terkel Andersen til dem, at dersom de ville ikke mere komme til ting at vidne på ham herom, da ville han give dem, hvad de ville have.

2b:

Hr, Peder Storm af Egtved efterlyser, hvem der har overpløjet noget jord, og stævner Bølling beboere til opkrævelse af synsmænd til at syne Tatkær byggested og damme og jorden deromkring, som deres husmænd i Fuglsang har bemægtiget sig.

3b:

Regimentskriver Jens Ducke har på vegne af rytterbonden Peder Bertelsen i Nørre Vilstrup stævnet Søren Jensen dragon ang. Peder Bertelsens hest, som var udtaget til dragonen, hvorledes han har behandlet den på hjemvejen efter exercitsen. Vidner afhøres.

Mikkel Sørensen af Nr. Vilstrup: Dragonerne Søren Jensen og Hans Christensen kom ridende ind i hans gård. Mens de holdt på deres heste, drak de tilsammen brændevin for 1 sk. og red så straks bort.

Thomas Christensen af Nørre Vilstrup: Dragon Søren Jensen var også inde i hans gård på Peder Bertelsens hest.

Joen Bertelsen ibidem: Så ham ride omkring ved hans gård.

Hans Bertelsen: Så, at Søren Jensen red hid og did uden for Joen Bertelsens gård. Sagde til ham, "Rid hjem med hesten, thi du fordærver den". Så red han ad søndergaden og derfra tilbage igen.

Peder Bertelsen: Hesten kom ved aftenstid løbende hjem og var våd og skiden af vand og dynd. Siden den tid lagde den sig aldrig til jorden, før end den døde.

Søren Jensen dragon: Han tog tømme af hesten ved hr. Hanses gård i Vinstrup, og da gik den derfra om til Peder Bertelsens gård.

4:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet Jens Pedersen dragon, tjenende hos Niels Mogensen i Jerlev, ang. "min

dragonhests medhandling og svaghed, at da I med ham fra generalmønstring er hjemkommet, som nu derefter er død." - Den stævnedede er Laurs Pedersen dragon. Opsat 8 dage.

4b:

Peder Andersen af Harresø på vegne af Anders Arensberg af Hvexel (Hvejsel) for hans tjener Anders Christensen af Givskud har stævnet Mads Pedersen i Ankelbo angående hans ubillige medfart mod hans søn Mads Andersen med åbne sår og blå hud samt voldførsel fra Ost i Lindeballe sogn, hvor drengen af sin fader var hensat at læges, samt den utilbørlige ophold, at han har fængslet drengen og ikke villet lade ham komme med faderen. Opsat 14 dage.

Forlig mellem Poul Lund af Rugsted og hans gårdmand Christen Poulsen. De tilbagekalder de ord, de har sagt mod hinanden. Holder hinanden for at være ærlige dannemænd.

5:

Lorents Frandsen af Egtved --- for tinghuset har stående en gammel --- svaghed og skade af skab. To mænd gik ud for at syne, om den har skab eller ikke. De kom ind igen og erklærede, at så vidt de kunne skønne, havde hesten ingen skade af skab, men den har forgangne vinter været ilde faret og er derover ussel og mager. De mente, den nok skulle komme til rette, når den kunne få fuld græs.

Arvingerne til sal. Jens Madsen og hans sal. hustru Maren Hansdatter, som boede og døde på deres selvejergård i Bølling, lovbød gården 1. gang. Børnenes stedfar Peder Sørensen, boende på gården, begærede på vegne af sig selv og sin trolovede fæstemø Karen Pedersdatter af Øls halvdelen af gårdsparten til købs. Sal. Jens Madsens og hustrus søn Joen Jensen af Bølling begærede den anden halvdel til købs.

(blad mangler?)

5b:

Fredag den 29. maj 1705:

En stævning fra oberforster Backman. - Christen Christensen af Øster Vamdrup fremkom for retten i sin fader Christen Terkelsens fravær og svarede, at de 3 små risege, som er fundet i hans hus den 12/5, havde han fået for ca. 1 år siden, da han tjente Thyge Ebbesen i Ødis Bramdrup, og han huggede dem selv i Bramdrup skov. Har ikke medbragt hjemmel. Har vel hørt, at Ødis mænd for nogen tid siden var i Øster Vamdrup for at søge efter noget egetræ.

Christen Nielsen: Den risege, der er fundet hos ham under tørv har han fået af --- svenske i Nagbøl. Han skal vise sin hjemmel. Har set nogle risege ligge i Hans Hansens toft; der var de lagt af Hans Knudsen. Han har været med oberforsterens fuldmægtige Isak Jensen og set, hvor en del risege havde ligget i Vester eller Øster Vamdrup. Hans Knudsen havde flyttet sine ege om natten efter at Ødis mænd havde vedkendt sig dem.

Iver Jensen af Øster Vamdrup: Det træ, der er fundet i hans kålhav og inde i huset, har han hugget i Bastrup skov, hvor han bedst kunne. Nogle havde han trukket hjem på en drageslæde, og nogle havde han båret.

Hans Knudsen af Øster Vamdrup: Noget har han hugget uden tilladelse i Ødis skov.

Vidner: Hans Knudsens hus er ganske forfaldent.

Oberforsteren sætter i rette, at de skal lide for deres formastelse.

Christen Christensen og Christen Nielsen har påberåbt sig hjemmel. Derfor opsættes sagen 14 dage.

10b:

Hr. Peder Storm af Egtved (se fol. 3). Synsmænd: byggestedet findes nylig overpløjet. - Thomas Bang på vegne af bønderne spørger, hvad ret Peder Storm har til jorden. Tilbyder et nyt syn om 3 uger. - Efter stævning til Laurids Christensen og hustru Mette Lauridsdatter m.fl. fører præsten vidner.

Anders Jensen i Egtved: Da han forleden var på det omtvistede byggested, så han, at der var en grøn knude, hvori fandtes både brunt ler og kampesten. Der kunne have været et arnested. Uden om stedet var der hedejord som ved andre gamle byggesteder. Han kender ikke skellet mellem

Egtved og Bølling grund. Har i sin ungdom hørt, at der har været tvist om jord mellem Egtved mænd og ---. Kender ikke til, at Fuglsang mænd har brugt anden jord end den, Bølling mænd har forundt dem.

Poul Pedersen af Egtved: Har hørt, at den store dam har været kaldt Tatkær dam. Har kun boet her i 12 år. Ellers har han vel hørt, at Tatkær dam skulle ligge på Fuglsang mark, men véd ikke, hvad det er for en. De andre to damme, som ligger ved Laurids Hjulers Tydskær, har han hørt blive kaldt gamle damme.

Laurids Grøn af Egtved: Har været i Egtved i 26 år. Har hørt sige, at præsten havde et byggested kaldet Tatkær, og den store dam, som er opdæmmet i den vestre ende østen under Svarmebjerg, kaldet Tatkærdam. Har selv på Egtved bymænds og præstens vegne ført proces imod Bølling mænd om Fuglsang huses grund og mark. Opsat 8 dage.

b:

Regimentskriver Jens Duckes stævнемål af 22/5 (på fol. 4) ang. den døde dragonhest opsat 14 dage.

Arvingerne til sal. Jens Madsen og hans sal. hustru Maren Hansdatter, som boede og døde på deres selvejergård i Bølling, lovbød gården 2. gang.

11a:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levitzou ctr. Mads Sørensen i Roved (tidligere tingbog fol. 252). Denne tilstod at være sin husbond landgilde skyldig. Tilbød at betale den og at reparere bygningerne (?), om han måtte forblive ved stedet. Men Knud Hansen begærede efter ordre endelig dom. - Dom: Det er bevist, at Mads Sørensen har forsiddet sit beboende sted, så bygningen er blevet forfalden for 15 rdl 5 mk. Og han resterer. Han skal have sit fæste forbrudt, erstatte brøstfældigheden og betale sin restance eller levere gården fra sig med sæd, besætning og andet iflg. kgl. forordning.

Anders Hansen Risbøl af Asbo på vegne af sit herskab har stævnet Sønderskov og Hundsbæk hovedgårdes underliggende bønder for landgilde. (I Vorbasse sogn, Fitting by: Anders Olesen). Opsat 14 dage.

12a:

Fredag den 5. juni 1705:

Hr. Peder Storm af Egtved (se fol. 7, 9 og 10). Fremlagde hr. Søren Jensens attest ang. det omtvistede byggested, damme og rettighed samt attest af Jens Poulsen i Egtved, dateret 1/7 1614 og læst på Jerlev herredsting 15/6 1625 og her for retten 12/6 1694. Fremlagde flere dokumenter, bl.a. en gammel lovhævd dateret Kolding kirke 1513 og læst på Jerlev herredsting 1613. - Han spurgte Bølling mænd, hvor mange af dem der ville binde sig til denne omtvistede sag. Thomas Bang svarede på deres vegne, at det vil fremgå af deres stævnemål til præsten idag. Præsten spørger, om de med ed kan benægte, at de ikke vidste, at den store dam, som omtvistet, har været kaldt Tatkær dam. - Thomas Bang: De har hørt præsten kalde den det, men har ikke hørt andre gøre det. Og præsten skal ikke kunne bevise, at den omtvistede dam, som ligger på Bølling grund, hedder Tatkær dam. Den er takseret til Bølling by, og Bølling mænd svarer alle afgifter. - Præsten: Når de ikke ved, at den kaldes Tatkær dam, hvad kaldes den så? Svar: Fladsted eller Storeflod. - Hvorfor de har ladet pløje det omtvistede jord? - Opsat 14 dage.

13a:

Jens Lottrup på vegne af regimentskriver Gyberg som forsvar for Rygbjerg rytterbønder Peder Mortensen og Laurids Pedersen forbød til 1. ting samtlige Lille og Store Almstok mænd at have fædrift på Rygbjerg mark.

b:

Isak Jensen af Vejle på vegne af dragon Søren Jensen af Nørre Vilstrup har stævnet Niels Poulsen m.fl. af Vilstrup og Jerlev til at vidne om, hvorledes han har forholdt sig med den hest, som tilhørte Peder Bertelsen i Vilstrup. Stævningen afvises, fordi Peder Bertelsen ikke er stævnet.

a:

Poul Hansen af Horsted ctr. Oluf Skomager. - Dom ved herredsfogeden og tiltagne meddomsmænd: Oluf Skomager har beskyldt Poul Hansen for at have taget korn fra hans lade om natten og har tilbudt både ed og vidner, men er ikke siden mødt i retten, hvorfor Poul Hansen tilbyder sin ed på sin uskyld. Oluf Skomager skal om 3 uger, den 26/6, gøre Poul Hansen en lovmæssig erklæring.

Lovbydelse ang. sal. Jens Madsens gård i Bølling. Niels Sørensen af Bølling på vegne af hustruen Mette Jensdatter, Mads Jepsen af Hjelmstrup på vegne af hustruen Maren Jensdatter, Christen Christensen af Vork på vegne af sin trolovede fæstemø Dorete Jensdatter, Jens Iversen af Hesselballe på vegne af sin myndling Anne Jensdatter, Joen Sørensen af Mejsling på vegne af Karen Jensdatter - de lovbød gården 3. gang. Arvingernes stedfader Peder Sørensen, boende på gården, og hans trolovede fæstemø Karen Pedersdatter af Øes, begærede halvdelen af gården til købs. - Sal. Jens Madsens søn Joen Jensen begærede den anden halvdel.

a:

Skøde til Peder Sørensen.

b:

Skøde til Joen Jensen, som er søn af sal. Jens Madsen og hustru sal. Maren Hansdatter. Han bekræfter sin gæld til søstrene.

16b:

Fredag den 12. juni 1705:

Oberforster Barckmann (fol. 5 og 6) ctr. en del Øster Vamdrup mænd for ulovlig skovhugst. - Christen Christensen og Hans Knudsen, som havde påberåbt sig hjemmel, forklarer, at de ingen hjemmel har; for de, der havde givet dem lov til skovhugsten, ville ikke hjemle dem. Opsat 14 dage.

a:

Peder Andersen af Harresø på vegne af ridtmester Godske von Brincken ctr. Terkel Andersen i Kærbølling angående ord, han har sagt til ham på tinget den 22/5. På deres vegne mødte Jens Lottrup. Vidnerne er de forordnede tingmænd den 22/5.

Et vidne hørte, at to ryttere, som aflagde deres vidnesbyrd, vandt, at Terkel Andersen havde i Vejle tilbudt at give dem penge, om de ikke ville vidne ved tingene om, hvad skældsord de havde hørt af Terkel Andersen imod deres husbond ridtmester Brincke. Terkel Andersen sagde, at de to ryttere var købt til at vidne mod ham. Ridtmesteren havde svaret, at han ikke vidste nogen tid at have gjort nogen af sine bønder uret. Terkel Andersen svarede, at det var usandt, thi han havde lagt hans søn for had, så længe han havde været i Kærbølling. - Vidnet har ikke hørt, at Terkel Andersen navngav rytterne, men hans tale var til og med dem.

Et vidne har hørt, at Terkel Andersen, før rytterne blev afhørt, sagde, at der blev gjort meget for penge.

b:

Rasmus Jakobsen på vegne af regimentskriver Jens Ducke fremlægger en attest fra et vidne vedr. dragonhesten, som Jens Pedersen havde at ride på ved generalmønstringen i Jelling. - Da hesten efter hjemkomsten blev vandet, så et vidne, at den var ganske syg og aflægs. Den kunne ikke rejse sig op selv. De måtte vinde den op i reb.

19a:

Thomas Bang på vegne af Bølling mænd har stævnet hr. Peder Storm og Egtved lodsejere til opkrævelse af synsmand om det rette skel mellem Egtved og Bølling marker.

b:

Oberstinde Dehn, boende på en selvejergård i Ødsted, lovbyder til 1. ting sin gård i Ødsted. Sr. Hans Conradsen tilbød at købe.

20:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet Mette Jørgensdatter i Høllund, som er udeblevet fra den tjeneste, hun havde antaget hos regimentskriveren. Opsat 14 dage.

20a:

Peder Andersen af Harresø på vegne af hr. Peder Arensberg af Hveixel har stævnet Christen Jensen i Sønder Elkær ang. hans lejermål med Bodil Jensdatter, der har angivet ham som sin barnefader i Lindeballe kirke. Fremlagde et brev fra hr. Peder Mulvad til Peder Arensberg om, at Bodil Jensdatter den 21/5 havde barn til kirke, som hun havde avlet i hor med Niels Poulsens stedsøn af Ost, Christen Jensen, der ved dåben blev udlagt til barnefader. Endnu har hun ikke stået skrifte, men agter med første og bliver ved samme sandfærdige bekendelse - Peder Andersen sætter i rette, at fornævnte Christen Christensen (!) skal betale sine lejermålsbøder. Opsat 14 dage.

b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet nogle mænd af Vork for klammeri på Vork mark. - Vidner afhøres:

Jens Jepsen: Da han den 22. maj kom kørende med sin møgvogn på Vork mark og var noget fra Laurids Nielsen dragon og Anders Madsen ibidem, da så han, at de to personer sloges. Og Laurids Nielsen løftede en spade imod Anders Madsen og slog ham med den. Men vidnet ved ikke, om han ramte. Så kom Christen Pedersen og Niels Lauridsen kørende med deres tomme møgvogne og gik hen og ville skille dem ad.

Søren Svendsen, som er Anders Madsens hustrus fader: Hans fornævnte svoger kørte foran ham med et læs møg til mark. Da stod Laurids Nielsen med en spade og gravede ved en rugagerende ved vejen, hvorom der da faldt nogle tvistige ord imellem dem, og straks slog Laurids Nielsen med spaden til Anders Madsen og ramte ham på hovedet og den højre arm. Så greb Laurids Nielsen fat på Anders Madsen med sine hænder og slog ham til jorden. Så kom Laurids Niensens broder Anders Nielsen til og hjalp sin broder, greb Anders Madsen i håret, hvorpå Christen Pedersen kom til og adskilte dem.

Christen Pedersen vidner som de to andre, men så ikke, Laurids Nielsen

slog til Anders Madsen med spaden. Da han havde skilt dem ad, løb Laurids Nielsen omkring som et galt menneske med en spade i den ene hånd og en stor sten i den anden. Han truede, at Anders Madsen skulle få en ulykke, hvor han end traf ham, thi han havde ikke altid Christen Pedersen hos sig. Hvilket faderen Niels Lauridsen og hans søn Anders Nielsen ligeledes sagde.

a:

Anders Hansen Risbøl af Asbo på vegne af sit herskab ctr. Sønderskov og Hundsbæk hovedgårdes underliggende bønder for landgilde. (Se fol. 11-12). - Dom: De er i restance med landgilde for 1703 og 1704. De skal betale.

Jens Lottrup på vegne af regimentskriver Gyberg forbød til 2. ting samtlige Lille og Store Almstok mænd at have fædrift på Rygbjerg mark (Se fol. 13).

21b:

Ulveunger ophængt ved tinget.

Fredag den 19. juni 1705:

Rasmus Jakobsen på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. Jens Pedersen, tjenende Niels Mogensen i ____, og hans broder Laurids Pedersen, tjenende Markus N. i Amnitsbøl. Den rette dragon for Oxvig lægd har ikke redet Oxvig dragonhest, men brødrene har byttet heste, og behandlet den så ilde i de 5 dage, da de var til revie (revue) i Jelling, at hesten straks derpå er blevet syg og døde. Beviseligheder fol. 19. Fremlagde kaptajn Westes attest, som beviser, at hesten var godkendt og brændt. Hesten blev leveret frisk og før til Jens Pedersen, og han er hjemkommet med den syg efter mønstringen. Sætter i rette, at dragonen betaler hesten med 30 rdl. - Dragonen svarer, at de ej til upligt har redet eller medhandlet hesten, men har både fodret, røgtet og tilset den, som de burde. Og de har heller ikke midler til at betale den. Opsat 14 dage.

22a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen ctr. dragon Søren Jensen, tjenende hr. Hans Bang i Nørre Vilstrup, ang. rytterbonden Peder Bertelsens hest, som dragonen således skal have tumlet og medhandlet, da han fra exercitsen er redet hjem med den, så den døde efter 3 uger. Fremlagde kaptajn Westes attest, at hesten var godkendt og brændt. Sætter i rette, at dragonen skal betale til Peder Bertelsen mindst 30 rdl. - Søren Jensen vil føre vidner. Opsat 14 dage.

22b:

Dragon Søren Jensen af Nørre Vilstrup har stævnet regimentskriveren og Peder Bertelsen til at påhøre vidner om hesten.

Morten Jensen dragon: Var ikke nærværende den dag, men har adskillige gange fulgtes med Søren Jensen til og fra mønstring. Søren Jensen har ikke redet sin hest anderledes end hans andre kammerater.

Hans Christensen dragon: Fulgtes den dag med Søren Jensen til Vilstrup. Hesten havde ingen skade og blev ikke redet til upligt.

Andre: Han red skikkelig.

Derpå spurgte Søren Jensen Peder Bertelsen, hvorfor han havde sat hesten for ploven, hvis den ikke var frisk. - Peder Bertelsen henviser til tidligere tingsvidne.

23a:

Sr. Laurids Fog af Starup på vegne af fru oberauditør --- har stævnet kaptajn --- Amnitsbøl for gæld, han har til sin sal. broders stervbo i Starup: 25 rdl. 2 mk. og 35 rdl. som han har sat pant for. Fremlagde et brev: at kaptajn Voigt skylder sin broder 35 rdl. med pant i en del guld og sølv. - Kaptajnen beder om 14 dages udsættelse, da han ikke er det danske sprog mægtig og ikke er kyndig i dansk lov og ret.

27b:

Thomas Bang på vegne af Bølling lodsejere (se fol. 19) fremstiller synsmænd. - Jens Andersen fremlagde på vegne af Egtved mænd en klage til regimentskriveren. - Efter en diskussion afsiger dommeren kendelse:

Synsforretningen er blevet oplæst for retten. Efter synsmændenes nøjeste granskning og eftersyn på det dem anviste skel kan de ej anderledes synes, end jo det er og må være det rette skel mellem Egtved og Bølling sammengrænsende marker. Dette synes efter regimentskriverens protest at være stridig imod loven og tilkommer ikke synsmænd, men sandemænd. Derfor kan der ikke aflægges ed på synsforretningen.

Thomas Bang fører nogle vidner på, hvor skellet går. - Opsat 3 uger.

a:

Hr. Peder Storm: Thomas Bang sammenblander to sager. Den ene er om skellet mellem Bølling og Egtved. Den anden er om hans ret til Tatkær.

Jens Lottrup på vegne af regimentskriver Gyde Berg forbød til 3. ting samtlige Lille og Store Almstok mænd at have fædrift på Rygbjerg mark.

27b:

Regimentskriver Andreas Rask efterlyser Jep Nielsen, som er rømt fra sin ryttergård i Gamst.

Fru oberstinde Dehn lovbød 2. gang sin beboende gård i Ødsted. Hans Conradsen og kæreste begærede at købe.

Fredag den 26. juni 1705:

Sr. Gert Volt af Vejle har stævnet Oluf Bøgvad i Bølling --- regning. Opsat 14 dage.

28a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet Morten Orle af Jerlev ang. hans afdøde hustrus ligbegængelse. Morten Orle var til stede, en gammel, tunghør mand. Hans søn Peder Mortensen Orle begærede opsættelse 14 dage.

Regimentskriver Rask lader Jep Nielsen af Gamst efterlyse anden gang.

b:

Regimentskriveren ctr. Mette Jørgesdatter. Opsat 8 dage.

Hr. oberst von Denhs efterleverske oberstinde Eibe von Wohns Faht (se fol. 27) lovbød sin gård i Ødsted sogn 3. gang. Sr. Hans Conradsen Brincke og dydædle kæreste Maren Matiasdatter begærede at købe.

Skødet.

a:

Frederik Mogensen af Egtved på vegne af oberforster Bachmann ctr. Hans Knudsen, Christen Christensen, Christen Nielsen, Iver Jensen og Anders Sørensen for ulovlig skovhugst (se fol. 5 og 16). Opsat 8 dage.

Fredag den 3. juli 1705:

Peder Andersen af Harresø på vegne af ridtmester Brinck fremlagde amtmandens resolution om, at Anders Hansen Risbøl skal være sættefoged i sagen og Jakob Bartramsen i Lejrskov sætteskriver. Men Jakob Bartramsen var ikke til stede. - Der afhøres vidner om Terkel Andersens ord i retten den 12/6.

Herredsfogeden: Hørte den 22/5, at Terkel Andersen sagde adskillige unyttige ord både imod sin husbond ridtmester von Brincken og de vidner, der blev afhørt. Han havde bl.a. sagt at von Brincken havde lagt hans søn for had.

Et andet vidne om Terkel Andersens ord bliver spurgt, om han sagde ordene, da han stod for retten eller gik på gulvet. - Han stod ved de 8 tingmænd uden for tingbordet, mens retten holdtes.

a:

Hr. Peder Storm af Egtved (fol. 27) besvarer en del af Thomas Bangs argumenter. Byfoged Anders Saabye, der er mødt på vegne af sin svoger Thomas Bang, tager ikke stilling til præstens redegørelse.

a:

Peder Storm på egne og samtlige Egtved bys grander har stævnet nogle mænd i Bølling angående markskel. Stævningen kendes ugyldig.

b:

Sr. Laurids Fog af Starup har stævnet kaptajn Voigt i Amnitsbøl for gæld (fol. 23). Opsat 14 dage.

I efterskrevne sag blev retten betjent af Peder Lauridsen af Spjarup. Poul Gjermansden ---

a:

Byfoged Anders Nielsen på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. Mette Jørgensdatter i Høllund (fol. 20). Henrik Prat af Høllund, landdragon, svarede på hendes vegne, at hun alt forhen var lejet til Hans Mortensen i Høllund og havde af ham taget fæste på hånden, hvorfor hun havde også igen villet levere regimentskriverens kæreste de fæstepenge, hun efter tilskyndelse i sin tåbelighed havde modtaget. Regimentskriverens kæreste havde ikke villet modtaget dem, idet hun mente, at skønt Mette Jørgensdatter var lejet til Hans Mortensen, hvilket hun vel vidste, så skulle han frigive hende. - Byfoged Saabye mente ikke, at slig en undskyldning burde blive anset. - Dom: Hun er udeblevet af sin tjeneste. Hun skal betale til regimentskriveren de penge, hun havde fået på hånden, samt en fjerdedel af den løn, hun skulle have haft.

b:

Byfoged Anders Nielsen Saabye på vegne af Hans Bachmann ctr. nogle mænd i Øster Vamdrup for ulovlig skovhugst (se fol. 5, 29). - Dom: en del af de tiltalte har påberåbt sig hjemmel, men har ikke fremvist nogen. De skal betale voldsbøder og have deres boslod forbrudt, såfremt det ikke i mindelighed kan ---

a:

Byfoged Anders Saabye på vegne af oberforster Hans Backmann har stævnet Seest bys lodsejere til syns afhjemling ang. ulovlig skovhugst i Seest skov og i Tandtholdt, et kongen forbeholdt enemærke. Stævning til Bertel Madsen i Seest til at skaffe hjemmel i egne personer for det nye egetømmer, som er synet og fundet i det nyopbyggede hus på hans fæstegård. - Fremlagde en synsrapport. - Bymændene svarede, at de ikke har lod og del i Tandtholdt og ikke har hugget deri. Det må skovbetjentene selv svare for. - Bertel Madsen fremstillede selvejerhjemmelsmændene. Christen Eriksen af Seest erklærede at have givet Bertel Madsen en eg fra sin selvejerskov, og erklærede på Mads Hansens vegne, at denne havde givet Bertel Madsen en eg til stænger ---

b:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. landdragonerne Jens Pedersen og Laurids Pedersen om hans døde dragonhest (fol. 21-22). Opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Ducke for Peder Bertelsen ctr. dragon Søren Jensen vedr. død dragonhest (se fol. 22). Opsat 14 dage.

Vagtmester Peder Frederiksen af Bække gav til kende, at i hans hus kom for nogen tid siden en person, som sagde sig at være soldat fra Rendsborg. Han havde en sort hoppe, som han sagde at havde købt til at ride nørpå ind i landet. Den havde han sat i pant hos vagtmesteren for et lån. så gik personen nordpå, idet han lovede at komme tilbage sidste lørdag. - Vagtmesteren fremlyste hoppen.

35a:

Peder Andersen af Haresø på vegne af hr. Peder Arnberg ctr. Christen Christensen (se fol. 20). - Dom: Christen Christensen er blevet udlagt som barnefader af Bodil Jensdatter. Det har han ikke modbevist. Han skal betale sine lejermålsbøder til hr. Peder Arensberg, 12 rdl..

Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af regimentskriver Andreas Rask

efterlyste 3. gang bortrømte Jep Nielsen i Gamst (se fol. 27, 28). Sætter i rette, at han skal undgælde som rømningsmand. Opsat 8 dage.

35b:

Fredag den 10. juli 1705:

Hr. Peder Storm af Egtved har stævnet Bølling mænd angående deres modvillighed i at give ham hans rettighed. De har plejet at give ham og hans formænd i embedet en årlig ost eller at samle mælk ind i byen til ost lige som andre byer i sognet. Det bekræfter Bølling mænd, men tilføjer, at de ikke ved, om det er noget, der skal ske hvert år. De ved ikke, at der er nogen høj øvrighedsbefaling derom. Men hvis der er det, skal de gerne give ham det.

Præsten har i første omgang sendt sin karl ud efter osten, og siden har hans kone med tjenestepige kørt ud til byen. Når de kom til en gård og bad konerne om mælk, svarede de alle, at de ville gøre det samme som deres naboer. Da de så kom til Mikkell Andersen, svarede han selv, at det gjorde ham ondt, at han skulle sige den ærlige kone nej. - Så måtte de køre deres vej og fik hverken mælk eller ost.

Præsten fremlægger dokumenter til støtte for sit krav og sætter i rette, at de skal give ham osten og desuden betale ham for vognleje og tidsspilde samt betale en bøde til de fattige. Opsat 14 dage.

36b:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Morten Andersen Orle ang. hans afdøde hustrus alt for overdådige ligbegængelse (fol. 28) opsat 14 dage.

Christen Kjeldsen af Kragelund ctr. Jep Nielsen af Gamst for ulovlig undvigelse (fol. 27 og 35). - Dom: Han er blevet efterlyst 3 tingdage, fordi han er rømt fra sin ryttergård. Han har ikke indfundet sig og skal, hvor han kan findes, betragtes som rømningsmand med alt, hvad kan følge deraf.

37a:

Fredag den 17. juli 1705:

Ridtmester Jens Kaas på Roy ctr. Søren Nielsen i Egholt for ulovlig skovhugst i Roy skov. Opsat 14 dage.

Vagtmester Peder Frederiksen af Bække fremlyste 3. gang en sort hoppe, som en soldat havde efterladt som pant for 4 rdl. Den blev vurderet til højst 5 rdl. Og græsningen i vagtmesterens varetægt sættes til 2 slettedaler.

37b:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. dragon Jens Pedersen og Laurids Pedersen (fol. 21, 22) opsættes 14 dage.

Samme for Peder Bertelsen ctr. dragon Søren Jensen (fol. 22) opsat 14 dage.

a:

Fredag den 24. juli 1705:

Læst kongens befaling til amtmand Woyda om de heste og kvæg, der sidste forår døde af hunger. De skal begraves af bønderne selv på markerne uden nogen æres forklejning.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen på vegne af Egtved mænd har stævnet Bølling mænd om markskellet mellem Egtved og Bølling. Thomas Bang repræsenterer Bølling mænd. Opsat 3 uger.

a:

Hr. Peder Storm ctr. Bølling mænd ang. hans årlige sædvanlige rettighed med ost (fol. 35-36). Thomas Bang forklarer på vegne af Bølling mænd: Årsagen til, at præsten ikke fik mælken, var, at det var så sent på dagen, at en del havde brugt deres fåremælk "så de derover ikke syntes samme, som de til overs havde, formedelst dets ringhed at turde frembære". De tilbyder i alle måder at svare til præsten, hvad han og hans formænd med rette har nydt. Når det behager præsten at lade sit bud komme over til Bølling, skal mælken blive leveret.

Peder Storm anfører, at Thomas Bang vil besmykke Bølling mænds uhøflighed, og det bør ikke anses til deres befrielse. - Opsat 8 dage.

a:

Rytterbønderne i Glibstrup har indgivet en klage over Store Anst mænd ang. grund og græsning, hvorfor regimentskriver Andreas Rask stævner alle Store Anst og Glibstrup mænd til opkrævelse af synsmænd. Glibstrup mænd skal vedstå og bevise deres klage eller undgælde for den.

42b:

Fredag den 31. juli 1705:

Regimentskriver Jens Ducke lader lyse til skifte efter Morten Orles afdøde hustru i Jerlev den 5. august.

Regimentskriver Andreas Rasks tjener Hans Nielsen ang. tvisten mellem Glibstrup og Store Anst mænd. Hans Lauridsen Holst mødte på vegne af Glibstrup mænd. - Synsmændene kan ikke skønne, hvem den omtvistede jord med rette tilhører, men om det af Anst mænd altsammen med korn var besået, ville det være Glibstrup mænd til fortræd for deres hjords uddrift.

Et vidne fra Øster Gesten: Har boet i Glibstrup i 10 år. Han drev vel sit kvæg over den omtvistede jord, men med Anst mænds minde. Ligeså de andre Glibstrup mænd. Hans minde var, at han gav gode ord, og det gjorde også sal. Sejr Andersen. Kan ikke mindes, at jorden blev opbrudt til sædejord

Der føres vidner om skel og skelsten. Opsat 8 dage.

42b:

Ridtmester Jens Kaas på Roy ctr. Søren Nielsen af Egholt for ulovlig skovhugst (fol. 37). Opsat 14 dage.

a:

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Bølling mænd ang. ost. - Dom: Bølling

mænd kendes pligtige til årligt at give præsten efter gammel skik og sædvane et mål mælk til ost.

b:

Regimentskriveren for Peder Bertelsen af Nørre Vilstrup ctr. hans dragon Søren Jensen (fol. 22, 37). - Dom: Han har på hjemvejen fra exercitsen redet omkring hist og her og tumlet hesten, har endog slået den løs og ladet den løbe, hvor den ville, så den omsider selv er indkommet i Peder Bertelsens gård både våd og skiden og ilde medhandlet. Den var syg og døde. Søren Jensen har ikke fulgt bestemmelserne i forordningen af 29/4 1704 og afleveret hesten i gården. Han skal erstatte hesten med 20 rdl. i betragtning, at den skal have været noget til alders.

a:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. dragon Jens Pedersen (fol. 21, 37). - Dom: Jens Ducke har søgt Laurids Pedersen og Jens Pedersen, begge landdragoner, for sin udskrevne dragonhest, som straks efter sidste revue ved Jelling er død bleven, hvilken hest først skal være tilskreven Laurids Pedersen, og han den siden med sin broder Jens Pedersen til at ride på skal have fortusket. Og det bevises, at Jens Pedersen (tjenende Niels Mogensen i Jerlev) red på hesten til generalmønstring ved Jelling, da den var aldeles uden skade. Men derefter da han fra mønstringen igen var hjemkommet, var hesten ganske syg, aflægs og ufør, hvorudover samme hest er bortdød. Imod disse beviser er intet nøjagtigt fremkommet i retten. - De to dragoner, som regimentskriverens hest således imellem hinanden efter egen behag har omskiftet og redet, efter den frisk og før af hans gård var udtaget, og den ej igen uden skade efter kgl. forordning af 29/4 1704 i hans gård indleveret, er pligtige til regimentskriveren Jens Ducke at betale 30 rdl. anseende, hesten var ung og dygtig.

Fredag den 7. august 1705:

Læst forordning med lügen (?) på kroner.

b:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerg på vegne af regimentskriver Jens Ducke i sagen for Egtved mænd ctr. Bølling mænd begærede sandemænd opkrævet vedr. markskel mellem byerne. - I Thomas Bangs fravær mødte byfoged Anders Nielsen Saabye af Kolding på vegne af Bølling mænd. Han fremlagde et tingsvidne af 19/6, som viser, at 11 trofaste vidner og 16 synsmænd allerede edeligt har bekræftet, hvor rette markskel går. - Herredsfogeden kender, at det nævnte syn i særdeleshed angår en sag mellem sognepræsten og Bølling mænd om noget af præstegårdens tilliggende, som Bølling mænd tilholder sig. Det vedkommer ikke Egtved rytterbønders grund. - Otte sandemænd udnævnes: Jep Buck den yngre i Nagbøl, Jakob Buck i Dollerup, Mads Henriksen i Højen, Niels Hansen i Nørre Vilstrup, Peder Andersen i Hesselballe, Søren Jespersen i Tudved, Jep Halkjær i Hjarup og Jep Iversen i Skanderup. De skal samles i Egtved torsdag den 13. august kl. 6 morgen og derfra forføje sig til markskellet mellem Egtved og Bølling at opsøge bedste og retteste markskel med hjælp fra troværdige vidner og således fuldbyrde deres tov og forretning og aflægge deres tov i retten næste tingdag eller snarest muligt.

b:

Regimentskriver Andreas Rasks tjener Hans Nielsen ctr. Glibstrup lodsejner (fol. 42) om den omtvistede jord. Hans Holst repræsenterer Glibstrup mænd. - En del vidner afhøres. Opsat 8 dage.

48a:

Jørgen Jensen af Gjerndrup på vegne af landinspektør Adolf Classen til Estrupgård og Skodborghus har stævnet Vester Vamdrup mænd ang. deres forøvede hinder mm., som de begik den 6/2 1705, da bonden Jakob Nielsen efter dom og regimentskriver Andreas Rasks tilladelse blev søgt til fyldestgørelsen af en dom over ham. De har hindret fuldførelsen af en dom af Gørding-Malt herredsting den 12/6 1704. - Stævning til Jakob Nielsen, der skal opholde sig i Vester Vamdrup, og til regimentskriver Andreas Rask.

Deres hinder blev forøvet, da Adolf Classens borttrømte bonde Jakob Nielsen blev søgt at føres til stavns efter dommen over ham.

Et brev indeholder Vamdrup-mændenes svar: Hyrdehuset er deres, og

Jakob Nielsen, som blev angrebet, er deres hyrde. De turde ikke understå sig i at samtykke i, at deres hyrde måtte tages og bortføres. - Vidner har sagt, at Vamdrup-mændene opsatte sig voldeligt med forke, stager og vognkæppe i hænderne. De har sat sig til modværge mod rettens middel. De har huset og hælet en rømningsmand. - Alle sagsøgerens dokumenter blev læst og påskrevet.

Derimod mødte Nis Gregersen af Vester Vamdrup. Han fremlagde et indlæg: De har gjort ansøgning til amtmanden om forsvar i sagen, som rejser sig af, at en del personer, i og uden for herredet, ved nattetide der i byen på en synderlig måde skal have arresteret deres hyrde og ville med magt bortføre ham. - Knud Jørgensen har svaret, at han ikke havde tid til at møde i retten på den indsdstævnte dato. Opsat 14 dage.

b:

Fredag den 14. august 1705:

Jens Andersen i Egtved er forordnet sættfoged.

a:

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtige Daniel Phillip Rask fører vidner i sagen mellem Glibstrup og Store Anst mænd. - Da han fornemmede, at Hans Holst ville præsentere sig som Glibstrup mænds prokurator, fremlagde han et dokument, der viste, at Hans Holst ved overretten i Ribe den 12/3 i år var blevet dømt til at betale en mulkt til nærmeste hospital, fordi han der i retten havde betjent sig af ugyldige dokumenter. - Efter en langstrakt diskussion kender sættedommeren, at da både Store Anst og Glibstrup bønder står under regimentskriver Rasks forsvar, bør han føre sagen for begge parter med henblik på et mindeligt forlig. - De to parter bliver spurgt, om de vil bekvemme sig til forlig; så ville regimentskriveren gøre sig allerstørste flid dermed, for at de ikke skulle ruinere hinanden med tidsspilde og proces. Det vil især Store Anst mænd gerne, om det kan ske på en nogenledes ret og billig måde.

54b:

Ridtmester Jens Kaas ctr. Søren Nielsen i Egholt for ulovlig skovhugst (fol. 37, 42). Opsat 14 dage.

Jens Lauridsen af Knudsbøl, et afkald. - Kjeld Andersen (boende i Amsterdam, som ellers kaldes Kkkehuset, liggende i Nørup sogn) tilstod på egne vegne og på vegne af hustruen Kirsten Clemmendsdatter, at som Jens Lauridsen har til ægte haft Kjeld Andersens steddatter og hans hustrus egne fulde og rette datter, Catharina Hansdatter, som uden nogen efterladte levende livsarvinger er afgang ved døden, så har Jens Lauridsen til al tak ---

a:

Øvrige sager opsættes i 8 dage på grund af nattens mørke.

Fredag den 21. august 1705:

Jørgen Jensen af Gjerndrup på vegne af landinspektør til Estrupgård og Skodborghus (se fol. 48-49) ctr. Vester Vandrup mænd. Disse repræsenteres af Bendix Funck. Han mener, at aktionen skulle have været tilkendegivet amtmanden. Og der er forskel på rømningsmænd, fredløse og løsgængere. Opsat 3 uger.

a:

Hans Lauridsen Holst får tingsvidne på det, der foregik mellem ham og Daniel Phillip den 14/8.

Peder Christensen i Skødebjerg, Christen Lassen i Slav og Christen Nielsen i Ballesbæk, som står for Vorbasse kirketiende i fæste har stævnet samtlige Vorbasse sogns beboere, gårdmænd og husmænd, angående resterende tiende, samt om de vil bifalde den ligning, som de ved fire mænd agter at lade gøre over kirkens tiendeafgift og hvad arbejde som til kirken efter fæstebrevets formelding udkræves. - Peder Christensen fremlagde fæstebrevet. Christen Nielsen spurgte dem, om de herefter vil betale kirken deres anden tiende efter den ligning, som bliver gjort af de fire uvildige mænd, samt desuden at være kirken behjælpelig med at hente materialer og andet forefaldende pligtarbejde efter fæstebrevets formelding - Nogle

sognemænd, bl.a. Christen Madsen af Almstok, lover at betale og gøre det fornødne arbejde.

b:

Thomas Bang af Kolding er stævnet af borgmester Niels Baltzersen i Kolding. Men ingen er mødt på dennes vegne, så Thomas Bang frikendes.

Sagen mellem Egtved og Bølling bymænd. Der føres vidner. Opsat 14 dage.

58a:

Sagen mellem Store Anst og Glibstrup mænd opsat 4 uger.

Fredag den 28. august 1705:

Læst forordning om adskillige insolentiers afskaffelse, som udi hvervning og rekruttering begås.

Iver Jensen af Øster Vamdrup har stævnet nogle personer til at vidne om hans ægtehustru Mette Pedersdatters utugtige levned med andre karle --- dragon Niels Pedersen --- og om ikke Iver Jensen selv for sin person al den stund, han har været i ægteskab med Mette Pedersdatter, har skikket sig ærlig, kristelig og vel. - Stævning til Mette Pedersdatter i Øster Vamdrup og landdragon Niels Pedersen.

Hans Knudsen og Peder Pedersen: For godt 3 uger siden, en aften efter at folk var i senge, da opstod de efter Iver Jensens begæring af deres senge og gik med ham til hans hus, hvor de forefandt dørene at være lukkede. Så gik Iver Jensen selv ind ad en væg og lukkede dørene op for dem. Og da de kom ind, så de åbenbarlig, at Iver Jensens kone Mette Pedersdatter lå i sin seng i sin bare særk, og landdragon Niels Pedersen, som tjener Hans Hansen ibidem, lå under dynen hos hende i sin bare skjorte og havde sine bukser på. De har hørt, at Mette Pedersdatter fri og selv villig har sagt til dem og andre, at Iver Jensen, hendes ægtemand, ej var barnefader til det sidste barn, hun fik, og ej heller ville hun nogen tid søge seng med ham mere.

Jens Madsen og Hans Jepsen: --- om en barnefader -- Mette Pedersdatter har været berygtet for horeri, siden hun kom i ægteskab med Iver Jensen,

hvilket hun heller ikke selv har holdt skjult.

59a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen ctr. Jep Knudsen i Jordrup og Jens Hansen i Knudsbøl angående det hø, som de har ført fra deres gårde imod forbud at ville sælge i Kolding. Forelagde deres memorial til amtmanden med dennes resolution, at regimentskriveren skal føre sag ved retten om det konfiskerede hø. - Sætter i rette, at de skal have høet forbrudt og betale dets værdi til regimentskassen. Opsat 14 dage.

59b:

Peder Mikkelsen af Egtved, som er stævnet af Hans Lauridsen Holst, beder om forladelse for ord, han sagde ved tinget for 14 dage siden.

Ridtmester Jens Kaas' sag ctr. Søren Nielsen i Egholt (fol. 37, 41, 54) opsat 8 dage.

Fredag den 4. september 1705:

a:

Læst kgl. patent ---

Sagen mellem Egtved og Bølling mænd. Vidner føres.

b:

Oberforster Bachmann har stævnet beboere i Jordrup til at vidne om det dyreskind, de har fundet i Jørgen Jepsens hus. Skovfoged Lars Iversen af Hundsholt er stævnet til at møde med de mænd, han havde med sig, da han eftersøgte skindet. og medtage det pulverhorn og de kugler, som de fandt hos Jørgen Jepsen. Stævning til Jørgen Jepsen, der skal forevise hjemmel til skindet.

Hans Pedersen af Jordrup: Kom den 29/7 ind i Jørgen Jepsens hus om nogle oste, der var ham frakommet. Han fandt en af ostene. Han så et

rådyrskind, som var udbredt med hår på og huller igennem ved bovene nær halsen. Det kunne være skudt med to rendekugler. Han så et krudthorn med ca. 1 skud krudt i og 2 kugler, som lå i et skrin og af skovfogeden Laurids Iversen blev fundet og taget til sig. Kuglerne var i papirpatroner indbundet. Der var også fundet noget grønsaltet kød i 2 fade. Jørgen Jepsens kone sagde, at det var et rålam, som hendes mand havde taget i skoven for 2 dage siden.

Anne Paaskesdatter vandt om kødet og skindet ligesom sin mand Hans Pedersen, men vidste intet om krudt og kugler.

Christen Christensen af Jordrup, landdragon, så skindet men ikke krudt og kugler.

Flere vidner blev afhørt. Jørgen Jepsen, som havde været til stede i tinget, var borte, da han blev påråbt.

61b:

Hans Larsen Holst på vegne af amtsforvalter Niels Hansen har stævnet den borttrømte Jørgen Jepsen for hans sidste bopæl i Jordrup. Han skal fremvise sit fæstebrev og søges for restance og brøstfældighed. Der er optaget syn på Jep Jørgensens (!) gård. Satte i rette, at hvis ikke Jørgen Jepsen kunne skaffe kaution, skulle hans midler være forfalden til restancens betaling og bygningernes reparation og hans fæste være forbrudt.

Jep Knudsen af Jordrup mødte på sin søn Jørgen Jepsens vegne og bad om 14 dages udsættelse for at søge mindelig afgørelse eller kaution. Opsat 14 dage, hvor synsmændene så skal aflægge deres syn.

62a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen på vegne af Søren Hansen har stævnet Niels --- --- broder og Peder Sørensen med sin søn Jens Pedersen, alle i Vork (?) ang. den hest, som Søren Hansen har mistet. - Opsat 14 dage.

Søren Nielsen af Egholt tilbød at svare på Jens Kaas' stævning ang. ulovlig skovhugst (fol. 37, 42, 54, 59). Hanaflagde ed på, at han ikke havde taget træ uden hjemmel. Jens Kaas var ikke mødt. Søren Nielsen frikendes.

Fredag den 11. september 1705:

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann ctr. Mads Gregersen.
Opsat 8 dage.

62b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen ctr. Jep Knudsen i Jordrup og Jens Hansen i Knudsbøl angående det fratagne hø (fol. 59). Opsat 14 dage.

I sagen mellem Egtved og Bølling mænd stævner Thomas Bang på vegne af Bølling mænd til sandemænds opkrævelse. Tidligere vidner og synsmænd er stævnet. Sandemænd opkræves: Peder Christensen i Øster Gesten, Oluf Nielsen Smed ibidem, Peder Madsen i Store Almstok, Jakob Madsen i Skjoldbjerg, Christen Kjeldsen i Kragelund, Peder Christensen i Skødebjerg, Niels Mogensen i Jerlev og Mikkel Hansen ibidem.

a:

Poul Hansen af Bindeballe har stævnet Søren Christensen i Starup (på egne og broder Jens Christensens vegne), Morten Mikkelsen i Limskov på vegne af hans hustru Maren Christensdatter samt Christen Christensen i Linding på vegne af hans hustru Margrethe Christensdatter til at give afkald og skøde for hvad enhver har annammet af deres fædrene arv iht. skiftebrevet efter deres sal. fader Christen Sørensen. - Den ene indstævnedede broder Jens Christensen er i København, og ingen har fuldmagt fra ham. Opsat 3 uger.

b:

Fredag den 18. september 1705:

Læst forordning om strandede skibe og gods.

Skovfoged Laurids Iversen af Hundsholt har stævnet Rasmus Hansen i Verst med hans tjener Laurids Gregersen for skovhugst i Knudsbøl skov. Laurids Gregersen tilstod, at den økse, som Laurids Iversen nu fremviste,

havde han frataget ham for godt 14 dage siden i Knudsbøl ved 2 risbøge, som han havde hugget uden hjemmel. Øksen tilhørte hans broder Mads Gregersen i Tersbøl, og han efter sin broders befaling --- og huggede de 2 bøge. - Mads Gregersen forklarede, at han vel havde befalet sin broder at hugge noget i skoven, men ikke til skade. Opsat 14 dage.

64a:

Hans Lauridsen Holst på vegne af amtsforvalter Niels Hansen (fol. 61) ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup. Fremæskede kaution for brøstfældighed og restance eller også dom. Jørgen Jepsen blev påråbt. Hans fader Jep Knudsen begærede opsættelse i 14 dage.

Sagen mellem Store Anst og Glibstrup mænd opsat 4 uger.

Søren Hansen af Nr. Vilstrup (fol. 62) fører vidner. --- lå død i åen --- på en stav i gærdet --- hestens indvolde --- hesten havde vane til at ville springe over gærder.

To små drenge, Jens Pedersen og Hans Madsen, begge af Nr. Vilstrup, nægtede at have jaget hesten på staven.

Gyde Iversen: Havde redet omkring ved havegærdet. Så de to små drenge komme imod ham med hver et kobbel heste og sætte dem ind i haven. Men han vidste ikke, om de så Søren Hansens hest, eller hvordan den fik sin død.

Christen Pedersen: Var i Nedde have og så Søren Hansens hest gå frisk og før. Talte med de to små drenge, men så ikke, at de jagede eller tilføjede Søren Hansens hest nogen skade. Ellers så han nok næste dag, at hesten hang imellem to stave tværs over et gærde og ville ind i haven.

Fredag den 25. september 1705:

Isak Jensen af Drenderup på vegne af oberforster Bachmann fremstillede ved tinget en gammel fremmer halvvogn, hvortil var lænket 6 par nye hjul, hvoraf de 2 par var med bøgenav og de 4 med egenav, som skovrider Jacob Røvert med skovfogeden Laurids Iversen og Jens Bertelsen af Bøgvad har ertappet og optaget Peder Sørensen af Bølling med uden for Vorbasse på vejen ad Varde, hvor de da fulgtes med ham ind i Vorbasse by i Christen Poulsens gård. Der forærede Peder Sørensen til Jes Willumsen et par af

samme hjul, til en landmilitærkorporal ibidem et par, og skulle også Søren Willumsen have et par. Af hjulene blev borttaget et par, som ved eftersøgning blev fundet i Søren Willumsens lade over bjælkerne under skaftehavre. - Isak Jensen begærede, at heste, vogn og hjul blev vurderet. Vurderingsmændene skønnede, at hestene kunne begge være 8 slettedaler værd, den gamle halve vogn 4 mk, og de 2 par med egenav hvert par 2 mk. 8 skilling, og de to par med bøgenav hvert par 2 mk. Tilsammen 12 slettedaler 2 mk. - Isak Jensen spurgte Peder Sørensen, om han nu ville stille kaution for heste, vogn og hjul, eller de skulle borge for sig selv.

Regimentskriver Jens Ducke på vegne af Peder Sørensen besværede sig over vognens optagelse på alfar vej, og som selvejer kan Peder Sørensen hjemle for sig selv. - Herredsfogeden kendte det for billigt, at Peder Sørensen skulle stille kaution. Regimentskriveneren kautionerede selv. - Isak Jensen begrundede konfiskationen med lovens pag. 981.

b:

Bendix Funck har på vegne af Morten Mikkelsen af Lejrskov stævnet Hans Iversen af Skanderup. Fører vidner.

Jens Lauridsen af Knudsbøl: Har overværet, at Hans Iversen afkøbte af Morten Mikkelsen en stud for 12 slettedaler, og de drak en halv potte brændevin til lidkøb.

Christen Christensen af Knudsbøl: Hørte vel, de snakkede om studekøbet, men hørte ikke mere og fik heller ikke noget af deres lidkøb, men han ved vel, at en lille dreng hentede studen sammen med en anden stud.

Ingen mødte på vegne af Hans Iversen. Men hans lille, umyndige broder Poul Iversen berettede, at han var syg og sengeliggende. Bendix Funck mente ikke, at dette skudsmål var gyldigt. Satte i rette, at Hans Iversen bør betale de 12 slettedaler. Opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Jep Knudsen af Jordrup og Jens Hansen i Knudsbøl om det konfiskerede hø (fol. 59, 62) opsat 8 dage.

Fredag den 2. oktober 1705:

b:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Jep Knudsen i Jordrup og Jens Hansen i Knudsbøl (fol. 59). - Dom: Regimentskriveren har tiltalt dem for hver et læs hø, som de af nogle kyrasserer på vejen til Kolding er optaget med og til Horstrup henført, hvor samme hø er blevet dem frataget under protest, det skulle være forbrudt, formedelst de det til Kolding ville henføre og sælge fra deres gårdsparter imod regimentskriverens forhen gjorte forbud. Men som intet efter anledning af rytterforordningens 37. artikel for mig i retten er forklaret eller beviseliggjort, at bemeldte bønder af skødesløshed eller modvillighed fra deres gårdsparter har solgt eller ladet bortkomme noget fodring til gårdens og avlingens svækkelse, men kun i deres nød og trang til kgl. udgifter og indkvarterede rytters forplejning var forårsaget til at sælge hver et lidet læs hø, så frikendes de fra regimentskriverens tiltale. Og de har deres regres for det dem på deres farende vej fratagne hø hos vedkommende forbeholden.

a:

Laurids Iversen af Hundsholt lader fremlægge oldensyn.

I sagen mellem Egtved og Bølling mænd (fol. 62, 63) om markskel begærer Thomas Bang, at sandemændene fyldestgør deres tov. - De har udforsket skellet, fundet 7 sten med kul og flint under og en ottende, hvor der nok syntes at være kul under. Da de løftede den 8. sten, fik de af Peder Storm påvist en sten, som han mente var skelsten. Den løftede de også, men fandt intet skeltegn under den. Præsten og Egtved mænd påviste også nogle andre sten, men der var ikke skeltegn under dem. Præstens spørgsmål om flodsengen har de undersøgt, men ikke fundet noget til støtte for, at den bliver frakendt Bølling mænd. - Ingen var mødt på vegne af regimentskriveren og hr. Peder Storm.

a:

Poul Hansen af Bindeballe, et afkald. - Søren Christensen af Starup på egne vegne og på vegne af svogeren Christen Christensen af Linding på hans hustru Margrethe Christensdatters vegne, Morten Mikkelsen af Limskov på vegne af hustruen Karen Christensdatter, og Hans Eriksen af Tørskind på

vegne af hustruen Maren Christensdatter giver afkald for arv i gården, som deres stedfader Poul Hansen og deres moder Maren Jensdatter bebor.

a:

Fredag den 9. oktober 1705:

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Bølling lodsejere angående Tatkær damme og grund. Fører vidner:

Rasmus Jensen og Jens Jensen af Egtved: Da de for 14 dage siden var i præstens hus og stue, var Poul Eriksen af Bølling der også og talte med præsten om sin datters attest. Præsten spurgte ham, hvorledes det hang sammen med det jord, Bølling mænd havde ladet opløje ved Tatkær damme. Poul Eriksen svarede, at alle Bølling mænd havde ladet jorden opløje, og han for sin person havde været med og hjulpet til at danne ploven til rette, og Joen Nielsen havde skaffet et par heste, Peder Sørensen et par, Poul Gjermandsen et par. Så blev lyngen afbrændt og jorden pløjet, sået og harvet, alt på een dag. Og imens var alle Bølling lodsejere til stede. Og Poul Eriksen sagde, at han sligt ville være gestændig, hvor behøvedes. Vidnerne kunne ikke se, at Poul Eriksen var drukken.

Peder Storm fremlagde en del dokumenter. - Opsat 14 dage.

b:

Oldensyn i Jerlev herred afhjemles.

70a:

Fredag den 16. oktober 1705:

Sagen mellem Store Anst og Glibstrup mænd opsat 14 dage.

Fredag den 23. oktober 1705:

b:

Thomas Bang fører vidner på vegne af Hans Tingeleng. Hans Hansen og

Peder Madsen af Seest skal vedstå deres syn af 25/7. Til at vidne er stævnet: Niels Troelsen og hans hustru Anne Jakobsdatter samt Bodil Jakobsdatter. De er begge den afdøde Karen Jakobsdatters søstre. - Nogle kvinder skal vedstå deres attest om Karen Jakobsdatters død. - Til stede er også den afdødes moder Anne Jakobs af Seest.

Et vidne: --- at Hans --- i Vonsild havde til ham sagt, at han --- slået den afdøde Karen Jakobsdatter, mens hun tjente ham, for hendes uagtsomhed --- med en fork og med hans hånd.

Thomas Bang henholdt sig herimod til de irettelagte beviseligheder: at Karen Jakobsdatter kom frisk og før i sin moders hus og klagede ikke på nogen, som alt var efter at moderen og svogeren havde været hos Hans Tingeleng i Vonsild.

Thomas Bang begærede tingsvidne og Niels Troelsen genpart.

71a:

Hr.. Peder Storm ctr. Bølling mænd om Tatkær dam. Opsat 14 dage.

Fredag den 30. oktober 1705:

b:

Læst forordning om kornskatten.

Jens Iversen af Store Anst på vegne af Store Anst mænd ctr. Glibstrup mænd. (se fol. 58 og 64, 70). Opsat 14 dage.

a:

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad, skovfoged for Jerlev herred, fremlagde oldensyn.

Hans Mortensen i Heinsvig får tingsvidne på, at han er i stor armod, både af kvægs og bæsters ulykkelige frafald og i andre måder, så han har aldeles intet til underhold andet end, hvad godlidende kristne ham af barmhjertighed i Guds navn ville give. Tilmed har han en fattig, syg og skrøbelig hustru, så han alene må søge brød og ophold til dem alle. Hverken

han eller hans hustru har været årsag til deres fattigdom.

Poul Hansen i Bindeballe, en lovbydelse. Søren Christensen af Starup på egne vegne og på vegne af svogeren Christen Christensen af Linding for hustruen Margrethe Christensdatter, Morten Mikkelsen af Limskov på egne vegne og på vegne af hustruen Karen Christensdatter og Hans Eriksen af Tørskind på egne vegne og på vegne af hustruen Maren Christensdatter lovbyder alle de lodder, de er berettiget til efter deres sal. fader Christen Sørensen i den gård, han beboede i Bindeballe, og som Poul Hansen nu bebor med deres moder Maren Jensdatter. - Denne og moderen begærer skøde.

b:

Skødet.

b:

Fredag den 6. november 1705:

Hr. Peder Storms sag (fol. 71) opsat 8 dage.

a:

Peder Storms stævning af Bølling lodsejere til synsmænds opkrævelse ang. hvad pløjjord og agerland som til deres huse i Fuglsang eller Bølling Krage findes med hvad der henregnes af Tatkær damme.

b:

Fredag den 13. november 1705:

Læst kgl. patent om alle der kunne have nogle af justitsråd Severin Rasmussens midler.

Peder Storm (fol. 73, 74) ctr. Bølling mænd.. Synsmænd aflægger rapport. Peder Storm fremlagde opskrift på Fuglsang husmænds korntiende og

sammenlignede med en kopi af landmålingen. Vidtløftig diskussion mellem Peder Storm og Thomas Bang. - Opsat 8 dage.

78b:

Sagen mellem Store Anst og Glibstrup mænd opsat 14 dage.

Fredag den 20. november 1705:

Peder Storm af Egtved ctr. Bølling mænd. Dom, som er indført fol. 79.

Amtsforvalter Niels Hansens fuldmægtige Anker Hansen har stævnet Jørgen Jepsen af Jordrup for hans forrige bopæl --- bortrømt --- brøstfældighed --- ulydighed mod hans øvrighed --- undsigelse mod den, som nu har fæstet huset. - Jørgen Jepsen mødte og svarede, at han ikke havde sit fæstebrev med idag, men tilbød at fremvise det om 14 dage. Men Anker Hansen fremviste en bekræftet kopi af det. Sammenholdt fæstebrevets bestemmelser med Jørgen Jepsens adfærd: Han har ikke holdt huset ved lige, har ikke betalt skatter og landgilde i rette tid. Der resterer hoveripenge 1 rdl. og landgilde. Han har ofte, når han af amtsforvalteren som ridefoged er blevet indkaldt, ikke villet indfinde sig. Det bevises med en seddel af 9/11 med sognefogedens påskrift at være forkyndt for Jørgen Jepsen. Opsat 14 dage.

79b:

Dom i sagen, som hr. Peder Storm har ført mod Bølling mænd. Peder Storm beviser med tingsvidne af Jerlev herredsting 16/6 1613, at Jens Poulsen af Egtved vandt, at i de 22 år, han havde tjent hr. Søren Poulsen i Egtved, blev der kun høstet af Tatkær damme af dem, der havde præstens minde. --- Tingsvidne af 15/6 1625 --- har altid været kaldt Tatkærs damme efter ældgamle dokumenter. Fra Bølling mænd er intet anført til svækkelse af de gamle dokumenter. Tatkær damme med tilhørende græs og grøde tilkendes Egtved præstegård i henhold til de gamle dokumenter og lovens 2-12-6.

a:

Fredag den 27. november 1705:

Hans Ulf af Skanderup har stævnet Jep Vedstesen og andre af Skanderup angående det vandløb, som har sit sædvanlige løb ind igennem Hans Ulfs toft. Stævning også til vidner. For over 20 år siden stod vandet i byen så højt, at det var til skade for både folk og kvæg. Bymændene ville have gravet rende gennem Vedste Mikkelsens toft, som ligger syd for gaden og gadedammen. Det ville Vedste Mikkelsen ikke tillade. Derfor gav gamle sal. Hans Ulf dem lov til at grave renden gennem hans toft syd derfor. Thomas Ulf vidner om vandløbet gennem hans sal. faders toft.

Jep Vedstesen svarer, at gadevandet har af alders tid haft og skal have sit løb først ind i Hans Ulfs toft og deraf ind i Vedsted Mikkelsens toft.

b:

Sognefoged i Anst sogn Iver Christensen i sagen mellem Store Anst og Glibstrup mænd (fol 78). - Dom: Syn og tingsvidne af 14/8 giver ikke så klar underretning om markskellet. Glibstrup mænd besværer sig over, at de er blevet forhindret i vidneførelse, formedels deres fuldmægtige ved interlucotoria af sættemmeren er blevet fundet fra retten gangen, og de for videre proces og tidsspilde at forekomme tilbyder at betale den halve omkostning til sandemænds opkrævelse, så bør Anst og Glibstrup mænd lade opkræve sandemænd, som bedst efter loven kan opsøge og udlede det rette markskel, på begge byers fælles bekostning og sligt lovmæssigt fyldestgøre, før her af retten nogen dom kan afsiges.

Fredag den 4. december 1705:

Læst kgl. patent om højesteret.

a:

Amtsforvalteren ctr. Jørgen Jepsen (se fol. 79). Opsat 14 dage.

Fredag den 11. december 1705:

Markus Nissen af Bønstrup lod læse og påskrive en dom af 12/12 1704 ctr.

Laurids Poulsen i Hjarup angående en gældsfordring, som ved amtmændens resolution er tilladt at fyldestgøres.

Oberforster Bachmanns fuldmægtige Isak Jensen Franch af Drenderupgård har stævnet borgmester Niels Baldersen i Kolding til synsmænds opkrævelse ang. hans skovpart i Seest skov: Han skal forklare, hvor vidt hans skovpart strækker sig. Stævning også til velfornemme mand Henrik Banhsen --- Jørgen Maug, alle i Kolding, om det træ, som på deres vogne er fundet af Isak Jensen og skovfoged Laurids Iversen. - Mænd i Seest er stævnet som vidner.

b:

Poul Gjermandsen af Bølling fremlyste til 3. ting en gammel næsten udlevet hest. Den blev vurderet til højst 3 mk. Den var så ældgammel, at synsmændene ej kunne forstå sig på dens høje alder.

83a:

Bartram Pedersen af Lejrskov ctr. nogle mænd for gæld i korn, som han har lånt dem. Opsat til 8/1 1706.

Fredag den 18. december 1705:

Thomas Bang på vegne af oberforster Hans Backmann ctr. borgmester Niels Baldersen. Synsmænd har været i skoven med borgmesteren og bedt ham vise sin adkomst og påvise sine skovparter ved skovskelsmærke, griim --- sten eller andet. Dertil svarede han, at de --- borgmesteren svarede, at han ikke vidste, ej heller kunne udvise nogen --- i dødens og djævelens havn. De hørte, at borgmesteren tilstod at have give sin søstersøn, Henrik Farver i Kolding, lov til at hugge en bøg. Ved den blev hans heste og vogn optaget og ført til Koldinghus. Noget derfra påviste borgmesteren nok en bøgestub, også hugget af hans søstersøn, men ingen af træerne var blevet udvist af ham. Noget derfra var hugget en capitalbøg, som borgmesteren tilstod at han havde givet byskriveren i Kolding lov til at hugge. De tre træer var efter Seest mænds nøje betragtning hugget på Jakob Staffensens og Jep Sørensen fæstegårdens skovskifter. Der fandtes mangfoldige friske og gamle stubbe.

Thomas Bang spurgte de tilstedeværende Seest beboere, om de havde noget dertil at svare. Nogle mænd svarede, at det havde de ikke, og de vidste heller ikke om ret skel i skoven.

84a:

Amtsforvalteren ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup. Dennes fader Jep Knudsen indgav et indlæg. Opsat til 8/1.

Hans Ulf af Skanderup indstævner alle Skanderup bys lodsejere, især Jep Vedstesen, ang. vandløbet gennem hans toft. Opsat til 15/1.

b:

Regimentskriver Anders Rasks tjener Hans --- fremstiller synsmænd. Mads Knudsen i Store Anst har ladet bygge 7 fag for 15 lrdl. 4 mk. - Hans Pedersen i Glibstrup har opført 2 nye huse, siden hans gård af torden og lynild opbrændte, nemlig et ladehus på 15 fag og et fæhus på 12 fag, tilsammen 127 rdl. 3 mk. 8 sk. (flere rapporter).

a:

Alt foreskrevne, som i denne bog fra begyndelsen den 22. maj og til idag d. 18. december 1705 her for retten på Anst, Jerlev og Slaugs herredsting beskrevet at være passeret, sålede rigtig er indført og derfor hermed idag, som er den sidste tingdag dette år 1705 slutter i Jesu Christi navn, og beder i samme Jesu navn, at den almægtige, gode Gud vil nådeligen give os et glædeligt, fredeligt og lyksaligt nye år.

1706

I Jesu Christi Navn Begyndes at Holde Ting og Ret Her Paa Anst, Jerlev og Slaugs Herreders Ting udi dette Nye Aar

Anno 1706 - Fredagen og Tingdagen d. 8. Januar

af herredsfogeden Bertel Pedersen på Amhede, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver, otte tingmænd: Peder Lauridsen i Spjarup, Lorents Frandsen i Egtved, Hans Pove (?) i Vester Gesten, Jep Jørgensen i Ågård, Jep Jakobsen i Amhede, Jens Hansen i Refsgård, Mikkel Pedersen i Ågård og Peder Torbensen i Knudsbøl.

Velædle fenrik Hans Ducke har stævnet forrige kaptajnløjtnant Otte Andersen Brammer angående en af de gamle flinter, som dragonerne forhen har været leveret at exercere med. Hvilken flint siden er blevet befundet hos løjtnant Hans Casper Ifring i Verst, om han noget derimod kunne have at sige. Løjtnanten skal forklare, hvor han har fået flinten. Fremviste flinten med kong Christian V's mærke. Løjtnanten forklarer, at han for godt et år siden, da kaptajnløjtnant Brammer var i hans hus i Pjedsted og lå der om natten, da havde løjtnant Ifring en liden flint, hvorfor Brammer spurgte ham, hvad han gjorde dermed. Løjtnanten svarede, at major Üttervig havde givet ham den, og dersom Brammer ville give ham en bedre derfor, ville han den vel have. Brammer svarede, han ville se til. Nogen tid derefter kom korporal Kleest med den nu her idag fremviste dragonflint og hilste fra Brammer sigende, her var den belovede flint, og bekom derimod løjtnantens flint tilbage igen. Løjtnanten formodede, at Brammer var hans fulde hjemmel.

Korporal Jens Sørensen Kleest: For godt et år siden befalede Brammer at udsøge en af de 117 dragonflinter, som stod i kaptajnløjtnantens kvarter til Peder Eriksens i Pjedsted ---

Hans Ducke begærede tingsvidne på vegne af oberst Frismand.

a:

Jep Vedstesen af Skanderup stævner Hans Ulf til synsmænds opkrævelse.

86b:

Jørgen Jepsen af Jordrup tilbyder at svare amtsforvalteren (fol. 84). Ingen er mødt på dennes vegne, så Jørgen Jepsen frikendes, til ny stævning foreligger.

Bartram Pedersens sag ctr. nogle skyldnere opsat 3 uger.

Fredag den 15. januar 1706:

a:

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Laurids Sørensen i Ris for lånepenge og anden restance. Opsat 8 dage.

Jep Vedstesens og andre Skanderup mænd ctr. Hans Ulf. Et syn afhjemles. Synsmændene har synet vandløbet igennem Hans Ulfs og Jep Vedstesens tofter. Der er bl.a. angivet forskellige mål. De fik forevist et andet gammelt vandløb. Noget var opfyldt af løs jord og træ. - Der afhøres nogle vidner. De er i familie med Jep Vedstesens, men han har ikke andre.

a:

Fredag den 22. januar 1706:

Læst forordninger om katrikelskatten og rytterholdspenge og om okse- og flæskeskatten.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog af Bøgvad lod fremstille uden for tinghuset Niels Jørgensen af Højen med heste og vogn og noget bøgetræ på vognen, som han har antruffet Niels Jørgensen med i Vejle. Heste, vogn og træ blev vurderet. Niels Jørgensen får heste og vogn tilbage, men forpligter sig til at stille med dem igen.

Jens Krog havde også truffet Søren Pedersen af Højen med et læs risbøg, som han uforvist havde hugget i Højen skov. Han måtte køre tilbage til Højen, hvor vognen blev indsat i sognefoged Mads Henriksens gård. Hestene tog Søren Pedersen hjem til sin egen gård med to mænd som kaution. Han lovede at stille ved tinget idag med heste og vogn, men er udeblevet.

b:

Fredag den 29. januar 1706:

Rasmus Jensen af Ødsted lovbød sin gård. Thomas Jensen af Velling på egne og broder Las Jensens vegne i Andkær begærede at købe.

a:

Bartram Pedersen af Lejrskov ctr. Staffen Iversen og Jørgen Rasmussen af Bække (fol. 83 og 86). Opsat 14 dage.

Fredag den 5. februar 1706:

Rasmus Jensen af Ødsted lovbød sin går 2. gang.

Fredag den 12. februar 1706:

b:

Thomas Bang på vegne af oberforsteren ctr. borgmester Niels Baldersen ang. hvad gærdselshugst hans folk har forøvet i Seest skov. Seest mænd er stævnet som vidner. Borgmesteren er ikke mødt. Ejheller de synsmænd, der skulle have afhjemlet syn. - Vidner har set en stor del gærdsel ved borgmesterens havegærde i Seest skov, kaldet Bøgvad have. Det er hugget på kongens fællesskabs parter ---

a:

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Poul Hansen i Horsted til at forklare, til hvem han har afstået sit hus og hvorfor. Stævning til Peder Olesen og Mads Jyde i Horsted --- herimod mødte --- at Peder Olesen lovede at skaffe Poul Hansens skriftlige afståelse og fornøje ham for aftrit, har regimentskriveren givet ham interimsseddel. Og som Poul Hansen siden har givet en skriftlig afståelse til Mads Jyde, så er alle parter indstævnet til tinget at forklare, hvorledes det hænger sammen.

Poul Hansen: Havde ikke givet Peder Olesen nogen skriftlig afståelse, men det var nok imellem dem omtalt og aftalt, hvad Peder Olesen skulle give i afståelse. Og fordi han ikke til den betemte tid betalte, hvad der var

aftalt, så har han givet sin skriftlige afståelse til Mads Jyde, både kongens og kirkens part af gården.

Søren Madsen af Horsted mødte og fremlagde en skriftlige afståelse og et fæstebrev på kongens part og stiftskriverens på kirkens part.

Regimentskriveren spurgte --- Olsen, om han havde ladet sætte Poul --- på Koldinghus, fordi han ikke til hans --- ---hvorum Poul Hansen har indgivet --- klage til regimentskriveren. Peder Olsen svarede, at han intet havde med Poul Hansens arrest at gøre.

a:

Regimentskriver Jens Ducke fremlagde en del rytterbønders kvitteringer på 11 1/4 skp. havre, som på hvert rytterlæg fra kassen eller magasinet skulle gives tilbage af, hvad velbårne obr. kyrasser havde taget for meget ved opbruddet 1704. Præsenterede herefter nogle, som for retten tilstod deres kvitteringer.

Hans Ulf af Skanderup fører vidner om vandløbet gennem hans toft.

a:

Rasmus Jensen af Ødsted lovbød sin halve gård 3. gang. Thomas Jensen af Velling og hustru Else Nielsdatter og broderen Las Jensen med hustru Mette Thomasdatter i Andkær begærede at købe.

b:

Skødet.

a:

Fredag den 19. februar 1706:

b:

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet by- og herredsfoged Lars Amlitsbøl (Amnitsbøl) i Fredericia og by- og herredskriver Christen Lunøe

angående deres hårde medfart imod Niels Pedersen i Follerup den 3/11 i hans hus ved en udlægsforretning

Hans Andersen af Tiufkær: Den dag, da byfogeden og byskriveren gjorde udlæg hos Niels Pedersen i Follerup, var han kommet til Niels Pedersens med en trøje, som han havde syet for tjenestepigen sammesteds. Han så, at der lå noget lærred på bordet, som byfogeden sagde at han ville tage til sig. Niels Pedersen svarede: Hvad er eders salarium? Byfogeden sagde, Intet. Derpå Niels Pedersen sagde til ham: Hvor kommer I til at bære den stjerne? Byskriveren svarede og sagde: I er en uforstandig bøffelokse og et skarn i eders mund. Videre forekom nogle kedler, som skulle skrives, deriblandt var en, som byskriveren sagde at være en brændevinskedel. Dertil Niels Pedersen sagde, det var løgn --- uden dække og hat ---

Rytter Niels Terkelsens kone, logerende til Bertel Hansens: Så, at byfogeden lod en --- en okse --- andet boskab og lade hans kiste stå. Niels Pedersens hustru ledte efter nøglen til kisten. Kunne ikke finde den. Vidnet så ikke, at Niels Pedersen gav sin hustru noget tegn om, at hun ikke skulle oplukke kisten, og da kisten var opslagen, tog byfogeden et stykke lærred op af den og sagde, Det tager jeg til mig. Niels Pedersen svarede: Hvorfor skal I have det? Skriveren svarede, For intet. Niels Pedersen bad de tilstedeværende se derpå. Byskriveren sagde, Du svarer som en okse og et skarn.

Else Poulsdatter, logerende hos Anders Thygesen i Follerup: Kom til Niels Pedersens gård i Follerup, da de ville køre bort med udlægget. Så at en person trak bort med en ko, og da hun kom ind i gården, flyede enten byskriveren eller Bertel Hansen af Strustrup hende en liden bryggerkedel og sagde, hun skulle bære den ind til Niels Pedersen. Hun så desuden, at kusken, som kørte vognen, slængte en sæk med ca. 4 skp. korn ud i gården, som blev liggende, til de var bortkørt.

Niels Hansen af Follerup: Så at kisten var opslagen, og hørte, at Niels Pedersen bad dem om at tage andet løsøre til udlæg.

Jens Nielsen af Follerup, tjenende sin fader Niels Pedersen: Byfogeden m.fl. kom om morgenen tidligt til Niels Pedersen og tog dem alle på sengen undtagen pigen, som var oppe at malke. Hørte byfogeden oplæse noget for Niels Pedersen og spurgte, om han derefter ville betale. Niels Pedersen svarede, han havde intet at betale med. Da sagde byfogeden, Rejs eder op, I skal en anden vej. - Byfogeden satte adskilligt bohove ind til udlæg og lod vurderingsmændene vurdere en sæk med tre skæpper boghvede, som han

lod bære ud i vognen. Også en stud blev ansat. Den havde vidnet solgt til Peder Kyed i Bjert. Da de igen var kommet ind, begærede byfogeden nøglen til en kiste. Niels Pedersens kone svarede, hun kunne ikke finde den. Og vidnet så ikke, at Niels Pedersen gav hende noget vink til, at hun ikke skulle lade nøglen fremkomme, da han gik hende forbi. Hvorpå byfogeden slog kisten op. Så tog de op af kisten en del tiin lærred og omhæng og gjorde udlæg deri. Og som de af kisten havde optaget et stykke lærred, sagde byskriveren, Det tager jeg til mig. Niels Pedersen sagde, Hvor meget skal I da have til eders salarium? Byfogeden svarede, Jeg skal intet have. Imidlertid fremkom en kedel, som byskriveren sagde var en brændevinskedel. Niels Pedersen sagde, det var løgn. Han navngav ingen. Hvortil byskriveren svarede, Ak, din plumpe okse, du er en skarn i din mund. Da byfogeden opslog kisten, sagde Niels Pedersen, Hvorfor gjorde I det? Byfogeden svarede, Det skal I have for eders skælmestykke. Jeg ved, I har penge at betale --- --- drog sin kårde, men gjorde ingen skade --

Hans Nielsen, Niels Pedersens søn, vidnede som sin broder.

Jens Lauridsen i Herslev: De kom først til Niels Pedersens, da udlægsforretningen næsten var ovre, efter at han havde skikket bud til dem, at de skulle komme. Da de var kommet ind i stuen, hørte de, at da byskriveren skulle skrive og talte om en kedel, kaldte han det en brændevinskedel --- Hørte ikke, at Niels Pedersen sagde, at de kom og røve hans gods bort, heller ikke, at Niels Pedersen sagde, at byfogeden behjælp sig med falske vidner, eller talte om stikpenge ---

Løjtnant Casper Jering af Verst: Har kendt Niels Pedersen i 20 år, som forhen boede i Sædering, daværende rytterbonde. Han har skikket sig som en ærlig mand.

Regimentskriveren fremlagde attester af ridtmester Holst og sognepræst Anders Iversen i Herslev om Niels Pedersens forhold.

Regimentskriveren spurgte byfogeden Laurids Amnitsbøl, om han havde noget at sige imod vidnerne. Byfogeden agtede det unødvendigt at svare, fordi vidnerne er Niels Pedersens sønner. De øvrige er villige vidner, uden stævnemål.

96b:

Hans Ulf af Skanderup (stævnemål på fol. 91) fremlægger indlæg og dokumenter. - Jep Vedstesen begærede sagen opsat, indtil sessionen holdes.

Det kan ikke tilstedes, da man ikke ved, hvornår den holdes. Opsat.

a:

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann (se. fol. 89) ctr. borgmester Niels Baldersen. Synsmænd har synet den skade med rishuggen, borgmesteren formentlig har lade gøre på han indgærdede Bøgvad have. Ti læs gærdel på gærdet lagt, omkring ved samme have 23 læs. Vidste ikke, på hvis rettighed det var hugget, thi ingen af Seest beboere var til stede, som ville fremføre nogen klage, undtagen Niels Hansen og en Jep Sørensens søn, som viste, at gærdslet vqr hugget på deres rettighed.

b:

Regimentskriver Jens Ducke har stævnet Rasmus Pedersen i Højen til opkrævelse af synsmænd, der skal syne, hvorledes hans gårds selvejerskov er medhandlet, siden han kom til gården.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog i Bøgvad på vegne af jægermester Brochdorf og oberforster Bachmann forbød til 3. ting en sær og formenende ulovlig skadelig --- forbyde alle og enhver med heste og vogn --- skovskade med riseges og bøges omhuggelse.

97a:

Fredag den 26. februar 1706:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen fremstillede en del sognefogeder og bønder, der lige så vel som dem, der blev fremstillet den 12/2, tilstod de fremviste kvitteringer på de 11 1/4 skæpper havre, som kyrasserregimentets underhavende ved dets opbrud af hver rytterportion for meget skal have oppebåret.

Rasmus Jakobsen på vegne af oberst Leegard fremlagde nogle håndværkeres vurdering af Nygårds bygningers brøstfældighed og reparationsomkostninger.

98b:

--- Rasmus Jakobsen --- stævnet Jep Christensen, Hans Jensen og Christen -- tillige med deres sønner, som den ulovlige --- stud i Horsted --- forpligt om studens betaling. Stævning til Joen Nielsen som kaution for studens betaling. Rasmus Jakobsen fremlagde en skriftlige forpligt udgivet af Hans Jensen, Jep Christensen, Jens Nielsen og Christen Lauridsen, alle i Tiufkær. Påskrift, at Jens Nielsen har betalt sin anpart i den døde stud med 4 rdl. - Sætter i rette, at de andre skal betale deres anpart for Mads Jydes døde stud samt bøde efter lovens 6-20-2. Med henblik på mindeligt forlig opsættes sagen 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet Poul Hansen, Mads Sørensen Jyde og Peder Olufsen, alle af Horsted, til doms om, hvem Poul Hansens afståede hus skal tilhøre. Opsat 14 dage.

a:

Et indlæg i samme sag fra Hans Svendsen på vegne af amtmand Woyda -- Poul Hansens beboende hus --- til Peder Olesen godvilligt har opladt --- og i regimentskriverens og hr. Jens Sandagers vedværelse, og forn. Poul Hansen af Peder Olesen penge på hånden leveret, i hvilken sag allerede for lang tid siden på Peder Olesens memorial og regimentskriverens meddelte seddel af amtmanden er resolveret, længe før end den sidste (for sine årsager) er blevet pådrevet, som regimentskriveren meget vel har været bekendt med, hvilken amtmandens resolution efter forordningen er udstedt samt grundet på ret og billighed, hvorfor sr. Hans Svendsen på amtmandens vegne ikke skulle formode, at samme her af dommeren kunne påkendes og langt mindre underkendes. Og sagen kan afgøres af sessionen uden bøndernes besværing med penge- og tidsspilde og tingrejser. Formoder at dommeren vil henvise sagen dertil. - Herredsfogeden resolverede: Det skal forblive ved opsættelsen til om 14 dage.

98b:

Rasmus Jakobsen lader afhjemle syn på skovhugst i Højen skov tilhørende den gård, som Jens Ducke har købt, og som bruges af Rasmus Pedersen. -

Sætter i rette, at Rasmus Pedersen må svare til skovens forhuggelse. - Rasmus Pedersen nægter at have gjort nogen skovskade. - Opsat 3 uger.

Fredag den 5. marts 1706:

Laurids Iversen af Hundsholt, skovfoged i Anst herred, på vegne af oberforster Bachmand har stævnet samtlige Skanderup mænd til syns afsigelse vedr. skovhugst på kgl. skovparter. Skanderup mænd aflægger ed på, at de ikke ved, hvem der har hugget de risege, som var hugget i Jep Iversens skovpart.

Jørgen Nielsen og Rasmus Hansen af Gelballe var med skovfogeden i Las Joensens gård i Skanderup og synede der 64 bøgehjulfølge liggende i et hus, hvoraf en del var hugget af risbøg. - Las Joensen svarede, at hjulfølgene var af hans udviste bøgetræ, både forgangne og dette år, som han havde hugget til sine brøstfældige vogne og hjuls fornødenhed. Opsat til 19/3

99b:

Amtsforvalter Niels Hansen har stævnet Jørgen Jepsen af Jordrup til synsmænds opkrævelse vedr. husets brøstfældighed.

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levetzou har stævnet Peder Christiansen Smed i Store Anst, fordi han ikke har ladet sit beboende kirkeboelshus reparere; det er nu fast øde. Sætter i rette, at en dom af 21/12 1703 fornys.

Iver Christensen, sognefoged i Anst sogn, og Mads Knudsen: Siden dommen af 1703 er mere af bygningen nedfaldet og bortvendt end, hvad der er blevet forbedret og bygget nyt.

Knud Buck sætter i rette, at dommen af 1703 konfirmeres til fæstes forbyrdelse, husets reparation og overlevering. Opsat 14 dage.

100a:

Fredag den 12. marts 1706:

Skovrider Jakob Røvert har stævnet Mads Jepsen af Aagesbøl, Frands

Andersen og Niels Nielsen ibidem. - Mads Jepsen beediger, at han intet ved om risegen.

b:

Hans Ulf af Skanderup ctr. Skanderup mænd, især Jep Vedstesen, om vandløbet (se fol. 96). Opsat 8 dage.

Amtsforvalterens fuldmægtige Anker Hansen ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup (se fol. 99). Synsmænd: --- efter husets lejlighed ved magt --- dog endnu tagtør --- uden ilds fare ---

101a:

Regimentskriver Jens Ducke stævner Jens Lauridsen i Knudsbøl, som har indladt sig i ægteskab uden foregående skifte. Han har ikke anmeldt det for sin afdøde ægtefælles pårørende. Opsat 14 dage.

Jens Duckes sag ang. Poul Hansens hus' afståelse i Horsted (se 26/2 fol. 98) opsat 14 dage.

Jens Ducke ctr. Tiufkær mænd om en stud (se 26/2 fol. 97). Opsat 14 dage.

Fredag den 19. marts 1706:

101b:

Amtsforvalterens fuldmægtige Anker Hansen ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup. Denne fremlagde sit fæstebrev. Anker Hansen fremlægger synsrapport (se fol. 100) og sætter i rette, at Jørgen Jepsen har ladet huset forfalde, ikke har betalt sin afgift og hoveripenge i rette tid og bør lide efter lovens pag. 460, art. 1 og 2. Opsat 3 uger.

Laurids Iversen af Hundsholt på vegne af oberforster Bachmann om skovhugst i Jep Iversens skovpart. - Vidnerne af Skanderup svor, at de ikke selv havde hugget træet og heller ikke vidste, hvem der havde gjort det.

a:

Samme skovfoged ang. syn på træ fundet i Jens Andersens gård i Skanderup. Jens Andersen beråbte sig på hjemmel til en del af træet.

b:

Knud Hansen af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levetzou ctr. Peder Christensen Smed i Store Anst (se fol. 99). - Dommen af 1703 konfirmeres.

103a:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Rasmus Pedersen i Højen (se fol. 98). Opsat 3 uger.

Hans Ulf ctr. Jep Vedstesens m.fl. (se fol 96). Opsat 8 dage.

Fredag den 26. marts 1706:

Søren Buck i Store Anst har på vegne af regimentskriver Andreas Rask stævnet Niels Andersen i Vrå, hans hustru Lene Jørgensdatter og søn Peder Nielsen. Fremlægger en klage fra Hans Pedersen i Vrå tilamtmanden med dennes resolution. - Tre vidner siger, at de grandgiveligen den samme aften, som ilden i Hans Pedersens salshus var blevet optænt, så et spor i sneen, som var faldet den aften, og der havde gået et menneske fra Niels Andersens aftægtshus til Hans Pedersens gård, hvor ilden var antændt, og samme menneske havde igen gået fra Hans Pedersens gård og ind i Niels Andersens aftægtshus. De kunne ikke se andre spor i sneen. Da de ved midnatstid med Hans Pedersen fulgte sporet, da kom Niels Andersen og hans hustru til dem ud af huset i deres daglige klæder, ligesom det havde kunnet være om højlys dag. - Ilden var påsat nederst i tækningen uden over Hans Pedersens og hustruens seng.

104a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Rasmus Jakobsen har stævnet

Peder Olesen i Horsted om, at de arresterede 100 slettedaler skal tilkomme Mads Jyde og ikke Poul Hansen, som dem en gang har bekommet. Poul Hansen stævnes for at lide dom for, hvad ulejlighed han ved sine to afståelser har forårsaget Mads Jyde. - Rasmus Jakobsen formodede, at dommeren vil erindre, hvorledes Poul Hansens hus med rette kunne tilhøre Mads Jøde, men som Mads Jyde er forbuden med samme hus at befatte sig, og han ej vil være amtmanden imod, som hellere vil unde Peder Olesen samme hus, så prætenderer Mads Jyde sine udlagte 100 slettedaler tilbage, hvorefter arrest hos Peder Olesen derpå er gjort, at han ej pengene til Poul Hansen skulle betale. Sætter i rette, at arresten på pengene kendes lovlig, og at Peder Olesen tilfindes at betale pengene til Mads Jyde, som efter kvittering har udlagt og betalt dem.

Herimod fremlagde Hans Andersen af Højen Poul Hansens indlæg. Amtmandens fuldmægtige Hans Svendsen svarede, at det ikke med rette kunne tilkomme Peder Olesen at betale til Mads Jyde pengene, da det ikke skal kunne bevises, at han har gjort noget køb med Mads Jyde i så måder, hvormed han skulle være blevet ham noget skyldig. Det formodes ikke, at Mads Jyde har betalt noget til Poul Hansen for husets afståelse, eftersom amtmanden for lang tid siden har ladet Mads Jyde forbyde at betale Poul Hansen nogen penge derfor. Men om så var, ville det være billigt af ham at søge sine penge hos den, han har handlet med, og ikke hos Peder Olesen, som i så måder ikke har noget at bestille med ham. --- ---

106a:

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Rasmus Pedersen i Højen (se fol. 98 og 103). --

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Jens Lauridsen i Knudsbøl (se fol. 101). Opsat til 9/4.

Samme ctr. Tiufkær mænd ang. en stud (se fol. 97). Opsat 14 dage.

Hans Ulf af Skanderup (se fol. 96). Opsat 14 dage.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog af Bøgvad ctr. Hans Mortensen Orle i Høllund. - Skovløberen Peder Jensen i Rugsted skov krat har set en risbøg

hugget i Høllund uskiftede og fælles skov. Han fulgte slædesporet og antraf Hans Orles tjenestekarl og dreng med træet, som de afkastede ved Hans Orles rytterhus. Vidner var med skovløberen inde i Hans Orles gård. De kaldte ham ud. Han kom ud med et spanskrør i hånden, tog fat i skovløberen og sagde, Gå ud af min gård. Thi I har her intet at bestille. Opsat 3 uger.

b:

Laurids Iversen af Hundsholt lader afhjemle syn på gærdselhugst i Anst herred.

Fredag den 9. april 1706:

Amtsforvalterens fuldmægtige Anker Hansen ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup (se fol. 101 og 102). - Anker Hansen tilstod, at huset allerede er bortfæstet til en sufficantere person end Jørgen Jepsen, fordi jægermester Brockdorf har skrevet til amtmanden, at Jørgen Jepsen er borttrømt fra huset på grund af opdaget skrybeskytteri (krybskytteri). Man skulde formode, sådanne herre sligt ikke havde berettet, om det ikke således havde været. Derpå har amtmanden beordret amtsforvalteren, at han skulle søge at få huset forsynet, hvilket han også måtte iagttage. Belangende Jørgen Jepsens fremlagte kvittering fra murermester Noe Eliassen, som melder, at han har betalt hoveripenge for indeværende måned, så kan samme ikke henregnes uden for det halve år 1706, som Jørgen Jepsen endnu virkelig resterer ½ års hoveripenge til Mikkelsdag 1705 forfalden.

Bendix Funck svarede, at han ikke beskylder synet for at være ulovligt, men har blot påvist en ringe forseelse deri, at brøstfældigheden ikke er vurderet til penge. Hvad skrybeskytteri angår, da er Jørgen Jepsen ikke blevet overbevist herom og er ikke blevet dømt, så Anker Hansens påståelse kan ikke være ham til skade. --- Opsat 14 dage.

107b:

Regimentskriver og regimentskvartermester Christian Albrecht Corch på vegne af oberst Ingenhaven har stævnet Peder Christensen Skræder, nu boende i Amnitsbøl, til arrestens lovlige efterfølgelse. Gæld i husleje og

andet. Opsat 14 dage.

Hans Ulf af Skanderup ctr. Jep Vedstesen og andre (fol. 91). Dom: Det er bevist, at Skanderup gadevand for mere end 20 år siden efter bymændenes vedtægt og med gamle Hans Ulfs samtykke var indgravet og ledsaget i Hans Ulfs toft, så vidt at det derigennem og udaf kunne få frafald og afløb. Det har ikke været påklaget i 20 år. Ingen gyldige beviser er anført herimod. Vandløbet skal fortsat have sit uhindrede løb i Hans Ulfs toft, og fremdeles uden al andre videre dæmning, forgravelse eller hindring have sit sædvanlige løb, hvor det selv vil og af egen natur henføres. Dog ikke, den rende, som af arilds tid har haft sit løb ind i Jep Vedstesens toft, ved afgrøftning eller pløjning at være hinderlig, så vidt det af gammel tid har haft.

a:

Fredag den 16. april 1706:

Hans Nielsen har på vegne af regimentskriveren stævnet --- (Christen Geising i Hjarup) --- hans påboende gård --- forseelse, restance --- ilde medhandling --. Synsrapport ved Hans Jepsen og Jep Christensen af Hjarup. Sognefoged Jep Snogdal vidner: Han har en eng i pant af Christen Geising, kaldet Svanemose Kær, for 40 slettedaler, som han har forstrakt ham med til hans månedlige udgifter og til æde og sættekorn. Christen Geising resterer månedlige udgifter fra 1/1 til 1/5 af sin gårdsparts hartkorn.

Christen Geising tilstod selv restancen og tilbød at betale den her nu for retten ---

b:

Samme har stævnet Peder Smed angående hans gård i Store Anst. Synsmænd aflægger rapport og bekræfter, at regimentskriverens tjener Hans Nielsen i deres påhør fordrede betaling på 8 rdl. af Peder Smed for et plovbæst, han efter sessionens resolution var blevet forstrakt med, hvorpå Peder Smed svarede og beklagede, at samme bæst var dødt, og han havde intet at betale med. - Sognefoged Iver Christensen i Anst vidnede, at han havde gjort anfordring årligt og tid efter anden om ---. - Vidner: Har hørt

Hans Nielsen gøre forbud på 4 bæster, en ko, en okse (?), 2 får --- men han har afhændet dem.

109b:

Samme ctr. Jens Lauridsen og Hans Andersen, begge af Vorbasse Nebel, samt Henrik Borger (Borner, Bürner) af Vorbasse. De er borttrømt og efterlyses. - Som vidner er stævnet Mads Nielsen, Peder Andersen og Morten Hansen i Nebel og Christen Nielsen og sognefoged Jes Thomsen i Vorbasse. - De efterlyses 1 gang.

a:

Samme ctr. Peder Godskesen i Lejrskov for gårdforsiddelse. Peder Godskesens broder Iver Godskesen er stævnet for at vise hjemmel til den otting af gården, som broderen sig selv til ruin og gården til svækkelse skal have afstået. - Stævning til sognefoged Jep Hansen i Lejrskov for at vidne.

Vidner bekræfter, at Iver Godskesen i 1705 ved påske flyttede fra Uhre, fordi broderen havde overladt ham en otting jord, hvor det fandtes i sine indtægter på Lejrskov mark. Men i forrige tider var samme otting jord af Peder Godskesens farbroder sal. Peder Iversen, særdeles for hans arvepart har været nydt, såsom det har været og endnu er en selvejergård, og siden har Peder Godskesens broder, som nu bor i det samme hus på gårdens grund, samme otting jord af hans sal. fader Godske Iversen for sin arvepart i bemeldte gård været forundt og tilladt for vis afgift og per advenant til gården at svare, til forsikring han deraf med rede penge bliver udløst.

Peder Godskesen: Har ikke givet sin broder skøde på ottingen, men broderen havde den som underpant for sin arvepart, og han svarer af gårdens hartkorn, og der resterer intet uden 10 mk., som han nu her i retten fremlagde.

--- en eng i Asbøl --- Peder Godskesen har for 2-3 år siden forundt Jens Madsen i Lejrskov et lille stykke af en hordsmaals hale, som Peder Godskesen selv havde ringe nytte af og var ham ganske ubelejligt, fordi de lå uden fred og hegn og af andres kvæg og bæster opædt.

a:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog ctr. Hans Mortensen Orle og hans tjenestekarl og dreng for ulovlig skovhugst i Høllund fælles skov og for Hans Orles overlast mod skovløberen (fol. 106). Sætter i rette, at han bør lide efter loven. Opsat 14 dage.

111b:

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup ang. dyreskind og dyrekød, som tidligere er fundet i hans hus (tingsvidne af 4/9 1705). Han skal fremvise hjemmel eller lide som krybskytte. Men Thomas Bang mener ikke, at hjemmel kan anerkendes, fordi hustruen allerede har sagt, at han har taget et rålam i skoven. Bendix Funck er Jørgen Jepsens forsvarer. Opsat 14 dage.

Fredag den 23. april 1706:

Amtsforvalterens fuldmægtige Anker Hansen ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup. Jørgen Jepsen fremlagde en kvittering for 1705 på 2 rdl. signeret af Noë Elisen, murermester. Anker Hansen svarer, at han endnu resterer med ½ års hoveripenge. Opsat 8 dage.

112a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen i sagen om Poul Hansens hus i Horsted. (se fol. 104-105) Opsat 14 dage.

b:

Regimentskriver Christian Albrecht Corch på vegne af oberst Ingenhaven ctr. Peder Christensen i Amnitsbøl. Peder Christensen Skræder og hustru og sønnen Christen Pedersen af Nørre Vilstrup fremlagde et indlæg.

Oberst Ingenhavens avlskarl Jørgen Sørensen vidner: Da oberstinden lå i barselsseng, da tog han efter oberstindens søsters befaling et anker dansk brændevin i oberstens gård og bar det over til Peder Christensen og leverede hans hustru det at udsælge. - Det tilstod Peder Christensens hustru.

Christian Corch vil føre vidner på, hvor meget brændevin oberstens har leveret dem. - Peder Christensens hustru navngav, hvem der havde leveret

hende brændevin fra oberstinden. - Opsat.

a:

Velfornemme mand Peder Andersen af (Haresø?) på vegne af Hans Bars og hans kone. Fremlagde kongens oprejsningsbrev af 9/2. Laurids Jensen i Hjarup er stævnet. - Las Jensen af Hjarup fremlagde en skriftlig protest fra Anders Rasks fuldmægtige Hans Nielsen. Opsat 3 uger.

113b:

Jens Andersen Snogdal i --- har stævnet Anne Jensdatter af Rovet for ærerørige ord, som er sagt i hendes præsts hus i præstens og andres påhør den 20/3, da der blev holdt forhør. - Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af Jens Andersen fremfører vidner.

Niels Olesen af Gamst og Iver Christensen af Anst, som er præstens medhjælpere, var efter hr. August Richters begæring i Gamst præstegård, hvor de hørte, at Anne Jensdatter tilstod, at for ca. 8 år siden så hun, at Jens Andersen Snogdal af Rovet, som har hendes søster til ægte, om nattetide kom hjem til sit hus med en halv vogn og straks skilte den ad og kastede den i en kælder. Og da hans sal. hustru, som da levede, blev det var, forivrede han (må vel være: hun) sig derover, løb om til hendes moder og sagde, hun ville drive eller omkomme sig selv for sådan en gerning, som hendes mand havde gjort. Hun sagde, han havde stjålet en halv vogn. Og Jens Andersen Snogdal havde derefter optaget vognens 2 hjul -- i stykker og kastede den ---

Mads Knudsen af Store Anst, hendes lavværge begærede opsættelse i 3 uger.

a:

Peder Andersen af Haraldsø på vegne af Hans Morten Bars ctr. Knud Nielsen i Asbøl ang. hans forhold ved Lejrskov kirke søndagen før pinse 1702. Han lukkede kirkeporten for Hans Bares kones sal. søster, som da var død og skulle begraves. Opsat 3 uger.

b:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af oberst Levetzou har stævnet nogle mænd i Store Anst og Øster Gesten for de penge, de havde lovet at betale for kirkens anpart korntiende.

115a:

Hans Lauridsen Holst på vegne af --- har stævnet Hans Mortensen på Silkeborggård for gæld. Opsat 8 dage.

Tolder Hans Pedersen i Kolding har stævnet nogle folk i Seest for den årlige græsningsafgift af det kgl. enemærke, Tandholt i Seest skov. Opsat 14 dage.

115b:

Regimentskriver Andreas Rask efterlyser 2. gang nogle borttrømte mænd.

Lørdag den 1. maj 1706:

Hans Lauridsen Holst på vegne af sr. Christen Clemmendsen (stævning af 27/4 fol. 115) ctr. Hans Mortensen af Silkeborg. Obligation af 1687 til Simon Braad på 45 rdl., transporteret 1698 fra denne til Christen Clemmendsen. - Hans Mortensen beder om udsættelse for at bevise, at han allerede har betalt. Det tror Holst ikke meget på, for Hans Mortensen blev allerede advaret om sagsanlægget for 11-12 uger siden. Opsat 4 uger.

a:

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup for krybskytteri (se fol. 111). Bendix Funck vil fører vidner, og stævningen står ved magt.

116a:

Bendix Funck på vegne af Jørgen Jepsen har stævnet vidner i krybskytterisagen: Skovrider Jakob Røvert i Verst, skovfoged Las Hundsholt, skovløber Anders Callesen i Stubdrup samt alle Jordrup bys

beboere. De skal vidne, om de har set Jørgen Jepsen med bøsse eller hunde i skov eller mark at hidse eller skyde efter dyr. Las Jensen i Hundsholt skal vidne om nogle ord af Peder Jørgensen Rytter, logerende i Jordrup, (ligeledes stævnet) om et dyreskind, han har leveret Jørgen Jepsen til forvaring.

Niels Oluf Lassen af Jordrup: I vinteren 1705 før end oberst Ahlefeldts regiment kom vesterud i kvarter, da tilbød rytteren Peder Jørgensen, som da logerede i Jordrup, ham et lille dyreskind til købs, men han ville ikke købe det. Han ved ikke, om det er det samme dyreskind. Har ikke set Jørgen Jepsen jage vildt med hverken bøsse eller hunde.

Christen Randulf og andre vidner: Har ikke set ham jage. - De kan ikke vidne om dyrekødet, før end de tidligere vidner herom er stævnet.

118b:

Amtsforvalterens sag ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup. Dom: Synet af 11/3 beviser ikke brøstfældighedens bekostning. Heller ikke ses, at Jørgen Jepsen er skyldig de ham fordrede hoveripenge for 1705. Men han har med slotsmurermesterens kvittering bevist at have betale pengene. Det ses ikke, at han har forbrudt sig mod sit fæstebrev af 23/11 1701 til dets svækkelse. Han frikendes for søgsmålet, og hans fæstebrev skal stå ved magt.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsens sag vedr. de rømte fra Vorbasse sogn (fol. 109 og 115), Henrik Bürner af Vorbasse, og Jens Lauridsen og Hans Andersen af Vorbasse Nebel.

Sognefoged Jes Thomsen i Vorbasse vidner: Jens Lauridsen havde en ryttergårdspart, som han har efterladt uden besætning, og han reterer med fæstepenge, som regimentskriveren hyppigt har rykket ham for. --- Hans Andersen har kun efterladt et gammelt, udlevet helmisse bæst, som nok ikke kan spændes for nogen vogn eller plov. Bygningen er så aldeles orig og udygtig, som den mest kan være, både for tømmer, ler, stave og tækning, så den snart vil nedfalde, ialt 7 fag. - Henrik Bürner har restance.

Bygningen er ganske slet.

Peder Andesen, Mads Nielsen og Morten Hansen af Nebel bekræftede vidnesbyrdet. - Opsat 8 dage.

b:

--- Snogdal af Hjarup på egne og Peder Smeds vegne ibidem beviste med Jens Rasmussen og Nis Markussen, begge af Hjarup, som hjemlede, at de har hidciteret Svend Christensen, Anders Vaaben, Laurids Poulsen, Hans Madsen, Ole Jensen, Hans Jepsen, Mikkel Jørgensen, Christoffer Nielsen og Christen Geising, alle i Hjarup, at svare til, hvad kirkejord de har i brug. - Hans Lauridsen Holst svarer på de indstævnedes vegne og særligt Laurids Poulsen, som har Niels Bendixens datter af Kolding til ægte og er Hans Holsts kones søskendebarn, for hvilken hendes mand samt de andre indstævnedede Hans Holst vil begære af dommeren at observere, efter hvilket der ikke kunne påbydes dem hverken lovdag, forelæggelse eller opsættelse. De ved ikke noget om kirkejord til Hjarup kirke ulovligt at have i brug. De to sagsøgere bør havngive, hvad sagen skulle være. - Ny stævning er nødvendig.

120b:

Regimentskriver Andreas Rask ctr. Peder Smed, som tilforn har haft en ryttergårdspart i fæste og sig i alle måder har fraskilt sig den og ilde medhandlet, at påhøre tingsvidne af 16/4. - Stævning til Søren Hjuler i Anst, Peder Lydiksen i Lille Anst, Hans Sørensen i Geising og Hans Snedker ibidem, som skal tilbagelevere til gården, hvad de har købt af Peder Smed imod forbud. - Stævning til sognefoged Iver Christensen i Anst, Albret Hansen ibidem og Jens Thomsen i Geising, som skal vidne. - Opsat.

Fredag den 7. maj 1706:

a:

Regimentskriver Albrecht Corch på vegne af ---haven har stævnet Christen Skræder i Amnitsbøl for gæld m.m. - Christen Pedersen af Nørre Vilstrup svarede på vegne af sin fader Peder Christensen, at faderen ikke kan afvige gården, da hans bohave er arresteret, og en del er taget fra ham uden nogen dom og vurdering. Men hvis regimentskriver Corch på vegne af obersten vil svare Peder Christensen til det arresterede gods, vil han straks gården afvige. Corch mente, at arresten var lovlige gjort, og tilbød, at hvis Peder

Christensen ville stille kaution for sin gæld til obersten, må han til gengæld kvittere huset. - To mænd blev udpeget til at beregne gælden. Opsat 8 dage.

122b:

Regimentskriver Anders Rasks tjener fremlagde et tingsvidne af 16/4 i sagen ctr. Peder Smed i Anst (se 1/5 fol. 120), som boede på et kirkehus ibidem og nu ved døden er afgang, og desuden havde i fæste en rytterpartsgård i Store Anst. - Vidner:

Iver Christensen af Anst: Søren Christensen i Anst, Hans Sørensen i Geising og Peder Lydiksen i Lille Anst har imod forbud til Peder Smed, som nu er død og havde en ryttergårdspart i fæste, af ham købt hver en hest, som tilhørte gårdens besætning. Peder Smed havde endnu en hest. Vidnet ved ikke, hvor den er blevet af. Vidnet har vel hørt, at Hans Snedker i Geising skal have haft og, siden forbuddet blev gjort, igen skilt sig af med en ko og en kvie, som han skulle have fået af Peder Smed.

Albrecht Hansen: Så ved påsketid, at Peder Smed drev koen og kvien ad vejen fra Geising og til Store Anst, hvor han da boede.

Søren Christensen: Sal. Peder Smed skyldte ham 6 skp. rug, derfor betalte han et gammelt helmisse --- uden noget øvrigheds mærke ---

--- Hans Sørensen: --- og som Peder Smed da havde i mindelighed afstået sin gård til en anden mand, som selv skulle besætte den, vidste han ikke at forbudt at handle med ham, og han vidste ikke, at der var gjort forbud.

På vegne af Peder Lydiksen mødte oberst Levetzous fuldmægtige Knud Buck af Vejen Mølle. Han tilstod, at Peder Lydiksen havde købt en hoppe for 8 slettedaler. Og da Peder Smed havde sin ejendom i egen myndig position formodede Knud Buck, at han også måtte handle i køb og salg.

Hans Nielsen vil fornemme af Knud Buck, om ikke Peder Smed har været for kirkeværingets forsiddelses skyld tiltalt --- --- erstatte de 8 rdl. hvormed han blev forstrakt til et bæst i 1702. Sætter i rette, at Hans Sørensen, Søren Christensen og Peder Lydiksen skal levere tilbage hvad bæster de imod forbud købte ---og hvor koen og kvien samt 2 får og en hest siden kunne ---. Opsat til 21/5.

123a:

Regimentskriver Andres Rask har stævnet Christen Nielsen i Vorbasse ---

har forladt gården. Peder Christensen i Skødebjerg stævnes for at påhøre vidner, at han skal have tre af Christen Niensens stude. - sognefoged Jens Thomsen i Vorbasse, Christen Christensen, Jens Hansen og Hans Jensen ibidem stævnes som vidner.

Jens Thomsen: Christen Nielsen beboede før en gård på htk. 1-3-0-0 og efterlod sig ikke noget uden to gamle bæster, snart udlevede. Resterer til kassen med månedspenge siden 1/3. Bygningen består af 6 fag hus, ganske udygtig og næsten øde for alle slags tømmer og tækning ---

(andre vidner): --- at den undvegne var en flittig mand. --- at Peder Christensen købte 2 stude og siden 1 stud. Da han købte den sidste stud, gav han Christen Nielsen det tilbud, at han måtte beholde den, til han havde fået vårsæden i jorden, til sin plov. - Hans Nielsen spørger, om det tilbud kan have været på skrømt. Det ved de ikke, men de så nok, at Peder Christensen betalte 5 slettedaler 1 mk. for studen, og at Christen Nielsen takkede for god betaling ---

Peder Christensen: Vidste ikke, om han havde flere stude tilbage, og kendte ikke til noget forbud. - Opsat 8 dage.

a:

Hr. Jakob Bentsen har stævnet dydædle matrone Ide Bagesdatter, sal. hr. Anders Steffensens --- Læborg sogn --- (meget lang stævningsskrivelse) --- I på en tre års tid ikke --- men endog siden eders bortflytning her fra stedet endog i mit hus, som jeg til eder lod opbygge i 1700, har ladet ved eder og ved andre forøve. - 2) angående aftægtskontrakt --- fordi Jakob Bentsen, som ikke endnu var kaldets indkomst og beskaffenhed bevidst, sig efter eders og provstens angivende skal have til slig kontrakt ladet persvadere. - 3) --- et indlæg, Grimstrup d. 8/12 1704 --- en degetrug eder skal forholde -- - eders lavværge, som uden pas og lovlig afsked --- med eders i hor avlede børn i bemeldte aftægtshus ---. - Ide Bagesdatter og Anne Strigts er ikke mødt. - Der føres vidner:

Mons. Lytse, nu boende i Fredericia: at Ide Bagesdatter tillige med hendes svoger og lavværge, nu sal. hr. Niels Arensberg, sognepræst til Grimstrup og Orrøe menigheder, havde tilskrevet ham en missiv, at han ville flytte udi hendes aftægtshus, hvilket og skete. Han gav hende straks 2 slettedaler på hånden i den mening, at han skulle bebo huset, og det tilsagde hun ham; han kunne bebo det, så længe han ville, thi nu agtede hun ikke

mere --- og ydermere tilbød enken --- den pension, som hr. Jakob Bentsen til hende efter den oprettede kontrakt skulle give, da vidner Christian Lytze her klarligt, at madame Ide Bagesdatters ord har været til ham således (for 1 år siden); hun sagde til Christian Lytse, at den pension, hr. Jakob Bentsen skulle betale hende, faldt ham alt for hart for, thi hendes venner havde --- ham til at give mere, end kaldet kunne tåle, fordi han den tid ej vidste, hvad kaldet kunne importere. Tilmed havde han givet hende tid efter anden mere, end han havde ihukkommet at opskrive. Det, som hun ikke tog med sig, da hun flyttede, låste hun inde i et lille kammer der i huset. Ang. den kvinde, som hr. Jakob Bentsen har ladet hidkalde, Anne Stragts, hende sendte Ide Bagesdatter hen til sit aftægtshus i Vejen for et år siden. --- --- spurgte Christian Lytse hende, hvor hun sligt kunne få, efterdi hun havde ingen penge at købe for. Gav hun til svar, at hun kunne tjene penge nok af ridefogeden Lorents Hansen på Estrup, som havde befalt hende, at hun skulle gøre arbejde med landinspektørens folk på Vejen gård. Og da vidnet siden spurgte ridefogeden, om det var sandt, svarede denne nej. Så jog han hende ud og ville ikke have hendes tilhold der længere. Vidnet fornam så, at bemeldte Anne Strigts, som til Vejen i aftægtshuset med to hareunger var indkommet, og hun slige forømrørte varer i huset indførte, jog han hende på døren. --- --- kom ind med en sæk hør, da han sov, og satte den i køkkenet. Hun tog det med sig, da han jog hende bort. Men han kunne ikke skønne, om hun havde stjålet det. - Noget før påske stod han i husets dør ved midnatstid. Han så, at kvinden kom over stenbroen ned ad gaden. Han gik uden for døren, og da kvinden blev ham var, skjulte hun sig op ved Thomas Skomagers gærde og havde en stor byrde under den ene arm, gik så dermed igennem Hans Teilmands gård, skjulende sig så for Peder Jepsens vognskjul og gik ind til Jens Kirkemands. -- -- Han havde set gammelt korn ---

Jens Jensen og Hans Sørensen angående noget boghvede. --- (kvinden), værende i Jens Jensens hus, havde indpraktikeret. Jens Jensen svarede, at hun havde noget boghvede, som hun fortalte at hun havde fået af Hans Teilmand i Vejen; men det havde Hans Teilmand nægtet. Mens kvinden var i Jens Jensens hus, lod hun spinde noget hør hos andre for betaling. Vidnet vidste ikke, hvorfra hun havde hørret, eller hvad hun betalte i spindeløn. Kvinden havde omgængelse med landinspektørens folk. Hun gik somme tider ud om natten --- ---

Karen Henriksdatter af Vejen: Har set hende om natten med en sæk på skulderen ---

a.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. Peder Olesen i Horsted (se 26/3 på fol. 104-105 og 23/4 på fol 112) ang. Poul Hansens hus' afståelse. - Sr. Christian Lytse af Fredericia på vegne af amtmanden (i Hans Svendsens fravær) fremlagde et tingsvidne af Elbo-Holmans-Brusk herredsting af 4/5. - Søren Madsen af Horsted fremlagde sin fader Mads Jydes indlæg.

Dom: Regimentskriver Jens Ducke på vegne af Mads Jyde i Horsted ctr. Peder Olesen ibidem beviser, at Peder Olesen i sit indlæg har vedstået og tilbudt til Poul Hansen at svare efter deres akkord om huset, hvad han ham har lovet, så intet på hans side skulle mangle. 2) Det bevises med Søren Madsen på sin fader Mads Jydes vegne til regimentskriveren indgivne begæring, at de 100 slettedaler, som Mads Jyde for huset i afståelse til Poul Hansen havde udgivet, hos Peder Olesen måtte arresteres og ham igen betales, om Peder Olesen samme hus skulle nyde. Arresten er lovliggjort, forfulgt og kendt ved magt. Derpå findes skrevet og af de to mænd, der gjorde arresten, underskrevet, at Peder Olesen samme tid og sted havde svaret, at de 100 slettedaler skulle nok blive hos ham til stede, hvem dem ellers skulle have. - 3) Det bevises med Poul Hansens udgivne kvittering, at Mads Jyde har betalt ham samme 100 slettedaler. - Peder Olesen skal til Mads Jyde betale de af ham derfor udgivne 100 slettedaler. Belangende den af Poul Hansen med hans to afståelser forårsagede proces, som beløber sig til 9 rdl. 2 sk., så bør Poul Hansen betale dem til Mads Jyde.

129a:

Regimentskriver Andreas Rasks tjener Hans Nielsen ctr. Jens Lauridsen af Vorbasse Nebel, Hans Andersen ibidem og Henrik Bürner af Vorbasse (se 16)4 på fol. 109 og 1/5 på fol. 118-119). Opsat 8 dage.

Samme fremlægger memorial fra tre rytterbønder, Mikkell Jørgensen, Otte Sørensen og Peder Jessen, alle af Kragelund, angående deres armelige og slette tilstand samt påfaldende vanlykke, siden de med hjælp og undsætning i vårsessionen 1705 blev anset --- De tre mænd bekræfter deres memorial, og 2 upartiske mænd af Kragelund bekræfter deres slette tilstand.

b:

Fredag den 14. maj 1706:

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann ctr. Jørgen Jepsen i Jordrup. (Se fol. 111 og 116). Bendix Funck fører vidner:

Skovrider Jakob Rovert, skovfoged Laurids Iversen og skovløber Anders Pallesen: De har aldrig set eller hørt, at Jørgen Jepsen med bøsse eller hunde skulle have dræbt noget dyr.

a:

Peder Andersen af Haresø på vegne af ridtmester Godske van Brincken til Haraldskær har stævnet Christen Terkelsen i Kærbølling angående Roding huses åbæks fiskeri. Fører vidner:

Albret Jensen: Hans fader boede i Rødding --- --- har en nat fanget 5 ørreder der. Han ved ikke af bedre fiskeri til Haraldskær end i Roding huses åbæk. De har somme tider fået så mange fisk, at de ej kunne bære dem hjem, men måtte føre dem hjem på en hest. Ellers når nogen uden herskabets minde ville snige sig til at fiske der, da revsede og skød vidnets fader efter dem og jog dem derfra. - Christen Terkelsen spurgte vidnet --- om det nogen sinde var forbudt, at enhver jo måtte køre, ride og gå ad det vadested, som er oven og langs ad Rodunghuses bæk og kaldes Tangvad? Svar: Vidste ingen anden kørevej end ved Roding huse; der er et sted, som fæet driver ad, og det kan til fornødenhed for vejens korthed køres ad. - Flere vidner ---

b:

Regimentskriver Rask ctr. Peder Christensen af Skødebjerg (se fol 123-124). Opsat til 11/6.

132a:

Samme ctr. rømningsmændene i Vorbasse sogn (fol. 129). Opsat.

Oberforster Bachmann har stævnet en del mænd (opregnet by for by) for ulovlig skovhugst. Opsat 14 dage.

132b:

Thomas Bang på vegne af Peder Smed og Jep Snogdal i Hjarup har ved kaldsmændene Jens Hjuler og Niels Markussen i Hjarup stævnet andre Hjarup bønder vedr. kirkejord De indstævnedede har kirkejord i fæste, men det er Peder Smed og Jep Snogdal, der betaler den årlige afgift. Opsat 14 dage.

133a:

Peder Andersen af Haralds--- -- på vegne af --- Barses og hustru. Stævning til Laurids Jepsen i Hjarup og vidner.

Et vidne nægter at kende til, at Laurids Jepsen var berøgtet for den egeffjæl, der blev stjålet fra præsten, og det skal ikke kunne bevises, at han selv har været i tvist med Laurids Jepsen herom.

Jørgen Bæck og Jep Snogdal bliver spurgt om rygten. Særdeles bliver Jørgen Bæck spurgt, om ikke der blev talt om fjælen i hans hus, da der for nogle år siden blev holdt barsel, og om sligt ikke var passeret, før end Hans Morten Bars og hans hustru kom til Hjarup nu sidste gang at bo. - De svarer, at de vel i almindelighed har hørt tale om, at en egeffjæl skulle være stjålet, men ikke, at Laurids Jepsen var beskyldt for den, før end det nu sidst for nogen tid siden er omtvistet. Og Jørgen Jepsen svarer, at hvad der skulle være passeret ved barsel i hans hus, så ved han ikke, at der blev talt derom, såsom han havde sine gæster at opvarte.

Søren Mortensen, Mikkell Jørgensen, Christoffer Nielsen, Jep Halkjær, Christian Madsen og Thomas Hjuler: De ved ikke, hvem der havde taget fjælen, eller at Laurids Jepsen har været beskyldt for den, før end der nu sidst er omtvistet -- eftersnak --- dog -- hørt sige ---.

--- fremkom Søren Mortensen og --- Morten Skræder --- gik med Morten Skræder i Hans Morten Barses hus at påhøre --- om --- Barses ville vedstå den snak, at Morten Skræders hustru skulle have sagt. Anne Barses svarede, at hun ikke kunne sige besked derom, før end hendes mand kom ind. Hun sagde også, at Anne Morten Skræders havde talt og snakket om hendes brændevin i byen, hun skulle lade sådant fare og lade mig være i

fred. Derpå svarede Morten Skræder, "Jeg hører vel, I gør det af had".

Peder Andersen begærer, at Anne Morten Skræders bliver påråbt for enten at aflægge ed eller anhøre ed. Men hun er ikke mødt. Anne Barses tilbød straks at gøre sin korporlige ed, at de omtvistede ord, som er falden imellem hende og Anne Morten Skræders, er passeret i alle måder, lige som Anne Morten Barses i kirken for præsten og menigheden udsagt haver. Fremlagde et vidne af provsteretten, holdt i Skanderup kirke den 30. oktober 1704.

Hans Nielsen på vegne af Laurids Jepsen henskød sig til lovens pag. 116, art. 5 --- tilstedes ed --- men på lovformeligt bevis at hvile.

Peder Andersen formente, at Anne Barses tilstedes at aflægge sin sigtelsesed, da Anne Morten Skræders er stævnet til benægtelsesed og ikke er mødt. - Hans Nielsen fremlagde tingsvidne af 9/5 1704 og landsretsdom samme år. - Peder Andersen: Anne Barses har aldrig beskyldt Laurids Jepsen for noget, som kunne være hans ære til forklejning. - Dommerens kendelse: I henhold til lovens 1-14-6 pag. 117 bør Anne Morten Skræders møde om 14 dage, den 23/5, for at aflægge sin benægtelses ed.

b:

Peder Andersen af Haraldsø på vegne af Hans Morten Bars og hustru har stævnet Knud Nielsen af Asbøl og andre angående den hindring, som Knud Nielsen skal have gjort imod Hans Morten Barses hustrus sal. søsters lig ved Lejrskov kirkegård, da det skulle begravelse. - Der føres vidner.

Tulle Nielsen: Sidste søndag før pinse, blev Anne Barses sal. søster Tyre Hansdatters lig båret frem til Lejrskov kirkegård. Da de kom til kirkegårdsporten, var den efter sædvane tillukket, hvor de, som bar liget, satte det på båren ned uden for porten efter idelig skik, indtil degnen kom dertil og begyndte at synge for liget ind på kirkegården til graven. Vidnet hørte vel uden for kirkegårdens port, at Knud Nielsen, som da var kirkeværge, havde med Hans Morten Bars nogle ord tilsammen. Da sagde Knud Asbøl til Hans Morten Bars, hvorfor han lod grave på kirkegården og ikke gav ham som kirkens værge et ord derfor. Bars svarede, "Broder, jeg tænkte ikke derpå", eller så vidt. Derpå de, som bar liget, tog det op, og porten straks uhinderlig blev oplukket og liget indbåret og i graven nedsat. - Vidnet ved ikke, om han så kirkeporten stå åben, før end de kom dertil med liget, og at den blev tillukket, før end de satte liget der uden for. -

Andre vidner bekræfter Tulle Nielsens udsagn.

136b:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle mødte på vegne af Jens Andersen Snogdal af Rovet (se fol. 113-114).. Fremæsker de vidner, som Mads Knudsen i Store Anst på vegne af Anne Jensdatter har påberåbt sig. De er ikke mødt. Sætter i rette, at Anne Jensdatter, som har angrebet Jens Andersen på hans ære, bør give ham nøjagtig erklæring. Opsat 14 dage.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad lader på vegne af oberforster Hans Bachmann afhjemle syn på skovskade i kongens skove i Jerlev herred.

137a:

Fredag den 21. maj 1706:

Velfornemme mand Thomas Bang af Kolding på vegne af Maren Jensdatter, Poul Hansens hustru af Horsted. - Hvorledes bemeldte hendes mand skal for nogen tid siden af amtmændens fuldmægtig Hans Svendsen ved tvende dragoner og tvende mænd var påbudt arrest og i dragonernes præsence farigen (?) ført til Koldinghus, hvor han straks skal være pålagt bolt og jern, alt for nogle messingpenge udgivelse, som han selv blev narret med af andre, og dog siden har indløst dem med gode penge. Og ihvorvel hun skal have d. 22. april stillet for hendes mand borgerlig kaution, at han skulle blive til stede til sagens uddrag, om han måtte komme løs af arresten, skal dog sligt ej være bleven modtaget, men hendes mand fremdeles er blevet i arrest, og vidste ikke andet, end han der altid skulle have været at finde, efterdi ingen kaution mødte anseelse, alene som hun nu må fornemme, at hendes mand ikke der skal findes mere, og hun ej kan udspørge, hvor han er af bleven, tilmed er hans arrest ikke heller forfulgt ved dom til hans værneting, som ske burde. Så forårsages hun højligt selv arresten til samme ting til doms at forfølge i den stadige håb, at få hendes mand dømt på fri fod efter den tilbudne skriftlige kaution til sagens uddrag og videre hans lovlige prætentioner i ander måder --- Opsat 14 dage.

b:

Bendix Funck på vegne af borgmester Niels Baldersen har stævnet samtlige Seest bymænd til opkrævning af synsmænd, der skal rebe i skoven.

a:

Bendix Funck på vegne af Jørgen Jepsen i Jordrup stævner Thomas Bang som fuldmægtig for oberforsteren til at påhøre hjemmel om dyreskindet samt vidner om dyrekødet. Adskillige vidner er stævnet, bl.a. rytter Peder Jørgensen, der skal vidne om dyreskindet. - Thomas Bang mener, at ingen vil understå sig i at hjemle for kongens vildt.

Peder Jørgensen tilstod, at sidste år i juni, da de marcherede fra deres kvarter og skulle vesterud, da leverede han til Jørgen Jepsen et rådyrskind og andet til forvaring, indtil han kunne skikke ham det til Varde. - Han vil hjemle dyreskindet, når det bliver forevist, men ellers ikke.

Thomas Bang mener, at det ikke er lovgyldig hjemmel, fordi rytteren ikke egentlig tilstår, at det er det skind ---.

a:

Thomas Bang på vegne af regimentskriver Andreas Rask om rømningsmændene i Vorbasse sogn (se fol. 109, 129 og 132). - Jens Lauridsen, der nu er rytter, logerende i Jordrup erklærede --- havde afstået gården til Morten Hansen, hvilken afståelse var sket med amtmandens samtykke. Nu er han virkelig rytter. Formoder, han ikke han anses for rømningsmand. Hans Andersen og Henrik Bürner var ikke mødt. - Dom: Som Jens Lauridsen, forhen boende i Vorbasse Nebel og nu rytter i kongens tjeneste, sig her for retten personligt fremstiller og erklærer sin i fæste havende ryttergårdspart ej at have frarømt, men den i mindelighed til Morten Hansen ibidem opladt og afstået med amtmandens tilladelse i regimentskriverens tjener Hans Nielsens vedværelse, og for de ham fordrende 2 rdl. fæstepenges betaling gjort fornøjelse og intet i så måder skyldig er, så kan han ikke anses for rømningsmand. Hans Andersen af Vorbasse Nebel og Hans (?) Bürner af Vorbasse er rømt uden lovlig opsigelse. Hvor de antræffes, bør de straffes som rømningsmænd.

b:

Thomas Bang på vegne af regimentskriver Andreas Rask ctr. afdøde Peder Smed i Store Anst og dem, som har handlet med ham og købt kreaturer fra hans ryttergård (fol. 120, 122-123). Opsat 6il 18/6.

Mogens Knudsen af Uhre på egne og hustru Karen Madsdatters vegne lovbød sin gårdspart. Peder Knudsen og hans hustru Gertrud Jepsdatter begærede skøde. - Mogens Knudsen på egne og hustru Karen Madsdatters vegne, Jens Hansen ibidem på egne og hustru Karen Jepsdatters vegne, Jens Jepsen af Egholt på egne og svoger Peder Ravns og søster Lene Jepsdatters vegne, de samtykkede, at deres kære svoger Peder Knudsen og hustru Gertrud Jepsdatter skulle have skøde.

a:

Skødet.

a:

Fredag den 28. maj 1706:

Peder Christensen af Skødebjerg på den ene side og Jens Madsen af Bække på den anden side: Nogen tvistighed har været mellem dem angående Peder Christensens hyrdedrenge, som med hans kvæg drev på marken. De er blevet forligt med deres gunstige herskabers samtykke. Havde nu intet at anke på hinanden. De skal begge lade deres kvæg drive og komme i græs på egen tilhørende mark.

Bendix Funck har på vegne af hr. Jørgen Bang af Vorbasse stævnet Peder Christensen af Skødebjerg angående et kvindestolestade i Vorbasse kirke, som tvist falder om mellem Jørgen Bang og Peder Christensen. Blandt en del vidner er også stævnet hr. Hans Kock i Vorbasse.

Hans Kock: - bliver spurgt, 1) om han eller hans sal. hustru nogen sinde har begæret af Skødebjergs beboere, at præstens hustru måtte nyde det stade at stå i, i den første stol i Vorbasse kirke, som Peder Christensen nu med hr. Bang omtvister. 2) Hvor hans sal. hustru havde haft sit stolestade. 3) hvor hans sal. hustrus moder og moders moder havde haft deres rette stolestader,

og om det ikke for ham af hans hustru var berettet, at sognepræsternes hustruer havde haft deres rette stolestade i i foromrørte stol, og det næst ved gangen. 4) Om Peder Skødebjergs hustru og hendes moder ikke altid har haft deres stade i samme stols andet stade næst neden for og ved præstekonen. - Svar: 1) Nej. 2) Hans sal. hustru har siden 1662 udisputerligt haft sit stade næst ved gangen og knappen i den stol, som Peder Skødebjerg nu omtvister, og er næst ved og neden for den stol, som det adelige fruentimmer i forrige tider har haft deres stol og stade til Donslundgård. 3) Hans sal. hustru havde haft sit stade næst ved gangen. Ligeså hendes moder og mormor (så vidt han ved). 4) Peder Skødebjergs hustru og hendes mor har altid haft deres stade i samme stol i det andet stade næst neden og ved præstekonen.

Thomas på vegne af kancelliråd Nissen spurgte Hans Kock, hvor mange stolestader der er i Vorbasse kirke til præstegården i kvindestolene --- og Jakob Madsens kone --- på den søndre side en stol, som --- præstegårdens tjenestepiger.

Karen Pedersdatter, som er Vorbasse degn Staffen Thomsens hustru: Har i 60 år ikke kendt til noget andet stolestade for præstens kone end gangstadet i den stol, som Peder Skødebjerg omtvister. Og der er på et tidspunkt opbygget en stol til præstens pigebørn og tjenestepiger.. Vidnets mor og mormor stod altid i gangstadet i den stol. - Vidnet er Jørgen Bangs hustrus moster.

Karen Gydes af Slav: Præstekonerne har haft deres stade næst gangen i den stol, som Peder Skødebjerg omtvister.

Karen Hansdatter af Vorbasse Nebel, flere kvinder, Clemend Iversen af Baldersbæk, Niels Jensen og Peder Jensen af Fitting. De vidner alle det samme.

b:

Thomas Bang har på vegne af kancelliråd Nissen til Rugballegård - med stævningmændene Peder Andersen af Fitting og Anders Pedersen af Skødebjerg - stævnet hr. Jørgen Bang i Vorbasse angående det stolestade, som præsten og Peder Christensen i Skødebjerg omtvistes. - Blandt indstævnede vidner er Karen Pedersdatter af Vorbasse, Karen Gydes i Slav, Jakob Madsen i Skjoldbjerg, Christen Gydesen i Slav, Anders Olesen, Niels Jensen og Peder Jensen i Fitting. Mændene skal vidne både om stolestadet

og om de ord, der derom er passeret mellem Jørgen Bang og Peder Christensen.

Anders Olesen af Fitting: For ca. 4 år siden, da han med flere var i gang til Vorbasse kirke at høre Guds ord, som de da kom på kirkegården og hr. Jørgen Bang kom til dem, talede han og dem tilsammen om det stolestade, som præstekonen plejer at stå i, og om præstekonen ej endnu kunne stå ved gangen. Derpå svarede vidnet, han havde hørt sige at samme stol skulle tilhøre --- --- da svarede --- takker jeg min pung for --- --- forsamlede i Slav --- Jørgen, I har jo selv sagt, at samme --- --- Videre derefter sagde Jørgen Bang, at der skulle ingen andre kvindfolk fra ham blive begæret eller tilladt i det stade at stå uden hans egen hustru. - Bendix Funck spurgte vidnet, om han ikke vidste, at præstekonerne har umodsigeligt haft gangstadet i den stol. Jo, så længe, han kan mindes. - Vidnets kone har stade i samme stol. - Jørgen Bang nægter ikke de ord, der faldt i Slav, men det skal ikke bevises, at han har tilladt nogen anden i det stolestade, før end det af øvrigheden blev bevilget.

Peder Skødebjerg tilbød sin ed på, t han ikke erindrede at have sagt de ovenrørte ord til Jørgen Bang.

b:

Oberforsterens sag ctr. Jørgen Jepsen af Jordrup. Bendix Funck fremlagde et indlæg fra Jørgen Jepsens hustru Maren Hansdatter. Opsat 8 dage.

144a:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Christen Clemmendsen ctr. Hans Mortensen på Silkeborg (se fol. 115-116). Hans Mortensen mødte med et indlæg. - Kendelse: Hans Mortensen har bevist, at han i marts 1689 har solgt til Christen Clemmendsen 9½ par okser á parret 17 rdl. 4 mk --- kan ikke nægtes edsaflæggelse. Hans Mortensen aflagde sin ed på, at han intet skyldte Christen Clemmendsen. Opsat 14 dage.

a:

Peder Andersen af Haraldsø på vegne af Hans Morten Bars (se fol. 133). Han spørger Anne Skræders af Hjarup, om hun ikke endnu ville tilstå de

ord, hun havde haft til Anne Morten Barses angående en egefjæl. Svar: Hun havde aldrig sagt, at Laurids Jepsen havde taget den, og det vil hun gerne aflægge ed på. Peder Andersen anførte, at der allerede er fremlagt en attest og dernæst provstevidne, hvori findes indført, at Anne Skræders ikke har nægtet at have haft snak og tale med Anne Barses om den omtvistede fjæl, og hr. Peder Bering har sagt i samme provstevidne, at han havde ikke fornøden at åbenbare, hvad for ham --- Anne Skræders blev tilladt at aflægge sin helligånds ed, at hun aldrig har talt de ord, som hun af Anne Morten Barses sigtes for. Hun fremlagde et skudsmål.

b:

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann ctr. en del rytterbønder for ulovlig skovhugst (se fol. 132). Opsat 14 dage.

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af Jens Andersen Snogdal ctr. Anne Jensdatter (se fol. 136). - Dom: Hun har over for præsten Augustus Richter og hans medhjælper beskyldt Jens Andersen Snogdal for at være kommet hjem om natten med ½ vogn, som han skulle have stjålet, og kastet den i en kælder og siden opbrændt den. Mads Knudsen har som hendes lavværge bedt om opsættelse og påberåbt sig vidner, men han og Anne Jensdatter har ikke siden indfundet sig i retten. Hun bør her for retten gøre Jens Andersen Snogdal erklæring.

146a:

Thomas Bang på vegne af Jep Snogdal og Peder Smed i Hjarup ctr. en del bymænd ang. kirkejord (se fol. 132). Opsat 14 dage.

b:

--- en del Hjarup bys beboere --- stævner --- Lauridsen Holst --- Opsat 14 dage.

Anders Andersen og Peder Jensen af Vester Gesten fremviste 9 ulveunger, der blev ophængt og dræbt. De begærede deres betaling af herredernes beboere, 9 rdl.

Fredag den 4. juni 1706:

Hans Johansen Ravn af Kolding på vegne af sin kære fader Thomas Bang (se fol. 137) for Poul Hansen og hustru af Horsted. Derimod blev fremlagt en begæring fra amtmanden om opsættelse i 14 dage.

a:

Hans Henriksen Ravn --- Thomas Bangs fravær --- (se fol. 117, 118, 129-130, 133-134) ctr. Jørgen Jepsen. - Dom: Thomas Bang har på vegne af oberforster Bachmann af Drenderup tiltalt Jørgen Jepsen i Jordrup for krybskytteri for et rådyrskind og kød, som i hans hus skulle være befundet. Herimod bevise Jørgen Jepsen med samtlige sine vidner, at dem ikke er bevidst, og de ikke har set eller hørt, at Jørgen Jepsen i skov eller mark nogensinde med bøsse eller hunde har skudt, dødet eller dræbt noget vildt. Videre bevises med rytter Peder Jørgensens tilståelse for retten, at han ved afmarch fra Jordrup til et andet kvarter ved Varde har tillige med andet leveret Jørgen Jepsen et rådyrskind i forvaring. Hvilket skind han også ville være hans hjemmel til, når samme blev fremvist. Efter forberørte omstændigheder, og som hverken det skind, som Jørgen Jepsen søges for, i retten er fremvist, ej heller bevises mere, end et rådyrskind i hans hus at være fundet, som fast påstås at være det samme, ham af rytteren er leveret, tilmed bevises det fundne kød ej at have været dyrekød med andre vidner end de, som efter Jørgen Jepsens hustrus mund har vidnet uden hendes derfor gjorde kald og varsels --- Han frikendes.

b:

Bendix Funck på vegne af Laurids Ebbesen i Refsinghoved ang. en doms fornyelse ctr. Jørgen Basse i Geising for gæld. - Dom: Dommen fornyes (Han har tilstået at have fået 4 slettedaler og en kalv eller ungnød samt en skp. kalk af Laurids Ebbesen).

148a:

Jens Mogensen, værende til huse hos --- --- befandtes her uden ved

tinghuset (på en) vogn og var så elendig, arm og skrøbelig --- lod fremstille vidner: Han er så skrøbelig, at han ej kan vende sig af det sted, han ligger på, og har ej heller det ringeste til levnedsmiddel eller ophold uden alene, hvad Guds fromme og medlidende kristne ham af barmhjertig ynksomhed i Jesu navn ville give, hvorom han med sin fattige hustru er allerhøjeste nødtrængende forårsaget at søge og bede. - De 8 tingmænd, der selv har set ham, kan bekræfte, at det er sandt.

Fredag den 11. juni 1706:

Thomas Bang på vegne af Jep Snogdal og Peder Smed i Hjarup ctr. en del Hjarup bymænd om kirkejord (se fol. 132 og 146). De indstævnedede har stævnet vidner. Opsat 8 dage.

b:

I ovenstående sag fører de indstævnedede vidner og fremlægger dokumenter. Opsat 8 dage.

a:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Christen Clemmendsen ctr. Hans Mortensen på Silkeborg (se fol. 115-116 og 144). - Dom: Hans Mortensen frikendes.

b:

Poul Hansen i Bindeballe lovbød sin halve gård 3. gang. Christen Roersen og kæreste Margrethe Poulsdatter begærede at købe. Skødet på gården: Poul Hansen og hustru Maren Jensdatter giver skøde til deres kære svigersøn Christen Roersen og hans kæreste, som er deres datter, Anne Margrethe Poulsdatter.

b:

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann har stævnet en del rytterbønder i Verst og Jordrup sogne samt Ferup by for ulovlig skovhugst.

152a:

Fredag den 18. juni 1706:

Thomas Bang på vegne af Jep Snogdal og Peder Smed i Hjarup ctr. en del Hjarup bymænd (se fol. 148). Opsat 8 dage.

b:

Jens Ibsen i Geising på vegne af oberforsteren har stævnet Jens Rasmussen i Geising til opkrævelse af synsmænd vedr. hans skovridergårdsparts forsiddelse.

a:

Fredag den 25. juni 1706:

Lorents Frandsen af Egtved efter Thomas Bangs begæring på vegne af Peder Smed og Jep Snogdal i Hjarup (se fol. 132). Hans Lauridsen Holst fremlægger dokumenter. Opsat 14 dage.

Skovfoged Laurids Iversen på vegne af oberforster Bachmann har stævnet Niels Andersen og Anders Lauridsen, begge af Jordrup ---

b:

Hr. Peder Fride af Lejrskov har stævnet sin annexbonde Søren Jepsen i Jordrup for fæstes forbrydelse p.gr. ulydighed. Han skulle den 15/6 med heste og vogn have gjort ham en ægt til Varde. Beder ham fremvise sit fæstebrev. - Søren Jepsen svarede, at det var ikke nødvendigt, og han har betalt sit fæstebrev, og det var hjemme, han ville ikke fremvise det. Men da herredsfogeden så forelagde ham at fremvise det i retten næste tingdag, fremlagde han det. Det er dateret 8/3 1705. Med henblik på endeligt forlig opsattes sagen 8 dage.

154a:

Hans Mortensen Bars får beskrevet tingsvidne af sine to sager, den mod Knud Nielsen i Asbøl og den vedr. Laurids Jepsen i Hjarup. Hans Mortensen Bars fik dem beskrevet og forseglet uden al betaling, hvilket de otte tingmænd og samtlige tilstedeværende hørte og så, som blev begæret derom at skulle drages til minde.

Lørdag den 3. juli 1706:

Kjeld Andersen af Amsterdam ved Engelsholm, som ellers kaldes Kockerhuset, har stævnet Jens Lauridsen i Knudsbøl for gæld. - Jens Lauridsen begærer opsættelse i 14 dage, så vil han betale i mindelighed.

154b:

Fredag den 9. juli 1706:

Hans Johansen Ravn af Kolding i sin kære stedfader Thomas Bangs sted på vegne af Peder Smed og Jep Snogdal ctr. andre Hjarup bymænd (fol. 148 og 152). Hans Lauridsen Holst fremviste Hjarup kirkes regnskabsbog på dessen årlige indtægter og udgifter fra 1664. Opsat 14 dage.

155a:

Laurids Iversen af Egholt, skovfoged i Anst herred, har stævnet hans Olesen i Seest for skovhugst i Tantholt. Opsat.

155b:

Fredag den 16. juli 1706:

Niels Andersen Bøgvad, borger i Kolding, på vegne af byens kærner og hele borgerskabet har stævnet Peder Smed i Seest ang. et stykke engjord på Kolding mark, han har bemægtiget sig. Nogle borgere har efter borgmester Niels Baldersens begæring været på Kolding bys rettighed sønden byen på Striesbjerg grund og beset en enghave øst for Seest bjerg ved Munkensdam. De så en liden devel eller vandrende, hvor der forhen var gået en bæk,

kaldet Billerbæk. Den formenes at være ret skel mellem Koldings og Seest markers rettighed. --- Opsat 14 dage.

156a:

Bendix Funck på vegne af Oluf Mortensen Bøgvad har stævnet Hans Olesen i Bølling til forbud m.m. angående Holms enemærke og et hus i Fuglsang, som Hans Olesen skal have bemægtiget sig imod en med hans fader oprettet kontrakt. Han forbød Hans Olesen at befatte sig med det, som kontrakten omtaler. Thomas Bang på vegne af Hans Olesen beder om 14 dages opsættelse og lover Oluf Bøgvad, at der ikke skal ske skade på enghø eller andet. Opsat 14 dage.

Thomas Bang på vegne af oberforster Bachmann ctr. Hans Olesen i Seest (fol. 155). Opsat 14 dage.

156b.

Kjeld Andersen af Amsterdam ved Engelsholm, som ellers kaldes Kockerhuset, ctr. Jens Lauridsen i Knudsbøl (se fol. 154). - Jens Lauridsen blev påråbt, men er ikke mødt. - Dom: Kjeld Andersen i Nørup sogn beviser med Jens Lauridsens pure obligation af 13/8 1705, at Jens Lauridsen skylder ham rede penge og rug, som tilsammen beløber sig til 42 slettedaler 8 sk. - Han skal betale.

Jep Nielsen af Nybjerg mølle på vegne af postmester og toldkontrollør Hans Lund af Kolding har stævnet Oluf Mortensen (?) Bøgvad i Bølling og Elisabeth Hansdatter i Bøgvad til at vidne om Nybjerg mølles forrige beskaffenhed med overløbende vand til tvende møllehjuls og kværnes fuldkomne gang og maling. Opsat 8 dage.

a:

Regimentskriver Andreas Rask har stævnet nogle rytterbønder, by for by, angående, hvad forstrækning de har fået af kassen og endnu ikke har tilbagebetalt. Som vidner stævnes sognefogederne for de samme byer: Markus Nissen i Bønstrup for Vamdrup sogn, Jep Iversen i Skanderup, Iver

Christensen i Anst sogn og by og Anders Andersen i Vester Gesten sogn og by.

Ligeledes er stævnet rytterbonden Henrik Mathiesen for hans sidste bopæl i Bække tillige med stedets itzige beboer. Som vidne er stævnet sognefoged Christen Kjeldsen af Kragelund.

I Vorbasse er stævnet Jens Pedersen for hans sidste bopæl sammen med stedets itzige beboer. Som vidne er stævnet sognefoged Jes Thomsen i Vorbasse.

--- Nogle bekræfter gælden, som det er dem umuligt at betale. De beder om, at kongen vil efterlade dem den.

b:

Fredag den 23. juli 1706:

Jep Nielsen af Nybjerg mølle på vegne af Hans Lund (fol. 156) har stævnet Christen Ballesen i Tågelund til at svare mod vidner om, at møllen tidligere har haft fuldkommen vands opstivning til 2 møllekværnes idelige maling. - Oluf Mortensen af Bølling og Elisabeth Hansdatter af Bøgvad vidner. - Oluf Mortensen Bøgvad kan huske, at Nybjerg mølle før sidste fjendtlige indfald her i Jylland bestod af 2 møllekværne, og den havde fuldkommen opstivet og overfaldende vand.

a:

Bendix Funck i Thomas Bangs sted på vegne af Peder Smed og Jep Snogdal i Hjarup i sagen om kirkejord (se fol. 154-155). - Dom: Peder Smed og Jep Snogdal, der har Hjarup kirkes jord i fæste, søger Svend Christensen, Anders Vaaben, Laurs Poulsen, Hans Madsen, Ole Jensen, Hans Jepsen, Mikkel Jørgensen og Christen Geising, alle i Hjarup, for hvad jord der formenes at være Hjarup kirkejord og de indstævnede mænd bruger, hvoraf de hverken skal have betalt afgift til kirken, amtstuen eller dem, der har jorden i fæste. Sagsøgerne har fremlagt en ekstrakt af landmålingen af 3/8 1698. Herimod synes de af de indstævnede fremlagte dokumenter ej at kunne anses anderledes, end at de omtvistede jorder, som i landmålings -- -- (sagsøgerne skal vistnok få rede på, hvor meget hartkorn jorden er anslået til, og derefter gøre deres krav gældende).

158b:

Bendix Funck på vegne af Jep Nielsen af Asbøl (stævning indføres på fol. 160 og regimentskriverens accept på fol. 161) har stævnet Laurids Jepsen af Højrup. På dennes vegne møder Hans Laursen Holst af Kjeldbjerggård, men man skal møde selv og forelægges at møde om 14 dage. - Vidner:

Espen Jepsen og Tulle Nielsen af Lejrskov: For nogen tid siden fulgte de efter begæring af Laurids Jepsen af Højrup denne ind i Jep Nielsens hus i Asbøl, hvor Laurids Jepsen begærede Jep Nielsens datter Karen Jepsdatter til ægte af hendes forældre så vel hendes eget samtykke, som altsammen blev samtykket, og gav forn. tvende unge personer, Laurs Jepsen og Karen Jepsdatter derpå deres hænder, og forn. tvende mænd til overværelse lagde deres hænder derpå. Samme tid blev der og vel talt om trolovelsen, men ingen visse tid sat eller omtalt, når det skulle ske. Gik så Laurs Jepsen med forn. tvende mænd velfornøjet derfra igen.

Peder Madsen og Niels Madsen af Højrup. Efter begæring af Jep Nielsen af Asbøl havde de for kort tid siden været hos Laurs Jepsen i Højrup og forhørt hans ord om det ægteskabsløfte, han med Karen Jepsdatter havde sluttet. Hvorpå han da svarede, at han ej kunne nægte jo at have begæret Karen Jepsdatter til ægte og med hende i dannemænds og hendes forældres samtykke og overværelse blevet forlovet. Men ellers sagde han, at formedelst den snak og eftertale, om hende nu var opkommet og imellem folk blev omtalt, tørkte han det ej kunne fuldkomme eller ladet det videre komme.

Mette Espen Jepsens af Lejrskov: Da Poul Madsen i Ferup holdt bryllup, da sagde Birgitte Jørgen Pedersens hustru af Uhre til hende, at folk sagde og talte om, at der blev intet af det giftermål med Laurs Jepsen i Højrup og Karen Jepsdatter i Asbøl formedelst, sagde hun, det sølvbæger og lærred, som er blevet ---

Else Nielsdatter af Lejrskov: Har vel sagt til Birgitte Jørgens og spurgt, hvor snart hun skulle koge til det trolovelse i Asbøl. Dertil hun svarede og mente, det skete vel med første. Så svarede Else Nielsdatter, "Det er vel ikke så vist, thi folk løber med noget gal snak om det bæger og lærred, som var blevet borte i Asbøl, hvilket Peder Hansens hustru Mette Hansdatter i Lejrskov til hende havde sagt således, at hun havde hørt sige, at de kunne tage til Karen Jepsdatters brudelagen det lærred, som blev borte for Mette

Knuds i Asbøl. Men sølvbægeret blev da ej omtalt.

Knud Nielsen af Asbøl: Han var overværende i Lejrskov præstegård og hørte, at Birgitte Jørgens bekendte for hr. Peder Fride, at Else Nielsdatter havde sagt til hende, at Jep Asbøls piger var mistænkt for det sølvbæger og lærred, som blev borte for Knuds folk i Asbøl. Opsat 14 dage.

160b:

Citationen i denne sag: Jep Nielsen i Asbøl stævner Laurids Jepsen i Højrup ang. hans ægteskabsløfte samt nogle vidner. - Birthe Jørgen Pedersens i Uhre er stævnet som den, der i særdeleshed har udspremt snakken. Hun skal forklare alt, hvad nu ved om det, og navngive dem, der har sagt hende det.

161b:

Regimentskriverens accept af stævningen.

Hans Lauridsen Holst på vegne af hospitalsforstander Morten Henriksen Evendorp har stævnet Hans Nielsen og Jens Jakobsen, begge af Heinsvig, for restance til Ribe kloster (Ribe hospital). De tilstod restancen, men beklagede, at de ikke formåede at betale, og bad om, at gælden måtte efterlades dem.

Hans Langemark, værende i Jordrup, forrige rytter under ridtmester Shons kompagni, er hidstævnet af Morten Jørgensen i Jordrup ang. den snak, som er spargeret af ham og hans hustru om fjeder og fyld af deres sengeklæder i Morten Jørgensens hus for kort tid siden skulle være bortkommet. - Bad om forladelse.

a:

Fredag den 30. juli 1706:

Niels Andersen Bøg af Kolding på vegne af byens kæmner og samtlige borgerskab (se 16/7 fol. 155-156) ctr. Peder Smed i Seest. Niels Bøgvad begærede dom. Amtsforvalterens tjener Simon Carl Sulto fremlagde en memorial af Thomas Bang skrevet på byens vegne til amtmanden med

dennes resolution. Fremlagde et indlæg af amtsforvalteren. Han har antaget sig sagen som kgl. ridefoged. Opsat 14 dage.

Anders Hansen Risbøl i Asbo på vegne af Christen Jensen Geising i Lindknud ctr. Appolonne Lasdatter i Vorbasse Nebel. Christen Geising tilbyder sin saligheds ed på, at han ikke er hendes barnefader. Opsat 3 uger.

b:

Bendix Funck på vegne af Oluf Mortensen Bøgvad i Bølling (se 16/7 fol. 156). Fremlagde afskrift fra tingbogen den 13/10 1699 af en aftægtskontrakt sluttet mellem Hans Olesen af Bølling og hans kære forældre Oluf Mortensen og Maren Jepsdatter. Hans Olesen tilstod, at kontrakten frivilligt af ham var oprettet. Bendix Funck sætter i rettet at Hans Olesen bør holde kontrakten, så og for de 2 år 1704 og 1705, hvor han imod kontrakten har (bemægtiget sig) Holms enemærke og Fuglsanghus. Opsat 14 dage. Imidlertid står det gjorte forbud ved magt.

162a:

Fredag den 6. august 1706:

Bendix Funck på vegne af Jep Nielsen af Asbøl (se 20/7 fol. 158-160). Ny stævning indføres på fol. 163. - Mette Hansdatter, Peder Hansens hustru i Lejrskov: Om den snak, som Else Nielsdatter af Lejrskov sidst her for retten har udsagt ang. Karen Jepsdatters brudelagen, Vedstod, at Else Nielsdatter kom til hende for rum tid siden. Hun sagde, at der var kommet tre bredder i Karen Jepsdatters brudelagen. Hvortil Mette Hansdatter da svarede, det skulle de ikke have gjort, thi muligt kællinger og sladderfolk ville sige, at det er af Knud Asbøls lærred. Mette Hansdatter kan ikke nægte at have hørt af løse folk, kællinger og andre skvaldersfolk tale derom, men kan ikke huske, hvem der har talt om det.

163b:

Stævningen nævnt ovenfor: Fra Jep Nielsen til Else Nielsdatter i Lejrskov, at tilstå sine ord om Mette Hansdatter. Stævning til flere andre.

a:

Fredag den 13. august 1706:

Jørgen Hansen, borger i Kolding, på vegne af borgmester Niels Baldersen og byens kærner og alle borgerne (se 16/7 på fol. 155). Herimod mødte amtsforvalter Niels Hansen: Peder Smed har tilbudt godvilligt og uden dom at udlægge, hvad der lovligt kan bevises at han har taget af Kolding bys grund ved Steigelbjerg. - Dom: Som Niels Bøgvad, edsvoren prokurator, beviser, at Peder Smed skal have fra Kolding grund indhegnet noget jord og eng uden nogen tilladelse. Peder Smed har straks tilbudt at fralægge sig jorden. Han skal inden 4 uger udlægge det, som han har indhegnet af Kolding jord efter uvildige mænds skøn.

b:

Bendix Funck på vegne af Oluf Mortensen Bøgvad (se 16/7 fol. 156) ctr. Hans Olesen i Bølling. Modstævning til at påhøre vidner om aftægtskontrakten. Anders Jensen af Torsted og Anders Christensen i Fuglsang skal vidne om, hvordan Oluf Bøgvad, da han ville flytte fra huset i Fuglsang, blev forenet med sin søn Hans Olesen.

Anders Christensen: Ved aldeles intet om nogen sær forening mellem Oluf Mortensen og hans søn.

Dom: Bendix Funck har på vegne af Oluf Mortensen fremlagt aftægten med dens bestemmelser om Holms enemærke, som Hans Olesen på 3. år til egen nytte har bemægtiget sig. Hans Olesen har ikke fremlagt noget, som kunne svække kontrakten. Han har pligt til at overholde kontrakten. Og Oluf Mortensen må uhindret tilholde sig det hus og tilliggende grund i Fuglsang samt Holms enemærke. Og Hans Olesen skal betale sin fader de forlangte 7 slettedaler for de sidste 2 år, hvor Hans Olesen har brugt Holms enemærke imod Oluf Mortensens vilje. Og Oluf Mortensen har sine præntioner forbeholdt vedr. den af Hans Olesen til øvrigheden vrangelige og ubeviste klage.

a:

Bendix Funck på vegne af Jep Nielsen i Asbøl (se 23/7 på fol. 158-160 og 6/8 på fol. 162-163). - Laurids Jepsen skal forklare sig om de ord, hans søster Sidsel Jepsdatter har sagt.

Espen Jepsen af Lejrskov: De ord, hans søster Sidsel Jepsdatter efter hendes broders Laurids Jepsens vidne --- Espen Jepsen tilstod, at han havde sagt ordene til sin søster Sidsel. Og Birgitte Jørgen Pedersens hustru i Uhre havde sagt ordene til Espen Jepsen og hans hustru Mette Espens, som har tilstået ordene her i retten. Og Birgitte Jørgens havde tilstået at have sagt dem ---

a:

Jep Ebbesen af Trøllund har stævnet Ebbe Jepsen i Trøllund, hans hustru Maren Eskesdatter --- angående en skarvsøkse, et fældjern og en kårde (?), som er frakommet Jep Ebbesen, og han har efterlyst på kirke- og grandestævne, og som den 4. august ved aftenstide er fundet ved Ebbe Jepsens hustru Maren Eskesdatter i hendes seng. Stævning også for overløst og slag, afhug og såremål, som de foremeldte tid imod deres fader Jep Ebbesen og den med ham trolovede kvinde Anne Jepsdatter har gjort, samt Maren Eskesdatters ærerørige ord om morgenen samme dag mod Anne Jepsdatter, da Maren Eskesdatter ved Trøllund sø skal have skældt hende for tyveri. Ebbe Jepsen stævnes også for en kilde og brønd, som Jep Ebbesen har opryddet og Ebbe Jepsen igen har opfyldt og efterkastet. - Vidnerne er ikke mødt. Heller ikke de, som har overværet foreningen mellem Jep Ebbesen og hans søn. Opsat 14 dage.

Skovrider i Anst herred Jakob Røvert i Verst har ved tinget ladet fremvise og ophænge 2 ulve, som han har skudt, hvorfor han begærer 8 rdl. af herredsmændene.

Frands Thomsen af Lunderskov lod læse et mageskiftebrev mellem hans formand sal. Hans Skammelsen og Søren Pedersen Møller, da boende ibidem, dateret 1696 og læst for retten 8/7 1697 og 7/6 1702.

166b:

Fredag den 20. august 1706:

Bendix Funck på vegne af Appolonne Lasdatter af Vorbasse Nebel ved stævningsmændene Hans Staffensen af Vorbasse og Jens Lassen af Lindknud stævnet --- (en del vidner).

Hr. Jørgen Bang af Vorbasse: Jens Christensen af Vorbasse Nebel har allerede for rum tid siden været hos ham og på sin fader Christen Geising's vegne af Lindknud begæret af ham, om han ville antage og absolvere forn. Christen Geising på en onsdag for det lejemål, han havde begået med Appolonne Lasdatter, så ville han derfor give hr Jørgen 1 Rdl. i penge og 1/4 lb. smør. Og han sagde derhos, at hans fader ej ville sværge derfor.

Jens Christensen af Vorbasse Nebel: I sidste forår var han hos hr. Jørgen Bang om noget rug, som han også fik. Så spurgte hr. Jørgen Bang ham, "Hvorledes har din fader skikket sig?". Vidnet svarede, "Er det, som folk siger, da er det ilde". Hr. Jørgen svarede, "Skam skulle han få; han er en gammel mand og vidste bedre". Og han sagde videre, "Jeg spurgte ingen barnefader om, fordi jeg ville hjælpe ham til rette". Vidnet takkede ham derfor. Derpå sagde hr. Jørgen, "Sig til ham, vil han komme til mig og give noget, så vil jeg hjælpe ham til rette, dog vil jeg ikke rykke ham op med rode. Men vil han give mig 2 slettedaler, så skal jeg hjælpe ham". Derpå gik vidnet til sin fader og sagde ham hr. Jørgens ord, hvilket faderen lo ad og bad sin søn, han skulle hilse hr. Jørgen og sige ham, at når han ville gå til skrifte hos ham, så skulle han give ham en god offer og forære hans kone et pund smør. Nogen tid derefter ---

Hr. Jørgen forklarer, at de 2 slettedaler begærede han alene, fordi han ville derved lokke Christen Geising til sig og af ham fornemme, om det var sandhed, som Appolonne Lasdatter havde sagt til ham.

Hr. Jørgen tilspurgte videre vidnet Jens Christensen, om han ikke på sin faders vegne havde begæret af ham, at han ville tage hans fader til åbenbart skriftemål på en onsdag, og derfor bød hr. Jørgen den nævnte rigsdaler og smør, og at hans fader skulle komme ved Sct. Hans tide, såsom han ej før kunne få tid dertil. - Vidnet kunne ej nægte at have sagt ordene til præsten, hvilket hans fader ej havde befalet ham, men han tog det af sig selv.

Bendix Funck spurgte vidnet, om han ikke forleden Mikkelsdag efter Kolding marked kom til Christen Lassens gård i Vorbasse Nebel og kaldte Appolonne ud til sin fader, som var der udenfor, og som hun da til ham udkom, snakkede hun og faderen sammen alene, og han gik derfra efter sine pløjestude, som var bortdrevet, og han ikke hørte, hvad de tilsammen

snakkede, ej heller ved det.

Videre spurgte Bendix Funck vidnet, om han ikke tillige med sin fader var forleden vinter i Christen Lassens gård i Nebel og hørte, hans fader bød Appolonne Lasdatter 1 tønne rug og 1 ko, om hun ville forskåne ham og ikke udlægge ham for hendes barnefader, men udlægge en anden, nemlig en skipper Christen Geert. - Svar: Han var vel med i Christen Lassens gård og så en ko, som hans fader og Christen Lassen skiftede for nogle ungnødder, og han hørte vel samme tid, at Appolonne Lasdatter begærede, hans fader skulle give ham noget. Hvortil hans fader svarede, "Skütte ickun (?), intet jeg vil give dig af mine køer". Vidnet havde sagt til Appolonne, hun skulle ikke larme så meget med hans fader; hun skulle holde det i stilhed, ellers blev hans far fortørnet derover; han ville selv tilhjelpe, at hans fader skulle give hende noget. Dertil svarede hun, hun ville give dem djævelen, den rette barnefader var endnu ej udlagt.

Christen Lassen af Vorbasse Nebel tillige med hans --- vandt --- at Mikkelsdag sidst --- hans gård tillige --- Jens Christensen og sin hustru Maren --- stod alle ved Christen Lassens vogn der i gården, samme tid lovede Christen Geising i samtlige deres vedværelse, at han ville give Appolonne Lasdatter en ko og en tønne rug samt 2 slettedaler, om hun ikke ville udlægge ham for at være hendes barnefader. Af hvilke penge Christen Lassen havde betalt på Christen Geisings vegne til Appolonne en rigsdaler. Ellers tilstod Christen Lassen at være Appolonne Lasdatters kødelige broder og havde tilforn haft Christen Geisings datter til ægte.

Anders Asbo spurgte vidnet, om han ved, at Christen Geising er Appolonne Lasdatters barnefader. - Svar: Han ved ikke andet end efter begge deres egne bekendelser, så vidt han har hørt.

Bendix Funck begærede, at Anne Mortens i Vorbasse Nebel og Maren Christensdatter ibidem og Søren Willumsen i Vorasse måtte forelægges at møde i retten.

Anders Hansen af Asbo på vegne af Sr. Niels Nielsen til Endrupholm for fæstebonden Christen Geising i Lindknud begærede kaution af Appolonne Lasdatter til sagens uddrag både for sagens omkostninger og hvad videre deraf kan påfølge, eller også hendes person virkelig arrest pålægges. Bendix Funck æskede Anders Asbos fuldmagt, som denne lovede at skaffe. Bendix Funck lovede at holde Appolonne Lasdatter til stede uden videre kaution.

168b:

Jens Andersen og Peder Pedersen af Billund lod fremvise og ophænge 2 ulve, hvorfor de begærede 8 rdl. af herredsmændene.

Citation i den ovenmeldte sag ctr. Christen Geising, som på fol. 166 er mentioneret: Appolonne Lasdatter stævner Christen Geising angående tilbud, som eders søn Jens Christensen har gjort til hr. Jørgen --- . Stævning også til Jørgen Bang i Vorbasse, Jens Christensen i Nebel, Christen Lassen og hans hustru Mette Christensdatter, Maren Christensdatter, alle i Nebel, og Søren Willumsen i Vorbasse og Anne Mortens i Nebel.

a:

Fredag den 27. august 1706:

For retten fremstod Jep Ebbesen af Trøllund og Ebbe Jepsen og gav til kende, at som nogen tvistighed har været imellem dem hidindtil, og det særdeles er opkommet og forårsaget af den ubillige medfart, som Ebbe Jepsens hustru har forøvet --- tiltaget (foreningsmænd), nemlig Niels Christensen --- Trøllund, Jens Ebbesen i Gilbjerg --- Hansen i Donslund huse, hvilke bemeldte fire dannemænd nu her for retten tog Jep Ebbesen og Ebbe Jepsen i hånd og af dem fuldkommen tilladelse, magt og myndighed deres mellemværende tvistighed efter bedste behag at forene, bilægge og for retten afsige. Hvormed begge de stridige parter tilstod og belovede i alle måder at ville uimodsigeligt være fornøjet med. Hvorpå de fire tiltagne foreningsmænd med parterne udginge og efter bedste berådslag igen for retten indkom og med de tvistige parters fulde, frie vilje og samtykke afvandt, at foromrørte alle hidtil imellem Jep Ebbesen og hans søn Ebbe Jepsen samt deres kvinder og husgesinde er og skal hermed være i al mindelig venlighed være forenet, død og magtesløs på den måde, at Ebbe Jepsen, formedelst hans hustru har været højeste årsag dertil, straks skal til mulkt og straf betale til Hejnsvig kirke 2 rdl. og til hans fader for imod ham forøvede formastelse 1 rdl. og igen levere Jep Ebbesen det ham fratagne, altammen, hvoraf endnu resterer en buig (?). Ligeledes betaler Ebbe Jepsen derforuden denne sags omkostninger, 2 rdl. De, som bryder overenskomsten eller begynder ny konflikt, skal straks uden proces bøde til stedets herskab 2 rdl. og til kongen 2 rdl. Hvilken ermeldte ---

169a:

Bendix Funck har på vegne af Jep Nielsen i Asbøl (Arsbøl) stævnet Else Nielsdatter i Lejrskov for ærerørig snak om Jep Nielsens datter Karen Jepsdatter og hendes søster for et sølvbæger og noget lærred, som for rum tid siden fra Knud Nielsen og hans hustru i Asbøl skulle være blevet borte. Hun skal bevise sine ord eller anses efter lovens 6-21-2 og -3. Stævningen er blevet forkyndt for Anders Ravn og hustru Else Nielsdatter i hendes moders og datters påhør. - Else Nielsdatter er ikke mødt. Bendix Funck beviser med tingsvidne af 13/8, at Else Nielsdatter, Anders Ravns hustru, har udspremt rygtet. - Da sagen angår æren, skal der udmeldes domsmænd. Opsat 3 uger.

b:

Fredag den 3. september 1706:

170a:

Regimentskriveren --- --- af Højen. Han har ej ladet sig finde efter sessionens resolution til 6 ugers straf i fæstningen Fredericia. Han søges for dom på hans fæste. Fuldmægtigen Hans Mikkelsen fremlagde memorial til sessionen med påfulgt resolution. Sætter i rette, at Jens Madsen i Højen bør have sin gårds fæste forbrudt. Og som han fra stedet er borte og holder sig til side fra tilfunden straf, bør han pågribes, hvor han findes. Opsat 14 dage.

Stævning ctr. Niels Pedersen i Højen. --- af Højen fremstod og gav last og klage over Niels Pedersen for vold. Synsrapport fremlægges. Sætter i rette, at skademanden bør betale og bøde for sårene. Niels Pedersen mødte i retten. Han har ikke i nogen måder tilføjet Rasmus Pedersen ringeste skade. Han var mere beføjet til at klage over Rasmus Pedersen og hans hustru, fordi de har overfaldet ham med mange ærerørige ord og søgt at skade ham med en slæberive. Med henblik på mindeligt forlig opsættes sagen 3 uger.

b:

Bendix Funck på vegne af Appolonne Lasdatter af Vorbasse Nebel (se 20/8 fol. 168). Fører vidner.

Maren Christensdatter af Nebel: Før sidste jul hørte hun en aften imellem Christen Lassens og Jens Christensens gård, Christen Geising af Lindknud stod ved en vogn og talte med --- sagde Christen Geising til forn. --- han ville give hende en af hans --- ikke i hvad mening eller hvorfor --- 10 slettedaler, men hvad det betød, vidste --- og forn. tid var vidnets mand Jens Christensen ikke der.

Anne Pedersdatter af Nebel, Morten Hansens hustru: Hun var for nogen tid siden i Lindknud for at købe en ko af Christen Geising, og da fulgte Appolonne Lasdatter med hende. Da sagde Christen Geising til Appolonne, han ville unde hende en af sine køer, men hvorfor, det vidste vidnet ikke.

Anders Hansen af Asbo på vegne af Christen Geising spurgte de to vidner, om de sikkert vidste, at Christen Geising var fader til det barn, som Appolonne Lasdatter sidst fødte. - Nej.

Bendix Funck spurgte Anders Hansen Asbo, om han eller Christen Geising ved af nogen ukyskhed, som Appolonne Lasdatter beskyldes for, enten mens hun var pige eller sidenhen. - Anders Hansen ville hverken beskyldte eller undskyldte hende. Christen Geising svarede: Søren Willumsen i Vorbasse er både stævnet og forelagt at møde og bør tilkendes faldsmålsbøder. - Kendelse: Han idømmes i faldsmålsbøder 2 lod sølv. Opsat 3 uger.

b:

Lovbydelse angående sal. Jens Christensens gårdspart i Ravnholt. Iver Christensen af Store Anst på egne vegne og som lavværge på vegne af sin moder Sidsel Jensdatter ibidem, Christen Nielsen af Vesterby på vegne af hustruen Kirsten Christensdatter og Jens Hansen ibidem på vegne af hustruen Kirsten Christensdatter lovbyder 3. gang deres anparter i den gårdspart, som sal. Jens Christensen i Ravnholt sidst beboede og ejede iflg. skøde af 10/6 1692. Jens Nielsen af Follerup begærede skøde. - Iver Christensen af Store Anst på egne og moder Sidsel Jensdatters vegne, Christen Nielsen og Jens Hansen af Vesterby hver på deres hustrus vegne, nemlig Kirsten Christensdatter, Jens Joensen af Ravnholt som lavværge på vegne af sin kære søster Maren Jensdatter (Joensdatter?), som er enke efter Jens Christensen, bifaldt.

a:

Skødet. - Efter skøde og lovbydelse fremstod --- lovede --- med sin søn Jens Nielsen --- sal. Jens Christensens enke Maren Joensdatter. --- Herom Niels Pedersen af Follerup og hans søn Jens Nielsen tog i hånd Iver Christensen, Christen Nielsen og Jens Hansen tillige med enken Maren Joensdatters broder og lavværge, Jens Joensen.

a:

Fredag den 10. september 1706:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask ctr. Christen Geising i Hjarup, for at han skal lide dom på sin gårds fæste for dessen ulovlige beboelse iht. tingsvidne af 16/4, hvorved han intet siden har bedret eller stillet kaution for gårdens istandsættelse efter sessionens resolution af 9/6 1706. Jep Snogdal er stævnet som vidne. fuldmægtigen mener, at Christen Geising har forsyddet sin ryttergård. Han skulle have stillet kaution senest 4 uger efter resolutionen.

Jep Snogdal og Knud Buck spørges, om Christen Geising siden sidste syn har forbedret noget på gårdens brøstfældighed eller indløst noget af det derfra pantsatte jord. - Svar: Nej.

Fuldmægtigen sætter i rette, at han bør have sin gård forbrudt og anses med straf, såsom han så liderlig dermed har omgædes. Påstår, at den ringe besætning, nemlig 3 bæster, 3 køer, 3 ungnød og 6 får, tillige med plov og vognredskab samt dette års indavling bør følge stedet efterkommeren til bedste, såfremt han efterdags, når han af gården er udvist, kunne forbedre sig --- Opsat 14 dage.

174a:

Peder Nielsen, barnefødt i Vrå og nu tjenende i Gelballe, og hans moder Lene Jørgensdatter af Vrå gjorde deres ed på, at de hverken var gerningsmænd eller medvidere i den ildspåsættelse på rytterbonden Hans Pedersens salshus i Vrå mellem den 28/2 og 1/3 indeværende år, hvorfor de iflg. tingsvidne af 26/3 kunne mistænkes. Og de forpligter sig til ved ære,

gods og liv ikke herefter at gøre ringeste skade på Hans Pedersen eller sine, langt mindre hvad ham kan tilhøre af levende og dødt, men herefter at leve med ham, som en ærlig, kristelig nabo egner og anstår, i al fredsommelighed. Ligeledes fremstod Jørgen Nielsen af Gelballe og aflagde en lignende ed som hans broder og moder. - Niels Andersen er ikke mødt. Opsat 14 dage.

174b:

Daniel Phillip fremstillede to stævningmænd, som har stævnet Niels Andersen i Vrå. Denne havde svaret, at Hans Pedersen skulle lade dem være i ro, og hvis han ikke havde fået en ulykke, da skulle han den få. Beder retten om at tage det i observation.

Hr. Peder Storm i Egtved har stævnet Bølling mænd og deres husmænd i Fuglsang angående den afgrøde, som inden de omtvistede floder på Tatkær grund den 30/8 blev talt, taxeret og med billige vilkår dem tilbudt. Afgrøden er blevet fjernet og indført i Fuglsang. Opsat 8 dage.

Skovrider Jakob Røvert har stævnet Jens Knudsen i Uhre for ulovlig skovhugst. Opsat.

175b:

Fredag den 17. september 1706:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. Jens Madsen i Højen (se 3/9 fol. 170). Han er ikke mødt. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af skovrider Berent Runge har stævnet Hans Christensen i Bramdrup og Alminde lodsejere. Der opkræves 4 synsmænd.

176a:

Hr. Peder Storm af Egtved ctr. Bølling og Fuglsang mænd (se 10/9 fol. 174-175). - Der oplæses et skriftligt vidne, som vidnerne selv har forfattet (det indføres fol. 178). Gjermand Poulsen tilstod på egne og de andres vegne, at

han ikke havde noget at svare til vidnet, men som fornemmes, at Peder Storm indregner sig en del agerjord på Bølling Kroge mark, som ham skulle være tildømt ved hjem- og landsting, og samme sag endnu står i virkelig proces, hvorom kgl. højeseretsstævning snarest muligt kan ske, så formoder han, at det forbliver, til højesterets dom er faldet. - Peder Storm spurgte ham, hvem der indhøstede den grøde forleden år, som da var groet på de omtvistede tre holme inden floderne, da sagen stod i proces til hjemting. Gjermand Poulsen svarede, at han kun kunne svare, at Bølling lodsejere, enhver selv eller ved deres tjener, lod høste deres korns grøde af Bølling Kroge, som de plejede. - Peder Storm nævner et tilbud, som han har givet Bølling mænd.

b:

Skovrider Jakob Røvert ctr. Jens Knudsen i Uhre. To mænd har beset en rodhuggen risbøg i Jordrup skov, hugget på præstens annexgårds lod af Jens Knudsen i Uhre. Denne vedstod at have hugget den til noget bageved til hans indkvarterede rytter. Han var blevet pantet af annexbonden Søren Jepsen i Jordrup. --- Jens Knudsen betalte ham 2 rdl. Søren Jepsen pantede dog hans økse. Skovrideren vil bevise, at bøgen ikke er hugget på Søren Jepsens skovpart, men på rytterbonden Søren Hansens skovpart. Opsat 14 dage.

a:

Bendix Funck på vegne af Jep Nielsen i Asbøl ctr. Anders Hansen Ravens hustru Else Nielsdatter i Lejrskov. Fordi ingen meddomsmænd var til stede, og i henseende til mindeligt forlig, blev sagen opsat 14 dage.

Kontrastævning imod Bendix Funck i samme sag. Anders Hansen Ravn i Lejrskov på vegne af hustruen Else Nielsdatter til hendes æres frelse stævner Jep Nielsen i hans datter Karen Jepsdatter og Inger Jepsdatter, der skal påhøre, hvem sligt til hende har sagt. Opsat til 1/10

b:

Knud Nielsen af Asbøl har stævnet Karen Jepsdatter angående hendes ublu

æreskældsord den 7/9 i vedværende ærlige folks påhør. - Stævning til Jens Nielsen og Niels Knudsen i Asbøl som vidner. Opsat 14 dage.

178a:

Christen Geising af Lindknud på vegne af velædle Niels Nielsen af Endrupholm og Hennegård og hans fæstebonde Christen Jensen Geising i Lindknud ctr. Appolonne Lasdatter i Vorbasse Nebel for hendes usandfærdige beskyldning. - Samtlige Nebel beboere er stævnet til at vidne om hendes uskikkelige forhold og hvad ord hun skal have ladet falde, nemlig: Morten Hansen og hustru, Peder Andersen og hustru, Mads Jensen og hustru, Jens Jepsen og hustru, Niels Sørensen og hustru, Christen Lassen og hustru, Jens Christensen og hustru, Mads Nielsen og hustru, Søren Nielsen og hustru, Søren Jensen med hans fæstemø, Niels Pedersen og hustru, Peder --- --- Opsat 14 dage.

178b:

Det skriftlige vidne, som Jens Bertelsen Krog af Bøgvad, Anders Jensen og Poul Mogensen af Egtved her idag selv har oplæst efter pr. Peder Storms begæring ctr. Bølling lodsejere og Fuglsang mænd, nævnt fol. 176. - De skulle tælle Fuglsang mænds korn på marken. Mængden er angivet for hver mand. Ialt på alle tre holme 22 traver havre, intet rug undtagen en ager på den yderste holm, som var alt i hus. - Hr. Peder Storm havde sagt til Bølling mænd og deres husmænd, at eftersom de havde sået i den jord, der var blevet dem frakendt ved hjemtinget, og dommen var blevet konfirmeret ved landstinget, at sæden da efter loven hørte ham til, men dog indtil højesterettens dom var gangen og de endeligt fik at vide, hvor meget jord præsten tilkom, ville han lade de 22 traver havre og 35 bygkærve taxere, at om sagen gik dem imod ved højesteret, de da af den jord, som præsten kunne tilfalde, enhver sin del kunne svare. Hvorefter Anders Jensen og jeg taxerede både havret og bygget, enhver trave havre over hovedet for 2 mk., de 25 bygkærve for 5 mk. og de 10 kærve på byggestedet for 24 sk. Derpå tilbød Peder Storm Bølling mænd, at han og de til hobe indtil sagens udgang ville lade kornet indsætte hos en ærlig mand, eller om de ville tage det til sig og stille kaution derfor, eller om de ville tage imod kaution af hr. Peder, så ville han tage det til sig. Men som de ikke ville tage imod nogen

af de vilkår, lod han gøre forbud derpå. Da det var sket, og jeg var hjemkommet med hr. Peder, kom Mikkel Andersen med flere af Bølling og erbød sig, at enhver af dem ville cavere for hver sin husmand. Hr. Peder svarede, at han ville tage 2 af dem alle --- men da de Bøllinger ikke kunne enes om, hvilke de 2 af dem skulle være, drog de bort uden kaution. -
Signeret af Jens Bertelsen Krog.

179b:

Fredag den 24. september 1706:

Hans Mikkelsen af Oxvig på vegne af regimentskriver Anders Rask har stævnet Niels Andersen i Vrå, Anders Nielsen ibidem og Espen Nielsen i Gelballe. Sidstnævnte er ikke mødt og forelægges at møde den 1/10. De andre aflægger samme ed, som Peder Nielsen og Jørgen Nielsen af Gelballe samt deres moder Lene Jørgensdatter aflagde den 10/9 på fol. 174.

Samme har stævnet Niels Andersen i Vrå ang. de trusler og undsigelsesord -- ang. Hans Pedersen i Vrå sidst på fol. 174. Niels Andersen nægter at have sagt ordene således, som de nu er blevet vidnet, men bad Gud betale Hans Pedersen for den uret, han gjorde dem.

180a:

Samme ctr. Niels Pedersen i Højen for vold mod Rasmus Pedersen ibidem (se 3/9 fol. 170). Opsat 3 uger til 15/10.

Regimentskriver Andreas Rask ctr. Christen Geising i Hjarup. Opsat 8 dage

Bendix Funck på vegne af skovfoged Jens Bertelsen Krog har stævnet Jens Bundesen af Ødsted og hans karl Peder Pedersen til at påhøre gjort arrest i forbindelse med ulovlig skovhugst.

Vidner: En bøg var slindet til en mølle- ---

Skovfoged Peder Jensen af Vork krat: Han kom til Ødsted skov og fandt Jens Bundes karl ved den omhugne bøg og møllersvenden Jens Jensen af Vingsted mølle, som derpå stod og skjørtede. Karlen havde tilstået at have hugget bøgen på sin husbonds befaling. Opsat 14 dage.

b:

Anders Asbo har stævnet Bertel Andersen --- skade på hans kvæg --- skældsord. To mænd har synet gærden mellem gårdene. Det er så slet, at det ej kan holde noget kræ fra toften. Der blev forevist to vogne med byg på. Nogen af det var spist. Anders Risbøls part af gærden var 60 skridt, det var ved magt. Bertel Andersens part var 40 skridt, meget slet.

Jens Jepsen af Asbo, tjenende Anders Asbo: Den nat var en af Bertel Andersens stude inde i toften og gjorde skade på det korn, som stod læsset på vognene ---

Nogle vidner fortæller om, hvad Bertel Andersens hustru Karen Hansdatter har sagt.

Niels Madsen: Så Bertel Andersens hustru gik på gaden, hørte ikke, hvad hun sagde, andet end at ingen ærlig mand eller kvinde således tilforn havde slået og trakteret hende.

Karen Mortensdatter af Asbo: Bertel Andersens hustru kom ind i hendes hus og spurgte hende, om hun ikke hørte, hvad på gaden passerede, at Anders Asbo kom til hende og beskyldte hende, at hun havde ladet deres kvæg gå i hans --- og skød hende om i moradset. Så gik hun. Da hun kom igen og sagde, hun ville til ridefogeden, og satte hun sig på en stol i deres stue, og lidt efter faldt hun tillige med stolen omkuld. Hvad hun fejlede, vidste vidnerne ikke. Så befalede hun sin karl, at han skulle spænde for hendes vogn og hente hende hjem.

Vidnerne erklærede på spørgsmål af Anders Asbo, at siden de kom til ham i tjeneste, havde de ej hørt nogen stridighed. - Opsat 14 dage.

Bertel Andersen tilbød at erstatte skaden på kornet efter uvildige mænds vurdering.

a:

For retten fremstod Anders Hansen Ravn af Lejrskov på egne og hustru Else Nielsdatters vegne og bekendte, at de ikke ved noget at påsige enten Karen Jepsdatter, hendes søskende eller forældre vedr. det sølvbæger og lærred, der er forsvundet for Knud Nielsen og hans hustru i Asbøl. Tvisten mellem dem og Jep Nielsens familie er hermed i mindelighed afgjort uden nogen af parternes videre påtale. De, som først bryder forliget, skal bøde.

Anders Hansen Ravn tog sin svoger Jep Nielsen i hånd.

b:

Skovrider Berent Runges sag ctr. Alminde mænd (fol. 175-176).

Lodgrænser er blevet synet. Jens Ravn af Horstrup og Jørgen Thomsen ibidem: De har efter skovriderens begæring været hos Niels Jørgensen, hyrde i Ågård, og Christen Tøggersen i Dons, som begge tilforn hver for sig har været hyrder og vogtet Alminde bys hjord, for at forhøre deres ord, om Berent Runge havde betalt dem for at vogte hans køer, mens de var hyrde i Alminde. De svarede, at han havde betalt dem vel, og de takkede ham derfor godt. De sagde, at Berent Runge ikke havde haft får til græsning.

Hvad han havde af får, havde været hos Peder Hansen Bull på Landerupgård og Peder Nielsen Skovfoged i Viuf skovhus.

Beskikkelsesmændene har også været hos Peder Bull på Landerupgård og Peder Nielsen Skovfoged, der bekræftede, at fårene havde været hos dem på græs 3 somre og var der endnu, og det var hvert år kommet så tidligt, som de kunne nære sig på græs. --- hyrdelønnens betaling --- Vangvogteren havde sagt, at skovrideren ikke havde heste i Alminde enge. Det var ikke sket, før end engene var slået og høet borte. Ellers havde skovrideren befalet ham, at når hans hest var løs, da skulle han tage den i hænder og binde den, at den ej skulle gøre bymændene nogen skade i deres korn, og når hesten var løs, havde han angivet det på grandestævne. Ejheller havde hesten gjort nogen synderlig skade. Beskikkelsesmændene har også været hos Poul Olesen i Viuf for at høre ham, hvad han vidste om hvad det grid kaldes, som Alminde mænd omtvister med skovrideren. Han svarede, at det som ligger østen for Linddals Krog og norden for Kokholms agre, det kaldes en humpel. Samme humpel havde Poul Olesen haft i leje af Steffen Hansen i Alminde og lod det halve oppløje af lyng. Han forklarede, hvor meget deraf var Anders Jensens part. Beskikkelsesmændene har også hørt Jens Jørgensens ord i Alminde om denne sags beskaffenhed: Skovrideren havde haft en del af hans jord lige ved hans naboers. Det havde han haft med hans vilje og minde. Han takkede skovrideren godt og havde intet at sige imod ham i så måder.

a:

Bendix Funck på vegne af sr. Mikkel Danielsen, borger i Kolding har stævnet nogle folk til at vidne om en gård i Norbæk, som Mikkel Danielsen har købt, og som formenes at blive brugt af ryterbonden Anders Nielsen ibidem. Synsmænd skal syne den gård i Norbæk, som Jens Hansen forhen har beboet.

184b:

Fredag den 1. oktober 1706:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet Jens Pedersen og Jens Sørensen, begge af Rugsted, som ulydigt er udeblevet fra en ægt. De var tilsagt at befordre ridtmester Sohn til sessionen i Kolding, og sognefoged Bertel Nielsen i Rugsted bekræfter, at ordren var blevet forkyndt for dem i rette tid. - Søren Hansen af Vilstrup vidner, at formedelst vognens udeblivelse blev han af ridtmesteren lejet med heste og vogn til at køre ham til sessionen. Det blev 1 rdl. i lejepenge. - Hans Mikkelsen sætter i rette, at de bør betale dobbel vognleje efter vognmandstaksten fra Nørre Vilstrup til Kolding, som er 3 mil. - Dom er indført fol. 186.

185b:

Bendix Funck på vegne af Mikkel Danielsen af Kolding har stævnet nogle folk til at vidne om den nordligste gårds byggested og beskaffenhed i Norbæk, som Jens Jensen forhen beboede og Mikkel Danielsen har købt. Synsrapport fremlægges, indføres fol. 188. Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen gør indvendinger mod synet. Men Bendix Funck mener, at det er lovligt. Det viser, hvad der tilhører kongen, og hvem det øvrige, som kongen har solgt, tilkommer.

Søren Nielsen Munch af Spjarup: Husker fra sin ungdom, at en mand ved navn Jens Jensen forhen har boet i den nordligste gårdspart --- bebos af Anders Nielsen --- og siden den tid var forn. bygning øde, indtil det igen blev antaget og bebygget af Anders Niensens fader Niels Andersen.

Jens Christensen af Spjarup: Kan mindes, at en mand ved navn Jens Jensen for 22 år siden boede på det sted i Norbæk, som Anders Nielsen nu bebor, og havde som herskab og husbond sr. Peder Bertelsen, forpagter på

Bramminggård.

Alle vidner: Mens Jens Jensen beboede stedet i Norbæk, da brugte han af Norbæk grund så vidt han kunne, som var kun lidet.

a:

Christen Geising af Lindkund (stævning den 17/9 på fol. 178) begærer vidner til forhør ctr. Appolonne Lasdatter.

Morten Hansen af Vorbasse Nebel: Ved ikke om Appolonnes forhold andet, end jo korporaler og tamborer har logeret i huse hos hende, men vidste ikke af, at hun var berygtet.

Peder Andersens hustru Lene Nielsdatter: Vidste intet om hendes berygtelse.

Mads Jensen, Jens Jepsen, Niels Sørensen's hustru Maren Hansdatter, Jens Christensen, Søren Nielsen og Niels Poulsen: ligeledes.

Christen Geising tilbød sin ed på, at han ikke var Appolonne Lasdatters barnefader. Eden blev tilladt, fordi intet lovgyldigt bevis er fremkommet, som kunne hindre den.

186b:

Dom i sagen, som regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har ført ctr. Jens Pedersen og Jens Sørensen i Rugsted (fol. 184-185). Efter sognefogedens vidne er de lovligt blevet tilsagt efter regimentskriverens seddel at køre med ridtmester Sohn til ryttersessionen i Kolding, hvilket Jens Pedersen tilstår. Ridtmester Sohn har formedelst deres udeblivelse måttet leje Søren Hansens heste og vogn fra Nr. Vilstrup og til Kolding. Da som Generalkommissariatets skrivelse formelder, at hver cherf med en vogn til og fra sessionerne skal befordres, s er Jens Pedersen Og Jens Sørensen pligtige at betale for deres ulydighed dobbelt vognleje fra Nr. Vilstrup til Kolding, som holdes for 3 mil.

Landdragon Espen Nielsen af Gelballe fremkom for retten og aflagde den samme ed som hans brødre og moder vedr. ildspåsættelsen hos Hans Pedersen.

a:

Regimentskriver Andreas Rasks sag ctr. Christen Geising i Hjarup (se 24/9 fol. 180). - Dom: Det bevises, at Christen Geising ikke har beboet og vedligeholdt sin ryttergård tilbørligt, men har ladet den forfalde på bygningen og en del af grunden til i brug hen forundt, gården til svækkelse og skade. Christen Geising har ikke efter sit gjorte løfte stillet kaution. Han bør lide efter lovens 3-12-3 pag. 457, så at kongen derved kan være skadesløs i alle måder.

Regimentskriver Jens Ducke ctr. Jens Madsen i Højen (se 3/9 fol. 170 og 17/9 fol. 175). - Dom: Jens Madsen har ladet sin ryttergård svække og forfalde. Han er af sessionen blevet tilkendt straf på kroppen i nærmeste fæstning, men har holdt sig til side og har ikke villet lade sig finde til straffen. Han bør have sit fæste forbrudt, hvor han findes og pågribes, og henføres til den straf, der er resolveret af sessionen.

b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet Lauge Laugesen i Vork for den jord, han tilholder sig og har afført grøden af imod forbud, skønt det af arilds tid har ligget til Anders Madsens grund. - Stævning til Mikkil Nielsen i Vork for hug og slag på Anders Madsen. Synsmænd opkræves til at syne jorden.

Jens Bertelsen Krog lod afhjemle oldensyn for Jerlev herred.

Samme lod afhjemle oldensyn for Anst herred.

188a:

Den synsforretning, der er ført af Bendix Funck på vegne af Mikkil Danielsen om Norbæks beskaffenhed (se fol. 185).

188b:

Fredag den 8. oktober 1706:

Bendix Funck på vegne af skovfoged Jens Bertelsen Krog (se 24/9 på fol. 180). Jens Bunde vil skaffe hjemmel. Opsat 8 dage.

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af samtlige amtmand Jørgen Skeel Dues arvinger --- for Bertel Andersen (?) --- Anders Hansen i Asbo --- Bemeldte hans søn Terkel Andersen mødte og svarede, han vidste ikke andet at sige, end at han begærede genpart af, hvad der er passeret i denne sag.

189a:

Hans Holst videre på vegne af Bertel Andersen i Asbo: Stævning til Anders Hansen i Asbo (stævningsmemorial indført fol. 190). Stævning til en del vidner, heriblandt præsten Elias Biener i Verst. - Fremlagde præstens attest (indført fol. 190). - Opsat 14 dage.

b:

Stævningsmemorial i sagen ctr. Anders Hansen i Asbo for vold mod Bertel Andersens hustru og trussel om ulykke på både hende og hendes mand. Hustruen er sengeliggende og meget sygelig.

190a:

Memorial nr. 2 (fol. 189) til Elias Biener m.fl. Elias Biener skal vidne om, hvad ord og beskyldning Bertel Andersens hustru for ham den 19/9 gav, da han på embeds vegne berettede hende på sengen i hendes svagheit. - Niels Thybo og Jens Christensen, begge af Bække, skal forklare, hvad ord de samme tid og sted af Bertel Andersens hustru hørte, og af Anders Hansen Risbøl. Christen Jellesen og hustru Karen Mortensdatter af Asbo skal fortælle om de ord, de hørte den 16/9 i deres hus og udenfor, da Bertel Andersens hustru måtte ages hjem.

Hr. Elias Bieners attest (fol. 189) ang. Bertel Andersens hustrus bekendelse på sin sygeseng den 19/9, da jeg blev hentet til hende for at betjene hende i hendes saligheds sag, hvad årsag der var dertil, da var hendes bekendelse således: At torsdagen den 16/9 gik hun op til Christen Jellesens at male 1½

skp. byg, og gik omkring ved Anders Risbøls gård, som hendes vej faldt forbi. Kom Anders Risbøl gående sønderfra imod hende og spurgte hende ad, hvor hun lod hendes stud æde hans byg, som stod på vognen om natten i hans toft, hvorpå hun sagde sig at have svaret, hun vidste ikke, at deres stud havde gjort --- --- han svarede: Jeg giver dig og din mand --- skød han hende om ved en møgdyngge --- slog hende under hendes venstre øre --- Og viste hun mig sin venstre kind, som var blå og brun --- skal få en ulykke af min højre hånd --- satte sig ned på en stol --- måtte så lade hente sin vogn til at køre hende hjem, at hun kunne komme hjem i sin egen seng. At hende således af Anders Risbøl i alle måder var vederfaret, derpå ville hun annamme Jesu hellige legeme og blod. - Forskrevne at have været Bertel Andersens hustrus bekendelse, da hun på forbenævnte tid på sin sygeseng i sin saligheds sag af mig uværdige Herrens tjener skulle betjenes, bekræftes ved egen hånd. Verst præstegård den 30. september 1706. Elias Biener.

b:

Søren Thomsens og Jens Thomsen Møllers af Knudsbøl deres i denne sag aflagte skriftlige og mundtlige vidne om en forklaring fra Mads Christensen i Asbo: Bertel Andersens hustru kom gående med 1½ skp. byg i en sæk på ryggen og gik dermed om ad gaden at ville til Christen Jellesen. Da mødte hende Anders Hansen og spurgte hende, hvorfor hun lod sin stud æde hans byg på vognen i hans toft. Hun svarede, hun vidste det ikke. Han sagde, hun vidste det vel. Hun svarede nej, og hvad heller deres stud havde gjort, ville de betale. Anders Hansen svarede, Jeg giver dig og din mand djævelen med eders betaling, og skød hende så om på gaden ved en møgdyngge uden hans gård. Og da hun rejste sig igen, slog han hende under hendes øre med hans højre hånd. Så spurgte hun, hvorfor han slog hende. Da svarede han, Du skal få en ulykke, både du og din kællingmand. Da sagde hun, Lover I os nu ulykke. Dertil svarede han, Den skal I få af min højre hånd. Så gik hun om til Christen Jellesen. Og som hun var kommet ind ad døren, gik hun straks ud igen. Og Mads Christensen vidste ikke da, hvor hun var, fordi han stod ved kværnen og malede. Siden kom hun ind igen, og Mads Christensen vidste ikke, hvorledes med hende var, før end Christen Jellesen kom ud og sagde til ham, Hvi kommer du ikke ind. Din madmoder hun ligger død på -- - da lå hun og var dånet --- han skulle hente hende en vogn og age hende --- og hjalp Christen Jellesens hustru --- kørte hende hjem.

a:

Fredag den 15. oktober 1706:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog ctr. Jens Bonde i Ødsted og hans forrige tjener Peder Pedersen for skovhugst (se 24/9 fol. 180 og 8/10 fol. 188). - Jørgen Nielsen af Ødsted fremstod: Han har for rum tid siden givet Jens Bunde lov til at hugge et stykke bøgetræ på hans selvejerskovpart. Men den bøg, som hans karl og møllersvenden er befundet med, ville han ikke være hjemmel for. Opsat 14 dage.

191b:

Synsrapport ang den jord, som Anders Madsen og Lauge Laugesen i Vork omtvistes. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Niels Pedersen i Højen (24/9 på fol. 180). - Dom: Niels Pedersen er søgt for vold imod Rasmus Pedersen ibidem. Han har nægtet det, og der er ikke ført noget bevis imod ham. Han frikendes.

Christen Geisings stævнемål til Appolonne Lasdatter i Vorbasse Nebel til frikendelsesdom. Opsat 8 dage.

192a:

Fredag den 22. oktober 1706:

Læst forordning om kornskatten for 1707.

Bendix Funck på vegne af Mikkel Danielsen af Kolding ang. gården i Norbæk, som Jens Jensen forhen beboede. Stævning til Anders Nielsen i Norbæk. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af skovrider Jakob Røvert (fol. 175) ctr. Jens Knudsen i Uhre for en bøg, han har ladet hugge i Jordrup skov. Stævning til

Søren Jepsen i Jordrup og til hr. Peder Friede i Lejrskov, om han noget at svare på vegne af sin annexbonde Søren Jepsen.

Hans Pedersen og Søren Paaskesen af Jordrup vidner: De var på begæring af skovfoged Laurids Iversen i Jordrup skov, hvor de efter Hans Bødkers påvisning synede en bøg, som befandtes efter sidste rebning at være på rytterbonde Søren Hansens skovskifte.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad og Laurids Iversen af Egholt: Søren Jepsen sagde, da han forleden gik og høstede havre i sin toft, frivilligt til dem, at for den bøg fik Søren Jepsen af Jens Knudsen både den buløkse, som han ham frapantede, samt 2 rdl. Og præsten skulle have 4 rdl.

Søren Jepsen har været til forlig med Jens Knudsen . - Jens Knudsen tilstod at have været til forlig i Lejrskov præstegård. Han havde på præstens bord betalt 2 rdl. til Søren Jepsen, som præsten tog til sig og ville afkorte i Søren Jepsens landgilde. Og Søren Jepsen beholdt øksen. Der blev også talt om, at præsten skulle have 4 rdl., om træet var hugget på annexgårdens skovskifte. - Opsat 14 dage.

a:

Christen Geising af Lindknud får dom ctr. Appolonne Lasdatter af Vorbasse Nebel (15/10 fol. 191). - Hun har beskyldt Christen Geising for at være hendes barnefader til det barn, hun sidst har født uden for ægteskab, men har ikke bevist det, og Christen Geising har aflagt ed på sin uskyld. Han frikendes.

a:

Niels Andersen af Jordrup fremstod og tilkendegav, at som nogen snak var udspreddt af hans hustru blandt folk angående en af deres hunde, som var bortblevet, og Laurids Pedersen af Tudevad var mistænkt, så erklærer han Laurids Pedersen for uskyldig og gør afbigt. Han vil betale ham 14 mark.

Anders Jessen Vaaben af Hjarup lovbød 3. gang sin selvejergård, som er en halv gård. Hans søn Jes Andersen Vaaben af Hjarup begærede at købe. --- Aftale af 12/2 1696 -- af hans kære svoger Peder Nissen --- underskrevet og Niels Jessen Vaaben i Hjarup samt --- uridsen i Aistrup til vitterlighed underskrevet --- kære datter Maren Andersdatter som er --- Peder Nissens --

- hustru til medgift og hjemfærd 80 slettedaler --- da skulle Peder Nissen for sig og sin hustru give Anders Jessen Vaaben og hans arvinger rigtig skøde og afkald. Anders Jessen Vaaben beviste at have betalt de 80 slettedaler.

b:

Skødet fra Anders Jessen Vaaben og hustru Gunder Hansdatter til sønnen Jes Andersen.

195a:

Fredag den 29. oktober 1706:

Læst plakat om højesteret.

Sagen mellem Anders Madsen og Lauge Laugesen (fol. 191) opsat 8 dage.

b:

Bertel Andersen af Asbo: Nogen tvistighed mellem ham og Anders Hansen ibidem er blevet mindeligt forligt i Bække. Det skulle forlængst have været tilstået af begge parter for retten. Bertel Andersen har været i retten både 22/10 og idag. Men Anders Hansen har ikke villet indfinde sig. Formoder, om Anders Hansen ikke indfinder sig, må Bertel Andersens søgsmål stå ved magt.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen lader afhjemle syn på det nye gevaldigerhus i Viuf og dets bekostning.

196a:

Samme har stævnet sr. Mikkil Danielsen, borger og handelsmand i Kolding, til udmeldelse af 8 mænd, der skal syne den partødegård i Norbæk, som han har købt af kongen, hvad den tilkommer af ager og eng, og efterse hvad rytterbonden Anders Nielsen har i brug. Stævning til de forrige synsmænd.

Samme har stævnet Jens Snedker i Amnitsbøl for lejermål med velbårne fru oberstinde Ingenhavens tjenestepige Appolonne. Opsat 8 dage.

Samme har stævnet --- Christen Lassen, Hans Brock og --- forskrivning --- den stud, deres børn for ham ihjelstak. Sætter i rette, at de to indstævnedede mænd skal betale deres lovede anpart penge for Mads Jydes eller Søren Madsens bortdøde stud. De er ikke mødt. Opsat 14 dage. - NB: Om denne sag meldes forhen, nemlig d. 26. februar sidste år på fol. 97.

b:

Fredag den 5. november 1706:

Bendix Funck på vegne af Lauge Laugesen af Vork (29/10 fol. 195). - Vidner på Anders Madsens side er ikke mødt. Bendix Funck mener, at jorden så bør tilhøre Lauge Laugesen. Opsat 14 dage.

197a:

Skovfoged Jens Bertelsen af Bøgvad har ladet 2 mænd vurdere Niels Knudsens heste og vogn af Mejsling, som var optaget i Ødsted skov med et læs kløvet hessel --- træ, for 4 slettedaler 2 mk.

Jens Bertelsen Krog ctr. Jens Bonde i Ødsted og hans forrige karl Peder Pedersen for ulovlig skovhugst (24/9 fol. 180). Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af Hans Conradsen i Ødsted har stævnet Jørgen Nielsen. Anders Madsen og Hans Thomsen i Ødsted vidner, at for ca. to år siden var de til stede i Vingsted mølle og hørte, at Jørgen Nielsen lejede og forundte Hans Conradsen en toft på Ødsted mark for 4 slettedaler.

Jørgen Nielsen kan ikke fragå at have lejet haven til Hans Conradsen. Men nu vil han selv bruge den og har tilsået den med rug, siden lejetiden er forbi. Og han tager forbehold for tienden, som Hans Conradsen ikke har betalt. - Bendix Funck formoder, at haven bliver tilkendt Hans Conradsen for den årlige leje.

Joen Sørensen vidner (uden stævнемål), at aftalen var, at Hans Conradsen kunne beholde haven så længe, han ville. Jørgen Nielsen afviser

dette ubekendte vidne.

197b:

Bendix Funck på vegne af Mikkel Danielsen af Kolding (se 22/10 fol. 192). Fremlægger dokumenter, bl.a. kgl. skøde til Knud Jørgensen på Jens Jensens gård i Norbæk. Regimentskriverens fuldmægtige begærer sagen opsat i 4 uger.

198b:

--- på vegne af Ole Jensen af Borlev --- ærerørige ord, at han skulle have borttaget bistader. Den indstævnedede Zafreert (?) Jensen gør afbigt. Han vil betale sagsomkostningerne om 14 dage. Ellers står sagen åben.

Mons. Funck begærede skovrider Jakob Roverss sag ctr. hr. Peder Friede og hans annexbonde opsat 14 dage. Se 10/9 fol. 175 og 22/10 fol. 192.

Anders Madsen af Vork ctr. Lauge Laugesen ibidem ang. det jord, som Laurids Lauridsen har tilegnet sig. Opsat.

a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige ctr. Jens Snedker i Amnitsbøl for lejermål, se 29/10 fol. 196.

Forligelsesvidne mellem Anders Hansen og Bertel Andersen i Asbo. Nogen tvist har været imellem dem, både om, hvad forseelse Bertel Andersen i Anders Hansens hus skulle have begået den 8. oktober 1699, og hvad Anders Hansen sig imod Bertel Andersens hustru Karen Hansdatter Ulfs skulle have forset den 16. september sidst. Formedelst godtfolks og gode venners underhandling er de blevet forenet, alle tvister er forglemt, dæmpet, død og magtesløs. De vil være fredelige og trofaste naboer. - De tog hinanden i hånden og lovede at holde forliget.

b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen lader afhjemle synsrapport om gården i Norbæk i sagen med Mikkel Danielsen (stævning fol. 196).

a:

Fredag den 12. november 1706:

Isak Franck af Drenderup har stævnet Peder Christensen i Øster Gesten. Men regimentskriveren skulle have været stævnet også.

b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog ctr. Jens Jensen Bonde i Ødsted for ulovlig skovhugst og hans forrige karl Peder Pedersen (se 8/10 fol. 188). Opsat 8 dage.

Fredag den 19. november 1706:

Regimentskriverens fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. Jens Snedker (29/10 fol. 196) opsat 8 dage.

Samme på vegne af Anders Madsen af Vork ctr. Lauge Laugesen ibidem
Der føres vidner.

Niels Lauridsen: Anders Madsen har hidtil brugt jorden. Jorden har ikke været pløjet hverken før eller efter landmålingen.

Oluf Jørgensen: Kom straks efter det sidste fjendtlige indfald til at bebo den gård, som Anders Madsen nu bebor. Han brugte den omtvistede jord, og det gjorde også hans efterkommer Søren Svendsen.

Bendix Funck har på vegne af Lauge Laugesen stævnet en del vidner om samme jord. Men Anders Madsen er ikke stævnet til at påhøre dem. Så der skal stævnes igen.

201b:

Bendix Funck på vegne af skovrider Jakob Røvert ctr. Jens Ibsen i Geising

for resterende afgift af hans gårdspart (htk. 3-7-3-2). Opsat 14 dage.

Christen Kjeldsen af Kragelund har på vegne af regimentskriver Andreas Rask som forsvar for rytterbønderne Eske Iversen og Staffen Iversen i Bække stævnet landsoldat Laurids Christensen Huus i Nyby og hans moder Kirsten Huus for klammeri og overløst imod dem i Nyby smedehus den 19. oktober. - Vidner er stævnet.

Niels Henriksen Smed: Da brødrene Eske og Staffen Iversen den 19/10 var hos ham for at lade gøre smedearbejde og stod dermed i fuld arbejde, kom Laurids Christensen Huus ind til dem. Efter nogen snak sagde Eske Iversen til ham, "Du ser ud til allehånde". Laurids Huus svarede, "Alt ser jeg ud til at slås med dig". Og i det samme greb han i Eskes hår, som han stod og blæste ad ilden med smedebælgen, og med magt slog ham ned ind under bælgene. De lå og tumlede med hverandre omkring på jorden og spildte en spand med vand. Så sagde Laurids Huus til Eske Iversen, "Lad mig komme op". Eske Iversen svarede, "Ja, gerne. Thi jeg har ingen klammeri med dig". Så kom de fra hinanden, og Eske Iversen begav sig til sit forrige arbejde, at smede og slå med hammeren på jernet og ambolten. I det samme løb Laurids Huus til ham og stødte ham om over slibestenen. Eske skød ham fra sig og begærede at måtte nyde fred. Laurids stødte ham om igen over slibestenen. Vidnet bad nu de andre om at sætte Laurids Huus uden for døren. Det gjorde de. Han kom ind igen og sagde, at han ville enten gøre en ulykke eller have den, inden han gik ud derfra. Han rendte Eske Iversen over slibestenen for 3. gang, og med sin træsko sparkede han Staffen Iversen på hans venstre kindben og ansigt, da han stod og slog med hammeren for smeden på et plovskær --- --- og sagde, "Går bort til side fra os" --- og det samme sagde de andre --- --- hjem til sin moder i byen --- og kom siden igen hans moder med ham, da hun havde i hænderne et stort langt træ --- og med vred hu udenfor ved smedjen råbte, truede og sagde --- "--- myrdere, I skal få en ulykke". Og som ingen af dem, der var i smedjen, ville have med dem at bestille, så gik de derfra bort. --- Brødrene havde ikke givet Laurids Huus nogen årsag til noget klammeri.

Staffen Iversen og Eske Iversen fremkom for retten og gav klage over Laurids Huus' overløst. De tilbød deres ed på deres uskyld. Men da der allerede er aflagt ed af vidnet, er deres ed unødvendig og kan ikke tilstedes.

b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog ctr. Niels Knudsen, bødker i Mejsling (se 5/11 fol. 197). Niels Knudsen fremlægger hjemmel fra oberst D.

Ingenhaven: --- henved 300 stykker tilovers --- ham for hans arbejde at lade tilkomme, såsom han sig beklagede samme ej for penge her i egnen at kunne få --- samme heigselgjorde af mig bekommet haver.

Skovfogeden svarer: 1) Oberstens attest er ikke besvoren. 2) Han siger ikke udtrykkeligt, at de gjordestænger, som bødkeren er optaget med, er hugget på oberstens selvejerskovskifte, så det er tvivlagtigt, om det er disse eller nogle andre. 3) Obersten melder ikke, at det er dette læs stænger, og det fremgår ikke, at obersten har set læsset. 4) Det er vel bekendt, at Amnitsbøl skov ikke er så rig på hæsselskoven, at slige træer kunne være hugget der, helst som 5) at ved det første generalskovsyn er bemærket, at oberstens skovskifter overalt mest er beliggende ved udsiden og mere end andre er udhugne.

a:

Samme får dom over Jens Bonde i Ødsted og hans forrige karl Peder Pedersen (se 24/9 fol. 180 og 12/11). - Karlen Peder Pedersen har fældet en bøg på kongens skovpart i Ødsted skov, og han har tilstået for skovbetjentene --- Jens Bonde ville skaffe hjemmel, men har efter 6 uger ikke gjort det. Jens Jensen Bonde bør bøde og betale til kongen 8 rdl. Karlen, som ikke har villet møde for retten og vidne, skal for sin foragt for retten betale 2 rdl.

b:

Søren Thomsen af Refsgård lovbød (med stævning til Peder Nielsen i Refsgård og hans hustru) sin fjerdeparts gård 3. gang med rugsæd og indavlet korn. - Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle og hustru Anne Bertelsdatter Krog begærede at købe.

a:

Skødet.

b:

Afståelses- og aftægtskontrakt mellem Peder Gabrielsen i Tågelund og landdragon Jens Nissen af Jerlev. Peder Gabrielsen har opladt og afstået sin påboende fæstegård til Jens Nissen på det vilkår, at han ægter deres datter Margrethe Pedersdatter. Blandt aftalepunkterne er, at 3 stude tilhører datteren Vibeke (?) Pedersdatter, og dem skal Jens Nissen passe i 2 år. Noget indbo skal tilfalde de andre børn efter Peder Gabrielsens og hustru Kirsten Lambretsdatters død.

205a:

Fredag den 26. november 1706:

Mons. Hans Mikkelsen ctr. Jens Snedker i Amnitsbøl for lejermål med Appolonne Knudsdatter. Jens Snedker forelægges at møde den 10/12.

b:

Poul Iversen af Bække fremlyste 3. gang en hoppe, han optog den 9/11 fra en ukendt mandsperson, der forlod den og løb fra den, foregivende han ville skaffe lovlig hjemmel, hvilket han endnu ej er fremkommet med. Hoppen blev fremvist uden for tinget og vurderet til 5 slettedaler 3 mk.

Svend Nielsen og Jens Iversen, begge af Hesselballe, kautionerede for Sivert Jensen af Borlev at ville betale til Ole Jensen i Borlev de 3 rigsdaler efter jul, som Sivert Jensen den 5/11 har lovet at betale (fol. 198).

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet samtlige Vork bymænd. De skal fremvise deres videbrev. --- pantning hos Thomas Jepsen, Mads ---. For retten fremkom Lauge Laugesen af Vork og vidnede: Sidste søndag 8 dage --- at de skulle mødes på deres grandestævne eller hver af de udeblevne --- give til straf og vide en skp. byg, og da imod samme vedtægt udeblev de 3 mænd af Riis, og Niels Nielsen kom for sent, og Thomas Jepsen var syg og sengeliggende. Så blev de 3 første ej (?) straffet eller pantet, men de to sidste af Vork blev anskrevet hver for 3 skp. byg. Ligeledes havde de også vedtaget, at for hvert svin som gik til (?) eller

gjorde skade, skulle de anskrives en skp. byg til straf, som og først således skete, og blev skrevet, men blev siden igen af grandstikkerne, eller pindene, udgjort og i stedet derfor sat 2 skilling. Opsat 8 dage.

a:

Samme får dom over Christen Lassen, Hans Brock og Jep Christensen i Tiufkær (se 29/10 fol 196 og 19/11 fol. 200). De er tiltalt på vegne af rytterbonden Søren Madsen af Horsted for restance efter deres revers af 25/10 1705, hvori de forpligter sig til til Mads Jyde i Horsted for hans bortdøde stud, som deres børn fra livet havde ombragt, at betale 10 rdl. De indstævnedes har ikke villet møde i retten. De skal betale de resterende 6 rdl. samt 4 daler i sagsomkostninger.

Søren Buck af Store Anst på vegne af hr. Augustus Richter i Gamst har stævnet --- Christen Hansen Baadsmand i Gamst --- deres datter Anne Christensdatter angående --- at oplukke Niels Lambretsens skrin, som på hr. Augusti loft var i forvaring, og udtaget penge og andet. - Stævning til Niels Olesen og Peder Hansen af Gamst at vidne: At vi idag søndag 23. trinitatis var indkaldt til præstegården at høre, hvad der blev sagt. Da vi hørte, at Anne Baadsmands bekendte, hvorledes Anders Kolbæck var kommet til hende på marken, da de var i heden at sprede møg, og begærede, at hun skulle stræbe og fly hende den pot og den pung, som var i Nielses skrin. Anders Kolbæcks datter Bodil var noget derefter kommet med en nøgle til hendes moder, den gamle Karen Baadsmands, hvilken nøgle Christen Baadsmand, hendes fader, havde båret ind i præstegården og havde flyet sin datter Anne Baadsmands samme nøgle, som var til Niels Lambretsens skrin. Hvorpå hun, Anne Baadsmands, havde tilpraktikeret præstens loftnøgle, da præsten var i kirke og præstekonen lå i sin barselsseng. Var gået op på loftet og havde med samme nøgle, som hun fik af sin fader, opluttet Niels Lambretsens skrin og af samme skrin udtaget en potte, hvori der efter hendes tanke i noget brændevin, så meget som for en halv skilling kunne være, og en pung med penge. Samme pung havde hun leveret sin fader Christen Baadsmand. - Dernæst lod præsten Bodil Lambrets, Anders Kolbæcks steddatter, hente, da hun det edeligen vedstod, at hun selv på en søndag morgen tidligt havde overbringeret en nøgle til Maren Baadsmands, hvilken nøgle hun sagde at have fået af Niels Lambretsen, hvilken for sine

skarnsstykker var kommet fra præstegården. - Derpå var vi tvende mænd indsendt af præsten til Christen Baadsmænd, at han skulle sige, hvad sandhed var, at han vedstod at have annammet sin pung med penge af sin datter og havde båret pungen med penge til Anders Kolbacks hustru Anne Lambrets.

207a:

Fredag den 3. december 1706:

Bendix Funck på vegne af skovrider Jakob Rover ctr. Jens Ibsen i Geising (se 19/11 fol. 201). Denne fremlagde en ekstrakt af den nye landmålingsmatrikel. Mente sig ikke pligtig at svare mere end landmålingsmatriklen, helst som han i sin skovridertid ikke havde fået mere af samme gårdspart. Bendix Funck mente, at han burde svare den afgift, som fordres nu. Opsat 14 dage.

b:

Hr. Jakob Bendtsen af Vejen har stævnet Peder Nielsen Skøde og hustru for forsætlig svig og bedrageri, som de forleden august har forøvet. De havde tilbudt og solgt ham en ko for 8 daler 2 mk. med visse konditioner, at koen skulle kælte senest 14 dage efter Mortensdag. Men den er uden kalv, og den har løbet med tyren fredag den 19/11. Regimentskriveren skulle have været stævnet, så sagen opsættes 14 dage.

208a:

Bendix Funcks sag for Mikkell Danielsen (se 22/11 fol. 197) opsat 8 dage.

Fredag den 10. december 1706:

Bendix Funcks sag for Mikkell Danielsen (se 3/12 fol. 208) opsat 8 dage.

Peder Andersen af Haraldsø på vegne af ridtmester Godske von den Brincken har stævnet Sidsel Pedersdatter i Nørre Vilstrup med hendes mand for slagsmål, som hun med forargelse i menigheden søndag den 28/11 i

Skibet kirke under gudstjenesten skal have forøvet. Varsel til regimentskriver Jens Ducke, om han på vegne af rytterbonden Niels Madsen i Nørre Vilstrup vil have noget at svare. Stævning til Peder Bertelsen i Nørre Vilstrup og hans hustru, som skal være blevet udføret i kirken. Ridtmesteren er Skibet kirkes patron.

Bendix Funck mødte herimod på vegne af Niels Madsen og hustru.

Jes Nielsen vidner: Da han sidste søndag kom ind i Skibet kirke, så han, at Peder Bertelsens hustru blev udskudt af sin stol, og i det samme kom kirkens patron, ridtmester Brinck, dertil, tog Peder Bertelsens gamle hustru ved hånden og ledte hende ind i en anden stol. Men vidnet vidste ikke, hvem der stødte hende ud af den stol, hun først var i.

Søren Sørensen af Rue: Kom ind i kirken under sangen før prædikenen. Så ridtmesteren tage Peder Bertelsens hustru ved hånden etc.

Vidnerne så ingen uskikkelighed eller klammeri.

Peder Andersen vil føre flere vidner. Opsat til tingdag næste år.

209a:

Bendix Funck har på vegne af Mikkell Andersen stævnet landdragon Hans Pedersen ibidem og Mads Pedersen i Borlev angående det honning, som Hans Pedersen har solgt i Kolding. Stævning til Peder Sørensen og Jørgen Svennesen (?) i Nygård huse til at vidne. - Bendix Funck spurgte Hans Pedersen, om han ikke sidste Mikkeltdags tider førte noget honning til Kolding og der solgte det, og af hvem han samme honning havde bekommet. Om honningen ikke var 12 stobe. - Svar: Han havde ført honningen til Kolding og solgt den til Svend Jensen Skaaning. Og han havde fået det af sin broder Mads Pedersen i Borlev.

Mads Pedersen tilstod, at hans broder ej alene havde et gammelt bitræ stående hos ham, som bierne var blevet øde af, og skråget (?) med hvad honning og voks deri kunne være, blev der i forvaring stående. Og broderen fik af ham selv 2 bistokke med hvad deri var. Det optog han og kom det i en balje, som var afsavet, sidste Mikkeltdags tider ved aftenen, og drog samme tid dermed bort. Men hvor mange stob det var, vidste Mads Pedersen ikke. Opsat til 7/1.

209b:

Regimentskriverens fuldmægtige ctr. Jens Snedker. En forelæggelse er forkyndt for oberst Ingenhavens gård i Amnitsbøl, hvor Jens Snedker har sit visse tilhold. Stævningsmændene havde talt med avlskarl Jens Tuesen, som lovede at tilkendegive det for Jens Snedker. Han er ikke mødt. Opsat til 17/12.

Fredag den 17. december 1706:

Bendix Funck på vegne af Mikkel Danielsen (se 10/12 fol. 208). På regimentskriver Jens Duckes vegne mødte Mikkel Hansen af Jerlev, som fremlagde nogle dokumenter, bl.a. et fæstebrev af 27/8 1696. - Herredsfoged Bertel Pedersen fremviste to ordrer fra det kgl. generalkommissariats herrer med begæring om opsættelse af sagen i nogen tid. Opsat til 7/1.

a:

Bendix Funck på vegne af skovrider Jakob Rover (se 3/12 fol. 207) ctr. Jens Ibsen. Opsat til 7/1.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Vork mænd. Opsat til 7/1.

210b:

Oberforster Hans Backmands fuldmægtige Isak Franck fremstillede en vogn med en hoppe på 6 år og en gammel udlevet hest forspændt. På vognen fandtes 2 stk. fersk og nyhuggen risbøge, optaget i Gelballe skov på kronens skovpart, hvor en karl, som efter beretning tjente Niels Hansen i Vranderup holdt dermed og havde hugget en fuldkommen god og fersk risbøg. Da Isak Franck kom ridende dertil, flygtede karlen med en økse. Køretøjet blev vurderet til 9 slettedaler. Isak Franck tog vognen til sig i forvaring til videre deling mellem vedkommende.

a:

Mikkel Hansen af Jerlev på vegne af regimentxkriver Jens Ducke ctr. landsoldat Jens Snedker for lejermål med Appolonne Knudsdatter (se 26/11

fol. 205). Han er ikke mødt. - Dom: Med oberst Ingenhavens attest bevises, at landsoldat Jens Snedker efter gjorte bekendelse har begået lejermål med en kvinde ved navn Appolonne Knudsdatter. Han skal betale sine fulde lejermålsbøder.

Alt foreskrevne i denne bog fra første tingdags begyndelse, som var d. 8. januar dette år 1706 og til idag d. 17. december samme år, her i retten på Anst, Jerlev og Slaugs herreders ting at være beskrevet passeret og ej videre, testerer jeg underskr. Og som det idag er den sidste dag, her bliver i forn. år 1706 holdt ting og ret, så bede vi alle i Jesu navn, at Gud ville mindeligen give os et godt fredeligt og glædeligt og lyksaligt nyt år, hvormed vi slutte og sige i Jesu navn Amen. Bartram Pedersen..

1707

b:

Fredag den 7. januar 1707:

Bendix Funck på vegne af Mikkell Danielsen (se 17/12 fol 209-210) ang. den omtvistede gård i Nørbæk. Begærede dom. Herimod fremkom velbårne kancelliråd Nicolaus Nissens tjener af Rugballegård, Søren Nissen, som fremlagde en kgl. befaling: Det er blevet os andraget, hvorledes Mikkell Danielsen i stedet for en ham transporteret øde gård i Nørbæk (som vi d. 2. oktober 1705 til Knud Jørgensen i Kolding har bortskødet) skal søge at vinde en besat gård fra vores ryttergods, brugende til fundament, at på den øde plads, som har været i jordebogen, af Jens Jensen --- da al byen var øde, have bygget huse, så er vor allernådigste vilje og befaling, at I (kancelliråden og Oluf Krabbe til Bjerre) eder med forderligste til åsteden begiver --- besigtelse --- så og med pæle --- at kende og dømme --- og sådan eders forretning de interesserede på ansøgning under eders hænder og signeter beskrevet at give. - Påskrift: Kommission angående en sag, hvor Mikkell Danielsen i Kolding skal søge i steden for en ham transporteret øde gård i Nørbæk at vinde en besat gård på kongens ryttergods. - Brevet blev

læst og påskrevet. Efter dessen allernådigste formelding samme sag her fra retten uden videre påkendelse til velbemeldte herrers kommissærers foretagelse og påkendelse er henfundet.

b:

Peder Andersen af Haraldsø på vegne af ridtmester Godske von den Brincken til Haraldskær (10/12 på fol. 208) -- overlast i Skibet kirke. Stævning til Joen Bertelsens hustru i Nørre Vilstrup, Anne Sørensdatte, Maren Nielsdatte. De skal vidne om, hvad der skete mellem Sidsel Pedersdatte og Peder Bertelsens hustru.

Inger Rasmusdatte, Joen Bertelsens hustru: En søndag for kort tid siden blev Peder Bertelsens hustru udskudt af sin stol på kirkegulvet, efter at Niels Madsens hustru hende tilforn af hendes sæde for ved gangen ind i stolen --- indtrykket. Og det samme skete den 1. søndag i advent, hvor da Peder Bertelsens hustru begærede, de tilstedeværende i patronens hosværelse ville sligt tage i hukommelse: Ydermere sagde vidnet, at ridtmesteren tog Peder Bertelsens hustru ved hånden og fulgte hende ind i en anden stol. - Bendix Funck spurgte vidnet, 1) om Niels Madsens hustru søgte andet sæde i stolen end det, som hun altid tilforn har siddet på. Svar: Peder Bertelsens hustru var først i stolen, og da Niels Madsens hustru kom, blev Peder Bertelsens kone af stolen udskudt. - 2) om hun ikke ved, på hvad måde Peder Bertelsens hustru af stolen blev udskudt. - Nej. ---

Maren Nielsdatte af Held: Som foregående.

Maren Nielsdatte af Nørre Vilstrup: Så Peder Bertelsens kone stå på gulvet og bede, de ville drages til minde. Så ikke, hun blev stødt ud, men så, ridtmesteren tog hende ved hånden.

213b:

Skovrider Jakob Rovers sag ctr. Jens Ibsen i Geising opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsens sag ctr. Vork mænd (26/11 på fol. 205 og 206).

Tre vidner: De tre mænd af Ris, som var lige strafskyldige ved Mads Nielsen og Thomas Ibsen i Vork, blev ikke anskreven til nogen straf eller deres talstokke opvist, enten den første søndag eller den anden dernæstefter,

da både Mads Nielsen og Thomas Ibsen på deres talstokke blev skreven i straf, ihvorvel Mads Nielsen begærede, de enten lige så vel skulle anskrive de andre straffældige som ham og Thomas Ibsen, eller og dem fra den ansatte straf igen udskrive. --- en seddel forelæst af sognefogeden --- skulle tilbagegive Thomas Jepsen og Mads Niensens frapantede gods, --- hvortil blev svaret, at sedlen af sognefogeden hos dem blev lydelig læst, men pantet var dog indeholdt.

De tre vidner vedstod at have været med til udpantningen. Det var de nødt til, helst som de fleste af bymændene ikke alene havde vedtaget udpantningen, men endog efter skik og maner hos dem, som fra deres foretagende udeblev ---

Hans Mikkelsen fremlagde et påbud: De to mænd er blevet pantet for 1 skp. byg for ikke at komme tidligt nok til grandestævne forleden søndag, og man har indeholdt, hvad Thomas Jepsen af uddelte videpenge kunne tilkomme, hvorimod man har forskånet andre, som også kom for sent og havde ladet deres svin gå på rugen. Sognefogeden Jens Andersen i Egtved har at tilholde de Vork mænd, at de giver de to mænd lige så god ret som deres andre naboer og til den ende deres pant leverer, som formenes dem uden nogen retmæssig årsag er frataget etc. (sign. Hans Mikkelsen). Han sætter i rette, at de skal tilbagelevere det udpantede og straffes for deres ulydighed. Opsat 3 uger.

b:

Bendix Funck på vegne af Mikkil Andersen af Nygårds Brakker ctr. landdragon Hans Pedersen ibidem og Mads Pedersen i Borlev. (se 10/12 fol. 209). Opsat 14 dage.

Hans Knudsen i Lejrskov, et lovbydelsestingsvidne. - Jens Madsen af Lejrskov fremlagde en tilståelse af 6/2 1697 fra sin stedsøn Lars Eskesen, at han har modtaget betaling fra sin stedfar Jens Madsen og moder Maren Andersdatter for, hvad der tilkommer ham efter hans sal. fader Eske Knudsen og moder Maren Andersdatter. Fremlagde tilståelse fra sin svoger Iver Tullesen af Dollerup om varsel for lovbydelse --- --- -datters fader Jens Madsen i Lejrskov --- Hans Knudsen og hans kære- --- Pedersdatter i Lejrskov --- den gård, hvor Iver Tullesens hustru i Lejrskov var født, hvortil eller imod han enten på egne hans forn. hustru Marens Jensdatters eller

nogle af deres arvingers vegne ej havde noget at protestere. - Jens Madsen løvbød 3. gang sin gårdspart i Lejrskov. Hans Knudsen af Lejrskov og hustru Dorete Pedersdatter begærede at købe. - Skøde fra Jens Madsen og hustru Maren Andersdatter.

a:

Fredag den 14. januar 1707:

Skovrider Jakob Røvert ctr. Jens Ibsen i Geising for resterende afgift iflg. skovriderjordebogen (se 3/12 fol. 207). Opsat 8 dage.

Oberforster Hans Backmand begærede af tingbogen oplæst tilførslen om den her ved tinget fremstillede og i Gelballe skov med læs optagne vogn, som blev vurderet for retten, fol. 210 den 17/12. - Rytterbonde Niels Hansen i Vranderup er stævnet. Han tilstod, at køretøjet tilhørte ham, men som hans hustru i hans egen fraværelse havde lånt hestene og vognen til den ham indkvarterede kyrasser Anders Hansen, så havde Niels Hansen ikke eragtet at indløse køretøjet, men forment og nu begærede, at oberforsteren ville lade ham få køretøjet tilbage og holde sig til kyrasseren, som nu for retten tilstod at have lånt det af Niels Hansens hustru og være blevet frataget det i skoven med træ pålæsset. - Vidner bekræfter, at de var hos, da vognen blev optaget med kyrasseren. Bondens karl havde hugget træet og var bortløbet med øksen. - Oberforsteren sætter i rette, at køretøjet skal være forbrudt til den, som har optaget det, og kyrasseren skal bøde sine voldsbøder.

Hans Mikkelsen på vegne af rytterbonden mente, han skulle have køretøjet tilbage plus erstatning for svækkelse. - Dom: Køretøjet skal ifølge skovforordningen være forbrudt til dem, som i skoven har optaget det. Hvad angår kyrasseren, så henvises det til hans rette forum, hvor han bør dømmes for sin begåede forseelse.

218b:

Landdragon Niels Lambretsen er blevet stævnet af hr. Augustus Richter i Gamst. Denne er ikke mødt, så han frikendes for stævningen.

Fredag den 21. januar 1707:

Dom i skovrider Jakob Roverts sag ctr. Jens Ibsen i Geising findes indført på fol. 219.

Bendix Funck på vegne af Mikkel Andersen af Nygård s huse (se 10/12 fol. 209) ctr. landdragon Hans Pedersen ibidem. Denne forklarer: Da han kørte til Kolding med honningen Mikkelsdag, indhentede han tidligt ved dagens anbrydelse på Kolding mark to karle, som gik til fods. Det var Bertel Davidsen, som nu er kyrasser, og Hans Nielsen, som både da og nu er kyrasser. De fulgtes ind til Svend Skaanings hus, hvor Hans Pedersen solgte den honning, som han havde på vognen i en balje. Og da han havde solgt den og drukket med Svend Skaaning og de to karle, så gik de to karle deres vej og sagde, de ville sønderpå, og Hans Pedersen blev så i Svend Skaanings hus efter dem. Svend Skaaning spurgte ham bl.a., hvor han havde hjemme. Da sagde han, at han havde hjemme i Vork eller Nyborg, og som de to karle tilforn havde lånt Hans Pedersen nogle penge, så betalte ham dem igen i Svend Skaanings hus af de penge, han fik for honningen. --- Et tingsvidne af Kolding ---. Opsat 14 dage.

218b:

Amtsforvalter Niels Hansens fuldmægtig Anker Hansen har stævnet Hans Iversen i Skanderupgård for forsømmelse og overhørighed i kongens tjeneste med den vogn, som hos ham var tilsagt at køre med oberkonduktør A. Dilleben fra Kolding til Haderslev. Sætter i rette, at han ikke har villet køre den ægt, som med rette tilkom ham efter amtmandens repartition og ægtbogen, og bør betale dobbelt for ægten, 3 rdl. 8 sk. - Opsat 14 dage.

219a:

Dom i sagen, som skovrider Jakob Roverth har ført ctr. Jens Ibsen i Geising (se fol. 218): Skovrider Jakob Roverth, boende i Verst by, beviser, at forrige skovrider Jens Ibsens sted i Geising er ansat til htk. 3-7-3-2, og han har kun svaret af 2-0-3-1½. Så der refterer årligt 4 rdl. pr. tønde. Der refterer for tre år 22 rdl. 3 mk. 6 sk. Jens Ibsen har fremlagt fæstebrev og ekstrakt fra amtstuen. Men det er ikke lovgyldigt til at svække den af kongen

autoriserede jordebog over skovridergodset. Han skal betale.

Fredag den 28. januar 1707:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Vork bymænd (fol. 205-206, 210, 213-214). Opsat 14 dage.

Oberforster Backmands fuldmægtige Isak Frank har stævnet Laurids Hansen af Torsted for ulovlig skovhugst. Han er blevet antruffet natten mellem den 17. og 18. januar ved Egtved skov af fuldmægtigen og Laurids Skovfoged af Egholt med to vogne, som var læsset med toppen af en bøg m.m. Og der er fundet mere træ ved hans gård. Han skal vise hjemmel. - Laurids Hansen påberåber sig hjemmel fra Jens Andersen, selvejerbonde i Egtved, samt Mikkel Christensen i Limskov, som er tjener til Engelsholms hovedgård.

Selvejerbonde Jens Andersen hjemler: Han har givet Laurids Hansen 2 læs bøgegrene. Men om det er de samme, som er optaget på vognen, ved han ikke.

Laurids Hansen fremstillede sin nabo Anders Munk af Torsted, som vidner: Han så, at Laurids Hansen stod på Jens Andersens skovskifte og tilhuggede grenene, som nu ligger på hans vogn. Men han kan ikke sige, om det altsammen er fra de grene. Og han kan ikke nøjagtigt huske, hvornår det var.

Mikkel Christensen af Lime: Har givet Laurids Hansen 2 stk. bøgetræ, som blev ført fra hans gård i mange folks påsyn. Han har idag set det samme træ ligge ved Laurids Hansens gård.

Isak Frank fremstillede til kontrabevis Laurids Iversen af Egholt og Jens Bertelsen af Bøgvad, begge skovfogeder, samt Henrik Mogensen af Egtved, skovløber: Jens Anderen og Laurids Hansen var med dem i skoven for at påvise stubben, hvor bøgen var fældet. De påviste en stub i Jens Andersens skovskifte. Men her var ingen hjulspor.

To mænd har vurderet heste og vogne med læs til 16 rdl. Regimentskriverens fuldmægtige og Jep Nielsen i Nybjerg mølle tilbød kaution. Det godkendte herredsfogeden. Opsat 8 dage.

221a:

Jakob Staffensen i Seest, et afkald. - Jakob Staffensen på den ene side og hans brodersøn og myndling Staffen Thomsen ibidem på den anden side fremlagde kontrakt udgivet af Staffen Thomsens stedfader Christen Hansen i Seest på sine tre stedbørns arv efter deres sal. fader. Staffen Thomsen tog sin farbroder og værge Jakob Staffensen i hånd og takkede ham for god betaling af fædrene arv.

b:

Fredag den 4. februar 1707:

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter Niels Hansen ctr. Hans Iversen i Skanderup vedr. ægt (se 21/1 fol. 218, fol. 219). En skrivelse fra amtmanden til herredsfogeden henstiller, at sagen opsættes 14 dage.

Bendix Funck på vegne af oberforster Backmand ctr. Laurids Hansen i Torsted (28/1 fol. 219-221). Opsat 14 dage.

222a:

Bendix Funck på vegne af Mikkell Andersen ctr. landdragon Hans Pedersen i Brakkerne: Hans Pedersen har ikke villet tilstå, hvor dyrt han solgte honningen, idet dog tingsvidne af Kolding byting den 19/1 beviser, at konsumtionsbetjenten Jørgen Hellesen fulgtes med ham og de to karle og var inde hos Svend Skaaning, da honningen blev solgt, og Hans Pedersen drak brændevin med dem, og at han havde noget honning i en håndkedel. Det er bevist, at han fik 17 skilling for stobet. Hans Pedersen har gjort sin sag meget mistænkelig. Han bør skaffe hjemmel for honningen; og fordi han har sagt åbenbar løgn, bør han anses efter lovens 1-13-9. - Hans Pedersen: Mikkell Andersen bør bevise sin hårde beskyldning eller derfor at lide og være den samme, han beskylder ham for. - Opsat 3 uger.

222b:

Tingdag den 12. februar 1707:

Søren Pedersen Trane, ridefoged over Sønderkov hovedgård, har stævnet

Niels Madsen, nu værende i Roved, for ulovlig undvigelse fra Anders Hansen i Asbo, som han sidst tjente. Stævning også til Mads Mølgaard i Roved, som har taget ham i sin tjeneste. Søren Pedersen foregav, at Niels Madsen har tjent Anders Hansen i ca. 6 år, og Anders Hansen har betalt hans løn til sidste Mikkelsdag. Han havde fået lov til at gå til Roved og var ikke vendt tilbage.

Niels Madsen forklarer: Han havde vel tjent Anders Hansen i 6 år og drog så fra ham ved Michaelis sidste år, efter at han om aftenen før St. Johanni dag ved Anders Hansens bord i hans stue havde opsagt ham sin iværende tjeneste i Anders Hansens egen, hans hustrus og børns og andre tjenestefolks vedværelse og påhør, hvortil Anders Hansen da svarede, at hans hø og korn havde stået --- brød og mad at give sine folk --- Hansen nu benægtede. - Knud Hansen begærede 8 ugers delation. Herredsfogeden resolverede, at som Niels Madsen påberåber sig vidner, og en del af dem er uden for Jyllands provins, så beror sagen i 8 uger til 8/4.

a:

Samme ridefoged har stævnet folk i Bække sogn, Vorbasse sogn, Fitting (Anders Olufsen) og Randbøl sogn for resterende skyld og landgilde. Fremlægger restanceliste.

a:

Amtmandens fuldmægtige Hans Svendsen fremlagde en kontrakt: Kendes jeg mig underskrevne Svend Christensen, at jeg på min kære hustrus og samtlige børns vegne med deres vilje og samtykke at have overdraget og afstået, så og hermed afstår og overdrager, til den ærlige og velagte karl Anders Lassen og min ældste datter Inger Svendsdatter (som efter den altsommægtigste gode Guds forsyn og gode venners råd og samtykke sig udi et kristeligt ægteskab agter at inklade og tiltræde) efterskrevne poster med efterfølgende conditioner, nemlig: - 1: Skal de nyde og beholde det hus østen i min gårds tilliggende toft, som sidst af Tøgger Andersen og hans hustru i mange år har været beboet, tillige med den dertil hørende og indhegnede kålhav. - 2. Forskaffes bemeldte Anders Lassen og forn. min datter årligt i hver indtægt på Hjarup mark, som er og kaldes fulde indtægter, jord til at så to skæpper sædekorn i af hver slags korn, nemlig til

rug, byg, havre og boghvede. - 3. Må de og i lige måde nyde, bruge og beholde den eng, som er beliggende imellem Parkum ogg Virkermår (?), som kaldes Eierskov og os tilhørende, hvilken de selv lader indgrøfte og indhegne, samt og vedligeholde, men når den om året er slagen, nyder gårdens ejere og de, huset bebor, afgrøden deraf, og ingen fremmed den må tillejes. - 4. Nyder de årligt græs til en ko udi vores kogang ved vores egne køer, samt og græs til seks får på fælledgangen ved vores egne får. - Hvilket forskrevne hus med den dertil liggende kålhav samt forermeldte land til to skæpper sædekorn udi hver indtægt af alle 4 slags korn så vel som og den forbemeldte eng med den ommeldte græsning til en ko og seks får merbemeldte Anders Lassen og min datter Inger Svendsdatter skal og må nyde, bruge og beholde begge deres livstid fri for aldgift (al afgift ?), som deraf her til gården burde at gå, så længe jeg og min kære hustru lever, uden --- --- årligen to slette --- --- afgang, til en af vores --- indkøbt, da gives til den, som går --- --- i lige måde til en kendelse af os --- --- græsning årligen tre slettedaler og --- hvorimnd de ordinære kgl. kontributioner og udgifter, som af forbemeldte bo går, af mig og min hustru vores livstid, ligesom forhen skal blive svaret tillige med gårdens afgifter, som derunder er beregnet, og siden i lige måde af den, som gården efter vores død kan blive ejende, når de til os årligen betaler som for er meldt 2 slettedaler, og derefter til den, gården kan blive ejende, årligen 3 slettedaler og ej videre udi ringeste måder, medmindre nogen extraordinær påbud kunne påkomme, hvilken da af dem selv svares. Og holder velbemeldte Anders Lassen og min datter bemeldte hus selv herefter forsvarligen ved lige, så vel som jorden lader dyrke, gøde, pløje og beså, ja og engen og kålhaven på deres egen bekostning indhegne. Og om så skete, at merbemeldte Anders Lassen og min datter begge ved døden skulle afgå og dem ingen børn efterlades, da skal forermeldte hus, jorder og eng igen høre og ligge til gården og dertil være og forblive, ligesom det forhen har været, og ingen af vores arvinger sig dermed have at befatte, men alene den, som gården da kan bebo og leje, det alt at nyde og tilhøre. Men skulle de ved deres dødelige afgang dem børn efterlade, da nyder samme børn i lige måde forbemeldte lige som deres forældre det nydt haver, når de deraf til gårdens ejere årligen betaler --- tre slettedaler. Dog skal ingen i sin tid tænke, forbemeldte hus, jord, eng og græsning herved at ville drage fra gården, men det altid derved at forblive, som for ermeldt. - At dette forskrevne af mig, min hustru og børn, ja af os på alle sider i alle måder uden alle optænkelig påfund og forrevendinger

uryggeligt holdes skal, haver vi dette med egne hænder underskrevet og tjenstl. ombedet dette med os til vitterlighed og stadfæstelse at underskrive, ærværdige, meget hæderlige og vellærde mand hr. Peder Bering i Hjarup, så og Knud Buck og Jep Snogdal ibidem. - Datum Hjarup d. 12. november anno 1705. Sven SCS Christensen, Maren MHD Hansdatter, på egne vegne og på samtlige mine umyndige søskendes vegne, Hans Svensen, Tommas Svensen, Jens Svensen. Til vitterlighed haver dette underskrevet P. J. Bering, past. Hjarup et Vamdrup, Jep Snogdal, Knud Buck. - Forskrevne kontrakt blev således efter begæring her for retten læst, påskrevet og som for er meldt, indført.

225a:

Oberforster Hans Backmand har stævnet Jens Christensen i Vork ang. det bøgetræ, der er fundet hos ham, og som formodes at være hugget i kongens skovpart i Vesterby skov. - Opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Vork bymænd (se 28/1 fol 219) opsat 14 dage.

Fredag den 18. februar 1707:

Læst forordning og forbud mod hestes og hoppers udførsel fra Danmark.

b:

Oberforster Hans Backmands fuldmægtige Isak Franck (se fol. 219-220) ctr. Laurids Hansen i Torsted. Denne refererede sig til sin hjemmel. - Dom: Oberforsteren har søgt ham for 2 stk. rodhuggen bøg, som er fundet ved hans gård, samt for 2 læs bøgegrene, som Isak Franck aftenen før har optaget Laurids Hansen med ved Egtved skov på vejen til Torsted, formenende at samme træer og grene ulovligt skulle være hugget i kgl. skov. Laurids Hansen har i retten fremstillet Mikkel Christensen i Lime, som har edeligt erklæret at have givet ham de to stykker bøgetræ. Ligeledes har Jens Andersen, selvejerbonde i Egtved, tilstået at have givet ham de to læs bøgegrene. Laurids Hansen bør være fri for tiltale.

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter Niels Hansen ctr. Hans Iversen af Skanderupgård (se 21/1 fol. 218-219). Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af sal. Mikkel Jespersens enke og arvinger af Kolding har stævnet Lene i Skødegård med hendes lavværge, Christen Jellesen i Asbo og Christen Andersen i Bække for gæld iflg. regnskabsbogen. Der nævnes bl.a. lånte penge, salt, engstål, sort tobak, gul tobak, humle, hør, jern. Opsat 3 uger.

226a:

Bartram Pedersen i Lejrskov har stævnet Mikkel Jørgensen i Kragelund for gæld og Eske Iversen ibidem for gæld til Jakob Bartramsen. De indstævnede har lovet varselsmændene at betale deres gæld uden rettergang. Opsat 14 dage.

Oberforster Hans Backmands fuldmægtige Isak Jensen Franck har stævnet Anders Hansen og Christen Nielsen, begge i Fuglsang huse. - Fremlagde skriftligt vidnesbyrd: Jens Andersen i Egtved, sognefoged, Anders Jensen og Søren Thomsen ibidem har med skovfoged Jens Krog af Bøgvad været i Fuglsang ved Anders Hansen og Christen Nielsen der at opsøge nogle hjul, som de efter formening ville køre vesterpå med. De fandt ved Christen Nielsen et par plovhjul med egenav. Han sagde at have gjort dem for Anders Iversen i Bølling. Ved Anders Hansen fandt de 6 par hjul til vogne. De 2 par fandt de i hans kammer, de var med bøgenav, de var overhølet med et dækken. I kammeret var der 2 drøver til at lade dem løbe på, som gik ud derfra og ind i hans lade. Der fandt de oppe på et lad 4 par hjul, hvorpå var lagt halm. De 3 var med egenav og de 3 med sellenav og et par med bøgehav. De gjorde kgl. arrest på hjulene indtil videre. Og da sagde Anders Hansens kone, at hendes mand kom ikke til Varde den gang, ville de nu tage hjulene fra ham. Og han havde ikke været i Varde, siden de tog de sidste hjul fra ham. Da de lagde arrest på hjulene, bad de Anders Hansens kone, at hun ville lade samme hjul stå i arrest i deres forvaring til sagens uddrag. Hun svarede, at det ville hun ikke kunne gøre, for det var et åbent hus, og de ville ikke kunne svare for dem. Så satte de hjulene ind ved hans nabo. Men Anders Hansens kone beråbte sig ikke på nogen hjemmel, blot at det var deres egne, og hendes mand ville have været i Varde at sælge dem.

Hun havde sagt, at manden var i Bølling at hjule for Mikkel Andersen, og hun ville til Bølling at sige sin mand det --- han ville blive bedrøvet. --- Sætter i rette, at hvis Anders Hansen eller Christen Nielsen Tyboe vil påberåbe sig hjemmel, må sligt anses for ugyldigt efter så purt bevis.

Anders Hansen og Christen Thybo vil skaffe hjemmel til hjulene, som de af selvejerne var leveret træ til og havde gjort for dem. Opsat 14 dage.

227a:

Samme ctr. Christen Joensen i Mejsling for ulovlig skovhugst i Amnitsbøl skov. - Skriftligt vidnesbyrd: To mænd har været med skovfoged Jens Bertelsen Krog ved Christen Joensen og hans moders gård. De synede tre rodhugne træer af eg m.m. Gjorde kgl. arrest på træet. Så begærede Isak Franck og skovfogeden, at de ville følge videre med dem ud i skoven ad det slædespor til stubbene. De turde ikke nægte det, men tog hver sin hest og fulgte med dem. Christen Joensen, som havde sagt, at han havde hugget træet på sin egen selvejerskovpart, nægtede at følge med og sagde, at han skulle i ægt. Fuldmægtigen spurgte ham, hvad for ægt han skulle køre, og hvem der havde advaret ham derom. Han svarede, at han skulle til mølle og ikke ville følge med. Så red vi bort på slædetradet lige fra Christen Joensens og fulgte det lige --- --- hvor da befandtes tre egestubbe. Egene var hugget i Amnitsbøl skov på kgl. maj.s skovparter. - Sætter i rette at Christen Joensen har påberåbt sig at have hugget egene på sin egen selvejerskovpart, men de er hugget på kgl. skovparter, og han har således fraviget den ret og frihed, kongen forunder selvejere, men har brugt tyveri, så man kan referere sig til lovens pag. 981, art. 27 --- --- om han bør lide efter skovforordningens art. 29, og alle 3 ege at være henfalden til kronens nytte og hans selvejerskovspart hjemfindes til kronen.

Christen Joensen og hans moder påberåbte sig kontrabeviser. Opsat 14 dage.

b:

Samme ctr. Jens Christensen i Vork. Opsat 14 dage.

Fredag den 25. februar 1707:

Bendix Funck på Amhede på vegne af borgmester Niels Baldtzersen giver kæremål, at han har mindre, end han er berettiget til, af Seest skov, mark og rettighed. Han vil stævne alle vedkommende til opkrævning af syns- og rebsmænd.

Bendix Funck på vegne af Mikkel Andersen af Nygårds brakker ctr. landdragon Hans Pedersen i Brakkers huse (se 21/1 fol. 218 og 4/2 fol. 222). Opsat til 11/3.

a:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. en del Vork mænd (se 28/1 fol. 219). Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af Christen Lund af Rugsted, som er stævnet af skovløberen Laurids Eilersen. Denne er til stede i retten, men lader ikke sine stævningmænd fremføre. Formoder, at Christen Lund dermed er frikendt af stævningen.

Fredag den 4. marts 1707:

Amtsforvalterens sag ctr. Hans Iversen i Skanderup for en ægts oversiddelse opsat 14 dage.

b:

Bendix Funck på vegne af sal. Mikkel Jespersens enke og arvinger af Kolding. Sagen ctr. skyldnere opsat 3 uger.

Bartram Pedersens sag ctr. Mikkel Jørgensen i Kragelund og Jakob Bartramsens sag ctr. Eske Iversen i Bække (se 18/2 fol. 226) er opsat til 11. marts. Da vil Mikkel Jørgensen betale sin gæld til Bartram Pedersen.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog på vegne af oberforster Backmand ctr. Anders Hansen og Christen Thybo i Fuglsang (se 18/2 fol. 226). Opsat 14 dage.

Samme ctr. Christen Joensen i Mejsling (se 18/2 fol. 227). Opsat 14 dage.

Regimentskriver Anders Rask har stævnet Peder Jellesen i Store Anst til syn på hans gård. Opsat 8 dage.

230a:

Bendix Funck af Amhede på vegne af Niels Pedersen af Vork har stævnet Maren Markvogters i Vork for hendes løgnagtige beskyldning, at Niels Pedersen er hendes barnefader. Stævning til Maren Thomasdatter i Vork, som skal forklare, efter hvis begæring hun skal have udlagt Niels Pedersen for at være Maren Markvogters barnefader, da Maren Thomasdatter bar og holdt hendes uægte barn ved dåben i Egtved kirke. Opsat 3 uger.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog har ladet synsmænd vurdere en vogn med to heste med påhavende træ, 6 rdl. værd. - Frands Joensen af Bølling erklærede, at køretøjet var hans og hans faders Joen Grises i Bølling. Og træet var af dem og Poul Eriksen i Bølling, som er selvejere, givet til deres svoger Niels Christensen boende i Foersvin (?) i Egvad sogn. Han begærede køretøjet udleveret, men ville ellers stille kaution. - Mikkell Andersen, Niels Sørensen og Anders Iversen, alle selvejerbønder i Bølling, kautionerede. Det modtog skovfogeden, dog at træet skulle i forvaring hos skovfogeden.

b:

Jep Hansen Faarkrog i Lejrskov, en lovbydelse. - Peder Godskesen af Lejrskov tilkendegav, at en kontrakt er oprettet mellem ham på den ene side og Jep Hansen på den anden side. Han lovbød 3. gang sin gård med 4 fulde ottingers underliggende grund. Jep Hansen Faarkrog og trolovede fæstemø Magdalene Knudsdatter af Asbøl begærede at købe. Peder Godskesen på egne og hustru Else Sørensdatters vegne og Iver Godskesen og Søren Godskesen ibiden tog Jep Hansen Faarkrog i hånd og samtykkede.

a:

Skødet.

b:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Vork bymænd opsat 8 dage.

232a:

Oberforster Backmand sag ctr. Jens Christensen opsat 14 dage.

Fredag den 11. marts 1707:

Ingvar Jakobsen, skovrider i Holmans og Elbo herreder, har stævnet Mads Jyde og hans søn Søren Madsen af Horsted for skovhugst. - Vidner afhøres:

Peder Jensen af Skærup: Har set 2 ege hugget i kongens enemærke i Svinholt enge. Forfulgte vognsporet derfra til Mads Jydes gård i Horsted. Han havde talt med Mads Jyde og hans søn. De sagde, de ville skaffe hjemmel.

Peder Jensen af Svinholt og Søren Pedersen ibidem: som Peder Jensen.

Søren Madsen Jyde fremlagde seddel fra kaptajn West i Horstrup: Jeg har givet Mads Sørensen Jyde her i Horsted et lidet stykke eg grene, som han foregav at ville bruge til to slædetræer.

Skovrideren bemærkede, at han ikke søgte Mads Jyde for ege- eller bøgegrene, men for den ved deres gård befundne riseg.

232b:

Bendix Funck på vegne af Mikkell Andersen af Nygårds brakkerhuse (se 21/1 fol. 218 og 4/2 fol. 222) ctr. Hans Pedersen. Denne fremlagde et indlæg. Bendix Funck svarede, at som Hans Pedersen i indlægget beråber sig på at have haft hjemme på et andet sted og i lystighed at have udsagt, så formenes han ej således bør at skæmte (skiempe) med loven, som ikke melder eller tillader --- slig lystighed, og har derforuden ved egen snak og udsigelse gjort sig selv mistænkelig. - Sagen synes ærerørig på begge sider, så der behøves meddomsmænd. Opsat til 18/3.

Hans Jensen af Store Anst har stævnet Anne Andersdatter Degnekone i Store Anst for ærerørige ord om et rammevæderlam --- fra forn. Nis Krage bortvendt. - Nis Sørensen Krage m.fl. er stævnet som vidner.

Nis Krage af Store Anst: Ved Mikkelstid sidst mistede han et hvidt rammevæderlam, som vides sidst at have været i Hans Jensens fåresti. Han mistænker ikke Hans Jensen eller familie for at have taget lammet.

Gravers Dynesen: Ved bare, at Nis Krage har efterlyst lammet. Og Hans Jensen eller hustru har ikke givet ham noget af den årsags skyld.

Hans Hansen Vraa og Hans Poulsen Felding, begge af Store Anst: De havde efter Hans Jensens hustrus begæring været med hende hos Jakob Salmonsens hustru at forhøre, om hun ville være sine udsagte ord gestændig ang. det rygte, som gik om Nis Krages lam. Hun svarede, at hvad hun havde sagt, det ville hun tilstå, men de hverken ved eller kan vide, hvad ord derom af hende kunne være sagt. Ej heller beskyldte hun Hans Jensen eller hans hustru.

Jes Andersen: For nogen tid siden havde han hørt i sit hus, at hans søster Anne Degnekone ---

Jakob Salmonsens på egne og hustrus vegne erklærede, at han ej vidste eller kunne nu derfor beskylde Hans Jensen eller hans hustru. Men hvis de havde ham eller hans hustru noget videre at tiltale, forment han, de burde søge ham ved hans rette forum, den gejstlige ret.

b:

Bendix Funck på vegne af Maren Lasdatter, sal. rådmand Mikkel Jespersens efterleverske, ctr. Anne Morten Hvolbøls i Vester Gesten for gæld, 7 mk. 8 sk. Regimentskriveren er ikke stævnet. Opsat 14 dage.

Sammes sag ctr. Lene Skødes i Skødegård og Christen Andersen i Bække. Opsat 14 dage (til 26/3).

Jakob Bartramsens sag ctr. Eske Iversen i Bække opsat til 26/3.

234a:

Jep Nielsen af Nybjerg mølle på vegne af postmester Hans Lund har stævnet Christen Ballesen og Peder Gabrielsen i Tågelund til syn på Bøgvad mølle.

Laurids Eilersen har stævnet Christen Poulsen i Rugsted vedr. et forbud han

har gjort mod at bruge den hest, han har fået af Laurids Eilersen, eller sælge den, før sagens uddrag. Han skal påhøre vidner om det løfte, han har givet ved hesteskiftet. Han har ikke efter tilbud villet modtage sin hest, og han har hos regimentskriveren sagt, at han var selv bedraget. Opsat 14 dage med henblik på mindeligt forlig.

234b:

Regimentskriver Jens Ducke på vegne af Jørgen Nielsen i Ødsted har stævnet Hans Conrad Brinck af Ødsted for overlast mod Jørgen Nielsen og hustru og en liden dreng med hug og slag, ja dragen kårdes gjorde skade i Jørgen Niensens egen gård den 1/3. Der fremlægges skrivelse fra Conrad Brinck med anmodning om udsættelse, idet han formedelst svaghed og bekomne hulslagne skade ikke kunne møde. Opsat 14 dage.

Fredag den 18. marts 1707:

a:

Amtsforvalterens sag ctr. Hans Iversen ang. en ægts oversiddelse (se 21/1 fol. 218). Der fremlægges brev fra amtmanden, at ingen dom skal afsiges, såsom den ermeldte kørsel ej egentlig vides Hans Iversen med rette at kunne tilkomme, og i henseende så var, erbyder Sr. Niels Bertelsen, rådmand i Kolding, som er Hans Iversens husbond, sig at betale kørslen efter billighed med penge at betale. - Opsat 14 dage til mindelig afgørelse.

Sr. Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levitzou har stævnet Sr. Anders Hansen Risbøl i Asbo, hans kæreste Kirsten Lauridsdatter (?), sønnen Terkel Andersen, datteren Mette Andersdatter, avlskarlen Jens, som tjener Anders Risbøl, at vidne om, hvad de ved om Niels Madsen, som har tjent Anders Hansen Risbøl, hans tjenestes opsigelse fra St. Hansdag, om han da jo ej advarede, der ej længere at ville blive i tjeneste end til næste Mikkelsdag. - Stævning til Christen Jellesen i Asbo og Bertel Andersen ibidem at vidne. Stævning til Peder Frederiksen og kæreste Bodil Pedersdatter i Bække, at vidne om, hvad der skete i deres hus sidste Mikkelsdag, da Anders Risbøl og Niels Madsen --- --- [her begynder mikrofilm 30020] begærede, at Niels Madsen

--- blive i hans tjeneste og ikke begive sig til at tjene Mads Mølgaard i Roved, som han havde ladet sig tilleje. - Stævning til Søren Pedersen Trane, fuldmægtig over Sønderskovgård, og Anders Hansen Risbøl, om de behager at svare noget dertil.

Bertel Andersen af Asbo: Havde hørt af Anders Asbos folk, især tjenestekarlen Jens Jepsen og hans datter Mette Andersdatter, noget efter midsommer ved tørvs indagning, at Niels Madsen sin tjeneste hos Anders Asbo havde opsagt. Ved St. Olufdags tider på kirkevejen havde han tillige med Terkel Andersen af Asbo foreholdt Niels Madsen at blive i sin tjeneste hos Anders Asbo, men han svarede nej. - Sr. Søren Pedersen af Sønderskov spurgte vidnet, om Niels Madsen navngav nogle mænd, som hans tjeneste hos Anders Hansen Asbo lovligt havde opsagt. Vidnet svarede, at Niels Madsen ej talte om, at denne opsigelse ved mænd var sket, men var alene ved ham selv i Anders Asbos folks hosværelse.

Christen Jellesen af Asbo: Vidste kun, at Niels Madsen havde sagt nogle ord til ham, at han nu ej længere ville blive i Asbo, men ville i tjeneste hos Mads Mølgaard i Roede. Det var i høstens tid [her slutter mikrofilm 30019]

Jens Jepsen, tjenende Anders Hansen --- --- Niels Madsen til deres madfader --- Jeg vil ikke tro længere hos eder i tjeneste at forblive --- hvortil Anders Asbo svarede, "Ja, Niels lille, når du siger mig din tjeneste lovlig op, skal jeg mig derefter rette, og får jeg da vel en anden; men jeg har øl og mad mine folk at give.

Terkel Andersen af Asbo: Niels Madsen på kirkevejen i høstens tid sidst havde sagt til vidnet, at han ville ikke tro længere hos Anders Asbo at blive --- svarede, han havde sagt goede(?) af at flytte eller kvittere, og hørte intet videre derom. 6. dag efter Mikkelsdag sidst kom Niels Madsen tidligt om morgenen ind til Anders Asbo og sagde, "Fader, må jeg gå over til Roede at tale med Mads Mølgaard, han har lovet at hjælpe mig til en gård", hvortil Anders Asbo svarede Niels Madsen, dersom han kunne søge dig nogen forbedring, var det ham kært, og formanede Niels Madsen, at han skulle vide, hvor han gik, han kunne ikke vide, hvad der ville følge på. Dertil sagde Niels Madsen, "Fader, jeg ved, at I vil hjælpe mig, om de vil påføre mig nogen fortræd", og lovede at komme igen om aftenen eller næste dags morgen. - Sr. Søren Pedersen spurgte vidnet, om han var bevidst, at Niels Madsen lovligt havde opsagt sin tjeneste. Vidnet vidste intet derom andet end, hvad var vidnet efter Niels Madsens mund.

Mette Andersdatter vidnede ord for ord som Jens Jepsen.

236b:

Oberforster Bachmands sag ctr. Anders Hansen og Christen Tyboe. Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen svarede på vegne af Anders Hansen, at træet til hulene var leveret af Mikkel Andersen og Gjermand Poulsen samt Joen Nielsen, alle selvejere i Bølling. Anders Hansen tilbyder sin ed på, at hjulene er gjort af det træ, de har leveret. Selvejerne erklærede, at de havde leveret træet til at gøre dem 4 hjul hver. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af Mikkel Andersen af Nygårds brakker (se 21/1 fol. 218, 4/2 fol. 222 og 11/3 på fol. 232) ctr. landdragon Hans Pedersen. Denne tilbød sin benægtelsesed. Den tilstedes, fordi ingen vidner er ført. Han sværger, at han ikke er Mikkel Andersens skadesmand eller medvider at skille ham ved bier eller honning, som han har ham mistænkt for. - Dom: Mikkel Andersen har søgt landdragon Hans Pedersen for noget honning, han skal have solgt til Sven Skaaning i Kolding. Af Bendix Funcks beviseligheder ses ikke fuldkommen, at Hans Pedersen er Mikkel Andersens skadesmand og har skilt ham af med bistokke eller honning. Hans Pedersen har da aflagt sin korporlige benægtelsesed. Han frikendes.

a:

Jep Nielsen af Nybjerg mølle på vegne af postmester Hans Lund (se 11/3 fol. 234) ctr. Tågelunds beboere. Fremlagde et forlig samt syns- og granskningsforretning. Nogle mænd har synet Bøgvad møllested, som grænser til Tågelunds grund. Til stede var med dem --- --- venligt forlig --- om kvægs græsning og Nybjerg mølles beboere må til nødtørftighed lade slå behøvende lyng under bankerne. Alle tvistigheder mellem Nybjerg mølles beboere og Tågelunds beboere er aldeles ophævet. - Påskrift: Som rytterbønderne i Tågelund har dette forskrevne indgået og for retten tilstået, at de for Bøgvads møllestedes rettighed og dæmning med videre samme øde møllested tilhørende, som dem til brugelighed er belejligt, og til den ende af postmester Hans Lund, eller Jep Nielsen Møller efter given fuldmagt, er overdragen for dem og deres efterkommere og arvinger på begge sider, tillades Nybjerg mølles beboere --- på bakkerne på Tågelund hede ---

fornødenhed at slå --- på regimentskriver Jens Duckes vegne af Hans Mikkelsen ---

a:

Bendix Funck på vegne af brigader Frederik de Leegardt fremlagde en specifikation ang. hvad bekostning brigaderen tid efter anden har betalt til Nygårds bygningers reparation, samt kvittering fra regimentskriver Jens Ducke lydende på 3 rdl. 3 mk. 3 1/5 skilling, som brigaderen har betalt for Nygårds hartkorn til misdæderes henrettelse og idømte straf, ialt 106 rdl. 5 mk. 11 sk. - Jørgen Weisbach og David Hansen af Brakker huse, tømmermænd, tillige med Detlef Murmester og Jep Hansen Tækkemand af Vester Nebel bekræftede, at de havde fået deres betaling, og at de havde anvendt de anførte materialer til reparationerne.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog af Bøgvad ctr. Jens Christensen i Vork for skovhugst (se 12/2 fol. 225 og 4/3 fol. 232). Opsat 8 dage.

Jakob Bartramsens sag ctr. Eske Iversen i Bække opsat til 1/4 til mindelig betaling.

b:

Lørdag 26. marts 1707:

Christen Joensen af Mejsling vil lade afhjemle kontrasyndat i sagen om ulovlig skovhugst. Men der er ikke varslet gyldigt for det.

Bendix Funck på vegne af Jens Christensen af Vork, som er sagsøgt af oberforsteren. Opsat 14 dage.

239a:

Oberforsterens fuldmægtige Isak Dinesen ctr. Anders Hansen og Christen Thybo i Fuglsang (se 18/2 fol. 226 og 18/3 fol. 236). Isak Franck mener, at hjemmelmændenes erklæring strider mod hustruens egne ord. Dom er indført på fol. 240.

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke (se 11/3 fol. 234) angående hesteskifte mellem Christen Poulsen i Rugsted og skovløberen Laurids Eilersen. - Laurids Christensen af Skærup mødte på vegne af Laurids Eilersen og tilbød at føre vidner, men ville ellers gerne forlig. Han tilbød, at Laurids Eilersen skulle give Christen Poulsen 6 mk., hvilket denne ikke ville nøjes med. - Så fremkom vidnerne:

Poul Pedersen Lund af Rugsted: Ca. 14 dage før Mikkelsdag en dag før middag kom Laurids Eilersen ridende ind i Poul Lunds gård på en sort brunstjernet hoppe og satte den der i stalden --- ej havde anden lyde, end den var doven og ville have svøbeslag, tilmed lammede den noget på det ene ben, var også ved sidste beslag af smeden --- med et søm, som formentes inden otte dages forløb skulle ej skade ham. Og som Laurids Eilersen gerne ville have samme skifte skulle være med vilkår (?) på begge sider, da sagde Christen Poulsen nej, han ville ingen vilkår i så måder tilstede eller samtykke, men skulle dermed være absolut skiftet; dog såfremt Christen Lund befandt sig at være velholden, ville han om Mikkelsdag derefter give Laurids Poulsen (!) en skp. boghvede, eller mere efter billighed, hvormed de da på begge sider, inden de adskiltes var fornøjede, såfremt ingen andre lyder hos Christen Poulsens hest var.

Jørgen Hansen af Torndal: Nogen tid efter skiftet var han i regimentskriverstuen i Oxvig for at påhøre, hvad der da passerede om hesteskiftet. Regimentskriverens fuldmægtig Hans Mikkelsen foreholdt da Christen Poulsen, at han havde forfordelt skovløberen Laurids Eilersen med hesteskiftet. Derfor skulle han tage sin bortskiftede hest, som havde lyder, og lade skovløberen få sin hoppe igen uden videre fortræd. Dertil svarede Christen Poulsen: "Jeg er dermed bedragen og ville bedrage en anden.

Hans Jørgensen af Hjortbjerg mølle: Som Jørgen Hansen.

Bendix Funck på vegne af Christen Poulsen refererede sig til lovens 1-13-21 og beskyldte Jørgen Hansens vidnesbyrd for at være ustadigt --- Opsat til 8/4.

240a:

Dom i sagen ctr. Anders Hansen og Christen Tyboe i Fuglsang, se fol. 239. De søges af oberforsterens fuldmægtige Isak Franck for nogle hjul, som er fundet hos dem, hos Anders Madsen fem par og hos Christen Tyboe et par.

Træet formenes at være uhjemlet og hugget i kgl. skov. Anders Hansen har her for retten ladet fremstille Mikkell Andersen, Gjermand Poulsen og Joen Nielsen, som alle er selvejerbønder i Bølling, hvilke alle har hjemlet og tilstået hver at have leveret ham træ til at gøre dem to par hjul af. Deraf vel kunne synes årsag til Anders Hansens frikendelse i denne sag. Men som hans egen hustru i hendes mands fravær, da de seks par hjul blev fundet i deres hus og belagt med arrest, frivilligt og utvungen har udsagt, at det var hendes mands egne hjul, og ville de tage dem fra ham, så kom han ikke denne gang dermed til Varde, så ses nu ej rettere heri at kunne kende og dømme, end jo at de forindmeldte hos Anders Hansen og Christen Tyboe befundne og arresterede hjul bør efter anledning af kgl. skovforordning forbrudt og konfiskeret at være.

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke (se 11/3 fol. 234) for rytterbonden Jørgen Nielsen i Ødsted ctr. Hans Conradsen ibidem for overlast. Synsmændene er ikke mødt. Opsat 8 dage.

Jakob Bartramsens sag ctr. Eske Iversen i Bækked (se 18/2 fol. 226) opsat 14 dage.

240b:

--- ctr. Maren --- Opsat 14 dage.

Tingdag 1. april 1707:

Læst forordning om --- forandring til lettelse for landregimenterne i Danmark med deres bataljons og kompagniers forsamling til exercering m.m.

Bendix Funck på vegne af amtsforvalteren (se 21/1 fol. 218) ctr. Hans Iversen i Skanderup. Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtig Hans Mikkelsen fremlagde en begæring til amtsforvalterens kæreste Anna Catarina Rønnou om, at sagen måtte opsættes, til amtsforvalteren kom hjem fra København. Da det ikke vides, hvornår han kommer hjem, opsættes sagen i t uger.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen (se 11/3 fol. 234) ctr. Hans Conrad Brinck af Ødsted. Hverken kan eller Jørgen Nielsen er mødt. Opsat til 15/4.

a:

Thomas Bang af Kolding på vegne af sr. --- --- contra bemeldte Claus ---

Regimentskriver Jens Ducke på vegne af jægermester Gerhard Brochdorff har stævnet Claus Adolf Møller i Kolding. På vegne af denne protesterede Thomas Bang, idet det fornemmes, at man agter at føre vidner om, hvad på skiftet efter sal. Hans Pedersen skovrider ved ord og tale kunne være faldet, da som sligt alt skal være over 10 år siden, som skiftet skete, formoder Thomas Bang, sligt ikke tillades. Regimentskriveren svarede, at den artikel, som Thomas Bang anfører (lovens pag. 112 art. 22) alene angår skældsord efter hans tanker og mening, og Thomas Bang har selv ved Kolding byting ført vidner om, hvad ord på bemeldte skifte for 11 år siden er passeret, så dette ikkun er kontravidner. Og vidnerne er ikke så meget på ord som på forretningen. Thomas Bang indvender, at vidner i den sag burde være ført ved Kolding byting. --- En attest fra oberforster Hans Arnold --- blev læst. Thomas Bang protesterede, at den kan ikke gælde på Claus Adolf Møllers hustru, idet den melder, hun af oberforsteren skulle have forlangt, han skulle persvadere jægermesteren til at tage hendes steddatter til sig, hvilket hun her for retten nu erbyder sig at benægte ved ed. - Regimentskriveren kan ikke modtage en sådan benægtelse, før end oberforsteren, som har udgivet attesten, bliver lovligt stævnet derfor. - Dommeren tillader eden. Så aflagde Claus Adolf Møllers kæreste Sophie Charlotte Ankersdatter af Kolding ed og benægtede, at hun nogen sinde havde begæret enten af oberforsteren, amtmanden eller jægermesteren eller nogen anden, at jægermester Brochdorff skulle tage hendes umyndige steddatter til sig; men hun benægtede ikke, at hun selv havde ført barnet ned til jægermesteren på Ødsted, hvilket dog skete imod hendes egen vilje og mest efter jægermesterens begæring, som han dertil persvaderede, at hun ham det måtte samtykke.

Staffen Hansen, Laurs Thomsen og Jens Nielsen af Alminde vidner: De var beordret at møde og være vurderingsmænd ved skiftet efter sal. Hans Pedersen, skovrider i Alminde. De fik at vide, at enken med formynderne

var forenet om at skulle give barnet rede penge --- den anden stue, hørte de --- sige, at jægmesteren skulle tage ---

Laurs Thomsen tilstod, at han, mens sal. Hans Pedersen sidst var enkemand, og før end Sophie Charlotte Ankersdatter blev forlovet med ham til ægteskab, da kørte vidnet en gang for ham til Ødsted, og han havde i vognen med sig et lille rødt skrin, som sal. Hans Pedersen selv bar ind i jægmesterens stue; men hvad der var i skrinet, vidste vidnet ikke. Mindre vidste han, om det, der var i skrinet, var madame Faustes pantsatte gods.

Thomas Bang protesterede imod disse vidner; de vidner efter løs tale. Regimentskriveren svarede, at protesten kun var af liden værdi, siden han som skifteforvalter var bedre vidende om, hvad der passerede på skiftet. Han vil bevise, at jægmesteren var i mindelig forening forbundet til at påtage sig værgemålet, så han ikke selv har antaget eller bemægtiget sig det uden lovlige adgang, og at han har gjort rigtigt regnskab derfor. - Thomas Bang finder sin protest langt kraftigere, da den grunder sig på loven. Hvad angår, at jægmesteren ikke selv har påtaget sig værgemålet, vides ikke. Men er vel bevidst, han barnets kapital --- ---

b:

--- sag ctr. Eske Iversen i Bække opsat 8 dage.

Mandag den 4. april 1707:

Efter herredsfoged Bertel Pedersens begæring er retten sat i efterfølgende konfiskationssag. Anders Hansen Risbøl i Asbøl er sættefoged.

Læst amtmandens ordre til sættefogeden. Herredsfoged Bertel Pedersen er sagsøger, der har stævnet Nicolaus Ebbesen, der har tilhold i Bastrup, og Peder Hansen i Horskær samt deres medfølgere, der blev befundet ved de optagne fem heste. Dem er de optaget med uden for Bølling by ved skovfogederne Laurids Iversen og Jens Bertelsen Krog, idet de efter egen vedståelse har villet udføre dem til den søndre side.

Skovfogederne vidner: Den 1/4 ca. 2 timer før aften vesten og nord for Bølling by --- indkom Nicolaus Ebbesen af Bastrup, Peder Hansen af Horskær og en anden person, som de ikke kendte, og samme ukendte person gik straks bort. De tre havde 5 bæster med sig, som de sagde at have

købt i Horsens. Nicolaus Ebbesen sagde, at han havde hjemme i Nagbøl og havde købt den ene hest til sin broder Niels Ebbesen, rytterbonde i Nagbøl, hvor Nicolaus Ebbesen sagde han undertiden havde sit tilhold, og undertiden hos sin fader Ebbe Andersen i Bastrup. Den anden person sagde, han havde hjemme i Horskær hos sin svoger Jens Hansen, og at han havde købt den ene hest til sin broder Jens Hansen i Store Anst og den anden til sin svoger Jens Hansen i Horskær. De øvrige to heste berettedes at tilhøre den borttrømte person. De to fortalte, at den ene tilhørte Jep Hansen Smed i Lille Anst og var købt til hans fornødenhed. - Skovfogederne havde gjort arrest på både personerne og hestene.

(Nogle mænd forklarer om deres forhold til hestene). Bertel Pedersen fremlagde kgl. forbud mod udførsel af heste. Horskær, Nagbøl og Lille Anst er over forbudne steder og åer. Sætter i rette, at hestene anses for at være købt til forprang og udførsel og bør konfiskeres.

Dom: Herredsfoged Bertel Pedersen har irettelagt kgl. forbud og befalinger. Med de fem hestes indkøb og fremførsel, uden vedbørlig special ordre eller bevilling, ses der at være handlet imod det kgl. forbud. Så vides nu ej rettere at dømme, end jo de 5 heste bør være konfiskerede og forbrudt til vedkommende. Men som vedkommende, der samme heste har ladet købe, sig dem her for retten vedkendte til deres plovs og avlings fornødenhed at behøve, og vedkender sig hestene, ej er uden for Koldinghus amt, eller de vidende forbudte vadesteder og åer --- så ses ikke, den prætenderede mulkrapporte, som er 10 rdl. for hver hest at betale, at kunne ikendes, men derfor fri at være, i henseende, hestene hverken i Anst herred ved de forbudne åer eller vadesteder er antruffet, men på rette veje i Jerlev herred ved Bølling by vidt norden fra samme forbudne åer og vadesteder, som agtes at skulle være imellem Kolding og Haderslev.

244a:

Fredag den 8. april 1707:

Oberforster Bachmand (se 18/2 fol. 227) ctr. Christen Joensen af Mejsling. Regimentskriverens fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af afgangne rytterbonde Joen Sørensens enke mente ikke, at synet var lovsikkert, helst fordi synsmændene i deres afhjemling melder, at de ved Joen Sørensens gård fundne træer var ført fra 3 stammer i Amnitsbøl skov, da de dog

samme hverken har set, mindre været af hestene og målt stammerne eller stubbene, hvorfor han har ladet udnævne synsmænd til at syne træerne og de på enkens selvejerskov fremviste stubbe, om samme træer ikke deraf var kommet, men han fik ikke lov til at afhjemle synet. - Oberforsteren henviser til slædesporene, der førte direkte til Amnitsbøl skov. - Kontrasyn tilstedes. Opsat 4 uger.

a:

Daniel Philip Rask på vegne af regimentskriver Rask har stævnet Anst og Glibstrup beboere ang. deres tvist om markskel. De skal fremlægge deres forlig, som er gjort på sessionen 1706. Opsat til 1. tingdag efter påske.

b:

Samme har stævnet nogle mænd i Bønstrup, Ø. Vamdrup m.fl. byer (også Jes Thomsen i Vorbasse) for gæld til regimentskriveren. Femlægger specifikation. De bekræfter gælden, men formedelst bæsters og kvægs ulykkelige idelige frafald samt forrige års misvækst har det ikke været dem muligt at betale. De beder om efterladelse af gælden, ellers må de forlade stederne øde og tage bettelstaven i hånd. Opsat til 29/4.

a:

Samme har stævnet Hans Basse i Øster Vamdrup, Hans Iversen og Hans Pedersen i Bønstrup for resterende månedlige udgifter i stedet for virkelig indkvartering og rytterhold. Opsat til 29/4.

b:

Samme ctr. Christen Pedersen af Klink om hans steds vedligeholdelse. - Vidner: Christen Pedersen har tilbage af sin besætning kun et gammelt bæst, som er over 10 år gammelt, samt 2 køer og et ungnød. - Der udstedes forbud imod at lade dem bortkomme. - Bygningerne består af 11 fag hus, alt sammen udygtigt og meget brøstfældigt. En del af jorden er udyrket formedelst hans armod. - Christen Pedersen tilstod selv, at han i år kun har sået 18 skp. rug, og de andre af lige grund og jord har hver sået 3 tdr. rug i

den derværende skarpe og sandige egn. - Vidnerne kender ingen der på egnen, som vil eller kan antage stedet, både på grund af dets ringhed og af mangel på folk. De tilbyder at lade husene nedbryde og genopføre på deres egne gårde, så vil de betale den resterende forstrækning og svare de kgl. afgifter. - Daniel Phillip sætter i rette, at Christen Pedersen bør have sin fæstegård forbrudt og forsvarligt levere stedet fra sig med dets besætning. Opsat til 29/4.

a:

Samme ctr. Peder Jessen i Store Anst for gårdforsiddelse og restance. - Vidner: Der er ialt 22 fag bygninger, meget brøstfældige, der fattes både tømmer og tækning, og han selv er uformuende til at forbedre eller vedligeholde stedet formedelst hans ringe sæd og armelige tilstand. Han har ikke haft af sig eget korn siden kyndelmisse. Besætningen består af en ko og 2 gamle bæster. Årsagen er vanlykke med bæsters og kvægs frafald, mange små børn og forrige års misvækst. Daniel Phillip gav ham så til sag for 2 måneders resterende skyld og afgifter og satte i rette, at han skal betale gælden og stille kaution for gårdens reparation eller have sin fæstegård forbrudt. - Han har ikke formået at dyrke jorden dette forår og har ikke behøvende æde- og sædekorn. Sætter i rette, at han derfor aparte anses efter sessionens kendelse, at han efter sessionens kendelse, hvis dommeren ikke selv efter ryttefforordningen ville afgøre sligt. - Peder Jessen bad allerunderdanigst om nåde, at måtte beholde den ringe del han havde. Opsat til 29/4.

b:

Samme har stævnet nogle bønder i Ø. Vamdrup til forbud mod at føre noget fra gårdene --- intet kan overblive til deres dømte bøders --- --- skovhugst -- - hvorved de kunne blive forskånet for skubkærren i Fredericia på et halvt års tid, som de allernådigst findes kondemneret til. - Stævning til Markus Nissen i Bønstrup og Nis Pedersen i Øster Vamdrup, som skal vidne om midlernes beskrivelse og det gjorte forbud. - De indstævnede fire rytterbønder blev fremæsket, men som de efter den over dem ergangne dom og derpå fulgte kgl. resolution for ulovlig skovhugst den 4/4 er henført til Fredericia fæstning i skubkærren, så kunne de ikke møde i retten.

Markus Nissen og Nis Pedersen: Den 26/3 var de med regimentskriverens fuldmægtige for at beskrive de fire bønders gårdes tilstand: 1) Christen Nielsen: 4 bæster, 1 hoppe, 1 hest, 4 køer, 3 stude, 1 kvie, 2 små kalve, 6 får, 2 vogne, 1 plov. - 2) Hans Knudsen: 2 hopper, 2 heste, 2 køer, 4 lstude, 2 kvier, 1 kalv, 2 svin, 6 får, 2 vogne, 1 plov. - 3) Anders Sørensen Lærke: 3 bæster, 1 hoppe, 2 kvier, 1 kalv, 6 får, 1 vogn. - 4) Christen Christensen: --- ---

--- siden beboerne det måtte forlade og blev derfra ført --- alene står under hustruernes --- blev gjort lovligt forbud ---

På det, gårdene kunne fremdeles blive vedbørligt konserveret, befalede Daniel Phillip Rask, at sognefogeden Markus Nissen tillige med samtlige rytterbønder i Vamdrup sogn i alt til stedernes vedligeholdelse og avlingens drivelse skulle være behjælpelige, at intet deraf vorder forsømt.

a:

Samme har stævnet Søren Clausen, Knud Andersen og Hans Olesen i Vester Gesten til forbud mod at bortføre noget af gårdenes besætninger. Der er intet forråd af æde- og sædekorn, og husene er brøstfældige. - Knud Andersen er stævnet angående, hvorledes han selv på grund af et skabet bæsts tiltuskning er gerådet i vanmagt, som nogle af Bække mænd, ham selv dog vitterligt, har påført ham under adskillige bedragelige påfund, hvorved ryttergården findes ruineret og andre muligt lider skade. - Eske Iversen og Jens Gabrielsen af Bække stævnes til at påhøre vidner..

Vidner: Knud Andersen har tilskiftet sig et skabet bæst og har af samme smitsomme sygdom selv mistet et bæst, og de øvrige er også smittet, så de er ganske udygtige til arbejde. Han havde ingen årsag til skiftet, da han tilforn var vel drivende med 4 plovbæster. Det bæst, som han tilskiftede sig, var ikke bedre i anseende end hans eget, og han dog bekom derpå 3 mk. Bæstet med skab var vagtmester Peder Frederiksens i Bække. Knud Andersen havde først vægret sig ved at skifte hesten, men Eske Iversen og Jens Gabrielsen forblev ved deres ansøgning og bad Peder Jensen, at han ville hjælpe til hos Knud Andersen, at han skulle skifte, hvilket de forment, han som hans nabo bedst kunne gøre, og de tilbød ham derfor betaling. Og Eske Pedersen sagde til vidnet i dølgsmål, at det skabede bæst var vagtmester Peder Frederiksens bæst. Vidnet vidste, at vagtmesterens heste var befængt med skab, så han gik til Knud Andersen og advarede

ham, at han ikke skulle skifte. Alligevel tilbyttede Knud Andersen sig det skabede bæst og fik i tilgift 3 mk., og da ved lidkøb tildrak Eske Iversen Knud Andersen.

(En seddel indlagt i tingbogen: Opgørelser over Søren Clausens, Hans Olesens og Knud Andersens besætninger i Vester Gesten. Påskrift af Daniel Philip Rask.)

Hans Olesen i alle måder tilstod vidnet. Knud Andersen stod til genmæle. Byttet var sket i drukkenskab.

Daniel Philip sætter i rette, at han skal have sit fæste forbrudt (hvis han ikke skaffer sunde bæster) og desuden bliver dømt til arbejde i Bremerholm eller nærmeste fæstning til arbejde og jern ved skufkærren på nogle år, fordi gården lider vanmagt og ligeså hans naboer, kongen til stor skade og dem til ruin på grund af Knud Andersens liderliget gjorde bytte. Indboet bør tilfindes gården. Og de to mænd, Eske Iversen og Jens Gabrielsen af Bække for deres formastelse, idet de så underfundelig Knud Andersen har påført det skabede bæst, bør blive tilkendt at betale Knud Andersens bæsters værdi, 50 slettedaler plus sagsomkostninger. Og især Eske Iversen, der selv er rytterbonde, har ladet sig bruge som redskab i denne underfundighed, bør desuden henfindes til straf og arbejde til nærmeste fæstning ved skubkærren. Opsat til 29. april.

249a:

Samme har stævnet Markus Nissen i Bønstrup for gæld til regimentskriveren. Opsat til 19/4.

Samme har stævnet Christen Skuster --- Store Anst, nemlig hendes sønner -- selvrådige - forordning om stervbo --- afgangne moders midler --- Hans Poulsen, Søren Hjuler og Jens Lukasen, alle af Store Anst skal vidne. Opsat til 29/4.

b:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af sit herskab Theodusius Livitzou som forsvar for Niels Madsen, tjenende Mads Mølgaard i Roved. (Se Sr. Søren Pedersen Tranes varsel d. 12/2 fol. 222-223). Fremlægger et tingsvidne af Gørding-Malt herredsting den 17/3, et tingsvidne af Kalvslund

herredsting den 11/3 og et tingsvidne her af tinget den 18/3. De siger, at Niels Madsen har til St. Hansdags tider lovligt opsagt sin tjeneste hos Anders Hansen Risbøl, og noget før Mikkelsdag har Anders Risbøl villet overtale Niels Madsen til at blive hos ham, hvilket han da ikke kunne, formedelst han tilforn i rette tide havde ladet sig leje til den mand i Roved, som han endnu tjener. Hvad angår Anders Risbøls egne børns vidnesbyrd, at Niels Madsen skal have bedt om forlov og lovede at komme igen andendagen, så falder sligt af sig selv, som samme vidner efter loven anses for villige vidner. Man kan skønne, at Anders Risbøls ord og angivelse her i retten den 12/2 ikke imod så kraftige vidnesbyrd kan kaldes troværdige. Sætter i rette, at Niels Madsen frikendes og Anders Risbøl eller fuldmægtigen for godset giver Niels Madsen rigtigt pas og afsked, og at han bliver anset og tilrettesat for sådant ophold og pasbords forholdelse, som hindrer en fri person i at flytte og gå i anden mands tjeneste. Desuden bør han betale mindst 10 rdl. - Opsat 4 uger.

250a:

Ridtmester Jens Kaas, residerende på Roigård, har stævnet Peder Madsen Hundrup og Jens Ure, begge i Egholt, for ulovlig skovhugst. Opsat til 29/4.

Laurids Christensen af Skærup, skovfoged i Holmans herred på vegne af skovløber Laurids Eilersen ved Højen ctr. Christen Poulsen i Rugsted (se 11/3 fol. 234 og 26/3 fol. 239-240) begærede dom. Men som dagen nu er forløben og formedelst nattens påhængende mørke ej i aften kan ses her at skrive, og ingen lys haves, beror det med vedkommendes samtykke til d. 15. april hernæstefter.

250b:

Fredag den 15. april 1707:

Niels Pedersen af Vork (se fol. 230 og 26/3 fol. 240) ctr. Maren Vangvogter. Opsat til 6/5.

Laurids Christensen af Skærup på vegne af Laurids Eilersen ctr. Christen Poulsen i Rugsted. Han har med hesteskifte bedraget Laurids Eilersen, som

han lovede, den hest, som Laurids Eilersen bekom, skulle være uden lyde, andet end den var doven og af smeden med et søm fornaglet, hvilket inden 8 dage ej skulle skade ham, og det derimod bevises, at samme hest har mange lyder, tilmed bevises, at Christen Poulsen offentligt har sagt, at som han var bedragen med bemeldte hest, så ville han og bedrage en anden. Sætter i rette, at Christen Poulsen derfor ej alene bør straks levere Laurids Eilersen igen hans egen forhen tilhørende hoppe så god, som den var, da han fik den, samt betale Laurids Eilersen for hans brug af hesten samt sagsomkostninger og for forsætligt bedrag at mulkteres.

Bendix Funck på vegne af Christen Poulsen anfører, at skiftet skete i ædruskab med Laurids Eilersens fulde fri vilje. Og de i sagen førte vidner må formedelst slægtskab og svogerskab anses for villige vidner.

Dom: Det bevises, at Christen Poulsen ved hesteskiftet med Laurids Eilersen af Højen skulle have lovet, at den hest, Laurids Eilersen af ham bekom, skulle være uden lyde, undtagen den var doven og ville have svøbeslag og var af smeden fornaglet med et søm, som ved otte dages forløb ej skulle skade ham, hvilket dog langt anderledes bevises og findes. Tilmed har Christen Poulsen også sagt, at han var med forn. hest bedragen og ville bedrage en anden. Imod alt forskrevne intet fra Christen Poulsen sådant bevis til svækkelse for mig i retten kommet. Han er pligtig straks at levere Laurids Eilersen igen den af ham bekomne hoppe imod den Laurids Eilersen derfor tilskiftede hest og til samme skifte bekomne 2 mk. samt betale 2 rdl. for denne proces.

a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtig (se 1/3 fol. 234 og 26/3 fol. 240 og 1/4 fol. 249). Opsat til 6/5.

Samme efterlyser en ad intrem enrulleret dragon Anders Nielsen, sidst tjenende Jørgen Simonsen i Nygårds brakkerhuse; han er bortvejet fra tjenesten. Forbud til alle og enhver om at huse eller hæle ham, men kan skal anholdes i arrest, og sligt skal for regimentskriveren i Oxvig tilkendegives.

251b:

Bendix Funck på vegne af Maren Lasdatter, sal. hr. rådmand Mikkel

Jespersens - -- ctr. Lene Mortensdatter i Skødegård for gæld. Fremlagde regnskab: gæld for lån, speceri, stor salt, egstål, sort tobak, gul tobak, humle, hør. Opsat 4 uger.

Samme på vegne af postmester Hans Lund ctr. Peder Nielsen i Skødegård for resterende græsleje. Opsat til 13/5.

252a:

Sognefoged Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af regimentskriver Andreas Rask har stævnet kirkeskriver Jep Jensen i Vester Nebel ang. det kirkeværing i Verst, som skovrider Jakob Rover nu bebor og i 1704 --- Søren Sørensen i Kragelund imod fæstepenges givelse --- fæste tilsagde, efter at han til forrige beboer Jesper Hansen i Verst, bemeldte kirkeskriver vel vidende, gav for afståelse 40 slettedaler og derpå i år og dag samme bolig beboede, indtil skovrideren sig den bemægtigerde, så Søren Sørensen imod sin vilje, helst han ej fik sine udgivne penge igen, måtte nødes derfra at aftræde. - Stævning til skovrider Jakob Rover. Stævning til Jesper Hansen i Verst og Jens Viuf i Ravnholt at vidne, samt til samtlige Verst bymænd. Opsat til 29/4.

Oberforster Hans Bachmands fuldmægtige Isak Jensen Franck af Drenderupgård, et syn på skader i kgl. skove sidste sommer og vinter i Jerlev herreders skove og Jelling skov.

252b:

Tingdag 29. april 1707:

--- Kaas --- hverken at have hugget eller savet noget --- men nægtede ikke at være kørt derigennem ned til deres derved liggende eng, og som de der forefandt nogle grene, som for dem på jorden --- tog de deraf noget til læs og huggede ikke noget fra roden. De fleste af grenene lå på deres egen grund. - Regimentskriverens fuldmægtige Daniel Philip mente, de skulle være sagesløse, da det, de kan have opsamlet, er uden værdi. Ridtmester Kaas mente, de bør undgælde. Opsat 14 dage til 13/5.

Daniel Philip har indstævnet Anst og Glibstrup bys beboere. De skal besvare nogle spørgsmål om det forlig, de indgik for sessionen den 8/10. - Anst mænd erklærer hver for sig, at det satte skel skal holdes efterretteligt ubrødeligt af dem, intet skal fattes på deres side til fred og roligheds stiftelse. Glibstrup mænd svarer, at de skal efterleve sessionens og generalkommissariatets resolution, men formoder at --- når kornet af det omtvistede jord kommer i fædrift derpå ligesom tilforn. Daniel Philip kan ikke heraf se, om de vil efterleve resolutionen. Ønsker et endeligt svar. Peder Seiersen svarer, at han for sig ingen anden svar magter at give. Hans Vrandrup og Hans Pedersen ligeså. - Anst mænd kan ikke tilstede nogen afgang i deres rettighed, men tillyser frede og heggen på det omtvistede jord, hvad enten det er under sæd eller overdrift.

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af oberst Levitzou mødte herimod og fremlagde et indlæg. Daniel Philip svarer, at siden ejendomstvisten alene er rejst mellem Anst og Glibstrup ryterbønder, er indlægget ikke af nogen estime, siden der ikke er givet kald og varsel derfor.

b:

Daniels Philips sag ctr. Markus Nissen. --- skattens oppebørsel --- at være skyldig bleven --- Markus Nissen giver forklaring på de enkelte poster. Opsat 4 uger til 27/5.

a:

Daniel Philip fremfører vidner i sagen ctr. provsteskriver Jep Jensen i Vester Nebel (se 15/4 fol. 252) ang. et kirkebolig i Verst.

Jesper Hansen i Verst: For 3 år siden afstod han sit kirkeboel til Søren Sørensen, rytterbonde nu boende i Kragelund, i stiftskriverens hus i Nebel, efterdi han skulle give fæste derpå og tillade afståelsen. Hvor de da i hans nærværelse blev kontraheret, at Søren Sørensen skulle give vidnet 50 slettedaler til afståelse, såsom han dets tilliggende med gøde og andet havde forbedret, siden sin tiltræden.. De tyve slettedaler blev siden betalt i vidnets hus. Og derimod skulle Søren Sørensen vinde huset med dets tilliggende, dog intet af rugsæden det første år uden 3 agre. Sådan deres akkord var sket bemeldte år en måned før Valborg dag, da Søren Sørensen efter

stiftskriverens tilladelse skulle tiltræde og i fæste vinde huset. Derpå stiftskriveren efter akkord med ham om fæstet fuldkommen tilsagde Søren Sørensen huset og annammede de betingede fæstepenge med stemplet papir i alt 4 rdl. 1 mk. 12 sk. og undskyldte sig ej at have stemplet papir ved hånden, men lovede Søren Sørensen det at bekomme næst påfølgende onsdag aften. Derpå leverede vidnet efter kirkeskriverens befaling Søren Sørensen sit fæstebrev, for at han desto fuldkomnere skulle være forsikret på boligen. Søren Sørensen tiltrådte huset og boede der år og dag med besætning og avl, til skovrideren Jakob Rover på Jep Jensens fæstebrev tilholdt sig boligen. ---

--- af Ravnholt vidner om afståelsen. Skovrideren flyttede ind for ca. et år siden. Jesper Hansen tilstod, at Søren Sørensen ikke havde fået penge tilbage, anseende han samme til afståelse for boliget havde annammet og dermed gjort fornøjelse.

Skovriderens fæstebrev fremlægges. Bendix Funck vil på vegne af Jep Jensen have vidnerne underkendt.

a:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Christen Joensen og hans moder af Mejsling (se 8/4 fol. 244-245). Synsmænd har synet noget træ ved afdøde Joen Sørensens gård i Mejsling. En blok er sagt at være hugget på Hyvild og de andre i Vester Selkær. Det bekræftes af blokkenes og stubbenes tykkelse. - Førrige synsmand Jens Jensen, ved ikke, om træet siden er blevet forandret eller forvekslet. Han og de andre synsmænd havde ikke taget mål af træet eller stubbene. Opsat til 6/5.

255b:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask har stævnet Niels Sørensen i Vorbasse Nebel ang. hans i fæste havende steds ulovlige besiddelse og forladelse. Stævningsmændene har talt med Niels Sørensens hustru. - Vidner: Mads Nielsen, Morten Hansen, Jens Christensen, Niels Pedersen og Jens Christensen, alle af Vorbasse Nebel, bekræfter, at Niels Sørensen, som nu i bedste pløje.--- --- været borte fra sin fæstegård --- --- eller om han nogen sinde dertil igen --- komme --- selv at

kunne sætte stedet i stand --- og en ko i leje af Hans Hansen i Donslund huse --- Daniel Philip efterlyste Niels Sørensen 1. gang. Hvis han ikke indfinder sig og betaler den skade, han har tilføjet stedet, bør han straffes som en rømningsmand. Stedet opbydes til nyt fæste, såsom denne Niels Sørensen for sin utilbørlighed alt sit fæste forbrudt haver. Han bør anses med videre straf, fordi han har ladet avlingen efterligge. Opsat 14 dage til 13/5.

a:

Samme ctr. en del rytterbønder (se 8/4 fol. 245-249). Opsat 3 uger til 21/5.

Skovfoged Laurids Iversen i Egholt på vegne af oberforster Bachmand lader afhjemle syn på ulovlig skovhugst i kgl. skove i Anst herred.

Samme ctr. Niels Nielsen --- skovhugst. Opsat 4 uger.

Samme ctr. Søren Thomsen i Jordrup for skovhugst. Denne svarer, at han har fået træet af ridtmester Kaas (der dog ikke vil hjemle).

a:

Regimentskriver Rasks fuldmægtige Daniel Philip Rask (fol. 248) ctr. sal. Catharina --- arvinger i Store Anst, nemlig Herman og Christian Skuster --- og ingen svig i arvemidler efter deres sal. moders død af vides --- Og Christian Skuster havde længe før moderens død gården i fæste, og moderens midler var forhen skiftet mellem dem, så det var ikke nødvendigt at holde skifte. Sagen ophævet.

Fredag den 6. maj 1707:

Tolder Hans Andersen af Vejle har stævnet --- ---. Vidner har været med toldereren i Nr. Vilstrup og fandt hos Peder Bertelsen en brændevinshat, som han selv bekendte at have kedel til. - Hos Thomas Christensen fandtes efter hans egen tilståelse en brændevinskedel; hat og piber dertil brugte han tillige med Peder Bertelsen. - Hos Mikkel Sørensen fandtes en brændevinskedel med hat og piber stående på ilden, og hans hustru fortalte,

de havde kedlen dertil. - Hans Nielsen, som hos Peder Bertelsen. - Joen Bertelsen, ligeså. - Niels Sørensen og Peder Sørensen: Hvert sted en brændevinskedel og tønde med hat og piber; de brugte det tilfælles. - Jens Jørgensen i Tved: en brændevinskedel med hat og piber samt brændevin. - Kun Mikkel Sørensen af Vilstrup var mødt i retten; han sagde, at han ikke holdt kro eller brændevinssalg, men havde alene en kedel undertiden i nødsfald at brænde lidt med til sit kvæg med spølet at hjælpe. - Tolderen sætter i rette, at brændevinsredskaberne bør være forbrudt, og at hver betaler 20 rdl. og sagsomkostninger. - Opsat 14 dage.

256b:

Oberforsterens sag ctr. Christen Joensen i Mejsling for skovhugst opsat til 13/5.

a:

Søren Trane, ridefoged på Sønderskov ctr. Niels Madsen, tjenende Mads Mølgaard i Roved (se 12/2 fol. 222 og 249). Opsat 8 dage i håb om forlig.

Landdragon Hans Pedersen af Nygårds brakkerhuse har stævnet Mikkel Andersen ibidem for beskyldninger om mened, løgn og tyveri, som han ved retten er frikendt for. Opsat 14 dage.

258b:

Regimentskriver Rask efterlyser 2. gang Niels Sørensen af Vorbasse Nebel. (Se fol. 255-256)..

Bendix Funck på vegne af borgmester Niels Baldtzersen har stævnet Seest bys beboere til at påhøre klage og kære ang. at han har mindre lod og del, end han bør have i Seest skov og mark. Han agter at begære jævnet med rebning.

a:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af Theodosius Levitzou

stævner en del mænd i Lille Anst, Roved og Store Anst for gæld. Fremlægger restanceliste. De vedgår gælden og beklager deres armelige tilstand og beder om efterladelse.

b:

Søren Willumsen af Vorbasse fremlyste 3 bæster.

Fredag den 13. maj 1707:

Bendix Funck på vegne af oberforster Bachmand ctr. Christen Joensen i Mejsling (se 6/5 fol. 256). - Morten Pedersen var med til første synsforretning. - En del vidner: Ved ikke noget og kender ikke til, at der skulle være sket nogen forveksling af træet.

a:

Ridtmester Jens Kaas på Roi ctr. Jens Ure og Peder Madsen i Egholt (se 8/4 fol. 250 og 29/4 fol. 252). - Dom (?): Heste og vogn er forbrudt. Nogen skal betale hver 1 rdl. (for ikke at møde i retten?).

b:

Postmester Hans Lund har stævnet Hans Hansen den yngre af Seest. Han har ikke villet acceptere arrest på den gule hoppe, han blev attrapperet med i Vonsild.

Monsieur Knud Jørgensen vidner uden at være stævnet: Torsdag den 3/5, da han med postmesteren ville rejse til Tyrstrup herredsting, da som de kom kørende mellem Kolding og Vonsild på den søndre side af Vonsild krat, kom Hans Hansens søn af Seest, Hans Hansen, ridende på en gul hoppe. Postmesteren spurgte ham, hvorfra den kom. Han svarede, om han ikke måtte ride på landevejen. Og derpå ankyndigede postmesteren Hans Hansen med hoppen på Kgl. Maj.s vegne arresteret til rigtigheds forskaffelse, hvorpå Hans Hansen straks undveg. De søgte på den højre hånd ned af en del i Vonsild skov.

Hans Madsen af Vester Nebel: Kørte for postmesteren og Knud Jørgensen. Bekræftede dennes vidnesbyrd.

Postmesteren sætter i rette, at Hans Hansen, der har foragtet den kgl. arrest, skal have hoppen forbrudt, fordi han ikke har skaffet hjemmel --- --- ingen toldsvig --- lovligt ærinde. Opsat 14 dage.

a:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Ducke for rytterbonden Jep Pedersen af Vester Nebel, en stævning. De indstævnede er ikke mødt. Knud Jørgensen fremlægger nogle dokumenter, bl.a. et tingsvidne af Kolding byting 23/2 1707. Sætter i rette, at det er bevist, at Jep Pedersen den til Thomas Ravn solgte hoppe, af Johan Funcke --- har lovligt betalt. Formoder, at tingsvidnet er fuld hjemmel for Jep Pedersen. Thomas Ravn skal have gjort besværing over Jep Pedersens lovlige adkomst til hoppen. Johan Funcke tilholdes at møde i retten. Opsat 114 dage.

b:

Regimentskriver Jens Ducke lader efterlyse en bortrømt dragon fra Nygårds brakkerhuse, Anders ---

Bendix Funck på vegne af postmester Hans Lund og på vegne af Maren Lasdatter ctr. Peder Nielsen i Skødegård og hans hustru Lene Skødes (se 15/4 fol. 251). Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Andreas Rask efterlyser Niels Sørensen af Vorbasse Nebel (se 29/4 fol. 255-256 og 6/5 fol. 258). - Dom: Niels Sørensen er bortrømt fra sit fæstede sted i Vorbasse Nebel. Han er blevet efterlyst 3 tingdage. Han skal undgælde som en rømningsmand. Hvor han antræffes, skal han gribes i arrest og fastholdes, og sligt skal straks tilkendegives regimentskriveren, som lader ham arrestere, indtil han har betalt alt, hvad han skylder Kgl. Maj., og den svækkelse, han har påført stedet.

Søren Tranes sag for Anders Hansen Risbøl ctr. Niels Madsen. - Dom: Søren Trane har søgt Niels Madsen for ulovlig undvigelse af sin tjeneste hos Anders Hansen Risbøl i Asbo. Hvorimod Knud Hansen Buck på vegne af sit herskab til forsvar for Niels Madsen og den mand, han nu tjener,

Anders Mølgaard i Roved, beviser, at Niels Madsen sin hos Anders Hansen Risbøl iværende tjeneste forsvarligt har opsagt, og det fornemmelig efter kgl. lov og forordninger, hvorpå Anders Hansen til rigtig pas og afskeds forskaffelse velvillig har annammet stemplet papir, og dog ingen pas efter forordningen derpå er blevet givet. Niels Madsen frikendes for Søren Pedersen Tranes tiltale, og Anders Hansen Risbøl, som af Niels Madsen fik stemplet papir til pas og afsked, skal skaffe ham pas uden videre ophold. Søren Trane skal for sagens omkostninger betale 6 rdl. til Knud Hansen Buck.

a:

Alt forskrevne, som i denne bog findes indført fra den deri --- ---

(Slut på tingbogen 1705-07).

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30020)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1707-09

1707

1a:

Anno 1707 den 30. april er denne bog, hvori befindes trehundrede og tredive og to nummererede igennemdragne og forseglede blade (siger 332), anordnet til tingprotokol ved Anst, Jerlev og Slaugs herreders ting, hvori herredsskriveren Bartram Pedersen haver at indføre alt, hvis for retten på samme ting passerer, og alle bladene fuldskrive, uden nogen margin, og intet på løst papir, af hvis som udi tingbogen bør indføres, skrive. og ellers med brevpenge samt i alle andre måder efter loven og hans eds pligt sig at rette og forholde. Og når denne tingprotokol er fuldskreven, da den her igen at indlevere. Koldinghus ut supra. Woyda.

1b:

I Jesu Christi Navn Begyndes Først For Ret --- På Anst, Jerlev og Slaugs Herreders Ting at skr--- udi Denne Nye Tingbog Anno 1707

Lørdagen d. 21. Maj:

Samme tid og sted blev retten Holden og Betjent af Kgl. Maj.s Herredsfoged Bertell Pedersen på Amhede og Sætteskriver Jacob Bartramsen af Lejrskov udi sin faders herredsskriver Bartram Pedersens sted og svagheds forfald. Med otte tingmænd, navnlig Peder Lauridsen i Spjarup, Lorents Frederiksen i Egtved, Peder Torbensen i Knudsbøl, Jens Knudsen i Uhre, Nis Pedersen af Højen, Mads Henriksen ibidem, Jens Pedersen i Bøgvad og Jep Nielsen i Nybjerg mølle.

Bendix Funck på vegne af tolder Hans Andersen af Vejle (se 6/5 fol. 257) ctr. en del Nørre Vilstrup beboere for ulovlig brændevinsbrænden og

krohold. Sagsomkostninger vil beløbe sig til mindst 8 rdl. til vognleje, fortæring og bekostning på 5 personer i to dage at omrejse og inkvirere samt vognleje for 2½ mil til tinget samt stemplet papir og skrivepenge. - Regimentskriverens fuldmægtige Hans Mikkelsen mener, at da toldereren ikke har fundet bønderne i nogen virkelig brændevinsbrænden med deres kedler, ej heller overbeviser dem, at de har begået ulovligt krohold eller i nogen måde forset sig imod forordningen, bør de frikendes og have refusion for deres omkostninger. Opsat 14 dage.

2a:

Samme har stævnet Bodil Bachskovs og Christen Gregersen i Vesterby, Niels Jensen i Rugsted, Markus Nielsen og Christen Pedersen i Amnitsbøl, Peder Bunde, Jens Bunde og Hans Conrad i Ødsted og Peder Orle i Jerlev. Mikkell Sørensen af Vilstrup skal vidne. - De sigtes for brændevinskedler samt brændevins udsælgelse, som d. 6. maj sidst hos dem blev befunden, og de derfor gæsteretsdom skal lide. Stævning også til kyrasser Bartel Bille i Rugsted.

Christen Hansen og Jens Gregersen af Vejle vidner: De var med toldereren i Vesterby for at inkvirere om brændevinskedler og brændevinsbrænden. Et sted forefandt de en brændevinstønde stående for skorstenen. Hos Christen Gregersen en brændevinshat, som hans hustru selv kom ned fra loftet med og lod dem se, og derhos sagde, at det var deres egen. De fandt ikke brændevinshatten i brug, men de fik brændevin til købs der i huset. - Herimod mødte Christen Gregersen, som forklarede, at hvad brændevin hans hustru havde skænket, det var købt i Kolding til husets fornødenhed og ej til noget kroholds udtapning. - Bendix Funck spurgte ham, hvem i Kolding han havde købt det af. Det kunne han ikke svare på, før end han havde spurgt sin hustru.

Vidnerne havde samme dag tillige med Ole Jensen, Niels Jensen og Holger Sørensen af Vejle været i Hans Conrads hus i Ødsted, Jens Bunde, Peder Bunde - - fandt nogle brændevinsredskaber. --- Kyrasser Bartel Bille havde brændevinsredskaber og desuden både brændevin og tobak at sælge. --- Hos Peder Orle i Jerlev fik de brændevin til købs. Han sagde at have fået det i Fredericia.

Bendix Fuck sætter i rette, at de skal have deres redskaber forbrudt og betale bøde på 20 rdl. hver. - I henseende til mindeligt forlig opsættes sagen

i 14 dage.

3a:

Hans Pedersen, landdragon af Nygårds brakkerhuse (se 6/5) ctr. Mikkel Andersen ibidem. På dennes vegne anfører Hans Mikkelsen, at Mikkel Andersen havde føje til den sag, han førte mod Hans Pedersen. Sligt burde ej påny igen oppripes, helst som den sag en gang ved endelig dom er påkendt. Med dommen havde Hans Pedersen erklæring nok. Hans Pedersen forblev ved sin formodning. Opsat 14 dage.

b:

Niels Pedersen af Vork har stævnet Maren Markvogter for hendes sidste bopæl i Vork ang. hendes beskyldning, at han er hendes barnefader. Stævning også til Maren Thomasdatter i Vork, der holdt barnet til dåben og udlagde Niels Pedersen, samt til Anne Gjermandsdatter i Vork, som skal vidne som fostermoder, der var hos Maren Markvogter i hendes barnefødsels nød. Maren Markvogter er borttrømt fra sin bopæl.

Christen Madsen og Søren Olesen: Har været hos Maren Thomasdatter for at høre hendes forklaring. Hun sagde, at Maren Markvogter havde sagt, at hun skulle udlægge Niels Pedersen. Og Kirsten Iversdatter havde sagt til hende, de skulle høre og se sig vel for, hvem de beskyldte, så de ikke gjorde Niels Pedersen uret. Så Maren Thomasdatter sagde at have skikket hende visse bud om til Maren Markvogter for at høre tilvisse, hvem hun skulle udlægge, og da blev hun ved sine ord. Derpå aflagde Maren Thomasdatter ed for de to mænd.

Anne Gjermandsdatter: Havde ikke tilspurgt Maren Markvogter, da hun sidst var hos hende i hendes barnefødsels nød for at betjene hende som fostermoder, og hun hørte ikke Niels Pedersens navn.

Mette Nielsdatter af Vork: Var hos, da Maren Markvogters fødte sit sidste barn. Hørte ikke nogen spørge hende om barnefaderen, heller ikke at Niels Pedersens navn blev nævnt af nogen der i huset. Opsat 8 dage.

a:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Andreas Rask (se 8/4 fol. 245-

246) ctr. en del rytterbønder i Anst og Slavs herreder for stedernes forsiddelse og restancer. - Dom: De indstævnedede (navngivne; i Vorbasse Jes Thomsen) har hver for sig vedstået restancen, men formedelst deres slette tilstand, deres kvægs og bæsters ulykkelige frafald, forrige åringers misvækst og andre deslige tilfaldende vanheld har det ikke været dem muligt at betale. Af forberørte omstændelige årsager ses nu ej rettere heri at dømme, end jo alle indstævnedede er pligtige at betale gælden.

b:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Rask ctr. Christen Pedersen i Klink (se 6/4 fol. 246). - Dom: Daniel Philip beviser med Knud Jørgensen og Morten Sørensen, begge af Klink, at Christen Pedersens gård på bygningen ialt består af 11 fag, meget brøstfældig og ganske udygtig; avlingen og jorden er for størstedelen udyrket; ringe og slet besætning, hvilket Christen Pedersen selv for retten har tilstået. Han har ikke leveret nogen beviselighed til sin frelse. Han har imod rytterforordningen forsiddet og ruineret sin gård og bør have forbrudt sit fæste og levere den forefundne besætning fra sig med gården samt betale den skyldige forstrækning og restance.

a:

Samme ctr. Peder Jessen i Store Anst (se 8/4 fol. 247). - Dom: Det er bevist, at hans gårds bygning er meget forfalden både for tømmer og tag; der findes en aldeles ringe besætning, der til stedet; jorden i marken til sommersæd udyrket. Peder Jessen kan ikke skaffe sig æde- eller sædekorn, og han refter med februar og marts måneders ordinære penges udgivelse ---

b:

Samme ctr. Knud Andersen i Vester Gesten og Eske Iversen og Jens Gabrielsen i Bække angående Knud Andersens skabede bæsts tilskiftelse. (se 8/4 fol. 249). - Dom: Det er bevist, at Knud Andersen selv velvidende af Eske Iversens med Jens Gabrielsens forførlige hjælp og tilskyndelse har tilskiftet sig et skabet bæst, og hans andre dygtige plovbæster derved er blevet befængt med skab og udygtige til avl og arbejde, så hans ryttergård

derved er faldet i vanmagt og han selv faldet i armod. Og skønt han af sin nabo Peder Jensen er blevet i fortrolighed advaret at holde sig fra samme skifte, har han ikke villet agte det, men har gjort skiftet i drukkenskab. Han bør have sit fæste forbrudt og levere gården fra sig med besætnings, avlings og bygningers vedligeholdelse eller stille vederhæftig kaution. - Eske Iversen og Jens Gabrielsen, som underfundigt og ved drukkenskab har lokket Knud Andersen til skiftet, skal betale til ryttergårdens besætnings hjælp 10 slettedaler.

6a:

Fredag den 27. maj 1707:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af regimentskriver Jens Ducke for rytterbonden Jep Pedersen i Vester Nebel ctr. Johan Fink i Tårning, Haderslevhus amt (se 13/5 fol. 261). Har stævnet Thomas Ravn i Hjelmdrup som vidne: Han har for rum tid siden afkøbt Jep Pedersen en brun hoppe, som han havde betalt ham, og som Jep Pedersen berettede at have købt af Johan Funck i Tårning. Jep Pedersen erklærede nu som før, at han ville være fast hjemmel for hoppen. så vidste Thomas Ravn ikke andet med Jep Pedersen end alt det, som ærligt og lovligt er. - Opsat 8 dage.

Gertrud Pedersdatter sal. Jakob Andersens i Nagbøl lovbød 1. gang sin gård og hendes søn Anthoni Jakobsen den fjerdepart af sin del i samme gård.

b:

(Opslag mangler, sandsynligvis fol. 6b-7a).

b:

--- hvilket forskr. Peder Jessen --- her for retten har tilstået og ingen andre beviseligheder iretteført. Peder Jessen er pligtig at betale til regimentskriver Andreas Rask de resterende 2 måneders udgifter og at stille kaution for gårdens vedligeholdelse og drift ---

Bendix Funck på vegne af Søren Jepsen ctr. Søren Paaskesen i Jordrup for

skældsord, som han den 15. maj på Jordrup grandestævne skal have angrebet Søren Jepsens hustru med, samt for hårgreb. - Fører vidner.

Niels Rasmussen: Da de var forsamlede til grandestævne hos Laurids Pedersen om græslæg, hørte han ikke, hvad passerede inde i stuen mellem Søren Paaskesen på den ene side og Søren Jepsen samt hans hustru på den anden side; men siden de var kommet ud i gården, hørte han vel, at Søren Paaskesen sagde til Søren Jepsens hustru, hun var en rakkerkvinde, og han så, at Søren Paaskesen kastede en sten efter hende.

Søren Christensen: -- og af rakkerpak. Han slog efter Søren Jepsens hustru med en kæp, men vidnet så ikke, at han ramte hende mere end een gang. Hvorimod hun tog en lime og slog efter ham med den. I samme tumult sagde hun, at han var selv en skælm, thi hun havde hverken stjålet fisk eller flæsk.

Søren Thomsen: Søren Paaskesen sagde til Søren Jepsen, at han var en skælm, og til hans hustru, at hun var en rakkerkvinde og kommet af rakkerpak. Hun svarede, han selv skulle være en skælm, indtil han overbeviste hendes mand om nogen skælmestykker. - Opsat 14 dage.

a:

Niels Pedersen af Vork ctr. Maren Vangvogterske (se 21/5 fol. 3-4). Sætter i rette, at han frikendes, og at hun, hvor hun findes, skal være en løgner og bøde sine 3 mark. - Opsat 8 dage.

b:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levitzou har stævnet nogle bønder i Lille og Store Anst, Geising, Vester og Øster Gesten, og Skanderup for resterende korntiende til hver deres sognekirke samt anden resterende tiende. Opsat 14 dage.

8a:

Søren Paaskesen af Jordrup på vegne af regimentskriver Jens Ducke for rytterbonden sal. Joen Sørensens enke i Mejsling og hendes søn Christen Joensen. Fremlagde en stævning til Bendix Funck. Hans Mikkelsens skriftlige begæring om frifindelse findes indført i forrige tingbog fol. 255. -

Opsat 3 uger.

8b:

Bendix Funck på vegne af Maren Lasdatter sal. Mikkel Jespersens efterleverske (se 15/4 fol. 251 og 13/5 fol. 261) ctr. Lene Peder Nielsens hustru i Skødegård. - Dom: Gælden er bevist med udskrift af hendes købhandelsbog. Der er udbragt adskillige varer for ialt 4 slettedaler 1 mk. 5 sk. Der har aldeles intet gensvar været fra hende eller hendes mand. Hun skal betale.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad har stævnet Jens Hansen og Jakob Pedersen af Vesterby for en fersk bøg, som de har hugget i kgl. skov. - Bendix Funck som fuldmægtig for oberforster Bachmand fremstiller to synsmænd. Opsat 14 dage.

9:

For retten blev fremvist og her uden for tinghuset ophængt syv ulveunger, som Bølling bymænds fæhyrde havde fanget og dødet på marken og derfor af herredernes beboere æskede betaling.

9b:

Fredag den 3. juni 1707:

Læst forordning om de misbrug, som foregår på kongens rejser, og ellers om rejsendes befordring med forspand og vogne.

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af regimentskriver Jens Ducke for Jep Pedersen i Nebel (13/5 fol. 261 og 27/5 fol. 6) har stævnet Thomas Ravn i Hjelmdrup og Johan Funck i Tårning. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af Niels Pedersen af Vork ctr. Maren Markvogters. - Dom: Hun har ikke bevist, at Niels Pedersen er hendes barnefader, og har ikke turdet blive til stede for at vedstå sin beskyldning, men er ulovligt borttrømt. Niels Pedersen, der har tilbudt sin benægtelses ed, frikendes.

10:

Mathias Pedersen af Grene Krog fremviste her uden for tinghuset og lod ophænge 5 ulveunger, som han på heden har fanget og dødet, for hvilke han fordrede betaling af herredernes beboere.

Bendix Funck på vegne af tolder Hans Andersen (se 6/5 fol. 257) ctr. en del Nørre Vilstrup bymænd for brændevinsredskaber, brænden og krohold (se 21/5 fol. 1-2). - Dom: --- Redskaberne bør være forbrudt. De skyldige skal hver betale for misbrug og overtrædelse af kgl. forordning til sagsøgeren og for omkostning hver 3 rdl. Hos nogle af bønderne er der ikke bevist noget misbrug med kedler eller hatte. Så ses nu ikke derfor, at kedlerne i sig selv, som er bøndernes daglige hus brugende redskab, til nogen forbrydelse at henkende. Men de på hvert sted fundne brændevinshatte og piber skal være forfalden, og enhver af de nævnte mænd skal betale 1 rdl. i sagsomkostninger.

11:

Samme ctr. de andre på fol. 2-3 stævnedede vedr. brændevinsbrænden. Kun Markus Nielsen og Christen Pedersen af Amnitsbøl var mødt. De påberåbte sig at have tilladelse fra forrige konsumptionsforpagter sal. Rasmus Sørensen i Vejle og hans efterleverske til, at de måtte til deres hus' fornødenhed brænde og have brændevin. Opsat 14 dage.

Landdragon Hans Pedersen af Nygårds brakkerhuse ctr. Mikkell Andersen. Opsat til 10/6.

Søren Paaskesen af Jordrup på den ene side og Søren Jepsen ibidem på den anden side fremkom for retten og tilkendegav, at der har været nogen tvist imellem dem, særdeles angående hvad Søren Paaskesen og Søren Jepsens hustru ved Jordrup grandelaugs forsamling kan være passeret imellem dem. Søren Paaskesen tilstod, at hvad han havde sagt imod Søren Jepsen og hustru, var sket i ubesindig drukkenskabs hastighed, og der var ingen anden årsag dertil end, hvad han har hørt sige efter løse folks spargement, men selv ved han kun alt det, som er ærligt og lovligt om dem. Tilsvarende

tilstod Søren Jepsens hustru om Søren Paaskesen.

11b:

Fredag den 10. juni 1707:

Læst forordning om skifter og auktionsforretninger efter overofficerer ved militsen i Danmark.

Bendix Funck på vegne af oberforster Bachmann ctr. Jens Hansen og Jakob Pedersen i Vesterby (se 27/5 fol. 8-9) for ulovlig skovhugst. - Jens Hansen: Det bøgetræ, som er ved hans hus, har han fået af sin svoger og nabo, selvejerer Christen Nielsen Smed. - Jakob Pedersen: Han har fået træet af sin broder Hans Pedersen i Høgsholt nord for Vejle i Hover sogn. - De skal vise hjemmel. Opsat 14 dage.

12:

Knud Hansen Buck på vegne af oberst Theodosius Levitzou fremlagde restanceliste (se 27/5 fol. 7). Opsat 14 dage.

12b:

Landdragon Hans Pedersen af Nygårds brakkerhuse ctr. Mikkell Andersen ibidem (se 6/5 fol. 258 og 21/5 fol. 3). - Mikkell Andersen svarede, at hvad han havde angrebet ham med ved sagsøgning, er altsammen sket af ubesindig og ubetænkelig hastighed og iver. Han kan ikke sige noget om Hans Pedersen end alt, hvad lovligt, ærligt, forsvarligt og berømmeligt er m.m. - De tog hinanden i hånden og tilstod at være forsonede i mindelighed. Mikkell Andersen betalte tingsvidnet for Hans Pedersen.

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af regimentskriver Jens Ducke for Jep Pedersen i Vester Nebel (se 13/5 fol. 261, 27/5 fol. 6 og 3/6 fol. 9) ctr. Thomas Ravn i Hjelmdrup og Johan Funck i Tårning. - Dom: Jep Pedersen har ladet Thomas Ravn tiltale, fordi han har gjort Jep Pedersens køb og hjemmel mistænkelig ang. en brun hoppe, som Jep Pedersen skal have købt af Johan Funck i Tårning og siden solgt den til Thomas Ravn. Denne har i

retten tilstået, at han om Jep Pedersen intet andet vidste end det, som er lovligt og ærligt. Derfor frikendes Thomas Ravn for mistænkeliggørelse. - Med tingsvidne af Kolding byting 23/2 bevises med Hans Olesen af Follerup og Jens Pedersen af Kongsted deres vidnesbyrd, at de for 4 år siden har været i Jep Pedersens hus i Vester Nebel, hvor Johan Fincke samme tid var, og de hørte Johan Funcke på Jep Pedersens tilspørgsel svare, at han havde solgt ham den brune hoppe og derfor at have til gode 12 rigsdaler, som han begærende måtte afkortes i det, han skyldte Jep Pedersen. Og Jep Pedersen svarede på Johan Funckes tilspørgsel, at han igen havde solgt hoppen til Thomas Ravn. For det andet bevises med Hans Nielsen af Pjedsted og Simon Simonsen af Kongsted deres vidnesbyrd, at de i Mikkelsdags marked i Middelfart så og hørte, at Jep Pedersen og Johan Fincke der stod og talte med hinanden, og Jep Pedersen da krævede Johan Funcke for, hvad han skyldte ham, og Johan Funcke svarede, at det var ikke noget, når de 12 rigsdaler først --- som Jep Pedersen skulle betale ham for den brune hoppe, som han fik af ham i hans eget hus i Tårning for nogle år siden. Der er ganske intet anført imod sådanne klare beviser. Jep Pedersen frikendes for mistanke og æres og lempes vanrøgt.

13b:

Fredag den 17. juni 1707:

Sagen for Christen Joensen og hans moder i Mejsling er opsat 3 uger.

Bendix Funck på vegne af tolder Hans Andersen ctr. en del Vesterby, Ødsted og Amnitsbøl beboere ang. brændevin (se 21/5 fol. 2-3) opsat 8 dage.

14:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke fremlægger memorial fra Søren Hansen i Jordrup: Han har lidt overlast af sin tillægsmand Niels Nielsen for hans korn, han skulle give rytteren i denne måned. Han har indført sig på mig og sagt, jeg har skyld i, at han ikke ville tage hans korn, og mens vi talte om det, har han taget et stykke træ og slået min venstre arm fordærvet. - Stævning til Niels Nielsen for den overlast,

han har tilføjet sin nabo og gårdmand. Synsmænd har på Søren Hansens hustrus begæring synet et hul i hans venstre arm ved håndleddet. - Opsat 8 dage.

14b:

Knud Hansen Buck af Vejen mølle på vegne af Theodosius Levitzou har stævnet Knud Andersen i Vester Gesten for resterende skyld og landgilde af kirkejord. Han er ikke mødt. Der udstedes forbud imod, at han nyttiggør sig jorden.

15:

Christen Jørgensen af Mejsling og hans søn Jørgen Christensen fremlægger en afståelses- og aftægtskontrakt af 24/2 1706.

Lørdag den 25. juni 1706:

Knud Hansen Bucks sag (se 27/5 fol. 7 og 10/6). Opsat 14 dage.

15b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jens Hansen og Jakob Pedersen af Vesterby (se 27/5 fol. 8-9 og 10/6 fol. 11). Opsat 14 dage.

Jens Ibsen af Geising, forrige skovrider, har stævnet Hans Hansen Snedker, Jens Rasmussen og Hans Poulsen Felding, alle i Geising, til at vidne om, hvad afgift af skovridergodset i Geising der blev betalt til Jens Ibsen, da han var skovrider, og hvor meget hans formand Poul Felding deraf nød (siden Jens Ibsen var blevet skovrider) for 2 halve gårde, som han selv beholdt udkomsten af.

Vidnerne: Jordegods i Geising, som er udlagt til skovridergods: Margrethe sal. Henrik Staffensens halve gård tillige med forrige skovrider Poul Feldings beboede halve gård, 4-1-2-2 ht. - Sal. Anders Olesens og Hans Hansens Snedkers to halve gårde, tilsammen 7-0-2-1, og for skov 0-0-2-0. Deraf havde Jens Ibsen i de første 5 år ej fået andet end af Anders Olesens og Hans Hansen Snedkers hartkorn, og den gamle skovrider Poul

Felding beholdt alt udkommet af Margrethe sal. Henrik Staffensens gård og Poul Feldings gård, hvorom han efter beretning med hans efterfølger Jakob Krog var forenet med øvrighedens samtykke. Og siden Poul Felding oplod Margrethe Henriks halve gård til Peder Tækker, fik Jens Ibsen ikke videre, indtil Peder Tækker døde, da Jens Ibsen overtog den ganske forfalden ifølge tingsvidne af 4/8 1699.

16:

Bendix Funck på vegne af tolder Hans Andersen ctr. Bodil Bæckskov og Christen Gregersen i Vesterby med flere (se 21/5 fol. 2-3). - Dom: De skal have deres brændevinsredskaber forbrudt. Og de, som har holdt kro, får en bøde på 20 rdl. Men kedlerne som et brugeligt husredskab beholder de. - Kyrasser Bartel Belle er en militærperson og skal søges ved krigsretten.

17:

Fredag den 1. juli 1707:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jens Hansen og Jakob Pedersen i Vesterby. - Jens Hansen fremstillede sin svoger Christen Nielsen, der vedstod at have givet Jens Hansen (for villighed, han har gjort ham med pløjning) en bøg på hans selvejergårdspart; men han ved ikke, om det er det samme bøgetræ, som han nu søges for. - Jakob Pedersen fremstillede sin broder Hans Pedersen af Høgsholt, som vedstod at han sidste forår gav sin broder et læs bøgetræ. Men om det er det samme, som nu er fundet hos ham, ved han ikke. - Bendix Funck finder ikke hjemlen lovgyldig. Opsat 14 dage.

17b:

Knud Hansen Buck (se 17/6 fol. 14) forbød 3. gang Knud Andersen i Vester Gesten at befatte sig med kirkejorden, som han hidtil har haft i fæste. Satte i rette, at som Knud Andersen de sidste 3 år (1704-06) ikke har betalt fæstepenge for kirkejorden, så bør han have sit fæstebrev forbrudt og levere jorden fra sig. Opsat 14 dage.

18:

Oluf Lassen af Knudsbøl lod ophænge en ulveunge ved tinget.

18b:

Fredag den 8. juli 1707:

Regimentskriveren for Christen Joensen i Mejsling ctr. oberforsteren (se 22/5 fol. 8 og 17/6 fol. 13). Opsat 14 dage.

Knud Hansen Buck får dom i restancesagen (se 27/5 fol. 7 og 10/6 fol. 12).
- Dom: Knud Hansen Buck har på vegne af oberst Theodosius Levitzou sagsøgt Hans Ulv i Skanderup, Niels Jepsen Svenske i Nagbøl, Mikkell Jepsen i Lille Anst, Mads Knudsen i Store Anst, Jens Rasmussen i Geising, Christen Graversen i Øster Gesten og Jep Nissen ibidem for restance. De er ikke mødt. De skal betale.

19:

Fredag den 15. juli 1707:

Peder Christensen af Skødebjerg og Jens Nielsen af Søgård lod ophænge hver en ulveunge, som de har fanget og dødet.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jens Hansen og Jakob Pedersen i Vesterby. Disse fremlagde et indlæg af regimentskriverens fuldmægtige Hans Mikkelsen. Bendix Funck protesterer imod, at de får lov til at aflægge ed; det burde deres hjemmelsmænd have gjort. Opsat 8 dage.

19b:

Bendix Funck på vegne af Peder Pedersen af Egtved har stævnet Anne Madsdatter i Egtved med hendes mand. Hun har ladet sig leje til Peder Pedersen og tilsagt ham arbejdstjeneste og har dog ikke villet indfinde sig i tjeneste. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Knud Hansen Buck ctr. Knud Andersen i Vester Gesten (se 17/6 fol. 14 og 25/6 fol. 15 og 1/7 fol. 17). - Dom: Han skal betale de 3 års resterende landgilde og restancen til landmilitsens konservation samt have sit fæste forbrudt.

20:

Fredag den 22. juli 1707:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jens Hansen og Jakob Pedersen i Vesterby. - Dom: De har ikke iretteført nogen nøjagtige beviseligheder til deres befrielse, idet deres hjemmel er conditional og ikke så forklarlig som vedbør. De skal betale 8 rd.

20b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen for sal. Joen Sørensens enke og hendes søn Christen Joensen ctr. oberforsteren. - Isak Franck tilbyder nyt stævнемål til yderligere oplysning. Hans Mikkelsen afviser. Det er nu på 16. uge siden oberforsterens første tiltale. Isak Frank gentager sin begæring: Forsinkelsen skyldes hans rejse til Norge. - Dom: Sagens domssøgning blev frafaldet af oberforsterens da brugte fuldmægtige Bendix Funck den 13/5, hvorimod regimentskriverens fuldmægtige indgav stævning til doms søgning til forsvar for rytterbonden og hans moder den 29. april og førte kontrasyn. Intet er fremkommet til dets svækkelse. Sagen tåler ikke længere opsættelse. De frikendes for tiltalen.

21b:

Oberforster Hans Bachmands fuldmægtige Isak Franck har stævnet Christen Joensen i Mejsling ang. de 3 ege, som er befundet ved hans gård, og som formenes at være hugget i kgl. skov. Der skal opkræves synsmænd ang. hans selvejerskovs formentlige forhuggelse. Jens Jessen og Søren Thomsen i Rugsted skal vidne om de tre stk. egetræ. - Dommerens kendelse: Af stævнемålet fornemmes, at de vidner, som forhen i sagen har vidnet, ikke er stævnet imod disse vidners førelse. Ej heller er Joen Sørensens enke, som gården virkelig bebod og bruger, stævnet imod

synsmænds opkrævelse. Stævnemålet er ikke gyldigt.

22b:

Fredag den 29. juli 1707:

Amtsforvalter Niels Hansens fuldmægtige Anker Hansen har stævnet Hans Iversen på Skanderupgård, som har oversiddet en ægt i kgl. tjeneste, hvorfor han længst forhen har været stævnet til retten, og der dog endnu ingen nøjagtighed er gjort enten med betaling eller i andre måder. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Peder Pedersen i Egtved ctr. Anne Madsdatter i Egtved (se 15/7 fol. 19). Med henblik på forlig opsættes sagen 14 dage.

23:

Mandag den 1. august 1707:

Retten er sat i Amhede på begæring af inspektør Jørgen Jellings fuldmægtige Laurids Jørgensen i en konfiskationssag ctr. Jørgen Skot, der siger sig at have tilhold hos forpagteren på Estrupgård, tillige med den person, som siges at være Christian boende i Rekkelands Eg (Riglandseg), ang. de 10 heste og en hoppes udførsel og antræfning, som de tilsammen den 29/7 blev antruffet med ved Randbøl, hvilket er imod toldrullen, hvorfor der søges gæsteretsdom.

Andreas Ravn af Kolding, Jørgen Jensen Glimminge af Holstebro og Ole Jensen af Vejle vidner. Sidste fredag om eftermiddagen, som de alle tre var i Randbøl og havde afsluttet en inkquisition om toldsvig, ankom for dem to ridende personer, den ene Jørgen Skot med fem heste i en snor og selv ridende på den sidste, tillige med Christian Danielsen af Ræckelands Eg, ridende på en hest og med 6 bæster i en snor efter sig. - Vidnerne spurgte dem, hvor de ville hen med hestene. De svarede begge, at de tjente på Estrupgård. Vidnerne sagde, at de burde fremvise rigtig attest og bevis til bæsternes fremførelse, både hvor de var kommet fra, og hvor de ville hen. De svarede, at deres husbond kom straks bagefter, enten samme aften eller næste morgen. Vidnerne førte dem så med sig ind til Randbøl. Imidlertid

kendte Andreas Ravn Christian Danielsen og sagde til ham nogle gange, "I er en holstener og er hestepranger; jeg kender eder vel". Så kendte også Ole Jensen samme person, at han var en holstener og handlede med heste. Derfor lagde Jørgen Jensen Glimminge arrest på hestene og de to personer. Vidnerne ville have dem til Norbæk, men det vægrede de sig ved, de ville lige ad vejen til Bække. På vejen til Nordbæk flygtede Christian Danielsen. Vidnerne sagde, Jørgen Skot skulle svare for ham; men han sagde, at han ikke kendte ham; han var stødt på ham på vejen.

Fire mænd blev opnævnt til at syne og vurdere hestene.

Fuldmægtigen sætter i rette, at hestene, at hestene skal konfiskeres til angiveren, og at de to personer for hver hest skal betale 10 rdl.

Herimod mødte Jørgen Skot med sine medtjenere Thyge Jensen Skytte og Christen Sørensen Staldbetjent, som på deres principals, Christen Lauridsen Braeholdts vegne begærede sagen opsat 8 dage, ja indtil husbondens hjemkomst. - Fuldmægtigen mente, en opsættelse ville være imod forordningens pure ord. Spurgte Thyge Jensen og Christen Lauridsen, om de ville cavere for Jørgen Skotte. Og havde de noget skriftligt bevis på at skulle købe hestene. De svarede, at de ikke ville cavere, men blot begærede sagen opsat. Jørgen Skot svarede, at han ikke havde noget skriftligt bevis.

Dom: --- Dommeren tør ikke imod den kgl. forordning opsætte sagen længere, da ingen tilbørlig kaution er frembudt; ejheller at frikende hestene for konfiskation; de skal være forbrudt til angiveren. Og Jørgen Skotte skal for de 5 heste, som han først har ført alene, betale 10 rdl. for hver til den kgl. kasse. Christen Danielsen skal for hver af de 6 heste, som han førte, betale ligeledes 10 rdl. pr. stk. Om hvilke bøders betaling vedkommende sig selv på bedste måde har at lade forsikre.

26b:

Fredag den 5. august 1707:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af regimentskriver Jens Ducke har stævnet Laurids Jespersen (?), skovfoged i Egholt, og Hans Poulsen i Geising for overfald i Rolles mølle imod afgangne Nis Andersen af Egholt. Stævning også til mølleren Søren N. i Rolles mølle og hans hustru og tjenestepige Mette Pedersdatter samt tjenestekarlen N.N. - Oberforster Hans

Bachmann vedgår at være stævnet, så vidt angår skovbetjentene og beboerne af Rolles mølle, der er udlagt til skovridergodset. - Opsat 14 dage.

27:

Fredag den 12. august 1707:

Anders Hansen Risbøl af Asbo er sættefoged.

Bendix Funck på vegne af Anker Hansen af Kolding ctr. Hans Iversen i Skanderupgård for ægt. Opsat til 26/8.

27b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet Knud Pedersen i Vester Nebel og hans tjenestekarl Morten Eriksen for ulovlig skovhugst. Heste og vogn med læs er blevet konfiskeret og synet af vidner i Amhede. Vidnerne: Læsset var 6 små bøgevandgrene. Køretøjet er vurderet til 20 slettedaler. Morten Eriksen har ikke selv hugget grenene, men opsanket dem på jorden. Isak Franck havde sagt, at han havde skåret dem af en bøg, der lå på jorden og alene afhugget en liden kroget gren fra et bøgetræ ved siden af. Grenene på vognen var ikke værd at agte eller vurdere for en skilling.

Hans Mikkelsen på rytterbondens vegne mener, at søgsmålet er slet funderet og tilsigter bondens ruin med konfiskation af heste og vogn. Hvis sagsøgeren ville rejse tiltale for, at heste og vogn var fundet i skoven, kunne han have gjort det langt lemfældigere med skovforordningens 29. artikel. Han fremlægger en skrivelse af 1/6 (1/1?) 1706 fra det kgl.

generalkommissariat. Formoder, sættestemmeren henviser sagen til optingning. - Bendix Funck svarer, at oberforsteren har fulgt forordningen og lovens 6-17-28, og sætter i rette, at Knud Pedersen bør have heste og vogn forbrudt samt straffes for ulovlig skovhugst.

Kendelse: Stævningen ses ikke så retteligt at være givet for indbyggere og bosiddende naboer. Og med generalkommissariatets resolution bevises, at slige skovsager, som rytterbonden med ulovlig skovhugst kan have begået og antræffes med, ved amtstuen skal aftinges. Knud Pedersen bør aftinge på amtstuen. Og da Knud Pedersen ikke kan undvære heste og vogn i denne hans avlings og høsts tid, så tillades det ham at hjemføre dem

uhindret.

29:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fremstiller synsmænd: De har synet skaden af den ulykkelige ildebrand, der forleden mandag om natten af Anders Iversens skorsten, da de var gået i seng, antændtes. Anders Iversens gård bestod af: stuehus 17 fag, staldhus 5 fag, ladehus 12 fag, portrum 3 fag, østre fæhus 10 fag, søndre hus 15 fag, tilsammen 62 fag. Og som ilden antændtes hos ham og havde taget overhånd over al gården, før end han selv eller nogen opvågnede, så bekom han ikke det allerringeste af sit bohaves reddet. Det blev altsammen fortæret af ildens lue tillige med 6 læs hø, 3 spædkalve, item hans myndlings, sal. herredsfoged Bertel Krogs børns arvepart, som bestod i 2 fulde pakkede kister af sølv og andre rede midler. Så blev hans i tjeneste havende dragon Jens Sørensen, som søgte at redde sin grenadermundering, i ilden til døde brændt og munderingen opbrændt. Samme mands toft, som var besået med rug og lå næst ved gården, blev af ildens lue opsvedet og forbrændt.

Mikkel Andersens gårds bygning, som og er opbrændt, bestod af salshus 10 fag, stald 10 fag, norden i gården 8 fag, endnu et ladehus 7 fag, fæhus 6 fag, tilsammen 41 fag. Denne mand bekom vel noget af sit boskab reddet, men dog ikke synderligt at regne imod det, som ildens lue fortærede ---.

For Niels Sørensen blev brændt ladehus 17 fag, staldhus 5 fag, øster hus 7 fag, hans forældres aftægts hus 9 fag, ialt 38 fag. Og hans forældres ganske bohaves.

For Hans Olesen blev brændt 10 fag nyopbygget ladehus.

29b:

Samme har stævnet Poul Madsen i Ferup for restance. Opsat 14 dage.

30:

Samme har stævnet Peder Olesen i Horsted til syn på reparationen af det hus, Poul Hansen sidst beboede.

30b:

Fredag den 19. august 1707:

Læst forordning om exominibus og vocation til prædikeembedet.

Regimentskriver Christian Albrecht Korck har stævnet Morten Pedersen i Amnitsbøl ang. den kgl. tamburs kjortel, som siden den 3/8 er bortblevet i Amnitsbøl skov.

Tambur Niels Christensen af Amnitsbøl fortalte, at han d. 3/8 tillige med sin kammerat Mathias Mathiasen Tambur havde leveret Morten Pedersen sin liberitamburkjortel, at han den ville forvare. Den er forsvundet. Samme tid havde Morten Pedersen (Mads Mathiasen?) leveret ham hans munderingskjortel, og begge kjortler lå på jorden, da de bad ham tage dem i forvaring.

Jens Tuesen, avlskarl hos oberst Ingenhaven, og Søren Mortensen: De havde hørt, at da Niels Christensen spurgte om sin kjortel, at Mads Pedersen sagde, at dersom der var en pibe tobak eller to at spendere, så kom kjortelen vel igen til stede. Thi da var der vel en anden, som havde den.

Morten Pedersen tilstod, at han havde taget kjortlerne, som de lå på jorden, og båret dem hen og lagt dem igen tilsammen på det sted, hvor Mathias- kjortel fandtes. Han tilbød sin ed på, at han ikke havde bortvendt den forsvundne kjortel - Opsat 3 uger.

31b:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. Hans Poulsen Skovløber og Laurids Iversen, skovfoged i Anst herred (se 5/8 fol. 26-27). Fremlagde en klage af 11/7 samt et syn ved fire mænd i Ferup. Bendix Funck mødte på vegne af den arresterede Hans Poulsen. Denne forklarede ledig og og løs, at han sad fængslet på Koldinghus i bolt og jern og derfor ikke tidligere har kunnet møde for retten, og han havde ikke fået tilbudt befordring med heste og vogn.

Synsmændene: De har forrettet synes efter regimentskriverens begæring i sognefoged Jens Madsens hosværelse. Som Nis Andersen siges at være død den 27/6, så synede de hans døde legeme den 3. juli.

Vidner: Søren Pedersen i Rolles mølle og hans tjenestepige Mette Pedersdatter og tjenestedreng Mads Nielsen (?).

Søren Pedersen: Den 27. juni var Nis Andersen af Egholt i hans hus tillige med Laurids Iversen og Hans Poulsen og flere. Der var også en mand af Kolding, Jens Hjuler. Som de sad der hver for sig, stod Nis Andersen og vredeligt holdt sin hånd op og sagde til Jens Hjuler: "Hvad er du for en?". Jens Hjuler svarede, "Hvad kommer det eder ved; jeg har intet med eder at bestille". Dermed gik Nis Andersen fra samme mand og rørte ham ikke. Straks derpå gik han til skovfoged Laurids Iversen og sagde til ham, "Om du fandt mig i skoven, ville du da vel pante mig?. Skovfogeden svarede, at han det da vel turde vove. Dertil svarede Nis Andersen, "Ja, havde jeg ikkun min økse". Straks derpå gik han til skovløberen Hans Poulsen og sagde, om han kom til ham i skoven, om han da ville pante ham. Hans Poulsen svarede, at han det vel turde vove. Nis Andersen svarede igen og sagde, "Ja, havde jeg ikkun min buløkse, og du kommer til mig og vil pante mig, da skal jeg hugge begge dine arme fra dig". Hans Poulsen svarede, at han troede det ikke. Nis Andersen svarede, "Det du nok tror!", og i det samme slog han Hans Poulsen på hans venstre kind. Hans Poulsen tog fat på ham og ville skyde ham fra sig. I det samme tog Nis Andersen fat i hans ene øre og i håret. Så skød Hans Poulsen ham over til bordet, hvor der da lå en ildtang, så der kom et hul over hans højre øje, og blod randt ud. Men om hullet kom af enden af ildklemmen eller af kanten af bordet, vidste vidnet ikke. Vidnet (Søren Møller) adskilte dem. Og der var ikke mere klammeri, mens de var i møllen. Som der var blod på Nis Andersens klæder, befalede vidnet sin tjenestepige at tørre blodet af ham med en våd klud. så gik Nis Andersen hen foran spejlet og sagde, "Ha, ha, skader jeg ikke andet, da er der ingen fare ved", og begærede derefter brændevin for en skilling, hvad han ikke fik. Mølleren lod så udbære ved en fremmed karl Nis Andersens sæk til hans vogn, og Nis Andersen fulgte selv med sammen med skovfogeden. Kørte så bort. Og da han ville køre, sagde han til skovfogeden, "Far nu vel, broder". Skovfogeden og skovløberen forblev vel 3 timer efter Nis Andersens afgang. - Mølleren tilstod, at han havde skænket både Nis Andersen og de andre i møllen med noget brændevin.

Mette Pedersdatter: Som mølleren. Nis Andersen havde slået Hans Poulsen på munden.

Mads Hansen: Var ikke hjemme, da det skete; men han så Nis Andersen køre bort i skikkelse.

Bendix Funck begærede Hans Poulsen løsladt mod kaution, og Hans Poulsen af Store Anst og Jens Rasmussen af Geising tilbød at kautionere.

Knud Jørgensen kunne ikke tage imod det uden amtmandens billigelse.

34:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet Niels Madsen og Mads Pedersen i Nørre Vilstrup for ulydighed ved ægters oversiddelse. Hans Mikkelsen fremlagde sognefoged Joen Bertelsens attest: Han har rigtigt tilsagt Niels Madsen, som stod for ægt, at køre med regimentskriverens fuldmægtige til Kolding; men Niels Madsen ville ikke, hvorfor ægten gik om ham. Og siden har sognefogeden tilsagt Mads Pedersen at køre med ham til Rugballegård. Han udeblev også. - Hans Mikkelsen sætter i rette, at de bør have deres fæste forbrudt. Opsat 14 dage.

Samme har stævnet Morten Pedersen i Amnitsbøl til at lide dom for den optingning, han har gjort med Hans Thomsen i Ødsted for det ham for 3 år siden frastjålne lærred, samt for forbud på de to med rug besåede agre på Ødsted mark, som formenes at henhøre til denne omkostnings erstatning. - Der føres vidner.

Peder Jensen og Tomas Jensen af Ødsted: Har gjort forbud til Morten Pedersen om de to agre. - Hans Mikkelsen fik dommerens tilladelse til i denne høstens tid at høste rugen og lade den ved kærven rigtigt talt og opbevare den på et sikkert sted.

Jens Jensen Thybo af Amnitsbøl: Var hos, da Morten Pedersen blev forenet med Hans Thomsen i Ødsted om lærredet, som Morten Pedersen da sagde sig at have fundet i en rugager. De blev akkorderet, at Morten Pedersen lovede at betale til Hans Thomsen 10 mk. og til forsikring pantsatte ham en af de nævnte rugagre. - Opsat 14 dage.

34b:

Samme har stævnet Peder Olesen i Horsted (se 12/8 fol. 30) ang. syn på reparation af det hus, Poul Hansen i Horsted sidst har beboet. Den kan højst vurderes til 1 slettedaler. Huset er brøstfældigt.

35:

Fredag den 26. august 1707:

35b:

Bendix Funck på vegne af oberforster Bachmann ctr. Søren Thomsen i Jordrup og Niels Nielsen ibidem for skovhugst. Opsat 14 dage.

Samme har stævnet Søren Jepsen i Jordrup for skovhugst. Der er gjort syn på heste og vogn. - Vidner: Skovfogeden havde bedt Søren Jepsen om at køre vognen ind i Christen Randulfs gård eller i sal. Paaske Nielsens gård. Det ville han ikke, men kørte den hjem i sin egen gård. Opsat 14 dage.

36b:

Bendix Funck på vegne af Anker Hansen ctr. Hans Iversen af Skanderup (se 29/7 fol. 22 og 12/8 fol. 27). Opsat 8 dage.

Fredag den 2. september 1707:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af regimentskriver Jens Ducke ang. sal. Nis Andersens døds årsag (se fol. 33). - Der føres vidner:

Karen Bertelsdatter af Noes: Da Nis Andersen blev dødfundet i Hvejsel Hule, var hun på Noes mark, hvor hun passerede forbi en vogn med 3 personer, som havde adskillige spilleinstrumenter hos dem. De spurgte hende, om de samme dags aften kunne komme til Asbo. Og i samtalen sagde de til hverandre, "Mon de fik livet af den stakkels mand",. Men hvem de mente, vidste vidnet ikke. Det var en times tid før solens nedgang.

Bendix Funck på vegne af Hans Poulsen begærede, at Knud Jørgensen ville modtage en frembudte kautionister. Knud Jørgensen henholdt sig til sin tidligere erklæring.

37:

Læst amtmandens proklamation om skifte i Skærup den 23/9 efter sal. oberstinde Dehn.

Søren Pedersen Møller i Rolles mølle fremkom for retten på egne og Jep Iversen af Skanderup hans vegne og fuldmægtigen Hans H--- af Kjeldberg

på samtlige indstævnedede Skanderup beboeres vegne og tog hinanden i hånd til forlig om noget hedejord med nogle engpletter, som årligt er brugt til høavling, Skanderup by tilhørende, som sal. Iver Tullesen og arvinger har været forundt. Hvem som af Iver Tullesen eller af hans arvinger kan have oppebåret nogle penge, skal give dem tilbage til arvingerne. De, som kan aflægge ed på, at hverken de eller deres formænd har modtaget penge, er befriet ---

37b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. Poul Madsen i Ferup (se 12/8 fol. 30). Fremlagde fæstebrev. Satte i rette, at som efter så lang tids forløb rytterbonden Poul Madsen sin faders gård i fæste forundt er, efter nu fremviste fæstebrev af sessionen i Kolding den 7/6 1706, og han siden den tid hverken har betalt de ansatte penge, stemplet papir eller skriverpenge, bør han være undergivet nam og udvurdering i sit gods. Opsat 14 dage.

Samme ctr. Niels Madsen og Mads Pedersen i Nr. Vilstrup (se 18/8 fol. 34). Opsat 14 dage.

Samme ctr. Morten Pedersen i Amnitsbøl (se 19/8 fol. 34). Der føres vidner.

Niels Knudsen af Rugsted: Sidste forår ca. ved Sct. Peders dags tider, sagde Morten Pedersen til ham, at han havde fundet det lærred, som fra Hans Thomsen i Ødsted var bortblevet, i en rugager i Jørgen Nielsens toft, og Morten Pedersen sagde, at han selv beholdt lærredet.

Inger Jensdatter og Anne Jensdatter, begge af Amnitsbøl: Har hørt af Morten Pedersen, at han havde fundet lærredet i rugageren i en pose, og han havde lagt det ind i Jørgen Nielsens ladehus og siden ført det til Bække, hvor han leverede det til sin søster Mette Pedersdatter. Opsat 8 dage.

38:

Samme har stævnet Jørgen Simonsen af Brakkerhuse for skældsord mod Søren Christensens hustru ibidem. - Vidner af Brakkerhuse.

Hans Hansen: Stod i sin lade (led?) og hørte klammeri mellem Søren Skræder og Jørgen Simonsen. Han gik til dem for at stille dem til rette. Så

blev Søren Skræders hustru af Jørgen Simonsen skældet for en kanalje, og at hendes fader ej havde talt urette, da han tilforn havde skældt hende for en forløben soldaterkvinde. Vidnet så, at Jørgen Simonsen slog Søren Skræder på hovedet men en kæp eller et svøbeskaft.

Jens Sørensen: Har hørt Jørgen Simonsen sige, "Du bed mig, din kanalje". - Opsat 14 dage.

38b:

Bendix Funck på vegne af Anker Hansen (se 29/7 fol. 22) får dom over Hans Iversen i Skanderup: Han var tilsagt til at køre oberkonduktør Dilleben fra Kolding til Haderslev efter kgl. befaling om fri befordring. Har aldeles intet gensvar givet. Han skal betale til Anker Hansen dobbelt vognleje, fire mil for 3 rdl.

39:

Knud Jørgensen af Kolding betjente retten under den efterfølgende panteforskrivning: Hans Olufsen af Bølling erklærede at skyldte herredsfogeden Bertel Pedersen på Amhede rede lånte penge 44 rdl. På ære, tro og redelighed lover han at betale med gode danske kroner d. 11/12, når Gud vil der skrives efter Christi fødsel 1711. Pant i den hans selvejergård i Bølling tilhørende del af det enemærke, som ligger imellem Egtved og Bølling byer og kaldes Holms Enemærke. Bertel Pedersen må straks antage sig jorden til brugelighed. Ingen af dem må hugge eg eller bøg i ringeste måder på enemærket uden begge parters fulde samtykke, og skoven skal holdes i god hævd og fred. Hans Olufsen har højligt behøvet forstrækningen både til hans udgifter til hans brændte hus' genopbygning og til betaling af hans fader Oluf Bøgvads aftægts hus.

40:

Fredag den 9. september 1707:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsen for rytterbonden Rasmus Hansen i Gelballe har stævnet toldkontrollør Hans Lund i Kolding ang. de 4 stude, der skal være konfiskeret. Som vidner er

stævnet Rasmus Kruse i Vranderup m.fl. Stævning også til Anders Lauridsen og Christen Nielsen, der begge tjener på Vranderupgård. - Knud Jørgensen på vegne af Hans Lund fremlagde en dom af Kolding byting af 26/8: Anders Lauridsen og Christen Nielsen har allerede vidnet, og de er ikke stævnet til at påhøre vidner. - Kendelse: De skal stævnes lovligt.

41:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen lod oplæse et tingsvidne af 2/9 om noget lærred, som Morten Pedersen i Amnitsbøl har fundet i en rugager, og som var blevet borte for Hans Thomsen i Ødsted. - Hans Thomsen tilstod nu, at som samme sag var af helt ringe, fast ingen, importance, og vedkommende tilholdt sig den ruggrøde af de ommeldte tvende agre, så er sagen i mindelighed bilagt og forbliver uden videre tiltale.

Samme har stævnet Jens Larsen og Christen Paaske i Knudsbøl ang. den ulovlige medfart med hug og slag, som blev forøvet på en søndag mod Jens Hansen i Knudsbøl under en udpantning. Der føres vidner.

Jens Hansen: Var med Jens Lauridsen og Christen Paaskesen søndag for 8 dage siden hos unge Jens Hansen for at pante for noget i deres vide og vedtægt. Jens Larsen tog en høle, som han ville tage i pant, og da han havde taget pantet, tog unge Jens Hansen --- --- høleen. - Hans Mikkelsen mente, vidnet var noget partisk; han har været med i handlingen.

Unge Jens Hansen: Han havde i mindelighed forsøgt at få høleen tilbage, da han ikke kunne undvære den i nuværende høsttid.

Hans Mikkelsen sætter i rette, at de indstævnede skal bøde helligdagsbrøde og de, som forøvede slagsmålet skal straffes som vedbør. - De indstævnede nægtede at have øvet vold. Opsat 14 dage.

42:

Samme har stævnet Niels Hansen i Vranderup for slag mod Abraham Rasmussens hustru den 25/8. Karen Mikkelsdatter af Vranderup, hyrde, tilstod, at hun havde taget på Vranderup mark eller kær et neg rug, som hun om natten indlagde i Abraham Rasmussens lade, uden at han eller hans hele hus vidste det, før det blev fundet. - De fleste af bymændene havde tilgivet

hende det i henseende til hendes små børn. - Det tilstod hun frivilligt og utvunget. - Tingsvidne.

42b:

--- en sag opsat til 23/9 ---

43:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Søren Jepsen i Jordrup for skovhugst og opsætsighed mod skovfogeden. - Dom: Det er bevist, at Søren Jepsen er antruffet med heste og vogn stående på Jordrup gade belæst med en rodhuggen risbøg og nogle grene. Skovfogeden befalede ham, at han skulle køre ind i Christen Randulfs eller sal. Paaske Nielsens gård, hvilket han dog ikke ville, men derimod modvilligt kørte hen i sin egen gård. Han ville hverken lade sig anholde eller pante. Han har ikke fremvist nogen lovlig hjemmel til træet. Han bør betale for risegen 8 rdl. og for sin genstridighed 6 rdl.

Bendix Funck ctr. Søren Thomsen og Niels Nielsen i Jordrup for skovhugst (se 26/8 fol. 35). Opsat 8 dage.

Fredag den 16. september 1707:

43b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har på vegne af Søren Lassen i Højen og Niels Sørensen og Peder Sørensen af Vejle stævnet Søren Lunds arvinger og efterleverske for at bevise, hvor nært de var beslægtede med sal. Søren Lund i Kolding. Stævning til magistraten i Kolding.

Vidner af Højen: Søren Lassen i Højen og sal. Søren Lund i Kolding var fulde søskendebørn på fædrene side, idet Søren Lassen er ægtefødt af sal. Søren Lunds morbroder og ægte hustru navnlig Sidsel Hansdatter, og Søren Lassen i så måder er en ret og sand arving efter sal. Søren Lund. - Niels Sørensen og Peder Sørensen i Vejle er begge sal. Søren Lunds fornævnte morbroder Las Sørensens datters Anne Lasdatters ægte sønner, så vel som

deres broder Laurids Sørensen, som nu er i København. - Ingen mødte for sal. Søren Lunds enke og arvinger eller for magistraten.

44:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. Lars Iversen, skovfoged i Anst herred, og Hans Pedersen (Poulsen?) i Geising ang. afgangne Nis Andersen af Egholt hans rette døds årsag. Opsat.

Knud Jørgensen på vegne af oberforsteren ctr. Søren Thomsen og Niels Nielsen i Jordrup (se 9/9 fol. 43). Opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. Poul Hansen (Madsen?) i Ferup ang. resternde fæste, stemplet papir og skriverpenge (se 26/7 fol. 36). - Poul Madsen fremlagde et indlæg. Hans Mikkelsen svarede, at Poul Madsen kun havde betalt 4 rdl., som han godvilligt gav regimentskriveren ved indskrivelsen som fogedpenge. Hvis han har betale mere, bør det bevises ved kvittering. Opsat 14 dage.

44b:

Samme ctr. Jørgen Simonsen i Nygårds brakkerhuse (se 2/9 fol. 38). Opsat 3 uger.

Samme ctr. Niels Madsen og Mads Pedersen i Nr. Vilstrup (se 2/8 fol. 37). Opsat 3 uger.

Forligstingsvidne mellem Niels Hansen og Abraham Rasmussen af Vranderup. Der har været nogen tvistighed ang. at Niels Hansen skulle i hastighed have slået Abraham Rasmussens hustru nogle slag, fordi han havde truffet hende i sin kålhave, hvor hun havde aftaget nogle kål. Niels Hansen foregiver at være på marken af hans ager frataget nogle rugkærve, som med mere skulle være fundet i Abraham Rasmussens lade. Hvilke rugkærve hyrdekvinden i Vranderup, Karen Mikkelsdatter her for retten selv har tilstået om nattetide at have taget på Vranderup mark og indlagt i Abraham Rasmussens lade, ham, hans hustru og hans gesinde ganske uafvidende. Så tilstod nu derfor Niels Hansen og Abraham Rasmussen, at al

hidtil værende tvistighed mellem dem at være venligt forligt, og Abraham Rasmussen frafalder sin klage til regimentskriveren, og Niels Hansen ligeledes frafalder sine præentioner både for rugkærvne og kålene. De erklærede hinanden for at være ærlige mænd og redelige godtfolk.

45:

Borgmester Peder Skielde i Fredericia lod proklamere og advare alle arvinger efter sal. Søren Lund, som boede og døde i Kolding, om at indfinde sig i stervboet den 3/10 med god bevis til arverettighed at nyde.

Fredag den 23. september 1707:

Bendix Funck på vegne af oberforster Bachmann har stævnet Jordrup bys beboere med deres hustruer, børn og tyende samt husmænd med hustru, børn og tyende til at vidne om 10 par hjul, som fuldmægtigen Isak Frank med skovfogeden Laurids Iversen har fundet hos Søren Christensen, og som de gjorde arrest på og indsatte hos Hans Iversen, hvor de samme dag fra hans hus skal være bortstjålet. Søren Christensen i Jordrup er stævnet med sin fader Christen N. - Opsat 14 dage.

45b:

Bendix Funck på vegne af Jens Lauridsen og Christen Paaskesen af Knudsbøl har stævnet Mette Jepsdatter med hendes lavværge Jens Hansen ang. hvad der er passeret med ord og håndgerning ved den udpantning, de er sagsøgt for. Nogle personer er stævnet til at vidne om udpantningen. - Jens Hansen tilstod sin forseelse og lovede både at gøre tilbørlig forklaring for sig og hustru til Jens Lauridsen og andre og at erstatte omkostninger tilbørligt. Opsat 14 dage med henblik på forlig.

46:

Fredag den 30. september 1707:

Regimentskriver Christian Albrecht Chorck (Corck) har stævnet løjtnant Withet og Anna Catharina og hendes moder dydædle Anna Sophia Lind. De

er ikke mødt. Der føres vidner:

Anders Madsen af Ødsted: Sidste forår, da han agede ris til sine gærder, og en dag da han var hjemkommet fra skoven og var indkommet i sit hus at spise, fandt han der i huset løjtnant Withe og Anne Cathrine, tjenende hr. regimentskriver Corck som husholderske, at være hos hverandre og snakkede tilsammen i vidnets liden stue inden lukkede døre for dem selv alene to. Løjtnant Withe var først i hans hus og lod efter begæring hente Anna Cathrine ved budskikning af vidnets hustru til sig. Og samme tid ved ermeldte bud blev Anna Cathrina affordret ud af regimentskriverens hus i Amnitsbøl og til Ødsted.

Kirsten Simonsdatter, tjenende regimentskriver Corck: Mens regimentskriveren var fraværende i kgl. forretninger, kom Anders Madsens hustru og begærede, at Anna Cathrine ville følge med hende. Dertil svarede hun ja og begærede, at vidnet, som var hendes medtjener, ville følges med hende. Vidnet svarede, de kunne ikke således lade huset være øde, men ville siden komme efter. Så fulgte Anna Cathrine med Anders Madsens hustru til Ødsted. - Det var noget før middag. Et par timer senere gik vidnet fra Amnitsbøl til Anders Madsens hus og befandt, at løjtnant Withe og Anna Cathrine var alene to tilsammen i den liden stue, og døren var for dem tillukket. Efter kort tid red løjtnanten bort, og noget efter gik vidnet og Anna Cathrina hjem til Amnitsbøl med hinanden. Hvad der passerede i Anders Madsens hus, vidste vidnet ikke. Mens de var i Anders Madsens hus, vidste vidnet ikke, at nogen var i huset i Amnitsbøl, som gjorde nogen skade eller kunne gøre skade, såsom dørene var tillukkede med lås for. Eller ved hun vel, at adskilligt af både regimentskriverens sal. kærestes klæder og andet deslige, som da i huset var, er blevet borte; men hun ved ikke, hvem der har taget det. Hun selv er ikke skyldig deri. Opsat 4 uger.

47:

Ædle Sr. Palle Christensen til Hundsbæk har stævnet Anders Hansen Risbøl i Asbo angående, hvad modstand han gjorde sin husbonds (Palle Christensens) tjenere i deres lovlige ærinde. Og han skal nægte eller vedstå det løfte, som han har gjort på Hundsbæk med sin anden karl til soldaterenrullering at preservere. - Bendix Funk på vegne af Anders Risbøl protesterer imod varslet. Stævningsmanden Claus Bendixen har selv været med i gerningen og vil lade sig bruge som vidne i samme sag. - Der føres

vidner:

Hans Fender, tjenende Palle Christensen: For 8 dage siden blev vidnet tillige med tre af sine medtjenere henvist af sin husbond til Asbo for der at tage Anders Asbos anden svend, Jens Jensen, og bringe ham til Hundsbæk, hvor han da skulle have været præsenteret på sessionen til landsoldat. Og da de kom ridende, mødte de Anders Asbo, hvor hans folk(?) pløjede, og de fortalte ham, hvad deres ærinde var. Anders Asbo svarede nej. Og da de påstod at karlen skulle følge med dem, tog Anders Asbo en kæp, som han stod med i hånden og vendte den store ende op. Han sagde til dem, at om de end havde et næb hvassere end et skadenæb, så skulle vi lade ham gå, om end vores husbond var her selv. Og husbonden havde ikke nødig at lægge ham øde på den måde. Thi ville han det begære, så ville Anders Hansen for ham afstå sin gård. På hans begæring fulgte de med ham til hans hus, hvor han dem fornøjeligt accommoderede, og noget derefter red vidnet igen fra Asbo, og så, da de red på vejen, at ploven gik i sin fulde drift. Men om karlen var der eller ej, vidste vidnet ikke.

Jens Jensen, tjenende på Hundsbæk: Som forrige vidne. Anders Asbo sagde, at han fra ploven ej kunne miste sin anden svend, og da han sagde det, tilbød Hans Fender at ville skaffe ham en anden til at gå så længe ved sin plov, indtil hans karl kom tilbage. Hvortil Anders Hansen svarede, at han ville, ingen anden skulle gå med hans plov end den, han havde lejet, og at han ikke kunne tage sin husbonds karl til at gå med sin plov.

Anders Hansen tilbød vidner på sin uskyldighed.

47b:

Thomas Bang af Kolding på vegne af regimentskriver Rask har stævnet postmester og kontrollør Hans Lund angående de fire stude, som han har optaget på Gelballe mark og bragt til Kolding imod ejeren Rasmus Hansens vilje. Han vil godtgøre, at de ej på nogen ulovlig sted er antruffet og heller ikke er kommet til Rasmus Hansen ulovligt. Der er stævnet vidner af Gelballe og Vranderup samt Anders Larsen Soldat, der tjener på Vranderup hovgård, og Christen Nielsen ibidem, der har vidnet før.

Vidner: De fire stude har gået hele sommeren til græs blandt byens kvæg, og i foråret havde Rasmus Hansen stået, da de med hinanden gjorde græslæg, og de blev da angivet til hans græslod. Studene er ikke kommet til ham på nogen ulovlig måde. Efter at Rasmus Hansen havde lyst og ledt

efter studene, vil man at vide, at Hans Lund havde indbragt dem til Kolding.

Rasmus Hansen Kruse og Christen Pedersen af Vranderup: De bliver spurgt, om de nogen sinde har hørt, at Rasmus Hansen med soldaten Anders Larsen og Christen Nielsen har udsagt, at de skulle være kommet ulovligt over, og at Anders Larsen havde fået penge, for at han ikke skulle angive studene til postmesteren. Svar: Knap efter, at folkene var hjemkommet fra generalmønstringen, kom Rasmus Hansen til dem og foregav, at fire af hans stude var optaget af Anders Larsen, og at han begærede 1 rdl. i indtægtspenge. Derpå gik vidnerne med Rasmus Hansen til hovgården for at tale med Anders Larsen om studene, og da prætenderede han af Rasmus Hansen 1 rdl. og sagde, at dersom Rasmus Hansen ikke ville betale de penge, ville han angive studene for postmesteren. Da han ikke ville udlevere studene, måtte Rasmus Hansen betale ham 15 mk. og sagde derhos, at det var ikkun et lån, og de skulle betales tilbage, når som helst Rasmus Hansen fik noget af deres kræ på Gelballe mark.

Knud Jørgensen spørger alle vidnerne, om de med saligheds ed kan bekræfte, at de fire stude enten hos Rasmus Hansen selv eller sønden Kolding å er kalvdragen. - Nej, de kender hverken naboernes eller genboernes kalve, men de ved, at Rasmus Hansen ikke er set på nogen ulovlige steder med de fire stude.

49:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet Erik Larsen i Tudved for tre læs træ. Det formenes at være hugget af en rytter ved navn Johan Brennert, indkvarteret i Borlev. - Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fremførte Erik Laursens erklæring: At han på sit selvejerskovskifte havde optaget rytteren Johan Bereinert. Han lod sig for sine prætentioner befalde. Men som rytteren nu for bondens velgjorte søger at føre ham i fortræd, formoder Hans Mikkelsen, at hvad rytteren bekender, kommer ham til velfortjent straf. - Heste og vogn er lånt af Mads Pedersen i Borlev. Opsat 14 dage.

49b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Søren Christensen i Jordrup ang. de 10 par forsvundne hjul. - Christian Randulf og Søren Paaskesen i

Jordrup vidner: De var den 10/9 i Søren Christensens gård for at syne ulovligt hugget træ, enten det var gjort til hjul eller ikke. Ved deres første ankomst fandt de dørene for husene tillukket og fast sluttet. Men noget efter, da dørene blev oplukket, forefandt de i fæhuset 10 par nygjorte hjul. De 9 var færdiggjort med fælg og gang. De 11 var uden fælg og gang. Og før end de ret søgte eller ransagde, spurgte Isak Franck ham, hvor mange hjul han havde. Han svarede, at han havde bare et par for sig selv og 2 par for sin nabn Hans Iversen, hvilket dog anderledes befandtes. Og Hans Iversen tilstod, at til hans hjul var leveret egenav, som ikke fandtes på nogen af de fundne hjul. Vidnerne har ikke hørt imellem folk at være snakket og omtalt, at Søren Christensen skulle have bortført hjulene.

50b:

Bendix Funck på vegne af Rasmus Sørensen af Vork har stævnet Jens Christensen i Vork for ærerørige ord, at han havde taget et lam fra Christen Christensen ibidem og solgt det til en kyrasser. Opsat 14 dage.

Alle øvrige sager er formedelst nattens mørke opsat 8 dage.

51:

Fredag den 7. oktober 1707:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fører vidner i sagen om Niels Andersen af Egholt, hans døds årsag.

Jens Thomsen af Geising: Da han var med til at stævne Knud Hansen Buck af Vejen mølle, sagde han, at han kun vidste det samme, som allerede var blevet vidnet. Thi da han kom til møllen, kørte Nis Andersen bort. Han så vel noget blod, som dryppede ned på Nis Andersens trøje, men vidste ikke, på hvilken side det var. Han havde bl.a. spurgt Hans Poulsen, hvad han havde gjort. Denne svarede, "Se, det, jeg har gjort, var jeg nødt til; thi han har moxen afrykket mit øre". Da man inde i Lars Møllers stue omtalte blodet på Nis Andersens klæder, foreviste de, der før var inde i stuen, en ildklemme på bordet og sagde, at Hans Poulsen havde stødt Nis Andersen fra sig, og han derved var kommet til blods på ildklemmen. - Knud Buck var selv til stede i retten og bekræftede vidnet. Han havde fortalt, hvad han

vidste, ved sit eget værneting, Gørding-Malt herredsting. Han var i møllen kl. 2 og 4, og i den tid forblev Hans Poulsen og Laurids Skovfoged der.

Poul Basse af Gamst: Da Nis Andersen kørte, råbte han tilbage til Laurids Skovfoged, "Fly mig for en skilling brændevin". skovfogeden svarede, "Her får du intet mere brændevin. Vil du have mere, får du bie, til du kommer hjem. - Knud Buck bekræfter vidnet.

Christen Jensen af Geising: Christen Jensen af Drabæk mølle havde for nogen tid siden sagt til ham, at andre havde sagt, at Hans Poulsens hustru havde været hos Søren Pedersen i Rolles mølle og da straffede ham med ord for det, som var passeret. Søren Møller havde svaret, at dersom han og Laurids Skovfoged ikke havde ved været, da havde det været afgjort med ham på stedet.

Maren Madskone af Egholt: Hun var i Niels Svenskes gård i Nagbøl, hvor adskillige andre var til stede. De snakkede om Nis Andersens død. De talte om, hvilken straf der kunne påfølge, at de lod således Nis Andersen, da han var drukken, komme af deres hus. Dertil svarede Christen Møllers svend af Drabæk mølle, "End Hans Poulsen".

53:

Bendix Funck fører vidner i sagen ctr. Søren Christensen angående de ti par hjul, som blev indsat hos Hans Iversen, men bortkom.

Hans Iversen: Hjulene blev vel hos ham indsat, men imod hans vilje igen borttaget, mens han og hustru var i marken. - Andre vidner: Vidste intet.

Samme for samme ctr. Søren Thomsen i Jordrup og Niels Nielsen ibidem. Opsat 14 dage.

Dom over Niels Madsen og Mads Pedersen i Nr. Vilstrup for ægters oversiddelse (se 19/8 fol. 34). - Niels Madsen skulle have kørt fra Oxvig til Kolding, 3 mil, og Mads Pedersen fra Oxvig til Rugballegård og tilbage, 2 mil, hvorom de af sognefoged Joen Bertelsen betimeligt er blevet advaret. De har intet fremlagt til undskyldning. Niels Madsen skal til regimentskriveren betale dobbelt vognleje med 10 mk. 8 sk., Mads Pedersen for de 2 mil med 7 mk.

53b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. Poul Madsen i Ferup for resterende fæstepenge (se 12/8 fol. 30, 2/9 fol. 37). -
Dom: Poul Madsen har i sit indlæg erklæret at have betalt 13 rdl. til regimentskriveren og 2 mk. til hans tjener og har bedt om udsættelse for at bevise det. Men han har ikke bevist det, og fuldmægtigen tilstår ikke, at der er betalt mere end 4 rdl., som han for sit navns indskrivelse til gården godvilligt har givet regimentskriveren til fogedpenge, hvilket Poul Madsen også selv har tilstået for retten, og samme 4 rdl. derfor ej anderledes anses end efter sædvanlighed til foged- og skriverpenge samt fæstebrevets stemplede papirs betaling, helst efterdi de er givet frivilligt. Han skal betale de i fæstebrevet ansatte 12 rdl. fæstepenge.

54:

Bendix Funck på vegne af den arresterede Hans Poulsen Skovløber af Geising har stævnet Anders Hansen Ravn, Peder Hansen, Tulle Nielsen og Christen Thomsen, alle af Lejrskov, til at bevidne deres syn på den i Hesselvad Hule dødfundne Nis Andersen af Egholt. - Peder Nielsen Skjelde, Poul Madsen, Søren Lauridsen og Peder Godskesen, alle i Ferup, som sidst har synet liget, er stævnet for at påhøre vidnesbyrdet.

Synsrapport: Den 28. juni ved solens opgang har de efter amtmandens befaling været med herredsskriveren for at syne et dødt menneske, som befandtes i Hesselvad Hule østen for Hesselvad å på landevejen. Det døde menneske var Nis Andersen, rytterbonde i Egholt. De kunne ikke skønne rettere, end jo hestene, som han havde haft for sin vogn, har været hans døds årsag, såsom den agterste halve vogn fandtes stående sønden for Hesselballe å, og den fremmerste halve vogn med hestene forspændt her på Lejrskov mark østen for Hesselvad å, hvor de har med den halve vogn hist og her omkring på marken tumlet og været løbske, hvilket kunne og kendes på det døde legeme, som havde slæbt næsegrus på jorden ved den fremmerste halve vogn, at næsen og ansigtet på jorden var meget oplæbt og skamferet; den højre side var af vogn og hjul ganske blodig og forstødt. Hans skjorte, trøje og halsklæde så fast om halsen og over hovedet omknebet, at han deraf var blevet kvalt. De kunne aldeles ingen anden årsag til døden fornemme. Det døde legeme lå midt på landevejen i hulen til hinder for rejsende folk, så på øvrighedens behag blev det taget af stedet og

lagt oven for hulen på ageren og beobagtes til øvrighedens videre anstalt. Heste og vogn, som til ryttergårdens konservation uomgængeligt behøves, blev af den dodes enkes tjener sammensanket og hjemført ---

På Hans Mikkelsens spørgsmål bekræftede synsmændene, at Nis Andersen havde haft en hvid vadmelstrøje på, som var noget blodig forpå. Hvilken trøje hans enke nu fremviste for retten, og blodet kunne endnu ses på den. Hans Mikkelsen vil konferere synsrapporten med det originale syn, som er indsendt til Koldinghus.

55:

Skovfoged Laurids Iversen lod afhjemle oldensyn i kgl. skove i Anst herred. (Hjarup skov er takseret til 2 svins olden).

55b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog lader afhjemle oldensyn i Jerlev herreds og Jelling skove.

Forlig mellem Jens Hansen den yngre af Knudsbøl og Jens Lauridsen og Christen Paaskesen. Jens Hansen har for nogen tid siden indgivet en klage til regimentskriveren og dernæst rejst sag for retten. Han har klaget over udpantning og især klaget over to af hans naboer, Jens Lauridsen og Christen Paaskesen i Knudsbøl. Jens Hansen kan ikke lovmæssigt bevise klagens indhold og frafalder det altsammen og tilstår, ej i ringeste måde af sine naboer og andre bymænd at være forurettet. Han og hans hustru har i hastighed forgrebet sig imod sine naboer med adskillige skældsord og beder dem nu om forladelse og lover, at de hverken i ord eller gerning herefter skal lade sig finde eller bete deres naboer eller bymænd til skade eller fortræd, men forholde sig upåklagelige med vide, vedtægt og i alle andre måder, som naboer bør. De er alle ærlige og oprigtige godtfolk. - Jens Lauridsen og Christen Paaskesen erklærede ligeledes Jens Hansen og hustru for ærlige folk. De tog hinanden i hånden.

56:

Hans Pedersen af Jordrup lod fremlyse en hoppe til 1. ting.

56b:

Fredag den 14. oktober 1707:

Bendix Funck på vegne af Rasmus Sørensen af Vork (se 30/9 fol. 50) ctr. Jens Christensen ibidem.

Christen Christensen af Vork: Efter hans nabo Jens Christensens spargement skulle der være stjålet et lam fra ham, som Rasmus Sørensen skulle have taget og solgt til en kyrasser. Men i indeværende år er der aldeles ingen får eller lam bortkommet fra ham. Beskyldningen, som er påsagt Rasmus Sørensen er aldeles usandfærdig.

Bendix Funck fremlagde en attest fra kyrasserkorporal Thomas Skuhart.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad: For nogen tid siden var han hos korporalen i Rugsted. Da kom Jens Christensen også derind. Vidnet spurgte ham, hvad nyt der var i Vork. Jens Christensen svarede, han vidste intet nyt der var, uden at de sagde, at der var blevet et lam borte for Christen Christensen, hvilket sagdes at Rasmus Sørensen havde taget og solgt til en kyrasser, og at Christen Christensen skulle have vedkendt sig skindet, da lammet var blevet slagtet. Jens Christensen sagde, at hans hustru havde sagt det til ham.

Bendix Funck sætter i rette, at han bør lide efter lovens 6-21-2. Opsat 3 uger.

57:

Oberforsterens sag ctr. Søren Christensen i Jordrup ang. de 10 par hjul opsat 14 dage.

Hans Pedersen af Jordrup fremlyste en hoppe 2. gang.

Jens Madsen af Lie efterlyste 1. gang en hoppe.

57b:

Fredag den 21. oktober 1707:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Christen Sørensen af Jordrup ang. de 10 par hjul. Alle Jordrup beboere med hustru og børn er stævnet. - Et vidne ved, at Christen Sørensen sidste Varde marked var uden for byen med en ledig vogn og havde der bagefter nogle hjul løbende, ca. 2 par. Men om det var de arresterede hjul, ved vidnet ikke. - Et andet vidne har nok hørt almindelig snak om, at de bortførte hjul skulle være kommet til Varde. - Opsat 8 dage.

58:

Bendix Fuck på vegne af den på Koldinghus arresterede skovløber Hans Poulsen erbød sig i retten for at svare på, hvad sagsøgeren ville iretteføre. Ingen sagsøger er mødt. Ny stævning er nødvendig.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Niels Nielsen og Søren Thomsen i Jordrup for skovhugst (se 26/8 fol. 35). - Niels Nielsen svarede, at han intet ulovligt havde hugget, men kun opsamlet nogle rådne grene og kvas til sit behov, hvilket ikke kunne være af nogen værdi. Søren Thomsen svarede ligeledes, at han ikke havde begået nogen skovskade, og hvad der er fundet ved hans gård, skulle bruges til reparation af hans kgl. ødegård. - Dom: Det er ikke forklaret, hvad træ der var på Niels Nielsens vogn, og heste og vogn er ikke blevet vurderet. Niels Nielsen frikendes. - Søren Thomsen har påberåbt sig hjemmel til de 7 rodhugne unge ege, der er fundet ved hans gård; men han har ikke fået hjemmel. Han skal for hvert træ bøde 10 rdl., såfremt han ikke derfor i mindelighed kan optinge.

58b:

Hans Pedersen af Jordrup fremlyste 3. gang en hoppe. Den blev vurderet til 10 rdl.

59:

Fredag den 28. oktober 1707:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Søren Christensen i Jordrup ang. de 10 par hjul. Fører vidner:

Niels Rasmussen: Den samme dag, hjulene blev fjernet, så han imod aften, at Søren Christensen stod ved sit eget hus med en royer --- i navet på et hjul, og et andet hjul stod der op til huset. Vidnet har nok hørt, at Søren Christensen har været med hjul i Varde.

Maren, Hans Iversens hustru: Hendes umyndige børn havde sagt, at de hjul, som var blevet indsat i hendes mands hus, var samme eftermiddag blevet udtaget deraf af et kvindfolk, som børnene ikke kendte. Samme kvinde havde omvendt sine klæder. Vidnet og hendes mand var i marken.

Kirsten Madsdatter: Havde sidste Varde marked set, Søren Christensen var kørende med en ledig vogn og havde 2 par hjul efter vognen løbende.

60:

Samme ctr. samme, der skal fremvise hjemmel til det træ, som de 10 par hjul var gjort af. Opsat 14 dage.

Las Poulsen af Refsgård fremlagde et brev: Han har opladt sin fæstegård til unge karl Søren Nielsen og sin datter Sidsel Lasdatter med alt boens middel: 2 heste, 2 køer, 2 stude og en studekalv, 15 får, 7 lam, 2 vogne, plov og redskab og alt anden boskab og al avlen, som er vel dyrket og vedligeholdet så god som nogen af mine naboers. Og har mine andre børn efter vores død intet at arve eller fordre her i boet. Herimod forpligter sig Søren Nielsen og hans trolovede fæstemø Sidsel Lasdatter sig til at give deres kære forældre Las Poulsen og Mette Hansdatter deres forsvarlige klæde og føde deres livstid og en hæderlig og forsvarlig begravelse ---

60b:

For retten fremstod Hans Bartramsen af Djernæs by i Haderslevhus amt og vedkendte på vegne af sin fader Bartram Hansen den hoppe, som Hans Pedersen har fremlyst. Det beviste han med attest fra sine naboer. Hoppen blev ham nu her ved tinget tilstillet og udi hånd leveret, så han ubehindret dermed herfra bortred.

Fredag den 4. november 1707:

61:

Bendix Funck på vegne af Rasmus Sørensen af Vork ctr. Jens Christensen i Vork ang. et lam. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet Søren Christensen i Jordrup i sagen om de 10 par hjul til at påhøre tingmændenes og andre vidners ord om, hvad han har sagt ved tinget om, hvad hjul han skal have haft med sig til Varde marked. - De den 21/10 forordnede tingmænd: De hørte, at Søren Christensen selv sagde, at han var kommet ud til Varde med en ledig vogn og ville købe sig et par slagtenød, og han havde ingen andre hjul med sig. Og senere, da hjulene blev omtalt, sagde han, at han havde et par med sig, som han havde sløbet for en mand i Varde, og ej mere.

61b:

Læst forordning om proviantskatten for 1708. I stedet for korn in natura skal skatten betales med 3 mk. for hver td. hartkorn.

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerg på vegne af regimentskriver Jens Ducke fører vidner i den drabssag, som Hans Poulsen med flere tiltales for.

Christen Jensen af Drabæk mølle: Ved intet. Har hørt megen snak om sagen, men kan ikke gøre rede for, hvem der har sagt hvad.

Anne Hvolbøls: Var vel i Rolles mølle om formiddagen den dag, da Nis Andersen om eftermiddagen blev dødfundet. Hun så Hans Poulsen sidde i møllerens stue, samt 2 mænd, som hun ikke kendte.

Bendix Funck på vegne af den arresterede Hans Poulsen begærede, at da sagen nu har stået i proces i 14 uger, og Hans Pedersen tre gange har tilbudt kaution for sin tilstedeblivelse, at Hans Holst som tredje fuldmægtig i denne sag ville behage at tage imod kautionen. Christen Jensen af Drabæk mølle og Hans Poulsen af Store Anst tilbød kaution. Hans Holst ville ikke tage imod den, før end alle påberåbte vidner er ført. - Opsat 3 uger.

62b:

Bendix Funck på vegne af Christen Hansen af Seest, en stævning. Fremlagde et tingsvidne af 24/10 1684 ang. en skifteforretning efter sal. Hans Mikkelsen i Seest mellem enken Ellen Nielsdatter og deres arvinger --

- den Jens Jørgensen tilfaldne arv. Fremlagde en raderet og makuleret kontrakt af 20/6 1703 under Bertel Nielsens bomærke. Vidner føres:

Søren Madsen og Peder Madsen af Seest: De var for 14 dage siden hos Jens Jørgensen af Seest i Christen Hansens hus ibidem og synede efter amtmandens ordre, hvad klæder Jes Jørgensen samme tid havde på sig, nemlig en gammel valmes kjortel og en ditto noget bedre, i det højeste en rdl. værd. En hvid valmes trøje var højst 8 sk. værd. To par læderbukser og en gammel læderbrystdug; det bedste par var højst 3 mk. værd. Det andet par bukser og brystdugen var ikke af nogen værdi. Et par gamle sko til højst 2 mk. - Jes Jørgensen havde altid, så længe Bertel Nielsen havde haft gården, som han endnu påbor, gjort fuldt arbejde som en anden tjenestekarl så vidt muligt --- - Det tilstod Bertel Nielsen selv i retten, og han havde intet at klage over Jes Jørgensen.

Johan Hansen og Jep Mikkelsen af Seest og Rasmus Kruse af Vrandrup: De havde været hos Bertel Nielsen straks efter, at sal. Ellen Nielsdatter var død, for at fornemme, om han ville lade hende begrave. Han svarede nej, han ville hverken lade hende begrave eller have noget af lhendes efterladte midler. - Opsat 3 uger.

63b:

Anders Hansen Risbøl er forordnet sættefoged i efterfølgende sag efter oberforsterens fuldmægtige Isak Francks memorial til amtmanden og dennes påfølgende resolution.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet dragonkorporal Sivert Øvesen, logerende i Ballesgård, for en bøg, som han har hugget i Holms enemærke. Stævning til Niels Sørensen og Hans Olesen i Bølling samt herredsfoged Bertel Pedersen på Amhede.

Synsmænd: De har efter Isak Francks begæring været i Ballesgård at syne et stk. nyhugget bøgetræ. Forføjede sig så ud i Holms enemærke og befandt der at være hugget en fersk bøg, hvoraf noget var bortført og noget lå på stedet. Korporal Sivert Øvensen var der. Han bekræftede, at træet ved Ballesgård var af samme træ, og at Niels Sørensen i Bølling havde givet ham lov til at hugge en bøg i enemærket, men han havde i stedet hugget en anden.

Bertel Pedersen og Hans Olesen: De havde ikke givet korporalen lov til

at hugge bogen.

Niels Sørensen: Havde givet ham lov til at hugge en anden gammel bøg i Holms enemærke, men ikke den, som Sivert er befundet med.

64:

Fredag den 11. november 1707:

Oberforsterens fuldmægtige Isak Franck fører vidner ctr. Søren Christensen i Jordrup ang. de 10 par hjul. - Johanne Hansdatter af Jordrup: Hun ved ikke, hvor hjulene er blevet af. Men den dag, da de blev fjernet, da hjalp hun Søren Christensen med at rydde og rode to par hjul. Derefter gik hun ud i marken og holdt vagt ved kornet for vildtets og deslige skade natten over. Og om morgenen, da hun kom hjem fra marken, så hun ikke Søren Christensens fader --- hvor han var.

65:

Samme ctr. samme. Søren Christensen afæskes hjemmel til det træ, hjulene blev lavet af. Han svarer, at hans nabo og gårdmand Hans Iversen har leveret ham træ til to par, Laurids Pedersen til to par, Erik Lauridsen i Tudved til en del. Videre forklarede han, at det træ, som han har fået af Erik Lauridsen, var et stykke bøg, og han har også fået noget egetræ af ham. - Opsat 8 dage.

Fredag den 18. november 1707:

Bendix Funck på vegne af Rasmus Sørensen af Vork ctr. Jens Christensen ibidem ang. hans beskyldninger vedr. et lam. Jens Christensen fremlagde et indlæg. Opsat 8 dage.

65b:

Oberforster Bachmanns fuldmægtige Isak Franck har stævnet Jens Christensen i Vork for den eg, han om natten har afsavet i Volslund og bortstjålet. Det er blevet fundet i hans hus i et kammer i stykker kløvet og fordulgt. Han har opbrudt gærder for Volslunds enemærke for at køre træet

bort. - Skovfoged Jens Bertelsen i Bøgvad og skovløber Peder Jensen i Vork Krat m.fl. er stævnet som vidner.

Jens Bertelsen: De så en stor eg afsavet og gærderne opbrudt. Hos Jens Christensen fandt de i et kammer ved en seng under en gammel kappe skjult 17 stk., lange som til harvebulle, og 3 stykker noget kortere. Isak Franck havde spurgt ham, hvordan han alene kunne afsave, oplade og bortføre en sådan eg fra Volslund. Han svarede, at det kunne han og hans dreng vel gøre, om end egen havde været større. Han bekræftede, at den var savet i Volslund, og han ville vel komme til rette med Bertel Nielsen, på hvis skovpart egen var hugget.

Bertel Nielsen af Rugsted bekræfter vidnet.

Andre: Bertel Nielsen havde sagt til Jens Christensen, "Broder, jeg havde ikke troet dig til, at du skulle have gjort mig sådan et puds og bortstjålet min eg". Jens Christensen svarede, "Jo, vi er gode venner og vil vel komme til rette derom". - Opsat 14 dage.

66b:

Isak Franck får dom over Søren Christensen i Jordrup i sagen om hjemmel: Der er fundet 10 par hjul hos Søren Christensen, nogle med fælg på og nogle uden. Han har påberåbt sig hjemmel, men har efter 6 uger ikke skaffet den. Det er ikke bevist, at Søren Christensen er blevet antruffet med ulovlig skovhugst; men da han ikke har skaffet hjemmel, bør han betale 3 rdl.

67:

Fredag den 25. november 1707:

Bendix Funck på vegne af Christen Hansen og hans stumme, dumme og målløse broder Jes Jørgensen af Seest. Tingsvidne af 4/11 forklarer, at der den 24/4 1684 er holdt skifte efter sal. Hans Mikkelsen i Seest, og samme tid blev hans dumme, stumme og måleløse stedsøn Jes Jørgensen af samtlige arvinger tillagt af boet at nyde 36 daler og en seng så god som 10 rdl. Det samme bevises ved en kontrakt og forskrivning af Kolding den 20. juni 1703, hvori hans tillagte findes med blæk og pen tillige med mere overstreget. Bemeldte forskrivning findes med Bertel Nielsen Horskærs navn og mærke underskrevet, og han fragår ikke, at han har fået fuld fyldest

i boet af forefundne midler for Jes Jørgensens tillagte arvepart, og han tilstår, at Jes Jørgensen i Bertel Horskærs tjeneste, al den tid han har været der, har gjort dygtig karls fuldkommen bondearbejde, og har ej i ringeste måder over ham noget at klage. Og som Bertel Horskær foruden at have inde beholdt Jes Jørgensens arvepart også har nægtet at lade moderen sal. Ellen Nielsdatter begrave, ej heller ville have noget af hendes efterladte midler, og dog han af hendes tilhørende har tiltaget sig og hidtil beholdt hendes efterladte aftægtsko, som var en dygtig malkeko, og fire får. Så sætter Bendix Funck i rette, at Bertel Nielsen bør aflevere arven, som er på 46 daler, koen og fårene til Jes Jørgensen og hans myndige broder og næste værge Christen Hansen i Seest.

Thomas Bang på vegne af Bertel Nielsen: Da tingsvidne er ført til Kolding byting og ej endnu har været fuldfærdiget, begærer han sagen opsat 14 dage.

68:

Læst kgl. patent om højesteret.

Bendix Funck på vegne af Rasmus Sørensen i Vork ctr. Jens Christensen ibidem ang. hans beskyldning vedr. et lam. Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen mener, at da Jens Christensen allerede i retten har erklæret Rasmus Sørensen for en ærlig mand, er det ikke nødvendigt at gå videre med sagen. - Dom: Jens Christensen har sagt til kyrasserkorporal Thomas Skuehart og skovfoged Jens Bertelsen Krog, at Rasmus Sørensen havde stjålet et lam fra Christen Christensen i Vork og solgt det til en kyrasser. Christen Christensen, som skulle have mistet lammet, har selv i egen person her for retten erklæret, at der ikke er blevet frastjålet ham noget lam, og holdt Rasmus Sørensen uskyldig. Jens Christensen har ganske intet fremført til bevis eller til sin befrielse, skønt sagen har været opsat i 6 uger efter hans begæring til fremskaffelse af bevis. Han skal for sin ubeviselige og ærerørige beskyldning gøre Rasmus Sørensen tilbørlig og lovmæssig erklæring.

68b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet Laurids Pedersen i

Jordrup for skovhugst. Synsmænd har synet 2 kåbel eller 4 stykker sparrer af bøgegrene, som var opsat til højnødvendig husbygning og til forbedring på Laurids Pedersens ryttergård. Synsmændene skønnede, at de ikke var af nogen værdi eller i ringeste måde til nogen skovskade.

69:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Anne Joens i Mejsling: En ko er bortkommet for hende. Sammen med 2 mænd har hun to dage senere fundet den stående i Jørgen Christensens hestestald i Mejsling. Hun måtte ikke få den igen. - Stævning til Jørgen Christensen med hustru og til Hans Hansen, der nu tjener oberst Ingenhaven i Amnitsbøl. De skal medbringe bevis, der hjemler dem koen. - Morten Pedersen og Jens Jensen vidner: Da Anne Joen var blevet vidende om, hvor hendes ko var, gik de med hende til Jørgen Christensen og fandt i hestestalden bundet en sorthjelmet ko med en klokke om halsen, som Anne Joens vedkendte sig. Jørgen Christensen havde sagt, at koen skulle blive der indtil videre. Hans hustru havde sagt til Anne Joens: "Hvad har du, din laptaske og skændegæst, i min gård at bestille". - Mikkelsen på vegne af Hans Hansen begærede sagen opsat 14 dage.

69b:

Hans Mikkelsen på vegne af Anders Mortensens hustru i Mejsling har stævnet Jørgen Christensen og hustru i Mejsling for skældsord. Opsat 14 dage.

70:

Hans Mikkelsen har stævnet Jep Knudsen i Torsted ang. børnepenge, som står hos ham og tilhører afgangne Peder Munks børn, som Søren Nielsen i Spjarup og Anders Nielsen i Torsted er formyndere for. De har ofte begæret at tage imod betaling af børnepengene, men har ikke kunnet få dem fra ham. Efter hans egen forskrivning angår det hans gårds fæste. Opsat 14 dage.

Ole Nielsen i Højen får lovbydelsestingsvidne. - Nis Gydesen af Højen

agter at lovbyde sin gård og give skøde til sin broder Ole (Oele, Orle?) Nielsen og hans hustru Karen Madsdatter. Han lovbyder halvdelen af sin gård, som hans broder Niels Gydesen hidtil har beboet. Broderen Oele Nielsen og hustru Karen Madsdatter begærer at købe. Det bifaldes af Niels Gydesen i Højen, Jørgen Nielsen i Jerlev og Iver Jensen af Knabberup på vegne af hans hustru Kirsten Nielsdatter.

70b:

Skødet fra Nis Gydesen til hans brodersøn Oele Nielsen i Højen og hustru. De pårørende lovede at holde deres fader Niels Gydesen og moder Mette Madsdatter og deres farbroder Nis Gydesen fri for alle yderligere arvekrav.

72:

Sagen om den dødfundne Nis Andersen af Egholt opsat 8 dage efter sagsøgerens begæring.

Fredag den 2. december 1707:

Læst amtmandens advarsel og tillysning af auktion på kongens ferske søer i Koldinghus amt.

Oberforsterens sag ctr. Jens Christensen i Vork opsat 14 dage.

72b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsens sag ang. Nis Andersens døds årsag. Der føres vidner.

Jens Simonsen af Egholt: Da det sidste syn ved de 4 mænd fra Ferup fandt sted, var han hosværende. Sårene var efter hans mening tilføjet den døde af stød og slag mere end slæb ved vognen. Særligt fordi et hul, som fandtes i ansigtet på den venstre side under kindbenet, fandtes ind i hovedet

Simon Jensen: Så liget, da det var iført jordskjorten. Fandt ikke, at huden var slæbt. På klæderne var der ikke tegn på, at den døde var blevet slæbt eller af jord eller skarn besudlet. Nis Andersens bukser var indenpå imellem

benene udrevet.

Ole Andersen, Nis Andersens broder: Som Jens Simonsen.

Lene Nielsdatter er blevet afhørt af to mænd: Hun havde af løjtnant Hans Casper i Verst hørt, at Hans Poulsen havde ligget og sovet ved sin hest imellem to bakker den dag, Nis Andersen var fundet død, hvilket løjtnanten skulle have hørt af Knud Møller i Vejen mølle.

Lene Jensdatter: Det samme.

Bendix Funck begærede på vegne af Hans Poulsen, at Laurids Iversen skulle afhøres. Det vil Hans Mikkelsen ikke; for af den klage, som Nis Andersens hustru ved sin fader Frands Andersen har indgivet, er at se, at han holdes for suspekt. Det er en fejl, at han er blevet stævnet som vidne. Bendix Funck argumenterer med, at skovfogeden nu på en 18 ugers tid ikke er blevet beskyldt eller tiltalt. - Kendelse: Han kan ikke vidne.

Bendix Funck tilbød kautio for Hans Poulsen. Skovrider Jakob Rovert i Verst og Hans Poulsen i Store Anst tilbød at kautionere. Men Hans Mikkelsen vil først have afhørt de idag udeblevne vidner. Herredsfogeden vil ikke afgive kendelse herom.

75:

Oberforsterens fuldmægtige Isak Franck har stævnet Søren Jepsen i Jordrup ang. de ord, han har udsagt den 24/11 i Hundsholt om, hvor mange penge Søren Christensen i Jordrup havde fået for de 10 hjul. som vidner er stævnet kyrasserkorporal Casper Blats i Jordrup, Jakob Bartramsen i Lejrskov, Søren Jepsen Kjær og Søren Hansen af Hundsholt. - Søren Christensen er stævnet.

Søren Jepsen Kjær: Hørte den 24/11 i Hundsholt, at Søren Jepsen sagde, at dersom han havde fået 18 daler for det træ, han blev antruffet med, lige som Søren Christensen fik for de hos ham befundne hjul, da kunne Søren Jepsen ved have betalt sine bøder for det kvæg, han efter dom blev fravurderet. Og da Isak Franck så spurgte ham, hvorfor han ikke havde sagt det i retten, da han skulle vidne, svarede han, at han somme tider ikke vidste det, som han siden fik at vide.

Kyrasserkorporal Casper Blats bekræfter vidnet. - Søren Jepsen er ikke mødt.

76:

Fredag den 9. december 1707:

Bendix Funck på vegne af Christen Hansen af Seest ctr. Bertel Nielsen Horskær i Seest ang. den dumme og stumme Jens Jørgensens arv (se 4/11 fol. 63 og 25/11 fol. 67). - Thomas Bang fremlagde på vegne af Bertel Nielsen et skiftebrev efter Bertel Horskærs sal. hustru Karen Hansdatter d. 22/9 1704, hvori findes indført en kontrakt, som Thomas Bang bad måtte blive konfereret med den af kontraparten producerede. De stemte ikke overens på alle punkter. Han fremlagde et tingsvidne af Kolding byting den 23/11, hvormed bevises, af hvem den gamle raderede forskrivning er raderet, og hvem det har begæret. Thomas Bang mener, at det fremlagte skiftebrev er så kraftigt, at det ikke kan svækkes af den raderede og kasserede kontrakt. Christen Hansen har selv været med ved skiftet, også Jep Mikkelsen, der har ladet kontrakten forandre. Formoder, at Christen Hansen igen skal forskaffe Jens Jørgensen. - Bendix Funck: Kontakten er ikke indgået og samtykket af Christen Hansen, der er den stummes værge. - Brødrene (Jep Mikkelsen og Christen Hansen) svarer, at de vel overværede skiftet efter deres sal. søster Karen Hansdatter, men blev afvist, de måtte intet have at sige --- Opsat til efter jul.

77:

Christen Kjeldsen af Kragelund på egne og Bække sognemænds vegne har stævnet hr. Elias Biener i Verst til at påhøre vidner om den kontrakt, han havde tilsagt dem om hans anpart af korntienden, at han ville forunde dem den på samme måde, som hr. August og flere tilforn har haft den.

Peder Nielsen af Skødegård i Bække sogn: Første søndag i advent var han i Peder Frederiksens hus i Bække, og der sagde hr. Biener efter prædikenen, at han ville forunde Bække sognemænd sin korntiende, når de ville deraf svare ham, hvad han årligt havde fået af hr. Jakob i --- og hr. August i Gamst. Vidnet svarede, at det var vel. Og de ville svare ham deraf enhver advenant enten i 2 eller 3 terminer i penge, efter som kornet kostede. Hr. Elias sagde, at han var fornøjet --- Vidnet sendte så sin dreng ned til Thomas Madsen Degn --- som og kom der i huset --- tog hr. Elias i hånd, og derefter gik Peder Nielsen efter --s begæring til Christen Kjeldsen i Kragelund og bad ham samle alle sognemændene at møde hr. Elias næste

onsdag og gøre skriftlig kontrakt. Og før end vidnet gik til Christen Kjeldsen, spurgte han hr. Elias om han ikke havde lovet tienden enten til hr. Jakob eller andre, hvilket kunne forårsage, at når de blev samlet, deres umage skulle gøres forgæves. Det benægtede hr. Biener med ed. - Derpå mødtes de i Bække den aftalte dag, men hr. Elias udeblev. - Spørgsmål til vidnet: 1) Om han ikke selv ville indgå kontrakten med præsten i Bække kro. 2) Havde han ikke to mænd i Verst præstegård for at fornemme, om præsten ville holde sit løfte og slutte kontrakt, og om præsten da ikke svarede, at det blev der aldeles intet af. - Svar: Han mødte med de øvrige sognemænd hos Peder Frederiksen for at slutte kontrakt med deres sognepræst, men da han udeblev, sendte de 2 mænd til præsten, og hvad han svarede dem, forklarer de vel selv, når de skal vidne. (De to mænd var Steffen Iversen i Bække og Enevold (?) Iversen i Kragelund.

Vagtmester Peder Frederiksen af Bække m.fl. bekræfter vidnet.

Andre vidner: Første søndag i advent kom til dem Peder Nielsens dreng Christen Jensen af Skøde og begærede, at de kom til sognepræsten hos Peder Frederiksen, såsom han ville forunde dem sin korntiende. Da de kom, sagde han til dem, at han ville forunde dem og sognemændene sin tiende imod afgift, således som han var forenet med Peder Nielsen. Derpå tog han dem i hånd, og han bad dem ydermere om at bestille de andre naboer at møde ham næste onsdag i Bække om morgenen tidligt og gøre skriftlig kontrakt.

Søren Sørensen af Kragelund er syg og sengeliggende af et fald med en hest og er derfor blevet afhørt af to mænd: Mandag for 8 dage siden kørte hr. Elias forbi hans gård og spurgte, om han ej vidste, om Christen Kjeldsen var hjemme. Og da han ej var hjemme, begærede præsten, at Søren Sørensen ville være bud til ham, at han bestilte samtlige sognemænd at møde i Bække den omtalte dag, næste onsdag, da han ville gøre akkord med dem om sin tiende, ikke alene på et år, men på flere. Den skulle være bestandig.

Samtlige sognemænd ville være tilfredse med at indgå kontrakt med præsten om hans præstelige anpart af korntienden der i sognet for lige afgift, som hr. Augustus eller hr. Jakob forhen har givet ham, og ikke en rigsdaler mere. - Biener svarede, at det kunne han ikke modtage, helst som han har overdraget tienden for vedkommende år. Han mener, at vidnerne er ugyldige, og at sagsøgerne skal betale sagsomkostninger. Og tienden vil tilfalde sr. Palle Christensen efter kontrakt af 26/11. - Dommeren resolverer:

Si vidt vidnerne beskyldes for at være villige, så ses ikke, at de efter loven - -- gyldighed vil blive observeret ved domsafgørelsen. Opsat til første tingdag efter jul.

78b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet hospitalsforstander Jens Flye og Jørgen Buck og hans følgere i Rådevad. - Der føres vidner på, at Jokum Skultes søn Jokum Jokumsen sidste mikkelsdag for 5 år siden tjente på ryttergodset hos Hans Hansen og Hans Jepsen --- og drog derfra mikkelsdag 1702. Mikkelsdag 1707 indstillede han sig igen på ryttergodset til tjeneste hos Mads Kyd i Eltang. Han er født på ryttergodset og har været der stedse bortset fra de 5 år. - Han er blevet borttaget af hospitalsbonde Jørgen Buck i Rådevad og en korporal ved landmilitzen, Claus Mikkelsen, med beretning, at han skulle være soldat for landmilitzen. Han var ellers allerede antaget til dragontjeneste. - Jens Flye fremlægger brev fra amtmanden. - Hans Mikkelsen mener, at pågribelsen var ulovlig.

79:

Samme ctr. Hans Hansen, tjenende oberst Ingenhaven i Amnitsbøl, og Jørgen Christensen og hustru i Mejsling (se 25/11 fol. 69). Jørgen Christensen skal skaffe hjemmel til den ko, som Anne Joens har vedkendt sig. - Hans Hansen tilstod, at han havde indsat koen hos sin svoger Jørgen Christensen. - Hans Mikkelsen indstiller, at Hans Hansen skal borge for sig selv eller stille kaution. Mikkelt Hansen og Gjermand Hansen af Jerlev kautionerer.

Samme har stævnet Peder Orlev i Jerlev for hans og hans hustru Kirsten Nielsdatters skældsord og slag imod Hans Nielsen ibidem, da han inkvirerede for en del ham fratagen urensset boghvede. Peder Orlev har påberåbt sig Sener (?) Nielsen og Peder Nielsen, dragoner i Jerlev, som nægter at have solgt den boghvede, der blev fundet hos Peder Orlev. Hans Nielsen mener, at Peder Orlev enten bør undgælde for den ham tilføjede skade ved hans ladedørs opbrydelse og boghvedens fjernelse ved nattetide eller skaffe til stede den, der har øvet gerningen. - Sener Nielsen i Jerlev

og Peder Nielsen i Mejsling er stævnet til at tilstå deres benægtelse eller påhøre vidner derom. Opsat 8 dage.

80:

Søren Thomsen i Gelballe, et lovbydelsestingsvidne. - For retten fremstod sal. Anders Jensen af Gelballe samtlig hans efterladte umyndige børn værger og formyndere, nemlig Niels Andersen af Lilballe, værge for Jens Andersen og Dorette Andersdatter, Mads Jørgensen af Refsgård, værge for Jørgen Andersen, Christen Rasmussen af Alminde, værge for Karen Andersdatter, Christen Jørgensen af Harte, værge for Las Andersen, Gyde Jensen af Gelballe, værge for Mette Andersdatter, og Christen Jensen i Gelballe, værge for Kirsten Andersdatter, som alle lovbød til 3. ting alle de lodder, børnene kan tilkomme efter deres sal. fader Anders Jensen og moder sal. Kirsten Jørgensdatter, i den gård, som deres forældre sidst påboede og fradøde i Gelballe. - Søren Thomsen af Harte og forlovede fæstemø Kirsten Andersdatter, som er sal. Anders Jensens ældste datter, begærede at købe.

80b:

Skødet - efter kontakt af 8/12 1707, at værgerne har modtaget fuld betaling for arven.

81b:

Fredag den 16. december 1707:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. den arresterede Hans Poulsen af Geising. Der føres vidner:

Karen Hansdatter af Egholt: Nogle dage efter, at Niels Andersen (Nis Andersen) var blevet hjemført fra Hvejsel hule til sit hus, kom hun ind og så, hans døde legeme var blå over brystet og i ansigtet, og på det venstre kindben lige ind i hovedet et hul. Hullet var omtrent så bredt som en toskilling, og rundt om hullet var huden ganske hel og ej enten riflet eller videre beskadiget.

Maren Larsdatter af Egholt: Bekræftede Karen Hansdatters udsagn. Hun afklædte Nis Andersen, da han kom ind, og fandt ingen rifter (refler) eller

såremål, kunne heller ikke af klæderne se, at de var blevet slidt ved slæben, men fandt vel et hul på bukserne inden på lårene.

Flere andre kvinder: Det samme.

Peder Jepsen, nu tjenende i Drabæks mølle, men som ved Nis Andersens død tjente i Rolles mølle hos Søren Møller (Søren Pedersen): Ved ingenting.

Bendix Funck på vegne af Hans Poulsen spurgte Knud Jørgensen og Niels Andersens enke Mette Frandsdatter, om de kendte til flere vidner i sagen, at de så ville blive navngivet idag. Det gjorde de ikke. Bendix Funck fremlagde skriftlig kaution fra skovrider Jakob Rovert. Knud Jørgensen vil acceptere den, hvis dommeren godkender den. Det gør dommeren. Hans Poulsen kan sættes på fri fod, indtil kautionens lovlige opsigelse.

Portneren af Koldinghus Hans Hansen på vegne af etatsråden og den kgl. husfoged begærede, at Hans Poulsen måtte følge med ham her fra tinget igen til sin værende arrest i Koldinghus. Knud Jørgensen sagde sig intet derimod at have videre til gensvar denne gang. Bendix Funck formodede, dommerens forindførte frikendelse uden videre ophold vorder anset.

82b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige fører vidner i sagen om den bortblevne boghvede (se 9/12 fol. 81).

Mikkel Hansen: Den 26/11 kom løjtnant Damblet og begærede, at han med flere ville medfølge og ransage om en del boghvede, der skulle være frataget Hans Nielsen i Jerlev om natten. De ransagede hos kyrassererne den 26/11 og fandt intet der. Men andendagen mødte vidnet efter løjtnantens begæring i et rytterhus, da videre ransagning blev over al byen foretaget, og som de da kom til Peder Mortensen Orles hus og berettede deres forretning, hvortil Peder Orle svarede, at om der skulle ransages overalt, måtte de og ransage hos ham, hvorpå de opkom på loftet, efter godvillig oplukkelse, og der fandt en del boghvede med avner og strå, som vidnet ikke kunne se nogen tid havde været kastet eller fra tærskningen rengjort. Hvilken boghvede Peder Orle berettede at have tilforhandlet sig fra Zandtzer Nielsen, dragon i Jerlev, Peder Nielsen Dragon i Mejsling og noget af en mand i Spjarup, som han ikke kunne navngive, hvorpå korporalen Frederik Schneider medtog en prøve, som nu under forsegling i et papir her for retten blev fremvist og ikke fandtes efter tærskning at være rensat. Da de igen af loftet nedkom og videre talte derom, sagde Hans

Nielsen til Peder Orle, "har du købt boghvedet for rede penge, da har en skælm renset og solgt dig det. Der ytrede nogle tvistige ord mellem Hans Nielsen og Peder Orles kone, hvorpå denne slog Hans Nielsen under det højre øje med hånden til blods. Hvorpå Hans Nielsen hævdede sin kæp, men den rørte ikke nogen, fordi vidnet gik imellem. Nu gik de til dragon Zintzer Nielsen for at fornemme, om han havde solgt Peder Orlev boghveden. Han svarede, at han vel havde solgt ham boghvede, men det var ikke sådan. Og den boghvede, han havde solgt, var kommet til Fredericia. Det boghvede, de ellers havde set i byen, var rent.

Simon Knudsen: Som Mikkel Hansen. Han havde med Thomas Nielsen været hos Peder Nielsen Dragon i Mejsling og forevist ham boghvedeprøven. Han nægtede at have solgt det til Peder Orlev, men havde vel solgt ham noget renset boghvede.

Thomas Nielsen: Som Simon Knudsen. - Opsat til 13/1.

83b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fører vidner på, at foruden den ulykkelige ildebrand i Bølling den 25/7 opstod igen ved nattetide en meget hastig ildebrand i Niels Sørensens rytterhus i Bølling. Der nedbrændte 9 fag velbygget hus og kyrasserhestens furage og, hvad ellers der fandtes. For Niels Sørensen opbrændte 32 travere af hans allerbedste indavlede rug samt tag og halm. Niels Sørensen havde selv bygget 6 fag, og en indkvarteret trompeter havde tilføjet 3 fag, og ved trompeterens afmarch til Holland med regimentet havde Niels Sørensen måttet betale ham derfor. Niels Sørensen er gerådet i armod. Årsagen til branden kender vidnerne ikke. Skorstenen var nyopsat sidste sommer.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jens Christensen i Vork (se 2/12 fol. 72). Opsat til efter Hellig Tre Kongers Dag.

Alt forskr. og ej videre her for retten i Anst, Jerlev og Slavs herredsting beskrevet at være verseret fra d. 21. maj 1707 og til d. 16. december samme år, begge bemeldte tingdage med- og indberegnet, testerer Bartram Pedersen.

Gud give os alle et glædeligt, fredeligt og lyksaligt godt nyt år. Det ønsker vi alle i Jesu navn. Amen.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30020)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1707-09

1708

84:

I Jesu Christi Navn begyndes først at Holdes Ting og Ret På Anst, Jerlev og Slaugs herreders Ting udi dette Nye år Anno 1708, og da er passeret som efter følger:

84b:

Anno 1708 Lørdagen den 7. januar:

Bertel Pedersen på Amhede herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver. Otte tingmænd: Lorents Frandsen i Egtved, Anders Jensen ibm., Jens Bertelsen i Bøgvad, Christen Christensen, Jens Pedersen ibm., Christen Hansen i Seest og Bertel Nielsen ibm. og Frederik Mogensen i Egtved.

Læst forordning til de i sessionen deputerede i Vejle angående inventarium ved ryttergårdene, og hvorvidt derved skal iagttages og leveres.

Bendix Funck på vegne af Christen Hansen i Seest og hans dumme og målløse broder Jens Jørgensen ctr. Bertel Nielsen Horskær. Om de af Thomas Bang fremlagte dokumenter: Tingsvidnet beviser ikke, at Christen Hansen har overværet eller været vidne ved kontraktens oprettelse, langt mindre givet nogen fuldmagt til at indgå kontrakten. Skiftebrevet forklarer ikke de påståede poster. Det forklares ikke, at Bertel Nielsen på --- sal. Ellen Nielsdatters begravelse har bekostet, som han noget af hendes efterladte midler kunne tilkomme for. - Thomas Bang: Modpartens bevis er raderet og ganske kasseret. - Opsat 8 dage.

Fredag den 13. januar 1708:

Anders Hansen Risbøl er sættefoged.

Bendix Funck på vegne af Christen Hansen og broderen Jes Jørgensen ctr. Bertel Nielsen Horskær. Thomas Bang fremlægger en ordre fra amtmanden om, at sagen opsættes til herredsfogedens hjemkomst. Sættefogeden resolverer, at da han er anordnet som sættefoged, og det nu er 6. uges dagen fra sagens irttesættelse, så kan han ikke understå sig i at opsætte sagen længere. - Dom: Det er bevist med lovligt holdt skifte ved tingsvidners beskrivelse og fuldfærdigelse af Anst herredsting, udstedt den 24. april 1684, som alt er usvækket, at den stumme, dumme og måleløse Jes Jørgensen på skiftet efter hans stedfader sal. Hans Mikkelsen i Seest af samtlige arvinger samtykket tillagt for hans moders Ellen Nielsdatters der i boen indførte midler at skulle nyde 36 slettedaler og en seng så god som 10 slettedaler, ialt 46 daler, hvoraf ej bevises noget at være betalt, men alt endnu at indestå hos Bertel Nielsen Horskær. Han er pligtig at betale til Jes Jørgensens næste rette fødte værge Christen Hansen, hvor broderen nu opholder sig.

86:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jens Christensen i Vork. - Dom: Jens Christensen har afsavet og bortført en eg af Voldslunds enemærke. Han skal til kongen betale 10 rdl.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet alle i Jerlev, som har set, hvorledes Hans Nielsens lade var åbnet og deraf borttaget boghvede, item hvad spor der fra huset har været set. Peder Mortensen Orle og hustru er stævnet for at påhøre vidner. Opsat 8 dage.

86b:

Samme har stævnet Morten Andersen Orlef i Jerlev for 10 rdl., som regimentskriveren har lånt ham. Opsat 8 dage.

Fredag den 20. januar 1708:

Regimentskriverens fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet Mette Nielsdatter i Egtved for lejermålsbøder. Søren Jørgensen og Peder Mikkelsen i Egtved har gjort forbud på hendes kvæg, en ko og ti får. Det er indsat til foder for at overføres i vinter hos Hans Nielsens enke Ingeborg Svendsdatter i Egtved.

87:

Regimentskriveres sag ctr. Morten Andersen Orle opsat 14 dage.

Fredag den 27. januar 1708:

Læst forordning om matrikelskatten og rytterholdspenge samt okse- og flæskeskatten.

87b:

Knud Jørgensen af Kolding: Der er rejst en sag ctr. Hans Hansen, tjenende oberst Ingenhaven i Amnitsbøl, ang. en ko, som Knud Jørgensen har købt af Anne sal. Joen Sørensens i Mejsling, og som Hans Hansen har bemægtiget sig under det skin, at han derved ville søge betaling for, hvad han siger sig at have til gode hos hende. Knud Jørgensen begærer af Anne sal. Joen Sørensen og hendes søn Christen Joensen, som her er til stede, at de vil forklare, om de ikke har solgt ham koen.

Maren sal. Søren Joens (!) og hendes søn Søren Joensen (!) mødte og erklærede, at de havde solgt koen til Knud Jørgensen og fået betaling for den. - Knud Jørgensen mener nu, at det må være ham og ingen anden, der kan sagsøge Hans Hansen, da gerningen er sket imod ham som koens ejer. Han ønsker tingsvidne.

Regimentskriveres fuldmægtige Hans Mikkelsen protesterer, fordi sagen er anhängiggjort ved regimentskriverens påtale. - Herredsfogeden resolverer, at Knud Jørgensen er den rette sagsøger.

88:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke har stævnet Hans

Poulsen Skovløber, boende i Geising, og skovfoged Laurids Iversen i Egholt samt Søren Pedersen i Rolles mølle (Roeløs mølle) ang. at Hans Poulsen med stød og jordskub skal have angrebet Nis Andersen af Egholt, som citanten mener skal have været årsag til hans død. Laurids Iversen skal have givet anledning og tilskyndelse til tvedragten, og han og Søren Pedersen har ikke - foruden hans uforsvarlige brændevinsskænken og krohold - forhindret sådan tvedragt og ulykke. (Citanten er regimentskriver Jens Ducke). - Knud Jørgensen fremlægger dokumenter. Hans Poulsen har stødt Nis Andersen til et bord med påliggende ildtang og dermed til blods slået ham i panden og hjerneskallen over det højre øje og dernæst graveret ham med jordskub. Tingsvidne viser, at hans kornsæk ikke af ham selv (uomgængelig af mangel på kræfter og tilføjede såremål) har kunnet til vognen udbringes ---. Der er ikke vist anden årsag til Nis Andersens bane end Hans Poulsens gerning. Det er bevist, at Nis Andersen ikke ved slæb under vognen eller hestetråd er omkommet. - Knud Jørgensen spørger retten, om ikke Hans Poulsen skal dømmes efter lovens pag. 886, art. 1. Laurids Poulsen har været tilskynder til gerningen og har ikke efter loven hidret den; han bør lide efter lovens pag. 892, art. 11. Søren Pedersen har ved brændevinsskænken og krohold og sværmen ikke precaveret denne ulykke ved ædruelig forebyggelse og skikkelig omgængelse i sit hus og bør have lige straf som lovens pag. 892, art 11 samt lide efter forordningen af 4. juni 1689. - Opsat 14 dage.

89:

Fredag den 3. februar 1708:

Anders Hansen Risbøl er sættefoged.

89b:

Sr. Palle Christensen til Hundsbæk har stævnet Gert Madsen og Maren Madsdatter i Bække for ulovlig undvigelse fra den gård, de har beboet i Bække. Fører vidner:

Bertel Andersen: Mandag for 8 dage siden kom hans husbond Palle Christensen, og vidnet fulgte med ham ind i Gert Madsens gård, hvor Palle Christensen spurgte Gert Madsen, hvor hans søster Maren Madsdatter var.

Gert svarede, hun var borte. Palle Christensen spurgte, hvad kvæg der var ved stedet. Gert svarede, der var solgt en ko til udgifterne. Palle Christensen sagde, han skulle blive ved gården og stræbe; så ville han efter mulighed hjælpe ham til rette. Derpå tog Gert sine handske og kæp og ville gå derfra. Palle Christensen begærede, han skulle blive 14 dage, så gården ikke skulle ligge opladt og øde, men Gert Madsen forlod straks gården. - Der fandtes af besætning 1 ko og 3 får, 2 bæster, 1 vogn og en halv plov samt 1½ trav rug, 10 kærve byg og 15 kærve havre. Maren Madsdatter havde stået for husholdningen.

Peder Madsen og Jørgen Rasmussen bekræfter vidnesbyrdet.

Poul Pedersen, hyrde: Har som hyrde for Bække haft i sin varetægt af Gert Madsens kvæg 4 høveder, en kalv og 8 får sidste Mikkelsdag.

Niels Christensen og Morten Pedersen har efter Palle Christensens begæring synet bygningernes brøstfældighed og vurderet den til 10 rdl.

90:

Oberforsterens fuldmægtige Isak Franck har stævnet alle Refsing beboere for det egetræ, der er fundet på Refsing mark, og som menes at være hugget i Gamst rytterbønders hovgårds skov. Regimentskriver Anders Rask er ikke stævnet. Nyt stævнемål behøves.

Bendix Funck på vegne af Anders Risbøl har stævnet Peder Hansen og Jens Christensen for deres sidste tjenestested hos Anders Hansen Risbøl i Asbo for ulovlig undvigelse om nattetide nogle dage før jul og i særdeleshed Peder Hansen for hans ved undvigelsen begangne tyveri. Opsat 8 dage.

90b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet Jens Mogensen, Jens Jensen og Rasmus Andersen i Mejsling for nogle risegeblokke, som er hugget i Amnitsbøl skov på Marquor Andersens skovskifte og kongens skov. Vil føre synsmænd og vidner. - Hans Mikkelsen på vegne af regimentskriver Jens Ducke protesterer: Der har ikke været stævnet til syn. Sættefogeden resolverer, at enten vidnerne kaldes synsmænd eller vidner, så må de afhøres.

Mads Nielsen og Jørgen Christensen af Mejsling: Den 25/1 var de med

skovfogeden Jens Bertelsen først på Mejsling gade, hvor de så et stykke tilhugget egetræ, tjenligt til remstykker i et stolpehus. Jens Mogensen havde ført det til Mejsling på sin vogn. De gik til Jens Mogensens gård, hvor de fandt et andet stykke egetræ, tjenligt til en hanebjælke. De kunne ikke sige, om det var riseeg, rodhugget eller stivet. Derfra gik de til Jens Jensens gård, hvor de i møddingen fandt en egeblok, tjenlig til løsholte. Jens Jensen sagde, at han havde fået den af Markus Nielsen i Amnitsbøl. De fandt også tre stykker Halland egetræ, kun tjenligt til brændsel. Markus Nielsen var til stede og bekræftede, at Jens Jensen havde fået egeblokken af ham. - Han var til stede i retten som en af de 8 tingmænd og bekræftede dette.

Søren Koedsen af Mejsling bekræftede, at han på sin selvejerskov havde givet Jens Jensen lov til at hugge de tre stykker egetræ til bagetræ at bage deres fælles rytters brød med.

Bendix Funck formoder, at Markus Niensens hjemmel ej bør anses, før end han lovmæssigt aflægger ed. - Opsat 14 dage.

91b:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Mette Nielsdatter i Egtved for lejermål opsat 8 dage.

Fredag den 10. februar 1708:

Bendix Funck på vegne af Gert Wolf i Vejle ctr. løjtnant Hans Casper Jering i Verst for gæld. Opsat 14 dage.

92:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet Jens Damsgaard og Mikkell Andersen, tjenende hr. Peder Kragelund i Starup, for en eg og en bøg i Nygårds skov. Opsat 14 dage.

92b:

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen Risbøl ctr. to bortrømte tjenere, Peder Hansen og Jens Christensen. Sætter i rette, at de straffes efter lovens 3-19-11, og hvis de findes som løsgængere, da at lide efter lovens 3-19-16.

Peder Hansen, der også er stævnet for at have stjålet et par træsko, bør desuden også lide som en tyv. - Opsat 3 uger.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Hans Poulsen, Laurids Iversen og Søren Pedersen angående Nis Andersens død. Sagen er en tvivlsom drabssag, og dertil behøves sandemænd. Opsat til 17/2.

Fredag den 17. februar 1708:

Oberforsterens sag ctr. Jens Jensen og Jens Mogensen i Mejsling opsat 14 dage.

93:

Sagen om Nis Andersens død: Herredsfogeden har til at udlede dræberen, som omtvistes, opkrævet sandemænd: Jep Vedstesen i Skanderup, Las Joensen ibidem, Hans Pedersen i Glibstrup, Hans Horskær i Seest, Niels Hansen ibidem, Jens Hansen i Refsgård, Johannes Davidsen i Bindeballe og Jørgen Jakobsen ibidem. De skal møde i retten og modtage beviselighederne for at gøre deres tov.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Mette Nielsdatter af Egtved. Bendix Funck fremlagde hr. Peder Storms attest: At Mette Nielsdatter i Egtved, efter forindgivne kommunikation for begangne lejermål, haver udstanden kirkens disciplin i Egtved kirke og dér udlagt til barnefader korporal Sivert Øvesen under hr. kaptajn Westes dragonkompagni, testes hermed. - Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af regimentskriveren: Formedelst vidnernes uvillighed til at møde i retten at vidne om, hvad spor fra Hans Nielsens lade i Jerlev er fundet den morgen, hans boghvede om natten var borttaget, og hvorledes laden var opbrudt, derfor stævnes Mikkell Hansen i Jerlev, Niels Thomsen, Simon Knudsen og Christen Lauridsen ibidem. Stævning også til Peder Mortensen Orle, om han har noget dertil at svare.

Mikkell Hansen: Har morgenen efter, at boghveden var borttaget, set, at en del boghvedeavner lå på jorden i Hans Nielsens toft sønden for hans lade, og ved avnerne lå en fjæl, som var afbrudt og udtaget. Der var

adskillige fodspor af træsko fra gården over til byens --- og fremdeles ned ad gaden.

Christen Lauridsen: Det samme.

Simon Knudsen: Mener, at sporene var kendelige over i Jens Grøns toft og videre derfra i Niels Mogensens toft.

Niels Thomsen: Har for nogen tid siden set i Hans Nielsens lade, at der var borttaget en del tærsket boghvede.

94:

Samme på vegne af samme ctr. Peder Mortensen Orle og hustru for at maintainere sin fuldmægtige Hans Mikkelsen under den respekt og beskærmelse, han i kgl. maj.s forretninger bør have, og bemeldte personer, andre til eksempel og dem til velfortjent straf, for deres store uforskammethed mod ham, da han procederede i retten den 20. januar, med mange ærerørige skældsord. Opsat 3 uger.

94b:

Ebbe Nissen og Anthoni Jakobsen af Nagbøl har på vegne af alle Nagbøl lodsejere stævnet Dollerup lodsejere til at påhøre forbud ang. lyng og strøelses eller jords afslåelse, gravelse og hjemførelse fra Nagbøl mark og grænsnings grund. - På vegne af Dollerup mænd protesterede Hans Jensen og Iver Tullesen: De er lodsejere overalt på Dollerup og Nagbøl grund. Og det forbud, som nu søges imod dem, er aldrig søgt tilforn i al mindelig forgangen tid.

95:

Fredag den 24. februar 1708:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldberg på vegne af regimentskriver Andreas Rask som forsvar for Søren Thomsen i Kragelund. Stævning er indført på fol. 99.

Vidner af Kragelund og Morten --- af Bække: De var den 8/2 med flere i Bække kirke og hørte, at præsten Elias Biener spurgte Dorete Mortensdatter af Verst og Anne Christensdatter af Kragelund, om de havde noget at klage

over Søren Thomsen, såsom der gik spargement, at han skulle have villet voldtage dem, den ene i sidste høbjergning og den anden noget før jul. De svarede, at de kunne ikke nægte, at Søren Thomsen havde brugt gækkeri og lystighed med dem og dragende med dem i armene, men ikke i ringeste måder tilføjet dem nogen uskikkelighed og mindre utugt, hvorfor de med ret og sandhed ej i nogen måder over ham kunne have at klage.

Bertel Andersen af Asbo og Eske Iversen af Bække: Sidste søndag i Eske Iversens hus i Bække hørte de, at Karen Anders Nissens hustru sagde, at sidste sommer, da hun gik fra Kragelund og ville gå til Skødegård, da kom Søren Thomsen løbende efter hende, tog hende ved hendes arm, trak hende op til en høj, lagde hende ned, gjorde ved hende, hvad han ville, og havde legemlig omgang med hende. Og hun kunne ikke værges sig for ham thi når han lagde sig på hendes bryst, så gjorde han, hvad han ville, forrettede hans værk og gik derfra hjem.

Enevold Iversen af Kragelund: Den 23/2 havde han på Kragelund gade hørt, at Karen Anderskone sagde som før vidnet.

Indstævnedede Dorette Mortensdatter af Verst, Anne Christensdatter af Kragelund og Karen Anderskone af Skøde er ikke mødt. Hans Holst begærer, at Karen Anderskone for sin ubeviste ære og livs påsigelse bør stille nøjagtig kaution for sig selv til sagens uddrag. Opsat 14 dage.

96:

Bendix Funck på vegne af Gert Madsen og hans søster Maren Madsdatter i Bække har stævnet Palle Christensen til at påhøre vidner om det kvæg, som Palle Christensen tiltaler dem for, samt om den tilbydelse, som Gert Madsen gjorde Palle Christensen om hans sal. faders påboende gårds antagelse imod en billig fæste.

Mikkel Jørgensen af Kragelund: Sidste Valborgs dags tider var han i Bække hos Gert Madsens, hørte han, at Anders Paaskesen købte af Gert Madsen en stud, og da lidkøb var gjort, spurgte vidnet om årsagen til, at han nu solgte denne stud. Han svarede, at han var nødt til det, fordi han manglede byg og boghvede til sæd, og skatterne skulle udredes. Og den stud skulle Gert Madsen tillige med en anden stud, som Anders Paaskesen havde købt af Eske Iversen, beholde hos sig på græs til Mikkelsdag ---

Bertel Andersen af Asbo: Var med Gert Madsen på Hundsbæk og begærede, om han ikke kunne få fæste på den gård i Bække, som hans fader

havde i fæste. Husbonden svarede ja, at han ville unde ham gården på billigste vilkår, og så snart, det var muligt, skulle han hjælpe ham ud af soldaterrullen.

96b:

Gert Wolf af Vejle ctr. løjtnant Hans Casper Jering af Verst for gæld. Opsat 3 uger.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. hr. Peder Kragelunds to --- af Starup. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen Risbøl af Asbo ctr. de borttrømte tjenestekarle Peder Hansen og Jens Christensen. Som Peder Hansen for sin begangne forseelse har ladet tale minde, så må sagen imod ham falde af sig selv. Men over Jens Christensen begærede han dom afsagt. Opsat 14 dage.

97:

Oberforster Hans Bachmann på Drenderup i Holsten hans fuldmægtige Isak Franck har stævnet Søren Jepsen i Jordrup ang. en oplysning, som han den 24/11 har udsagt at være vidende, hvem de i Jordrup arresterede hjul havde udstjålet, og hvor meget derfor var bekommet, da de blev solgt, "enten sådan eders udsagte ord lovskicket godt at gøre på den sigtede Søren Christensen eller også derfor selv mand at være". Søren Christensen er stævnet for enten at frasige sig beskyldningen eller lide for sådan formastelse. - Søren Jepsen fremkom og svarede, at den 24/11, da han var i Hundsholt, da var han ganske drukken og beskænket og vidste ikke, hvad han havde sagt, og kunne ikke gøre forklaring om de 10 par hjul. Opsat 3 uger.

97b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen. Har agtet det nødigt at søge deling på Ødsted bys selvejerers skovs lodder mellem Hans Thomsen, Laurids Jensen og Thomas Jensen samt Hans Conrad. Delingsmænd opnævnes. Der lyses forbud imod skovhugst i de uskiftede

skovparter.

98:

Samtlige Torsted bys beboere fremkom for retten med et mageskifteforlig, der siger, hvad der skal høre til de to gårde, som hører til Verst sogn, og de to, der hører til Egtved sogn. Hans Mikkelsen har godkendt mageskiftet.

98b:

Gjermand Poulsen af Bølling på vegne af sin kære, gamle fader Poul Gjermandsen gav til kende, hvorledes en hastig og ulykkelig ildebrand den 7/2 opkom i Poul Gjermandsens gård, da ingen var hjemme uden alene Poul Gjermandsens fast udlevede og skrøbelige hustru. Det brændte er: Salshuset på 9 fag, ladehuset og fæhuset, begge 21 fag, i alt 30 fag af nye, vel opbyggede og vedligeholdte huse. Alt i husene er brændt. - Vidner bekræfter det. Poul Gjermandsen er gerådet i største elendighed og har aldeles intet til opkomst, næring eller bjerling. Bageovn og skorsten var tilbørligt vedligeholdt. Poul Gjermandsens andragende til regimentskriveren er sandfærdigt.

99:

Søren Thomsen af Kragelund hans stævнемål, se fol. 95.

99b:

Nagbøl beboere lyste 2. gang forbud ctr. Dollerup mænd.

Fredag den 2. marts 1708:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jens Jensen, Jens Mogensen og Rasmus Andersen af Mejsling. Jens Mogensen fremlagde seddel fra hr. Jens Sandager i Højen. Bendix Funck mener, at sedlen ikke egentlig siger, at det var de samme grene, som skovfogeden havde fundet hos Jens Mogensen. Opsat 3 uger.

100:

Jakob Staffensen af Seest har stævnet Else Pedersdatter sal. Simon Jakobsens i Limskov og hendes børn og Hans Nielsen Horskær i Seest. - Mons. Erik Jensen, ridefoged på Engelsholm på vegne af sit herskab som forsvar for de indstævnedede arvinger mener, at rette værneting er Nørvang-Tørrild herredsting, så stævningen er spildt. - Resolution: Sal. Simon Jakobsens enke og arvinger er ikke stævnet til doms, men kun til at fremvise den i stævningen nævnte original og at påhøre vidner, hvorfor stævnet må tillades. - Bendix Funck på vegne af Jakob Staffensen fremæsker en skriftlig obligation fra Jakob Staffensen. - Erik Jensen: Der er i boet adskillige breve, som ikke er eftersat. Originalen skal fremkomme til sin tid. - Jakob Staffensen tilbød sin ed på, at han aldrig havde underskrevet slig obligation.

Erik Kock af Højrup og --- Eriksen af Bramdrup, begge i Haderslevhus amt, vil bevidne, at Ole Staffensen i Bramdrup på sin seng med ed har benægtet for dem. - Da Erik Jensen har påberåbt sig vidner, kan benægtelsesed ikke tilstedes endnu. Opsat 6 uger.

101:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fremstillede de delingsmænd, der blev opkrævet den 22/2, med deres syns- og delingsforretning. Der har i nærværelse af skovfoged Jens Bertelsen skiftet og delt en selvejerrotting eller skovskifte i Amnitsbøl skov mellem Hans Thomsen, Lars Jensen og Thomas Jensen, begge hans gårdmænd i Ødsted. Et stykke er tildelt Hans Conrad i Ødsted, der ved skiftet påstod at være ejer deraf. - Hans Thomsen indleverer et brev i retten, at Hans Conrad ikke må tilegne sig stykket uden bevis og dom. Hvis han ikke kan bevise sin ret, bør lodden deles mellem Hans Thomsen og hans to gårdmænd. Opsat 6 uger.

101b:

Ordlyden af Jakob Staffensens skriftlige citation på fol. 100: Der spargeres, at der i hans søns, sal. Simon Jakobsens, efterladte stervbo i Limskov skal findes en af Jakob Staffensen udgiven obligation til sønnen på 100 rdl. og til Hans Nielsen Horskær i Seest med sin hustru Mette Jakobsdatter, ligeledes

på 100 rdl. Jakob Staffensen selv som hovedmand og hans broder Ole Staffensen i Ødis Bramdrup vil aflægge benægtelsesed på, at de ikke ved noget derom. De indstævnede skal fremvise obligationerne i original.

102:

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Mette Nielsdatter af Egtved for lejermål opsat 14 dage.

Fredag den 9. marts 1708:

102b:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldberggård på vegne af Søren Thomsen i Kragelund ctr. Karen Andersdatter af Skøde og andre. Søren Thomsen tilbyder benægtelses ed. Bendix Funck vil på vegne af kvinderne føre vidner. Opsat 6 uger.

Christen Aalstrup på vegne af magister Jeremias Wolf af Vejle ctr. løjtnant Hans Casper Jering i Verst. Denne er "svag". Opsat 14 dage.

103:

Bendix Funck på vegne af Ole Nielsen af Verst har stævnet Simon Knudsen i Jerlev for gæld, et lån på 15 mark. Simon Knudsen tilstod gælden, men mente, at hans svoger Hans Nielsen, som nu havde hans gård og formue, og som havde lovet at betale hans gæld, burde svare for den. Opsat 4 uger.

Hans Lauridsen Holst på vegne af Palle Christensen til Hundsbæk ctr. Gert Madsen og søster Maren Madsdatter af Bække for ulovlig undvigelse fra den gårdspart, der har været dem betroet efter deres faders død. De har solgt af kvæget og dermed skaltet og valtet med det, som tilhørte det dem selv. Og Maren Madsdatter skal have ladet sig beligge og være frugtsommelig med en person ved navn Anders Paaskesen, nu værende i Jordrup. Denne stævnes for lejermålsbøder. Med henblik på forlig opsættes sagen 6 uger.

103b:

Gert Wolf i Vejle ctr. løjtnant Hans Casper Jering i Verst for gæld. (Se fol. 91-92, 96). Opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes sag ctr. Peder Mortensen Orle og hustru i Jerlev for æreskældsord og modvillighed mod Hans Mikkelsen opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen Risbøl i Asbo ctr. Jens Christensen. Opsat til 16/3.

104:

Hans Olesen i Bølling, en lovbydelse. - Poul Gjermandsen af Bølling lovbød 3. gang sin gårdspart. Hans Olesen af Bølling, som har Poul Gjermandsens datter Maren Poulsdatter til ægte, begærede at købe. Det blev samtykket af Poul Gjermandsen, hans hustru Maren Jensdatter og hans søn Gjermand Poulsen.

Skødet.

105:

Gjermand Poulsen af Bølling, en lovbydelse. - Hans Olesen af Bølling lovbød 3. gang sin gård i Bølling. Gjermand Poulsen, som er broder til Hans Olesens hustru Maren Poulsdatter, begærede at købe.

Skødet.

106:

Fredag den 16. marts 1708:

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen Risbøl ctr. den borttrømte Jens Christensen. - Dom: Han skal betale halvparten af dem ham for samme hele års tjeneste tilsagte løn.

106b:

Isak Francks sag ctr. Søren Jepsen i Jordrup opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. Mette Nielsdatter af Egtved for lejermål. Bendix Funck fremlægger resolution fra amtmanden som svar på en skrivelse fra en kvinde ved navn Else Bertelsdatter i Egtved --- - Dom: Hun har født et uægte barn og har udstået kirkens disciplin derfor i Egtved kirke. Til barnefader har hun udlagt en dragonkorporal Sivert Øvesen. Der er lagt arrest på hendes kvæg, som er hos Hans Nielsens enke i Egtved. Mette Nielsdatter har kun fremlagt en memorial fra sin moder til amtmanden af 15/3 med hans resolution. Hun skal betale sine lejermålsbøder med 6 rdl.

107:

Regimentskriver Jens Duckes tjener Christian Wrede: Det er kommet regimentskriveren for øre, at Christian Wrede skulle have taget mere for 8 tønder vakant hartkorn fra Peder Willadsen af Stalderupgård, Niels Gydesen af Brødsgård, Anders Iversen og Hans Olesen af Bølling, end den kgl. forordning tillader. Derfor lader han de pågældende forklare sig til hans befrielse. - De forklarer, at han ikke har fordret mere af dem end 4 slettedaler månedligt for de 8 tdr. hartkorn, som af deres påboende steder har været ubelagt med indkvartering. De takker ham for alt godt og har intet på ham i nogen måder at sige og langt mindre at klage.

107b:

Forligelsestingsvidne om et skovskifte i Amnitsbøl skov. Hans Conrad af Ødsted på den ene side og Hans Thomsen, Lars Jensen og Thomas Jensen på den anden side gav til kende, at som nogen tvistighed var kommet dem imellem ang. et skovskifte, som Hans Conrad påstår hører til hans selvejergård, så har de været forårsaget til at lade dele ved uvildige dannemænd. Nu er de forligte. Skønt Hans Conrad ikke har ført purt bevis på sit krav, så har de dog for at undgå proces indrømmet ham det skovskifte, som ved delingen blev tillagt ham. Han vil ikke gøre krav på mere.

108:

Forligelsestingsvidne mellem Nagbøl og Dollerup lodsejere: Nagbøl mænd har besværet sig tid efter anden over lodsejerne i Dollerup formedelst den lyng og strøelses afslåelse, som de på Nagbøl hede har afslagen og hjemført, og især Jakob Buck, såsom heden ligger ham nærmest. - De har indgået forlig. Ingen af lodsejerne i Dollerup skal mere slå på Nagbøl hede til at lade hjemføre til byen eller til deres gårde under straf på 1 mark danske for hvert læs. Men hvad blændemøddinger angår, som behøves på fælles mark og indtægter, dermed skal forholdes som hidtil. Noget lignende gælder Nagbøl lodsejere i forhold til Dollerup hede.

Fredag den 23. marts 1708:

108b:

Oberforsterens sag ctr. Jens Jensen, Jens Mogensen og Rasmus Andersen i Mejsling. Regimentskriverens fuldmægtige Hans Mikkelsen fremstillede hjemmelsmanden Markus Nielsen, som med ed bekræftede, at han ikke havde noget at klage over Jens Jensen. Opsat 3 uger.

109:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Søren Jepsen i Jordrup. Han bør bevise sine ord eller stå til rette som medvider og medgerningsmand. Opsat 3 uger.

Søren Thomsen af Kragelund på vegne af regimentskriver Andreas Rask har stævnet Christen Poulsen i Vorbasse til opkrævelse af synsmænd. De skal syne hans gårds forsvækkelse. Opkrævet bliver Laurids Nielsen af Donslund, Peder Madsen i Rankenbjerg, Peder Nielsen i Skødegård og Peder Jensen i Fitting.

110:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har på vegne af

rytterbønderne Niels Jørgensen og Anders Hjuler af Højen stævnet Søren Lassen ibidem for 14 års resterende husleje og en del af bekostningen, de har haft for ham de det nybyggede rytterhus. De fremlægger en specifikation over udgifterne: Lederne til 6 fag på begge sider og enderne: 3 rdl. 18 stænger og 18 løsholte: 3 rdl. 7 bjælker, hver 9 alen: 7 slettedaler. 4 murremmer på begge sider: 28 sldlr. 36 ducker, hver 4 sk. - er 2 sldlr. 1 mk. 14 bjælkebånd, 3 sk. stykket: 2 mk. 10 sk. 14 sparrer, hver 7 alen: 2 rdl. 2 mk. 7 svær lætter og 7 hanebjælker: 2 mk. 10 sk. Tække og lætter og tækkemandens omkostning for øl og mad og dagløn, sættes hvert fag for 1 rdl.: 6 rdl. 900 råsten til skorstenen, hver hundrede 2 mk. 8 sk. med dets vognleje og omkostning: 5 slettedaler 8 sk. 200 brændsten: 2 slettedaler 2 mk. 4 skæpper kalk til skorstenen: 1 mk. 8 sk. Muremanden for hans kost i fem dage og for arbejds løn: 1 rdl. En kakkellovn, både for sten og muremandens arbejder enten to folk, som tjente muremanden i fem dage for kost og ave(?), Otte stænger til indbygning, stykket 4 sk., så og et stykke lede mellem stuerne: 1 slettedaler. For skelværkerne i stuerne at opsætte: 2 mk. Tømmermanden for huset at hugge 2 slettedaler og for hans kost i 12 dage: 2 rdl. 2 mk. En karl, som tjente tømmermanden i 12 dage, for kost og løn: 2 slettedaler 1 mk. Fire døre med omkostning: 1 rdl. Vinduer, vindueskarme: 1 rdl. 1 mk. 2 sk. 2½ tyldt fyrdæller til loftet: 2 rdl. 8 sk. 2 lynggavle hver 2 mk: 1 slettedaler. Stalden til hesten med hærk krybbe og tell: 2 mk. For huset at omkline tilsammen med dets omkostning, stiffer, vender og ler: 2 rdl. Summa over forskr. hus' omkostning beløber sig tilsammen til 63 slettedaler 1 mk. 6 sk. Hvoraf Søren Lassen tilkommer at svare sin anpart af 2 tdr. 2 skp. hartkorn. Derforuden har vi været i rytterlæg tilsammen i 14 år, og da har jeg, Niels Jørgensen, ingen husleje fået af ham af 2 tdr. hartkorn, som han skylder til os. - Opsat 3 uger.

110b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsens sag ctr. Peder Mortensen Orle og hustru for skældsord m.m. er opsat i 8 dage. Da vil de gøre Hans Mikkelsen erklæring.

Samme: Anders Nielsens hidtil beboende og i fæste havende halve ryttergård i Vrå er ganske forsvækket. Hans Mikkelsen opbød gården til fæste. Anders Nielsen broder Peder Nielsen begærede gården i fæste og

fremstillede til kaution Hans Pedersen og Jens Lauridsen af Vrå. Hans Mikkelsen tilsagde ham fæstet.

111:

Mads Jyde af Højen, et lovbydelsestingsvidne. - Staffen Iversen af Nørre Bramdrup lovbød 3. gang på vegne af sin søsterdatter og myndling Anne Maria Jensdatter alle de lodder, hende kunne tilfalde efter hendes sal. fader Jens Sørensen og moder Mette Iversdatter i Rugsted. Mads Sørensen Jyde af Højen begærede at købe.

111b:

Skødet.

112:

Fredag den 30. marts 1708:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen æskede, at Peder Mortensen Orle og hustru af Jerlev ville fyldestgøre den lovede erklæring for den mod ham udviste udførm og formastelse med ærerørige ord. - Peder Orle erklærede på egne og hustrus vegne, at de ved ingen skel eller årsag til de ord, de har brugt. De gjorde det for at revancere sig på ham, fordi han på regimentskriverens vegne søger at ordele dem sag for rytterbonden Hans Nielsen i Jerlev. De beder om forladelse og gør afbigt. De vil aldrig mere udførme ham enten med ord eller gerning, hemmeligt eller åbenbart. Ellers skal sagen stå dem åben for. - Peder Orles hustru kunne formedelst upasselighed ikke comparere idag. - Hans Mikkelsen vil dog modtage erklæringen og ønsker i sagsomkostninger 2 slettedaler.

113:

Fredag den 13. april 1708:

Oberforsterens sag ctr. Jens Jensen, Jens Mogensen og Rasmus Andersen af Mejsling opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Jakob Staffensen af Seest begærer, at han må aflægge sin benægtelses ed imod den omtalte af ham udgivne gældsfor skrivning, og at kontraparterne vil fremvise originalen. - Ridefoged Erik Jensen fremlægger et tingsvidne af Nørvang-Tørrild herredsting af 24/3 samt et indlæg. - Bendix Funck: Originalen er ikke fremvist på Nørvang-Tørrild herredsting, men en translation på stemplet papir. Kommer med diverse indvendinger. - Jakob Staffensen har aldrig lovet at være sin nu sal. søn Simon Jakobsen 100 rdl. skyldig for hans mødrene arv. - Erik Jensen begærede skiftebrev fremlagt eller afkald. Spurgte Jakob Staffensen, om efter hans forrige hustru, sal. Simon Jakobsens moder, er holdt noget ret skifte. Opsat 3 uger.

114:

Bendix Funck på vegne af Ole Nielsen af Verst ctr. Simon Knudsen i Jerlev. Dom: Simon Knudsen har selv tilstået fordringen og beviser ikke at have betalt. Han skal betale de 15 mk.

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen for Niels Jørgensen og Anders Nielsen af Højen ctr. Søren Lassen i Højen. Likvidationsmænd opkræves til at taxere huset. Opsat 14 dage.

114b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren (se 24/2 fol. 97, 16/3 fol. 106 og 23/3 fol. 109). Sagen opsat 14 dage.

Fredag den 20. april 1708:

Hans Lauridsen Holst på vegne af kammerråd Lorents Petersen i Vejlegård fører en sag ctr. sr. Peder Jensen i Haderslev, der repræsenteres af mons. Jørgen Punch. - Anders Hansen Risbøl af Asbo føres som vidne om nogle forhold på Sønderskov. Der er bl.a. spørgsmål om en kontrakt vedr. overdragelsen af Sønderskov hovedgårds forpagtning. Var ikke nærværende, da den nye kontrakt skulle være blevet oprettet mellem sal.

Jens Petersens nu sal. kæreste og hendes to sønner. Men han har adskillige gange set kontrakten i Peder Jensens hus, og kommerceråd Lorents Petersen havde adskillige gange købt stude både af vidnet selv og andre og ladet dem føre til Sønderskov for der at græsses og fodres. - Når Peder Jensen kom til gården, kaldte tjenestefolkene ham 'Fader', og når kommerceråd Petersen kom, kaldte de ham 'husbond'. Og hvem af dem, som kom til gården, sagde sig at kvæg, bæster og andet, som på gården fandtes, var deres, hvoraf vidnet kunne slutte, at de var i fællig med hinanden. - Vidnet var ikke til stede, da får og lam blev klippet anno 1691 på Sønderskov, men har hørt, at ulden blev leveret til deres moder, Jens Pedersens enke i Haderslev. - Vidnet ved, at der ikke blev gjort gæsteri ved fåreklippingen. Ved en lejlighed var sal. Jørgen Skeel Due til bords og undertiden Claus Sehestedt og under tiden Niels Roeager m.fl. - Der var traktement af godt mad, vin, fransk brændevin, Haderslev og Hamburg øl, og de havde til mad østers, due og dyrekød. - Vidnet omtaler en rejse til Hamburg, som Peder Jensen gjorde med okser. Problemer med en toldseddel, da de blev ført igennem Ribe, affødte en rejse til København, for at han kunne få tolden tilbage. - Vidnet var på Sønderskov, da østers og duerne blev leveret. Karlen, der leverede dem, sagde, de var fra præsten i Rejsby og skulle foræres til Peder Jensen. - Vidnet var med til at holde klapjagt i Estrup Enemærke efter vildtet efter Claus Sehesteds begæring. - Når kommerceråd Lorents Petersen kom på gården, åd og drak vidnet med ham og fik penge for studene, som blev græsset på Sønderskov. - Somme tider kom Peder Jensen til gården en gang eller to om året og var der 2-3 dage hver gang. Og hans kæreste kom i slagtetiden.

117:

Bendix Funck på vegne af amtmanden fører vidner ctr. Søren Thomsen af Kragelund. De skal forklare, hvad de har hørt om den voldtægt, Søren Thomsen er beskyldt for. Men han er ikke stævnet som hovedmand, og regimentskriveren er ikke stævnet. Ny stævning nødvendig.

Hans Holst på vegne af Søren Thomsen ctr. de 3 kvindepersoner om voldtægt. Opsat 3 uger.

117b:

Hans Holst på vegne af Palle Christensen til Hundsbæk ctr. Gert Madsen og hans medinteresserede. Den gård, som Gert Madsens far havde i fæste, og som Gert Madsen siden forestod, indtil han drog derfra, refterer med landgilde for 1705, 6 rdl. 5 mk. 3 sk. - Sætter i rette: 1) Gert Madsen og hans søster har været betroet gården og er derfor pligtige at gøre regnskab for den. - 2) De skal betale for den fra gården bortsolgte besætning, 2 stude og en ko, en kalv og 5 får, eller skaffe tilsvarende kvæg til stede. 3) Maren Madsdatter og Anders Paaskesen har brugt utugt med hverandre og bør betale deres bøder. 4) Gert og Maren bør betale resterende landgilde og brøstfældighed og straffes for deres ulovlige undvigelse, idet de ikke havde opsagt deres tjeneste. Anders Paaskesen, der har taget Maren i sin tjeneste uden pas, skal erstatte den skade, hendes herskab har lidt --- Opsat 3 uger.

118:

Hr. Peder Storm af Egtved har stævnet nogle Bølling mænd angående det stævнемål, som de lod ankyndige for ham til Brusk, Elbo og Holmans herredsting til opkrævelse af synsmænd på Fuglsang mark til konference med landmålingen. De har ikke gjort stævningen lovligt og heller ikke forfulgt den lovligt. - Stævning også til samtlige Bølling mænd med hver sin husmand i Fuglsang ang. Fuglsang mark og korn, som enhver af husmændene har vedkendt sig den 24/8 1707 ved kornets tælling.

118b:

Fredag den 27. april 1708:

Bendix Funck får dom over Søren Jepsen i Jordrup: Han har søgt Søren Jepsen, fordi han den 24/11 i Hundsholt skal have sagt, at dersom han havde fået 8 slettedaler for det træ, han blev antruffet med, lige som Søren Christensen fik for de hos ham befundne hjul, da kunne han vel have betalt sine bøder for det kvæg, han efter dom blev fravurderet iflg. tingsvidne af 2/12 1707. - Søren Jepsen har den 24/2 fragået ordene med forklaring, at han da var ganske drukken og beskænket og ikke vidste, hvad han havde sagt og ikke har nogen viden om de bortkomne hjul. Han frikendes.

119:

Hr. Peder Storm (se 20/4 fol. 118) har stævnet Thomas Ravn og Mads Jespersen i Hjelmdrup ang. den forretning, som de tirsdag den 17/4 havde på Bølling mænds vegne hr. Storms hus, da de foregav at have amtmandens befaling til at give præsten til kende, at de Bølling mænd var frafaldet det kald, hvormed de havde stævnet ham til Brusk herredsting. Afvarslingen kom for sent, 19 dage efter stævneårets forkyndelse; rejser og omkostninger var allerede gjort. - Hans Hansen og Anne Jensdatter i præstegården er stævnet som vidner. - Hans Mikkelsen tilbyder at føre sagen for Bølling mænd; men Gjermand Poulsen på vegne af sin fader Poul Gjermandsen og andre indstævnede tilbød selv at svare: De tilbyder præsten at betale vognlejen til Brusk herredsting. Den vil præsten i alt fald have refunderet; men den forsømmelse og fortræd, der er tilføjet ham i ondt vejrlig, agter han langt højere, fornemmelig dersom man skal tage efter, hvad folk herom kan sige, nemlig at de Bølling mænd dermed allermest ville brye (?) præsten.

Hans Hansen af Egtved: Palmesøndag den 31/3 kom to kaldsmænd fra Bølling for hr. Storms dør og stævnede ham med 14 dages varsel til Brusk herredsting til den 10/4 til synsmænds opkrævelse og den 17/4 til syns afsigelse. Vidnet tog med til Brusk herredsting onsdag den 11/4, som var næste søgnedag efter 3. påskedag. Der ventede lang tid på, at Bølling mænd skulle komme, men de kom ikke. De rejste så tilbage. - Den 17/4 drog præsten igen til tinget. Og mens han var borte, kom Thomas Ravn og Mads Jespersen af Hjelmdrup i præstegården og sagde til præstens hustru, at de Bølling mænd havde bragt dem amtmandens befaling, at de skulle sige hr. Peder, at de Bølling mænd faldt fra deres kald og varsel. Og da præstens hustru spurgte, hvorfor de ikke havde givet det til kende før nu, sagde de, at de for en time siden havde fået den befaling fra amtmanden.

Hans Hansen er præstens broder. - Hans Mikkelsen bekræfter at have set hr. Storm ved Brusk herredsting den 17/4.

Stævningens 2. post: Peder Storm spurgte de tilstedeværende Fuglsang mænd, om de ikke ved, at præsten var på Fuglsang mark 1707 og lod tælle deres korn, hver på sin ager. Og Gjermand Poulsen skal forklare om nogle fald og agre, om de var målt til gårdene i Bølling eller til deres huse i Fuglsang (har forbindelse med en sag for højesteret).

121b:

Niels Nielsen af Plovslund på vegne af samtlige assessor Peder Mortensen Sælles tjener i Grene sogn har stævnet madame Knud Jørgensens angående det fordrede skattekort og gammel restance, som i hendes forrige mands, amtskriver Peder Pedersens, tid skulle være forfalden. Vil bevise, at det er betalt, og de har fået derfor kvittering, som blev opbrændt ved den nylige ildebrand hos Søren Henriksen.

Mads Pedersen af Ankelbo foreviste en original kvittering af 23/10 1699 fra sal. Peder Pedersens fuldmægtige Jens Bennetsen på sin anpart af skattekornt. Han bekræfter, at på samme tid var flere af Peder Mortensen Sælles bønder i Fredericia (navngivne) for at betale. Kvitteringen blev givet til Søren Henriksen i Grene Krog, som skulle forvare den. - Andre bekræfter vidnet.

122b:

Oberforsterens sag ctr. Jens Jensen, Jens Mogensen og Rasmus Andersen i Mejsling opsat 8 dage.

Sagen ctr. Søren Lassen i Højen ang. hans anpart i rytterhusets bekostning og husleje opsat 14 dage.

Gjermand Poulsen og Niels Sørensen i Bølling forbød 3. gang trafik og græsning i deres enemærke, Holms enemærke.

123:

Hans Nielsen Horskjær af Seest gav til kende, at som han er forordnet til at være værge for sin søsterdatter Anne Jepsdatter i Seest af hendes fædrene arv efter faderen sal. Jep Hansen ibidem har modtaget 100 slettedaler, så har han tilbudt pengene på adskillige tider og steder til myndlingens gavn og bedste at udsætte på rente, men endnu har ingen vederhæftig meldt sig til at modtage pengene på rente. Han frembyder dem her for retten 3. gang. Deponerer dem i en pung i tinget. Pungen blev af herredsfogeden forsegleet og leveret Hans Horskær i forvaring.

123b:

Lørdag den 5. maj 1708:

Regimentskriver Jens Ducke har i sagen om Nis Andersen af Egholt hans døds og banes årsag stævnet sandemændene til at modtage tingsvidner, breve og dokumenter og siden til lovmæssig visse bestemte tid, efter alleryderste usparede gjorde flid til rette sandheds udforskning deres vedbørlige sandemandsed og tov at fyldestgøre. - Sandemændene modtog dokumenterne.

124b:

Bendix Funck på vegne af kancelliråd Nicolai Nissen til Rugballegård har stævnet Poul Christensen, da værende hos Mads Tveds enke Anne Sørensdatte i Nørre Vilstrup angående, at han har ladet sig leje til Søren Simonsen af Jennum, har taget guds eller fæstepenge på hånden og tilsagt at tjene ham fra påske sidstafvigte og ej sig i tjenesten indfundet. Der føres vidner:

Morten Nielsen af Jennum: Ca. 8 dage før sidste påske var han ved i Niels Thomsens hus i Jerlev og hørte, at Poul Christensen fri og villig lod sig for kost og løn leje til at tjene Søren Simonsen et halvt år og fik fæstepenge derpå og lovede at indfinde sig i rette tid, hvilket han dog hidtil ikke har efterlevet, hvorved Søren Simonsens arbejde ham til stor skade er blevet forsømt. - Opsat 14 dage.

125:

Oberforsterens sag ctr. Jens Jensen og Jens Mogensen i Mejsling. - Dom: Fuldmægtigen beviser, at der på Mejsling gade er fundet et stykke egetræ, 7 alen langt, på alle sider tilhugget, tjenligt til remstykker i et stolpehus, hvorfra fældet var afhugget, som Jens Mogensen i Mejsling havde hugget og på sin vogn ført til det sted, hvor det på Mejsling gade forefandtes. Derpå blev synet i Jens Mogensens gård et andet stykke egetræ, 4 alen langt, tjenligt til en hanebjælke, og fældet derfra ligledes afhugget. Hvorimod Jens Mogensen vel beviser med hæderlige hr. --- Hansen Sandagers attest af Højen præstegård, at præsten havde givet ham nogle

egegrene af et træ på hans annexpræstegårds skovpart. Men som samme attest ikke kommer overens med det træ, som er synet og ikke kan anses at være grene, så skal Jens Mogensen betale til den kgl. kasse 4 rdl. - I Jens Jensens gård i møddingen er fundet en tilhugget egeblok, ca. 3½ alen lang, tjenlig til løsholter, som Jens Jensen påberåber sig at have fået af Markus Nielsen i Amnitsbøl, hvilket Markus Nielsen ham så vidt hjemmel tilstår. Men da dette blev fundet hos Jens Jensen, da vidste Markus Nielsen intet derom, at sligt var ham frahugget på hans selvejerskov; dog havde han intet at klage over Jens Jensen. Hvilken hjemmel ikke synes så lovmæssig, som ske burde. Det gør ham mistænkelig, fordi han ej efter skovforordningen i rette tide har meldt det til skovbetjentene. Jens Jensen skal betale til den kgl. kasse 4 rdl.

126:

Bendux Funck på vegne af Jakob Staffensen af Seest ctr. sal. Simon Jakobsens enke og arvinger i Limskov. Opsat 8 dage.

Fredag den 11. maj 1708:

Hans Holst på vegne af Søren Thomsen af Kragelund ctr. de tre kvinder, som har beskyldt ham for voldtægt. Sætter i rette efter tingsvidne af 24/2, hvori Anne Christensdatter og Karen Anders Nissens ikke alene beskylder Søren Thomsen for voldtægt, men endog har indgivet deres skriftlige klage til amtmanden og ikke har bevist deres beskyldning, at de derfor bør lide efter lovens pag. 1001, art. 7 eller efter pag. 937, art. 6. - Bendix Funck er anordnet til kvindernes forsvar. Opsat 3 uger.

126b:

Palle Christens sag ctr. Gert Madsen, Maren Madsdatter og Anders Paaskesen. Opsat 3 uger.

Jakob Staffensen af Seest ctr. sal. Simon Jakobsens enke og arvinger. Opsat 14 dage.

127:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Søren Thomsen af Kragelund har stævnet Lene Mortensdatter af Skødegård til at påhøre vidnesbyrd ang. nogle ord, hun til Karen Anders Nissens kone skal have sagt og hende tilrådet, hun den skammelige og usandfærdige påsagn om voldtægt ---. Opsat til 25/5.

Hans Andersen af Højen fremstillede vidner: Søndag efter påske, den 14/4 tændtes en ulykkelig ildebrand i Hans Andersens salshus og lagde samme hus i aske, 14 fag tillige med en del husgeråd og alt æde- og sædekorn. Man kender ikke årsagen til branden.

127b:

Fredag den 18. maj 1708:

Bendix Funck på vegne af kancelliråd Nicolai Nissen ctr. Poul Christensen i Nørre Vilstrup og Mads Tveds enke Anne Sørensdatter ibidem. - Dom: Poul Christensen har ladet sig leje til at tjene Søren Simonsen i Jennum og har taget fæstepenge derpå. Han har ikke indstillet sig i tjenesten, men er modvilligt udeblevet og har derimod givet sig i tjeneste hos Mads Tveds enke i Nørre Vilstrup uden rigtigt pas eller afskeds fremvisning. Poul Christensen skal betale til Søren Simonsen en fjerdepart af et års løn, som ham var tilsagt, og tilbagelevere fæstepengene. Mads Tveds enke skal efter lovens 3-19-12 svare Søren Simonsen for al den skade, han har lidt ved Poul Christensens udeblivelse.

128:

Bendix Funck har efter amtmandens ordre stævnet Søren Thomsens hustru i Bække om, hvad hun ved om den voldtægt, hendes mand Søren Thomsen beskyldes for at have øvet imod Anne Christensdatter i Kragelund.

Præsten hr. Elias Biener aflægger forklaring: Som ham var foresagt, hvorledes rygte og tidende gik, hvorledes Søren Thomsen, da boende i Kragelund, skulle have villet og med virkelig gerning skulle have voldtageret tre kvinder i hans menighed, og han sig derom videre havde erkyndiget, da var derpå for ham først fremkommet den 8/2 i Bække kirke Søren Madsens hustru, Dorette Mortensdatter i Verst, og i vagtmester Peder Frederiksens i

Bække, Christen Kjeldsen i Kragelund og Thomas Degns i Bække deres overværelse kom til ham og klagede og bekendte, at ca. 4 uger før jul, som var 1. søndag i advent, da havde Søren Thomsen af Kragelund nogen tid tilforn en morgen tidligt kommen fra Verst, da hun og ville gå fra Verst til Gammelby samme tid, noget østen for Eskel bæk kom Søren Thomsen dertil ridende, stod af sin hest, tog hende ved hånden og begærede at have legemlig omgængelse med hende, hvilket hun nægtede. Så slog han hende om ned på jorden, tog hendes klæder nedenfra op, lagde sig på hendes bryst og ville fulddrive sin begærende vilje. Men da hun gjorde modstand og truede at ville klage ham for præsten og hendes mand, lod han det derved blive, steg så igen til sin hest, red så fra vejen over bækken, og hun fulgte efter at ville gå hendes foresatte vej. Og da hun ikke var ved ham, råbte hun og sagde, at hun ville klage. Da vendte han sig med hesten, truede hende med en kæp og sagde, at om hun ikke holdt en stille tiende mund, da skulle hun få af kæppen, hvilket hun sagde sig ved hendes ankomst for Lene Ulfs i Kragelund straks at have klaget, og dernæst for sin fader i Gammelby --- så snart hun der kom, og siden for hendes ægtemand. - Videre forermeldte tid i Bække kirke berettede Anne Christensdatter af Kragelund, som da tjente Søren Thomsen, at Søren Thomsen i sidste høavlings tid 1707 tog Søren Thomsen hende med sig ned ved åen, sigende, de der skulle opbjerger noget hør, som lå der i vandet. Men da de kom til stedet, lå høet på tørt land. Så begærede han, hun ville gøre hans vilje og have legemlig omgængelse med hende, men da hun ikke ville, kastede han hende omkuld, tog hendes klæder nedenfra op og havde sin legemlig hanlige lem ude, og da hun råbte om hjælp, og folk som gik i Rovenholdt kær var ikke langt derfra, lod han det forblive, hvilket hun ved hjemkomsten gav til kende for sin madmoder, Søren Thomsens hustru, som derpå skulle have svaret og sagt, "Må du ikke gå i ro, da djævelen måtte være hans hore". Siden i næste havrehøst derefter sagde Søren Thomsen til hende, "Mener du, at du skal være fri, fordi du har sagt det til min kone". Hun svarede, "Det mener jeg". Dertil han svarede, "Da har jeg svoret ilde", og blev det så derved. - Angående Karen Anders Nissens da er hendes bekendelse sket i tvende mænds overværelse, Mads Thomsen og Enevold Eskesen i Bække, i Peder Frederiksen's hus i Bække, hvor hun har sagt og tilstået, at Søren Thomsen havde voldtaget hende. - Ydermere berettede Elias Biener, at den 8/2 i Bække kirke, da de to kvinder blev forhørt, fremstod Christen Kjeldsen af Kragelund og Peder Nielsen af Skødegård og sagde, at Karen Anders Nissens for dem havde sagt, at Søren

Thomsen skulle have voldtaget hende. Dog ej gav nogen visse tid til kende, når sligt var sket. - På Hans Holsts spørgsmål svarede hr. Biener, at han ikke havde mere at forklare for denne ret.

Vagtmester Peder Frederiksen og Thomas Madsen af Bække: Den 8/2 var de i Bække kirke og hørte, at Dorette Mortensdatter udsagde sin beskyldning mod Søren Thomsen. Men hvad angår, at Søren Thomsen imod Anne Christensdatter skulle have haft sin legemlige og lønlige lem ude, det vidste de ikke noget om at forklare. Dog bekræftede Anne Christensdatter nu i retten præstens beretning, hvad hun har sagt om Søren Thomsens lønlige lems foreviselse.

Søren Madsen af Verst bekræfter på vegne af sin hustru Dorete Mortensdatter præstens beretning.

Mads Thomsen og Enevold Eskesen bekræfter, at de har hørt Karen Anders Nissens klage i Peder Frederiksens hus. - Opsat til ?

130:

Jens Pedersen Damgaard af Rugsted, et lovbydelsestingsvidne. - Mads Sørensen Jyde af Højen lovbød 3. gang de lodder, som Anne Maria Jensdatter efter hendes sal. fader Jens Sørensen og moder Mette Iversdatter, som boede og døde i Rugsted, kunne tilfalde arveligt, og som Mads Sørensen Jyde har købt (efter lovbydelse og skøde af 23/3). Jens Pedersen Damgaard, nu værende i Rugsted, begærede at købe.

130b:

Skødet.

131b:

Fredag den 25. maj 1708:

Læst kgl. forbud, at ingen af hans undersætter må sende eller lade komme breve med den svenske post, som passerer igennem Danmark og fyrstendømmerne Slesvig og Holsten til og fra Hamburg.

Bendix Funck på vegne af hr. Peder Storm ctr. bønderne i Bølling ang. den

jord og grund, damme og floder, som de tillige med deres prokurator Thomas Bang har ladet syne på Fuglsang og Egtved marker ved 4 synsmænd fra Brusk herred, og som de for Fuglsangs vedkommende havde lovet at konferere med landmålingen. Peder Storm vil lade tage et andet syn med 8 synsmænd. Synsmænd opkræves. (Påstår, at Bølling mænd har trukket sagen ud med hensyn til højesteret).

132b:

Anders Iversen har stævnet Peder Bertelsen af Kolding og Jens Bertelsen i Bøgvad samt Jep Nielsen i Nybjerg mølle. Det er bekendt, hvor ulykkelig Anders Iversen har været sidste år, idet hans gård og gods tillige med hans kære svoger Peder Bertelsens hos ham til forvaring indsatte og under værgemål hafte midler, er opbrændt. Da på det jeg sammen med min svoger og hans andre pårørende kan komme til nogen endelighed, og han til sin tid kan vide, hvad han har at fordre, så stævnes han at påhøre vidner om den ulykkelige hændelse, og hvad der af hans gods er blevet bjerget fra ilden, samt at påhøre opsigelsen af det mig pålagte værgemål. - Anders Iversen fremstod: Kun 40 rdl. blev bjerget fra ilden. Hans svoger Peder Bertelsen og dennes broder Jens Bertelsen i Bøgvad og svogeren Jep Nielsen i Nybjerg mølle er i mindelighed forenet således, at de 40 rdl. skal blive stående i Anders Iversens gård uden rente, indtil Peder Bertelsen bliver myndig efter loven, og da skal kapitalen betales. Og som Anders Iversen for den ved ildebranden på Peder Bertelsens arvegods erlidte skade af Hans Kgl. Maj. allernådigst er tillagt af regimentskassen at nyde 20 rdl., og Anders Iversen foruden det ham selv under værgemål og gemme inde haft haver, af Peder Bertelsens midler har oppebåret og til egen nytte udgivet femten rigsdaler, så er de samtlige derom forenet således, at Peder Bertelsen alene sig til nytte skal og må nyde og beholde de ovenmeldte allernådigst tillagte 20 rdl. og samme hos regimentskriver Jens Ducke oppebære, og Anders Iversen derimod være fri og kraveløs for de næstbenævnte 15 rigsdalers betaling. Hvad angår et bruntribel blæsset mareplag, vurderet for 10 rdl., som Peder Bertelsen i sin arvepart er tillagt og hans broder Jens Bertelsen havde annammet, så lovede Jens Bertelsen her for retten, at han med 10 rdl. skulle betale sin broder samme plag. Anders Iversen frasagde sig nu værgemålet, og regimentskriveren skal finde en anden dygtig og vederhæftig værge.

133b:

Bendix Funck på vegne af Jakob Staffensen af Seest ctr. sal. Simon Jakobsens enke og arvinger i Limskov. - Dom: Jakob Staffensen har indstævnet dem til at fremvise original obligation, som spargeres at han til sin sal. søn skulle have udgivet på 100 rdl. Den er ikke blevet fremvist, og Jakob Staffensen har tilbudt sin ed, og med sin afdøde broder Ole Staffensen i Ødis Bramdrup hans skriftlige på sygesengen afgivne erklæring fragår han, at han med flere har underskrevet en sådan obligation til vitterlighed. Jakob Staffensen frikendes for gælden.

134:

Bendix Funck på vegne af regimentskrivers fuldmægtige Hans Mikkelsen for Anders Hjuler og Niels Jørgensen i Højen ctr. Søren Lassen fremlægger attest fra kaptajnløjtnant Horsaushy (Ihottara Soufhy). Han har taget det nyopførte rytterhus i øjesyn. Det findes vel og dygtigt opbygget. Når de vil vedligeholde det årligt, kan den indkvarterede rytter logere deri. Opsat 14 dage.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad på vegne af Knud Jørgensen har stævnet Hans Hansen, tjenende i Amnitsbøl, angående den af Knud Jørgensen tilforhandlede ko, som han har bemægtiget sig. Opsat 14 dage.

134b:

Fredag den 1. juni 1708:

Skovrider i Anst herred Jacob Rower af Verst frasiger sig den kaution, han den 9/12 1707 havde givet for Hans Poulsen af Geising. Han har indleveret ham til arrest på Koldinghus. Fremlagde husfoged Hans Svendsens skriftlige bevis.

Bendix Funck på vegne af hr. Peder Storm i Egtved fremstillede synsmænd. Rapporten er indført på fol. 136. Fremlagde indlæg fra Egtved bymænd. Gjermand Poulsen spurgte synsmændene, om de noget sted kunne kende noget byggested fra forrige tider. Og hvor mange damme eller dæmninger

forefandt de ind i skellet på Bølling Krage mark. De henviser til synsforretningen. Germand Poulsen beder herredsfogeden pålægge dem at forklare, hvor mange damme der fandtes på Bølling Krage mark inden eller uden markskellet. Det pålægger herredsfogeden dem, men de henviser til deres aflagte synsforretning.

135:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Søren Thomsen af Kragelund ctr. de tre kvinder ang. voldtægt. Begærede dom. - Sagen synes ærerørig. Domsmand behøves. Opsat 3 uger.

135b:

Indlagt seddel: Koldinghus husfoged Hans Svendsens attest om, at skovrideren har indbragt skovløber Hans Poulsen i arresten.

Hans Lauridsen Holst på vegne af Palle Christensen ctr. Gert Madsen og hans søster Maren Madsdatter samt Anders Paaskesen af Jordrup. - Dom: Palle Christensen søger Gert Madsen og Maren Madsdatter først for den besætning, som har tilhørt deres afdøde faders Mads Nielsens fæstegård og efter hans død ved stedet er fundet. Der var sidste mikkelsdag 4 store høveder, en kalv og otte får, som hyrden Poul Pedersen har afvundet at have haft i sin varetægt med andet byens kvæg, hvilket under Gert Madsens og hans søsters tilsyn, som da begge var i gården, med deres viden uden husbondens vilje og samtykke er bortkommet. Herimod er intet anført til deres befrielse, som kunne eragtes lovligt. Gert Madsen og søster skal svare for kvæget og anden besætning, som var på gården ved deres fader Mads Nielsen Fynbos død, skaffe det til veje eller betale derfor efter uvildige dannemænds og næste naboers vurdering. For det andet, de prætenderede lejemålsbøder af Anders Paaskesen og Maren Madsdatter, da som de har ægtet hverandre, ses ej rettere -- Anders Paaskesen bør til herskabet derfor efter lovens 6-13-1 betale 4½ lod sølv og Maren Madsdatter halvt så meget.

136:

Det syn, som de 8 synsmænd af Ferup efter hr. Peder Storms begæring og

efter opkrævelse d. 25/5 på fol. 131-132 har aflagt. (Ordlyden). - Dernæst blev fremlagt det på fol. 135 nævnte indlæg fra Egtved bymænd (ordlyden).

137:

Fredag den 8. juni 1708:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen efterlyste 1. gang nogle karle, som har tjent i rytterdistriktet og er bortdraget uden vedbørlig tilladelse: 1) Las Nielsen, sidst tjenende brigader de Legardte, født i Vork, 2) Anders Nielsen, som tjente Peder Sørensen i Brakkerhusene, født i Vork, 3) Hans Hansen, som tjente fru Capitainsche i Ågård og er berettiget nu at være hos Hans Hansen i Frørup. - De skal indstille sig på ryttergodset, hvis der ikke skal tages rømningsdom over dem.

137b:

Sammes sag for Anders Hjuler og Niels Jørgensen i Højen ctr. Søren Lassen ibidem. Opsat 14 dage.

Knud Jørgensen ctr. Hans Hansen i Amnitsbøl. Opsat 14 dage.

Fredag den 15. juni 1708:

For retten fremkom de otte sandemænd tillige med Niels Hansen i Seest. De gav til kende, at som de har lovet her idag deres sandemandstov at fyldestgøre, som er fyldest sjette ugers dag, og de nu er kommet i erfaring, at flere vidner i sagen behøves til oplysning at føres, hvilket de og for regimentskriver Duckes fuldmægtige og sagsøgere har tilkendegivet med begæring, at samme vidner lovligt måtte vorde indstævnet og ført og dem til efterretning i tide leveret med hvad videre sagen i så måder til oplysning og sandemandstovs fuldbyrdelse vedbør, leveret. Til hvilken ende de og begærede, deres sandemandstovs afsigelse måtte bero og opsættes i tre uger, som og blev tilstedt, og er d. 6. juli førstkommende.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad betjente retten i herredsfogedens --- sag, da Bendix Funck på vegne af herredsfogeden Bertel Pedersen stævnedede Jep

Nissen i Øster Gesten for gæld. Opsat 14 dage.

138:

Jep Nielsen i Nybjerg mølle på vegne af svogeren Jens Jakobsen Krog, et lovbydelsestingsvidne. Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Hansen Ducke lovbød 3. gang den halve gård, som Hans Pedersen i Højen forhen beboede og ejede, samt en toft med bygning, som forhen har tilhørt den anden halve part og kaldes Haralds Have, liggende vest for Horsted. Regimentskriveren har for nogen tid siden købt stedet af Hans Pedersen. - Jep Nielsen begærede på vegne af sin svoger Jens Jakobsen Krog at købe.

138b:

Skødet.

139:

Fredag den 22. juli 1708:

139b:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsen fremstillede fire synsmænd, som har synet bygningerne, som Peder Madsen og Jens Jepsen har nyopført, hvor meget af bekostningen kan agtes for imod den dertil givne hjælp og forstrækning.

Peder Madsen: 9 fag hus i stedet for de 6½ fag, som brændte for ham, alt af nyt tømmer og tag, ikke under 4 rdl. for hvert fag, ialt 36 rdl., helst salshuset i huset er indrettet og derfor andrager sig des højere i bekostning.

Jens Jepsen: I stedet for de 6½ fag, som brændte, har han opbygget 7 fag á 4 rdl., ialt 28 rdl.

Jens Jepsen og Peder Nielsen, begge af Egholt, tilstod selv for retten, at de for den lidte skade af sidste ulykkelige ildebrand på deres ryttergårde efter sessionens resolution og den påfølgende allernådigste approbation til hjælp og forstrækning havde fået tilsammen for dem begge 34 rdl. 4 mk.

140:

Samme: Fire synsmænd af Skanderup har med fuldmægtigen Niels Hansen Kielde synet den bygning, som Jens Andersen i Skanderup har repareret med den ham allernådigst bevilgede hjælp. - Af det norden i gården forhen stående gamle og brøstfældige hus befandtes de 7 fag fra den vestre ende ganske med tag vel opbygget af nyt tømmer. Hvoraf de 7 fag efter vurderingen har kostet mindst 4 rdl. pr fag, ialt 20 rdl. De øvrige 2 fag, som porten går igennem, er i lige måde af tømmeres dygtighed med vægges lukkelse af gode brædder vel bebygget og opsat og har ikke kostet under 8 rdl. Ialt 28 rdl. Det øvrige af samme nørre hus, som ligeledes behøver at nedbrydes, beredte Jens Andersen, at han næst Guds hjælp et andet der ville nedbryde og igen opbygge. Men dette år var det ham ikke muligt. - Ellers har Jens Andersen opsat 17 fag østerhus og 4 fag ved den øster ende til salshuset, alt af egetømmer og tag, samt repareret 4 fag ved den vestre ende --- ikke under 90 rdl. udover de nævnte 28 rdl. - Jes Andersen bekræftede at have fået 8 rdl. (!) i hjælp.

140b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog af Bøgvad fremstillede Jens Hansen Smed af Knudsbøl med tvende magre og usle bæster anspændt for en gammel vogn, hvorpå fandtes noget bøgetræ, som Jens Hansen var antruffet med i Egtved skov. Peder Christensen i Skødebjerg, Laurids Jensen i Torsted, Jep Snogdal i Hjarup og Jens Joensen i Ravnholt blev opnævnt til at vurdere køretøjet: Træet er ikke risbøg eller noget andet rodhugget træ, men bare nogle vandgrene, som de ej i ringeste måder kunne vurdere til at være noget værd, og ikke tjenlige til andet end at brænde. Heste og vogn kunne ikke vurderes til mere end 7 mk. - Jens Lauridsen af Knudsbøl og Christen Nielsen af Hudsted kautionerede for køretøjet, at det ville blive til stede ved hans ryttergård lige så godt som det er, såfremt det ej ulykkeligt afgår. Jens Hansen har ikke andre bæster til gårdens besætning. Han fik køretøjet med sig hjem.

Hans Lauridsen Holst på vegne af Søren Thomsen af Kragelund ctr. de tre kvinder, der har beskyldt ham for voldtægt. - På deres vegne fremfører Bendix Funck, at de som har lidt skade, ej bør straffes, men bør have en tilbørlig refusion. - Dom ved herredsfogeden og meddomsmænd (bl. a.

Peder Christensen af Skødebjerg): Karen Anders Nissens, sidst værende i hus i Skødegård, har for to mænd i Bække angivet Søren Thomsen, da boende i Kragelund, at han sommeren før skulle have løbet efter hende på hendes hjemvej til Skøde og der voldtaget hende. I lige måde Anne Christensdatter af Kragelund og Dorette Mortensdatter af Verst, at have i Bække kirke den 8/2 angivet Søren Thomsen, at han ville have voldtaget dem og dog ikke fuldbyrdet sin vilje. Der er ganske ingen beviser fremført for disse hårde beskyldninger. Tilmed, om sligt skulle være sket, er det ej hverken i rette tide eller på vedbørende måde og steder angivet eller klaget efter loven 6-13-19 pag. 943, mindre i ringeste måder beviseliggjort. - Søren Thomsen frikendes for de tre kvinders beskyldning. Og ihvorvel der noksom haves føje til at kende og dømme på dem efter lovens 6-13-6 pag. 937, så dog for æren mest muligt at frelse forskånes dem derfor. Men ellers ej hvoraf dem for deres ubeviste hårde beskyldninger og denne processes forårsagede bekostning, tidsspilde og pengespilde til Søren Thomsen at betale 4 rdl. og hver af dem til de fattige 2 rdl.

141:

Drabssagen angående afgangne rytterbonde Nis Andersens død og bane af Egholt. Stævning til sandemændene og en del vidner. - Den for drab beskyldte og på Koldinghus i fængsel og jern anholdte Hans Poulsen var ikke mødt. Heller ikke nogen fuldmægtig eller ret sagsøger enten fra regimentskriveren eller andre, som kunne iretteføre og forhøre vidnerne. Hans Lauridsen Holst begærede på vegne af regimentskriveren, at for at stævnemålet ikke skulle spildes, de indstævnedes blev forelagt at møde.

142:

Fredag den 29. juni 1708:

Læst rentekammerets missiv til amtmanden angående proprietærene at indgive i december måned hver deres specifikation på, hvor mange okser hver har opstaldet, og til hvem de har solgt dem, og ved hvilke toldsteder de købende agter at udføre dem.

Hans Mikkelsen på vegne af regimentskriver Jens Ducke (se 22/6 fol. 141)

ang. Nis Andersens død. Vidner føres.

Bertel Jensen af Lunderskov: Ved aldeles intet. Men da han samme dag kom kørende fra Geising med tørv eller klyne, da kom på landevejen mellem Kolding og Store Anst --- folk kørende med tømmer på deres vogne --- som berettede, at der lå en død mand i Hesselvads hule, og de vidste ikke, hvad det var.

Nogle vidner er udeblevet. Opsat til 13. juli.

142b:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Andreas Rask fremstiller synsmænd af Geising, som aflægger synsrapport om Christen Jensens gårds bygning, der tilforn bestod af 10 fag gammel bygning, hvoraf de 6 fag i anno -- blev ganske nedblæst af en storm og tømmeret slået i stykker, og det øvrige, der blev stående, var så forfaldent og brækkeligt, at det aldeles til intet var nyttigt uden at brænde i ilden. Christen Jensen har opbygget alle 10 fag af forsvarlige stolper, remmer, bjælker, lægter og tag. Vurderet til 3 rdl. pr. fag, ialt 30 rdl. Og Christen Jensen foregiver, at som tømmeret her i egnen er meget dyrt og moxen intet til købs at få, så er samme nyopsatte bygning ej nær derved bekostet og afgjort, som og i slig henseende for troligt kan eragtes. - Christen Jensen af Geising bekræftede at have modtaget 11 rdl. 2 mk. af regimentskriveren og takkede underdanigst derfor.

143b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog af Bøgvad fremstillede Mads Nielsen af Vork med 2 bæster for en vogn med en gammel forfornet bølgeblok. Den vurderes at være uden værdi. Heste og vogn takseres til højst 2 slettedaler. - Ole Jensen af Borlev kautionerede for køretøjet.

Peder Nielsen af Fredsted, et lovbydelsestingsvidne. - Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen lovbød 3. gang på vegne af major Niels West hans gård i Horsted. Peder Nielsen af Fredsted og fæstemø Sidsel Madsdatter af Horsted begærede at købe.

144:

Skødet.

145:

Fredag den 6. juli 1708:

Hans Svendsen, husfoged på Koldinghus, har stævnet Laurids Christensen Hjuler, nu igen opholdende sig i Seest, angående hans slette forhold, mens han beboede et hus i Seest, samt hans undvigelse fra huset og andre forhold, da han sidst var i Seest, med skyden i og ved husene, trusselsord m.v. - Hans Staffensen af Vorbasse er stævnet som vidne ang. det bæst, som for nogen tid siden blev stjålet fra ham og han siden fandt i Seest. Stævning også til andre vidner. - Knud Jørgensen er forsvarer for Laurids Hjuler.

Hans Jepsen af Seest: En søndag før sidste kgl. generalmønstring var han inde i det hus i Seest, som grenader Laurids Hjuler har haft i fæste, og samme tid blev Laurids Hjuler spurgt af Otto Klæsmand, om han var god for at skyde i Otte Klæsmands søns hus. Laurids Hjuler svarede, at det var hans eget hus og ikke Klæsmands søns. Otto Klæsmand sagde, at det var hans søns hus, og han havde fæstet det af kgl. øvrighed. Dertil svarede Laurids Hjuler, han skøttede det intet om, thi han ville skyde der både nat og dag. Angående den hoppe, som skulle være stjålet fra Hans Staffensen i Vorbasse og formodes at være fundet hos Laurids Hjuler, vidste vidnet intet. Han har blot hørt i smedjen adskillige folk tale derom. - Opsat til 20/7.

146:

Hans Rasmussen i Hvolbøl fremlyste 1. gang en hest, som han har optaget i sit korn.

146b:

Knud Hansen af Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius Levitzou har stævnet madame Margrethe Brochmanns i Ribe til opkrævelse af synsmænd til at syne det kirkeboels hus i Vester Gesten, som hun har i fæste, og som Claus Skræder nu bebor, og for utilbørlig forsiddelse og brøstfældighed. - Stævning også til Karen Jensdatter, sal. Peder Christensens enke i Øster

Gesten, til syn på det kirkeboel, hun bebor og har i fæste, samt for utilbørlig beboelse og forsiddelse. - Synsmænd opkræves.

147:

Sandemændenes tovs edelige afsigelse ang. Nis Andersens døds årsag er opsat til 27/7.

Fredag den 13. juli 1708:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af regimentskriver Jens Ducke ang. Nis Andersens døds årsag. Vidner føres.

Landdragon Christen Nielsen af Lunderskov: Ved aldeles intet og har ikke kendt Nis Andersen, hverken død eller levende.

Jep Snogdal i Hjarup: Samme dag som Nis Andersen blev fundet død, var han aftenen derefter i Rolles mølle, men hørte ikke noget om, hvad der var passeret. Men den 22/6 ved tinget havde han hørt af Maren Sørensdatte fra --- udsige, at hun den tid skulle have været i (møllen). Skovløberen Hans Poulsen skulle have slået Nis Andersen i hovedet til blods med en ildtang, og Søren Møllers tjenestepige skulle have tørret blodet af ham.

Jørgen Nielsen af Gelballe: Som Jep Snogdal.

Ebbe Clausen af Geising: Ved intet, mindre at Hans Poulsen derfor skulle være nogen frygt eller ville gøre sig flygtig.

Jens Thomsen af Geising: Ved kun, hvad han allerede har vidnet.

Mads Jepsen af Agersbøl: Om morgenen samme dag, før end Nis Andersens døde legeme af de Lejrskov mænd først blev synet, da så vidnet, at hans svoger Nis Andersen havde to huller i sin højre side og et hul i den venstre side, men hvormed det kunne være gjort, hvor dybt det kunne være ind, eller om det var årsag til hans død, vidste vidnet ikke. - Bendix Funck på vegne af Hans Poulsen erindrede retten om, at foruden at være Nis Andersens svoger så har både han og hans hustrus fader, som også er Nis Andersens enkes fader, set det døde legeme både om aftenen og om morgenen, før end han af Lejrskov mænd blev synet, og dog har han ikke forevist dem de huller i siderne, han nu vidner om.

Udeblevne vidner forelægges at møde næste tingdag.

148:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke har stævnet samtlige Vrå bymænd til at påhøre vidner om, hvorledes de Uhre beboere i mange år har haft deres græsning på Vrå fælles mark. Vrå mænd har forment dem græsningen og indtaget deres bæster, og de har ikke villet levere dem tilbage for pant. - Opsat i 3 uger med henblik på forlig.

148b:

Bendix Funck af Amhede på vegne af Niels Sørensen og Gjermand Poulsen af Bølling har stævnet Mikkell Poulsen i Ballesgård ang. en risege, 12 alen lang, som er hugget i Holms enemærke og barken nyligt afflået, samt 2 risege på roden stående og barken ligeledes afflået. Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Christian Wrede har tilstået varsel.

Thomas Ravn og Mads Jespersen i Hjelmdrup: De var efter skovfoged Jens Bertelsen Krogs begæring med ham selv i Holms enemærke og så 2 små risege på roden stående og barken afflået samt en anden risege fra roden afhugget, ca. 12 alen lang, med barken ligeledes afflået og borttaget. De så vognspor fra Ballesgård mark lige til den hugne eg, hvor samme vogn var omvendt og kørt bort igen lige til Ballesgård. De forføjede sig til Ballesgård, hvor de fandt 2 små egestolper bag ved Mikkell Poulsens lade, og barken var flået af. De fandt også et smalt og ringe tilhugget stk. eg til et remstykke i et tørvehus. Opsat 14 dage.

149:

Bendix Funck på vegne af Rasmus Sørensen i Vork ctr. Jens Christensen ibidem. Opsat 14 dage.

Knud Buck af Vejen mølle lader afhjemle syn. Madame Margrethe Brochmanns kirkeboel i Vester Gesten, som Claus Skræder bebor: Brøstfældigheden vurderet til 24 rdl. 4 mk. 8 sk. - Karen Jensdatters kirkeboel i Øster Gesten: Det består af 10 fag hus, ganske råddent og ormædt, så det ikke kan stå længere end 2 år. Karen Jensdatter havde lovet at ville stille kaution for reparation inden 2 år. - Opsat 3 uger.

149b:

Bertel Sørensen af Bindeballe, et lovbydelsestingsvidne. - --- lovbød 3. gang på egne, sin kære hustru Anne Sørensdatters samt hendes to søstre Anne og Maren Sørensdøtres vegne deres lodder i den halvanden gård i Bindeballe, som Jørgen Jakobsen og hustru endnu bebor. Bertel Sørensen af Bindeballe og forhåbende fæsteenke Anne Sørensdatter begærede at købe.

150:

Skødet. - Fæsteenken Anne Sørensdatter er af Nørre Vilstrup. Der gives skøde på alle de rettigheder, som de tre søstre, Anne Sørensdatter den ældre, Anne Sørensdatter den yngre, og Maren Sørensdatter, har.

151:

Jep Christensen Snogdal af Hjarup, et lovbydelsestingsvidne. - Christen Lassen Geising af Hjarup lovbød 3. gang den trediedel gård, som han og hans hustru Dorette Nisdatter hidtil har beboet og ejet, og som hans hustru er født på. - Jep Christensen Snogdal begærede at købe.

Skødet.

152:

Fredag den 20. juli 1708:

Husfoged Hans Svendsen (se 6/7 fol. 145-146) ctr. Laurids Christensen Hjuler af Seest. Der skal afhøres vidner om Laurids Hjulers onde forhold med tyveri m.m. samt undvigelse.

Hans Staffensen af Vorbasse: For to år siden noget før Mortensdag var han i Vejle marked og tilforhandlede sig en sort hoppe af Mikkel Jensen i Eltang. Den tøjrede han med tøjlen af bidslet fast ved Jens Jensens dør i Vejle ved hovedstolen på et andet bæst, som stod bundet der med 5-6 andre. Han gik så ind og accorderede med værten Jens Jensen om foder og staldrum til hoppen. Og da han senere kom ud og ville trække hoppen ind i gården, var den borte. Han kunne ikke forstå andet, end at den var stjålet, helst fordi han havde ombundet den så fast, at den ikke kunne selv slide sig

løs. Så søgte han med den største flid i og ved Vejle og tilsidst i Eltang hos sælgeren, men kunne ikke finde den. Rejste tilbage til Vejle. Han ledte i 14 dage, efterlyste den så på tinget. Endelig var der en vanfør kvinde, som fortalte ham, at den aften, som hans hoppe var blevet borte, da havde en karlsperson taget en hest, som stod bundet ved unge Jens Jensens dør, og den havde noget som en tværsæk eller lignende, og han var redet --- --- tænkte, den var kommet sønderpå, kom han fra Kolding til Seest ind til Bertel Hansens, og mens han var der, kom Laurids Christensen Hjuler, der da boede i Seest, kørende ind i Bertel Hansens gård med to heste for vognen. Det ene bæst, som gik fra hånden for vognen, var Hans Staffensens. Da han så det, løb han ud, tog en kniv i hånden i mening at mærke og afskære øret af sin bortkomne hest og derhos tiltalte Laurids Hjuler med vrede ord og spurgte, hvorledes han var kommet til hans hoppe, som han så længe havde eftersøgt og derved forsømt sin rugsød; hvorfor han ville gøre ham den fortræd. Og medens vidnet sad i Bertel Hansens hus og fik mad, havde han den kniv i hånden, som han beholdt deri og løb ud i gården at mærke hoppen med. - Da vidnet således med vrede ord havde tiltalt Laurids Hjuler og ville have mærket hoppen, da sagde Laurids Hjuler, "Gud nåde mig", og bad vidnet, ikke skulle skære øret af hoppen. Så gik de sammen ind i Bertel Hansens hus, hvor Laurids Hjuler sagde, at en rytter havde leveret ham hoppen. Som de da snakkede adskilligt mere derom, og Hans Staffensen besværede sig over den store skade og forsømmelse, han ved samme hoppes mistelse havde lidt, lovede Laurids Hjuler at ville give ham noget for hans rejse og forsømmelse og skade. Derefter gik Laurids Hjuler bort og kom igen med en kobberbryggerkedel, som han ville give vidnet for hafte umage og forsømmelse og bekostning. Hvilken kedel vidnet sagde sig ikke vel at kunne modtage, helst han havde givet rede penge og lånte penge til bekostningen, som han var skyldig for. Så tog Bertel Hansens hustru kedlen til sig og betalte derfor til vidnet 3 rdl. eller 5 slettedaler, som han nu ikke egentlig erindrer, og solgte vidnet Bertel Hansens hustru kedlen for pengene. Derefter hentede Laurids Hjuler først sadlen og tømme og lagde det på hoppen. Da blev vidnet var, at bidslets tøjle ved den yderste ende havde været afskåret og igen påny med en sær knude af en rem var sammensat. Vidnet spurgte om sin tværsæk, som var ved sadlen, da hoppen blev borte. Så kom Laurids Hjuler med en hvid pose og leverede ham det alt tillige med hoppen. Så tog Hans Staffensen det godvilligt an og drog dermed hjem til sin gård og avling, takkede Gud og

var glad. - Da vidnet var hjemkommet og hans hustru eragtede, at tværsækken var ikke hans egen, da noget derefter kom Søren Kræmmer af Vittrup i vidnets hus og spurgte, om han ikke havde --- --- Den hvide pose var af et lidet sammensyet forklæde. Den vedkendte Søren Kræmmer sig, tog den med sig og sagde, at den ermeldte tid i Vejle var den blevet borte fra hans sadel og pakremme. Men vidnet fik hverken sit eget tække eller tværsæk igen. - Da han fik sin hest igen, formanede han Laurids Hjuler, at han skulle bede Gud om nåde og åbenbare denne sin misgerning for præsten.

Knud Jørgensen forefandt Hans Staffensen som den virkelige sigter og sagvolder og mente ikke, at han burde tillades at aflægge ed på sin sigtelse, men skulle bevise alt. Herredsfogeden resolverede, at han skulle vente med at aflægge ed, til de andre vidner er hørt.

Bertel Hansen af Seest: For ca. to år siden ved Mortensdags tider kom Hans Staffensen med hans broder Thomas Vorbasse af Kolding ind i vidnets gård, og mens Hans Staffensen sad i stuen og fik noget mad, kom Laurids Christensen Hjuler kørende ind i gården (etc.). Laurids Hjuler havde svaret, "Da kommer jeg ilde ved, dersom jeg skal miste både hoppen og mine penge, som jeg købte den for af en rytter for 7 slettedaler". Vidnet hørte Hans Staffensen beskyldte Laurids Hjuler for at have stjålet hoppen, hvilket Laurids Hjuler nægtede. - Vidnet har nogle gange hørt i smedjen, at Laurids Hjuler skulle have stjålet en ko og havde optinget derfor. Efter at det med hoppen var passeret, lod Laurids Hjuler sig antage til militsen og drog til København.

Niels Hansen af Seest: Har kun hørt om beskyldningerne i mølle- og smedehuse.

Jens Mannsen af Seest: Ved ikke af, at Laurids Hjuler har stjålet noget så meget som en sive værd. Men for ca. 2 år siden var han i Laurids Hjulers hus ved aftenstid for at slagte en ko. Siden hørte han sige, at den var stjålet. Han har også hørt momm snak om, at han skulle have stjålet og optinget for hoppen. - Koen blev slagtet ved lys om aftenen uden noget dølgsmål.

Laurids Klæsmand: (Knud Jørgensen mener, at fordi Laurids Hjuler har fæstet det hus, som endnu tilhører ham efter usvækket fæstebrev, vil det være naturligt, at Laurids Klæsmand skulle være hans avindsmand. Hans Svendsen mener, det er sagen uvedkommende. Da Laurids Hjuler bortdrog fra huset og i lang tid var borte og hans hustru imidlertid døde, hvorover huset stod og forfaldt, og arbejdet, som af huset skulle gøres til slottet, blev

forsømt, var man højligt forårsaget at forsynet huset med en anden beboer. - Knud Jørgensen tilbyder at bevise, at Laurids Klæsmand er Laurids Hjulers avindsmand og er fortrydelig, at Laurids Hjuler sit lovligt i fæste havende hus igen agter at tiltræde. Hvad angår forsømmelse af slotsarbejdet, da tilbyder han refusion. Herredsfogeden tillader vidnet at vidne, men hvor vidt det kan anses, stilles til dommerens kendelse). Vidnet har vel hørt om både hoppen og koen. For 2 års tid siden kl. 10 eller 11 havde han set, at han på Seest mark havde nogle havrekærve under sine arme og bar dem til sin vogn; men om han havde taget kærvene af sine egne eller af andres agre, vidste han ikke. Har hørt, at der adskillige gange er blevet taget korn bort fra folks agre på Seest mark. En søndag før sidste kgl. generalmønstring, da vidnet var inde i det hus, han har fæstet, da om eftermiddagen kom Laurids Hjuler derind. Vidnets fader Otte Klæsmand spurgte Laurids Hjuler, hvorfor han havde skudt der i huset. Han svarede, at huset var hans eget; han ville skyde der, når ham lystede. Otte Klæsmand sagde videre, om Laurids Hjuler havde skudt ild i huset. Han svarede, det var derpå gjort; det skøttede han intet om; han skulle alligevel gøre en ulykke. Vidnet så vel, at der lå papir i huset, som havde været til forladning for bøsseskud. Har nok hørt tale om, at Laurids Hjuler skulle have sagt, at han ville sætte ild på huset og opbrænde det tillige med de andre næstliggende huse, men ved ikke, hvem der har sagt det. For ca. 3 uger siden ved arveøl til Hans Pedersen i Seest har han hørt, at soldat Hans Nissen havde sagt til Laurids Hjuler, at han løb til Vejle udenom en bøg og stjålet et øg. Papirpropperne er ikke samlet andetsteds, men stammer fra skud på stedet. Det havde Laurids Hjuler selv sagt. - Dette tilbyder Laurids Hjuler at benægte med ed. - Vidnet havde samme aften på taget over Mads Hansens hus i Seest, som Knud Lauridsen sidst iboede, at der lå 2 proppenniger af skud.

Hans Jepsen Kjær af Seest: Har vidnet den 6/7 på fol. 146. Han ved ikke noget om koen; har kun hørt sladder derom. Om de bøsseskuds proppenniger, som har ligget på Mads Hansens vognskjuls tag, dem fandt vidnet og tog nogle deraf og spurgte Laurids Hjuler på tysk, om han havde skudt dem derop. Derpå Laurids Hjuler svarede ham noget på et sært sprog, som vidnet ikke kunne forstå. Vidnet har vel hørt, at Hans Nissen havde sagt på rim, at Laurids Hjuler gik uden om en bøg og tog ved et øg, hvilket skete hos Hans Pedersens, da de der drak arveøl. Hans Nissen var da beskænket.

På grund af nattens mørke opsættes sagen til 3/8.

156:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke fører vidner i sagen om Nis Andersens døds årsag.

Staffen Mortensen af Geising: Ved ikke andet end det, som han tidligere har vidnet sammen med Jens Thomsen i Geising.

Maren Sørensdatter af Skanderup er ikke mødt. Knud Jørgensen fordrer hende straffet. Opsat 8 dage.

Jens Rasmussen Hjuler af Hjarup har stævnet sin ægtehustru for hendes utilbørlige forhold. Som vidner er stævnet Rasmus Madsen og hans hustru i Seest samt Dorette Hansdatter ibidem og Laurids Poulsen og hustru i Hjarup. Opsat til 27/7.

156b:

Husfoged Hans Svendsen lod lyse til skifte efter afgangne Christen Hansen i Seest den 28/7.

Fredag den 27. juli 1708:

Bendix Funck på vegne af Niels Sørensen og Gjermand Poulsen af Bølling ctra. Mikkel Poulsen af Ballesgård (se 13/7 fol. 148-149). Opsat 14 dage.

--- på vegne af Rasmus Sørensen af Vork ctr. Jens Christensen ibidem (se 13/7 fol. 149). Denne gør erklæring: Han har i ubesindig drukkenskab udsagt nogle ærerørige ord. Beder om undskyldning og gør afbigt.

157:

Jens Rasmussen Hjuler af Hjarup fører vidner mod sin hustru Anne Knudsdatter (se 20/7 fol. 156).

Rasmus Christensen i Seest, soldat: Sidste forår, da han kom hjem til sit hus, fornam han, at en kgl. mariner ved navn Andreas Madsen, født i Hjarup, tillige med en kvindeperson, som var Jens Rasmussen Hjulers hustru, havde lånt hus af vidnets hustru. De lå sammen i en seng og blev der

om natten til imod dag, hvor Jens Hjulers hustru opstod, gik noget på gulvet --- hente noget rent vand og gav marineren at læske sig på, som blev liggende, til det var lys dag. Så gik de sammen. Men hvad de bestilte i sengen, vidste vidnet ikke.

Dorette Hansdatter af Seest, værende til huse hos forrige vidne: Det samme.

Laurids Poulsen af Hjarup: Sidste sommer, da han ikke var hjemme, fornam han ved sin hjemkomst, at hans hustru lånte en kyrasser hus. Han lå i laden. Samme aften sent kom Anne Knudsdatter og bad om hus der samme nat at måtte være. Vidnet svarede, hun skulle gå hjem til sin mand. Hun svarede nej; hun turde ikke komme der. Efter inderlig langvarig begæring viste vidnet hende ind i sin lade; sagde hende, der lå en kyrasser, og henviste hende på et andet sted i laden at ligge. Hvor hun lagde sig ned og blev der liggende natten over til næste morgen. Men hvad de bestilte der om natten, vidste vidnet ikke. Da han viste hende ind i laden, sagde kyrasseren, hun skulle ligge for sig selv.

Anne Knudsdatter mødte i retten og erklærede sig uskyldig i al utugt.

157b:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke i sagen om Nis Andersens døds årsag fremlagde et tingsvidne af Tystrup herredsting den 24/7. Det blev udleveret til en af sandemændene, Niels Hansen i Seest. De skal også have et krigsforhør af korporal Jokum Garp inden den 3/8. Sandemændene begærede, at deres tov måtte bero til 10/8.

158:

Fredag den 3. august 1708:

I sagen om Nis Andersens døds og banes årsag fremkom den ene af sandemændene, Las Joensen af Skanderup, og begærede på vegne af dem alle, at Maren Sørensdatte måtte vidne.

Maren Sørensdatte: En mandag sidste sommer, som hun kom ind i Rolles mølle og var kommet fra Lejrskov, da sad de i møllerens stue, Nis Andersen, Laurids Iversen, skovfoged, og Hans Poulsen, skovløber, tillige med Søren Møller selv. De drak brændevin. Samme tid havde Nis Andersen

did ført og solgt Søren Møller et læs skovæbletræer, hvorfor Søren Møller betalte ham 18 skilling. Da Nis Andersen var ude ved møllekværnen hos sit korn, som han lod male, da sagde Søren Møller til Laurids Skovfoged og Hans Poulsen inde i stuen, de skulle have halvparten af de 18 sk. til at drikke for. Og da Nis Andersen igen kom ind, spurgte både Laurids Iversen og Hans Poulsen ham ad, om han ville give dem halvparten af de 18 skilling til at drikke op. Nis Andersen svarede ja. Derefter sagde Laurids Skovfoged og Søren Møller til Nis Andersen, at de ville give ham brændevin for 2 sk., om han ville slå Hans Poulsen på munden. Nis Andersen svarede ja og slog i det samme efter Hans Poulsen og ramte ham ikke. Da sagde Søren Møller til ham, at ville han ikke slå anderledes til ham, da skulle han selv betale de 2 skilling. Så slog Nis Andersen Hans Poulsen på munden. Straks fik de hinanden i håret, tumlede omkring på gulvet og var således 4 gange med hverandre på jorden. Derefter tog Hans Poulsen en ildklemme, som lå på fyrstedet for skorstenen, og dermed slog til Nis Andersen i hans hoved, så han faldt om og besvimele --- --- og blodet løb stærkt --- rejste sig så selv op, og Søren --- --- tjenestepige tørrede blodet af ham og bandt et klæde --- --- spurgte Nis Andersen, hvem det var, som tørrede blodet af ham. Søren Møller svarede, det var en kone af byen. Nis Andersen sagde dertil, "Gud lønne hende, ihvem hun var". Samme tid stod Nis Andersens vogn uden for mølledøren, og Hans Poulsen bad en karl af Ødis ved navn Laurids, som da der var til stede, at han ville udbære Nis Andersens sække med korn i og binde dem på hans vogn, hvilket karlen også straks gjorde og bandt sækken for på vognen fast, enten med en tyreblok (?) og et nyt vognreb. Dernæst fulgte Søren Møller og Laurids Skovfoged Nis Andersen ud til hans vogn, og han satte sig selv på samme vogn og kørte fra møllen vesterpå. Ungefær en halv time eller noget mindre derefter da red både Laurids Skovfoged og Hans Poulsen fra møllen vestpå, men hvorhen de videre red, sagde dette vidne ej at være bevidst. - Da Hans Poulsen og Nis Andersen sloges i møllen, bortviste Søren Møller hende tre gange, at hun skulle gå derfra bort.

Bendix Funck spurgte vidnet: 1) I hvilken stue personerne var forsamlet og drak brændevin? - Det var i køkkenet. - 2) Var vidnet i samme stue, og hvor sad hun? - Ja, og hun sad på fyrstedet for skorstenen. - 3) Om der da var flere personer i samme stue eller køkken end Søren Møller, Laurids Skovfoged, Hans Poulsen og Nis Andersen? - Nej. - 4) Om der var andre, som adskilte Nis Andersen og Hans Poulsen af deres klammeri end dem selv? - De skilte sig selv alene ad, hver gang de havde været sammen. - 5)

Hvem af de to tvistige personer der var overmand og slog den anden ned hver gang? Det var Nis Andersen; thi han var Hans Poulsens overmand, indtil Hans Poulsen havde slået ham i hovedet med ildklemmen. - 6) På hvad sted slog Hans Poulsen Nis Andersen i hovedet med ildklemmen? - Han slog ham for i hans pande. - 7) Hvor Hans Poulsen derefter gjorde af ildklemmen? - Han lagde den fra sig på fyrstedet igen. - 8) Om Hans Poulsen brugte noget våben, kniv, kårde eller andet deslige gevær til at skade Nis Andersen med? - Nej, hun så ikke, Hans Poulsen brugte sligt til klammeriet, så længe han var i møllen, men om han sligt siden har haft eller brugt --- vel kommer den karl, som det skal forklare -- --- at skulle være korporal Jokum Garp af Noes. - 8) Om Nis Andersen og Hans Poulsen lå på jorden eller stod op på gulvet tilsammen, da Hans Poulsen slog Nis Andersen i hovedet med ildklemmen? - Den tid stod de ret op på jorden. - 10) Om vidnet ikke ved, at de to blev mindeligt forligt, efter de havde været i klammeri, og om Nis Andersen klagede over Hans Poulsen? - Ved intet derom. - 11) Det klæde, som blev bundet om Nis Andersens hoved, var Søren Møllers tjenestepiges, og det beholdt han om hovedet, såsom blodet ikke var stillet. - 12) Da Nis Andersen kom ud og op på sin vogn, var der 3 personer i gården foruden ham: Knud Buck i Vejen mølle, Søren Møller i Rolles mølle og Laurids Skovfoged, og vognen stod ved den vestre side af salshuset. - Vidnet var vel ½ time i møllen, efter at Laurids Skovfoged og Hans Poulsen var draget derfra. - 13) Var hun i køkkenet, da Knud Buck kom til møllen? - Hun stod i døren. - Den ildklemme, som Hans Poulsen slog Nis Andersen med, blev liggende på fyrstedet for skorstenen, og der lå en anden ildklemme på bordet.

Bendix Funck gav til kende, at dette vidne er ganske stridigt med de forrige førte vidner og er en løs og uvederhæftig person, der hverken viser pas eller besked enten om hendes visse værelse, kristenhed eller forhold. Ejheller er Søren Møller eller Laurids Skovfoged stævnet til gensvar.

Sandemand Las Joensen af Skanderup fik tingsvidne.

159b:

Husfoged Hans Svendsen fører vidner i sagen ctr. Laurids Christensen Hjuler af Seest (se 20/7 fol. 152).

Søren Jensen af Vittrup: Den 7. oktober 1706 --- Vejle marked tillige med Hans Staffensen --- ind til unge Jens Jensen --- sin hest uden for døren

og Hans Staffensen havde ombundet sin hoppe i vidnets hests bidsel ved munden. Og da de var gået ind til Jens Jensen at begære logement for dem og deres bæster og var kommet ud igen, var Hans Staffensens hoppe borte. Og fra vidnets hest var afskåret pakkeremme og en tværsæk, som var bundet dermed. Da vidnet hørte, at Hans Staffensen havde fået sin bortstjålne hest tilbage, rejste han til ham og spurgte, om det var rigtigt. Den hvide tværsæk var vidnets.

Otte Klæsmand, Hans Nissen, Mads Hansen Mikkelsen m. fl. af Seest afhøres. Slutteligt bliver Hans Staffensen af Vorbasse taget i ed. - Opsat til 10/8.

162:

Husfoged Hans Svendsen gav til kende, at som fornemmes, at en del af Seest bys beboere understår sig i på vejen mellem Seest og Kolding tæt ved vejen at grave ler, hvor der allerede er opgravet et temmelig stort og dybt hul, hvorved der kunne forårsages de rejsende fortræd; og samme sted er igår forefundet Hans Hansens tjenestekarl af Seest, Hans Nissen, og Hans Hansens søn; så blev hermed sligt offentligt forbudt.

Samme fremlægger en advarsel: Som man fornemmer, der ved bryllupper og andre værtskaber i amtet meget unyttigt skydes, hvilket kan forårsage ildsvåde og anden ulykke, skal dette høre op.

162b:

Læst krigs- og landkommissær Hartmanns missiv om session.

Knud Hansen Buck på vegne af sit herskab ctr. madame Margrethe Brochmands i Ribe og Peder Christensens enke Karen Jensdatter i Øster Gesten. Sætter i rette, at madame Brochmands ikke holder sit fæstehus vedlige og bør have sit fæste forbrudt, reparere boligen og levere den fra sig. Huset i Øster Gesten bør repareres forsvarligt inden en bestemt tid; ellers er fæstet forbrudt. Opsat 3 uger.

--- en af sandemændene i sagen om Nis Andersens død.

163:

Fredag den 10. august 1708:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af regimentskriver Jens Ducke i sagen om Nis Andersens død. Fremæskede de 8 sandemænd. Formanden Jep Vedstesen fik leveret et tingsvidne af 7/8 med begæring, at de nu ville fyldestgøre deres sandemandstov. De begærede opsættelse i 3 uger.

Husfoged Hans Svendsen fører vidner i sagen ctr. Laurids Christensen Hjuler af Seest

Karen Hansdatter: Var i huset hos Laurids Hjuler, da en mand fra Vorbasse vedkendte sig en hoppe, der var stjålet i Vejle. Laurids Hjuler var kommet ind og havde imod sin hustrus vilje taget en kedel og var gået bort med den. - Vidnet har set, at Laurids Hjuler kom hjem med en ko og slagtede den ved nattetide. Og der kom to mænd til ham, nemlig Anker Jensen af Dalby og hans broder Søren Jensen, og talte med ham. Hun hørte ikke deres ord. - Har nok hørt tale om, at koen skulle være stjålet. Nogen tid efter drog Laurids Hjuler bort til København for at tjene under militsen. - Vidnet har set Laurids Hjuler stå uden for huset og skyde med en pistol ind i huset. Vidnet sagde til ham, at han skulle vare sig selv, thi det var et tørt vejr. Så sagde han, at han ville skyde ild derpå, at det skulle få den faldende syge.

Niels Hansen af Seest: Har set Laurids Hjuler gå (drukken?) med en pistol på Seest gade uden for sognefogedens gård. Det var samme aften som skyderiet i Laurids Hjulers forhen beboede hus.

Flere vidner: Har nok hørt om, at en hest var stjålet fra Christen Hansens enke.

165b:

Knud Jørgensen på vegne af oberforsteren har stævnet Jens Damsgaard i Rugsted og Mikkel Andersen, tjenende i Starup præstegård, for skovhugst i Nygård skov. Opsat 8 dage.

166:

Bendix Funck på vegne af Niels Sørensen og Gjermand Poulsen af Bølling ctr. Mikkel Poulsen i Ballesgaard. Opsat 14 dage.

Fredag den 17. august 1708:

Læst forordning om en del misbrugs og opholds afskaffelse ved tiendetælling.

Jep Hansen Faarkrog i Lejrskov fremlyste en hest.

Hans Mikkelsen af Oxvig på vegne af Søren Pedersen af Rolles mølle har stævnet nogle mænd i Skanderup for de penge, som Søren Pedersen har udlagt for dem for noget eng, der var blevet ham forundt i Skanderup nørremark, men siden frataget ham. Opsat 8 dage.

166b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet samtlige Rugsteds hele og halve gårdes beboere for deres forseelse med jords og lyngs afførelse fra Vork mark. Der føres vidner:

Peder Jensen Krat, skovløber: Så for kort tid siden, at nogle mænd fra Rugsted havde kørt møg fra deres gårde til deres møddinger; der blev kørt jord dertil. Men vidnet ved ikke, om jorden blev taget fra Vork mark, for han ved ikke, hvor markskellet går.

Ole Jørgensen af Vork: Nogle mænd fra Rugsted havde taget jord og strøelse fra Vork mark og med vognene ført det til Rugsted mænds møddinger, som står på deres egne agre.

Gregers Hyrde af Vork: Som Ole Jørgensen. - Opsat 3 uger.

167:

Fredag den 24. august 1708:

Løjtnant Bonsach på den ene side og skovrider Berent Runge på den anden side gav til kende, at der har været nogen tvistighed og ordveksling imellem dem. Nu er de forligte. De kender hinanden for fromme, ærlige, skikkelige og velberømmelige gode mænd og venner.

Knud Bucks sag ctr. borgmester Brockmands enke i Ribe og Peder Christensens enke i Øster Gesten opsat i 3 uger.

167b:

Bendix Funck på vegne af Niels Sørensen og Gjermand Poulsen af Bølling ctr. Mikkel Poulsen i Ballesgård. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Højen Stairgårds beboere og rytterbønder har stævnet Søren Lassen, der er uvillig til at betale sin andel af det nybyggede rytterhus. Stævningen er givet for hans bopæl i hans datters nærværelse. Opsat 14 dage.

Samme ctr. Rasmus Pedersen i Højen for resterende bondeskyld, hvorved han har forbrudt det på selvejere --- meddelte fæstebrev. Han skal fremvise sit fæstebrev. Opsat 14 dage.

168:

Peder Sørensen af Bølling fremlagde regimentskriver Jens Duckes tilladelse til at erhverve tingsvidne uden foregående kald og varsel, fordi han d. 16/8 havde ulykke ved hans gårds afbrændelse. - Mænd af Bølling vidner, at hans huse nedbrændte: Salshus på 15 fag, ladehus på 14 fag, med alt indbo samt en hel del byg, som var sået i toften og stod meget vel i grøde. Desuden dragonerkorporal Sivert Øvesens krigstjenestehest, som blev græsset der på marken og formedelst bremsebid i solens og dagens varme havde slidt sig løs og var løbet ind i Peder Sørensens hus i læ og svale. Bonden med hustru og børn er gerådet i største armod.

168b:

Bendix Funck på vegne af Søren Pedersen af Rolles mølle ctr. nogle mænd i Skanderup for deres resterende andel af betaling for, hvad eng og grund ham har været forundt af Skanderup mænd, og som siden blev frataget ham. Fremlagde en revers fra samtlige Skanderup mænd til Søren Pedersens forrige hustrus Anne Iversdatters fader sal. Iver Tullesen i Skanderup af

1697. Jorden blev efter Iver Tullesens død frataget Søren Pedersen. De deraf opståede stridigheder blev forligt i retten, så at Skanderup mænd skulle betale ham for hver otting jord en slettedaler. Dem har de indstævnedede ikke villet betale. Opsat 14 dage.

169:

Hans Lauridsen Holst på vegne af alle Øster Gesten bymænd ctr. Glibstrup bymænd. De driver med hele deres hjord ind på Øster Gesten rettighed og gør stor skade, hvor engen er blød. Synsmænd opkræves. Bendix Funck på vegne af Glibstrup mænd protesterer. Regimentskriveren og de andre proprietærer er ikke stævnet. Opsat 3 uger.

169b:

Fredag den 31. august 1708:

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Jens Ducke i sagen om Nis Andersen af Egholt hans døds og banes årsag har stævnet samtlige de førte vidner. De skal høre deres forrige afgivne vidnesbyrd oplæse og tilstå det og gøre videre edelig forklaring om alt, hvad enhver ved. - Bendix Funck begærede på vegne af den fængslede Hans Poulsen, at man først afhører de Vejen mænd, som først har fundet Nis Andersen død, og dernæst de Lejrskov mænd, som har synet den dodes legeme.

Oplæsning af tingsvidne af 19. august 1707.

Søren Pedersen og hans tjenestepige Mette Pedersdatter tilstod nu, at da Nis Andersen slog Hans Poulsen på munden, da stod Hans Poulsen stille på en stol. - Ellers befandtes pigen Mette Pedersdatter efter sandemændenes tilspørgsel så vidt usandfærdig, i det hun først havde sagt, at hun var ude, da slagsmålet begyndte. Ellers vedstod de to vidner deres forhen aflagte vidnesbyrd.

Oplæsning af tingsvidne af 2. december 1707:

Egholt mænd tilstod, at da Nis Andersen sidst var i Rolles mølle og derefter blev dødfundet, da havde han to heste for sin vogn, som ikke i ringeste måder havde for vane at blive løbske, tilmed havde den sal. mand ej nogen svaghed indvortes eller udvortes, som denne hans død kunne forårsage, men var frisk og før i alle måder.

Oplæsning af tingsvidne af Gørding-Malt herredsting den 8. september 1707:

Niels Jakobsen, Niels Svendsen og Peder Jepsen, alle af Vejen: Da de den 27. juni 1707 kom kørende fra Kolding med tømmer på landevejen og skulle dermed til Estrupgård, forefandt de først Nis Andersen liggende død i Hesselvad hule samt hans heste og vogn på de steder, som tingsvidnet melder, og de kunne da fuldkommen se at være slæbt på vandet i Hesselvad å og op til en stor grå sten i hulen midt på landevejen, som Nis Andersen lå død tæt vesterved, og var samme slæb ligesom af et trug eller noget andet deslige, der i sandet eller i vejen kunne have slæbt, og de kunne ingeniende kende andet, end det jo havde været Nis Andersens legeme, som i så måder havde slæbt, helst som de ikke så enten sække eller andet deslige, som de kunne tykke samme slæb at have gjort.

Knud Jørgensen spurgte Knud Buck af Vejen mølle, om ikke Nis Andersen, da han fra Rolles mølle bortdrog, havde det klæde bundet om hans hoved, som han var forbundet med. Knud Buck havde ikke set, at Nis Andersen havde andre klæder om sit hoved end hans hat.

Tingsvidne af 7. oktober 1707:

De fire synsmænd vedstod deres syn. Knud Jørgensen spurgte de nævnte synsmænd af Lejrskov, om de ved synet havde Nis Andersen af klæderne og ham overalt --- trøje og skjorte ganske opslæbet over --- og tæt ved hans hals, så både bug og bryst var --- særdeles på bukserne, som var inden på det ene lår udrevne, kunne af slæben ses --- stinkede den døde af brændevin. Og samme tid var Nis Andersens hustrus fader Frands Andersen af Agersbøl og hans anden svoger Mads Jepsen ibidem, og da kunne de ikke gøre anden forklaring end de i deres syn. - Kan synsmændene med ed bekræfte, at alle de såremål, som Nis Andersen havde i ansigtet, var tilføjet af slæben ved vognen --- (de svarer hverken ja eller nej).

De syv sandemænd (hvis formand er Jep Vedsesen) fremstod og aflagde deres sandemandstov: Eftersom vi efterskrevne sandemænd er udnævnte til at udgranske, hvem Nis Andersens banemand af Egholt har været, som er fundet død i Hesselvads hulvej, da eftersom tingsvidner viser, at der er stiftet et klammeri i Rolles mølle, som Søren Pedersen nu bebor, imellem Hans Poulsen og Nis Andersen, og det er beviseligt, at udi samme klammeri og slagsmål tog Hans Poulsen en ildklemme og har slået Nis Andersen i hovedet med den, så han skal være faldet til jorden og blod derefter udgik, og siden aget fra møllen med sin møllesæk og funden død i forermeldte

Hesselvad hulvej. Og som ingen bevis er ført, at nogen har været i Hesselvads hulvej og der dræbt Nis Andersen, så kan vi ikke rettere skønne og kende, end jo Hans Poulsen er banemand og bør efter loven at lide. - Hans Nielsen, NHS, IHDS, LIS, Hans Pedersen, IHS, IIS. - Hvilken forindførte afsigt bemeldte syv sandemænd, navnlig Hans Nielsen Horskær af Seest, Niels Hansen ibidem, Las Joensen af Skanderup, Hans Pedersen af Glibstrup, Jens Hansen af Refsgård, Johannes Davidsen af Bindeballe og Jørgen Jakobsen ibidem nu for retten skriftligt og underskreven fremlagde og lod oplæse, såsom de den ej selv forklarligt eller tydeligt kunne oplæse, og de efter samme lydelige og tydelige således som meldt og indført er, var oplæst, tilstod og ved ed med opholdende fingre efter loven bekræftede forn. syv sandemænd dessen formelding i alle ord og punkter.

Dernæst fremkom den ottende opkrævede sandemand i samme sag, navnlig Jep Vidstesen af Skanderup, som var opkrævet til at være formand for samtlige otte sandemænd i denne sag, og gav til kende, at formedelst han ej med de andre sandemænd om deres tov kan forenes, så havde han for sig selv forfattet og opsat sit sandemandstov skriftligt, som han nu og selv for retten lydeligt og tydeligt oplæste og ved ed med opholdne fingre efter loven bekræftede. Lydende som følger: Som jeg efter- og underskrevne Jep Vestesen i Skanderup er for retten på mit værning opkrævet og udnævnt d. 7. februar --- at være sandemand og efter loven --- udlede og --- eller har været sal. Nis Andersens i Egholt --- --- eller døds årsag, da beder jeg mig så Gud til hjælp --- har gjort min yderste flid til samme at oplede og ud --- og efter dessens syns- og tingsvidner mig er leveret --- kan vorde anset, eftersom ingen af de tvende førte syn har noget om det såremål, som tingsvidnerne om for --- som den nu døde sal. Nis Andersen skulle have fået --- pande over det højre øje, den tid han og Hans Poulsen i Rolles mølle har været i slagsmål sammen. Derfor kan jeg ikke skønne eller tykke, at det kunne være noget dødeligt sår eller årsag til hans død, men mere --- sigter til det afvigte år 28. juni førte syn, som forklarer, at hestene skal have været løbske og den agterste halve vogn på bakken på Lunderskov mark sønden Hesselvad å skal have været stående og den døde Nis Andersen østen Hesselvad å i Hesselvad hule blev død fundet og hestene med den fremmerste halve vogn oven for Hesselvad hule på Lejrskov mark skal være fundet. Da efter dessen formelding kan jeg ikke rettere skønne og tykke, end hestene, som han har haft for sin vogn og været kørende til og fra Rolles mølle med, bør for at være hans rette bane og døds årsag. At dette er

det retteste og sandfærdigste, jeg i denne sag kan skønne og tykke, som jeg ved min højeste saligheds ed nu for retten vil bekræfte, og stiller så alt øvrigt i denne sag til den højgunstige øvrighed og dommers godtbefindende. Datum Anst, Jerlev og Slaugs herredsting den 31. august anno 1708. Jep Vestesen.

171b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Thomas Christensen har stævnet Jørgen Hansen i Vingsted mølle angående den ko, som kyrasser Thomas Christensen --- Bartram Stock sig har tilforhandlet og der i møllen --- Jørgen Hansen --- sagt og påstået at have forkøbt sig i andre poster og derfor holder koen tilbage.

Vidner: Har hørt, at Jørgen Hansen den 5/8 har tilstået, at Bartram Stock, som Vingsted mølle forhen beboede, havde efterladt en ko. Hvilken ko Thomas Christensen sagde af Bartram Stock at have købt og derfor begærede samme ko. Mølleren Jørgen Hansen havde svaret, at kyrasseren ikke fik koen, før end Bartram Stock havde fornøjet ham for hvad der var imellem dem.

172:

Knud Jørgensen ctr. Jens Damsgaard i Rugsted og Mikkel Andersen i Starup præstegård for skovhugst. (se 10/8 fol. 165). Opsat 8 dage.

Fredag den 7. september 1708:

Bendix Funck på vegne af Søren Møller ctr. Jes Hansen i Skanderup og hustru Mette Joensdatter for resterende betaling af den eng, som ham i Nørremark var forundt. Stævning også til Rasmus Knudsen og Peder Poulsen i Skanderup (se 24/8 fol. 168). - Rasmus Knudsen tilstod i mindelighed at have forundt til Iver Tullesen hans forhen beboende gårds anpart af det eng i Skanderup nørremark, som Søren Møller i Rolles mølle siden har brugt og igen er blevet frataget, såsom sal. Iver Tullesen for samme eng havde givet ham nøjagtig villighed. Og dersom Rasmus Knudsen havde selv beholdt sin gård længere, da havde han ikke igen taget sin part af engen. Opsat 14 dage.

172b:

Bendix Funck på vegne af Niels Sørensen og Gjermand Poulsen af Bølling ctr. Mikkel Poulsen af Ballesgård for skovhugst. Opsat 14 dage.

173:

Fredag den 14. september 1708:

Thomas Bang af Kolding på vegne af Anders Pedersen af Nørre Bjert. Varsel indføres på fol. 177. Fører vidner.

Jakob Salmonsens og Jens Andersen af Store Anst: Den 7. august som Anders Pedersen Smed af Nørre Bjert kom fra Fredericia og de to vidner fulgtes med ham, da på deres rette farevej kom de igennem et vangeled ved Stovstrup. Bertel Hansens hustru af Stovstrup stod på et læs hø ved et rytterhus og forkede høet af, og da de tre rejsende var kommet igennem leddet, råbte hun til Anders Smed og nævnte ham ved navn og sagde, han skulle lukke leddet efter sig. Han mente, at leddet var lukket, men bad Jes Andersen om at ride tilbage og se, om det ikke var lukket, og ellers lukke det. Anders Smed sagde til Bertel Hansens hustru, "Moder lille, jeg lukker min pung for en skilling, mere bør og vil jeg lukke et led efter mig for en vang fuld af korn". Imedens lukkede Jes Andersen leddet, som stod på klem og ellers var tillukket. Så hjalp også Bertel Hansen til med at lukke leddet -- - --- Hans hustru fulgte med Anders Smed med en høfork, slog efter ham og ramte hans hest og anklagede ham for skælm og tyv og sagde, han skulle få en ulykke. Anders Smed flyede fra hende det bedste, han kunne, og sagde farvel. Hun råbte efter ham, at han skulle kysse hendes rumpe.

173b:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke. Stævning indføres på fol. 176. Opsat 14 dage.

Bendix Funck i Knud Bucks fravær på vegne af oberst Levitzou (se 3/8 fol. 162 og 24/8 fol. 167) ctr. madame Margrethe Brockmands i Ribe og sal. Peder Christensens enke i Øster Gesten ang. kirkeboligers brøstfældighed.

På vegne af madame Brockmands mødte velædle hr. Kaas af Røj og lovede, at så vidt angår det boel, som ridmesterens --- moder har i fæste, at svare til boelets brøstfældighed. Bendix Funck var tilfreds med forsikringen. Med hensyn til Peder Christensens enkes bolig er sagen opsat i 3 uger.

174:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Øster Gesten lodsejere (se 24/8 fol. 169) begærede fire uvildige synsmænd opkrævet til at syne markskel mellem Øster Gesten og Glibstrup m.v.

174b:

Hr. Peder Fride af Lejrskov har stævnet alle husmænd og inderster i Jordrup by (undtagen Anne Clausens og Norriges Mette). De har ikke villet gøre præsten hver en dags arbejde i sidste høst efter loven, som han har tilsagt dem til ved Christian Randulf i Jordrup. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen i Bække ctr. Maren Madsdatter, fordi hun den 2. september i Bække kirke usandfærdigt har udlagt ham som barnefader til et barn, hun fødte for nogle år siden. - Vidner er stævnet.

Christen Bertelsen i Kragelund: For ca. 2 år siden var han hos Søren Thomsen, der da boede i Kragelund, tillige med sognefogeden Christen Kjeldsen. Han så Maren Madsdatter siddende med et lidet barn i armen. Da tilspurgte sognefogeden hende, om ikke Søren Thomsen var hendes barnefader. Hun svarede og sagde frivilligt nej, Søren Thomsen var ganske uskyldig, og den karl, som havde gjort det, var derfra langt borte.

Bertel Andersen af Asbo: Den 2. september stod Maren Madsdatter åbenbart skrifte i Bække kirke for et uægte barn, hun for mere end 2 år siden havde født. Hun udlagde offentligt for præsten og menigheden Søren Thomsen. Yderligere efter præstens tilspørgsel --- at Søren Thomsens hustru ---

175b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Jep Kjær i Seest for en egeblok, som ved hans karl er henbragt til Kolding og ved et af magistraten

i værk havende fartøj uden Sønderport aflagt. Opsat 8 dage.

En stævning --- Regimentskriver Jens Ducke --- contra Peder Poulsen i Morup --. Det er kommet regimentskriveren for øren, at mølleren og hans hustru i Vingsted mølle --- at Peder Poulsen i Mørup --- skiftet blev holdt efter hans sal. hustru en del --- redeste midler af stervboen har bortført og i -- indsat, for at det ikke skulle komme til skifte og deling --- Thi stævnes eder bemeldte Vingsted møller Jørgen Hansen og eders dydelskende hustru til herredstinget den 14. september. Stævningen er anmeldt for deres husbond eller fuldmægtigen Erik Jensen på Engelsholm.

176:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke producerede en anden stævning --- stævning til Peder Nielsen, skovfoged i Viuf skovhus, og Jørgen Skovløber i Starup for deres formastelse med at fratage selvejer Mads Nielsen i Mejsling hans heste og vogn og fratage ham øksen på hans eget skovskifte. Efter at han har ladet denne stævning udgå, skal adskillige sig i sagen have interesseret, såsom hr. oberforster Bachmann, eller hans fuldmægtige Knud Jørgensen, og sr. Anders Saabye, kgl. maj. byfoged i Kolding, efter et stævнемål, ham fra dem om en arrester påkendelse ang. det træ, bonden skal have hugget, idag er forkyndt. Item skovrideren i Alminde Berndt Runge, som regimentskriveren, uagtet han ved sin beskikkelse har tilbudt at være kaution for Mads Nielsens fratagne heste og vogn --- - Skovrider Berendt Runge er stævnet til at påhøre beviser og være dom undergivet tillige med de andre. Stævnet er også oberforster Bachmanns fuldmægtige Knud Jørgensen og byfoged Andeers Saabye og samtlige Mejsling, Stubdrup og Jerlev beboere. Opsat 8 dage.

177:

Thomas Bangs stævning på vegne af Anders Smed af Nørre Bjert (se fol. 173) ctr. Bertel Hansen og hustru i Stovstrup.

Fredag den 21. september 1708:

Bendix Funck på vegne af Søren Møller af Rolles mølle (se 7/9 fol. 172)

ctr. nogle Skanderup mænd (irettesættelse på fol. 168). Jens Hansen svarede på egne vegne, at eftersom Søren Møller ikke på skiftet efter sin formand Jens Christensen har fordret --- Opsat 14 dage.

177b:

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Rask ctr. Morten Nielsen i Dyvelsrække ang. hans imod rytterbonden Mads Tuesens hustru Maren Jensdatter forøvede overlast med hug og slag, da hun ville forekomme, at deres korn ej af Morten Nielsens kvæg skulle opædes. Fører vidner.

Karen Sørensdatter: Fredag den 7/9 så hun, at Morten var ved Maren Jensdatter, og han havde hende nogle gange om på jorden; hun var ganske blodig, da hun kom fra ham. Har set Maren Jensdatter slog Morten Nielsen på ryggen, efter at hun 1. gang var kastet om på jorden.

Lars Christensen i Kærbøl: Så, at Maren Jensdatter var blodig og klagede sig over Morten Nielsdatter. Han hjalp hende hjem. Opsat til 19/10.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige --- ctr. Peder Skovfoged i --- og Jørgen Skovløber i Starup (se 14/9 fol. 176). Fører vidner.

Anders Hansen og Peder Jakobsen, begge af Starup, besvarer spørgsmål: 1) Om ikke Mads Nielsens heste og vogn af Mejsling den 22/8 af skovfoged Peder Nielsen og skovløber Jørgen Jensen blev indsat i Anders Hansens gård i Starup? - 2) Om skovrider Berendt Runge ikke, efter at de to skovbetjente var rejst bort, udtog vogn og heste og førte dem hid og did og endelig til Alminde? - Jo, de blev indsat om aftenen og næste morgen taget ud af skovrideren og henført til Alminde. Peder Jakobsen førte på skovriderens befaling køretøjet til Koldinghus. Han blev holdende uden for slottets vindebro, mens skovrideren gik ned til Knud Jørgensens i Kolding. Han kom tilbage med denne og spurgte, om amtmanden havde været ved vognen. Dertil svarede vidnet nej. Knud Jørgensen befalede vidnet at køre ned til byfogedens. Køretøjet blev vurderet i byfogedens gård. Vidnet fulgte så med skovrideren til Alminde, hvorfra han gik hjem. --- ---

Jens Jensen og Mads Sørensen af Starup: Var blevet sendt af regimentskriver Jens Ducke til Almind for at vurdere køretøjet, men da skovrideren ikke var hjemme, blev sligt dem ikke tilladt videre end, at de så vognen i gården stående, og skovriderens hustru sagde, hun vidste ingen rede eller besked derom.

Hans Mikkelsen fremlagde en beskikkelse til skovrideren, hvor regimentskriveren ligesom den 25/8 havde tilbudt at være kautionist for heste og vogn, men hvor lidt det enten til løsladelse eller den begærede vurderings tilladelse har effektueret, udviste beskikkelsesmændenes påskrift --- Opsat 14 dage.

179:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren fremstillede her uden for tingdøren en vogn med en rodhugget bøgeblok pålæsset og to hopper forspændt, som skovfoged Jens Bertelsen havde antruffet Søren Skræder af Vester Nebel med i Bølling skov. Køretøjet blev vurderet til 5 rdl. Søren Skræder berettede, at træet var leveret af Gjermand Poulsen i Bølling med begæring, han skulle føre det itil hjuleren i Nebel. - Gjermand Poulsen og hans fader Poul Gjermandsen tilbød deres ed på, at de hverken har givet eller solgt Søren Skræder bøgeblokken, og han har ikke hugget den selv. Gjermand Poulsen har selv hugget den på sin skovpart, og har bedt Søren Skræder om at køre den til hjuleren i Nebel til deres egen fornødenhed at gøre i arbejde. - Bendix Funck protesterede mod den tilbudte ed og ville om 14 dage føre vidner. Hans Mikkelsen finder hjemlen lovlig nok og tilbyder at kautionere for køretøjet. Det tager Bendix Funck imod. Opsat 3 uger.

179b:

Hans Mikkelsen beklagede for retten, at Søren Skræder her idag under rettens holdelse er sket vold på hans vogn, som her uden ved tinghuset med påhavende bøgeblok er ham voldt, hvilket han til videre udforskning og påtale vil have sig forbeholdt.

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen af Bække. Opsat til 28/9.

180:

Sagen ctr. Mikkil Poulsen af Ballesgård (se fol. 172) opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Højen Stairgårds beboere ctr. Søren Lassen i Højen om rytterhuset. Opsat

14 dage.

Samme ctr. Rasmus Pedersen i Højen for resterende bondeskyld. Opsat 14 dage.

Herredsfoged Bertel Pedersen tilkendegiver, at skifte og deling efter sal. løjtnant Schönemanns enke i Vester Gesten holdes tirsdag den 25/9.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsen: Otte synsmænd har synet Anders Kjeldsens ryttergårds bygninger i Kragelund. Gården var sidst påboet af Otto Sørensen, der afstod den i armod. Ladehuset: 11 fag, kun få stykker deraf var nyttige, det meste af huset nedfaldet på jorden, da Otto Jørgensen (?) kvitterede det. Nu repareret med 30 stolper, 36 alen remmer, 6 bjælker og 12 sparrer, som deri af Anders Kjeldsen var indsat, samt 6 fag på den ene side med nye lægter og tag forsynet. Har kostet ikke under 8 rdl. 12 sk. - Salshuset: 12 fag, hvori var 10 nye stolper, 3 bjælker og en del lægter, ikke under 2 rdl. 1 mk. --- --- Anders Kjeldsen tilstod, at regimentskriveren havde til reparationen leveret i rede penge 10 slettedaler.

180b:

Oberforster Hans Bachmanns fuldmægtige Isak Jensen Franck fremstillede Niels Rasmussen og Jens Christensen af Verst. De var med på oldensyn og så, at Isak Franck antraf Peder Pedersen Nebel den yngre af Gamst med heste og vogn og en rodhuggen risbøg, som han kom ud af Geising skov med. Han tilstod selv, at han uden ret udvisning havde hugget en bøg i Geising skov, og efterdi det var længe til tingdagen og lang vej til tinget, så syntes ham både formedelst hans arbejdes forsømmelse og anden påfølgende skade ikke være tjenligt nogen proces derom at føre, eller hans heste og vogn komme til tingstedet at vurderes, hvorfor bemeldte Peder Nebel derom med Isak Franck velvillig accorderede og straks til ham betalte 10 rdl. Af dessen årsag bør Peder Nebel uden videre på- eller eftertale selv beholdt have heste og vogn.

Samme lader afhjemle oldensyn i Anst og Jerlev herreder.

181:

Fredag den 28. september 1708:

Korporal Berent Suur på vegne af oberst Ingenhaven --- om hvad kornsæd, som i oberstens afstandne gårders jord på Amnitsbøl mark dette år ved forpagterens tiltrædelse har været sået og i næst afvigte høst af ham kan være indhøstet.

181b:

Bendix Funck på vegne af kaptajn Drewelet har stævnet Peder Bunch (Peder Bonde) og Anders Madsen, begge af Ødsted. Stævningen indføres på fol. ____ . Bendix Funck fremstillede Bertel Nielsen, sognefoged i Ødsted sogn, som uden stævning tilstod at have overleveret de indstævnede amtmandens ordre, at de skulle forskaffe --- hyrde ind til Koldinghus til examen og forhør angående en geldvæder tilhørende kaptajnen, hvorfor hyrden var fordægtig. De to mænd er fremkommet hyrden i beskærmelse og forsvar at tage. Bertel Nielsen forklarede, at han tilsagde de to mænd at føre deres hyrde til Koldinghus. - Hans Mikkelsen: 1) Årsagen til hyrdens udeblivelse var, at byens kvæg fordrede hyrdens nærværelse. 2) De mente, at de ikke stod for ægt. 3) De er allerede straffet for deres forseelse og såkaldte modvillighed. - Bendix Funck tilbageviser. De bør straffes som tyves medvidere. Opsat 14 dage.

182:

Hans Holst og Øster Gesten mænd. Synsmænd. Forbud 2. gang (se 14/9 fol. 174).

Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Rask og Glibstrup mænd fremviste en memorial fra Glibstrup mænd til amtmanden med dennes resolution. Det er Anders Risbøl, der er anordnet, men Hans Holst fører alligevel sagen for Glibstrup mænd. - Resolution: Hans Holst kan fortsætte sagen. synsmænd afleverer deres syn.

183b:

Hans Mikkelsen ctr. Peder Poulsen af Mørup. - Niels Pedersen af Højen og Christen Joensen af Mejsling vidner: For kort tid siden var de i Vingsted mølle. De hørte af Jørgen Hansen Møller og hans hustru, at Peder Poulsen af Mørup mølle, før end skiftet efter hans hustru blev holdt, i Vingsted mølle hos dem havde indsat en del kobber og tin, på det det ikke skulle komme til skifte. Godset forblev i Vingsted mølle nogen tid, indtil skiftet var sluttet, da Peder Poulsen igen lod det afhente.

184:

Tolder Hans Andersen har stævnet en del personer til at påhøre vidner om, hvad ustempet tobak der er fundet hos dem, og Jakob Iversen og Niels Riis af Kolding til at påhøre vidner om nogle ruller ustempet tobak, de skal have solgt. Peter Jansen Bremer i Ribe er stævnet til at påhøre vidner om 4 ruller sort tobak, han skal have solgt til Peder Frederiksen i Bække, og som alene ovenpå var forseglet.

Niels Nielsen af Foldingbro, Jens Lauridsen ibidem og Andreas Røn af Kolding har været med på inkquisition. Der blev fundet tobak hos Enevold Iversen i Kragelund, Peder Madsen i Almstok, vagtmester Peder Frederiksen i Bække (hans) steddatter Catharina Hansdatter, --- Madsen i Donslund fiskerhuse. - Sidstnævnte fremlagde hjemmel fra Knud Andersen i Kolding. Vagtmester Peder Frederiksen fremlagde indlæg fra Peter Jansen Bremmer og attest fra Christen Clausen i Ribe og melder, at tobakken allerede er stjålet fra ham. Peder Madsen af Store Almstok vil skaffe hjemmel. Opsat 3 uger.

185:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsen har stævnet Knud Nissen i Gesten og Maren Thomasdatter, nu tjenende Christen Kjeldsen i Kragelund, samt Appolonne Poulsdatter, nu værende i Bække, for lejemålsbøder. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen i Bække ctr. Maren Madsdatter af Kragelund. Opsat 14 dage.

Alle øvrige sager er opsat til næste tingdag.

Fredag den 5. oktober 1708:

Mødte på tinget herredsfogeden Bertel Pedersen på Amhede samt i herredsskriverens Bartram Pedersens sted af Lejrskov, som er syg og sengeliggende, hans søn Jakob Bartramsen ibidem med tingbogen. Men som hverken de ordinære og dette år forordnede otte tingmænd var alle mødt til stede her idag og ej heller andre, som i de udeblevnes sted dertil kunne bruges, så er derfor med alle vedkommende parter og sagsøgeres samtykke, som noget her idag på tinget kunne have at forrette eller fremføre, alle til idag enten hidstævnedede eller opsatte sager fremdeles opsat at bero i otte dage til d. 12. oktober ---

185b:

Fredag den 12. oktober 1708:

Bendix Funck på vegne af kaptajn Dreuen (se 28/9 fol. 181) ctr Peder Bonde og Anders Madsen i Ødsted. Opsat 8 dage.

Samme på vegne af Knud Buck i Vejen mølle (se 3/8 fol. 162). Opsat 8 dage.

Knud Jørgensen på vegne af oberforsteren (se 12/9 fol. 175). Opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen (se 21/9 fol. 178-179) ctr. skovrideren, skovfogeden og skovløberen i Brusk herred ang. Mads Nielsens heste og vogn af Mejsling. Der føres vidner på, at træet er hugget på Mads Nielsens eget skovskifte. Opsat 8 dage.

186:

Bendix Funck på vegne af skovrider Berent Runge fremlægger et indlæg. Knud Jørgensen på vegne af oberforsteren protesterer. Læst en ekstrakt af Kolding tingprotokol 12/9. Opsat 8 dage.

Knud Jørgensen på vegne af regimentskriver Andreas Rask for rytterbønder i

Hjarup, nemlig Hans Jepsen, Christen Geising, Mikkel Madsen og Jep Christensen, har stævnet Laurids Christensen, tjenende Mikkel Danielsen i Kolding, samt Jakob Rasmussen, tjenende Hans Bruun ibidem, sr. Henrik Raun, item Giefke Skomager, tjenestekarl Jokum N. tillige med vejeren og måleren Niels Lauridsen sammesteds ang. deres d. 21/9 inden Kolding Sønderport imod rytterbønderne uden årsag med såremål, stavhug, hårgreb, jordskub og anden vold, efter at porten og bommen for dem var blevet tillukket. - Stævning til flere, bl.a. portneren Gilliam Wohnmann ved Sønderport med hustru og datter samt David Vægter. - Las Poulsen, Thomas Svendsen, Las Christensen Buck og Jes Andersen, alle af Hjarup, er stævnet som vidner. Stævning til synsmændene Mikkel Jørgensen og Gregers Thomsen i Hjarup.

Las Poulsen: Den 21. september, som han med flere af Hjarup by havde været på Koldinghus og der leveret hver et læs brændeved til slottets fornødenhed, og de derfra igen ville hjemkøre og var kommet på Kolding brogade inden for den søndre port, da kørte rådmand Mikkel Danielsens tjenestekarl, Laurids Christensen, for ved dem ned ad gaden imod porten, indtil han kom lige uden for Henrik Farvers dør. Der holdt sr. Hans Bruuns tjenestekarl med hest og vogn og en tønne på vognen, hvormed han ville køre op ad gaden fra porten af. Så blev både Mikkel Danielsens karl og Hans Bruuns karl begge med deres vogne holdende jævnsides ved hverandre på gaden, at de Hjarup mænd og karle med deres vogne ikke kunne komme dem forbi. Hvorfor dette vidne tillige med de andre hans følgere begærede, at en af de forn. Kolding karle ville køre noget frem og give dem plads til at komme forbi og ud af porten. De to Kolding-karle svarede, at de skulle blive noget holdende, thi det havde ingen hast. Og som de da ikke ville give plads og rum til de hjaruper at komme dem forbi, så holdt Jes Andersen ad sig på den venstre hånd og ville køre om og forbi. Da kom enden af hans vognstjert uforvarende og formedelst fartens snæverheds skyld i Hans Bruuns karls mellemtømme. Så sagde Hans Bruuns karl til Jes Andersen, at han skulle holde stille, som og skete. Så tog Hans Bruuns karl stjerten af hans mellemtømme og kørte --- --- (nogle af dem fra Hjarup kom uden for porten) --- --- da forn. fire personer således var kommet ud --- tilbage, om de andre deres efterfølgere, blev de var, at Mikkel Danielsens karl og Christen Geising på jorden for porten sloges med hverandre med deres svøber. Og de andre, som var af byen udkommet, forføjede sig tilbage igen fra deres vogne uden for porten, klammeri at hindre. Da de var

kommet inden for porten, så de, at Hans Bruuns karl havde Hans Jepsen i håret --- og slog ham, så blodet løb ned ad hovedet og på hans klæder. Vidnet og en karl af Kolding hjalp med at skille dem ad. Straks --- hyrden i Kolding David Vægter og greb vidnet i hans hat og tillige med 2-3 andre Kolding-karle forhindrede ham i at se op eller --- hvad der passerede. Noget derefter så vidnet, at Mikkel Danielsens karl greb Hans Jepsen i håret, idet han ville gå til sin vogn, og slog ham til jorden og sparkede ham fødderne. I det samme fornam vidnet, at porten og slagbommen var tillukket for de hjaruper. Det var kl. ca. fire om eftermiddagen. Vidnet så, at vejermesteren og måleren Niels Lauridsen havde David Hyrdes kæp i sin hånd og dermed slog en af de Hjarup karle 3-4 slag uden ringeste årsag. Videre kunne vidnet ikke se formedelst den store mængde af koldingfolk, både karle og kvinder, som havde opfyldt gaden, af hvilke en del hindrede Hans Jepsen og en del gjorde ham overfald.

Thomas Svendsen: Som Las Poulsen. Han hørte, at David Vægter sagde til koldingkarlene: "Skammer eder, at I således lader de drenge og hundsfotter af Hjarup fra eder udkomme.". Vidnet så også, at Mikkel Danielsens karl 2-3 gange var i færd med Christen Geising, som sad på sin vogn, og slog ham med et svøbeskaft af træ, som han havde i sin hånd, og gjorde alt sligt uden nogen årsag. Vidnet så, at Hans Bruuns karl havde Mikkel Madsen i håret med flere af Kolding karle, som kom til og omkring ham, så dette vidne for hans liv at frelse måtte tigge og bede ham løs. Vejermesteren løb og sprang adskillige gang til og --- og slog hvem --- ramme.

Jes Andersen: Som de forrige.

Las Christensen: Som Thomas Svendsen. Så at vejermesteren slog drengen --- -stensen to gange i hans hoved med hyrde- --- David Vægters kæp, så blodet kom ud.

Ingen af de fire vidner havde bemærket, at de hjaruper havde givet årsag til klammeriet.

Synsmændene Mikkel Jørgensen og Gregers Thomsen fremkom med en synsrapport, som Gregers Thomsen selv havde skrevet og nu oplæste for retten. De har synes Hans Jepsen og Jep Christensen. På Hans Jepsens hoved 3 hulslagne huller og på hans højre arm to store slag, så armen var ganske stor, så at han ikke kunne løfte den til sit hoved; og hans klæder var ganske blodige. Jep Christensen havde et hulslagen hul i hovedet --- . Rapporten er underskrevet af Mikkel MJS Jørgensen og Gregers Thomsen.

Henrik Steffensen af Kolding irettelagde et indlæg og protesterede: De, som har været med i gerningen, kan ikke vidne. Det er de hjaruper, der har overfaldet Mikkell Danielsens og Hans Bruuns karle i deres lovlige ærinde. Et syn er taget af Thomas Bank. - Tingsvidne beskrives.

188b:

Hans Christoffer Rask af Gamst erklærer sig: Såsom jeg underskrevne forleden onsdag, som var den 2. oktober, i min rasende vredes hastighed og ubesindighed har ladet falde en del ubekvems ord til min kære sjælesørger, ærværdige, meget hæderlige og fornemme vellærde hr. Augustus Richter, sognepræst for Anst og Gesten menigheder --- fortryder med største vemodighed sin dårlighed og ubesindighed og beder i dybeste ydmyghed, at præsten for hans stakkels kones og børns skyld vil tilgive ham. Han lover at forskåne ham for sådan ubesindighed, og inden 9 dage vil han ryddelig gøre og fraflytte det til leje havende hus. - Under erklæringen er tilføjet, at Christoffer Rask får lov til at forblive i huset indtil førstkommende påske, og da skal han uden videre opsigelse fraflytte det.

189b:

Bendix Funck på vegne af Niels Sørensen og Gjermand Poulsen af Bølling ctr. Mikkell Poulsen i Ballesgård. - Dom: Mikkell Poulsen har ikke skaffet hjemmel til egetømmeret. Han skal betale Niels Sørensen og Gjermand Poulsen 4 rdl.

Bendix Funck på vegne af Søren Pedersen i Rolles mølle (se 14/8 fol. 166, 24/8 fol. 168, 7/9 fol. 172) ctr. Las Joensen, Espen Knudsen, Christen Sørensen, Peder Poulsen og Jens Hansen i Skanderup ang. den ham fratagne eng. - Dom: De søges for noget eng, som Søren Møller har brugt i Skanderup nørremark iflg. revers til sal. Iver Tullesen af 7/6 1697. De har bemægtiget sig engen, uanset at de for nogen tid siden havde forliget sig med ham og lovet at ville betale ham for engen af hver otting jorde til deres beboende gårde. --- hvilket de ikke i mindelighed har villet efterleve. De skal i overensstemmelse med deres forlig betale 1 slettedaler til Søren Pedersen af hver otting, de til deres beboende gårde nyder og bruger.

190:

Hr. Peder Fride efterlyste 1 gang sin annexbonde Jens Hansen, som havde halvparten af annexgården i fæste i Jordrup og med hustru og børn, bæster og kvæg er borttrømt derfra. Han lader forbyde alle og enhver at huse eller hæle Jens Hansen.

Hr. Peder Friede ctr. en del inderster og husfolk i Jordrup, som ikke har villet fyldestgøre ham for resterende høsttages arbejde (se 14/9 fol. 174). - Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen i Bække ctr. Maren Madsdatter i Kragelund. Opsat 8 dage.

Bendix Funcks sag ctr. Peder Bonde og Anders Madsen opsat 8 dage.

190b:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Øster Gesten lodsejere ctr. Glibstrup lodsejere. Opsat 8 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Niels Jørgensen og Anders Hjuler i Højen Stairgård (Stoiegård?) ctr. Søren Pedersen (!) (Se 23/3 fol. 110, 25/5 fol. 134). Fremlagde ekstrakt af inkvisitionsprotokollen 1708 fol. 38: at der findes annoteret om Niels Jørgensen og Anders Nielsens rytterhus i Højen således: "Haver opbygget uden hjælp af tillægget et --- rytterhus, i hvor slet deres tilstand end været haver --- bør de efter advenant og billighed at nyde vederlag af --- tillægene for slig gjorte bekostning". - Dom: Niels Jørgensen og Anders Nielsen Hjuler beviser så vel med hr. kaptajnløjtnant Harresofhis attest dateret d. 11. maj sidst afvigte, som med en videmeret kopi ekstrakt af de højædle og velbårne herrer deputeredes annotation udi inquisitionens protokol 1708, at det nye rytterhus, som af dem er opbygget, er gyldig kendt og de bekostninger uden ringeste tillæg enten i penge, materialer eller arbejde af dem til dem i rytterlægt inddelte Søren Pedersen dem har udstanden, og derfor gøres af dem påståelse -- dem igen bør at svare --- bekostningen kan tilkomme --- Søren Pedersen er pligtig --- at betale til dem 16 slettedaler.

(Den sagsøgte er tidligere blevet kaldt Søren Lassen).

191:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. Rasmus Pedersen i Højen for resterende bondeskyld (se 24/8 fol. 167-168). Fremlagde Rasmus Pedersens fæstebrev af 15/2 1703. - Dom: Med kopi af det fæstebrev, som er meddelt Rasmus Pedersen på den selvejergårdspart, bevises, at Rasmus Pedersen har lovet til regimentskriveren at betale for bondeskylden årligt 4 rdl. Han har ikke betalt og er ikke fremkommet i retten med noget svar eller bevis. Han skal betale den resterende bondeskyld for 5 år.

Fredag den 19. oktober 1708:

191b:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af oberforsteren (se 14/9 fol. 179 ?). Opsat 8 dage.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsen ctr. Morten Nielsen i Dyvelsrække for vold mod Mads Tuesens hustru ibidem (se fol. 177). Sætter i rette, at Morten Nielsen uden årsag voldeligt og fast morderisk har overfaldet Maren Jensdatter med hug og slag, hvoraf hun endnu ej eller i lang tid herefter skal kunne finde sig restitueret i henseende, hun er en kone på 80 år, og at han bør lide efter lovens pag. 898, art 2 for hvert af de 7 slag på hendes højre arm trende 3 lod sølv, ligeledes for han hende til jorden har kryst og nedslagen, så hendes bryst er ophovnet, ligeledes trende 3 lod sølv, og for et hulslagen hul på hendes øverste læbe og slaget over hendes øje for hver trende 6 lod sølv, som tilsammen beløber sig til 108 lod sølv, foruden at han efter lovens pag. 901, art. 10 bør erstatte hende den forsømmelse og skade, hun og hendes mand har lidt, med 10 rdl.

Bendix Funck tilbyder på vegne af Morten Nielsen benægtelsesed. Opsat 4 uger.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsen ctr. Knud Nissen i Gesten og Maren Thomasdatter, nu tjenende Christen Kjeldsen i

Kragelund, samt Appolonne Poulsdatter, nu værende i Bække, for lejermålsbøder (se 28/9 fol. 185). Fremlagde attest fra hr. Augustus ---, at Quasimodo Geniti 1707 blev i Gesten kirke absolveret Maren Thomasdatter af Terpling, og Knud Nissen i Vester Gesten blev udlagt som barnefader. Hans Nielsen begærede dom over dem. Men der er ikke fremlagt bevis for Appolonne Poulsdatters lejermål. Opsat til 26/10.

192:

Hans Lauridsen Holst på vegne af Øster Gesten Lodsejere ctr. Glibstrup mænd ang. syn og forbud (se 29/9 fol. 182-183). Begærer, at dommeren pålægger Glibstrup mænd, at de ikke efter denne dag med hjord eller sær drift fordrister sig til at komme inden for nogen af de i synet nævnte sten og stabel, som findes om Øster Gesten skov og mark, eng og hede. - Hans Nielsen på vegne af regimentskriver Andreas Rask som forsvar for Glibstrup mænd fremlagde en ekstrakt af sessionen i Kolding deres resolution den 15. oktober, samt to tingsvidner af Anst herredsting den 1/9 1687 og 1/12 samme år: Glibstrup mænd har ulast og ukæret i alle måder haft deres fri aurets græsning i Øster Gesten fælles --- 50 år uden nogen villighed eller minde --- Hans Holst svarede ---. Herredsfogeden resolverede, at han ikke turde understå sig i at --- nægte Øster Gesten mænd det begærede forbudstingsvidne.

193b:

Bendix Funck på vegne af kaptajn Dreuenstet ctr. Peder Bonde og Anders Madsen i Ødsted angående den bortkomne gieldevæder (se 28/9 fol. 181 og 12/10 fol. 185). - Dom: Kaptajn Dreuenstet har til obagt ladet levere Ødsted bymænds fæhyrde en gieldevæder, som under samme hyrdes gemme og varetægt er bortkommet, og kaptajnen har ganske ingen vederlag fået derfor. Med sognefogeden Bertel Nielsen af Rugsted hans her for retten d. 26/9 aflagte vidne bevises, at han efter amtmandens ordre har tilsagt Pedeer Bonde og Anders Madsen, at de skulle forskaffe hyrden ind til Koldinghus, og de derimod at være fri for en ægt og kørsel, når det dem tilkom igen at køre. Hvilket de to mænd ej har villet efterleve, men modvilligt siddet ulydig og overhørig og dermed forårsaget, at hyrden er eskaperet og bort(rømt), kaptajnen for sin væders bortkommelses betaling til skade.

Peder Bonde og Anders Madsen skal for den ved deres ulydighed og hyrdens itagne beskærmelse betale kaptajnen 2 rdl. og for deres ulydighed mod øvrigheden 2 rdl. - samt sagsomkostninger.

Bendix Funck på vegne af hr. Peder Fride i Lejrskov efterlyste 2. gang Jens Hansen af Jordrup.

194:

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen i Bække. Opsat til 2/11.

Peder Madsen af Almstok fremkom for retten ang. den hos ham forefundne sorte tobak (se 28/9 fol. 184-185). Tilbød hjemmel: Har fået tobakken af sin broder Christen Madsen i Almstok. - Christen Madsen tilstod at have købt tobakken i sit hus af Niels Sørensen, borger i Kolding, fra hvem han ville skaffe bevis, om behøvedes. - Ingen var mødt på vegne af tolder Hans Andersen, hvorfor Peder Madsen er frikendt for søgsmålet.

Bendix Funck på vegne af Knud Hansen Buck af Vejen mølle ctr. madame Margrethe Brockmanns i Ribe og Karen Jensdatter i Øster Gesten. - Dom: Oberst Theodosius Levitzous fuldmægtige Knud Buck tiltaler madame Margrethe Brockmanns for et kirkeboel i Vester Gesten, hun har i fæste, dets brøstfældighed, samt og sal. Peder Christensens enke Karen Jensdatter --- et fæsteboels brøstfældighed. Ridtmester Jens Kaas --- --- svigermoder madame Brochmanns vegne d. 14/9 har lovet, at hendes hus bliver repareret så godt som et andet deslige --- med hvilken forsikring fuldmægtigen var fornøjet. Ridtmester Kaas skal fylkdestgøre sin kaution inden år og dags forløb og bevise det med lovligt syn og tingsvidne, såfremt hendes patron ikke skal være forårsaget til derefter at søge dom på hendes fæstes underkendelse. Peder Christensens enke Karen Jensdatter i Øster Gesten hendes fæsteboels brøstfældighed, så gives der hende med fuldmægtigens samtykke fra denne dags dato års og dags delation til at lade kirkeboelet reparere forsvarligt og bevise det med lovligt syn og tingsvidne.

194b:

Fredag den 26. oktober 1708:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Andreas Rask angående Karen Iversdatters ulykkelige døds årsag i Skanderup. Fremlagde memorial fra Knud Jessen til amtmanden med dennes resolution samt memorial fra regimentskriveren til amtmanden med resolution. - Synsmændene Oluf Buck, Thomas Ulf, Jep Iversen og Hans Poulsen, alle i Skanderup, afgav synsrapport. - Der føres vidner:

Mette Hansdatter, --- Sørensens hustru af Skanderup: Forleden søndag før prædiken var begyndt i Skanderup kirke --- folkene af byen var derhen bortgået, kom hendes datter, som er liden og umyndig, råbte og sagde, at Knud Jessens søn Jes Knudsen havde skudt deres tjenestepige ihjel. Hvorpå vidnet løb hastigt om til Knud Jessens og mødte dragon Jesper Sørensen, og berettede han, hvad der var sket. Han ville gå med ind for at se, hvordan det forholdt sig. De så, at Karen Iversdatter lå næsegrus på --- af skorstenen lige ved ilden og var ikke slet død, men kunne hverken mæle eller tale, som den døde lå så nær ved ilden, at der sig ild i skørtet havde antændt. Vidnet bad dragonen om at tage hende ud fra ilden. Det gjorde han, og vidnet så, at Karen Iversdatter var skudt bag ind i ryggen ved hendes venstre aksel. En lille pige, Kirsten Larsdatter, som sad i stuen med et barn, sagde, at skuddet var skudt af Knud Jessens lille umyndige søn Jes Knudsen. Vidnet så intet gevær. Har ikke mistanke til nogen andre for at have skudt. Jes Knudsen sad i stuen, da hun kom ind, og græd og klagede sig ynkeligt over, hvad han havde gjort.

Jesper Sørensen af Øster Vamdrup: Jes Knudsen kom til ham uden for faderens port og sagde, at han havde skudt deres tjenestepige. Derpå bad forrige vidne, Mette Hansdatter, ham komme ind at se, hvorledes det forholdt sig --- Vidnet var gået ud i en anden stue, hvor han fandt en bøsse stående for enden af en kiste op til væggen. Enten samme var en flint eller fyrbøsse, eller om det var den, ulykken var gjort med, vidste han ikke.

Lars Poulsen af Hjarup: Ved intet. Kun at den døde ved hans indkomst i Knud Jessens hus --- oprejst på hendes rumpe til væggen.

Maren Poulsdatter, som er Knud Jessens hustru: Da hun kom ind i huset efter at have været i kirke, sad Karen Iversdatter der i stuen oprejst til væggen og var død. Har hørt sige, at bøssen tilhørte dragon Søren Andersen, som ved Mikkelstider var kommet i tjeneste hos dem.

Christen Pedersen, tjenende --- Hansen Kield i Skanderup: Kom under prædikenen ind til Knud Jessens. Imidlertid kom Knud Jessen ind, greb sin

umyndige søn og med en kæp, han havde i hånden, gav ham nogle slag og sagde, om han havde skudt pigen ihjel, og derpå spurgte barnet ad, hvor bøssen var. Derpå viste han faderen ind i en anden stue og sagde, at den stod ved kisten op til væggen. Knud Jessen tog ikke bøssen, men Jes Andersen, som er dragon Søren Andersens broder, tog den i sin hånd og sagde, at bøssen var Søren. Men hvad for en Søren, Jes Andersen mente, vidste vidnet ikke.

For retten fremkom Knud Jessens søn på ca. 10 år og fortalte, at da de andre var gået i kirke og han med andre små børn var hjemme med tjenestepigen, fandt han en bøsse stående bag en kiste. Han tog den og gik ind i den anden stue, som pigen og børnene --- optrækkede den, spillede og klikkede dermed, og som han holdt den imod tjenestepigen, som vendte ryggen til, traf han hende, så hun døde. Han stillede bøssen ind i den anden stue igen. Ved ikke, hvem der havde stillet bøssen der, eller hvem den tilhørte. Ingen havde vist ham bøssen eller givet ham den i hånden. - Opsat 3 uger.

196b:

Læst forordning om kornskatten for 1709 samt kgl. patent om højesteret.

Bendix Funck på vegne af regimentskriveren ctr. Knud Nissen af Vester Gesten m.fl. for lejermål. Fremlægger attest fra hr. Peder Fride i Lejrskov: Appolonne Poulsdatter har udstanden kirkens disciplin for hendes begangne lejermål. Opsat 8 dage.

197:

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen af Bække. Sagen er opsat til 2/11. Derfor kan han ikke få sit indlæg oplæst.

Hans Mikkelsen på vegne af oberforsteren i Knud Jørgensens fravær (se 14/9 fol. 175, 12/10 fol. 185 og 19/10 fol. 191) ang. noget egetømmer uden for Kolding sønderport og bro ved magistratens nyoprettede skiberums bygning. Nogle vidner er ikke mødt. Bendix Funck ønsker dem dømt for foragt for retten. Opsat til ---

197b:

Bendix Funck på vegne af hr. Peder Fride (se 14/9 fol. 174, 12/10 fol. 198) ctr. en del personer i Jordrup. De skulle efter betimelig varsel været kommet til ham sidste høst og gøre ham en høstedags arbejde, men var udeblevet. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af hr. Peder Fride ctr. Jens Hansen, der er rømt fra annexgården i Jordrup. Begærer rømningsdom. Opsat 8 dage.

198:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. skovrider Berent Runge, skovfoged Peder Nielsen i Viuf skovhus, Jørgen Skovløber i Starup og andre ang. Mads Nielsen i Mejsling hans fratagne heste, vogn og træ. (Se 14/9 fol. 176-177, 21/9 fol. 178-179, 12/10 fol. 185-186)
Fremlagde en klage til regimentskriveren fra Mads Nielsen: Jeg er af skovfogeden Peder Nielsen og skovløberen Jørgen Jensen blevet frataget heste og vogn igår, da jeg havde indsendt mine tjenestekarle dragon Laurids Pedersen og Jens Pedersen på min egen selvejerskov at hugge noget træ, som jeg behøvede til rytterhusets beklædning efter inkvisitionsherrernes forelæggelse. Skovbetjentene har også øvet Gewalt, især Peder Nielsen med dragen kårde, og tvunget Laurids Pedersen til --- at give øksen fra sig ---. -
Fremlagde en ekstrakt af inkvisitionsprotokollen på fol. 45: Mads Nielsen: 3 tdr. 2 skp. 2 fjd. har vel bygget, så gården nu er nogenledes. Rytterhuset er og af nye opbygget, men loftet fattes. Skal straks, inden de går ud at slå, forskaffe et nyt loft og samme lade pløje. Skal og et skillerum til et spisekammer indrettes, og rytterhuset udentil med ris og sligt beklædes. -
Hans Mikkelsen sætter i rette, at de indstævnedede har frataget bonden økse, heste og vogn og har ført det til et andet herred. De bør lide for fuld vold og for skældsord med afbedelses erklæring og mulkt for retten at de presse. Der bør meddeles Mads Nielsen frifindelse og erstatning. Hvad angår skovrider Berent Runge og den af ham erøvede formastelse med heste og vogns omkringbringelse hid og did fra et sted til et andet og siden forholdet i nogle dage, med hvad videre præentioner til ham kan have, vil have sin regres forbeholden. Opsat 14 dage.

199:

Tolderen i Vejle Hans Andersen angående det sorte tobak, som hos adskillige er befundet (se fol. 184-185, 12/10 fol. 194). Sagen er opsat i 14 dage undtagen for Peder Madsen i Almstok, der er henfundet til nyt stævne d. 12/10 fol. 194.

Fredag den 2. november 1708:

Rådmand Mikkel Danielsen af Kolding fremlagde en obligation fra Isak Jensen i Vejle for varer, en transport for al den arvepart, Isak Jensen Friis kan tilkomme efter hans sal. broder Rasmus Jensen Friis i Egtved, forrige degn til Egtved og Ødsted sogne.

Hr. Peder Frise ctr. Jens Hansen, annexbonden. Opsat 14 dage.

199b:

Samme ctr. nogle personer i Jordrup. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Andreas Rask ctr. nogle personer for lejermål. - Dom: Regimentskriver Rasks fuldmægtige beviser med hr. August Richters attest, at Maren Thomasdatter af Kragelund har udstået kirkens disciplin for hendes begangne lejermål og løsagtighed og til barnefader udlagt Knud Nissen i Vester Gesten, og med hr. Peder Frides attest af Lejrskov, at Appolonne Poulsdatter i Bække har udstået kirkens disciplin for sin letfærdighed. De tiltalte skal til regimentskriveren betale deres lejermålsbøder efter loven, nemlig Knud Nissen for sin person 12 rdl. og hver af kvinderne 6 rdl.

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen i Bække. Opsat til 21/11.

200:

Bendix Funck på vegne af Hans Olesen af Bølling har stævnet Niels Sørensen i Bølling angående en akkord, sal. David Nielsen har gjort med Hans Olesen, at Hans Olesen skulle lade David Nielsen ved hans dødelige

afgang begrave for hans efterladte midler. Hvorimod Niels Sørensen har bemægtiget sig en del af David Nielsens midler uden vedkommendes samtykke. Opsat 3 uger.

Fredag den 9. november 1708:

Der er kun mødt 6 tingmænd, hvorfor alle sager opsættes 8 dage.

Fredag den 16. november 1708:

Bendix Funck på vegne af sr. Johannes Hauch til Juellingsholm som forsvar for Morten Nielsen i Dyvelsrække har stævnet Maren Jensdatter i Dyvelsrække til at påhøre benægtelsesed ang. usandfærdig påsigelse om vold. Anne Jensdatter i Nollund, Karen Sørensdatter i Dyvelsrække og Las Christensen i Kærbøl er stævnet til at vidne om det hold, som Maren Jensdatter mange gange har beklaget sig at have for sit bryst, og anden svaghed. - Mads Tusen af Dyvelsrække protesterede og mente, at ingen vidner kan føres, fordi regimentskriver Rask ikke er varslet. Opsat til 7/12.

200b:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af oberforsteren ctr. Jep Kjær i Seest. Opsat 8 dage.

201:

Rådmand Mathis Rof på egne og medinteressenters vegne af Kolding ctr. Jep Kjær i Seest --- træ. Opsat 8 dage.

Knud Jørgensen på vegne af oberforsteren producerede en stævning. Rådmand Rof på egne og kollegers vegne begærede, at hvad af ham forhen er proponeret vedkommende dette stævнемål, må her ord for ord indføres, hvilken af retten blev tilstedt. Og desforuden foregav rådmanden, at som fornemmes, Jep Kjær i Seest skal formelde i sit indlæg, at magistraten i Kolding skulle holde ham fri for tiltale ---

201b:

Sagen om Karen Iversdatters ulykkelige døds årsag i Skanderup (se 26/10).
- Søren Andersen Dragon og Knud Jessen skal vidne ang. den flint eller bøsse, hvem der har ladet den, hvem der har indbragt den i huset, og hvem den tilhørte.

Mikkel Hansen Kielde af Skanderup skal vidne. Men Søren Andersen protesterer: Mikkel Kielde er hans avindsmand. Vidnet bliver alligevel tilsted at fortælle, hvad han ved: Han ved ikke, hvem bøssten tilhørte, eller hvem der havde bragt den ind i Knud Jessens hus. Det aflægger han sin ed på. Dragon Søren Andersen er så vidt tilfreds med dette vidne.

Kirsten Larsdatter på ca. 7 år: Hun var inde hos Knud Jessens, og under prædiken tog Jes Knudsen en bøsse og legede med --- vidste ikke, hvem bøssten tilhørte.

Christen Pedersen: Bekræftede, hvad han tidligere havde vidnet. Dragon Søren Andersen protesterede, mente at Christen Pedersens vidne for 3 uger siden ikke kan komme i nogen consideration, efterdi han har for retten tilstået ikke at have været til Guds bord.

Jens Andersen, som skal have sagt, at bøssten var Søren's, nægtede at have sagt dette.

Knud Jessen aflagde ed på ikke at vide noget om bøssten. Han bad om nåde for sin søn og fremlagde attest fra provsten hr. Anders Horne, at denne lille dreng aldrig til nogen ulydighed eller halstarrighed har været inclineret.
- Drengen er kun 11 år. - Opsat 14 dage.

202:

Bendix Funck på vegne af madame Anne Poulsdatter af Amsterdam i Holland har stævnet Isak Jensen Friis i Vejle ang. prætention på hans arv efter hans sal. broder Rasmus Jensen Friis, forrige degn i Egtved, som han efter hans pure obligation har føje til . Rådmand Mikkel Danilisen i Kolding er stævnet.

Søren Thomsen og Lorents Frandsen i Egtved fremstod for retten: Den 6/11 gjorde de efter Bendix Funcks begæring lovlig arrest i boet efter sal. Rasmus Jensen Friis på al den arv, hans broder Isak Jensen Friis kunne tilkomme, i henseende til betaling af hans gæld til madame Anne Poulsdatter. Han bad om, at herredsfogeden ville kende arresten ved magt.

Hans Mikkelsen på vegne af Mikkel Danielsen fremlagde Isak Jensens

transport af 28/9, at Isak Jensen har overdraget Mikkel Danielsen arven til betaling af 97 rigsdaler 2 mk. Protesterer mod arresten.

Dommeren kender arresten ved magt.

203:

På grund af aftenens mørke opsættes øvrige sager 14 dage.

203b:

Fredag den 23. november 1708:

Knud Jørgensen på vegne af oberforsteren ctr. Jep Kjær i Seest (se 16/11 fol. 200-201). Opsat 14 dage.

Knud Jørgensens sag ang. magistratens nye skiberum opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet en person ved navn Bertel Jensen, som er født i Ejstrup og siden har været på ryttergodset i Højen sogn, Stubberup by. Han har ikke villet indfinde sig, skønt han skal præsenteres til dragon. Søger dom til hans indhentelse og pågribelse.

204:

Fredag den 30. november 1708:

Bendix Funck ang. den ihjelskudte tjenestepige i Skanderup. Sætter i rette, at Anders (!) Jessens umyndige søn Jes Knudsen har med en bøsse ihjelskudt pigen og derfor bør svare, bøde og stå til rette efter lovens 6-6-19 samt betale sagsomkostninger. Der var ingen gensvar på Jes Knudsens vegne. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af madame Anne Poulsdatter i Amsterdam ctr. Mikkel Danielsen og Isak Jensen Friis i Vejle. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af Hans Olesen i Bølling ctr. Niels Sørensen

ibidem. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen af Bække ctr. Maren Madsdatter. Opsat 8 dage.

Hans Mikkelsen på vegne af rytterbonden Mads Nielsen i Mejsling ctr. skovbetjentene (se 28/10 fol. 198-99). Opsat.

204b:

Christen Poulsen af Bindeballe, en lovbydelse. - Poul Hansen af Bindeballe lovbød 3. gang sin gårdspart i Bindeballe, som han har købt af sine stedbørn Søren Christensen, Jens Christensen, Karen Christensdatter, Margrethe Christensdatter og Maren Christensdatter efter skøde af 30/10 1705. Poul Hansens søn Christen Poulsen og hustru Mette Mortensdatter begærede at købe.

Skødet.

205b:

Fredag den 7. december 1708:

Bendix Funck på vegne af madame Anne Poulsdatter ctr. Isak Jensen af Vejle. Fremlagde hans obligation til Anne Poulsdatter på 52 rdl. 5 mk. 8 sk., udgivet i Amsterdam på ustempet papir 1693 og translateret på stemplet papir. - Hans Mikkelsen på vegne af Mikkil Danielsen: Isak Jensen fragår i retten den transport, han har gjort til Mikkil Danielsen, og bruger den finte, at transporten var indgået af frygt. Men Isak Jensen kan aldrig bevise at have været i arrest, bånd eller fængsel, som kunne tvinge ham til at udgive noget imod sin vilje --- Opsat 8 dage.

206b:

Bendix Funck på vegne af Johannes Hauch til Jullingsholm som forsvar for Morten Nielsen i Dyvelsrække (se 16/11 fol. 200) ang. rytterbonden Mads Tusen i Dyvelsrække hans kone Maren Jensdatter hendes beskyldning mod

Morten Nielsen, at han med stød og slag havde forårsaget hende den gamle hold for hendes bryst. - Morten Nielsen tilbyder sin benægtelses ed imod den ubeviselige beskyldning. - Han aflagde eden: Han har ikke lagt hånd på Maren Jensdatter. Men da hun søgte at slå ham på marken og gøre ham skade, værgede han for sig med sine bare hænder. Om hun derved faldt om på jorden, erindrer han nu ikke.

207:

Dragonerkorporal Sivert --- fremstillede Poul Gjermandsen og Anders ---, som bekræftede --- tingsvidne af 24/8 ang. ildebrand, som Peder Sørensen's gårds huse i Bølling --- at dragonerkorporal Sivert Øvesen hans krigstjenestehest, som formedelst dagens hede var indsat i læ og svale i Peder Sørensen's gård --- Det var korporalen og andre umuligt at hjælpe hesten ud. - Vidnerne bekræftede også, at dragon Jens Tullesen, som tjente hos Peder Sørensen sidste sommer, hans dragontelt og patrontaske, hvide munderingskjortel, hat, støvler, sporer og alle andre hans klæder (undtagen de bare daglige underklæder, han havde på sin krop, da han var ude i marken at slå græs), altsammen blev brændt.

207b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen: Den til dragon præsenterede og siden borttrømte Bertel Jensen (se fol. 203). Bertel Jensen er barnefødt i Ejstrup og var sidst på ryttergodset hos sin fader Jens Skræder i Stubdrup i Højen sogn. Han angiver sig at være 20 år. Opsat 14 dage.

208:

Hans Mikkelsen på vegne af Mads Nielsen i Mejsling (se 14/9 fol. 176-177 og 26/10 fol. 198-199). - Dom: Skovfogeden i Brusik herred, Peder Nielsen i Viuf skovhus, tillige med Jørgen Skovløber i Starup har utilbørligt angrebet selvejerrytterbonden Mads Nielsen i Mejsling hans tjenestekarle med hans heste og vogn og noget træ på vognen, som Mads Nielsen havde ladet hugge på sin egen selvejerskov til rytterhusets fornødenhed. De har ikke alene frapantet øksen fra tjenestekarlene, men også med magt og tvang taget heste og vogn med til Kolding --- ført det af sin fri fred og frelse ud af

--- herreds og bys markskel til Starup i et andet herred --- er blevet indsat, arresteret og anholdt imod ejermandens vilje ham til mærkelig stor skade, indtil han --- flittigst søgning samme sine heste og vogn --- næppelig måtte igen bekomme. Og skovfogeden og skovløberen har ej i ringeste måder bevist, at det med heste og vogn --- og bortførte træ var noget andet sted hugget end på Mads Nielsens egen skov. - Mads Nielsen bør for al videre søgning fri at være, og skovfogeden og skovløberen skal straks ham den fratagne økse tillige den for hans heste og vogn udgivne kaution ham igen forskaffe, og for deres grove og dumdristige forgribelighed og anmasselse enhver at betale 4 rdl. - Hvad angår skovrider Berent Runge, formedelst han i Starup af den i satte arrest har udtaget Mads Nielsens heste og vogn og den hid og did fra et sted til et andet omkringført uden al billig føje, ejermanden til stor skade og forsømmelse, så beholder regimentskriver Jens Ducke på vegne af kongen og rytterbonden Mads Nielsen sin regres at søge for skovriderens rette forum.

208b:

Bendix Funck på vegne af Søren Thomsen i Bække ctr. Maren Madsdatter af Kragelund. - Dom: Maren Madsdatter har i Bække kirke den 2/9 ved offentligt skriftemål for præst og menighed udlagt Søren Thomsen, nu boende i Bække, for at være hendes barnefader til det uægte barn, som hun 3 år tidligere havde født. Og af tingsvidne ses, at hun da ganske friholdt Søren Thomsen. --- Han frikendes.

209:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fremlagde to breve. - 1) Søren Hansen af Vrå bevilges husbondhold på den halve gård, som faderen Hans Pedersen på grund af sin alderdom nu ikke længere kan forestå. Gården er på 2-3-0-0 htk., som han nu til sin søn har afhændet. Søren Hansen må nyde og beholde gården, når han holder den meget gode bygning bestående af 36 fag i god og forsvarlig stand og betaler udgiften tilbørligt og den ved stedet antegnede fulde inventarium og besætning af fuld sæd, 4 bæster, 4 køer, 2 stude, 6 får, vogn, plov og harve --- og for Peder Nielsens beboelse af den anden halve gård holder kongen skadesløs. Og når Peder Nielsen den ikke kan bebo, da samme at antage og besidde. I

det øvrige har Søren Hansen imod alle de, som over ham har at befale, hørsom lydighed at bevise og ellers i alle andre måder efter loven og forordningerne at forholde sig -- samt en kendelse herimod at betale 10 rdl. - 2) Et fæstebrev til Peder Nielsen --- geråden armelige tilstand af 3-5-0-0 reduceret hartkorn --- må nyde og bruge sin livstid, når han straks reparerer de forfaldne bygninger, 28 fag, og skaffer inventarium af 4 bæster, 3 køer, 2 stude og 4 får og dens fulde sæd, betaler udgiften. Der er to kautionister, Hans Pedersen og Jens Lauridsen i Vrå, eller i Hans Pedersens sted sønnen Søren Hansen efter hans forpligt for sessionen. Han skal udvise lydighed over for dem, der har at befale over ham, og rette sig efter loven og forordningerne. Formedelst stedets ringhed er stedet ham forundt fri for indfæstning. - Jens Lauridsen og Søren Hansen bekræfter kautionen.

209b:

Fredag den 14. december 1708:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Rask ctr. Jes Knudsen i Skanderup ang. den ihjelskudte Karen Iversdatter. - Dom: Det bevises, at Knud Jessens umyndige barn Jes Knudsen den 4. oktober, da gudstjenesten i Skanderup kirke blev forrettet og den umyndige drengs forældre med flere var i kirken, har af våde og barndoms misforstand ihjelskudt sin faders tjenestepige Karen Iversdatter. Hvorimod Knud Jessen på sin søns vegne har irettelagt præstens attest, der beviser, at drengen er 11 år gammel og stedse har været sine forældre hørig og lydig. Barnet bør efter lovens 6-6-9 have forbrudt sin hovedlod og desforuden straffes med ris.

210:

Bendix Funck på vegne af madame Anne Poulsdatter af Amsterdam (se 16/11 fol. 202-203 og 7/12 fol. 205-206) ctr- Isak Jensen i Vejle. Sætter i rette, at han kan tage Isak Jensens gæld betalt af den arresterede arv i broderens stervbo, helst som Isak Jensen har for retten fragået den til rådmand Mikkell Danielsen gjorte transport --- - Dom: Bendix Funck på vegne af madame Anne Poulsdatter søger Isak Jensen for gæld af lån. Isak Jensen i egen person har her i retten tilstået fordringen og videre berettet til rådmand Las Jepsen Tarm i Varde at have betalt 10 rdl. Isak Jensen skal

indfri gælden på 52 rdl. 5 mk. 8 sk. I den arresterede arv skal Anne Poulsdatter have prioritet foran alle andre kreditorer. Rådmand Mikkel Danielsen har regres over for Isak Jensen med hensyn til den givne transport.

210b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige har stævnet Peder Rostrup af Amnitsbøl. Han har bortjaget to af sine folk, Jens Tuesen og Peder Nielsen. --- deres billige begæring om sådant øl og --- andre bønder plejer og recomanderer sine folk --- var så slet, at de derved umuligt kunne substituere --- Han har nægtet at tage de bortjagede karle tilbage. Han har ikke villet betale dem for den tid, de har været i hans tjeneste og dyrkede rugsæden. Opsat til 11/1.

211:

Fredag den 21. december 1708:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af Palle Christensen til Hundsbæk har stævnet Laurids Frandsen på Krogsgård angående en bøsse. Fører vidner.

Claus Bendixen af Hundsbæk: Efter Palle Christensens befaling var han nogen tid før påske på Krogsgård hos forpagteren Laurids Frandsen og spurgte efter en fyrbøsse, som efter Palle Christensens bortrejse der fra gården var tilbageblevet og efter beretning opsat i fruerstuen i Laurids Frandsens vedværelse. Laurids Frandsen svarede, at han havde ingen af Palle Christensens bøsser --- han ville ikke være tyv for --- havde selv bøsser nok.

Anders Hansen af Asbo og Bertel Andersen ibidem: De var den 27/11 beskikket hos Laurids Frandsen fra Palle Christensen angående bøssen. Laurids Frandsen svarede, at han kendte ikke noget til bøssen. Beskikkelsesmændene så tre bøsser stå ved kakkellovnen på fruerstuen, hvoriblandt en nyskæftet med en flintelås for. De spurgte Laurids Frandsen, om bøssens løb og pibe jo ikke var årborig pibe. Laurids Frandsen sagde ja, og da fandtes på den nyskaftede bøssepibe med sølv indlagt årstallet 1684. Bertel Andersen mente, at det var lige som Palle Christensens bøsse. Dog

vidste han ikke, om det var Palle Christensens bøsse.

212:

Morten Nielsen af Dyvelsrække ctr. den af Mads Tusens hustru gjorde beskyldning --- sagsomkostinger --- Bertel Andersen af Asbo --- Opsat til 18/1.

212b:

Hans Lauridsen Holst på vegne af regimentskriver Jens Ducke (i Hans Mikkelsens sted) ctr. den bortrømte Bertel Jensen. - Dom: Han er blevet efterlyst 3 gange. Han bør være rømningsmand og kan pågribes og henføres til nærmeste fæstning at arbejde i to år i jern ved skubkærren.

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

(Mikrofilm 30020)

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1707-09

1709

213:

I Jesu Christi Navn Begynde vi at Holde Ting og Ret Her Paa Anst, Jerlev og Slaugs Herreders ting i dette Nye aar 1709

Fredagen d. 11. januar

Og da blev retten betjent af Bertel Pedersen på Amhede herredsfoged, Bartram Pedersen i Lejrskov herredsskriver. Otte tingmænd: Laurids Pedersen i Spjarup, --- Pedersen i Bøgvad, Niels Pedersen af Vork, Peder --- af Øster Gesten, Jens Lauridsen i Vrå, Jens --- i Tågelund, Søren Christensen i Vork og Laurids Nielsen (?) i Oustrup.

Læst forordning på hundes og hundemels udførsel af Danmark.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet furier Rude og korporal Bøgvart Øvesen, begge af kaptajn Drevenstets kompagni, for såremål og anden usømmelighed imod Niels Sørensen og hustru samt Peder Sørensen, alle i Bølling, søndag den 16/12. Stævning til dragon Søren Krage, tjenende i Hjelmstrup, som var i Peder Sørensens hus.
- Vidner føres:

Frands Joensen i Bølling: Som han stod færdig og skulle køre til kirke for Peder Sørensens hustru, da hun ville holde sin kirkegang efter sin barnefødsel, da kom furier Rode og korporal Sigvart Øvesen gående ind i Peder Sørensens gård og begærede, at Joen Jensen, som er dragon, skulle aflægge sin troskabsed, hvilken han også gjorde. De satte sig igen hver til sin hest --- kom straks tilbage til gården igen ----- Vidnet gik hjem til sin fader Joen Gris. Da han hørte tumult i Peder Sørensens gård, gik han (derhen?) igen. Korporalen kom mod ham med dragen kårde og drev ham ind i loen. Han så, at de gik ind ad Peder Sørensens dør med dragen kårde --

- da blev Peder Sørensen --- men hvem ham samme hug og og skade gjorde, vidste vidnet ikke.

Ingeborg Christensdatter: Så furieren og korporalen komme ind i Peder Sørensens hus, hvorfra de igen udgik og satte sig på deres heste. Peder Sørensen fulgte med dem ud og skænkede dem på hestene. Mens han da stod ude ved dem, blev han af furieren med hans hestetøjle stødt i sin næste (?), at hans hus faldt af. Så red begge underofficererne ud af gården og kom straks igen. Steg af hestene og gik ind i stuen. Niels Sørensen gik ind til dem. Straks tog furieren fat på ham og slog ham til jorden. Derpå gik officererne ud af gården. Niels Sørensens hustru og de andre kvinder, der var forsamlede i gården for at følge hende til kirke, fulgte efter og ville styre til freds. Så greb furieren fat på Niels Sørensens hustru og slog hende ned under hesten to gange og jog desuden karlen, som skulle køre hende til kirke, to gange fra vognen og jog Niels Sørensen og Peder Sørensen ind ad døren med dragen kårde og huggede med kården efter dem. Derefter slog furieren karlen Frands Joensen der i gården, og han råbte om hjælp. --- --- Peder Sørensen ud igen --- --- huggede furieren til --- --- hans tre fingre. - Samtlige Bølling bys koner havde været til stede. - Furieren spurgte vidnet, om hun ikke så, at Peder Sørensen med en fork, Niels Sørensen med en tørvespade og deres karl med en stang udfordrede, truede og efter råbte dem. - Svar: Hun så ikke, at nogen havde en spade, men ved, at Niels Sørensen havde en fork og Frands Joensen en stang, dermed at ville værges sig for officerernes dragne kårder.

Anne Sørensdatter: Som Ingeborg Christensdatter. Men så ikke, at Peder Sørensen blev af furieren hugget.

Maren Nielsdatter: Som Ingeborg Christensdatter. Men så ikke, at Niels Sørensens hustru blev slået til jorden.

Synsmænd rapporterer om hug og slag.

214b:

--- Rode af kaptajn Dreuenstets kompagni har stævnet Bendix Funck i Amhede med flere til at vidne om det overfald, som d. 16. og 17. december af korporal Sivert Ovensen og to kyrasserer, nemlig Moritz Undtid og Andreas N. er tilføjet ham. Han blev overfaldet både i huset og på gaden.

På grund af aftenens påtrængende mørke kunne vidnerne ikke afhøres idag. Opsat 8 dage.

Mikkel (?) Hansen af Jerlev på vegne af Kirsten Poulsdatter, sal. hæderlige --- af Nørre Vilstrup hans efterleverske, fremlægger en obligation på 50 rdl. fra Niels Poulsen i Nørre Vilstrup til hans søster Kirsten Poulsdatter, enke efter hr. Hans Bang, præst for Skibet menighed. Hun har på hans grund ladet opbygge et hus bestående af 7 fag. Det pantsætter han med tilliggende jord.

215:

Fredag den 18. januar 1709:

215b:

--- Rode (se fol. 214) ctr. korporal Sivert og de to kyrasserer. - Synsrapport: Furier Rode var blevet beskadiget i Egtved og var kommet hjem til Jerlev ved dragon Niels Mikkelsen. Der var blåt mærke på armen, rifter i hovedet og hår afrevet. Niels Mikkelsen sagde, at det var korporal Sivert og to kyrasserer, der havde gjort det. Rode havde beklaget sig over, at han havde fået andre skader og på andre steder, som han af sær årsag ej kunne for synsmændene fremvise. - Opsat til 1/2.

Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af regimentskriver Rask ctr. Morten Nielsen af Dyvelsrække. - Herredsfogeden ville ikke opsætte sagen igen, men henfandt den til ny stævning.

216:

Fredag den 25. januar 1709:

Jørgen Pedersen i Vejle på vegne af Geert Wolfe ibidem har stævnet Hans Nielsen i Nørre Vilstrup, Dorette Dues og Laurids Laursen ibidem samt Hans Mortensen i Højen og Niels Pedersen ibidem for gæld. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fremlagde nogle stævninger: 1) ctr. Peder Mortensen Orle og hustru for vold mod Gjer--- --- 3 juledag ved Christen Jensens og Mikkel Hansens datters

trolovelse. - 2) --- hvorledes Peder Mortensen Orle sidste sommer voldeligt har udpraktikeret to bæster, som var indtaget af markmanden, fordi de var blevet fundet i byens vang. - 3) På Gjermand Poulsens toft har der aldrig før stået noget hus. Der har Niels Mogensen opført et hus til indersten. Det er hinderligt for byens drift og fart, fornemmelig ved den skyden, turnering og andet, som hidindtil har fulgt Peder Mortensen og tilhængere ved krohold og sligt. Søger om husets nedbrydelse. Stævnet er Niels Mogensen og indsidderen Peder ---. Opsat 3 uger.

217:

Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af regimentskriver Andreas Rask: Endskønt det formenes så noksommelig vidnefast at være forklaret, hvorledes Morten Nielsen i Dyvelsrække ved voldsom og ublu overlast, uårsagelig med hug og slag og jordskub og videre har begegnet og antastet rytterbonden Mads Tusens hustru Maren Jensdatter, at ingen flere vidner havdes nødvendig, så dog siden han af retten benægtelsesed er vorden tilstedt, anlediges jeg på kongens vegne for bemeldte rytterbonde og hustru tvende personer (at lade) vidne i sagen, nemlig Knud Jørgensen og Morten Sørensen i Klink, uanset forhen erhvervede tingsvidne formenes kraftigt og gyldigt nok, at søge. - Foruden Morten Nielsen er de tidligere vidner stævnet. - Bendix Funck på vegne af Morten Nielsen mente ikke, der burde føres vidner efter så lang tid, helst da Morten Nielsen havde aflagt sin benægtelses ed. Opsat 8 dage.

217b:

Fredag den 1. februar 1709:

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Hans Nielsen (se 25/1 fol. 217) fører vidner mod Morten Nielsen.

Knud Jørgensen og Morten Sørensen af Klink: Den 15/9 gav de Morten Nielsen kald og varsel for den overlast, han beskyldes for. Da spurgte de ham, om han havde nogen skyld i gerningen imod den gamle kone. Hvortil han svarede, at det var ikkun skrøbe, hun skade intet, og dernæst fortalte han dem, at sagens beskaffenhed skulle være således, at Maren Jensdatter ville drive hans kvæg af hendes ager, som lå op til hendes boghvede,

hvorfor han gik op til hende og spurgte, af hvad årsag hans kvæg ej måtte gå på samme ager. Dertil hun svarede, at det skulle være deraf. Da sagde Morten Nielsen igen til hende, hun skulle lade det gå, så længe det ej kom i hendes korn. Og berettede han, at hun havde en kæp i sin hånd, som hun ville have slagen til ham med. Den tog han straks fra hende og kastede den bort. --- ville have taget i hans hår --- så tog han ved hendes --- lille, gå hjem, og i det samme faldt hun. - Opsat 3 uger.

218:

Anders Madsen i Bastrup, Haderslev amt: Han er på sin rette hjemvej fra Haderslev mellem Stavedled og Bastrup af Søren Thomsen i Bække og Niels Nielsen, nu havende sit tilhold i Kragelund, blevet frataget sig gods. Nu fører han 24 troværdige dannemænd som vidner om den rette farende vej for Bastrup bys beboere tilbage fra Haderslev. - Søren Thomsen og Niels Nielsen er ikke mødt.

219:

Fredag den 8. februar 1709:

Knud Jørgensen af Kolding på vegne af oberforster Bachmand ctr. 2 kyrasserer, Morten Jeronimus og Jakob Kanster af Vork. Fremstillede skovrider Bernt Runge med en klage. Herimod mødte løjtnant Dambech, som fremstillede to kyrasserer, som tilstod at have optaget de to vogne med træ (men de havde ikke nævnt brigader Legardts navn ?) --- --- at de skulle fryse ihjel. Berent Runge aflagde ed på sin klage.

219b:

Laurids Iversen af Egholt, skovfoged, på vegne af oberforsteren ctr. Hans Poulsen i Skanderup ang. nogle egeblokke, som han skal have frataget Jep Snogdal og hans broder Jens Snogdal i Hjarup. Noget er fundet hos Hans Poulsen, og nogle egefjæle er fundet i Jesper Sørensens hus i Skanderup.

Jep Snogdal gav last og klage over Hans Poulsen med hjælpere; de har uden hans tilladelse bortført nogle stykker egetræ.

Hans Ulf og Mikkil --- vidner: De har været med ude at finde træet.

Jesper Sørensen sagde, at han havde fået fjælene for at save dem for andre, men han sagde ikke, hvem han skulle save for.

Hans Poulsen beråbte sig på, at han havde fået træet fra selvejerbonden Anthoni Jakobsen i Nagbøl.

220:

Geert Wolfes sag, se 25/1 fol. 216, om gæld opsat 8 dage.

Niels Hansen af Vrandrup på egne og broders Jep Hansen Mikkelsens vegne af Seest har stævnet deres sal. broder Christen Hansen i Seest hans enke og arvinger for gæld, som hverken er blevet betalt af den afdøde broder eller af hans enke Maren Jesdatter, mindre på skiftet efter den afdøde er blevet retteligt tilstået. Enken stævnes med sin mand. Hans Mikkelsen kunne ikke møde idag. Knud Jørgensen tilbød sig at svare på vegne af enkens nu havende mand Hans --- i Seest.

220b:

Fredag den 15. februar 1709:

Geerdt Wolf af Vejle (se 25/1 fol. 216): Dom: skyldnerne er ikke mødt i retten for at svare. De skal betale.

--- Store Velling, et lovbydelsestingsvidne. --- lovbød 3. gang sin gård i Bølling. Peder Madsen af --- Velling og trolovede kæreste Maren Joensdatter, som er Joen Nielsen Grises datter, begærede at købe. Dette blev tilstedt af Joen Nielsen Giiis og alle vedkommende.

221:

Skødet til Peder Madsen af Store Velling.

222:

Joen Nielsen Giiis i Bølling, et aftægtstingsvidne med Peder Madsen. Hans kærestes søster Else Joensdatter skal have 40 slettedaler og et fæhøved.

222b:

(Mangler det et opslag på mikrofilmen?).

--- og varsels frafindelse til nyt stævнемål ctr. Peder Orle. (Se 25/1 fol. 216-217). Peder Mortensen Orle af Jerlev fremkom for retten. Citanten Hans Mikkelsen var ikke mødt, så Peder Orle blev frikendt til nyt lovligt stævнемål.

Læst forbud og forordning om alle slags korns udførsel af Danmark.

Fredag den 22. februar 1709:

Oberforsterens fuldmægtige Isak Funck, en stævning: Såsom en del ege og bøge er om nattetide bortstjålet i den kgl. pensionsgårds Fobeslets skov og gerningsmændene derfor ej er kunnet blevet attrapperet ved stubbene, men derfor efter skovforordningen 28. art. er eftersøgt, og som Hjarup bys skov der næst til er beliggende, og sporet fra stubbene har gået lige ind til Hjarup, da er derfor gjort en eftersøgning ved bemeldte bymænds huse og gårde og befundet således som her efter følger:

Der er fundet træ hos følgende bønder: Sognefogeden Jep Snogdal, Knud Buck, Jep Christensen, Poul Christensen, Knud Christensen, Knud Lauridsen, Niels Vaaben, Gregers Thomsen, Anders Vaaben, Peder ---, Lars Halkjær. - De skal forklare, hvorfra træet er kommet.

På deres vegne fremlagde Gregers Thomsen et indlæg fra regimentskriver Rasks fuldmægtige Hans Nielsen, som vil have kendt stævningen ugyldig. Men sættefoged Anders Hansen Risbøl kender den ved magt.

Poul Christensen svarede på vegne af Jep Snogdal, at denne var syg og sengeliggende, men ville skaffe hjemmel og udvise stubbene, hvor træet var hugget. - Poul Christensen og Lars Halkjær påberåber sig Jep Snogdal som hjemmel. Knud Buck og Svend Christensen ville selv være hjemmel og kunne påvise stubbene i deres egne selvejerskove. Svend Christensen tilstod at være hjemmel til den risbøg, der er fundet hos Jep Christensen; men hvad angik den gamle eg, så tilstod Jep Christensen selv at have hugget den i Steens Kær på hans fæstegårds skovpart; han ville udvise stubben. --- ---

Niels Vaaben, Gregers Thomsen og Anders Vaaben havde hugget på egne selvejerskove. Bendix Funck på vegne af Peder Smed i Hjarup, som ikke kunne møde på grund af alder og svaghed, begærede udsættelse, til Peder Smed var så rask, at han kunne give forklaring i retten.

Sættefogeden befalede, at de indstævnedede, som havde hævdet at have hugget i egne skovsparter, den følgende dag skulle påvise stubbene for synsmændene.

224:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet skovløberen Jørgen Jensen i Starup for ulovlig skovhugst fra selvejer Markus Nielsen i Amnitsbøl.

Niels Købmand af Starup: søndag den 20. januar var han efter Jørgen Skovløbers begæring i Amnitsbøls skov at hugge ham på Markus Nielsens skovskifte en eg. Imidlertid kom Markus Nielsen og fratog --- deres medhavende skovredskab.

2. vidne ---: Havde lånt ham vogn og heste og var selv fulgt med ind i Amnitsbøl skov for at føre en eg til Starup. Markus Nielsen frapantede etc.

Jørgen Skovløber vil bevise, at egen var gammel, uden grene og top. - Opsat 14 dage.

224b:

Regimentskriver Rasks fuldmægtige ctr. Morten Nielsen i Dyvelsrække (se 1/2 fol. 217-218). Opsat 3 uger.

Skovrider Jakob Rouer fremviste og ophængte 2 store og gamle ulve, som han havde ihjelskudt.

225:

Fredag den 1. marts 1709:

Niels Hansen af Vrandrup og Jep Hansen Mikkelsen af Seest har stævnet deres afdøde broder Christen Hansens enke og arvinger (se 8/2 fol. 220). Opsat 14 dage.

Fredag den 8. marts 1709:

Isak Franck på vegne af oberforsteren ctr. en del Hjarup mænd (se 22/2 fol. 223).

Sognefogeden Jep Snogdal aflagde ed på, at træet var hugget i hans egen selvejerskov, og han har givet til Poul Christensen den bøg, som blev fundet hos ham, og til Las Halkjær den, der blev fundet hos ham.

Knud Buck aflagde ed.

Thomas Svendsen på vegne af faderen Svend Christensen aflagde ed på, at træet var hugget i hans selvejerskov; ligeså det, der blev fundet hos --- Christensen.

Jep Christensen og Knud Lauridsen aflagde ed.

Hvad angår Niels Vaaben, Anders Vaaben og Gregers Thomsen, så har det idag afhjemlede syn bevist, at de har påvist stubbene på deres egne selvejerskovsparter. - Angående det hos Peder Smed fundne træ, så har han fået det fra Fobeslev skov.

225b:

Hans Pedersen af Glibstrup har stævnet Thyge Nielsen i Lille Anst ang. de fire stude, som han i 1708 har købt af Hans Pedersen, men ikke betalt. Jep Hansen Smed og søn i Lille Anst skal vidne. Opsat 14 dage.

Markus Nielsens sag ctr. skovløberen i Starup (fol. 224) opsat til 15/3.

226:

Amtsforvalter og ridefoged over Koldinghus amt Anker Hansen har stævnet Hans Olesen i Seest til syn på hans gård. Thomas Hansen Ulf og Mads Hansen i Skanderup blev opkrævet til synsmænd.

Fredag den 15. marts 1709:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Peder Nielsen og hustru af Horsted har stævnet degnen Niels Andersen i Højen angående en strid om stolestade i Højen kirke 3. juledag.

Sognefoged Mads Henriksen vidner: Han så, at degnens hustru først var indgået i og stod ved gangen i den øverste stol på den nordre side i kirken. Derefter kom Peder Nielsens hustru og ville søge samme stude. Da tog degnens kone ved Peder Nielsens kone med den ene hånd om livet, og den anden hånd holdt hun fast med tværs over stolen og i så måder hindrede hende, at hun ej kunne komme til at sidde i forn. stol og sæde. Degnen gik ned til stolen, men vidnet ved ikke, om degnen hjalp den ene eller den anden. Peder Nielsens kone gik ned og satte sig i en af de nederste stole, og vidnet så ikke, at hun gjorde nogen tumult, uden alene at hun i begyndelsen tryktes med degnens kone om gangstaden i den øverste stol. - Peder Nielsens formands hustru brugte det omtvistede stolestade. Så længe vidnet kan mindes, har Højen sognefolk holdt gammel sædvane uden forskel eller personers anseelse, at søge deres sædvanlige stolestade, enten det var oven eller neden.

Andre vidner ligeså.

Efter Hans Mikkelsens fremæskning blev fremlagt fæstebrev og konfirmation af Egtved præstegård d. 3. juni 1695. - Kirkeskriveren Jep Jensen skal svare på, om ikke stolestaden er tillagt Peder Nielsens gård. - Sognedegnen Niels Andersen fremlagde et indlæg. - Opsat 3 uger.

227b:

Sognefoged Anders Andersen af Vester Gesten fremlagde på vegne af regimentsskriver Rask og rytterbonden Jens Joensen i Ravnholt vidner, der bekræftede, at Jens Joensens salshus på 20 fag meget velbygget hus og alt, der var deri, om nattetide den 3/3 er brændt. Nu er Jens Joensen med hustru og børn gerådet i største armod og elendighed i denne hårde og kolde vinter, og har intet til næring eller fremtary, opkomst eller bygning uden hvad den almægtige Gud og Hans Kgl. Maj. af nåde og barmhjertighed samt andre gode medlidende kristne ham til hjælp ville give og meddele.

228:

Bendix Funck på vegne af Poul Christensen af Hjarup ctr. Morten Lassen Skræder i Hjarup for æreskældsord, som han søndag d. 3. marts om aftenen har påsagt Poul Christensen: at han i Kolding for sit ulovlige forhold skulle have fået hug. Som vidner er stævnet Jep Snogdal, Peder Koed, dragon

Niels Sørensen og Peder Christensen Paaske, alle af Hjarup. - Morten Lassen Skræder fremstod og tilstod, at han i sin overflødige drukkenskabs misforstand, da han ikke vidste, hvad han sagde eller gjorde, har udsagt nogle ukvemsord til Poul Christensens ærlige rygtes forklejning. Han beder om forladelse og gør afbigt. Vil betale Poul Christensen hans sagsomkostninger samt 2 mk. til de fattiges kasse i Hjarup.

228b:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af regimentskriver Rask til forsvar for rytterbonden Mads Thusen af Dyvelsrække og hustru Maren Jensdatter ctr. Morten Nielsen i Dyvelsrække (se 22/2 fol. 224). - Dom: Morten Nielsen skal efter sagsøgerens formening have slået og beskadiget Maren Jensdatter. Men som ingen af de førte syns- og vidnespersoner findes overensstemmende, ej heller nogen af dem vidner, at de egentlig og øjenskinlig har hos været, hørt eller set, at Morten Nielsen enten med ord eller tale, mindre med håndgribelig gerning, har tilføjet hende nogen skade, stød eller slag eller såremål, hvorfor også Morten Nielsen har tilbudt og er blevet tilstedt og har afsagt sin benægtelses ed. Der er aldeles intet fremført til hans eds svækkelse. Han frikendes.

229:

Fredag den 22. marts 1709:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke har stævnet Jens Christensen i Spjarup, Hans Jakobsen, Jep Smed, Anders Christensen og Poul Sørensen, alle i Vork, for modvillighed med tilsagte ægters kørelse i kgl. tjeneste. Opsat til 5/4.

Bendix Funck på vegne af forrige postmester sal. Hans Lunds enke og arvinger i Kolding har stævnet Peder Frederiksen i Bække. Han skal fremvise den kontrakt, han har fra sal. Hans Lund for kroholdet i Bække, og ellers tilkendegive, om han vil beholde kroholdet, siden han ikke har svaret på skriftlige henvendelser. Opsat til 5/4.

Samme har stævnet Jens Olesen, Morten ---, Morten Nielsen og Christen

Kolbæk, alle i Bække, for resterende landgilde til deres husbond sal. Hans Lunds enke. Opsat til 5/4.

229b:

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter Anker Hansen i Kolding ctr. Hans Olesen i Seest (se 8/3 fol. 226). Synsforretning afhjemles.

Frands Joensen af Bølling gav til kende, at som den gård i Bølling, Peder Sørensen og Joen Jensen forhen beboede, ved ulykkelig ildebrand den 16/8 led ubodelig skade, og Frands Joensen nu samme gård har antaget og til dens reparation og vedligeholdelse skal svare, så begærede han genpart af tingsvidnet om branden.

Fredag den 5. april 1709:

230:

Skovrider Jakob Rover lod ophænge en gammel ulv, som han havde skudt idag på marken.

Niels Andersen Degn i Højen vil føre vidner om den molest og overlast, som skete i Højen kirke 3. juledag. Peder Nielsen og hustru af Horsted er stævnet. - Herredsfogeden resolverer, at vidnerne ikke kan afhøres, uden at tidligere vidner er stævnet.

230b:

Hans Mikkelsen på vegne af regimentskriver Jens Ducke fremstillede Mikkell Poulsen af Ballesgård, som begærede at antage og tilbørligt opbygge den rytterfæstegård, som Peder Christensen hidtil har haft i fæste, men på grund af armod ikke længere kan bebo. Dette tilstod Peder Christensen selv, og han ville gerne oplade gården. Selvejeren, sognefoged Jens Andersen af Egtved kautionerede for Mikkell Poulsen.

Hans Mikkelsen på vegne af Peder Nielsen af Horsted ctr. Niels Andersen Degn i Højen og hustru (se 15/3 fol. 226). Opsat til 19/4.

Fredag den 12. april 1709:

Anders Hansen Risbøl er sættefoged.

231:

Ingen havde noget at føre for retten, skønt de ventede til kl. 2 eftermiddag, uden bare alene en --- fra amtmanden ang. krohold i Bække sogn.

Fredag den 19. april 1709:

Bendix Funck på vegne af regimentskriver Jens Ducke ctr. ædle og mandhaftige løjtnant --- hartz ang. en person ved navn Christen Jensen, som er enrulleret som laddragon og er undsluppet fra arrest på Koldinghus, hvilken person løjtnanten skal have taget under sin beskyttelse. - Kyrasserkorporal Jørgen --- mødte for retten og foregav, at løjtnanten intet havde at bestille med Christen Jensen, og at han i øvrigt kunne søges hos oberstløjtnant Roup.

231b:

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad, skovfoged, på vegne af oberforsteren lod afhjemle synsrapport om Nygård skov. I overværelse af regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige og bønderne, der nu har antaget Nygård, har de stemplet alle stubbe, både nye og gamle, med kronhammeren og årstallet 1709 i Nygård skov, så at alt, hvad efter denne dag bliver hugget i skoven, vil komme på besiddernes ansvar. Skovens tilstand beskrives.

232:

Skovrider Jakob Rover lod ophænge en gammel ulv.

Hans Mikkelsens sag ctr. Niels Andersen Degn og hustru i Højen opsat 14 dage.

Lørdag den 27. april 1709:

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af regimentskriver Andreas Rask har stævnet ---. Et forbud hos Mikkel Basse i Søgård afhjemles. Synsmænd skal vurdere hans gårds bygninger. - Et forbud hos Hans Basse i Øster Vamdrup afhjemles. Vidner skal svare på, hvor meget sædetjenligt rugland blev efterliggende ubesået i sidste rugsædetid. --- en hel del deraf ligger nu vel gødet og er meget vel tjenligt til at så byg i. Hans Basses slette tilstand er ikke forårsaget af ham selv, men formedelst både tvende hans bæsters ulykkelige frafald af ulvebid og andet vanheld. - Hans gård skal synes.

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af regimentskriver Andreas Rask har stævnet Anne Laursdatter og hendes moder Appolonne Graversdatter i Gamst til at påhøre den registrering, der blev gjort over deres midler den 19/2. Det drejer sig om at sikre betalingen af Anne Laursdatters lejermålsbøder. - Peder Hansen og sal. Niels Olufsens arvinger i Gamst er stævnet til at tilsvare kationen på ovenmeldte personers begæring. - Anders Andersen i Vester Gesten og Hans Hansen i Øster Gesten er stævnet for at beedige deres registrering og kautionsbrev.

Niels Nielsen fremlagde en registrering og vurdering: Niels Olufsen og Peder Hansen i Gamst har været forsamlet i ---, hvor Appolonne Graversdatter og datteren Anne Laursdatter sig opholder og sidder til huse - -- at efterse, hvad af deres midler forefindes ---blev vurderet som følger: en ko, en kiste med en brun treselstrøje, et gråt treselsskørt, 1 alen hvid vadmel, 1 stykke lærred, 7 alen ---, 1 sort trøje, et par grå ærmer, en grøn tøj, en sort treselkjortel (med angivet pris, kisten er vurderet til 5 mk.), en vævel med sel og tilbehør, en messing--- med jernhåndgreb. Tilsammen 11 rdl. 4 mk. 1 sk. - Der blev gjort arrest for lejermålsbøden, 6 rdl. - Niels Olufsen og Peder Hansen har på kvindernes indstændige begæring gået --- at midlerne ikke alene skal blive til stede uden ringeste skillings forrykkelse, men endog at vedkommende for præntionen af Anna Lauridsdatters lejermål skal være og blive i alt i så måder herudinden skadesløs holdes ---. - Påskrift af Niels Olufsen og Peder Hansen, at de indgik foranstående kation på Anne Lauridsdatter og moderen Appolonne Graversdatter vegne til Hans Nielsen ---. - Det bekræftes af Peder Hansen og sal. Niels Olesens søn --- Hans Nielsen sætter i rette, at lejermålsbøderne skal betales, eller der skal gøres udlæg i boet. - Da præstens attest om Anne Lauridsdatters bekendelse ikke er fremvist, opsættes sagen 4 uger.

233:

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af sin søn mons. Hans Nielsen, en stævning: Hans Nielsen, tjenende på Lydumgård stævner Jep Christensen Snogdal i Hjarup for hans kaution for en ubekendt person på 29 rdl. 2 mk. i Dollerup. Det drejer sig om et køb, som Jep Snogdal havde tilrådet. - Stævning til Hans Jensen og hustru i Dollerup og Mikkel Jørgensen i Hjarup, som overværede kautionen. Stævning til beskikkelsesvidnerne Jørgen Skræder i Vamdrup og Ebbe --- i Dollerup.

Niels Nielsen fremlagde en beskikkelse: Som jeg underskrevne afvigte år 1708 d. 26. juni i Hans Jensens hus i Dollerup, i nærværelse af Hans Jensen og hustru ibidem, item Mikkel Jørgensen i Hjarup, efter Jep Christensen Snogdal sammesteds hans tilskyndelse holdte til en mig ubekendt person, en sort hoppe og fuldkommen med ham blev accorderet, at han skulle give mig for dito afkøbte hoppe 20 rdl. 2 mk. under forsikring, såsom personen af mig var ubekendt, at Jep Snogdal for ham caverede, nemlig at hoppen næste søndag derefter, var d. 1. juli, skulle bringes fra Dollerup og til Hjarup, og den købende eller ved visse bud, enten han den af dito Jep Snogdal måtte leveres, skulle extradere til kautionisten 10 rdl., som han efter indgået forpligt skulle beholde hos sig, indtil om en måned --- --- - Beskikkelsesmændene har været hos Hans Jensen og hustru i Dollerup og hos Mikkel Jørgensen i Ferup (!). De har bekræftet, at Jep Christensen Snogdal kautionerede.

Hans Mikkelsen af Hjarup er ikke mødt. - Opsat 14 dage.

234b:

Postmester Knud Jørgensen af Kolding på vegne af oberforsteren stævner til syn på kgl. skove i Jerlev og Anst herreder.

235b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog på vegne af oberforsteren har stævnet Niels Rasmussen, Anders Hansen, Jens Hansen og Christen Tybo, alle i Fuglsang. Der er fundet træ hos dem.

236:

Ærværdige, meget hæderlige og vellærde hr. Jørgen Bang, sognepræst til Vorbasse og Grene menigheder, fremlagde 2 missiver fra hans dydædle kærestes --- brødre, nemlig Henrik Kock, Morten Kock og Peder Kock, den ene til Jørgen Bang og den anden til deres kære søster Dorette Hansdatter. Begge missiver er dateret København den 26/1 1709. De har overladt til hende alt, hvad de kunne arve efter deres fader hr. Hans Henrik Kock, forrige præst til Vorbasse og Grene. Så bekender Dorette Hansdatter nu for retten, at hendes svoger Jørgen Bang til hende har betalt hende både brødrenes og hendes egne arveparter. Hun og brødrene vil holde ham og hans kæreste Marreke (?) Hansdatter Kock fri for alle krav. - Niels Poulsen af Vorbasse tilstod ligeledes på egne og hustrus Abbel Hansdatter Kocks vegne at have fået betaling.

236b:

Fredag den 3. maj 1709:

Læst kgl. tilladelse til udførsel af byg, bygmel og gryn. Hvad angår de andre kornarter, beror det ved forbuddet af 29/1.

Jørgen Hansen af Torndal fører Mads Jyde og Søren Lassen, begge af Højen, som vidner om den ildebrand, der ramte hans gård den 22. marts. Fremlægger attest fra præsten.

237:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen ctr. løjtnant Ebberhartz og Christen Nielsen af Vrandrupgård. Begærede oplæst fra fol. 231. Regimentskriveren lader forkynde arrest på Christen Nielsen, som er deserteret fra dragontjeneste og er fundet på Vrandrupgård, hvor han skal være taget i forsvar af løjtnanten og forholdt fra arresten. Søger arresten bekræftet ved dom. Fremlægger pas fra amtmanden til Christen Nielsen: Han har tjent Tulle Nielsen i Lejrskov som dreng i to år. Præsten i Lejrskov anmodes om at give ham skudsmål. Påskrift fra præsten: Han har forholdt sig således, at han kan accepteres til det hellige sakramente med andre

kristne. - Han har tjent oberstløjtnant Rup på Vranderupgård i Harte sogn og har således anstillet sig, at han gudelig beredt kan til det højværdige alterens sakramente annammes. - Et skudsmål på tysk fra oberstløjtnant Rupe (han har tjent som knægt på Vranderupgård, nu vil han andetsteds ---). - Oberstløjtnant Ruppe har tilladt ham efter behag at tjene, hvor han vil. - Hans Mikkelsen fremlagde endnu en attest fra husfoged Hans Svendsen: Christen Nielsen er 1707 kommet i tjeneste hos sr. Ebbe Lee i Kolding fra Vranderupgård. Han blev den 3/4 1709 formedelst man fornåm, at han ville begive sig til Haderslevhus amt for at tjene, hentet op på Koldinghus til examen, om han havde pas og rigtig (afsked) fra ryttergodset. Man fornåm, at han søgte skudsmål uden amtmandens --- forordning af 19/2 1701 --- så ofte som nogen sin tjeneste changerer og flytter fra et sted til et andet, skal han af husbonden eller amtmanden for kongens gods søge sit pas. Var af ryttergodset bortgået og sådan til Kolding indkommet og ingen kaution kunne stille for sin tilstedeblivelse, efterdi han alt havde opsagt sin tjeneste hos Ebbe Lee og da var færdig at quittere. så blev han formedelst aftenens påtrængende --- sat til portneren der om natten at forblive, indtil han om morgenen kunne blive taget i ed og præsenteret som dragon. Men om morgenen var han escaperet og siden efter sergent Oppitziuses beretning fundet på Vranderupgård og der af løjtnanten taget i beskærmelse, da Opitzius var befaleet ham derfra at indhente. Imidlertid da karlen blev examineret, talte han ganske intet om at være i nogen tjeneste engageret, men fremviste præstens skudsmål og jomfru Ruppes attest, at han i minde derfra havde quitteret, og lovede ellers at ville blive til stede og ej, som man var berettiget, gå sønderud ---

På vegne af løjtnanten mødte en person fra Vranderupgård ved navn Ernst Christian, der tilkendegav, at hvem der havde noget at søge Christen Nielsen for, skulle søge ham i Fredericia, hvor han var soldat, og løjtnanten havde ikke videre med ham at bestille.

Herredsfogeden kendte arresten for gyldig, og Christen Nielsen skal blive til stede til sagens uddrag.

240?:

Hans Mikkelsen har efter amtmandens ordre på vegne af Svend Christensen i Hjarup stævnet Anders Sørensen og Peder Knudsen af Skanderup angående 4 egeblokke, han havde ladet hugge i sin selvejerskov, og som om

natten den 15/3 af tyvagtige mennesker er blevet bortstjålet. - Knud Christensen Buck, Jep Christensen og Jens Hansen af Hjarup skal vidne.

Knud Christensen Buck: Var med til at eftersøge egeblokkene. Han og Jens Hansen fandt dem liggende på Skanderup nørremark, og fordi Jens Hansen først var kommet til blokkene, råbte han til vidnet, at han skulle komme til ham. Imidlertid så begge vidner, at Anders Sørensen og Peder Knudsen var ved egeblokkene og løb derfra lige ad Skanderup til.

Jens Hansen: Det samme.

Philip Stephensen på vegne af oberforsteren begærede sagen opsat i 14 dage; ville bevise, at blokkene ikke var hugget på Svend Christensens skovsikfte, men i Fobeslet pensionsskov. Hans Mikkelsen protesterede imod denne ustævne beskyldning.

Jens Andersen af Skanderup på vegne af sin fader Anders Sørensen: Knud Buck er slægtet til Svend Christensen, og Jens Hansen skal være besvogret med ham. Og Knud Buck havde desuden, første gang han var ved træet, vedkendt sig det. - Opsat 8 dage.

241?:

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af regimentskriver Andreas Rask (se 27/4 fol. 232). - Syn afhjemles på Mikkell Basses gård i Søgård --- 2 halve gårde er synet; brøstfældighed for ialt 20 rdl. 1 mk. - Reparation skal ske snarest, for at bygningerne kan bruges til kvæg og korn den kommende vinter. - Niels Nielsen gav Mikkell Basse til sag for de 20 rdl. 1 mk. samt restancer. Han skal besætte sin gård efter forordningen. - Opsat 14 dage.

Samme lader afhjemle syn på Hans Basses gård i Øster Vamdrup. Gården skal repareres straks, hvis den ikke skal falde ned af sig selv. - Niels Nielsen gav Hans Basse til sag for forstrækning og resterende månedspenge samt for brøstfældigheden. Sætter i rette, at han har forbrudt sit fæste ved sin ulovlige beboelse af gården. Opsat til 17/5.

242b?:

Samme lader afhjemle syn på bygninger, som er opført af Hans Jensen og Albret Hansen i Store Anst for de 20 rdl. forstrækning, som de har fået. Hans Jensens nybygning vurderes for 26 slettedaler. Albret Hansens for 7

slettedaler 2 mk.

Philip Stephensen på vegne af oberforsteren lader afhjemle skovsyn i Jerlev herred - se 27/4 fol. 235 - (syn på hver enkelt skovpart, både selvejere og krontjenere), hvor meget der er hugget i afvigte vinter..

244:

Fredag den 10. maj 1709:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af rytterbonden Peder Nielsen af Horsted og hustru (se 15/3 fol. 226-227, 5/4 fol. 230, 19/4 fol. 232) ctr. degnen Niels Andersen i Højen og hustru ang. stolestadet og den deraf forårsagede ulyd i Højen kirke --- blev hun af degnens hustru grebet om halsen med den ene hånd. Det er bevist, at gangstadet altid har været nydt og besiddet af beboerne i den selvejergård, som Peder Nielsen har købt. Der er fæstebrev derpå til Søren Jensens hustru.. - Opsat 3 uger.

244b:

Indlagt her: Stævning: Moritz Nethint (?) kyrasser stævner Lorents Frandsen af Egtved for vold, overfald og dødelige såremål. Lorents Frandsen stævnes for sin arrest på Koldinghus.

245:

Hans Mikkelsen på vegne af Hans Nielsen af Lydomgård (se 27/4 fol. 234-235) ctr. Jep Christensen Snogdal i Hjarup. Sætter i rette, at han skal betale kautionen samt sagsomkostninger. Opsat 14 dage.

Hans Mikkelsen på vegne af Svend Christensen i Hjarup ctr. Anders Sørensen og Peder Knudsen i Skanderup (se 3/5 fol. 240-241). Opsat 8 dage.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog i Bøgvad ctr. Niels Rasmussen og nogle andre mænd i Fuglsang vedr. hjulfølge.

Anders Joensen og Søren Jørgensen i Egtved: De var med skovfogeden i Fuglsang huse for at søge efter ulovligt hugget træ. De fandt hos Niels Rasmussen bøgefælde til 8 par hjul, som lå på hans fremgulv. Han sagde, at han havde fået noget af en og nogen af en anden mand. - De gik til Christen Tyboe, hvor de fandt 2-3 knotter eller stykker træ. Hos Anders Hansen fandt de 2 egestolper, som han berettede at Mikkel Andersen i Bølling ville have til bygning.

Mikkel Andersen tilstod at være Anders Hansens fulde hjemmel.

Christen Tybo: Træet er ikke hans og ikke hugget af ham, og det kan ikke anses for nogen skovskade.

Niels Rasmussen fremstillede Poul Eriksen af Bølling som sin hjemmelsmand.

245b:

Oberforster Bachmanns fuldmægtige Philip Stephensen afhjemlede skovsyn i Anst herred (se 24/4 fol. 236).

246:

Johan Hansen af Seest fremlagde obligation fra sin svoger Jep Hansen Mikkelsen på 100 slettedaler med pant i en del jord.

Fredag den 17. maj 1709:

Hans Mikkelsen på vegne af Hans Nielsen af Lydomgård ctr. Jep Christensen Snogdal i Hjarup. Kræver 29 rdl. 2 mk. i sagen om hoppen. (Se fol. 234-235 og 10/5 fol. 245). Opsat 8 dage.

Niels Nielsen af Gunderup på vegne af regimentskriver Rask ctr. Mikkel Basse i Søgård. (Se 27/4 fol. 232 og 3/5 fol. 241). Opsat 14 dage.

Samme ctr. Hans Basse i Øster Vamdrup (se fol. 27/4 fol. 232 og 3/5 242). Opsat 14 dage.

246b:

Thomas Ebbesen af Kolding på vegne af Svend Christensen i Hjarup ctr. Anders Sørensen, Peder Knudsen og Jens Andersen (?) i Skanderup ang. de bortstjålne egeblokke. Opsat 14 dage.

Thomas Ebbesen på vegne af amtsforvalter Anker Hansen ctr. Peder Grundet, der er i arrest på Koldinghus --- kgl. majestæts bonde Anders Smed af Bjert --- Opsat 8 dage.

247:

Bendix Funck på vegne af ridtmester Jens Kaas af Roi ctr. Laurids Gregersen i Verst vedr. risege, hugget i Roi skov den 5/5 under prædikenen. Han blev pågrebet ved stubben og frapantet en økse, men tog den voldeligt igen. Opsat 14 dage.

Skovrider Jakob Rover lod ophænge en gammel ulv, som han har skudt i Anst herred, hvilket er den femte gamle ulv, bemeldte skovrider næst afvigte vinter og hidindtil har ihjelskudt og dødet her i Anst, Jerlev og Slavs herreder, som alle er fremvist for retten og uden tinghuset en efter anden ved hverandre ophængte, hvorfor han efter derom kgl. allernådigste jagtforordnings tilhold fordrer betaling af herredernes beboere og bønder, nemlig for hver gammel ulv 4 dl, tilsammen 20 rdl.

Fredag den 24. maj 1709:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerggård på vegne af Øster Gesten lodsejere har stævnet regimentskriver Rask. På dennes vegne møder Peder Bennich af Lydomgård, der fremlægger en memorial til amtmanden med dennes resolution samt en landsdommerstævning. Han formoder, at herredsfogeden vil vige sit sæde. - Herredsfogeden finder ikke, de anførte beskyldninger er så kraftige, at han vil vige sædet. Loven tilholder, at dommeren for løse beskyldninger sit sæde ej skal vige. - Peder Bennich på vegne af de Glibstrup lodsejere protesterer mod varslet: Det nævner et tingsvidne af 1/9 1687. Nogle af de gamle mænd, som da var lodsejere i Øster Gesten, har aldrig været vidende om en kontrakt og har aldrig indgået den. Han formener, at før end kald og varsel kan kendes gyldigt til nogen vidnesafhøring, skal rettens betjente og tingmænd, som har udstedt det

omtvistede tingsvidne, indkaldes til at påhøre vidner, såsom de på deres ære fornemmes at være beskyldt.

Hans Holst fremstillede sine vidner på vegne af Øster Gestens mænd. --- og Peder Bennich som en berygtet mand ikke tør eller kommer i retten for nogen ærlig mand at prosequere, såfremt han ikke med lovformelige beviser irettelægger en ærlig prokurators fundament. Hvis ikke har Holst, nu som tilforn, sig at besvære over herredsfogedens administration, og vidste ikke, at denne Benniche, som kun har et øje og bor i Varde, kunne med lovens tilhold og uden fuldmagt her idag eller nogen tid anses gyldig uden kaution, som forlanges. - Peder Bennich fremlagde en ham af regimentskriver Rask tilsendt missiv af Varde. Vil have sig forbeholdt (en reaktion) på Holsts ord og beder tingmændene om at drages til minde. Fremlægger en memorial af Glibstrup mænd til amtmanden med dennes resolution. - Herredsfogeden resolverer, at stævnemålet ikke er gyldigt.

248b:

Søren Thomsen af Jordrup har stævnet Anders Andersen, Poul Paaskesen, Søren Paaskesen og Niels Mortensen for vold. - Opsat 8 dage.

249:

Regimentskriver Jens Ducke forbyder for 3. gang alle og enhver i hans distrikt i Anst og Jerlev herreder at bortleje jord eller sælge hør, fodring og tørvejord.

Samme forbød til 3. ting fiskeri i kongens forbeholdne søer og andre fiskevande. Ingen må lægge hør- eller hamperøde (rødder?) enten i søer eller andre fiskevande, såsom slig røde er en forgift for fiskene og forårsager fiskenes ødelæggelse. Om nogen forbryder sig derimod, kan de forvente anholdelse til afstraffelse på Koldinghus samt de befundne hør og hampe røder med hvad deri og ved findes, til forbrydelse at søges.

Amtsforvalter Anker Hansen ctr. Peder Grundet i Nørre Bjert, se 17/5 fol. 246. Opsat 8 dage.

Mathias Hansen af Hammergård ctr. Anders Troelsen --- Seest. Opsat --

249b:

Øvrige sager opsættes 8 dage.

Fredag den 31. maj 1709:

Bendix Funck på vegne af ridtmester Jens Kaas, se 10/5 fol. 246, ctr. Laurids Gregersen, tjenende løjtnant Hans Casper Jering i Verst. Opsat til 14/6.

Mathias Hansen ctr. Anders Troelsen og hustru, inderster i Seest. Se 24/5 fol. 249. Opsat til 14/6.

Thomas Ebbesen af Kolding på vegne af Svend Christensen i Hjarup ctr. Anders Sørensen og Peder Nielsen i Skanderup, se 3/5 fol. 240-241, 10/5 fol. 245, 17/5 fol. 246. - De udeblevne vidner af Skanderup tilkendes en straf på 2 lod sølv hver, og de skal møde den 14/6.

250:

Hans Nielsen ctr. Jep Snogdal i Hjarup. Opsat til 7/6.

Amtsforvalter Anker Hansen på vegne af bonden Anders Pedersen i Nørre Bjert ctr. landsoldat Peder Grundet, som meget voldeligt skal have overfaldet Anders Pedersen på hans hjemvej fra Kolding den 2/5. Opsat 6/1 21/6.

Christen Kjeldsen af Kragelund på vegne af regimentskriver Andreas Rask for rytterbonden Peder (?) Nielsen i Skødegård har stævnet Christen Pedersen og Niels Jensen i Fitting vedr. den af dem optændte ildebrand og hedebrønde den 13/5, der har gjort skade på Skødegårds marker. Synsmænd opkræves: Mads Hansen i Vorbasse, Hans Staffensen og Jens Hansen ibidem, Bertel Andersen i Asbo.

250b:

Kyrasser Mouritz Unthiet ctr. Lorents Frandsen af Egtved, der er arresteret på Koldinghus, for vold. Opsat til 14/6.

251:

Søren Thomsen af Jordrup ctr. Anders Andersen, Poul Paaskesen, Søren Paaskesen og Niels Mortensen, alle af Jordrup, se 24/5 fol. 248. Opsat til 14/6.

Bendix Funck på vegne af hr. Jørgen Bang, præst i Vorbasse, begærede, at Peder Christensen af Skødebjerg og Niels Poulsen i Vorbasse efter fuldmagt fra Hans Hansen Kock, barnefødt i Vorbasse præstegård, giver Jørgen Bang og hustru Mareke Hansdatter afkald for Hans Hansen Kocks arveparter efter faderen hr. Hans Henriksen Kock og moderen Anne Pedersdatter.

Fredag den 7. juni 1709:

251b:

Amtsforvalter Anker Hansen ctr. Peder Smed i Seest formedelst forurettelse med afpløjning fra Christen Eriksen ibidem. Stævning til Hans Hansen og Bertel Hansen, begge af Seest. Opsat 14 dage.

Regimentskriver Rasks fuldmægtige Hans Nielsen af Lydomgård ctr. Jep Snogdal af Hjarup ang. kaution for hoppe, se 27/4 fol. 234-235, 10/5 fol. 245, 17/5 fol. 246, 31/5 fol. 250. - Jep Snogdal er ikke mødt. - Dom: Hans Nielsen beviser med Jørgen Madsen af Vester Vamdrup og Ebbe Poulsen samt Hans Jensen og hustru i Dollerup, at Jep Snogdal har uden nogen omstændigheder med hånd og mund lovet Hans Nielsen at ville svare ham til 29 rdl. 2 mk., som ham skulle betales for den afhændede hoppe, og end ydermere er blevet aftalt, at Jep Snogdal ikke skulle levere samme hoppe fra sig til den købende, før end han havde betalt ham på hånden 10 rdl. Hvorimod Jep Snogdal aldeles intet til sin befrielse har fremført. Han skal betale.

252:

Peder Pedersen Vestergaard af Egtved ophængte 7 ulveunger og fordrede derfor betaling af herredernes beboere, 1 rdl. for hver ulveunge.

Fredag den 14. juni 1709:

Postmester Knud Jørgensen i Kolding på vegne af kyrasser Moritz Unthidt, se 31/5 fol. 250, ctr. Lorents Frandsen i Egtved. Fremlagde 1) et krigsforhør, 2) regimentfeltskærer mester P. Danmans attest. Sætter i rette, at Lorents Frandsen bør lide efter pag. 901, art. 10 og pag. 919, art. 22 samt betale omkostninger. Og ellers erindres at feltskæreren for at reparere Moritz Unthidt forlanger 24 rdl. - Bendix Funck på vegne af Lorents Frandsen fremlægger en resolution fra amtmanden. Protesterer: Af den Lorents Frandsen pålagte arrest og det førte krigsforhør fornemmes, at sagen er anhängiggjort som en drabs- og voldssag. Korporal Sivert og tambur Niels Eriksen, som selv har været med i gerningen og er så godt som autor til den, disse vidner finder han ugyldige. Lorents Frandsen tilbyder sin benægtelses ed, at han ikke har været ophav til gerningen. Dette må tilstedes ham. Thi måtte sådan medfart og procedure have fremgang, at når nogen, som selv gør vold og overlaster og derudover skade tilføres, skal have ret, fordi den første besværes sig og klager at være sket overlaster og uret, og det uden nogen kraftig beviselighed, da må jo enhver vel befrygte sig at nyde fred i sit eget hus, og mest om nattetide at frelse sit eget liv og sig selv, når han overfalder, da dog loven melder, at det skal være enhver tilladt, som voldeligen overfalder med slag, hug eller sting, at værge sig selv, sit eget liv og gods, med hvad værge han mægtig er. Og havde Lorents Frandsen frataget dem en drik brændevin i vildelse, som var hensat blandt hans eget, og skænket dem selv med, da burde de ikke at tage sig selv ret til derfor og med hug og slag at overvælde ham. Thi lovens 1-1-3 melder: Ingen må tage sig selv ret til, men enhver skal tale og dele sig til rette, hvorudaf slutteligen påfølger, man mindre må slå sig til rette. - Han mener, at Lorents Frandsen skal frikendes og de forberørte personer, som har overfaldet ham i hans eget hus, bør lide efter loven. Opsat 14 dage.

253:

Bendix Funck på vegne af ridtmester Jens Kaas ctr. Laurids Gregersen i Verst, se 10/5 og 31/5 fol. 249. - Laurids Andersen og Ole ---, begge af

Egholt: En søndag efter prædiken var de med ridtmesteren i Roi skov, hvor han foreviste dem en egestub og en anden, der var hugget noget på. Ridtmesteren fortalte, at det var hugget af løjtnant Hans Casper Ierings tjenestekarl af Verst. Opsat 14 dage.

Hans Mikkelsen på vegne af Peder Nielsen og hustru af Horsted ctr. Niels Andersen Degn og hustru i Højen. Se 15/3 fol. 226-227, 5/4 fol. 230, 19/4 fol. 232, 10/5 fol. 244. Opsat 14 dage.

Fredag den 21. juni 1709:

253b:

Fredag den 28. juni 1709:

Regimentskriver Christian Knudsen Gybergs tjener Niels Sørensen Langballe har stævnet Lars Pedersen og Peder Mortensen Nimb, begge boende i Ruberg, angående deres steders tilstand. - Morten Andersen og Bertel Christensen af Jelling afhjemlede synsforretning på samme Røyberg gårdes tilstand. Niels Sørensen fremlagde en kopi af sessionens fæstebrev og satte i rette, at de to mænd bør straffes for deres ulovlige beboelse med arbejde i jern i nærmeste fæstning og have deres fæste forbrudt. Opsat til 12. juli.

254:

Palle Christensen af Hundsbæk har stævnet Anders Hansen Risbøl af Asbo om hans frivilligt afgivne løfte om hans søn Terkel Andersens mødrene arv. Bertel Andersen og hustru i Asbo skal vidne.

Bertel Andersen: Ved påsketide var han med Palle Christensen hos Anders Hansen i Asbo, og der blev talt mellem dem, om han ikke ville antage sønnen Terkel Andersen igen. Anders Risbøl svarede nej, hvorpå Palle Christensen begærede, at Terkel Andersen måtte få hans klæder, Anders Hansen belovede og lod medfølge en rød kofte med sølvknapper på Palle Christensens løfte og forsikring, at dens værdi skulle kortes sønnen i hans arvepart. Og Anders Risbøl lovede ellers at betale sønnen, hvad han efter moderen tilkom, når han fik nogen penge, han havde til gode ved Klipplou (Klipleve), eller og når han kunne få forsikring, måtte derfor søge

fornøjelse i hans bo af kvæg og bæster, sengeklæder og andet. Så han skulle intet skøtte for alt, hvad han kunne efter sin moder tilkomme. Siden igen lovede Anders Hansen på Hundsholtgård fornøjelse --- ---

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen Risbøl: --- Terkel Andersen er ikke sine 25 år. Anders Hansen vil til belejlig tid give sønnen hans arvepart. - Det blev aftalt, at Anders Hansen Risbøl skulle mødes torsdag den 4. juli med Palle Christensen og Terkel Andersen for at denne kunne modtage arvens værdi. - Videre lovmål er ophævet.

254b:

Niels Nielsen af Gunderup har på vegne af regimentskriver Rask stævnet nogle mænd fra Øster Gesten til at påhøre dokumenter om den skriftlige kontrakt, de har sluttet med Glibstrup mænd om fælles fædrift og græsning. Jep Nissen i Øster Gesten er stævnet, om han har noget at ventilere imod kontrakten, da han ikke har villet indfinde sig for at underskrive den sammen med sine naboer. - Den ene af stævningmændene, Hans Poulsen, har ikke kunnet møde i retten, fordi han er sat i fængsel på Koldinghus. - Der fremlægges et tingsvidne af Anst herred den 1. september 1687, et tingsvidne af 1. december 1687, en memorial til sessionen fra Øster Gesten rytterbønder samt en af Øster Gesten og Glibstrup lodsejere underskrevet kontrakt af 12. juni 1709. Mænd fra de to byer vedstår forliget.

255b:

Stævning til Søren Thomsen i Bække. Fire synsmænd opkræves til at granske den skade, som Søren Thomsen har forårsaget Anders Hansen og Christen Jellesen på deres marker ved den ildebrand og hedebrunde, Søren Thomsen skal have optændt.

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad fremlyser til 2. ting på vegne af Tønnes Christensen Skræder i Kolding og hans datter Johanne Tønnesdatter fem otteskillinger og to toskillinger, som Johanne den 15. juni har fundet på Seest bys mark ved det led, som går til Teengård. Pengene er i dansk mønt.

Skovfoged Laurids Iversen på vegne af oberforsteren har stævnet Rasmus Knudsen i Skanderup for barks afflåelse af en eg i Skanderup skov. Han

blev antruffet af skovløber Hans Poulsen i Geising og medfølger og ville ikke lade sig pante, men gjorde værg og modstand.. Han havde sagt, at før end han ville lade sig øksen fratage, da skulle han hugge den i Hans Poulsen. Så gik han bort fra dem med øksen i hænderne og kastede det stykke træ fra sig, som han havde hos sig. Opsat til 5. juli.

256:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen (anordnet i regimentskriver Rasks fravær) på vegne af Svend Christensen i Hjarup ctr. Anders Sørensen og Peder Nielsen i Skanderup . Se fol. 240, 241, 245, 246. - De tre vidner der er blevet dømt for udeblivelse og foragt for retten, afhøres. De ved intet. Opsat 8 dage.

256b:

Postmester Knud Jørgensen på vegne af kyrasser Mouritz Untidt af Egtved ctr. Lorents Frandsen ibidem. Se 31/5 fol. 250, 14/6 fol. 252. Erindrer retten om, at Lorents Frandsen bør bøde efter lovens pag. 899, art. 4 18 rdl, helst regimentfeltskærer Danmans attest er viser, at den blesseredes lemmer har været lydte, ja ganske contract, så godt som føles løse (følelseløse) og døde. Og han bør betale bartskærerløn med 24 rdl. m.m., ialt 81 rdl. Opsat 14 dage.

257:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Peder Nielsen og hustru i Horsted ctr. Niels Andersen degn og hustru i Højen. Se 15/3 fol. 226-227, 3/4 fol. 230, 19/4 fol. 232, 10/5 fol. 244 og 14/6 fol. 253. - Dom: det bevises, at Peder Nielsens hustru ikke har forårsaget den ulyd og tumult i Højen kirke --- hendes stol på 3. juledag imod degnen Niels Andersens hustru, som hun af degnen og hans hustru har været angivet og beskyldt for. Men degnens kone skal selv have været årsag i, om nogen tumult og forargelse er sket. Peder Nielsens hustru frikendes. - For det andet, hvad sig angår gangstaden i den omtvistede stol, så bevises med det irettelagte fæstebrev, dateret Egtved præstegård d. 3. juni 1695, som er konfirmeret af stiftsbefalingsmanden Hans Grewe af Skak og biskop

Christian Muus d. 8. marts sidst, at Peder Nielsens formand Søren Jensen først og dernæst tillige med ham degnen Niels Andersen for den --- --- deres hustruer --- --- hans hustru gangstadet udisputerligt fremfor andre uden al modsigelse nydt og haft haver. Peder Nielsens hustru bør aldeles uforhinderlig beholde gangstadet.

257b:

Fredag den 5. juli 1709:

Thomas Bang af Kolding på vegne af hr. August Richter af Gamst ctr. Hans Christoffer Rask ang. gæld for husleje, kvægtiende, vinterfoder og andet; og han har imod forbud udaget noget af sin mødding. - Hans Mikkelsen på vegne af Hans Christoffer Rask svarer, at denne endnu lever i den formodning, at Thomas Bang på vegne af August Richter lader sig være fornøjet med den forklaring, Hans Christoffer har givet her i retten om, hvad der var imellem dem. - Herredsfogeden resolverer, at der ikke er stævnet til vidner og synsmænds afsigelse.

258:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har på vegne af Hesselballes bymænd stævnet Amnitsbøl lodsejere til opkrævelse af 8 synsmænd vedr. græsning og fædrift.

259b:

Syn afhjemles vedr. rugsædens misvækst i Lejrskov, Egholt, Højrup. Den beskrives by for by.

260b:

Sognefoged Christen Kjeldsen i Kragelund lader afhjemle syn på misvæksten i Bække sogn.

261:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet Peder Sørensen på hans sidste tilhold hos faderen Søren Orlesen (Søren Olesen) i Vork for undvigelse. Søren Olesen lovede, at sønnen ville indfinde sig på ryttergodset næste mikkelsdag og antage den dragontjeneste, som han har aflagt sin ed for. - Lauge Laugesen vidner: Søren Olesen har lidt jord i leje af Johanne Thomaskone og andre.

261b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren har stævnet Poul Eriksen i Bølling for skovhugst og Poul Gydesen (?) i Højen for skovhugst en søndag. Opsat 14 dage.

262:

Skovfoged Laurids Iversen af Jordrup ctr. Rasmus Knudsen i Skanderup (se 28/6 fol. 255-256). Fremlagde skovløber Hans Poulsens skriftlige vidne: - Las Joensen på vegne af Rasmus Knudsen protesterer. Hans Poulsen er Rasmus Knudsens uven. Tilmed er attesten uoverensstemmende med Staffen Mortensens vidne 28/6.

Hans Mikkelsen på vegne af Svend Christensen i Hjarup ctr. Anders Sørensen og Peder Nielsen af Skanderup. Jens Andersen af Skanderup fremlagde et indlæg på vegne af sin fader Anders Sørensen, erklærede sig uskyldig. Opsat 14 dage.

262b:

To mænd møder frem og bekræfter forliget mellem Glibstrup og Øster Gesten lodsejere fol. 254-255.

263:

Hans Mikkelsen af Kolding på vegne af oberforsteren ctr. Peder Nielsen Buckholdt i Kolding ang. et læs ege- og bøgeved. Opsat 8 dage.

Fredag den 12. juli 1709:

Bendix Funck på vegne af Christian Krabbe til Urup har stævnet Grindsted sognemænd ang. kontrakt om kongens anpart korntiende. Spørger dem, om de ikke stedse i over 20 år har leveret korntienden i rent korn efter deres formænds indgåede kontrakt. - Thomas Bang på deres vegne bad Bendix Funck om at fremlægge kontrakten, så man kan se, hvem der har indgået den. Hvad de har leveret i tiende om året, det har de ikke gjort, at nogen dertil skulle være forbunden, men alene for de kunne avle deres korn uden tælling, og Christian Krabbe, som her er til stede, kan ikke nægte, at han jo af en del årligt er advaret om tælling, så og at have oprettet nu sær kontrakt med en, og sær med en anden. - Dommeren pålægger - efter Bendix Funcks begæring - de indstævnede hver især at svare på Bendix Funcks første spørgsmål.

Hans Eriksen af Henge: Har ofte tilbudt Christian Krabbe at tælle kornet på ageren, og når det ikke er sket, har han leveret det i skæppen, lige som han har kunnet accordere om. Men han har ikke taget ved den kontrakt, som hans formænd har gjort.

Mads --- ibidem: Har haft sin påboende gård ca. 10 år og har aldrig fulgt nogen kontrakt, andet end --- hvad han år for år har kunnet med tiendetageren enes om, hvilket kan også tilbød i år, efter vægten at ville med Christian Krabbe indgå, eller også skyder sig til tællingen.

Ole Jensen af bemeldte Hengum: Har år for år fornøjet Christian Krabbe for samme tiende, men ingen stændig kontrakt gjort.

Anders Christensen: Har også altid fornøjet Christian Krabbe med korn, dog ikke altid lige meget, og han vidste ikke af nogen kontrakt at sige.

Christen Jakobsen i Horsbøl: Hans gårdmand Jørgen Christensen gjorde forleden år på begge deres vegne en forening med Christian Krabbe om tienden i en vis penge, nemlig 1 mk. pr. skp. rug, og overalt forud målet --- og om det må derved endnu forblive, erbød de samme tingning at efterleve.

Christan Krabbe meldte herpå, at han tilstod at have gjort med disse to mænd denne tingning, men om de øvrige i sognet ikke ville følge den gamle kontrakt og han med dem skal tælle, vil han ikke holde det, som han med Horsbøl mænd har indgået, og vil have sig forbeholdt at tælle med dem. - Thomas Bang formodede, at junker Krabbe ikke kan fragå den med Horsbøl mænd indgåede kontrakt --- --.- Formoder, at bønderne ikke kan tvinges til at holde nogen kontrakt, som de aldrig har indgået, men bliver tilladt at enten i år, lige som i forrige år sket er, at accordere om tienden, lige som

grøden og avlingen tilstår, eller og at Christian Krabbe tager i kærven, hvad han efter loven kan tilkomme. Hvad Horsbøl angår, så efterdi Christian Krabbe såvel som de tilstår, hvorledes de næstforleden år med hinanden en ny tingning for efterfølgende åringer at have indgået, mente han at den burde stå ved magt, helst den i ingen måde er forbrudt. - Opsat 14 dage.

264:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen, se 5/7 fol. 258. Fremstillede synsmænd og vidner om Hesselballe bys græsning. Opsat 8 dage.

264b:

Bendix Funck på vegne af Amnitsbøl mænd ctr. Hesselballe mænd. Om skellet mellem byernes marker. - Herredsfogeden resolverer, at der ikke kan stedes flere vidner til forhør, før end tidligere vidner er stævnet.

265b:

Thomas Bang på vegne af hr. Augustus Richter af Gamst ctr. Hans Christoffer Rask i Gamst for gæld, og om han har forholdt sig efter sit løfte, da Richter tidligere efterlod ham hans forhen begangne fauter, husleje, en kos og et fårs græsleje og hyrdeløn, koens og fårenes vinterfoder, en kalvs foder, 4 års høstedage --- Fører vidner om gødningen:

Jens Jensen og Nis Basse af Geising: De har for ca. 3 uger siden været inde hos hr. Richter, der begærede, at de ville gå med ham til hans hus, som Hans Christoffer beboede. Uden for huset lå en dyngge møg, tilhørende Hans Christoffer. De mente, det højst kunne være 10 læs, værd 2 mk.

Laurids Jepsen Soldat: Sidste vinter, som de kørte møg ud og stod i hr. Augusts præstegård, råbte præsten til dem, at de skulle gå hen til Hans Christoffer og forbyde ham at age hans møg ud, før end han havde gjort rigtighed og regning med hr. August. Det gjorde de. Hans Christoffer svarede, at han vidste ikke andet, end at han havde betalt, hvad han skyldte hr. August ---

Jørgen Baadsmand: Vidste vel, at Hans Christoffers ko, kalv og får har været i præstegården på foder og græs, men vidste ikke hvor længe.

Hans Christoffer opfordres til at svare; men han er gået. - Opsat 4 uger.

266b:

Amtsforvalter Anker Hansens fuldmægtige Peder Jonassen ctr. Peder Grundet, som tjener Mads Hansen i Seest, for hans insolentie mod Peder Smed af Bjert, som passerede i Bramdrup skov den 1/5. Opsat til 14/7.

Peder Joensen ctr. Peder Smed af --- for afpløjning imod Christen Eriksen ibidem. Opsat 8 dage.

267:

Samme Peder Joensen på vegne af familie- og folkeskatteforpagter Mathias Hansen ctr. Anders Troelsen og hustru i Seest for resterende indersteskat. Opsat 14 dage.

Samme fremlægger amtsforvalterens memorial til amtmanden om årets misvækst med henblik på moderation i landgilden. Synsmænd har synet rugen i Sested. De har set selvsået eller affaldet rug bedre end dette. Vang for vang beskrives.

268:

Postmester Knud Jørgensen på vegne af kyrasser Moritz Unthit ctr. Lorents Frandsen. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af ridtmester Jens Kaas ctr. Laurids Gregersen, tjenende løjtnant Hans Casper Ierig i Verst for skovhugst. Opsat 8 dage.

268b:

Hans Mikkelsen på vegne af oberforsteren ctr. Peder Nielsen Bockholt i Kolding, se 5/7 fol. 263. Opsat 8 dage.

Regimentskriver Gybjerg ctr. Rygbjerg beboere. Se 28/6 fol. 253-254. Opsat 8 dage.

Hans Knudsen Basse af Øster Vamdrup på vegne af samtlige Vamdrup sogns rytterbønder og Ebbe Clausen af Geising på vegne af samtlige Anst sognemænd fremstillede synsmænd, der har synet rugsæden på Vamdrup og Anst sognes marker, misvækst.

269:

Nis Jepsen på vegne af Gesten sogns rytterbønder og Iver Jensen af Lunderskov på vegne af Lunderskov rytterbønder fremstillede synsmænd, der havde synet misvæksten i årets rugsæd.

269b:

Jens Andersen af Egtved på vegne af Egtved sogns rytterbønder: Syn på misvæksten.

270:

Bertel Nielsen af Rugsted på vegne af rytterbønderne i Ødsted sogn: Syn på misvæksten.

270b:

Sognefoged Hans Pedersen af Jordrup på vegne af Jordrup sogns rytterbønder. Syn på misvæksten.

271:

Fredag den 19. juli 1709:

Postmester Knud Jørgensen på vegne af Moritz Unthidt i Egtved ctr. Lorents Frandsen ibidem. - Bendix Funck på dennes vegne: Man bør tage i konsideration anledningen til denne handel og handelen i sig selv: Lorents Frandsen har været tvunget til at gøre nødværge. Hvad angår helligdagsbrøde: Han har ikke på en helligdag været i selskab med dem, som har sagsøgt ham. Men de er om natten kommet ind i hans hus. - Opsat

8 dage.

271b:

Oberforsteren ctr. Peder Nielsen --- Kolding. Se 12/7 fol. 268. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Poul Eriksen i Bølling for skovhugst. Se 5/7 fol. 261. - Skovfoged Laurids Iversen af Jordrup og Jens Bertelsen Krog i Bøgvad fandt hans to vogne belæsset med grønt bøgetræ, nogle risbøge og en del top og grene, og Poul Eriksen havde hestene fraspændt vognene; han gik og græssede dem noget derfra. Da de spurgte ham, hvad han ville med træet, svarede han, at han ville til Kolding. De frapantede ham øksen m.m. - Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af ridtmester Jens Kaas ctr. Laurids Gregersen i Verst, se 17/7 fol. 268. Laurids Gregersen er ikke mødt, og Jens Kaas aflægger sin sigtelsesed. Opsat 14 dage.

272:

Hans Mikkelsen på vegne af Svend Christensen i Hjarup ctr. Anders Sørensen og Peder Nielsen i Skanderup. Se 5/7 fol. 262. Opsat 3 uger.

Regimentskriver Gybjergs sag ctr. de to rytterbønder i Rygbjerg, se 8/6 fol. 253-254. Opsat 8 dage.

Amtsforvalter Anker Hansen ctr. Peder Grundet, som tjener Mads Hansen i Seest, se 12/7 fol. 266. Opsat 8 dage.

Niels Madsen af Nr. Vilstrup på vegne af rytterbønderne i Nørre Vilstrup, Jerlev og Mejsling. Synsrapport på misvæksten.

272b:

Hans Mikkelsen på vegne af Hesselballe mænd ctr. Amnitsbøl mænd, se fol. 258-259 og 12/7 fol. 264. Opsat 8 dage.

Fredag den 26. juli 1709:

Bendix Funck på vegne af Christian Krabbe til Urup ctr. Grindsted sognemænd, se 12/7 fol. 263. Fremlagde en af Grindsted sognemænd til Christian Krabbe udgivet revers --- og skønt en del af personerne er døde, så har dog efterkommerne i deres steder hidtil rettet sig efter samme deres formænds kontrakt og har været dermed fornøjet. Christian Krabbe tilbyder, så længe han nyder tienden i fæste, at efterkomme aftalen. Tienden bør leveres i rent korn nu som før efter reversens indhold. - Mads Jensen af Dall begærede sagen opsat 14 dage.

273:

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen på vegne af Hesselballe rytterbønder fremlagde et sandemandstov eller lovhævdsbrev af 5. juli 1582. De førte vidner og det tagne syn stemmer overens med sandemandstovet angående skellet mellem Hesselballe og Amnitsbøls fædrifter. Men Hesselballe mænd har for at undgå proces i denne besværlige tid ladet sig bekvemme til forlig, hvorved de har tilladt Amnitsbøl mænd at komme ind over skellet med deres kvæg --- --- når de misbruger samme frihed --- Skriftligt forlig blev læst.

273b:

Postmester Knud Jørgensen på vegne af kyrasser Moritz Unthidt ctr. Lorents Frandsen i Egtved. - Bendix Funck begærede genpart af dommen, idet han forventede, det blev nødvendigt at appellere den til landsretten. - Dom: Lorents Frandsen har den 9. maj i sit eget hus uden føjelig årsag med en degen stukket og blæsseret kyrasseren Moritz Unthidt i hans ryg, idet han ville gå ud af døren til gaden. Hvorudover kyrasseren til sin førligheds erlangelse har uomgængelig været forårsaget nogen tid med mærkelig bekostning at ligge under badskers hånd og kur. Lorents Frandsen har aldeles intet fremført, som kunne anses for nøjagtigt bevis til hans befrielse; men han har blot frembudt sin egen og sin hustrus benægtelses ed, som ej kunne tilstedes imod loven og de i sagen førte vidner efter krigsforhørets indhold. Lorents Frandsen skal betale badskerløn, såre --- med

beskadigedes underhold samt sagsomkostninger, ialt 36 rdl.

Regimentskriver Gybjergs sag ctr. de to rytterbønder i Rygbjerg opsat 8 dage.

274:

Skovfoged Laurids Iversen ctr. Ole Christiansen i Store Anst for skovhugst i Geising skov. Opsat 14 dage.

Hans Mikkelsen af Kolding på vegne af amtsforvalter Anker Hansen ctr. Peder Grundet, tjenende Mads Hansen i Seest, som forsvar for den amtstuen tilliggende bonde Anders Pedersen Smed i Nørre Bjert. Fremlagde en klage fra Anders Pedersen til amtmanden med dennes resolution, et tingsvidne af Kolding byting 26/6 og et indlæg fra amtsforvalteren. Opsat 8 dage.

274b:

Amtsforvalterens andre to sager, den ene ctr. Peder Smed i Seest for afpløjning og den anden ctr. Anders Trouelsen ibidem for resterende indersteskat, opsat 8 dage.

Sognefoged Christen Kjeldsen i Kragelund på vegne af samtlige rytterbønder i Slavs herred fremlagde syn på misvækst.

Vorbasse sogn: Donslundgårds rugsæd i mønt land kan igen bekommes af den halve isæd, og det øvrige synes ej at kan give den tiende del af isæden igen. - Risbøl: I møndte rugvangen synes at være hvor 3 skp. rug sået er, kan ej igen bekommes mere end 2 skæpper. Al den øvrige rugsæd kan ej igen give uden den tiende part af det rug, sidst i jorden samme steder sået er. - Nebel marker: Rugsæden kan igen give halve delen af det isåede rug. De andre to indtægter med rug besået er så aldeles ringe, at hver fire skæpper er sået, kan næppeligen igen avles en skæppe. - Hølledt: Over al rugmarken samme steder er væksten så aldeles ganske ringe, at efter en tønde isået rug synes ej at kan igen avles en skæppe. - Rankenbjerg: Møndterugvang synes at kan igen give isæden. De andre to indtægter rugsæd kan ej give mere end næppelig den tredie del af isæden igen. - Vorbasse bys rugvange er så ringe og slette af grøde, at hvor der er sået to

skæpper rug, kan ej avles uden næppelig en skæppe igen, og særdeles er tvende mænds, nemlig Jes Thomsens og Niels Poulsens rugagres vækst og grøde mærkelig og flux ringere end de andres der i byen. - Slavgårds møndterug synes at kan ikke igen give isæden, og de andre indtægter ikkun den tredie del af isæden. - Almstokvad: Christen Madsen, hans mødterugsæd kan næppelig igen give den halve den af det sidst isåede rug, og de andre indtægter næppelig den sjette part af isæden. - NB: I det øvrige på forermeldte marker ses øjenskinlig nok at være en hel ringe vårsæd formedelst den meget sandig og skarpe grund, som findes der i egnen, så at jroden ej er frugtbar til nogen vårsæd, undtagen en ringe del af byg og boghvede, hvilket skal sås tilsammen som blendekorn ---

275b:

Peder Christensen af Skødebjerg på egne og samtlige proprietærbønders vegne i Vorbasse sogn fremstillede synsmænd, der afhjemlede syn på misvæksten:

Skødebjerg: Peder Christensen, er tjener til Ruballegård, hans rugsæds grøde overalt befindes så aldeles ganske ringe, at intet deraf kan høstes, hvorfor det ej for noget kan anses til indavling.

Fitting: Niels Jensen og Christen Pedersen er tjenere til Koldinghus, og Christen Pedersens part i langsommelig tid har ligget øde, indtil han den for nogen tid siden fæstede og antog ungefær for 2 år siden. Til al bemeldte hele gård synes ikke at kan dette år avles mere rug end i det allerhøjeste en -- og 4 skæpper rug. - Niels Jensen ibidem, 1 gård, er tjener til sal. Niels Bertelsens arvinger i Kolding, til samme gård kan ej heller avles mere dette år end 1 td. 4 skp. rug. - Peder Andersen ibidem, en gård, er tjener til Spøttrup i Salling, kan ligeledes ej avles mere end 1½ td. rug.

Skjoldbjerg: Jakob Madsen, 1 gård, er tjener til Refstrup. Til forn. gård kan efter vores nøjeste syn dette år ej avles mere end fire skæpper rug.

Vorbasse by: Hans Hansen og Hans Staffensen, en gård, er tjenere til Kolding hospital, dertil kan i år ej avles over to (ti?) skæpper rug. - Mads Hansen og Christen Willumsen, 1 gård, den halve part deraf er tjener til Koldinghus og den anden halve del til herredsfogeden sr. Bertel Pedersen. Til den hele gård synes ligeledes ej at kan i år avles mere end 10 skæpper rug.

Vorbasse Nebel: Søren Jensen og Christen Lassen, 1 gård, er tjenere til

sal. Niels Bertelsens arvinger i Kolding, og synes til samme gård indeværende år ej at kan avles mere end ti skæpper rug. - Jens Jepsen og Mads Jensen ibidem, en gård, tjenere til magister Søren Seerup i Ribe, kan ej heller i år avles mere end --- skæpper rug.

Moesgård: Christen Iversen, et boel ---uden tre skæpper rug.

Boldersbæk: --- velb. Christoffer Norby, dette års rugvækst --- aldeles ganske slet og ringe, at vi --- for noget til indavling, at så.

276:

Fredag den 2. august 1709:

Hans Christoffer Rask af Gamst ctr. hr. Augustus Richter. Hans Christoffer og hustru Maren Hansdatter berettede, at mens Hans Christoffer var i Holland og hans hustru var i Gamst, drog konen efter August Richters begæring med August's søster til Fredericia, hende nogen tid at tjene for betaling. August Richter skulle tage hendes får og ko til sig og fodre koen for mælken og fårene for den halve yngel af lammene samt den halve ulv (uld?).

Jørgen Fettrup (Farup) af Gamst på vegne af August Richter protesterede. --- Håbede at kunne bevise anderledes. Hans Mikkelsen på vegne af Hans Christoffer: Skønt det var aftalt mellem Thomas Bang og ham, at denne sag skulle bestå 8 dage, fordi Bang idag ej kunne comparere, så fordi han nu ser en anden som fuldmægtig for August Richter, --- fordi vidnerne allerede er ført og forklaret, hvorledes Hans Christoffer Rasks ko og får ved præstegården har nydt græs og foder, og hvorledes August Richter har terquineret Hans Christoffer i år at føre sig den liden samlede gøde, for sig og sine børn til nytte. Men endnu fattes, hvorledes Hans Christoffers og præstens mundtlige accorderinger om husleje og fårenes og koens græsning har været, hvorom der ikke er noget bevis, der kan hindre Hans Christoffer i at aflægge sin benægtelses ed. - Herredsfogeden resolverede, at der ikke kan aflægges ed idag, fordi begge parter beråber sig på flere vidner. Men om 14 dage.

276b:

Niels Andersen af Endrupholm på vegne af madame Anne sal. Niels

Nielsens og hendes to sønner Stephen og Peder Nielssønner fremlægger en stævning, som indføres på fol. 283. Synsmænd opkræves. De skal møde i Errik hos Christen Christensen og Mikkell Nielsen, tjenere til Endrupholm, for at syne dem. Hvis den ene af synsmændene ikke kan møde, skal Niels Christensen i Dal møde.

277:

Hans Larsen Holst af Keldberg har stævnet Søren Thomsen med hans hos sig fundne tvende brune hopper til forfølgelse af den gjorte arrest og for at påhøre vidner om hans bekendelse. - En formelding indføres fol. _____. - Jens Olufsen og Christen Christensen af Bække har gjort arrest på hopperne. Anders Hansen Risbøl af Asbo, Peder Frederiksen, Jens Madsen og Jørgen Rasmussen, alle af Bække, skal vidne om, hvad de har hørt om denne sags examen. Et skriftligt vidne om Søren Thomsens frivillige bekendelse blev læst i retten i Søren Thomsens påhør. Det indføres fol. _____.

Søren Thomsen tilstod, at han fire dage efter, at en person, boende i Han herred ved navn Lars Inspektør, havde været i hans hus, rejste nordpå i landet til Doner (?) i Thy, hvor han agtede at ville tale med en smed ved navn Christen Smed om at få --- indslagen på en som fra ham havde stjålet en kedel. Da Søren kom der, hørte han, at smeden var død. Så rejste han derfra til Torsted uden for Thisted i Thy at ville tale med hans farbroder Salomon Sørensen Boy. Gik så til et lobemarked i Thisted og samme ville anse, hvor han fandt der Lars Inspektør, som inden hans afrejse havde været hos ham i Bække. Og bad da Lars Inspektør Søren Thomsen, om han ikke ville ride med ham ud i sønden og føre bæster derud, hvilket vidnet tilstod at ville efterkomme, og gjorde så aftale med bemeldte Lars at skulle møde ham samme dags aften på landevejen fra Thisted til Vestervig. To timer efter at det var blevet mørkt, kom Lars Inspektør til Søren Thomsen på det aftalte sted tillige Christen Nimand i Kragelund. Og havde de da med sig de to brune hopper, som Søren Thomsen idag har med til tinget. Og Lars Inspektør sagde til ham, at han kunne ride på den ene af bemeldte hopper hjem, men skulle skynde sig dermed og være af sted inden et døgn, på det ingen skulle se dem --- --- --- kom til Bække mark, hvor de skiltes ad, og Christen Nymand tog hoppen med sig til Kragelund. Og holdt han dem der i hans hus. --- --- Samme fredag, nemlig idag 8 dage, kom Christen Nymand ned til Søren Thomsen og bad, hopperne måtte komme i hans toft, siden de

var ikke tjent med at stå inde. Fredag aften blev de nedført til Bække og sat i hans toft den nat. --- --- Christen Nymand gik til Limskov for at byde hopperne til salg hos Christen Frismand. Kom så igen til Søren Thomsen om søndagen og fortalte, at Christen Frismand ville købe dem. Christen Nymand ville have Søren Thomsen med hopperne over til Limskov. Det nægtede han, da han ikke havde tid. Søren Thomsen lod sin svend gå efter hopperne på Storelund (?), og som han kom med hopperne til Bække nord for byen, mødte han to personer, som kendte sig ved dem. Svenden løb hjem og bad Søren Thomsen komme ud, for der var to, som kendte sig ved hopperne, der var stjålet nær i landet. Søren Thomsen trykkede sig vel i begyndelsen ved at gå ud til dem, men gjorde det dog efter Christen Nymands begæring; og først spurgte han, hvad han skulle sige. Så sagde Christen Nymand, det var bedst at sige, at begge havde konfiskeret dem om natten tilforn ved --- kirke fra en, som ville sætte dem over åen. Hvilket Søren Thomsen også gjorde, og søgte (sagde?) at ville have dem med sig til Kolding. Men de vægrede sig deri, såsom de var dem tyvstjålen fra, og tog de så hopperne, og alle drog ned til Steffen Iversen i Bække. Derfra gik Søren Thomsen til Christen Nymand og sagde ham, hvad der var passeret, og spurgte, hvor han skulle med hopperne. Så bad Christen Nymand, han skulle lade dem tage hopperne og ingenting kere sig efter; om dermed skulle gå en pot brændevin eller to i løbet, skulle Søren Thomsen ikkun lægge pengene ud, til de siden taltes ved. Ellers spurgte Søren Thomsen Christen Nymand ad, hvad det var for --- hellemis, der efter de to karles beretning gik, som hopperne var stjålet. Derpå han svarede, det kom ham ikke ved. Siden gik Søren Thomsen igen til præstens karle og sagde, de måtte tage hopperne for ham og hans penupader (?) upåtalte og upåanket, så det, han før havde sagt, at hopperne var taget fra en karl til konfiskation ved Læborg kirke, ikke skulle komme dem til hinder.. Og gav han dem nogle skillinger, nemlig 8 slettedaler, hvorfor Søren Thomsen siden tog af Christen Nymand hans ko i pant; dermed han var shæt (?) fra de to fremmede karle, og de gav ham en seddel --- disse hopper tilhørte en præst ved navn hr. Peder, og de forsikrede --- ingen andre end bemeldte hr. Peder i Koerup hørte dem til. Mandagen derefter rejste Søren Thomsen til Kolding, hvor han hørte spargeret, at han skulle have attraperet to hopper ved Læborg kirke og for samme at passere skulle have fået 10 rdl. til stikpenge. Og skikkede derfor Knud Andersen i Kolding tre betjente med Søren Thomsen til Bække med et stykke --- papir, hvorpå de fra præstens karle

skulle tage en attest, om de havde enten Søren Thomsen eller nogen af hans folk at beskyldte. Og imod som de kom til Bække, stod hans medfølgere hart på at ville have deres del af hvad de forment han havde fået til stikpenge, hvor han lovede og tilsagde dem noget. Siden da Søren Thomsen kom til Bække, forefandt han sin husbond, som ville skrive, hvad han havde, og skændte hart på Søren Thomsen for det lopperi, han var kommet ud i. Og listede så Søren Thomsen sig bag ud fra sin husbond og gik til Gesten, derfra om andendagen til Hausbæk og spurgte sig her om til råds. Da han derfra kom til sit hjem, kom hr. Holst og Anders Asbo til ham og bad, han ville komme op i kroered (kroen?), hvorpå han siden blev holdt fast, såsom hans husbond ikke ville komme til ham. Og imod aften bad Søren Thosmen, om det ikke kunne blive maget således, at han kunne komme til ende. Derpå Holst svarede, at han først skulle skaffe dem noget til forsikring. Dertil han lod inddrive i Steffen Iversens gård 4 fæhøveder. Desuagtet blev han holden an, forhørt, og en del blev skrevet, derefter arresteret i en fender.

Hans Holst spurgte Søren Thomsen, hvorledes han var kommet nordpå. Han var bl.a. kørt et stykke med en ålemand. Der er spørgsmål om betaling af nogle penge. Christen Kjeldsen og Steffen Iversen bekræfter at have set Søren Thomsen give Enevold Madsen nogle penge, men kender ikke årsagen.

Søren Thomsen bliver spurgt, hvorfor han imod bedre vidende havde sagt, at de to hopper var blevet optaget af ham og Christen Nyemand ved Læborg kirke. Han sagde det efter Christen Nyemands anslag og begæring, så de kunne komme så meget bedre derfra; og ellers for at gøre det så meget mere sanddru og troværdigt, havde han også sagt, at han længe siden havde været med hopperne i Kolding, om han havde haft et par bæster færdig. - Søren Thomsen spørges, hvad hans hustru svarede ham, da han hende om samme tyveri gav kundskab, og hvorfor hun ville lade Lars Inspektør arrestere. Han svarer, at da Lars Inspektør, halvanden dag efter han var hjemkommet fra Thisted med de stjalne hopper, indfandt sig i Søren Thomsens hus med en brun hest, sagde hustruen, at han havde flyet dem i en slem handel, hvortil han svarede, "Hvi har jeg det?". Konen sagde, "De siger, hopperne er stjalne. I har vel også stjålet den gode hest, I sidder på". Derpå han svarede "Nej, nu vil jeg sætte hesten ud på stofling". Og derpå gik han ud af huset og rendte bort. - Søren Thomsens hustru Maren Nielsdatter bekræfter dette og tilføjer, at hun bad Lars Inspektør blive og få

mad, inden han red bort. Men han gav sig ikke tid. - Christen Nyemand havde været hos dem sidste onsdag at gjorde hø, siden han havde sagt, at Lars Inspektør skulle have stjålet hoppen og ellers havde stillet Søren Thomsen pant og forsikring for, hvad han havde optinget og udlagt for ham til dette tyveri at få i stilhed.

Søren Thomsen og hustru blev spurgt, hvorfor de lod Christen Nyemand passere 3. eller 4. dagen efter at de om tyveriet var blevet vidende, såsom han samme dag i deres arbejde og forretning var. Søren Thomsen svarede, han mente, at Lars Inspektør alene havde været om at stjæle disse hopper, og derfor lod de ham gå, helst han havde ment og formodet, det skulle blive ved den aftingning, som han havde gjort for Christen Nyemand. Hustruen svarede for sig, at hun havde ventet, at Christen Nyemand skulle være kommet igen om torsdag morgen, hvilket ikke skete, da han spurgte, at Søren Thomsen sad fast. Hun blev spurgt, hvad hun havde sagt, mens hendes mand var norden. Hun mente ikke, det havde noget at betyde, at hun løj noget om hans rejse, og derfor sagde hun, at han var i Flensborg.

Hans Holst lod på grund af nattens påtrængende bero med flere vidners førelse til idag 8 dage. Formodede, at den gjorde arrest var lovlig, og at han kunne tage hopperne i forvaring, eller om Søren Thomsens husbond vil svare til dem og alt, hvad der findes i Søren Thomsens gård. Husbonden, sr. Palle Christensen til Hundsbæk, svarede --- Han erklærede sig ude af stand til at holde Søren Thomsen i forvaring. Holst begærede, at herredsfogeden ville assistere med ordre til folk og udkrævende fordringskab til Søren Thomsens indlevering på Koldinghus. Herredsfogeden gav anordning til sognefogeden Christen Kjeldsen i Kragelund på to personer og en vogn, på vedkommende øvrigheds behag, bemeldte fange til Koldinghus at udføre og i arrest lovligt at indlevere. - Opsat 8 dage.

278b:

Hans Mikkelsen af Kolding på vegne af regimentskriver Christian Gybjerg ctr. Laurids Pedersen og Peder Mortensen i Rygbjerg. Se 28/6 fol. 253-254, 12/7 fol. 268, 19/7 fol. 272. - Dom: Det bevises, at Laurids Pedersen og Peder Mortensen Nim, begge rytterbønder i Rygbjerg, er stævnet for deres gårds utilbørlige beboelse og vedligeholdelse. De har nydt hjælp af kassen til to bæster og en ko, 25 rdl. --- De skal inden 6 ugers (?) forløb stille kaution for gården og forstrækningen eller have deres fæste forbrudt og

levere stedet fra sig i tilbørlig stand og forskikkes til nærmeste fæstning for der i jern ved vand og brød at arbejde i 6 måneder.

279:

Bendix Funck på vegne af ridtmester Jens Kaas på Roi ctr. Laurids Gregersen i Verst. - Dom: han har hugget en eg i Roi skov, hvilket ridtmester Kaas har bekræftet med sin ed. Han har ikke alene fældet den ene eg, men også halvt omhugget en anden, som endnu står på roden. Han skal betale til Kaas 10 rdl.

Regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen af Kolding --- -- Svenstrup i Boerlev --- ærerørige ord, han har påsagt Peder Thomsen ibidem. Fører vidner.

Mads Iversen af Borlev: Hørte for kort tid siden, at Niels Svenstrup sagde, at Peder Thomsen var en skælm og en skarn, samt at han havde været det, siden han kom til byen. - Karen Lauridsdatter: ligeså.

Bendix Funck på vegne af Niels Svenstrup gav til kende, at Mads Iversen er Peder Thomsens nære slægt, og det andet vidne er hans tjenestekvinde. Hvis de kan agtes for gyldige vidner, kan Bendix Funck skaffe lige så gyldige vidner på, at Peder Thomsen først skældte Niels Svenstrup. - Hans Mikkelsen vil føre vidner på, hvorledes Niels Svenstrups datter Touge Nielsdatter havde med hug og slag truet Peder Thomsen.

279b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog i Bøgvad på vegne af oberforsteren har stævnet Jens Lassen og Jens Madsen, begge i Højen, for hvad egebark de har afflået af 10-12 træer i Højen skov, og træerne står endnu på roden. Da han blev antruffet med barken, sagde han, at det var fra en eg, som han havde hugget på sit eget selvejerskovskifte til staver, og ville levere barken til en skomager i Vejle.

Vidner af Højen: Vidste intet. Undtagen Rasmus Pedersen, som havde set et læs egebark på en vogn i Mads Jydes gård. Opsat 14 dage.

280:

Samme ctr. Rasmus Pedersen i Højen for en risbøg, han har hugget i Højen skov søndag den 28/7. Den lå ved hans have. Han havde sagt til skovfogeden, at han havde fået den i Vejle skov. Han kunne ikke påvise stubben. Opsat 14 dage.

Hans Lauridsen Holst på vegne af herskaberne på Hvolgård, Låge og Grundet --- --- har stævnet --- Mortensen Orle, begge i Jerlev --- en stor del heste, som han og hans søn har tilføjet stor, utallig skade med udygtig skæren (?). Opsat 8 dage.

280b:

Amtsforvalter Anker Hansens sager ctr. Peder Grundet, Peder Smed og Anders Troelsen i Seest opsat 8 dage.

Postmester Knud Jørgensen i Kolding på vegne af oberforsteren ctr. Peder Nielsen Buchholdt i Kolding, se 19/7 fol. 271. Opsat 8 dage.

Morten Nielsen af Plovborg på egne og proprietærbønderne i Grindsted sogn deres vegne og Niels Nielsen for proprietærbønderne i Hejnsvig og Grene sogne samt Store Almstok fremstillede synsmænd, der afhjemlede syn på rugmarkernes misvækst.

281b:

Niels Nielsen af Plovslund på egne og proprietærbønderne i Hejnsvig sogn deres vegne fremstillede fire synsmænd (Søren Willumsen, Jens Willumsen, Christen Poulsen og Christen Christensen, alle af Vorbasse), der afhjemlede syn på misvæksten. (I Nørre Ankelbo er der en gård, som tjener til Corfitz Ulvfelds arvinger).

282b:

Forligelsestingsvidne mellem Peder Hansen Muus i Knudsbøl og Ole Rasmussen Hvolbøl ibidem. Ole Hvolbøl har talt nogle æreskældsord mod Peder Muus' hustru og har trakteret hende med håndslag. Nu er de forligt. Ole Hvolbøl beder om forladelse. Nu vil de leve i godt naboskab. Og den,

som først giver anledning til klammeri, skal betale til de fattige i Jordrup sogn 1 rdl.

283:

Stævning af 7/6 fra madame Anne Niels Nielsens til Endrupholm og hendes sønner til biskop Müller i Ottensen, fremlagt på fol 277. - Stævningen er til biskop og svoger doktor Christian Rudolf Müller. Han har ikke villet bestemme en vis tid at overvære en endelig slutning på, hvad enhvers anpart kan blive her af stervboet efter hendes sal. mand og vor fader, skønt vi havde tilkendegivet, at vi ville forholde os efter kgl. brev og tilladelse af 12/10 1708 --- så ville vi tjenstl. formode, hans belejlige tid bedst falder ved de tider, han sin rejse fra Maribo landemode kunne have endt --- derfor varsel til Varde byting den 22/7 (flere ting er anført) --- at enhver kan vide sin andel efter loven. - Kvittering for stævningen er givet af sønnen Uldrich Friderich Müller, der anfører, at det kan være nogen tid, inden biskoppen er tilbage fra sine rejser. Stævningen er forkyndt i Odense bispegård.

283b:

Fredag den 9. august 1709:

Bendix Funck på vegne af Christian Krabbe ctr. Grindsted sognemænd, se 20/7 fol. 272. - Dom: Christian Krabbe til Urup har fæstet kongens part af korntienden i Grindsted sogn og beviser med sognemændenes derom gjorte foreninger, hvor meget enhver i rent korn ham årligt skal give. Dem har de hidtil efterlevet, og de, som er afgået ved døden, deres efterkommere har hvert sted efterlevet deres formænds forskrivninger. Men alene i dette år formedelst misvækst modstår de dem, skønt de ikke beviser, at Christian Krabbe i indeværende år på deres fulde afgift har --- nogen forlindring, mere eller mindre end som årligt forhen, og ganske ingen lovgyldigt bevis er fremlagt, som svækker bemeldte foreninger og reverser. - Sognemændene bør dette år, som de forrige, svare deres anpart af kongetienden efter reversernes og foreningernes indhold.

285:

Jørgen Farup på vegne af hr. August Richter i Gamst ctr. Hans Christoffer Rask og hustru i Gamst for gæld. De skal påhøre vidner om gældens retmæssighed og usandfærdigheden i den forklaring, de gav i retten den 2/8.

Peder Jensen af Gamst: For nogen tid siden, da vidnet efter præstens begæring var i Gamst præstegård, hvor Hans Christoffer Rasks hustru også var samme tid, hørte han, bl.a., at hr. August og Hans Christoffers hustru omtalte, at hun havde betalt for et års husleje 2 rdl. Og præsten sagde, at hun derforuden skyldte ham 2 slettedaler i husleje.

Jørgen Sørensen af Gamst: Det samme.

Christen Nielsen Brun: Da han for ca. 5 år siden røgtede køerne i Gamst præstegård, da stod rytter Hans Christoffers ko der i kostalden i bås med en af præstens køer --- (uklar tekst) ---

Karen Madsdatter af Jordrup: Efter at koen havde fået kalv, blev den malket af præstegårdens piger, indtil Hans Christoffers kone kom hjem fra Fredericia. Hun klippede selv sine får; men hvordan ulden blev fordelt, vidste vidnet ikke.

Mette Poulsdatter af Gamst: Har set for nogen tid siden, at Hans Christoffers kone kom ind og faldt ned på knæ for præstekonen og bad, at hun skulle have tålmodighed med hende for de 2 daler, som hun skyldte i husleje. Hun ville betale, når hun havde tjent penge til det. Dertil svarede præstekonen, at det var unødvendigt med så megen ydmyghed; det skulle gerne blive eftergivet, om Hans Christoffer ville give præsten gode ord derfor. Hans Christoffers hustru svarede, at det skete ikke, for han ville ikke give præsten den ære.

Maren Nielsdatter af Gamst: Som Mette Hansdatter.

285b:

Hans Lauridsen Holst ctr. Søren Thomsen af Bække. Fører vidner:

--- og Jens Christensen af Bække: De har i denne sommer tjent Søren Thomsen for kost og løn. For ca. 3 uger siden kom Kirsten Poulsdatter hjemridende til Søren Thomsens gård i Bække efter hans befaling med fire af hans arbejdsheste. Deraf tog han en og hans hustru en og red derpå bort om aftenen, siden kvæget af marken var hjemkommet. De sagde, at de ville til Flensborg. De var så borte indtil imod dagen samme nat, da hans hustru Maren Sørens datter igen hjemkom med begge hestene. Hun berettede, at hun havde været med sin mand ved Læborg kirke. Da de red bort fra

Bække, havde Søren Thomsen en sadel på sin hest, som hans red på, og hans hustru lagde hans kappe under sig på hesten at sidde på. Sadlen og kappen findes endnu i Søren Thomsens hus, og siden han kom hjem, var sadlen og kappen der igen. Morgenen efter, at han var kommet hjem, lå han i sin seng, og næste dag, lørdag, stod hopperne i hans toft tidligt om morgenen, da folkene var stået op. Ved middagstid tog Søren Thomsen selv hopperne og red dermed til Stauerlund. Da spurgte hans tjener, Jens Christensen, ham ad, hvor han havde fået hopperne. Søren Thomsen svarede, at det var vidnets landsmænd, og de var ham tilskikket, han skulle sælge dem, hvorfor han sagde, at både han og Christen Nymand havde dermed været i Flensborg for at sælge dem, men formedelst --- måtte de føre dem hjem igen. Søndag ved middag kom vidnet Jens Christensen, efter sin daværende husbonds befaling, med de to hopper til Bække, og havde hentet dem fra Stauerlund. Og som Søren Thomsen havde forbudt ham at ride derpå, trak han dem i tøjret. Og da han kom dermed til Bække kirke, kom to karle fra Hannes (?), som ligger i Han herred nord i Jylland. Den ene hed Enevold og den anden Christen. De vedkendte sig hopperne at tilhøre en præst i Hannes og sagde, at de var præsten tyvagtigt frastjålet. Vidnet beråbte sig på sin husbond og satte så hopperne på Bække ager, hvor Søren Thomsen og de to fremmede karle og menige Bække mænd (indfandt sig), og da vedkendte sig Søren Thomsen begge hopperne, hvor da både Søren Thomsen og hopperne blev arresteret og indført til Staffen Iversen i Bække.

Hans Holst gør klar til en domfældelse for tyveri med betaling af igæld og tvigæld og boslods fortabelse. Der bliver skrevet tingsvidne. Palle Christensen til Hundsbæk var blevet anmodet om ved lovlig registrering og vurdering at bevise, hvorledes Søren Thomsens bos tilstand befindes. Christen Kjeldsen af Kragelund og Mads Thomsen af Bække afhjemler deres rapport herom, som skal indføres på fol. ___ ---

Christen Niemands hustru Kirsten Lambrechtsdatter var til stede i retten. Hun ville bevise, at Søren Thomsens bekendelse på hendes mand ikke var sandfærdig.

Palle Christensen mente, at han som husbond skulle nyde gårdens besætning og brøstfældigheds betaling forud (for igæld og tvigæld m.m.). - Opsat 14 dage.

Bendix Funck i Hans Mikkelsens fravær på vegne af Svend Christensen i Hjarup ctr. Anders Sørensen og Peder Nielsen i Skanderup. Se 5/7 fol. 262. Besvarer Anders Sørensens indlæg: Hans snak kan ikke anses imod så pure beviser. - Herredsfogeden tiltog sig domsmænd og afsagde sammen med dem dom: Det bevises med to lovfaste vidner, nemlig Knud Buch og Jens Hansen, begge af Hjarup, der var med til at lede efter de egeblokke, som Svend Christensen til sin egen gårds fornødenhed havde ladet hugge i sin selvejerskov, at de blev ham frastjålet om natten. Tre af dem blev fundet på Skanderup nørremark, slindede og tilhugne. Vidnerne så da Anders Sørensen og Peder Knudsen med økser. De løb bort til Skanderup, så snart de så vidnerne. Og skønt vidnerne råbte og bad dem bie, ville de ikke. Fra de sigtede er aldeles intet fremført bortset fra et indlæg af 5/7. De bør anses og lide som for andet tyveri efter lovens 17. kapitel, 25. og 26. artikel, pag. 980.

287b:

Amtsforvalter Anker Hansens --- --- familie- og folkeskatteforpagter Mathias Hansen ctr. Anders Troelsen og hustru, inderster i Seest, for resterende indersteskatte, se. 12/7 fol. 267. - Dom: Som Mathias Hansen på Hammergård, familie- og folkeskatteforpagter, tiltaler Anders Trouelsen og hans hustru i Seest, værende til huse hos Niels Trouelsen, for 6 terminers resterende indersteskatte, som de efter ofte mindelige anmodninger ikke godvilligt har villet betale, men modvilligt beholdt inde. De har ikke givet ringeste gensvar. De skal betale restancen på 4 rdl. 2 mk. samt derforuden 1/6, som eragtes for 4 mk. 5sk., samt sagsomkostninger med 2 rdl.

288:

Amtsforvalter Anker Hansens to sager, ctr. Peder Grundet og ctr. Peder Smed, opsat 14 dage.

Hans Lauridsen Holst, fuldmægtig på vegne af herskaberne til Hvolgård, Låge og Grundet samt andre proprietærer og bønder ctr. hesteskæerne Morten Orle og hans søn Peder Mortensen Orle, begge i Jerlev. Se 2/8 fol. 280. Fremlagde et tingsvidne af Nørvang-Tørrild herredsting af 15/11 1704.

Formedelst aftenens mørke opsættes sagen i 14 dage.

288b:

Fredag den 16. august 1709:

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen i Asbo ctr. Knud Lauridsen Skræder i Hjarup, gæld for stude, 16 rdl. - Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Poul Eriksen i Bølling. Se 5/7 fol. 261, 19/7 fol. 271. Opsat 14 dage.

289:

Hans Mikkelsen på vegne af Hans Christoffer Rask ctr. hr. August Richter i Gamst. - Karen Christensdatter af Nagbøl vidner: Mens hun tjente i Gamst præstegård, blev Hans Christoffers ko malket af præstens piger sammen med deres egen mælk. Hun vidste ikke af, at fårene var til halft. Opsat 14 dage.

290:

Hans Pedersen af Vrå lader på vegne af samtlige rytterbønder i Vrå og Uhre afhjemle syn på rugsædens misvækst.

Skovfoged Jens Bertelsen Krog ctr. Jens Lassen og Jens Madsen i Højen, se 2/8 fol. 279-280. Har stævnet alle Højen boelsmænd og husmænd til at vidne om de ege i Højen skov, som endnu står på roden og har fået barken afflået. Samtlige Degnegårds, Pinngårds, Quelkrogs og Galskiøts beboere er også stævnet. - Vidnerne ved ikke, hvem der har gjort det.

Fredag den 23. august 1709:

Der blev ikke holdt ting, fordi både herredsfogeden og de 8 tingmænd var stævnet --- --- den kgl. anordnede kommission i Kolding ctr. Hans Lauridsen Holst.

290b:

Fredag den 30. august 1709:

Jørgen Farup af Gamst præstegård har på vegne af hr. August Richter stævnet Hans Christoffer Rask med hustru Maren N. angående, hvor meget det anførte foder og græs med billighed kan takseres til.

--- fra Barortskov (?) på sit herskabs vegne, brigader, kommandant og amtmand på Boringholm, har stævnet Peder Mortensen Orle i Jerlev og hans to medfølgere for den ulovlige handling og ukristelige udførelse, vold, midlers og penges borttrælse mod bonden Niels Quist i Barret den 16/6. - Frands Hansen fremlagde et tingsvidne af Bjerre-Hatting herredsting af 5/8 1709. Sætter i rette, at han dømmes for sine gerninger, item førende skydegevær --- at dømmes til Bremerholm at gå i jern i arbejde på livstid samt bøder og bartskærerløn, ve og smerte, spot og skade. - Peder Mortensen begærede sagen opsat i 4 uger.

291b:

Imod det af Jørgen Farup afhjemlede varsel på forrige blad protesterede Hans Mikkelsen på vegne af Hans Christoffer Rask, fordi det varslede tildannemænds afsigt. Hans Christoffer burde være stævnet til deres opkrævelse. Og tidligere vidner burde stævnes imod de nye vidner. - Herredsfogeden vil fornemme, om vidnerne ej er imod de først førte.

Jakob Salmonsens af Gamst: Da Hans Christoffers hustru var i Fredericia og hans ko med kalven var i Gamst præstegård, da så han nogle gange, at godt surmælk blev båret ned til kalven.

Karen Nielsdatter af Eskjærlund: Hun malkede Hans Christoffers ko tillige med præstens og gav kalven hver dag 3 gange surmælk. Hans Christoffers hustru klippede selv fårene, men vidnet vidste ikke, hvorledes med ulden blev forholdt. Men af fårenes lam fik præsten eller præstekonen aldeles ingen undtagen alene et hvidt engelst lam, som hun gav Hans Christoffers hustru et andet lam for. Opsat 8 dage.

Hans Lauridsen Holst ctr. Søren Thomsen i Bække. Lod i Søren Thomsens vedværelse oplæse vidnesbyrdene af 9(8 --- --- Sr. Niels Hørtigkarl fra Nibe

på vegne af hr. Peder Pedersen Clemmentin af Hanne beviste med tingsvidne af Hanherredernes ting d. 10/8, at de to brune hopper, som Søren Thomsen er arresteret med, tilhørte præsten. Begærede hopperne og Søren Thomsen udleveret. Det blev de.

Hans Holst begærede, at dommeren ville afsige, ifald at Christen Nymand kunne antræffes og nogen bekostning nødvendig dertil behøvedes, om ikke hvad gods og midler af Søren Thomsens registrerede, når husbonden deraf har fået besætningen, i det øvrige til sådan brug i penge at gøres og overdrages til øvrigheden i amtet for der at stå i reserve til videre fornødenhed. - Sr. Palle Christensen protesterede derimod; mente, at alt, hvad der tilhører Søren Thomsens i fæste havende steds bebyggelse og besætning, forlods fratages ham til fornøjelse; da måtte det øvrige for ham gerne anvendes til anden fornødenhed. - Herredsfogeden resolverede, at når Palle Christensen forlods har fået gårdens besætning, bør det øvrige til vedkommendes bedste nytte komme til auktion.

Søren Thomsen her for retten stående begærede, at Niels Hartigkarl, som ham nu under hænde haver, ville forskaffe ham vedbørende forsvar til hans sags udførelse, såsom han vorder nu i en fremmed egn henført og ej kan svare for sig selv, hvilket Niels Hørtekarl og lovede, alt så vidt lov og ret medfører og tillader. - Hvilket alt Søren Thomsen begærede i tingsvidnet indført.

293:

Læst kgl. forordning, at al handel til og fra kongens lande på Danzig og andre befængte steder i Østersøen suspenderes, så længe den smitsomme sygdom varer.

Thomas Bang af Kolding på vegne af toldinspektør Jørgen Jelling: Formedelst den anholdte og fængslede Søren Thomsen skal have udsagt adskilligt på sr. Palle Christensen til Hundsbæk om, hvad han har forøvet for ham, ønsker han, at Søren Thomsen rent ud skal bekende både om de 31 stude, han tillige med andre i Palle Christensens hosværelse skal have drevet over åen mellem Ribe og Kolding. Søren Thomsen, som nu stod for retten ledig og løs, blev bedt om at udsige, hvad ham var bevidst om de 31 stude, som Palle Christensen lod uddrive til sidste Hanved marked og der bortforhandlede dem. - Søren Thomsen svarede, at torsdagen før sidste

almindelig bededags fredag, da kom der en seddel fra Hundsbæk til ham, at han skulle komme derned angående nogle stude, som skulle bortdrives, hvorefter Søren Thomsen og Niels Nielsen midt på efterdagen red derned, og Christen Nyemand kom gående noget efter. Og som Søren Thomsen befandt sig noget svag, gik Niels Nielsen med Palle Christensen at se kvæget, og da det blev aften, kom bud til Bertel Andersen i Asbo, at han og skulle komme til Hundsbæk, hvilket også skete. Og da det da var aften, drog Søren Thomsen, Niels Nielsen, Palle Christensen, Bertel Andersen, Terkel Andersen og to små drenge bort, efter at Christen Nyemand var gået for i vejen, og adskilte fra det andet Hundsbæk kvæg 31 stude, hvormed de samtlige (undtagen de to små drenge) drev bort til Liden Anst. Der mødte dem Hans Jensens svend af Fårkrog, som fulgtes med dem, og drev de så over det dybe vadested sønden for Vester Vamdrup, som er skellet mellem Holsten og Jylland. Der kom Hans Jensen af Fårkrog og Christen Nyemand til dem og efter begæring hjalp at drive kvæget over Barstrup komose ind i og igennem Farrisskov. Imidlertid da de var kommet på Barstrup komose, gik Hans Faarkrogs svend fra dem og hjemad, og Bertel Andersen red ligeledes tilbage hjemad. Så blev Palle Christensen, Søren Thomsen, Niels Nielsen, Hans Jensen Faarkrog og Christen Nyemand ved kvæget og drev vesten om Ørsted og Oksenvad og over Slevvad. Så skiltes Palle Christensen og Søren Thomsen forud fra de andre og red igennem Billund til Over Jerstald, hvor Niels Nielsen og kom til dem. Samme sted betalte Palle Christensen småtolden af kvæget og gav 1 skilling danske af stykket. Så drog Søren Thomsen, Niels Nielsen og Hans Faarkrog tilbage hjemad, og Palle Christensen med de andre drog bort med kvæget på vejen til marked. Senere sagde Palle Christensen engang til ham --- han borgede studene bort og skulle have 16 rdl --- Jens Friismand i Ødis svarede ---

Thomas Bang bad Søren Thomsen sige, hvad han var bevidst om de 13 stude, som han vel skal have været med til at overdrive for Christian Friismand. Søren Thomsen svarede: De blev drevet igennem Vejen, over Anst å og videre igennem Øster Vamdrup ind på Østerbygårds mark, og samme tid red Søren Thomsen og Niels Nielsen forud på vejen, og Anders Kjeldsen tillige med Christen Nyemand drev studene efter på forn. steder og ind på Østerbygårds mark.

Thomas Bang fik tingsvidne.

Derimod mødte Bendix Funck på vegne af Palle Christensen og svarede, at Søren Thomsens udsagn om de 31 stude er i alle ord aldeles

usandfærdigt. Formoder desuden, at som Søren Thomsen for håndgribeligt tyveri er taget i arrest, at hans ord ej bør stå til troende.

Thomas Bang og sr. Andreas Hansen Saabye, herredsfoged i Gørding-Malt herreder, fik på kongens vegne tingsvidne.

294:

Hans Lauridsen Holst ctr. Morten Orle og søn Peder Mortensen Orle i Jerlev. Se 2/8 fol. 280 og 9/8 fol. 288. Sætter i rette, at de skal betale en erstatning på ialt 241 rdl. 2 mk. - Opsat 14 dage.

294b:

Amtsforvalteren og regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen har stævnet samtlige Smidstrup beboere angående skellet mellem Follerup og Smidstrup marker. Stævning også til mænd af Tiufkær og Horstrup, som tidligere har vidnet. Der føres vidner om skellet.

295:

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen af Asbo ctr. Knud Skræder i Hjarup, se 16/8 fol. 288. - Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af kancelliråd Nicolai Nissen til Ruballegård har stævnet Morten Orle, hestegilder i Jerlev. Han har tilsagt bønderne at møde ved Jelling med uomskårne heste og plage, men har dog vægret sig ved at skære en sort hest for kancellirådets bonde Jens Skou i Jennum. Han skal medbringe sit kongebrev i retten --- Opsat 8 dage.

295b:

Amtsforvalter Anker Hansens sag på vegne af Anders Smed i Bjert ctr. Peder Grundet i Seest opsat 8 dage.

Fredag den 6. september 1709:

Jørgen Farup af Gamst præstegård på vegne af hr. August Richter ctr. Hans

Christoffer Rask. Denne vil med ed bekræfte, at han den 3/10 gjorde afregning om huslejen for det da beboede hus --- Opsat 14 dage.

296b:

Jens Andersen af Skanderup på vegne af Anders Sørensen ibidem ctr. Svend Christensen i Hjarup og Knud Christensen Buck ibidem ang. de omtvistede egeblokke. En del vidner er stævnet. - For Svend Christensen mødte Hans Mikkelsen, der protesterede mod stævningen. Herredsfogeden kender stævningen ugyldig.

297:

Bendix Funck på vegne af kancelliråd Nissen ctr. Morten Orle, se 30/8 fol. 295. Morten Orle er ikke mødt. Bendix Funck fremlægger et tingsvidne af Nørvang-Tørrild herredsting af 20/7. Sætter i rette, at Morten Orle, der udgiver sig for en privilegeret hestegilder, har trods sin egen tilsigelse vægret sig ved at skære for bonden Jens Skov i Ennum ---. Der er tilføjet bonden ikke ringe skade --- foder i 96 nætter. Om ikke Morten Orle bør have sit privilegium forbudt, om han ellers har et, samt betale bonden for plagens indeholdelse. Opsat 3 uger.

297b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Poul Eriksen i Bølling. Opsat 14 dage.

Jørgen Farup på vegne af August Richter ctr. Jens Follerup i Ravnholt ang. et tiendeføl, som han ikke har villet lade forblive hos hoppen, så det er blevet fundet på marken uden sin moder. Opsat 14 dage.

298:

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter Anker Hansen for Anders Pedersen Smed i Bjert ctr. Peder Grundet, som tjener Mads Hansen i Seest. - Dom: Med tingsvidne af Kolding byting af 26/6 bevises, hvorledes landsoldat Peder Grundet har den 1/5 overfaldet, såret og slået Anders Pedersen Smed i

Nørre Bjert på hans rette farende hjemvej fra Kolding. Han fik 6 blodige sår og adskillige blå slag. Peder Grundet skal betale fuld voldsbod, tre fyrre lod sølv, for blodige såremål 54 lod sølv og for blå slag --- lod sølv, samt badskærerløn, --- underholdning, arbejdes forsømmelse --- tilsammen 126 rdl.

298b:

Søren Rasmussen af Vork fremkom for retten med en aftægtskontrakt af 10/4 1709, som han har oprettet med Jep Jensen af Vork, der har afstået sin gård til ham.

Fredag den 13. september 1709:

299:

Læst kgl. forbud imod udførsel af alle slags kornvarer (undtagen boghvede) fra Danmark og Norge.

Læst amtmandens kopi af instruktion ang. piloter og lågere til skiberomme, som kommer fra pestbefængte steder.

Peder Elkjær, borger i Vejle, på vegne af herredsfoged Claus Jessen i Vester Galten, en stævning. Nogle beskikkelsesmænd bekræfter deres beskikkelse. Ingen af de indstævnedede er mødt. Peder Elkjær får tingsvidne.

Stævningsmemorialen: Hans Nansen i Lystrup by, kgl. kancelliråd og amtmand, tillige med fuldmægtigen --- stævnes til Anst-Jerlev-Slavs herredsting og dernæst til Nørvang-Tørrild herredsting for at påhøre vidner om adskillige poster, som han har tiltalt ham (Claus Jessen?) for, såsom Galten kirkegårds ilde tilredelse, døre og låger samt portens beskadigelse og det indviede jords borttagelse etc. etc. Der stævnes adskillige vidner fra Galten og omegen, men tilsyneladende ingen fra Anst, Jerlev og Slavs herreder.

300:

Bendix Funcks sag ctr. Morten Orle og sønnen Peder Mortensen Orle opsat 14 dage.

Bendix Funck i Hans Mikkelsens fravær fremstillede Peder Thomsen af Borlev og Niels Svendsen. Der har været nogen tvistighed imellem dem. Nu er de forligte og gør hinanden erklæring.

300b:

Fredag den 20. september 1709:

Claus Selmer på vegne af regimentskriver Rask har stævnet Hans Basse i Øster Vamdrup. Synsmænd opkræves til at syne hans gård.

Jens Andersen af Skanderup på vegne af sin fader Anders Sørensen har stævnet Svend Christensen i Hjarup. - Hans Mikkelsen: Anders Sørensen vil føre vidner i en sag, der allerede er pådømt. Mener, at dommeren ifølge lovens pag. 114, art. 27 ikke kan tillade ham at føre vidner, før end han ved ed bekræfter, at han tidligere ikke har været vidende om disse vidner. - Herredsfogeden resolverer, at Anders Sørensen kan føre sine vidner, hvis han aflægger denne ed. Opsat 14 dage.

301:

Christen Nielsen af Øster Vamdrup har stævnet Hans Hansens enke Anne Pedersdatter i Øster Vamdrup ang. hvad hø og afgrøde hun har bemægtiget sig af Christen Nielsens engtoft. Hun har villet antage den ager, som forhen var overdraget husets forrige beboer. - Stævningen afvist som ugyldig.

301b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren ctr. Peder Eriksen i Bølling. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af Anders Hansen i Asbo ctr. Knud Lauridsen Skræder i Hjarup. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af kancelliråd Nissen til Ruballegård ctr. Morten hestesnider Orle i Jerlev. Opsat 14 dage.

Jørgen Farup på vegne af hr. Augustus Richter ctr. Hans Christoffer Rask. Opsat 8 dage.

Ole Mortensen Bøgvad af Fuglsang har afstået og solgt sit aftægtshus i Fuglsang til Gjermand Poulsen af Bølling.

302:

Thomas Hansen Ulv af Skanderup fremlyste 3. gang en hoppe, som en ubkendt karlsperson for nogen tid siden er kommet med til Skanderup by. Han er borttrømt derfra og har efterladt hoppen. To mænd blev opkrævet. De gik ud og beså hoppen. De kom ind igen og vurderede den til 8 slettedaler.

302b:

Fredag den 27. september 1709:

Læst rentekammerets patent om forpagtning i 3 år af told og konsumtion samt familie- og folkeskat.

Læst forbud på udførsel af heste og hopper.

Læst forordning om fremskaffelse af heste og kuske til artilleriets fornødenhed.

Frands Hansen fra Bartskov ctr. Peder Mortensen Orle i Jerlev, se 30/8 fol. 290-291. --- vold, ran, afhug, --- førende skydegevær --- Med henblik på en mindelig ordning opsættes sagen i 14 dage.

303:

Hans Lauridsen Holst på vegne af herskaberne og vedkommende ctr. Morten Orle og Peder Mortensen Orle, begge hestegildere i Jerlev, se 2/8 fol. 280 og 13/9 fol. 300. Morten Orle begærede opsættelse i 14 dage. Hans

Holst spurgte ham, hvad det var for vidner, han ville føre. Det kunne han ikke forklare. Opsat 14 dage.

Bendix Funck på vegne af kancelliråd Nissen ctr. Morten Orle. Opsat 14 dage.

Johannes Christiansen af Store Anst har stævnet Anna Cathrina N. i Anst og hendes mand Hans Poulsen for ærerørige ord. Vidner afhøres.

Iver Christensen og Søren Buck af Store Anst: Ved Olesdags tider var de efter Johannes Christiansens begæring hos Anne Catharina at forhøre hendes ord, om hun havde Johannes Christiansen noget at beskyldte for angående hendes livstrøje. Hun svarede, at hun ingen navngav og ikke beskyldte Johannes Christiansen; det var bedst, han tav stille, imedens hun tav.

Karen Iversdatter af Store Anst: Otte dage efter midsommer sagde Anna Cathrina ude ved sit hus til hende, at ild og røde lue skulle fortære alt det, hun havde, om ikke skomageren ville have taget hendes lærred, og han havde fat på det ved den ene ende. - Mons. Farup på vegne af Hans Poulsen spurgte, om hun havde sagt, hvad det var for en skomager. Det havde hun ikke.

Mette Jensdatter af Store Anst: Noget efter Olesdag sidst kom Margrethe Jørgens (!) gående til husets dør, som dette vidne ibor. Samme tid var Anna Cathrina inde i samme hus, og da rakte hun et brød ud imod døren, som Margrethe tog efter. Men Anna Cathrina tog brødet til sig igen og sagde, "Jeg ser, I er lige så sluge som skomageren efter lærredet".

Iver Christensen og Søren Buck: De har idag hørt, at smedekonen Margrethe Oles sagde til dem, at den, som ville have bestjålet Anna Cathrina, var ikke af denne by, men havde gode venner der i byen, Store Anst, som havde givet anslag, hvilket Anna Cathrina til hende havde sagt.

Iver Christensen: Ved midsommertide kom Anna Cathrina i hans gård, kaldte ham ud af gården bag laden og sagde, der var en som ville den --- nat have stjålet hendes lærred, og det var skomageren --- Opsat til 11/10.

304:

Knud Hansen Buch i Vejen mølle på vegne af oberst Theodosius von Letzow har stævnet samtlige Anst, Gesten og Skanderup kirkers tjenere

(alle navngivne). En del af dem betaler ikke de lovede penge til en soldat. Vil de vedstå aftalen af 1701? - Anthoni Jakobsen på en del af de indstævnedes vegne begærede at få aftalen at se. Knud Buck mener, de må kende den, siden de i 6 år har efterlevet den, og det svar er ensbetydende med, at de vil have kontakten ophævet.

304b:

Bendix Funck på vegne af Jens Jakobsen Krog af Oxvig har stævnet samtlige Jerlev bys lodsejere til syn på Jens Krogs korns nedkørelse og fordærvelse på Oxvig mark.

Synsmænd, Jens Jørgensen af Høllund og Jørgen Nielsen af Ødsted: Der er kørt med heste og vogn i en havremark og over flere agre igennem kornet. Der er gjort en gangsti. - Nogle af de indstævnede erklærer, at ingen af deres folk har kørt der. - Mads Simonsen af Jerlev tilstod, at han og Gjermand Hansen havde kørt der, fordi de havde deres enge på den kant i marken og derfor måtte køre over stedet, som Jens Krog dette år havde besået, såsom de ikke kunne komme andre steder med deres hø. Opsat 8 dage.

305:

Jens Bertelsen Krog af Bøgvad har stævnet Christen Lund og Poul Lund af Rugsted. De har indført deres kgl. anpart af korntiende uden tælling. Opsat 3 uger.

Regimentskriver Andreas Rasks fuldmægtige Claus Zellermand lader afhjemle syn på Hans Basses gård i Øster Vamdrup, se 20/9 fol. 300. Der er foretaget en del reparation på bygningerne. Besætningen er i behold, undtagen hest, som for 14 dage siden havde styrtet halsen i stykker. Plov, vogn og harve er ved gården, ved magt. Ingen jord er bortlejet i år. Der ligger tømmer til reparation af brøstfældighed. - En taxering af 19/4 1709 blev læst. - Hans Basse lovede, at han ville foretage de forbedringer, der endnu manglede.

306:

Jørgen Farup af Gamst præstegård på vegne af hr. August Richter ctr. Hans Christoffer Rask, se 12/7 265-266. - Dom: Det er bevist, at Hans Christoffer Rask og hustru til præsten for husleje og kvægs vinterfodring resterer 5 rdl. 3 mk. 2 sk. Ingen beviser er anført herimod. De skal betale.

306b:

Bendix Funck på vegne af oberforsteren, se 5/7 fol. 261 og 19/7 fol. 271. - Dom: Bendix Funck har tiltalt Poul Eriksen i Bølling for 2 læs grønt bøgetræ, han er befundet med i Bølling skov. Poul Eriksen har hævdet at have hugget træet på sin egen selvejerlod. Han kan som selvejer ikke straffes for at have hugget træet. Men fordi han ikke forud havde tilkendegivet det for skovbetjentene, som skal have indseende dermed, straffes han med bøde på 2 slettedaler til skovriderkassen.

Fredag den 4. oktober 1709:

Læst kgl. forordninger: 1) befaling til amtmanden om straks --- til alle proprietærene ---, 2) Forbud på udførsel af alle slags korn og fedevarer. 3) Om kornskatten 1710.

307:

Kun tingmændene er på tinge idag. Alle sager opsættes 8 dage.

Fredag den 11. oktober 1709:

Læst 1) kgl. patent om højesteret, 2) Rentekammerets missiv til amtmanden ang. at halvparten af rugskatten må betales med penge, 4 rdl. pr. tønde.

Hans Lauridsen Holst ctr. Morten og Peder Orle. Opsat 14 dage.

308:

Peder Mortensen Orle af Jerlev producerer et signeret dokument: Brigaderen af Baretskov, som har rejst sag på vegne af sin bonde Niels Quist, frafalder sagen.

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter og regimentskriver Jens Duce: Hyrden Laurs Ovesen i Vranderup har klaget, at jomfru Sebine Ruppe skal have slået to af hans børn og ham selv ladet prygle ved sin tjenestekarl Ernst, som der på Vranderupgård skal forrette avling. De stævnes til at påhøre vidner, også om, hvad indtagelse af kvæg der sker i byen, og hvorledes gærderne ilde er lukkede og hegnede. Opsat 3 uger.

308b:

Jens Jakobsen Krog af Oxvig ctr. Jerlev mænd. Opsat 14 dage.

Johannes Christiansen af Store Anst ctr. Hans Poulsen og hustru. Opsat 14 dage.

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjeggård har stævnet Else Pedersdatter i Limskov og Christian Friismand ibidem for, hvad de skylder ham for at føre sager her og i Holsten. Stævning også til Mads Jørgensen Slot i Refsgård og Anders Hansen Risbøl i Asbo. - Opsat 14 dage.

309:

Markus Nissen af Bønstrup fremviste en ulvebælg, som hans søn Hans Markussen ved Vamdrupgård har ihjelskudt.

Fredag den 18. oktober 1709:

Bendix Funck på vegne af Mads Jensen af Dal ctr. Ole Jensen og Niels Christensen, begge af Hinnum, angående deres til Mads Dal gjorte kaution for Christen Nielsen i Hinnum for 4 skp. rug. Opsat 14 dage.

I denne sag betjente byfoged Claus Swane af Vejle og byskriver Mads (?) Johansen af Kolding retten. - Hans Lauridsen af Kjeldbjerg --- forvalter på Lundevig (?) Daniel Philip gav til kende, at denne sag skal afhandles af kommissærerne iflg. kgl. befaling af 8/6 --- --- Dommeren resolverede --- Angående vidners forhør, da efter grev Schacks befaling kan jeg ikke andet end bifalde Holsts begæring. - - Hans Holst producerede en beskikkelse til

de 8 mænd tillige med deres skriftlige besvarelse, såvel tvende dannemænds, navnlig Jep Nielsen af Nybjerg mølle og Lorents (?) Frandsen af Egtved deres tegne ---, som og selv personligt sig her for retten lod sig indfinde sådant edeligt at tilstå ---

310:

Fredag den 25. oktober 1709:

Hans Holst ctr. Morten Orle og søn Peder Mortensen Orle i Jerlev, se 11/10 fol. 309. Fremviste generalmajor Brocktorfs fuldmagt. Hvad angår det af Morten Orle fremlagte indlæg under Johan Suurs hånd af 8/10, så agter han at bevise, at det ikke er skrevet af Johan Suur --- Opsat 14 dage.

311:

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter Anker Hansen: Såsom han fornemmer, at brigader Ritz på Baritskov har haft en sag ctr. Peder Orle i Jerlev, og denne nu skulle være forliget, hvorved en del kgl. maj. interesse og bønder derunder henhører --- bør også samme sag blive opsat 3 uger.

311b:

Hans Lauridsen Holst se 11/10 fol. 308-309. Vidnerne er ikke mødt. Opsat til 8/11.

Bendix Funck på vegne af Jens Jakobsen Krog af Oxvig ctr. Jerlev mænd. Forbød Jerlev beboere og alle andre at køre på Oxvig mark eller andre steder, hvor der ikke fra gammel tid har været veje og stier.

--- på vegne af regimentskriver Andreas Rask. Et syn på gården, som rytterbonden Jens Joensen i Ravenholt bebor. Et hus er opsat i stedet for det, der brændte den 3/3, 12 fag af værdi 48 slettedaler. Han havde fået 20 rdl. af regimentskriveren. Synet er sket i overværelse af sognefoged Anders Andersen af Vester Gesten på vegne af regimentskriveren. - Jens Joensen tilstod at have fået 20 rdl. af regimentskriveren, og de er anvendt på byggeriet. Og desuden sidder han i borg og gæld til medlidende godtfolk,

som har gjort ham forstrækning. Der er hårdt brug for videre bygning, som han ikke har råd til, hvis ikke kongen vil anse ham med hjælp.

312:

Lørdag den 2. november 1709:

312b: (Her starter mikrofilm 30021)

Bendix Funck på vegne af korporal Christoffer Krol i Løvlund har stævnet Mads Pedersen i Hinum med flere for gæld for lån og forstrakt rug og penge, som de har lovet med godt sæderug at betale. - Knud Jakob Andersen af Billund er mødt. Han søges for 8 skp. rug; havde lovet at betale med 10 skp. godt sæderug til mikkelsdag, samt rede penge, som hans formand har fået, 8 slettedaler. Opsat 14 dage.

313: (Mikrofilm 30020 slutter med denne side).

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter og ridefoged Anker Hansen har stævnet Cassemirus Johassen, sidst opholdende sig i hans faders Johas Krøgers hus i Seest, ang. det mord, han er beskyldt for at have begået på Jakob Staffensens tjenstekarl Jørgen Iversen i Seest den 11/10. Stævning til Jonas Krøger og hustru. Stævning til Jakob Staffensen med hustru og tjenestefolk, nemlig en dreng Jakob Pedersen, datteren Else Jakobsdatter og en tjenestepige Else, så og Jens Andersen, som bor i Mads Hansens hus, at vidne. Opsat 14 dage.

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerg har stævnet byfoged borgmester Claus Svane i Vejle angående, at man blev betaget sin sags fremgang den 18/10 ved rettens ophævelse --- nødvendig til beviseligheds førelse i kommissionen den 6/11. Stævning til byskriver i Kolding Morten Lehemeier, Niels Lauridsen m.fl. af Vork samt Jep Nielsen af Nybjerg mølle og Lorents Frandsen af Egtved.

De indstævnede mænd af Vork: Den 18/10 var de stokkemænd på tinget, da Holst ville føre vidner. Herimod mødte Daniel Phillip Rask, som fremførte adskillige protestationer med stor vidtløftighed og bulder, da borgmester Svane efter højgrevelig ordre var sættefoged. --- (en del ord)

som de ej kunne mærke eller høre ret og ikke kan erindre sig; men det hørte fuldkomment, at Daniel Phillip nogle gange, sagde, at borgmester Claus Svane ikke var værd, eller burde betjene dommers embede, hvorpå borgmesteren bad de 8 mænd om at drages til minde. Af den årsag holdt borgmesteren ikke længere retten, men stod op af dommersædet, og Hans Holst fik ikke sine indstævnedede og tilstedeværende vidner til forhør. Hvad der videre skete i sagen, blev indført i tingbogen.

314:

Fredag den 8. november 1709:

Hans Lauridsen Holst ctr. Morten og Peder Orle for heste, som er døde af skæren, se 11/10 fol. 307. - Bendix Funck på vegne af Morten Orle: Når generalmajor Brochtorfs missivs slutning retteligt efterses, skal vel befindes, at det med mons. Johan Suurs indlæg skal overenskomme, og samme Suurs indlæg for gyldigt og kraftigt at anses. Hvis Host stadig mener, at indlægget ikke er skrevet af Suur, må han bevise det. - Host refererede sig alene til det irettelagte, usvækkede tingsvidne og begærede dom. - Til bevis på indlæggets ægthed fremlagde Bendix Funck attest fra hr. Arne Berg i Hvexel præstegård. Med henblik på mindelig afgørelse opsættes sagen 14 dage.

314b:

Hans Lauridsen Holst ctr. Else Pedersdatter og Christian Friismand i Limskov, se 11/10 fol. 308. Fører vidner:

Anders Hansen af Asbo: Har efter herredsfogedens befaling tillige med Mads Slot af Refsgård som likvidations- og afregningsmænd været med Hans Holst i Limskov hos Christian Friismand og Else Pedersdatter, som da begge blev Hans Holst skyldige 15 rdl. 3 mk. 2 sk. De lovede at betale Hans Holst i Gørding-Malt herred og hans beboende hus på Kjeldberg. Og Christian Friismand lovede som en tro lavværge og forløftningsmand som selvskyldner at svare og betale. - Enken beklagede sig, at hun ikke havde en daler i huset; det havde Christian Friismand under hænder. - Opsat til 22/11.

315:

Bendix Funck har på egne vegne stævnet borgmester Hans Pedersen i Kolding for salær for en proces ved Nørvang-Tørrild herredsting. Han fremlagde tre breve, hvor Hans Pedersen beder ham repræsentere sig i en sag om et hus i Nørre Snede --- samt en specificeret regning for adskillige rejser, 3 dage for hver rejse, 2 slettedaler pr. rejse.

Søren Thomsen og Peder Mikkelsen af Egtved: Bekræftede, at han havde gjort rejserne, nemlig fra Amhede og til Nørvang-Tørrild herredsting. Og de mænd, der har gjort rejserne som ægt, har formedelst vinterens hårdhed rejst tre dage på hver rejse. På grund af sne, som lå tykt på jorden, så vognen ikke kunne trækkes af 2 heste, måtte Bendix Funck leje forspændsheste. - Borgmesteren er ikke mødt.

316:

Jens Andersen af Skanderup begærede tingsvidne af, hvad der er passeret i retten i sagen mod Svend Christensen i Hjarup.

Palle Christensen til Hundsbæk begærede tingsvidne af en interlocutoriekendelse om Søren Thomsen, forhen i Bække, ang. Søren Thomsens forefundne midler, som er blevet tilkende Palle Christensen som husbond ---

316b:

Fredag den 15. november 1709:

Amtsforvalter og ridefoged Anker Hansens fuldmægtige Thomas Ebbesen ctr. Cassemirus Jonasen af Seest, se 2/11 fol. 313. Fremstillede synsmænd, der har synet Jørgen Iversens døde legeme og døds årsag. Han døde den 11/10 i Seest. Fører vidner:

Else Poulsdatter: Den 11/10 i mørkningen kom hendes medtjener, en liden dreng ved navn Jakob Pedersen hjem og ind i Jakob Staffensens hus og sagde til Jakob Staffensens hustru, "Moder, vores Jørgen er død og skudt og ligger oppe ved kirken". Og han sagde videre, at Jonas Vadriders Cassemirus havde skudt ham. Derpå fulgte vidnet med Else Jakobsdatter og drengen op imod kirken og fandt da Jørgen Iversen liggende ved vejen. Og

som han sagde at være skudt, bad han dem, at de ville fly ham præsten til sig. I det samme kom Jens Andersen af Seest ridende fra mølle med en pose mel, hvor han da optog og hjalp Jørgen Iversen på sin hest og førte ham hjem og ind i Jakob Staffensens stue, hvor han sammesteds straks --- og døde.

Flere vidner: --- -

Thomas Bang skal være forsvarer for Cassemirus. Opsat 14 dage.

317:

Palle Christensen til Hundsbæk har stævnet Søren Thomsen for hans sidste bopæl i Bække til at påhøre vidner om hans tyveri, røveri og hans onde rygter, item angående den ildebrand, som han under prædikenen har antændt på Palle Christensens skov og hede for nogen tid siden, samt ang. de æreskældsord, han den 30/8 her på tinget, efter at retten var afholdt, har udsagt imod Palle Christensen. - Fremlagde attester fra præsterne Jakob Bendtsen i Vejen og Elias Biener --

Christen Kjeldsen af Kragelund og Staffen Iversen af Bække: For nogen tid siden, da Søren Thomsen boede i Bække og blev antastet og taget med de to hopper, hørte de, at Søren Thomsen optingede hoppernes tagelse med hr. Peders to bude, og særdeles med den ene ved navn Enevold Madsen, og gav ham derfor et par skospænder af sølv og i rede penge 5 slettedaler 2 mk. Og han skød sig hverken til hjemmel eller andet, men omtalte og optingede alene for sig selv.

Kirsten Lambretsdatter af Kragelund: Hendes mand Christen Christensen har i sandhed sagt til hende, at Søren Thomsen tillige med en mand ved navn Laurids Inspektør og hendes fornævnte mand var i norden eller i Thyland, og der forefandt de på en kirkegård 2 hopper og en hest, som tilhørte præsten sammesteds. Og Søren Thomsen ville da, at de skulle have stjålet hoppem, hvortil Christen Christensen sagde nej, det var ikke godt at stjæle fra præster. - Næste aften eller om natten dernæstefter, som de formedelst Søren Thomsens idelige og uafsladelige tilskyndelse søgte om hopperne på marken og tog dem, men hesten fandt de ikke, da sagde Christen Christensen, det var stor synd at tage 3 bæster fra en mand. Så fulgtes Søren Thomsen og Christen Christensen sammen sønderpå med hopperne, og Søren Thomsen tog dem hjem til sit hus, og Christen Christensen gik hjem til Kragelund. Og Christen Christensen har ligeledes

sagt til hende, at Søren Thomsen har stjålet Christen Nielsens hvide hest i Oxlund og red derpå nør ind og slog den der løs, da de stjal præstens hopper. Vidnets mand Christen Christensen har også sagt, at Søren Thomsen havde tillige med Laurids Inspektør stjålet en stor vrinsk hest på Røddinggårds marker, og Søren Thomsen gav Christen Christensen et fjerdingkar mel og et brød, vog 5 mk., fordi han skulle sige, at han havde optaget samme hest ved åen for toldsvig, og vidnet fik selv melet og brødet. Søren Thomsen havde lagt åråd på Christen Hudsteds dragonerhest, hos Bertel Andersen i Asbo en hest, Christen Kjeldsen i Kragelund en hest, og Anders Hansen i Asbo en hest, samt Christen Jellesen ibidem to heste eller hopper, og han ville have stjålet bæsterne, såfremt hendes mand ville have samtykket deri, hvad han ikke ville.

Christen Munck af Nye: Da Søren Thomsen var blevet pågrebet og var bragt ind i Staffen Iversens hus i Bække, da kom vidnet derind, hvor da Søren Thomsen satte sig ned ved skorstenen og sad der en halv times tid, ligesom han slumrede. Rejste sig så op igen, gik over gulvet og sagde, "Nu drømte jeg, at jeg skulle hænges i en tyvegælde". Derpå svarede vidnet, "Gud bevare os, hvorfor siger I det?". Søren Thomsen svarede, "Skulle jeg hænges for disse hopper, da skete mig uret. Men dog har jeg nok gjort så meget ondt, som jeg burde hænges for". Da vidnet spurgte, om han havde stjålet Christen Nielsens hvide hest i Oxlund, svarede han, at han nu ikke ville sige det ---men vidste nok besked om ---. - 2. juledag var vidnet inde i Søren Thomsens hus og så da hængende på væggen en lædercamisol med sølvknapper, hvilken Søren Thomsen da sagde, at en karl måtte miste og dertil fra sig give på heden imellem Bække og Vorbasse ved det sted, som kaldes Åleflasker, hvor forn. karl måtte give Søren Thomsen ni daler til samme kappe, og havde karlen haft flere penge, da skulle de have fulgt med de andre.

Jørgen Hansen af Nyby: Som Christen Munck undtagen det med camisol.

Niels Christensen Tyboe af Bække: Sidste år ca. 14 dage før Mortensdag, da han red sit lovlige ærinde at forrette fra Bække og til Skødebjerg, forekom ham på vejen en fremmed karl og ville gå nørpå, som var ved solens nedgang. Og Søren Thomsen kom gående imod dem med en degen i sin hånd, og der med magt angreb samme fremmede karl og tiltvang ham at give sig ni daler af penge, før end karlen måtte slippe fra ham.

Peder Christensen af Skødebjerg: På samme tid om aftenen kom den

nævnte fremmede karl ved navn Christen Frost i hans hus og lå der natten over. Og da han allerførst kom ind, sagde han til vidnet og hans folk, som var i huset, at han havde længe hørt sige, at Søren Thomsen var en skælm og en tyran, men nu måtte han bekende, at det var sandt. Thi han havde nu idag på heden aftvunget og frataget ham ni daler. Nogle dage derefter kom Søren Thomsen i vidnets hus, berømmede sig at have taget samme penge fra fornævnte karl ---

Bertel Andersen af Asbo og Jens Thomsen af Gammelby: Den 30/8 her ved tinget hørte de, at Søren Thomsen, efter at han var gået ud fra retten og sad på vognen, og disse vidner spurgte ham, hvorfor han så skammelig havde påløjet sin husbud med de studes overførelse. Dertil svarede han, "Det skal Palle have, formedelst han tog min kones hue af hendes hoved, og han ville ikke skikke mig en kortel ud til Koldinghus, da jeg sad i fængsel.

Palle Christensen fik tingsvidne.

319:

Bendix Funck på vegne af korporal Christoffer Krøll af Løvlund ctr. Jakob Andersen i Billund, se 2/11 fol. 312. Opsat 8 dage.

Bendix Funck på vegne af skovrider Jacob Rover af Verst har stævnet Christen Kjeldsen i Kragelund. Han har på vegne af Mikkell Jørgensen i Kragelund givet kaution for 5 skp. rug, 4 skp. byg og 1 skp. malt. Han havde lovet at betale til Mikkelsdag. - Christen Kjeldsen tilstod kautionen og bad om dilation i 8 dage.

319b:

Fredag den 22. november 1709:

Hans Lauridsen Holst af Kjeldbjerg ctr. Christian Friismand og Else Pedersdatter af Limskov. - Mads Jørgensen af Refsgård bekræfter Anders Hansens vidnesbyrd på fol. 314.

Hans Lauridsen Holst fremlagde en erklæring om, at han ved gode venners mellemkomst har ladet sagen mod Morten Orle og Peder Mortensen Orle falde på den måde, at når Morten Orle har betalt ham 110 slettedaler til de

døde plage og sagsomkostninger, lover han at holde dem fri for tiltale. Hans Holst vil selv svare til alt, hvad der kan efterfølge.

320:

Skovrider Berent Runge af Almind fremkom for retten med en liden økse, som han havde antruffet Christen Sørensen Møller i Dons mølle hans drenge med på Nygård mark i skoven. De havde hugget en del små risege. Og da skovrideren ikke kendte skellene i skoven og derfor heller ikke vidste, hvad rettighed Christen Simonsen havde til at hugge der, især det og var træer, som var tjenlige at opelske efter skovforordningen, begærede han, at dette måtte indføres i tingbogen, at han det for oberforsteren kunne angive.

Amtsforvalter og regimentskriver Jens Duckes fuldmægtige Hans Mikkelsen fremlægger to stævninger. 1) Til samtlige Vrå mænd, om den vej, der løber fra Uhre og Vrå, som de i Uhre boende mænd gøres hinderlig. - 2) Til Vrå mænd, om deres forøvede vold. De har uden foregående lovlig deling istykkerhugget et led i markskellet mellem deres og Uhre marker, og de har udtaget af Peder Knudsens bo i Uhre et og andet. Opsat 8 dage.

320b:

Bendix Funck på vegne af korporal Christoffer Krøll i Løvlund ctr. Jakob Andersen i Billund, se 2/11 fol. 312 og 15(11 fol. 319. - Dom: Korporal Christoffer Krølle har tiltalt Jakob Andersen og hans hustru Maren Pedersdatter for 10 skp. godt sædekorn, de havde lovet at levere og gengælde til at så sidste Michaelis, samt rede penge 8 slettedaler, som Maren Pedersdatter og hendes forrige mand har lånt. Imod dette har de ikke fremlagt bevis på at have betalt noget. De skal betale.

321:

Fredag den 29. november 1709:

Thomas Bang på vegne af sig selv og medinteresserede konfiskationsforpagter fører vidner.

Terkel Andersen af Asbo: Thomas Bang spørger ham, om han ikke tjente hos Palle Christensen på Hundsbæk sidste påske, og om han ikke ved, at aftenen før store, almindelige bededag, da blev fraskilt fra Palle Christensens hjord 31 stude, og om han ikke ved, at de blev bortdrevet samme aften, og om han ikke selv var med tillige med Bertel Andersen af Asbo, Palle Christensen selv og flere. Hvem var de? Og hvor blev studene drevet hen. - Bendix Funck indvender på vegne af Palle Christensen, at da Terkel Andersen så godt som beskyldes for at have været med i gerningen, bør han ikke vidne. - Herredsfogeden tillader, at Terkel Andersen vidner. - Terkel Andersen: Ved intet om de 31 stude. Og han ved ikke, om hans husbond var hjemme på den bededag eller 2 dage derefter.

Christen Kjeldseen af Kragelund: Var han ikke til stede på sidste --- marked og talte med Palle Christensen i Boue (Bov?), og havde Palle Christensen ikke en del stude med sig, og hentede Christen Kjeldsen ikke Palle Christensens hest ved Gield å? - Han var vel i Bove, talte med Palle Christensen, hentede ham hans hest, som var bortløbet; men ved ikke, at Palle Christensen havde stude med.

Hans Pedersen af Glibstrup: Ved, at Palle Christensens hest da var bortløbet, og han fik den igen. Så en del kvæg på Bov hede, og Christen Nyemand af Kragelund var derved. Men han ved ikke, at Palle Christensen havde noget med samme kvæg at bestille.

Bertel Andersen af Asbo - mødte ikke. - Bendix Funck fremlagde et indlæg: Mente ikke, at Bertel Andersen skulle forelægges at møde. - Thomas Bang: Han er stævnet som vidne, ikke som gerningsmand. - Dommeren resolverer, at vidnet forelægges at møde personligt i retten.

Palle Christensen spurgte samtlige vidner tillige med Anders Hansen af Asbo, om nogle af dem havde fornemmet, at han havde begået nogen toldsvig på nogen forbudte steder. De svarede alle nej. - Palle Christensen stod for retten og beklagede sig over den unyttige trætte, som Thomas Bang havde påført ham, og som har forhindret ham i at få leveret kgl. maj.s --- og hest. --- skulle have været i Kolding ---. forlanger, at Thomas Bang stiller kaution for sagen. - Opsat 14 dage.

322b:

Amtsforvalteren ctr. Cassemirus Jonassen af Seest. Opsat 14 dage.

Hans Mikkelsen på vegne af Uhre mænd ctr. Vrå mænd. Opsat 14 dage.

Borgmester Claus Svane af Vejle lod læse et tingsvidne af Elbo-Brusk-Holmans herredsting af 5/11 ang. hvad imellem ham og Daniel Phillip Rask --- her på tinget er passeret. - De har bilagt tvisten.

323:

Fredag den 6. december 1709:

Ingen lod sig finde, som havde noget at iretteføre. Så er tingbogen overleveret til den idag forordnede sættefoged og skriver til rettens betjening.

(Her følger en langstrakt tilførsel, som er skrevet med sætteskriverens sjuskede skrift og tynde blæk. Sagen føres efter ordre fra stiftsbefalingsmand Schack. Sættefogeden synes at være Anders Gregersen i Kolding, og skriveren Morten Johansen ibidem, måske Morten Johansen (Mads Johansen?), jvf. 18/10 fol. 309. Daniel Phillip, forvalter til Lunderup (?) er fuldmægtig i sagen. Der refereres til en kommission, jvf. 23/8 fol. 290. - Blandt vidnerne er herredsfogeden, herredsskriveren og de stökkemænd, der betjente retten den 24. maj).

Herredsfoged Bertel Pedersen på Amhede om, hvad der passerede på tinget den 24/5: Han husker vel, at Hans Holst og Peder Bennicke havde en hel hoben ubekvemsord og usømmelige ord, mens retten blev holdt, og at Peder Bennicke bad om at drages til minde. - Daniel Phillip spørger, om ikke Hans Holst tydeligt sagde, at Peder Bennicke var en skælm --- og påtalte sessionsdeputerede, nemlig --- obersten, kommissæren og regimentskriveren, med de ord, at hvem som af dem udgav noget fæstebrev og ikke forvarede dem, så var de skælme. - Bertel Pedersen husker nok, at Holst sagde, at Peder Bennicke var en skælm og ikke burde gå i rette ---; det øvrige af spørgsmålet har vidnet ikke hørt.

Herredsskriver Bartram Pedersen: Den 24/5 fremførte Hans Holst en sag på vegne af Øster Gesten lodsejere ctr. Glibstrup mænd angående deres græsning og fædrift, hvorimod mødte en person ved navn Peder Bennick af Varde. Hans Holst sagde mange usømmelige skældsord mod Peder Bennicke, at han var en skælm og ikke burde gå i rette for nogen. Men han

hørte ikke, at Holst sagde, at sessionen gjorde som hundsfooter og skurke, om de ikke holdt deres fæstebreve. Han har ikke hørt usømmelighed fra Hans Holst siden den 24/5.

Daniel Phillip spørger Bartram Pedersen, om han ikke selv har oplæst Kolding sessions deputeredes resolution om Øster Gesten og Glibstrup beboere, at Holst ikke skulle bruges i den sag som prokurator, og derover gjorde Holst sig vred og talte nærgående ord om sessionen --- ---

Ebbe Clausen af Geising ---

328b:

Lørdag den 14. december 1709:

Niels Christensen af Jedsted mølle på vegne af von Skak har stævnet amtsforvalter Anker Hansen i Seest. Fremlagde baron Bartram Skaks fuldmagt, dateret Hamborg og et tingsvidne af Frøs herredsting af 24/10 1709 og et af Lustrup (?) birketing af 26/11. - Hans Poulsen af Røddinggård vedstod sin vedkendelse af den nu omtvistede hingst. - Opsat til næste tingdag efter jul.

329b:

Bendix Funck på vegne af amtsforvalter Anker Hansen ctr. ---- Jonas --- (Cassimirus Jonasen), se 15/11 fol. 316. - Forsvareren Thomas Bang fremfører tre beskikkelsesmænd: Den 12. december var de efter Thomas Bangs begæring fulgt med for at efterse Seest kirkebog, hvori var indført både døde og fødte, og der blev opkast af Thomas Bang i samme bog årstallet 1695, og blev befundet på samme side, som årstallet stod på, skrevet et navn Cassimirus Jonas Krøgensen at være døbt og indviet i Christo i Seest kirke den 16. oktober 1695. - Thomas Bang proponerer, at eftersom kontraparten tiltaler Jonas Christian Krøgers søn Cassimir Jonasen Krøger for drab på Jakob Staffensen, da som Thomas Bang nu har bevist, at Cassimirus er under sine myndige år, at han bliver for tiltalen kvit, eftersom han ikke er overbevist om at have været ulydig eller skælmsagtig. - Opsat 14 dage.

330:

I efterfølgende sag blev retten betjent af Anders Jørgensen (?) af kolding og sætteskriver Morten --- ---

Her slutter tingbogen 1707-1709. Sidste blad er et stykke stemplet papir.
Næste tingbog på filmrullen er tingbogen 1712-1716. <(div>

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1712-16

1712

1:

Amtmand Woydas autorisation af tingbogen den 18. august 1712 til brug for herredsskriver Bartram Pedersen.

1b:

1712 - fredagen d. 26. august:

Bertel Pedersen på Amhede, herredsfoged, og Bartram Pedersen i Jordrup, herredsskriver, samt otte tingmænd, nemlig Peder Lauridsen i Spjarup, Laurids Grøn i Egtved, Mikkel Rasmussen ibidem, Enevold Nissen i Rugsted, Peder Andersen i Ågård, Jørgen Nielsen i Verst, Rasmus Nielsen i Hejnsvig og Mads Slot af Revsinggård.

Sag fortsat fra tidligere tingbog. Fuldmægtig Niels Pedersen af Bjerlev pva. Brochdorff til Stougård ctr. ridtmester Arenstorff. 2/9

3:

Sag fortsat fra tidligere tingbog. Mons. Baltzer Bahnsen ctr. en del mænd i Seest. Udsat til 2/9, men først set 16/9

Sag fortsat fra tidligere tingbog. Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. 9/9

Mejsling bymænd og lodsejere tinglyste 3. gang et forbud mod Højen Stubdrup mænds græsning, drift, kørsel og fart på Mejsling mark. Ingen protest fra disse. Tingsvidne.

Sag fortsat fra tidligere tingbog. Mons. Bendix Funk af Amhede pva. Hans Jensen i Store Anst ctr. Hans Poulsen Tømmermand ibidem. - Dom: Hans Poulsen Tømmermand har brugt ærerørige ord mod Hans Jensen. Det har han gjort afbigt for. Nu dømmes han til at betale sagsomkostningerne.

3b:

Sag fortsat fra tidligere tingbog. Mons. Thomas Ebbesen, fuldmægtig ved Koldinghus amtstue ctr. Abelone Madsdatter, forhen tjenende amtsforvalter sr. Anker Hansen i Kolding. - Dom: Der er gået rygter om, at Thomas Ebbesen skal have besvangret hende i uære. I retten har han aflagt sin benægtelses ed: at han hverken er hendes barnefader eller i ringeste måde har haft legemlig eller naturlig omgængelse med hende, hvorefter barn kunne avles. Han frikendes for beskyldningen.

4:

1712 - 2. september:

Regimentskriver Søren Hacksens fuldmægtig Peter Høeg efterlyste 1. gang Hans Tusen i Verst, som er frarømt sin ryttergård.

26/8. Fuldmægtig Niels Pedersen af Bjerlev pva. Brochdorff til Staugård ctr. ridtmester Arenstorf. - Ridtmester Arenstorf havde ligget i kvarter med sit kompagni i Vindelev. Bønderne fik hverken betaling eller kvittering for udgifterne. Aftenen inden de skulle bryde op, havde ridtmesteren sagt til Jep Madsen, hos hvem han selv lå i kvarter, at der blev brug for 4 vogne til transport af bagagen, 1 fra Brandbjerg gods, 1 fra Hulbæk gods og 2 fra Stougård gods, men om morgenen ændrede han det til, at de alle fire skulle være fra Stougård gods, fordi de var så mange. Jep Madsen bad nogle gange om at se en ordre fra amtsforvalteren herom, men fik ikke nogen at se. Bønderne sendte en mand afsted til deres ridefoged på Stougård for at høre, om de skulle køre denne ægt, og imens forsøgte ridtmesteren at tvinge dem dertil. Inde i Jens Lauridsens og Peder Thomsens gård svarede disse, at de først ville se deres herskabs ordre. Det fik ridtmesteren til at slå løs på Jens Lauridsen så længe, at stokken skraldrede. Jens Lauridsen rev sine klæder op og sagde, at han bedre kunne tilgive ridtmesteren, om han stak ham ihjel, end sådan at blive pryglet. Så greb ridtmesteren Peder Thomsen i håret, trak

ham med udenfor og truede med, at han skulle sendes igennem håndkværnen. Så sneg bonden sig bort, og ridtmesteren beordrede nogle af sine undergivne at tage gårdens heste og vogn til transporten. Den varede fire dage, og bagefter var den ene hest ødelagt af det tunge arbejde. - Jens Smed ville heller ikke køre. Ridtmesteren red så rundt i gården efter ham og slog med sin stok. Tilsidst flygtede Jens Smed ind i stalden, for ellers ville ridtmesteren have redet ham ned. Ridtmesteren blev ved med at ride rundt ude i gården og brugte onde ord og truede med ulykke, og tilsidst turde Jens Smed ikke stå imod mere. - Jørgen Rasmussen havde også været med i transporten. Vognen var alt for hårdt læsset. Først blev han nødt til at leje en anden hest. Siden gik hans vogn i stykker, og rytterne lejede en anden; men senere tvang de ham til at betale også for den ved at trække hans kjortel af ham som pant. - Mons. Mads Hansen, der var fuldmægtig for ridtmesteren, ville ikke i retten forevise nogen ordre om ægten. Men Claus Jensen, Stougårds ridefoged, havde forespurgt hos amtsforvalteren, og dennes svar blev fremlagt i retten. Der blev forelagt et forslag til forlig: Ridtmesteren skulle godtgøre bønderne vognleje efter kgl. forordning, betale for de ødelagte heste samt for indkvarteringen. Desuden skulle han betale sagsomkostninger og afgive en erklæring om sine ærerørige ord til bønderne. Men der kom ikke svar på det forslag. - Tingsvidne.

6:

Sag fortsat fra tidligere tingbog. Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 9/9

1712 - 9. september:

6b:

26/8. Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. 23/9

8:

Tove Nielsdatter tjenende på Vranderup Hovgård ctr. Sivert Jensen af Borlev. 23/9

Jens Sørensen af Høllund ctr. Tove Poulsdatter og Niels Lauridsen. 23/9

8b:

2/9. Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 16/9

9:

1712 - 16. september:

26/8. Baltzer Bahnsen af Kolding. En synsforretning om hans skovpart er ikke blevet afhjemlet. Herredsfogeden resolverer, at sagen henvises til overretten både med hensyn til afhjemling af synet og til straffen for synsmændenes ulydighed. (se 7/10)

9b:

Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmdrup ctr. Anne Sørensdatter i Bølling. 23/9

11b:

9/9. Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 30/9

12b:

Regimentskriver Søren Hacksens fuldmægtig Peter Høeg efterlyste 3. gang Hans Tusen i Verst, som er frarømt sin ryttergård. Tingsvidne.

1712 - 23. september:

Mons. Claus Jessen, ridefoged på Stougård, (ved Niels Pedersen af Bjerlev) ctr. mons. Mathias Hansen, herredsskriver i Nørvang-Tørrild herred. 7/10

14b:

9/9. Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. 14/10

15:

9/9. Tove Nielsdatter tjenende på Vrandrup Hovgård ctr. Sivert Jensen af Borlev. 14/10

16/9. Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmdrup ctr. Anne Sørens datter i Bølling. 7/10 (se også 30/9)

15b:

9/9. Jens Sørensen af Høllund ctr. (Tove Poulsdatter og) Niels Lauridsen. 30/9

16:

1712 - 30. september:

23/9. Jens Sørensen af Høllund ctr. (Tove Poulsdatter og) Niels Lauridsen, der nu tjener i Oxvig. - De to sagsøgte havde ladet sig fæste af Jens Sørensen og modtaget fæstepenge, men ville ikke indfinde sig i tjenesten. Ved første retsmøde kom Tove Poulsdatter, der nu er i tjeneste hos Hans Thomsen i Ødsted, sig og bad om forladelse; hun ville inden Kolding marked betale Jens Sørensen 2 slettedaler i erstatning. Idag afsiges der dom over Niels Lauridsen. Jens Sørensen havde før Sct. Hansdag fæstet ham til et års tjeneste for 10 slettedaler. Desuden skulle han holde ham skattefri (3 sk.), give ham 1 mk. i fæstepenge, lærred til en skjorte samt holde ham i skole i 3 uger (dette regnes af Jens Sørensen til en værdi af 5 mk.). Jens Sørensen har forlangt ham dømt til at betale 1/4 af årslønnen (2 rdl.) samt sagsomkostningerne. - Det kendes for ret, at Niels Lauridsen, der har tilsagt sin tjeneste og modtaget fæstepenge, men ikke har villet indfinde sig i tjenesten, skal betale 1/4 af et års løn, 2 rdl., samt sagens omkostninger.

(Se 23/9). Maren Jensdatter af Hjelmdrup gør afbigt over for møllerdatteren i Egtved, at hun skulle have haft det omstridte livstykke, som var blevet borte for Lene Mikkelsdatter i Boerlev. Hun har ikke beskyldt hende og har kun godt at sige om hende, alt det, som er ærligt, lovligt, høfligt og berømmeligt, og som en smuk, ærlig matrones velgerninger anstår i alle måder. Tingsvidne.

16b:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Hans Tusen i Verst. 14/10

17:

Laurids Iversen af Jordrup, skovfoged i Anst herred lader afhjemle oldensyn i Jerlev herreds og Jellings skove.

17b:

16/9. Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 21/10

1712 - 7. oktober:

Niels Hansen Normand i Seest ctr. nogle mænd ibidem. Udsat til 28/10, men ikke set igen. - Niels Normand havde klaget til amtsforvalteren over, at hans grander havde forringet hans andel af kvæggræsningen. Han har hidtil haft græsning til en ko mere, end hans forholdsvis lille gårds lod berettigede til, og til gengæld havde han så ydet fuld ægt og arbejde i lighed med en hel gård af tre otting jord. Hans egen gård er kun på een otting. Denne græsning har naboerne nu taget fra ham, og de havde taget hans ko ud af græsningen og sat den i en fold, hvor de beholdt den, indtil der kom en ordre fra amtstuen. Det er amtsforvalterens fuldmægtig, der har indstævnet bønderne, og det indgår også i sagsanlægget, at en af dem, nemlig Hans Ibsen Kjær, skal have forholdt sig "noget uhøfligt" til amtstuens ordre. - Om den reducerede græsning forklarer bønderne, at deres hovning og arbejde er blevet afløst af et pengebeløb i forhold til hver gårds hartkorn, og derfor kunne de ikke mere yde Niels Normand den ekstra græsning. - Om den påståede uhøflighed forklarer Normand, at da han havde hentet amtstuens ordre, havde han leveret den ind til sognefogeden Christen Eriksen, og derefter kom han hen til naboerne oppe ved folden på gaden. Da stod de med sedlen, læste den og lo imellem hverandre. Så rev Hans Jepsen Kjær sedlen i stykker og kastede stykkerne over i folden. Men hans naboer forklarede derimod, at de lo ad Normand, fordi han ikke ellers plejede at komme til grandestævne, og der var ingen, der havde set Hans Jepsen Kjær vise despekt mod sedlen. De havde også straks lukket hans ko ud af folden, så de vidste ikke, at de alligevel skulle have givet møde i Kolding.

19:

23/9. Mons. Claus Jessen, ridefoged på Stougård, (ved Niels Pedersen af Bjerlev) ctr. mons. Mathias Hansen, herredsskriver i Nørvang-Tørrild herred. Claus Jessen får tingsvidne vedr. en episode, der fandt sted den 2/9 efter tingets afslutning: Da han sad på den vogn, der skulle befordre ham, var han blevet anråbt af Mathias Hansen (Mads Hansen), der bl.a. havde sagt, at hvis ridefogeden var en ærlig karl, skulle han komme hen til ham; ellers var han en hundsfot. Han havde også truet med sin kårde, som han nogle gange havde trukket et stykke ud af bælg.

19b:

23/9. Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmdrup ctr. Anne Sørensdatte i Bølling. 21/10

Oberforster og vildtmester Hans Bachman lader ved fuldmægtig Philip Stephens afhjelme oldensyn.

20:

Jep Nielsen af Nybjerg mølle pva. Hans Hansen den ældre af Seest ctr. Christen Eriksen ibidem. 21/10

(Se 16/9). Mons. Baltzer Bahnsen ctr. en del mænd i Seest ang. skovhugst i Bahnsens skovpart. Der er tingsvidne fra landstinget. (25/11)

21:

Hans Olesen af Ravnholt efterlyser sin kone 1. gang. 14/10

1712 - 14. oktober:

21b:

23/9. Tove Nielsdatter tjenende på Vrandrup Hovgård ctr. Sivert Jensen af Borlev. - Tove Nielsdatter har krævet, at Sivert Jensen skulle opfylde en dom af 1/4. Idag står han frem og erkender, at han i sin misforstand har

fornærmet hende med de ærerørige ord, han er blevet dømt for. Han beder om forladelse og gør afbigt.

Ridtmester Kaas ctr. Nis Basse i Gejsing, som har hugget en eg på den skovpart på Kaas' formentlige skovpart. Synsmænd udmeldes.

22:

23/9. Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. 21/10

22b:

30/9. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Hans Tusen i Verst. 28/10

7/10. Hans Olesen af Ravnholt efterlyser sin kone 2. gang. 21/10

1712 - 21. oktober:

23:

30/9. Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 4/11 (se også 28/10)

7/10. Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmdrup ctr. Anne Sørensdatte i Bølling. Udsat til 4/11, men først set igen 11/11

Bendix Funk pva. Christen Eriksen af Seest ctr. Hans Hansen den ældre. 4/11

23b:

7/10. Jep Nielsen af Nybjerg mølle pva. Hans Hansen den ældre af Seest ctr. Christen Eriksen ibidem. 4/11

14/10. Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. Udsat til 11/11, men først set igen 25/11

24:

Mads Hansen i Skanderup efterlyser en hoppe og fremlyser en anden hoppe.

Hans Hansen af Vinding og Claus Sørensen af Stovstrup pva. deres myndlinge ctr. Maren Clausdatter af Fuglsang. 11/11

24b:

14/10. Hans Olesen af Ravnholt efterlyser sin kone 3. gang. - Hun er adskillige gange gået bort fra ham, og det har kostet ham stor møje, omkostning og besværing at få hende til sig igen. Nu er hun undveget igen, mens de var på vej til kirke. Han vil have rømningsdom over hende, hvis hun ikke vender tilbage. Hun er ikke kommet. Idag får han tingsvidne.

1712 - 28. oktober:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog i Fuglsang ctr. nogle mænd, der har synet olden. 11/11

25:

(Se 21/10). Hans Pedersen i Glibstrup lader afhjemle syn på gærder, jord og indelukker. (se 4/11)

25b-26: mangler på mikrofilmen.

14/10. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Hans Tusen i Verst. 4/11

26b:

1712 - 4. november:

Læst forordning ang. kornskatten for 1713.

21/10 (se også 28/10). Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 18/11

28/10. Hans Pedersen, Glibstrup, ctr. andre Glibstrup mænd. 11/11

21/10. Jep Nielsen af Nybjerg mølle pva. Hans Hansen den ældre af Seest ctr. Christen Eriksen ibidem. Denne aflægger ed på, at han ikke skylder Hans Hansen penge.

27b:

21/10. Thomas Ebbesen pva. Christen Eriksen af Seest ctr. Hans Hansen den ældre. Denne aflægger ed på, at han har betalt en gældspost.

28:

28/10. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Hans Tusen i Verst for rømning. - Dom: Hans Tusen er bortdraget fra sin ryttergård i Verst og er blevet efterlyst 3 gange, men udeblevet. Hvor han findes eller antræffes, bør han anses for, lide og undgælde som en rømningsmand efter lovens 3-13-7.

1712 - 11. november:

28b:

(21/10). Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmstrup ctr. Anne Sørensdaughter i Bølling. 25/11

29:

21/10. Hans Hansen af Vinding og Claus Sørensen af Stovstrup pva. deres myndlinge ctr. Maren Clausdatter af Fuglsang. 25/11

28/10 og 4/11. Hans Pedersen, Glibstrup, ctr. andre Glibstrup mænd. 18/11

31:

28/10. Skovfoged Jens Bertelsen Krog i Fuglsang ctr. nogle mænd, der har synet olden. 18/11

31b:

1712 - 18. november:

11/11. Hans Pedersen, Glibstrup, ctr. andre Glibstrup mænd. Tingsvidne.

32:

4/11. Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 2/12

Thomas Ebbesen, amtstuen, pva. Hans Pedersen Vranderup i Glibstrup ctr.
Hans Pedersen ibidem. 2/12

33b:

Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Hans Pedersen Vranderup ibidem og hans tjenestepige. Hans Pedersen hævder, at de den 26/10 har overfaldet ham med slag og æreskænden, da han var på vej ud på marken for at hente sine bæster. Den 5/11 rekvirerede han sognefoged Iver Christensen fra Anst til med to tiltagne mænd at syne hans sår i hovedet. Der aflægges synsrapport, og synsmændene kan bekræfte, at Hans Pedersen beskyldte Hans Vranderup og hans tjenestepige som gerningsmændene. Tingsvidne.

34:

Peder Nielsen af Skødegård har de to foregående tingdage fremlyst en hest, som han nu får vurderet til 4 rdl.

Amtsforvalter Anker Hansen (ved sin fuldmægtig Thomas Ebbesen) fremstiller vidner om tabene i Seest på grund af smitsom hestesyge. De ramte bønder vil komme bagud med skatter m.m., hvis ikke kongen behager at hjælpe dem til anskaffelse af andre heste.

34b:

1712 - 25. november:

35:

Regimentskriver Søren Hacksen tillyste 3. gang, om nogen vil fæste den ryttergård i Verst, som Hans Tusen er frarømt. Ingen meldte sig. Tingsvidne.

Se 21/10. Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. 2/12

36:

11/11. Hans Hansen af Vinding og Claus Sørensen af Stovstrup pva. deres myndlinge ctr. Maren Clausdatter af Fuglsang. 2/12

36b:

Amtsforvalterens fuldmægtig Thomas Ebbesen ctr. Anst sogns rytterbønder. Sagen udsat til 9/12, men ikke set igen. Nogle bønder, heriblandt sognefoged Iver Christensen i Anst, skal forklare, hvorfor nogle vogne udeblev, da kongens suite skulle transporteres til Snoghøj. Orla Nielsen og Jens Pedersen i Gamst kunne fremvise en ordre fra regimentskriver Anders Hansen Rask om, at disse to bønder, så længe krigen påstår, ikke må gøre nogen anden ægt end med ham selv og hans breve, hvorfor sognefogeden skulle undlade at tilsige dem ellers.

37:

Christen Willumsen af Vorbasse fremlyste en hest 1. gang.

11/11. Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmdrup ctr. (Anne Sørens datter) Mette Jørgensdatter og Kirsten Jensdatter i Bølling. 9/12

37b:

(7/10). Baltzer Bahnsen ctr. en del mænd i Seest ang. sagsomkostninger i tvisten om skovhugst. 9/12

38:

1712 - 2. december:

18/11. Glibstrup mænd ctr. Hans Pedersen ibidem. 16/12

18/11. Thomas Ebbesen, amtstuen, pva. Hans Pedersen Vrandrup i Glibstrup ctr. Hans Pedersen ibidem. Udsat til 16/12, men ikke set igen. -

Hans Vranderup havde klaget over at være blevet overfaldet af Hans Pedersen, mens han gik og pløjede på sin mark. Hans Pedersen forsvandt, da Vranderups karl og pige kom derud. Disse har vidnet, at Hans Pedersen greb fat i Vranderups halsduk og svang sin spanskrørsstok over ham, dog uden at ramme. Han skældte ham for rakker og skælm og sagde, at han skulle give ham så meget, at katte skulle ikke tage det fra ham, og rev også Vranderups ærme i stykker. Vranderup havde råbt og bedt om fred ved sin plov og på sin egen ager. Dagen efter, da Vranderup kom ridende fra Gejsing, og Hans Pedersen var ved at så rug, sprang denne efter ham: "Nu er du ikke på din egen grund, kom nu hid". Men Hans Vranderup red fra ham.

25/11. Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. - Da granderne var forsamlede i Christian Randulfs hus i Jordrup, slog Poul Paaskesen Søren Thomsen i hovedet med en ildklemme. Da denne senere ville gå hjem i mørkningen, turde han ikke gå forbi de to, der stod ude på gaden, så han bad den rytter, der bede hos Christian Randulf, om at holde øje med ham, indtil han var kommet sikkert forbi. Han blev alligevel forfulgt, og det kom til slagsmål. Tingsvidne. (16/12)

38b:

25/11. Hans Hansen af Vinding og Claus Sørensen af Stovstrup pva. deres myndlinge ctr. Maren Clausdatter af Fuglsang. 16/12

39:

1712 - 9. december:

25/11. Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmdrup ctr. (Anne Sørens datter) Mette Jørgensdatter og Kirsten Jensdatter i Bølling. 16/12

39b:

Albrecht von Hagen af Vranderup får tingsvidne på, at han er blevet ramt af den smitsomme hestesygge og har brug for hjælp.

40:

Regimentskriver Anders Rask lader afhjemle syn på de genopførte bygninger hos Hans Sørensen i Gejsing, der har været ramt af ildsvåde. Han har bygget 11 fag hus for 18 rdl. Af regimentskriveren har han fået 8 rdl. og han takker for god betaling.

40b:

25/11. Baltzer Bahnsen ctr. en del mænd i Seest ang. sagsomkostninger i tvisten om skovhugst. Udsat til 16/12, men ikke set igen. (Bahnsen har en skovpart i Seest skov).

Lene Bertelsdatter af Rugsted lovbød sin påboende gård 1. gang.

Laurids Hansen af Harte efterlyste en hoppe.

Mads Jensen af Nygård Brakker fremlyste en hoppe 1. gang.

41:

1712 - 16. december:

2/12. Dom: Glibstrup mænd (Jens Sejrsen, Hans Pedersen Vrandrup og Laurids Jørgensen) ctr. Hans Pedersen ibidem. - Ved de indgivne synsforretninger ses, hvorledes Hans Pedersens og andre lodsejeres tofter, havegårde og enemærker tilforn forsvarligt har været omlukkede og indhegnede med gærder og grøfter, så at de kunne vogte, vange og hegne sig selv for ufred af bæster og kvæg, men nu befindes disses indhegninger ganske udygtige og på de fleste steder ude. Derfor ses ikke rettere at kunne dømmes i den post, end at enhver Glibstrup lodsejer og beboer er pligtig til hver for sig at lukke og hegne deres med rette tilhørende anparter, som tidligere har været hegnede, hvis de selv vil have nogen fred på korn, eng og afgrøde; ellers må de have skade for hjemgæld. Og de må ikke sætte gærder eller grøfter længere ud, end der, hvor de med rette har været sat af alders tid. Hvis de er blevet sat for langt ud, bør de straks igen flyttes ind på deres sædvanlige gamle sted, uden at der sker nogen overpløjning af gærder eller anden lignende tilegnelse. Da Hans Pedersen og Laurids Jørgensen skal have pløjet for langt ud i agrene østen for Glibstrup by, bør de igen udlægge jorden til den forrige, gamle brug. Det stykke hedejord, som Hans

Pedersen har tilsået, bør han atter udlægge til samtlige lodsejeres fælles fædrift og nytte. Angående den omtvistede tørvemose og det deri øvrige ulodskiftede, så bør samme ulodskiftede mosepart skiftes og deles mellem samtlige lodsejere efter enhvers rette lod og ottingstal. Ligeså det andet i samme mose, der forhen er skiftet og delt. Hvad angår Glibstrup bys fælles fædrift og græsning, som ved Hans Pedersens forhold er blevet hindret, både omkring hans større havegård (hauggård) og ved botofter og andre steder, så bør samme fædrift være uforhindret af Hans Pedersen og alle vedkommende i alle måder ligesom forhen efter rigtig ligning og græslæg i forhold til enhvers lod og ottinger. - Hermed bør parterne være fornøjede, og denne proces ophæves tillige med omkostningerne på begge sider.

41b:

2/12. Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmstrup ctr. (Anne Sørensdatter) Mette Jørgensdatter og Kirsten Jensdatter i Bølling. 13/1-1713

42:

Lene Bertelsdatter af Rugsted lovbød sin påboende gård 2 gang.

(Se 2/12). Søren Thomsen af Jordrup ctr. Poul Paaskesen og Hans Pedersen ibidem. Udsat til 13/1, men ikke set igen.

2/12. Hans Hansen af Vinding og Claus Sørensen af Stovstrup pva. deres myndlinge ctr. Maren Clausdatter af Fuglsang. Udsat til 13/1, men ikke set igen. - Sagen har drejet sig om arven efter Anders Hansen, Maren Clausdatters afdøde mand. Der er mistanke om, at registreringen af dødsboet ikke er gået rigtigt for sig. Mads Jespersen af Hjelmstrup har i retten erklæret, at han ikke har haft noget at boet i forvaring bortset fra nogle få får og lam, som han nu ikke kan gøre rede for. Han havde også noget sædekorn i forvaring, men ved ikke hvor meget. Der var også noget korn, som var blevet sået i nogle naboers jord. Der er ingen, der vedkender sig, at de har haft penge i forvaring.

Og er så al dette års tingholden her ved stedet endet. Gud give os alle et glædeligt, fredeligt og lykkeligt nyt år. Det bede vi alle i Jesu navn. Amen.

1713

42b:

1713 - 13. januar:

I Jesu Christi Navn Begyndes at Holde Ting og Ret Her paa Andst Jerlev og Slaugs herreders ting, udi dette Nye aar, da der skrives efter Christi fødsel Anno 1713 - Fredagen d. 13. Janurarii. Samme tid og sted blev Retten sat, holdet og betjent af Bertel Pedersen paa Amhede, Herredsfoged, og Bartram Pedersen i Jorup, Herredsskriver, - otte Tingmænd, Christen Poulsen i Rugsted, Søren Rasmussen i Vork, Peder Andersen i Ågård, Niels Andersen i Egtved, Steffen Nielsen i Jordrup, Christen Ballesen i Tågelund, Jep Jakobsen og Gabriel Pedersen ibidem.

16/12. Mads Jespersen og hustru Maren Jensdatter af Hjelmstrup ctr. (Anne Sørensdaughter) Mette Jørgensdatter og Kirsten Jensdatter i Bølling. - Da der var "velkom" hos Bunde Olesen i Borlev, havde hans kone Lene Mikkelsdatter mistet et livbånd. Det blev senere fundet uden for Ballesgårds lade, og man sagde, at Jørgen Ballesgaard og hans kone vidste, hvem der havde lagt det der. Lene Mikkelsdatter mente, at bæltet "var fulgt med fremmede klæder", og en del af naboerne, som havde været med til velkomsten, kom da til hende og tilbød at sværge på deres uskyld, hvis hun selv først ville sværge, at hun havde lagt livbåndet i sit skrin. Det ville hun, og hun ville have alle, som havde været med, til også at sværge. Der er nævnt en del personer, som har været henne at sværge hos hende. Eden foregik på den måde, at man spiste et stykke brød med salt, idet man erklærede, at dersom man var skyldig i denne sag eller havde tage livbåndet, da skulle der fare så mange djævle i en, som der var krummer i og saltkorn på det brød, man åd. Hendes mand havde senere erklæret, at denne "salts og brøds ædelse og sværelse" i hans hus var uden hans vilje og vidende. - En søndag fulgtes Lene Mikkelsdatter med Jørgen Ballesgaards datter og Bertel Nielsen fra Hjelmstrup fra kirke. De talte om, hvem der nu havde gjort sig rene. Der manglede kun dem fra Hjelmstrup. Det var Anne Sørensdaughter, der var kommet til at kaste mistanke på dem, og derfor var det

i første omgang hende, der enten måtte bevise sin påstand eller lide dom. Hun har henvist til de to, der derefter kom i søgelyset, og de har igen henvist til Annes gamle moder, der var for svag til at møde i retten. - Idag falder der dom: Maren Jensdatter har ført sag til bevis på sin uskyldighed imod den mommesnak, der er gået; men det fremgår ikke af vidnesbyrdene, at Maren Jensdatter er blevet beskyldt for tyveriet. Altså kendes og dømmes, at Maren Jensdatter som en ærlig dannekone bør fri at være og sligt ej at komme eller være hende eller hendes pårørende til nogen hinder, præjudits eller forklejnelse i nogen måder.

43:

Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre. 27/1

Hans Eriksen af Tørskind gør afbigt over for Søren Rasmussen af Vork. Hvis han skulle have sagt nogle ærerørige ord, så er det sket i uforstandig drukkenskabs iver og hastighed. Han beder om forladelse, og de forsoner sig i retten. Tingsvidne.

43b:

Hans Thomsen af Ødsted lovbyder en pantsættelse af sin gård for 200 rdl. 1. gang.

44:

Hans Olesen af Ravnholt lovbyder sin halve gård til salg 1. gang.

Jørgen Thomsen af Fredsted og Peder Thomsen af Viuf lovbød pva. deres kære søsterdatter og myndling Lene Bertelsdatter af Rugsted halvparten af den gård, hun har arvet efter sin far Bertel Nielsen og moder Kirsten Thomasdatter. Hendes trolovede kære fæstemand Jep Christensen Buch af Nagbøl begærede skøde.

44b:

Skødet efter foranstående lovbydelse.

45b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krog af Fuglsang angav skovhugst.

46:

Øvrige sager, som var opsat til idag, beror i valeur til 27/1.

1713 - 20. januar:

Ridefoged Jens Holm på Sønderskov bekendtgjorde offentlig auktion på forpagtningen af Sønderskov hovedgård. Auktionen foregår i sr. Lars Ærstanders gård "her på Nytorvet", hvor major Albrecht Christoffer Due til Torstedlund har logement.

46b:

Hans Thomsen af Ødsted lovbyder en pantsættelse af sin gård for 200 rdl. 2. gang.

Hans Olesen af Ravnholt lovbyder sin halve gård til salg 2. gang.

1713 - 27. januar:

13/1. Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre. 10/2

47b:

Skovfoged Peder Jakobsen Krog i Oxvig angav skovhugst.

48:

Skovfogederne Jens Jakobsen Krog og Peder Jensen angav skovhugst.

Hans Olesen af Ravnholt begærer, at hans lovbydelse må stå i valeur. Det tilstedes.

Ligeledes Hans Thomsens lovbydelse.

1713 - 9. februar:

Læst forordning af 20/1 om krigsstyr.

Hans Thomsen af Ødsted lovbyder en pantsættelse af sin halve gård for 200 rdl. 3. gang. - Christen Pedersen af Ammeledsbølle begærer pantet for 200 rdl. på vegne af sin søster Kirsten Pedersdatter, Hans Thomsens trolovede fæstemø. - Hun skal indføre beløbet i hans bo og har dertil alle vedkommendes samtykke, særdeles Peder Jensen i Ødsted på vegne af hans salige datter Kirsten Pedersdatters efterladte datter Mette Hansdatter.

49:

Kirsten Pedersdatters pantebrev iht. ovenstående.

50:

1713 - 10. februar:

27/1. Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre Thomas Lassen. Udsat til 17/2, se 24/3

50b:

Skovfoged Jens Bertelsen Krag af Fuglsang angav skovhugst.

1713 - 17. februar:

Foruden skriveren er der kun Jep Nielsen af Nybjerg mølle til stede som sættefoged. De 8 tingmænd tillige med alle andre her i distriktet og herrederne er forhindrede i ægt og kørsler med de norske tropper, der marcherer gennem landet. - Alle sager beror i fuld valeur til 25/2

1713 - 25. februar:

Af de otte tingmænd mødte alene Bunde Olesen af Borlev og Poul Nielsen af Vorbasse, hvorfor ingen ting blev holdt. - Alle sager udsættes til 3/3

51:

1713 - 3. marts:

Knud Christensen Buch af Hjarup lod læse et mageskiftebrev om et stykke jord, som han har udskiftet med de øvrige lodsejere til fælles gavn.

1713 - 10. marts:

Ebbe Christensen af Trøllund og Jens Jacobsen af Hejnsvig efterlyser en vogn, som blev stjålet nær Asbo i Bække sogn, 1. gang.

51b:

1713 - 17. marts:

Jep Nielsen i Nybjerg mølle er sættefoged og Johan Henrik Lohmeyer i Jordrup sætteskriver.

Sognepræst Jacob Bendtsen af Vejen ctr. nogle folk i Ø. Vamdrup, Bønstrup og Søgård. 24/3

52b:

Højen Stubdrup mænd tinglyser forbud for Mejsling mænd mod ulovlig færdsel over Stubdrups marker 1. gang.

53:

1713 - 24. marts:

Læst skrivelse af 21/3 fra kammerkollegiet om avanceskat, som skulle have været afkortet i årets kontributioner.

10/2. Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre Thomas Lassen. 7/4

53b:

Fæstebonde Steffen Mortensen af Gejsing får tingsvidne om ildsvåde. Han vil geråde i største fattigdom uden kongens og øvrighedens hjælp.

54:

17/3. Sognepræst Jacob Bendtsen af Vejen ctr. nogle folk i Ø. Vamdrup, Bønstrup og Søgård. 31/3

Højen Stubdrup mænd tinglyser forbud for Mejsling mænd mod ulovlig færdsel over Stubdrups marker 2. gang.

1713 - 31. marts:

Amtsforvalteren ctr. Vamdrup sognemænd. 21/4

54b:

Thomas Ebbesen lyser til skifte efter sl. Bertel Madsen i Seest og skovløber sl. Mikkel Nielsen ibidem.

Hans Bruun i Kolding ctr. Jep Nielsen i Øster Gesten. 7/4

55:

24/3. Sognepræst Jacob Bendtsen af Vejen ctr. nogle folk i Ø. Vamdrup, Bønstrup og Søgård. - Dom: Jep Christensens enke i Øster Vamdrup har lånt 4 mk., Peder Hansen i Bønstrup er i restance for tiendekornet 1708, svarende til 4 sldr. 3 mk., og Mikkel Basses enke i Søgård er ligeledes i restance for tiendekorn for 5 sldr. 4 sk. - Enhver skal betale sin gæld.

55b:

Højen Stubdrup mænd tinglyser forbud for Mejsling mænd mod ulovlig færdsel over Stubdrups marker 3. gang.

Skovfoged Jens Jacobsen Krag angiver skovhugst.

56:

1713 - 7. april:

31/3. Hans Bruun i Kolding ctr. Jep Nielsen i Øster Gesten. 21/4

24/3. Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre Thomas Lassen. 21/4

1713 - 21. april:

31/3. Amtsforvalteren ctr. Vamdrup sognemænd. 12/5, se 13/5

56b:

7/4. Hans Bruun i Kolding ctr. Jep Nielsen i Øster Gesten. 5/5

7/4. Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre Thomas Lassen. 5/5

57:

Peder Andersen af Bække ctr. Dorthe Mikkelsdatter i Vittrup, Lindkund sogn. 19/5

57b:

1713 - 28. april:

Jens Jacobsen af Hejnsvig og Ebbe Jepsen af Trøllund ctr. Anders Hansen Risbøl i Asbo. 12/5, se 13/5

58:

Bendix Funk af Egtved ctr. Mads Iversen og Sivert Jensen, begge i Borlev. 5/5

1713 - 5. maj:

21/4. Hans Bruun i Kolding ctr. Jep Nielsen (Nissen) i Øster Gesten. 12/5, se 13/5

58b:

21/4. Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre Thomas Lassen. 12/5, se 13/5

28/4. Bendix Funk af Egtved ctr. Mads Iversen og Sivert Jensen, begge i Borlev, for betaling af advokatbistand. Sagen er blevet forliget.

1713 - lørdagen den 13. maj:

21/4. Amtsforvalteren ctr. Vamdrup sognemænd. 26/5

59:

28/4. Jens Jacobsern af Hejnsvig og Ebbe Jepsen af Trøllund ctr. Anders Hansen Risbøl i Asbo. 26/5

5/5. Ridtmester Jens Kaas på Roj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre Thomas Lassen. 19/5

59b:

5/5. Hans Bruun i Kolding ctr. Jep Nielsen (Nissen) i Øster Gesten. 19/5

1713 - 19. maj:

Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 26/5

61:

21/4. Peder Andersen af Bække ctr. Dorthe Mikkelsdatter i Vittrup, Lindkund sogn. 2/6

62:

Thomas Ebbesen, amtstuen, lyser til skifte i Niels Jep Andersens bo i Seest og efter sl. Jep Hansen Mikkelsen ibidem.

Marie Elisabeth sl. August Richters og medarvinger i Gamst ctr. debitorer. 2/6

62b:

13/5. Ridtmester Jens Kaas på Røj ctr. Sejr Lassen og sl. Las Christensens ældste søn i Uhre Thomas Lassen. - Vagtmester Peter Støcker har bevidnet, at han har set dem søndag den 21/12 under gudstjenesten ved noget fældet træ i Rojskov. Andre vidner har set dem samme formiddag med heste og vogn. Sejr Lassen har til sit forsvar fremlagt en skriftlig erklæring fra nogle mænd i Jordrup, at de søndag den 18/12 har set ham i smedjen der, da han skulle afhente en so, der havde været til orne. Underskriverne har senere i retten selv beediget deres erklæring. Sejr Lassen havde forladt byen inden gudstjenesten; der var den dag førsteprædiken Jordrup kirke. Vagtmesteren har senere berigtiget sin forklaring derhen, at datoen ikke var den 21/12 men 18/12. Det er blevet oplyst, at der den søndag var sidstprædiken i Lejrskov kirke. - Kaas' advokat finder det bevist, at de to sagsøgte har været i Roj skov den søndag med heste for en vogn og med skovredskaber, og at der på samme tid er blevet afsavet de risege, som er blevet angivet i et skovsyn. De sagsøgte har ikke villet aflægge benægtelsesed, og at Sejr Lassen samme morgen har været i Jordrup, er ikke noget modbevis, for han kunne let have været i Roj skov under den sene gudstjeneste i Lejrskov kirke efter at have forladt Jordrup om morgenen. - Dom: De bør for den afsavede eg, der er befundet ved med en sav liggende hos sig, begge tilsammen betale efter skovforordningen 10 rdl.

13/5. Hans Bruun i Kolding ctr. Jep Nielsen (Nissen) i Øster Gesten. - Dom: Jep Nissen er ved dom af 25/9 1711 blevet dømt til at betale en gæld på 5 sldlr. plus sagsomkostninger, men har ikke betalt. Nu dømmes han igen til at betale det skyldige plus nye sagsomkostninger.

63:

Hans Jepsen Kjær fremlagde en revers fra Mads Hansen af Seest, der vil give sin datter Else Madsdatter og hendes mand Hans Jepsen Kjær 50 sldlr. og nogle af hans sl. søsters klæder, hvorefter han gav arveafkald på vegne af sin hustru.

63b:

Skovfoged Laurids Iversen Hundsholt af Jordrup lod afhjemle syn på ulovlig skovhugst.

Skovfoged Jens Bertelsen Krag af Fuglsang ligeledes.

64:

Gregers Thomsen Hyrde i Uhre fremviste uden for tinghuset 2 ulveunger, som han havde fanget, og derfor fordrede betaling efter jagtforordningen.

1713 - 26. maj:

Læst forordning af 15/4 om insulentiens exationers afskaffelse og forordning af 9/5 om København stads proviantering for 1713.

13/5. Amtsforvalteren ctr. Vamdrup sognemænd. 16/6

Christen Kjeldsen af Kragelund lod på vegne af regimentskriver Anders Rask afhjemle syn i Søgård på Mikkell Basset hidtil påboende og nu fradøde 2 halvgårde. Brøstfældigheden er stor. Kvæget var fradøet ham år efter andet, hvorfor hans armod var stor. Han refter med månedspenge og krigsstyr. Tingsvidne.

64b:

Christen Simonsen af Dons mølle lader afhjemle en syns- og granskningsforretning i Nyborg over den gård og jord m.v., som han har forbeholdt sig af den ene rytterportion, han har afhændet.

65b:

Byfoged Knud Jørgensen, Kolding, ctr. Peder Nielsen, skovfoged ved Viuf skov. 2/6

19/5. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 2/6

13/5. Jens Jacobsen af Hejnsvig og Ebbe Jepsen af Trøllund ctr. Anders Hansen Risbøl i Asbo. 9/6

1713 - 2. juni:

Regimentskriver Søren Hacksen lader afhjemle syn på, hvor mange høveder der kan græsses på Vranderup mark. Synsmændene har vurderet græsningen til 100 kvægs høveder. Eet høved er lig med 1 hest, 6 får eller 2 ungnødskalve.

66:

26/5. Byfoged Knud Jørgensen, Kolding, ctr. Peder Nielsen, skovfoged ved Viuf skov. Byfogeden havde haft i kommission at lade hente tre vognfulde spalter af nogle stubbe i Bramdrup skov, men vognene var blevet jaget bort af skovfogeden, som også havde taget 5 økser. Overforster Bachman, der er forsvar for alle skovfogeder i amtet, har indgivet en erklæring om, at processen er lovstridig, og at vognene var læsset med andet træ end stubbene. Tingsvidne. Se 9/6

67:

26/5. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 9/6

19/5. Marie Elisabeth sl. August Richters og medarbejdere i Gamst ctr. debitorer. 16/6

19/5. Peder Andersen af Bække ctr. Dorthe Mikkelsdatter i Vittrup, Lindkund sogn. 16/6

Hans Steffensen af Vorbasse fremviste uden for tinget tre ophængte ulveunger, som han havde opsøgt og fanget, og fordrede derfor betaling efter jagtforordningen.

1713 - 9. juni:

67b:

(Se 26/5). Anders Hansen Risbøl af Asbo har stævnet Christen Jellesen og hustru Karen Mortensdatter ibidem for nogle ord, de skulle have sagt om to bortblevne vogne. De erklærer begge overensstemmende, at de aldeles ikke ved noget om de to vogne andet, end at de var blevet stående på Asbo mark,

og at de ikke har udspreedt snak derom. Tingsvidne. - Jens Jacobsen af Hejnsvig og Ebbe Jepsen af Trøllund havde stævnet bl.a. Christen Jellesen til at vidne om deres bortblevne vogn, og Anders Risbøl var blevet stævnet for det tilfælde, at der skulle blive ham noget påsagt. Vognen havde været i anvendelse under transporten af de norske tropper og var forsvundet, efter at den var blevet efterladt på en mark ved Asbo.

68:

Oberforster Bachman på Fobeslet stævner samtlige Bølling bys lodsejere og beboere med tyende og børn til en synsforretning på en skovskade som følge af ildspåsættelse i Bølling sønderskov. 16/6

2/6. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 16/6

68b:

2/6. Byfoged Knud Jørgensen, Kolding, ctr. Peder Nielsen, skovfoged ved Viuf skov. Udsat til 16/6, men ikke set igen. - Se fol. 66.

Christen Simonsen af Dons mølle lovbød 3. gang en selvejerryttergårdsportion. Jørgen Simonsen, Hans Pedersen, Mikkel Andersen, Skammel Sørensen, Hans Hansen, Peder Hansen, Jens Sørensen og Mads Jensen, alle af Nyborg, begærede at købe.

69:

Skødet efter foranstående lovbydelse.

69b:

1713 - 16. juni:

(Blandt tingmændene: Laurids Nielsen af Donslund og Christen Pedersen ibidem)

2/6. Peder Andersen af Bække ctr. Dorthe Mikkelsdatter i Vittrup, Lindkund sogn, der har udlagt ham som barnefader. Han aflægger sin benægtelses ed.

Dorthe Mikkelsdatters advokat fremlægger en consistorialstævning dateret Ribe den 10/6.

9/6. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 7/7

70:

9/6. Oberforster Bachman på Fobeslet har stævnet samtlige Bølling bys lodsejere og beboere med tyende og børn til en synsforretning på en skovskade som følge af ildspåsættelse i Bølling sønderskov. Tingsvidne.

70b:

26/5. Amtsforvalteren ctr. Vamdrup sognemænd. 23/6

2/6. Marie Elisabeth sl. August Richters og medarvinger i Gamst ctr. debitorer. - Dom: De skal betale.

Christen Simonsen af Dons mølle på egne vegne og pva. samtlige interesserede i Nyborg og Nygård ladegård tinglyser forbud for Hesselballes, Borlevs og Venborgs beboere mod færdsel m.v. på Nyborg og ladegårdens marker 1. gang.

71:

Skovrider i Anst herred Jacob Rower og skovfogederne Laurids Hundsholt og Hans Poulsen angav ulovlig skovhugst.

71b:

1713 - 23. juni:

16/6. Amtsforvalteren ctr. Vamdrup sognemænd. - Dom: Amtsforvalteren har sagsøgt dem for deres omgang med det proviantkorn, de efter tilsigelse skulle have transporteret fra Drabæk og Rolles møller til proviantkommissæren i Fredericia, hvilket de ikke så tilbørligt og forsvarligt som ske kunne har efterkommet, men den første tilsigelse modvilligt og forsømmeligt oversiddet, og siden efter yderligere tilsigelse ved henkørsel med melet kørte ud i vandåer og bække, så en del af melet er

blevet fordærvet. Ja, endog da de dermed til Fredericia var ankommet, har de indlagt melet i kommandantens forstue, uden at nogen af vedkommende betjente var hosværende, og uden al afsked eller kvitterings søgelse derfra ud af staden bortkørt. Bønderne har vel fremlagt ryttersessionens resolution af 30/3, som de regner sig til befrielse; men amtsforvalteren beviser derimod med generalkommissariatets ordre af 10/1, at han skulle lade melet male og levere uforsømmeligt i Fredericia, og han beviser ved overkommandant Palle Krags attest, at det har været kongens befaling, at rytterbønderne i de indfaldende besværlige tider i januar og februar ikke mere end proprietærbønder i så måde skulle "minageres". For deres forsømmelse og mishandling skal bønderne betale amtsforvalteren for det fordærvede mel.

72:

Christen Simonsen af Dons mølle på egne vegne og pva. samtlige interesserede i Nyborg og Nygård ladegård tinglyser forbud for Hesselballes, Borlevs og Venborgs beboere mod færdsel m.v. på Nyborg og ladegårdens marker 2. gang.

72b:

1713 - 30. juni:

Christen Simonsen af Dons mølle på egne vegne og pva. samtlige interesserede i Nyborg og Nygård ladegård tinglyser forbud for Hesselballes, Borlevs og Venborgs beboere mod færdsel m.v. på Nyborg og ladegårdens marker 3. gang.

Mikkel Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. 14/7

74:

Søren Pedersen af Venborg får tingsvidne vedr. nogle løse ord, som hans søster Mikkel Andersens hustru Else Pedersdatter af Nyborg skulle have sagt om ham. Hun nægter at have sagt dem, men erklærer sin broder, hans hustru og børn for samtlige at være ærlige, fine, fromme og uberygtede godtfolk i alle måder, og hun har aldrig hørt andet om den end alt det, som

lovligt, kristeligt, ærligt og skikkeligt er, og smukke, ærlige folk i alle måder vel og berømmeligt anstår. De tog hinanden i hånden til forlig.

1713 - 7. juli:

16/6. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 28/7

74b:

Jens Hansen af Morsbøl fremviste en gl. ulv.

Valborg Andersdatter af Verst ctr. Mette Nielsdatter af Husted. Udsat til 28/7, men ikke set igen. Valborg Andersen har i retten fået godkendt en arrest på Mette Nielsdatters resterende løn hos Christen Nielsen i Husted. Det er for en gæld, som hendes mand Carsten Rytter har hos Valborg Andersdatter.

75:

1713 - 14. juli:

30/6. Mikkel Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. 28/7

Christen Joensen af Mejsling ctr. Peder Mortensen Orlov af Jerlev. 21/7

76:

Rytterbonden Peder Nielsen af Skødegård får tingsvidne ang. sin avls tilstand, efter at hans rugsæd er blevet slået ned af hagl og uvej. Et stykke land, der kunne være besået med 8 tdr. rugsæd, var blevet ødelagt. Det kunne have avlet 28 tdr. rug foruden vinterfoder til hans kvæg, ialt for 10 rdl., hvorfor han er gerådet i armod.

76b:

Jens Jensen af Hesselballe pva. samtlige Hesselballe, Borlevs og Venborgs beboere tinglyser forbud mod færdsel m.v. for beboere i Nygård 1. gang.

77:

1713 - 21. juli:

77b:

14/7. Christen Joensen af Mejsling ctr. Peder Mortensen Orlov af Jerlev.
11/8

78:

Hans Olesen af Gesten, forhen boende i Ravnholt, lovbød 3. gang sin forhen beboede gård i Ravnholt. Hans Nielsen, nu boende i Ravnholt, begærede skøde for sig og hustru Barbara Knudsdatter.

79:

Skødet fra Hans Olesen og hustru Anne Nielsdatter Hans Kjærs (Horskjærs?).

79b:

1713 - 28. juli:

14/7. Mikkell Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. Formedelst Hans Kgl. Majestæts ankomst til Kolding samt det kgl. herskabs og medhavende suites opvartning og rejses befordring udsat til 4/8

7/7. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 4/8

Jens Jensen af Hesselballe pva. samtlige Hesselballe, Borlevs og Venborgs beboere tinglyser forbud mod færdsel m.v. for beboere i Nygård 3. gang.

80:

Peder Hansen af Bønstrup får tingsvidne ang. sine nedfaldne 10 fags ladehus med hensyn til, hvad en reparation vil koste. Han er af så slet og armelig tilstand, at han umuligt ved egne midler kan bekoste reparationen.

80b:

1713 - 4. august:

28/7. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. 11/8

81:

28/7. Mikkel Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. 18/8

81b:

Amtsforvalteren og vedkommende arvinger fører tingsvidne ang. behandlingen af arven efter sl. Jep Hansen Mikkelsen. 18/8

83:

Oberforster Bachman ctr. Jens Rasmussen i Gejsing. 18/8

84:

Regimentskriver Søren Hacksen på Vranderup hovgård fremlyser 2 stude og 8 svin 1. gang.

Ridtmester Jens Kaas på Roj efterlyser en hoppe.

1713 - 11. august:

4/8. Mads Hansen af Seest ctr. sønnen Ole Madsen ibidem. - De har været i trætte om, hvad Ole Madsen har fået af sin far. Han har modtaget gård og besætning, ialt 467 rdl. 5 mk., og desuden 4 år fra dato at nyde den ham forundte jord. Og når hans fader betaler ham 80 rdl., skal jorden gå tilbage. Hvis Ole Madsen behøver de 80 rdl. tidligere, skal faderen betale dem med en måneds varsel. Til gengæld giver Ole Madsen afkald efter både sin fader og sin moder Lene Olesdatter.

84b:

Regimentskriver Anders Rask får tingsvidne ang. en ildsvåde, som har ramt Markus Nissen, Mikkel Laugesen og Iver Tullesen i Dollerup. Nu har de

ingen midler uden, hvad Gud og den høje øvrighed dem af nåde vil give og tillade.

85:

21/7. Christen Joensen af Mejsling ctr. Peder Mortensen Orlov af Jerlev.
25/8

85b:

Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. 18/8

Regimentskriver Søren Hacksen på Vranderup hovgård fremlyser 2 stude og 8 svin 2. gang.

86:

Regimentskriver Rask stævner ved varselsmændene Christen Lassen af Slav og Christen Willumsen af Vorbasse Christen Christensen af Vorbasse til syn på hans gårds store brøstfældighed og ilde vedligeholdelse. Tillige stævnes Jes Willumsen og Jes Thomsen. Der udmeldes synsmænd: Peder Andersen af Fitting, Peder Nielsen i Skøde, Niels Pedersen i Vorbasse Nebel og Jens Jepsen ibidem. De skal foretage synet torsdag d. 17/8, velnok med henblik på afhjemling i retten dagen efter. Men sagen er ikke set mere.

1713 - 18. august:

Henrik Hansen Setzfang, boende ved Bredsten kirke, får tinglyst et skøde, udgivet af Mikkell Danielsen, rådmand i Kolding, på en bondegård i Hejnsvig, som Christian Fællit har i fæste.

4/8. Oberforster Bachman ctr. Jens Rasmussen i Gejsing. 25/8

86b:

4/8. Amtsforvalteren og vedkommende arvinger fører tingsvidne ang. behandlingen af arven efter sl. Jep Hansen Mikkelsen i Seest. - Denne boede i tiden ved sin død hos broderen Mads Hansen Mikkelsen, der har forklaret, at han gav husfoged Hans Svendsen i Kolding besked om

dødsfaldet ca. en uge efter, at det indtraf. Han har ikke befattet sig med boets midler, men alt blev nedlagt i en kiste og et skrin og bevaret der indtil registreringen. Midlerne blev eftersat af de pårørende undtagen brodersønnen Carl Christensen, der var i København. Under eftersynet blev borttaget forskelligt: Hans Kjær i Seest tog nogle gamle sengeklæder, unge Hans Hansen ibidem et par gamle læderbukser med seks sølvknapper, Niels Hansen Kruse i Vranderup et lille hængeskab, som han dog straks bragte tilbage til huset. Desuden oplyste denne broder, at Hans Tingeling i Vonsild skyldte den afdøde 25 rdl. - Hans Hansen den yngre forklarede, at han af Mads Hansen Mikkelsen var blevet tilsagt at komme ned i hans hus. Da han kom, var Rasmus Kruse af Vranderup der, og af egen tiltagen myndighed uden nogen rettens middels nærværelse udråbte han offentligt og solgte ved auktion alt sl. Jep Mikkelsens efterladte gods og klæder, og selv købte han og tiltog sig noget deraf. I den forbindelse havde Hans Hansen den yngre købt de gamle læderbukser. Det eneste, der ikke blev bortauktioneret, var en gammel brun hoppe. - Bertel Hans Kjær af Seest bekræftede at have købt de gamle sengeklæder. - Rasmus Kruse af Vranderup kunne ikke oplyse noget om bohavet. - Vidnerne skal også afgive forklaring om afdødes arbejdssevne i den tid, han boede hos broderen. - Tingsvidne.

87:

11/8. Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. 1/9

4/8. Mikkil Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. 1/9

88:

Regimentskriver Søren Hacksen på Vranderup hovgård fremlyser 2 stude og 8 svin 3. gang.

88b:

Anne Christensdatter af Nørre Vilstrup ctr. Johanne Madsdatter ibidem for beskyldning om utugt og letfærdighed med sidstnævntes mand Niels Poulsen. Der føres vidner på hendes beskyldning. - Niels Poulsen står frem og erklærer, at han ikke har haft nogen legemlig omgængelse med Anne Christensdatter, og hvad hans hustru derom har udsagt, er sket i kvindelig

ubesindig iver og misforstandig hastighed, hvorfor han beder om forladelse og gør afbigt. Tingsvidne.

89:

1713 - 25. august:

18/8. Oberforster Bachman ctr. Jens Rasmussen i Gejsing. 8/9

90:

11/8. Christen Joensen af Mejsling ctr. Peder Mortensen Orlov af Jerlev. 1/9

Ole Jensen af Hinnum og medinteressenter ctr. fæstebønder under Aksel Bilde til Ørumgård og Niels Bertelsens arvinger. 1/9

90b:

1713 - 1. september:

25/8. Ole Jensen af Hinnum og medinteressenter ctr. fæstebønder under Aksel Bilde til Ørumgård og Niels Bertelsens arvinger. - Der har været udmeldt synsmænd til at syne den grøft og dige, som Hans Eskildsen og Thomas Mikkelsen har opkastet et andet sted end i det sædvanlige skel. Grøften er til hinder for pløjning så langt ud som hidtil. Mads Jensen af Dal har på vegne af sl. Niels Bertelsens arvinger ladet synet afhjemle og får nu tingsvidne.

91:

18/8. Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. Ny stævning nødvendig. Se 15/9

91b:

18/8. Mikkelt Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. 8/9

25/8. Christen Joensen af Mejsling ctr. Peder Mortensen Orlov af Jerlev. 8/9

1713 - 8. september:

Anne Christensdatter af Nørre Vilstrup ctr. sin mand Christen Pedersen, som forlod hende for 8 år siden og fratog hende alle midler. Hensigten er at søge skilsmisse. Manden var rytter og var blevet kommanderet til Holland med andre tropper. Præsten og alle vidner giver hende godt skudsmål.

92b:

Skolemester Poul Hansen Bull i Højen ctr. nogle sognemænd. 15/9

93:

1/9. Mikkell Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. 22/9

1/9. Christen Joensen af Mejsling ctr. Peder Mortensen Orlov af Jerlev. Udsat til 22/9, men ikke set igen. - Peder Orlov har overfaldet Christen Joensen med sin kårde og tilføjet ham sår ved hug gennem klæderne. Synsmænd har synet Christen Joensen under overværelse af sognefoged Mikkell Hansen. Slagsmålet fandt sted dagen efter, at Christen Joensen havde været til Nicolaj Orlovs bryllup i Jerlev. Christen Joensen har forlangt betaling for dragen gevær, to slag, bartskærerløn samt for bondens sinkelse og skade foruden sagsomkostninger.

25/8. Oberforster Bachman ctr. Jens Rasmussen i Gejsing. 22/9

1713 - 15. september:

1/9. Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. 30/9

8/9. Skolemester Poul Hansen Bull i Højen ctr. nogle sognemænd. 30/9

94:

1713 - 22. september:

8/9. Mikkell Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. 6/10

8/9. Oberforster Bachman ctr. Jens Rasmussen i Gejsing. Tingsvidne. Jens Rasmussen har solgt tørv og klyne, som han har skåret på naboernes tilskiftede grunde.

94b:

Bertel Jensen i Haderslev efterlyser en stud.

Regimentskriver Anders Rask får tingsvidne ang. ildsvåde på den meget velbyggede og vedligeholdne gård i Vester Vamdrup, som beboedes af Jørgen Rasmussens enke Karen Pedersdatter og børn. Ilden opstod under prædikenen den 17/9.

96:

1713 - lørdag den 30. september:

Skovfoged Laurids Hundsholt angav skovhugst. Han har frapantet Jens Rasmussen i Gejsing en økse, fordi han havde hugget en bøg.

15/9. Skolemester Poul Hansen Bull i Højen ctr. nogle sognemænd. 6/10

15/9. Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. 13/10

Forrige familie- og folkeskatsforpagter Mathias Hansen ctr. Mads Hansen Mikkelsen af Seest. 13/10

96b:

Amtsforvalter Anders Hansen søger tingsvidne om tyveri fra Hans Clausen Smed i Seest. 13/10

98:

1713 - 6. oktober:

30/9. Skolemester Poul Hansen Bull i Højen ctr. nogle sognemænd for resterende skolepenge ifølge kontrakt. - Han har bl.a. fremlagt kontrakten i retten, og den er afskrevet i sin fulde ordlyd: "Såsom jeg formedelst den grovhed, der findes hos ungdommen her i sognene har antaget en smuk karl en studiosus til at oplære sognefolkenes børn og ungdom i deres catech. og børnelærdom så vel som i skrive og anden læsning, så vidt enhver kan forfremmes, hvilken karl jeg med kost, kammer og lys lover at forsyne og

de selv med ildebrand, da på det skolemesteren kan have det, han kan klæde sig i, da vil han under enhvers hånd, som har ladet sine børn anskrive til at gå i skole, være forsikret om sin løn, enten de blev nogen uger eller dage ude, hvilket skal være deres egen skade, eller de kom til stede. Han derimod lovet med enhver at gøre sit bedste til deres forfremmelse .....". Der er angivelse af, hvor mange børn hver underskriver vil have undervist. - Enhvers skolegæld er specificeret. - Dom: De sagsøgte har ikke besvaret søgsmålet. Enhver skal betale sin gæld.

98b:

22/9. Mikkel Iversen af Gelballe ctr. nogle folk i Seest. - Fire vogne fra Seest var kørt hen over Mikkel Iversens fredeeng. Da han forsøgte at hindre dem deri, overfaldt nogle af karlene ham og tilføjede ham adskillige slag og sår med stave, som de havde revet ud af det nærmeste gærde. Mikkel Iversen faldt om ved en le, han havde haft med. Den tog en af karlene, men Anne Rasmusdatter af Gelballe greb fat i den for at hindre, at der skete Mikkel Iversen yderligere skade. Så kørte de videre. - Mikkel Iversen har i retten under ed navngivet så mange, som han kendte af de Seest folk. - Christen Pedersen tilstod sin meddelagtighed. De havde været ude at hente lyng, da de på hjemvejen kørte over Mikkel Iversens engskifte. En af vognene blev kørt af Stodder Anders; han slog til Mikkel Iversen med en sten. - Dom: Så mange som i denne formastelige gerning har være med i flok og følge, og som er navngivet, skal hver for sig være pligtig at betale voldsbøder efter loven for den voldelige overkørsel af Mikkel Iversens fredeng og dernæst for hans skade og forsømmelse hver 4 rdl. Desuden skal samtlige betale 6 rdl. i sagsomkostninger. - Dommen er afsagt af sættefoged Jep Nielsen Møller og meddomsmændene: Jens Andersen, Søren Thomsen, Anders Jensen, Laurids Christensen, Peder Mikkelsen, Peder Pedersen Ougstrup, Anders Joensen og Peder Pedersen Vestergaard, alle boende i Egtved.

99:

Peder Mikkelsen af Egtved lovbød pva. sin søster Anne Mikkelsdatter, sl. Mads Dues enke ibidem, halvparten af hendes påboende gård 1. gang.

Hans Nielsen af Fuglsang ctr. Ole Nielsens hustru ibidem. Udsat til 13/10, men ikke set igen.

99b:

1713 - 13. oktober:

30/9. Førrige familie- og folkeskatsforpagter Mathias Hansen ctr. Mads Hansen Mikkelsen af Seest for skyldige 7 rdl. 2 mk. iflg. dom af 24/1 1711. - Dom: Iflg. attest af 1710 fra (præsten) Mads Hummelt har Mads Hansen Mikkelsen i 7 år haft en tjenestekarl og i 2½ år en husmand med hustru og datter til inderster, hvoraf der ikke er betalt folke- eller indersteskat. I sit indlæg den 19/9 1710 påstår han, at det sted, han bebor i Seest, svarer landgilde og hovningspenge til en gård i Hejls i Haderslevhus amt, som Jes Sørensen og Mads Jensen nu bebor, hvilket bekræftes af husfogeden i Haderslev og herredsfoged Christian Rosbach. Men det vedkommer ikke hans folke- og indersteskat, der bør svares af alle, der bygger, bor og holder folk eller inderster i Koldinghus amt og andre steder. Derfor dømmes han til at betale den resterende skat til amtsforvalteren eller skatteforpagteren. Denne tidligere afsagte dom fornyes i alle punkter.

100:

Peder Mikkelsen af Egtved lovbød pva. sin søster Anne Mikkelsdatter, sl. Mads Dues enke ibidem, halvparten af hendes påboende gård 2. gang.

30/9. Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. 20/10

30/9. Amtsforvalter Anders Hansen søger tingsvidne om tyveri fra Hans Clausen Smed i Seest. 24/10

100b:

1713 - 20. oktober:

13/10. Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. 27/10

Peder Mikkelsen af Egtved lovbød pva. sin søster Anne Mikkelsdatter, sl. Mads Dues enke ibidem, halvparten af hendes påboende gård 3. gang. -

Peder Mikkelsen Ougstrup i Egtved begærede skøde. Niels Mikkelsen ibidem og Søren Thomsen og hustru Maren Mikkelsdatter og hendes broder Lauge Mikkelsen tiltrådte.

101:

Skødet efter foranstående lovbydelse.

102:

Peder Mikkelsen Ougstrup af Egtved, der indtræder i ægteskab med Anne Mikkelsdatter, lover at stå hendes umyndige søn Jens Madsen i faders sted og forsørge ham med klæde, føde, optugtelse, tilsyn og skolegang efter skiftebrevet uden afkortning i hans fædrene arv.

Regimentskriver Anders Rask får tingsvidne vedr. Mikkell Basse's fradøde gård i Søgård. Mikkell Basse havde været ramt af mange uheld og havde selv tilbudt at få fra gården i mindelighed, men det havde regimentskriveren ikke kunnet acceptere, før han havde fundet en anden fæster. Det har han forsøgt ved flere tillysninger, men uden held. Vidner bekræfter, at det ikke ville have hjulpet noget at lade Mikkell Basse gå fra gården, for så ville gården være blevet fuldstændig øde og slet ingen månedspenge at få.

104:

Oldensyn i Anst herred afhjemles ved Laurids Iversen Hundsholt.

104b:

Skovfoged Jens Jacobsen Krog lader afhjemle oldensyn i Jelling og Jerlev herred.

105:

1713 - 27. oktober:

Peder Rostrup af Kjeldkær huse pva. ridtmester Godske von Brincken til Haraldskær ctr. Christen Nielsen, sidst opholdende sig i Glæsbjerg. 10/11

20/10. Hans Hansen af Nyborg ctr. naboer. - Dom: Hans Hansen har sagsøgt sine naboer for at få dem dømt for noget hø, de skal taget fra ham af den jord for enderne af Svinget kærskifte, som han påstår at have. Den jord er uskiftet, og det bevises ikke, at den tilhører enten Hans Hansen eller de andre medinteresserede citanter. Tilmed bevises heller ikke, at noget forbud i så måde er gjort. De indstævnedede bør betale til Hans Hansen og medcitanter så meget hø, som efter fire uvildige mænds nøjeste skønsomhed kan være avlet på deres part af jorden sidste sommer.

105b:

Skovfoged Jens Jacobsen Krag af Oksvig anmelder skovhugst: To mænd har synet 7 risbøge, som fandtes i trompeterens gård i Højen. Deraf vedkendte Jens Lassen sig de fire og sagde, han havde lånt trompeteren dem til at drive et hus med; men de øvrige tre fandtes ingen hjemmel til. Desuden har Niels Jørgensen hugget en gammel eg.

1713 - 3. november:

106:

Læst forordning om kornskatten for 1714.

Oberforster Bachman ctr. Hans Pedersen af Glibstrup og Jakob Andersen af Vester Gesten for gæld. Udsat til 17/11, men ikke set igen.

106b:

Christen Jensen af Gelballe ctr. Jørgen Nielsen ibidem for ærerørige ord. Sidstnævnte erklærer, at de var sagt i drukkenskab, og gør afbigt.

107:

Niels Pedersen Møller i Lunderskov fremlyser en stud 1. gang.

1713 - 10. november:

27/10. Peder Rostrup af Kjeldkær huse pva. ridtmester Godske von Brincken til Haraldskær ctr. Christen Nielsen, sidst opholdende sig i

Glæsbjerg, nu i Skjoldberg. 24/11

108:

Skovfoged Hundsholt i Jordrup ctr. Niels Sørensen Basse i Gejsing for modvillighed mod retten, idet han ikke har villet indfinde sig til oldensyn. Sagen udsat til 1/12, men ikke set igen.

Peder Andersen af Bække ctr. Dorthe Mikkelsdatter i Vittrup, Lindknud sogn. 24/11

108b:

Oberforster Bachman ctr. Niels Lauridsen i Ferup. 24/11

109:

1713 - 17. november:

Læst forordning om anskaffelse og levering af en dygtig rytterhest eller at betale 50 rdl. af hver 50 tdr. hartkorn bestående i hovedgårdes, præstegårdes og degneboligers takster.

109b:

1713 - 24. november:

Jørgen Bang af Vorbasse og andre medinteresserede (ved Bendix Funk af Egtved) stævner nogle rytterbønder. De skal erklære, om de sammen med de andre bymænd vil underholde og lønne en hyrde til at vogte al byens kvæg og i så måde holde vide og vedtægt efter loven og forfatte og opsætte et skriftligt vide- og vedtægtsbrev til alles nytte og tarv. Hvis ikke, skal Jørgen Bang begære af retten udmeldt 2 mænd, som kan ligne imellem dem efter ret og billighed. Retten udmelder Jens Ebbesen af Gilbjerg og Peder Madsen i Store Almstok, der skal indfinde sig i Vorbasse torsdag den 30. november og gøre en sådan forsvarlig ligning imellem og derefter på næste tingdag vidne herom. Deres fremkomst for retten den 1/12 er ikke set.

110:

10/11. Peder Rostrup af Kjeldkær huse pva. ridtmester Godske von Brincken til Haraldskær ctr. Christen Nielsen, sidst opholdende sig i Glæsbjerg, nu i Skjoldberg. 8/12

Generalinde Ingenhowen af Ammeltzbolle (ved Jens Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle) ctr. Jørgen Jepsen, Christen Terkelsen, Jens Poulsen og Anders Mundt (Munk?), alle i Torsted, for resterende korntiende til Egtved kirkes patron general Ingenhowen. Sagen udsat til 8/12, men ikke set igen.

Jens Andersen af Skanderup fremlyste en stud 1. gang.

Regimentskriver Rask får tingsvidne ctr. Christen Kjeldsen i Kragelund for overfald på broderen Anders Kjeldsen ibidem, som har klaget til amtmanden. Et par vidner har set dem i slagsmål og også hørt Christen bede sin broder om fred.

111:

10/11. Oberforster Bachman ctr. Niels Lauridsen i Ferup til fornyelse af en dom af 29/7 1712. Niels Lauridsen har påstået, at skovsessionen havde eftergivet ham sagen, hvorfor han ikke har villet udlevere visse effekter, der var gjort udlæg i. Han har igen i denne omgang krævet sagen opsat til skovsessionen. - Dom: Ved dommen 1712 blev Niels Lauridsen dømt til at betale 60 lod sølv plus 4 rdl. i omkostninger. Der er gjort udlæg for 12 rdl. i hans bo, men det er forblevet i boet. Dommen fornyes, og der kommer 2 rdl. oveni til de nye sagsomkostninger.

10/11. Peder Andersen af Bække ctr. Dorthe Mikkelsdatter i Vittrup, Lindknud sogn. - Dom: Peder Andersen har aflagt sin benægtelses ed for beskyldning om faderskab, og Dorthe Mikkelsdatter har ikke fremlagt noget til svækkelse af hans ed. Så han bør være aldeles fri for hendes beskyldning.

111b:

Sognefoged Anders Andersen af Vester Gesten giver med fuldmagt fra Joen Nielsen, Hans Nielsen af Krogager og Hans Jensen af Stenderup arveafkald til Hans Jensen i Vester Gesten efter hans sl. hustru Kirsten Nielsdatter.

112:

1713 - 1. december:

Jens Andersen af Skanderup fremlyste en stud 2. gang.

1713 - 8. december:

(Blandt tingmændene: Christen Lassen i Slav, Peder Nielsen i Skøde og (som ofte ellers) Poul Nielsen i Vorbasse).

24/11. Peder Rostrup af Kjeldkær huse pva. ridtmester Godske von Brincken til Haraldskær ctr. Christen Nielsen, sidst opholdende sig i Glæsbjerg, nu i Skjoldberg. - Dom: Christen Nielsen er sagsøgt, fordi han ulovligt skulle have begivet sig af sin tjeneste hos Las Madsen i Glæsbjerg, hvor han da var i tjeneste, hvorimod det bevidnes af 2 vidner, som har afhørt Las Madsen derom på hans seng syg liggende, at Las Madsen ved sin ed for dem har udsagt og forklaret, at Christen Niensens fader Niels Hansen af Skjoldbjerg ved sidste midsommertide har været hos ham og på sin søns vegne opsagt sin søns tjeneste. Og desuden bevises med to vidner, at Las Madsen havde givet Christen Nielsen lov til at gå hjem 2-3 dage m.v. Hvoraf ikke ses at Christen Nielsen ulovligt eller som en rømningsperson har begivet sig af sin tjeneste, men det at være sket med hans husbonds vilje og tilladelse, så Christen Nielsen bør være fri for tiltale.

112b:

Mads Pedersen af Egholt ctr. Knud Hansen Faarkrog ibidem. 19/1 1714

113b:

Christen Christensen af Bøgvad fremlyste et bæst 3. gang.

1713 - 15. december:

Jakob Andersen af Billund fremlyste en hest 1. gang. Den blev vurderet til 2 rdl.

Skovfoged Jens Andersen i Egtved angav ulovlig skovhugst.

Og er dette den sidste dag, her i dette år 1713 holdes ting og ret. Gud give os alle et glædeligt, fredeligt og lykkeligt nyt år.

1714

114:

1714 - 12. januar:

I Jesu Christi Navn Begynde vi i dette Nye aar først at Holde Ting og Ret Her paa Anst, Jerlev og Slavs Herreders ting, og da blev Retten holdt Anno 1714 Fredagen d. 12. Januarii, af Jep Nielsen Bredstrup i Nybjerg mølle, forordnede sættefoged udi Kgl. Majs. Herredsfogeds Sr. Bertel Pedersens absence og lovlige forfald, og Bartram Pedersen i Jorup, Herredsskriver. Syv tingmænd: Bunde Olesen i Borlev, Christen Christensen i Bøgvad, Jens Pedersen ibidem, Christen Poulsen i Knudsbøl, Peder Hansen ibidem, Poul Nielsen i Vorbasse, Peder Christensen i Skødebjerg.

Efter trede ganges lydelig pårøelse og fremæskning lod sig ingen finde, som her idag noget havde at iretteføre uden alene Laurids Nielsen af Oustrup på vegne af medinteressenter i Oustrup lod læse et forbudstingsvidne udstedt 13/1 1711 ctr. Refsgårds, Spjarups og Vollunds beboere ang. al fædrift, græsning, tørvegrøft, lyng og strøelses slæt på Oustrup grund og rettighed.

1714 - 19. januar:

8/12. Mads Pedersen af Egholt ctr. Knud Hansen Faarkrog ibidem. 3/2

115b:

1714 - 26. januar:

116:

Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer. 9/2

117:

Amtsforvalteren efterlyser Hans Hansen, Anders Pedersen og Morten Nielsen, alle af Seest. 9/2

117b:

Amtsforvalteren får tingsvidne vedr. syn på Vamdrup mølle, der er fæstet af Markus Nissen i Bønstrup. Mølledæmningen er blevet skadet ved det påkommende store og forfærdelige vandløb. Synsmændene angiver en del dimensioner og gør overslag over, hvad træværk der bliver brug for til en grundlæggende reparation, ialt 198 rdl. Hvis der ikke repareres fra grunden af, vil det være forgæves arbejde. Tingsvidnet skal bruges til ansøgning om kgl. bevilling til udsætning af det fornødne træværk.

118b:

1714 - lørdagen den 3. februar:

Krigskommissær Nicolaus Nissen til Rugballegård for Peder Christensen i Skødebjerg ctr. samtlige Kragelunds beboere. 16/2

119b:

19/1. Mads Pedersen af Egholt ctr. Knud Hansen Faarkrog ibidem. - På tingdagen den 19/1 har Mads Pedersen oplæst sit eget klageskrift. Han beskriver sig selv som en fæstebonde, der har antaget en øde gård og med sine egne midler har sat den i tilbørlig stand, hvorfor han føler sig berettiget til at leve i fred; men nu hænger sagen i retten under opsættelse til sessionens kendelse og endelig dom, som ventes i marts. Han har til huse i en stue hos Knud Hansen Faarkrog, der flere gange har overfaldet ham om natten. Knud Hansens kone og tjenestepige har en nat ikke haft kræfter nok til at styre ham væk fra Mads Pedersens seng ind i den anden stue, men til alt held overnattede en Peder Madsen (Mads Pedersens uægte søn) den nat i huset, og han kom til hjælp. En anden nat kom Knud Hansen igen og slog ham med en ildtang. Hans kone og tjenestepige skubbede ham så langt væk fra sengen, at Mads Pedersen nåede at flygte ind i en anden stue og låse døren. Den nat talte han om Mads Pedersens bier, der skulle være råd til. De

skulle ud af bihaven, ellers ville han slå dem med og træde dem ned i kuberne og kuberne med. Og han ville ikke have Mads Pedersen i huset længere; han havde ikke noget der at bestille, og han kunne bare gå til hvilken by, han ville. Da hans kone spurgte, hvorfor han tog så farligt på vej, svarede han, at han var tilfreds, om de ville sætte ham til enten rytter, dragon eller soldat den dag imorgen. - Tjenestepigen kan imidlertid ikke bekræfte, at hun har set Knud Hansen slå Mads Pedersen, men hun havde været med den gang, da Peder Madsen hjalp til at forhindre, at Knud Hansen skulle gøre Mads Pedersen skade. - Knud Hansens Faarkrogs svarskrift foreligger den 3/2. Han afviser beskyldningerne, som er urigtige og ubeviste, og beder sig derfor frikendt, hvorimod Mads Pedersen som en trættekær person bør have en bøde. Han mener, at Mads Pedersen vil have ham fordrevet fra ryttergården for selv at overtage den, hvorfor han foreslår sagen henvist til sessionen. Her slutter sagen med tingsvidne.

120:

1714 - 9. februar:

Ridtmester Jens Kaas på Røj ctr. Peder Skødebjerg og Jes Thomsen og søn Niels Jessen af Vorbasse for ulovlig skovhugst i Røj skov. Hans avlskarl Hans Hansen har en aften truffet dem der, men har ikke formået andet end pante begge deres økser. Den ene økse er mærket N.I.S., den pantede han fra rytterbonden Nis Jessen. Den anden mand kendte han ikke, men en pige havde sagt, at det var Peder Skødebjerg. Jes Thomsen har i retten afvist, at hans heste og vogn var i Røj skov den aften; de var hjemme i hans gård, og han selv var bortrejst for nogle dage. Også hans søn har afvist at være den skyldige; men da var avlskarlen ikke til stede i retten; og da han så i næste retsmøde fastholder sin påstand, er Nis Jessen der ikke, fordi han er i ægt for regimentskriverens folk. Udsat til 23/2, men ikke set mere.

120b:

26/1. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer.
23/2

121:

26/1. Amtsforvalteren efterlyser Hans Hansen, Anders Pedersen og Morten Nielsen, alle af Seest. 23/2

122b:

1714 - 16. februar:

Generalmajor Levetzau (ved Knud Hansen Buch af Vejen mølle) stævner bønder i Nagbøl, Dollerup og Gejsing til fornyet rebning af deres skov, da han mener, at hans kirkers skovparter er forfordelte. Men de indstævnedes advokat erindrer om, at man ikke kan stævne til en ny rebning uden at stævne de forrige rebningsmænd. Nyt stævнемål er nødvendigt.

124:

3/2. Krigskommissær Nicolaus Nissen til Rugballegård for Peder Christensen i Skødebjerg ctr. samtlige Kragelunds beboere. 9/3

Regimentskriver Hacksen lyser til skifte efter Jens Bertelsen Krog i Fuglsang.

124b:

Laurids Iversen Hundsholt i Jordrup pva. oberforster Hans Bachmann stævner Uhre beboere vedr. ulovlig skovhugst. Udsat til 2/3, men ikke set igen.

1714 - 23. februar:

9/2. Ridtmester Jens Kaas på Røj ctr. (Peder Skødebjerg og) Jes Thomsen og søn Niels Jessen af Vorbasse. 9/3

125:

9/2. Amtsforvalteren efterlyser Hans Hansen, Anders Pedersen og Morten Nielsen, alle af Seest. 2/3

9/2. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer. 9/3

Skovfoged Jens Jakobsen Krog af Oxvig angav skovhugst. En del personer er antruffet og pantet.

125b:

Regimentskriveren lod lyse til ryttergodssession i Kolding.

Hans Jensen af Vester Gesten begærede tingsvidne beskrevet af et afkald, som Anders Andersen ibidem tinglyste 24/11-13.

1714 - 2. marts:

Mons. Thomas Bang af Kolding og medforpagtere af de ferske søer i Koldinghus amt ctr. provst Hover af Nagbøl, som skal have ladet fiske i Dollerup sø. Præsten fremlægger et tingsvidne af 11/4 1672, som beviser hans ret dertil. Sagen frafalder.

126b:

23/2. Amtsforvalteren efterlyser Hans Hansen, Anders Pedersen og Morten Nielsen, alle af Seest. 9/3

1714 - 9. marts:

127:

2/3. Amtsforvalteren efterlyser Hans Hansen, Anders Pedersen og Morten Nielsen, alle af Seest. 6/4

23/2. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer. 6/4

16/2. Krigskommissær Nicolaus Nissen til Rugballegård for Peder Christensen i Skødebjerg ctr. samtlige Kragelunds beboere. Udsat til 6/4, men er ikke set der. - Søndag den 28. januar kom Kragelunds beboere til Peder Christensen i Skødebjerg, hvor de så godt som med magt (med hårde ord og tilskyndelser) borttog hans hyrdedreng Niels Nielsen. Dennes moder Karen Hyrdekone har forklaret i retten, at hun af fri vilje havde bortfæstet sin 12-årige søn til mikkelsdag, såfremt hun selv kunne undvære ham, og Peder Christensen skulle give ham 3 slettedaler i løn, hvoraf hun havde fået

6 sk. i fæstepenge. Peder Christensen havde på Kragelundbeboernes krav foreslået, at han beholdt drengen i 14 dage; så skulle denne sag være død og magtesløs. Nicolaus Nissens advokat har fremført, at loven siger, man skal dele sig til rette og ikke tage sig til rette, og krævet, at hyrdedrengen leveres tilbage i sin tjeneste, samt at beboerne betaler erstatning samt en bøde for herreværk og helligdagsbrøde. Sognefoged Christen Kjeldsen af Kragelund bad så om udsættelse. Både han og Peder Christensen var tingmænd den dag, da sagen skulle have været for igen.

127b:

23/2. Ridtmester Jens Kaas på Røj ctr. (Peder Skødebjerg og) Jes Thomsen og søn Niels Jessen af Vorbasse. 23/3

128:

1714 - 16. marts:

Skovrider Jacob Rover af Verst lod fremvise en gammel ulv.

Jens Andersen af Skanderup har to tingdage fremlyst en stud og fremlyser den nu 3. gang.

128b:

1714 - 23. marts:

9/3. Ridtmester Jens Kaas på Røj ctr. (Peder Skødebjerg og) Jes Thomsen og søn Niels Jessen af Vorbasse. 13/4

1714 - 6. april:

(Blandt tingmændene både Peder Christensen af Skødebjerg og Christen Kjeldsen af Kragelund).

9/3. Amtsforvalteren efterlyser Hans Hansen (som tilforn har tjent Christen Eriksen), Anders Pedersen (som tilforn har tjent Søren Madsen) og Morten Nielsen (som tilforn har tjent Hans Horskjær), alle af Seest. - De har nogle gange været indkaldt til præsentation for rekrutteringskommissionen, men

er ikke mødt. Oberst Hegemann havde bedt amtsforvalteren sørge for det nye mandskabs præsentation, men amtsforvalteren havde svaret, at når han tidligere havde tilsagt bønderne i sligt anliggende, så blev en sådan tilsigelse kun i ringe eller ingen grad efterkommet. Derfor havde amtmanden udstedt en ordre til sognefoged Christen Eriksen i Seest om at tilsige de tre karle, men uden resultat. Derefter havde Thomas Ebbesen sendt sognefogeden en ny ordre om at tilsige karlene til en senere dato; men denne ordre var kommet tilbage med den påskrift, at det ikke havde været muligt at finde nogen af dem. - På tingdagen den 9/2 mødte Anders Pedersen og Hans Hansen op med hver sit skriftlige indlæg: Hans Hansen havde ikke været i stand til at møde, for han var hjemme hos sin fattige hustru, der var i barselseng, "da vi fattige folk kun har få gode venner, der min hustru kan opvarte". Han har iøvrigt tidligere været på session, men er blevet kasseret for sin udygtighed. Og han forsikrer, at det ikke har været i hans tanke at undvige fra byen, hvor han har hustru og børn. Anders Pedersen forklarede, at han ikke var undvejet, men endnu er hos sin svoger og husbond Søren Madsen i Seest. Han havde ikke kunnet møde til sessionen, fordi han var sendt ud at hente noget sæderug. - Amtsforvalterens fuldmægtig Thomas Ebbesen har på grund af deres udeblivelser krævet, at de stillede kaution for deres tilstedeblivelse. - Idag fældes der dom: Det er bevist, at de to gange er tilsagt, men ikke har efterkommet tilsigelsen. Anders Pedersen og Hans Hansen har vel indgivet hver sit skriftlige indlæg; men deres undskyldning kan ikke regnes for gyldig. De har endog tilbudt at skaffe kaution for deres tilstedeblivelse, hvilket ej er sket. De dømmes til at stille den tilbudte kaution eller borge for sig selv. For udeblivelsen fra sessionen skal de betale sagsøgeren til mulkt og omkostning ialt 8 rdl.

129:

9/3. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer for resterende skat. - Listen over indstævnedes har oprindeligt været ret omfattende, men flere har klaret frisag i mellemtiden. Der er blandt andet Anne Rasmusdatter af Gelballe, der holder skole. Sagen mod hende synes at være frafaldet, da hendes virkelige status bliver forklaret: hun er en fattig kvinde, der nyder sin føde og underholdning om vinteren for at læse for bymændenes børn og om sommeren vogter byens vange for ufred i korn og enge. En del af de andre viser sig at være betlere. Nogle grovsmede er

blevet stævnet. De møder op og erklærer, at de ikke tidligere har været sagsøgt for familieskat og mener sig fritaget for den efter forordningen af 31/12 1700; men det er ifølge Jens Regelsens advokat, Thomas Ebbesen, en misforståelse. Ingen er forskånet, som har midler og evne til at betale. Så betaler Jens Smed i Skanderup i mindelighed. - På den sidste tingdag er der kun tre tiltalte ægtepar tilbage: Thomas Træskomand og hustru i Skanderup, Eskel Jensen Smed og hustru i Nagbøl og Anders Smed og hustru i Gelballe. - Dom: De søges for resterende familie- og indersteskat, og ihvorvel 2 smede påstår som grovsmede efter forordningen at være fri, ses dog ikke, at de med hustruer kan befries for indersteskat, helst de bor i bøndernes huse og ikke er fæstere. Alle tre ægtepar skal betale skatten.

129b:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved. 20/4

130:

1714 - 13. april:

23/3. Ridtmester Jens Kaas på Røj ctr. (Peder Skødebjerg og) Jes Thomsen og søn Niels Jessen af Vorbasse. 28/4

1714 - 20. april:

6/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved. 28/4

130b:

Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer i Hjarup sogn. 4/5

131:

Regimentskriver Anders Rask får tingsvidne om ildsvåde på tre gårde i Nagbøl: Niels Jepsen, Niels Ebbesen og Anne sl. Jep Buk den yngres enke. De, som før var vel ved magt, er nu i den største armod og kan ikke klare

genopbygningen, hvis den almægtige, gode Gud, Hans Kgl. Maj., den højgunstige øvrighed dem af nåde og andre medlidende gode kristne af medynk og for Guds skyld dem vil give.

132:

1714 - lørdagen den 28. april:

Skovrideren i Anst herred foreviste en gl. ulv, han havde skudt.

20/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved. 4/5

1714 - 4. maj:

132b:

Niels Hansen i Seest foreviste 4 ulveunger.

20/4. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer i Hjarup sogn. 25/5

Regimentskriver Hacksen får tingsvidne ctr. Jens Juel i Tapsuhre, der uden hans tilladelse har taget en af hans stude fra folden ved Røj. - Søren Gregersen af Verst har forklaret sammenhængen: Af ham havde Jens Juel ved pinsetide købt 6 stude. Købesummen var 30 rdl., men da aftalen blev indgået, fik Søren Gregersen 1 slettedaler, og siden fik han 14. Det var med i aftalen, at studene indtil afhentningen skulle gå på græs på Røj mark. Ved høstbjærgningens tid kom Jens Juhl og bad Gregersens kone om at lade et af børnene følge med for at hente et par af studene; men hun svarede, at det ikke kunne lade sig gøre, medmindre han tog dem alle og betalte købesummen. I det samme kom Søren Gregersen selv hjem. Han red til Røj mark, hvor han fandt Jens Juel, hvem han gav tilladelse til at tage så mange, han ville, og hvornår han ville, når blot han betalte hele beløbet med det samme. Derefter red Søren Gregersen videre til ridtmester Kaas og frue, hvem han advarede om ikke at lade Jens Juel tage studene, før Gregersen havde givet ham tilladelse og havde fået sin betaling. Et par dage efter kom ridtmester Kaas' frue kørende over til Søren Gregersen og fortalte, at Jens

Juel om morgenen, før end de selv var stået op, havde borttaget den ene af hans stude sammen med en, som tilhørte Søren Hacksen. Så gik Søren Gregersen til Røj, hvor ridtmesteren forklarede det samme. Gregersen lånte en hest og red til Gejsing, idet han havde erfaret, at forrige skovrider Jens Ibsens søn Jacob Jensen havde været med til at hente studene. Nogen tid efter mødte han på Kolding marked Jens Juel og foreholdt ham sagen. Jens Juel gav ikke noget egentligt svar. Men dagen efter talte de sammen på Kolding bjerge, hvor Søren Gregersen ikke alene krævede sin betaling, men også formanede ham til at tale med regimentskriveren for at stille ham tilfreds i mindelighed. Jens Juel ville hellere have Søren Gregersen til at tale med regimentskriveren; men det ville Søren Gregersen ikke, medmindre Jens Juel som hovedmanden var med. Jens Juhl havde undslået sig.

134:

28/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved. 11/5

Knud Andersen og medinteressenter tinglyser mod Henrik Bahnsen og andre af Kolding et forbud mod at bruge og dyrke Stejlbjerg mark mere end andre Kolding borgere.

135:

1714 - 11. maj:

4/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved. 18/5

135b:

Jes Thomsen og søn Niels Jessen af Vorbasse ctr. Hans Steffensen ibidem for voldeligt overfald mod Niels Jessen natten mellem 27. og 28. april på hans rette vej til hans hjem. Hans Steffensen skal også truet med ihjelskyden. To synsmænd, nemlig Jes Willumsen og Christen Christensen, begge af Vorbasse, er rede til at aflægge forklaring i retten, men Jep Nielsen Møller af Nybjerg mølle, der er advokat for Hans Steffensen, nedlægger protest. Dommeren resolverer, at da Jes Willumsen er citantens fulde

søskendebarn, og da der ikke har foreligget nogen lovlig citation inden synets afholdelse, så strider det mod lovens pag. 29, art. 1 at modtage synet i retten, før end dermed lovligt omgås. Desuden er et af vidnerne, Ole Jensen fra Tofterup i Starup sogn (uden for retskredsen) ukendt af retten. Sagen udsættes til 25/5, men kommer ikke igen.

136:

Krigskommissær Sporning i Fredericia søger tingsvidne om en kornleverance fra det haderslevske magasin til Fredericia og Middelfart for derved at føre bevis for visse påpegede mangler ved leverancen. Et par embedsmænd stævnes til den 18/5, men sagen er ikke set igen.

136b:

Skovfoged Laurids Iversen Hundsholt af Jordrup lader afhjemle syn på skovskade siden sidste skovsyn. Der er nævnt en lang række navne med angivelse af, hvad enhver har hugget. Bl.a. Mikkel Jørgensen af Hjarup.

137b:

1714 - 18. maj:

11/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved. 25/5

138b:

Skovfoged Laurids Iversen Hundsholt af Jordrup lader afhjemle syn på skovskade siden sidste skovsyn.

139:

Jens Jakobsen Krog i Oxvig angav ulovlig skovhugst.

139b:

Regimentskriver Søren Hacksen tinglyser forbud mod færdsel over Vranderup hovgårds jorder 1. gang.

Jep Nielsen Bredstrup lovbød sin fjerdepart af Refsgård 1. gang.

140:

1714 - 25. maj:

18/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved. 2/6

4/5. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer i Hjarup sogn. 8/6

140b:

Niels Olufsen af Kærbølling (ved Søren Gat) ctr. Dorthe Poulsdatter ibidem. 8/6

141b:

Regimentskriver Anders Rask ctr. Peder Nielsen Skanderup i Vrå(?), som skal have spoleret sin ryttergård. Nyt stævnemål nødvendigt. (Se 15/6).

Jep Nielsen Bredstrup lovbød sin fjerdepart af Refsgård 2. gang.

Regimentskriver Søren Hacksen tinglyser forbud mod færdsel over Vranderup hovgårds jorder 2. gang.

142:

Jørgen Jepsen af Torsted giver arveafkald til Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle, der har haft under værgemål den arvepart, som hans hustrus moder Dorthe Hansdatter havde efter sin broder Thomas Hansen Raun på Hjelmdrup.

Skovrider i Anst herred Jacob Rover angav skovhugst.

Skovfoged Hans Poulsen i Gejsing angav skovhugst.

142b:

Skovfoged Laurids Iversen Hundsholt angav skovhugst.

143:

Skovfoged Jens Andersen i Egtved angav skovhugst.

1714 - 2. juni:

25/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. arresterede Niels Christoffersen af Egtved, der er mistænkt for at have stjålet en hoppe fra Rasmus Andersen i Rugsted og derefter solgt den. I retten har Rasmus Andersen erklæret, at hoppen var 16 rdl. værd. Efter rygter har han mistænke Niels Christoffersen, men kan egentlig ikke beskyldte ham for tyveriet. Anders Iversen af Bølling har sammen med Søren Grøn og Anders Jensen af Egtved været med på Vranderup hovgård, da Niels Christoffersen blev afhørt der. Han var adskillige gange blevet spurgt, om han havde stjålet hoppen, men havde svaret nej. Han indrømmede, at han havde været i Haderslevhus amt i Fourvrå hos sin forrige husbond Jes Jepsen, men det var for at hente noget resterende løn. Han hævdede, at han ikke var redet derned, men var gået. Så blev han udfrikket så mange gange, at han faldt i gråd og sagde, at hvad ondt ham var overkommet, det havde hans kones moder bedt ham på, og han bad øvrigheden hjælpe ham til rette på bedst mulige måde. Vidnerne kan fortælle, at da Niels Christoffersen skulle føres til Kolding, forsøgte han at flygte, så folkene igen måtte opsøge ham i marken. - I retten har Niels Christoffersen erklæret sig uskyldig. I fangenskab kan han have tilstået noget, men det var af frygt for trusler, og det nægter han her i retten. - Følgende blev tiltaget til meddomsmænd: Jep Jakobsen i Tågelund, Gabriel Pedersen ibidem, Hans Jacobsen i Nordbæk(?), Laurids Pedersen i Spjarup, Jens Hansen, Christen Pedersen, Christen Mikkelsen og Niels Jensen, alle af Spjarup. - Dom: Regimentskriveren har ladet Niels Christoffersen arrestere, fordi han efter rygter og tidende skulle have fra Rasmus Andersen i Rugsted borttaget en hoppe og afhændet den andetsteds, hvilket ham dog ikke med så tilstrækkelige vidner er blevet overbevist, som loven og forordningerne tilholder, og Niels Christoffersen her for retten på fri fod uden fængsel stående sligt be- nægter; altså bør Niels Christoffersen så vidt være fri for anklagen og stilles på fri fod; dog alligevel som han ikke ses fri for mistanke at være ganske uskyldig, bør han ej alene sin forhen beboede gårds fæste i Egtved at have forbrudt, men endog inden 14 dage undvige fra

dette tings tilhørende herreder og sig deri ej at lade videre finde under påfølgende straf efter lov og rettes gemæs(?).

143b:

Regimentskriver Søren Hacksen tinglyser forbud mod færdsel over Vranderup hovgårds jorder 3. gang.

144:

Jep Nielsen Bredstrup lovbød sin fjerdepart af Refsgård 3. gang. - Niels Joensen Griis af Hjelmstrup begærede skøde pva. Claus Hansen af Reichlandseg og hans forhåbende kære fæstemø Else Joensdatter Griis.

144b:

Skødet efter foranstående lovbydelse.

145:

Regimentskriver Hacksen får beskrevet tingsvidne om takseringen af Vranderup bys mark og græsning, jvf. fol. 65-66.

Niels Madsen af Højrup fremviste en ulveunge.

1714 - 8. juni:

145b:

25/5. Niels Olufsen af Kærbølling (ved Søren Gat) ctr. Dorthe Poulsdatter ibidem. Udsat til 22/6, men ikke set mere. Dorthe Poulsdatter har fået et efter Søren Gats mening ulovligt tingsvidne imod Niels Olufsen om faderskab til hendes barn. Man kan forvente en overretsstævning.

146:

25/5. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer i Hjarup sogn. 22/6

Nis Basse i Ferup(?) fremviste 4 ulveunger.

1714 - 15. juni:

146b:

Regimentskriver Hacksen for Morten Trompetter og datter Anna Steen af Vinding ctr. Jens Pedersen og hustru og Thomas Pedersen i Ågård. 29/6

148:

(Se 25/5). Regimentskriver Rask ctr. Peder Nielsen Skanderup i Vrå. 29/6

150:

Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Jep Andersen i Seest. 29/6

151:

Skovfoged Jens Andersen af Egtved angav skovhugst.

1714 - 22. juni:

Anne Nielsdatter Horskjær af Vester Gesten ctr. sin ægtemand Hans Olesen. 6/7

153:

Jens Jensen Flye, hospitalsforstander i Kolding, får tingsvidne vedr. begge hospitalstjenerne i Vorbasse, Hans Hansen og Hans Steffensen. Disse fremstiller to synsmænd, Jens Hansen og Jes Willumsen, begge af Vorbasse, som bekræfter, at der er sket skade af sandflugt på de to halve gårdes enge. De kan ikke forklare, hvor mange læs hø der var gjort skade for, thi det var de ikke blevet bedt om at taxere. Halvgårdene ligger i skarp hedeegn, og de to fæstere erklærer, at såfremt de uden restance skal svare alle kontributioner til kongen og magasinkorn m.m., så kan de ikke svare mere i landgilde end 2 tdr. 2 skp. rug. Hvis de bliver ansat til mere, frygter de at komme i armod og blive nødt til at forlade deres steder og ganske derfra at gå med bettelstaven. Hvilket alt forvolder de store kgl. skatter med anden

pålæg, som nu er langt større end i forrige tider, før end gården blev lagt i aske. Hospitalsforstanderen fremlægger i retten en jordebog, hvor gårdens landgilde før afbrændingen er indført. Der er i marginen tilføjet: Ingen vil denne gård antage, for den er for højt skyldet og i en skarp hedeegn.

153b:

8/6. Familie- og folkeskatsforpagter Jens Regelsen ctr. en del debitorer i Hjarup sogn, Christen Nielsen og hustru, Niels Jessen og hustru samt Hans Madsen og hustru, som alle går ved deres børn og svogre og gør deres tilkommende arbejde og dog lader sig anføre for aftægtsfolk, samt Knud Lauridsen og hustru, som ingen aftægt nyder, men som enhver mand i Hjarup holder plov og bæster. - Jep Christensen, Las Poulsen og Christian Madsen af Hjarup vidner: Niels Christensen er hos sin fader Christen Nielsen og der med ham på mad og mål søger dug og disk. - Niels Christensen har gården i fæste og er ugift; forældrene holder gården vedlige. Las Nielsen er hos sine forældre, ugift, og har husbondhold på gården. - Hans Madsen og hustru er i gården hos deres svigersøn Jens Sørensen, hvor de gamle folk nyder deres levnedsophold, såsom de formedelst alderdom og svaghed intet kan fortjene, men er ganske uformuende. - Knud Lauridsen og hustru er ved deres svigersøn Morten Sørensen og datter Maren Knudsdatter og nyder deres husværelse i et aftægtshus til dem oplukket og har til levnedsophold noget af gårdens underliggende agre og engjord, som Knud Lauridsen selv dyrker og avler med to gamle bæster, som han har. - Dom: Som mons. Thomas Ebbesen pva. familie- og folkeskatsforpagteren Jens Regelsen tiltaler Niels Christensen i Hjarup og Laurids Nielsen ibidem, formedelst de enhver er ugifte og opholder sig hos deres forældre og dog ikke har betalt de 2 sidste forfaldne terminer folkeskat fra 1713 og 1714 i den mening at være fri, fordi de har fæstet forældrenes gårde. De skal betale de to terminer plus en sjettedpart iflg. kgl. anordning samt sagsomkostninger, hver 4 mk. - Knud Lauridsen og hustru, fordi de ikke nyder andet end bare husværelse og noget af gårdens jord, som de selv lader drive og dyrke til deres levnedsophold, tilmed Knud Lauridsen er en gammel, vanfør mand, der intet kan fortjene, bør være fri for denne søgning.

154:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne.
6/7

154b:

Regimentskriver Hacksen søger tingsvidne ang. græsning for rytterheste.
29/6

Regimentskriver Rask udbyder 2. gang den halvgård i fæste, som Peder Skanderup i Vrå er sat fra.

1714 - 29. juni:

15/6. Regimentskriver Hacksen for Morten Trompetter og datter Anna Steen af Vinding ctr. Jens Pedersen og hustru og Thomas Pedersen i Ågård.
13/7

155:

15/6. Regimentskriver Rask ctr. Peder Nielsen Skanderup i Vrå. 13/7

155b:

15/6. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Jep Andersen i Seest. 13/7

156:

Stiftsprovst Søren Seerup af Ribe som husbond ctr. Søren Eeg i Kragelund. Udsat til 13/7, men ikke set igen. Sagen gjaldt nogle års resterende landgilde.

156b:

Søren Simonsen af Dons ctr. Søren Pedersen af Venborg. 13/7

157b:

22/6. Regimentskriver Hacksen får tingsvidne ang. græsning for rytterheste i Ødsted og Egtved sogne.

158:

Regimentskriver Rask udbyder 3. gang den halvgård i fæste, som Peder Skanderup i Vrå er sat fra.

1714 - 6. juli:

22/6. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 20/7

159:

Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. Udsat til 20/7, men set igen 13/7

160:

22/6. Anne Nielsdatter Horskjær af Vester Gesten ctr. sin ægtemand Hans Olesen. - Anne Horskjær har stævnet sin mand for at føre vidner om hans utilbørlige og uforsvarlige forhold med hug og slag og fratagelse af hendes klæder og andet tøj. Ægteparret har sidste vinter boet hos Anne sl. Peder Bøgvads i Øster Gesten, der kan bevidne, at manden utallige gange har slået sin kone, der måtte flygte ind til Anne Bøgvads seng. Han har også brudt hendes kiste op og fjernet hendes klæder og andet tøj. Tilsidst ville hun ikke have ham i huset mere, om han så betalte dobbelt leje. - Hendes tjenestekarl sov om natten i samme stue som ægteparret, men i en anden seng, og har tit hørt manden skælde sin kone ud for hore og tæve og jage hende af sengen, så tjenestekarlen måtte beskytte hende. - Andre vidner kan tilføje, at manden krævede af sin kone, at hun skulle skaffe ham penge. - To vidner har været med sognefoged Anders Andersen hos Anne Bøgvads og hentet en kiste tilhørende Hans Olesen, hvori Anne Horskjær sagde, at hendes tøj var. De kørte kisten til Peder Pedersens gård, og ægteparret hjalp til med at få kisten på vognen; men det var vidneres indtryk, at det ikke var med Anne Horskjærs vilje, at kisten blev kørt bort, inden hun havde fået sit eget tøj ud af den. - Idag tager mand og kone hinanden i hænderne og enedes om at lade deres sag voldgive. Hun valgte på sin side herredsfoged Bertel Pedersen og Peter Høeg, og han valgte herredsskriver Bartram Pedersen af Jordrup og Jep Nielsen i Nyborg Mølle. De skal efter stævning samles,

hvornår og hvor stævningen melder, for at dømme endeligt i sagen. - Begge ægtefæller får tingsvidne.

160b:

Amtsforvalteren ctr. bønder på strøgodset i Grindsted sogn. 20/7

Regimentskriver Søren Hacksen får udskrift af den dom, han den 2/6 fik afsagt over Niels Christoffersen.

161:

1714 - 13. juli:

29/6. Regimentskriver Rask ctr. Peder Nielsen Skanderup i Vrå, der har spoleret sin ryttergård og truet sine naboer og derfor har været arresteret under processen. I de ca. 5 år, han har boet i Vrå, har han aldeles intet bygget eller forbedret. Han har ikke udbedret sine gærder og har tilmed lejet ud af sin jord. Til mikkelsdag kørte han gødning ud til ruglandet men der fik det lov til at ligge uspredt, hvorfor naboerne efter befaling har spredt den og pløjet en del af hans jord. Da en af hans køer havde gået længe i grandernes eng og mark, havde de foreholdt ham at hegne ordent- ligt; men han skældte dem bare ud for skælme og tyve; og da de sagde, at de så ville gå til Kolding og anmelde det, truede han dem, så de ikke turde gøre det. Da der den 14/5 blev taget syn på gården, havde han truet med at afbrænde dem, der havde anmeldt ham. - Idag falder dommen, der afsiges af herredsfogeden og tiltagne meddomsmænd, Peder Pedersen Vestergaard, Peder Mikkelsen Due, Laurids Christensen, Anders Jensen, Peder Pedersen Oustrup, Peder Mikkelsen, Søren Grøn og Anders Jensen, alle af Egtved. - Han har ladet sin gård forfalde (som angivet ovenfor) og skylder desuden en del lånekorn og månedspenge. Han har ført et meget uskikkeligt levned i omgang med sine grander og har hverken holdt vide eller vedtægt, hegning eller fred i korn eller eng. Og når de ham derom har anmodet, har ham dem ej alene med ærerørige ord udskældt, men endogså truet og undsagt dem ulykke. Han bør have sit fæste forbrudt, betale restancerne og aflevere gården forsvarligt, eller også skal han stille kaution derfor og for sine trusler. Og hvis han ikke tilvejebringer fuldkommen kaution, da må han

borge for sig selv og gå i skubkærren i nærmeste fæstning, indtil han det
altsammen fornøjeligt har fyldestgjort.

161b:

29/6. Regimentskriver Hacksen for Morten Trompetter og datter Anna
Steen af Vinding ctr. Jens Pedersen og hustru og Thomas Pedersen i Ågård.
Udsat til 27/7, men først set 17/8

162:

29/6. Søren Simonsen af Dons ctr. Søren Pedersen af Venborg. 20/7

29/6. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Jep Andersen i Seest. 27/7

6/7. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. 27/7

163b:

Seest grander stævner Overholm grander. 3/8

164:

Erik Olesen, forpagter på Nygård, får tingsvidne på, at han gerne vil
forlænge forpagtningskontrakten for 3 år, men ikke længere vil have at gøre
med tilsynet af skoven.

164b:

1714 - 20. juli:

6/7. Amtsforvalteren ctr. bønder på strøgodset i Grindsted sogn. 3/8

13/7. Søren Simonsen af Dons ctr. Søren Pedersen af Venborg. 27/7

6/7. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted
sogne. 27/7

165:

1714 - 27. juli:

13/7. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Jep Andersen i Seest. 3/8

20/7. Søren Simonsen af Dons ctr. Søren Pedersen af Venborg. 10/8

166b:

13/7. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. 17/8

167:

Provst Peder Storm af Egtved ctr. skovfoged Jens Andersen og skovløber Frederik Mogensen ibidem. 10/8

168b:

Amtmand Ludvig Ernst von Woyda og oberforster og vildtmester Hans Bachman på Fobeslet (ved mons. Hans Aarø af Kolding) ctr. Baltzer Bahnsen af Kolding. 3/8

169:

Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. 10/8

169b:

Regimentskriver Søren Hacksen lader afhjemle ligsyn over Laurids Grøn af Egtved, som er fundet død i marken mellem Egtved og Fuglsang. Han lå næsegrus i en lille mose, men med noget af munden over vandet. Han blev afklædt og synet, men der var ingen spor af vold. Aftenen før er han gået ud efter to bæster, og er da styrtet om. Han har i mange år været så svag og skrøbelig, at han snart ikke kunne gå uden at styrte om. Og hvor han faldt, havde han ikke kræfter til at rejse sig op igen, men måtte blive liggende, til folk kom og rejste ham op.

170:

20/7. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 10/8

Madame Anne Lund og søn Jacob Lund, tolder i Fredericia, samt medarvinger får tingsvidne over for Søren Lauridsen i Bække. Der er blevet holdt syn på Bække vejrmølle og vedliggende kro, som Søren Lauridsen skal bruge og bebo. I vejrmøllen er den underste sten mindre end den øverste, hvorfor den skal udskiftes. Ejerne skal også levere 18 alen sejldug samt byggematerialer og arbejdsløn til istandsættelse af kroen.

171:

1714 - 3. august:

171b:

Mikkel Andersen af Bølling får tingsvidne om ildsvåde. Nu er han i største fattigdom og er nødt til at bede Gud, kongen og andre medlidende kristne om hjælp og redning.

172:

27/7. Amtmand Ludvig Ernst von Woyda og oberforster og vildtmester Hans Bachman på Fobeslet (ved mons. Hans Aarø af Kolding) ctr. Baltzer Bahnsen af Kolding for ulovlig skovhugst. Idag afhjemler synsmænd deres syn. Bahnsen har ladet sine tjenere hugge træ i nogle bønders skifter, blandt andet måske i det skifte, der tilhører Niels Truelsen; denne er dog hørt sige, at han ikke rigtig vidste, om det var hans. Tingsvidne. (Se igen 21/9).

173b:

27/7. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Jep Andersen i Seest. - Sagen synes begyndt med, at Niels Jep Andersen har indtaget noget af Baltzer Bahnsens kvæg. Derefter samler interessen sig om en episode, der fandt sted i Niels Jep Andersens gård. Vidnet Niels Nordmand af Seest har set, at Baltzer Bahnsen holdt i porten på sin hest. Niels Jep Andersen kom gående ind, lukke porten, gik forbi Bahnsen ind i stalden og kom så straks ud igen hen til Bahnsen. Hvad han havde at gøre i hans stald, når han selv ikke var

hjemme? Det var forkert af ham, at han ikke tidligere havde klippet det kvæg i stalden; dér havde han gjort som en hundsfot. Og han spurgte ham igen, hvad han havde at gøre i stalden, alt imens han holdt fast i Bahnsens kappe og stod og sprang imod ham med bulders ord, sigende til Bahnsen, "Dersom I truer mig med eders kårde, så vil jeg nok finde på et andet råd". Så kom hans kone og datter løbende til og fik ham med ind i huset. - Bahnsen og også i retten fremlagt en attest, hvor nogle mænd fra Haderslev amt under ed har underskrevet et eller andet vidnesbyrd. Den vil Niels Jep Andersens advokat have afvist, indtil underskriverne selv har aflagt ed på den i retten enten her eller ved deres værneting, men dommeren resolverer, at siden attesten i sig selv er beediget, så mener han ikke, han kan pålægge underskriveren nogen anden ed, især da de ikke er under hans jurisdiktion. - Bahnsen vil have ham dømt efter lovens pag. 999, art. 2 (6-21-2), pag. 1001, art. 6 (6-21-6) samt pag. 919, art. 24 (6-9-24) samt dømt til at stille kaution for undsigelse (trussel). - Dom: Baltzer Bahnsen har tiltalt Niels Jep Andersen for ærerørige ord, trussel og andet deslige, men beviserne er ikke så udførlige, som loven tilholder. Dog kan deraf fornemmes, at Niels Jep Andersen med ukvemsord og deslige i sin gård har fornærmet Bahnsen. Derfor skal han betale 2 slettedaler foruden 2 slettedaler i omkostninger.

13/7. Seest grander stævner Overholm grander. Sagen drejer sig om to stude, som var blevet optaget og indsat hos Niels Normand, men derefter stjålet efter 1. fremlysning. Mads Poulsen af Seest står idag frem og erklærer, at han intet ved om de to stude, der blev taget ud af Niels Normands hus. Tingsvidne.

174:

Regimentskriver Anders Rask ctr. Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen i Revsing. 17/8

174b:

20/7. Amtsforvalteren ctr. bønder på strøgodset i Grindsted sogn. 10/8

1714 - 10. august:

27/7. Provst Peder Storm af Egtved ctr. skovfoged Jens Andersen og skovløber Frederik Mogensen ibidem. 24/8

175b:

27/7. Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. 24/8

176b:

27/7. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 31/8

Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. 24/8

177:

3/8. Amtsforvalteren ctr. bønder på strøgodset i Grindsted sogn. - Ved sidste kongeægt fra Kolding til Haderslev var der udeblevet 1½ vogn fra sognet. De stævnedede er Hans Pedersen i Loft, Jens Jensen i Nollund samt Jørgen Christensen og Søren Christensen i Horsbøl. Og sognefoged Mads Jensen i Dal har skullet aflægge forklaring om tilsigelsen. - Dom: De stævnedede har ikke villet møde i kongeægt og har modvilligt oversiddet, hvad ægt og kørsel de var blevet tilsagt til med kongens fadebord fra Kolding til Haderslev. De skal betale dobbelt vognleje til amtsforvalteren plus sagsomkostninger.

177b:

27/7. Søren Simonsen af Dons ctr. Søren Pedersen af Venborg. - Søren Simonsen mener, at han har aftalt med Søren Pedersen, at denne skulle afstå sin fæstegård i Venborg til ham for 40 slettedaler. Han har også betalt 4 mk. på hånden, da handelen blev indgået; men dem leverede Søren Pedersen tilbage dagen efter med den forklaring, at han havde været drukken og ikke vidste, hvad han havde sagt eller gjort, og hans egen datter skulle have Venborg. Søren Pedersen har indrømmet, at han hos regimentskriveren er blevet skrevet for en gård i Starup, og et af vidnerne, Christen Simonsen i Dons mølle, bevidner også, at han i Kolding har hørt ham faldbyde sin gård

til afståelse for 50 slettedaler. Siden retssagens start er han da også flyttet til Starup med hele eller det meste af sin besætning og bohøve, og nu sidder i Venborghus et mand ved navn Jens Guldsmed fra Ågård med hustru og børn. Men det forklarer Søren Pedersen med, at husmanden, eller guldsmeden, bare har til opgave at holde tilsyn med gården. - Idag falder der dom: Retten accepterer forklaringen om, at Søren Pedersen var drukken og efter at have sovet rusen ud tilbageleverede håndpengene, idet han så nægter at kendes ved handelen. Og der er heller ikke blevet fremlagt nogen skriftlig kontrakt i retten. Så Søren Pedersen bør være fri for Søren Simonsens tiltale. Men formedelst Søren Pedersen ved sin med Søren Simonsen i drukkenskab gjorde accord og penges tagelse har forvoldt proces og omkostninger, så skal han betale 2 rdl.

178:

1714 - 17. august:

(Se 27/7). Amtsforvalteren får som forsvar for Niels Truelsen af Seest tingsvidne ctr. Baltzer Bahnsen ang. det mellemgærde, tvisten står om. Baltzer Bahnsen påstår, at Niels Truelsen skal oprette og vedligeholde det, uanset øvrigheden derom faldne resolution og byens derefter gjorde vedtægt i højeste grad sådant forbyder. Det bevidnes, at alle havegårdes mellemgærder har været vedligeholdt af lodsejerne med hver den halve del, indtil mellemgærderne blev ødelagt efter øvrighedens befaling herom. Men en del selvejere har selv gærdet deres mellemgærder. Intet vidne kan dog bekræfte, at Baltzer Bahnsen selv har ladet gærde. Mindst et af vidnerne kan bekræfte, at Niels Truelsen i mange år har forestået hegningen. Se efterfølgende.

179b:

27/7. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. 24/8

180:

Joachim Schirmer af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 24/8

3/8. Regimentskriver Anders Rask ctr. Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen i Revsing. 31/8

180b:

(13/7). Regimentskriver Hacksen for Morten Trompetter og datter Anna Steen af Vinding ctr. Jens Pedersen og hustru og Thomas Pedersen i Ågård. 24/8

1714 - 24. august:

181:

17/8. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. 14/9

17/8. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 7/9

10/8. Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. 7/9

181b:

10/8. Provst Peder Storm af Egtved ctr. skovfoged Jens Andersen og skovløber Frederik Mogensen ibidem. Udsat til 7/9, men ikke set igen. - Jens Andersen og Frederik Mogensen havde af bymændene fået lov til at græsse deres heste på bymændenes marker. Men derimellem havde provsten også en mark, som de ikke måtte græsse på. Alligevel fandt man provstens egne heste flyttet ud i fælleden og skovfolkene græssende på provstens mark. Man kan ikke finde ud af, hvem de skyldige er. Bendix Funk af Egtved har været hos provsten sammen med skovfolkene for at få sagen ordnet i mindelighed, hvilket provsten ville gå med til på een af tre betingelser: 1. De skulle aflægge deres saligheds ed på, at de hverken selv havde flyttet provstens heste ud på fælleden, eller vidste, hvem der havde gjort det, eller 2. hvis de ikke ville det, og det mod Jens Andersens vilje var hans dreng, der havde gjort det, så skulle drengen (Christian Hansen) hentes, og hvis det var ham, der havde gjort det, skulle han i sin moders og deres nærværelse straffes og piskes med ris; eller for det 3. kunne de give

noget til de fattiges kasse. - De to skovfolk ville ikke acceptere nogen af mulighederne og gik deres vej.

10/8. Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. Udsat til 14/9, men først set 21/9

182:

17/8. Regimentskriver Hacksen for Morten Trompetter og datter Anna Steen af Vinding ctr. Jens Pedersen og hustru og Thomas Pedersen i Ågård ang. nogle klæder, som er blevet stjålet fra Anne Steen og købt af de indstævnedede. - Da sagen blev indledt, fremførte man tyven Birgitte Lauridsdatter, som var blevet arresteret, efter at stævningen var udgået. Hun forklarede, at hun var fra Foersom by i Eg sogn. Sammen med en rytter var hun brudt ind i Morten Steens hus i Vinding. Rytteren havde taget et lille skrin, men indholdet kendte hun ikke, for mens rytteren åbnede det, gik hun omkring i huset og tog, hvad hun ville have. Der var bl.a. en søgrøn kjortel med sølvgalloner om halsen, fornedet og for hænderne og med tre sølvsløjfer ved hver side. Den solgte hun til Jens Pedersens hustru Johanne Olesdatter i Ågård for 5 mk. 4 sk. En anden kjortel skar hun i stykker og syede af den en trøjegjorde; det øvrige af denne kjortel solgte hun Peder Thomsens enke Bodil Peders i Ågård for 2½ mark smør, og noget af den solgte hun til en hyrdekone i Ågård ved navn Karen Hansdatter. - Siden dette tyveri har hun stjålet fra Jørgen Madsen i Tolstrup noget linned og gangklæder, som hun blev taget med. Tidligere har hun stjålet fra rytterbonden Peder Jepsen i Vester Vamdrup. Her havde hun taget tjeneste under navnet Anne og blev der i 5-6 dage. Så stjal hun en brun indsprængt sarsis trøje med 10 sølvknapper, en brun plydses trøje med 7 sølvknapper, et fiolee (violet?) brunt skørt, et par nye kvindesko med sølvspænder, et par røde kvindestrømper, 4 alen kniplinger, et sort hovedtoft og et pandestykke (pandesmæk) m.m., bl.a. to børnebleer af en vugge. En del har hun solgt til Mette Brændevins i Herslev. Noget bærer Birgitte Lauridsdatter endnu på sig. - Jens Pedersens hustru Johanne Olesdatter kunne ikke nægte at have købt den nævnte kjortel. Men hun vidste ikke, at den var stjålet, idet Birgitte Lauridsdatter havde den på sin krop, da hun tilbød den og sagde, at hun var rytterenke og opholdt sig hos nogle ryttere i byen. Dette havde Johanne Olesdatter dog ikke angivet for regimentskriveren, for hun vidste ikke, at

man skulle det. Bodil Peders indrømmede også sit køb. Regimentskriverens fuldmægtig har påstået, at køberne måtte anses for medvidere i tyveriet, siden de havde betalt så lidt for varerne, der var meget mere værd, og heller ikke havde indberettet, at den fremmede Birgitte Lauridsdatter havde taget ophold i byen. - Dom: Det er bevist, at de to kvinder har købt de nævnte varer. Det er ikke bevist, at de har vidst, at det var tyvekoster. Altså bør de miste de penge, de har købt for, og uden vederlag levere tingene tilbage til Anne Steen, når hun sligt hos dem forderligst og inden 15 dage lader affordere. Og de skal for denne sags videre på- og eftertale at være og blive angerløse.

182b:

1714 - 31. august:

Thomas Bang af Kolding får tingsvidne for Hans Olesen af Vester Gesten over for dennes hustru Anne Nielsdatter Horskjær vedr. deres tvistighed, der er under voldgift på Amhede. - Niels Jepsen og Anders Andersen af Vester Gesten vidner, at den 15/8 var Hans Olesen til stede, og da kom Anne Horskær derind, og de to blev i venlig mindelighed forligede. De gav hinanden deres hænder og bad de to vidner om at lægge deres hænder ovenpå. Derefter bad Anne Horskjær sin mand om at give hende hendes tøj tilbage. Han gav hende sine nøgler, og hun gik bort og tog tøjet til sig. Så kom hun igen ind i Hans Nissens hus til Hans Olesen og vidnerne, og Hans Olesen gav hende sin pung med penge, hvoraf hun tog nogle få skillinger. Hans Olesen sagde til hende, at hun skulle forhøre sig om et sted, hvor de kunne bo og leve med hinanden, og de begge sagde og lovede at være hos hinanden og leve og omgås, som smukke, skikkelige, ærlige ægtefolk hørte og burde. Hans Olesen sagde, at han ville være og blive hos hende, hvor de bedst kunne komme, undtagen i Seest og Hjarup, thi der ville han ikke være. Og så skulle al tvist og uenighed imellem dem være ophævet og aldeles død og magtesløs. - Anders Andersen lånte hende sin vogn, så hun kunne bringe sit generhvervede tøj op til Niels Olesen i Øster Gesten. Thomas Bang konstaterer, at de er fuldstændig forligte.

183b:

17/8. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu.) Peder og Niels Andersen i Revsing. 14/9

10/8. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 7/9

184:

1714 - 7. september:

31/8. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 21/9

24/8. Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. 21/9 (se også 14/9)

28/8. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 14/9

1714 - 14. september:

184b:

31/8. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu.) Peder og Niels Andersen i Revsing. 28/9

24/8. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. 28/9

7/9. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 5/10

185b:

Stiftsbefalingsmand von Calneins kammertjener Christoffer Lucht får tingsvidne ctr. forpagter Otto Dideriksen på Sønderskov om de trusler, han har udtalt.

186b:

Peder Mortensen Orlev i Jerlev anmelder ildsvåde.

187:

(Se 7/9). Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. Denne får udmeldt synsmænd til nyt syn. 21/9

187b:

Skovrider Jakob Røvert af Verst lader afhjemle oldensyn.

188:

Skovfoged Jens Jacobsen Krog af Oksvig lader afhjemle oldensyn.

188b:

1714 - 21. september:

14/9. Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. Denne får afhjemlet nyt syn med 8 synsmænd.

190:

7/9 (Se også ovenfor). Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. 5/10

190b:

(Se 3/8). Amtmand Ludvig Ernst von Woyda og oberforster og vildtmester Hans Bachman på Fobeslet (ved Thomas Bang af Kolding) ctr. Baltzer Bahnsen af Kolding for ulovlig skovhugst. 5/10

191:

Amtsforvalteren ctr. et lægd i Slavs herred. 5/10

191b:

Ridtmester Kaas på Røj ctr. Christen Tømmermand i Verst. 28/9

192:

7/9. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 12/10

24/8. Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. 5/10

1714 - 28. september:

Sognepræst Peder Fride i Lejrskov og Jordrup sogne fremlyser en hoppe.

192b:

21/9. Ridtmester Kaas på Røj ctr. Christen Tømmermand i Verst. Udsat til 12/10, men ikke set igen. - Peder Lauridsen af Verst og Simon Jensen af Egholt vidner, at de den 13/9 om aftenen efter solnedgang har set Christen Tømmermand komme kørende sydfra på Verst gade med heste og vogn og hans kone gående bagefter. På vognen var der to risbøge. De var redet til Røj og havde angivet det. - Christen Tømmermand svarer, at dette er blevet ham påsagt af had, idet Peder Lauridsen er hans avindsmand. Men for at undgå proces vil han inden 8 dage betale 3 rdl., og herefter vil han hverken ved dag eller nat, hemmeligt eller åbenbart, hugge eller save noget træ, lidet eller stort, uden fuldkommen hjemmel og vinde i Røj skov.

193:

Regimentskriver Rask for Hans Thomsen af Gelballe ctr. Hans Clausen Smed af Seest. Udsat til 12/10, men ikke set igen. - Sagen har drejet sig om gæld.

14/9. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu:) Peder og Niels Andersen i Revsing. 12/10

193b:

14/9. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. Udsat til 5/10, men ikke set før 12/10.

1714 - 5. oktober:

21/9. Amtmand Ludvig Ernst von Woyda og oberforster og vildtmester Hans Bachman på Fobeslet (ved Hans Aarø af Kolding) ctr. Baltzer Bahnsen af Kolding for ulovlig skovhugst. Der er ført nye vidner herom. Tingsvidne.

194:

21/9. Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. 19/10

21/9. Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. 12/10

195:

14/9. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 26/10

21/9. Amtsforvalteren ctr. et lægd i Slavs herred. 26/10

Amtsforvalteren for Kirsten Jacobsdatter ctr. Hans Madsen i Seest. Sagen udsat til 12/10, men er ikke set igen. Hans Madsen skal afgive forklaring om det ægteskabsløfte, som han har givet til Kirsten Jacobsdatter, og som han ikke har befriet sig for, inden han vil indgå ægteskab med Christen Eriksens datter. Mod dette ægteskab er der gjort forbud hos præsten. Denne og Else Christensdatter er også stævnet.

196:

1714 - 12. oktober:

5/10. Højen bymænd ctr. Peder Madsen ibidem. - Tvisten har drejet sig om en sig (en dam) på Højen bygade, hvorfra Peder Madsen har hentet mudder til gødning imod forbud og imod byens videbrev. Der er blevet afholdt en

synsforretning, som viser, at sigen ligger på adelgade, og at den ligger i vejen for trafik og kreaturdrift, så den bør opfyldes med grus og sten. Sigen ligger langt fra Peder Madsens gård, og derfra er der ikke noget udflåd til sigen, men snarere den anden vej. Synsmændene mener ikke, at nogen har ret til at tage dynd deraf, og regimentskriveren har også forbudt det indtil sagens udgang. - Efter dette syn har Peder Madsen fået udmeldt 8 mænd til et modsyn, og ifølge dette ligger sigen lige ved hans eget toftegærde. - Dom: Peder Madsen har uden de andre bymænds samtykke til egen nytte taget og ført dynd af sigen, der ligger på Højen bys fællesgade og har tilflåd derfra og ikke fra enten Peder Madsens eller nogen andens gård. Det ses af synet, at Peder Madsens toftegærde desuden befindes at være udsat en del mere med oven og neden ved sigen, hvorimod Peder Madsens syn ikke så kraftigt modbeviser bymændenes, og skønt Peder Madsen påstår sin ret til at tage dynd af sigen, har han ikke givet noget upartisk bevis derfor. Han dømmes til at opfylde sigen igen, og herefter må han ikke befatte sig med at tage mere dynd af den, end han som medlodsejer kan tilkomme som sin anpart.

196b:

28/9. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu:) Peder og Niels Andersen i Revsing. 26/10

197:

Regimentskriver Rask for Jep Hattesen af Vester Vamdrup ctr. nogle bønder i Hjarup. 26/10

197b:

21/9. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 26/10

28/9. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. Idag resolverer dommeren, at nyt stævнемål er nødvendigt inden domsafsigelse. - Niels Truelsen havde indtaget noget af Bahnsens kvæg, der var kommet uden for hans skifte; men det var sket, fordi Niels Truelsen ikke havde

hegnet mellemgærdet, som han plejede. Synsmænd, som havde været ude at besigtige gærdet, havde hørt Niels Truelsen sige, at hvis ikke Bahnsen havde pantet hans folk for skovhugst, ville han vel have gærdet igen i år. Truelsen advokat har søgt at finde en undskyldning i en ældre øvrighedsbeslutning om at ødelægge visse gærder "for ikke at minagere kongens skove", og at ejere af naboskifter plejede at deles om arbejdet. Men vidnerne husker ikke andet, at dette mellemgærde plejede at blive holdt af Niels Truelsen. - Se igen 16/11.

198:

Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. Synsmænd udmeldes til at syne hans kirkehus i Jerlev. 19/10

198b:

Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 26/10

1714 - 19. oktober:

5/10. Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. 9/11

199:

12/10. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. Synsmænd afhjemler syn på hans kirkehus i Jerlev. Huset er stærkt forfaldent og gærderne dårligt vedligeholdt. Tingsvidne.

199b:

Ulovlig skovhugst angives af skovfogederne Jens Jacobsen krog, Oksvig, Laurids Hundsholt, Jens Andersen i Egtved, Jens Krog og Hans Poulsen i Gejsing.

200:

1714 - 26. oktober:

200b:

5/10. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 9/11

201:

12/10. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 2/11

201b:

12/10. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 2/11

Generalmajor Theodosius Levetzau (v. Knud Hansen Buck af Vejen) ctr. bønder i Nagbøl og Nis Sørensen Basse i Gejsing. 9/11

202b:

12/10. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu:) Peder og Niels Andersen i Revsing. 16/11

12/10. Regimentskriver Rask for Jep Hattesen (Hartvigsen) af Vester Vamdrup ctr. nogle bønder i Hjarup. Udsat til 23/11, men kommer igen 16/11

5/10. Amtsforvalteren ctr. et lægd i Slavs herred. 2/11

1714 - 2. november:

Samuel Eliassen Biener af Verst ctr. Anne Mikkelsdatter af Vittrup, Lindknud sogn. 16/11

203b:

26/10. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 16/11

26/10. Amtsforvalteren ctr. et lægd i Slavs herred. - Lægdet er på 60 tdr. hartkorn og omfatter bl.a. Niels Jensen og Jens Nielsen i Fitting; men der er delvis brugt navne fra matriklen, og disse er ikke de samme som de nuværende bønder. De bliver sagsøgt for omkostningerne i forbindelse med, at Mikkell Mortensen i 1710 skulle pågribes og indrulleres som landsoldat. - Dom: Udgifterne skal fordeles på Billund med 2 rdl., Silkeborg med 7 mk. 11 sk. og Grene Krog med 5 mk. 13 sk. Bønderne har ikke villet betale godvilligt, men er ikke kommet med noget til deres befrielse. De skal betale.

204:

26/10. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 9/11. Se også nedenfor.

Se ovenfor. Jens Grøn i Jerlev ctr. generalmajor Ingenhowen i Amnitsbøl får udmeldt synsmænd. 9/11

204b:

1714 - 9. november:

Niels Jørgensen af Vester Gesten fremlyser en hest 2. gang.

205:

2/11. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. - Jens Grøn får afhjemlet synsforretning med 8 synsmænd. 23/11

206b:

26/10. Generalmajor Theodosius Levetzau (v. Knud Hansen Buck af Vejen) ctr. bønder i Nagbøl og Nis Sørensen Basse i Gejsing. 23/11

208:

26/10. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 7/12

19/10. Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. 30/11

1714 - 16. november:

2/11. Samuel Eliassen Biener af Verst ctr. Anne Mikkelsdatter af Vittrup, Lindknud sogn. 30/11

208b:

Anders Andersen i V. Gesten er sættestemmer i følgende sag:

Herredsfoged Bertel Pedersen (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Karen Pedersdatter (Poulsdatter?) i Hjelmdrup. 23/11

209:

Niels Jørgensen af Vester Gesten fremlyser en hest 3. gang.

209b:

26/10. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu.) Peder og Niels Andersen i Revsing. 14/12

26/10. Regimentskriver Rask for Jep Hattesen (Hartvigsen) af Vester Vamdrup ctr. nogle bønder i Hjarup. 14/12

2/11. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 7/12

Se 12/10. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. 7/12

210:

1714 - 23. november:

Søren Pedersen af Seest (ved byfoged Knud Jørgensen) ctr. Jes Tækker på Fovslet mark. Som forsvar for denne lader oberforster Hans Bachman Hans

Aarø af Kolding møde. Hans Aarø protesterer imod, at varselsfristen kun har været 14 dage; den burde være 6 uger, fordi Jens Tækker bor i "provins Holstein". Knud Jørgensen erklærer sig ganske ignorant om nogen provincial separation mellem Seest og Fovslet mark, men ved godt, at de to steder er syd for Kolding å, kun ½ mil fra hinanden. - Dommeren resolverer, et varsel på 14 dage er ugyldigt af ovennævnte årsag. Så kræver Knud Jørgensen tingsvidne beskrevet; men det kan han ikke få, idet Hans Aarø henviser til bestemmelsen om interlocutoriekendelser.

211b:

Jens Festler af Fredericia får på vegne af rådmand Henrik Richter ibidem tinglyst et gældsbrief på 299 rdl. fra præsten Jens Andersen Høeg, Anst og Gesten sogne. Gælden skyldes køb af præstegården, som rådmandens broder August Richter har beboet. Præsten giver pant i korntienden, sit offer på de tre højtidsdage samt i alt sit rørende og urørende gods.

212:

9/11. Generalmajor Theodosius Levetzau (v. Knud Hansen Buck af Vejen) ctr. bønder i Nagbøl og Nis Sørensen Basse i Gejsing. 30/11

212b:

9/11. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 7/12. Se også 30/11

Mads Hansen af Seest lovbyder sin gård 3. gang til sin søn Hans Madsen og dennes trolovede fæstemø Else Christensdatter. Disse begærer skøde. Sønnen Ole Madsen og Hans Jepsen Kjær på sin hustru Else Madsdatters vegne samtykker.

213b:

Skødet efter foranstående lovbydelse.

214b:

16/11. Herredsfoged Bertel Pedersen (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Karen Poulsdatter (Pedersdatter?) i Hjelmdrup. 30/11

1714 - 30. november:

Se 23/11. Generalmajor Ingenhowen af Ammitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 16 synsmænd udmeldes. 7/12

215:

23/11. Generalmajor Theodosius Levetzau (v. Knud Hansen Buck af Vejen) ctr. bønder i Nagbøl og Nis Sørensen Basse i Gejsing. 21/12

216:

16/11. Samuel Eliassen Biener af Verst ctr. Anne Mikkelsdatter af Vittrup, Lindknud sogn. - Samuel Biener har stævnet hende for at aflægge benægtelses ed om faderskab til det barn, hun siger at hun er frugtsommelig med. På sagens første dag mødte Christen Jensen af Vittrup for hende for at begære sagen udsat i 6 uger, fordi hun nu lå i barselseng. Men han kunne ikke fremvise nogen fuldmagt til at tale på hendes vegne, så der blev ikke taget hensyn til begæringen, men Samuel Biener fik allerede den dag lov til at aflægge sin ed på, at han ikke var fader til "det foster, Anne Mikkelsdatter nu sidst var frugtsommelig med". - Næste tingdag var begge parter mødt op. Samuel Biener krævede Anne Mikkelsdatter straffet, mens hun indgav et indlæg. Idag har han krævet dom i sagen, men hun har bedt om udsættelse i 4 uger, fordi sagen nu er blevet indstævnet til domkapitlets ret i Ribe. Herefter tør dommeren ikke understå sig i at dømme, men henfinder ydmygst sagen did.

9/11. Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. Udsat til 21/12, hvor den ikke er set, men se 7/12

23/11. Herredsfoged Bertel Pedersen (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Karen Poulsdatter (Pedersdatter?) i Hjelmdrup. Sagen er udsat til 21/12, men ikke set igen. - Karen Poulsdatter har haft 40 rdl. til gode hos Søren Simonsen i Hjelmdrup. Dem har Bertel Pedersen lagt arrest på. Søren Simonsen må

ikke udbetale dem, før Bertel Pedersen har fået sit tilgodehavende på 40 rdl. for salg af en fjerdepart af Refsgård. Arresten er blevet kendt ved magt.

Simon Jensen af Egholt gør efter tilsigelse afbigt over for skovrider Jacob Rover og skovfogederne Jens Andersen og Laurids Iversen Hundsholt for nogle ærerørige ord, han skal have sagt.

216b:

1714 - 7. december:

16/11. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest. Udsat til 11/1-1715, men kommer først 25/1.

217:

16/11. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. 21/12

217b:

30/11. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 16 synsmænd afhjemler syn. 21/12

218b:

30/11. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 21/12

(30/11). Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. 11/1. Se 18/1

9/11. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. 11/1

219:

1714 - 14. december:

Salomon Jacobsen Lund af Kolding og søn Jens Lund af Fredericia ctr. Jens Pedersen i Gammelby mølle ang. et forlig sidste år i Claus Apotekers hus i Kolding i overværelse af Thomas Bang, Hans Christensen Aarø og byskriver Morten Lehmeier med håndspålæggelse om, at den sag, der var blevet pådømt ved landsretten var forligt. - Jens Pedersen i Gammelby mølle erklærer, at Salomon Lund forfølger ham ved det ene ting efter det andet om dette påståede forlig; men han har aldrig gjort et sådant forlig. Det er rigtigt, at der blev talt om forlig over et glas brændevin dengang hos Claus Apoteker. Og han fremlagde en højesteretsdom af 6/11-1713. Dommeren resolverede, at da sagen allerede er pådømt ved højesteret, og der er aflagt kendelse herom ved Kolding byting, så skal stævningen ikke nyde fremme.

220:

Amtsforvalteren får tingsvidne vedr. et syn på Seest mølle om dens tilstand og nødvendige reparationer for 99 rdl. 5 mk.

221:

16/11. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu.) Peder og Niels Andersen i Revsing. 21/12

16/11. Regimentskriver Rask for Jep Hattesen (Hartvigsen) af Vester Vamdrup ctr. nogle bønder i Hjarup. 21/12

221b:

1714 - 21. december:

7/12. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 11/1

222:

Jens Hansen af Ballesgård fremlyser 3. gang en gammel ko.

7/12. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. nogle folk fra Egtved og Ødsted sogne. - De var blevet tilsagt til den 8/10 at befordre nogle svenske

krigsfanger fra Kolding til Vejle eller Bredsten sogn samt nogle rekrutter fra Kolding til Haderslev. Af de ialt 28 tilsagte vogne mødte kun få eller ingen. Der nævnes en lang række navne på de forsømmelige. Nogle af dem har forsvaret sig med, at de havde været ude efter sæderug eller var udrejst andetstedshen. - Den 7/12 har Mads Christensen i Vork fået tingsvidne på en forklaring om, hvorfor Vork mænd ikke var mødt til ægterne. To mænd af Tiufkær vidner, at da de var i ægt med de svenske krigsfanger, mødte de undervejs ved stenbroen mellem Kolding og Bramdrupdam Vork-mændenes vogne. Da var der en svensk oberstløjtnant, der med magt tiltvang sig vognene fra Vork. Vidnerne havde dog ikke set, om der var andre end Mads Christensens vogn, der blev beslaglagt. Og på spørgsmålet om, hvor højt på dagen det var, da de mødte vognene fra Vork, måtte de svare, at det var om formiddagen, og da vidnerne selv kørte fra Kolding port, var de blandt de sidste, som var ankommet og fik tildelt ægtkørsel, og de fleste svenske krigsfanger var udmarcheret, inden de kom. - Dom: Det er kun Mads Christensen, der har fremlagt noget til sin befrielse, idet han mod sin vilje blev optaget, da han ville være kørt til Kolding for at gøre ægt efter tilsigelsen, samt Jens Hansen Rou i Vesterby, der samme dag fik stjålet sin hest. De frikendes for tiltale. De øvrige skal til regimentskriveren betale for hver vogn, der var blevet tilsagt, pr. mil så meget, som er blevet givet til de "forremænd" (?), der kom til at køre ægterne.

222b:

Hans Olesen af Bølling ctr. Anders Madsen i Vork for mishandling den 9/12, da Anders Madsens svigerfar sl. Søren Suen(?) blev nedsat. Synsmænd udmeldes til at syne den skade og fornærmelse, der er sket på Hans Olesens sl. moders begravelse på Egtved kirkegård. De skal møde til synet, når de bliver tilsagt, og derefter afhjemle synet i retten. Datoen 11/1 er nævnt.

223:

30/11. Generalmajor Theodosius Levetzau (v. Knud Hansen Buck af Vejen) ctr. bønder i Nagbøl og Nis Sørensen Basse i Gejsing. 18/1

223b:

Generalmajor Theodosius Levetzau (v. Knud Hansen Buck af Vejen) angiver ildsvåde hos nogle bønder, som har hans kirkejorder i fæste: Niels Ebbesen, Niels Jepsen og Jep Bucks enke i Nagbøl.

Thomas Ebbesen har gjort arrest på 50 sldlr., som Jens Viufs enke i Ravnholt skylder Hans Olesen og hustru Anne Horskjær i Gesten. 11/1

224b:

Anne Nielsdatter Horskjær nu i Seest ctr. sin mand Hans Olesen, sidst boende hos Peder Jensen i Vester Gesten. 11/1

225:

14/12. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu:) Peder og Niels Andersen i Revsing. Udsat til 18/1, men først set 25/1

14/12. Regimentskriver Rask for Jep Hattesen (Hartvigsen) af Vester Vamdrup ctr. nogle bønder i Hjarup. Udsat til 18/1, men først set 25/1

Og så er nu idag den sidste tingdag her på Anst, Jerlev og Slavs herredsting vorden holdt ting og ret udi dette gamle år 1714. Gud give os alle et godt, glædeligt, fredeligt og lykkeligt nyt år udi dette næst forestående 1715. Det bede vi alle i Jesu Christi hellige navn. Amen.

1715

225:

1715 - 11. januar:

I Jesu Christi hellige navn begynde vi at holde ting og ret her på Anst, Jerlev og Slavs herredsting udi dette nye år anno 1715, fredagen den 11. januar, da retten blev betjent af herredsfogeden Bertel Pedersen på Amhede og Bartram Pedersen i Jordrup herredsskriver. Otte tingmænd: Arendt

Pedersen i Kragelund, Christen Poulsen, Jens Jørgensen i Knudsbøl, Peder Pedersen ibidem, Christen Poulsen i Bøgvad, Nis Pedersen i Vork, Jep Jacobsen i Tågelund og Gabriel Pedersen ibidem.

21/12. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 25/1
226:

21/12. Anne Nielsdatter Horskjær nu i Seest ctr. sin mand Hans Olesen, sidst boende hos Peder Jensen i Vester Gesten. - Hun får tingsvidne om sin mands vold m.m. den 10/11 i Niels Olesens hus i Øster Gesten. Her overfusede hendes mand hende med onde ord, så hun måtte fortrække til en anden stue. Han fulgte efter hende og sparkede hende flere gange, så hun dagen efter næppe kunne gå på sine ben. Hans Olesen var en aften også kommet ind til Niels Knudsen af Øster Gesten, blå og blodig: "Jeg har fået noget, men min kone hun fik meget igen på hendes ene ben, som hun vist skal føle".

226b:

21/12. Thomas Ebbesen har gjort arrest på 50 sldlr., som Jens Viufs enke i Ravnholt skylder Hans Olesen og hustru Anne Horskjær i Gesten. 25/1

Peder Christensen af Jerlev fremlyser en hest 1. gang.

227:

Knud Andersen af Kolding, fuldmægtig hos regimentskriver Rask, ctr. Bennet Christensen og hustru i Uhre for voldeligt overfald på Knud Andersen i deres gård, uanset at han var i kongens tjeneste. Udsat til 8/2, men ikke set mere.

227b:

Generalmajor Ingenhowen ctr. Anders Madsen i Vork. 25/1

7/12. Joachim Schirmer, tobaksspinder af Kolding ctr. Jens Sørensen af Høllund, Anders Jensen på Kjeldkær og Anders Mortensen af Mejsling. - Dom: Joachim Schirmer har sagsøgt dem på grundlag af et tingsvidne i

Kolding byting af 1/8 1714, ifølge hvilket Jens Høllund og Anders Jensen skal have røbet kendskab til, hvor nogle ting, der er stjålet fra sagsøgeren, er blevet af. Herimod har Jens Sørensen irettelagt en erklæring fra byskriver Morten Lehmeier, der befrier ham for den formodning. Der er ikke overensstemmelse mellem de to vidner, der har udtalt sig derom, og derfor frikendes Jens Sørensen fra Schirmers tiltale. - Om Anders Jensen, der frivilligt har givet sig ind under denne ret, viser tingsvidnet, at han har udtalt sig om tyvekosterne, og han bør for forårsagede omkostninger betale 6 rdl. til Schirmer. - Anders Mortensen har ifølge tingsvidnet teet sig på bytinget med banden og bulder og uskikkelighed og skal derfor bøde til dommeren 3 lod sølv.

228b:

Alle øvrige sager er formedelst aftenens og nattens mørke, at her ikke længere kan ses at skrive eller holde ting, opsat at bero og stå i valeur i 14 dage til d. 25/1.

1715 - 18. januar:

21/12. Generalmajor Theodosius Levetzau (v. Knud Hansen Buck af Vejen) ctr. bønder i Nagbøl og Nis Sørensen Basse i Gejsing. - Det drejer sig om de bønder, der har kirkejord i fæste eller leje, idet Levetzau ejer Skanderup og Anst kirker og nu stævner dem for at få foretaget syn og rebning, så at han kan vide, hvilke jorder (især skov) det drejer sig om. Det har han allerede forsøgt i 1711, men da havde bønderne ikke ville følge med til udvisning; de havde holdt synsmændene og de tilstedeværende rettens repræsentanter hen med snak og vrang forvendinger, og Nis Basse i Gejsing havde udvist forkert. I første omgang (16/2) blev stævningen afvist på grund af den formalitet, at hvis der een gang har været synet, så skal de daværende synsmænd stævnes til det nye syn, og det var ikke sket. - Da sagen så endelig er kommet i gang, vil Levetzaus advokat bruge en landstingsdom af 31/8 1700, der nævner en række fæstebreve vedrørende fæste af kirkejorderne. Det forsøger bøndernes advokat Thomas Ebbesen at sætte sig imod; han mener, man må henholde sig til det kongelige skøde, der ikke nævner noget om skovparter; men Knud Buck argumenterer med, at dette skøde i det hele taget ikke specificerer jorderne nøjere. - Dom: Levetzau har stævnet bønderne, fordi de ikke har villet udvise, hvad de hver for sig har i

fæste af de kirkejorder, ager, eng og skov, som han har købt af generalmajor Detlev Brochdorff, som tidligere har købt kirkerne af kongen efter skøde af 8/7 1698. Thomas Ebbesen har påstået, at det ikke burde og heller ikke kunne ske. Men Levetzaus hensigt er ikke at forhøje fæsterne eller at fratage dem de bønder, der hidtil har haft dem. Landstingsdommen viser, hvorledes jorderne tidligere har været fæstet (der nævnes nogle eksempler, først et fæstebrev fra 1583), og af den nye matrikel ses, at kirkens jorders hartkorn er adskilt fra bøndergårdenes, og derfor følger det af sig selv, at grundene må kunne påvises (separeres) hver for sig i skov og mark. - Altså er Nagbøl beboere pligtige til at udvise hver sin havende og brugende anpart af kirkejorderne efter lovens 5-10-11, når det kræves. Enhver, som findes modvillig, skal lide, hvad der kan følge af loven. Og for de hidtidige procesomkostninger skal hver betale 2 rdl. - Hvad angår den toft, som Nis Sørensen Basse i Gejsing bruger, og som kaldes Kirketoften, så har han benægtet, at den var kirkejord, og har i stedet angivet et lille stykke trindeng uden skel, som ligger i hans skovpart. Men naboerne har dertil endrægtigt svaret, at de aldrig har hørt, at den eng var kirkejord. Og Nis Basse har ikke i så lang tid bevist sin påstand. Derfor bør Kirketoften i sin bredde og længde, som den nu forefindes og er indhegnet, tilhøre Anst kirke, indtil han lovligt beviser, at den aldrig har hørt dertil. Hvis det mod forhåbning sker, da skal han være pligtig til med lovlige beviser at udlægge til kirken kirkejorden af sin gårds jorder. Desuden skal han for denne modvillige proces' bekostning betale 2 rdl. til sagsøgeren.

230:

7/12. Tove Nielsdatter af Kolding (ved Jep Nielsen af Nybjerg mølle) ctr. Peder Thomsen af Borlev. Udsat i 3 uger til 1/2(!). Ikke set mere. Sagen har drejet sig om gæld.

230b:

Peder Christensen af Jerlev fremlyser en hest 2. gang.

1715 - 25. januar:

11/1. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 8/2

231b:

11/1. Generalmajor Ingenhowen ctr. Anders Madsen i Vork. 8/2

232b:

11/1. Thomas Ebbesen har gjort arrest på 50 sldr., som Jens Viufs enke i Ravnholt skylder Hans Olesen og hustru Anne Horskjær i Gesten. 1/2

21/12. Regimentskriver Rask for Jep Hattesen (Hartvigsen) af Vester Vamdrup ctr. nogle bønder i Hjarup. 15/2

Peder Christensen af Jerlev fremlyser en hest 3. gang.

21/12. Regimentskriver Anders Rask ctr. (Peder Andersen i Revsing, Niels Jørgensen i V. Gesten, Niels Andersen og Anders Pedersen - nu.) Peder og Niels Andersen i Revsing. - De to arrestanter Peder Nielsen Skanderup og Birgitte Lauridsdatter er undsluppet af arresten på Koldinghus, og derfor sagsøges de bønderkarle, der skulle have bistået med bevogtningen, efter at der er holdt 2 forhør herom på Koldinghus. Vagterne gik på skift og varede fra en middag og et døgn frem. - Niels Jørgensen forklarer, at han rigtignok var blevet tilsagt af sognefoged Anders Andersen i Gesten, men det var fra 24/7. Derimod skulle Peder Andersen og hans broder Niels Andersen holde vagt fra 23/7. Niels Jørgensen havde ellers givet den gamle Anders Skomager i Revsing 1 mk. for at tage hans døgnvagt. - Herefter har kun de to brødre været tiltalt. - Peder Andersen forklarer i retten, at han har haft vagt i det døgn, da fangerne undslap. Hans broder Niels var også tilsagt, men han havde givet Peder penge med til at leje en vagt for. De penge, 8 skilling, modtog portneren Hans Hansen, der så lovede at holde vagt i stedet for Niels. Portneren havde iøvrigt den nat ladet både fængselsdøren og slotsporten stå åbne. Peder Andersen tilbyder sin ed på, at han af yderste flid har stræbt at passe på fangerne; men som han natten igennem til i dagningen havde våget, så påkom ham en liden søvn, og han tænkte også, at portneren havde vedbørligt opsyn, siden han havde sovet hele natten. - Dom: Af de to forhør ses, at portneren Hans Hansen ej alene har taget penge for at holde vagt, men endog har ladet både fængselsdøren og slottets port stå åbne, hvorved fangerne både kunne vide og have lejlighed til at undvige, da Peder Andersen faldt i søvn. - Så vides ikke egentlig, at Peder

Andersen og Niels Andersen er fuldkommen skyldige i fangernes undvigelse, men fordi de dog er undveget i deres bevogtningstid, så bør de for deres forsømmelse og uagtsomhed betale til sagsøgeren 4 rdl., hvori er inkluderet sagsomkostninger.

233:

7/12. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen af Seest vedr. mellemgærdet i skoven. (Se fol. 178 og 197b). - Dom: Baltzer Bahnsen har bevist, at Niels Truelsen frivilligt har sagt, at dersom Bahnsen ikke havde pantet hans folk, så skulle gærdet lige så vel som forhen have været tillukket. Og han beviser ved mange vidner, at så længe de kunne mindes, har Niels Truelsen altid gærdet og vedligeholdt mellemgærdet. Thomas Ebbesens argumenter herimod har ikke været så kraftige og lovgyldige, at de har kunnet svække Bahnsens beviseligheder. - Niels Truelsen skal nu og fremdeles herefter årligt og i rette tid opsætte og vedligeholde gærdet, enten med grøft eller gærde, og han skal for sin modvillighed og proces betale Bahnsen 5 rdl.

233b:

1715 - 1. februar:

Amtsforvalter Anker Hansen (v. Thomas Ebbesen, Kolding amtstue) ctr. Søren Pedersen af Seest, nu arresteret på Koldinghus. Stævningen afvises, fordi den er underskrevet af Thomas Ebbesen og ikke af varselsmændene. Se 26/4

234:

25/1. Thomas Ebbesen har gjort arrest på 50 sldlr., som Jens Viufs enke i Ravnholt skylder Hans Olesen og hustru Anne Horskjær i Gesten. 15/2

Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle giver på vegne af to søstre (niecer?) til sal. Thomas Ravn i Hjelmstrup arveafkald til enken Karen Poulsdatter.

234b:

1715 - 8. februar:

25/1. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 22/2

235:

25/1. Generalmajor Ingenhowen ctr. Anders Madsen i Vork. 22/2

236:

Skovfogederne Jens Jakobsen Krog af Oksvig og Jens Andersen af Egtved angav skovhugst.

236b:

1715 - 15. februar:

1/2. Thomas Ebbesen har gjort arrest på 50 sldr., som Jens Viufs enke i Ravnholt skylder Hans Olesen og hustru Anne Horskjær i Gesten. Udsat til 1/3, men først set 8/3.

25/1. Regimentskriver Rask for Jep Hattesen (Hartvigsen) af Vester Vamdrup ctr. nogle bønder i Hjarup, Niels Vaaben, Gregers Thomsen, Laurids Poulsens enke, Knud Buch og Christen Nielsen. Udsat til 1/3, men ikke set mere. De sagsøgte har uden forudgående advarsel og uden at angive det for vedkommende øvrighed eller søge dom indtaget kornet fra en bestemt ager. Jep Christen Snogdal har ladet kornet vurdere.

1715 - 22. februar:

8/2. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 8/3

237:

8/2. Generalmajor Ingenhowen ctr. Anders Madsen i Vork. 8/3

Skovrider Jakob Rover fremviste en stor, gammel ulv.

Skovfoged Jens Andersen i Egtved angav skovhugst.

237b:

Skovfoged Hans Poulsen i Gejsing angav skovhugst.

Oberforster Hans Bachman (v. Hans Aarøe, Kolding) ctr. Poul Hansen af Seest. 1/3

238:

Anthoni Jacobsen af Nagbøl og søskende lovbød 1. gang den bolig i Skanderup, som Mikkil Kielde påbor, og som de har arvet efter deres sl. far Jacob Andersen i Nagbøl hans farbror sl. Jens Jepsen i Lilballe. Jens Andersen af Skanderup og hustru Mette Poulsdatter begærede skøde.

1715 - 1. marts:

238b:

Jens Lassen Saltum, ridefoged på Nørholm, pva. Andreas Brønsdorph til Estvedgård for Kjeld Jensen i Gammelgård ctr. Eg bymænd. 8/3

239:

22/2. Oberforster Hans Bachman (v. Hans Aarøe, Kolding) ctr. Poul Hansen af Seest. 15/3

Oberforster Hans Bachman for Dorthe Jensdatter, sl. Jens Bertelsens i Stenvad mølle ctr. Søren Joensen i Lynggård. Synsmænd udmeldes til syn på græsning på Lynggård mark. Søren Joensen mener, at Dorthe Møllers vil have det, der tilhører ham og er ham forundt af Gud og kongen. Der foreligger en høj- og landstingskendelse, som endnu er usvækket, og der er i 1712 foretaget et syn. Udsat til 8/3, men ikke set igen.

240:

Jep Jakobsen og Gabriel Pedersen i Tågelund lyser forbud for Bøgvad beboere mod græsning og færdsel på Tågelund mark 1. gang.

240b:

Anthoni Jacobsen og søskende lovbød hus 2. gang.

1715 - 8. marts:

22/2. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. 22/3

241:

22/2. Generalmajor Ingenhowen ctr. Anders Madsen i Vork. 22/3

241b:

1/3. Jens Lassen Saltum, ridefoged på Nørholm, pva. Andreas Brønsdorff til Estvedgård for Kjeld Jensen i Gammelgård ctr. Eg bymænd. 29/3. Se også nedenfor.

243:

Se ovenstående sag. Christen Pedersen Skovlund af Eg får tingsvidne ctr. Kjeld Jensen i Gammelgård ang. den arrest, der blev gjort på hans vogn og læs den 16/2.

244:

Jens Jensen af Nollund får tingsvidne om sin fattigdom på grundlag af vidner og præstens attest: Han er i en bedrøvelig og jammerlig tilstand, både han selv, som er brusten, og hans søn, som på 2. år er sengeliggende af værk og brud i det ene knæ, hvilket forårsager den fattige mand at besøge miskundelige kristne her på egnen om nogen hjælp til badskærerløn. De, som han henvender sig til, bedes være ham behjælpelig med en liden almisse i Jesu navn.

Søren Jepsen Kjær af Hundsholt får tinglæst skøde fra Niels Hansen Lund, løjtnant i flåden. Løjtnanten har arvet den pågældende skov og eng efter sin fader Hans Lund, forrige postmester og kontrollør i Kolding.

244b:

Sl. Thomas Jacobsens enke Anne Sørensdatter i Bindeballe lovbød sin gård 1. gang.

Generalmajor Theodosius Levetzau (ved Knud Hansen Buck af Vejen mølle) ctr. Peder Jessen Basse i Store Anst med flere. 5/4

245:

Samme ctr. mænd i Rovet og Lille Anst. 5/4

246:

Skovfoged Jens Andersen af Egtved angav skovhugst.

Tågelund beboere lyser forbud for Bøgvad beboere mod græsning og færdsel på Tågelund mark 2. gang.

15/2. Thomas Ebbesen har gjort arrest på 50 sldr., som Jens Viufs enke i Ravnholt skylder Hans Olesen og hustru Anne Horskjær i Gesten. 22/3

1715 - 15. marts:

246b:

1/3. Oberforster Hans Bachman (v. Hans Aarøe, Kolding) ctr. Poul Hansen af Seest. 5/4

247:

Ole Nielsen Smed af Øster Gesten giver arveafkald til Ebbe Clausen i Gejsing efter Ebbe Clausens hustru Karen Hansdatter for sig, sine børn Niels og Hans Olesen og deres afdøde søster Else Olesdatter, der havde Anders Andersen i V. Gesten til ægte. - Afdødes broder Hans Hansen af Ø. Gesten gav ligeledes arveafkald.

247b:

Jep Jakobsen og Gabriel Pedersen i Tågelund lyser forbud for Bøgvad beboere mod græsning og færdsel på Tågelund mark 3. gang.

Sl. Thomas Jacobsens enke Anne Sørensdatte i Bindeballe lovbød sin gård 2. gang.

1715 - 22. marts:

8/3. Generalmajor Ingenhowen af Amnitsbøl ctr. Jens Grøn i Jerlev. - Ingenhowen har med fire synsmænd ladet afholde syn på den kirkebolig, som Jens Grøn har i fæste. Synsmændene fandt huset stærkt forfaldent. Herimod har Jens Grøn ladet afhjemle et modsyn med 8 mænd, der var mere milde i deres bedømmelse. Med lidt reparation kan huset godt stå en vinter over; skorstenen er ikke nedfaldet, men mangler 4-5 sten; gærderne er lige så forsvarlige som naboernes. Og synet ledsages af en attest fra naboerne, der bekræfter, at Jens Grøn har drevet sin gård nøje og flittigt, har svaret vide og vedtægt og heget; og han har ikke fjernet besætning eller bortlejet jord. Naboerne betegner ham som en god og ærlig mand. Dernæst lod Ingenhowen foretage et syn med 16 mænd, men det er også langt mindre kritisk end det første. Nu findes blandt andet skorstenen og ovnen forsvarlige, mens de i første syn var udelige, og indhegningen er lige så forsvarlig som naboernes. Synsmændene svarer imidlertid ikke på det spørgsmål, om gården og tilliggende altså er så forsvarligt vedligeholdt, som loven foreholder. - Ingenhowens ønske er, at Jens Grøn skal have sit fæste forbrudt. Herimod tilbyder Jens Grøn nu at stille kautionister for, at gården skal blive bragt i forsvarlig stand. Det tilbud har Ingenhowen øjensynligt ikke megen lyst til at antage, idet han har planer om at bortforpagte sit gods i Amnitsbøl og i den forbindelse godt kunne bruge kirkeboligen i Jerlev til en fuldmægtig. Men han ender dog med at acceptere tilbudet om kaution som udtryk for en indrømmelse af, at ejendommen faktisk ikke har været i lovmæssigt vedligeholdt stand. Den ene af kautionisterne må han imidlertid afvise. Det er handelsmanden og borgeren i Kolding Herman Skuster; han sidder nemlig p.t. i fængsel i Fredericia. Så kautionerer en anden handelsmand i Kolding, Knud Andersen, sammen med Christen Simonsen af Dons mølle. - Kort inden domsafsigelsen har Jens Grøn forsøgt at undgå denne, idet han gerne vil have forlig. Men det viser sig så, at han allerede havde været hos generalen efter det første syn for at bede om forlig, men straks derefter havde ført sagen videre ved at foranstalte modsyn. - Dom: Jens Grøn har stillet to vederhæftige mænd, der vil kautionere for, at gården bringes i forsvarlig

stand, og det er accepteret af Ingenhowen. Så er Jens Grøn pligtig til inden år og dag at have grunden forsynet med 16 fag dygtigt hus samt bringe dyrkning og indhegning i så forsvarlig stand, at det kan stå for et fuldt syn efter lovens krav. Da han ved sit kontrasyn og anden vidtløftighed har forårsaget øgede sagsomkostninger, skal han til Ingenhowen betale 2 rdl. 4 mk.

248:

8/3. Generalmajor Ingenhowen ctr. Anders Madsen i Vork. - Ingenhowen ejer Egtved kirke, og han har sagsøgt Anders Madsen, fordi han har ladet kirkens klokke ringe uden tilladelse. Episoden fandt sted den 9/12, da Anders Madsen skulle have sin svigerfar begravet. Niels Bødker af Vork red da i ligfølget sammen med Niels Andersen af Egtved. Anders Madsen bad dem om at ride i forvejen og ringe med klokken, og da de var kommet til kirkedøren, var denne lukket. Så tog Niels Andersen og nogle andre ligbåren, som stod i våbenhuset, og bar den ud til ligets påsættelse. Imidlertid stod der en lille dreng, Mads Christensens søn i Ris, i våbenhuset. Han sagde, at han kunne få kirkedøren op, thi han havde ofte set den blive oplukket uden nøgle. Så lukkede han den op med enden af sin kæp. De gik så ind og ringede med klokken for liget. - Degnen Ole Jensen Wærling havde på denne søndag været i Ødsted kirke, og da han kom tilbage til Egtved, hørte han klokken ringe. Da han kom ind i sit hus, fandt han kirkenøglen hængende på sit sædvanlige sted. Den tog han så og forføjede sig til kirken, hvor han fandt kirkedøren åben. Han mener ikke, at døren før i hans degnetid er blevet åbnet, som den er blevet det denne gang. - Generalmajor Ingenhowens advokat har påstået, at Anders Madsen for denne sin dristige formastelse burde betale til patronen 6 rdl. samt sagens omkostninger, men næste tingdag forelægges en stævning fra Anders Madsen, der vil føre vidner om den tilladelse, som Ingenhowens udskikkede bud i forrige tider har lovet til klokkeringning til gengæld for "den villighed, I nydt haver". Denne stævning kendes ugyldig, fordi det udskikkede bud ikke er nævnt ved navn. Men idag frafalder sagen i mindelighed, især fordi Anders Madsen er en fattig og enfoldig mand og ikke har gjort sligt i modvillighed. Han skal inden 8 dage betale Ingenhowen 2 slettedaler.

8/3. Thomas Ebbesen har gjort arrest på 50 sldlr., som Jens Viufs enke i Ravnholt skylder Hans Olesen og hustru Anne Horskjær i Gesten. - Dom: Thomas Ebbesen har sagsøgt ægteparret for de penge, han har udlagt for dem ifølge voldgiftsdommen af 5/11 1714, 30 rdl., og for andre udlagte penge, 2 rdl. Han tilkendes indførsel, udlæg og betaling af de 50 slettedaler.

249:

Sl. Jørgen Jacobsens (Thomas Jacobsens) enke Anne Sørensdatter i Bindeballe med lavværge Johannes Davidsen ibidem lovbød sin gård 3. gang. - Enevold Nielsen og hustru Helvig Nielsdatter begærede skøde.

Skødet iht. ovenstående lovbydelse. (Her er den afdødes navn også Jørgen).

250:

Enevold Nielsen af Bindeballe tinglyser aftægtskontrakt med Anne Sørensdatter. Hun får 50 sld. 2 mk. samt til aftægt 20 rdl., såfremt hun gifter sig inden 4 års forløb. I modsat fald skal hun ikke have de 20 rdl., men skal bl.a. have 2 skp. land af hver af gårdens indtægter, som han skal pløje, så og høste for hende. Så længe Jørgen Jakobsens moder Maren Christensdatter lever, skal hun nyde aftægt i aftægtshuset, som hun nu bebor. Siden tilfalder det gården.

250b:

Andreas Jacobsen Buck, født i Nagbøl, og Anthoni Jacobsen Buck, Nagbøl, samt søskende Peder og Jacob Jacobsen Buch og Anne Kirstine Jacobsdatter Buck lovbød 3. gang den bolig i Skanderup, som Mikkel Kielde påbor, og som de har arvet efter deres sl. far Jacob Andersen i Nagbøl hans farbror sl. Jens Jepsen i Lilballe. Jens Andersen af Skanderup og hustru Mette Poulsdatter begærede skøde.

Skødet efter foranstående lovbydelse.

251:

1715 - 29. marts:

8/3. Jens Lassen Saltum, ridefoged på Nørholm, pva. Andreas Brønsdorff til Estvedgård for Kjeld Jensen i Gammelgård ctr. Eg bymænd. 12/4

251b:

Skovfoged Jens Andersen i Egtved angav skovhugst.

Skovfoged Laurids Iversen Hundsholt af Jordrup angav skovhugst.

1715 - 5. april:

8/3. Generalmajor Theodosius Levetzau ctr. fæstere i Anst, Roved med flere. 26/4

252:

15/3. Oberforster Hans Bachman (v. Hans Aarøe, Kolding) ctr. Poul Hansen af Seest for overløst med hug, slag og skældsord mod Bachmanns tjener Laurids Sørensen, boende på Fobeslet mark, på landevejen mellem Haderslev og Kolding, da han den 5/9 kørte i sin husbonds tjeneste. Udsat til 26/4, men ikke set igen. - Der er blevet fremlagt et tingsvidne af 6/11 fra Tyrstrup herredsting. Vidner har forklaret, at nogen tid efter mikkelsdag kom de kørende fra Haderslev ad kongevejen på Laurids Sørensens vogn. Poul Hansen kom agende på en vogn foran med sin ridehest løbende bagefter. Inde i skoven var et led blevet lukket foran hesten, så den måtte blive stående. Vidnerne kan ikke forklare, hvordan leddet blev lukket. Da Poul Hansen så, at hans hest ikke kunne komme igennem leddet, løb han hen til Laurids Sørensen, spurgte, "Hvorfor lukkede du leddet for mit bæst?" og slog ham med sit piskeskæft oven i hovedet. Så kom de i slagsmål. Tilsidst gik Poul Hansen hen til sin hest og red væk. Et af vidnerne bliver spurgt, om der, da vidnerne rejste sig op fra deres slagsmål, skulle være blevet sagt disse ord af Poul Hansen: "Det skal du have for det puds, du gjorde mig på Ostorp mark, da du tog de fire stude fra mig!". Men de ord var ikke blevet sagt der. Men da de var kommet ind til Peder Volf i Vonsild skov og talte forlig med hinanden, da sagde Poul Hansen til Laurids Sørensen, at han slog ham ikke for dette formeldte, men for en gammel pick(?), han havde til ham.

1715 - 12. april:

Nis Knudsen Basse i Ferup er sætteskriver.

29/3. Jens Lassen Saltum, ridefoged på Nørholm, pva. Andreas Brønsdorph til Estvedgård for Kjeld Jensen i Gammelgård ctr. Eg bymænd. 26/4

253:

Christen Smed og Christen Jensen i Vesterby (ved Hans Aarøe af Kolding) ctr. Rasmus Sørensen og søn Jørgen Rasmussen samt Laurids Nielsen med broder Niels Nielsen, alle af Vork. 26/4

253b:

Enevold Sørensen af Høllund ctr. Morten Mikkelsen af Limskov (Lejrskov?). 26/4

254:

Hans Bachman af Fobeslet lod afhjemle skovsyn for Anst herred og Jerlev herred samt Jelling skov.

254b:

Skovrider Jacob Rover angav ulovlig skovhugst.

1715 - 26. april:

12/4. Jens Lassen Saltum, ridefoged på Nørholm, pva. Andreas Brønsdorph til Estvedgård for Kjeld Jensen i Gammelgård ctr. Eg bymænd. 7/6

256b:

12/4. Enevold Sørensen af Høllund ctr. Morten Mikkelsen af Limskov (Lejrskov?) for 4 stude, som denne har solgt til Enevold Sørensen, men ikke har villet levere. Hans tjenestefolk har været lidkøbsvidner og kan fortælle, at det var stude, som Morten Mikkelsen havde købt af Peder Nielsen i Horsted, der skulle levere dem i Høllund og havde fået 2 rdl. på købet.

Beskikkelsesmænd har været hos Morten Mikkelsen for at få forklaring på, at han ikke havde leveret dem. Han havde svaret, at han ikke vidste, om de endnu var i behold hos Peder Nielsen i Horsted, eller om han havde solgt dem til en anden. Han ville betale de 2 rdl. tilbage, men det havde beskikkelsesmændene ikke fået besked om. Dommeren resolverer, at beskikkelsesmændenes vidne ikke kan antages, uden at Peder Nielsen er indstævnet. Tingsvidne.

257:

5/4. Generalmajor Theodosius Levetzau ctr. fæstere i Anst, Roved med flere. 4/5

257b:

12/4. Christen Smed og Christen Jensen i Vesterby ctr. Rasmus Sørensen og søn Jørgen Rasmussen samt Laurids Nielsen med broder Niels Nielsen, alle af Vork. 11/5

Se 1/2. Amtsforvalteren (ved mons. Ole Jensen af Egtved) ctr. Søren Pedersen af Seest, nu arresteret på Koldinghus. 11/5

258:

1715 - 4. maj:

258b:

26/4. Generalmajor Theodosius Levetzau ctr. fæstere i Anst, Roved med flere. - Dom: Levetzau har sagsøgt fæsterne for resterende landgilde og kirketiende, og de har frivilligt tilstået gælden. De skal betale.

Skovfoged Jens Jakobsen Krog af Oksvig angav skovhugst.

259:

1715 - lørdagen 11. maj:

Niels Pedersen og Morten Jensen af Amhede fremviste 6 ulveunger.

26/4. Christen Smed og Christen Jensen i Vesterby ctr. Rasmus Sørensen og søn Jørgen Rasmussen samt Laurids Nielsen med broder Niels Nielsen, alle af Vork. 18/5

Knud Madsen Smed af Bindeballe med søn Mads Knudsen gav arveafkald til Enevold Nielsen ibidem for sig og hustru Helvig Nielsdatter for den arv, som han og søn og arvinger var berettiget til efter hans (sin?) afdøde moder Maren Jakobsdatter i Bindeballe.

259b:

26/4. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 18/5

1715 - lørdagen den 18. maj:

11/5. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 31/5

11/5. Christen Smed og Christen Jensen i Vesterby (ved Hans Aarø af Kolding) ctr. Rasmus Sørensen og søn Jørgen Rasmussen samt Laurids Nielsen med broder Niels Nielsen, alle af Vork, for en eg, der er blevet dem frastjålet på deres skovskifte. - Rasmus Sørensen har i retten nægtet at have taget egen, og selv om han nok vidste, hvem der havde afsavet den, så fandt han det ikke nødvendigt at sige det. - Idag vidner nogle folk, at de har set Laurids Nielsen og Jens Pedersen af Vork stå ved savladen ved Laurids Nielsens gård og save egeblokke op. Tingsvidne.

260:

Christen Mikkelsen pva. datteren Maren Christensdatter ctr. Hans Jørgensen i Hjortbjerg mølle og Dorthe Jørgensdatter af Højen for ærerørige ord. - Hans Jørgensen og Christen Nissen af Højen pva. sin tjenestepige Dorthe Jørgensdatter tilstår, at de i drukkenskab har beskyldt Maren Christensdatter for tyveri, og gør afbigt. Tingsvidne.

260b:

1715 - 24. maj:

Niels Truelsen af Seest fremlyste en gildingshest 1. gang.

261:

Jep Nielsen Bredstrups karl fremviste 4 ulveunger.

1715 - 31. maj:

18/5. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. Udsat til 7/6, men først set igen 23/8

Niels Truelsen af Seest fremlyste en gildingshest 2. gang.

1715 - 7. juni:

Mads Sørensen af Roved fremlyste en hest 1. gang.

261b:

26/4. Jens Lassen Saltum, ridefoged på Nørholm, pva. Andreas Brønsdorph til Estvedgård for Kjeld Jensen i Gammelgård ctr. Eg bymænd. - De er blevet stævnet for den "ran og voldsgerning", de har øvet mod Kjeld Jensen, idet de frarøvede ham en del gods og vogn på hans rette hjemvej. Som vidner var indkaldt Christen Madsen og Jens Christensen i Lille Almstok (Almstokvad). Det var dem, der på Eg-mændenes vegne havde gjort arrest på Kjeld Jensens vogn og vognlæs. De vidner, at de den 16/2 var i Eg i Niels Nielsens gård og efter Eg mænds begæring gjorde forbud mod, at Kjeld Jensen førte sin vogn bort fra gården. På vognen var en tønde tjære, 33 hjulfælge, 12 hjuleger og 2 stk. bøgekløft. De hørte, at Eg mændene oplæste en dom for Kjeld Jensen, som sagde, at den havde han allerede læst. Dette forbud var for 4 rdl., som Kjeld Jensen skyldte dem ifølge dommen, og Kjeld Jensen sagde, at han ville betale dem, hvad billigt og ret var. Saltum har i retten påstået, at vognen ikke tilhørte Kjeld Jensen, men denne havde for Eg-mændene erklæret at alt var hans undtagen tønden med tjære. Eg-mændenes talsmand i retten er Christen Pedersen Skovlund, om hvem Saltum på et tidspunkt siger, at han er forundret over, at han som en gammel forfaren prokurator vil indføre så meget fyldekalk, som slet intet tjener til. På et tidspunkt ønsker Saltum, at sagen opsættes, med det påskud, at han vil undersøge mulighederne for forlig. Det kalder Christen Pedersen udflugter, men dommeren giver ham dog 14 dages opsættelse. Ved næste

retsmøde søger Saltum igen udsættelse, denne gang med den forklaring, at han skal have et vigtigt dokument, som fru Brønsdorph har taget med til Viborg snapsting, og hvis han ikke får udsættelsen, vil han klage på højere steder over at være blevet overilet med retten. Igen protesterer Christen Pedersen, især fordi Saltum ikke engang har navngivet det dokument, der skulle være så vigtigt; men dommeren bevilger igen udsættelse i 14 dage. - Da de mødes næste gang, har Saltum skaffet et tingsvidne af 26/3 fra Øster Nørherreds ting om, at den ene af forbudsmændene, Christen Madsen var så beskænket den 16/2, da han gjorde forbud, at han intet sansede, hvorfor Saltum mener, at forbudet skal regnes for intet, og nu er Kjeld Jensen sammen med sin søn rede til at sværge på, at der ikke blev gjort forbud. Men det får de ikke lov til, for der er allerede blevet ført vidner om den sag. - Dom: Efter en dom af 24/8 1711 ved Øster Nørherreds ting (fornyset 26/3 1715) er Kjeld Jensen dømt til at betale Eg mænd 4 rdl., og de har i Niels Nielsens gård ladet samme dom oplæse for Kjeld Jensen, der erklærede, at han kendte indholdet, samt at vognen med dens læs var hans eget undtagen tjæretønden. Eg mændene har også efter den gjorte arrest "til næst efterfølgende tingdag, som ske kunne" bragt sagen for tinget. Arresten findes lovlig efter lovens pag. 138, art. 8, 19 og 20, og det, som af modparten er anført, findes ikke så tilstrækkeligt, at det kan formene bymændene det arresterede gods. Altså bør Kjeld Jensens vogn med de varer, han har sagt at tilhøre ham selv, forblive i arrest, indtil han efter dommens indhold har fornøjet Eg mændene, og det inden 15 dage, såfremt de ikke skal gøre sig betalt af det arresterede gods og da lade det øvrige komme ejermanen til gode. Den hårde irettesættelse, som er gjort mod Eg mænd, skal ikke komme dem til nogen hinder eller præjudice.

262:

1715 - 14. juni:

Efter trede ganges tydelig pårøbelse og fremæskning af retten lod sig ingen i ringeste måder finde, som her idag havde noget at i rette føre.

1715 - 21. juni:

Jens Andersen i Egtved er sættefoged i stedet for Jep Nielsen Bredstrup i følgende sag:

262b:

Jep Nielsen Bredstrup får tingsvidne mod Salomon Jacobsen Lund af Kolding om, hvad der var passeret i retten i sagen mellem sidstnævnte og Jens Pedersen i Gammelby mølle den 14/12. De 8 tingmænd, der var til stede den dag, bekræfter, at Salomon Jacobsen Lund fik tilbudt at få tingsvidne beskrevet, men afslog det. Og da han siden sendte beskikkelsesmænd til Jep Nielsen Bredstrup (der på det tidspunkt var på rejse), havde denne efter sin hjemkomst bedt disse om at sige til Salomon Lund, at han kunne få tingsvidne ved at henvende sig i retten. Men det havde de ikke sagt til ham, da han ikke havde spurgt derom.

264b:

Bække bymænd ctr. Christen Hansen, ladefoged på Endrup, m.fl. 5/7

266:

1715 - 28. juni:

Præsten Jens Høeg af Gamst ctr. Gamst grander. Udsat til 12/7, men ikke set igen. - Præsten har stævnet Peder Hansen som videfoged samt de andre grander, fordi de har pantet ham for to tinfade efter hans mening uden ret føje til hyrdeløn for kvæg, som ikke har været til græsning på Gamst mark, langt mindre under byhyrdens varetægt. - Gamstmændene nægter ikke, at de har pantet præsten, men det er sket af 3 årsager: 1) fordi hans karl har pløjet i Samfuld agerfald $\frac{1}{2}$ dag før de andre, og 2) hans folk har, dengang de lignede deres hyrdes løn, fordulgt 2 kvæg- høveder af hans kvæg, som var under hyrdens tilsyn, og 3) da granderne lignede og lagde hyrdens vinterløn, sagde præsten selv, at han havde 40 høveder; dog lod granderne det være og beregnede ikke mere end 30 høveders hyrdeløn, hvilket kunne beløbe sig til 15 fjerdingkar mel. - Præstens advokat Bendix Funk anfører, at loven forbyder, at nogen tager sig selv til rette, men man skal dele sig dertil. Heroverfor refererer granderne til byens vedtægt af 22/12 1692 og dets poster om udpantning m.v. Videbrevet er også underskrevet af daværende præst og approberet af amtmanden. Men Bendix Funck mener ikke, at videbrevet er kraftigt nok til den formastelse, de har begået. Videbrevet kan anses som en kontrakt, der bør være underskrevet af alle

vedkommende, og det er ikke underskrevet af præsten Jens Høeg, hvilket burde være sket efter lovens 5-1-3. Granderne henholder sig stadig til deres videbrev; men de vil nødigt have trætte med deres præst og vil gerne have forlig.

267:

1715 - 5. juli:

21/6. Bække bymænd ctr. Christen Hansen, ladefoged på Endrup, m.fl. 12/7

268b:

1715 - 12. juli:

5/7. Bække bymænd ctr. Christen Hansen, ladefoged på Endrup, Anders Hansen Risbøl i Asbo, Niels Grisbæk i Lykkesgård, Ingvor Nielsen i Omme og Ib Thomsen i Gammelby. Udsat til 19/7, men ikke set igen. - Bække bymænd havde stævnet dem for deres voldelige overlast, idet de havde bortført byhyrden, idet de har gjort ulovlig fart over marker og rejst vildtet i kongens vildtbane. Men Hans Aarøe af Holsted (herredsskriver ved Gørding-Malt herredsting) har pva. madame Anne Steffensdatter (Anne sl. Niels Nielsens) på Endrupholm fået resolution på en memorial til stiftamtmanden. Og der er et tingsvidne fra Gørding-Malt herredsting om Bække-mændenes formastelse den 5/5 på udsendingene fra Endrupholm .

Christen Mikkelsen af Spjarup ctr. Niels Jensen ibidem. 26/7

269:

1715 - 19. juli:

269b:

Hans Hansen Snedker af Gejsing ctr. Hans Poulsen og hustru Sidsel Jørgensdatter for skældsord, der blev udtalt i Hans Poulsens hus i Gejsing for 14 dage siden. Ægteparret gør afbigt.

270:

Jacob Sørensen i Uhre ctr. Søren Jepsen m.fl. af Jordrup. Udsat til 26/7, men ikke set igen. - Jacob Sørensen er blevet frastjålet en stor del af sine tørv, og Søren Jepsen har haft tørvene på sin vogn.

270b:

Regimentskriver Anders Rask får tingsvidne om nogle gårde, der har været brændt, men som er genopbygget med kongens hjælp: Karen sal. Jørgen Rasmussens gård i Vester Vamdrup, Markus Nissens, Mikkel Laugesens og Iver Tullensens gårde i Dollerup. - Gårdene er beskrevet med hensyn antal af fag i sals- og udhuse, bygningsmateriale og i et vist omfang indbo.

271:

Regimentskriver Anders Rask får tingsvidne om den store skade, der ved et uvejr er sket nogle gårde i Gelballe med disse beboere: Mads Buch, Hans Thomsen, Jørgen Nielsen, Niels Iversen og Christen Jensens enke.

271b:

1715 - 26. juli:

Forhenværende kyrasser Peder Nielsen Ravn i Lejrskov får tingsvidne mod sin forhenværende (været) hustru Lene Jepsdatter, nu i Jordrup, ang. hendes utilbørlige og letfærdige forhold i ægtemandens fravær, da han var udkommanderet i kongens tjeneste i Holland, idet hun da tre gange lod sig besvangre og ved andre, fremmede karle avlede og fødte uægte børn imod lovens og ægteskabets pligt. Der er attest fra sognepræsten om, at hun første gang blev besvangret i 1712 ved en rytter ved navn Hans Vorbasse, med hvem hun avlede 2 børn, og dernæst i 1714 blev besvangret af en rytter ved navn Peder Jensen, med hvem hun bortgik af sognet og fulgte med ham sønderud. Da denne rytter havde fået sin afsked, kom hun tilbage med ham og fødte det 3. slegfredbarn. - Der foreligger stævning fra Ribe domkapitel til tamperdagen den 18/9.

272b:

12/7. Christen Mikkelsen af Spjarup ctr. Niels Jensen ibidem for skældsord på grandestævnet forleden søndag. Niels Jensen har bl.a. givet Christen Mikkelsen vedernavn og skældt ham ud for en fuxsvans. - Idag bliver der indgået forlig og gjort afbigt.

Forpagteren på Amnitsbølgård Markus Sonniksen fremlyser en hest 1. gang.

273:

1715 - 2. august:

Hospitalsforstander Jens Flye af Kolding tinglyser opbydelse og advarsel ctr. hospitalsbønderne Hans Steffensen og Hans Hansen i Vorbasse 1. gang.

Forpagteren på Amnitsbølgård Markus Sonniksen fremlyser en hest 2. gang.

1715 - 9. august:

273b:

Forpagteren på Amnitsbølgård Markus Sonniksen fremlyser en hest 3. gang.

Mette Pedersdatter, sal. Christen Jensens enke af Drabæk mølle ctr. debitorer. 23/8

274b:

Hospitalsforstander Jens Flye af Kolding tinglyser opbydelse og advarsel ctr. hospitalsbønderne Hans Steffensen og Hans Hansen i Vorbasse 2. gang.

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Niels Pedersen af Højen for vold mod trompeter Hans Andersens hustru ibidem. Varselsmændene ikke mødt til at afhjemle stævningen. Nyt stævнемål nødvendigt.

1715 - 16. august:

Jes Andersen af Store Anst får tingsvidne om et mageskifte, han indgik med Hans Jensen ibidem for 6 år siden. Det er vel muligt, at de havde hver fået en drik brændevin både tilforn og siden efter forliget, men ingen af dem var drukne i ringeste måde.

277:

Hans Olesen af Bølling ctr. Kirsten Nielsdatter ibidem, der skal have beskyldt ham for at udsprede et rygte om hendes datter Else Poulsdatter. Udsat til 30/8, men forinden er han selv blevet stævnet af Else Poulsdatter. Se 23/8

277b:

Enevold Sørensen af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlov ibidem. 23/8

279:

Der lyses til offentlig auktion hos sognefoged Christen Eriksen i Seest over en del varer fra Niels Truelsen.

Hospitalsforstander Jens Flye af Kolding tinglyser opbydelse og advarsel ctr. hospitalsbønderne Hans Steffensen og Hans Hansen i Vorbasse 3. gang. - Fæsterne har ikke kunnet betale fuld landgilde, men har ydet årligt noget rug for dette ringe sted, for efterhånden at komme i stand og svare fuld landgilde, jvf. tingsvidne af 22/6 1714. Men som der er givne mangelsposter, må hospitalsforstanderen opbyde gården, om nogen vil tage den i fæste uden nogen fæstepenges erlæggelse og årligt svare til hospitalet fuld landgilde, som den blev svaret, inden den i polakkernes tid blev lagt i aske. Hvis en interesseret fæster henvender sig, skal de to mænd fra Vorbasse stævnes til tinget og der forpligte sig til at betale fuld landgilde. Og hvis de ikke vil, siger de sig selv fra deres gårde. - Der er nævnt et brev af 20/9 1691 fra Ribe til Jens Flye, om en person ved navn Hans Hansen af Vorbasse, der vil fæste en del af gården og leje den anden del.

279b:

1715 - 23. august:

280:

Amtsforvalteren ctr. Niels Truelsen af Seest. 30/8

16/8. Enevold Sørensen af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlov ibidem. 6/9

280b:

31/5. Amtsforsvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 6/9

281:

Se 16/8. Regimentskriver Søren Hacksen for Else Poulsdatter af Bølling ctr. Hans Olesen ibidem. 6/9

283:

9/8. Mette Pedersdatter, sal. Christen Jensens enke af Drabæk mølle ctr. debitorer. 13/9

1715 - 30. august:

23/8. Amtsforsvalteren ctr. Niels Truelsen af Seest. 13/9

283b:

1715 - 6. september:

23/8. Enevold Sørensen af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlov ibidem. 20/9

23/8. Amtsforsvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 20/9

23/8. Regimentskriver Søren Hacksen for Else Poulsdatter af Bølling ctr. Hans Olesen ibidem. 20/9

284:

Regimentskriver Hacksen for Kirsten Pedersdatter af Ågård (Peder Lofts datter og Søren Torsteds kone) ctr. Jørgen Skovløber og hustru af Ågård.

20/9

285:

Oberforster Hans Bachman lader afhjemle syn på Rolles mølle med taxering af reparationsomkostninger.

285b:

1715 - 13. september:

23/8. Mette Pedersdatter, sal. Christen Jensens enke af Drabæk mølle ctr. debitorer. 20/9

286:

Thomas Jakobsen af Bindeballe ctr. Johannes Davidsen ibidem for vold mod Thomas Jakobsens hustru Else Thomasdatter, da hun ville genne hans bæster af deres toft. Forlig tilstræbes. Udsat til 20/9, men ikke set igen.

30/8. Amtsforvalteren ctr. Niels Truelsen af Seest. 11/10

286b:

1715 - 20. september:

Kgl. Maj.s herredsfoged Thomas Ebbesen fremlægger kgl. bestalling til at være herredsfoged her ved tinget.

6/9. Regimentskriver Hacksen for Kirsten Pedersdatter af Ågård (Peder Loft's datter og Søren Torsteds kone) ctr. Jørgen Skovløber og hustru af Ågård. Udsat til 11/10, men først set igen 2/11

287:

6/9. Regimentskriver Søren Hacksen for Else Poulsdatter af Bølling ctr. Hans Olesen ibidem. 11/10

6/9. Enevold Sørensen af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlov ibidem. 27/9

6/9. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 27/9

287b:

13/9. Mette Pedersdatter, sal. Christen Jensens enke af Drabæk mølle ctr. debitorer. 27/9

288b:

Regimentskriveren for Christen Nielsen af Verst ctr. Morten Nielsen ibidem. 11/10

290b:

Anders Hansen Risbøl af Asbo får tingsvidne ctr. Christian Bagger i Ribe og hans søn Frands Jørgensen. De begge har købt 8 kvier og 2 køer af ham, og de lovede at betale 66 sldr. efter Tønder marked. Straks efter kom sønnen og købte en grå hest, og samtidig hentede han de kvierne og køerne.

291:

Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. alle Bække bymænd. 11/10

291b:

1715 - 27. september:

20/9. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 11/10

20/9. Enevold Sørensen af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlov ibidem. 18/10

20/9. Mette Pedersdatter, sal. Christen Jensens enke af Drabæk mølle ctr. debitorer. - En af debitorerne er hendes svoger Eskil Jensen Smed i Nagbøl. Han har villet stille kontraregning, men kan intet bevise. Dette mellemværende blev afgjort i retten med, at de to parter lod deres fordringer gå lige op. - Dernæst gjaldt sagen kun Jep Nissen i Ø. Gesten og Niels Poulsen i Gelballe. - Dom: De to har haft gæld til Christen Jensen Møller. Den skal de betale.

292:

1715 - 4. oktober:

Mads Jensen af Dal pva. samtlige Dals beboere ctr. Thomas Mikkelsen og Hans Eskelsen i Hinum. 18/10

293:

1715 - 11. oktober:

Læst forordning om kornskatten for 1716.

20/9. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. alle Bække bymænd.
25/10

293b:

20/9. Regimentskriver Søren Hacksen for Else Poulsdatter af Bølling ctr.
Hans Olesen ibidem. 2/11

20/9. Regimentskriveren for Christen Nielsen af Verst ctr. Morten Nielsen
ibidem. 18/10

13/9. Amtsforvalteren ctr. Niels Truelsen af Seest. 18/10

294:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Peder Koed og Jens Christensen i
Hjarup. 18/10

294b:

27/9. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 18/10

Hjarup mænd ctr. toldbetjente i Kolding. 25/10

295:

1715 - 18. oktober:

27/9. Enevold Sørensen af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlov ibidem for hans forhold i markarbejdet til skade for naboerne. Han er sendrægtig med pløjen, sæd, engslæt, kornhøst og andet deslige og hegner ikke så godt som de andre. Et par af hans bæster er blevet taget ind i Enevold Sørensens gård, fordi de har gået i hans korn, men Hans Mortensen Orlovs kone har taget dem ud igen. Og da Enevold Sørensens kone protesterede og sagde, at det var imod loven, skal hun havde sagt noget om, at hun ikke agtede loven. Hans Mortensen Orlov skal også have truet Enevold Sørensens dreng med så mange ulykker, som der var hår på hans hoved, og kaldt ham en rakkerknægt. - I retten er et vidne blevet spurgt, om Høllund by havde nogen vide eller vedtægt, der forpligtede bønderne til at gøre mark- arbejde til bestemte tider, men det vidste vidnet ikke af. På spørgsmålet om, hvad skade naboerne kunne have af, at Hans Mortensen Orlov gjorde markarbejdet senere end de andre, svarede samme vidne, at naboerne er nødt til at holde kvæget væk fra marken på de steder, hvor Hans Orlovs korn står ude eller uhøstet; ellers tager han kvæget ind. - Hans kone, Anne Kortsdatter, har tilstået i retten, at hun havde taget mandens heste tilbage fra Enevold Sørensens gård, men det var, fordi hun mente, de ikke havde gjort ham nogen skade. At hun skulle have sagt noget, der kunne forurette kongen eller loven, benægter hun. - Idag bliver der indgået forlig. De tager hinanden i hånden, og Hans Orlov lover at holde fred med Enevold Sørensen og hustru, både med ord og tale, hegning, fredning, pløjning, sædhøst, engslæt og i alle andre optænkelige måder og det i rette tid uden al påklage. - Tingsvidne.

296:

Amtsforvalteren ctr. Søren Lauridsen i Bække. 25/10

Christen Møller af Dons mølle ctr. Søren Lauridsen i Bække. 8/11

296b:

4/10. Mads Jensen af Dal pva. samtlige Dals beboere ctr. Thomas Mikkelsen og Hans Eskelsen i Hinnum. 2/11

Mons. Christoffer Krøll i Løvlund ctr. Jakob Andersen i Billund for skældsord. Der gøres afbigt.

297:

11/10. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Peder Koed og Jens Christensen i Hjarup. 25/10

297b:

11/10. Regimentskriveneren for Christen Nielsen af Verst ctr. Morten Nielsen ibidem. 25/10

11/10. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 25/10

11/10. Amtsforvalteren ctr. Niels Truelsen af Seest for bygfældighed og restancer. Synsmænd har vurderet brøstfældigheden til 44 rdl. 4 mk. 6 sk. imod værdi af indbo, bæster m.v. for 127 rdl. Der er en restance på 177 rdl. 2 mk. 8 sk., så Niels Truelsen er ialt skyldig 181 rdl. 3 mk. 10 sk. - Dom: Han skal betale gælden og skaffe sin gård forsvarligt bebygget og i fuldkommen stand efter lovens 3-13-1 inden 15 dage - eller have sit fæste forbrudt.

1715 - 25. oktober:

298:

Laurids Henriksen Ammeletsbøl, byfoged i Fredericia og herredsfoged i Elbo, Bruske og Holmans herreder, er anordnet til sættefoged i følgende sag:

18/10. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. 8/11

298b:

11/10. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. alle Bække bymænd. Udsat til 2/11, men først set 8/11

18/10. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Peder Koed og Jens Christensen i Hjarup. 8/11

18/10. Regimentskriveren for Christen Nielsen af Verst ctr. Morten Nielsen ibidem. - I stævningen har regimentskriveren ikke blot anklaget Morten Nielsen for vold mod Christen Nielsen men også for ulydighed mod regimentskriverens ordrer. Tvisten har drejet sig om et stykke jord, som skulle tilhøre Christen Nielsen (Christen Mosegaard), men som Morten Nielsen har taget fra ham trods regimentskriverens forbud til ham mod at befatte sig dermed. På et grandestævne en søndag i september havde Morten efterlyst noget boghvede, som var blevet tyvstjålet fra hans ager. Christen Mosegaard svarede, at det havde han taget efter øvrighedens befaling, men Morten blev ved: det var tyvstjålet, og hvis han havde truffet Christen på ageren, så skulle en af dem have fået en ulykke. Hvortil Christen svarede, "Du skulle have kysset mig i min røv". Og så kom de i slagsmål. De andre skilte dem ad. Men det kom til fornyet skænderi og påfølgende slagsmål. Mortens søster Maren Nielsdatter kom løbende til med en stav, som hun slog Christen over benet med. Jens Madsen, et af vidnerne, tog den fra hende. Hun greb en anden stav, som en af de andre havde i hånden. Den var rådden, og den tog Jens Madsen også fra hende. Så tog hun sine træsko på fødderne og sparkede Christen på benene, mens han lå på jorden. Så fik granderne dem skilt ad igen, men Morten sagde, at den, der havde skilt dem ad, skulle have skam, thi ellers skulle en af dem have fået en ulykke. Christen Nielsen spurgte nu, om de ville myrde ham på grandestævne, men granderne svarede ham, at han skulle hente videbrevet i sit eget hus, så skulle der ske ham ret. Han kom ikke med det, hvorfor to mænd blev sendt til hans hus for at hente det; men de fik det ikke, for da var Christen allerede taget afsted til regimentskriveren for at klage. - Rasmus Hansen, sognefogeden i Verst havde den 15/5 med flere grander været forsamlet på den omtvistede ager, men parterne havde været uvillige, så der intet synderligt blev forrettet. Men efter regimentskriverens yderligere ordre havde han med to mænd gjort forbud for Morten Nielsen mod at befatte sig med ageren. - Idag beklager Morten Nielsen sin ubesindighed og uvillighed mod sin øvrighed og beder både regimentskriveren og Christen Nielsen om forladelse og gør afbigt.

299:

18/10. Amtsforvalteren ctr. Søren Lauridsen i Bække. 2/11

299b-300:

Disse tvende sider papir, nemlig denne på folio 299 - og denne på folio 300 - er af forseelse og udi hast ved aftenens mørkning omkast og ingen rettergangssager derpå bleven skrevet, eller kan skrives. Bartram Pedersen, pria.

300b:

11/10. Regimentskriver Anders Rask for en del rytterbønder i Hjarup ctr. toldbetjente i Kolding. 2/11

301:

1715 - 2. november:

301b:

18/10. Mads Jensen af Dal pva. samtlige Dals beboere ctr. Thomas Mikkelsen og Hans Eskelsen i Hinnum. 15/11

Se 20/9. Regimentskriver Hacksen for Kirsten Pedersdatter af Ågård (Peder Lofts datter og Søren Torsteds kone) ctr. Jørgen Jensen Skovløber og hustru Mette Jensdatter af Ågård. - Man har hørt Mette Jensdatter kalde Kirsten Pedersdatter for en tyv. Bendix Funck, der er de indstævnedes forsvarer, har forsøgt sig med det spørgsmål, om ikke Kirsten Pedersdatter først havde kaldt Mette for en kanalje og hore, men det havde ingen hørt, og heller ikke, at Peder Loft havde tilskyndet sin datter til at få et skænderi igang. Derimod er der vidner på følgende ordskifte: "Du er en tyv". - "Det skal du selv være, indtil du mig sligt lovligt overbeviser". - "Du er dog en tyv, for dine træskospor står kendt, som du besteg mit havegærde". - Dom: Mette Jensdatter af Ågård har uden ringeste grund overvældet Kirsten Pedersdatter med mange grove ubekvemsord hende til fortræd og skår på ærlige navn og rygte. Hun skal for sin ublu skældsord gøre Kirsten Pedersdatter fornøjelig og offentlig erklæring og afbigt på behørigt steder. Hendes påsagn bør aldrig komme Kirsten Pedersdatter til nogen præjudice eller æres forklejning. Se 20/12

302:

11/10. Regimentskriver Søren Hacksen for Else Poulsdatter af Bølling ctr. Hans Olesen ibidem. - Sagen er i retten begyndt med, at Hans Olesen har sigtet Else Poulsdatters mor Kirsten Nielsdatter, fordi hun skulle have beskyldt ham for at udsprede et rygte om datteren. Men i resten af sagens forløb er det datteren, der er sagsøger, og Hans Olesen, der sagsøgt. - Efter sidste Olufdags marked i Kolding har der været en sammenkomst hos Niels Sørensen i Bølling, og her skulle efter rygtet Hans Olesen have sagt, at Else Poulsdatter havde fået et barn med en af de svenske krigs- fanger og kastet barnet fra sig. Hendes broder Otte Andreas Poulsen af Bølling havde forsøgt at efterspore rygtet; men Niels Sørensen havde været drukken og kunne intet huske, og hans kone havde også nægtet kendskab dertil. Han havde også spurgt Hans Olesen, om han ville stå ved, hvad han havde sagt, og Hans Olesen havde talt om, at han kunne udlægge den, der havde sagt det til ham. En ekstra afhøring af Niels Sørensen og hans hustru havde ikke bragt sandheden nærmere. Nogle har hørt, at Hans Olesen skulle have udspremt rygtet, men ingen har hørt ham selv fremsætte påstanden mod Else Poulsdatter. - Dom: Hans Olesen har tilbudt sin benægtelses ed, og ingen har kunnet bevidne, at han enten hemmeligt eller åbenbart skulle have sagt noget til Else Poulsdatters nachdel. Så bør han være fri for hendes tiltale. Og siden rygtet alene flyder af løs snak, som ingen rimelighed og beviselig sammenhæng har, så bør ikke heller sligt komme til skade for Else Poulsdatters gode navn og rygte.

302b:

25/10. Amtsforvalteren ctr. Søren Lauridsen i Bække. - Dom: Søren Lauridsen har tilstået sine restancer, ialt godt 50 rdl., på den selvejergård, han har ejet og beboet i Harte (for landgilde og hoveri til kongen). Han skal betale inden 15 dage eller lide nam i sit gods og midler. Amtmanden har udsat 9 rdl. til moderation. Hvis kammerkollegiet godkender denne post, skal amtsforvalteren vederlægge Søren Lauridsen beløbet.

Regimentskriver Søren Hacksen for Jens Sørensen i Høllund ctr. Maria Andersdatter, nu i Vork. 15/11

303:

25/10. Regimentskriver Anders Rask for en del rytterbønder i Hjarup ctr. toldbetjente i Kolding. - Rytterbønderne havde indstævnet nogle toldbetjente fra Kolding og vadestedsrideren Henrik Mandra i Seest for den formastelige gerning, at de skulle have forsøgt at bemægtige sig 28 stk. kvæg fra Hjarup mark og bagefter vidnet i egen sag på Kolding byting og krævet en bod på 50 rdl. - Med Anders Hansen Risbøl fra Asbo som formand for synsmændene Christen Kjeldsen i Kragelund, Jens Andersen i Skanderup, Jens Hansen i Horskjær og Peder Pedersen i Øster Vamdrup er der blevet holdt syn på de marker, hvor kvæget er blevet antruffet, samt på selve kvæget. Synsmændene har fået påvist skellet til Reichlandseg, som ligger på den holstenske side, og til Øster Vamdrup, hvor mænd derfra har bekræftet skellene. De har foretaget en del opmålinger i gaid (á 3 alen) og har således konstateret, at det sted, hvor kvæget blev opbragt, var langt fra landeskellet. Og vidner fra Øster Vamdrup har bekræftet, at så længe de kan mindes (op til 50 år), har Hjarup bymænds kvæg gået i fællesgræsning med Øster Vamdrups hvert år af alle upåanket. Først har kvægets ejermænd udpeget hver deres kreaturer, som er beskrevet på hår og lød: Jens Snogdal 6 stk., Christian Madsen 4 stk., Knud Buch 4 stk., Morten Sørensen 4 stk. og Svend Christensen 10 stk. - Toldbetjentene var blevet stævnet til at overvære synet, og først efter at man havde ventet på dem fra kl. 10 formiddag til kl. 3 eftermiddag, var man gået i gang med synet. - I sagen ved Kolding byting var Christian Madsen blevet nævnt som en af dem, der havde været med til at hindre toldbetjentene i at tage kvæget med sig, hvorfor han i retten har tilbudt sin ed på, at det var han ikke, hvilket han vil kunne bevise ved Jesper Sørensen og Jens Christensen af Hjarup. Og han tilbyder sammen med de øvrige, der er dømt ved Kolding byting, nemlig Svend Christensen, Christen Svendsen, Knud Buch og Jens Snogdal ed på, at det kvæg, der er nævnt i synet og specificeret på hårlød, tilhørte dem selv, samt at de ikke vidste, at det var kgl. toldbetjente, eller hvem det var, der ville borttage kvæget, og det var på grund af aftenens mørke. De blev først klar over deres identitet, da de vendte tilbage næste dag for at bese kvæget i nærværelse af amtmandens fuldmægtig. Men de fik ikke lov til at aflægge ed om noget, der var ført vidner om i Kolding byting. - Christen Thomsen, byens fæhyrde, bekræfter, hvad der er sagt om ejerforholdet. Kvæget har gået i græsning hele sidste sommer overalt på Hjarup mark, særdeles når auret var opgivet, da alt byens ledige kvæg går ude både nat og dag og undertiden bliver tilset af byens hyrde, indtil det indbindes på vinterfoder.

Hyrdens udsagn bekræftes af Mikkel Jørgensen, Hans Jepsen, Gregers Thomsen, Laurids Jepsen, Laurids Nielsen og Jep Christensen, alle af Hjarup. De fortæller også, at dagen efter episoden kom toldbetjentene igen til Hjarup i følge med amtmandens fuldmægtig Hans Svendsen, og da blev kvæget fremvist uden modsigelse eller hindring. Det var ikke alt kvæget, der kunne samles, og det var fordi nogle af ejerne ikke var hjemme; men toldbetjentene kunne få kvæget at se på forlangende, som det kunne være sket ved synet. - Tingsvidne.

306:

1715 - 8. november:

18/10. Christen Møller af Dons mølle ctr. Søren Lauridsen i Bække. 15/11

306b:

25/10. Amtsforvalteren ctr. Søren Pedersen af Seest. - Den første stævning blev erklæret ugyldig, fordi den ikke var blevet underskrevet af varselsmændene, men af amtsforvalterens fuldmægtig Thomas Ebbesen. Sagen er trukket i langdrag, bl.a. fordi Niels Lottrup, herredsfoged for Nørvang-Tørrild herreder, der var blevet anordnet som sættefoged, ikke mødte. Så blev Fredericias byfoged Laurids Henriksen Ammeldsbølle anordnet som sættefoged, og idag afsiger han dom med følgende meddomsmænd: Anders Joensen, Peder Michelsen, Laurids Christensen, Anders Jensen, Peder Pedersen, Søren Jørgensen, Peder Pedersen Vestergaard og Peder Christensen, alle af Egtved. - I tingsvidne af 15/1 fra Tystrup herredsting forklares med Jes Tækkers og hustrus egen bekendelse i deres egen sag, at Søren Pedersen af Seest, nu boende i Skalborg, i 1714 skulle have til Jes Tækker og hustru solgt et slagtenød, som borgeren Henrik Raun af Kolding har vedkendt sig, idet han afskar det ene øre og tog det med sig m.v. Men Søren Pedersen tilstår ikke at have solgt slagtenødet til Jes Tækker og hustru eller at have handlet med dem i nogle år, og langt mindre vil han hjemle dem denne ko, og vidnerne i denne sag har kun vidnet om, hvad de har hørt af ægteparrets mund. Så eragtes ikke, at det nævnte tingsvidne er så tilstrækkeligt, at beskyldningen kan præjudicere ham, men han frifindes for tiltale i denne sag, og Jes Tækker og hustru må selv efter lovlig gænge og medfart være ansvarlige for den ko, som

borgeren Henrik Ravn har vedkendt sig, om han formener sig derom videre prætentioner for bemeldte ko at påtale lade.

307:

25/10. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Peder Koed og Jens Christensen Snogdal i Hjarup. Udsat til 15/11, men ikke set igen. - Regimentskriveren (der ikke er regimentskriver for rytterbønderne i Hjarup sogn) har ved Kolding byting søgt konfiskation af 8 stude, der er blevet attrapperet syd for åen. Anklagen gælder vistnok smugleri, "hvormed I meget dumdrigt har søgt at kongens interesse besvige".

25/10. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. alle Bække bymænd.
22/11

1715 - 15. november:

8/11. Christen Møller af Dons mølle ctr. Søren Lauridsen i Bække for gæld. Udsat til 29/11, men ikke set igen.

2/11. Regimentskriver Søren Hacksen for Jens Sørensen i Høllund ctr. Maria Andersdatter, der nu er hos sin stedfar Laurids Lauridsen i Vork. Udsat til 6/12, men ikke set igen. - Hun har to gange fået fæstepenge af Jens Sørensen, men har dog ikke indfundet sig i tjenesten i rette tid. Stævningen gjaldt også Laurids Lauridsen, der har huset og hælet hende.

2/11. Mads Jensen af Dal pva. samtlige Dals beboere ctr. Thomas Mikkelsen og Hans Eskelsen i Hinum. - De er blevet stævnet af Dals beboere, fordi de ikke længere vil være med til at levere lyng til reparation af kirkevejen. Vidner fra Hinum har bekræftet, at hver gård der plejer at levere et læs hø årligt, når vejen skal repareres, og det har de lovet at blive ved med. Men Thomas Mikkelsen har hævdet, at de ikke må gøre det for deres husbond (kaptajn Brahe til Engelsholm). Så har Mads Jensen krævet, at de to bønder enten er med som tidligere eller afholder sig fra at benytte kirkevejen. - Dom: Som Mads Jensen for alle beboere i Dal beviser, at Hinum bymænd altid, når det gjordes fornødent, har anskaffet til deres fælles kirkegangstis vedligeholdelse årlig af hver gård et læs lyng og derimod den af Dal bymænd repareret, hvilket Hinum bymænd forbinder

sig til fortsat at efterkomme undtagen Thomas Mikkelsen og Hans Eskelsen, og da det bevises, at disse i forrige åringer har contribueret til stiens vedligeholdelse og uden modsigelse har haft gang og fart frem og tilbage, og at de ikke lovligt har frasagt sig deres videre betjening, så bør de af deres påboende gård herefter tillige med deres naboer at anskaffe ermeldte lyng årligt til dens reparation, efter at de derom i rette tid er blevet advaret, helst det befindes til hele Hinnums bys gavn og nytte. Hvis de forsømmer af modvillighed, da skal de udpantes til arbejdets betaling, for så vidt det med rette vedkommer deres anpart.

307b:

Regimentskriver Rask får tinglæst et ligsyn: Fire synsmænd har været forsamlet på Vranderupgård efter herredsfogedens anmodning for at syne i hans overværelse et kvindfolk eller betler, Karen Nielsdatter af Hjarup, som fandtes død liggende i en bageovn. Da de fik hende ud og hendes klæder aftrukket, fandtes hun overalt oventil, ansigt, bryst, ryg og arme, ganske af ovns varme at være ligesom stegt og huden i særdeleshed på ryggen i store lapper sprukken, men hvad fødderne og benene angår, derpå var ingen kendetegn til dødsfald, såsom samme lå ud til ovnmunden. Hvorledes hun der var indkommet, berettede en fra først til sidst hos hende værende betler, Anne Jesdatter af Øster Vamdrup: hun havde, formedelst hun var frossen, søgt varme for ovnen og de var omsider krøbet derind begge to. Anne Jesdatter lå hos hende en times tid og gik så ud, mens den anden var faldet i søvn og blev liggende. Det berettes, at den dødfundne har været som den, der ikke har sin fulde fornuft og altid var gået i barndom. Synsmændene mener, at ovns varme efterhånden har tilredt hende således, at hun med det samme i søvnen er bortdød.

308:

1715 - 22. november:

308b:

8/11. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. alle Bække bymænd.
29/11

Jens Andersen af Skanderup fremlyser 2 plage 1. gang.

Bendix Christensen i Uhre fremlyser en stud.

Oluf Jensen af Borlev får tinglyst en kontrakt (aftægts- eller måske rettere fledføringskontrakt). Karen Poulsdatter, enke efter sal. Thomas Ravn tilforn boende på Hjelmdrupgård, skøder og overdrager iht. lovens pag. 670-671, art. 9 til Oluf Jensen og hustru Else Joensdatter Griis (hendes sal. søsters datter), boende i Borlev i Starup sogn, alle sine midler, hvad hun ejer eller kan komme til at eje, mod skikkeligt ophold, klæde og føde og alt andet til nødtørftigt livsophold hos dem selv på deres gård i Borlev med forsvarligt husværelse for sig selv og en pige (samt yderligere specifikationer).

309b:

1715 - 29. november:

Jens Bindeballes arvinger får (ved Jep Nielsen Bredstrup) tingsvidne om arveret. Søren Christensen Bindeballe er fuldbroder og Christen Poulsen i Bindeballe og Hans Poulsen Bindeballe halvbrødre. Karen, Margrethe og Maren Christensdatter er hans helsøstre, og Anne Margrethe Poulsdatter halvsøster. Der er ingen nærmere arvinger. Christen Sørensen i Bindeballe er død for ca. 30 år siden og deres moder for 6 år siden.

310:

Jens Andersen af Skanderup fremlyser 2 plage 2. gang.

22/11. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. alle Bække bymænd ang. 40 slettedaler, som han har sagt god for hos madame sal. Niels Nielsens på Endrupholm. - Efterhånden har alle betalt, og nu mangler kun Poul Andersen. - Dom: Jep Nielsen Bredstrup har fremvist en forskrivning underskrevet 14/7 af alle Bække bymænd, også af Poul Andersen. Han skal betale.

310b:

Regimentskriver Anders Rask for tinglæst et ligsyn. To synsmænd har i Jørgen Nielsens gård i Gelballe synet den døde Jørgen Nielsen i overværelse af herredsfogeden og regimentskriverens fuldmægtig Knud Andersen. Jørgen Nielsen lå på strå, og efter at man havde afklædt ham, fandt man ikke det allerringeste sår, der kunne medføre døden. Men synsmændene har hørt, at Jørgen Nielsen i nogen tid har været svagelig og af besvimelse meget incommoderet, så de slutter, at da han kom til det morads på Gejsing gade, er han blevet angrebet af sin svaghed og i sådan en alteration er bortdød. En skade på hans venstre ben fik han, da han var med i Vamdrup at indbrænde svin på olden, idet hesten trådte på ham. Siden har han gået ved sin plov med et låddent stykke skind om benet, men det sår har ikke forvoldt hans død. - Man havde fundet ham i et morads inde i gyden ved Peder Jørgensen Basses gård, hvor han var faldet af sin hest. Han blev taget op, afklædt og renvasket, og man fandt intet tegn på dødsårsag. - Christen Jensen af Gejsing havde den 20/11 set Jørgen Nielsen komme ridende over sin toft vestpå og senere om aftenen, da han stod og skar hakkelse, så han ham komme ridende sydpå gennem Peder Jørgensen Basses gård ad gyden. Og næste dag ved middag, da vidnet kom fra mølle og ville køre forbi gyden, så han noget ligge derinde. Han gik så fra sin vogn og ville se, hvad det var, og fandt så Jørgen Nielsen ligge død der. Han gik omkring til beboerne i byen og fortalte, hvad han havde fundet. Så forsamlede alle bymændene sig og så, hvad der forefandtes. De sendte straks bud til hustruen i Gelballe. På spørgsmålet, om Jørgen Nielsen havde været drukken, svarede vidnet, at da han så ham komme ridende, huggede han til fremme på hestene, men enten det var af drukkenskab eller for den stærke modvind, vidste vidnet ikke. - Sidsel Jørgensdatter (Hans Poulsens kone) har vidnet om omstændighederne forinden: Jørgen Nielsen var kommet for at købe 2 skp. sæderug. Da var han våd og kold og holdt sig til varmen, og derfor gav hun ham på begæring brændevin for ca. 1 sk. Noget efter ville han have talt med Hans Poulsen, der ikke var hjemme. Der blev sendt bud efter ham, men han kom ikke, hvorfor Jørgen Nielsen gik hen til ham. Siden kom Jørgen Nielsen tilbage sammen med Hans Poulsen og Morten Basse, og han beklagede sig, at han endnu var meget kold, og bad hende inderligt om noget brændevin, hvori hun sig undskyldte. Men de flyede hun for hans inderlige begærings skyld dem så meget som for 1½ sk. brændevin, hvilket de alle tre uddrak og noch lige så meget, som de ligeledes uddrak, og derpå tog Jørgen Nielsen afsted, idet han takkede for

god medfart og skænk, og red så bort før aften, så han mageligt med dagen kunne være kommet hjem til Gelballe. - Der er også vidner, der bekræfter, hvorledes han fik sit sår på benet.

312b:

1715 - 6. december:

Jep Nielsen Bredstrup får på vegne af Christian Ratken af København tingsvidne om Jens Christian Bindeballes rette arvinger. (Se 29/11). Christian Ratken får fuldmagt til at indkassere arvelodderne.

313:

1715 - 13. december:

Amtsforvalteren ctr. Appolonia Poulsdatter i Vrandrup. 10/1-1716

314b:

Søren Lauridsen af Bække for tinglæst et skøde fra Niels Lomholt, fourageskriver for hæren, på det kirkeboel i Bække, der kaldes Bække kro, som han har arvet efter sin svigerfar Hans Lund, fordum kontrollør i Kolding, på vegne af sin hustru Johanne Lucia Lund. Skødet er til Søren Lauridsen og hustru Sidsel Pedersdatter. - Dernæst får Søren Jensen af Vittrup på vegne af provst Lucas Debe i Præstkær tinglæst skøde på samme kro til Lucas Debe og hustru Ellen Simonsdatter Kjærulf.

316:

1715 - 20. december:

Musikant Henrik Henriksen i Kolding får tinglæst sit kgl. privilegium med stiftamtmandens repartition, om at Henrik Henriksen frem for alle andre skal betjene og opvarte til alle bryllupper og værtskaber i en række nærmere angivne sogne (bl.a. hele Anst herred), hvor aldeles ingen med musikalske instrumenters betjening eller opvartning må gøre Henrik Henriksen nogen indpas eller der i så måder lade sig bruge under 10 rdl. til straf for hver gang sligt befindes.

Regimentskriver Anders Rask ctr. Arendt Pedersen fra Kragelund. 10/1

316b:

Se 2/11. Jørgen Skovløber gør på vegne af sin hustru Mette Jensdatter afbigt over for Peder Lofts datter af Ågård Kirsten Pedersdatter, og betaler 2 rdl. - Tingsvidne.

Og så er dette idag den sidste tingdag, her vorden holdt i dette gamle år 1715 ting og ret. Den almægtige, gode Gud forlene udi det tilkommende nye år 1716 et glædeligt, fredeligt og lykkeligt år.

1716

317:

1716 - 10. januar:

I Jesu Christi navn begynde vi her på Anst, Jerlev og Slavs herredsting at holde ting og ret første tingdag udi dette nye år, da der skrives anno 1716, fredagen d. 10. januari, hvor retten samme tid og dag blev besat og betjent af Thomas Ebbesen på Amhede, herredsfoged, og Bartram Pedersen i Jordrup, herredsskriver, med 8 tingmænd: Christen Poulsen, Søren Jepsen, Laurids Tyboe, Mogens Madsen, alle i Jordrup, Jens Jørgensen i Knudsbøl, Peder Pedersen ibidem, Niels Nielsen i Vork og Niels Pedersen ibidem.

13/12. Amtsforvalteren ctr. Appolonia Poulsdatter i Vranderup. 24/1

20/12. Regimentskriver Anders Rask ctr. Arendt Pedersen fra Kragelund. 17/1

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridtmester Brinck til Haraldskær. 24/1

318b:

1716 - 17. januar:

10/1. Regimentskriver Anders Rask ctr. Arendt Pedersen fra Kragelund.
24/1

1716 - 24. januar:

10/1. Amtsforvalteren ctr. Appolonia Poulsdatter i Vrandrup. 7/2

319:

10/1. Regimentskriver Anders Rask ctr. Arendt Pedersen fra Kragelund. 7/2

10/1. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridtmester Brinck til Haraldskær.
7/2

319b:

Peder Mortensen Orlev af Jerlev ctr. Hans Mortensen Orlev af Høllund.
14/2

1716 - 31. januar:

Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg møller får tingsvidne på vegne af præsten Jens Andersen Høeg i Gamst, der må afstå fra at ægte tolder Jacob Lunds datter i Fredericia, Sidsel Margrethe Barmer. Tolderen synes at havde forsøgt at nedlægge forbud imod, at præsten indgår andet ægteskab. To breve læses i retten og gengives i deres fulde ordlyd, et fra præstens far Anders Jensen i Ålborg, og et, som præsten selv har sendt toldereren med beskikkelsesmænd. Præsten hævder, at han ikke har givet ægteskabsløfte, og at han må afstå fra ægteskab, da det viser sig, at han og jomfruen er beslægtede i tredje led, idet de er næstsøskendebørn.

322:

1716 - 7. februar:

24/1. Regimentskriver Anders Rask ctr. Arendt Pedersen fra Kragelund.
Udsat til 21/2, men først set 28/2

322b:

Regimentskriver Rask ctr. Hans Pedersen i Glibstrup og Maren Smedekone.
Udsat til 28/2. Se også 21/2.

Amtmanden ctr. Søren Deiegaard i Øster Vamdrup og Christen Poulsen i
Bøgvad. 21/2

323:

24/1. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridtmester Brinck til Haraldskær.
21/2

323b:

Tøger Pedersen af Kragelund får tingsvidne på sin arveret efter sønnen
Christen Tøgersen, som sidst tjente på kongens orlogsflåde.

24/1. Amtsforvalteren ctr. Appolonia Poulsdatter i Vrandrup. 21/2

1716 - 14. februar:

24/1. Peder Mortensen Orlev af Jerlev ctr. Hans Mortensen Orlev af
Høllund. 28/2

324:

Hans Hansen af Verst ctr. Karen Jensdatter på Røjgård. 28/2

325:

1716 - 21. februar:

7/2. Amtsforvalteren ctr. Appolonia Poulsdatter i Vrandrup. - Hun er
Rasmus Kruses tjenestekvinde og har den 15. april med heste og vogn
overkørt Poul Hansens steddatter i Seest. På vejen gennem Seest uden for
Niels Truelsens havegårde blev hestene noget selvrådige og ville ind i
Bertel Hansens port, som stod åben. Her lå der nogle børn, og idet hestene
sprang til siden, skete ulykken. Herom har bl.a. Mads Jessen af Seest og
Vrandrup mølle vidnet. Han var undervejs kommet med på vognen, hvor
han havde siddet med benene ud til den ene side. Appolonia havde gjort sit

bedste for at styre hestene. Hun havde ikke kunnet se børnene, før end de var lige foran hestenes fødder. Et større barn havde taget et af de små, men det tredje barn kom under hestene. Det var sl. Bertel Madsens barn og Poul Hansens steddatter Anne Bertelsdatter. - Amtsforvalteren har krævet hende dømt efter lovens 6-11-1, og hvis ikke hun kunne betale, skulle hun lide på kroppen. - Dom: Ihvorvel amtsforvalterens fuldmægtig har påstået, at Appolonia Poulsdatter skulle betale for Poul Hansens steddatter, som hun har overkørt sidste sommer, for vådesgerning m.m., så ses ikke, slig påstand kan bifaldes, idet hun i sit indlæg 7/2 edeligt bekræfter, at barnet, mens hestene var i fuldt løb, kom ud fra Niels Truelsens kålhavgærde og løb lige ind under hestenes fødder og i så måde selv har været årsag til sit dødsfald. Poul Hansen har også frafaldet den præntion, han som eftermålsmand efter lovens 6-11-1 kunne have på den dødes arvingers vegne. - Thi bør Appolonia Poulsdatter derfor fri at være og hun alene at betale til de fattiges kasse for hendes uforsigtighed til en afsoning fire lod sølv.

325b:

Se 7/2. Hans Pedersen af Glibstrup har stævnet Maren Smedekone (enke efter Johan Smed), der opholder sig hos Jes Degn i Store Anst, fordi hun har sigtet ham som barnefader i Anst kirke ved sin deceptions udståelse. Han aflægger sin benægtelses ed. Maren vil fremlægge attest fra præsten, men den er på ustemplett papir og bliver derfor afvist. Se 28/2

326:

7/2. Amtmanden ctr. Søren Deiegaard i Øster Vamdrup og Christen Poulsen i Bøgvad. 6/3

7/2. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridtmester Brinck til Haraldskær ang. Laurs Jensen, som har taget tjeneste hos Ole Balle i Rue på kort tid imod sin husbonds og Brincks forsikring om, at han ikke skulle blive indrullet til soldatertjeneste. Brincks advokat Jens Lottrup har forsøgt at afvise søgsmålet med den begrundelse, at Laurids Jensen allerede er blevet overbevist om undvigelse af tjeneste fra Haraldskærs gods. Men Peter Høeg (for regimentskriveren) kan afvise, at det er tilfældet, da der ikke foreligger nogen stævning til Laurids Jensen på hans nuværende bopæl hos Søren Madsen i Horsted. - Laurids Jensen har selv i retten beskrevet, hvad der er

sket. Det var 8 dage før sidste påske, da han var hjemme hos sin fader Jens Lassen, en rytterbonde i Højen. Da kom Hans Jørgensen af Hjortbjerg mølle og begærede, at han skulle komme med til Ole Balle af Rue, som da var i Nr. Vilstrup. Laurids fulgte med, men da de kom til Nr. Vilstrup, var Ole Balle vendt tilbage til Rue. Så fulgte Laurids med til Rue. Her bad Ole Balle ham om at tage tjeneste fra påske til mikkelsdag, hvilket Laurids samtykkede i på den måde, at ridtmester Brinck ville give ham sin hånd på stemplet papir, at han, når han behagede, igen måtte drage derfra til ryttergodset uden al forhindring. Det lovede Ole Balle i to mænds tilstedeværelse at ville sikret ham. Så begav Laurids sig i tjeneste hos ham. Men Ole Balle skaffede ham ikke den ønskede friseddel, hvorfor han selv gik til ridtmester Brinck og begærede den af ham. Brinck svarede, at sådan en seddel havde han udgivet to gange før, og det ville han ikke gøre igen; men han ville forsikre ham, at ingen tog ham til soldat, hvis blot han ville blive i sin tjeneste. Så en søndag før mikkelsdag kom der tre karle, som var udsendt af ridtmesteren, til Laurids i Tved, og de bad ham følge med til Vejle og hjælpe med at drive noget kvæg. Han fulgte med. I Vejle kom ridtmesteren til ham og talte med ham om kvægdriften og bad ham ellers om at følge med hans folk ud på et skib for at hjælpe noget gods i land, som tilhørte etatsråd Krabbe på Bjerg. Da han var kommet ud på skibet, gik de andre i land igen, og han måtte blive på skibet. Der bad man ham om at stille sig tilfreds; han skulle være soldat, og imorgen skulle han få 10 rdl. Dem nægtede han at modtage, for hvis han endelig skulle tjene kongen, da ville han have tjent på ryttergodset, som han havde forladt uden pas. - Sagen har været udsat et par gange, den ene fordi regimentskriveren og hans fuldmægtig var forhindret på grund af durchmarch. Idag afsluttes sagen med, at der optages tingsvidne.

326b:

1716 - 28. februar:

14/2. Hans Hansen af Verst ctr. Karen Jensdatter på Røjgård. 13/3

327:

14/2. Peder Mortensen Orlev af Jerlev ctr. Hans Mortensen Orlev af Høllund. Udsat til 6/3, hvor den ikke er set. Sagen har drejet sig om gæld.

Debitor har tilbudt forlig og afregning.

7/2. Regimentskriver Rask ctr. Hans Pedersen i Glibstrup og Maren Smedekone. 6/3

327b:

7/2. Regimentskriver Anders Rask ctr. Arendt Pedersen fra Kragelund. - Arendt Pedersen er rømt fra sin ryttergård i Kragelund, som han har efterladt i forfalden tilstand og med restancer. Han forlod gården noget før Valborgsdag 1715 og medtog alt, hvad der fandtes af bæster, kvæg, plov, vogn, harve og andet boskab inde og ude. Nu er gården øde og forfalden. Regimentskriveren havde ladet indkøbe sædekorn. Heraf havde Arendt Pedersen selv sået rugen, men det øvrige måtte hans naboer så. De havde også foretaget indavlingen. Så havde gården stået uden fæster, fordi det ikke havde været regimentskriveren muligt at finde en. Husene var faldet sammen om det indavlede korn, der derved delvis rådnete, så det måtte sælges på auktion og kun indbragte godt 7 rdl. - Dom: Arendt Pedersen har forladt gården uden ringeste tilbageblivelse af besætning og uden at søge pas, hvorover bygningen skal være ganske ruinerede og avlingen svækket; desuden er restancerne vokset, siden han rømte. - Hvis ikke han indfinder sig inden 6 uger, efter at dommen er blevet forkyndt for hans hidtidige bopæl, og straks klarer restancen og sætter gården i stand med besætning og avl - eller stiller kaution derfor, så bør han pågribes, hvorsomhelst han er at finde, og arbejde i jern på livstid på Bremerholm eller i nærmeste fæstning efter lovens pag. 462, art. 7.

328:

1716 - 6. marts:

28/2. Regimentskriver Rask ctr. Hans Pedersen i Glibstrup og Maren Smedekone. - Dom: Det bevist, at Maren Smedekone har begået lejermål og har udlagt Hans Pedersen som barnefader. Denne har aflagt benægtelses ed og bør efter lovens 6-13-5 være fri for lejermålsbøder, men Maren Smedekone skal bøde inden 15 dage eller arbejde i spindehuset, til hun har aftjent bøden.

328b:

21/2. Amtmanden ctr. Søren Deiegaard i Øster Vamdrup og Christen Poulsen i Bøgvad. 20/3

329:

1716 - 13. marts:

28/2. Hans Hansen af Verst ctr. Karen Jensdatter på Røjgård. 27/3

1716 - 20. marts:

6/3. Amtmanden ctr. Søren Deiegaard i Øster Vamdrup og Christen Poulsen i Bøgvad. Udsat til 3/4, men først set 25/4

Tolder Jacob Lund i Fredericia ctr. Søren Lauridsen i Bække. 3/4

329b:

1716 - 27. marts:

Husfoged Hans Svendsen og tolder Peder Hansen ctr. en del bønder, som ikke har indbrændt svin i kronens skove. Udsat til 17/4. Se 1/5.

331b:

Husfoged Hans Svendsen og tolder Peder Hansen ctr. en del bønder, som ikke har betalt oldengæld. 3/4

13/3. Hans Hansen af Verst ctr. Karen Jensdatter på Røjgård. - Karen Jensdatter har sagt til Jørgen Christensen på Røjgård, at hun den 2/2 om natten har set Hans Hansens hest stående bundet i en port på Røjgård. Hun havde været henne ved hesten og havde rørt ved den. Da hun senere gik derud, var den borte. To dage senere, da Hans Hansens hest blev forevist på Røjgård, sagde hun, at det var den samme hest. Jens Smed og Peder Rytter af Verst har været hos ridtmester Kaas (på Røjgård) for at høre, om han havde noget at beskyldte Hans Hansen for; men det havde han ikke. - I retten har Karen Jensdatter fastholdt, at det var samme hest. - Hans Hansen

har stævnet hende for hendes ublu og ubeviselige påsagn, hvormed hun har gjort ham mistænkelig for noget usømmeligt, og krævet hende idømt en bøde. - Dom: Karen Jensdatter har ladet spargere, at Hans Hansens hest skulle være befunden om natten i hendes husbonds port, og har tilstået det i retten, hvorved Hans Hansen finder sig at være tuxeret, men hun har ikke forklaret, hvortil hun har hensigtet. Derfor og på grund af ridtmester Jens Kaas' skudsmål bør hendes ubeviselige udsagn holdes for utroværdigt og ikke komme Hans Hansens ære til forklejning.

332b:

Andreas Frederik Opitz på Lydumgård (ved Hans Hansen af Verst) får udmeldt fire synsmænd til at bevise, i hvad stand han har antaget Urupgård. Afhjæmningen af synet skulle foregå 3/4, men findes først 17/4.

333:

Skovfoged Hans Poulsen i Gejsing angiver skovhugst. (Bl.a. er Mikkel Jørgensen af Hjarup antruffet med et læs større grene).

333b:

1716 - 3. april:

334:

27/3. Husfoged Hans Svendsen og tolder Peder Hansen ctr. en del bønder, som ikke har betalt oldengæld. 17/4

334b:

20/3. Tolder Jacob Lund i Fredericia ctr. Søren Lauridsen i Bække for en gæld på 120 rdl. og 2 tdr. rugmel á 9 mark. Gælden er for købet af vejrmøllen og et beboelseshus i Bække. Idag har Søren Lauridsen lovet inden 14 dage at tilbagelevere vejrmøllen bortset fra den ene arm, der nu er i stykker. Ellers fortsætter sagen den 17/4, hvor den ikke er fundet.

1716 - 17. april:

Skovrider Jacob Rover fremstiller Christen Jørgensen og Hans Jørgensen, begge af Risbøl, der bevidner, at et skelpæl mellem kongens vildtbane og Risbøl mark var bortblevet, men at skovrideren nu i stedet har opsat en dygtig skelpæl.

335:

3/4. Husfoged Hans Svendsen og tolder Peder Hansen ctr. en del bønder, som ikke har betalt oldengæld. 25/4

Anne Marie Jensdatter af Bølling lod lovbyde den gårdspart i Bølling, som er tilskødet hende af Germand Poulsen. (1. gang).

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Jørgen Jepsen og Christen Terkelsens enke Anne Nielsdatter i Torsted. 24/4. Se 25/4

335b:

Se 27/3. Andreas Frederik Opitz på Lydumgård (ved Hans Hansen af Verst) lader afhjemle syn på Urupgård i Grindsted sogn. Junker Christian Krabbe residerer selv i det store hus, og det andet hus beholder han også sin livstid, hvorfor disse to huse ikke er blevet synet, idet Krabbe har forpligtet sig til selv at vedligeholde dem. Et salshus, orienteret øst-vest, beboes af Peder Jacobsen. Det trænger til ny dør og vinduer. Der nævnes nogle andre huse, som alle er aldeles brøstfældige, færdige til at falde ned.

336b:

Anders Hansen Risbøl af Asbo pva. Mette Sørens datter i Bække har stævnet nogle kvinder i Bække for ærerørige ord ang. en skjorte, som skulle være bortkommet på Hundsbækgård. Der er attest fra Peder Thonboe på Hundsbækgård med godt skudsmål. De indstævnede beder om forladelse.

337:

Skovfoged Laurids Iversen Hundsholt angav ulovlig skovhugst.

1716 - lørdagen den 25. april:

Kyrasser Jens Rasmussen i hånd tog Bendix Funck af Egtved og gav ham fuldmagt til i hans fravær at være værge og forsvar for hans datter Anne Marie Jensdatter og handle på hendes vegne med hendes anpart selvejergård i Bølling og lovbyde og bortskøde den. (2. gang).

337b:

Se 20/3. Amtmanden ctr. Søren Deiegaard i Øster Vamdrup og Christen Poulsen i Bøgvad. Udsat til 9/5, men ikke set igen. - Sagen har drejet sig om krohold og brændevinsbrænden. Jens Andersen af Skanderup var lige før jul med Jørgen Udrider fra Koldinghus i Søren Deiergaards hus, hvor de så en brændevinskedel med hat og piber på ilden og en brændevinstønde med piber stående derved. Jørgen Udrider havde trukket et bånd igennem brændevinshatten og forsegle den. Redskaberne var blevet stående i huset.

17/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Jørgen Jepsen og Christen Terkelsens enke Anne Nielsdatter i Torsted. 15/5

338:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Peder Godskesen i Ferup. 15/5

339:

27/3. Husfoged Hans Svendsen og tolder Peder Hansen ctr. en del bønder, som ikke har indbrændt svin i kronens skove. 1/5

Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. Hans Mortensen Orlev i Høllund. 15/5

339b:

1716 - 1. maj:

25/4. Husfoged Hans Svendsen og tolder Peder Hansen ctr. en del bønder vedr. oldengæld. Udsat til 22/5, men ikke set igen. - Der er blevet ført to sager, som nok er blevet slået sammen efterhånden. Den ene gjaldt dem, der ikke havde indbrændt svin i kronens skove, skønt der var olden nok. Og den anden gjaldt dem, der havde indbrændt svin, men ikke betalt. En del har

haft svin på olden i Engelsholms skove. - Peder Mikkelsen og Peder Pedersen i Egtved har kun haft 1 svin på olden. Det var blevet indbrændt af Jørgen Udrider og Gabriel Kruse af Kolding. Bønderne havde straks betalt 4 sk. i brændepenge. Oldengælden havde de betalt på anfordring med 2 mk. 4 sk. til sognefoged Anders Iversen i Bølling, hvilket deres naboer kan bekræfte.

340b:

Skovrider Jacob Rover af Verst lader afhjemle syn på ulovlig skovhugst. Rapporten vedr. Hjarup skov ser således ud: Jep Christensen: 1 stor risege, 1 risbøg, 1 gl. bøg. Poul Christensen: 4 risbøge, 1 gl. bøg, 2 bestivet. Morten Sørensen: 1 stor risege, 1 risbøg, 1 bøg bestivet. Hans Degn: 4 risbøge, 1 gl. bøg, 1 tværstivet. Laurids Degn: 2 risbøge, 1 gl. bøg, 1 bestivet, 1 tværstivet. Jørgen Jepsen: 1 risbøg, 1 tværstivet. Las Clemmensen: 1 gl. bøgestump, 1 bestivet. Jens Halkjær: 2 risbøge, 1 gl. bøg. Christen Nielsen: 3 risbøge, 1 bestivet. Niels Christoffersen: 1 risbøg, 1 gl. bøg. Mikkel Jørgensen: 2 risbøge, 1 tværstivet, 1 gl. bøg. Las Poulsen: 1 risbøg, 2 bestivet, 1 gl. bøgestump. Jens Væver (Wefuer): 2 risbøge, 1 gl. bøgestump. Laurids Poulsens enke: 1 risbøg, 3 bestivet. Selvejere: Knud Buck: 21 risbøge, 5 risege, 2 gl. bøge. Svend Christensen: 3 risbøge, 1 gl. rådden bøgestump. Jens Snogdal: 3 gl. bøgestumper, 2 risbøge. Peder Koed: 8 risbøge, 3 gl. bøge, 3 tværstivet. Niels Vaaben: 11 risbøge, 1 stor bøg, 2 gl. bøge. Gregers Thomsen: 14 risbøge, 2 gl. bøge, 3 tværstivet. Jes Vaaben: 13 risbøge, 6 tværstivet, 3 gl. bøge, 2 bestivet. Præsten: 3 risbøge, 1 gl. bøg. Skoven består i gl. bøgestumper, nogle risbøge og risege. Slet underskov. (Der er tilsvarende rapporter og tilstandsbeskrivelser af de øvrige skove).

341b:

Jens Madsen har pva. broderdatteren Karen Thomasdatter af Bække (Thomas Madsens datter) stævnet Jørgen Rasmussen og hustru i Bække for beskyldninger ang. et stort sølvspænde, som hun ulovligt skulle have taget. Jørgen Rasmussen erklærer, at beskyldningen er sket i ubesindig hastighed efter Lars Qualders snak, og gør afbigt.

342:

Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen
ibidem. 22/5

343:

1716 - lørdagen den 9. maj:

Regimentskriver Søren Hacksen får tingsvidne om ildsvåde i Amnitsbøl hos
Jens Mogensen Ulf, der selv er blevet ubodeligt brændt både på hænder og
klæder.

343b:

Regimentskriver Søren Hacksen lader sognefoged Jep Christensen i
Rugsted og Enevold Sørensen i Høllund afhjemle en synsforretning vedr.
Jens Hansen Rougs gårds tilstand i Vesterby.

Skovfoged Jens Jakobsen Krog af Oksvig lader afhjemle syn på ulovlig
skovhugst.

344b:

Skovfoged Jens Andersen af Egtved angiver ulovlig skovhugst.

345:

Regimentskriver Søren Hacksen på Vranderup Hovgård får udmeldt 4
mænd til at syne sin gårds tilstand.

Peder Thonboe til Hundsbækgård ctr. Knud Nielsen og Christen Jensen i
Bække. 22/5

345b:

Regimentskriver Søren Hacksen for Hans Nielsen i Borlev ctr. Peder
Thomsen ibidem. Denne har opkastet et dige på Hans Nielsens ager og har
ikke villet tilbagekaste det trods sessionens resolution. - Der er blevet
indgået forlig. Diget er blevet kastet tilbage, efter at Peder Thomsen har
modtaget stævningen, og Hans Nielsen skal igen have kørsel og fart der.

Peder Thomsen har også nedtaget et gærde, han havde sat mellem husene, så de nu igen har fart igennem hinandens gårde.

346:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Thomasen i Jordrup. 22/5

346b:

1716 - 15. maj:

347:

25/4. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. Hans Mortensen Orlev i Høllund. 22/5

25/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Jørgen Jepsen og Christen Terkelsens enke Anne Nielsdatter i Torsted. 22/5

25/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Peder Godskesen i Ferup. 22/5

1716 - 22. maj:

9/5. Peder Thonboe til Hundsbækgård ctr. Knud Nielsen og Christen Jensen i Bække. 5/6

1/5. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. 12/6

348:

Christen Pedersen af Fitting ctr. Abild Hansdatter og hendes datter Sidsel Nielsdatter samt Henrik Nielsen, alle af Vorbasse. 5/6

349:

Peder Christensen af Skødebjerg ctr. Niels Poulsen af Vorbasse for gæld. 5/6

9/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Thomasen i Jordrup. 12/6

349b:

15/5. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle ctr. Hans Mortensen Orlev i Høllund vedr. en gæld på 40 sldlr. - Dom: Ved revers af 16/1 beviser Jep Nielsen Bredstrup, at han er gået i kaution for Hans Mortensen Orlev for 40 sldlr. Denne har selv erkendt det her i retten, men alligevel ikke betalt. Han skal betale.

15/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Jørgen Jepsen og Christen Terkelsens enke Anne Nielsdatter i Torsted for gårdforsiddelse. Sognefoged Anders Iversen af Bølling har overværet synsforretningen. Anders Munck er blevet tilsagt til at overtage gården, men har erklæret, at han gerne vil lade sine to forgængere beholde alt løsøre, mens han selv kun overtager selve gården, som han vil genopbygge, idet han dog ikke kan svare til restancerne. - Dom: Ved syn er det blevet bevist, at Jørgen Jepsen og Anne Nielsdatter ved balanceregning bliver skyldige henholdsvis (godt) 35 rdl. og 40 rdl., som de ikke har kunnet skaffe eller stille kaution for. De bør have deres fæste forbrudt. Hvad angår straf på personer, så remitteres sligt til vedkommende respektive sessionsdeputerede efter kgl. rytterforordning af 10/8 1695, art. 32.

350:

15/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Peder Godskesen i Ferup for gårdforsiddelse. - Sognefoged Jens Madsen i Ferup har overværet synsforretningen og har vidnet i retten, at han ikke vidste af, at Peder Godskesen har udlejet noget af sin jord bortset fra 2 skp. kornsæd, som skolemester Nis Basse ibidem har fået for at lære og læse for hans børn, og undertiden en agerende eller to engslæt til andre fattige folk. Hans svigerfader Søren Andersen nyder aftægt af gården. Desuden har han udlejet en eng til Nebel mølle. Vurderingen af gården har udvist en gæld på godt 57 rdl. - Inden dommen idag har regimentskriverens fuldmægtig fremlagt en missiv fra generalkommissariatet til bevis på, at Peder Godskesen og hans hustru ikke er af den kapacitet, at de kan og vil stræbe med gården. - Dom: Regimentskriveren har bevist den gæld, Peder Godskesen har i gården, og har fremlagt generalkommissariatets ordre af

17/9 1712 til regimentskriveren om at forsyne gården med en dygtig beboer efter et års forløb, om Peder Godskesen ikke lod se bedre flittighed, som endnu ikke sket er, endskønt langt over den tid er expireret, og desuden bevises, at han har lejet både kornland og engbund fra gården og ligeledes forhen har bragt en anden gård i vanmagt, for hvilke kgl. prætentioner han vel har lovet at stille kaution, men dermed endnu ikke fremkommet, skønt sagen tid efter anden har været opsat af den grund. - Peder Godskesen skal have sit fæste forbrudt og skal betale den manglende besætning på (godt) 57 rdl. inden 15 dage. Hvis ikke han betaler, da skal han søges hos vedkommende øvrighed for straf på kroppen efter rytterforordningen.

350b:

Regimentskriver Søren Hacksen på Vranderup Hovgård får afhjemlet syn på sin gård.

Skovfoged Jens Jacobsen Krog angav skovhugst.

351:

Jep Nielsen Bredstrup er sættefoged i følgende sag:

Germand Poulsen af Bølling har 9/5 og 15/5 lovbudt og lovbyder nu 3. gang sin hidtil påboede 1/4 gård i Bølling. Herredsfoged Thomas Ebbesen og kæreste Anna Amalie Bertelsdatter begærer skøde.

351b:

Skøde efter foranstående lovbydelse. Til gården hører bl.a. et enemærke kaldet Holm.

352:

Poul Germandsen af Bølling og søn Germand Poulsen ibidem får tinglæst en kontrakt med Thomas Ebbesen om dennes køb af gården fra Germand Poulsen. Thomas Ebbesen skal betale 100 rdl., og Germand Poulsen må føre alt løsøre (levende og dødt) bort. Hans gl. forældre skal nyde aftægt. Der er et forbehold vedr. prisen, hvis nogle vil byde mere.

352b:

1716 - 29. maj:

Jens Hansen af Refsgård på den ene side og Peder Mikkelsen af Egtved på vegne af steddatteren Margrethe Sørensdatter på den anden side tinglyser en aftale: Der har været nogen tvistighed ang. Margrethe Sørensdatter, som efter forhen gjorte lejemål var i tjeneste hos Jens Hansen og skulle tjene ham til Mikkelsdag, har efter en uenighed forladt sin plads. Nu er der indgået forlig, så at Jens Hansen skal og vil betale hende nu straks halvparten af lønnen til Mikkelsdag, 4 slettedaler, foruden at hun må borttage og tage med sig, hvorhen hun lyster, hvad hun har af penge, klæder, bohave og andet i Jens Hansens hus. Såfremt hun straks vil indfinde sig i tjenesten igen og flittigt og troligt udtjene den til Mikkelsdag, skal hun få det hele års løn. Ellers skal det stå hende frit for at være og tjene, hvor hun lyster.

1716 - 5. juni:

353:

22/5. Peder Thonboe til Hundsbækgård ctr. Knud Nielsen og Christen Jensen i Bække. 12/6

22/5. Peder Christensen af Skødebjerg ctr. Niels Poulsen af Vorbasse for gæld. Udsat til 19/6, men er ikke set igen. Sagen er måske inkluderet i det forlig, der indgås den dag.

22/5. Christen Pedersen af Fitting ctr. Abild Hansdatter og hendes datter Sidsel Nielsdatter samt Henrik Nielsen, alle af Vorbasse. 12/6

354b:

1716 - 12. juni:

22/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Thomsen i Jordrup. 26/6

355:

22/5. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. 10/7

355b:

5/6. Christen Pedersen af Fitting ctr. Abild Hansdatter og hendes datter Sidsel Nielsdatter samt Henrik Nielsen, alle af Vorbasse. Bendix Funck afhører vidnet Maren Hansdatter af Vorbasse. 26/6

356:

5/6. Christen Pedersen af Fitting ctr. Abild Hansdatter og hendes datter Sidsel Nielsdatter samt Henrik Nielsen, alle af Vorbasse. 26/6

5/6. Peder Thonboe til Hundsbækgård ctr. Knud Nielsen og Christen Jensen i Bække. - De er borttrømt fra deres stavns og deres forældre uden husbonds tilladelse. Knud Nielsens far Niels Christensen Thyboe har fremført, at hans søn ikke kunne blive hjemme, da han, faderen, er en fattig mand, hvorfor hans søn måtte søge sit brød, hvor han kunne. Terkel Andersen, der er stedfar til Christen Jensen, har anført, at hans stedsøn er født på ryttergodset i Vester Gesten og har været der, indtil han for 1½ år siden kom til sin stedfar. Her kunne han ikke blive, fordi Peder Thonboe ville nøde og tvinge ham til at tage sin stedfars gårdspart i fæste, hvilket han ikke var dygtig nok til. Men Thonboes advokat Bendix Funck har hertil svaret, at Niels Thyboe aldrig har klaget til Thonboe over, at hans søn ikke kunne nyde sit ophold hjemme. Heller ikke Terkel Andersens forklaring finder han hold i. Dernæst fremskaffer Terkel Andersen en attest fra regimentskriver Rasks fuldmægtig. Den er på ustempelt papir, og den er ikke beediget, men beholder dog sin gyldighed, da den er fra en kgl. embedsmand. Niels Thyboe har foruden ovenstående også forklaret, at sønnen næsten kun var et barn, da han kom hjemmefra. - Dom: De to karle er sagsøgt, fordi de har forladt deres stavns imod kgl. forordning af 19/2 1701. Faderen Niels Christensen har påstået, at det ikke var nødvendigt at søge pas for sådanne personer, der ikke var kommet til højere alder, hvilken påstand han dog ikke har godtgjort enten med vidnesbyrd eller med sognepræstens attest. Knud Nielsen skal inden 15 dage efter denne doms forkyndelse for hans sidste tilholdssted indfinde sig til stavns. Hvis det ikke sker, da at pågribes, hvor

han kan antræffes, og desuden at betale procesomkostninger med 2 sldlr. - Se også 14/8.

356b:

1716 - 19. juni:

Regimentskriver Anders Rask fører vidner om den voldsgerning, som Casper Gabriel har begået mod Anders Jensen mellem Sørens mølle og Lejrskov mark. - Peder Bertelsen og Niels Lassen af Lunderskov vidner, at den 29/4 kom Niels Iversen af Gelballe kørende med heste og vogn ind i Lunderskov by, og på samme vogn var en person ved navn Anders Jensen, som var ramt af to hug i hovedet, så de gik igennem til hjernen. Af det ene udflød saft og materie. Et tredje hug var gået igennem kæbebenet. Huggene syntes at være gjort med en hugdegen eller pallask. Anders Jensen havde sagt, at det var gjort af en kyrasser eller rytter ved navn Casper Gabriel. Nogle dage derefter kom oberstløjtnant Rojan og bad dem gå med til Anders Jensen for at høre hans ord. Det gjorde de. Da lå Anders Jensen i Niels Lassens fæhus. Oberstløjtnanten spurgte ham, om han ikke selv havde været årsag til klammeriet og skaden. Han svarede, at han vel i det første var noget årsag, men ikke siden. Anders Jensen levede så kun 11 dage, efter at han havde fået sin skade. Oberstløjtnanten spurgte ham, om han, hvis han døde, ville klage på Casper Gabriel som dødsårsag. Han svarede, at endskønt han ikke kunne leve, så begærede han dog ej, at noget blod derfor skulle udgydes, men ville Casper Gabriel i mindelighed med ham forliges og give hans hustru 8 slettedaler, så var han i alt dermed tilfreds. - Anders Jensens enke Ide Ludvigsdatter og datteren Anne Catharina Andersdatter har forklaret, hvordan det gik til: Den 29/4 noget før aften kom de tre gående på vejen fra Rolles mølle og ville til Lejrskov. Da kom der imod dem en rytter eller kyrasser af oberstløjtnant Rojans kompagni, Casper Gabriel, og bød dem god dag. Rytteren blev stående hos Anders Jensen, og de snakkede noget sammen; men hvad de talte om, eller hvad de blev uenige om, hørte kvinderne ikke, da de gik noget længere fremme ad vejen. Så så de, at Anders Jensen havde fået et hug på sin højre kind; men hvem der slog først, ved de ikke. De løb hen og ville skille dem ad. Så slog Anders Jensen til kyrasseren med sin kæp, så han styrtede til jorden, og kæppen sprang i stykker. Kyrasseren rejste sig op igen og gav Anders

Jensen et hug i hovedet, så han styrtede til jorden, og løb derefter efter Ida Ludvigsdatter og huggede efter hende, hvilket hug hun optog med sin kæp. Hun gav ham et slag over hans højre arm. Han gav hende et kraftigt hug i hovedet, så hun faldt til jorden, og dernæst gav han sit til at forfølge datteren, der løb væk og skjulte sig i buskene. Så gik Casper Gabriel bort. - Anders Jensen var 60 år, havde tjent i flåden i 36 år og havde siden boet i Haderslevhus amt i Fjelstrup sogn, og ellers opholdt og ernærede sig af, at han gik omkring, gjorde og færferdigede sålde (solgte?) for godtfolk, som det behøvede og af ham begærede. - Enken klagede ikke over Casper Gabriel, "derfor henstillede det nu til den respektive ret".

357:

Ebbe Clausen lovbød 3. gang halvdelen af sin påboende gård. Søren Nielsen af Bastrup begærede skøde på vegne af sin datter Mette Sørensdaughter, som er Ebbe Clausens kæreste.

357b:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

358:

Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle er sættefoged i følgende sag:

Herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede lovbyder 1. gang en gårdspart i Bølling. Han vil reservere sig det øvrige af gården, bl.a. et enemærke nord og øst for Fuglsang samt et hus i Bølling Kroge, som beboes af Søren Simonsen.

358b:

1716 - 26. juni:

12/6. Christen Pedersen af Fitting ctr. Abild Hansdatter og hendes datter Sidsel Nielsdatter og søn Henrik Nielsen, alle af Vorbasse. - Sagen begyndte med, at Christen Pedersen ved varselsmændene Anders Pedersen af Skødebjerg og Niels Madsen af Fitting indstævnedede de ovennævnte samt

en del vidner på grund af nogle ukvemsord, de indstævnedede skulle have sagt. - De indstævnedede vidner var: Christen Willumsen og hustru Kirsten Nielsdatter, Else Pedersdatter, Appolone Buckes, Hans Madsen, Niels Jessen og Anne Madsdatter samt Jørgen Christensen, Hans Hansen og Christen Christensen, alle af Vorbasse. - De skal vidne om det, der skete onsdag den 8. maj ved trolovelsen i Hans Hansens gård i Vorbasse. - Christen Willumsen havde hørt, at Niels Poulsens hustru Abild Hansdatter sagde til Christen Pedersen af Fitting, at han gjorde som en skælm. Andet kunne han ikke huske, bortset fra at Christen Pedersen havde hævet sin kæp i vejret; den tog vidnet fra ham, og han så ikke, at Christen Pedersen slog med den. Ellers så han også, at Christen Pedersen med foden sparkede efter Niels Poulsens hustru, men så ikke, om han ramte. - Niels Jessen har hørt, at der forefaldt nogen uenighed mellem Christen Pedersen og Abild Hansdatter og hendes søn Henrik Nielsen. De to sidstnævnte kom efter nogen tid ind i den stue, hvor vidnet og andre sad, og da hørte vidnet, at Abild Hansdatter sagde, at Christen Pedersen havde gjort som en skælm og var en skælm, og dersom hendes mand havde været til stede, skulle han nok have forsvaret hende. - Christen Christensen: Havde hørt, at Christen Pedersen og Niels Poulsens søn Henrik Nielsen talte sammen angående nogle penge, som Niels Poulsen skulle skyldte, og efter nogen samtale hævdede Christen Pedersen sin kæp i vejret; den blev taget fra ham, så slaget blev forhindret, men Henrik Nielsen slog efter Christen Pedersen og ramte Jørgen Christensen over hovedet med sin kæp og slog tobakspiben af hans mund, og efter at kæppen var blevet taget fra ham, tog han en sten og truede med; men vidnet så ham ikke slå nogen, helst som stenen blev taget ham af hånden. Derefter kom både Niels Poulsens hustru og datter ud og mængede sig med mange ord i samme sag og tvistighed, og endelig udbrod Abild Hansdatter med disse ord til Christen Pedersen, han gjorde som en skælm og var en skælm. Det skete både ude og inde, og vidnet så nok, at Christen Pedersen sparkede efter hende, men så ikke, at han ramte hende. Vidnet forklarede, at han var begge parter lige nært besvogret. - Jørgen Christensen havde set, at Abild Hansdatter greb Christen Pedersen bagfra i håret. Else Jensdatter havde derimod intet at fortælle. - Over for disse vidnesbyrd anmeldte Bendix Funck på vegne af Niels Poulsen, at han havde andre vidner at føre, og de blev så hørt næste tingdag. Varselsmændene var Hans Kock af Bindeballe og Gyde Christensen af Slav. De har stævnet vidner, som skal vidne om de hug og slag, som er givet Niels Poulsens hustru og

søn. Dette er ifølge Abel Hansdatters klagemål sket den 13/5 i Hans Hansens gård i Vorbasse. - Christen Poulsen af Vorbasse: Han havde set, at Christen Pedersen med en kæp først slog Henrik Nielsen over hans skulder og derhos sparkede ham med sin fod på hans krop, idet han sagde, at det var, formedelst Henrik Nielsens fader Niels Poulsen Skræder ikke ville sy for Christen Pedersen. Vidnet så også, at Christen Pedersen sparkede Abel Hansdatter. - Karen Hansdatter: Christen Pedersen og Henrik Nielsen var drukne, de stod og skændtes med hinanden, fordi Henrik Nielsens far ikke ville sy for Christen Pedersen, og da slog denne hin med en kæp og derhos sparkede ham med sin fod. Så kom Henrik Nielsens moder hen til dem og spurgte, hvad der var på færde, hvor da efter nogen samtale og skændsord dem imellem Christen Pedersen sparkede hende med sin fod for på hendes liv og på hendes lår. Da sagde hun til ham, "Du sparker mig som en skælm". Så slog han hende med en kæp, som vidnets mand Christen Willumsen tog fra ham. Vidnet husker, at Christen Pedersen var drukken og sansede moxen intet. - Kirsten Willumsdatter og Sidsel Jørgensdatter vidnede næsten det samme. - Appolonne Hansdatter vidnede det samme og kunne tilføje, at søndagen derefter så hun og andre, at Abel Hansdatter var blå på det tynde liv og jisten, hvilken blåhed da efter hendes begæring ikke blev aftoet, fordi dette vidne og de andre vedværende syntes, det var unødigt og ikke kunne hjælpe. Vidnet så også, at Abel Hansdatter var gul og blå på sin højre skulder. - Abel Hansdatter hævder nu, at de ord, som Christen Pedersen har sagsøgt hende for, gjaldt hans egen mishandling. - Idag bliver der så indgået forlig.

359:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Isak Thomsen, Christen Madsen og Jens Lassen af Højen for gårdforsiddelse. Synsmænd udmeldes. Se 3/7

12/6. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Thomsen i Jordrup. 3/7

Enkerne Anne Sørens datter og Maren Christens datter af Bindeballe (ved Enevold Sørensen af Høllund) ctr. Enevold Nielsen af Bindeballe. 10/7

360:

1716 - 3. juli:

Christen Willumsen af Vorbasse (ved Bendix Funck) ctr. Hans Staffensen ibidem. 24/7

361b:

Hans Staffensen af Vorbasse ctr. Christen Willumsen ibidem. 24/7

26/6. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Thomsen i Jordrup. 10/7

26/6. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Isak Thomsen, Christen Madsen og Jens Lassen af Højen. Udsat til 10/7, men ikke set der. Sagen har drejet sig om gårdforsiddelse.

362:

1716 - 10. juli:

12/6. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. 24/7

26/6. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe (ved Enevold Sørensen af Høllund) ctr. Enevold Nielsen af Bindeballe. 24/7

Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle er sættefoged i følgende sag:

Herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede vil lovbyde 2. gang en gårdspart i Bølling. Han vil reservere sig det øvrige af gården, bl.a. et enemærke nord og øst for Fuglsang samt et hus i Bølling Kroge, som beboes af Søren Simonsen. Germand Poulsen har tidligere ejet og beboet stedet sammen med Anne Marie Jensdatter. Samtlige Egtved bymænd er blevet indstævnet. - Degnen Ole Jensen i Egtved bifalder planen på vegne af provst Peder Storm, idet der dog tages forbehold mht. et stykke jord, hvis rettigheder han forbeholder sig. Det gør også Egtveds bymænd, idet de tager forbehold mht. tilsyneladende det samme stykke jord, idet de mener, at det fejlagtigt er blevet tilkendt præstegården. De mener, at synsmænd har angivet markskellet fejlagtigt, og vil derfor forbeholde sig deres stilling, til engang det rigtige markskel opdages.

363:

Herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede lovbyder 3. gang en gårdspart i Bølling. Han vil reservere sig det øvrige af gården, bl.a. et enemærke nord og øst for Fuglsang samt et hus i Bølling Kroge, som beboes af Søren Simonsen. - Germand Poulsen af Bølling begærer skøde.

363b:

Skødet fra Thomas Ebbesen og kæreste Anna Amalie Bertelsdatter til Germand Poulsen i Bølling. Gården har tidligere tilhørt Germand Poulsen og Anne Marie Jensdatter.

364b:

3/7. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Thomsen i Jordrup. Denne har i 4 år nydt frihed til fæstehusets genopbygelse efter ildsvåde. Men der er intet byggearbejde udført undtagen 6 stolper med nogle rammer på, og 2 af stolperne er moxen omfaldet. Søren Thomsen har hævdet, at han har samlet en del tømmer derudover, og har iøvrigt tilbudt at skaffe kaution. - Senere i sagen fremstiller han to mænd, der vil kautionere for, at der skal blive opbygget 6 dygtige fag hus. - Dom: Søren Thomsen har ikke anskaffet den manglende bygning på det hus, han i Jordrup har i fæste, skønt han har nydt 4 rdl. til husets opbygelse. Han har fremstillet to annexbønder, Morten Nielsen og Niels Mortensen af Jordrup, til kaution. Men det er overalt bekendt, at disse to kautionister er insuffisante og står for skyld og landgilde og ikke ejer deres gårds herlighed. Så er slig kaution, som den ene bonde for en anden i sådant fald indgår, ikke at modtage. Søren Thomsen bør have sit fæste forbrudt og betale de 4 rdl. bygningshjælp til kongens kasse. Hvad straf han ellers kan være undergivet, remitteres til de vedkommendes påkendelse efter forordning af 10/8 1695, art. 32.

365:

1716 - 17. juli:

Christian Møller, kongl. maj. strandvisitør mellem Ribe, Kolding og Fredericia, lod læse sin instruks fra rentekammeret.

Regimentskriver Søren Hacksen fremlyste 3. gang en hoppe.

Amtmanden (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Peder Jensen af Ågård for brændevinsbrænden og krohold. Sagen udsat til 31/7, men ikke set mere.

365b:

1716 - 24. juli:

Maren Sørensdatter af Vorbasse for retten fremstillede efterskrevne fire vidner, navnlig Hans Staffensen, Jens Hansen, Niels Poulsen og Christen Willumsen, alle af Vorbasse, som vandt ved ed med opholdne fingre efter loven, dem i al Guds sandhed er bevidst, med mange flere der af Vorbasse sogn og i egnen deromkring, at bemeldte Maren Sørensdatter havde en søn ved navn Niels Jensen, som tjente i Møgeltønder (Møltønder) sogn og amt og var barnefødt i Koldinghus amt i Vorbasse sogn og by, og samme Niels Jensen som han tjente i bemeldte Møgeltønder sogn og amt, blev hyret og antaget til at tjene på Kongel. Maj.s krigsflåde for matros og siden den tid ej har været hjemme, men siges nu at være død bleven i allerhøjst bemeldte Kongel. Maj.s tjeneste på flåden, og ellers udi øvrigt vandt og tilstod forn. 4 vidner overensstemmende ved ed efter loven, at ovenrørte Maren Sørensdatter af Vorbasse er forn. Niels Jensens kødelige moder og er næste sande arving samt en gammel fattig kvinde, som har intet at leve af, uden hvis Gud og godtfolk hende af godhed vil meddele, hvorefter Maren Sørensdatter af Vorbasse var tingsvidne begærende, som blev tilstedt.

3/7. Hans Staffensen af Vorbasse ctr. Christen Willumsen ibidem. Efter at sagen var blevet udsat til 14/8, blev der indgået forlig. - De to havde den 3/7 anlagt sag imod hinanden. Først var Bendix Funck fremstået på vegne af Christen Willumsen. Han fremstillede varselsmændene Hans Madsen og Henrik Nielsen af Vorbasse, der havde stævnet Hans Staffensen for den overlast havde øvet mod Christen Willumsen den 24. juni med hug og slag, hårgreb og jordskub samt ubekvemsord både i Jes Thomsens hus og andre steder. Som vidner er indstævnet: Christen Christensen, Niels Jessen og Johanne Jesdatter af Vorbasse, Niels Pedersen og Mads Nielsen i Vorbasse Nebel, samt Jes Willumsen, Hans Jakobsen, Jens Jensen og Jørgen Christensen i Vorbasse. - Hans Jacobsen og Jørgen Christensen: Sct. Hansdag den 24/6 havde de synet Christen Willumsen og fundet forskellige sår i hans ansigt. På Hans Staffensens spørgsmål oplyste de, at Hans Jacobsens datter er gift med Christen Willumsens broder, og Jørgen

Christensen har haft trolovelse med Christen Willumsens søsterdatter. Synet var foregået i Hans Jacobsens hus, hvor øl og brændevin sælges for penge. - Mads Nielsen var ikke til stede i retten, men han var under ed blevet afhørt af Jens Hansen og Jens Jensen, begge af Vorbasse. De videregav hans forklaring: Hans Staffensen havde sagt til ham, at Christen Willumsens hus var besmittet med pokker. Mads Nielsen er dobbelt søskendebørn med Christen Willumsens hustru. - Vidnet Niels Pedersen havde bedt Niels Poulsen af Vorbasse og Knud Jørgensen af Klink om at møde ham i Hans Jacobsens hus sidste mandag for at afhøre ham om hans forklaring i denne sag, og da ved ed udsagde Niels Pedersen for dem, at de talte om, der var pokker i Vorbasse, og Hans Staffensen havde sagt til ham, at Christen Willumsen var ikke fri. Niels Pedersen er Christen Willumsens hustrus fulde søskendebarn. - Jens Jensen af Vorbasse kom den 24/6 ind i Jes Thomsens hus, hvor han så og hørte, at Hans Staffensen og Christen Willumsen var i tvistighed, og da sagde Christen Willumsen til Hans Staffensen, "Kys mig i min røv". Dertil svarede Hans Staffensen, "Gid Fanden kysse en skælm". Christen Willumsen bad de tilstedeværende drages til minde, at Hans Staffensen skældte ham for en skælm. Hans Staffensen svarede, "Nej, jeg siger ikke så, men dette, Gid Fanden kysse en skælm; dersom jeg vil kysse nogen, da vil jeg kysse en ærlig mand". Christen Willumsen derpå svarede, "Hvor meget kan en skælm koste?", og videre svarede sig selv, "Den koster ikke uden 3 mark". Da sagde Hans Staffensen, "Er det mig ment?". Christen Willumsen svarede, "Det siger jeg ikke". Dette vidne har Christen Willumsens søsterdatter til ægte. - Christen Christensen havde været i Jes Thomsens hus den 26/6. Bl.a. talte han med Hans Staffensen og Christen Willumsens hustru om et af hendes børn, nemlig en dreng, som hun sagde var syg af orme i livet. Dertil svarede vidnet først og sagde hende sit råd med svovls indgivelse. Så stod Christen Willumsen op og slog Hans Staffensen på hans mund under hans øre. Derimod opstod Hans Staffensen af sit sæde og slog Christen Willumsen til jorden. Så kom de i håret på hinanden, og Christen Willumsens hustru deltog. Vidnet og Niels Jensen skilte dem ad. Så slog Hans Staffensen med sin hånd til Christen Willumsen under hans øre og sagde, "Det skal du have for den første, du gav mig". Derpå Christen Willumsen tog hånd på Hans Staffensen, og Hans Staffensen da slog Christen Willumsen til jorden. Da Christen Willumsen derefter igen opkom, var han blodig i hans ansigt, både på hans kindben og næste. Så gik Christen Willumsen op og satte sig ved

bordenden, og Hans Staffensen gik til den nedre bordende og satte sig. Da slog Christen Willumsen med sin næve for ham på bordet og sagde, "Hvor meget kan du koste?". Hans Staffensen svarede og sagde, "Er det mig ment, eller hvem er det ment?". Christen Willumsen svarede og sagde, "En skælm kan ikke koste uden 3 mark". Videre sagde Christen Willumsen til Hans Staffensen, han skulle drage vesterpå, der kunne han se, hvad han var for en karl. Hans Staffensen bad de nærværende drages til minde. Christen Willumsen sagde til Hans Staffensen, "Kys mig i min røv". Hans Staffensen svarede og sagde, "Vil jeg kysse nogen, da gid Fanden kysse en skælm, men hellere kysse en ærlig mand". Videre sagde Christen Willumsen, "Min moder er ikke sat i band". Derpå spurgte Hans Staffensen og sagde, "Er da min?". Christen Willumsen svarede og sagde, "Det siger jeg ikke". Og videre sagde Christen Willumsen, "Mit navn er ikke opskrevet på galgen". Hans Staffensen svarede og sagde, "Er da mit?". Dette vidner mener ikke, at Hans Staffensen først gav årsag til klammeriet. Vidnets broder har Christen Willumsens søsterdatter til ægte fæstemø. - Johanne Jesdatter vidnede omtrent som Christen Christensen. Hendes far er søskendebarn til Christen Willumsen. Hans Staffensen havde stævnet Christen Willumsen ved varselsmændene Jep Pedersen i Skødebjerg og Niels Madsen af Fitting. Også hans anklage lød på hug, slag og ukvemsord i Jes Thomsens hus. Vidnerne skulle være Christen Christensen, Niels Jessen, Johanne Jesdatter, Anne Hansdatter, Karen Thomaskone, Christen Jensen, Karen Hansdatter, Hans Jacobsen og hustru Maren Christensdatter, alle af Vorbasse. Desuden vil Hans Staffensen havde Niels Pedersen og Mads Nielsen af Nebel konfronteret med dem, der på deres vegne havde aflagt forklaring i retten. - Mads Nielsen af Vorbasse Nebel tilstod at have hørt Hans Staffensen sige, at Christen Willumsens hus i Vorbasse var besmittet af pokker, men tiden eller stedet, eller hvor længe det er siden, kan han ikke erindre. Men Hans Staffensen sagde det i Niels Pedersens toft i Vorbasse Nebel, og vidnet hørte derpå. Hans Staffensen spurgte vidnet, hvor han stod, mens han hørte sådanne ord. Han stod i en klynegrav tæt uden for Niels Pedersens toft, som var på Nebel fællesgrund, men hvem Hans Staffensen snakkede med, vidste han ikke nu at kunne forklare. Vidnet er Christen Willumsens hustrus dobbeltsøskendebarn. Han tilbyder sin ed på den givne forklaring, men den kan ikke modtages, da han allerede har aflagt ed, og de to vidnesbyrd ikke helt synes at stemme overens. - Niels Pedersen af Vorbasse Nebel: Da de gravede klynetørv, da kom Hans Staffensen, og der blev bl.a. talt om

pokkers smittelse i Vorbasse. Efter Niels Pedersens hustrus forespørgsel sagde Hans Staffensen om en dreng, som sagdes at have dermed været befængt, at det var vistnok pokker, og Hans Fynboe samt hans pige var ikke fri, og Christen Willumsens hus var heller ikke fri. Dette har Niels Pedersen sagt til Christen Willumsen i Vorbasse kro sidste påske. Vidnets hustru er søskendebarn til Christen Willumsens hustru. - Christen Christensen har allerede vidnet, men tilføjer nu, at den 25/6 kom Christen Willumsen til ham ved vidnets tørvestak og sagde, han ville forliges med Hans Staffensen. Dertil vidnets hustru sagde, "Han vil ikke forliges med eder, formedelst I lader ham altid høre de 3 mark". Og hun tilføjede, at Hans Staffensen ikke var ene om den sag, thi de var 12 mænd. Da sagde Christen Willumsen, han kunne drage vesterud og tage en kopi af tingbogen. - Niels Jessen af Vorbasse vidnede, som Christen Christensen tidligere havde gjort det, men han så dog ikke, at Christen Willumsen havde Hans Staffensen i håret, og ellers så han, at da Christen Willumsen var slået om på jorden, sparkede Hans Staffensen ham i hans ansigt, og siden da de to havde sat sig ved bordet, hørte han også deres samtale der, dog ikke det om navne at være opskrevet på galgen. Vidnet har ikke set Hans Staffensen give nogen årsag til klammeriet, uden alene Christen Willumsen. - Da sagen nu skulle udsættes, blev der spurgt om forlig. Da efter rettens betjentes og andre tilstedeværende godtfolks og gode venners bedste råd og tilskyndelse om mindelig og venlig forlig i denne sag for retten fremstod Christen Willumsen af Vorbasse, som kendtes og tilstod, at hvis udførm han efter førte vidner og tingsvidners formelding her af retten udstedt idag så vel som den 3. juli sidst, haver fornærmet Hans Staffensen i Vorbasse med, både med ord og gerninger, er altsammen sket, gjort og udsagt udi overflødig drukkenskabs uforstand og galenskabs hastighed. Han bad derfor om forladelse, og nu hermed udsagde og tilstod, at han mod ermeldte Hans Staffensen eller nogen af hans ej i nogen måder andet ved eller med sandhed kan sige end alt det ærligt, lovligt og skikkeligt er, og smukke ærlige folk i alle måder vel og berømmelig egner og anstår, og lovede Christen Willumsen nu straks uden al undsigelse eller forvendinger til forn. Hans Staffensen for denne proces' omkostning at betale rede penge 2 rdl., hvorom forberørte Christen Willumsen nu stod her for retten til vedermålsting med Hans Staffensen og udi hånden tog hverandre, til venlig og mindelig forligt bekræftelse, samtykkede og tilstod og lovede i alle måder som for er meldt. Derefter i alt Hans Staffensen af Vorbasse var

tingsvidne begærende, og Christen Willumsen begærede genpart, som alt blev tilstedt.

367:

10/7. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. 14/8

Anders Andersen (og Hans Nissen) af Vester Gesten ctr. Øster Gestens beboere, som skal have ladet med deres bæster opæde eng og græs af et skovskifte i Øster Gesten skov, som tilhører sagsøgerne. Udsat til 7/8, men ikke set mere.

367b:

Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Jep Rovedt i Gamst. Han har stævnet ham, fordi han voldeligt har indsat sine bæster i Hans Pedersens fredenghave, men anmelder, at de nu har indgået forligt, hvorfor han vil frafalde sagen. Men da der er stævnet for vold, kan herredsfogeden (af hensyn til evt. kgl. bøder) ikke lade sagen hensvinde. Den udsættes til 7/8, hvor den dog ikke er set.

10/7. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe (ved Enevold Sørensen af Høllund) ctr. Enevold Nielsen af Bindeballe. 7/8

368:

1716 - 31. juli:

Christen Poulsen af Bindeballe lovbød 3. gang halvparten af sin gård. Maren Pedersdatter af Ø. Gesten, hans trolovede fæstemø, begærede skøde.

Skøde efter foranstående lovbydelse.

369:

1716 - 7. august:

24/7. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe (ved Enevold Sørensen af Høllund) ctr. Enevold Nielsen af Bindeballe. 14/8

Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Jens Rasmussen af Gejsing. Der udmeldes synsmænd til at syne noget engslæt, som er slået og bortført. De skal møde efter advarsel, men ingen dato er nævnt.

369b:

1716 - 14. august:

24/7. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. Udsat til 4/9, hvor Søren Lauridsen indleder en tingsvidnesag mod en Hans Kock.

Se 12/6. Peder Thonboe til Hundsbæk ctr. Christen Jensen af Bække. 21/8

370b:

7/8. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe (ved Enevold Sørensen af Høllund) ctr. Enevold Nielsen af Bindeballe. 28/8

Bertel Sørensen af Bindeballe lovbød 3. gang pant i sin gårdspart for 80 slettedaler. Hans hustru Dorete Nielsdatter begærede pantet for de i gården til ham indførte midler.

Pantebrev iht. ovenstående.

371:

1716 - 21. august:

Strandinspektør Simon Petersen Basse lod læse sit bestallingsbrev med instruks og spurgte de tilstedeværende, om de vidste om nogen her i herrederne, som gjorde landprang med okser, svin, krohold eller i andre måder, at de da ville åbenbare ham det. Ingen svarede.

371b:

Jagtbetjent Jens Jensen, boende på Tolstrup Tammestrup ved Horsens (ved beediget prokurator Niels Soelgaard af Kolding), en stævning. 4/9

14/8. Peder Thonboe til Hundsbæk ctr. Christen Jensen af Bække. 28/8

Provst Peder Storm i Egtved ctr. Søren Simonsen i Hjelmstrup. 4/9

372b:

1716 - 28. august:

Hr. Jacob Bendtsen af Vejen producerer et kgl. benådningsbrev på Vamdrup kirkes korn- og kvægtiende.

Jens Nielsen Follerup i Højen ctr. Mette Hansdatter i Drejegang (Deigesgård?) for ærerørige ord ang. en randsel. Hun gør afbigt, og Rasmus Pedersen af Brejning(?) forklarer, at han havde efterladt den på loftet, da Jens Follerup overtog gården efter ham, fordi den ikke var af nogen værdi.

373:

Sognepræst Jacob Bendtsen i Vejen og nogle beboere af Vamdrup sogn tinglyser et forlig, de har indgået om levering af korn- og kvægtiende, så at de 18 gårde i Øster og Vester Vamdrup skal levere tienden i hans præstegård inden hvert års Hellig Tre Kongers dag.

373b:

Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp. 11/9

21/8. Peder Thonboe til Hundsbæk ctr. Christen Jensen af Bække, der er borttrømt fra sin stavn og sidst har opholdt sig hos sin stedfader Terkel Andersen i Bække. Der er blevet fremskaffet et tingsvidne af Gørding-Malt herredsting d. 23/7. Anders Hansen Risbøl af Asbo har vidnet, at han for ca. 5 år siden havde Christen Jensen i tjeneste som dreng til at vogte køer og kalve; efter drengens udseende at dømme kunne han vel være ca. 12-13 år, så at han altså nu måtte være ca. 17 år gammel. - Dom: Tingsvidnet fra Gørding-Malt herredsting beviser, at Christen Jensen er borttrømt fra Hundsbæks stavn uden at søge om pas. Han har været hos sin stedfader ca.

5 år. Han skal efter lovens 3-19-16 pågribes, hvorsomhelst han vorder at antræffe, og straffes med fængsel og jern i nærmeste fængsel så mange måneder, som han har været bortrømt, samt betale procesomkostninger med 2 rdl. inden 15 dage. Hvad angår den, der har antaget, huset og hælet ham uden forevist pas og afsked fra husbonden og skudsmål fra sognepræsten, så har Peder Thonboe sin regres til dem forbeholdt.

374:

Hans Staffensen af Vorbasse (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Jørgen Christensen Fynbo, Hans Hansen Fynbo og Mads Hansen med deres hustruer Anne Hansdatter, Kirsten Willumsdatter og Appolonne Hansdatter samt Hans Madsen og Sidsel Jørgensdatter, alle af Vorbasse, samt Jørgen Christensens moder Johanne Jørgensdatter af Vorbasse, og Niels Hansen og hustru Johanne Jensdatter af Askær. 11/9. Se også 18/9

375b:

24/7. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe (ved Bendix Funck) ctr. Enevold Nielsen af Bindeballe. 11/9

376:

Hans Olesen af Bølling ctr. Frands Joensen Thorsen og Otto Andreas Poulsen ibidem. Sagen udsat til 4/9, hvor den ikke er set. Sagsøgeren mener, de har høstet ham for nær i det enemærke, som de har fælles med ham. Synsmænd udmeldes.

376b:

1716 - 4. september:

Læst plakat af 17/8 om tienders og gods' indløsning, som med relutionsrettighed fra kongen til nogen kan være solgt, som kongen efter år og dags forløb igen vil indløse.

21/8. Jagtbetjent Jens Jensen, boende på Tolstrup Tammestrup ved Horsens (ved beediget prokurator Niels Soelgaard af Kolding), en stævning. - Hans

Poulsen forklarer, at for 7-8 år siden kom Jens Jensen, der da boede i Ødsted i Haderslevhus amt, tillige med Peder Simonsen i Lært i vidnets hus og bad vidnet om at sende bud til Hans Pedersen i Glibstrup, at han ville komme, så Jens Jensen kunne betale ham nogle penge, som han skyldte ham. Hans Pedersen kom, og Jens Jensen talte ham penge til, nemlig 40 rdl. Hans Poulsens hustru kan huske, at da han havde betalt pengene, gik han om på gulvet og sagde, at han fortrød, han havde leveret alle pengene til Hans Pedersen; muligvis ville han ikke give dem videre til deres rette ejermand. - Jens Jensens kreditorer er Niels Knudsen og Niels Olesen i Øster Gesten, og deres mellemværende skyldes studehandel. - Hans Pedersen forklarer om sin andel af handelen. Han har ikke drevet stude til Jens Jensen, men handlet fra sin egen gård. - Niels Knudsen og Niels Olesen har 2 gange været med Hans Pedersen hos Jens Jensen i Ødsted for at fordre penge for kvæg, de har solgt ham. Jens Jensen havde sagt, at han havde leveret Hans Pedersen penge, men det benægtede denne. Så sagde Jens Jensen, at de skulle have tålmodighed, han ville komme med det første og gøre rigtighed for hvad han skyldte dem alle og hver især. Men han kom ikke. Tingsvidne.

377b:

21/8. Provst Peder Storm i Egtved ctr. Søren Simonsen i Hjelmdrup. Udsat til 18/9, hvor den ikke er set. - Peder Storm har haft 2 svenske krigsfanger i sin tjeneste, Christoffer Bryngelsen og Anders Persen, som ulovligt har taget tjeneste hos Søren Simonsen. Provsten har haft to beskikkelsesmænd hos denne for at spørge ham, med hvad ret han havde gjort det, og hvad løn de skulle have, og for at lægge forbud på deres løn. Søren Simonsen havde svaret, at han havde talt med Christoffer Svensk på sidste Olufs marked i Kolding og havde spurgt ham, om han blev længere i tjeneste hos provsten. Det benægte Christoffer Svensk, hvorfor Søren Simonsen bad ham og hans kammerat om at komme og tærse for ham. De kom dagen efter. Lønnen skulle være 8 sk. om dagen og frit øl og mad.

Og så er denne tingbog, med hvis der udi indført er og hidindtil for retten passeret, til endelighed sluttet og udskreven, og hvis videre herefter passerer, udi den nye dertil forordnede tingbog skal vorde indført. Testerer herredsskriveren Bartram Pedersen.

(Filmrulle 30021 slutter her).

Copyright © Johs. Lind
Johs. Lind, Spurvevænget 41, DK 6710 Esbjerg V
Hjemmesider: geltzer.dk - hobugt.dk

Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1716-19

1716

(Mikrofilm nr. 30022 begynder her).

1:

Amtmandens autorisation for herredsskriver Bartram Pedersen i Lejrskov(!) til at benytte tingbogen, der består af 274 blade.

1b:

1716 - 4. september fortsat:

I Jesu Christi navn begyndes først at skrive i denne nye tingbog for retten på Anst, Jerlev og Slavs herreders ting. Anno 1716 d. 4. september blev retten betjent af herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede og Bartram Pedersen i Jordrup, herredsskriver, med otte tingmænd: Christen Pedersen i Klink, Christen Poulsen i Jordrup, Mogens Madsen ibidem, Jens Jørgensen i Knudsbøl, Anders Paaskesen ibidem, Christen Lassen i Ødsted(?), Jens Larsen i Ballesgård og Jens Pedersen i Bøgvad.

Se 14/8. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. Stævning ctr. Hans Kock i Hornstrupgård. 18/9

2:

1716 - 11. september:

2b:

Christen Willumsen af Vorbasse (v. Bendix Funck) ctr. Hans Staffensen ibidem i markstrid. 25/9

3:

Korporal Christoffer Krøl (Krüll) ctr. Grene Krogs mænd. Udsat til 25/9, men ikke set igen. Sagen skulle dreje sig om hans rug, der delvis var blevet ødelagt af Krog-mændenes heste.

28/8. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. Udsat til 25/9, men fortsætter 18/9

3b:

28/8. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe ctr. Enevold Nielsen ibidem. 25/9

Mette Nielsdatter af Vork ctr. Mads Nielsen ibidem. 18/9

Laurids Nielsen i Vork ctr. Mads Sørensen ibidem. 18/9

4b:

28/8. Hans Staffensen af Vorbasse ctr. Jørgen Christensen Fynbo m.fl. 25/9. Se også 18/9

1716 - mandag den 14. september:

som var en ekstraordinær tingdag og tægtedag formedelst en indstævnet fremmed konfiskationssag.

Told- og strandinspektør Simon Petersen Basse (ved. Niels Soelgaard af Kolding) ctr. Niels Jensen i Højrup og sønner samt Anders Asbo. 18/9

8:

1716 - 18. september:

11/9. Mette Nielsdatter af Vork ctr. Mads Nielsen ibidem for vold og ukvemsord. Udsat til 2/10, men ikke set igen.

11/9. Laurids Nielsen i Vork ctr. Mads Sørensen ibidem. Udsat til 2/10, men ikke set igen. - Laurids Nielsen havde stævnet hyrden Mads Sørensen for at have omgåedes uforsvarligt med en af hans køer, så den var død i en bæk. -

Vidnet Lauge Laugesen af Vork har forklaret, at koen døde i sidste boghvedesæd, og at alle Vork bymænd har tilkendt Laurids Nielsen erstatning for koen, 1 rdl., og hyrden skulle selv give ham 2 mk. Det havde Laurids Nielsen været tilfreds med, men hyrden sagde, at han ikke ville betale de 2 mk., eftersom bymændene havde lovet ham, at han intet skulle betale for aflægs eller usselt kvæg, som omkom. Sidste søndag sagde Mikkelt Nielsen, da han var drukken, at de endnu skulle betale den omtalte rigsdaler, men Lauge Laugesen havde sagt, at han efter så lang tids forløb intet ville give. - Hyrden Mads Sørensen forklarede, at han ikke skulle svare for kvæg, der var for usselt. Han har mange gange måttet rejse koen op og kunne ikke drive den hjem om middagen, før end den døde, så han havde ikke kunnet advare derom, fordi han var henne at drage en anden ko op af dynd og morads. En del af de andre foruslede køer plejede ejerne at beholde hjemme. I begyndelsen, da han var kommet til Vork, vidste han ikke, hvem koen tilhørte, ikke før han fik det at vide af en, som var hyrdehjælp. Så havde han advaret Laurids Nielsen om at holde koen hjemme.

11/9. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. 25/9

14/9. Told- og strandinspektør Simon Petersen Basse (ved. Niels Soelgaard af Kolding) ctr. Niels Jensen i Lejrskov Højrup og sønnen Jens Nielsen og hans broder samt Anders Asbo (Anders Hansen Risbøl i Asbo) og Knud Andersen. - Sagen drejer sig om 12 stude, som den 9/9 var blevet konfiskeret på Niels Jensens gård. Ved stævningen har stævningsmændene også varslet regimentskriveren (som sædvanligt, når det drejer sig om rytterbønder). Men Søren Hacksens kone havde sagt, at bønderne var af regimentksriver Rasks distrikt. Alligevel er Søren Hacksens sædvanlige fuldmægtig Peter Høeg kommet for at forsvare bønderne. Han har fremstillet handelsmanden Knud Andersen af Kolding, der vedgår, at studene er hans. De ti har han købt af Niels Markussen i Brøndsted mølle og de to af Thomas Pedersen i Gauerslund, hvilket disse hjemmelsmænd bekræftede. Niels Markussen kunne også bekræfte, at han og Thomas Pedersen havde drevet de 12 stude ad rette vej til Højrup, og Jens Nielsen af Højrup tilbød af aflægge ed, at Knud Andersen for nogen tid siden havde aftalt med ham at få op til en snes stude på græsning hos ham, indtil de skulle på vinterfoder. - Strandvisitør Christian Møller og hans fuldmægtig Las Borch af Kolding havde set de 12 stude og var kommet til Højrup med

nogle medhjælpere. Her spurgte de en dreng ved gården om, hvis de stude var. "Hvad kommer det eder ved?", svarede drengen. I det samme kom Anders Hansen af Asbo til, og så skete der det, der er beskrevet i en attest, som Niels Soelgaard har forelagt i retten. Af Anders Hansen Risbøls forklaring får vi indseende heri: Da han sidste onsdag aften i mørkningen kom kørende fra ryttersessionen i Kolding og kom forbi Niels Jensens gård, hvor to veje går tæt forbi, da hørte han alarm der i gården med kvindeskrig og råben. Han var noget beskænket og ville vide, hvad der skete. I gårdens toft fandt han nogle gående og ridende personer, som ville bemægtige sig nogle stude, og da han selv tidligere havde solgt Niels Jensen og søn Jens Nielsen seks stk. stude, og en af hans naboer ligeledes havde solgt dem seks stude, troede han, at det drejede sig om dem, de fremmede personer ville bemægtige sig. Det var ham fortrydeligt. Sin egen måde at gribe ind i sagen på har Anders Risbøl ikke nærmere beskrevet, men derimod at han meget hart med trussel og undsigelse blev angrebet af en før person, som siges at være strand- og toldinspektør, der greb til en pistol og satte den for hans bryst, idet han truede med at skyde ham ihjel. Da er han muligvis, da han jo var beskænket, blevet altereret og har ladet falde nogle ord, som han dog ikke nu kan erindre, og om inspektøren ville tage fornærmeligt op, og hvis noget sådant skulle være passeret, beder han om tilgivelse, såsom han jo altså var beskænket. - Efter Niels Soelgaards opfattelse har Anders Risbøl derimod pludseligt angrebet strandinspektør Basse, og han tager hans undskyldning som en indrømmelse af skyld. Af Knud Andersen ønsker Niels Soelgaard en ed på, at han ingensinde har haft tanker om at besvige kongens toldrettighed med de 12 stude. Det finder Knud Andersen stridende mod stævнемålet, da han ikke er stævnet til edsaflæggelse, men han vil gerne bekræfte, at det ikke har været hans hensigt. Anders Risbøl har anmeldt en kontrastævning. - Dom: Toldinspektør Simon Basse lader tiltale Knud Andersen, køb- og handelsmand i Kolding, for 12 ham tilhørende stude som skal ... Niels Jensen Rytterbondes toft i Lejrskov Højrup den 9. sept. og der af ham og medinteressenter antastet i mening, der var begået toldsvig og de burde være undergivet konfiskation. Herimod beviser Knud Andersen sin rigtige hjemmel, hvor han dem har købt og til græsning ladet hendirve efter derom forhen gjorte betingning med Niels Jensens søn Jens Nielsen i Højrup. Item bevises det, at de 12 stude hverken var kommet fra nogen forbudte steder og mindre mod dem fordrevet. Lejrskov Højrup er i det 3. sogn mellem landskellet i Nørrejylland og intet

forbudt sted. - Altså bør de 12 stude være fri for konfiskation og Knud Andersen have regres hos inspektøren for forurettelse og omkostninger. - Hvad angår Anders Hansen Risbøl, som påstås straffet efter forordningen af 7. maj 1701, da efterdi han beviser med stævning her af retten udstedt 17/9 (som allerede er påtegnet for vedkommende lovligt at være forkyndt) at ville bevise sin uskyldighed og tiltale at have til hr. inspektøren for ham tilførte formenende overlast, så hviler den post til hvad udfald, den derefter kan få ved lands lov og rets søgning.

9:

4/9. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. Stævning ctr. Hans Kock i Hornstrupgård. 2/10. Se senere denne tingdag.

10b:

Se 11/9. Hans Fynbo, Jørgen Christensen, Mads Hansen og hustruer m.fl. af Vorbasse (v. Bendix Funck) ctr. Hans Staffensen ibidem. 9/10

11b:

Der vises tilbage til både 14/8 og 4/9 (se tidligere denne tingdag). Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. 9/10

Skovrider Jakob Rover angav ulovlig skovhugst.

1716 - 25. september:

11/9. (Se også 18/9). Hans Staffensen af Vorbasse ctr. Jørgen Christensen Fynbo m.fl. 9/10

11/9. Christen Willumsen af Vorbasse (v. Bendix Funck) ctr. Hans Staffensen ibidem i markstrid. 9/10. Se også 2/10

18/9. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. 9/10

12:

11/9. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe ctr. Enevold Nielsen ibidem. 2/10

Regimentskriver Anders Rasks fuldmægtig Knud Andersen ctr. Hans Poulsen, Poul Hansen, Hans Hansen og Søren Jensen af Store Anst ang. den hårde medfart d. 21/8 mod Hans Jessen af Anst ved lysets ulovlige udslukkelse i bryllupshuset ved degnens bryllup. - Da lyset blev slukket, blev Hans Jessen såret i hovedet med en kniv. De indstævnedede kender sig ikke skyldige, men for at spare tid og penge beder de alligevel om forladelse, om de skulle have forset sig. Hermed var Hans Jessen tilfreds; han gav dem og de hver for sig ham deres hænder, og alle fire personer lovede at holde herefter med hverandre god fredelig omgængelse i alle optænkelige måder uden al videre påanke eller klammeris forårsagelse udi laug og selskab samt alle andre steder, og i øvrigt udsagde Hans Jessen, at han med eller om Hans Poulsen samt hans hustru og børn, så vidt denne sag angår, aldeles intet andet er bevidst end alt det, som lovligt og ærligt er og ærlige folk vel anstår. - Hans Poulsen fik tingsvidne.

12b:

Lauge Laugesen af Vork ctr. Laurids Nielsen og Mette Nielsdatter ibidem. Udsat til 2/10, men ikke set igen. Sagen angik en ublu og utilbørlig beskyldning, som de den 11/9 har påsagt ham i retten. Vidner forklarer, at da Lauge Laugesen den dag stod for retten og gav vidne, da sagde Mette Nielsdatter til en af de tilstedeværende: "Lader ham ikkun snakke længe nok; dette er ikke den første gang, han har mensvoret sig". Andre har hørt, at også Laurids Nielsen havde sagt, at Lauge Laugesen tidligere havde gjort mened.

13:

Christen Jensen af Vesterby lovbød 3. gang halvdelen af sin påboende gårdspart. Hans Christensen af Ravning begærede skøde på vegne af sin datter Else Hansdatter, Christen Jensens trolovede fæstemø.

13b:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

14:

1716 - 2. oktober:

18/9. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem. Stævning ctr. Hans Kock i Hornstrupgård. - Stævningen af Hans Kock har været et led i sagen mod de førstnævnte, idet Hans Kock har aflagt vidne ved Nørvang-Tørrild herredsting, og Søren Lauridsen vil bevise, at han er hans avindsmand. Søren Lauridsen har ført vidner, angående en hos ham befunden kappe. Hans Kock har sagt, at Søren Lauridsen måtte bevise, hvordan han havde fået den, skønt Søren Lauridsen dog havde fået den leveret af Hans Kocks hustru. - Sidste vinter var apotekerens hustru af Kolding på besøg i Seest præstegård, og der blev der i aftenens mørke fjernet en rejsekappe fra hendes slæde. Den var blå med rødt foer og med sølvgalloner samt forsølvede hager. Præsten sendte sine to karle Hans Bertelsen og Peder Andersen ud at eftersøge den. De kom bl.a. til Hjarup, hvor de fik at vide, at en person ved navn Hans Kock fra Vorbasse sogn skulle have været i præstegården i Seest, da kappen forsvandt. Personen var iført en brun kjortel med tinknapper. Så red karlene til Bække og kom der til Søren Lauridsen, hvor de spurgte om den forsvundne kappe. Søren Lauridsen svarede, at Hans Kock ikke var kommet hjem fra Kolding, hvorfor karlene blev der om natten, idet de bad Søren Lauridsen om at holde dem orienteret om Hans Kocks hjemkomst. Men næste morgen fortalte dennes hustru, at han var kommet hjem, og de fik ikke mere hjælp af Søren Lauridsen til at efterspore kappen. - Maren Pedersdatter, der tjente i Seest præstegård, kunne fortælle, at det var efter sidste nytårsdag, da kom en karlsperson ind i præstegårdens køkken og begærede logement for natten. Præstekonen svarede, at det ikke kunne lade sig gøre, for de havde fremmede. Personen sagde, at han havde hjemme i Vorbasse præstegård, og at han havde været på besøg hos sin søster, der tjente amtsforvalteren i Haderslev. Tjenestepigen oplyste, at personen var sal. hr. Hans Kocks søn i Vorbasse, som i Tågelund var ved at lære smedehåndværk. - Præstens karle havde under deres eftersøgning været i Vranderup, hvor Niels Pedersen havde oplysninger at give: Der havde været en person, der svarede til beskrivelsen, hos ham for at søge nattelogi; men han havde henvist ham til Jens Skræder, og da de ville gå derhen, havde Niels Pedersen set ham optage en bylt, som lå ved et gærde. Niels Pedersen

spurgte om, hvad det var, og fik til svar, at det var en mandtal. Men han fik ingenting at se. Derimod havde Jens Pedersen Skræder set noget rødagtigt og en blå flig. - Tydeligere var den blevet set af Christen Bertelsen i Kragelund, hvor Hans Kock også havde overnattet. Her havde Hans Kock sagt, at det var en kappe, som han havde købt af sine soldaterkammerater i Kolding, da de var på gennemmarch. - I Bække havde Søren Lauridsen til Jens Madsen og Staffen Iversen forklaret, at han havde fået kappen af Hans Kocks hustru, og hun oplyste for dem, at kappen var købt i Kolding. Søren Lauridsen havde sagt til dem, at kappen tilhørte apotekerens kone i Kolding, og Hans Kochs havde bedt ham om at vende sagen til det bedste, så at hun og hendes mand ikke kom til at lide fortræd.

14b:

Se 25/9. Christen Willumsen af Vorbasse (v. Bendix Funck) ctr. Hans Staffensen ibidem i markstrid. Kontrastævning fra Hans Staffensen. Udsat til 16/10, hvor sagen ikke ser set. Se 23/10

15:

Jørgen Bang, præst i Vorbasse, ctr. Kirsten Nielsdatter Top, tjenende på Røj. Udsat til 16/10, men ikke set igen. - Hun har ladet opsige sin tjeneste, som hun skulle have tiltrådt nu Mikkelsdag i Vorbasse præstegård. Der er blevet gjort forbud på hendes løn hos ridtmester Kaas og frue i Røj. Varselsmændene har spurgt Kaas og frue om, hvad hun havde til gode i løn, og hvad hun ellers havde af tøj og midler at gøre forbud på. De svarede, hun ikke havde løn til gode, og der var heller ikke noget af hendes tøj der, hverken skrin eller andet. Hvor hun skulle tjene efter Mikkelsdag? Fruen havde selv lejet hende i rette tid, og hvad hun skulle have i løn ville blive bekendtgjort om 14 dage, såsom Kirsten nu var i Varde, og fruene ikke vidste, når hun kom hjem, eller om hun i det hele taget kom igen.

15b:

Hans Hansen af Nyborg ctr. nogle mænd ibd. 23/10

25/9. Enkerne Anne Sørensdatter og Maren Christensdatter af Bindeballe ctr. Enevold Nielsen ibidem. - Han har ikke villet overholde den

aftægtskontrakt, han har oprettet med dem den 22/3 1715, og hvis han ikke vil opfylde sine forpligtelser, har de krævet, at han tilbageleverer gården i forsvarlig stand på det sted, hvor den stod, da han overtog den. Han har nemlig flyttet den til et andet sted. - Dom: Med kontrakt af 30/1 1715 bevises, at Enevold Nielsen har forpligtet sig til, da han købte den nu af ham beboede gårdspart, at give enkerne en vis årlig aftægt. Denne kontrakt har han ikke villet efterleve på 19 rdl. 3 mk. nær. Han har ikke fremført noget til sit forsvar. Han skal betale efter lovens 5-1-1 og -2.

16:

1716 - 9. oktober:

25/9. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. 30/10

16b:

25/9. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem samt hans avindsmand Hans Kock. 16/10

17:

18/9. Hans Fynbo, Jørgen Christensen, Mads Hansen og hustruer m.fl. af Vorbasse (v. Bendix Funck) - nu Mads Hansen Buch ctr. Hans Staffensen ibidem. - Denne kontrastævning sluttet her med tingsvidne.

18:

25/9. Christen Willumsen af Vorbasse (v. Bendix Funck) ctr. Hans Staffensen ibidem i markstrid. 23/10

25/9. Se også ovenfor denne tingdag. Hans Staffensen af Vorbasse ctr. Jørgen Christensen Fynbo m.fl. 23/10

1716 - 16. oktober:

9/10. Søren Lauridsen af Bække ctr. Niels Jørgensen i Urup og Jens Poulsen ibidem samt hans avindsmand Hans Kock. - Den 20/4 1716 var der blevet holdt syn på Søren Lauridsen, der dagen i forvejen, som var en søndag, var

blevet hentet ind fra gaden, hvor han lå blå og blodig med hul i panden og højre arm vredet af led i skulderen. Da var fire karle og to koner stadig i gang med at trække på armen for at få den i led. Da retssagen begyndte den 1/5 maj, var han endnu sengeliggende som en arm stakkel og krøbling. - Anders Hansen Risbøl i Asbo var blevet hentet om søndagen med den besked, at der lå en mand død på Bække gade. Han red straks afsted, og da han ankom, var Søren Lauridsen blevet bragt ind i sit hus (som han har i fæste af mad. Lund i Kolding), hvor han lå på sin seng og klagede sig med stor råben og skrigen. Hans kone sagde, at han var blevet overfaldet af en soldat ved navn Jens Poulsen. Han tog fire mand til sig, og de fandt Jens Poulsens bohavet læsset på en vogn tilhørende Niels Jørgensen i Urup. De spurgte dem, hvordan det var, de havde medhandlet Søren Lauridsen, og det på en søndag og man ikke kunne vide, om han levede eller døde. Så forkyndte Anders Risbøl i kongens navn arrest på de to personer og deres gods, så de kunne blive og svare til, hvad de havde gjort. Så forsøgte Niels Jørgensen at køre væk, men Anders Risbøl holdt fast i tømme, og sagde, at de skulle blive eller følge med til Koldinghus. Niels Jørgensen lovede så at kautionere for Jens Poulsen, selv i tilfælde af Søren Lauridsens død, og så fik de lov til at køre. - Et af vidnerne har under retssagen refereret et ordskifte mellem Søren Lauridsen og Hans Kocks hustru. Vidnet havde hørt ham spørge hende, om hun havde det lærred færdigt, som hun havde lovet at væve. Nej, det var ikke færdigt endnu, "og vil I ikke bie efter det, til det kan blive færdigt, så kan I tage det, lige som det er". "Det er ikke ret", svarede Søren Lauridsen, "thi I har lovet at fly mig det, før end I flytter; tilmed har I ingen regnskab gjort med mig, og nu flytter I af huset". - Bendix Funck, der var advokat for Niels Jørgensen, mente ikke, at denne kunne fastholdes på den kaution, han havde stillet. Han var "kjøssen" og så godt som tvunget, idet de ville have fængslet ham hans heste og vogn, så han ikke måtte bortføre dem. - Idag har Hans Kocks hustru tilbudt at aflægge benægtelses ed på det vidnesbyrd, som Steffen Thomsen og Hans Madsen i Bække har aflagt i tingsvidnesagen mod hendes mand, men det har hun ikke kunnet få lov til efter så lang tids forløb. - Jens Poulsen er ikke mødt frem i retten. - Dom: Søren Lauridsen har bevist, at Jens Poulsen har medhandlet ham ilde i hans eget hus, og Jens Poulsen har ikke fremført det ringeste til sin befrielse. Han skal betale til Søren Lauridsen efter lovens 6-7-2 og -6 for hulsår over hans højre øje, som ej kan skjules med hår eller klæder, 13½ lod sølv, og for hans arm, som er vorden trælbåren, 27 lod sølv

efter den næstfølgende 9. artikel. Til helligdagsbrøde (eftersom slig formastelig gerning er sket en helligdag) efter bogens 6-9-22 3 lod sølv, til bartskæ- rerløn 1 rdl. 4 mk. og denne proces med 4 rdl., tilsammen 27 rdl. 2 mk. 8 sk. at betale inden 15 dage. - Hvad angår Niels Jørgensen i Nr. Urup, som efter tingsvidne af Nørvang-Tørrild herredsting den 8/8 protesterer sin kaution og gjorde løfte ved arrestens gørelse på Jens Poulsens person og gods, så formedelst Hans Koch og hustru i samme akt har vidnet og til denne ulykke sluttelig været første autor, item overbevist om vanhjemmels brøst, kan intet efter lovens 6-13-15 på deres vidnesbyrd regarderes, men bemeldte Niels Poulsen at svare og fyldestgøre denne dom (for så vidt ej hos Jens Poulsen er at bekomme) efter hans løfte og frivilligt indgåede kaution over for 5 lovfaste dannemænd den 19/4.

19:

1716 - 23. oktober:

9/10. Hans Staffensen af Vorbasse ctr. Jørgen Christensen Fynbo m.fl. 6/11

9/10. Christen Willumsen af Vorbasse (v. Bendix Funck) ctr. Hans Staffensen ibidem i markstrid. - Med varselsmændene Christen Pedersen af Klink og Christen Jensen i Vorbasse har Christen Willumsen stævnet Hans Steffensen for at have frahøstet ham noget rug. Hans Steffensen har ikke ment, at synet på den skete skade var lovformeligt, da han ikke var blevet stævnet til det; men sættemændene har resolveret, at da høsten indfaldt så hastigt og kornet ikke kunne blive stående på marken, så var der ikke tid til at stævne yderligere, hvorfor synet godkendes. - Christen Christensen og Niels Poulsen af Vorbasse har synet marken, mens Christen Willumsens korn endnu ikke var høstet, og konstateret, at Hans Steffensen havde høstet 1-1½ fure ind i Christen Willumsens mark. Herimod har Hans Steffensen anført, at Christen Christensen var hans avindsmand, og han har tilbudt sin ed på, at han ikke vidste, at der var blevet høstet ind i Christen Willumsens mark, samt at han er villig til at betale, hvad synsmændene takserer kornet til. Hans Steffensen fik ikke lov til at aflægge ed, men førte så et kontratingsvidne: Christen Willumsen har påført ham unødigt proces ang. de 2 rugkærver, som han mener, der skal være ham frahøstet. Det er ikke sket med Hans Steffensens vidende, og han har endda tilbudt at betale efter dannemænds tykke; men det har Christen Willumsen ikke villet tage imod.

Til at vidne har han indstævnet Peder Christensen og Anders Pedersen i Skødebjerg, Mathias Jensen og Peder Andersen i Fitting, Jens Hansen, Hans Jensen, Jørgen Christensen Fynbo, Niels Jessen, Christen Christensen den yngre, Henrik Nielsen, Jes Willumsen, Søren Willumsen, Jørgen Christensen og Bodil Hansdatter, alle af Vorbasse. - Idag vidner Jørgen Christensen, tjenende præsten i Vorbasse, at han sidste høst var med Hans Steffensen at høste på en af hans rugagre ved siden af Christen Willumsens. Han ved ikke af, at han høstede den for nær, men imens han høstede, råbte Hans Steffensen til ham, at han skulle passe på ikke at gøre det. Tjenestepigen, der bandt rugen op efter ham, vidnede det samme. - Henrik Nielsen havde søndagen efter høsten på Vorbasse grandestævne, at Hans Steffensen tilbød Christen Willumsen, at hvis han havde frahøstet ham noget korn, så ville han betale det i mindelighed efter vurdering af uvildige dannemænd. Det var før, end Christen Willumsen stævnede Hans Steffensen. - Søren Willumsen vidnede de samme. Han er broder til Christen Willumsen, der efter stævningen sendte ham til Hans Steffensen med begæring, at han ville betale for afhøstningen; så ville han være tilfreds. Dertil svarede Hans Steffensen, ja, han ville betale efter billighed. Og søndagen derefter tilbød Hans Steffensen i god ædruskab Christen Willumsen forlig og betaling efter billighed. Det skete i Hans Jakobsens hus i Vorbasse i regimentskriver Rasks fuldmægtigs nærværelse. - Det samme havde Peder Andersen og Mathias Jensen af Fitting overværet. - Peder Christensen og Anders Pedersen af Skødebjerg havde efter Hans Steffensens begæring været hos Christen Willumsen, efter at kornet var blevet taxeret, for at tilbyde betaling efter synsmændenes vurdering. Christen Willumsen havde svaret, at han ville forliges, når han fik omkostningerne betalt, men han sagde ikke hvor meget. - På vegne af Christen Willumsen er Jens Pedersen af Gammelby mølle mødt frem med den besked, at Christen Willumsen gerne vil tage imod betaling, og hvis der er bøde at svare til kongen, så må Hans Steffensen alene svare for den. Tingsvidne.

20:

2/10. Hans Hansen af Nyborg ctr. nogle mænd ibd. ang. fornyelse af en dom af 27/10 1713. Dommen bliver fornyet. Den drejer sig om nogen uskiftet engbund, som de pågældende har bemægtiget sig høbjergningen af.

20b:

1716 - 30. oktober:

9/10. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. 13/11

Anders Hansen Asboes (Anders Hansen Risbøl af Asbo) myndling Anders Madsen søger tingsvidne over Poul Mogensen og Anders Madsen med hustruer i Ødsted, som nægter at give arveafkald til Christen Jensen for fædrene og mødrene arv i en ejendomsotting på Tiufkær mark. Et af vidnerne er Anders Andersen i V. Gesten: Sidste sommer var han med flere i Skyggebjerg med Anders Risbøl, hvor også indfandt sig sal. Mads Nielsens Brødre og svogre (en del navne er nævnt). Der var blevet foretaget en fordeling af arven.

21b:

Generalløjtnant Theodosius Levetzau ctr. bønder i Roved og Lille Anst. 13/11

22:

Generalløjtnant Theodosius Levetzau ctr. Jep Nissen i Ø. Gesten for resterende korntiende. Udsat til 13/11, men ikke set igen.

22b:

1716 - 6. november:

Johan Christian Herman af Drenderup (v. Baltzer Bahnsen) ctr. Lisbeth Jokumsdatter, tjenende kaptajn Hermans enke i Ræer sogn i Thy. Hun har ladet udspargere, at hun er blevet besvangret af Johan Christian Herman. Han aflægger benægtelses ed.

23:

23/10. Hans Staffensen af Vorbasse ctr. (Jørgen Christensen Fynbo) Mads Buch m.fl. Udsat til 20/11, men ikke set igen. - Hans Steffensen havde med varselsmændene Jep Pedersen af Skødebjerg og Niels Madsen af Fitting

stævnet Jørgen Christensen Fynbo, Hans Hansen Fynbo og Mads Hansen med deres hustruer Anne Hansdatter, Kirsten Willumsdatter og Appolonne Hansdatter samt Hans Madsen og Sidsel Jørgensdatter med lavværge, alle af Vorbasse, og desuden Jørgen Christens moder Johanne Jørgensdatter med lavværge ibidem samt Niels Hansen og hustru Johanne Jensdatter af Askær for deres voldeligt gjorde formastelse med hug, slag og såremål på Hans Staffensen og søn Thomas Hansen i hans egen gård og hus samt døres nedbrydelse og anden voldelig overlaster tilføjelse. Desuden er der blevet stævnet nogle vidner. - Første vidne er Laurids Jensen af Søgård, der sammen med sin søn den 17/8 har opvartet med spil ved bryllup på Hans Fynbos gård, hvor hans datter blev gift med Jørgen Christensen. Da de var færdige med at spille, drog de op til præstegården for at forrette et ærinde, og derefter gik de ind i Hans Steffensens gård for at få sig en pibe tobak. Mens de sad der, kom brudgommen ind sammen med en anden mand, de ikke kendte. Han ville have dem med tilbage til bryllupsgården: "Sidder du her! Du skal ud med, om Fanden end skulle føre dig ud!". "Ja, haver I min tjeneste mere fornøden, så vil jeg nok følge med dig, dog for betaling". Og da han ville følge med ud og kom til døren, mødte han der Hans Fynboe, som greb fat i hans trompet og rev den i tre stykker. Laurids Jensen bad om fred og frelse i Hans Steffensens hus, som han var kommet ind i med fred, og da sagde Hans Steffensen: "Denne mand er indkommet fredeligt i mit hus, og jeg skal forsvare ham som en ærlig mand". Så greb han og Hans Fynboe hinanden i håret. Vidnet hørte også, at der var en stor alarm i Hans Steffensens gård, men hvad det gik ud på, vidste han ikke, da han af frygt for overfald måtte retirere sig ind i stuen. Men før han fortrak, så han, at nogle af dem, der var kommet ind i gården, greb til hans og hans søns heste. Og siden var den ene forsvundet. Så hørte vidnet, at Hans Steffensens barn græd. Hans Steffensens døre var hele og sad i hængslerne, da de kom ind; men om de også var hele bagefter, lagde han ikke mærke til, da han og hans søn havde travlt med at komme bort. De satte sig begge på den tilbageblevne hest og red straks bort af frygt for igen at blive antastet. De red ud til Peder Andersen i Fitting og fik ham til at eftersøge den bortkomne hest, som så blev fundet tøjret ved bryllupsgården. Da Hans Steffensen blev angrebet, tog han op i vejret over sin dør og fik der et stykke træ i hånden til at værges sig med. - Kirsten Hansdatter af Vorbasse kan navngive en hel del af dem, der var trængt ind i gården, men ikke, hvem der gav eller fik hug, eller hvem der havde givet årsag til klammeriet. Hun havde set, at Niels

Hansen af Askær var i gården med en flintebøsse, som han tidligere havde givet brudefolkene og gæsterne æresskud med. - Anne Madsdatter (Hans Steffensens kone) forklarer, at det var brudgommen Jørgen Christensen og Hans Madsen af Vorbasse, der kom for at hente spillemændene. Jørgen Christensen havde grebet fat i en af spillemændenes heste, men Anne Madsdatter sagde til ham, "I skal lade hesten stå, thi spillemændene er kommet herind i fredelighed. I skal også lade dem fare og blive i fred". Så løb Jørgen Christensen ud og ramte vidnets barn, som han rendte omkuld og trådte over den ene hånd med sin skohæl. Mens vidnet var ude hos sit barn, kom Jørgen Christensen igen og ville have spillemændene med, og da var der kommet flere til, nemlig foruden Jørgen Christensen Hans Fynbo og deres hustru samt Johanne Jørgensdatter og Mads Buch. De angreb Hans Steffensen uden for hans dør i gården; han retirerede baglæns ind i huset; dørene blev slået ind, og de råbte og sagde, han skulle komme ud på gaden, dér var plads, så ville de bedre rette ham af. Vidnet nævner flere, som havde taget del i slagsmålet eller været i flok og følge med dem, der sloges, og ikke ville hjælpe med at styre til rette og fredsommelighed. Vidnet havde set sin mand tage et stykke træ eller lægte oven over døren for at væрге sig med det. - Senere i retssagens forløb har Hans Fynbo, Jørgen Christensen, Mads Hansen og deres hustruer med flere indgivet en kontrastævning ved varselsmændene Hans Madsen og Christen Jensen, begge af Vorbasse. De mener, at Hans Steffensen ikke har grund til at anlægge sag mod dem, men at de tværtimod er blevet forulempet af ham med hug og slag uden dertil given ringeste årsag samt trusler. Blandt de indstævnedede vidner er Laurids Jensen og Peder Lauridsen af Søgård, som har vidnet før, men efter kontrastævningens formening ikke har bragt den rette sandhed for lyset. - Den 23/10 gav Appolonne Hansdatter af Vorbasse så last og klage på Hans Steffensen, at han for ca. 8 uger siden uden lovlig årsag havde medhandlet hende utilbørligt, da hun kom fredeligt i hans gård for at begære spillemændene, som var der, at de skulle forføje sig igen til bryllupsgården, idet han da greb hende og kneb hende i hendes venstre arm, så den deraf blev ganske blå, og ville have kastet hende til jorden; men hun værgede sig med sin højre hånd og arm, så hun ikke ganske blev nedslagen. - Jep Nielsen Bredstrup, der var Hans Steffensens advokat, protesterede imod, at der blev ført vidner efter så lang tids forløb; men for at spare tid tilbød han på Hans Steffenses vegne, at Mads Hansen Buch og hustru kunne aflægge ed på, at de ikke havde været i Hans Steffensens gård på den angivne tid og

trukket ham i håret; så ville Hans Steffensen uden videre frafalde sin prætention til dem. - Ellen Christensdatter af Askær havde set, at Hans Steffensen tog fat i Appollonne Hansdatters arm og skubbede hende fremad, da hun i løbet tog imod jorden med den ene hånd og det ene knæ; så stod hun op og gik. Hun havde også set, at Hans Steffensen slog med en lægte mellem de tilstedeværende, og at han og Hans Fynbo havde hinanden i håret. Hendes datter og svigersøn Niels Hansen af Askær var med i gården tillige med de andre.

1716 - 13. november:

30/10. Generaløjtnant Theodosius Levetzau ctr. bønder i Roved og Lille Anst. 27/11

23b:

30/10. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. 27/11

Knud Jessen af Skanderup opbød på rente 100 sldr. børnepenge.

1716 - 20. november:

24:

Jørgen Frandsen Udrider fra Koldinghus lod læse et signalement af den Enevold Madsen Lund af Thy, som ved kongens befaling er efterlyst. Han er ca. 56 år, af middelmådig højde, har brede skuldre, store hænder, tykagtige ben og ialt føre og friske lemmer, lidet og brunagtigt hår, som er noget krøllet i det nederste, er hvidladet neder ansigtet, nogle af tænderne er stumpede for i den ene side af munden, og en tand ganske borte. Han har nogle ar bag i hovedet, som håret dog skjuler, og i den højre hånd et stort ar, såsom han er stukket imellem pegefingern og den lange finger, og stinget går ud igennem galden inden i hånden, hvorover han ikke kan rette de tvende fingre. Han flirer og smiler gemenlig ad folk, når han taler med dem, taler gerne store ord og går altid stift og storsindet (storsindedet) på benene og er meget ublu i sin mund med banden og skammelige ord. Signalementet er dateret Ræer præstegård den 20/10 1716.

Knud Jessen af Skanderup opbød på rente 100 sldr. børnepenge 2. gang.

1716 - 27. november:

Læst kgl. befaling til stiftamtmanden ang. Enevold Madsen Lund af Thy, som er borttrømt af arrest nogle gange og igen skal pågribes.

24b:

13/11. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. 4/12

Knud Jessen af Skanderup opbød på rente 100 sldr. børnepenge 3. gang. Pengene blev nu her for retten talt og af kgl. maj. herredsfoged Thomas Ebbesen i en læderpung indlagt og forseglet, og den umyndige Bodil Pedersdatters fornævnte værge og formynder Knud Jessen igen leveret at forvare og svare til, indtil han samme imod nøjagtig forsikring på årlig rente deraf gives forsvarlig kan få udsat, og ellers imidlertid formoder formynderen Knud Jessen, at efterdi han ovenmeldte 100 sldr. capital børnepenge ikke selv til brug behøver, og ej heller efter trende tingdages lovlig opbydelse her for retten har kunnet få dem imod forsikring på rente udsat, han da for al rente deraf at svare bliver fri og forskånet, og var så forn. Knud Jessen tingsvidne begærende, som og blev tilstedt.

25:

13/11. Generalløjtnant Theodosius Levetzau ctr. bønder i Roved og Lille Anst. - Dom: Levetzau har ved 2 domme af 8/4 1712 og 4/5 1715 item med en restanceregning til primo maj 1716, at hans bønder (angivet ved navn) ej har villet lade sig bekvemme at betale deres forfaldne landgilde, arbejds- og tiendepenge. Restancen er blevet tilstået af nogle af debitorerne, mens de øvrige ikke er mødt. De skal betale, og formedelst Mads Sørensen, Mads Mølgaard og Mads Hansen i Roved skal være i den tilstand, at de kunne have betalt, om de ville, bør de for sådan dem forsætligt pådragen debet have forbrudt deres fæste.

1716 - 4. december:

27/11. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. 18/12

25b:

Skovfoged Hans Poulsen af Gejsing angav ulovlig skovhugst.

Christen Sørensen af Jerrig ctr. Karen Mikkelsdatter ibidem. 11/12

26:

1716 - 11. december:

4/12. Christen Sørensen af Jerrig ctr. Karen Mikkelsdatter ibidem. 8/1-1717

26b:

Læst plakat om højesteret.

27:

Regimentskriver Markus Ulsø ctr. Margrethe Christensdatter, nu arresteret på Koldinghus. 18/12

Mads Nielsen af Rugsted pantsatte til sin hustru Kirsten Sørensdatter sin lod i den halve gård, han bebor, for 70 slettedaler. Jens Jensen Thybo af Amnitsbøl begærede på hendes vegne tingsvidne.

27b:

Jep Vedstesen af Skanderup efterlyser en stud 1. gang.

Mikkel Vedstesen i Skanderup efterlyser en stud.

28:

1716 - 18. december:

11/12. Regimentskriver Markus Ulsø ctr. Margrethe Christensdatter, nu arresteret på Koldinghus. 8/1

29:

Hans Hansen Kjær af Seest ctr. Iver Hansen ibidem. 8/1

29b:

4/12. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Niels Garp af Noes. - Dom: Nis Garp har sidste sommer ladet borttage noget hø, som Peder Jørgensen på sin gårds tilliggende grund havde slået og halmet. Nis Garp har blot fremlagt sessionens resolution, som var faldet på Peder Jørgensens og de andres klagemål af 1/9, med hvilken Peder Jørgensen ikke er fornøjet, men alene submitterer sig under rettens forsvarlige kendelse, hvilket heller ikke tør nægtes, efterdi denne sag både efter lov og forordninger sorterer under lands lov og ret. Nis Garp skal betale mulkt til regimentskassen for denne sin formastelige gerning andre til eksempel og afsky 6 rdl. og enten give Peder Jørgensen igen noget forsvarligt hø, som 2 uvildige dannemænd kan taxere at den grund har båret, eller også betale det med penge.

Og er så dette den sidste dag her holdes ting og ret i dette gamle år 1716. Gud give os alle et glædeligt, fredeligt og lyksaligt tilkommende nytår 1717. Det beder vi alle i Jesu navn. Amen

1717

30:

1717 - 8. januar:

I Jesu Christi navn begynder vi at sætte og holde ting og ret her på Anst, Jerlev og Slavs herreders ting udi dette nye år, da der skrives anno 1717 fredagen d. 8. januar, hvor retten samme tid og sted blev betjent af herredesfogeden Thomas Ebbesen på Amhede og Nis Basse i Ferup, forordnet sætteskriver, tillige med tingmænd, nemlig Christen Lauridsen af Ødsted, Jens Lauridsen af Ballesgård, Anders Paaske af Knudsbøl og Ole Lassen ibidem, Christen Poulsen og Niels Staffensen, begge i Jordrup, Anders Christensen af Hinum og Mads Pedersen ibidem.

Niels Olesen og Niels Knudsen af Øster Gesten ctr. Niels Soelgaard som fuldmægtig for Jens Jensen, nu boende i Tolstrup Tammestrup. 15/1

32:

Vadestedsrider ved Kolding toldsted Henrik Manrauch af Seest fremstillede Henrik Henriksen Manrauch, 19 år, som han bekendte at have avlet uden for ægteskab, før end han fik nogen ægtehustru. Han tog sønnen i hånd og kendte og holdt ham for et ret ægte barn for sig og sine efterkommere at være, og lovede at give ham ved sin død, om det ikke kunne ske tidligere, 20 rdl. som virkelig arvepart.

18/12. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Mette Margrethe Christensdatter, nu arresteret på Koldinghus, for lejermål i Ødsted sogn og for hendes mislige bekendelse om barnets fader. - Der er blevet fremlagt en korrespondance mellem provst Peder Storm i Egtved og sognepræsten for den tyske menighed i Fredericia foruden amtmandens resolution. - Mette Margrethe Christensdatter bekræfter i retten, at Søren Krag er hendes rette barnefader. Hun blev forledt til at udlægge en soldat i Fredericia ved navn Ole Rasmussen. Det var hendes husbond Hans Orlev i Høllund og hans tjenestekarl Søren Krag, der forledte hende. Hans Orlev spurgte hende, hvad gode hun havde af at udlægge Søren Krag, thi hun fik dog alligevel intet af de bøder, hun skulle give, og dersom hun udlagde Søren Krag, ville han tage hendes klæder og give dem til regimentskriveren. Så for at hun kunne beholde sine klæder, lovede Søren Krag at ville decortere Hans Orlev i sin løn 4 slettedaler på den måde, at hun skulle drage til Fredericia og udlægge en anden til barnefader. Det gjorde hun så i forbindelse med, at hun skulle ind at afsværge den katholske tro, hun havde antaget, mens hun tjente i Hamborg. Med besvangrelsen var det efter hendes forklaring gået således til: Mens hun tjente Hans Orlev, skulle hun ligge i seng med tre børn. Det beklagede hun sig over, og da svarede Hans Orlev og hans hustru, at hun kunne ligge, hvor Fanden hun ville, og omsider lagde hun sig hos karlen i deres påsyn. Det tillod de, og de gjorde det så meget mere vitterligt, at da Enevolds karl kom ind en aften, mens de plukkede gæs, og spurgte hvem det var, som lå i sengen hos Søren Krag, da svarede Hans Orlevs hustru, at det var vor Mette, hvorpå karlen fik den hest, som han tilforn havde begæret at køre i ægt med. - Idag er Søren Krag ikke mødt. - Dom: Efter provst Peder Storms rekvisition og amtmandens resolution søges Søren Krag og Mette Margrethe Christensdatter ikke alene for letfærdig omgængelse og lejermål i deres tjeneste hos Hans Orlev i Høllund, men

også hun i særdeleshed, formedelst hun i Fredericia tyske kirke, da hun under offentlig skriftemål changerede den papistiske lærdom, hun i Hamborg var forført til, og igen tilfaldt den lutherske religion, har bekendt en uret barnefader, navnlig Oluf Rasmussen, til det foster, hun da var frugtsommelig med. Det har hun bekendt for provst Storm i Egtved og også her i retten med videre, hvad årsag dertil har været, at hun er vejet fra første og rette sandheds bekendelse, som dog ikke ved vidnesbyrd er blevet bekræftet. - Da som præsten i Fredericia har forklaret, at hun ikke er blevet absolveret for andet end sin tros bekendelse, idet han har afstået fra at påberåbe sig lovens pag. 272, art. 20, så benådes hun derfor med at stå åbenbart skrifte på sandheds bekendelse i den kirke, ved hvilken menighed hun slig forargelse har begået, og desforuden med Søren Krag at betale deres lejermålsbøder, 18 rdl. samt procesomkostninger inden 15 dage og i mangel deraf ved arbejde, nemlig Søren Krag i Fredericias fæstning og Mette Margrethe Christensdatter i spindehuset, til de kan få aftjent deres faldsmål.

32b:

11/12. Christen Sørensen af Jerrig ctr. Karen Mikkelsdatter ibidem ang. faderskab. Ved første retsmøde mødte Karen Mikkelsdatter med sin spæde barn i sine arme og erklærede Christen Sørensen for barnefader, hvilket hun ville bekræfte med ed. Men Christen Sørensen vil bevise, at hendes udlæggelse er falsk og løgnagtig. - Fostermoderen Bodil Nielsdatter har indgivet en attest, og Magdalene Jensdatter af Jerrig, der var med ved fødslen, hørte, at Karen Mikkelsdatter i sin barnefødsels nød havde fuldkommen sagt for fostermoderen og andre hosværende, at hun ingen fader vidste til sit barn. - Morten Sørensen af Jerrig var fadder ved dåben, og Karens broders hustru holdt barnet over dåben og sagde da, at Karen ikke vidste nogen fader til barnet. Nogle dage efter, da hun var syg og præsten var hos hende, udlagde hun Christen Sørensen. - Da nu Christen Sørensen har aflagt sin benægtelses ed, forlanger hans advokat, at han ved dom frikendes for beskyldningen, og at Karen Mikkelsdatter skal lide for sin grove formastelse. - Dom: Christen Sørensen har aflagt sin ed på ikke at have haft på naturens vegne ringeste omgængelse med Karen Mikkelsdatter, mindre at være fader til det barn, hun beskylder ham for. Altså bør han være fri for hendes prætentioner.

33:

18/12. Hans Hansen Kjær af Seest mølle ctr. Iver Hansen ibidem ang. arv. - Iver Hansen har i retten bekræftet, at arven står hos ham under forsegling i en pung, og at enhvers part skal blive uddelt til sin tid, når deres broder Søren Hansen, som er under fodgarden, lader sin part fordre. - Dom: Ifølge skiftebrevet af 19/3 1716 efter Margrethe Hansdatter i Seest har Iver Hansen oppebåret af Niels Hansen, som samme tid kom at betale nogle penge, bl.a. også Hans Hansen Kjærs arvepart, 21 rdl. 2 mk. uden hans tilladelse og fuldmagt, uanset at skiftebrevet melder, at hans arvelod skulle blive stående, til han den af Niels Hansen mod kvittering selv modtog. Altså skal Iver Hansen gengive Hans Hansen Kjær pengene og betale sagens omkostninger.

33b:

1717 - 15. januar:

8/1. Niels Olesen og Niels Knudsen af Øster Gesten ctr. Niels Soelgaard som fuldmægtig for Jens Jensen, nu boende i Tolstrup Tammestrup, ang. det kvæg, som Jens Jensen har købt af dem, men ikke betalt. Han har tidligere boet i Ødsted sogn i Gram herred. Man har drøftet, hvor han nu bor. Flere har bevidnet, at han ofte har undladt at betale. Tingsvidne.

34b:

Provst Peder Storm af Egtved begærede genpart af dommen den 8/1 over Mette Margrethe Christensdatter.

Anders Madsen af Vork ctr. Søren Rasmussen ibidem. 5/2

35:

Læst forordningen om matrikelskat for 1717 samt forordning om grundskat m.m.

35b:

1717 - 22. januar:

Søren Simonsen i Hjelmstrup var sættefoged og Oluf Jensen i Egtved sætteskriver.

1717 - 29. januar:

Samme sættefoged og -skriver.

Niels Jepsen af Nagbøl lovbød for Anne Jepsdatter ibidem en gård 1. gang.

1717 - 5. februar:

15/1. Anders Madsen af Vork ctr. Søren Rasmussen ibidem. - Tre dage før jul sad nogle folk i Jens Christensens hus i Vork og talte om nogle hug og slag, som Anders Madsen havde fået i Vingsted mølle for de heste, han sidste sommer havde udtaget af Vesterby og derfor fået 1 rdl. Da sagde Søren Rasmussen, at dersom Anders Madsen havde haft sin kone hos sig, så kunne de vel have fået en daler til, ligesom de fik en daler og en halsklud, da de sloges hos Mads Christensen. - Idag forsikrer Søren Rasmussen, at han ikke beskylder Anders Madsen og hans hustru for at have taget disse ting fra ham, og han betaler sagsomkostningerne.

36:

Niels Jepsen af Nagbøl lovbød for Anne Jepsdatter ibidem en gård 2. gang.

Skovfoged Jens Andersen i Egtved angav ulovlig skovhugst. Der har bl.a. været ransagning i Uhre i hver mands hus og gård. I Jakob Sørensens gård fandtes nedgravet i hans mødding 4 risbøge og i hans "sallengul" en riseg.

36b:

1717 - 12. februar:

Læst plakater af 1/1 om forrige generalkommissær von Platensmider og effekter at angive.

Jakob Jepsen Buch i Dollerup opbød pva. sin myndling Jep Jepsen Buch 100 slettedaler børnepenge.

Niels Jepsen af Nagbøl lovbød for enken Anne Jepsdatter ibidem en halv gård 3. gang. Lodtagne i gården er Jakob Buch af Dollerup som formynder for Jep Jepsen Buch, Anthonius Jakobsen Buch af Nagbøl pva. hustru Sara Jepsdatter og hendes søster Karen Jepsdatter samt Laurids Nielsen af Vester Vamdrup pva. hustru Dorthe Jepsdatter. Enkens søn Oluf Jepsen Buch og tilforhåbende kæreste Kirsten Ebbesdatter begærede skøde. De lodtagne gav arveafkald.

37:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

37b:

Læst aftægtsbrev fra Oluf Jepsen Buch til moderen Anne Jepsdatter.

Læst aftægtsbrev fra Anthonius Jakobsen Buch til moderen.

Christen Sørensen af Jerrig begærede beskrevet en dom af 8/1 mellem ham og Karen Mikkelsdatter.

1717 - 19. februar:

38:

Hans Mortensen Orlev af Høllund ctr. Mette Margrethe Christensdatter, nu arresteret på Koldinghus, der har villet besmykke sig med en ublu beskyldning mod Hans Orlev, at han så godt som har tilskyndet til hendes lejermål og rådgivet hende til at rejse til Fredericia og udlægge en forkert barnefader, hvilket hun har gjort af privat had til lindring af sin fortjente straf. Stævnet er også Søren Krag, der sidst har haft tilhold i Søgård i Nørup sogn. Mette Margrethe Christensdatter er ikke mødt. Hans Orlev aflægger benægtelses ed.

38b:

Skovfoged Jens Andersen af Egtved ctr. Hans Hansen Fynbo og svoger Jørgen Christensen af Vorbasse. 12/3

39:

Thomas Jensen i Ødsted lovbød sin 1/4 gård 1. gang. Nicolaus Mortensen Orlev og hustru begærede skøde.

39b:

1717 - 26. februar:

Jakob Jepsen Buch i Dollerup opbød pva. sin myndling Jep Jepsen Buch 100 slettedaler børnepenge 3. gang.

Regimentskriveren lader tinglyse en advarsel til rytterbønderne om at holde deres gårde vedlige og ikke bortleje jord.

40:

Regimentskriver Søren Hacksen får tingsvidne på, hvorledes han har forvaltet sit embede. Samtlige rytterbønder i de tre herreder er blevet stævnet, og på stævningen er påført deres svar. Samtlige sognefogeder foruden en stor del rytterbønder er til stede, og de tilstår alle, at det i alle måder forholder sig som i de påtegnede svar. De er vel fornøjede med regimentskriveren og takker ham for god disposition over dem og ønsker kun, at han fremdeles bliver deres foresatte øvrighed, som de er forsikret er dem til gavn og bedste.

41:

Thomas Jensen i Ødsted lovbød sin 1/4 gård 2. gang. Nicolaus Mortensen Orlev og hustru begærede skøde.

Skovfoged Jens Andersen af Egtved angav ulovlig skovhugst.

1717 - 5. marts:

41b:

Læst kgl. befaling af 5/2 ang. smitsom kvægsyge i Holsten.

Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke i Hjarup (ved Peter Høeg) stævner ved varselsmændene Laurids Jepsen og Las Clemmensen af Hjarup den salige mands børn med formyndere: Gregers Thomsen og Morten Sørensen i Hjarup samt Laurids Jepsen i Søgård ang. arven, som er tilfaldet hans børn. Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle anfører, at Peder Frismand af Ødis Bramdrup og Christian Juhl og Jens Dahl af Tapsuhre var med til skiftet og derfor burde være stævnet, ligeledes regimentskriveren. Dommeren resolverer, at da sagen kan vedrøre ryttergodset, skal regimentskriveren varsles. - Se 19/3 og 30/4

42b:

1717 - 12. marts:

19/2. Skovfoged Jens Andersen af Egtved ctr. Hans Hansen Fynbo og svoger Jørgen Christensen af Vorbasse. 19/3

Anders Sejrsen af Roved pva. stedsønnen Jes Jessen ibidem ctr. Maren Lauridsdatter i V. Vamdrup. 2/4

43b:

Thomas Jensen i Ødsted og hustru Else Nielsdatter lovbød sin 1/4 gård 3. gang. Nicolaus Mortensen Orlev og hustru Anne Christensdatter begærede skøde.

44:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

45:

1717 - 19. marts:

Læst forordning om adskillige ekstraordinære skatter og påbud.

Jens Madsen i Bække lod læse et skøde af 23/12 1716, som Anne sl. Hans Lunds har givet ham på 2 boliger i Bække.

Se 5/3. Gregers Thomsen og Morten Sørensen af Hjarup og Lars Jepsen i Søgård (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Anne sal. Knud Christensen Buchs af Hjarup. 9/4

46b:

12/2. (Skovfoged Jens Andersen af Egtved) Oberforster Hans Bachman ctr. Hans Hansen Fynbo og svoger Jørgen Christensen af Vorbasse m.fl. 2/4

47b:

Skovfoged Jens Andersen af Egtved ctr. Peder Nielsen i Vrå og Sejer Lassen i Uhre m.fl. for skovhugst. 2/4

48:

Ole Christensen af Gelballe lovbød 1. gang pva. sin moder Maren Olufsdatter, sl. Christen Jensens hendes lod i en halv gård. Christen Christensen af Gelballe og hans forhåbende fæstemø Kirsten Hansdatter af Habdrup begærede skøde. Se 9/4

48b:

1717 - 2. april:

Læst forordning af 20/2 ang. memorialers indgivelse til kancelliet og andre kgl. kollegier.

Læst rentekammerkollegiets kommunikation til stiftamtmanden af 9/2 om, at autoriserede sedler ikke at skulle gælde for sølv eller guld - og om selvejergods at bortsælge.

Amtmanden ctr. Ebbe Leeh, borger i Kolding, for usømmelige ord. - Ebbe Leeh afviser at have sagt noget usømmeligt. Den 6/3 var Dorthe Garp af Noes kommet ind i hans hus og havde beklaget sig over, at hendes brændevinstøj var blevet forsegleet. Hun spurgte, om Leeh ville hjælpe hende at få det løs. Han svarede, hun skulle gå hen at lade det skriftligt opsætte, så ville han tale med amtmanden derom. - Det er Dorthe Nis Garps, der har beskyldt ham, og hun vidner selv i retten: Hun havde hos

Ebbe Leeh beklaget sig over, at Jørgen Frandsen, som er udrider ved Koldinghus, på amtmandens vegne havde hendes brændevinsredskaber, og begæret, at han og medinteressenter som konsumtionsforpagter ville hjælpe hende, da han dog havde taget 4 mk. af hende, for at hun måtte bruge sine brændevinsredskaber. Han svarede, at "hun skulle have ladet Jørgen Udrider jage af gården og givet ham et skind fuld af hug, thi vi skal vide, enten amtmanden skal være konsumtionsforpagter eller vi. Hvad har amtmanden med konsumtionen at bestille, nu har vi ham for snoren ligesom fuglen, nu vil vi se, vi får ham deri, men jeg skal skrive magistraten til, så det skal ramme i hans egne hænder". Men enten Leeh mente amtmanden eller Jørgen Udrider, vidste vidnet ikke, og hun vidste heller ikke, hvad der var ment med "snoren at ville foresætte". Hun var sammen med flere gået op til amtmanden, og de havde beklaget sig, at Jørgen Frandsen havde frataget og forsegle dem deres brændevinsredskaber, da de dog hver havde betalt en slettedaler til konsumtionsforpagteren. Så havde de refereret samtalen med Ebbe Leeh. (Se 7/1-1718).

50:

Jens Andersen Smed og hustru Anne Rasmusdatter af Verst ctr. Maren Olufsdatter og lavværge Jens Christensen ibidem. 9/4

50b:

19/3. Gregers Thomsen og Morten Sørensen af Hjarup og Lars Jepsen i Søgård (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Anne sal. Knud Christensen Buchs af Hjarup. 9/4

12/3. Anders Sejrsen af Roved pva. stedsønnen Jes Jessen ibidem ctr. Maren Lauridsdatter i V. Vamdrup. 16/4

51:

19/3. Oberforster Hans Bachman ctr. Hans Hansen Fynbo og svoger Jørgen Christensen af Vorbasse m.fl. af Bølling. 9/4

19/3. Skovfoged Jens Andersen af Egtved ctr. Peder Nielsen i Vrå og Sejer Lassen i Uhre m.fl. for skovhugst. Udsat til 24/4, men ikke set igen.

Skovfoged Hans Poulsen af Gejsing angav skovhugst.

51b:

1717 - 9. april:

Læst kammerkollegiets plakat af 3/4 om auktion på ferskvandsfiskeriet.

19/3. Gregers Thomsen og Morten Sørensen af Hjarup og Lars Jepsen i Søgård (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Anne sal. Knud Christensen Buchs af Hjarup. 24/4

52:

2/4. Oberforster Hans Bachman ctr. Hans Hansen Fynbo og svoger Jørgen Christensen af Vorbasse og Jørgen Jepsen og Morten Jepsen (tjenende Niels Sørensen) af Bølling for skovhugst i kronens skov i Egtved. Tre risege er fundet ved Vorbasse. De indstævnede aflægger ed på, at de intet kender til de fundne træer, men ved nok, at de er blevet indbragt til sognefoged Christen Willumsen i Vorbasse. Nogle dage før risegene blev fundet på Vorbasse mark, havde Jens Poulsen af Torsted set noget træ på Torsted mark, et bøsseskud fra byen. - Morten Jepsen siges at være rømt, efter at stævnemålet er blevet forkyndt. - Jørgen Christensen har nok set, at Mads Hansens dreng i Vorbasse efter skovfogedens foranstaltning kørte træet ind til sognefogeden i Vorbasse til forvaring. - Idag får vi at vide, at Morten Jepsen er rejst til Holland med nogle okser, som han skal røgte for sin husbond Frederik Lassen til Nørholm. Tingsvidne.

52b:

2/4. Jens Andersen Smed og hustru Anne Rasmusdatter af Verst ctr. Maren Olufsdatter og mand Jens Christensen ibidem. 24/4

Se 19/3. Christen Christensen i Gelballe får lovbydelsestingsvidne: Peder Pedersen af Starup lovbød pva. hustruens søster Maren Olesdatter af Gelballe hendes anpart af gården i Gelballe, som hun med sin sl. mand Christen Jensen har beboet. Ole Christensen af København lovbød på egne vegne og på vegne af sine søskende, nemlig Jakob Christensen, Anders

Christensen og to søstre, som begge hedder Kirsten Christensdatter. Rasmus Hansen af Gelballe lovbød pva. Maren Christensdatter ibidem. Lars Christensen lovbød sin part. - Deres broder Christen Christensen af Gelballe og trolovede fæstemø Kirsten Hansdatter af Habdrup begærede skøde.

53b:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

55:

1717 - 16. april:

Søren Lauridsen af Ouslund har ved stævningmændene Hans Steffensen af Vorbasse og Knud Jørgensen af Klink forkyndt Jens Poulsen af Nr. Urup en landstingsstævning. Da de begyndte at læse den, rev han den fra dem og rev den i stykker; han skældte dem ud og gav den ene et hug med sin kårde, og hans hustru slog den ene med en greb og greb den anden i hans hår og rykkede ham til jorden. Stævningmændene fik Jens Poulsens kårde fra ham. Han havde hugget Knud Jørgensen igennem en ulden handske og ind i hans venstre hånd, og Hans Steffensen havde han hugget under hans venstre øje og på hans højre arm. - Christen Nielsen af Ouslund og Jørgen Pedersen af Vorbasse Nebel fremlagde landstingsstævningen for Søren Lauridsen i Bække. Det var en kontrastævning i en sag, som Niels Jørgensen i Nr. Urup havde anlagt mod ham for at få svækket den dom, der blev afsagt her ved herredstinget den 24/2(?). Søren Lauridsen har ment, at dommen var alt for lemfældig. Stævningen har de forsøgt at oplæse for Jens Poulsen. Han rev den fra Christen Nielsen, løb ind i huset og kom ud med en kårde, som han trak af skeden uden for døren; han søgte Christen Nielsen, og da han ikke kunne komme til at røre kårdens klinge mod ham, stødte han ham for brystet med fæstet og greb ham i hans hår og sled ham ned på jorden. Så stak han igen kården i bælggen og slog stævningmanden over hans ryg med den. Så ville de fly. Jens Poulsen fulgte efter, bandede og undsagde dem med mange trusselsord. Siden havde Søren Lauridsen begæret, at de ville forkynde stævningen for Jens Poulsens søskendebarn og frænde Niels Jørgensen i Urup; men det turde de ikke. - Tingsvidne.

56b:

2/4. Anders Sejrsen af Roved pva. stedsønnen Jes Jessen (idag repræsenteret ved Mogens Madsen af Jordrup og Anders Svendsen af Roved) ibidem ctr. Maren Lauridsdatter i V. Vamdrup. - Hun har i Anst kirke udlagt Jes Jessen som barnefader. I retten har Laurids Nielsen af V. Vamdrup protesteret imod, at Jes Jessen aflagde benægtelses ed, når ikke regimentskriveren var stævnet; men det fik han lov til, fordi Maren Lauridsdatter ikke har noget i fæste, og der ikke var ført bevis på, at Jes Jessen var skyldig. - Dom: Eftersom Jes Jessen har aflagt sin saligheds ed på ej at være barnefader til det foster, Maren Lauridsdatter har sigtet ham for, frikendes han for hendes tiltale.

57:

1717 - lørdagen den 24. april:

9/4. Gregers Thomsen og Morten Sørensen af Hjarup og Lars Jepsen i Søgård (ved Jep Nielsen Bredstrup) ctr. Anne sal. Knud Christensen Buchs af Hjarup. 30/4

9/4. Jens Andersen Smed og hustru Anne Rasmusdatter af Verst ctr. Maren Olufsdatter og mand Jens Christensen (Hjuler) ibidem for ærerørige ord. - Maren Olufsdatter skal have udspreddt det rygte, at Jens Andersen har begået utugt med Claus Poulsens hustru Anne Rasmusdatter. Jens Andersen har haft beskikkelsesmænd hos hende for at forhøre hende derom, og hun har nægtet at have udspreddt det, men der var mange, der sagde det. I retten gør Maren Olufsdatter afbigt; hun har kun talt efter folks løse snak.

57b:

Oberforster Hans Bachman lader afhjemle syn på ulovlig skovhugst.

58:

1717 - 30. april:

Læst kgl. plakat af 10/4 om revision på krigsstyrens mandtaller.

58b:

Se 5/3 og 24/4. Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup, ctr. hans børn og arvinger og deres formyndere og pårørende. 28/5

59b:

Provst Peder Storm i Egtved ctr. selvejerne i Bølling m.v. 14/5, se også 7/5

61b:

Hans Mortensen Orlev i Høllund lovbød 3. gang sin halve gård. Broderen Peder Mortensen Orlev af Jerlev og hustru Kirsten Nielsdatter begærede skøde.

62:

Skøde efter foranstående lovbydelse. Hans Orlevs hustru hedder Anne Cortsdatter Prat.

63:

Skovfoged Jens Jakobsen Krog af Oksvig angav ulovlig skovhugst.

63b:

1717 - 7. maj:

Læst plakater fra amtstuen af 1/5 om auktion på fiskeriet i de ferske søer.

Søren Simonsen af Hjelmdrup tinglyser forbud for Borlev lodsejere mod færdsel m.m. 1. gang.

64:

Se 30/4. Provst Peder Storm i Egtved ctr. selvejerne i Bølling m.v. 14/5

64b:

Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Bertel Horskjær og Johan Hansen i Seest. Udsat til 21/5, men først set 4/6

65:

Christen Nielsen af Vesterby lovbød 3. gang sin halve gård. Søren Madsen af Tudved og forhåbende fæstemø Maren Christensdatter begærede skøde. Poul Christensen af Hjarup bifaldt.

65b:

Skøde efter foranstående lovbydelse. Maren Christensdatter er Christen Nielsens datter og Poul Christensen hans søn. Christen Nielsens kone er Kirsten Christensdatter.

66:

1717 - 14. maj:

Daniel Nielsen og Peder Nielsen af Egholt ctr. Simon Jensen, Ole Andersen og Knud Hansen Faarkrog ibidem. 21/5

67b:

7/5. Provst Peder Storm i Egtved ctr. selvejerne i Bølling med deres husfolk i Fuglsang samt en bonde i Egtved. Han får tingsvidne ang. den fra gammel tid præstegården tilhørende og ved højesteretsdom og kgl. resolution af 14/2 1714 tilfundne Tot kær. Præsten har ladet oplæse ældgamle tingsvidner. Da Bølling mænd opførte husene i Fuglsang, gjorde de vej over Tot kær, den må de ikke mere bruge.

68:

Søren Simonsen af Hjelmstrup tinglyser forbud for Borlev lodsejere mod færdsel m.m. 2. gang.

Regimentskriver Markus Ulsø efterlyser 3. gang Søren Krage, som har tjent på ryttergodset hos Hans Mortensen Orlev i Høllund og der begået lejermål med Mette Margrethe Christensdatter. Han er bortdraget uden øvrighedens tilladelse og har ikke villet betale lejermålsbøder.

1717 - 21. maj:

68b:

Amtmanden ctr. Jørgen Jensen i Jordrup og Jørgen Rasmussen i Bække. 4/6

69:

Konsumtionsforpagter Jørgen Christensen af Kolding ctr. Hans Pedersen i Seest og Søren Buch i Gelballe. 4/6

71:

14/5. Daniel Nielsen og Peder Nielsen af Egholt ctr. Simon Jensen, Ole Andersen og Knud Hansen Faarkrog ibidem. 28/5

72:

1717 - 28. maj:

72b:

30/4. Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup, ctr. hans børn og arvinger og deres formyndere og pårørende. 11/6

21/4. Daniel Nielsen og Peder Nielsen af Egholt ctr. Simon Jensen, Ole Andersen og Knud Hansen Faarkrog ibidem. - De indstævnedede har bygget et rytterhus på en grund, der tilhører sagsøgerne. Der er blevet gjort forbud hos Simon Jensen, der er lægdsmand, mod at bygge på grunden, hvor det gamle rytterhus - imod vederlag - havde stået. - Idag anmeldes forlig. Huset flyttes.

73:

Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Nis Garp i Noes. 17 synsmænd udmeldes. 4/6

74:

1717 - 4. juni:

Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Søren Krag, sidst i tjeneste hos Hans Orlev i Høllund. 11/6

74b:

Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i Vester Vamdrup. 25/6.

21/5. Amtmanden ctr. Jørgen Jensen i Jordrup og Jørgen Rasmussen i Bække. 25/6

75:

21/5. Konsumtionsforpagter Jørgen Christensen af Kolding ctr. Hans Pedersen i Seest og Søren Buch i Gelballe. 25/6

7/5. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Bertel Horskjær og Johan Hansen i Seest for skovhugst. Udsat til 25/6, men ikke set igen.

For retten blev fremvist og i et træ ophængt 7 ulveunger, som Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg mølle havde ladet fange og hidbringe og derfor æskede betaling af herredernes beboere efter den kgl. jagtforordning.

28/5. Peder Jørgensen af Gejsing ctr. Nis Garp i Noes. - Nis Garp havde fået foretaget et selvbestaltet syn på det jordstykke, de tidligere har været i strid om, og ladet det afhjemle ved en fremmed ret, tilmed uden at stævne Peder Jørgensen. Herimod har denne af retten fået udmeldt 16 (17?) synsmænd til kontrasyndere. De afhjemler idag. Tingsvidne.

76:

1717 - 11. juni:

Sal. konsumtionsforpagter Jørgen Christensens enke og kautionister ctr. Stephen Hansen i Lejrskov Højrup, Henrik Volling i Bølling og Niels Skonning ibidem. 25/6

77:

Herredsfoged Niels Lotterup på Hvejselundgård betjente retten i følgende sag:

28/5. Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup, ctr. hans børn og arvinger og deres formyndere og pårørende (se stævning nedenfor fol. 79b). 25/6

79:

4/6. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Søren Krag, sidst i tjeneste hos Hans Orlev i Høllund. 18/6

79b:

Stævningen for Anne Jepsdatter (se under fol. 77) ctr. Jep Nielsen Bredstrup som beskikket fuldmægtig for arvinger og pårørende, nemlig Morten Sørensen og Gregers Thomsen af Hjarup og Las Jepsen af Søgård.

80:

Hospitalsforstander Jens Flye stævner hospitalsbønderne Hans Hansen Fynboe, Hans Steffensen og Jørgen Christensen i Vorbasse. 1. opbydelse af gården.

80b:

Jep Hansen Faarkrog i Lejrskov tinglyser et skøde: Poul Hansen Smed af Ferup lovbød 3. gang pva. Maren sl. Iver Godskesens og hendes sl. mands børn, nemlig Godske Iversen, Thomas Iversen, Karen Iversdatter og Anne Margrethe Iversdatter, en otting bondejord på Lejrskov bymark med bygninger og kålhave i byen. Det er den 5. part af Jep Hansen Faarkrogs påboende gård. Denne og hustru Magdalene Knudsdatter får skøde.

81:

1717 - 18. juni:

Hospitalsforstander Jens Flye stævner hospitalsbønderne Hans Hansen Fynboe, Hans Steffensen og Jørgen Christensen i Vorbasse. 2. opbydelse af

gården.

Hans Olesen af Bølling ctr. Else Christensdatter, nu i Hjelmdrup. Udsat til 3/7, men ikke set igen. - Pigen er undvejet af sin tjeneste.

81b:

Kvartermester Milantz ctr. forrige kvartermester Mogens Rasmussen Legart i Viuf. 3/7

82:

11/6. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Søren Krag, sidst i tjeneste hos Hans Orlev i Høllund. Udsat til 25/6, men ikke set før 9/7

82b:

1717 - 25. juni:

Hospitalsforstander Jens Flye stævner hospitalsbønderne Hans Hansen Fynboe, Hans Steffensen og Jørgen Christensen i Vorbasse. 3. opbydelse af gården, om nogen vil antage den imod at svare fuld landgilde samt skatter, men med fritagelse for fæstepenge. Ingen meldte sig. Hans Steffensen og Jørgen Christensen har i retten erklæret, at hvis de ikke må have gården for 3 tdr. rug i landgilde om året foruden skatterne, så kan de ikke længere have den. De har sat deres midler til på gårdens vedligeholdelse, og havde Jens Flye ikke med sine mange gode løfter og fortrøstninger lokket dem til at antage gården, så skulle han nok selv hidtil have den øde beholdt.

4/6. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i Vester Vamdrup, Jørgen Jensen i Jordrup og Jørgen Rasmussen i Bække samt Nis Garp i Noes. 9/7

11/6. Sal. konsumtionsforpagter Jørgen Christensens enke og kautionister ctr. Stephen Hansen i Lejrskov Højrup, Henrik Volling (Stalling?) i Bølling og Niels Skonning ibidem. Udsat til 3/7, men ikke set igen. - Sognefoged Anders Iversen i Bølling har vidnet, at den 28/5 kom konsumtionsforvalter nu salig Jørgen Christensen tillige med Ebbe Leeh og slotsudrideren til ham

og begærede, at han som sognefoged ville følge med dem i byen for at inkvirere om brændevinsredskaber, hvortil han svarede nej, ikke før end de havde vist ham amtmandens ordre. Den viste de ham, hvorefter de gik til Henrik Skolling(?), som har været rytter og bor i et rytterhus i Bølling. Der fandt de en brændevinskedel med hat og tønne, som blev bragt op til vidnet og der forseglet. Så gik de til Niels Skonning, hvor de også fandt brændevinsredskaber, der ligeledes blev bragt til sognefogeden og forseglet. Sognefogeden ved ikke af, at de to netop den dag solgte brændevin eller holdt brændevinskro, men tidligere har de brændt og solgt, dog har de ikke holdt offentlig kro. Henrik Stalling er en gammel afdanket rytter, som har tjent kongen i 38 år, men ikke nyder nådepenge eller har andet at leve af.

83:

4/6. Konsumtionsforpagter Jørgen Christensen af Kolding ctr. Hans Pedersen i Seest og Søren Buch i Gelballe. Udsat til 3/7 og igen til 9/7

11/6. Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup, ctr. hans børn og arvinger og deres formyndere og pårørende. 9/7

83b:

Hans Hansen af Nyborg og Peder Poulsen ibidem har været i stridighed og anmelder nu forlig. Peder Poulsen har intet ulovligt eller usømmeligt at beskyldte Hans Hansen for.

Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 3/7

84b:

Søren Hansen i Tudved ctr. Jesper Jespersen ibidem. 3/7

85:

1717 - lørdagen den 3. juli:

25/6. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 16/7

87:

Rasmus Hansen i Gelballe ctr. Søren Pedersen Ulf ibidem. 16/7

89b:

25/6. Søren Hansen i Tudved ctr. Jesper Jespersen ibidem. 16/7

90:

18/6. Kvartermester Milantz ctr. forrige kvartermester Mogens Rasmussen Legart i Viuf. 16/7

90b:

Knud Hansen Buch af Vejen mølle pva. generalløjtnant Theodosius Levetzau anmelder ildsvåde hos Mads Sørensen i Roved.

Alle øvrige sager, som forrige tingdage til idag har været opsat, kunne formedelst aftenens og nattens mørke ikke foretages eller i rette komme, men blev opsat at stå i valeur i otte dage til d. 9/7.

1717 - 9. juli:

Herredsfoged Niels Lottrup i Hessellund sættefoged i følgende sag:

91:

25/6. Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup, ctr. hans børn og arvinger og deres formyndere og pårørende. Hun fremlagde et indlæg, som findes afskrevet på fol. 93. 13/8

Konsumtionsforvalteren i Kolding ctr. Peder Hansen Dalby(?) og hustru i Hjarup. 23/7

92:

Se 25/6. Konsumtionsforpagteren i Kolding ctr. Hans Pedersen i Seest og Søren Buch i Gelballe for brændevinsbrænden. Udsat til 23/7, men ikke set igen. - Niels Hansen af Seest har på sognefogedens tilsigelse og i hans sted på rettens vegne ledsaget konsumtionsforvalteren ved inkquisition. I Hans

Pedersens hus fandt de en kedel indmuret og en tønde med mæskning, som konen i huset bad om måtte være uforseglet, hvorfor hun tilbød betaling. Der var en anden stor tønde i bryggerset stående med noget varmt, men om det var spøl eller andet, vidste vidnet ikke. Anders Mortensen, der tjener Ditlev Lehmeier, var med sin husbond på inkquisitionen. Han havde lagt mærke på, at den indmurede kedel var ganske varm, og ovenpå, hvor der skulle ligge et låg, når der blev brændt brændevin, var der noget dejg, der nok havde været klinet på låg og kedel, men låget så han ikke. Der var en dyne over tøndens med mæskning. - Ditlev Lehmeier og Ebbe Leeh var med til inkquisition hos Søren Buch. Her så de en brændevinskedel under fuld brug på ilden hængende med et trælåg på med kobberhat samt tønde og piber, som løb med brændevinsdranck(?). Redskabet blev taget med til Kolding.

18/6. Regimentskriver Markus Ulsø ctr. Søren Krag, sidst i tjeneste hos Hans Orlev i Høllund. - Dom: Han er tiltalt, fordi han uden pas og afsked ulovligt er undvejet ryttergodset og ikke efter 3 tingdages lydelig pårøelse og fremæskning har fremstillet sig. Altså bør han pågribes, hvorsomhelst han måtte findes og antræffes, og straffes som en rømningsmand.

92b:

25/6. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i Vester Vamdrup, Jørgen Jensen i Jordrup og Jørgen Rasmussen i Bække samt Nis Garp i Noes, Christen Hjuler i Gejsing og Jens Ibsen ibidem. 23/7

93:

Hans Steffensen af Vorbasse fremviste 2 ulveunger.

Indlæg fra Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup, i sagen ctr. hans børn og arvinger og deres formyndere og pårørende. Det begynder med ordene, "Kongel. Maj.ts herredsfoged, højtærede ven". Jep Nielsen Bredstrup overiler hende med proces. Stedbørnenes formyndere og pårørende har først været fornøjede med skifteforretningen. Hun har i retten tilbudt at udløse alle arvinger med rede penge, men Jep Nielsen Bredstrup har ikke villet modtage dette, skønt lovens pag. 685, art. 19-20 tilholder enken sådan frihed. Så har hun villet overdrage dem gården, hvor da er

sluttet en kontrakt af 2/12 1716. Men den vil de heller ikke efterkomme. Man kan ikke se andet, end at Jep Nielsen Bredstrup eller hans principaler vil ruinere hende. Thi skønt han vil bruge det skjul, at de pårørende ikke fik kontrakten med sig, så findes dog af originalen, at den velvilligt var underskrevet af alle undertegnede; og at man har måttet tage den i forvaring, skyldtes, at de truede med at kaste den i ilden.

93b:

1717 - 16. juli:

3/7. Kvartermester Milantz ctr. forrige kvartermester Mogens Rasmussen Legart i Viuf, som skal have angrebet ham på hans ære i et krigsforhør. Sagsøgerens advokat var Rasmus Clausen af Kolding. Ved første retsmøde må han straks bede om udsættelse, fordi han skal være sættefoged i Gørding-Malt herredsting. Idag konstaterer retten, at han heller ikke er mødt, hvorfor sagen henvises til nyt stævnemål.

3/7. Søren Hansen i Tudved ctr. Jesper Jespersen ibidem. Udsat til 30/7, men ikke set igen. Sagen drejer sig om en ægt, som Jesper Jespersens far skulle have kørt i 1711, men sad overhørig og derfor skulle betale for, men de penge er blevet trukket med 2 slettedaler i betalingen for Søren Hansens fouragekorn efter en indkvartering. De indkaldte vidner har ikke kunnet huske noget. Søren Hansen forklarer, at han mange gange har søgt om betaling for sin part, både hos Jesper Jespersen og hans far samt hos øvrigheden. Jesper Jespersen forklarer, at han ikke endnu har fået sin fars gård i fæste, og han er i et uskiftet bo efter faderen. Dommeren resolverer, at Søren Hansen skal have lov til at aflægge ed på sin påstand, nemlig at han tillige med sin gårdmand Jesper Jespersen var tilsagt til at køre til Fredericia med hø til kongens fornødenhed, hvilken de begge var oversiddende, og derfor blev Søren Hansen fratrukket hele ægtens bekostning i hans fouragebetaling, og han fik ikke godtgjort noget fra den anden. Det var ialt 2 slettedaler for hele gården, og det var Jesper Jespersen, der skulle have kørt ægten, da det var hans tur. Efter edsaflæggelsen betaler Jesper Jespersen straks de 2 slettedaler. Søren Hansen vil også have dækket sagsomkostningerne, hvorfor sagen er blevet udsat.

94:

3/7. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 30/7. Se også 23/7

3/7. Rasmus Hansen i Gelballe ctr. Søren Pedersen Ulf ibidem. - Rasmus Hansen havde mistet en fjæl i sit salshus. Han begærede den efterlyst og fik to mænd med sig til Søren Pedersen. På dennes framgulv stod en egefjæl, som Rasmus Hansen vedkendte sig. De to vidner beså fjælen og fulgte så med Rasmus Hansen hjem, hvor de fik påvist, hvor fjælen manglede. Tre dage senere gik de igen til Søren Pedersen. De fandt en fjæl stående på samme sted, men det var ikke den samme fjæl. Søren Pedersen sad på framgulvet og tilrettegjorde en sav. Han rejste sig op og tog en økse, hvormed han truede: "Jeg vil ikke være overrumplet af dig". Rasmus Hansen gik ud af døren. Søren Pedersen fulgte efter, og udenfor tog han et stykke træ i hånden, idet han brugte nogle ukvemsord. Søren Pedersens advokat har bl.a. fået fastslået, at hans hus på den tid ikke kunne lukkes rigtigt af. Der var et hul i muren, som en person kunne komme ind ad. Søren Pedersen og hustru er ikke berygtede for tyveri. - Idag indgår de to parter forlig og gør afbigt over for hinanden. Deres tvistighed skyldes alene løse folks sladder og snak. De betaler sagsomkostninger hver for sig.

94b:

1717 - 23. juli:

Læst kgl. plakat om indløsning af jordegods og tiender, der er solgt med forbehold af relutionsrettighed.

Anne Marie Jensdatter af Amhede ctr. bartskeer Niels Andersen af Vong i Nykirke sogn. Udsat til 20/8, men først set 27/8 med ny stævning.

96b:

9/7. Konsumtionsforvalteren i Kolding ctr. Peder Hansen Dalby og hustru i Hjarup. 6/8

9/7. Amtmanden ctr. Jørgen Jensen i Jordrup og Jørgen Rasmussen i Bække. 30/7

97:

16/7. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd.
Kontrastævning. 30/7

Søren Pedersen af Gelballe ctr. Rasmus Hansen, Gyde Jensen og Søren
Thomsen ibidem. 30/7

98:

Søren Pedersen af Gelballe ctr. samtlige Gelballe bymænd. 30/7

9/7. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i
Vester Vamdrup samt Nis Garp i Noes, Christen Hjuler i Gejsing og Jens
Ibsen ibidem. 30/7

98b:

1717 - 30. juli:

23/7. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd.
Kontrastævning afhjemles. Tingsvidne. Se nedenfor.

100b:

23/7. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 13/8

23/7. Søren Pedersen af Gelballe ctr. samtlige Gelballe bymænd. Syn
afhjemles. Tingsvidne.

101b:

23/7. Søren Pedersen af Gelballe ctr. Rasmus Hansen, Gyde Jensen og
Søren Thomsen ibidem. Syn afhjemles. Tingsvidne.

102:

23/7. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen
i Vester Vamdrup samt Nis Garp i Noes, Christen Hjuler i Gejsing og Jens

Ibsen ibidem. Udsat til 13/8, men først set 20/8

23/7. Amtmanden ctr. Jørgen Jensen i Jordrup og Jørgen Rasmussen i Bække for ulovlig brændevinsbrænden. - Christen Kjeldsen af Kragelund og Steffen Iversen af Bække var medio marts med udrideren Jørgen Frandsen med i Jørgen Rasmussens hus, hvor de så en lille brændevinskedel stå på gulvet med låg på samt brændevinshat og piber. Jørgen Frandsen forseglede redskabet og lod gøre forbud. Jørgen Rasmussens kone bad om at måtte beholde brændevinsredskabet så længe, at hun dermed kunne brænde 2 skp. korn, idet hun ville bruge brændevinen til at hjælpe noget forarmet kvæg med. - Jørgen Jensen har tilstået, at den 12/1 kom udrideren Jørgen Frandsen til hans hus, efter at de fornylig havde klaret brændevin. Udrideren tog brændevinshatten, som de havde klaret med. Siden har Jørgen Jensen set den i sognefoged Hans Pedersens hus. Brændevinskedlen af størrelse ca. 1½ fjerding, som han havde købt for 3 år siden, og et trælåg samt brændevinstønde og piber var forblevet i hans hus. I sagens løb har Jørgen Jensen anført, at da han ikke forstod sig på lov og forordninger, burde regimentskriveren havde været stævnet til hans forsvar. - Dom: Amtmanden har ladet tiltale Jørgen Rasmussen, proprietærbonde i Bække for ulovlig brændevinsbrænden og bevist sagen. Jørgen Rasmussen har ikke fremlagt det ringeste til sin befrielse. Altså skal hans af amtsudrideren Jørgen Frandsen sekvestrerede og forseglede brændevinshat være konfiskeret, og desuden skal han betale til nærmeste hospital 10 rdl. samt 2 slettedaler i sagsomkostninger. - Hvad angår Jørgen Jensen, da, som han er rytterbonde og regimentskriveren ikke ses at være stævnet, så henfindes denne post til nyt og lovlignere stævнемål.

102b:

1717 - 6. august:

23/7. Konsumtionsforvalteren i Kolding ctr. Peder Hansen Dalby og hustru i Hjarup. 20/8

103:

1717 - 13. august:

Herredsfoged i Nørvang-Tørrild herred Niels Lottrup på Hvejselundgård er sættefoged i følgende sag:

9/7. Anne Jepsdatter, sal. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup, (ved Peter Høeg) ctr. hans børn og arvinger og deres formyndere og pårørende. - Sagen begyndte med et sagsanlæg fra Anne Jepsdatter d. 5/3 og fortsatte senere med de sagsøgtes kontrastævning. Børnene er Christen Knudsen og Catharina og Anne Kirstine Knudsdatter. Gregers Thomsen og Morten Sørensen af Hjarup og Lars Jepsen i Søgård er børnenes formyndere og bliver repræsenteret ved Jep Nielsen Bredstrup. Sagen omfatter også Jens og Christen Jul i Tapsuhre, der er børnenes morbrødre. Den 2/12 1716 havde Anne Jepsdatter efter skifteforretningen oprettet en kontrakt med Peder Frismand i Ødis Bramdrup i Haderslevhus amt ang. børnenes udløsning af deres faders gård. Kontrakten var på slet papir. Ifølge Jep Nielsen Bredstrups vidneførelse var der ved den lejlighed sket følgende: Peder Frismand havde indgået kontrakt om at betale en sum penge for at overtage gården førstkommende 8/5, idet enken skulle beholde en seng og andet, som hun havde indført i gården ved ægteskabets indgåelse. Denne kontrakt blev underskrevet af formynderne og andre og leveret til Peder Frismand. Formynderne ønskede at få skrevet en kopi, og regimentskriver Rasks fuldmægtig Niels Mollerup fik den til udskrivelse. Denne bad derefter Peter Høeg om at konferere kopien med originalen. Da de var i gang med dette, sagde Peter Høeg til Mollerup, "Lån mig originalkontrakten; der er noget i den, som jeg vil korrigere". Han fik den, og uden at gøre nogen forandring lagde han den straks sammen og leverede den til enken og sagde, "Forvar I den". Peder Frismand og formynderne bad mange gange om at få den eller kopien tilbage, og at kopien måtte blive underskrevet lige som originalen, men de fik afslag af Peter Høeg med de ord, at det ikke var hans lejlighed denne aften, hvilket han sagde mange gange. Da Niels Mollerup begærede sit skiftesalær, svarede enken, at det skulle Peder Frismand betale, og denne bad så enken om at låne ham pengene; men hun sagde, at hun ikke kunne. Så spurgte han Jens Snogdal, der hentede pengene hjemme. Men da pengene var der og Peder Frismand kunne betale Niels Mollerup, havde han ikke mere papirerne. Derfor betalte han ikke og frafaldt det, der var aftalt i kontrakten. - Anne Jepsdatter og hendes lavværge Peter Høeg fører sagen på, at modparten ikke har villet efterleve kontrakten. I deres kontrastævning er regimentskriver Anders

Rasks fuldmægtig, Anker Hansen, omtalt som enkens elskelige svoger, og i et af hendes indlæg tiltaler hun herredsfogeden som sin højtærede ven. Deres bevisførelse går især ud på at vise, at de havde været nødt til at bemægtige sig kontrakten. Hans Iversen Friis af Hjarup tjente enken på det tidspunkt og havde også været til stede ved kontraktens oprettelse: Da den var sluttet, kom der tvistighed mellem Jens Juel af Tapsuhre og Peter Høeg (om hvad vidste vidnet ikke). Så tog Peder Frismand kontrakten op af sin lomme og sagde, at om der var nogen, som fortrød derpå, havde det intet at sige, at han havde leveret en rdl. forhen; han kunne kaste kontrakten i ilden, om han ville. Men han gjorde det ikke. Peter Høeg kan ikke få vidnet til at bekræfte, at Peder Frismand havde været uvillig til at betale for skiftebrev og kontrakt, men han mente nu alligevel nok, at Peder Friismand ikke ville af med pengene. Enken har iøvrig siden sendt vidnet til Peder Frismand for at spørge, om han ville tiltræde gården, men han havde svaret, at han ikke ville vide af den oprettede kontrakt, men ville have gjort en anden. - Niels Olesen af Øster Gesten, der er gift med enkens søster, var også med den 2/12. Han havde også hørt Peder Frismand tale om at kaste kontrakten på ilden. Og da han protesterede imod, at Peter Høeg havde taget den, hørte vidnet Peter Høeg sige, at når de efterlevede kontrakten, så ville han underskrive genparten og levere den til dem. Det har vistnok ingen af de andre hørt, ligesom heller ingen har hørt, at Peder Frismand straks fra begyndelsen nægtede at betale, hvilket Peter Høeg eller gerne ville have dem til at huske. Skønt vidneførelsen hovedsagelig drejer sig om Peder Frismands rolle, er hovedsagen nok, at formynderne finder, at børnene ved kontrakten er blevet forfordelt. Jep Nielsen Bredstrup tilbyder på deres vegne, at enken kan blive på gården, så længe hun sidder enke og i alle måder forsvarligt vedligeholder den og stiller forsikring for al skade, som kunne ske de umyndige børn ved gårdens forsømmelse. - Herefter følger enkens indlæg, der er gengivet på fol. 93. - Idag er enken ikke mødt. - Dom: Peter Høeg har som lavværg for enken Anne Jepsdatter af Hjarup på hendes vegne fremvist en mellem hende og hendes tre stedbørn, deres formyndere og pårørende oprettet kontrakt på slet papir skrevet under den 2. dec. 1716, hvorefter lavværgeren vil hæfte de små og umyndige stedbørn til at betale 400 slettedaler til stedmoderen for hendes formenende tilfaldne arvepart i hendes sal. mands selvejergård, som han beboede og fradøde i Hjarup, foruden at hun skal beholde visse specificerede ting, som hun havde medbragt ved ægteskabets tiltrædelse. - I henseende at kontrakten fandtes

skrevet på slet papir, da den blev fremvist her i retten, uden nogen foregående translation på stemplet papir (alene til besmykkelse under prætent hans Maj.ts interesse ej derved at forbigå da vedlagt et ark løst og upåskrevet stemplet papir til 1 rdl., hvilket således af retten blev hæftet og forseget til ovenmeldte kontrakt på slet papir, for at samme derefter så vidt i retten kunne admitteres). For det 2. har enkens lavværge ikke tilstrækkeligt godtgjort kontraktens lovlige omgang med at lade samme af vedkommende til rette tid oversætte på det allernådigst forordnede stemplede papir, som dog til enkens defension og sikkerhed burde være sket, før end den mellem parterne svævende disput virkelig under proces fik sin fremgang, og det enten ved lovlig beskikkelse indhentet eller også, i fald vedkommende ikke i mindelighed skulle have villet facilitere underskrivelse på stemplet papir, da samme ved et notarial instrument af rettens middel kunne være forfattet. Særdeles for det 3. at Jep Nielsen Bredstrup på de umyndige børns og deres formynderes vegne med 2 overensstemmende vidnesbyrd beviser, at enkens lavværge og børnenes formyndere og pårørende den 2/12 derom straks virkelig med hinanden kom i disput, formedelst Peter Høeg samme tid skal have bemægtiget sig den stedbørnene tilhørende kontrakt og derhos sagde at ville korrigere noget deri og derefter ikke ville tilbagelevere hverken kontrakten eller kopien. Derfor frasagde Peder Frismand sig straks at være ansvarlig til kontrakten. Af den da forefaldne disput kunne enkens lavværge (som en bekendt lovkyndig mand) let slutte, at dette ville udfalde til vidtløftig proces, og han burde derfor des mere have søgt præcaution og vigilieret både for hans Maj.ts interesse og sin egen sikkerhed for al ulejlighed og påfølgende konsekvens i så måder at forekomme, at samme kontrakt betimeligt (før end processen efter så lang tids forløb begyndtes) på det forordnede stemplede papir kunne blive oversat, og som sligt ej er sket, men dermed henhvilte, altså (i anledning hans Maj.ts d. 10. okt. 1699 udgivne papirforordning) kan bemeldte på slet papir i retten fremlagte skrevne kontrakt ej til efterlevelse af de umyndige børn påses, meget mindre ved slig omgang præjudicere dem, hvad de efter loven kan tilfalde af fædrene og mødrene arv. - Belangende de 3 umyndige børn fædrene ejendomsgård i Hjarup, da i henseende det mellem dem og deres stedmoder sluttede og her i retten producerede skiftebrev efter deres sal. fader sub dato 3. nov. 1716 ej forklarer, hvilken af parterne hinanden af gården skal udløse, altså ses ikke for billigt (de umyndige børn til ulidelig skade) bør eller kan med rette være

fornøjet af deres stedmoder (som med deres sal. fader ingen livsarvinger har) at lade sig udløse efter den takst, gården og dens vedkommende ved vurderingen er sat for, men i kraft lovens 5-2-68 mellem dem at ske jævnet, og i fald de umyndiges anpart i gården dem skal fravendes imod lovens 3-17-22 og 5-3-6 og -7, bør stedmoderen (for lige jævnet deri at træffe) enten at udløse dem med så mange penge for deres tilfaldne anpart i gården, som formynderne hende her i retten for hendes anpart deri har tilbudt, eller også i dessen ermangling enken med lige tilbudne sum for hendes part at lade sig udløse. Skulle parterne på nogen af siderne til slig billig jævnet findes uvillig, da enhver i gården og des tilhørende beholder deres tilfaldne arvepart og lod, ligesom de det efter skiftebrevets indhold in natura kan tilfalde, og sig det efter loven så nyttigt gøre, som de bedst ved og kan, citantinden på stedbørnenes vegne at iagttage og efter lov slig adfærd at søge, hvorledes med de fordrende 200 slettedaler efter forbemeldte alligerede forordnings kraft skal forholdes, som uden lovligt stævнемål ej kan påkendes, hvormed enken sin formenende præntention til dem forbeholden efter foregående lovlig medfart at søge, som efter kontraktens 4. post har forbundet sig til for de udlovede 400 slettedaler at være ansvarlig, om hun trøster sig ved efter sagens beskaffenhed dem derfor at lade søge, og det i alt som foreskrevet står inden 6 uger fra dommens forkyndelse at efterkommes under lovens tvang og exekution.

105:

30/7. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 27/8

105b:

Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 20/8

106b:

Otto Andreas Poulsen i Bølling, et lovbydelsestingsvidne: Frands Joensen og Peder Madsen af Bølling som lavværge pva. Kirsten Nielsdatter Gris, sl. Poul Eriksens enke, og formynder for hendes 3 faderløse børn, Erik og Niels Poulsen og Else Poulsdatter lovbød 3. gang deres arvelodder i den halve gård i Bølling, som den afdøde og hans hustru ejede og påboede.

Sønnen Otto Andreas Poulsen og fæstemø Kirsten Sørensdatter begærede skøde.

107:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

108:

1717 - 20. august:

Ditlev Lehmeier af Kolding (ved Thomas Bang ibidem) ctr. Niels Ebbesen af Nagbøl. Denne har solgt Lehmeier 10 tdr. rug á 8 sk. og har taget penge på hånden, men har ikke villet befordre leverancen til køberen. Niels Ebbesen vedgår at have indgået handelen, men på den måde at han efter 14 dages forløb skulle få bud, om han skulle udkøre det eller ikke. Han fik 2 mk. på hånden. Da der ikke kom bud, sendte han håndpengene tilbage, men de blev ikke modtaget. Han beholdt rugen endnu 3 uger, og da aftalen ikke blev efterlevet og han trængte til penge til at betale de kgl. skatter med, måtte han sælge rugen til hvem der ville betale for den. Da så Lehmeiers bud kom 4 uger efter kontraktens indgåelse, var rugen alt solgt. Da han nogen tid efter kom til Kolding, leverede han Lehmeiers kone håndpengene på bordet; hun tog dem i hånden og ville give ham dem igen, men han fik dem ikke. Den forklaring får Niels Ebbesen lov til at aflægge ed på, og der bliver optaget tingsvidne. (Sagen muligvis fortsat 3/9).

109b:

6/8. Konsumtionsforvalteren i Kolding ctr. Peder Hansen Kjær (Peder Hansen Dalby) og hustru i Hjarup. 3/9

110:

13/8. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 10/9

110b:

Jep Nielsen Bredstrup pva. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup Anne Jepsdatter og hans børn og deres formyndere lovbød 1. gang den afdødes

gård. Peder Frismand af Ødis begærede skøde.

30/7. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i Vester Vamdrup samt Nis Garp i Noes, Christen Hjuler i Gejsing og Jens Ibsen ibidem. 3/9

1717 - 27. august:

13/8. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 10/9

111:

Provst Peder Arensberg, sognepræst i Hvejsel og Givskud menigheder ctr. Mikkel Hansen i Loft. 10/9

23/7. Anne Marie Jensdatter af Amhede ctr. bartskeerer Niels Andersen af Vong i Nykirke sogn og Rasmus Sørensen af Give. - Formedelst det er langt hen i natten, blev retten brudt, men i morgen igen vorde holdt efter loven, da parterne sig at indfindes vil lade behage. 28/8

116:

1717 - lørdag den 28. august:

27/8. Anne Marie Jensdatter af Amhede ctr. bartskeerer Niels Andersen af Vong i Nykirke sogn og Rasmus Sørensen af Give. 3/9

119:

Oberforster stævner Bølling beboere til forhør om skovbrand. 3/9

Jep Nielsen Bredstrup pva. Knud Christensen Buchs enke af Hjarup Anne Jepsdatter og hans børn og deres formyndere lovbød 2. gang den afdødes gård.

119b:

1717 - tirsdag den 31. august:

Tingbogen er blevet brugt ved Skads herreds ting med retten betjent af herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede som sættefoged og Peter Høeg af Vranderup som sætteskriver. Herredsfoged Christian Byggum af Astrup og ridefoged Christen Sørensen på Sneumgård vil i forbindelse med en kommissionssag i Ribe føre tingsvidne mod Maturin Castesen, sognepræst for Jerne og Skads menigheder. Under mange protester fra denne fremlægges en del attester. Det drejer sig om, hvad der skete på tinget 12/2 1715 og efterfølgende tingdage i en sag mellem præsten og Hans Christensen Spangsberg i Strandby.

126b:

1717 - onsdag den 1. september:

Samme sag fortsat.

132b:

1717 - 3. september:

133:

20/8. Konsumtionsforvalteren i Kolding ctr. Peder Hansen Kjær (Peder Hansen Dalby) og hustru i Hjarup. 17/9

Jep Nielsen Bredstrup af Nybjerg Mølle på vegne af Christen Christensen den yngre af Vorbasse stævner med varselsmændene Jep Pedersen og Børge Andersen af Skødebjerg Hans Hansen Fynbo med hustru Kirsten Willumsdatter og Jørgen Christensen med hustru Anne Hansdatter, alle af Vorbasse, for vold og overløst den 22/8. Som vidner indkaldes Johanne Jørgensdatter i Vorbasse, Mette Christensdatter i Fitting, Anders Olesen ibidem og Hans Nielsen i Vorbasse. Der bliver indgået forlig, efter at Hans Fynbo har gjort afbigt.

133b:

28/8. Anne Marie Jensdatter af Amhede (ved byfoged Knud Jørgensen af Kolding) ctr. bartskærer Niels Andersen af Vong i Nykirke sogn og Rasmus

Sørensen af Give. - Anne Marie Jensdatter er i tjeneste hos herredsfoged Thomas Ebbesen. Hun er blevet besvangret af Rasmus Sørensen i Give og er siden af bartskeerer Niels Andersen af Vong blevet beskyldt for hos ham at have søgt hjælp til fosterfordrivelse iflg. tingsvidne af Nørvang-Tørrild herredsting den 14/6. Der har været indkaldt en del vidner, som imidlertid blot har vidnet efter bartskeererens mund. Modpartens advokat er Jens Jørgen Bredal af Skadde(?). - Der bliver ført nogle vidner på, at Rasmus Sørensen har lovet Anne Marie Jensdatter ægteskab. Hendes halvfaster Maren Pedersdatter i Give havde en aften overhørt en samtale mellem de to: "Jeg tror ikke, Rasmus, at du sviger mig". - "Dersom jeg sviger dig, da gid helvedes bøddel og ravne rive og udhugge mine øjne ved vandbækken(?)". Da Maren Pedersdatter kom ind til dem, svor han, at han ikke ville bedrage hende. En broder til Anne Marie kan fortælle om en kontrakt, der ved præstens hjælp var blevet oprettet mellem de to, gående ud på, at hun skulle afstå fra krav om ægteskab, hvorimod han skulle give hende 50 slettedaler i to afdrag, dog skulle heri afkortes de 6 rdl., som han skulle betale for hendes lejermålsbøder. Da broderen imidlertid ville afhente det første afdrag, ville Rasmus ikke betale, og præsten, der havde lovet at stå inde for betalingen, havde forlagt kontrakten. - Den store vidneførsel fandt sted fredag den 27/8. Da måtte retten afbrydes, fordi det var blevet langt hen på natten, men sagen genoptoges dagen efter, og da havde indfundet sig Claus Jessen af Donneruplund, der indvilgede i at fortælle, hvad han vidste. Den 19/11 havde præsten Johan Belhart og Anne Maries venner bedt om hans nærværelse i en forsamling hos Rasmus Sørensens broder i Give, Laurids Sørensen, ang. den disput der var mellem Anne Marie og Rasmus. Præsten tog et ark papir frem samt pen og blæk og begyndte at skrive et forlig, som var noget vidtløftigt og bestod af en del poster. Præsten erklærede offentligt og lovede at betale til Anne Marie de 50 slettedaler på de i kontrakten anførte betingelser, især at når pengene var betalt, skulle Anne Marie aldeles ingen præntioner have til Rasmus' ægteskabsløfte, men han skulle have frihed til at ægte, hvem han ville. Efter at kontrakten var blevet underskrevet, rejste præsten bort med den, og alting syntes at have sin rigtighed; men siden måtte fornemmes, at det fik dermed et andet udfald, idet Rasmus Sørensen, hans patroner og venner blev forandret og ganske frafaldt det, som derom var sluttet. Sagens rette sammenhæng skal nok vise sig, når kontrakten kommer frem. Angående Anne Maries forhold oplyser Claus Jessen, at ham bekendt har hun opført sig som en ærlig kvinde. Hvad

hendes uvenner og letsindige kunne have jugeret af den utidige plovfællig, hun har haft med Rasmus Sørensen, lader han stå ved sit værd. - Niels Bartskærs person er ham ikke bekendt; men hans rygte er meget slet, og de, der kender ham, siger, at han er et liderligt skarn og ikke gerne antages i noget samkvem af honette folk. (Nogle af de øvrige vidner har sagt noget lignende: han har ikke søgt Guds hus og bord i Nykirke sogn. Dog modtog han sakramentet en gang, da han var dødeligt syg; men det var pro forma). - Rasmus Sørensen var ikke til stede, da kontrakten blev sluttet. Da den var blevet skrevet, havde Claus Jessen bedt broderen om at hente ham, for at han kunne underskrive; men der blev givet det svar, at de kunne ikke få ham derind, for han turde ikke. - Det tingsvidne, som Bredahl har fremlagt i retten, melder, at Anne Marie i mange godtfolks overværelse har aflagt ed på, at Rasmus Sørensen aldrig har haft legemlig omgængelse med hende, og at han ikke har tilskyndet hende til fosterfordrivelse og heller aldrig tilsagt hende ægteskab. Men tingsvidnet siger ikke, at Rasmus Sørensen har aflagt sin benægtelses ed på faderskabet. Alligevel får Anne Marie ikke lov til at aflægge ed på sin påstand, for sagen er blevet indbragt for kapitelsdomstolen, hvor hun skal aflægge sin ed. - Idag skrives der tingsvidne.

Jep Vedstesen og Jens Andersen af Skanderup ctr. Knud Andersen i Kolding. 1/10

135:

Se 20/8. Thomas Bang ctr. Niels Ebbesen. Udsat til 17/9, hvor den ikke er set. (Se 20/8).

Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd. 10/9

135b:

28/8. Oberforster stævner Bølling beboere til forhør om skovbrand. Se igen 10/9

20/8. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i Vester Vamdrup samt Nis Garp i Noes, Christen Hjuler i Gejsing og Jens

Ibsen ibidem. 10/9

Knud Christensen Buchs enke Anne Jepsdatter og børn Christen Knudsen og Catharina og Anne Kirstine Knudsdatter af Hjarup med formyndere Gregers Thomsen og Morten Sørensen af Hjarup og Las Halkjær i Søgård samt børnenes morbrødre Jens og Christen Juul i Tapsuhre lovbød 3. gang gården i Hjarup. Peder Nielsen Frismand af Ødis Bramdrup, som er gift med børnenes moster, begærede skøde.

136:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

137:

Peder Nielsen Frismand af Ødis Bramdrup tinglyser en kontrakt mellem ham og Jens og Christian Juul i Tapsuhre samt ovennævnte formyndere: Når der gives skøde, betaler Peder Frismand til enken 306 rdl. 2 mk. 4 sk. Han forpligter sig til, at en af hans sønner skal ægte en af sal. Knud Buchs døtre, så snart en af døtrene kan være tjenlig til ægteskab. Peder Frismand skal være ansvarlig for al børnenes arv, 106 rdl. 2 mk. 3½ sk. til sønnen og 53 rdl. 1 mk. 8½ sk. til hver af pigerne. Pengene står uden rente, til børnene opnår 18 år. Børnene forbliver ved stedet og nyder kost, klæder og skolegang. Han skal betale sl. Knud Buchs broder Las Buchs og søster Mette Christensdatters arv, ialt 80 rdl., som bliver stående i ejendommen. De skal mod afkald blive udbetalt, hvad time det forlanges, og står derfor uden renter.

137b:

1717 - 10. september:

3/9. Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd. 24/9

138:

27/8. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 1/10

138b:

27/8. Provst Peder Arensberg, sognepræst i Hvejsel og Givskud menigheder ctr. Mikkel Hansen i Loft. 24/9

Nis Garp af Noes og Jens Rasmussen af Gejsing ctr. Hans Pedersen af Glibstrup. 17/9

139b:

Se 3/9. Oberforster stævner Bølling beboere til forhør om skovbrand. Ingen udsættelsesdato angivet. Se 8/10

3/9. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i Vester Vamdrup samt Nis Garp i Noes, Christen Hjuler i Gejsing og Jens Ibsen ibidem. 17/9

20/8. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 17/9

140:

1717 - 17. september:

3/9. Konsumtionsforvalteren i Kolding ctr. Peder Hansen Kjær (Peder Hansen Dalby) og hustru i Hjarup. 1/10

140b:

Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen i Seest. Stævning på fol. 141. Se 8/10.

10/9. Nis Garp af Noes og Jens Rasmussen af Gejsing ctr. Hans Pedersen af Glibstrup. 1/10

141b:

10/9. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 1/10

Se fol. 140b. Baltzer Bahnsens stævning af Niels Truelsen i Seest, som har været uvillig til at efterleve dommen af 25/1 1715 om vedligeholdelse af et mellemgærde.

142:

10/9. Amtmanden ctr. Søren Deigaard i Øster Vamdrup og Christian Jensen i Vester Vamdrup samt Nis Garp i Noes, Christen Hjuler i Gejsing og Jens Ibsen ibidem samt Niels Smed. - Dom: Amtmanden har søgt dem for ulovlig brændevinsbrænden, hvilket også er blevet tilstået af nogle af dem, Christian Jensen af Vester Vamdrup, Nis Garps hustru i Noes, Søren Hjuler i Anst på hans moders Anne Jepsdatters vegne i Gejsing samt Jens Ibsens søn på hans faders vegne ibidem. De har indrømmet, at brændevinsredskaberne er blevet fundet hos dem af Jørgen Frandsen, udrider ved Koldinghus. Enhver af dem, der har tilstået sligt, bør efter forordningen af 4/6 1689 havde deres brændevinshatte forbrudt og desuden betale 10 rdl. til nærmeste hospital samt sagsomkostninger. - Hvad angår Nis Garp, som i den tro, at det kunne virke til befrielse, har fremlagt Jakob Iversens tilladelsesseddel dateret Kolding d. 9/6 1716, så i henseende til, at forordningen af 2/8 1695 absolut forbyder nogen rytterbonde at brænde, kan samme seddel ikke tjene til nogen befrielse, men han må have sin regres til Jakob Iversen for hans seddels mislighed. - Søren Deigaard i Ø. Vamdrup og Niels Smed i Gejsing er ikke blevet overbevist med vidnesbyrd og har heller ikke tilstået at have forset sig, så de kan ikke dømmes, inden sådant sker.

142b:

Skovfoged Hans Poulsen af Gejsing angiver ulovlig skovhugst. Der er nævnt en del navne, bla. Niels Truelsen i Seest. Hans Pedersen i Glibstrup blev antruffet den 11/7, det var søndag morgen ganske tidligt, da han havde ligget ude om natten med fire vogne og havde hugget 2 store risbøge i ridtmester Kaas' skovskifte. "Da spurgte jeg, om det var helligdags gerning. Hans Pedersen svarede og sagde: Hvad kommer det dig ved, og viste mig bort og sagde, Du har her slet intet at bestille, samt derforuden tiltalte mig hårdeligen med mange slemme og spidsfindige ord.

143:

Skovfoged Laurids Hundsholt angiver ulovlig skovhugst. Nogle få navne er nævnt, bla. a. igen Hans Pedersen af Glibstrup, der huggede en risbøg den 15/7 og ikke ville lade sig pante.

1717 - 24. september:

10/9. Provst Peder Arensberg, sognepræst i Hvejsel og Givskud menigheder ctr. Mikkel Hansen i Loft. 8/10

Ebbe Clausen af Gejsing ctr. Mads Knudsen af Store Anst ang. en risbøg, som er befundet i hans gård og menes hugget på Ebbe Clausens grund. Udsat til 8/10, men ikke set igen.

143b:

Iver Jensen og Peder Pedersen af Øster Vamdrup ctr. Jes Christensen ibidem, en kontrastævning i dennes sag, se nedenfor.

144b:

10/9. (Se også ovenfor). Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd. 15/10

1717 - 1. oktober:

3/9. Jep Vedstesten og Jens Andersen af Skanderup ctr. Knud Andersen i Kolding. 22/10

145:

17/9. Konsumtionsforvalteren i Kolding ctr. Peder Hansen Kjær (også kaldet Peder Hansen Dalby?) og hustru i Hjarup ang. øl og brændevin til deres bryllup. Som vidner har været indkaldt Kirsten Jepsdatter og sognefoged Jens Snogdal af Hjarup. Peder Hansen Kjær har fremlagt attester fra tolder Peder Hansen i Kolding og fra Hans Hansen Kjær i Dalby, og mener hermed bevist, at øllet ikke er kommet fra ulovlige steder. Men kommissionsforpagterens advokat Thomas Berg mener ikke, at attesten fra Dalby kan gælde, så længe underskriveren ikke har beediget den i retten, og om tolderens attest siger han, at det aldrig skal kunne godtgøres, at der ved

udførelse er blevet angivet noget hos konsumtionsbetjentene i porten, som det burde være sket. - Kirsten Jepsdatter har forklaret, at hun var hos Peder Hansen Kjærs, da konsumtionsforpagterens folk kom ind sammen med Thomas Bang for at se, om der var noget i huset til konsumtionssag. En rytter kom ind. Peder Hansen Kjærs fæstemø Ellen Nielsdatter stod bag ved konsumtionsforpagteren med en træskovl i hånden og sagde: "Dersom mine klæder var skåren således som eders, da skulle parykkerne fly, og I skulle få skam". Samme tid stod Thomas Bang og forseglede 2 tønder øl, som dagen efter skulle være brugt til Peder Hansen Kjærs bryllup. - Jens Snogdal mødte ikke i retten, skønt han blev lovdaget, men kom så alligevel den 17/9. Han havde ikke haft tid før for høstens trubbele. - Dom: Konsumtionsforvalteren i Kolding har sagsøgt Peder Hansen Kjær for to tønder øl, der er blevet fundet hos ham lige før hans bryllupshøjtid. Han har fremlagt 2 sedler, den ene fra tolder Peder Hansen og den anden fra hans broder Hans Hansen i Dalby. - Da den kgl. forordning af 3/12 1700 ikke fælder Peder Hansen Kjær for, hvad ham i så måder er givet til hjælp til hans bryllupsfest, men alene befaler dem på landet at straffes, som understår sig i at sælge noget stærkt øl eller drikkende varer til nogen kromand, bøndergilder eller barsler med videre, hvilket ikke er bevist at være sket. Altså bør han frikendes.

10/9. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 8/10

146b:

17/9. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 15/10

17/9. Nis Garp af Noes og Jens Rasmussen af Gejsing ctr. Hans Pedersen af Glibstrup. Udsat til 15/10, hvor sagen ikke er set. Se ny stævning 6/11

147:

1717 - 8. oktober:

Told- og strandinspektør Simon Basse ctr. Hans Nielsen, kromand i Vejen, for ord han skal have sagt. Oberforster Hans Bachman til Estrupgård og Skjoldborghus samt hans delefoged er varslet. Sagsøgeren vil føre vidner,

men da Hans Nielsen ikke er stævnet til at påhøre vidner, henvises stævningen til ny og lovligere stævning. Se 22/10

147b:

24/9. Provst Peder Arensberg, sognepræst i Hvejsel og Givskud menigheder ctr. Mikkel Hansen i Loft. 22/10

Se 10/9. Oberforster Hans Bachman stævner Bølling beboere til forhør om skovbrand, Mikkel Andersens afbrændte havegård. Sidsel og Anne Sørensdatter erklærer, at de ikke har antændt ilden og ikke ved, hvem der har gjort det.

Provst Peder Storm af Egtved ctr. Frederik Mogensen ibidem ang. den plads, han for nogen tid siden har tiltaget sig og bygget hus på, skønt den tilhører grunden. Han skal rydde grunden og bygge sit hus et andet sted.

148:

17/9. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen i Seest. 22/10

148b:

Markus Madsen af Uhre fremstår i retten og forklarer, at 2 af hans heste, der gik på græs, er blevet ilde hugget og skamferet, og derom har han i ubesindighed ladet falde nogle ord, som om Hans Pedersen og søn Søren Hansen i Vrå skulle have gjort det. Men det har været efter løse folks snak. Han gør afbigt.

1/10. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 6/11

149b:

1717 - 15. oktober:

1/10. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 29/10

150:

Amtsforvalteren (ved fuldmægtig Christen Roed) ctr. Peder Mikkelsen i Ågård. 29/10

151b:

Niels Joensen af Refsgård ctr. Jens Hansen ibidem. 22/10

152:

Sognefoged Jep Hansen Faarkrog af Lejrskov ctr. Søren Jepsen i Hundsholt (Søren Hundsholt). 22/10

24/9. Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd. 6/11

Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Jens Poulsen i Torsted. 22/10

152b:

1717 - 22. oktober:

Morten Friis, sognepræst til Hemmet og Vejen, ctr. Peder Jakobsen, forpagter på Grindsted præstegård. (Stævning på fol. 155). 12/11

Se 8/10. Told- og strandinspektør Simon Basse ctr. Hans Nielsen, kromand i Vejen. 12/11

153:

8/10. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen i Seest. 6/11

154:

15/10. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Jens Poulsen i Torsted. Sagen udsat til 12/11, men kommer igen 6/11

15/10. Niels Joensen af Refsgård ctr. Jens Hansen ibidem i markstrid. Udsat til 25/11, men ikke set igen.

154b:

15/10. Sognefoged Jep Hansen Faarkrog af Lejrskov ctr. Søren Jepsen i Hundsholt (Søren Hundsholt). Udsat til 12/11, men ikke set igen. - Sagen skulle dreje sig om nogle penge, som Søren Hundsholt skulle have taget fra sognefogedens bord, da han var ved at udbetale dem til Christian Danielsen.

1/10. Jep Vedstesten og Jens Andersen af Skanderup ctr. Knud Andersen i Kolding. (Stævning på fol. 155b). 29/10

155:

Se ovenfor. Morten Friis' stævning af Peder Jakobsen i Grindsted præstegård.

155b:

Jep Vedstesens og Jens Andersens stævning af Knud Andersen. Se ovenfor.

Peder Bertelsen og Niels Olesen af Lunderskov ctr. Jens Madsen og Hans Knudsen af Lejrskov. 19/11

156b:

Anders Sørensen af Søgård fremlyser 3. gang en kvie.

8/10. Provst Peder Arensberg, sognepræst i Hvejsel og Givskud menigheder ctr. Mikkil Hansen i Loft. 29/10

1717 - 29. oktober:

22/10. Provst Peder Arensberg, sognepræst i Hvejsel og Givskud menigheder ctr. Mikkil Hansen i Loft. - Dom: Præsten har bevist, at Mikkil Hansen er rømt fra sin stavns og sin fæstegård uden lovlig opsigelse og skudsmåls søgning. Såfremt han ikke inden 6 uger indfinder sig til stavns, bør han pågribes, hvor han måtte være at antræffe, og straffes som en rømningsmand efter lovens 3-13-7.

157:

15/10. Amtsforvalteren (ved fuldmægtig Christen Roed) ctr. Peder Mikkelsen i Ågård. 19/11

158b:

22/10. Jep Vedstesten og Jens Andersen af Skanderup ctr. Knud Andersen i Kolding. 19/11

159b:

15/10. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 6/11

1717 - lørdagen den 6. november:

160:

Oberforster Hans Bachman til Estrupgård og Skodborghus for sin bonde Hans Nielsen i Vejen ctr. Simon Pedersen Basse på Røj. 26/11

162:

22/10. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen i Seest. 19/11

8/10. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. (Stævning på fol. 162b). 12/11

15/10. Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd. 19/11

162b:

Se 1/10. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Jens Rasmussen af Gejsing og Nis Garp i Noes. 12/11

Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Smed i Vester Gesten. Udsat til 26/11, men ikke set igen. - Angående en bulbsav(?), som Peder Smed har lånt for 3 år siden, men ikke tilbageleveret.

19/10. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing. 26/11

Christen Christensen af Vorbasse stævner med varselsmændene Jep og Christen Pedersen af Skødebjerg Hans Hansen Fynbo af Vorbasse, som ikke har villet betale det erklæringstingsvidne, som han har givet Christen Christensen på tinget med løfte om at betale det (se 3/9). Udsat til 26/11, men ikke set igen.

Stævning fra bymændene i Roved og Lille Anst til bymændene i Store Anst. Se ovenfor fol. 162.

163b:

22/10. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Jens Poulsen i Torsted for gårdens ulovlige dyrkning og vedligeholdelse. Jens Poulsen har bedt om henstand, så han enten kan skaffe kaution eller skaffe en ny fæster, der kan svare for vedligeholdelsen. Idag indfinder han sig i retten og meddeler, at han ikke kan skaffe kautionister, men fremstiller så sin gårdmand Hans Iversen, der har part i gården og er villig til at samle hele gården, og han stiller kautionister på, at der ikke skal ske gården skade, når han får den i fæste.

164:

1717 - 12. november:

Læst forordning om skatten for 1718.

22/10. Morten Friis, sognepræst til Hemmet og Vejen, ctr. Peder Jakobsen, forpagter på Grindsted præstegård. I sal. hr. Søren Heerups bøger er han noteret for gæld for stude, en plag og rug, men han har ikke villet møde til skiftet. Morten Friis er formynder for Søren Heerups to sønner af Omme. Idag aflægger Peder Jakobsen ed på, at han ikke skylder noget.

165:

Se 22/10. Told- og strandinspektør Simon Basse ctr. Hans Nielsen, kromand i Vejen samt Henrik Christian Preusser og Christian Henriksen Frandsen ibidem. 26/11

166:

6/11. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 3/12, se 4/12

168b:

6/11. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Jens Rasmussen af Gejsing og Nis Garp i Noes i skelstrid. Udsat til 26/11, men ikke set igen.

169b:

Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Oluf Jensen i Højen. 26/11

1717 - 19. november:

170:

6/11. Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd. 26/11

29/10. Amtsforvalteren (ved fuldmægtig Christen Roed) ctr. Peder Mikkelsen i Ågård. 3/12, se 4/12

170b:

29/10. Jep Vedstesten og Jens Andersen af Skanderup ctr. Knud Andersen i Kolding. Denne har med Gabriel Andersen Kruse og Henrik Mandra i Seest i 1710 konfiskeret 14 stude og 3 kvier og derefter ladet dem sælge på auktion, men kammerkollegiet har den 8/6 1716 resolveret, at konfiskationen var uberettiget og skulle refunderes. Sagen drejer sig nu om kreaturerne værdi, der ikke kan sættes lig auktionsprisen, fordi køberne derudover skulle betale auktionsgebyr. I sagens forløb har sagsøgerne ført vidner om en mellemtale, der var foregået i Knud Andersens hus, da de den 25/8 1716 søgte hans bo for at få betalt, hvad der resterede på deres krav. Knud Andersen skal på en besynderlig måde have forsøgt at bevise, at sagsøgerne havde eftergivet resten af deres krav, og har i den forbindelse brugt en attest fra to skomagere, der ikke selv har skrevet den og heller ikke beediget den i retten. Da Jep Vedstesen søgte sin betaling hos Knud

Andersen, var byfoged Knud Jørgensen til stede, og da Knud Andersen tilbød Jep Vedstesens autoriserede sedler, sagde byfogeden, "Han skal have halvt penge og halvt sedler", hvilket også skete. Knud Andersens kone kom ind ved køkkendøren og sagde til sin mand, "Giv ham, hvad han skal have, at vi kan blive denne overløf kvit". Vidnet hørte ikke, at Jep Vedstesen takkede for god betaling, idet han sad ved et andet bord og drak et glas brændevin. Et andet vidne havde derefter mødt Jep Vedstesens ude på gaden; han var ude for at finde en, der kunne skrive kvittering for ham, og fik vidnet og et par andre til at gå med tilbage for at overvære, at kvitteringen blev læst op. Da den var blevet læst op, sagde Knud Andersen, "Jeg hørte der ikke meget efter, det skulle have været ved rettens middels overværelse". Så gik Jep Vedstesen. - Idag aflægges sagsøgerne ed om kvægets værdi. Kvæget var værd hhv. 144 rdl. og 21 rdl., men det ville ingen af dem have solgt det for. - Tingsvidne.

171:

Jep Vedstesens af Skanderup får tingsvidne om en rødblisset hoppe, der var ham ihændekommet, men dernæst om natten stjålet ud af hans stald.

6/11. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen i Seest. 26/11

171b:

22/10. Peder Bertelsen og Niels Olesen af Lunderskov ctr. Jens Madsen og Hans Knudsen af Lejrskov. Udsat til 3/12, men ikke set igen. - Da deres gård endnu var i selveje, blev der pantsat et stykke jord, der nu avles af de sagsøgte, som dog ikke mener, at det pågældende jordstykke har tilhørt denne gård. Sagsøgerne ønsker at indløse pantet, så at de igen kan bruge jorden.

172b:

Niels Jensen af Rugsted ctr. Hans Nielsen af Fuglsang. 10/12

1717 - 26. november:

Jens Madsen og Hans Poulsen af Silkeborg anmelder ildsvåde.

173:

12/11. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Oluf Jensen i Højen. 3/12

175:

Amtsforvalteren ctr. degnen Christen Thomsen i Lejrskov. 3/12

176:

19/11. Baltzer Bahnsen af Kolding ctr. Niels Truelsen i Seest. - Dom: Niels Truelsen har ikke efter dommen afsagt 25/1 1715 villet grøfte eller gærde hegnet mellem deres skovhaver. Han har med en ekstrakt af skov- og jagtsessionens protokol villet bevise, at de høje deputerede den 13/10 har besluttet, at alle der i Seest skov værende mellemgærder skulle nedbrydes til vildtbanens bedste og underskovens opkomst, hvorfor han ikke har kunnet efterkomme dommens befaling. Han er pligtig at vedligeholde mellemhegningen med grøft eller gærde efter dommen, der ikke står til forandring uden særlig kgl. befaling eller tilladelse. I mulkt skal han betale til kongens kasse 3 lod sølv samt sagsomkostninger.

177:

Hans Nielsen Gundorf ctr. Jens Snogdal i Hjarup. Udsat til 3/12, men ikke set igen. - Jens Snogdal har ikke villet indfri en namsdom over sin broder sl. Jep Snogdal, skønt han har tiltrådt dennes dødsbo.

177b:

Christen Frismand af Lejrskov ctr. Hans Iversen i Skanderup ang. gæld for køb af 8 stude. Udsat til 17/12, men ikke set igen.

6/11. Oberforster Hans Bachman til Estrupgård og Skodborghus for sin bonde Hans Nielsen i Vejen ctr. Simon Pedersen Basse på Røj. Udsat til 17/12, men ikke set igen. - Sagen er begyndt med, at Simon Basse stævnedes kromanden Hans Nielsen samt hans husbond oberforster Hans Bachman til Estrup og Skodborghus og dennes defoged for ord, som Hans Nielsen skulle have sagt. Denne stævning var ugyldig. Så blev sagen rejst igen den

22/10, men igen var stævningen utilstrækkelig, for nu var en sag blevet påbegyndt ved Gørding-Malt herreders ting, og hvis der skulle føres vidner til svækkelse af de vidnesbyrd, der var aflagt dér, skulle de pågældende vidner have været stævnet. Og næste gang er det så Hans Bachman, der stævner Simon Basse for ord og gerninger imod Hans Nielsen i hans eget hus samt for den hårde beskyldning Simon Basse har rejst imod ham ifølge tingsvidne fra Gørding-Malt herredsting 21/10. I denne stævning er Simon Basses misgerning beskrevet: Han var kommet ind i Hans Nielsens hus som en fuldkommen fremmed person, uden at fremvise fuldmagt eller have et rettens middel med sig og ville bemægtige sig Hans Nielsens retfærdige gods, til hvilken ende han opbrød hans kammerdør og angreb ham med trusler, idet han beskyldte ham for at have hentet 5 tønder øl fra Haderslev over forbudne steder. Han har nok kaldt sig strandinspektør, men har ikke i retten villet fremvise sin instruks. "Og skulle slig magt have fremgang og ustraffet henfalde, kunne jo enhver ubekendt, som ville angive sig for det, de ej var, med ord og gerning udførme og overvælde hver ærlig mand, de ville og måtte have picant til". Simon Basses bestalling er ikke blevet publiceret på Gørding-Malt herredsting. - Herefter følger en ny stævning fra Simon Basse til nogle vidner af Vejen, der skal forklare, hvordan Hans Nielsen handlede over for strandinspektøren, da han efter sit embedes pligt ville gøre inkquisition om toldforsvegne varer. Til at påhøre vidnesbyrdene er stævnet nogle folk, som tidligere har vidnet ved Gørding-Malt herredsting: Henrik Christian Preutzer, Christian Henriksen Frandsen og Poul Nielsen af Vejen. - Jes Andersen af Store Anst: En mandag tre uger før Mikkelsdag kom ridtmester Kaas' søn ind til Hans Nielsens og fik et krus øl. Hans Nielsen sagde, "Jeg har intet godt øl uden tyndt øl". Kaas' søn spurgte, om han måtte gå ud med sit krus øl, og det måtte han godt. Straks efter kom han tilbage, satte ølkruset på bordet og sagde, "Nu kommer de ind!". Så kom strandinspektøren (som vidnet da ikke kendte) ind i stuen og satte sig for bordenden, hvor han af sin lomme optog nogle papirer og penge, som han talte. "Har I nylig været i Haderslev?" spurgte han kromanden, der replicerede, "Hvi da det? Kan nok være ½ års tid siden, jeg var der". Så spurgte Basse ham om, hvad vej han var kommet, og fik til svar, at om var Kolding eller Foldingbro, huskede han ikke mere. I mellemtiden var der kommet en stor del af Vejen bys folk ind i stuen, og der blev slået et krus i stykker, så øllet blev spildt. Der havde i forvejen været nogen alarm i huset, men vidnet vidste ikke, hvad der gav årsag dertil, idet

han sad for sig selv. - Jesper Hansen af Gesten: Jens Kaas' søn havde vinket ham ind i krostuen, hvor Basse var. Han havde set Hans Nielsen løbe ind i en anden stue i vred hu, komme ud igen og tage fat på kruset tillige med inspektøren. Denne sagde til ham, "Jeg har betalt mit øl, hvorfor må jeg det ej drikke?". "Jeg vil", svarede Hans Nielsen, "lade mænd se, at det ikke er Haderslev øl". Så slog han kruset i stykker mod bordet. I samme tumult gik inspektøren ud ad døren, og Hans Nielsen sagde til ham, "I fik ej den ret, som I skulle have". "Ja, ja", sagde inspektøren, "jeg kommer eder nok igen". Da sagde Hans Nielsen: "Jeg estimerer eder ikke mere end min hund!".

19/11. Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd. 10/12

6/11. Hans Pedersen af Glibstrup ctr. Peder Jørgensen af Gejsing for resterende husleje af et rytterhus. Udsat til 10/12, men ikke set igen.

178:

1717 - 3. december:

26/11. Amtsforvalteren ctr. degnen Christen Thomsen i Lejrskov. 10/12

179b:

26/11. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Oluf Jensen i Højen. 10/12

180:

Alle øvrige sager er opsat til 4/12.

180b:

1717 - lørdag den 4. december:

19/11. Amtsforvalteren (ved fuldmægtig Christen Roed) ctr. Peder Mikkelsen i Ågård. 17/12

181b:

12/11. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 17/12

182b:

1717 - 10. december:

26/11. Jes Christensen i Ø. Vamdrup (ved Laurids Nielsen i V. Vamdrup) ctr. samtlige Øster Vamdrup bymænd, der har forment ham græsning til det boel, han har i fæste. Disse har hævdet, at hans forgængere aldrig har krævet græsning. Når de alligevel tidligere har undt ham nogen græsning, var det til vederlag for at holde nogle stykker markgærde; men da der er så lidt græsning i Øster Vamdrup, har lodsejerne fordelt hegningen mellem sig selv, og så skulle boelsmanden ikke længere have græsning. Det har også ifølge disse lodsejere hidtil været sådan, at boelsmændene foruden hegningen også undertiden betalte lidt for græsningen. - Laurids Nielsen har krævet lodsejerne dømt til at lade ham gå i græslæg med dem på agermarken efter hans hartkorn og desuden efter gammel skik lade ham have to høveder på fælleden, imod at han vedligeholder de gærder, som han hidtil har haft at vedligeholde. - Dom: Lovens 3-13-1 og forordningen af 10. august 1695 befaler, at ingen bonde må tillade nogen anden at bruge det ringeste af sit i fæste havende jordsmål, så Øster Vamdrup lodsejere er pligtige efter lovens 3-13-28 til at forunde Jes Christensen årligt herefter på hans boligs agers og ævreds græsning så meget kvæg, som han har jords vurdering til, og desuden at betale ham processens omkostninger med 2 rdl. - Hvad angår den i Jes Christensens indlæg aparte prætenderede græsning på Øster Vamdrups fælles mark imod markhegnings gentagelse, som lodsejerne på dem uden lov og dom har opdelt, da efterdi for den post in specie ikke er stævnet, så kan derfor nu ikke derom nogen decision følge.

183:

3/12. Amtsforvalteren ctr. degnen Christen Thomsen i Lejrskov. 7/1-1718

184:

3/12. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Oluf Jensen i Højen. 17/12

184b:

19/11. Niels Jensen af Rugsted ctr. Hans Nielsen af Fuglsang. 7/1

1717 - 17. december:

4/12. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 7/1

185:

4/12. Amtsforvalteren (ved fuldmægtig Christen Roed) ctr. Peder Mikkelsen i Ågård for voldtægt mod Christen Lauridsens datter Maren Christensdatter ibidem. - Maren Christensdatter har selv aflagt forklaring i retten: Den 29/7(?) kørte hun hen efter klyne i Bølling mose, og undervejs blev hun indhentet af Peder Mikkelsen, og så fulgtes de ad i hver sin vogn til mosen. "Lille Maren", sagde han, "vil du nu læsse med mig, så vil jeg læsse med dig igen". "Nej", svarede hun, "jeg vil læsse for mig selv, jeg vil intet have med eder at bestille". Så læssede de i hver sin side af mosen. Peder vinkede nogle gange til hende med sin hat og råbte, "Lille Maren, kom hid over til mig"; men hun svarede, "Det gør ingen gode, Peder, at I vinker ad mig, jeg kommer ikke til eder". Da han var færdig med at læsse, kom han over til hende, så lidt på hende og spurgte, om de skulle følges ad hjemad. Men det ville hun ikke. Så kørte Peder bort, og hun gik op på en bakke for at se, hvor han blev af, men så ham ikke mere, hvorefter hun hentede sin vogn for at køre hjem. På Nyborg mark holdt Peder på vejen under en bakke. "Peder, holder I her! jeg mente, I for lang tid siden havde været hjemme". "Nej, jeg bier efter eder, lille Maren, og vil have eder med". I det samme kom han hen og rev hende ned af sædet. Hun råbte, at hun ville klage til sine forældre, og så skulle han få en ulykke. Men han sagde: "Lille Maren, jeg har spurgt, du skal giftes; derfor har jeg lovet idag, du engang skal bie". Så strakte han hende ud på jorden, strakte hendes arme ud, tog hendes klæder op og drev ubluelig omgængelse med hende til voldtægt, og ihvorvel kun både råbte og gjorde med hænder og ben det værgemål, hun kunne, så hjalp det ikke, da han var hende for mægtig. Han stødte hende også for hendes bryst, så hun spyttede blod i 14 dage. Derpå satte han sig på sin vogn, kørte hjem og så med latter tilbage efter hende. Hun kørte også hjem, hvor hun straks beklagede sig til sin moder, der sagde, at hun skulle tie stille, til hendes fader kom hjem, og hun måtte ikke åbenbare det for noget menneske. Så bød hun datteren at hente endnu et læs tørv, og da hun var kommet hjem med det læs, spændte hun hesten fra og red efter sin mors

befaling op til sin fader på Starup mark, hvor han gik og slog græs. "Hvor har du været så længe", spurgte han. Hun sagde, at der var væltet et læs hø på vejen, og det kunne kun ikke komme forbi, før det var oplæsset. Så befalede faderen hende at tage en rive og halme det græs, der var slået. Hun bad ham for Guds skyld forskåne hende, da hun var så elendig, at hun intet kunne bestile. Men hun ville ikke fortælle sin far, hvad der skadede hende, ikke før hun kom hjem. Så halmede hun græs, men måtte en gang imellem lægge sig ned. Først ved solnedgang red hun hjem. Voldtægten var sket om formiddagen mellem kl. 9 og 10, og hendes underskørt var blevet revet i stykker derved. - Den 30/7 om aftenen blev Maren synet af nogle kvinder, der fandt hende liggende på en seng. Der var blå prikker på armene og en blå plet på højre knæ. Hun spyttede også blod. De blå pletter blev ikke tvættede eller nøjere undersøgt. - Herimod har Peder Mikkelsen ført en del vidner, der skal kaste lys over hendes færden den pågældende dag og også forklare hendes blå pletter: Kirsten Pedersdatter af Ågård vidner, at den 30/7 lidt før middag kørte hun med sin tjenestepige i marken for at hente et læs hø, og undervejs mødte de Maren Christensdatter med et læs klynetørv. Hun gik ved vognen. Vidnets pige sagde til hende, "Maren, du har læsset din klyne temmelig højt fortil, mere end bagtil". "Er det mig godt nok", svarede hun, "så er det dig og godt nok. Min fader vil således havde det". Andet sagde de ikke, og Maren gav ingen last eller kæremål på Peder Mikkelsen. Da Maren var kommet hjem med tørvene, kom hun straks igen med en kedel i hånden på vej til Nygård for at malke. "Maren lille", sagde vidnet, "kommer du nu så snart igen!". - "Jeg skal være alle vegne". - "Din kedel er så blank som guld". "Ja, såmænd, stakkel lille; skal min kedel ikke være blank, jeg skal nu snart giftes". - Karen Nielsdatter af Ågård havde set Maren flere gange den pågældende dag, bla. andet da hun (Karen) om eftermiddagen agede hø ved Nygård, og læsset var gledet af på vejen. Da kom Maren med et andet læs tørv og kunne ikke komme forbi, før høet var læsset igen. Vidnet havde ikke hørt hende beklage sig; men hun var glad, lo og skæmtede med nogle af Nygårds karle. (Her fik Marens fader lejlighed til at forklare, at dette var et 3. læs hø, som Maren hentede den dag). - Andre vidner har set, at Maren 2 dage før den 30/7 var faldet af sin vogn, da hun kørte tørv. Hun var faldet ned mellem hestene foran ved hjulene. Hun var kommet op ved egen hjælp og var fortsat hjemad. - I retten har også været en attest fra præsten, der havde været kaldt til hjemmealtergang hos Maren. - I sit forsvar for Peder Mikkelsen hæfter hans forsvarer Peter Høeg

sig ved Marens adfærd den pågældende dag: Hun har ikke givet noget klagemål over Peder Mikkelsen, men gladelig med lattermilde (latterlige) gebærder har kørt, redet, løbet og malket, har holdt sig frisk og frejdig, ja, hendes malkekedel så blankskuret, så den skinnede som guld, ja, endog haft disse latterlig søde ord, "Jeg må vel nu holde min kedel blank, jeg skal nu snart giftes". Hun har ikke gjort sit kæremål efter lovens pag. 943, art. 19 (6-13-19) og bør derfor lide efter lovens pag. 937,6 (6-13-6: idømmes 3-marksbøden som løgner) samt udstå kirkens disciplin for sin formastelse med præstens betjening. - Idag opkræver herredsfogeden følgende meddomsmænd: Jens Olesen Risøe på Nygård, Hans Poulsen Felding af Store Anst, Anders Joensen, Peder Mikkelsen og Las Christensen af Egtved, Christen Christensen, Jens Pedersen og Christen Poulsen af Bøgvad. - Dommen henholder sig til vidnesbyrdene om, at Maren Christensdatter ikke har klaget til nogen den dag, voldtægten skulle have fundet sted, skønt hun havde rig lejlighed til det, og konstaterer, at både hendes blå pletter og iturivelsen af hendes skørt kunne skyldes faldet fra vognen 2 dage før den påståede voldtægt. Og af hendes sognepræsts attest af 14/10 ses, at hun ikke straks har klaget til ham over voldtægt, og da hun gør det den 13/8, er der en difference på 6 dage i forhold til, hvad hun har sagt i retten. Peder Mikkelsen har tilbudt af aflægge ed på, at han ikke har voldttaget hende, men vil ikke nægte, at han har haft legemlig omgængelse med hende. Så ses det, at dette lejemål ikke kan have navn af voldtægt, men sådan omgængelse at måtte være sket med begges vilje og samtykke. Altså efter dessen beskaffenhed skal Peder Mikkelsen og Maren Christensdatter begge for deres letfærdige sammenhold og forargelig liv og levned fremdragelse udstå kirkens disciplin og afbede menigheden deres forseelse. Desuden skal de betale mulkt til deling mellem Starup sogns fattige nødtrængende inden 15 dage, 2 rdl. hver. Processens omkostninger ophæves på begge sider. - Jep Nielsen Bredenberg begærede pva. Maren Christensdatter dommen beskrevet. Mikkell Pedersen sagde på sin søns vegne, at han ikke idag kunne begære genpartdom, før end han derom havde talt med sønnens beskikkede fuldmægtig.

186:

10/12. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. Oluf Jensen i Højen for omgængelse imod naturen med en hoppe. - Imod denne beskyldning har

Oluf Jensen rejst kontrastævning. Beskyldningen kommer fra en rytter eller kyrasser ved navn Wentzel Hagenshick. Han var en dag kommet ind til Oluf Jensens husbond, Ole Pedersen af Højen, og havde vinket ham ud på gårdspladsen. "Den karl er en hundsfot og en skurk, og han debucerer din hoppe". - "Hvad er det for snak, vil I figurere mig". Så gik rytteren bort og kom lidt efter tilbage med kvartermesteren, og i mellemtiden var Ole Jensen kommet tilbage i gården med vognen, og ham lod rytteren også høre sin beskyldning. "Hvad er det for snak", svarede han, "jeg stod og færdiget ved en hammel, som var gået i bræk. I skal vide, hvordan I kommer til at tillægge mig sådan en ublu og usandfærdig beskyldning". Husbonden sagde til rytteren, at det skulle gå ham ilde, hvis han ikke kunne bevise sin beskyldning. Men rytteren stødte til ham med sin arm og sagde, at han kunne give kvartermesteren et godt ord. "Nej, hvorfor skal jeg give ham de gode ord!". Så gik rytteren og kvartermesteren bort. Ole Jensen har ført nogle vidner, der er kommet tæt forbi ham på det tidspunkt, som rytteren har henvist til. - Anklagen bygger iøvrigt på et krigsforhør af 2/11. - Dom: Regimentskriverens krav om straf kan ikke bifaldes. Der nævnes forskellige vidner, der er kommet tæt forbi på det pågældende tidspunkt og bekræfter, at de ikke så nogen sådan skammelig gerning begået af Ole Jensen og slet ikke tilforn har hørt noget sådant om ham, samt husbondens vidnesbyrd om rytterens ord om de gode ord. Oluf Jensen har gjort sin højeste saligheds ed på, at han hverken den tid eller nogen sinde har begået omgængelse imod naturen. Altså frifindes han. Og fordi Wentzel Hagenshick uden bevis har søgt at fingere, enten af malice eller for partikulær interesse derved at vinde, sådan skammelig eftertale mod Oluf Jensen, så har denne sin regres over for ham ved hans forum både for vanrøgt og for sagsomkostninger.

186b:

Jens Pedersen Krag af Store Anst lovbød 3. gang halvdelen af sin gård, nemlig en otting jord. Hans Poulsen Felding af Store Anst begærede skøde på vegne af Lene Hansdatter.

187:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

188:

Og så er dette den sidste tingdag, her i dette indeværende gamle år 1717 holdes ting og ret. Gud give os alle et glædeligt, fredeligt og lyksaligt nyt år. Det bedes af hjertet til Gud i Jesu navn. Amen.

1718

188: 1718 - 7. januar:

I Jesu Christi navn begynder vi i dette nye år at holde ting og ret her på Anst, Jerlev og Slavs herredsting og skrive årstal efter Christi fødsel anno 1718 - fredagen d. 7. januar. Og da blev retten sat, holdt og betjent af herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede og Bartram Pedersen i Jordrup herredsskriver med 8 tingmænd: Nis Pedersen i Vork, Jørgen Rasmussen ibidem, Christen Poulsen i Jordrup, Anders Paaskesen i Knudsbøl, Ole Hacksen, Jens Lauridsen, Hans Pedersen og Niels Hansen, alle af Egtved.

Læst forordning af 20/12 om forbud på alle slags fedevarers udførsel.

188b:

Læst kgl. plakat af 20/12 om moderation i tolden af alle slags fedevarer, som indføres til København fra fremmede steder.

Læst kommunikation af 31/12 om krigsstyrens revision.

10/12. Amtsforvalteren ctr. degnen Christen Thomsen i Lejrskov. 14/1

17/12. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd. 28/1

189:

Læst et erklæringsbrev fra Ebbe Leeh i Kolding, hvori han gør afbigt til amtmanden for sine udtalelser til Dorthe Noeses og Jakob Ibsen. Se 2/4 1717

189b:

10/12. Niels Jensen af Rugsted ctr. Hans Nielsen af Fuglsang. 21/1

Herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede lovbød 2. gang Amhede gård.
Jens Olesen Risøe begærede skøde.

1718 - 14. januar:

190:

7/1. Amtsforvalteren ctr. degnen Christen Thomsen i Lejrskov. 28/1

191:

Herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede lovbød 3. gang Amhede gård.
Jens Olesen Risøe begærede skøde.

191b:

Skødet efter foranstående lovbydelse fra Thomas Ebbesen og hustru Anne Amalia Bertelsdatter til Jens Olesen Risøe og hustru Alhede Catharine Bredal på Nygård.

192:

1718 - 21. januar:

192b:

Læst amtmandens ordre, grundet på kongens befaling, om at ingen retsens betjent må gøre indførsel eller udlæg for resterende landgilde og hovningspenge i det jordegods, der er under reluition.

7/1. Niels Jensen af Rugsted ctr. Hans Nielsen af Fuglsang. 28/1

Germand Poulsen af Bølling lovbød halvdelen af sin gård 1. gang.

1718 - 28. januar:

7/1. Bymændene i Store Anst ctr. Lille Anst og Roveds bymænd, som efter Store Anst bymænds mening har pligt til gærde deres del af hegnet mellem byernes marker. Der er blevet holdt nogle syn og kontrasyn. - Dom:

Dommen gennemgår tingsvidnerne og fastslår, hvor stor en del de enkelte byrder bør gærde.

193b:

14/1. Amtsforvalteren ctr. degnen Christen Thomsen i Lejrskov. - Christen Thomsen er blevet sat i arresten efter at have dræbt sin kone Karen Jensdatter med et gevær, og sagen er blevet rejst efter amtmandens befaling. Det var den 21/10, da en kvinde og en pige var inde for at hjælpe Karen Jensdatter med at slagte. Konen var inde i stuen hos degnen og så, at han tog en flinte, der stod ved sengen, for at hænge den bort. I det samme kom hans hustru ham i møde. "Vil du ikke have et stykke pølse, lille mand?". - "Jo, nok", svarede han, og i det samme gik flinten af; den gav kun et lille knald. "Herre Jesu Christ", sagde degnen, "hvorledes gik dette til?". - "Hjerte mand, der er ingen fare; jeg skader intet". Og i det samme hans hustru sagde disse ord, faldt hun om på jorden. Manden bad vidnet blive hos hende og gik til præsten, og da han kom tilbage, var konen død, hvilket vidnet så måtte gå til præsten og berette. Flinten tilhørte Sidsel Faarkrog; hun havde købt den i Kolding for et par måneder siden, og havde overladt den til degnen, for at han skulle rense den, og hun vidste ikke, om den var ladet eller ej, da han fik den. - I undersøgelsen af, hvorledes forholdet havde været mellem ægtefællerne inden ulykken er der blevet afhørt nogle vidner, der havde været inde hos degnen kort tid inden ulykken. Det var Jep Hansen Faarkrog, der havde været der sammen med sin broder Anders Hansen Faarkrog (begge af Lejrskov), Jens Andersen af Egtved og Christen Thomsen Møller af Lejrskov. Anledningen var, at Jep Hansen Faarkrog skulle have degnen til at skrive noget for sig. Men de var også kommet til at tale om den husleje, som degnen skyldte ham. Da var degnens hustru kommet ind og havde sagt, at Jep Faarkrog nok skulle få sin betaling. Degnen bad hende gå ud til sit slagteri, men hun ville blive derinde, for hun var bange for klammeri. Så skubbede degnen hende lemfældigt hen mod døren, og da hun ikke ville gå, slog han hende, så hun faldt lidt forover og greb for sig; men sådan har kun Jens Andersen opfattet det. Han har også set, at degnen gik hen til sengen og tog et manglebræt og sagde, "Det var almisse at slå dig med denne", hvortil hun svarede, "Mand lille, det er bedre, du slår mig end de andre". Så kastede degnen manglebrættet fra sig uden at røre sin hustru med det. "Vil du ikke gå ud, så vil jeg gå ud", sagde

han og gik ud af døren med sine besøgende efter sig. - Det var degnen selv, der havde bedt om at få sendt bud til den afdødes eftermålsmand, konens broder Ole Jensen, degn i Egtved. - Fra alle sider er det blevet bekræftet, at degnen og hans kone levede i et venligt og kærligt ægteskab. - Idag er følgende meddomsmænd blevet opkrævet: Søren Simonsen af Hjelmdrup, Peder Andersen af Hesselballe, Mikkell Andersen af Bølling, Niels Jensen af Rugsted, Anders Madsen af Ødsted, Erik Laursen af Tudved, Jørgen Jensen af Ballesgård og Christen Poulsen af Bøgvad. - Dom: Amtsforsvalteren har påstået degnen straffet på både person og gods, fordi han har ihjelskudt sin sl. hustru; men det ses ikke, at dette krav kun delvis kan bifaldes, fordi to overensstemmende vidner har forklaret, at da hustruen allerede havde fået sit banesår, gav hun sin mand på dennes lamentationske udtalelse sin sidste afsked med venlige, kærlige og trøstelige ord. Samtlige vidner, og to præster, giver degnen det vidnesbyrd, at han har levet en venligt og kærligt ægteskab med sin hustru, bortset fra den tvedragt, Jens Andersen vidner om; men han er ene vidne derom. Og om så var, følger derfor ikke på, man på sådan måde skal revangere sin iver. Degnen har tilbudt sin uvidenskabs ed om flintens ladning, nedtagelse af bjælken og afgang. Han bør være fri for straf på sin person. Men fordi han ikke er omgædet forsigtigt med et sådant skydende gevær, skal han betale til kongen for vådesgerning (efterdi eftermålsmanden har frasagt sig sagen) efter lovens 6-11-1 40 lod sølv. Derudover skal han betale procesomkostninger med 4 rdl.

194:

21/1. Niels Jensen af Rugsted ctr. Hans Nielsen af Fuglsang. 25/2

194b:

Germand Poulsen af Bølling lovbød halvdelen af sin gård 2. gang.

Christen Wrede i Ødsted lovbød sin gård 1. gang.

Søren Jensen i Mejsling lovbød 1. gang halvdelen af sin gård til pant for 50 rdl.

195:

1718 - 4. februar:

Christen Wrede i Ødsted lovbød sin gård 2. gang.

Søren Jensen i Mejsling lovbød 2. gang halvdelen af sin gård til pant for 50 rdl.

Germand Poulsen af Bølling lovbød halvdelen af sin gård 3. gang. - Jens Rasmussen i Ødsted og hustru Mette Jørgensdatter begærede skøde. Der respekteres nogle reservationer, som herredsfoged Thomas Ebbesen på Amhede gjorde ved sin afhændelse ifølge skøde af 19/7 1716, bl.a. at herredsfogeden vil have stolestaderne i kirken forbeholdt sig selv og hustru.

196:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

197b:

Skovfoged Jens Jakobsen Krog i Oksvig angav ulovlig skovhugst.

1718 - lørdag den 12. februar:

Oberforster Hans Bachman på Fobeslet ctr. en del Seest mænd, hos hvem der er fundet træ. Der er blevet gjort arrest på træet, og der udmeldes synsmænd til at syne skovskade i Seest skov. Opsættelsesdato er ikke angivet. (Stævningen findes fol. 199b).

198b:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Pedersen Venborg i Venborg.
25/2

199:

Søren Thomsen af Øster Gesten ctr. Niels Jakobsen og hustru Sidsel Jepsdatter ibidem ang. nogle penge, som de siger skal være frakommet dem, og som de mistænker Søren Thomsen for. Udsat til 25/2, men ikke set igen.

199b:

Oberforster Hans Bachmans stævнемål. Se ovenfor.

200:

Christen Wrede i Ødsted lovbød sin gård 3. gang. - Niels Hansen Klinkhammer og Niels Andersen Buch af Velling begærede skøde.

Skødet efter ovenstående lovbydelse fra Christen Wrede og hustru Ingeborg Jensdatter til Niels Hansen Klinkhammer af Velling med hustru Anne Nielsdatter og til Niels Andersen Buck af Velling med hustru Sindet Jesdatter.

201:

Søren Koedsen (før stod der: Søren Jensen) i Mejsling lovbød 3. gang halvdelen af sin gård til pant for 50 rdl.- Christen Andersen af Jerlev begærede på vegne af sin steddatter Appolonne Nielsdatter pantet.

201b:

Pantebrev efter foranstående lovbydelse.

202:

1718 - 18. februar:

Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt. 4/3

204:

Viborg hospitalsforstander Johan Egger lader anmelde ildsvåde hos Søren Hansen i Nr. Urup. Vidnerne er Niels og Søren Jørgensen i Nr. Urup.

204b:

Gravers Dynnesen i Store Anst lovbød sin gård (på 4 ottinger) 1. gang.

1718 - 25. februar:

28/1. Niels Jensen af Rugsted ctr. Hans Nielsen af Fuglsang. Der anmeldes forlig. Hans Nielsen lover at betale de skyldige penge inden førstkommende påske samt sagsomkostninger.

205:

Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. (Stævning på fol. 207b). 11/3

207:

12/2. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Pedersen Venborg i Venborg. Sagen er ikke set mere. Søren Hacksen har stævnet Søren Pedersen for at have indavlet sin afgrøde for 1717 uden at have tilkendegivet det for Søren Hacksen som rette tiendetager. Søren Pedersen har besværet sig over, at han ikke kunne få talt sit korn; men Søren Hacksen hævder, at han til bedste for Starup sognemænd havde beskikket sin tjener Simon Christensen til at forblive i Dons mølle 4-5 uger i høstens tid for at tælle for Starup sognemænd. De har fået talt deres korn, når de forlangte det.

207b:

Amtsforvalterens stævning ctr. Kirsten Rasmusdatter for nogle penge af adskillig slags mønt, hun skal have haft i hænde og på adskillige steder har udgivet, hvilke penge Hans Pedersen, husmand i Højen, har mistanke til, ham skal være frastjålet. Se ovenfor fol. 205.

208:

Gravers Dynnesen i Store Anst lovbød sin gård (på 4 ottinger) 2. gang.

208b:

1718 - 4. marts:

Læst forordning af 28/1 ang. nogle mod missionskollegiet udgivne nærgående bøger og skrifter, og hvilke efterdags kunne udgives, deres konfiskation m.v.

Læst forordning af 14/2 om prompte assistance at gives af rettens betjente til efterstående told og konsumtion af oplaget samt resterende skatters inddrivelse.

Læst kgl. forbud af 14/2 mod at afhænde i favnebrænde m.v. træ, som er blevet udvist i kronens skove.

Thomas Hansen Ulf af Skanderup ctr. Markus Nissen i Dollerup. Tingsvidne vedr. nogle risege, som er stålet og fandtes i Markus Nissens gård. To mænd har sammen med Thomas Hansen synet hans skovhave, hvor de fandt 3 afsavede risegestubbe. Sporene af en vogn førte dem til Dollerup, hvor de hos Markus Nissen fandt 4 risege, hvoraf Thomas Hansen vedkendte sig de tre.

210:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 26/3

212:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 26/3

212b:

Regimentskriver Søren Hacksen ctr. degnen Oluf Jensen i Egtved. 26/3

18/2. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt. 26/3

213:

Gravers Dynnesen i Store Anst lovbød sin gård (på 4 ottinger) 3. gang. Poul Hansen af Store Anst og trolovede fæstemø Maren Graversdatter begærede skøde.

213b:

Skøde efter foranstående lovbydelse.

214:

1718 - 11. marts:

Hans Pedersen i Jordrup er sættefoged og Iver Lauridsen ibidem sætteskriver.

214b:

25/2. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. 18/3

1718 - 18. marts:

Kolding hospitalsforstander Jens Thye får tingsvidne ctr. Hans Steffensen i Vorbasse vedr. resterende landgilde for 1717. Stævningmændene har talt med Hans Steffensen, der har svaret, at han har biskoppens seddel om, at han kun skulle betale den halve landgilde, nemlig 6 skp. rug for 1717. De øvrige 6 skp. skal han betale sammen med indeværende års landgilde.

215:

Ridtmester Kaas ctr. Hans Hansen af Verst og Niels Larsen af Refsing for ulovlig skovhugst. Ny stævning nødvendig. (Se 1/4).

Læst kgl. plakat af 7/3 om moderation i tolden af alle slags fedevarer samt rug, som indføres fra fremmede steder, samt plakat af 8/3 om, at de i Jylland indkøbte okser frit kan udføres mod erlæggelse af told.

11/3. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. 26/3

Amtsforvalteren er accepteret i den kgl. kommission om revision af skattens ligning og vil selv være til stede ved forhørerne. Der er en henvisning til 26/3.

Niels Poulsen af Nr. Vilstrup lovbød sin gård 1. gang.

215b:

1718 - 26. marts:

18/3. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. 1/4

217:

4/3. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. degnen Oluf Jensen i Egtved for afgift af fiskeri i Egtved sø. Denne nægter at have haft noget lejemål, hvoraf han skulle betale, og kræver sagen henvist til hans rette forum. Det protesterer Søren Hacksen imod, da sagen ikke angår kristeligheden men fiskeriforpagtning. Degnen kræver dog forlig søgt hos provsten, og med henblik herpå udsættes sagen til 8/4. Den er ikke set igen.

4/3. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt. 22/4

218:

4/3. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 8/4

218b:

4/3. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 1/4

Niels Poulsen af Nr. Vilstrup lovbød sin gård 2. gang.

1718 - 1. april:

26/3. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. 29/4

220:

26/3. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 29/4

220b:

Se 18/1. Ridtmester Kaas på Røj ctr. Niels Lauridsen i Refsing. 8/4

221b:

Niels Poulsen af Nr. Vilstrup lovbød sin gård 3. gang. Jens Sørensen fra Tirsbæk og fæstemø Anne Nielsdatter begærede skøde.

Skøde efter foranstående lovbydelse.

222b:

1718 - 8. april:

26/3. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 29/4

223:

1/4. Ridtmester Kaas på Røj ctr. Niels Lauridsen i Refsing. 6/5

224:

Skovfoged Jens Krog af Oksvig lader afhjemle syn på ulovlig skovhugst.

225b:

1718 - 22. april:

Læst forordning af 5/4 om adskillige ekstraordinære skatter.

Læst forordning af 24/9 1708 om betlere.

Læst kgl. befaling til stiftamtmanden ang. Henrik Sare i Hamborg, som ved Varde byting 10/11 er dømt til at bøde til Christianshus kirke 50 rdl. De, der skylder ham noget, skal angive det.

Læst skovsessionens plakat af 30/11 1717, at ingen selvejerbonde uden foregående udvisning på hugge i sin selvejerskov.

Læst skovsessionens ordre om, at skovbetjente skal have indseende med Røj skov.

226:

26/3. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). 29/4

229:

1718 - 29. april:

229b:

1/4. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. Udsat til 14/5, hvor Sidsel Abrahams afhøres. Se igen 20/5, også 14/5.

231:

1/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 14/5

232:

22/4. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). Udsat til 13/5, men først set igen 10/6

234:

Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlev. 14/5

234b:

8/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 14/5

1718 - 6. maj:

8/4. Ridtmester Kaas på Røj ctr. Niels Lauridsen i Refsing. Her er som stævnet nævnt Hans Hansen af Verst. Sagen udsættes til 20/5, men er ikke

set mere. - Kyrasser Johan Kieler har vidnet, at han en dag kom gående i Røj skov sammen med ridtmesterens søn Jens Kaas. Her fandt de Hans Hansen, der stod og savede en gren af en risbøg, der lå på jorden sammen med to andre risbøge. Vidnet gik hen til Hans Hansen og ville frapante ham hans økse, men Hans Hansen værgede sig, så kyrasseren måtte drages med ham, og inden han kunne få øksen fra ham, måtte han slå ham i hovedet med sin pallask. Hans Hansen bad om at få øksen igen, han havde kun hugget to af bøgerne, men kyrasseren sagde, at han skulle følge med til gården. Da de nåede ud af skoven, flygtede Hans Hansen i et vandkær, og kyrasseren kunne ikke nå ham på grund af vandet. - Denne forklaring bestrides af Bendix Funk, der henviser til, at kyrasseren er højtysk og forstår så lidt dansk, at man har måttet oversætte spørgsmålene til ham i retten til tysk, hvorfor han også kan have misforstået, hvad Hans Hansen sagde til ham. - Ridtmesterens søn Jens Kaas har endnu ikke været til Guds bord og er heller ikke af sin præst blevet eksamineret i sin saligheds sag endnu; han siger, at han er 16 år.

Jens Pedersen i Gammelby mølle tinglyser en obligation fra Jens Andersen i Skanderup.

235:

1718 - lørdag den 14. maj:

Rasmus Hansen i Baunum (ved Niels Jensen i Eg) ctr. Christian Krabbe.
20/5

235b:

29/4. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlev af Jerlev. 27/5

236b:

29/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 27/5

237:

29/4. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 27/5

238b:

Amtsforvalter Jens Voigt (ved fuldmægtig Mads Laursen af Kolding) ctr. Peder Mikkelsen af Ågård. Christen Lauridsen Smeds datter, nu salig Maren Christensdatter, beklagede sig, da hun lå på sin sygeseng, at Peder Mikkelsen alene var årsag til hendes død formedelst den grove medfart, han skal have givet hende. Sagen er udsat til 27/5, men ikke set igen.

239:

(29/4). Amtsforsvalter Anker Hansen ctr. Sidsel Abrahams i Højen. Udsat til 28/5. Se 27/5, sagen mod Kirsten Rasmusdatter.

239b:

Læst 3. gang skovsessionsens proklama: skovforordningen af 21/1 1710 forklarer, hvorledes proprietærene ligesom kongen skal opelske, forplante, frede og vedligeholde deres skove og hvert år ved tingsvidne skal bevise, hvorledes denne ordre er blevet efterkommet. Denne befaling efterkommes ikke. Nu skal der indsendes tingsvidner til skov- og jagtsessionen for 1718.

1718 - 20. maj:

240:

Generalløjtnant Levetzau (ved Knud Buck i Vejen mølle) ctr. bønder i Roved samt Lille og Store Anst. 3/6

240b:

29/4. Amtsforsvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. Udsat til 3/6, se 27/5.

242:

14/5. Rasmus Hermansen (Hansen i Baunum) på Urupgård ctr. Christian Krabbe. Han får tingsvidne på et syn over Urup hovgårds bygfældighed.

Christian Krabbe er ikke mødt.

242b:

1718 - 27. maj:

20/5. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. (Sagen vedr. Sidsel Abrahams). 3/6

14/5. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlev af Jerlev. 8/7

243b:

Laurids Pedersen i Spjarup lod fremvise 4 ulveunger fundet på Rognbjerg(?) hede. De blev hængt op i et træ.

14/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 10/6

14/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 10/6

Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlev af Jerlev for injurier. 8/7

244:

1718 - 3. juni:

Amtmanden ctr. Peder Christensen Smed og søn Christen Pedersen i Seest. 17/6

244b:

20/5. Generalløjtnant Levetzau (ved Knud Buck i Vejen mølle) ctr. bønder i Roved samt Lille og Store Anst. Dom: Bønderne skal betale en del resterende landgilde og tiendepenge for 1717.

245:

27/5. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen.
(Sagen vedr. Sidsel Abrahams). 25/6

245b:

Skovfoged Laurids Hundsholt af Jordrup lader afhjemle synsforretning.

Niels Vaaben i Hjarup lovbyder sin gård 1. gang.

246:

1718 - 10. juni:

Læst kgl. approbation af 2/5 på generalkommissariatets forslag om, at officerer ikke skal betale mere end 1 rdl. pr. måned for deres kvarter.

Læst amtmandens proklama om skifte efter Gyde Hansen på Kjeldkær.

27/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 25/6

248b:

29/4. Regimentskriver Søren Hacksen af Vrandrup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). 25/6

27/5. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 25/6

Niels Vaaben i Hjarup lovbyder sin gård 2. gang.

1718 - 17. juni:

Peder Tonboe til Hundsbæk (ved Jørgen Faarup af Ribe) ctr. Ebbe Lauridsen af Keldbjerg og hans søn Niels Ebbesen ang. det forbud, som Peder Tonboe havde ladet forkynde imod, at Niels Ebbesen forlod sin stavn. - Jens Thomsen af Nyby vidner, at hans husbond Peder Tonboe kom til ham nord for Nyby en morgen og sagde, at han og Jens Jepsen fra Hundsbæk skulle gå til Keldbjerg og gøre forbud for Ebbe Lauridsen, at han ikke måtte lade sin søn forlade Hundsbæk gods, fordi han ikke havde begæret pas og

afsked og ikke ladet Tonboe vide, at han ville drage bort. "Husbond", havde vidnet svaret, "jeg ville gerne begære det beskrevet, hvad jeg skal forrette, eller også en seddel fra rettens middel". "Jeg tror, I bliver tåbelig", svarede Tonboe, "hvor kan sligt ske i sådan en hast, eftersom det mig er sagt, at Ebbe Laursen inden middag vil bortføre sin søn Niels Ebbesen ". Så gik de begge til Keldbjerg og gjorde forbud. Ebbe Lauridsen hørte forbuddet blive forkyndt, men sønnen red ud af gården og vandede nogle heste. Da forbudsmændene ville forlade Keldjerg sagde Ebbe Lauridsen til dem, at han dagen efter ville komme ned på gården og tale med husbond. Iøvrigt har vidnet aflagt forklaring for Gørding-Malt herredsting. - Christen Jepsen af Vittrup fortæller, at Niels Ebbesen for nogen tid siden var hos ham og lod sig skære og sy en brystdug af læder. Da sagde Niels Ebbesen til vidnet, at han måtte spare sig med samme brystdugs forfærdigelse, såsom han skulle i hans tjeneste. - Aftenen før forbuddet havde Søren Sørensen af Hundsbæk mødt Niels Ebbesen på vej til Vittrup. Søren Sørensen sagde til ham, at hans fader skulle til hove på Hundsbæk at pløje næste dag, hvortil han havde svaret: "Det kan ikke ske, fordi min fader skal til Endrup med mig i morgen middag, hvor jeg skal tjene". - Tingsvidne.

251b:

Niels Jessen Vaaben i Hjarup med døtrene Karen og Else Jespersdatter samt Maren Nielsdatter lovbyder sin gård 3. gang. Interessenter i lovbydelsen er Gregers Thomsen i Hjarup som fuldmægtig pva. Hans Nielsen og Jes Andersen ibidem pva. Jes Nielsen, som er lodtagne i gården. Disse lod også lovbyde deres part. - Las Nielsen Vaaben, Niels Jessen Vaabens ældste søn, og hans trolovede fæstemø Karen Jepsdatter begærede skøde.

Skøde i henhold til ovenstående lovbydelse.

252b:

3/6. Amtmanden ctr. Peder Christensen Smed og søn Christen Pedersen i Seest. Udsat i 3 uger, men ikke set igen. - Sagen gjaldt toldsvig. - Jacob Nielsen, der tjener amtmanden, og Simon Casper Bückam, der tjener Poriste Schubart i Kolding, kom nogle dage før påske gående ved Kolding å på patrulje, og der så de Peder Smed af Seest med hans søn og en anden person komme ridende fra Kolding lige mod åen. De råbte og bad dem

holde: "Bi, Peder Smed, eller jeg skyder eder!". - "Holdt, holdt, bi, nu kommer vi straks igen", svarede Peder Smed fra den anden side af åen, men red hastigt videre ad Seest til med sine ledsagere. Så gik vidnerne gennem Kolding til Seest og fandt i hans kostald det ene bæst, som sønnen red over åen på. De løsnede den og ville tage den med til opbringelse, men Peder Smeds kone kom ud og sagde, at de skulle lade den stå. De spurgte hende, hvor hendes mand var. Han var igen taget til Kolding for at aftale denne sag i mindelighed. Så forlod vidnerne bæstet og gik igen ind til Kolding.

Jes Andersen i Hjarup lovbød halvdelen af sin gård 1. gang.

Jep Nielsen Bredstrup fik tingsvidne på, hvad der var passeret i sagen mellem amtmanden og Peder Smed. (Se ovenfor).

1718 - 25. juni:

Generalløjtnant Legart får tinglyst en kontrakt med fire af Ågårds bymænd ang. forpagtning af Nygårds 2 rytterportioner samt en synsforretning om, i hvad tilstand de har overtaget Nygårds bygning, rugsæd og inventar, ialt for 84 rd.

253:

3/6. Amtsforvalteren ctr. arresterede Kirsten Rasmusdatter fra Højen. - Hans Pedersen husmand i Højen har den 16/12 og 17/12 1717 klaget til amtmanden over, at Kirsten Rasmusdatter har frataget ham nogle penge, hvorefter amtmanden har givet amtsforvalteren ordre til sagsøgning. Jep Nielsen Bredstrup blev beskikket som forsvarer. - Kirsten Rasmusdatter har i retten oplyst, at hendes far var rytter, og hun selv for 2 år siden blev gift med rytteren Anders Andersen, der ligger i kvarter på Sjælland. Vielsen blev foretaget af feltpræsten i Billum ved Varde, hvorefter hun var sammen med sin mand i 1 måned, fordi gagen var for ringe til, at de kunne leve af den. Hun har opholdt sig i Lund sogn, hvor hun for to år siden var til alters med sin moder. I 1716 kom hun til Højen, var så hos sin broder Peder Rasmussen i Firegård i Douer sogn og kom derefter tilbage til Højen. Hun har ernæret sig ved spinden og syen. Hendes moder Else Christensdatter har boet hos hende i Højen indtil 14 dage, før pengene forsvandt. - Ved sagsanlægget var Kirsten Rasmusdatter blevet arresteret i Højen og sat

under bevogtning, inden hun blev ført til Koldinghus. En af vogterne vidner i retten, at Hans Pedersen havde beskyldt hende for at have taget pengene, hvortil hun svarede, "Jeg har ikke taget eders penge, og dersom I beskylder mig derfor, skal I vide, hvorledes I kom derfra", og så svor hun mange dyre eder på, at hun ikke havde været hans skademand. Om natten, da han talte med hende derom, havde hun sagt, at hun ikke var nogen mand noget skyldig, og ingen skulle kræve hende ikke engang 2 skilling i hele Højen by. Ved solens opgang kom Sidsel Abrahams ned til dem og hviskede noget til Kirsten Rasmusdatter. Men Hans Pedersen kom dem imellem: "Hvisker ikke tilsammen, men siger åbenlyst, hvad I med hinanden haver at tale!". Så gik Sidsel Abrahams. Men lidt efter blev hun set med Kirsten Rasmusdatters sars og gyldenstykkets hue, som vidnet havde været med til at eftersøge i det rytterhus, hvor Kirsten Rasmusdatter havde opholdt sig. - Et af vidnerne beretter, at Kirsten Rasmusdatter havde været interesseret i at vide, hvornår Hans Pedersen og hans hustru skulle til skrifte. - Sidsel Abrahams har i retten forklaret, at hun havde fået Kirsten Rasmusdatters sars og hue, fordi hun havde penge til gode hos hende, og hun havde igen måttet afhænde tingene, fordi hun har en gammel, syg og sengeliggende mand og fire børn, som hun med hændernes arbejde kummerligen må ernære, og det har aldrig været hendes tanke at hæle tyvekoster, men hun ville kun have sit tilgodehavende, og det var derfor, hun havde opsøgt Kirsten Rasmusdatter, inden hun blev bragt til Kolding. Siden bliver der i retssagen rejst tvivl om, hvorvidt Sidsel Abrahams havde noget til gode. Der var en kone, der havde spurgt hende om, hvordan hun kunne låne hende så mange penge. "Jo, hvorfor ikke", havde Sidsel Abrahams svaret, "jeg har fået mine penge igen og sars til en hue dertil; man har ikke fornøden at gøre noget for intet". - I løbet af sagen er også Kirsten Rasmusdatters moder Else Christensdatter blevet arresteret. Men Jens Nielsen Follerup kan vidne, at aftenen før hun blev arresteret, var de hos Hans Pedersen, hvor de talte om de penge, som Sidsel Abrahams havde lånt Kirsten Rasmusdatter, hvorvidt det var tilbagebetalt. Da havde moderen sagt, at hun selv havde været ude at tigge i 3 uger og samlet 11 mark, som hun havde betalt Sidsel Abrahams med. Moderen havde også sagt om sin datter, "Havde jeg født en hundehvalp i stedet for hende, havde det været bedre for mig", såsom hun var og alle tider havde været et skarn og altid gjort hende fortræd. - Sidsel Abrahams har visse af de arresteredes ting i pant, og dem bliver hun nødt til at udlevere i løbet af sagen, efterhånden som hun indrømmer, hvad hun har.

Siden må hun i retten stå til regnskab for en beskyldning, hun har udtalt imod Kirsten Rasmusdatter om, at hun skulle have stjålet kål fra hende; men det var noget, en rytter i byen havde sagt til hende. - Under sagen har amtsforvalterens advokat forlangt, at Kirsten Rasmusdatter skulle gøre rede for nogle penge, der var fundet hos hende, bl.a. hvem der havde vekslet dem for hende. Det har hun ikke lyst til at svare på. Advokaten vil også vide, hvem der er fader til det barn, hun vistnok venter sig. Det afviser hun også. Der har været afholdt et krigsforhør, som advokaten undertiden henviser til. Heri indgår også et besøg hos en guldsmed, hvor hun skal have været anderledes klædt end senere, og hvor hun skulle have haft en del penge. Hun vil ikke forklare advokaten, hvor de penge nu er, men kommer dog senere med en forklaring for ikke at blive beskyldt for foragt for retten. - Under sagen har regimentskriver Ulsøes fuldmægtig Peter Høeg haft lejlighed til at fremføre, at der desværre bliver begået adskillige tyverier og det især af omløbende kvinder mellem rytterne, hvorfor han håber, at Kirsten Rasmusdatter vil blive eksemplarisk afstraffet andre til afsky, hvortil hendes forsvarer dog kunne bemærke, at der aldeles intet var bevist imod hende, og at Peter Høegs forslag ikke skulle komme uskyldige til skade på deres gode navn og rygte. - Moderen Else Christensdatter har været langt borte fra Højen, da Hans Pedersens penge blev borte, og da hun vendte hjem til byen lillejuleaften, var datteren blevet arresteret 9 dage forinden. Alligevel forbliver hun i arresten til den 1/4, da dommeren resolverer, at hun skal sættes på fri fod, da der ikke er ført nogetsomhelst bevis imod hende. - I maj måned har amtsforvalteren en ny anklage mod Kirsten Rasmusdatter: Hun har forsøgt at bryde ud af arresten for at flygte og således undgå straf lidelse for sin formastelige gerning imod en af kongens husmænd. - Et vidne forklarer i den forbindelse, at han selv befandt sig i staldgården sammen med sin moder og fangefogeden, da Kirsten Rasmusdatter kom ud fra slottet over slotsbroen. "Hvor vil I hen!", råbte fangefogeden, men hun fortsatte gennem gartnerporten. Fangefogeden løb efter hende, og samtidig kom vagten ud med en kårde i hånden, tilsyneladende drukken. Fangefogeden Peder Olesen selv forklarer, at da han havde indhentet hende neden for gartnerens port, tog han hende ved ærmet og vendte hende om og jog hende tilbage til arresten. Så skændte han på vagten og befalede ham at ledsage hende til arresten og bevogte hende sådan, som han ville svare til. - Kirsten Rasmusdatters forklaring på, hvorfor hun forlod sin arrest, synes ikke at være blevet givet i selve retten;

men ved næste forhør her stiller advokaten et spørgsmål, der tyder på, at hun har villet tage sit eget liv ("hendes livs ophævelse"). Ved samme lejlighed skal hun endnu en gang gøre rede for, om hun er gravid og i så fald med hvem. Nu svarer hun så ja, og at faderen er hendes ægtemand. Hvorfor hun ikke havde sagt det før? Den gang kunne hun ikke vide det egentlig. Så erklærer anklageren, at han ikke finder grund til at udspørge hende yderligere, "såsom intet andet var derved at erlange end en uforskammet mundkådighed og helt utidig svatz". - Dom: Ihvorvel Kirsten Rasmusdatter efter Hans Pedersens ansøgning fra Højen er blevet af øvrigheden arresteret og anfaldet for nogle penge, han siger, hun ham skal have frastjålet, og derom af velædle amtsforvalter Anker Hansens fuldmægtig er søgt et krigsforhør den 8. januar 1718, item et vidtløftigt tingsvidne, som her ved retten er passeret og sluttet den 5. juni, samt desuden holdt et forhør d. 20. december 1717, hvorefter Bendix Funck gjorde irrettesættelse ved indlæg d. 25. juni, at hun bør lide og undgælde ej alene for Hans Pedersens frakomne penge, men også for arrestens ulovlige undvigelse, så kan Bendix Funcks påstand i så måde ej bifaldes, efterdi ej noget findes i alle de dokumenter, som til oplysning i denne sag er blevet irettelagt, der kan anses for kraftigt bevis på, at Kirsten Rasmusdatter har været Hans Pedersens skademand. Altså vides ej rettere at kende og dømme i denne sag, end Kirsten Rasmusdatter bør være fri for Hans Pedersens tiltale i alle måder, og han fra sig at levere til hende, hvad tøj og gods han til sig annammede, da hun udi arrest blev taget. Så skal også Kirsten Rasmusdatter tilbagegives, hvad gods som her ved retten 2 gange er vorden forsegleet, alt inden 15 dage, såvel som hun og af sin arrest at løslades. Og på det, ingen ulejlighed sig skulle tildrage, om Kirsten Rasmusdatter tager våning igen i Højen, så efterdi hun der ingen fast bopæl har, bør hun enten at opholde sig hos sin mand, som er ret ægtefælle, eller søge sig husværelse i et andet sogn. Refusion for hendes arrest kan hun nu ikke blive tilfundet, eftersom hun i denne sag ej contra har ladet stævne. - Parterne begærede dommen beskrevet.

253b:

10/6. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 15/7

254:

10/6. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 8/7

257:

10/6. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). Sagen udsat til 8/7, hvor den ikke er set. Se igen 5/8.

Jes Andersen i Hjarup lovbød halvdelen af sin gård 2. gang.

Skovfoged Jens Andersen i Egtved afgav rapport om ulovlig skovhugst.

257b:

1718. 1. juli:

Læst kammerkollegiets plakat af 4/6 om bortforpagtning af konsumtions- samt familie- og folkeskatten for 1719-22.

Major Poul Beenfelt ctr. Søren Thomsen i Vollund. 8/7

258:

Oberforster Hans Bachman ctr. Bertel Andersen i Asbo. 8/7

259:

Jes Andersen Vaaben i Hjarup lovbød halvdelen af sin gård 3. gang. Las Jepsen af Søgård begærede skøde på vegne af sin søster Anne Jepsdatter, der er Jes Andersens fæstemø.

Skøde efter foranstående lovbydelse.

260:

1718 - 8. juli:

Arvingerne efter hr. Jens Hansen, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. debitorer. (Stævning fol. 263b). 22/7

1/7. Major Poul Beenfelt ctr. Søren Thomsen i Vollund. 15/7

260b:

1/7. Oberforster Hans Bachman til Estrupgård og Skodborghus ctr. Bertel Andersen i Asbo. Hans Bachman har ved sin delefoged Jørgen Jensen af Gjerndrup stævnet Bertel Andersen ved et varsel, som er skrevet af Hans Bachmans ridefoged Anders Hornbeck. Stævningen gælder det træ, som er blevet benyttet til opførelsen af et hus. Der er blevet gjort forbud på træet, indtil der foreligger lovlig hjemmel. For Bertel Andersen møder Peder Tonboes fuldmægtig Jørgen Faarup, der mener, at stævningen bør afvises, fordi der kun er mødt een varselsmand til at afhjemle den. Men han modsiges af Jørgen Jensen, der anfører, at Jørgen Faarup er en uden herreds mand, og det ikke vides, hvad hans bopæl er. Så får Jørgen Faarup besked om at skaffe sig fuldmagt på stemplet papir. Idag er Peder Tonboe selv mødt frem og har i retten givet ham fuldmagt til at advokere for Bertel Andersen, og Jørgen Faarup kræver så at få specificeret, hvor meget træ der forlanges hjemmel for. Jørgen Jensen mener, at Bertel Andersen bedst selv må vide, hvor meget træ det drejer sig om, men bliver nødt til at angive en bestemt mængde: 5 bjælker, 12 spær, 2 remstykker og 5 store lægter, alt af rise, samt 3 jordgravne stopler. Herefter vil Jørgen Faarup vide, om noget heraf kan have været grene. Tilsidst fremlægger han et hjemmelsbrev fra Vingsted mølle. Han ved godt, at sagsøgningen skyldes, at der er forsvundet noget træ i Gejsing skov. Forbuddet har gjort Bertel Andersen ikke ringe skade. - Tingsvidne.

261b:

Oberforster Hans Bachman fører en konfiskationssag. 11/7

262b:

27/5. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. Hans Mortensen Orlev af Jerlev. 22/7

263:

Skovfoged Jens Krog af Oksvig pva. Hans Bachmann ctr. Peder Olufsen, Søren Madsen og Peder Nielsen i Horsted. 22/7

25/6. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk. 15/7

263b:

Stævning i sagen: Arvingerne efter hr. Jens Hansen, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. debitorer i Højen, Jerlev, Mejsling og Horsted. Se fol. 260.

264:

1718 - mandag den 11. juli:

8/7. Oberforster Hans Bachmans konfiskationssag. Sagen er en gæsteretssag. Den 8/7 lod Jep Nielsen Bredstrup fremvise uden for tinghuset to heste, hvorom to karle så aflagde vidnesbyrd. De havde en mandag nat efter given kundskab patruljeret langs den å, som gør skel mellem Jylland og Holsten, og som det er forbudt at override og overdrive. To karle kom ridende her fra Jylland af og over den forbudte å, hver på sin hest og hver med en ledig hest ved hånden. De patruljerende råbte efter dem, "Holdt, I må ikke så forride kongens told". Men de agtede sådan formaning aldeles intet, men red stiltiende over åen. De to patruljerende indhentede dem ved Skudstrup byled, hvor den ene slog den ene karl fra hesten. Karlen sprang over et gærde og undstak sig. Den anden person med de to heste ville ikke lade sig gribe, hvorfor den ene af de patruljerende skød den hest, han red på, bag ind ved krydset, hvormed han dog alligevel undkom. De to patruljerende kunne ikke fortsætte forfølgelsen, fordi den ene af dem ikke var så stærkt ridende som den anden, og de kunne heller ikke forlade de to heste, de allerede havde opbragt. - Dom: De to opbragte heste bør være konfiskerede, dog at kongens told på nærmeste toldkammer (Kolding eller Ribe) straks erlægges. På den måde bør også de tre (!) undkomne heste være konfiskeret og tolden betales af dem, såfremt de endnu skulle være at opspørge og indbringe. De personer, som har søgt at

besvige kongens rettighed og at override den forbudne å og vadested, bør være undergivet al den straf, både på person, gods og formue, som forordningerne omhandler, ifald de kan være at opspørge og for denne mishandling blive lovlig bekendtgjort.

264b:

1718 - 15. juli:

8/7. Major Poul Beenfelt ctr. Søren Thomsen i Vollund. 29/7

Oberforster Hans Bachman ctr. Jep Vedstesen i Skanderup. 29/7

265b:

8/7. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. ridefoged Herman Bertelsen Østrup på Tirsbæk for en obligation af 27/5 1714. Den sagsøgte advokat er Mogens Rasmussen fra Vejle, der anfører, at obligationen blev skrevet, da Herman Bertelsen endnu var umyndig (under 25 år), og at han desuden bor i et fremmed amt. Hans rette forum er Tirsbæk birketing i Stjernholm amt. Men ifølge obligationen, der angår nogle kgl. kontributioner, som Herman Bertelsen har oppebåret, har han bundet sig til at svare for dette forum. Mogens Rasmussen mener, at Herman Bertelsen dengang kun skulle tjene Søren Hacksen som dreng og opvarte ham. Herman Bertelsens umyndighed kan Søren Hacksen ikke anerkende, da han har fået et gods betroet at forvalte som ridefoged på det tidspunkt, da han underskrev obligationen. Herman Bertelsen har ladet fremlægge en omstændelig modregning, og dommeren har derfor udpeget fire mænd (Søren Simonsen i Hjelmdrup, Peder Andersen i Hesselballe, Jep Vedstesen og Jens Andersen i Skanderup) til at foretage en likvidation, der skulle foregå hos Jakob Bartramsen i Lejrskov i begge parters overværelse og for deres regning. Her burde også efter Søren Hacksens mening have været forelagt Herman Bertelsens kvitteringsbøger, hvormed han kunne bevise af have afregnet med Søren Hacksen, da han var skriverkarl for fuldmægtigen Peter Høeg. Men Mogens Rasmussen vil ikke vide af sådanne bøger. Der er blevet stævnet nogle vidner, som skal bekræfte, at de har betalt til Herman Bertelsen; men vidnerne har ikke meget at sige til støtte for Søren Hacksen. - Idag enes parterne om at undergive sig en voldgift med herredsfoged Thomas

Ebbesen og Bendix Funck af Egtved på Søren Hacksens side og Mogens Rasmussen og Jep Nielsen Bredstrup på Herman Bertelsens side. De kender, at Søren Hacksen har formået Herman Bertelsen til at udgive en obligation, ikke alene da han var umyndig, men også på et højere beløb, end han skyldte. Men Herman Bertelsen har angrebet Søren Hacksen for hårdt. Voldgiftsmændene finder for godt, at Herman Bertelsen nu straks betaler Søren Hacksen i klingende mønt 40 rdl., hvorimod Søren Hacksen melder ham rigtig afsked, som en ærlig tjener vel egner og anstår, foruden at han tilbagegiver ham obligationen og nogle breve, som han har sendt ham fra tid til anden. For 14 dage siden udtalte Søren Hacksen nogle ord, som Herman Bertelsen ville have stævnet for til idag; de hensvinder sammen med sagen iøvrigt. Søren Hacksen og Herman Bertelsen tog hinanden i hånden, holdende derefter hverandre for honette, ærlige, smukke folk. Sagen er dermed ophævet i kraft af lovens 1-6-1.

267:

25/7. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 5/8

267b:

1718 - 22. juli:

Hans Andersen af Højen får anmeldt ildsvåde. Han har mistet alt og er selv blevet forbrændt på legemet.

8/7. Arvingerne efter hr. Jens Hansen Sandager, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. debitorer. 5/8

268b:

8/7. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. broderen Hans Mortensen Orlev af Jerlev. Kontrastævning. 5/8

Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. broder Hans Mortensen Orlev af Jerlev for injurier. 5/8

269b:

Hans Mortensen Orlevs kontrastævning. Se fol. 268.

270:

8/7. Skovfoged Jens Krog af Oksvig pva. Hans Bachmann ctr. Peder Olufsen, Søren Madsen og Peder Nielsen i Horsted. Se 5/8

1718 - 29. juli:

Søren Simonsen af Hjelmdrup er sættefoged og Iver Lauridsen af Jordrup sætteskriver. Søren Jensen i Fuglsang og Bertel Andersen i Asbo er blandt tingmændene.

Læst forordning af 23/6 om opgæld på kroner.

Læst stiftsbefalingsmandens ordre om, at der hver lørdag skal holdes torvedag i Kolding.

Læst stiftsbefalingsmandens, amtmandens og krigskommissær Folsacks patent om auktion på konsumtions- samt familie- og folkeskatten.

15/7. Oberforster Hans Bachman ctr. Jep Vedstesens i Skanderup. Han skal aflægge forklaring om 10 risege og 4 stopler. De 3 risege mener Hans Poulsen er hugget i hans skovhave, og han har fulgt sporene til Jep Vedstesens gård. Idag fremlægger han hjemmelsbrev fra Tirsbæk. Tingsvidne.

270b:

15/7. Major Poul Beenfelt ctr. Søren Thomsen i Vollund. 12/8 (13/8)

271:

Peder Tonboe til Hundsbæk fremlægger erklæring fra landsdommerne i Nørrejylland om noget gods, han ejer i Bække, at det ikke til nogen er pantsat, solgt eller afhændet.

Niels Knudsen af Vester Gesten ctr. Øster Gesten bymænd ang. noget græs, som deres kreaturer og heste skal have opædt. Udsat til 12/8, men ikke set

igen.

271b:

1718 - 5. august:

22/7. Arvingerne efter hr. Jens Hansen Sandager, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. debitorer. 19/8

272:

22/7. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. broderen Hans Mortensen Orlev af Jerlev. Kontrastævning. 12/8 (13/8)

22/7. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. broder Hans Mortensen Orlev af Jerlev for injurier. 12/8 (13/8)

15/7. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 19/8

272b:

25/6. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). Udsat til 26/8. Se 2/9.

273:

Herredsfoged Thomas Ebbesen som politimester ctr. beboere i Fuglsang. Udsat til 12/8, men først set igen 2/9

22/7. Skovfoged Jens Krog af Oksvig pva. Hans Bachmann ctr. Peder Olufsen, Søren Madsen og Peder Nielsen i Horsted. 17/9

1718 - 12. august:

273b:

Formedelst herredsfogedens lovlige forfald ved den kgl. kommission, blev alle sager opsat i 8 dage til 19/8. - Imidlertid efter at retten således var adskilt, indfandt sig herredsfogeden, som ved relutionskommissionen idag

hidtil har været opholdt i Kolding, hvorfor de allerede opsatte sager foretages i morgen kl. 8.

1718 - 13. august:

Husfoged Hans Svendsen og medarvinger (ved Christen Nielsen Gundorph) får tingsvidne ctr. rådmand Laurids Torm i Varde i en sag om arv efter afdøde ridtmesterfrue Permøsser.

275:

Læst en plakat fra stiftamtmanden om forpagtning af konsumtions- same familie- og folkeskat. Anst-Jerlev-Slavs herreders tingbog 1718-19

(Mikrofilm 30022)

1718

1:

Amtmand Woydas autorisation af 10/8 1718 for herredsskriver Just Christian Lund i herredsskriver Bartram Pedersens sted. Denne har forlængst frasagt sig tjenesten, der er blevet forrettet ved sætteskriver. Protokollen består af 388 blade. De skal fuldskrives fra øverst til nederst uden nogen margin.

1b:

1718 - 13. august, fortsat:

I Jesu Christi navn begyndes at skrive i denne nye tingbog for retten på Anst, Jerlev og Slavs herredsting anno 1718 den 13. august, og da blev retten betjent af herredsfoged Thomas Ebbesen på Jubelholm og sætteskriveren Iver Lauridsen i Jordrup, med otte tingmænd: Ole Hacksen, Niels Hansen, Søren Olesen i Egtved, Christen Poulsen, Christen Christensen og Jens Pedersen i Bøgvad samt Christen Lauridsen i Ødsted.

5/8. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. broderen Hans Mortensen Orlev af Jerlev, begge sager. 19/8

29/7. Major Poul Beenfelt ctr. Søren Thomsen i Vollund. 26/8

2:

1718 - 19. august:

5/8. Arvingerne efter hr. Jens Hansen Sandager, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. debitorer. 2/9

5/8. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 17/9

2b:

13/8. Peder Mortensen Orlev af Høllund ctr. broderen Hans Mortensen Orlev af Jerlev, begge sager. Peder Orlev har sagsøgt sin broder for forskellige tilgodehavender, bl.a. for noget tøj, som hans kone har overdraget broderens kone, og for en vogn, som broderen har tilegnet sig efter faderen. Han skal også have taget noget gødning, som han ikke havde ret til at bruge. Broderen har opstillet kontraregning og har i løbet af sagen beskyldt Peder Orlev for at have snydt ham ved skiftet efter faderen. De ord trækker han tilbage; de var sagt i lystighed og praleri. Idag indgår de forlig. Til dato skylder de ikke hinanden noget, og de takker hinanden for god rigtigheds gørelse.

1718 - 26. august:

13/8. Major Poul Beenfelt ctr. Søren Thomsen i Vollund. Udsat til 2/9, men ikke set igen. - Poul Benfelt har sagsøgt sin bonde for vanrøgt af gården. Ved sagens begyndelse er der blevet udmeldt synsmænd, og man oplyser, at bonden er rømt. Imidlertid indfinder han sig og beklager sin slette tilstand, der skyldes mange uheld med kvæg, som døde fra ham, så han ikke kunne svare sine forpligtelser, og de idelige exekutioner, han er blevet udsat for, skønt han ikke har det tørre brød i huset. Han ser sig nødsaget til at forlade gården meget mod sin vilje, ja med grædende tårer. Ved afhjemlingen af synet melder synsmændene, at gården er frarømt, bygningerne faldefærdige og gødningen overgroet med græs. Der er intet bohav og hverken plov, harve eller vogn.

3:

Alle andre sager udsat til 2/9

1718 - 2. september:

Læst kammerkollegiets befaling af 13/6 til amtmanden om, at ingen svin må holdes ved de herregårde, der er anordnet til græsning for rytterheste.

19/8. Arvingerne efter hr. Jens Hansen Sandager, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. debitorer. 16/9. Se 17/9

5/8. Herredsfoged Thomas Ebbesen som politimester ctr. beboere i Fuglsang. Sagen udsat til herredsfogedens hjemkomst. Se 7/10

5/8. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). 17/9

Krigsråd Markus Ulsø fremlagde ved Peter Høeg en af Peder Tonboe til Hundsbæk udgivet panteobligation på 200 rdl. udstedt til Anders Hansen Risbøl i Asbo. Det er Anders Madsens arv efter forældrene Mads Nielsen og Mette Andersdatter, som boede og døde i Skyggebjerg i Smidstrup sogn.

4:

1718 - 9. september:

Jørgen Faarup i Ribe pva. broderen hr. Jakob Bentzen af Vejle ctr. debitorer. 23/9

5:

Anders Hansen Risbøl af Asbo fik genpart af den panteobligation, der blev fremlagt den 2/9.

1718 - 16. september:

Regimentskriver Markus Ulsø ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst. 23/9

7:

Bendix Funck begærede pva. oberforster Hans Bachman retten opsat til imorgen, såsom han havde en bonde under forfølgning for ulovlig skovhugst, eftersom man nu her i aften ej længere kan se at skrive eller holde ting, og sagen ingen ophold tåler.

7b:

1718 - 17. september:

Oberforster Hans Bachman ctr. Jep Vedstesens i Skanderup. 30/9

8:

2/9. Arvingerne efter hr. Jens Hansen Sandager, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. debitorer. 30/9

2/9. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). 7/10

19/8. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. Udsat til 23/9, men først set igen 30/9.

8b:

5/8. Skovfoged Jens Krog af Oksvig pva. Hans Bachmann ctr. Peder Olufsen, Søren Madsen og Peder Nielsen i Horsted. De har ladet et dige forfalde i Højen skov. Udsat til 23/9, men ikke set igen.

1718 - 23. september:

Hans Hansen af Fovslet lader pva. oberforster Hans Bachman afhjemle syn på kronens tørvemoser i Anst og Jerlev herreder.

Skovrider Jakob Rover af Verst lader afhjemle syn på olden i kronens skove i Anst herred.

9/9. Jørgen Faarup i Ribe pva. broderen hr. Jakob Bentzen af Vejle ctr. debitorer. 7/10

9:

16/9. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst. Der udmeldes 8 sandemænd, som på 6 ugers dagen skal afgive deres kendelse. Se igen 11/11.

1718 - 30. september:

Niels Mogensen af Jerlev får arveafkald fra Søren Thomsen i Rugsted pva. hans hustru Maren Christensdatter (Niels Mogensens steddatter) og fra Hans Christensen i Tiufkær vedr. arven efter Christen Sørensen og hustru Anne Mortensdatter i Jerlev. Niels Mogensen må når som helst tage skøde på sin påboende gård.

Hans Pedersen af Glibstrup fremlyste 1. gang en vrinsk hest og en stud.

9b:

17/9. Arvingerne efter hr. Jens Hansen Sandager, forrige sognepræst i Højen og Jerlev, ctr. en del debitorer, som ikke har betale efter en usvækket dom af 10/4 1711 (en del navne er nævnt). Dom: De skal betale, hvad endnu skylder. De, som er mødt i retten, frifindes for sagsomkostninger, fordi citanten aldrig har besøgt bo og midler til udlæg og rigtigheds gørelse. De andre skal betale hver 3 mk.

10:

17/9. Oberforster Hans Bachman ctr. Jep Vedstesens i Skanderup. 14/10

17/9. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang. 7/10

1718 - 7. oktober:

23/9. Jørgen Faarup i Ribe pva. broderen hr. Jakob Bentzen af Vejle ctr. debitorer. 14/10

Hans Pedersen af Glibstrup fremlyste en stud 2. gang.

Anders Hansen Risbøl af Asbo ctr. kornet Jørgen Svartz på
Skyggebjerggård. 21/10

10b:

30/9. Regimentskriver Søren Hacksen ctr. Søren Jensen i Fuglsang for noget træ, som Søren Hacksen har mistet i Bølling skov. - Jens Lassen af Fuglsang har vidnet om, at da Søren Hacksen om vinteren havde efterladt noget træ i Bølling skov, lånte Søren Jensen hans slæde, idet han forklarede, at han skulle hente noget træ, som Mikkel Andersen i Bølling havde givet ham. Da han havde hjemkørt træet, kom Anders Iversen af Bølling og fortalte, at Søren Hacksen havde mistet noget træ. "Har du fået det?", spurgte han vidnet, der nægtede. "Hvor er da din overslag af din slæde kommet til at ligge ved Søren Hacksens træ? Du skal vide, hvorledes du kommer derfra, eftersom der er ingen i Fuglsang, der har slæde andre end dig". Så tog Anders Iversen overslaget op af sin taske og viste ham det, og det var rigtignok overslaget til hans slæde. Vidnet havde også set Søren Jensen i Bølling med en bøgerblok på slæden. "Vover du det, så vover du også mere!". "Du så mig ikke", var svaret. Hvis bøgerblokken havde været fra Mikkel Andersen, var Søren Jensen ikke kommet den vej. - Jens Hansen af Fuglsang var sammen med Hans Nielsen i Bølling skov. Det var Hans Nielsen, der fandt overslaget og genkendte det som Jens Lassens. De ville efterspore slæden og kom til Fuglsang. - Søren Sørensen var med hos Søren Jensen, som de traf i laden. "Søren Jensen, har du haft noget med regimentskriver Hacksens bortkomne træ at bestille, da stil det i tide!". Han svarede, at det havde ingen fare. Så gik Søren Sørensen hen til konen Maren Clausdatter og foreholdt hende det samme; men hun svarede, "Nej, jeg går ingensteds; vil min mand gå, så kan han". - Der er imidlertid ingen, der har set Søren Jensen med det forsvundne træ, og han får pålagt at aflægge ed på sin uskyld. Og det gør han så efter at være udeblevet et par tingdage. - Dom: Søren Hacksen har ført mange vidner, som dog ikke ved nøjere examen har illustreret sagen således, at Søren Jensen dernæst kunne anses for at være hans skademand. Søren Jensen har derimod efter rettens forelæggelse aflagt ed på, at han aldrig har fået eller taget den Søren

Hacksen bortkomne bøgeblok enten selv eller ved andre. Altså frifindes han.

11:

17/9. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). Se stævning fol. 13. 21/10

12:

2/9. Herredsfoged Thomas Ebbesen som politimester ctr. beboere i Fuglsang. 14/10

12b:

Jens Krog af Oksvig lader afhjemle syn på olden i kongens skove i Jerlev herred.

13:

Se fol. 11. Regimentskriver Søren Hacksens stævning mod en del rytterbønder i Egtved, Jordrup og Starup sogne for oversiddelse af ægt med de norske tropper. De har ved retten den 29/4 indgået et forlig, men har igen frafaldet det, idet de ikke har overholdt betalingsfristen.

1718 - 14. oktober:

7/10. Jørgen Faarup i Ribe pva. broderen hr. Jakob Bentzen af Vejle ctr. debitorer. 28/10

13b:

30/9. Oberforster Hans Bachman ctr. Jep Vedstesens i Skanderup. 4/11

14:

Hans Pedersen af Glibstrup fremlyste en stud 3. gang.

Søren Jensen af Fuglsang stævnes, fordi han har overvældet Anders Joensens søn Peder Andersen i Egtved med hug og slag, da drengen sagde, at han ville tage hans kvæg for ulovlig overdrift på Egtved grund. Der bliver indgået forlig. Søren Jensen lover, at han efterdags ikke vil overfalde Peder Andersen, og han betaler for syns- og varselsmændene.

14b:

7/10. Herredsfoged Thomas Ebbesen som politimester ctr. beboere i Fuglsang. Der har været udbredt ufred mellem beboerne, som alle har været indstævnet i retten. Nogle syn er blevet foretaget. Kirsten Henriks (Kirsten Pedersdatter) havde sår i hoved og pande, og hun havde sagt, at de var blevet tilføjet hende i hendes eget hus (logi hos Søren Jensen) af Anne Frederiks og hendes to børn Mogens Frederiksen og Mette Frederiksdatter (børn af Frederik Mogensen). Mogens Frederiksen havde et sår i nakken. Det havde Kirsten Henriks givet ham med et stykke træ. Søren Jensen havde også sår i hovedet. Det gav Ole Nielsen ham med en økse, den gang da Søren Jensen ville gribe fat i hans hår. - I dag afsiger herredsfogeden kendelse, idet han tager udgangspunkt i, at hans opgave som politimester er, at beboerne herefter kan leve i fred og venlighed. Ole Nielsen lever i fred og venlighed, hvorfor denne sag, så vidt politivæsenet vedkommer, er blevet afdiget i konsideration af hans slette vilkår til 2 mark danske, som han har forpligtet sig til at betale til Egtved sogns fattige inden 14 dage, at aflægge i de fattiges bøsse hos provsten i Egtved. Skylden var ikke hos Ole Nielsen, men mere hos Søren Jensen. Thi dersom han ikke havde bemægtiget sig den ko, han i Fuglsang kornvang ville indtage, så var der ikke blevet klammeri, og Ole Nielsen var nødt til at værge sig for ulykke, da Søren Jensen søgte at overvælde ham med hug og slag.

15:

Jep Nielsen Bredstrup ctr. Anders Iversen (?) i Bølling for gæld (et lån). Udsat til 28/11 (28/10), men ikke set igen.

1718 - 21. oktober:

Præsten Jens Høeg af Gamst ctr. Refsing bymænd. 4/11

15b:

7/10. Anders Hansen Risbøl af Asbo ctr. kornet Jørgen Svartz på Skyggebjerggård. Udsat til 4/11, men ikke set igen. - På Olesdag for 2 år siden var de forsamlede hos regimentskriver Søren Hacksen for at aftale Jørgen Svartz' køb af Skyggebjerggård fra Anders Risbøl på vegne af hans myndling Anders Madsen og svigersøn Christen Joensen. Han skulle give 200 rdl. Ingen besætning eller indbo var med i prisen. Christen Joensen måtte flytte med fra gården, hvad han ville af møbler og besætning bortset fra visse specificerede ting og dyr, som kornetten skulle overtage for 33 rigsdaler iflg. Anders Risbøl. Det er denne pris, man tvistes om.

16:

7/10. Regimentskriver Søren Hacksen af Vranderup ctr. en del bønder under 2. rytterdistrikt (Ulsøes distrikt). Udsat til 4/11, men ikke set igen. - Sagen drejer sig om udeblivelse fra ægtkørsel i 1712-13, specielt ved transporten af de norske tropper den 14/2 1713, hvor 89 vogne udeblev, så der måtte lejes andre vogne i stedet. Også transporten af kongens suite den 12/7 1712 er omfattet. Der var udgået ordre til sognefogederne, at alle og enhver, som havde heste og vogn, skulle møde i Vejle at køre tropperne til Kolding, og alligevel er der af to halve gårde i mange tilfælde kun stillet een vogn. - Blandt de sognefogeder, der er indstævnet som vidner, næves Hans Pedersen af Jordrup og Rasmus Hansen af Verst sogn, Peder Andersen af Hesselballe. For Egtved sogns vedkommende afhøres skovfoged Jens Andersen, der på den tid var sognefoged. En fadebursrejse fra Randbøl til Bække påstår Ågårds bønder at de aldrig har fået ordre om; men Peder Andersen af Bække erkender at have fået ordren og sendt en dreng afsted til Ågård med den; han ved ikke, om han afleverede den. Peder Andersen var ikke selv med i Vejle for at aflevere vognene; det gjorde sognefoged Jakob Haar af Starup for ham, og han kunne ved hjemkomsten fortælle, at der ikke var mødt nogen vogn fra Peder Andersens fogderi bortset fra beboerne i Hesselballe. Der har været en del forvirring på grund af, at der kom forskellige ordrer. - Fire mænd af Borlev forklarer, at de kørte til Vejle, men da de kom til Hammelgård syd for byen, kom de norske tropper dem i møde og tog dem med magt, gav dem hug og slag, belæssede deres vogne og truede dem så til at køre til Kolding. Det var derfor, de ikke kom ind til

Vejle torv og anmeldte sig der til Søren Hacksens folk. - To mænd fra Højen forklarer, at sognefoged Mads Henriksen kun havde tilsagt 1 vogn. Jens Larsen af Højen tog læs ved Sønderport og kørte til Blåkær. Der blev begge hans heste trætte, hvorfor han fik hug og hjemlov. - Nogle mænd i Egtved sogn siger, at de efter sognefogedens og budfogedens tilsigelse kørte til Foldingbro, og Søren Hacksen undrer sig over, at de kunne tage læs op i Egtved sogn, når alle andre sogne var beordret til at møde i Vejle. Andre vogne fra Egtved sogn var mødt, som de skulle. Dem havde sognefoged Jens Andersen selv fulgt ind, og Søren Hacksens folk havde modtaget dem, hvorefter han selv var fri. Da han red tilbage, så han vogne fra Egtved sogn både foran og bag sig. Iøvrig havde han den tid fået adskillige ordrer og kontraordrer. - Anders Iversen af Bølling og en anden bonde var blevet tilsagt; men da de kom til Jerlev Halles (?), kørte de deres vogne ind i Peder Orlevs gård, hvor de holdt, til de norske tropper kom forbi. Så fortærede de en pælg mjød eller to og kørte hjem. - Der er efterhånden i sagen blevet sluttet forlig med de bønder, der er blevet overbevist om, at de har oversiddet påbudte ægter.

16b:

Jes Christensen af Øster Vamdrup ctr. naboerne Laurids Knudsen og Jens Knudsen. Se stævning fol. 17. Udsat til 28/10, men ikke set igen.

Med Jep Nielsen Bredstrup som sættefoged fører herredsfoged Thomas Ebbesen en del vidner. Christen Christensen i Nollund forklarer, at i sidste høsttid var der en stor del tatere, både mænd, kvinder og børn, i og uden for Nollund by, i 5 partier adskilt. En del lå i husene og en del udenfor på gårdsgrundene. Her opholdt de sig en tre ugers tid, og imens tappede Søren Nielsen Skræder i Nollund øl og mjød for dem. Sagen opsat til 4/11, men er ikke set igen.

17:

Se fol. 16b. Jes Christensens stævning til en del andre Ø. Vamdrup beboere. De har nedbrudt et gærde og er kørt hen over en eng trods forbud og fredlysning.

17b:

Mads Jensen i Dal lod læse en forskrivning, som Jens Pedersen i Døvling har udgivet på 21 rdl. auktionspenge, han blev skyldig til Niels Christensens stervbo i Dal. (Se 4/11)

1718 - 28. oktober:

Læst kgl. befaling om, at delinkventer, der bliver pågrebet på landet, skal indsættes i nærmeste købstads arrest, til hvilken ende magistrater og byfogeder skal skaffe forsvarlige arresthuse.

14/10. Jørgen Faarup i Ribe pva. broderen hr. Jakob Bentzen af Vejle ctr. debitorer. - Dom: Jakob Bentzen har nogle penge til gode for korn, lån og andet. De skal betale. Der nævnes: Christen Joensen af Bække, Niels Andersen af Refsing, Anders Kjeldsen i Kragelund og Jes Thomsen i Vorbasse, ialt 14 rdl.

18:

Læst relutionsforretning dateret Randers, den 14/9 om bøndernes ydelser i rytterdistrikterne.

19:

1718 - 4. november:

Jens Christian Lund fungerer nu som herredsskriver.

(Se 21/10). Mads Jensen af Dal på vegne af myndlingen Kirsten Nielsdatter og hendes medarvinger ctr. Jens Pedersen af Døvling. (Stævning på fol. 21b). 11/11

Jep Vedstesens af Skanderup ctr. andre bymænd ibidem, der skal påhøre, hvad skade de har tilføjet ham og hans søster, Gregers Thomsens enke, på deres engbund. (Stævning på fol. 21b). Udsat til 11/11, men ikke set igen.

19b:

Niels Knudsen Smed af Rugsted ctr. Søren Sørensen Skræder ibidem. Citanten mener, at Søren Skræder har forsøgt at skade ham med en kniv,

hvilket dog var blevet forhindret af Mikkell Skræders hustru i Amnitsbøl. - Mikkell Skræder og hustru Kirsten Hansdatter er vidner: Søren Skræder var inde hos dem, og de sad og spiste, da Niels Knudsen kom ind og spurgte, om han kunne køre med Søren Skræder til Rugsted. Men denne svarede, "Nej, I har givet mig vedernavn ved kirken". "Det skal du bevise", svarede Niels Knudsen. "Ja, det skal jeg bevise", sagde Søren Skræder og slog i bordet med den højre hånd, hvor han havde kniven. Så bad Kirsten Hansdatter Niels Knudsen om at forføje sig ad døren til, hvilket han gjorde. - Vidnerne har ikke bemærket, at Søren Skræder har truet Niels Knudsen med kniven eller forfulgt ham med den. Sagen udsat i 14 dage, men er ikke set igen.

20:

Egtved bymænd ctr. Søren Jensen i Fuglsang. Han har overvældet deres hyrdedreng Niels Jensen med hug og slag og med magt borttaget en del af byens kvæg. Niels Jensen, der vogter sammen med sin fader Jens Lauridsen Egtved bys kvæg, giver last og klage på Søren Jensen, der med hårgreb har knuget ham mod jorden og slået ham med et svøbeskaft. Han er endnu ikke blevet frisk og før og tvivler på, om han nogen sinde vil genvinde førlighed og fuldt helbred. Søren Jensen havde også frataget ham hans hat, som faderen senere den dag måtte betle fra Søren Jensen igen. - Jens Hansen af Fuglsang var med Søren Jensen ved den lejlighed. De ville ihustage en del af Egtveds kvæg, som var kommet ind på Fuglsang mark. Søren Jensen selv forklarer, at han har angrebet hyrdedrengen, fordi han søgte at drive kvæget tilbage. Tingsvidne. Se igen 18/11.

20b:

Oluf Nielsen af Fuglsang ctr. Søren Jensen ibidem. Udsat til 18/11, men ikke set før 9/12.

21:

14/10. Oberforster Hans Bachman ctr. Jep Vedstesen i Skanderup. 18/11

21/10. Præsten Jens Høeg af Gamst ctr. Refsing bymænd. 18/11

Jep Vedstesens stævning. Se fol. 19.

21b:

Mads Dahls stævning ctr. Jens Pedersen i Døvling for de auktionspenge, han skylder til Mads Dahls myndling Kirsten Nielsdatter og medarvinger efter afgangne Niels Christensen og hustru i Dal. Se fol. 19.

22:

1718 - 11. november:

4/11. Mads Jensen af Dal på vegne af myndlingen Kirsten Nielsdatter og hendes medarving Inger Nielsdatter ctr. Jens Pedersen af Døvling. - Dom: Han har udgivet en forskrivning på 23 rdl. 8 sk. klingende penge, for hvilke han har købt varer på auktionen i Dal den 4/4, der er over, hvad han arveligt kunne tilkomme efter sin hustrus afdøde forældre. Han har i forskrivningen forpligtet sig på at lide tiltale og dom ved denne ret, såfremt han ikke promte holdt betalingsfristen den 29/9, og dømmes til at betale.

22b:

23/9. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst.
25/11

23b:

Oberforster Bachman lader afhjemle syn på ulovlig skovhugst.

1718 - 18. november:

Læst kgl. patent om højesteret.

4/11. Oberforster Hans Bachman ctr. Jep Vedstesens i Skanderup. - Den sag, som i første omgang blev afsluttet den 29/7, genoptog oberforsteren igen den 17/9, det han ikke kunne anerkende det hjemmelsbrev, som Jep Vedstesens havde fremvist vedr. det træ, der var blevet fundet i hans gård, 10 risege og 4 egestolper. Dom: Hans Poulsen i Skanderup har vedkendt sig de tre, som kunne spores at være kørt fra hans skovskifte til Jep Vedstesens

gård. Jep Vedstesen har foregivet at have hjemmel fra kammerjunker Rosenkrantz i Tirsbæk og har til bevis fremlagt hjemmelsbrev fra ridefoged Herman Bertelsen, men det er blevet tilsidesat af sættefoged Jep Bredstrup, som den dag betjente retten, fordi det ikke var underskrevet af herskabet selv og heller ikke var irettelagt på den måde, som lovens 1-11-3 forlanger. Og skønt Jep Vedstesen derefter tilbød at få hjemmelsbrevet ratificeret af herskabet, så har han dog ikke fremlagt det ringeste til sin befrielse, skønt sagen for den skyld er blevet opsat den ene tingdag efter den anden. Altså tilfindes Jep Vedstesen, hvis hjemmel brøstet haver, efter skovforordningen at betale 30 rdl. for de tre risege, som Hans Poulsen har vedkendt sig, samt sagsomkostninger med 2 rdl. Hvad angår de 7 øvrige risege og stolperne, så beholder han frit disse uden mulkt og straf i alle måder, fordi ingen har vedkendt sig dem, mindre udvist stub og stamme, ikke heller på tingstedet angivet sådant tømmer at være blevet hugget i kronens skove uden forudgående udvisning.

24:

4/11. Præsten Jens Høeg af Gamst ctr. Refsing bymænd. 2/12

Præsten Jens Høeg af Gamst ctr. Gamst bymænd angående deres formastelse, som de har forøvet i præstens hus og køkken ved at borttage et ham tilhørende fyrbord imod hans vilje og uden forudgående varsel. - Jens Pedersen af Gamst på vegne af samtlige indstævnede vil have deres øvrighed varslet. Så udsættes sagen til 2/12, men er ikke set der.

Peder Andersen af Refsing fører bevis på, at den stud, som Hans Pedersen af Glibstrup tidligere har fremlyst, er hans, købt af Jep Nielsen Søndergaard i Drostrup. Hans Pedersen afleverer studen mod refusion af udgifter til foder m.v.

24b:

Ole Jensen af Borlev fremlyser en hoppe 1. gang.

Se 4/11. Egtved bymænd på vegne af hyrden Jens Lauridsens søn. Der er blevet truffet forlig med Søren Jensen, så at han betaler til straf for sin forseelse mod hyrdedrengen 4 mk., og det straks, samt sagsomkostninger,

foruden at han skal stå til ansvar, om nogen skulle ville tiltale ham for sagefald. Søren Jensen betaler straks de 4 mark. Og da det er anden gang, han har forset sig, så for at de ikke skal tvivle om uforligelighed efterdags, fremstiller han Anders Iversen i Bølling og Jens Andersen i Egtved til forløftningsmænd, som erklærer, at om Søren Jensen videre skulle forgribe sig mod Egtved hyrde eller andre der i byen, så vil de betale til straf 10 mark, hvorefter deres kaution vil være ophævet med regres til Søren Jensen.

Mads Christensen af Vork ctr. Anders Madsen og hustru Anne Jensdatter for noget gødning, der lå i hans rytterhus, og som de har taget fra ham, skønt han forbød Anne Jensdatter det. Han havde ikke fået andet svar end en latter. Og dersom han ville have det, så kunne han tage det på hans ager, som det stod. Udsat til 2/12, men ikke set igen.

25:

1718 - 25. november:

Peder Loft i Ågård ctr. Mikkel Pedersen ibidem. 9/12

25b:

11/11. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst. Udsat til 9/12, men kommer igen 2/12.

26:

1718 - 2. december:

Læst forordning om skattekor for 1719.

Se 25/11. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst. 16/12

26b:

Læst kammerkollegiets plakat af 19/11 om skatteforpagtning.

Etatsråd Mossil, formynder for Gotfred Mossils datter, ctr. regimentskriver Søren Hacksen. 16/12. Se 23/12

28b:

18/11. Præsten Jens Høeg af Gamst ctr. Refsing bymænd. 23/12

29:

1718 - 9. december:

2/12. Regimentskriver Markus Ulsø ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst. 16/12

25/11. Peder Loft i Ågård ctr. Mikkel Pedersen ibidem. - Mikkel Pedersen var den 14/11 sammen med Jørgen Jensen kommet ind til Peder Lofts hustru Dorthe Jensdatter og havde spurgt, hvor hendes mand var. Han var ikke hjemme. Mikkel Pedersen sagde så, at han skulle pante dem. Efter hvis ordre, spurgte hun. Efter fogedens, påstod han. Det betvivlede hun, hvortil han svarede, at det kunne være ligemeget, hvis ordre det var, og nu tog han deres kedel. Efter en ordveksling, og efter at de havde trukkedes om kedlen, gik han med den. Han var så beskænket, at han faldt omkuld ude i gården. Et vidne havde set, at Dorthe Jensdatter bagefter ikke havde hue på. Vidner har også hørt, at Mikkel Pedersen brugte ærerørige ord mod Peder Loft og hustru. - Idag bliver der indgået forlig. De vil holde og elske hinanden for gode naboer og holde god naboskik, så den ene ikke skal give den anden nogen ond eller usømmelig eftertale, og den messingkedel, som Mikkel Pedersen i sin drukkenskab har afpantet Peder Loft, afleveres til ham igen sammen med 2 mk. i rede penge til reparation. Desuden betaler han sagsomkostninger. Hvis han ikke har betalt inden 8 dage, forbliver sagen i fuld valør.

29b: (29b-30 mangler på mikrofilmen).

4/11. Ole Nielsen af Fuglsang ctr. Søren Jensen ibidem. 23/12

1718 - 16. december:

9/12. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst.
23/12

30:

Sognefoged Anders Iversen af Bølling fremlyser en hest.

Formedelst herredsfogedens fravær opsættes de andre sager i 8 dage.

1718 - 23. december:

16/12. Regimentskriver Markus Ulsøe ctr. hyrden Peder Sørensen i Verst. - Sagen er blevet rejst på amtmandens foranledning, efter at hyrdedrengen Hans Christensen (med hjemsted i Fuglsang), som har tjent ham denne sommer, er død i hans hus natten mellem lørdag og søndag den 28. august uden foregående svaghed, og uden at der var blevet indhentet folk til at overvære drengens død. Hans sygdom og død var heller ikke blevet bekendtgjort i rette tid for grander og naboer. Og desuden er der på den døde drengs krop fundet nogle striber (streger), som kan hidrøre fra slag. Det er drengens moder, som har indklaget Peder Sørensen, der har været holdt i arrest under sagen. Sagen er blevet anlagt som sandemandssag. - Peder Sørensen har i retten forklaret, at drengen blev svag fredag efter middag, idag han dog spiste fuld nadver fredag aften. Lørdag morgen stod han op og drev uden for byen med byens kvæg, men fordi han da klagede over ondt i maven, lod hyrden ham gå hjem, hvor han gik i seng. Om eftermiddagen bagte hyrdens kone (Anne Madsdatter) nye brød. Hun skar et lovligt stykke deraf, kom smør på og gav det til drengen, som også aldeles opåd det; men den dag klagede han ofte over at have ondt i maven. Om natten hen mod morgenstunden var han meget urolig og råbte nogle gange på sin mor og tilsidst på Peder Sørensen og bad ham om hjælp. Hyrden stod op og gik hen til ham, vendte ham på hans begæring og gav ham noget at drikke. Straks derpå døde drengen, mens hyrden havde ham i armene. Han lagde ham noget på grue i sengen. Om morgenen, da han drev ud med kvæget, sendte han bud over til moderen Kirsten Henriks i Fuglsang, for at hun skulle komme og hente drengen. Hun kom til Verst om formiddagen og hjemførte det døde legeme ved middagstid. - Peder Sørensen har skullet svare på en del spørgsmål: Har han tilkendegivet drengens svaghed for nogle naboer? indkaldt nogle naboer i drengens dødsnød? Hvor længe

varede det, inden han tilkendegav dødsfaldet for naboerne? Har han slået drengen? - Allerede en time efter drengens død begyndte han at tilkendegive drengens død, først i Christen Frandsens gård, da han kom for at drive med kvæget, og derefter for de andre, efterhånden som han kom og hentede kvæget. Men først efter at have sendt bud efter drengens mor, havde han hentet nogle folk til at se liget. Det var bl.a. degnens kone, Lene Andersdatter. Ca. 14 dage tidligere havde drengen ladet kvæget gå på ryttertøjringen, og derfor havde hyrden givet ham tre slag over lænden med en spidsrod på spanskrør. - Degnekonen nægter, at der blev sendt bud efter hende. Men søndag morgen fik hun at vide af sit barnebarn, at hyrdedrengen var død. Det nægtede hun at tro, hvorfor hun gik hen til hyrdehuset. Ved de tider, folk kom af kirken, ankom drengens mor, som hun hjalp med at lægge drengen på strå på et bord. Da så hun ingen tegn på vold, men havde også kun set, hvad bart var, og skjorten var ikke blevet taget af. Degnekonen kan bevidne, at hyrden har omgåedes drengen, som var det hans eget barn. - Andre vidner giver også hyrden godt skudsmål. De har aldrig hørt, at han har slået drengen, bortset fra at han selv har sagt at have slået ham for 14 dage siden med en woll (en bøjelig gren) nogle få slag over rumpen. - Anne Madsdatter af Verst (ikke hyrdekonen) havde været inde i hyrdens hus lørdag formiddag. Da lå drengen og vred sig i sengen og klagede over ondt i maven: "Jeg er bange, at ormene skal stikke mig ihjel". "I skulle give ham noget ingefær og sødmælk", sagde vidnet til hyrdens mor, der svarede, at det havde han fået, men han spyttede det ud igen. - Maren Clausdatter af Fuglsang var tirsdagen efter dødsfaldet efter moderens begæring kommet ind til Jens Lassen, hvor drengen lå lig, for at skifte skjorte på ham. Skjorten skulle fæstnes på ryggen, og da hun derfor vendte ham om, opdagede hun tre røde striber på venstre side, ligesom af slag. Hun spurgte drengens mor, hvad det var. Moderen slog hænderne sammen: "Mit barn er slået ihjel". Så havde de kaldt andre vidner ind for at se drengen. - Ved slutningen af første retsmøde har anklageren Peter Høeg henstillet til dommerens skøn, om ikke det var nødvendigt at udmelde sandemænd, der kunne gøre edelig efterforskning og forklaring samt påkendelse om drengens banemand, fordi man ikke efter nøje forskning har kunnet få nogen nærmere oplysning, og der dog er mange konsekvenser i denne sag og en vis formodning om drab. Der udmeldtes: Jens Grøn i Jerlev (formand), Jørgen Nielsen og Mads Simonsen ibidem, Hans Sørensen i Roved, Anders Lassen og Mads Hansen i Lunderskov, Niels Jensen i Vork

samt Mads Nielsen i Mejsling, "hvilke straks tager sagen for sig og nøjeste udforskning og oplysning søger, således at de kan være betænkt på 6. uges dagen herefter deres sandemandstoeg her for retten at afsige, som de med en god samvittighed vil tilsvare". - De lader alle vidner afhøre endnu en gang og får bl.a. den supplerende oplysning, at sognefogeden Rasmus Hansen havde sagt til drengens mor, at hvis hun tvivlede om drengens hastige død, så skulle hun lade ham ligge (hos hyrden), til han blev synet; men alligevel havde hun taget ham bort ved middagstide uden at begære syn. En kone havde været inde at se den døde dreng om søndagen. Hyrdens mor (Kirsten Madskone) stod og siede mælk. Drengen lå oven på sengeklæderne med sit ansigt i den bare halm. Sin egen urenlighed havde han givet fra sig i sengen. "Hvorfor har I ikke skikket bud til drengens mor?", spurgte hun hyrdekonens mor, "havde det været min dreng, og I således tav derom, ville jeg tykke underligt derom". "Jeg sagde det nok til vore folk i aftes", svarede hyrdekonens mor, "men min datter svarede, han døde nok ikke; hun havde lige så ondt og døde ikke". Kirsten Madskone havde hørt drengen råbe om natten: "O, hjerte Moder, kom til mig" og "Peder, hjælp mig!", og hyrden havde haft drengen i sin arm. "Da skiltes I ilde ved ham", sagde den besøgende og gik. Om morgenen, da hyrdekonen råbte fæet ud, havde hun også sagt til det samme vidne, "Har du ikke hørt, hvorledes vor dreng er rejst af?". Det havde hun først ikke forstået, for det var ikke Mikkelsdag, men så forklarede hyrdekonen, at han var død. - Ved et senere retsmøde vil sandemændene høre nærmere om omstændighederne ved drengens afhentelse. - Jens Lassen og Søren Sørensen i Fuglsang havde hentet ham med en vogn. De havde beredt en seng af strå i en agekurv med dyne og lagen og kørt ham hjem i den, fod for fod; så striberne på hans krop kunne ikke være opstået ved den lejlighed; de måtte vel være af slag. - Idag afsiger sandemændene deres sandemandstov: De hæfter sig specielt ved vidnesbyrdet fra den Anne Madsdatter, som ikke er hyrdens kone: Drengen havde klaget over sin sygdom, men ikke over hyrden eller hans husgesinde. Og Verst bymænd giver også hyrden det skudsmål, at han alle tider har omgåedes sine drenge og tjenestefolk upåklageligt. De understår sig ikke i at erklære hyrden for drengens banemand. At han ikke straks har tilkendegivet genboer og naboer drengens svaghed og dødelige afgang, tilskriver de hans enfoldighed. Striberne på drengens legeme og de hug, han fik 14 dage før sin død, ses ikke at kunne have forvoldt hans død. Hyrden har ikke straks givet drengens svaghed og dødelige afgang til kende, og

moderen har afhentet ham, før end det blev meldt for øvrigheden, hvorfor de med billig- hed begge burde mulkteres og straffes andre til eksempel og afsky; men slig formastelse reserveres øvrigheden til videre påtale efter lands lov og ret, "eftersom vores myndighed strækker sig ikke til, at vi på slige misligheder kan kende". "Og haver vi nu gjort alleryderste flid til at erfare og sandhed at udforske og med en god samvittighed ikke ved anderledes at kunne dømme i denne sag, end som af os i så måde senteret er, hvilket bekræftes med lovens ed, så sandt hjælpe os Gud og hans hellige ord. Til bekræftelse under vore hænder og bomærker, actum ut supra".

30b:

Læst en panteobligation fra Christen Jensen i Mejsling til Jørgen Christensen ibidem på vegne af hans myndlinge Anne og Maren Lasdatter.

2/12. Præsten Jens Høeg af Gamst ctr. Refsing bymænd angående en del får og lam, som de har haft i varetægt til græsning sammen med deres egen hjord. Nogle af dyrene er bortkommet. Peder Jensen af Refsing har forklaret, at præsten en dag kom til ham og sagde, "Jeres naboer har tilsagt mig græsning for nogle få høveder, om I og dertil vil give eders minde". "Jeg vil gerne gøre eder til tjeneste, hvad jeg kan", svarede han, "men vi har en skarns hyrde". "Når han passer på mine som på eders egne, så får jeg være fornøjet", sagde præsten, og så lod han 32 stk. får, lam og væddere drive op til Peder Jensen, ind i hans gård og fåresti, hvor de blev lukket ind hver aften, når hyrden kom af marken med hans egne. - Dom: Peder Jensen har antaget præstens får og lam til græsning og lovet at have dem under varetægt lige så fuldt som det havde været hans egne. Det løfte har han ikke kunnet holde, da fårene skulle afhentes, og han har ikke meldt præsten noget om deres bortblivelse. Altså er han pligtig at betale til præsten for de 6 lam 2 rdl., for en 3 år gammel vædder 1 rdl. og for et får 4 mk.

2/12. Etatsråd Mossil, formynder for Gotfred Mossils datter, ctr. regimentskriver Søren Hacksen. 7/1

9/12. Ole Nielsen af Fuglsang ctr. Søren Jensen ibidem. 7/1

30b:

1719 - lørdag den 7. januar:

Anno 1719, lørdagen den 7. januar, herredsfogeden Thomas Ebbesen på Holm, herredsskriver Just Lund, tingmænd: Niels Hansen, Jens Laursen, Søren Olesen og Ole Isaksen, alle af Egtved, Christen Laursen i Ødsted, Niels Jensen i Spjarup og Anders Iversen i Bølling.

Læst forordning om matrikelskatten og rytterholdspenge samt okse- og flæskeskatten.

31:

Læst kongens bestalling af 26/12 1718 af Thomas Ebbesen som birkedommer på Koldinghus birk, hvorunder skal sortere kongens ryttergods i Anst, Jerlev, Slavs, Elbo, Brusk og Holmans herreder med tingsted i Viuf og med appel direkte til kongens højesteret.

23/12. Etatsråd Mossil, formynder for Gotfred Mossils datter, ctr. regimentsskriver Søren Hacksen. 13/1

23/12. Ole Nielsen af Fuglsang ctr. Søren Jensen ibidem. Udsat til 13/1, men først set igen 27/1

Sognefoged Anders Iversen af Bølling fremlyser en hest 3. gang.

Læst panteobligation af Anthoni Buch i Nagbøl til Jakob Jepsen Buch i Dollerup med pant i et selvejeremærke på Bønstrup mark.

31b:

Skovfoged Jens Krog af Oksvig angav ulovlig skovhugst.

Skovfoged Jens Andersen af Egtved angav ulovlig skovhugst.

Anst m.f. herreder

Efter at Koldinghus birketing var blevet nedlagt, var dette en af de retskredse, der afløste birketinget.

Anst-Jerlev-Slavs herredsting

Tinget blev genoprettet efter nedlæggelsen af Koldinghus birketing 1770. Egentlig betegner den hidtidige birkedommer sig allerede som herredsfoged fra tingdagen den 18/12-70. Det er den hidtidige justitsprotokol for birketinget, der nu benyttes af herredstinget. Tinget skulle bestå af de nævnte tre herreder, men iflg. reskript af 13/6-1771 tilføjedes 5 sogne fra Brusk herred, se denne ekstrakts fol. 601b og 602b. Byerne Jelling og Nørre Vilstrup hørte også ind under tinget, skønt de ikke lå i de tre herreder. Den 3/9-1774 afgav Danske Kancelli en resolution om, at de skulle være under Anst-Jerlev-Slavs herredsting, så længe Hans Junghans var herredsfoged. Inden da kan nogle sager være blevet behandlet under Nørvang-Tørrild herredsting, idet resolutionen er svar på en klage fra Hans Junghans over, at det andet herredsting ikke afviste sager fra de to byer. (I nedenstående ekstrakt er i domme om gældssager normalt ikke anført beløb under 1 rdl., og i almindelighed er det ved domme ikke noteret, hvem der pålægges at betale sagsomkostninger).

1771

(Mikrofilm M 30903)

Fol. 570b:

1771 - 8. januar:

Hans Junghans, borgmester og byfoged i Kolding samt herredsfoged i Anst, Jerlev og Slavs herreder, Mads Christensen Paabye, rådmand, by- og rådstueskriver i Kolding samt birkeskriver. Tingmænd: Tre af Egtved sogn, to af Ødsted sogn, to af Højen sogn og een fra Jerlev sogn, som frembragte i deres sted: Rasmus Rasmussen, Frederik Vagt, Bunde Hansen, Hans Trauelson, Christen Frandsen, Simon Andersen, Jørgen Vejle samt Kort Andersen, alle af Kolding.

18/12. Sag ctr. fængslede Jørgen Mankesen fra Starup for manddrab. 15/1

18/12. Sag ctr. fængslede Jørgen Hagemand for tyveri. 15/1

18/12. Hans Jørgensen af Trelde ctr. kammerråd Richter af Fredericia. 22/1

11/12. Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Peder Larsen Møller af Vranderup mølle for gæld. 19/2

4/12. Søren Jensen Hjuler i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 15/1

Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 29/1

571:

4/12. Apoteker Eilschou ctr. løjtnant Wildenrat. Forlig.

18/12. Apoteker Eilschou ctr. hr. Friis i Hjarup. 22/1

11/12. Rasmus Sørensen af Brøndsted ctr. Thomas Pedersen ibidem. 12/2

18/12. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 22/1

571b:

11/12. Christen Krog af Mejsling ctr. Mads Henriksen ibidem ang. aftægt. 22/1

11/12. Claus Viuf i Jordrup ctr. Knud Jensen i Skanderup for gæld. 22/1

18/12. Apoteker Eilschou i Kolding ctr. Anders Bjerning i Smidstrup for gæld. 22/1

Læst forordning af 30/11-70 om ophævelse af kvartprocentskatten.

572:

Læst forordning af 7/12-70, der bekendtgør, at det hidtilværende General Landvæsens Kollegium er ophævet og føjet sammen med General

Landvæsens Kommissionen.

13/11. Dom: Jacob Frederik Bjørnsen af Åbenrå ctr. Laurids Christensen Smed i Gelballe for gæld på 15 rdl. Han skal betale.

18/12. Dom: Anders Hansen af Stenderup ctr. degnen Brochmann v. Eltang kirke for gæld på 30 rdl. Anders Hansen har kautioneret for degnen hos oberoauditør Seidelin i Fredericia, men har bragt i erfaring, at degnens pant er blevet forringet. Degnen skal betale ham de 30 rdl.

11/12. Dom: Ribe bys magistrat ctr. Mads Clausen i Nr. Bjert for gæld på 1000 rdl. Han har tilstået fordringens rigtighed, men beklaget, at han på grund af kvægsygen ikke kan bestride renten og langt mindre låne kapital andre steder. - Han skal betale.

Fuldmægtig Lund ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl for gæld. 22/1

18/12. Jørgen Raun af Fobeslet ctr. adskillige debitorer. 29/1

Læst Fredericia magistrats plakat af 29/12, at der skal holdes torvedag hver torsdag med alle slags varer, som bonden har at sælge.

Læst kongens befaling af 30/11-70 til amtmanden om birketingets deling. Når birkeskriver Hans Paabye afgår ved døden eller fratræder sit embede, skal tjenesten overgå til byskriverne i Fredericia og Kolding.

572b:

Læst reskript af 14/12, at bønder og andre jordegodsejere gratis skal hjælpe postryttere og postillonerne i vintervejr.

Læst kancelliets foranstaltninger af 15/12-70 mod pesten.

1771 - 15. januar:

4/12. Johan von Meden på Pedersholm ctr. Peder Nielsen, Peder Aschou, Mickel Poulsen, Jens Lauridsen, Søren Nicolajsen, Nis Prebensen Smed og Niels Sørensen Tvede i Nørre Vilstrup samt Peder Nielsen i Andkær for gæld. 26/2

8/1. Sag ctr. fængslede Jørgen Mankesen fra Starup for manddrab. 22/1

8/1. Sag ctr. fængslede Jørgen Hagemand for tyveri. 22/1

573:

Prokurator Lindom ctr. kammerråd Richter i Fredericia og Mads Hansen Smed m.fl. for løgnagtige beskyldninger. Tingsvidne.

18/12. Rådmand Bahnsen i Kolding ctr. Hans Lauridsen i Skanderup for gæld. 29/1

11/12. Anders Hansen af Børkop ctr. Laurids Jacobsen ibidem og provst Høstmark i Pjedsted for gæld. 29/1

18/12. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 22/1

574:

18/12. Ridtmester Blom fra Skærup ctr. Rasmus Markussen i Vinding for skovhugst. 22/1

574b:

18/12. Gæsteret (politiret). Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Peder Poder i Bække og Just Lauridsen på Kjærsgård i Vendsyssel. 29/1

8/1. Søren Jensen Hjuler i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 22/1

11/12. Justitsråd Lindenpalm til Tirsbæk ctr. Peder Larsen af Follerup og kautionist Niels Smidt ibidem. 29/1

Kammerråd Richter af Fredericia tinglyser syn på Dyrehaven ved Kolding.

18/12. Politiretten. Grænsekontrollør Vorbasse ctr. Johannes Bentsen (Bennedsen) af Hvejsel m.fl. ang. nogle råhuder. 22/1

18/12. Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. prokurator Anders Bagger i Håstrup. 29/1

11/12. Ellen Christensdatter af Jegerup ctr. Kirsten Lauridsdatter af Seest, hendes brors enke. 22/1

Peder Poder i Bække ctr. Mads Henriksen i Mejsling for gæld. 22/1

575:

18/11. Dom: Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. Peder Poder i Bække for gæld på 37 rdl., hvoraf 20 rdl. er afskrevet ved betaling til Jonas Wissing. Peder Poder har ikke bevist en påstand om, at han skulle have leveret nogle varer til Poul Østergaards broder som afdrag på den resterende gæld. Han skal betale, men reserveres sin ret til søgsmål for det, som han måtte have tilgode hos sr. Østergaard.

Læst forordning af 27/2 ang. forbudte ægteskabsgrader.

1771 - 22. januar:

15/1. Sag ctr. fængslede Jørgen Mankesen fra Starup for manddrab. 29/1

575b:

15/1. Sag ctr. fængslede Jørgen Hagemand for tyveri. 29/1

8/1. Apoteker Eilschou ctr. hr. Friis i Hjarup. 12/2

8/1. (Tingbogen viser 8 dage tilbage). Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 5/2

8/1. (Tingbogen viser 8 dage tilbage). Hans Jørgensen af Trelde ctr. kammerråd Richter af Fredericia. 12/2

15/1. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 12/2

576:

15/1. Ridtmester Blom fra Skærup ctr. Rasmus Markussen i Vinding for skovhugst. 12/2

15/1. Søren Jensen Hjuler i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 12/2

576b:

15/1. Politiretten. Grænsekontrollør Vorbasse ctr. Johannes Bentsen (Bennedsen) af Hvejsel m.fl. ang. nogle råhuder. 29/1

18/12. Konsumtionsforpagter Hans Christian Berg i Vejle ctr. Jep Pedersen, Rasmus Marcussen og andre Vinding beboere. 12/2

15/1. Peder Poder i Bække ctr. Mads Henriksen i Mejsling for gæld. 5/2

15/1. Ellen Christensdatter af Jegerup ctr. Kirsten Lauridsdatter af Seest, hendes brors enke. 29/1

8/1. Christen Krog af Mejsling ctr. Mads Henriksen ibidem ang. aftægt. 29/1

8/1. Fuldmægtig Lund ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl for gæld. 19/2

11/12. Dom: Knud Hansen af Ravnholt ctr. Peder Nielsen af Gamst for 5 rdl., som forlængst skulle være betalt. Peder Nielsen har ikke bevist en påstand om, at betalingen burde sættes ned, fordi koen ikke var så god, som det var blevet ham lovet. Han skal betale.

11/12. Dom: Claus Viuf i Jordrup ctr. Knud Jensen i Skanderup for gæld på godt 29 rdl. Han skal betale.

8/1. Dom: Apoteker Eilschou i Kolding ctr. Anders Bjering (Bjerning) i Smidstrup for gæld på godt 5 rdl. for modtagne varer. Posten har stået ubetalt nogle år, skønt han har fået regning hvert år. Han skal betale.

577:

1771 - 29. januar:

22/1. Dom: Sag ctr. fængslede Jørgen Hagemand for tyveri. Delinkventen påhørte dommen og erklærede, at han ikke ville appellere, men lyde efter den afsagte dom. (Se fol. 578)

22/1. Sag ctr. fængslede Jørgen Mankesen fra Starup for manddrab. 19/2

8/1. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 12/2

577b:

15/1. Gæsteret (politiret). Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Peder Poder i Bække og Just Lauridsen på Kjærsgård i Vendsyssel. Der indgås forlig. Sagen har drejet sig om indsmugling af nogle stude.

15/1. Justitsråd Lindenpalm til Tirsbæk ctr. Peder Larsen af Follerup og kautionist Niels Smidt ibidem. 12/2

22/1. Christen Krog af Mejsling ctr. Mads Henriksen ibidem ang. aftægt. 12/2

22/1. Ellen Christensdatter af Jegerup ctr. Kirsten Lauridsdatter af Seest, hendes brors enke. 12/2

15/1. Anders Hansen af Børkop ctr. Laurids Jacobsen ibidem og provst Høstmark i Pjedsted for gæld. 12/2

15/1. Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. prokurator Anders Bagger i Håstrup. 5/2

8/1. Jørgen Raun af Fobeslet ctr. adskillige debitorer. 19/2

578:

22/1. Politiretten. Grænsekontrollør Vorbasse ctr. Johannes Bentsen (Bennedsen) af Hvejsel m.fl. ang. nogle råhuder. Vorbasse meddeler, at da sagen er blevet for besværlig at udholde og han er kommet i bedre erfaring, vil han tilbyde forlig, hvilket modtages.

Læst stiftsbefalingsmandens plakat af 22/1 om, at der på Fanø birketing skal holdes licitation over digernes eller søværkernes istandsættelse med fyrretømer og arbejds løn for tømmermænd og smede m.v. for husene ved Odden i Nordby sogn.

(Se fol. 577). Dom over Jørgen Henriksen Hagemand af Strandhuse, der er arresteret for tyveri. Han har en nat stjålet 2 får fra Niels Thomsens fåresti i Nørre Bjert og slagtet dem. Han bør efter lovens 6-17-32 miste sin hud, betale igæld og tvigæld, have sin hovedlod forbrudt og betale for arrest og proces. Birthe Skiøtz og Kirsten Hagemands anses for uskyldige i denne gerning. - Tingmændene er meddomsmænd.

18/12. Dom: Sr. Christian Lund i Kolding ctr. Hans Hermandsen i Store Velling for gæld på 40 rdl. Han skal betale.

15/1. Dom: Rådmand Bahnsen i Kolding ctr. Hans Lauridsen i Skanderup for gæld på 17 rdl. Han skal betale.

1771 - 5. februar:

578b:

22/1. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 19/2

579:

Jørgen Jørgensen af Nørre Bjert ctr. Peder Nielsen i Gamst for gæld. 19/3

29/1. Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. prokurator Anders Bagger i Håstrup. 19/2

Peder Nielsen af Gamst ctr. Søren Pedersen af Hafdrup for gæld. 5/3

579b:

22/1. Dom: Peder Poder i Bække ctr. Mads Henriksen i Mejsling for gæld på 1000 rdl., der er købesummen for den gård, Mads Henriksen købte i 1769. Han har tilstået at være 800 rdl. skyldig, idet han har betalt 200 rdl. i Kolding amtstue for gårdens selvejerrettigheder. Dette beløb har han ikke forevist kvittering for. - Han skal betale de 1000 rdl. til Peder Poder med fradrag af 200 rdl., hvis han beviser, at disse penge er blevet betalt. Renter skal han kun betale fra stævningens dato, da Peder Poder ikke har fremlagt nogen forskrivning, som forpligter til rente.

1771 - 12. februar:

Læst forordning af 23/1, hvorved forordning af 13/2-67 om rentens nedsættelse til 4 % ophæves.

29/1. Anders Hansen af Børkop ctr. Laurids Jacobsen ibidem og provst Høstmark i Pjedsted for gæld. 26/2

29/1. Ellen Christensdatter af Jegerup ctr. Kirsten Lauridsdatter af Seest, hendes brors enke. Ellen Christensdatter har villet gøre krav på 50 rdl., som hun skal have lånt sin broder for 2-3 år siden; men hendes sagfører melder idag, at hun ikke har sagt ham, hvilke vidner og beviser han skal føre. Sagen udsættes til 12/3, men er ikke set igen.

29/1. Justitsråd Lindenpalm til Tirsbæk ctr. Peder Larsen af Follerup og kautionist Niels Smidt ibidem. 5/3

22/1. Hans Jørgensen af Trelde ctr. kammerråd Richter af Fredericia. 19/2

580:

22/1. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 26/2

22/1. Apoteker Eilschou ctr. hr. Friis i Hjarup. 12/3

22/1. Konsumtionsforpagter Hans Christian Berg i Vejle ctr. Jep Pedersen, Rasmus Marcussen og andre Vinding beboere. 19/3

580b:

29/1. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 26/2

Læst rentekammerets skrivelse af 2/2, at suppliker og memorialer til kongen skal være på stemplet papir.

Læst kapitelstaksten for 1771.

29/1. Christen Krog af Mejsling ctr. Mads Henriksen ibidem ang. aftægt. 5/3

Forpagter Sørensen på Skodborghus ctr. Søren Johansen Smed i Knudsbøl ang. forbud mod skovhugst. 26/2

581:

22/1. Søren Jensen Hjuler i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 26/2

Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov. 5/3

Provst Winter ctr. Niels Buch i Nagbøl. Stævningen er påført et forlig mellem parterne. Tingsvidne.

22/1. Dom: Ridtmester Blom fra Skærup ctr. Rasmus Markussen i Vinding for skovhugst. Han har hugget og bortført fra ridtmesterens skovskifte Brødskifte 3 unge risege. De blev fundet i Rasmus Markussens have i Vinding, Træhave. Han har påstået sig ganske uvidende og tilbudt sin benægtelses ed. - Altså bør han befri sig ved ed, at han hverken selv eller ved nogen anden i eller uden hans tjeneste har hugget og ladet bortføre de tre risege og lagt dem i Træhave. I så fald bør han være fri for tiltalen. Ellers skal han betale 10 rdl. for hver eg til ridtmester Blom.

581b:

8/1. Dom: Husmanden Rasmus Sørensen af Brøndsted ctr. hospitalsbonden Thomas Pedersen ibidem ang. et lille stykke eng. Efter kgl. skøde af 10/7-67 er Rasmus Sørensen blevet ejer af det ham påboende hus med hartkorn 1 album, hvorefter han har erfaret, at til dette hus og hartkorn skal henhøre en engkile i Små Majers 1. skifte, ansat til 2 bundter; det har i nogle år været brugt af Thomas Pedesen. Huset blev i landmålingstiden beboet af Niels Hjulmands enke, og da havde det den pågældende engkile. Thomas Pedersen har ikke ment at skulle afstå fra den efter lang tids rolig brug. Der er blevet holdt syn, hvor engen er blevet konfereret med landmålingsforretningen. Rasmus Sørensen tilkendes kilen. Modpartens sagfører vil appellere til højesteret.

582:

1771 - 19. februar:

5/2. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 5/3

29/1. Dom i sagen ctr. fængslede Jørgen Mankesen fra Starup for manddrab. Han påhørte dommen og ville underkaste sig kongens nåde i forventning om formildelse af dødsstraffen. (Se fol. 582b)

12/2. Hans Jørgensen af Trelde ctr. kammerråd Richter af Fredericia. 12/3

5/2. Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. prokurator Anders Bagger i Håstrup. 5/3

Christen Sørensen fra Grundet ctr. Hans Jepsen i Jelling for gæld. 12/3

582b:

29/1. Jørgen Raun af Fobeslet ctr. adskillige debitorer. 12/3

(Se fol. 582). Dommen over Jørgen Mankesen: Jørgen Mankesen og Hans Olesen, begge husmænd i Starup, var mandag den 10/9 kommet i trætte med hinanden, fordi den første som markmand havde ansat den sidste for videpenge højere, end denne fandt for billigt. I sergentens forstue overfaldt Hans Olesen Jørgen Mankesen med nogle øredask. Denne klagede til sognefoged Peder Bull, der straks med tiltagne mænd skred til udpantning hos Hans Olesen. Den næste dag skød Jørgen Mankesen Hans Olesen, mens denne gik i en lille toft tæt ved Jørgen Mankesens hus for at drive nogle heste ud. Han er kommet med forskellige udflugter: at han ikke vidste, at bøssen var ladt, at han skød efter en skade i det pilekrat, der var mellem ham og Hans Olesen, og at han ikke havde haft til hensigt at dræbe ham, men kun skade ham; men han har også selv bekendt, at han har gået med et forbitret sind mod Hans Olesen. - Han skal efter lovens 6-6-1 miste sit liv, have sin hovedlod forbrudt. Han skal henrettes med en økse, og hans hoved og hånd sættes på en stage, og hans legeme skal af natmanden nedgraves på retterstedet. - Tingmændene var meddomsmænd.

583:

8/1. Dom: Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Peder Larsen Møller af Vranderup mølle for gæld på 2020 rdl. Heraf skulle 520 rdl. være betalt til mikkelsdag. Dem skal han betale.

22/1. Dom: Fuldmægtig Christian Lund ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl for gæld på 141 rdl. Han har betalt 38 rdl. De øvrige dømmes han nu til at betale.

1771 - 26. februar:

12/2. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 26/3

583b:

12/2. Søren Jensen Hjuler i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 26/3

12/2. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 12/3

584b:

Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 12/3

(Der er to blade med folio-nummer 584)

584:

12/2. Anders Hansen af Børkop ctr. Laurids Jacobsen ibidem og provst Høstmark i Pjedsted for gæld. 12/3

12/2. Forpagter Johan Sørensen på Skodborghus ctr. Søren Johansen Smed i Knudsbøl ang. forbud mod skovhugst. Denne vil holde sig forbudet efterretteligt, idet han håber, at hans morbror ikke søger hans undergang, men vil give ham 3-4 ugers frist til at søge udvej for betalinger. Retten konfirmerer forbudet og udsætter sagen i 3 uger (til 19/3), men den er ikke set mere.

584b:

Læst forordning af 11/2 med forbud mod at brænde brændevin af rug indtil videre.

Læst amtmand von Klingenberg's plakate af 4/2 om, at der skal sælges 33 favne træ fra Fobeslet skov.

15/1. Dom: Johan von Meden på Petersholm ctr. debitorer. - Nis Prebensen Smed, Jens Laursen, Mickel Poulsen og Peder Nielsen, alle af Nørre Vilstrup, har (med deres respektive kautionister: degnen Niels Sørensen Tvede og Søren Nicolajsen i Nr. Vilstrup, Peder Nielsen i Andkær og Peder Aschou i Nr. Vilstrup) købt deres gårde fra sl. Peder Terkelsen til Petersholm ved købekontrakt af 28/3-1760. De skulle have betalt hver sin købesum den 26/4-70, men ikke gjort det. De har tilstået deres gæld, men undskyldt sig med, at der ikke var penge at låne. Derfor har de med kreditors samtykke fået længere opsættelse i sagen end sædvanligt. Men ingen af dem har rettet for sig. De skal betale.

1771 - 5. marts:

19/2. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 12/3

585:

5/2. Peder Nielsen af Gamst ctr. Søren Pedersen af Hafdrup for gæld. 19/3

12/2. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 26/3

585b:

19/2. Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. prokurator Anders Bagger i Håstrup ang. en hestehandel. Tingsvidne.

12/2. Dom: Justitsråd Lindenpalm til Tirsbæk ctr. Peder Larsen af Follerup og kautionist Niels Smidt ibidem. Gælden har været på 500 rdl. til 4 % pro

anno. Der er sket afdrag under sagen. Nu skal debitor og kautionist betale det resterende.

12/2. Dom: Christen Krog af Mejsling ctr. hans forrige svigersøn Mads Henriksen ibidem ang. aftægt. Der er den 24/4-68 og 24/4-69 oprettet kontrakt mellem dem, begge tinglyste, om den årlige aftægt og penge til Christen Krogs afdøde hustrus tre søskende til gengæld for, at han overlod Mads Henriksen sin gård. Mads Olesen i Viuf har på den sidste kontrakt tegnet sig som kautionist. Kontrakten er ikke blevet efterlevet. Derfor har Christen Krog søgt Mads Henriksen og Mads Olesen for pengene til sine tre børn. - Mads Henriksen har ikke nægtet sin forpligtelse, men undskyldt sig med, at han er overfaldet af fattigdom og ikke har kunnet låne penge til sin gårds bealing. Dette kan dog ikke fritage ham fra at opfylde, hvad han med hånd og mund har indgået. Han skal holde de to kontrakter, og hvis han ikke kan opfylde løftet om udbetaling af penge, så skal Mads Olesen betale.

586:

1771 - 12. marts:

12/2. Apoteker Eilschou ctr. hr. Friis i Hjarup. 9/4

586b:

5/3. Oberauditor Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 26/3

19/2. Hans Jørgensen af Trelde ctr. kammerråd Richter af Fredericia. 23/4

26/2. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 26/3

587:

19/2. Christen Sørensen fra Grundet ctr. Hans Jepsen i Jelling for gæld. 23/4

26/2. Anders Hansen af Børkop ctr. Laurids Jacobsen ibidem og provst Høstmark i Pjedsted for gæld. Forlig. Af en gæld på godt 63 rdl. betaler

Lars Jacobsen straks de 20. Resten betaler han den 1/5 i år eller næste år med renter.

26/2. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 26/3

587b:

19/2. Dom: Jørgen Raun af Fobeslet ctr. adskillige debitorer. - Forpagteren på Fobeslet Jørgen Raun har sagsøgt 1) Christen Jensens enke i Drabæk mølle, nu i ægteskab med sr. Teubner, for en gæld på 40 rdl. samt 10 rdl., der er renter af en gæld på 200 rdl., 2) Nis Bertelsen i Vamdrup for 6 rdl., 3) samme mand og Jørgen Danielsen i Hafdrup for 11 rdl., 3) Hans Pedersen i Vamdrup for 2 rdl., 4) Nicolaj Skræder i Hjarup for 3 rdl. og 5) Søren Jensen i Hjarup for 6 rdl. - De skal betale.

1771 - 19. marts:

5/2. Jørgen Jørgensen af Nørre Bjert ctr. Peder Nielsen i Gamst for gæld. 26/3

5/3. Dom: Peder Nielsen af Gamst ctr. Søren Pedersen af Hafdrup for gæld på 17 rdl. Han har anført som grund til den manglende betaling, at han har mistet sit kvæg, og har iøvrigt påpeget en regnefejl i regningen. Han skylder kun godt 16 rdl. Dem skal han betale.

12/2. Dom: Konsumtionsforpagter Hans Christian Berg i Vejle ctr. Jep Pedersen, Rasmus Marcussen og andre Vinding beboere. - Hans Christian Berg har den 13/2-68 foranstaltet en inkquisition efter brændevinsredskaber i Vinding. Ifølge indberetning fra herredsfoged Gaardmann i Vejle fandtes følgende: Hos Jep Pedersen en svaletønne med piber, hos Jens Hansen omtrent en tønne frisk spøl tildækket med rughalmshakkelse, hos Mads Jyde en svalekedel med piber, hos Peder Sørensen en kedel af halv tøndestørrelse, der ikke var sådant beskaffen på randen, som almindeligvis bruges, og hos Niels Bentsen en kedel af samme indretning, men desuden hat og dæksel. - Denne forretning lod Berg upåtalte næsten et år, så enhver med rimelighed kunne tænke, at vedkommende havde afgjort, hvad deraf kunne flyde indbyrdes med hinanden uden den vidtløftige proces, som

begyndtes med stævningen den 21/2-70. - I stævningen har Berg tillige sigtet Niels Pedersen, Mads Jydes tjenestekarl Søren Pedersen, Lars Skræder, Niels Bennedsens tjenestekarl Hans Tambour, Jørgen Olufsen og Niels Jensen, som han beskylder for på inkvisitionsdagen at have forsamlet sig for at tage de fundne brændevinsredskaber væk fra byfogedens vogn tilbage til ejerne. - Bønderne har ved indkaldelse til amtmanden foreslået at betale Berg for hvert redskab der blev fundet hos dem, men det har Berg afslået, skønt det er det højeste, han kan opnå. - Herredsfoged Gaardmann har ikke været med inde i ethvert hus, hvor der blev foretaget inkquisition; det kan have forført bønderne i deres enfoldighed. Mads Jyde har stået med en stok, da inkvisitørerne gik ind i hans hus, og spurgt, hvor mændene blev af, men det er ikke bevist, at han ikke har ment herredsfogeden, som blev siddende på sin vogn på gaden. - Imidlertid er den dristighed, de sagsøgte har vist ved at borttage det anholdte brændevinstøj, ganske utilladelig. Derfor kendes for ret, at Rasmus Marcussen, Jep Pedersen, Mads Jyde og Niels Bennedsen bør betale til sagsøgeren 6 rdl. hver og indlevere de fundne redskaber, for at de kan blive slået i stykker og leveret tilbage. Derimod frikendes Peder Sørensen, da det ikke er blevet bevist, at hans kedel var indrettet til brændevinsbrænden. Ligeledes frikendes Jens Hansen, der kun er blevet berørt under sagen, men ikke er blevet stævnet til dom. Hans spøl kan være enten købt eller givet ham. I almindelighed fritages de nævnte for at betale sagsomkostninger, idet de havde tilbudt forlig på amthuset. - Men Niels Pedersen, Mads Jydes tjenestekarl Søren Pedersen, Lars Skræder og Niels Bennedsens daværende tjenestekarl samt Hans Tambour, Jørgen Olufsen og Niels Jensen, der blev genkendt i det tilløb, som skete, bør betale alle for een og een for alle en mulkt på 4 rdl. til Holmans herreds fattigkasse og lige så meget til justitskassen. Og Lars Skræder betaler desuden til justitskassen 2 rdl. Ved manglende betaling skal de lide på kroppen efter forordningen af 6/12-1743. Denne sidstnævnte gruppe skal betale sagsomkostninger.

588:

1771 - 26. marts:

588b:

26/2. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 9/4

12/3. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 9/4

19/3. Jørgen Jørgensen af Nørre Bjert ctr. Peder Nielsen i Gamst for gæld. 7/5

5/3. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 16/4

Afdøde ... Nielsens enke af Gejsing ved lavværge Peder Mikkelsen og børnenes formynder Iver Hansen fremlægger den afdødes testamente.

589:

12/3. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 9/4

12/3. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 9/4

26/2. Søren Jensen Hjuler i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 16/4

Christen Sørensen fra Ådum (?) ctr. Peder Østergaard i Hejnsvig for gæld. 9/4

Læst kgl. reskript af 27/12-70 ang. Geheime Stats Conseillets ophævelse.

Læst anordning om hoveri.

1771 - 2. april:

Niels Pedersen i Skanderup ctr. Mads Davidsen i Seest for gæld. 16/4

589b:

1771 - 9. april:

26/3. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 23/4

590b:

26/3. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 23/4

26/3. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 23/4

591:

12/3. Apoteker Eilschou ctr. hr. Friis i Hjarup. 7/5

26/3. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 23/4

Karen Sørensdatter i Verst ctr. hendes søn Christen Jensen ibidem ang. aftægt. 23/4

26/3. Christen Sørensen fra Ådum ctr. Peder Østergaard i Hejnsvig for gæld. 23/4

591b:

Læst generallandvæsenskommissionens plakat af 20/3, at af den destinerede fond for landvæsenet bliver udsat 30 præmier til dem, som flytter deres gårde.

1771 - 16. april:

26/3. Søren Jensen Hjuler i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 21/5

26/3. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 14/5

2/4. Niels Pedersen i Skanderup ctr. Mads Davidsen i Seest for gæld. 14/5

592:

Enken Maren Sørensdatter i Seest får tingsvidne vedr. sin søn ved navn Peter Jansen Vinter, som er død i sin tjeneste for det Østindiske Kompagni

på skibet De Jonge Liere. Hans fader Johan Jørgensen Vinter er død allerede 1738. Hans søster Stynse Jansdatter Vinter er ugift og umyndig og bor i Amsterdam. Fuldmagt til mons. Hermanns Soet i Amsterdam til at tage sig af den afdødes efterladte ejendele. Iflg. den afdødes testamenter er søsteren eneste arving.

592b:

1771 - 23. april:

9/4. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 7/5

Læst forordning af 3/4 ang. memorialer.

Læst forordning af 3/4 ang. hidtil forbudte ægteskabsgrader.

9/4. Oberauditor Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 7/5

12/3. Hans Jørgensen af Trelde ctr. kammerråd Richter af Fredericia. 21/5

593:

9/4. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 7/5

593b:

Hans Hansen i Sønder Stenderup ctr. Iver Jepsen i Skanderup. 7/5

9/4. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 7/5

594:

12/3. Christen Sørensen fra Grundet ctr. Hans Jepsen i Jelling for gæld. 7/5

594b:

9/4. Karen Sørensdatter i Verst ctr. hendes søn Christen Jensen ibidem ang. aftægt. 7/5

9/4. Christen Sørensen fra Ådum ctr. Peder Østergaard i Hejnsvig for gæld. 7/5

Anders Olesen af Vester Gesten fremlagde testamente efter sin afdøde fader Ole Andersen.

1771 - 30. april:

Læst plakat af 8/4, at justits i alle gældssager uden hensyn til debtors stand eller særlige anseelse promte skal admitteres.

Læst plakat af 8/4, at den under 5/1-1741 udgivne plakat, hvorefter det blev forældre tilladt uden lov og dom at sætte deres børn i tugthuset til forbedring, herefter skal være aldeles ophævet.

Henrik Sørensen i Amhede ctr. Søren Johansen Smed i Knudsbøl. 14/5

595:

Læst konstitution af Christen Woydemann som assisterende herredsfoged.

1771 - 7. maj:

23/4. Oberauditor Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 14/5

23/4. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 21/5

595b:

9/4. Apoteker Eilschou ctr. hr. Friis i Hjarup. Der blev fremlagt et kgl. kommissorium af 27/4, hvorefter etatsråd Hoffman og rådmænd Lorentzen i Fredericia har fået i kommission at dømme i denne sag. Tingsvidne.

23/4. Hans Hansen i Sønder Stenderup ctr. Iver Jepsen i Skanderup. 21/5

Niels Andersen i Øster Vamdrup ctr. Hans Hansen ibidem. Niels Andersen er med flere andre forpagter af Østerbygård. Der er kommet disput om, hvorvidt Hans Hansen har antaget Nis Hansen ibidem i stedet for Morten Sørensen Skov i Skudstrup som lejer af en eng. Hans Hansen aflægger beediget forklaring. Tingsvidne.

596:

23/4. Karen Sørensdatter i Verst ctr. hendes søn Christen Jensen ibidem ang. aftægt. 21/5

23/4. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 21/5

23/4. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 21/5

23/4. Dom: Christen Sørensen Hopballe fra Grundet ctr. Hans Jepsen i Jelling for gæld på 20 rdl. Han skal betale.

26/3. Dom: Jørgen Jørgensen af Nørre Bjert ctr. Peder Nielsen i Gamst for gæld på 17 rdl. Han skal betale.

596b:

23/4. Dom: Christen Sørensen fra Ådum (Oddum ?) sogn ctr. Peder Østergaard i Hejnsvig for skyldige auktionspenge, 3 rdl. Han skal betale.

1771 - 14. maj:

Læst forordning af 27/4, hvorved dødsstraf for groft tyveri ændres til kagstrygning og brændemærken.

7/5. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 28/5

30/4. Henrik Sørensen i Amhede ctr. Søren Johansen Smed i Knudsbøl. 28/5

16/4. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 28/5

597:

Fuldmægtig Christian Lund på amtstuen ctr. Peder Hansen i Gamst for gæld. 28/5

16/4. Dom: Niels Pedersen i Skanderup ctr. Mads Davidsen i Seest under Haderslevhus amt for gæld på 100 rdl., som er den resterende købesum for et engkær i Skanderup. Han er stævnet her iht. lovens 1-2-18. Han skal betale.

1771 - 21. maj:

7/5. Iver Hansen af Holme gård ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 18/6

597b:

16/4. Søren Jensen (Hjuler) i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 4/6

7/5. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 4/6

7/5. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 11/6

598:

7/5. Karen Sørensdatter i Verst ctr. hendes søn Christen Jensen ibidem ang. aftægt. 18/6

7/5. Hans Hansen i Sønder Stenderup ctr. Iver Jepsen i Skanderup. 4/6

23/4: Dom: Hans Jørgensen af Trelde ctr. kammerråd Richter af Fredericia. Richter købte gården ved ryttergodsauktionen i 1765 sammen med nogle andre gårde i Trelde. Hans Jørgensen har kgl. fæstebrev af 21/1-42, og ifølge det skal han i årlig landgilde betale det, der svarer til 7 rdl. 65 sk. Richter har pålagt Hans Jørgensen og fire andre fæstebønder omfattende

hoveri, hvorom der blev ført en tingsvidnesag i 1766. Derefter skal der været indgået en aftale mellem parterne. Næsten 3 år senere har Hans Jørgensen så stævnet Richter, fordi denne har forhøjet hans landgilde til mere end det dobbelte, bebyrdet ham med utåleligt hoveri samt bortskiftet en del af hans skovskifte til andre. Hans prokurator har gjort påstand om, at han skal have sin fæstegård, som den var, inden Richter købte den, samt en erstatning på 2000 rdl. for den fornærmelse og skade, han har lidt. - Der er blevet ført en del tingsvidner, især ved Fredericia stadsting, hvor Richter har villet bevise, at Hans Jørgensen har fået tilstrækkelig erstatningsjord for det, som han mistede af skovskiftet, samt at der var en (anden) aftale mellem Richter og Hans Jørgensen om forhøjet landgilde og hoveri. Den er blevet fremlagt i retten og har samme dato som den førstnævnte, nemlig 15/7-1766. Rådmand Lindberg, der er Richters svoger, har skrevet denne aftale i Richters hus, og Hans Jørgensen, der hverken kan læse eller skrive, hvilket man kan se af hans underskrift, har tilbudt sin ed på, at han aldrig har indgået den aftale. Retten finder det mistænkeligt, at Richter så længe har tilbageholdt denne aftale, når han ventede sig nogen nytte deraf. Byrderne er utålelige i forhold til gårdens hartkorn, og det skal ikke komme fæsteren til skade, at husbond har købt gården for dyrt, og iøvrigt strider den forhøjelse imod det kongelige fæstebrev. - Det kendes for ret, at Hans Jørgensen alene skal betale den landgilde, som han betalte, da han var rytterbonde, og hvis Richter har fået mere, så bør han betale det tilbage. Derimod skal Hans Jørgensen, hvad hoveriet angår, rette sig efter forordningen af 10/2 (?) 1771 om hoveri. Richters øvrige fæstebønder i Trelde har ikke klaget sammen med ham denne gang, og han har ikke bevist, at han er trykket mere end de andre. (Vedrørende skovskiftet er konklusionen vistnok, at Hans Jørgensen ikke har grund til klage.)

599:

1771 - 28. maj:

Læst reskript af 27/4 om prokuratorers pligter i konfiskationssager.

Læst rentekammerets ordre af 11/5 til amtmanden ang. nogle falske mønter.

14/5. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 18/6

14/5. Henrik Sørensen i Amhede ctr. Søren Johansen Smed i Knudsbøl.
18/6

14/5. Fuldmægtig Christian Lund på amtstuen ctr. Peder Hansen i Gamst for
gæld. 18/6

14/5. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren
Nielsen i Lunderskov, markstrid. 18/6

Sr. Nees på Fyn ctr. forvalter From i Nybjerg mølle. 18/6

1771 - 4. juni:

599b:

Fru Seest i Kolding ctr. Hans Pedersen i Vrå for gæld. 16/7

Offentligheden ctr. Peder Madsen og Hans Andersen af Vorbasse. 2/7

Præsten mag. Borch i Grejs ctr. Hans Justesen i Jelling for gæld. 18/6

600:

21/5. Søren Jensen (Hjuler) i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. 16/7

21/5. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht
Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. Kendelse om, at sagen skal
behandles ved dette ting, fordi den angår grund og jord. 18/6

21/5. Hans Hansen i Sønder Stenderup ctr. Iver Jepsen i Skanderup. 18/6

Hr. mag. von Haven af Vester Velling ctr. Jens Ankensen Viuf i Skanderup
og kautionist Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. 18/6

Smeden Iver Jensen af Vester Vamdrup får tingsvidne om 112 stk. høleer,
som han agter at indføre i Jylland til forhandling. De er forfærdiget af ham
selv og hans folk i Vester Vamdrup.

600b:

1771 - 11. juni:

Jørgen Raun af Fobeslet ctr. møller Johan Vilhelm Teubner i Drabæk mølle for gæld. 25/6

Mads Pedersen af Uhre ctr. Jens Jensen ibidem i markstrid. 25/6

601:

Lars Jensen af Noes ctr. Søren Møller m.fl. af Lunderskov. 25/6

21/5. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. 25/6

Læst rentekammerets plakat om straf over kgl. oppebørselsbetjente, som udebliver med deres regnskaber.

Mogens Jørgensen af Bølling ctr. Jes Raun i Skanderup for gæld. 25/6

601b:

1771 - 18. juni:

Læst reskript af 13/6, at 5 sogne i Bruske herred (Bramdrup, Harte, Almind, Starup og Nebel) herefter skal sortere under Anst-Jerlev-Slavs herredsting.

21/5. Iver Hansen af Holme gård (Søholm gård) ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 9/7

4/6. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 9/7

4/6. Hr. mag. von Haven af Vester Velling ctr. Jens Ankersen Viuf i Skanderup og kautionsist Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. 9/7

4/6. Præsten mag. Borch i Grejs ctr. Hans Justesen i Jelling for gæld. 9/7

602:

4/6. Hans Hansen i Sønder Stenderup ctr. Iver Jepsen i Skanderup. 9/7

28/5. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 2/7

4/6. Præsten mag. Borch i Grejs ctr. Hans Justesen i Jelling for gæld. 9/7

602b:

28/5. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 16/7

28/5. Sr. Nees på Fyn ctr. forvalter From i Nybjerg mølle (Nye mølle). 25/6

Oberauditør Seidelin ctr. Christen Hansen i Kielbech (?) og kautionist Søren Bertelsen i Refsgård m.fl. 9/7

Kongens brev af 13/6 om de 5 sogne, der skal tilhøre retskredsen.

603:

21/5. Dom: Karen Sørensdatter i Verst ctr. hendes søn Christen Jensen ibidem ang. aftægt. En aftægtskontrakt af 2/11-1762 har ryttersessionens godkendelse. Hvis ikke Christen Jensen var gået ind på dens vilkår, ville han ikke have fået gården, som hans moder forhen havde. Han skal betale det, som han skylder hende fra foregående år, og iøvrigt holde kontrakten.

28/5. Dom: Henrik Sørensen, som nu tjener på Amhedegård, men forhen har tjent Søren Johansen Smed i Knudsbøl, har stævnet denne for 10 rdl. 8 sk., som han har til gode i løn. Debitor har henvist til betaling hos sin morbroder Johan Sørensen, som dog hverken er stævnet eller har noget med sagen at gøre. Søren Johansen skal betale.

603b:

28/5. Dom: Fuldmægtig Christian Lund på amtstuen ctr. Peder Hansen i Gamst for gæld på 40 rdl. Han skal betale.

1771 - 25. juni:

Læst kabinetsordre af 6/6 om indretning af et finanskollegium og tre adskilte kamre, nemlig for Danmark, for Norge og for de tyske provinser.

18/6. Sr. Nees på Fyn ctr. forvalter From i Nybjerg mølle (Nye mølle). for gæld. 9/7

604:

11/6. Lars Jensen af Noes ctr. Søren Møller m.fl. af Lunderskov. Sagen frafaldet, idet Christen Buch, Jes Jensen, Lars Jensen, Søren Buch og Søren Møller, alle af Lunderskov, stod frem og erklærede, at de var forenede med Lars Jensen. De vil betale ham 8 skp. godt rug.

11/6. Mads Pedersen af Uhre ctr. Jens Jensen ibidem i markstrid. 2/7

11/6. Jørgen Raun af Fobeslet ctr. møller Johan Vilhelm Teubner i Drabæk mølle for gæld. 23/7

604b:

11/6. Mogens Jørgensen af Bølling ctr. Jes Raun i Skanderup for gæld. 6/8

11/6. Christian Fugl på Oksvig ctr. Jens Jacobsen og Niels Poulsen af Gamst for pantning. Ingen mødt. Sagen afvist. De to bønder havde taget en beslagen undervogn og en jernharve, som tilhørte Christian Fugl og var på den gård, hans broder Philip Fugl havde i Gamst. Udpantningen skete på grund af manglende betaling af tiendepenge.

Søren Pedersen af Fitting fremviste 7 ulveunger, hvilke efter Bunde Hansens og Hans Trouelsens attest er blevet druknet og ødelagt i Kolding slotssø.

1771 - 2. juli:

Læst forordning af 13/6 ang. bøders og al anden strafs eftergivelse for lejermål samt om slige børns dåb m.v.

Læst forordning af 13/6 om, at alle skibe, der kommer fra havne i Østersøen og Middelhavet, skal være forsynet med sundhedsattester.

18/6. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 23/7

605:

25/7. Mads Pedersen af Uhre ctr. Jens Jensen ibidem i markstrid. Der er indgået et forlig, der også omfatter den tredje beboer, Matthias Christensen.

4/6. Offentligheden ctr. Peder Madsen og Hans Andersen af Vorbasse. 16/7

Kammerråd Møller i Kolding ctr. mølleren mons. Theufner i Drabæk mølle for gæld. 16/7

Oberstløjtnant von Kuratius ctr. mølleren sr. Theubner i Drabæk mølle for gæld. 16/7

Niels Christensen Katbøl af Vester Vamdrup ctr. Mads Jensen ibidem for gæld. 23/7

605b:

Hans Thomsen Ulf af Skanderup ctr. Jes Raun ibidem for vold. 16/7

1771 - 9. juli:

606:

Anders Jessen af Hjarup ctr. Oluf Sørensens enke Lene Lauridsdatter ibidem. 23/7

25/6. Sr. Nees på Fyn (Kielkjær ?) ctr. forvalter From i Nybjerg mølle (Nye mølle). for gæld. 6/8

18/6. Iver Hansen af Holme gård (Søholm gård) ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave. 20/8

18/6. Oberauditør Seidelin ctr. Christen Hansen i Kielbech (? - her kaldes han Christen Hansen Kieldberg i Egtved) og kautionist Søren Bertelsen i Refsgård m.fl. 23/7

18/6. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 23/7

606b:

Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 23/7

Hans Jørgensen og hustru Anne Madsdatter af Horsted fremlægger testamente; men de får det tilbage for at indrette det efter, at hun er stedmor til sønnen.

Niels Jørgensen af Højen ctr. Poul Lauridsen ibidem om skovhugst. 30/7

607:

18/6. Dom: Provst mag. von Haven af Vester Velling ctr. Jens Ankersen Viuf i Skanderup og kautionist Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. Provsten fik den 10/4-70 dom over skyldneren og hans kautionist, at de skulle betale 1600 rdl. Men der mangler endnu 504 rdl., som pantet ved de offentlige auktioner ikke har kunnet indbringe. Den tidligere dom er udløbet fatalia executionis. Derfor denne fornyelsesdom til exekutionskraft.

18/6. Dom: Hans Hansen i Sønder Stenderup ctr. Iver Jepsen i Skanderup. Hans Hansen har betalt for ham 28 rdl. til Jens Viuf, som igen skulle godtgøre Henrik From i deres mellemhandel. Iver Jepsen skal betale.

607b:

18/6. Dom: Præsten mag. Borch i Grejs ctr. Hans Justesen i Jelling for gæld på 3 rdl. Han skal betale.

1771 - 16. juli:

Læst forordning af 15/6 ang. Københavns hof- og statsret.

Læst plakat af 14/6 ang. de i kommissorier hidindtil indførte almindelige klausuler.

2/7. Offentligheden ctr. Peder Madsen og Hans Andersen af Vorbasse. 6/8

608:

18/6. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 6/8

2/7. Hans Thomsen Ulf af Skanderup ctr. Jes Raun ibidem for vold. 13/8

4/6. Kammerrådinde Seest i Kolding ctr. Hans Pedersen i Vrå for gæld. 13/8

Læst Danske Kammers plakater af 12/7 om kvægtransport fra Jylland og Fyn.

Læst Haderslevhus amtmands plakater af 4/7 om nogle licitationer.

4/6. Dom: Søren Jensen (kaldes ikke Hjuler her) i Håstrup ctr. Jens Lycke i Rønshave. - Søren Jensen fik kgl. skøde den 24/3-70 på et hus med hartkorn 1 skp. 2 album. Han har opdaget, at hartkornet vedrører en toft i vestermarken på Rønshave mark, som han påstår sig udlagt, da han ingen andre steder kan finde sin jord end hos Jens Lycke af Rønshave, der har 4 tdr. 5 skp. 1 album ifølge skøde fra hans formand Niels Pedersen Smed. Jorden er taget under indhegning siden ryttergodsauktionen. Jens Lycke har fremført, at ingen tidligere lejere af Søren Jensens hus har gjort påtale. Men da det ikke kan betage selvejereren Søren Jensen i hans ret, og da det heller ikke kan vides, hvilke aftaler der har været mellem forrige fæstere af Rønshave og af huset, og da Jens Lycke ikke under sagen har bevist, hvor ellers Søren Jensen skal have den jord, som bør følge hans hartkorn, så kendes for ret, at Søren Jensen skal have sin jord i vestermarken efter det mål, som i landmålingen er anført. Den bør overleveres, så snart indeværende års høst er tilendebragt.

608b:

2/7. Dom: Amtsforvalter Møller i Kolding ctr. mølleren mons. Teubner i Drabæk mølle for gæld på 384 rdl., der er restance på møllens købesum og kgl. skatter m.v. Teubner har tilstået gælden, men beklaget, at han ikke har været i stand til at låne. - Han skal betale.

2/7. Dom: Oberstløjtnant von Curtius i Haderslev ctr. mølleren sr. Teubner i Drabæk mølle for gæld på 40 rdl. Han skal betale.

1771 - 23. juli:

2/7. Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. 3/9

609:

9/7. Anders Jessen af Hjarup ctr. Oluf Sørensens enke Lene Lauridsdatter ibidem. 6/8

Palle Jensen i Egtved ctr. Christen Hansen Kielberg ibidem i markstrid. 6/8

9/7. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 13/8

609b:

9/7. Oberauditør Seidelin ctr. Christen Hansen Kioldberg i Egtved og kautionist Søren Bertelsen i Refsgård m.fl. 13/8

2/7. Niels Christensen Katbøl af Vester Vamdrup ctr. Mads Jensen ibidem for gæld. 13/8

9/7. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 13/8

610:

Læst promemoria af 20/7 om, at Struensee er udnævnt til allerhøjeste geheimekabinetsminister.

25/6. Dom: Jørgen Raun af Fobeslet ctr. møller Johan Vilhelm Teubner i Drabæk mølle for gæld. - Teubner er kommet i ægteskab med sin formand Christen Jensens enke og har dermed forbundet sig til at betale hans gæld. Han skal således betale de 2000 rdl., han skylder Jørgen Raun.

Læst bekendtgørelse af 13/7 fra landkommissionen i Gottorp om auktion på en gård.

610b:

1771 - 30. juli:

9/7. Niels Jørgensen af Højen ctr. Poul Lauridsen ibidem om skovhugst.
13/8

1771 - 6. august:

16/7. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 27/8

16/7. Offentligheden ctr. Peder Madsen og Hans Andersen af Vorbasse. 13/8

Hr. Borch i Grejs og Christen Høllund i Høllund ctr. en del beboere i Vorbasse sogn for skyldig tiende. Ingen af de indstævnedede var mødt, og sagen blev udsat til 27/8, hvor den ikke er set.

611:

23/7. Anders Jessen af Hjarup ctr. Oluf Sørensens enke Lene Lauridsdatter ibidem. 3/9

23/7. Palle Jensen i Egtved ctr. Christen Hansen Kielberg ibidem i markstrid. Forlig.

Jørgen Pedersen af Meien i Flensborg amt fører tingsvidnesag ctr. Peder Madsen i Kietterup (?) i Vendsyssel angående nogle svin, som skulle have været leveret ham i Stubberup.

611b:

Jacob Christensen m.fl. af Jerrig ctr. Ole Andersen af Loft vedr. lyngslæt.
27/8

612:

Konsistorialråd Broersen af Ribe ctr. Christen Christensen Høllund af Vorbasse sogn for gæld. 20/8

612b:

Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup. 13/8

9/7. Dom: Sr. Henning Uldrich Nees på Vedelsborg, Fyn (Kielkjær ?) ctr. forvalter From i Nybjerg mølle (Nye mølle). for gæld på 3000 rdl. Han har tilstået fordringen, men beklaget, at han på grund af den i landet bekendte pengemangel ikke på sit gode pant har kunnet låne kapitalen. Han og kautionisterne enkefru Deichman og borgmester Thomsen i Fredericia skal betale.

25/6. Dom: Mogens Jørgensen af Bølling ctr. Jes Raun i Skanderup for gæld på 50 rdl. Han skal betale.

613:

1771 - 13. august:

6/8. Offentligheden ctr. Peder Madsen og Hans Andersen af Vorbasse. 3/9

6/8. Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup (el. ibidem?). 20/8

23/7. Niels Christensen Katbøl af Vester Vamdrup ctr. Mads Jensen ibidem for gæld. 27/8

Hans Christian Høxbroe ctr. Søren Johansen Smed i Kundsøl for gæld. 27/8

23/7. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 3/9

613b:

30/7. Niels Jørgensen af Højen ctr. Poul Lauridsen ibidem om skovhugst. Frafaldet.

23/7. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 10/9

23/7. Oberauditør Seidelin ctr. Christen Hansen Kioldberg i Egtved og kautionist Søren Bertelsen i Refsgård m.fl. 24/9

16/7. Dom: Hans Thomsen Ulf af Skanderup ctr. Jes Raun ibidem for vold. Jes Raun har den 4/7 overfaldet Hans Thomsen Ulf i de andre bymænds påsyn. De kom til et forlig om, at han skulle betale Hans Ulf 5 rdl. inden 8 dage, men det har han ikke overholdt. - Han skal iflg. lovens 6-7-8 bøde tre 6 lods sølv samt bartskærerløn på 2 rdl og 5 rdl. til Hans Ulf for skaden.

614:

16/7. Dom: Kammerrådinde Seest i Kolding ctr. Hans Pedersen i Vrå for gæld på 66 rdl. Han skal betale.

1771 - 20. august:

6/8. Konsistorialråd Broersen af Ribe ctr. Christen Christensen Høllund af Vorbasse sogn for gæld. 10/9

13/8. Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup (?). 3/9

614b:

Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 27/8

615:

9/7. Dom: Iver Hansen af Holme gård (Søholm gård) ctr. Knud Jensen Skov i Holmehave (kaldes også Krybily). Sagen begyndte med, at Knud Jensen havde hugget en bøg, som Iver Hansen mente var hugget på hans grund, hvorimod Knud Jensen mente, at det var fællesgrund, idet han har henvist til en deling i 1732 mellem de to svogre Frederik Bredahl og Jens Lydom. Det er rigtigt, at ager og eng blev delt, men skoven var dengang kongens herlighed. De to steder blev solgt ved ryttergodsauktionen 1765. Da omfattede Iver Hansen skøde 3 fjd. skovskyld. Jep Iversen, Knud Jensens formand, fik et skøde, hvor der ikke var nævnt skovskyld. Derfor holder

Iver Hansen på, at skoven tilhører ham. Jens Lydoms fæstebrev nævnte ikke skovskyld. Han har nok ført tingsvidne på, hvordan praksis har været, men at hans formænd som fæstere kan have sneget sig til at hugge træ eller gærdsel i Søholmgårds skov i den tid, da kongen ejede godset, det har ingen beviskraft. Det er en fejltagelse at tro sig berettiget til skovhugst, når hverken skødet melder noget derom, og man ejheller betaler skat af skov. Hvis den, der købte stedet ved den kgl. auktion, havde forespurgt sig om om skovens deling, så var problemet nok ikke opstået for Knud Skov. Det kendes for ret, at Iver Hansen beholder al den skov, som følger Søholmgård, men hvad der er af gærdsel og ungskov, eller hvad der med tiden kan fremkomme på den jord, der efter afpælingen ligger til Knud Skov, den bør tilhøre Krybily. Og da Knud Skov har manglet oplysning om, hvordan det lå med skovdelingen, så bortfalder skovbøderne, som sagsøgeren havde krævet.

615b:

1771 - 27. august:

Læst forordning af 18/7 om det forhenværende generalkommercekollegies ophævelse.

Læst forordning af 27/7 ang. børns hjemmedåb m.v.

Læst reskript af 16/8 til amtmanden om mærkning af fustager.

Læst Danske Kammers cirkulære til amtmanden om, at alle efterretninger vedr. landvæsenet skal indgives til kammeret.

6/8. Jacob Christensen m.fl. af Jerrig ctr. Ole Andersen af Loft vedr. lyngslæt. 24/9

616:

6/8. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 24/9

13/8. Niels Christensen Katbøl af Vester Vamdrup ctr. Mads Jensen ibidem for gæld. Frafaldet.

Sr. Claus Viuf af Jordrup ctr. Søren Jensen ibidem for gæld. 10/9

20/8. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 3/9

617:

13/8. Hans Christian Høxbroe ctr. Søren Johansen Smed i Kundsøl for gæld. 10/9

1771 - 3. september:

6/8. Anders Jessen af Hjarup ctr. Oluf Sørensens enke Lene Lauridsdatter ibidem. 17/9

20/8. Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup (?) for gæld. 24/9

27/8. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 10/9

617b:

13/8. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 17/9

13/8. Offentligheden ctr. Peder Madsen og Hans Andersen af Vorbasse. 8/10

23/7. Dom: Oberauditør Seidelin i Stenderup ctr. provst, sognepræst Knud Storm i Egtved ang. noget kirkejord. - Seidelin har ved ryttergoodsauktionen i 1765 købt Egtved kirke og herunder noget jord, der bruges til præstegården, og nu mener han ikke, at præsten kan bruge denne jord uden fæstebrev eller anden adkomst, hvorimod Storm har hævdet, at denne jord fra gammel tid har ligget til præstegården for vin og brød; og ingen af jordens ejere har forlangt fæstebrev af ham eller hans forgængere før nu. Så har Seidelin stævnet ham, vel vidende, at det påhviler ham som kirkeejer at forsyne kirken med vin og brød imod, at han til gengæld kan bruge sin jord, som han vil. - Knud Storm har fremlagt et såkaldt lovhævd, som sognepræst

hr. Anders Pedersen i 1503 har erhvervet; det er med i en landstingsdomsakt af 15/6-1769, "hvilket gamle dokument vel er usædvanligt i vore tider og ikke almindeligt forekommer i rettergang, men derfor ikke kan forkastes, da samme viser, at Egtved kirkes jord i den tid er henlagt og brugt under præstegården, og da den således er blevet anset uden forskel med præstegårdens egen jord, så må det være årsag, at præstegårdens bygning er blevet opført på kirkens jord". Ifølge synstingsvidne kan der for tiden fra lovhævdet til landmålingen ikke anføres noget for, at andre skal have haft denne jord i brug, og i landmålingen er jorden blevet tilmålt præstegården, dog med den forskel, at der er 4 agre, som hører til præstegårdens toft, mens derimod 4 stk. jord, som kaldes Refsgårds tofter, er kirkejord, der bruges af hr. Søren. Altså er der ikke taget fæste af nr. 12, men nok af nr. 13. Knud Storm tilstår også, at både hr. Søren Jensen og mag. Peder Storm har haft fæste, men ingen har krævet det af ham selv. - Provst Peder Storm har d. 8/12-40 indsendt en forklaring om, at kirkejorden på Egtved mark fra arilds tid har ligget til præstegården for brød og vin, og at hr. Søren i 1690 skal have besværet sig over, at samme kirkejord var meget skarp og sandig, og at han siden landmålingen har måttet svare skat deraf, så at han derefter kun har haft lidt til brød og vin for så stor en menighed, hvorfor han af kirkens forsvar er blevet forundt en hjælp af kirken på årligt 2 ørter rug, som i disse tider har været 20 skæpper, hvilket er blevet forandret til, at kirken foruden jorden årligt har betalt 4 rdl. 8 1/2 sk. til vin og brød, mens kongen ejede kirken. Knud Storm har til bevis herpå fremlagt en original specifikation ved krigsråd Morveille af 28/11-35. - Det erkendes altså, at jorden under nr. 12 både før, under og efter landmålingen har været brugt til præstegården for brød og vin, og at præst efter præst har svaret skat og landgilde deraf, hvilket synes at være tilstrækkelig byrde på så lille et hartkorn. Tidligere præster har fået situationen forbedret, først med rug og så med penge. Fæstebrev på denne jord har man ikke tænkt på som nogen fornødenhed. - Det kendes for ret, at af den kirkejord på htk. 0-5-2-1, som hører til nr. 12, bør Knud Storm og efterfølgere i embedet ifølge lovens 2-22-57 og -25 fremdeles nyde på samme måde og med samme afgift som hidindtil; dog at hans efterfølgere tager fæstebrev derpå af kirkens patron og giver, om forlanges, en kendelse til fæste. Men hvad angår kirkejorden til nr. 13, da bør Knud Storm søge fæstebrev derpå, og hvis han ikke kan få det, så bør han fralægge sig jorden til kirkeejeren førstkommende mikkelsdag.

618b:

1771 - 10. september:

Læst plakat af 5/8 om fremmed korns frie indførsel med den modererede told.

Læst kgl. resolution af 27/8, at når en fæstebonde aftaler med proprietæren om at blive selvejer af nogen bondegård, så vil kongen låne bonden 36 rdl. på 1. prioritet i hver td. hartkorn til 4 % pro anno og med en tiendedels afdrag hvert år.

Læst plakat af 23/8 om licitation på en del til kongens tjeneste fornødne kornvarer.

Læst plakat af 30/8 om auktion i Ribe over forpagtning af kongens forstrandsrettigheder i Ribe stift og amt.

27/8. Sr. Claus Viuf af Jordrup ctr. Søren Jensen ibidem for gæld. 22/10

20/8. Konsistorialråd Broersen af Ribe ctr. Christen Christensen Høllund af Vorbasse sogn for gæld. 1/10

27/8. Hans Christian Høxbroe ctr. Søren Johansen Smed i Kundsøl for gæld. 24/9

3/9. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 8/10

619:

Mons. Lund, fuldmægtig på Kolding amtstue, ctr. Anders Vadestedriders enke og søn Karsten Andersen af Seest. 24/9

13/8. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 24/12

619b:

Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 24/9

1771 - 17. september:

620:

3/9. Anders Jessen af Hjarup ctr. Oluf Sørensens enke Lene Lauridsdatter ibidem. 8/10

3/9. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 8/10

Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. 8/10

620b:

1771 - 18. september (onsdag):

Politiretten sat. Dom: Grænsekontrollør Vorbasse har ved offentligt advertisement efterlyst ejerne til en vogn med 8 træer smør, som han har beslaglagt for landprang. De var undveget ved opbringelsen og har ikke meldt sig. Nu kan han ikke vente længere, fordi smørret allerede er ved at blive fordærvet. Det kendes for ret efter forordningen af 21/8-1745, at smørret skal tilfalde Vorbasse, som foreløbig skal betale sagsomkostningerne. Også hest og vogn tilkendes ham. Hvis ejerne opdages, skal de betale mulkt foruden sagsomkostningerne.

621:

1771 - 24. september:

10/9. Mons. Lund, fuldmægtig på Kolding amtstue, ctr. Anders Vadestedriders enke og søn Karsten Andersen af Seest. 8/10

3/9. Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup for gæld. 15/10

27/8. Jacob Christensen m.fl. af Jerrig ctr. Ole Andersen af Loft vedr. lyngslæt. 8/10

621b:

27/8. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 8/10

13/8. Oberauditør Seidelin ctr. Christen Hansen Kioldberg (Kioldbek) i Egtved og kautionist Søren Bertelsen i Refsgård m.fl. Sagen udsat til 8/10, men er ikke set igen.

10/9. Hans Christian Høxbroe ctr. Søren Johansen Smed i Kundsøl for gæld. 8/10

Lægdsmanden Carl Knudsen i Store Anst ctr. Morten Carlsen Rode om lægdsret til denne. Han er født i Roved som søn af Carl Jensen.

10/9. Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 8/10

623:

1771 - 1. oktober:

Læst plakat af 3/9 om nedsættelse af tolden på de i hertugdømmet Slesvig m.m. fabrikerede varer.

Læst kabinetsordre af 19/9 om de forretninger, der er overført fra kancellikollegierne til finanskollegiet.

Læst kancelliets ordre af 14/9 og 17/9 ang. forsigtighed med den i Sverige og på et hollandsk skib grasserende pest.

10/9. Konsistorialråd Broersen af Ribe ctr. Christen Christensen Høllund af Vorbasse sogn for gæld. 22/10

1771 - 8. oktober:

623b:

17/9. Anders Jessen af Hjarup ctr. Oluf Sørensens enke Lene Lauridsdatter ibidem. 12/11

24/9. Mons. Lund, fuldmægtig på Kolding amtstue, ctr. Anders Vadestedriders enke og søn Karsten Andersen af Seest. 5/11

17/9. Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld på 100 rdl. Sagen udsat til 5/11, men Peder Andersen kommer senere på dagen og får den udsat til 29/10.

10/9. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 5/11

24/9. Hans Christian Høxbroe ctr. Søren Johansen Smed i Kundsøl for gæld. 5/11

24/9. Jacob Christensen m.fl. af Jerrig ctr. Ole Andersen af Loft vedr. lyngslæt. 15/10

624:

Anne Jørgensdatter søger skilsmisse fra sin mand Hans Christensen, som i året 1766 skal være bortrejst fra hende. Hun får tingsvidne på mandens rømning samt sit eget kristelige, uforargelige og skikkelige liv og levned.

17/9. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 29/10

24/9. Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 29/10

24/9. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 29/10

624b:

Læst Kolding magistrats proklama af 5/9 om indkaldelse af alle debitorer og kreditorer til Sillio Frichs dødsbo.

3/9. Dom: Offentligheden ctr. Peder Madsen og Hans Andersen af Vorbasse. Det er bevist, at de har indladt sig i handel med den nu bortrømte kolonist Hans Schukraft. Peder Madsen har købt en ko, og Hans Andersen 5 får tvært imod de offentlige forbud. Vel har de undskyldt sig med, at den undvegne kolonist var dem en del skyldig, og at de derfor i deres enfoldighed har søgt at komme til deres betaling; men det kan ikke befri dem, hvorfor det kendes for ret, at de bør tilbagelevere kreaturerne til forvalter From, og hvis det ikke kan ske in natura, så skal koen betales med den der på egnen sædvanlige pris, der er 8 rdl, og fårene med 1 mk. pr. stk. Dernæst bør de for deres forhold og ulydighed, andre til eksempel, hver for sig sidde på vand og brød i 8 dage.

17/9. Se tidligere på dagen. Jacob Iversen (kaldes her Andersen) af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. 29/10

1771 - 15. oktober:

Lægdsmand Niels Jensen af Harte ctr. lægdsmanden Niels Pedersen i Ferup om lægdsret til karlen Anders Hansen, der nu tjener i Ferup. Han fyldte sit 9. år i Harte, hvortil hans forældre flyttede i 1759 og blev der i 4 år.

625:

24/9. Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup for gæld. 22/10

Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Peder Larsen af Vranderup mølle for gæld. 29/10

Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Peder Larsen af Vranderup mølle. 29/10

625b:

8/10. Jacob Christensen m.fl. af Jerrig ctr. Ole Andersen af Loft vedr. lyngslæt. Parterne enes om at voldgive sagen til Niels Hjortlund i Løvlund (for Jerrigmændene) og Christen Christensen Skjødt af Nollund (for Ole Andersen), og hvis ikke de to kan blive enige, så vil de antage Jens

Christensen Utoft som opmand i sagen. De skal meddele retten resultatet den 12/11, men sagen er ikke set igen.

Arvingerne efter Søren Ryegaard til Hesselmed ctr. Peder Hansen i Gamst for gæld. 29/10

626:

Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 29/10

1771 - 22. oktober:

1/10. Konsistorialråd Broersen af Ribe ctr. Christen Christensen Høllund af Vorbasse sogn for gæld. 29/10

Læst plakat vedr. forordningen af 23/1-70 om indførsel af råsukker fra Sct. Croix.

626b:

Læst plakat af 2/10 om forbud mod handel med fremmed glas.

Læst forordning om kornskat for 1772.

15/10. Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup for gæld. 19/11

10/9. Dom: Sr. Claus Viuf af Jordrup ctr. Søren Jensen ibidem for gæld på 50 rdl. Han skal betale.

1771 - 29. oktober:

8/10. Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. 12/11

Thomas Madsen og Niels Terkelsen i Sellerup ctr. Jens Jørgensen Haar i Bølling og hans kautionister, Mogens Jørgensen ibidem og Niels Jensen i Ferup, for gæld. 12/11

627:

15/10. Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Peder Larsen af Vranderup mølle for gæld. 12/11

15/10. Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Peder Larsen af Vranderup mølle. 12/11

8/10. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 12/11

22/10. Konsistorialråd Broersen af Ribe ctr. Christen Christensen Høllund af Vorbasse sogn for gæld. 12/11

15/10. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 12/11

15/10. Arvingerne efter Søren Ryegaard til Hesselmed ctr. Peder Hansen i Gamst for gæld. 12/11

627b:

Peder Jensen af Stubberup ctr. Hans Hansen i Påby, Niels Brødsgaard af Brødsgård og Søren Pedersen Lougaard. 26/11

8/10. Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 26/11

8/10. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 26/11

628:

Johanne sl. Jep Madsens enke i Sønder Stenderup ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle og kautionist Claus Viuf i Jordrup. 12/11

1771 - 5. november:

Jens Hansen af Nyborg Brakker og Jens Christensen af Amnitsbøl ctr. Hans Lauridsen og Jørgen Pedersens enke Anne Margrethe af Skanderup for

gæld. 19/11

8/10. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 17/12

628b:

Fuldmægtig på Østerbygård Otto Daniel Clausen ctr. fæstebonde Hans Pedersen af Øster Vandrup. Udsat til 26/11, men er ikke set inden dommen den 3/12

Kammerråd og borgmester Richter afhjemler syn på Dyrehaven.
Tingsvidne.

Jep Andersen af Egtved ctr. Jep Nielsen af Oustrup samt enken Kirsten Lauridsdatter og datter Karen ibidem. 19/11

8/10. Dom: Mons. Christian Lund, fuldmægtig på Kolding amtstue, ctr. Anders Vadestedriders enke og søn Karsten Andersen af Seest for gæld på 50 rdl. Citanten mener, at Karsten Andersen alene skal betale iflg. de betingelser, hvorpå han har overtaget moderens gård. De dømmes til at betale begge.

629:

8/10. Dom: Købmanden Hans Christian Høxbroe ctr. Søren Johansen Smed i Kundsøl for gæld på 12 rdl. for købmandsvarer. Han skal betale.

1771 - 12. november:

29/10. Johanne sl. Jep Madsens enke i Sønder Stenderup ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle og kautionist Claus Viuf i Jordrup. 26/11

629b:

29/10. Thomas Madsen og Niels Terkelsen i Sellerup ctr. Jens Jørgensen Haar i Bølling og hans kautionister, Mogens Jørgensen ibidem og Niels Jensen i Ferup, for gæld. 10/12

29/10. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 3/12

29/10. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 26/11

630:

29/10. Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. 3/12

29/10. Dom: Konsistorialråd og stiftsprovst Broersen (Brodersen) af Ribe ctr. Christen Christensen Høllund af Vorbasse sogn for gæld. - Christen Høllund har fæstet kongekirketienderne for de 4 sogne i Slavs herred imod at betale årligt 340. rdl foruden de kgl. skatter og kontributioner. Aftalen siger, at han skal betale 1 rdl. for hver tiendeafgift for hver uge, han kommer for sent med betalingen. Christen Høllund er blevet dømt for afgiftens udeblivelse i 1769. Der var en udeblivelse på 26 uger = 104 rdl. Dem blev han eftergivet på det vilkår efter hans revers af 14/5-1770, at når han herefter udebliver med betaling til rette tid, forbinder han sig påny både til at lide efter fæstebrevet og at betale til konsistorialråden disse 104 rdl. - Nu er han blevet stævnet, fordi han atter har overskredet fristen, for den årlige afgift på 340 rdl. samt for de nævnte 104 rdl. Christen Høllund har indvendt, at han har måttet betale 4 % skatten af tiender uden at blive godtgjort dem, og han mener ikke, at kravet om de 104 rdl. kan holde, da han har kvittering for afgift. Det er rigtigt, at han har kvittering for afgiften, men deroverfor står hans egen revers af samme dato. Af en likvidationsberegning af 29/4-1769 ses det, at Christen Høllund har accepteret 4 % skatten. - Han skal betale de 444 rdl. og holde sit fæstebrev herefter, samt betale de 4 rdl. ugentligt for uvillig betaling fra martine 1770.

630b:

29/10. Dom: Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Peder Larsen af Vrandrup mølle for gæld på 2020 rdl. Han skulle have betalt 520 rdl. til mikkelsdag 1770 og er blevet dømt til at betale. De øvrige 1500 rdl. er blevet opsagt. Debitor har forringet pantet ved at nedbryde noget af bygningen m.v. Retten konfirmerer, at kreditor tager pantet under sekvestration, og Peder Larsen

dømmes til at betale de skyldige 1500 rdl. Desuden skal han betale både sekvestrationens og processens omkostninger.

29/10. Dom: Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. mølleren Peder Larsen af Vranderup mølle for gæld på 47 rdl. Dem skal han betale.

631:

8/10. Dom: Anders Jessen af Hjarup ctr. Oluf Sørensens enke Lene Lauridsdatter ibidem. - Mellem Lene Larsdatter som ejer af en trediepart gård af hartkorn ager og eng 1-7-1-2 2/3 og skovskyld 0-0-0-1 2/3 er oprettet en kontrakt, hvorved hun overlader ham sin gård med bl.a. den bestemmelse, at hun må forblive uden betaling på gården til michaelis 1770, men at han iøvrigt straks må tiltræde gården. Denne kontrakt har hun forsøgt at modstå ved at forblive på gården over tiden og nægte at give ham skøde. Hverken hun eller hendes lavværge har kunnet anføre noget, som skulle gøre kontrakten omstødelig, men nok vist, at hun er blevet forledt til at fortryde handelen. Iflg. lovens 5-1-1 og -2 bør hun holde kontrakten i alle ord og punkter og meddele ham skøde på gården samt udflytte af gården, såfremt de ikke kan komme til anden aftale derom. For sin selvrådigheds skyld skal hun betale 1 rdl. til Anst herreds fattigkasse, hvorimod Anders Jessen bør holde hende forsikret for alt, hvad han efter kontrakten og skiftebrevet skal udbetale.

29/10. Dom: Arvingerne efter Søren Ryegaard til Hesselmed ctr. Peder Hansen i Gamst for gæld på 600 rdl. Peder Hansen er død under sagen. Hans enke og arvinger dømmes til at betale.

1771 - 19. november:

5/11. Jens Hansen af Nyborg Brakker og Jens Christensen af Amnitsbøl ctr. Hans Lauridsen og Jørgen Pedersens enke Anne Margrethe af Skanderup for gæld. 17/12

631b:

5/11. Jep Andersen af Egtved ctr. Jep Nielsen af Oustrup samt enken Kirsten Lauridsdatter og datter Karen ibidem. Forlig.

22/10. Dom: Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen i Hafdrup for gæld på 83 rdl. Han skal betale.

1771 - 26. november:

29/10. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 10/12

632:

29/10. Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 17/12

29/10. Peder Jensen af Højen Stubberup ctr. Hans Hansen i Påby, Niels Brødsgaard af Brødsgård og Søren Pedersen Lougaard. 17/12

12/11. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 17/12

12/11. Johanne sl. Jep Madsens enke i Sønder Stenderup ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle og kautionist Claus Viuf i Jordrup. 10/12

Sag ctr. arresterede 5 personer: Mette Marie, Maren Laursdatter, Christen Christensen og hustru Mette Jensdatter samt Margrethe Laursdatter, for tyveri. 3/12

632b:

Niels Madsen af Floes og Niels Rasmussen af Fousing ctr. Steffen Jepsen i Skanderup for gæld. 10/12

633:

Læst stiftsbefalingsmandens plakat af 16/11 om auktion på kongens forstrandsrettigheder.

1771 - 3. december:

26/11. Sag ctr. arresterede 5 personer: Mette Marie, Maren Laursdatter, Christen Christensen og hustru Mette Jensdatter samt Margrethe Laursdatter, for tyveri. 10/12

12/11. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 17/12

633b:

Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksvig for gæld. 24/12

12/11. Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. 17/12

Jep Poulsen Buch af Gelballe ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl. 17/12

Jørgen Nicolajsen og Søren Nicolajsen af Nørre Vilstrup fremlyser 2 plage 1. gang.

Se fol. 628b: Dom: Fæstebonden Hans Pedersen i Øster Vamdrup har pådraget sig restance af kgl. skatter og landgilde fra 1768 til 1771, ialt 62 rdl. og er derfor stævnet til fæstes forbrydelse af sit herskabs fuldmægtig sr. Clausen på Østerbygård. Han skal betale restancen eller have sit fæste forbrudt.

634: (en læser har rettet tallet til 635)

1771 - 10. december:

26/11. Niels Madsen af Floes og Niels Rasmussen af Fousing ctr. Steffen Jepsen i Skanderup for gæld. 24/12

3/12. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 17/12

12/11. Thomas Madsen og Niels Terkelsen i Sellerup ctr. Jens Jørgensen Haar i Bølling og hans kaudionister, Mogens Jørgensen ibidem og Niels Jensen i Ferup, for gæld. 24/12

26/11. Johanne sl. Jep Madsens enke i Sønder Stenderup ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle og kautionist Claus Viuf i Jordrup. 24/12

26/11. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 17/12

1771 - 17. december:

5/11. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 4/2-1772

Hans Laugesen og Jørgen Pedersens enke, begge af Skanderup, ctr. Christen Katbøl af Knurborg for gæld. 7/1

636: (folienummer 635 findes ikke)

26/11. Peder Jensen af Højen Stubberup ctr. Hans Hansen i Påby, Niels Brødsgaard af Brødsgård og Søren Pedersen Lougaard. 14/1

Borgmester Frichs i Ribe ctr. Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. 14/1

10/12. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 24/12

636b:

26/11. Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 7/1

3/12. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 24/12

Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 7/1

10/12. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 7/1

Amtmandens fuldmægtig Nicolaj ... ctr. Espen Nielsen i Ferup med kautionister Niels Jensen ibidem og Jep Pedersen i Højrup. 7/1

19/11. Jens Hansen af Nyborg Brakker og Jens Christensen af Amnitsbøl ctr. Hans Lauridsen og Jørgen Pedersens enke Anne Margrethe af Skanderup for gæld. 21/1

3/12. Jep Poulsen Buch af Gelballe ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl. 24/12

637:

26/11. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 14/1

(3/12. Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. Ikke set idag, men kommer igen 24/12)

1771 - 24. december:

10/9. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 25/2

3/12. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksvig for gæld. 28/1

17/12. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 7/1

637b:

17/12. Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. Jacob Iversen blev gift med Peder Andersens søster for 4 år siden og mener da at have fået lovning på en medgift på 100 rdl. De når til enighed, imod at Peder Andersen betaler 90 rdl. til maj. Derfor udsættes sagen til 5/5

10/12. Niels Madsen af Floes og Niels Rasmussen af Fousing ctr. Steffen Jepsen i Skanderup for gæld. 7/1

10/12. Johanne sl. Jep Madsens enke i Sønder Stenderup ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle og kautionist Claus Viuf i Jordrup. 28/1

638:

10/12. Thomas Madsen og Niels Terkelsen i Sellerup ctr. Jens Jørgensen Haar i Bølling og hans kautionister, Mogens Jørgensen ibidem og Niels Jensen i Ferup, for gæld. 14/1

17/12. Jep Poulsen Buch af Gelballe ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl. 14/1

17/12. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 14/1

1772

Fol 638:

1772 - 7. januar:

Hans Junghans, borgmester og byfoged i Kolding samt herredsfoged i Anst, Jerlev og Slavs herreder så og 5 sogne i Brusk herred, Harte, Bramdrup, Starup, Nebel og Almind, Mads Christensen Paabye, råd..., by- og rådstuesamt birkeskriver. Tingmænd: 3 af Lejrskov sogn, i deres sted Rasmus Rasmussen, Hans Trouelsen, Kej Pedersen, 3 fra Store Anst, i deres sted Kort Andersen, Anders Frandsen, Frederik Vagt, og 2 af V. Gesten sogn, i deres sted Jørgen Vejle og (navnet mangler), alle af Kolding.

24/12. Niels Madsen af Floes og Niels Rasmussen af Fousing ctr. Steffen Jepsen i Skanderup for gæld. 28/1

638b:

17/12. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 21/1

17/12. Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 21/1

17/12. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 21/1

24/12. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 21/1

639:

17/12. Hans Laugesen og Jørgen Pedersens enke, begge af Skanderup, ctr. Christen Katbøl af Knurborg for gæld. 21/1

Hans Klemmensen af Ødis Bramdrup ctr. Kej Poulsen i Øster Gesten om injurier. 21/1

639b:

Læst skiftekommissærernes indkaldelse af debitorer og kreditorer til skiftet mellem kancelliråd Lautrup i Skanderborg og hans afdøde kones børn i sr. Uldrich Tolstrups hus i Skanderborg.

17/12. Dom: Amtmandens fuldmægtig ctr. Espen Nielsen i Ferup med kautionister Niels Jensen ibidem og Jep Pedersen i Højrup, som af amtets børnepenge har lånt 200 slettedaler. Lånet er blevet opsagt. De har beklaget ikke at kunne låne penge. De skal betale.

1772 - 14. januar:

17/1. Borgmester Frichs i Ribe ctr. Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. 11/2

17/12. Peder Jensen af Højen Stubberup ctr. Hans Hansen i Påby, Niels Brødsgaard af Brødsgård og Søren Pedersen Lougaard (Lynggaard). Forlig. Hans Hansen betaler for en kaution 10 rdl. og de andre to hver 10 rdl.

640:

24/12. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 21/1

17/12. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. Synsmænd har meddelt, at de ikke kan gennemføre synet på grund af vintervejret. Sagen udsættes, indtil synet kan lovforsvarligt holdes. (18/2)

24/12. Jep Poulsen Buch af Gelballe ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl. 21/1

Hermand Andersen af Vester Gesten anmelder ildsvåde. Tingsvidne.

24/12. Dom: Thomas Madsen og Niels Terkelsen i Sellerup ctr. Jens Jørgensen Haar i Bølling og hans kautionister, Mogens Jørgensen ibidem og Niels Jensen i Ferup, for gæld. Jens Jørgensen Haar skylder afdøde Mads Mikkelsens børn af Skikballe, Mikkel, Hans og Anne Marie, et beløb, og er derfor blevet stævnet af deres formyndere Thomas Madsen og Niels Terkelsen. Han og kautionister skal betale.

640b:

1772 - 21. januar:

7/1. Hans Laugesen og Jørgen Pedersens enke, begge af Skanderup, ctr. Christen Katbøl af Knurborg for gæld. 4/2

Fabrikant Peder Sager på Haraldskær kobberfabrik ctr. kobbersmed Peter Rothaus ibidem. 3/3

7/1. Politiretten sat: Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg og Jørgen Larsen af Uhre. 11/2

641:

7/1. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 18/2

7/1. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 28/1

14/1. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. 18/2

14/1. Jep Poulsen Buch af Gelballe ctr. Jens Nielsen i Hvolbøl. Sidstnævnte erklærer, at han ikke ved andet end godt at sige om Jep Poulsen Buch og hustru. Forlig. Tingsvidne.

641b:

7/1. Hans Klemmensen af Ødis Bramdrup ctr. Kej Poulsen i Øster Gesten om injurier. De erklærer gensidigt, at de ikke ved andet end godt at sige om hinanden og deres hustruer. Kej Poulsen vil betale Hans Klemmensen skyldige 6 rdl. 4 mk. 10 sk., imod at denne tilbageleverer en gilderling.

17/12. Dom: Jens Hansen af Nyborg Brakker og Jens Christensen af Amnitsbøl ctr. Hans Lauridsen og Jørgen Pedersens enke Anne Margrethe af Skanderup for gæld på 116 rdl. - De skal betale.

7/1. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 11/2

1772 - 28. januar:

24/12. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksvig for gæld. 18/2

642:

21/1. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 4/2

642b:

Apoteker Eilschou af Kolding ctr. Lars Jensen af Noes med kautionister. 18/2

Sr. Gregers Eriksen af Fredericia anmoder retten om at udmelde 4 synsmænd til at vurdere Nyberg mølle, fordi den ikke ved 3 auktioner har kunnet sælges. 11/2

Sag mod kroejerenken Mette Mønsters i Viuf vedr. brændevinsredskaber. Men hendes forum er Brusk herred. Tingsvidne.

643:

Amtsforvalteren ctr. Poul Steffensen i Vrå. 11/2

24/12. Dom: Johanne sl. Jep Madsens enke i Sønder Stenderup ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle og kautionist Claus Viuf i Jordrup for gæld på 100 rdl.

- Pengene er blevet betalt under sagen. Enkens søn Mathias Jepsen havde bedt hendes prokurator om at få sine sagsomkostninger dækket hos skyldnerne; men de har ikke betalt. Det dømmes de til nu.

643b:

7/1. Dom: Niels Madsen af Floes og Niels Rasmussen af Fousing ctr. Steffen Jepsen i Skanderup for gæld på 100 rdl. Han skal betale.

1772 - 4. februar:

28/1. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 11/2

644:

Sag ctr. den arresterede Peder Thomsen af Bøgballe (?). 11/2

644b:

17/12. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 18/2

21/1. Hans Laugesen og Jørgen Pedersens enke, begge af Skanderup, ctr. Christen Katbøl af Knurborg for gæld. 10/3

Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Iver Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 11/2

Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 25/2

Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 18/2

645:

(Der er ikke set nogen retsforhandling forud). Dom: En kvindeperson ved navn Karen Pedersdatter er efter amtets ordre blevet arresteret for tyveri. I Ferup har hun stjålet et par blå strømper fra Søren Jensen, en rød nathue fra Bendt Mikkelsen og et sribet tørklæde fra Esben Nielsens pige. - Hun bør efter lovens 6-17-32 miste sin hud og efter lovens 6-17-39 betale igæld og

tvigæld samt have sin hovedlod forbrudt. - Hun fandt sig fornøjet med dommen og bad alene om, at samme jo før jo kærere måtte vorde eksekveret.

1772 - 11. februar:

28/1. Amtsforvalteren ctr. Poul Steffensen i Vrå for gæld. 25/2

645b:

28/1. Sr. Gregers Eriksen af Fredericia for sr. Nees og de to kautionister for forvalter From i Nye mølle, borgmester Thomsen og fru Deichmann i Fredericia, lader afhjemle vurdering af Nyberg mølle. Tingsvidne.

21/1. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 25/2

4/2. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 18/2

646:

4/2. Sag ctr. den arresterede Peder Thomsen af Bøgballe (?). 25/2

14/1. Borgmester Frichs i Ribe ctr. Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. 25/2

4/2. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård på vegne af kancelliråd Hansen ctr. Iver Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 18/2

Christen Husted i Husted ctr. skoleholder Jens Friis i Bække for gæld. 25/2

21/1. Dom i politisagen, Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Christen Gregersen af Hvelplund, Jens Gregersen af Skovbjerg i Sdr. Felding sogn og Jørgen Larsen af Uhre i Brande sogn. Kongen har bevilget til lettelse for bønder og andre, som bor langt fra købstæderne, at et årligt marked med kvæg og andre varer må holdes i Vorbasse. Sådan et marked er efter publikation i almanakken blevet holdt den 28. august 1771, og hertil har indfundet sig de tre, som Vorbasse har sagsøgt, Christen Gregersen med 7 stude, Jens Gregersen med 1 ko og en stud samt Jørgen Larsen med 13

stude, 4 køer og 2 kvier, idet de ikke vidste, at kvægmarkeder længere var forbudt, siden de bliver holdt uhindret andre steder i landet, og idet de havde sundhedsattester på deres kvæg. Christen og Jens Gregersen havde attester fra deres sognepræster, mens Jørgen Larsen havde attest fra sognefoged Peder Pedersen i Uhre, udgivet i sognepræstens fravær. - Men grænsekontrollør Vorbasse, som også havde besøgt dette marked, har anset disse tre mænd for landprang og konfiskeret deres kvæg og bragt det til sin egen gård i Gamst, hvorfra det dog efter rettens kendelse blev tilbageleveret ejerne mod sikker kaution for det beløb, de var blevet vurderet til, 201 rdl. Vorbasse har beskyldt dem for landprang og krævet deres kvæg konfiskeret, og han har henholdt sig til en bestemmelse om, at der skulle have været sundhedsattester fra deres amtmænd. De sagsøgte har bevist, at de er bosiddende mænd og ejer sådanne gårde, som kan fodre en hel del kvæg. De påstår uvidenhed om kvægmarkeders ophævelse, idet de er blevet misledt af almanakken. Desuden mener de, at præsternes attester bør være lige så gyldige ved markeder som ved toldstedet i Kolding, hvilket tolder Hertz har bekræftet. Desuden mener de, at Vorbasse er ganske og aldeles uberettiget til at fiskalisere over deslige sager ifølge sin instruks, som de har skaffet sig genpart af. - Vorbasse har henvist til en forordning af 3/9-1762, hvorefter kvægmarkeder indtil videre forbydes. Men der er ingen befaling om, at kvæget skal konfiskeres, hvis nogen forser sig derimod, eller at en grænsekontrollør er sat til at have indseende dermed, så han imens blotter sit eget distrikt. Forordningen viser, i hvilke tilfælde amtmandens sundhedsattest er krævet. Men hvis en bonde i et sygdomsfrit område har så meget held med sin kreaturavl, at man må sælge deraf, så er sognepræsternes sundhedsattester altid antagelige. - Altså er der ikke grundlag for at dømme dem for landprang eller til at konfiskere deres kvæg. Men Jørgen Larsens sundhedsattest var fra sognefogeden, og han har ikke bevist, at sognepræsten ikke var hjemme på den tid, da den blev skrevet. Han har fremlagt erklæringer fra både sognepræst, sognefoged og andre mænd om kvægets sundhed. - Altså kendes for ret, at alle tre, som har overtrådt forordningen af 3/9-1762, bør betale hver 1 rdl. til justitskassen og lige så meget til Slavs herreds fattigkasse. Desuden skal Jørgen Larsen, som har betjent sig af sognefogedens sundhedsattest og derved gjort sin del af sagen mere mistænkelig, end den ellers kunne have været, betale 3 rdl. til justitskassen og erstatte Vorbasses rejser og umage med 30 rdl. - De skal også betale sagsomkostningerne.

647:

1772 - 18. februar:

21/1. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 17/3

28/1. Apoteker Eilschou af Kolding ctr. Lars Jensen af Noes med kautionister. 17/3

647b:

11/2. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 25/2

648:

14/1. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 3/3

28/1. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksvig for gæld. 25/2

4/2. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 10/3

648b:

Jep Poulsen af Gelballe ctr. Peder Sørensen ibidem. 3/3

11/2. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård på vegne af kancelliråd Hansen ctr. Iver Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 3/3

4/2. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 10/3

21/1. Dom: Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Niels Knudsen i Gamst for gæld. Richters fæstebonde Niels Knudsen skylder for 5 års landgilde og hoveripenge, ialt 45 rdl. efter deres kontrakt. I stedet for at søge en mindelig afgørelse har han villet disputere kontrakten om landgilde. - Han skal betale de 45 rdl. og herefter årligt svare sine afgifter i rette tid eller have sit fæste

forbrudt. Sagsomkostningerne skal han betale, dog med et fradrag på 6 rdl., som har været for meget på Richters regning.

649:

1772- 25. februar:

Sr. Jens Schou af Horsens ctr. Peder Findsten af Jelling og Hans Møller ibidem. 10/3

649b:

11/2. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 10/3

18/2. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksvig for gæld. 10/3

4/2. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 3/3

24/12. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 10/3

11/2. Sag ctr. den arresterede Peder Thomsen af Bøgballe (?). 10/3

18/2. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 10/3

650:

11/2. Borgmester Frichs i Ribe ctr. Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. 24/3

650b:

11/2. Christen Husted i Husted ctr. skoleholder Jens Friis i Bække for gæld. 10/3

11/2. Dom: Amtsforvalteren ctr. Poul Steffensen i Vrå for gæld. Han skylder 39 rdl. i skat og renter til kongens kasse. Dem skal han betale.

1772 - 3. marts:

Niels Poulsen af Gelballe og Niels Buch af Nagbøl m.fl. ctr. Jep Poulsen Møller i Gelballe. 17/3

21/1. Fabrikant Peder Sager på Haraldskær kobberfabrik ctr. kobbersmed Peter Rothaus ibidem. 24/3

651:

25/2. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 17/3

18/2. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 24/3

18/2. Jep Poulsen af Gelballe ctr. Peder Sørensen ibidem. 31/3

Læst forordning af 13/2 om oprettelsen af et geheimstatsråd.

18/2. Dom: Fuldmægtig Clausen på Østerbygård på vegne af kancelliråd Hansen ctr. Iver Jensen af Vester Vamdrup for gæld. Han har pådraget sig restance af landgilde og skat, ialt 62 rdl. - Han skal betale eller have sit fæste forbrudt.

651b:

1772 - 10. marts:

Amtsforvalterens fuldmægtige ctr. Niels Pedersen i Ferup for gæld. 24/3

25/2. Sr. Jens Schou af Horsens ctr. Peder Findsten af Jelling og Hans Møller ibidem. 24/3

25/2. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 24/3

25/2. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 17/3

25/2. Sag ctr. den arresterede Peder Thomsen af Bøgballe (?). 17/3

18/2. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem.
24/3

652:

18/2. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 21/4

25/2. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 24/3

Hospitalsforstander Christian Hadberg, Kolding hospital, ctr.
hospitalsbønder. 31/3

25/2. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksvig for
gæld. 24/3

Jesper og Hans Christiansen af Gejsing ctr. bymændene. 17/3

652b:

4/2. Dom: Hans Laugesen (Laursen) og Jørgen Pedersens enke, begge af
Skanderup, ctr. Christen Katbøl (Karbel) af Knurborg for gæld. - Han skal
betale.

25/2. Dom: Christen Husted (Christen Nielsen) i Husted ctr. skoleholder
Jens Friis i Bække for gæld på 19 rd. - Han skal betale.

1772 - 17. marts:

Læst forordning af 27/1, der ophæver forordning af 13/6-71 om afskaffelse
af bøder for lejermål.

3/3. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester
Vamdrup for gæld. 24/3

10/3. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 31/3

10/3. Sag ctr. den arresterede Peder Thomsen af Bøgballe (?). 24/3

10/3. Jesper og Hans Christiansen af Gejsing ctr. bymændene. 24/3

653:

3/3. Niels Poulsen af Gelballe og Niels Buch af Nagbøl m.fl. ctr. Jep Poulsen Møller i Gelballe. 7/4

18/2. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 31/3

18/2. Apoteker Eilschou af Kolding ctr. Lars Jensen af Noes med kautionister. 31/3

653b:

1772 - 24. marts:

17/3. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 14/4

3/3. Fabrikant Peder Sager på Haraldskær kobberfabrik ctr. kobbersmed Peter Rothaus ibidem. 14/4

654:

10/3. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksvig for gæld. 31/3

17/3. Sag ctr. den arresterede Peder Thomsen af Bøgballe (?). 7/4

10/3. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 31/3

17/3. Jesper og Hans Christiansen af Gejsing ctr. bymændene. 28/4

10/3. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 14/4

10/3. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 14/4

654b:

Sag ctr. hestetyven Johan Peter Hauenskioldt. 31/3

3/3. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 14/4

25/2. Dom: Borgmester Frischs i Ribe ctr. Kej Poulsen i Øster Gesten for gæld. Kaj Poulsen har i 1768 ved auktion i Bække tilforhandlet sig 3 gårdsparter og et hus i Asbo by og skulle have præsteret betalingen næste snapsting derefter i 1769, men har ladet det komme til gældsdom, mens han boede i Vejen mølle, og efter at indførsel var gjort og godset forsøgt solgt ved auktion, uden at der derpå blev gjort bud. - Kaj Poulsen har accepteret regningen og henvist til betaling hos hr. magister Borch i Grejs i en eller anden mellemregning, der også omfatter hr. magister Jens von Haven i Vester Velling. - Kaj Poulsen bør betale 747 rdl. til borgmester Frisch, men forbeholdes regres til magister Borch.

655:

10/3. Dom: Sr. Jens Schou af Horsens ctr. Peder Findsten af Jelling og Hans Møller ibidem. Peder Findsten skylder sl. Peder Møller på Skovdallund 950 rdl., som er tilfaldet dennes søster i arv. Hendes formynder er Jens Schou i Horsens; han har lovligt opsagt lånet. Peder Findsten har ikke betalt, men solgt pantet til sr. Hans Møller. Retten konfirmerer en sekvestration hos Peder Findsten. Hans Møller har ved sekvestrationsforretningen lovet at indestå for betalingen som selvskyldner. Derfor er han inddraget i søgsmålet. - De skal betale.

10/3. Dom: Amtsforvalterens fuldmægtig Christian Lund ctr. Niels Pedersen i Ferup for gæld på 200 rdl. Han skal betale.

655b:

1772 - 31. marts:

Christen Hansen, Laurids Simonsen (?), Jens Viuf, Peder Rasmussen og Morten Mortensen, alle af Vonsild, ctr. Jørgen Raun på Vamdrupgård. 14/4

17/3. Apoteker Eilschou af Kolding ctr. Lars Jensen af Noes med kautionister. 12/5

24/3. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld. 21/4

17/3. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 7/4

656:

24/3. Sag ctr. hestetyven Johan Peter Hauenskioldt. 14/4

Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 14/4

17/3. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 21/4

656b:

3/3. Jep Poulsen af Gelballe ctr. Peder Sørensen ibidem. 14/4

Sognefogeden Lars Sørensen i Jelling ctr. Hans Jepsen ibidem for gæld. 14/4

Musikant Thomsen af Kolding ctr. Kaj Poulsen og Lars Braquer i Øster Gesten. 14/4

10/3. Dom: Hospitalsforstander Christian Hadberg, Kolding hospital, ctr. hospitalsbønder i Almind for restance i landgilde og arbejdspenge.

Følgende dømmes til at betale det rigsdalerbeløb, der står i parentes: Jens Pedersen Amhede (25), Jep Nielsen (2), Rasmus Christensen (48), Christen Iversen (5), Frederik Pedersen (29), Christen Christensen (41), Jørgen Christensen (29) og Niels Madsen (23), ialt 206 rdl. 61 1/2 sk. De har

tilstået hver sin gæld og beklaget, at de har haft tab ved kvægsygen, hvilket dog ikke kan fritage dem.

657:

24/3. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 7/4

1772 - 7. april:

31/3. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 28/4

31/3. Sag ctr. arresterede 5 personer for tyveri. 5/5

657b:

Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christine Mortensdatter, hendes søn Christoffer samt en anden dreng ved navn Christen Nielsen. 14/4

17/3. Dom: Niels Poulsen af Gelballe og Niels Buch af Nagbøl m.fl. ctr. Jep Poulsen Møller i Gelballe. Foruden anden gæld har han indestående en del børnepenge iflg. skiftebreve af 1763 og 1769 tillige med nogle senge o.a. Myndlingernes formyndere, Niels Poulsen og Mikkell Jensen af Gelballe, Niels Buch af Nagbøl samt Søren og Christen Buch af Lunderskov, har alle søgt i mindelighed at få nøjagtig sikkerhed, og det havde Jep Poulsen lovet, men ikke holdt. De har så taget hans gård under sekvestration, hvilket retten godkender; og han dømmes til at betale 708 rdl. samt de i skiftebrevene til børnene specificerede sengeklæder, kister m.m.

24/3. Dom: Sag ctr. den arresterede Peder Thomsen af Bøgballe (?). - Sognefoged Lars Haar og Hans Pedersen af Vester Nebel har indbragt en person, som kalder sig Peder Thomsen, som er 60 år gammel og født på Rosenvold gods. Han har været i besiddelse af et falsk pas eller tingsvidne på, at han har lidt brandskade, og heri er anført navnet Niels Pedersen. Han har brugt dokumentet til betleri og påstår, at han har købt det af en ukendt mand i Varde. Det er urigtigt, at han hører hjemme på Rosenvold gods i Bøgballe. - Den gamle og usle hest, som han har ført med sig, kan efter de

førte vidner ikke antages at være stjålet. Men ligesom hans løgnagtige angivelse har været om hans hjem, så kan han også have lagt skjul på rette navn og skrevet dette falske dokument. Efter lovens 6-18-6 dømmes han til at have forbrudt sin hånd, ære og boslod og at betale udgifterne til sin arrest og dom og dennes fuldbyrdelse. - Formedelst arrestanten var så syg i sin arrest, at han ikke kunne møde her for retten, så blev dommen oplæst for anklager og forsvarer. Sidstnævnte kunne ikke erklære, hvorledes arrestanten med denne dom var fornøjet.

658:

1772 - 14. april:

31/3. Sognefogeden Lars Sørensen i Jelling ctr. Hans Jepsen ibidem for gæld. 28/4

24/3. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 5/5

31/3. Christen Hansen, Laurids Simonsen (?), Jens Viuf, Peder Rasmussen og Morten Mortensen, alle af Vonsild, ctr. Jørgen Raun på Vamdrupgård. 5/5

24/3. Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. 26/5

31/3. Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 21/4

658b:

7/4. Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christine Mortensdatter, hendes søn Christoffer samt en anden dreng ved navn Christen Nielsen. 21/4

31/3. Sag ctr. hestetyven Johan Peter Hauenskioldt. 21/4

24/3. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 12/5

24/3. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 5/5

31/3. Jep Poulsen af Gelballe ctr. Peder Sørensen ibidem. 12/5

659:

31/3. Musikant Thomsen af Kolding ctr. Kaj Poulsen og Lars Braquer i Øster Gesten. 12/5

24/3. Dom: Fabrikant Peder Sager på Haraldskær kobberfabrik ctr. kobbersmed Peter Rothaus ibidem. - Hvor mange ophold og udflugter kobbersmed Peter Rothaus har brug for at ville modsige og tilintetgøre citanten Peder Zagers præntention til ham for husleje og overladt kobber, så er deraf ikke noget indkommet til lovlig afbevisning med de fordringer, som han er sagsøgt for, nemlig husleje 24 rdl. og nyt kobber 26 rdl., ialt 50 rdl. I stedet for at betale, som han havde lovet, har han ifølge tingsvidne fra Nørvang-Tørrild herredsret vist usømmelig omgang mod sin kreditor. Han skal betale sin gæld samt bøde 2 rdl. til justitskassen for rettens tidsspilde.

1772 - 21. april:

31/3. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld. 19/5

10/3. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 2/6

659b:

31/3. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 12/5

14/4. Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 12/5

14/4. Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christine Mortensdatter, hendes søn Christoffer samt en anden dreng ved navn Christen Nielsen. 12/5

14/4. Sag ctr. hestetyven Johan Peter Hauenskioldt. 12/5

Rådmand Bahnsen i Kolding er sættestemmer:

Kancelliråd Lautrup i Skanderborg og oberinspektør Bagger på Frydendal ctr. Poul Østergaard. 19/5

660b:

1772 - 28. april:

7/4. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 12/5

24/3. Dom: Jesper og Hans Christiansen af Gejsing ctr. bymændene. - Disse to selvejere har imod de øvrige lodsejere i byen, nemlig Peder Mickelsen, Iver Hansen, Jep Hansen, Jens Nielsen, Anders Jensen, Hans Jessen og Peder Ferups enke med værge, ført en sag ang. markernes deling. Der skal fra gammel tid være en deling efter ottingstakst, når fælleden indtages eller i andre tilfælde, der angik byens almindelige nytte. Der foreligger 2 resolutioner fra ryttersessionen af 1740 og 1741. Der er ikke ført tilstrækkeligt bevis om senere ændring heraf, og sagen kan ikke pådømmes, før de tilstrækkelige beviser er til stede. Indtil da forbliver det ved de nævnte resolutioner.

661:

14/4. Dom: Sognefogeden Lars Sørensen i Jelling ctr. Hans Jepsen ibidem for gæld på 29 rdl. Han skal betale.

1772 - 5. maj:

14/4. Christen Hansen, Laurids Simonsen (?), Jens Viuf, Peder Rasmussen og Morten Mortensen, alle af Vonsild, ctr. Jørgen Raun på Vamdrupgård. 12/5

14/4. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 2/6

24/12-71. Jacob Iversen af Starup ctr. Peder Andersen ibidem for gæld. Udsættes til 19/5, idet det dog forventes, at pengene er betalt forinden.

Sagen er ikke set igen. Den har drejet sig om, at Jacob Iversen, da han for 4 år siden ægtede Peder Andersens søster, fik lovning om en medgift på 100 rdl. Det kan bevidnes, at både Peder Andersen og hans far Anders Pedersen har givet dette løfte, da der blev givet jaord. På tingdagen den 24/12 havde Peder Andersen nægtet at have skrevet under på en revers, men de var blevet enige om, at han skulle betale 90 rdl. inden maj 1772.

14/4. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 19/5

7/4. Dom: En samling af 5 personer, nemlig Mette Marie Hansdatter, Maren Larsdatter, Christen Christensen og hustru Mette Jensdatter samt Margrethe Larsdatter, er alle blevet indbragt og arresteret for begået tyveri omkring på landet og især på 2 steder: hos Hans Mathiasen og hyrden Iver Jensen i Roved. De stjålne varer er vurderet til 23 rdl. Tyveriet hos de forannævnte har Mette Marie Hansdatter, Maren Larsdatter og Christen Christensen været fælles om, uagtet at det begåede indbrud kun er foretaget af de 2 kvinder, for Christen Christensen har opholdt sig uden for husene og taget imod de stjålne varer og har derefter taget imod en trediedel deraf. De to kvinder ville ikke have gjort så dristig en gerning, hvis ikke de havde trøstet sig til hans ungdom og styrke. - Det er ellers erfaret, at Mette Marie er forhen straffet og dømt for tyveri, og at hun ved indbringelsen efter det sidste tyveri har villet undvige, men igen blev pågrebet. Ligeledes har Christen Christensen i sin herværende arrest praktiseret jernet af sig og var undveget, men blev igen pågrebet og taget under stærkere forvaring. - Margrethe Larsdatter er moder til Mette Marie Hansdatter. Det er vel ikke blevet bevist, at hun har været delagtig i det af hendes datter og de andre to begangne indbrudstyveri, men hun er dog sådan en tyveperson, som for forhen begangne tyverier er kagstrøgen på Riber torv og derefter bragt til Viborg tugthus, hvorfra hun er undveget. Dernæst er hun befundet i tyvekomplottet, og ved anholdelsen var hun i huset hos sin datter; hun har strejft omkring i landet uden pas og bevis og givet sig et falsk navn; derfor kan hun ikke slippe med at blive sendt tilbage til Viborg tugthus. Hun hedder i virkeligheden Anne Margrethe Jørgensdatter. - Mindre skyldig i tyveriet findes Christen Christensens hustru Mette Jensdatter, som ikke var med til indbruddet i Roved. Men hun er antruffet i deres komplot og har kendt til deres tyveri uden at gøre anmeldelse derom og således gjort sig

selv mistænkelig. - Det kendes for ret, at Mette Marie Hansdatter, Maren Larsdatter og Christen Christensen efter loven og forordningen af 27/4-1771 bør kagstryges, have tyvsmærke på deres pander og arbejde i jern deres livstid. Anne Margrethe Jørgensdatter bør efter samme forordning og lovens 6-17-3 kagstryges og arbejde i jern på livstid. Disse 4 personer bør (kun) betale tvigæld, siden det stjalne er til stede, og iøvrigt have deres hovedlod forbrudt. - Mette Jensdatter bør arbejde i Viborg tugthus et år. - Defensor erklærede, at de dømte ville appellere dommen til landsretten.

661b:

1772 - 12. maj:

Kaj Musmand (?) af Haderslev ctr. Jep Poulsen Buch Møller i Gelballe.
26/5

662:

Læst plakat af 23/4, der ophæver plakat af 3/9-71 ang. nedsættelse af told på varer, der er fremstillet i de kgl. tyske provinser.

5/5. Christen Hansen, Laurids Simonsen (?), Jens Viuf, Peder Rasmussen og Morten Mortensen, alle af Vonsild, ctr. Jørgen Raun på Vamdrupgård.
19/5

Prokurator Lindom ctr. oberstløjtnant de Falsen på Henneberggård. Han fører vidner på, hvorledes hans tærskekarl Hans Hansen er blevet overfaldet af de Falsen og medfølgende mænd i Lindoms skov, som er et enemærke. De Falsens fuldmægtig er sr. Hutfelt, der anfører, at de Falsen har jagtretten i Erritsø sogn, og at den ikke indskrænkes af, at jorden deles op i enemærker. Han finder det underligt, at Lindom vil være bekendt at sige, at han tit har sendt sin karl ud for at skyde, thi når sådant skulle have gænge, at slige personer uden at have bevis måtte øve jagten, kunne jo hver bonde gå på jagt og, når man antraf dem, sige, at de var fra en eller anden. Hvad angår de få slag, som denne næsvise tærsker for sit uberettigede skytteri bekom, da var de dog mere tålelige for ham, end hvis han iflg. forordningen var blevet arresteret og dømt. - Lindom vil senere legitimere sin rettighed til

jagten på sin enemærke. Tingsvidne. (Det er uklart, hvorfor denne sag er ført her ved tinget).

662b:

14/4. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 2/6

21/4. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 19/5

21/4. Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 19/5

663:

21/4. Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christine Mortensdatter, hendes søn Christoffer samt en anden dreng ved navn Christen Nielsen. 19/5

28/4. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 2/6

663b:

14/4. Dom: Jep Poulsen af Gelballe ctr. Peder Sørensen ibidem for hugst af en eg og fire risbøge. Ved forlig på amthuset havde Peder Sørensen lovet at give Jep Poulsen fem favne bøgetræ og deraf at føre de fire favne til Kolding og opsætte dem der, mens den 5. favn skulle være opsat i Gelballe skov. Men det har han ikke villet efterleve, idet han har påstået, at træet er hugget i skellet mellem hans og Jep Poulsens skovparter. Det har han ikke bevist. - Han bør holde det indgåede forlig og levere de 5 favne eller 10 mark pr. favn, 8 rdl. 2 mk.

14/4. Dom: Stadsmusikant Nicolaj Thomsen af Kolding, som efter bestalling af 30/7-1757 samt ifølge kgl. befaling af 17/10-1715 (?) og ved repartition ved stiftsbefalingsmanden den 9/12 næstefter er tillagt 22 sogne af Koldinghus amt og derunder Gesten sogn for der til bryllupper at forrette sin tjeneste med musikalske instrumenter og deraf har levebrød for sig og familie samt svende og drenge uden forsætlig og ulovlig indpas af nogen,

har bragt i erfaring, at Kaj Poulsen i Øster Gesten i februar måned har haft et bryllup i sit hus og derved betjent sig af en uberettiget person ved navn Laurs Bracher til at opføre musikken over borde og til dans og således gjort stadsmusikanten indpas i hans levebrød. Sidstnævnte har forsøgt at få sagen afgjort på amthuset og derfor ladet Kaj Poulsen indkalde, men denne er ikke mødt op. I retten har han ved sin fuldmægtig Jens Lassen i et skriftligt indlæg tilstået at have betjent sig af hyrden Lars Bracher til at spille ved brylluppet. Han bør betale til stadsmusikanten den mulkt på 10 rdl., som hans bestalling pålægger dem at betale, som gør indpas i hans hverv.

31/3. Dom: Apoteker Eilschou af Kolding ctr. Lars Jensen af Noes med kautionister. - Hvad er mere lovligt og billigt, end at en kreditor, når han ser sit pant svækket og forringet, hans renter til forfaldstider at udeblive det ene år efter det andet, og debtors egne kautionister at provokere ham, at han da i tide opsiger sin kapital og anlægger sag, hvis ikke kapitalen betales til tiden. - Lars Jensen har lånt 1500 rdl. af apotekeren. Han har forhugget sin skov og derved forringet pantet. Hans grund til at nægte betaling har været, at lånet skulle stå uopsagt i 4 år, og at han havde kontraregning over for apotekeren. Han har indgivet en dristig klage til kongen og heri brugt fornærmelige expressioner af overgydende bitterhed, men intet bevist, heller ikke vist, hvori kontraregningen skulle bestå. - Han bør betale sammen med sine kautionister Christen Eriksen af Seest og Bertel Christensen Wind af Lejrskov. Hans beskyldninger og fornærmelige skrivemåde bør anses for døde og magtesløse. For rettens tidsspilde bør han bøde til justitskassen 2 rdl. og lige så meget til Anst herreds fattigkasse.

664:

21/4. Dom: Sag ctr. hestetyven Johan Peter Hauenskieltd (Hauskielt). Det er bevist, at han har stjålet en brun hest fra Jens Hansen Kruuses stald i Vranderup (Vamdrup?) samt et dækken med gjord og grime, ialt vurderet for 10 rdl. 1 mk. Hesten har ejeren fået tilbage i lige så god stand, som da den blev ham frastjålet, men ikke dækken m.v. - Det er ikke bevist, at Hauenskieltd har begået tyveri før, ellers skulle han foruden den øvrige staf have haft tyvsmærke i panden. Nu dømmes han til at kagstryges og arbejde i jern på livstid og efter lovens 6-17-39 betale tvigæld for hesten, som

ejeren har fået igen, men både igæld og tvingæld for dækken med gjord og grime, samt have sin hovedlod forbrudt.

1772 - 19. maj:

5/5. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 9/6

12/5. Christen Hansen, Laurids Simonsen (?), Jens Viuf, Peder Rasmussen og Morten Mortensen, alle af Vonsild, ctr. Jørgen Raun på Vamdrupgård. 16/6

Fuldmægtig på Kolding amtstue mons. Lund ctr. Peder Sørensen i Gelballe for gæld. 9/6

664b:

21/4. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld. 2/6

12/5. Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 2/6

12/5. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem. 2/6

12/5. Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christine Mortensdatter, hendes søn Christoffer samt en anden dreng ved navn Christen Nielsen. 2/6

Doctor Wernike i Ribe ctr. Thomas Christian Nielsen i Grindsted som ejer af Hejnsvig kirke. 2/6

665:

Christen Jensen af Vorbasse Nebel ctr. Christen Hansen af Hejnsvig. 2/6

Kammerråd Riis af Kolding ctr. Poul Steffensen og hustru Anna Olufsdatter i Vrå for gæld. 2/6

Retten betjent af sættedommer:

665b:

21/4. Kancelliråd Lautrup i Skanderborg og oberinspektør Bagger på Frydendal ctr. Poul Østergaard.30/6

666b:

1772 - 26. maj:

12/5. Kaj Musmand (Musmoe ?) af Haderslev ctr. Jep Poulsen Buch Møller i Gelballe. 16/6

14/4. Dom: Peder Hansen af Store Anst ctr. Jens Mikkelsen og Henrik Hansen ibidem, vedr. tørveskær. Han har ikke med lovfaste beviser oplyst retten om, at han har ejendomsret til den omtvistede tørvegrund Brochebjerg, hvortil de sagsøgte holder sig berettigede. - Altså afvises sagen til lovlignere bevis og grundigere oplysning på citantens side, idet de sagsøgte fremdeles anses for berettigede til at betjene sig af grunden indtil da.

667:

1772 - 2. juni:

19/5. Doctor Wernike (Wencke) i Ribe ctr. Thomas Christian Bundsgaard Nielsen i Grindsted som ejer af Hejnsvig kirke. 23/6

5/5. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 30/6

21/4. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 14/7

19/5. Kammerråd Riis af Kolding ctr. Poul Steffensen og hustru Anna Olufsdatter i Vrå for gæld. 9/6

19/5. Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld. 14/7

667b:

19/5. Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christine Mortensdatter, hendes søn Christoffer samt en anden dreng ved navn Christen Nielsen. 16/6

19/5. Mads Pedersen af Skanderup ctr. Steffen Jepsen ibidem om en gårdhandel. Forlig.

19/5. Christen Jessen (Jensen) af Vorbasse Nebel ctr. Christen Hansen af Hejnsvig. 14/7

12/5. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 30/6

668:

19/5. Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 16/6

12/5. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 30/6

1772 - 9. juni:

Niels Nissen Port i Mjolden i Riberhus amt ctr. Peder Sørensen af Gelballe med kautionister. 23/6

668b:

19/5. Fuldmægtig på Kolding amtstue mons. Lund ctr. Peder Sørensen i Gelballe for gæld. 23/6

19/5. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 23/6

Hans Lauridsen af Varde ctr. Kaj Poulsen af Øster Gesten for gæld. 30/6

669:

Johanne Margrethe Walter af Gamst ctr. Hans Sørensen ibidem. 23/6

2/6. Dom: Kammerråd Riis af Kolding ctr. Poul Steffensen og hustru Anna Olufsdatter i Vrå for gæld på 150 rdl. og 3 års renter. De skal betale.

1772 - 16. juni:

Christen Eriksen af Seest ctr. Rasmus Christian (Christensen ?) i Vranderup mølle. 30/6

669b:

2/6. Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christine Mortensdatter, hendes søn Christoffer samt en anden dreng ved navn Christen Nielsen. 7/7

2/6. Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 23/6

Jens Thybo af Fiskerhuse i Hejnsvig sogn ctr. Christen Høllet i Vorbasse sogn for gæld. 7/7

Borgmester og herredsfoged Junghans angiver, at han af forvalter From på Amhede er stævnet her til retten uden at vide for hvad. Det drejer sig om nogle ulovlige beskyldninger angående auktioner, der er holdt over Nyberg mølle. From er ikke mødt op. Junghans begærer stökkemændene at drage sagen i minde. Tingsvidne.

670:

19/5. Dom: Christen Hansen, Laurids Simonsen, Jens Viuf, Peder Rasmussen og Morten Mortensen, alle af Vonsild i Haderslevhus amt, ctr. Jørgen Raun på Vamdrupgård, for hvem de har indladt sig i kaution, da han var forpagter på kongens gård Fobeslet i samme amt. Ved fratrædelsen af den forpagtning blev han 921 rdl. skyldig, hvoraf de endelig har fået 34 rdl., så der endnu mangler 581 rdl. Jørgen Raun er flyttet til Vamdrupgård i Anst herred uden at betale dem. Retten godkender den sekvestrationsforretning, de har foretaget ved rettens middel, og dømmer Jørgen Raun til at betale dem de 581 rdl.

26/5. Dom: Kaj Musmann af Haderslev ctr. Jep Poulsen Buch Møller i Gelballe for gæld på 22 rdl. Han skal betale.

1772 - 23. juni:

9/6. Fuldmægtig Clausen på Østerbygård ctr. Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. 4/8

9/6. Niels Nissen Port i Mjolden i Riberhus amt ctr. Peder Sørensen af Gelballe med kautionister. 30/6

2/6. Doctor Wernike (Wencke) i Ribe ctr. Thomas Christian Bundsgaard Nielsen i Grindsted som ejer af Hejnsvig kirke. 30/6

Sr. Nissen i Ribe ctr. Morten Pedersen i Gelballe for gæld. 7/7

670b:

16/6. Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. 4/8

Amtsforvalter Just Lund i Thisted ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld. 7/7

Borgmester Flensborg i Horsens ctr. Peder Christensen Bonde i Jelling for gæld. 7/7

671:

9/6. Johanne Margrethe Walter af Gamst ctr. Hans Sørensen ibidem. Forlig.

9/6. Dom: Fuldmægtig på Kolding amtstue mons. Christian Lund ctr. Peder Sørensen i Gelballe for efterstående kgl. skatter og lånte penge. - Han skal betale.

1772 - 30. juni:

2/6. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 28/7

2/6. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 28/7

2/6. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 14/7

16/6. Christen Eriksen af Seest ctr. Rasmus Christian (Christensen ?) i Vranderup mølle. 28/7

671b:

Magister von Haven af Vester Velling ctr. Peder Bertelsen af Ravnholt og kautionist Kaj Poulsen. 28/7

672:

Magister von Haven af Vester Velling ctr. Søren Buch i Lunderskov og kautionist Kaj Poulsen. 14/7

23/6. Doctor Wernike (Wencke) i Ribe ctr. Thomas Christian Bundsgaard Nielsen i Grindsted som ejer af Hejnsvig kirke. Gælden betalt. Sagen frafaldet.

Erik Sørensen af Kolding komark, Christen Sørensen af Nyborg Brakker, Henrik Sørensen af København, Gregers Madsen af Ødsted samt Knud Nielsen af Vesterby ctr. Niels Knudsen i Vesterby. 14/7

672b:

9/6. Hans Lauridsen af Varde ctr. Kaj Poulsen af Øster Gesten for gæld. 14/7

Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. Hans Iversen i Vester Gesten. Stævningen er ugyldig, og retten pålægger ham at fremlægge kontinuationsstævning om 14 dage. 14/7

Bahnsen er sættestemmer:

673:

19/5. Kancelliråd Lautrup i Skanderborg og oberinspektør Bagger på Frydendal ctr. Poul Østergaard. 21/7

Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Hans Nielsen af Egtved for gæld. 14/7

Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Hans Andersen af Slav for gæld. 14/7

23/6. Dom: Niels Nissen Port i Mjolden i Riberhus amt ctr. Peder Sørensen af Gelballe med kautionisterne Gyde Jepsen, Niels Poulsen, Mickel Jensen, Hans Hansen, Morten Pedersen og Jeppe Buchs enke for gæld på 400 rdl. til jomfru Maren Hesseldahl i Ribe. - De skal betale.

673b:

1772 - 7. juli:

23/6. Borgmester Flensborg i Horsens ctr. Peder Christensen Bonde i Jelling for gæld. 21/7

23/6. Sr. Nissen i Ribe ctr. Morten Pedersen i Gelballe for gæld på 50 rdl. Gælden er betalt og sagen frafaldet.

Fuldmægtig Christian Lund på amtstuen ctr. Peder Poder i Bække for gæld. 21/7

16/6. Jens Thybo af Fiskerhuse i Hejnsvig sogn ctr. Christen Høllet i Vorbasse sogn for gæld. 21/7

Jens Mikkelsen af Store Anst ctr. Peder Nielsen af Gamst. 21/7

23/6. Amtsforvalter Just Lund i Thisted ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld. 21/7

674:

Niels Hjortlund af Løvlund for Anders Christensen Søgaard af Hejnsvig sogn ctr. Maren Jepsdatter, tjenende i Store Almstok. 21/7

Amtmanden rekvirerer 8 synsmænd udmeldt til at taksere et stykke hedeland, som skal anvises til koloni- og fabriksanlæg. Der er lodsejere i Egtved, Jordrup og Verst sogne. 14/7

16/6. Dom: Sag ctr. 3 tyve fra Jelling: Christoffer Nagelsmed af Jelling hans hustru Christina Mortensdatter og hendes umyndige søn Christoffer, 13 år gl., og en anden dreng ved navn Christen Nielsen, 16 år gl., er befundet at have begået adskillige tyverier der i byen, og det er derhos bevist, at de har forøvet betleri og levet et skarnagtigt levned, især konen, der ej alene har sølet sig i drukkenskab, men endog har forført de unge til tyveri og anden liderlighed. Det kendes for ret, at de tre efter lovens 6-17-32 og -39 skal miste deres hud, betale igæld og tvigæld af det stjålne og have deres hovedlod forbrudt. Desuden skal Christina Mortensdatter, som så foragteligt har forført sit eget umyndige barn og levet i drukkenskab og andre laster, arbejde i Viborg tugthus i 6 år, men de to drenge hver i et år. - Derimod frikendes Christoffer Lehmann Nagelsmed, som ikke er lovligt overbevist om at have været vidende til eller delagtig med dem i tyverierne.

674b:

1772 - 14. juli:

30/6. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 11/8

30/6. Erik Sørensen af Kolding komark, Christen Sørensen af Nyborg Brakker, Henrik Sørensen af København, Gregers Madsen af Ødsted samt Knud Nielsen af Vesterby ctr. Niels Knudsen i Vesterby. Forlig.

2/6. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 25/8

30/6. Magister von Haven af Vester Velling ctr. Søren Sørensen Buch i Lunderskov og kautionist Kaj Poulsen. 25/8

675:

7/7. De 8 synsmænd afhjemler det af amtmanden rekvirerede syn på et stykke hedeland. Tingsvidne.

30/6. Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Hans Nissen (Nielsen) af Egtved for gæld. 25/8

30/6. Poul Østergaard af Vejen mølle ctr. Hans Iversen i Vester Gesten. Stævningen er ugyldig. Sagen, der vist skulle have drejet sig om skovhugst, bliver ikke til noget. Retten pålagde Poul Østergaard at holde sig skikkelig for retten og vise den ærbødighed, han er den pligtig.

30/6. Hans Lauridsen af Varde ctr. Kaj Poulsen af Øster Gesten for gæld. 28/7

675b:

30/6. Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Hans Andersen af Slav for gæld. 25/8

2/6. Dom: Kammerråd Richter i Fredericia ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld i forbindelse med køb af Tulstrup kirke og nogle huse i Ry. Hr. og fru Mundberg i Horsens indgår i sagen med mellemandler. Christian Fugl har ved kontrastævning forsøgt at gøre en kontraregning gældende, men har ikke ført bevis for den. - Det kendes for ret, at han bør efterkomme den kontrakt, han har sluttet med Richter om køb af Tulstrup kirke og husene i Ry, og derefter betale til ham den resterende sum 1966 rdl. med renter 112 rdl. samt 77 rdl., hvis han ikke har kvittering fra Mundbergs i Horsens. For uforholdsmæssigt trøtte og rettens uforsvarlige ophold skal han bøde 4 rdl. til justitskassen.

676:

2/6. Dom: Christen Jessen af Vorbasse Nebel ctr. Christen Hansen af Hejnsvig. - Christen Hansen Askjær af Hejnsvig har til sikkerhed for sin søn Hans Christensens hos ham indestående mødrende arv efter skiftebrev af 24/2-66 udgivet til formynderen Christen Jessen af Nebel i Vorbasse sogn en panteobligation af 5/12-71 på ialt 36 rdl. Denne kapital har Christen Jessen opsagt, fordi han ikke holder sin gård i forsvarlig stand og ikke heller kristeligt og skikkelig omgås sit barn efter faderlig pligt. - Han skal betale de 36 rdl. til Christen Jessen, som forsvarligt skal væge den efter loven.

676b:

1772 - 21. juli:

7/7. Amtsforvalter Just Lund i Thisted ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld. 4/8

7/7. Fuldmægtig Christian Lund på amtstuen ctr. Peder Poder i Bække for gæld. 4/8

7/7. Jens Thybo af Fiskerhuse i Hejnsvig sogn ctr. Christen Høllet i Vorbasse sogn for gæld. 25/8

7/7. Niels Hjortlund af Løvlund for Anders Christensen Søgaard af Hejnsvig sogn ctr. Maren Jepsdatter tjenende i Store Almstok. Hun mødte med sin far og tilstod offentligt, at hun havde udtalt den beskyldning imod Anders Søgaard noget efter, at hun var kommet fra han tjeneste, og det fordi hun var blevet vred på ham, fordi han havde afkortet hende noget i hendes løn. Hun genkalder ordene, idet hun ikke ikke ved andet end ærligt og godt om Anders Søgaard og hustru. Tingsvidne.

677:

7/7. Jens Mikkelsen af Store Anst ctr. Peder Nielsen af Gamst. 4/8

Peder Bertelsen af Ravnholt ctr. Steffen Andersen i Bække for gæld. 11/8

Bahnsen sættedommer:

30/6. Kancelliråd Lautrup i Skanderborg og oberinspektør Bagger på Frydendal ctr. Poul Østergaard. 11/8

7/7. Dom: Borgmester Andreas Flensborg i Horsens for arvingerne efter sl. Michel Rind, forhen boende på Skovdallund, ctr. Peder Christensen Bonde i Jelling for gæld på 240 rdl. - Han skal betale.

1772 - 28. juli:

677b:

30/6. Christen Eriksen af Seest ctr. Rasmus Christian (Christensen ?) i Vranderup mølle. Møllens ejer er Nicolaj Dinesen. 25/8

30/6. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 25/8

30/6. Magister von Haven af Vester Velling ctr. Peder Bertelsen af Ravnholt og kautionist Kaj Poulsen. 25/8

30/6. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, nu Stougård, og Christian Fugl. 25/8

Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted. 18/8

678:

14/7. Hans Lauridsen af Varde ctr. Kaj Poulsen af Øster Gesten for gæld. Kaj Poulsen har erhvervet et kgl. kommissorium af 10/7 og forlanger derfor sagen afvist fra retten. Sagsøgeren protesterer, fordi dette er en ren gældssag. Sagen slutes her med tingsvidne, idet retten anmoder kommissærerne om at overveje, om de kan antage sagen.

1772 - 4. august:

21/7. Jens Mikkelsen af Store Anst som formynder for Peder Nielsens søn ctr. Peder Nielsen af Gamst. 25/8

678b:

23/6. Dom: Landsdommer de Leth ctr. Anders Horsbøl og Peder Poder i Bække. - Arvingerne efter kammerassessor Lautrup fik den 16/9-66 ved birketinget dom over Anders Horsbøl på en gæld på 600 rdl. Denne dom har Anders Horsbøl påtegnet med et notat om, at kreditorerne får henholde sig til pantet, da han har solgt kroen til Peder Poder, der endnu ikke har betalt. Den 13/1 året efter har han så erhvervet dom over Peder Poder på de samme 600 rdl. - Den over Anders Horsbøl den 16/9-66 erhvervede dom fornyes herved i henhold til forordning af 14/5-1660 i alle ord og måder til eksekutions kraft.

679:

23/6. Dom: Fuldmægtig Clausen på Østerbygård på vegne af kancelliråd og inspektør Hansen ctr. fæstebonden Mads Jensen af Vester Vamdrup for gæld. - Han er i restance med 3 års landgilde á 16 rdl. 4 mk. 8 sk. og skylder desuden 29 rdl, som Clausen har forstrakt ham med. - Der er blevet fremlagt original fæstekontrakt af 13/4-67, som er sluttet med Otte Frederik Clausen, efter at denne havde købt bl.a. denne gård på den kgl. auktion i 1765. Kontrakten er underskrevet af Mads Jensen og er desuden blevet lovligt tinglæst og protokolleret. Den siger, at enhver fæster på godset (Hafdrup bys beboere undtaget), skal betale årligt for landgilde og befrielse for hoveri, ægter og arbejde 3 rdl. pr. td. hartkorn, altså for Mads Jensen 16 rdl. 4 mk. 8 sk. - Han har undskyldt sig med kvægsyge og misvækst på kornet og har ellers formodet, at landgilden ikke burde være højere, end da kongen havde godset. Han har også villet henholde sig til en paragraf i kontrakten, som lover herskabets beskyttelse og hjælp ved påkommende fataliteter, - men det er noget, som må søges på antagelig måde og ikke med selvrådighed og genstridighed, da sådant kan afholde husbonden fra den godhed, han ellers kunne have betænkt at vise. - Mads Jensen skal betale sin gæld og herefter svare sin årlige afgift til tiden, hvis ikke han vil anses på sit fæste.

21/7. Dom: Amtsforvalter Just Lund i Thisted ctr. Christian Fugl på Oksviggård for gæld på 300 rdl. - Han skal betale.

679b:

21/7. Dom: Fuldmægtig Christian Lund på amtstuen ctr. kromanden Peder Poder i Bække for gæld på 99 rdl. af kgl. skatter, som Lund har udlagt for ham. Han har efter sagsanlægget betalt 13 rdl. - Han skal betale resten.

1772 - 11. august:

21/7. Peder Bertelsen af Ravnholt ctr. Steffen Andersen i Bække for gæld.
25/8

14/7. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem.
18/8

Læst forordning af 16/7 ang. en af Collegio Medico i København forfattet Pharmacopoca og Toxa, som skal indføres i kongens riger og lande.

Læst plakat af 16/7 ang. hvad autoriserede landmålere skal have i betaling for opmålinger.

Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted. Synsmænd udmeldes. 18/8

680:

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

21/7. Kancelliråd Lautrup i Skanderborg og oberinspektør Bagger på Frydendal ctr. Poul Østergaard. i Vejen mølle. 1/9

Hr. Friis af Hjarup fremlyser 4 heste (?) 1. gang.

1772 - 18. august:

11/8. Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted. Synsforretning. 29/9

28/7. Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted, gæld. 29/9

680b:

11/8. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 15/9

Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 8/9

Hr. Friis i Hjarup fremlyser en plag 1. gang.

1772 - 25. august:

14/7. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 6/10

28/7. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 29/9

681:

28/7. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, Stougård, og Christian Fugl. 29/9

28/7. Christen Eriksen af Seest ctr. Rasmus Christian Mattiasen i Vranderup mølle. Møllens ejer er Nicolaj Dinesen af Vester Højst. Denne har erhvervet et kommissorium til at dømme i sagen, der har drejet sig om et stykke jord, som fæstemølleren har taget i brug, som som Christen Eriksen gør krav på som kirkejord, idet han ejer Seest kirke.

Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Christen Eriksen af Seest, et forbud. 1/9

681b:

Hans Hansen af Påby ctr. Jørgen Johansen Vintermand af Seest. 8/9

11/8. Peder Bertelsen af Ravnholt ctr. Steffen Andersen i Bække for gæld. 15/9

4/8. Jens Mikkelsen af Store Anst som formynder for Peder Nielsens søn ctr. Peder Nielsen af Gamst. 8/9

682:

Jens Lassen ctr. madame Ingeborg Øllegaard fra Varde. 15/9

Amtmanden bekendtgør, at kongen har stillet 100 tdr. rug til rådighed for fattige og trængende. Rugen kan fås på amtstuen for 20 mk. pr. tønne eller 2 mk. 8 sk. pr. skæppe.

Læst oberstløjtnant, krigs- og landkommissær de Falsens plakat ang. landmilitssession i Vejle den 16/10.

14/7. Dom: Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Hans Nissen af Egtved for gæld. Ifølge to tinglyste panteforskrivninger skylder Hans Nissen ialt 407

rdl. til Hans Christoffersen. Gælden er kommet ned på 394 rdl. Dem skal Hans Nissen betale. Han skal også betale renter, men der er ikke påført pantebrevene nogen afskrivning af renter, så her kommer det an på, om Hans Nissen kan fremvise kvitteringer.

14/7. Dom: Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Hans Andersen af Slav for gæld på 250 slettedaler. Han skal betale. Om renter gælder det samme som i dommen ovenfor.

14/7. Dom: Provst, magister von Haven af Vester Velling ctr. Søren Sørensen Buch i Lunderskov og kautionist Kaj Poulsen i Øster Gesten for gæld på 400 rdl. - Søren Buch har beklaget, at han ikke har kunnet låne penge. Kaj Poulsen har med spinkle grunde forsøgt at slippe for sin kautionspligt. - De skal betale.

682b:

21/7. Dom: Jens Thybo af Fiskerhuse i Hejnsvig sogn ctr. Christen Christensen Høllet i Vorbasse sogn for gæld. Det drejer sig om en arv på 25 rdl., der er tilfaldet hans hustru, som Christen Høllund er formynder for. Han har i et indlæg dels henvist til kancelliråd Lautrup, den forrige ejer af Estrup, som overformynder (der mangler vist et par sætninger i dommen), og dels har han anført, at han har forsynet sin myndling med nogle klæder og andet, hvilket han dog ikke har bevist. - Christen Høllund skal betale de 25 rdl. Dog kan afkortes, hvad han beviseligt har lagt ud på myndlingen af penge og varer; men det skal han dokumentere inden 4 uger. Han forbeholdes sin ret over for overformynderen.

28/7. Dom: Provst, magister von Haven af Vester Velling ctr. Peder Bertelsen af Ravnholt og kautionist Kaj Poulsen i Øster Gesten for gæld på 500 rdl. De skal betale.

1772 - 1. september:

25/8. Nicolaj Dinesen af Vester Højst ctr. Christen Eriksen af Seest, et forbud. Synsmænd afhjemler deres taksationsforretning over den omstridte mark. Nu står kornet færdigt til indhøstning, og de finder en foreløbig ordning, så kornet ikke skal gå til. Tingsvidne.

683:

Jens Nielsen Købmand af Starup ctr. Søren Thygesens hustru ibidem. 22/9

Rådmand Bahnsen sættemer:

683b:

11/8. Kancelliråd Lautrup i Skanderborg og oberinspektør Bagger på Frydendal ctr. Poul Østergaard i Vejen mølle. Sagen drejer sig om, hvordan det er gået til ved auktionen på Estrup over Skodborg og Vejen kirke. Kaj Poulsen af Øster Gesten har været indblandet som kautionist. Poul Østergaard havde budt på godset, men havde vist problemer med kaution. Rasmus Drejer af Dons mølle havde været med Poul Østergaard hos oberauditør Seidelin i Nr. Stenderup for at bede om et lån. Tingsvidne.

Niels Pedersen af Skanderup ctr. Mads Davidsen af Seest, fornyelsesdom. 15/9

1772 - 8. september:

25/8. Hans Hansen af Påby ctr. Jørgen Johansen Vintermand af Seest. Denne erklærer, at han ikke skylder de 16 rdl., han er stævnet for, og tilbyder sin ed derpå. Den vil retten tage imod; men inden det sker, kommer parterne til et forlig, ifølge hvilket Jørgen Vintermand betaler sagsøgeren ialt 5 rdl. for fordringen og omkostningerne, da han alligevel hellere vil betale end aflægge ed.

684:

18/8. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 22/9

684b:

25/8. Jens Mikkelsen af Store Anst som formynder for Peder Nielsens søn ctr. Peder Nielsen af Gamst. 29/9

Iflg. forordningen af 13/5-69 mødte Anders Christensen af Store Anst ved Hans Teodosius og Peder Hansen, begge af Store Anst, samt hans broder

Jesper Christensen, som alle gav til kende, at Anders Chrisensen var så syg, at han ikke selv kunne møde for retten. De tilkendegav hans vilje, hvorledes der skal forholdes med hans gård efter hans død til bedste for hans hustru og børn. Tingsvidne.

1772 - 15. september:

1/9. Niels Pedersen af Skanderup ctr. Mads Davidsen af Seest, fornyelsesdom. 29/9

685:

18/8. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 13/10

25/8. Jens Larsen (Lassen) ctr. madame Ingeborg Øllegaard fra Varde. 29/9

25/8. Peder Bertelsen af Ravnholt ctr. Steffen Andersen i Bække for gæld. 29/9

1772 - 22. september:

1/9. Jens Nielsen Købmand af Starup ctr. Søren Thygesens hustru ibidem. 13/10

Sag ctr. den på Koldinghus arresterede Lene Rasmusdatter for tyveri. 29/9

685b:

8/9. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 13/10

686:

1772 - 29. september:

18/8. Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted, gæld. 20/10

25/8. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, Stougård, og Christian Fugl. 27/10

18/8. Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted, tingsvidnesag. 20/10

Sag ctr. 4 personer, der er arresteret for tyveri på Vorbasse marked: Anders Jensen, Bodil Sophia Jensdatter, Susanne Andreasdatter og Peder Jensen. 6/10

687b:

25/8. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 27/10

Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 13/10

688:

15/9. Jens Larsen (Lassen) af Kolding ctr. madame Ingeborg Øllegaard fra Varde. 13/10

15/9. Peder Bertelsen af Ravnholt ctr. Steffen Andersen i Bække for gæld. 13/10

Hørkræmmer Rasmus Riber af København ctr. præsten Henrik Bytzow. 13/10

688b:

22/9. Dom: Sag ctr. den på Koldinghus arresterede Lene Rasmusdatter for tyveri. - Hun er antruffet i betleri og småtyveri på landet. Hos Jep Pedersen i Ferup har hun stjålet to gamle hestedækkener, der er blevet vurderet til 2 mark. - Iflg. lovens 6-17-32 og -39 skal hun for tyveriet miste sin hud, betale igæld og tvingæld samt have sin hovedlod forbrudt. For betleriet og som den, der ingen pas har, skal hun arbejde i Viborg tugthus et år og derefter blive så længe, at hun får aftjent udgifterne på arrestation, proces m.m. - Hun erklærer, at hun ikke vil appellere dommen for tyveriet, men nok for, at hun skal til Viborg tugthus, hvilket hun synes er for hård en straf for betleriet. (Hendes forsvarer, rådmand Bahnsen har anført til hendes

forsvar, at hun har været fra sin forstand og måske stadig er det, siden hun kunne begå et tyveri til kun 2 mark).

689:

8/9. Dom: Jens Mikkelsen af Store Anst ctr. Peder Nielsen i Gamst. Jens Mikkelsen er beskikket tilsynsværge for Peder Nielsens søn Anders Pedersen. Han har set sig nødsaget til at kræve sikkerhed for sønnens mødrende arv på 120 rdl. - Peder bør betale de 120 rdl. samt hvad der videre er tillagt sønnen ifølge skiftebrev, eller også skal han give en sådan sikkerhed, at tilsynsværge og myndling derved kan være trygge.

15/9. Dom: Niels Pedersen af Skanderup ctr. Mads Davidsen af Seest, fornyelsesdom. Niels Pedersen har den 14/5-1771 fået dom over Mads Davidsen. Den er ikke blevet efterkommet og fornyes hermed til exekution.

1772 - 6. oktober:

25/8. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 17/11

29/9. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 13/10

689b:

Nicolaj Dinesen af Højst ctr. Christen Eriksen af Seest. 20/10

690:

1772 - 13. oktober:

29/9. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 3/11

22/9. Jens Nielsen Købmand af Starup ctr. Søren Thygesens hustru ibidem. 10/11

29/9. Hørkræmmer Rasmus Riber af København ctr. præsten Henrik Bytzow i Starup. 20/10

690b:

6/10. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 20/10

691:

Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Niels Olesen i Gamst for gæld. 10/11

Præsten Jacob Holm af Højen ctr. Lars Jensen husmand i Jerlev. 27/10

29/9. Peder Bertelsen af Ravnholt ctr. Steffen Andersen i Bække for gæld.
10/11

29/9. Jens Larsen (Lassen) af Kolding ctr. madame Ingeborg Øllegaard fra
Varde. Tingsvidne.

22/9. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 27/10

691b:

15/9. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem.
1/12

1772 - 20. oktober:

Læst forordning om kornskatten for 1773.

Læst Danske Kammers forbud af 7/10 mod udførsel af alle fedevarer.

29/9. Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted, gæld. 10/11

692:

13/10. Hørkræmmer Rasmus Riber af København ctr. præsten Henrik
Bytzow i Starup. Udsat til 10/11, men er ikke set igen før dommen den
17/11

13/10. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 27/10

6/10. Nicolaj Dinesen af Højst ctr. Christen Eriksen af Seest. Tingsvidne. Fire synsmænd har synet noget jord ved Vrandrup mølle.

692b:

1772 - 27. oktober:

29/9. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 24/11

20/10. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 3/11

693:

Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. 10/11

693b:

13/10. Præsten Jacob Holm af Højen ctr. Lars Jensen husmand i Jerlev. 10/11

29/9. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, Stougård, og Christian Fugl. 24/11

13/10. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 24/11

694:

Jens Pedersen af Frederikshåb fremlyser en hest 1. gang.

1772 - 3. november:

13/10. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 10/11

27/10. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 10/11

694b:

1772 - 10. november:

3/11. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 24/11

695:

3/11. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 17/11

695b:

27/10. Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. Iver Jepsen erklærer, at han ikke har noget med sagen at gøre. 24/11

27/10. Præsten Jacob Holm af Højen ctr. Lars Jensen husmand i Jerlev. 24/11

13/10. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Niels Olesen i Gamst for gæld. 24/11

696:

13/10. Dom: Peder Bertelsen af Ravnholt ctr. Steffen Andersen i Bække for gæld på 2 slettedaler. - Han skal betale 1 rdl. 2 mk.

20/10. Dom: Søren Møller i Vingsted mølle ctr. Jes Andersen i Ødsted for gæld på 350 rdl., som er opsagt, fordi han har forringet pantet med skovhugst. Han har over for amtmanden nægtet at betale lånet tilbage, da det skulle stå på livstid, medmindre kreditor ville ophæve et gjort mageskifte, hvorved debitor ville få et mageskiftet kær tilbage. Under retssagen har han dog lovet at betale kapitalen, men ikke gjort det. - Han skal betale.

13/10. Dom: Selvejerbonden Jens Nielsen Købmand af Starup ctr. Søren Thygesens hustru ibidem. Hun har talt om, at der i hans hus skulle være en pose med kontrabandevare. For amtmanden har hun tilstået, at hun ikke har sagt andet, end hvad hun har hørt af andre, men har ikke villet bekvemme sig til at genkalde beskyldningerne. Hendes forseelse bliver at anse efter

lovens 6-21-14, hvorefter hun bør betale til Brusk herreds fattigkasse 2 rdl.
- Hendes tale skal ikke være Jens Nielsens gode navn og rygte til skade.

696b:

1772 - 17. november:

6/10. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 22/12

Christen Eriksen af Seest ctr. beboeren på Vranderup mølle Rasmus Christian Mathiesen. Denne har indhøstet noget rug samt høstgrøde fra kirketoften, men han har set sig berettiget dertil iflg. sin lejekontrakt med Nicolaj Dinesen for det ham fratagne hø og korn. Tingsvidne.

10/11. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 24/11

697:

Junker Lautrup til Estrup ved Jens Lassen fra Vester Gesten ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst og Peder Vorbasse ibidem om opbragte kreaturer. 24/11 og 15/12

697b:

Søren Knudsen af Verst ctr. Anders Pedersen ibidem for gæld. 1/12

20/10. Dom: Hørkræmmer Rasmus Riber af København ctr. præsten Henrik Bytzow i Starup for gæld på 43 rdl. Efter at have fremlagt en modregning har han bevist, at gælden nu kun er på 37 rdl. Dem skal han betale.

698:

1772 - 24. november:

17/11. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 15/12

27/10. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 15/12

698b:

10/11. Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. 1/12

10/11. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 22/12

27/10. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 15/12

17/11. Junker Lautrup til Estrup ved Jens Lassen fra Vester Gesten ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst og Peder Vorbasse ibidem om opbragte kreaturer. Tingsvidne. (Se igen 15/12)

27/10. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. kammerråd Richter, Albrecht Philip Fugl, Stougård, og Christian Fugl. Ingen mødte. - Sagen begyndte den 29/1-1771. Der havde været holdt offentlig auktion på den gård, som Vorbasse havde beboet som fæster i Gamst. Vorbasses klage har bl.a. gået ud på, at brødrene Fugl havde bortført noget fra gården uberettiget, og især at de med vold og trusler havde forhindret andre interesserede i at byde på det, der skulle sælges. Ved auktionen har de ifølge Vorbasses påstand haft en stridsmand stående med draget sidegevær for at holde liebhavere tilbage. En af brødrene Fugl skal også personligt have været i håndgemæng ved auktionen. Et andet element i sagen har været Vorbasses påstand om, at Albrecht Philip Fugl aldrig selv har beboet gården reelt. Denne fik nemlig den 11/10-68 dømt Vorbasse til at fraflytte gården, idet han havde købt den af Richter med henblik på selv at bebo den.

10/11. Præsten Jacob Holm af Højen ctr. Lars Jensen husmand i Jerlev. 8/12

10/11. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Niels Olesen i Gamst for gæld. 22/12

699:

1772 - 1. december:

13/10. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 15/12

699b:

Niels Pedersen i Skanderup ctr. Svend Gydesen i Seest. 15/12

700:

24/11. Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. 15/12

(Se ovenfor). Degnen Lauge Høegs 7 spørgsmål til vidnerne i sagen om Hjarup markers udskiftning.

700b:

17/11. Dom: Søren Knudsen af Verst ctr. Anders Pedersen ibidem for gæld på 66 rdl. Han skal betale.

1772 - 8. december:

24/11. Præsten Jacob Holm af Højen ctr. Lars Jensen husmand i Jerlev. 15/12

1772 - 15. december:

24/11. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. Ingen mødt. 22/12

701:

1/12. Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. De to sager behandles herefter under eet, idet Niels Pedersens stævning betragtes som kontrastævning. 12/1-1773

Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 12/1

24/11. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 22/12

701b:

24/11. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 12/1

Mads Nielsen i Ågård ctr. Hans Olesen Ulf i Hesselballe. 12/1

1/12. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 12/1

702b:

17/11 (og 24/11). Junker Lautrup til Estrup ved Jens Lassen fra Vester Gesten ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst og Peder Vorbasse ibidem om opbragte kreaturer. 22/12

703:

8/12. Præsten Jacob Holm af Højen ctr. Lars Jensen husmand i Jerlev. Ingen mødte. Stævningen udløbet.

Promemoria fra amtmanden, at forpagtning af brændevinsbrænderi på landet aldeles skal ophøre fra 1/1-73. Forordning kan ventes snarest.

1772 - 22. december:

15/12. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 12/1

15/12. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 12/1

703b:

24/11. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 19/1

17/11. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 26/1

15/12. Junker Lautrup til Estrup ved Jens Lassen fra Vester Gesten ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst og Peder Vorbasse ibidem om opbragte kreaturer. 12/1

704:

Kammerråd Riis ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle for gæld. 19/1

24/11. Dom: Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Niels Olesen i Gamst for gæld på 416 rdl. Han skal betale.

1773

704b:

1773 - 12. januar:

Retten blev sat, holdt og endt af borgmester, by- og herredsfoged Hans Junghans samt den beskikkede skriver, rådmand Hans Paabye. Tingmænd: 2 af Starup sogn, i deres sted Rasmus Rasmussen og Hans Trouelsen; af Nebel sogn een mand, i hans sted Bunde Hansen; af Almind sogn 2 mænd, i deres sted Frederik Vagt og Christen Frandsen; af Harte sogn 2 mænd, i deres sted Cort Andersen og Jørgen Vejle; og af Bramdrup sogn 1 mand, i hans sted Kej Pedersen, alle lejet af Kolding.

22/12. Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. 26/1

15/12. Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. 16/2

705:

15/12. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 26/1

Ole Andersens enke i Vester Gesten med søn Anders Olesen ctr. Iver Hansen, tjenende Jens Iversen i Gamst og Peder Bennedsen, tjenende bemeldte enke i Vester Gesten, samt Poul Østergaard i Vejen mølle. Peder Bennedsen tilstår, at det var uden hans husbonds vilje og vidende, at han tog det træ, som sagen drejer sig om. Iver Hansen var i følge med ham. Da han havde bragt favntræet ind i gården, havde Anders Olesen og hans mor straks beordret det ud igen. Tingsvidne.

705b:

15/12. Mads Nielsen i Ågård ctr. Hans Olesen Ulf i Hesselballe. 9/2

706:

15/12. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 26/1

Peder Andersen af Børup ctr. Christen Poulsen i Starup. Sekvestration konfirmeret. 23/2

706b:

22/12. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 19/1

707:

15/12. Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. 19/1

707b:

22/12. Junker Lautrup til Estrup ved Jens Lassen fra Vester Gesten ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst og Peder Vorbasse ibidem om opbragte kreaturer. 19/1

Richter af Fredericia får tingsvidne på syn over Dyrehaven.

Læst candidatus chirurgiæ Johan Carlsagers bestalling af 26/11-72 til at være kirurg og at praktisere i Kolding og Koldinghus amt.

1773 - 19. januar:

Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem. 9/2

Nicolaj Dinesen af Højst ved Tønder ctr. Christen Eriksen af Seest. Rasmus Christian Mattiasen har bemægtiget sig den omstridte toft. Tingsvidne.

708:

Christen Eriksen af Seest ctr. Nicolaj Dinesen af Højst og Rasmus Christian Mattiasen i Vranderup mølle. Tingsvidne.

709:

12/1. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 2/2

22/12. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 2/2

Johannes Olesen af Jordrup ctr. Jørgen Ring i Verst. 2/2

709b:

12/1. Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. 2/2

22/12. Kammerråd Riis ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle for gæld. 2/2

Fuldmægtig Niels Ussing ved skifte- og amtskontoret i Ribe ctr. Esben Nielsen i Ferup for gæld. 2/2

12/1. Junker Lautrup til Estrup ved Jens Lassen fra Vester Gesten ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst og Peder Vorbasse ibidem om opbragte kreaturer. Sagen udsat til (ingen dato anført), siden ingen mødte.

1773 - 26. januar:

22/12. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. 9/3

710:

Sag ctr. Jonas Jensen og Christen Jonassen, der er arresteret på Kolding arretshus. Vidner fra Ejstrup afhøres, om de har hørt, at skytten Samuel Bagger har truet Jonas Jensen med at skyde ham ned som en hund eller kat, hvor end han traf ham. Episoden skal have fundet sted pinselørdag 1771, da vidnerne indbragte Christen Jonassen til arresten. Tingsvidne.

12/1. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 23/2

710b:

12/1. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem.
16/2

12/1. Dom: Sag ctr. 4 personer, der er arresteret på Vorbasse marked. - Susanne Andersdatter, hendes datter Bodil Sophia Jensdatter og to sønner Peder Jensen og Anders Jensen er sådanne omløbere, som landet nu i almindelighed og Koldinghus amt i særdeleshed er opfyldt med. De er mistænkt for på Vorbasse marked at have frastjålet Lars Jensen i Nørre Bjert en tegnebog. Efter at have tømt den, menes de at have kastet den bort; men nogle papirer, som Lars Jensen har genkendt, blev fundet for fødderne af en af drengene, da de blev anholdt. Der blev fundet en anden tegnebog hos dem, men Susanne Andersdatter påstår, at det er hendes egen, og hun og børnene nægter at have stjålet Lars Jensens tegnebog. Beviserne imod dem er ikke tilstrækkelige. Derimod er det under sagen kommet frem, at de har boet til leje i et hus tilhørende Peder Brems i Gudsø. Her har de en nat stjålet 2 får fra Christen Ussings fåresti og slagtet dem. Da de blev afsløret, fik de en ordning, hvorefter de betalte det ene får med 3 rdl. og det andet med 1 rdl. 4 mk. For at fremskaffe disse penge havde Susanne Andersdatter solgt noget af sit tøj. Derefter sneg de sig bort fra Gudsø om natten uden at betale husleje. Dernæst er de vandret omkring uden pas og skudsmål, indtil de endelig kom til huse hos Poul Nielsen i Lustrup ved Ribe. Ved anholdelsen på Vorbasse marked havde de påstået, at deres pas lå i Lustrup, men da deres bohavde der blev sekvestreret (og vurderet til 10 rdl. 3 mk. 11 sk.), fandt man ingen pas, så denne løgn ligner deres øvrige forhold, liv og levned. Man har også fundet ud af at Peder Jensen er befundet i utroskab, mens han stod i lære som skomagerdreng i Kolding, idet han var løbet af pladsen et halvt års tid inden læretidens udløb. Engang fandt han også en messingkedel, og siden han ikke straks fremlyste den, må han formodes at have stjålet den. - Efter sådanne beviser og sagens beskaffenhed kendes for ret, at Susanne Andersdatter med sin datter Bodil Sophia Jensdatter og søn Peder Jensen bør, dels som tyv og dels som medvider, for tyveriet af fårene i Gudsø efter lovens 6-17-32 miste deres hud og efter -39 betale tvigæld samt have deres hovedlod forbrudt. Dernæst skal de for deres mistænkelige

opførsel på Vorbasse marked, og fordi de er at anse for landstrygere, der ikke kan fremvise pas og skudsmål, sendes til Viborg tugthus, moderen i 8 år og datteren og sønnen Peder i hver 7 år, men drengen Anders, der ikke er fyldt 13 år og kan anses for at være forført af sin moder og søskende, skal kun have 2 år. - De dømte forlangte ikke straffen appelleret med hensyn til fåretyveriet; men i henseende til tugthusstraffen på så mange år begærede de den appelleret.

711:

1773 - 2. februar:

19/1. Fuldmægtig Niels Ussing ved skifte- og amtskontoret i Ribe ctr. Esben Nielsen i Ferup for gæld. 23/2

711b:

19/1. Svend Gydesen af Seest ctr. Iver Jepsen og Niels Pedersen i Skanderup. Forlig. Gensidige beskyldninger skal være magtesløse.

19/1. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 16/2

19/1. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 9/2

712:

19/1. Johannes Olesen af Jordrup ctr. Jørgen Ring i Verst. Sidstnævnte tilbagekalder beskyldninger.

19/1. Dom: Kammerråd Riis ctr. mølleren Anker Viuf i Stenvad mølle for gæld på 4 rdl. Han skal betale.

1773 - 9. februar:

Læst forordning af 21/1 om, at rentekammeret skal genoprettes.

19/1. Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem. 23/2

712b:

Provst Elling og sr. Frederik Holtzendorf får tingsvidne ctr. inspektør og landmåler Weselberg (Wesenberg ?) i Fredericia. Han har i Smidstrup i manges påhør sagt, at de to oplagde skælmestykker med hverandre.

Poul Christensen Hattemager i Middelfart ctr. købmand sr. Geding og postmester og købmand Brandt i Middelfart. 23/2

713:

Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Peder Nielsen af Gamst for gæld. 23/2

Højesteretsprokurator Uldahl ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst. 23/2

713b:

2/2. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 2/3

Niels Bundsgaard af Vester Gesten ctr. Malene Sørensdatter i Øster Gesten. 23/2

Assessor Christian Ryegaard ctr. Malene Sørensdatter i Øster Gesten og kautionister Kaj Poulsen og Hermand Andersen i Vester Gesten. 23/2

12/1. Dom: Mads Nielsen i Ågård ctr. Hans Olesen Ulf i Hesselballe. - De har indgået en kontrakt af 28/10-1772 med hinanden (og stadfæstet den med gave til de fattige), om at bytte gårde. Et af punkterne sagde, at de havde betænkningstid til næstfølgende dags aften, idet den, som ikke måtte ønske at vedgå kontrakten, så kunne slippe ud af aftalen ved at betale 10 rdl. til den anden. Efter den tid skulle kontrakten stå ved magt. Efter fristens udløb og uden at betale de 10 rdl. har Hans Olesen Ulf frasagt sig kontrakten. - Han kunne være sagsøgt efter lovens 5-1-1 og -2, men det har Mads Nielsen ikke gjort påstand om i søgsmålet. Så han dømmes efter Mads Nielsen billige påstand kun til at betale de 10 rdl., hvis ikke han efterlever kontrakten.

1773 - 16. februar:

714:

26/1. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem.
9/3

2/2. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 2/3

Vagtmester Sørensen i Horsens ctr. Jens Hansen af Vester Gesten. 2/3

Poul Falch af Kolding ctr. Jens Hansen i Vester Gesten. 2/3

714b:

Anders Andersen af Lunderskov ctr. Christen Buch i Hjarup. 2/3

12/1. Dom: Niels Poulsen og Anders Lauridsen m.fl. af Gelballe ctr. Søren Nielsen i Lunderskov, markstrid. Sagen er opstået på grund af skovhugst og gærdselhugst. Søren Nielsen har med gamle mænds vidnesbyrd bevist, at den grund, hvorpå han har hugget, i ældre tid er mageskiftet fra Gelballe til Lunderskov, og han har fremlagt kopi af et sådant mageskifte fra 6/5-1687. Det har Gelballe mænd accepteret, men de påstår, at det kun gælder græsning og ikke hugst. Men de har ikke fremlagt de nødvendige beviser. Sagen henvises til lovligere behandling.

1773 - 23. februar:

715:

Jens Simonsen i Kjelstrup under Haderslevhus amt ctr. Hans Pedersen i Seest. 9/3

12/1. Peder Andersen af Børup ctr. Christen Poulsen i Starup. 2/3

2/2. Fuldmægtig Niels Ussing ved skifte- og amtskontoret i Ribe ctr. Esben Nielsen i Ferup for gæld. 9/3

9/2. Poul Christensen Hattemager i Middelfart ctr. købmand sr. Geding og postmester og købmand Brandt i Middelfart. Han har ført vidner på, at han ikke har fjernet noget fra dødsboet efter skipper Steffen Jensens enke i Middelfart.

715b:

26/1. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 9/3

9/2. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Peder Nielsen af Gamst for gæld. 2/3

9/2. Højesteretsprokurator Uldahl ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst. 16/3

9/2. Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem. 16/3

716:

9/2. Niels Bundsgaard af Vester Gesten ctr. Malene Sørensdatter i Øster Gesten. 9/3

9/2. Assessor Christian Ryegaard ctr. Malene Sørensdatter i Øster Gesten og kautionister Kaj Poulsen og Hermand Andersen i Vester Gesten. 9/3

1773 - 2. marts:

716b:

16/2. Vagtmester Sørensen i Horsens ctr. Jens Hansen af Vester Gesten. 16/3

16/2. Poul Falch af Kolding ctr. Jens Hansen i Vester Gesten. 16/3

9/2. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 16/3

23/2. Peder Andersen af Børup ctr. Christen Poulsen i Starup. 9/3

23/2. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Peder Nielsen af Gamst for gæld. 9/3

16/2. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 16/3

16/2. Anders Andersen af Lunderskov ctr. Christen Buch i Hjarup. 16/3

717:

Mads Nielsen af Løvlund fremlagde sin fars testamente.

Lars Sejrsen af Løvlund mølle fremlagde sit testamente.

1773 - 9. marts:

23/2. Jens Simonsen i Kjelstrup under Haderslevhus amt ctr. Hans Pedersen i Seest. 20/4

16/2. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 30/3

23/2. Assessor Christian Ryegaard ctr. Malene Sørensdatter i Øster Gesten og kautionister Kaj Poulsen og Hermand Andersen i Vester Gesten. 6/4

23/2. Niels Bundsgaard af Vester Gesten ctr. Malene Sørensdatter i Øster Gesten. 6/4

717b:

2/3. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Peder Nielsen af Gamst for gæld. 30/3

Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 16/3

718b:

23/2. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 23/3

Forstander Hadberg, Kolding hospital, ctr. hospitalsbønder. 30/3

719:

Christen Pedersen af Hejnsvig fremlagde testamente for sig og hustru.

23/2. Fuldmægtig Niels Ussing ved skifte- og amtskontoret i Ribe ctr. Esben Nielsen i Ferup for gæld. 16/3

26/1. Øster Gesten beboere ctr. Vester Gesten beboere i markstrid. Sagen ophæves som forældet, indtil der udtages ny stævning.

2/3. Dom: Peder Andersen af Børup ctr. Christen Poulsen i Starup for gæld. Peder Andersen har solgt sin ejendom til Christen Poulsen for 1033 rdl. Køberen har ikke afdraget, hvad han skulle, men derimod forringet gården på den lagte rugsæd og forhugget skoven. Peder Andersen har ladet foretage sekvestration og efter Christen Poulsens begæring underkastet gården offentlig auktion, men den blev ikke solgt. - Christen Poulsen skal betale købesummen og stille kaution for den del af gælden, som skulle have været afdraget til dette års snapsting.

1773 - 16. marts:

2/3. Anders Andersen af Lunderskov ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. Sagen frafaldet.

9/3. Fuldmægtig Niels Ussing ved skifte- og amtskontoret i Ribe ctr. Esben Nielsen i Ferup for gæld. Frafaldet.

23/2. Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem. 23/3

9/3. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 23/3

720:

2/3. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 30/3

2/3. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 23/3 og 6/4

720b:

2/3. Dom: Poul Falch af Kolding ctr. Jens Hansen i Vester Gesten for gæld på 350 rdl. Han skal betale.

2/2. Dom: Vagtmester Sørensen i Horsens ctr. Jens Hansen af Vester Gesten. Han skal betale.

23/2. Dom: Højesteretsprokurator Uldahl ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse i Gamst for gæld på 52 rdl. Der er betalt 30 rdl. under sagen. Han skal betale resten.

721:

1773 - 23. marts:

Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Peder Møller i Asbo for gæld. 30/3

9/3. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 6/4

721b:

16/3. Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem. 13/4

16/3. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 30/3

722b:

16/3. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 6/4

1773 - 30. marts:

16/3. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 6/4

723:

9/3. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 13/4

Amtsforvalter Møller ctr. Anders Pedersen i Høllund for gæld. 13/4

723b:

Amtsforvalter Møller ctr. enken Anne Chrisensdatter i Hesselballe for gæld.
13/4

Amtsforvalter Møller ctr. enken Karen Pedersdatter i Hesselballe for gæld.
13/4

724:

23/3. Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Peder Møller i Bække (tidligere er nævnt Asbo) for gæld på 15 rdl. 13/4

23/3. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 6/4

724b:

9/3. Dom: Forstander Hadberg, Kolding hospital, ctr. hospitalsbønder i Almind for restance på årlig landgilde og arbejdspenge. Følgende dømmes til at betale det beløb i rigsdaler, der er anført i parentes: Jens Pedersen Amhede (25), Jep Nielsen, (2), Rasmus Christensen (?), Christen Iversen (5), Frederik Pedersen (29), Jørgen Christensen (29) og Niels Madsen (23).

9/3. Dom: Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Peder Nielsen af Gamst for gæld, et lån til gårdkøb på 224 rdl. Richter har lovet at lade lånet stå uopsagt i 6 år imod årlig rente på 5 %. Da Peder Nielsen ikke har betalt renten, har løftet ingen kraft, men kapitalen anses for at være opsagt. Han skal betale.

725:

1773 - 6. april:

Justitsråd Bruun til Krogsgård mortificerer obligationerne til interessenterne i Starup sogns kongetiende (se fol. 726b).

16/3 og 23/3. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 13/4

725b:

30/3. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 27/4

23/3. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 4/5

726:

30/3. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 13/4

726b:

Justitsråds Bruuns mortifikation afskrevet (se ovenfor).

727:

9/3. Dom: Niels Bundsgaard af Vester Gesten ctr. Malene Sørensdatte i Øster Gesten for resterende rente af kapital 500 rdl. iflg. transport fra Kaj Poulsen. Obligationen er opr. udstedt til Kaj Poulsen, og i den står, at renterne skal betales til ham; derfor har hun ikke villet betale dem til Niels Bundsgaard. Men for disse 500 rigsdalers vedkommende er Niels Bundsgaard indtråd i Kaj Poulsens sted, så hun skal betale renterne.

9/3. Dom: Assessor Christian Ryegaard ctr. Malene Sørensdatte i Øster Gesten og kautionister Kaj Poulsen og Hermand Andersen i Vester Gesten for gæld på 200 rdl. - De skal betale.

727b:

Amtsforvalteren efterlyser 1. gang Poul Nielsen i Egtved sogn. Han er udlagt som barnefader af Zidse Lauridsdatte i Skibet sogn.

1773 - 13. april:

30/3. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem. 18/5

23/3. Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem. 4/5

6/4. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 20/4

728:

Kammerråd Richter ctr. Peder Christensen, møller i Borre mølle. 27/4

6/4. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 20/4

728b:

30/3. Dom: Amtsforvalter Møller ctr. Anders Pedersen i Høllund for resterende afgift af hans gård til kongens kasse, 144 rdl. Han har ladet gården sekvestrere, hvilket konfirmeres. Anders Pedersen beklager, at både misvækst og kvægsyge har svækket og sat ham tilbage. Han har længe følt, at han i sin enfoldighed har købt denne gård alt for dyrt: 420 rdl. pr. td. hartkorn (hvoraf han har betalt den halve købesum på 1804 rdl. til kongens kasse); men foruden frygten for at blive uddrevet med kone og 9 små børn fra den gård, som han havde lagt sin sved og møje i og, mens kongen ejede gården, opført de fleste af bygningerne, var der den særlige årsag til hans skæbne, at forrige ejer til Engelsholm, hr. Christian Linde som en rig mand, der ikke regnede penge, opdrev prisen pr. td. hartkorn til en så uhyrlig sum. Af sådanne grunde beder han om, at kongen vil moderere den restance, der søges hos ham, til 60 rdl. og allernådigst nedsætte den årlige afgift til 30 rdl., som er det allerhøjeste, han eller nogen anden kan tåle at svare af denne gård, når der må henses til den store sum, som allerede er erlagt i kongens kasse. - Men da det ikke står i rettens magt at reflektere noget på denne Anders Pedersens bevægende grunde, så bliver kendt for ret, at han skal betale.

729:

30/3. Dom: Amtsforvalter Møller ctr. enken Anne Christensdatter i Hesselballe for resterende afgift af hendes gård til kongens kasse, 152 rdl. - En sekvestration konfirmeres. - Hun har beklaget, at hun ikke kan betale på grund af stor gæld og som en enfoldig enke ikke har indset, at det var alt for højt og overdrevet at betale for hver td. hartkorn 251 rdl. (hvoraf hun har betalt den halve købesum 784 rdl.). Kvægsygen har 3 gange siden 1767 borttaget alt hendes kvæg, og der har i 3 år efter hinanden været misvækst på gårdens kornavl. Hun sidder med 3 uopdragne (uforsørgede) børn, hvoraf to er vanføre, og således har det været hende byrdefuldt at udrede og

afbetale gårdens skatter til denne tid. Hun beder om, at kongen vil moderere den restance, der søges hos hende, til 52 rdl. 18 sk., idet hun håber at kunne skaffe dette beløb ved sine venners hjælp; allerhelst når kongen efter hendes bøn og sukke allernådigst ville nedsætte den årlige rente. - Men da det ikke står i rettens magt at reflektere noget på denne enkes bevægende grunde, så kendes for ret, at hun skal betale.

30/3. Dom: Amtsforvalter Møller ctr. enken Karen Pedersdatter i Hesselballe for resterende afgift af hendes gård til kongens kasse, 152 rdl. - En sekvestration konfirmeres. Enken har tilstået fordringens rigtighed under gråd og beklagelse, at det var hende umuligt at betale gælden, da hun er behæftet med 700 rdl. gæld. Som en enfoldig enke havde hun ikke indset, at det var alt for højt og overdrevet at betale 251 rdl. pr. td. hartkorn (hvoraf hun har betalt den halve købesum til kongens kasse, 785 rdl.). Kvægsygen har 3 gange berøvet hende kvæget, og hun har som bekendt haft misvækst på kornavlén nogle år efter hinanden. Hun beder af sådanne grunde om, at kongen vil moderere restancen til 52 rdl. 43 sk., som hun håber at kunne skaffe ved venners hjælp, og allerhelst at nedsætte den årlige rente. - Men da det ikke står i rettens magt at reflektere noget på denne enkes bevægende grunde, så kendes for ret, at hun skal betale. 729b:

729b:

30/3. Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Peder Møller i Bække (tidligere er nævnt Asbo) for gæld på 15 rdl. 4/5

Amtsforvalteren efterlyser Poul Nielsen 2. gang.

1773 - 20. april:

9/3. Jens Simonsen i Kjelstrup under Haderslevhus amt ctr. Hans Pedersen i Seest. 18/5

13/4. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 27/4

730:

13/4. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 11/5

730b:

Spørgsmål til Anne Elisabeth Pedersdatter fra Kragelund om synet på Binnerholt mose ved Bække i forbindelse med ovenstående sag.

Spørgsmål til vidner fra Bække og Amnitsbøl i sagen.

731:

Spørgsmål til vidner fra Bække i samme sag.

731b:

Amtsforvalteren efterlyser 3. gang Poul Nielsen fra Egtved, som er udlagt til barnefader af Zidsel Larsdatter fra Skibet sogn. Ingen har indfundet sig med oplysning om hans opholdssted.

1773 - 27. april:

6/4. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid. 25/5

Provst C. A. Dyssel i Hygum ctr. præsten Henrik Bützow i Starup for gæld. 11/5

732:

13/4. Kammerråd Richter ctr. Peder Christensen, møller i Borre mølle. En synsforretning bekræftes. Poul Christensen fremlægger et forlig af 29/7-67 mellem parterne. Tingsvidne.

20/4. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. Udsættes til 11/5, skønt to af vidnerne er tilsagt til 4/5

732b:

1773 - 4. maj:

13/4. Hans Christoffersen af Vorbasse ctr. Peder Møller i Bække (tidligere er nævnt Asbo) for gæld på 15 rdl. Forlig.

Præsten i Egtved ctr. Ebbe Christensen i Bøgvad. 18/5

27/4. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. Anklageren møder og erfarer, ikke alene at ingen af de pålagte vidner er mødt, men endog i hensigt til idag herværende marked, hvorved er en overmåde stor samling af mennesker, som hindrer og gør det fast umuligt at få delinkventerne frem for retten uden alt for meget at risikere deres undvigelse, hvorfor actor og defensor begærede sagen udsat til 11/5

6/4. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 11/5

13/4. Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem. 18/5

733:

Smeden Iver Jensen af Vester Vamdrup får tingsvidne ang. 100 stk. høleer og 60 stk. hakkelsesjern, som han agter at indføre til forhandling i Jylland. Han aflægger ed på, at de er forfærdiget af ham selv og hans folk i Vester Vamdrup.

1773 - 11. maj:

Anders Hansen af Gelballe ctr. Niels Poulsens enke ibidem i markstrid. 25/5

4/5. Landsdommer de Leth ctr. (Anders Horsbøl) Peder Poder i Bække. 1/6

733b:

27/4 og 4/5. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 18/5

20/4. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 25/5

734b:

27/4. Dom: Provst C. A. Dyssel i Hygum på egne og medarvingers vegne ctr. præsten Henrik Bützow i Starup for gæld på 1500 rdl. Han har afdraget

de 100 rdl. og dømmes nu til at betale resten.

1773 - 18. maj:

13/4. Degnen Lauge Høeg af Hjarup m.fl. ctr. Anders Jessen m.fl. ibidem.
1/6

20/4. Jens Simonsen i Kjelstrup under Haderslevhus amt ctr. Hans Pedersen
i Seest. 15/6

4/5. Præsten i Egtved ctr. Ebbe Christensen i Bøgvad. 1/6

11/5. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 1/6

735:

4/5. Dom: Christen Jensen i Bække ctr. Peder Poder ibidem for gæld på 16 rdl. Christen Jensen har ikke kunnet bevise sin fordring. Derimod har Peder Poder med vidner bevist, at de har gjort afregning, og at han ved citanten skal have fået penge tilgode. Christen Jensen har tillige påanket, at Peder Poder forholdt ham hans pas, fordi citanten har forpligtet sig til med familie at underkaste sig Peder Poder som husbond og til den ende at tage fæste på et hus, som skulle forundes ham uden indfæstning. Men ingen af parterne har fremlagt fæstebrev. Det kendes for ret, at Peder Poder bør udlevere til Christen Jensen hans pas, da det ikke er kommet til opfyldelse med fæstebrev på huset, men derimod bør Peder Poder være fri for videre tiltale fra Christen Jensen, hvad de 16 rdl. angår.

Læst plakat af 10/5 om toldforordningens bestemmelser om konfiskation af kvæg.

735b:

1773 - 25. maj:

11/5. Anders Hansen af Gelballe ctr. Niels Poulsens enke ibidem i markstrid. Synsmænd har konstateret, at enken ved opsætning af gærde egenrådigt har frataget Anders Hansen en flere alen bred stribe af hans skovhave. Der indgås forlig: enken skal inden førstkommande lørdag aften

flytte gærdet tilbage til dets gamle sted og herefter love at gærde og hegne det halve, og desuden betaler hun 7 rdl. i sagsomkostninger. Tingsvidne.

27/4. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid (og vold). 6/7

736:

11/5. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 22/6

1773 - 1. juni:

11/5. Landsdommer de Leth ctr. (Anders Horsbøl) Peder Poder i Bække. 8/6

736b:

18/5. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 8/6

Hans Nielsen i Knudsbøl og Johan Sørensen af Skjoldborg ctr. arresterede Søren Johansen Smed. 15/6

737b:

Anker Poulsen i Ødis Bramdrup ctr. Anders Andersen af Lunderskov. Attest fra sognefoged Christen Buch i Hjarup og Terkel Jørgensen i Kalhave. Tingsvidne.

738:

18/5. Præsten i Egtved ctr. Ebbe Christensen i Bøgvad. Ingen mødt. Sagen ophævet.

Læst det Vestindiske og Guineiske Rente- og General Toldkammers plakat af 26/5 om udførsel af kornvarer og fedevarer.

18/5. Dom: Degnen Lauge Høeg af Hjarup, Peder Kyhl af Dalby, Jens Poulsen og Mickel Christensen af Hjarup ctr. Anders Jessen og Søren Baastrup m.fl. ibidem. - Da lodsejerne i Hjarup sogn og by i 1768 blev enige om fællesskabets ophævelse og deres markers opmåling og afdeling,

aftalte de at beskikke Lauge Høeg og Peder Kyhl til opmålingen og Jens Poulsen og Mickel Christensen til boniteringen. De førstnævnte skulle have 3 mk. danske af hver tønde hartkorn, og de sidste skulle have 1 mk. dansk pr. dag, så længe tjenesten vedvarede. De vigtigste af lodsejerne såsom sognefogeden m.fl. har været tilfredse med opmålerne og takseringsmændenes forretning og har betalt dem; men nogle har ved Anders Jessen og Søren Baastrup klaget til amtmanden den 13/1-72 med beskyldninger mod forretningen. I klagen har de meddelt, at de kongelige landkommissærer har befalet dem, at når delingen befandt sig urigtig, skulle opmålerne ej alene ingen betaling nyde, men endog erstatte alle påfulgte omkostninger. Den påstand har de ikke bevist. Tværtimod er det blevet vist, at deres arbejde har været stort, og at udmålingen er foretaget på det grundlag. Det er heller ikke bevist, at nogen er blevet gået for nær. De er beføjede til at få deres betaling. Altså skal Anders Jessen og de øvrige modparter betale efter aftalen samt en omkostning på 11 mk. 4 sk., som mændene har haft til deres håndlangere. De betaler sagsomkostningerne med 10 rdl.

1773 - 8. juni:

738b:

1/6. Landsdommer de Leth ctr. (Anders Horsbøl) Peder Poder i Bække. 22/6

1/6. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 22/6

Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 22/6

739:

1773 - 15. juni:

18/5. Jens Simonsen i Kjelstrup under Haderslevhus amt ctr. Hans Pedersen i Seest. 27/7

Peder Jørgensen af Fredsted ctr. Peder Jensen ibidem for gæld. 29/6

1/6. Hans Nielsen i Knudsbøl og Johan Sørensen af Skjoldborg ctr.
arresterede Søren Johansen Smed. 29/6

739b:

Jep Andersen af Egtved ctr. Hans Pedersen og Jens Niensens enke ibidem.
6/7

Niels Hansen og Niels Jørgensen i Højen anmelder ildsvåde. Et af de
nedbrændte huse var beboet af Christen Nielsen. Tingsvidne.

740:

1773 - 22. juni:

8/6. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende
forpagtningsafgift. 13/7

740b:

8/6. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 29/6

741:

8/6. Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. 27/7

741b:

Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld.
13/7

25/5. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 27/7

Læst Danske Kancellis efterlysning af 12/6 af 2 svenskere, Neumann og
tjener Niels Pedersen, som er undvejet fra Lund rådhus, hvor de var
arresteret.

1773 - 29. juni:

742:

15/6. Hans Nielsen i Knudsbøl og Johan Sørensen af Skjoldborg ctr. arresterede Søren Johansen Smed. 20/7

742b:

22/6. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 20/7

15/6. Peder Jørgensen af Fredsted ctr. Peder Jensen ibidem for gæld på 50 rdl. Gælden er betalt, og sagen frafaldet.

Hans Hansen af Gammelby mølle ctr. Poul Hansen i Møsvrå for gæld. 27/7

1773 - 6. juli:

743:

15/6. Jep Andersen af Egtved ctr. Hans Pedersen og Jens Niensens enke ibidem. 27/7

743b:

Christoffer Nielsen af Bredsten sogn, Allerup by, ctr. Jens Gjermandsen i Egtved for gæld. 20/7

Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Søren Pedersen i Hafdrup for gæld. 3/8

(25/5. Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup, markstrid (og vold). Dom er blevet afsagt idag, men den er først indført 13/7).

1773 - 13. juli:

Læst forordning af 17/6 ang. kvart procents skatten.

22/6. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 20/7

Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen af Hafdrup. Dom kræves fornyet. 20/7

744:

22/6. Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. 20/7

Videfogeden Hans Nissen af Egtved ctr. Palle Jensen ibidem. 27/7

6/7. Dom: Søren Pedersen og Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen, Anders Nielsen og Daniel Andersen af Hafdrup. - Søren Pedersen og Peder Hansen har sagsøgt mændene fra Hafdrup, fordi disse har nedkastet et dige, som de førstnævnte efter deres opfattelse har opført på deres egen bys grund inden for markskel. Hafdrupmændene mener derimod, at skellet går et andet sted; men de har ikke leveret et situationskort, som kunne have belyst situationen. Desuden har kancelliråd Hansen skrevet til retten, at det er imod hans vidende og vilje, hvad de har foretaget sig. - Da altså retten har erfaret, at de 3 Hafdrup-mænd uden lovligt bevis og dom har nedkastet et dige og forfulgt sagen uden deres husbonds vidende, ja forsømt at lade tegne situationskort, så kendes for ret, at denne sag ikke må komme de Horskær mænds ret til skade, men Hafdrupmændene bør betale til Anst herreds fattigkasse 3 rdl. - Dommen er underskrevet den 6. juli.

744b:

1773 - 20. juli:

29/6. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 3/8

13/7. Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. 17/8

745:

13/7. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 3/8

745b:

29/6. Hans Nielsen i Knudsbøl og Johan Sørensen af Skjoldborg ctr. arresterede Søren Johansen Smed. 3/8

13/7. Dom: Peder Hansen af Horskær ctr. Søren Pedersen af Hafdrup. Gældsdom af 19/11-71 fornyes, så der kan gøres lovlig exekution.

6/7. Dom: Christoffer Nielsen af Bredsten sogn, Allerup by, ctr. Jens Gjermandsen i Egtved for gæld på 366 rdl. Denne har beklaget, at han som en fattig mand ikke var i stand til at betale. Det skal han.

746:

1773 - 27. juli:

6/7. Jep Andersen af Egtved ctr. Hans Pedersen og Jens Niensens enke ibidem. 17/8

29/6. Hans Hansen af Gammelby mølle ctr. Poul Hansen i Møsvrå for gæld. 17/8

13/7. Videfogeden Hans Nissen af Egtved ctr. Palle Jensen ibidem. 3/8

22/6. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 10/8

15/6. Dom: Jens Simonsen i Kjelstrup under Haderslevhus amt ctr. Hans Pedersen Juul i Seest for gæld på 133 rdl. Hans Pedersen har i 1756, mens han var fæstebonde, udstedt en panteobligation til Jens Simonsen med pant i gården, hvilket ikke stod i hans magt, da gården tilhørte ryttergodset. Også opsigelsen af gælden er urigtig, idet den dels er forældet og dels mangler påskrift om tilståelse af opsigelsens rigtighed. Ved ryttergoodsauktionen i 1765 har Jens Simonsen ikke gjort erindring om sin fordring efter det pant, han forment at have i gården. Følgelig kan det alene tjene kreditor til gode, at debitor, der siden er blevet fattig, har tilstået for retten, at han skylder de 133 rdl., som han ikke nægter at betale, hvis han kunne. Den ugyldige obligation berettiger iøvrigt ikke til renter. - Hans Pedersen Juul bør betale de 133 rdl. med fradrag af de 26 rdl., som han har betalt i rente.

746b:

22/6. Dom: Landsdommer de Leth ctr. Peder Poder i Bække. Der henvises til domme af 13/1-67 og 4/8-72. - Anders Horsbøl har lånt 600 rdl. på Bække kro, og da han solgte den til Peder Poder, betalte denne ikke. - Peder Poder har ikke anført noget til at svække den tidligere dom, men har blot trukket tiden ud. Dommen af 13/1-67 fornyes til eksekutions kraft til afbetaling på Anders Horsbøls gæld, der nu med renter er oppe på 847 daler.

747:

1773 - 3. august:

20/7. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 17/8

20/7. Hans Nielsen i Knudsbøl og Johan Sørensen af Skjoldborg ctr. arresterede Søren Johansen Smed. 17/8

Svend Pedersen af Horskær ctr. Peder Eskildsen af Vester Vamdrup. Peder Eskildsen forsøger at komme uden om, at der er en aftale med Svend Pedersen om at afstå gården til ham. Hvis der har været en samtale mellem dem, så har det været i sus og dus ved en begravelsessamling hos en mand der i byen. Desuden skyder han sig ind under, at han er fæster under Østerbygårds ejer og derfor ikke har lov til at træffe aftale om afståelse. Men det modbevises ved at fremlægge den kontrakt, som kancelliråd Hansen til Østerbygård har oprettet med bønderne i Vester Vamdrup. - Inden man begynder at føre vidner, kommer parterne imidlertid til enighed. Peder Eskildsen indrømmer, at han ganske rigtigt har indladt sig i en aftale med Svend Pedersen om afståelse af fæstegården straks imod, at Svend Pedersen betalte 600 rdl. og ville holde aftægtskontrakten med den gamle Niels Katbøl; men Peder Eskildsen havde glemt at kræve, at Svend Pedersen også skulle svare aftægt til Peder Eskildsens mor. Nu tilføjes så en aftale om dette. Peder Eskildsen modtager imorgen 550 rdl. og fraflytter så gården. Svend Pedersen skal overholde kancelliråd Hansens kontrakt med Vester Vamdrups bønder og kan iøvrigt forvente at få såkaldt fæstebrev af kancelliråden.

748:

27/7. Videfogeden Hans Nissen af Egtved ctr. Palle Jensen ibidem. 17/8

6/7. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Søren Pedersen i Hafdrup for gæld. 24/8

20/7. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 10/8

748b:

1773 - 10. august:

27/7. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 24/8

3/8. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 21/9

Konstitueret amtsforvalter Lund ctr. Jens Nielsen i Fredsted. 17/8

1773 - 17. august:

10/8. Konstitueret amtsforvalter Lund ctr. Jens Nielsen i Fredsted. 14/9

749:

3/8. Videfogeden Hans Nissen af Egtved ctr. Palle Jensen ibidem. 31/8

27/7. Jep Andersen af Egtved ctr. Hans Pedersen og Jens Niensens enke ibidem. 14/9

3/8. Hans Nielsen i Knudsbøl og Johan Sørensen af Skjoldborg ctr. arresterede Søren Johansen Smed. Dom er indført fol. 750.

20/7. Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. 21/9

3/8. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 31/8

749b:

Grænsekontrollør Steffen Vorbasse af Gamst ctr. Anders Dahl af Dal og Jens Videbæk af Plagborg. 31/8

27/7. Dom: Hans Hansen af Gammelby mølle ctr. broderen Poul Hansen i Møsvrå for gæld på 100 slettedaler. Det halve er penge iflg. afståelseskontrakt af 4/3-1742 og den anden halvdel er optjent løn. Gælden er tilstået i skiftet efter Poul Hansens hustru. Det nægter Poul Hansen ikke, men han påstår, at han for en del år siden overlod sin broder en sortbroget kvie, som var durksyget, og som var af 40 rdl. værdi. Men det har han ikke bevist. Han skal betale, men hans lovlige ret forbeholdes, hvis han kan bevise sin påstand om kvien.

3/8. Dom: Hans Nielsen i Knudsbøl og Johan Sørensen af Skjoldborg ctr. arresterede Søren Johansen Smed. - Smeden Søren Johansen købte på den kongelige auktion i 1765 ved sin morbroder Johan Sørensens hjælp (den forrige forpagter på Skodborghus) en lille gård i Knudsbøl på hartkorn ager og eng 2-3-1-1/2. Men på grund af hans slette husholdning og forhold opsagde morbroderen kapitalen lovligt med efterfølgende søgsmål, dom, indførsel og auktion. Da blev gården ved offentlig auktion i 1771 solgt til sr. Erich Wickmann, der dernæst drev gården, indtil han for et års tid siden solgte den til Hans Nielsen. Denne har beboet den med sin familie i rolighed indtil den 11/5 sidst: Mens Hans Nielsen var til en auktion i Verst, kom Søren Johansen og flyttede ind med kone børn og gods fra sit hus i Jordrup og bemægtigede sig gården med hus, bo, kreaturer med videre. Da Hans Nielsen kom hjem om aftenen, blev han forment adgang og måtte drage til Jordrup. Hans Nielsen viste tålmodighed, skønt det var i den travleste vårsæd, i håb om, at Søren Johansen skulle besinde sig, idet både han og andre frygtede dette menneske. Så søgte han hjælp hos Søren Johansens morbroder Johan Sørensen. Men det hjalp ikke. Søren Johansen opslog på Jordrup kirke en plakat med fornærmelige udsagn imod Hans Nielsen og hustru Dorthe Jensdatter. Så klagede Hans Nielsen og Johan Sørensen til amtmanden, og den 18/5 blev der grebet ind og Søren Johansen indsat i amtets arresthus. Det er blevet bevist, at Søren Johansen har bemægtiget sig gården, malket gårdens 3 køer og sat sit brændemærke på dem. Han ville også have brændemærket hestene, hvis ikke gårdens tjenestekarl havde sagt, at han ikke kunne finde dem. Da Hans Nielsen kom hjem fra auktionen, havde Søren Johansen sagt til ham, at han skulle vise

lovlig adkomst og pas, og at han var en landløberknægt og voldsmand, hvorfor Søren Johansen havde tilegnet sig gården. Noget lignende var indholdet af den plakat, han havde opsat, hvor han har bedt sognemændene om hjælp til at fordrive Hans Nielsen. I huset havde han forskanset sig med en boløkse og en bøsse i stuen; tjenestepigen var blevet jaget væk, og tjenstekarlen kunne kun komme ind, når han i forvejen havde pikket på ruden ind til stuen. Her havde Søren Johansen opbrudt et hængeskab, hvor Hans Nielsen bl.a. opbevarede sit skøde. Det havde Søren Johansen fjernet tilligemed nogle penge. Tjenstekarlen, Søren Jørgensen, havde fået besked om ikke at sige noget til Hans Nielsen, idet han nu selv var hans husbond. - Søren Johansens eneste begrundelse for denne bemægtigelse af gården har været det kgl. skøde, som han fik ved ryttergodsauktionen. Iøvrigt har han blot ytret sig i retten med uanstændige forhold. - Og da det således er bevist, at Søren Johansen er et ondt, farligt og skadeligt menneske for offentligheden, så bliver de strafbøder, som følger af hans mange forseelser ikke straf nok, da han ikke ejer nok til at betale dem. Det kendes for ret, at han ifølge forordningen af 29/6-64 bør arbejde i Københavns fæstning på livstid. Han skal af sit sekvestrede bo erstatte Hans Niensens tab samt betale for arrest, proces m.v., så vidt hans midler rækker. - Søren Johansen svarede på dommen, at han ikke var fornøjet med den. (Af vidneafhøringen fremgår det bl.a. at Hans Niensens naboer i Knudsbøl ikke kunne komme ham til hjælp, fordi de havde travlt med vårsæden!).

750b:

1773 - 24. august:

751:

Kammerråd Riis ctr. præsten Henrik Bützow. 14/9

10/8. Vester Gesten mænd ctr. Bække mænd, markstrid. 28/9

Hans Olesen ctr. rådmand Bahnsen. 14/9

Læst forordning af 12/8 om nøjere bestemmelse af hoveriet.

Læst Danske Kancellis promemoria af 7/8 med efterlysning af underofficer og viceregimentskvarter mester Damsberg, der er undvejet fra sin arrest i Skåne.

3/8. Dom: Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Søren Pedersen i Hafdrup for gæld på 25 rdl. hvoraf han har afdraget de 10. Han skal betale resten.

751b:

1773 - 31. august:

Christian Fugl på Oksvig på egne og Jerlev bys lodsejeres vegne beder om, at 2 mænd må blive udmeldt til at taksere heden og fædriften mellem Jerlev og Oksviggård.

17/8. Videfogeden Hans Nissen af Egtved ctr. Palle Jensen ibidem. 5/10

17/8. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 14/9

752:

17/8. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse af Gamst ctr. Anders Dahl af Dal og Jens Videbæk af Plagborg. Søgsmålet ubeføjet. Sagen afgjort i mindelighed.

1773 - 7. september:

Kaj Poulsen af Hoven mølle under Lundenæs amt ctr. enken Magdalene Sørensdatter i Øster Gesten for gæld. 21/9

752b:

1773 - 14. september:

17/8. Konstitueret amtsforvalter Lund ctr. Jens Nielsen i Fredsted. 28/9

24/8. Kammerråd Riis ctr. præsten Henrik Bützow i Starup. 28/9

31/8. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 21/9

753:

24/8. Hans Olesen ctr. rådmand Bahnsen. Hans Olesen, der nu opholder sig i Hornelund på Nørholmgårds gods, har været skriverdreng hos rådmand Bahnsen. Hans vidne er Jens Thygesen af Skanderup, der har været gårdkarl hos Bahnsen. Hans Olesen beskriver en situation, hvor Bahnsen først har pryglet ham med et spanskrør og dernæst sendt ham ud til gårdskarlen for at hente tyrepisken. Først gav Bahnsen karlen besked om at give Hans nogle slag med den, og dernæst tog han selv fat og pryglede ham, efter Hans Olesens mening af alle kræfter. Vidnet husker ikke, at han havde blod i ansigtet bagefter.

753b:

17/8. Dom: Jep Andersen af Egtved ctr. Hans Pedersen og Jens Nielsens enke ibidem. - Jep Andersen har været lige ved at dø af sprinklersygen. I den situation opredede han en kontrakt med sin to svogre Hans Pedesen og Jens Nielsen den 2/3-72, som blev tinglæst den 9/3, om afståelse af gården. Siden er han blevet rask og har fortrudt handelen, hvorfor han har forsøgt at bevise, at han var fra sin forstand, da han skrev under på kontrakten. Men det er ikke lykkedes. Det kendes for ret, at han efter lovens 5-1-11 og -2 bør holde det, som han har indgået. Og det beneficium pauperitatis, som han havde erhvervet til sagsanlægget, skal ikke komme ham til gode. Desuden skal han for den unødige trætte betale 1 rdl. til Egtved sogns fattige.

1773 - 21. september:

Læst forordning af 2/9 om afskaffelse af brændevinsbrænderiets forpagtning på landet og ulovligt krohold.

10/8. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 12/10

17/8. Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. 12/10

14/9. Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. 19/10

754:

7/9. Kaj Poulsen af Hoven mølle under Lundenæs amt ctr. enken Magdalene Sørensdatter i Øster Gesten for gæld. 12/10

1773 - 28. september:

24/8. Dom: Vester Gesten (her står der Øster Gesten) mænd ctr. Bække mænd, markstrid. - Tvisten drejer sig om noget mosehø. Der er tre skelsten, som man ikke har undersøgt så nøje som man burde, idet man ikke har set efter, om der var kul og flint under dem. Så forpligtes Bække bys lodsejere herved til på lovlig måde og inden den i loven foreskrevne tid, højst 6 uger under mulkt af 1 rdl. dagligt over den tid, at lade ved syn efterse, om der skulle være kul og sten under de tre sten. Når sådant syn foreligger, skal der falde lovlig dom fra retten i sagen og alle dens omstændigheder.

754b:

14/9. Dom: Kammerråd Riis ctr. præsten Henrik Bützow i Starup. - Hr. Bützow har udstedt et pantebrev til Andres Møller i Kolding. Det er blevet transporteret til kammerråd Riis. Af et lån på 400 rdl. har han forpligtet sig til at afdrage 50 rdl. hvert år. Det har han ikke gjort sidste gang. Han dømmes til at betale sit afdrag.

14/9. Dom: Konstitueret amtsforvalter Lund ctr. Jens Nielsen i Fredsted for gæld på 208 rdl. Han skal betale.

1773 - 5. oktober:

Læst plakat af 15/9 om opdagelse og anmeldelse af de effekter, som måtte tilhøre forrige amtsforvalter Hans Andersen Møller og Christian Scuboe Ostrup.

31/8. Dom: Videregeden Hans Nissen af Egtved ctr. Palle Jensen ibidem. Teksten er ulæselig med læseapparat. - Kort før rugen begyndte at skride, var tre af Palle Jensens heste ude i Egtveds rugvang. De blev optaget af

Hans Nissen. Palle Jensen har brudt ind i hans stald og taget sine heste. Hans Nissen har tilbudt ham et forlig; men det har han åbenbart ikke accepteret.

755:

1773 - 12. oktober:

Anna Maria Iversdatter af Skanderup ctr. broderen Jep Iversen ibidem. 19/10

21/9. Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. 26/10

21/9. Kaj Poulsen af Hoven mølle under Lundenæs amt ctr. enken Magdalene Sørensdatter i Øster Gesten for gæld. 9/11

755b:

21/9. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 26/10

Kaj Poulsen af Hoven mølle ctr. Hermand Andersen i Vester Gesten. 2/11

Læst forordning om kornskatten for 1774.

756:

1773 - 19. oktober:

12/10. Anna Maria Iversdatter af Skanderup ctr. broderen Jep Iversen ibidem. 2/11

21/9. Dom: Sag ctr. 6 personer, der er arresteret for tyveri. (De 6 arresterede er: Jep Poulsen og hustru Mette Bertelsdatter af Lunderskov, Peder Randberg, Christian Cornelius Smed og hustru Marianne Poulsdatter af Grønninghoved (Grønninghoe) samt Else Poulsdatter af Rolles mølle). De er arresteret for grove tyverier hos både provst Peder Winther i Nagbøl og pastor Friis i Hjarup. Tyveriet hos provst Winther af guld, sølv,

klæde, linned og andet er vurderet til 121 rdl. Det blev begået af Peder Randberg og Jep Poulsen natten mellem 21. og 22. januar sidst. Peder Randberg havde taget en rude ud, lukket skodderne ned, var gået ind, havde tændt lys og opbrudt chatol og dragkiste. Jep Poulsen stod uden for vinduet og tog imod tyvekosterne. De efterlod dem ved et gærde nær Jep Poulsens hus, formentlig fordi dagen kom dem på. Nogle af tyvekosterne blev fundet hos Else Poulsdatter, som havde fået dem indpakket fra Peder Randberg. Noget blev fundet i Jep Poulsens hus (bl.a. i et musehul). Ved tyveriet har Peder Randberg haft to usædvanlig store knive med sig; han og Jep Poulsen havde slebet dem aftenen inden tyveriet. I sit hus havde han en skarpladt bøsse, hvilket vidner om deres videre onde forsæt. Randberg har været dragon; der er kommet en erklæring fra regimentet, at han var blevet afskediget, fordi hans nummer kunne besættes med en bedre og indfødt rekrut (Peder Randberg er fra Skåne). Han har forklaret, at alt det stjålne skulle have været bragt til Christian Cornelius i Grønninghoved under Haderslevhus amt for at blive delt der. - Tyveriet hos hr. Friis blev begået af samme Peder Randberg og Christian Cornelius, og Peder Randberg er kommet ind som i Nagbøl. Cornelius har stået udenfor og taget imod tyvekosterne. Han har haft dem i sit hus og også solgt deraf 67 lod sølv for 2 mk. 8 sk. loddet til en jøde ved navn Hirtz, som man ikke har kunnet skaffe oplysninger om. Christian Cornelius havde villet skjule sig hos sin svigerfar i Rolles mølle; han gemte sig i høet, men hans klæder afslørede ham. Fra regimentet er der kommet oplysning om, at han er blevet afskediget efter at have udstået straf for en del tyverier. Man formoder, at det er i regimentet, Peder Randberg og Christian Cornelius har lært hinanden at kende. - Hvad angår Jep Poulsens hustru Mette Bertelsdatter, da er det ikke bevist, at hun har haft en sådan delagtighed, at hun kan anses for tyv, men hun har vel bragt sig under mistanke for de 6 pund garn, som blev fundet i deres hus, og som Anne Sørens datter i Drabæk mølle har vedkendt sig. Men hendes benægtelse af at kende noget til tyveriet kan ikke forkastes. Peder Randberg har beskyldt hende for at være medvider til tyveriet hos provsten; men det er ikke blevet bevist, og det kan han have sagt af ondskab, fordi hun ved eftersøgningen åbenbarede tyveriet og det stjålne. - Christian Cornelius' hustru Marianne Poulsdatter erkender, at hun i sin dragkiste og kiste har haft de tyvekoster, som siden blev fundet i skjul; men hun nægter at kende noget til tyveriet. - Ligeledes er heller intet bevis faldet imod Else Poulsdatter af Rolles mølle. Hendes forseelse består i, hun har

taget nogle ting i forvaring for Peder Randberg uden at vide, hvad det var , og uden at åbenbare det ved den første undersøgelse. - Det kendes for ret, at Peder Randberg, Jep Poulsen og Christian Cornelius efter lovens 6-17-36 og forordning af 27/4-71 bør kagstryges, have tyvsmærke på deres pander og arbejde i jern på livstid, og efter lovens pag. 986 .... have deres hovedlod forbrudt .. (utydelig tekst, det handler om igæld og tvigæld). - Jep Poulsens og Christian Cornelius' hustruer frikendes for at haft del i deres mænds tyverier, dog siden de ikke har gjort anmeldelse derom hos øvrigheden, bør hver af dem til straf arbejde et år i Viborg tugthus. Ligeledes frikendes Else Poulsdatter, hvis forseelse og uforsigtighed anses for at være straffet med hendes arrest under processen. - Jep Poulsen, Peder Randberg og Christian Cornelius samt deres hustruer begærede dommen appelleret, mens Else Poulsdatter erklærede at være fornøjet med den afsagte dom. - (Christian Cornelius Smed har haft ry for at kunne skaffe bestjålne deres ejendele igen, idet han mod betaling påtog sig at "vise igen" eller endog skaffe det igen. Et af vidnerne var Mattias Christian Bundgaard fra Ødis Bramdrup. Han var en af dem, der troede på Christian Cornelius, og havde anbefalet hr. Friis i Hjarup at forsøge. Men denne havde nu svaret, det kun var tyve og tyves medvidere, der kunne vise igen. Han ville selv have gjort forsøget, idet der var nogle småting, der var blevet stjålet fra ham, men det blev dog ikke til noget. Men han havde besøgt Christian Claudius, der havde forklaret ham, at han kun kunne vise igen, så længe tyvekosterne ikke var blevet solgt, thi hvad som var solgt, var den købendes eje og frelste ejendom. Han havde under samtalen sagt, at ingen hørte dem uden Gud, de selv og Fanden.)

757:

1773 - 26. oktober:

12/10. Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. 7/12

Provst Andreas Bredstrup i Nørre Vilstrup ctr. sognepræsten Jacob Holm for Jerlev og Højen menigheder. 21/12

757b:

12/10. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. 9/11

1773 - 2. november:

Læst forordning af 26/10 om teologisk eksamen.

Læst etatsråd de Hoffmans bestalling af 21/10 på at være amtmand over Koldinghus amt i geheimekonferentsråd von Bülow's sted.

19/10. Anna Maria Iversdatter med fader og formynder Iver Jepsen af Skanderup ctr. broderen Jep Iversen ibidem. 14/12

758:

12/10. Kaj Poulsen af Hoven mølle ctr. Hermand Andersen i Vester Gesten. Forlig.

1773 - 9. november:

Læst kgl. bestalling af 28/10 til forvalter Johan From til herefter at være amtsforvalter i Koldinghus amt i stedet for forrige amtsforvalter kammerråd Møller.

26/10. Dom: Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. 4 mænd for resterende forpagtningsafgift. - Kancelliråden har sagsøgt Rasmus Andersen, Jep Pedersen, Nis Jensen og Hans Christensen, alle af Øster Vamdrup for 1/5 resterende forpagtningsafgift af Østerbygård. De har først henskudt sig til en mand ved navn Bundgaard og dernæst til skovrider Gynther, som skulle være trådt ind i forpagtningen, hvilket de dog ikke har bevist. Sagen er blevet afgjort i mindelighed ved overenskomst mellem dem og skovrider Gynther ved kancelliråd Hansens mellemkomst, hvorefter Gynther betaler den resterende afgift. Herefter har søgsmålet alene drejet sig om sagsomkostningerne. - Dem skal de 4 mænd som sagvoldere betale.

12/10. Dom: Kaj Poulsen af Hoven mølle under Lundenæs amt ctr. Niels Olufsens enke Magdalene Sørensdatter i Øster Gesten for gæld. Hun har udstedt et pantebrev på 900 rdl. til Kaj Poulsen. Heraf har denne

transporteret til Niels Bundsgaard i Vester Gesten 500 rdl. Altså skylder hun Kaj Poulsen 400 rdl. Kaj Poulsen har alligevel opsagt hele kapitalen på 900 daler, hvilket han ikke var berettiget til, og han har blandet nogle andre mellemregninger ind i søgsmålet. Men han har rettet fejlen, så at han nu kun har søgt dom for de 400 rdl. Dem skal hun betale.

1773 - 16. november:

Læst forordning af 20/10 om, hvilke sager skal henhøre under det Danske Kancelli, og hvilke under Rentekammeret og de øvrige kollegier.

758b:

Læst forordning af 27/10 om, at ingen fremmed omløber må indfinde sig i riget med dyrekunster og andet deslige at lade se for penge.

1773 - 23. november:

1773 - 30. november:

1773 - 7. december:

Peder Nielsen af Gamst ctr. sin svigermor Helvig Pedersdatter ibidem.
21/12

26/10. Dom: Christen Pedersen Smed af Vindum ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld. Teksten er vanskelig at læse. Deres mellemværende synes at hidrøre fra studehandel, som de har drevet sammen uden at føre ordentligt regnskab dermed. Christen Buch dømmes til at betale et beløb, hvis størrelse afhænger af, om han tør aflægge ed på, at han ikke skylder mere. Hvis ikke han tør fortrøste sig til en sådan ed, får Christen Pedersen Smed lejlighed til at aflægge sin ed på, hvad han har til gode.

759:

1773 - 14. december:

2/11. Dom: Anna Maria Iversdatter med fader og formynder Iver Jepsen af Skanderup ctr. broderen Jep Iversen ibidem. - Jep Iversen har ikke overtaget

sine forældres gård på anden måde end ved at opfylde den lovlige kontrakt, der er oprettet mellem dem den 23/4-71. Ifølge den skal han betale til sin søster 180 rdl. til 1. maj 1772 foruden nogle nærmere angivne møbler. Det har han ikke opfyldt. Han undskylder sig med, at søsteren enten har fået eller bortført nogle andre møbler, men det har han ikke bevist. Han skal udbetale kapitalen og udlevere møblerne eller betale deres værdi i penge. Derimod skal Anne Marie Iversdatter give afkald. Jep Iversen forbeholdes sin ret, hvis han kan bevise sin påstand om, at hun har fået møbler, som hun ikke skulle have haft.

759b:

1773 - 21. december:

Læst plakat af 27/11 om konsumtion af kalve i købstæder uden for København.

26/10. Provst Andreas Bredstrup i Nørre Vilstrup og jomfru Karen Krog Holm af Vejle ctr. sognepræsten Jacob Holm for Jerlev og Højen menigheder. 15/2-1774

Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 1/2

760:

Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 11/1

Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 11/1

760b:

Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 11/1

Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman

og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 11/1

761:

Poul Østergaard fra Kastoft ctr. Ole Andersens enke Kirsten Nielsdatter og søn Anders Olesen af Vester Gesten. Enken er stævnet uden lavværge. Derfor afvises stævnemålet.

7/12. Peder Nielsen af Gamst ctr. sin svigermor Helvig Pedersdatter ibidem. Fejl i stævnemålet.

1774

761b:

1774 - 11. januar:

Retten blev sat, holdt og endt af borgmester, by- og herredsfoged Hans Junghans samt den konstituerede skriver rådmann Hans Paabye af Kolding. De nævnte 8 stokkemænd er af Vorbasse, Grene, Grindsted, Hejnsvig og Verst sogne samt Jelling by ... i deres sted besørget Rasmus Rasmussen ... (de fleste navne ulæselige).

21/12. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 1/2

762:

21/12. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 1/2

21/12. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmann Lundberg for gæld til kongens kasse. 1/2

21/12. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmann Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 1/2

762b:

1774 - 18. januar:

1774 - 25. januar:

Læst plakate af 31/12-73 om, at bankosedler og kgl. obligationer, der ikke lyder på navn, skal sendes med den kgl. post og det til en ringere takst end forhen.

1774 - 1. februar:

11/1. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 15/2

11/1. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 15/2

763:

11/1. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 15/2

21/12. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 15/2

11/1. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 22/2

Christen Eriksen af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 15/2

1774 - 8. februar:

763b:

1774 - 15. februar:

21/12. Provst Andreas Bredstrup i Nørre Vilstrup og jomfru Karen Krog Holm af Vejle ctr. sognepræsten Jacob Holm for Jerlev og Højen menigheder. 22/2

1/2. Christen Eriksen af Seest ctr. grænsekrollør Vorbasse af Gamst. 1/3

1/2. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 1/3

764:

1/2. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 1/3

1/2. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 1/3

1/2. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 1/3

Rådmand Bahnsen af Kolding sættedommer:

Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. vedkommende. Det er vist pigen Anne Henriksdatter af Almind. Derimod er provst Carsten Wolqvart, som skulle være rette vedkommende, ikke stævnet. 1/3

765:

Sognefogeden Christen Bol af Spjarup ctr. Anders Jepsen i Torsted. 1/3

1774 - 22. februar:

765b:

Læst kapitelstaksten for 1773.

Jens Bruun i Kolding ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle med kautionist Claus Viuf i Nybjerg mølle. 8/3

15/2. Provst Andreas Bredstrup i Nørre Vilstrup og jomfru Karen Krog Holm af Vejle ctr. sognepræsten Jacob Holm for Jerlev og Højen menigheder. Sagen frafaldet.

1/2. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 8/3

766: (ligger i tingbogen efter fol. 767)

1774 - 1. marts:

15/2. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 15/3

15/2. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 15/3

15/2. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 15/3

766b:

15/2. Christen Eriksen af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 15/3

767:

15/2. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 15/3

Poul Østergaard til Nørre Kastoft ctr. Ole Andersens enke Kirsten Nielsdatter og søn Anders Olesen af Vester Gesten. 15/3

767b:

Rådmand Bahnsen er sættestemmer:

15/2. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. vedkommende. 15/3

15/2. Sognefogeden Christen Bol af Spjarup ctr. Anders Jepsen i Torsted. Sognefogeden havde tilsagt Anders Jepsen til en ægt og vil føre vidner på, at denne har skældet, overfaldet og slået ham. Til vidnet Claus Viuf af Nybjerg mølle skal Anders Jepsen have fortalt, at sognefogeden kom til ham i hans hus, mens han var ved at tælle brik, og sparkede til ham, hvorpå Anders Jepsen gav sognefogeden et par rap. Vidnet har hørt, at sognefogeden kom blodig hjem. Vidnet Mads Pedersen af Tågelund har talt med Anders Jepsens kone, der har sagt, at tilsigelsen var sket til børnene, da de var på vej hjem til skole, og en sådan tilsigelse ville de ikke tage imod. Ved det første retsmøde havde sognefogedens prokurator afstået fra at afhøre Anders Jepsens kone, fordi hendes frækhed i retten kunne tyde på, at hun ikke ville tage eden alvorligt. Tignsvidne.

768:

Rådmand Bahnsen ctr. mølleren i Borre mølle, skovmøllen, Peder Christensen. 8/3

768b:

Gæsteret: Grænsekontrollør Zahn ctr. Jens Rytter i Ågård for brændevinsbrænden. 8/3

1774 - 8. marts:

1/3. Rådmand Bahnsen ctr. mølleren i Borre mølle, skovmøllen, Peder Christensen, vedr. et udbrud, der er sket ved møllens nyindrettede vandløb.

769b:

1/3. Gæsteret: Grænsekontrollør Zahn ctr. Jens Rytter i Ågård for brændevinsbrænden. Dom skulle afsiges 15/3, men den er ikke indført i protokollen. Jens Rytters navn er egentlig Jens Eriksen, og hans kone hedder Dorthe Pedersdatter. Hun vidnede idag uden at have aflagt ed. Hun nægter ikke anklagen for brændevinsbrænderi, men siger, at hendes mand

solgte brændevinsredskaberne samme dag. Hun ved ikke, til hvem og for hvor meget.

22/2. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 15/3

22/2. Jens Bruun i Kolding ctr. Anker Viuf i Stenvad mølle med kautionist Claus Viuf i Nybjerg mølle. Sagen frafaldet.

1774 - 15. marts:

770:

1/3. Poul Østergaard til Nørre Kastoft ctr. Ole Andersens enke Kirsten Nielsdatter og søn Anders Olesen af Vester Gesten. 29/3

Rådmand Bahnsen sættedommer:

1/3. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. vedkommende. Den hovedsagsøgte synes at være Anna Henriksdatter af Almind. Men sagen drejer sig også om, at han er udsagt af sin fæstegård i forbindelse med, at den af provst Carsten Walqvart er blevet solgt. Gården har været annexgård. Tingsvidne. (Se 12/4)

770b:

1/3. Christen Eriksen af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 14/6

771:

8/3. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 29/3

1/3. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 29/3

Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 29/3

771b:

1/3. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 29/3

1/3. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 29/3

1/3. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 29/3

1774 - 22. marts:

Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Baret i Store Anst. 5/4

772:

Forstander Hadberg, Kolding hospital, ctr. hospitalsbønder i Almind for restance. 5/4

772b:

1774 - 29. marts:

15/3. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 19/4

15/3. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 12/4

15/3. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 12/4

773:

15/3. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 12/4

15/3. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 12/4

15/3. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 12/4

15/3. Poul Østergaard til Nørre Kastoft ctr. Ole Andersens enke Kirsten Nielsdatter og søn Anders Olesen af Vester Gesten. 12/4

773b:

1774 - 5. april:

Læst forordning af 14/3, hvormed fremmede kornvarers indførsel til Sydnorge indtil videre forbydes.

22/3. Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Baret (Boret) i Store Anst. 19/4

774:

Brev fra amtmanden om, at der 3 tingdage i træk skal bekendtgøres et spørgsmål, om nogen har noget tilgode for den rug, der er blevet leveret efter forordningen af 15/10-71.

22/3. Dom: Forstander Hadberg, Kolding hospital, ctr. hospitalsbønder i Almind for restance af landgilde og arbejdspenge. Der nævnes: Jep Nielsen, Rasmus Christensen, Christen Iversen, Frederik Pedersen, Jørgen Christensen og Niels Madsen. De skal betale.

1774 - 12. april:

Bahnsen er sættestemmer:

(se 15/3). Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. provst Carsten Walqvart. 26/4

29/3. Poul Østergaard til Nørre Kastoft ctr. Ole Andersens enke Kirsten Nielsdatter og søn Anders Olesen af Vester Gesten. Tingsvidne.

774b: (Første side på filmrullen M 30904)

29/3. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 26/4

775: (Sidste side på rullen M 30903)

29/3. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 26/4

29/3. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 26/4

29/3. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 26/4

29/3. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 26/4

775b:

1774 - 19. april:

29/3. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 14/6

5/4. Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Baret (Boret) i Store Anst. 10/5

1774 - 26. april:

776:

Rådmand Bahnsen er sættestemmer:

12/4. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. provst Carsten Walqvart. 10/5

12/4. Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. 10/5

776b:

12/4. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 10/5

12/4. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 10/5

12/4. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 10/5

12/4. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 10/5

777:

1774 - 3. maj:

Læst Danske Kancellis plakat af 15/4 om, at den kgl. oktrojerede bank i København forbliver i sit forrige væsen og forfatning.

Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Hans Hansen af Øster Vamdrup. 17/5

777b:

Vidneafhøring i en sag, der drejer sig om en herredsfoged, der mod betaling har udstedt sundhedsattester på kvæg o.a. Vidnet er Thyge Nissen i Lunderskov. Der nævnes en Niels Simonsen, som har modtaget betaling. 10/5

778:

Tolder Normany i Svendborg ctr. Niels Clemendsen i Starup og Rudolf Mikkelsen af Ødsted for gæld. 17/5

1774 - 10. maj:

3/5. Vidneafhøring i en sag, der drejer sig om en herredsfoged, der mod betaling har udstedt sundhedsattester på kvæg o.a. - Grænsekontrollør Steffen Vorbasse aflægger forklaring. Husmanden Niels Gilbjerg har været mellemmand for herredsfogeden. (se igen 31/5)

778b:

26/4. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 24/5

26/4. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 24/5

26/4. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 24/5

26/4. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 24/5

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

26/4. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. provst Carsten Walqvart (og Anne Henriksdatter). 24/5

779b:

19/4. Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Baret (Boret) i Store Anst. 24/5

26/4. Dom: Sag ctr. Hans Olesen og fader Ole Bertelsen i Hejselballe med kautionister Hans Madsen og Hans Thomsen i Skanderup samt kancellirådinde Dichman og borgmester Thomsen i Fredericia for gæld til kongens kasse. - Gården nr. 4 i Hejselballe blev ved auktionen anden gang i 1767 købt af afdøde kancelliråd Diechman i Fredericia for 1126 rdl.,

hvorfor borgmester Thomsen i Fredericia indestod som kautionist. Derefter har Diechman afstået gården til stedets beboer Ole Bertelsen, som på grund af mislig betaling måtte afstå den i 1769. Ved auktion blev den købt af hans søn Hans Olesen for 626 rdl., altså med et underbud på 500 rdl. Heraf har kongen ved resolution af 16/1-70 eftergivet forrige købere 250 rdl. Afdøde Diechmans enke og borgmester Thomsen indestår altså for 250 rdl. - De 626 rdl. skal derimod Hans Olesen og kautionisterne Hans Madsen og Hans Thomsen betale.

780:

1774 - 17. maj:

Læst plakat af 21/4 om angivelse af midler, som amtsforvalter Mathias Zeuter i Ålholm og Maribo klostres amt ikke selv allerede har angivet.

3/5. Tolder Normany i Svendborg ctr. Niels Clemendsen i Starup og Rudolf Mikkelsen af Ødsted for gæld. 31/5

3/5. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Hans Hansen af Øster Vamdrup for gæld. Sagen frafaldet.

Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 14/6

780b:

1774 - 24. maj:

10/5. Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 14/6

781:

10/5. Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse. 14/6

10/5. Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionist rådmand Lundberg for gæld til kongens kasse. 21/6

10/5. Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionist rådmand Lundberg i Fredericia for gæld til kongens kasse. 21/6

781b:

10/5. Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Baret (Boret) i Store Anst. 31/5

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

10/5. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. provst Carsten Walqvart (og Anne Henriksdatter). 7/6

782b:

1774 - 31. maj:

17/5. Tolder Normany i Svendborg ctr. Niels Clemendsen i Starup og Rudolf Mikkelsen af Ødsted for gæld. 14/6

24/5. Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Baret (Boret) i Store Anst. 28/6

(10/5). Vidneafhøring i en sag, der drejer sig om en herredsfoged, der mod betaling har udstedt sundhedsattester på kvæg o.a. - Man ønsker afhørt Peder Andersen af Jarup og Jens Bastorph i Jaruplund. En Peder Andersen erklærer, at han ikke kender Søren Christensen. Sognefoged Anders Lauridsen af Jordrup møder frem og erklærer, at der ikke i hans sogn eller distrikt er nogen ved navn Jens Bastorph eller noget sted kaldet Jaruplund, men at der vel i Hjarup var en mand ved navn Jens Bastrup, som er død for et par år siden.

783:

Amtmandens ordre til sognefoged Jens Jensen i Ejstrup, at han skal meddele Anker Ankensen Viuf (Anker Møller) i Stenvad mølle rentekammerets resolution om at pardonere ham for begangen skovhugst, imod at han betaler den halve straf, nemlig 10 rdl., eller i mangel deraf sidder på vand og brød på Kolding porthus på egen bekostning. Vedr. en

risbøg, som er blevet fundet hos ham, skal han aflægge ed på sin uskyld og i mangel heraf betale 10 rdl. Ordren er først påført sognefogedens bekræftelse på, at han har udført den, dernæst amtmandens besked til herredsfogeden om at lade Anker Viuf aflægge den ønskede ed og tilsidst herredsfogedens erklæring om, at det er sket.

1774 - 7. juni:

Peder Jepsen af Vester Nebel fremlyser et svin 1. gang.

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

24/5. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og)
Anne Henriksdatter. 21/6

784:

1774 - 14. juni:

Lars Jensen af Nørre Bjert ctr. Peder Sørensen og søn ibidem. 28/6

17/5. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 28/6

15/3. Christen Eriksen af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst.
30/8

784b:

19/4. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen
Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 28/6

785b:

Peder Jepsen af Vester Nebel fremlyser et svin 2. gang.

31/5. Dom: Tolder Normany i Ringkøbing (tidligere har stået: Svendborg)
ctr. Niels Clemmensen i Starup og Rudolf Mikkelsen af Ødsted for gæld på
360 rdl. Niels Clemmensen er ene besidder af pantet. Der er afdraget 50 rdl.

Rudolf Mikkelsen fritages for alle krav. Niels Clemmensen skal betale de resterende 310 rdl.

24/5. Dom: Sag ctr. Peder Jensen Boesen i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld til kongens kasse på 372 rdl. Peder Jensen Boesens far købte gården på ryttergodsauktionen i 1765, men på grund af mislig betaling kom gården igen på auktion i 1769, og her købte Peder Jepsen Boesen gården og denne gang til en langt lavere pris end første gang. Af forskellen på summen ved 1. og 2. auktion (kaldes underbud) har kognen eftergivet 385 rdl. Men det resterende "underbud" skal Peder Jensen Boesen svare for, hvilket han havde troet sig fritaget for. Men det viser hans enfoldighed til at indse og forstå det ansvar, som den 16. post i auktionskonditionerne har pålagt hans afdøde far, og som nu påhviler ham som arving og køber. - Han skal betale de 372 rdl.

786:

24/5. Dom: Sag ctr. Christen Kyed i Højen Stubberup med kautionister Peder Jepsen og Lars Haar i Vester Nebel for gæld på 327 rdl. til kongens kasse. Gælden hidrører fra den forskel, der var i købesummerne ved auktionerne i 1765 og 1769, hvor gården begge gange blev købt af Christen Kyed (idet den kom på auktion 2. gang, fordi han ikke var i stand til at betale). Der var ved anden auktion et "underbud" på 518 rdl., hvor af kongen har eftergivet 386 rdl., altså til rest 131 rdl., der med renter og afgift bliver til 327 rdl. - Christen Kyed, som er en gammel. udlevet mand, der har lidt utrolig skade ved ofte at miste alt sit kvæg foruden at have haft misvækst på korn i en del år, har ment, at siden han betalte gården med det beløb, den blev solgt til på 2. auktion i 1769, burde han være fritaget for at betale forskellen efter 1. auktion. I sådanne tanker har han for et par år siden solgt gården til sin søn uden reservation af noget ansvar og dermed tilkendegivet sin enfoldighed i at forstå post 16 i auktionsbetingelserne. - Han skal betale.

786b:

1774 - 21. juni:

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

7/6. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og) Anne Henriksdatter. 12/7

787:

Peder Jepsen af Vester Nebel fremlyser et svin 3. gang.

24/5. Dom: Sag ctr. Anders Jensen i Starup med kautionister (rådmand Lundberg) Peder Andersen og Ole Madsen ibidem for gæld på 321 rdl. til kongens kasse. Han var selv køber ved auktionerne i 1765 og 1770. Gælden hidrører fra forskellen på 1. og 2. auktions købspris. Det var en høj pris, gården, som ligger i en skarp egn, blev solgt til, og Anders Jensen har været overfaldet af fattigdom på grund af kvægdød og misvækst. Han har ment sig fritaget for at svare til andet end det, som han fik gården til på 2. auktion. Sligt viser hans enfoldighed til at forstå 16. post i auktionsbetingelserne. Rådmand Lundberg frikendes. Det gør også de to andre kautionister. For deres kaution vedrører kun de forpligtelser, som Anders Jensen har pådraget sig ved at købe gården 2. gang. Og dem har han opfyldt. Han skal betale gælden.

787b:

24/5. Dom: Sag ctr. Jacob Iversen i Starup med kautionister (rådmand Lundberg i Fredericia) Peder Andersen og Ole Madsen af Starup samt Ude Pedersen af Fredsted og Peder Jensen i Nyborg) for gæld på 295 rdl. til kongens kasse. Gælden hidrører fra forskellen på købesum ved 1. auktion i 1765 og 2. auktion i 1770. - Det var Jacob Iversens nu afdøde far, Iver Andersen, der købte gården 1. gang, men som på grund af den overmåde høje købesum, kvægdød og misvækst måtte lade den gå på auktion igen. Da købte Jacob Iversen den. Han har ment sig fritaget for forpligtelserne efter 1. auktion, hvilket viser hans enfoldighed i at forstå 16. post i auktionsbetingelserne. Den forpligtelse hviler på ham som arving og køber. Kautionisterne frikendes, da deres kaution kun gjaldt 2. auktion, hvor Jacob Iversen har opfyldt sine forpligtelser. Han skal betale de 295 rdl.

788:

1774 - 28. juni:

31/5. Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Baret (Boret) i Store Anst. 12/7

Synsmænd udmeldes til at vurdere den udskiftning, som er sket i Bramdrup, hvor de fleste beboere har klaget over, at sognefogeden Peder Arsbøl og hans svoger Morten Jensen har fået de bedste lodder, hvorimod Kolding kirkes bønder, Hans Steffensen og Jens Hansen, har fået jord, der ikke kan dyrkes. (12/7)

788b:

Hans Hovinghof af Egebjerg mølle i Skanderborg amt ctr. Anker Viuf, der nu bor på Vamdrupgård. Udsat til 12/7, men først set igen 19/7

14/6. Lars Jensen af Nørre Bjert ctr. Peder Sørensen og søn ibidem. Forlig.

14/6. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 26/7

Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Jep Lassen af Søgård med kautionister Anders Jessen og Poul Johansen, begge af Hjarup. 12/7

14/6. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 5/7

790b:

1774 - 5. juli:

Hans Gundorph til Skodborghus ctr. Jørgen Mikkelsen af Lille Anst. 19/7

791:

28/6. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 26/7

1774 - 12. juli:

28/6. Synsmænd afhjemler deres vurdering af den udskiftning, som er sket i Bramdrup, hvor de fleste beboere har klaget over, at sognefogeden Peder Arsbøl og hans svoger Morten Jensen har fået de bedste lodder, hvorimod Kolding kirkes bønder, Hans Steffensen og Jens Hansen, har fået jord, der ikke kan dyrkes. Inspektør Bie og landmåler Haar nævnes.

Sognefoged Lars Jensen i Lilballe og Peder Hosbøl af Bramdrup afhjemler et syn på Piledam. Tingsvidne.

28/6. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Jep Lassen af Søgård med kautionister Anders Jessen og Poul Johansen, begge af Hjarup. 19/7

21/6. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og) Anne Henriksdatter. 26/7

792:

28/6. Dom: Rådmand Bahnsen ctr. kromanden Knud Barret i Store Anst. - Apoteker Eilschou har ved skøde af 7/3-67 solgt Store Anst kro til borgeren Rasmus Jepsen i Kolding, som i 1770 har solgt den til Knud Barret, der nu bebor stedet. Knud Barret havde søgt om et lån på 200 rdl. hos oberstløjtnant Curtius i Haderslev. Det var kommet så vidt, at Knud Barret allerede havde udstedt panteobligation med Bahnsen som kautionist, da Curtius uventet afstod fra at entre i lånet. - Knud Barret skal betale Bahnsen de 200 rdl. m.m.

1774 - 19. juli:

5/7. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. Jørgen Mikkelsen af Lille Anst. Forlig.

Peder Knudsen i Ravnholt ctr. de øvrige beboere vedr. vejret gennem hans skovhave Lund. Tingsvidne.

793:

12/7. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Jep Lassen af Søgård med kautionister Anders Jessen og Poul Johansen, begge af Hjarup. 2/8

Sognefoged Jens Skjelde i Ferup, Niels Jensen ibidem, sognefoged Poul Pedersen af Bølling og Christen Olesen af Nagbøl afhjemler en forretning. Søren Jepsen og Jep Hansen Maug begærer tingsvidne.

Vagtmester Pedersen i Skanderup ctr. sognefoged Lars Terpager ibidem. 9/8
793b:

Drenderup beboere ctr. Gelballe beboere vedr. et gærde. Tingsvidne.

794:

28/6. Hans Hovinghof af Egebjerg mølle i Skanderborg amt ctr. Anker Viuf, der nu bor på Vamdrupgård. 26/7

1774 - 26. juli:

5/7. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 20/9

794b:

28/6. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 9/8

795:

Von Bülow og overauditør Seidelin ctr. landinspektør Wesenberg ang. nærgående ord om dem som landvæsens- kommissærer. Tingsvidne.

796:

Bahnsen sættedommer:

12/7. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og) Anne Henriksdatter. 16/8

796b:

Selvejerbonden Christen Nielsen af Husted vil dele sin gård mellem 2 af sine sønner, Albrecht og Jørgen Christensen . Delingsmændene skal afhjemle deres forretning, når de er færdige. (2/8)

797:

19/7. Dom: Hans Hövinghof af Egebjerg mølle i Skanderborg amt ctr. Anker Viuf, forhen møller i Stenvad mølle men nu boende på Vamdrupgård, for gæld på 21 rdl. - Han skal betale.

1774 - 2. august:

19/6. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Jep Lassen af Søgård med kautionister Anders Jessen og Poul Johansen, begge af Hjarup. 16/8

Niels Kyed af Starup ctr. afdøde Henrik Mortensen og hustrus arvinger ang. nogle penge, som han skal have lånt til Henrik Mortensen. Men han har til gengæld fået en ko og et ungnød af Henrik Mortensen. Tingsvidne.

797b:

Generalmajorinde Brochdorf ctr. Laurids Viuf i Dollerup for gæld. 16/8

798:

(26/7). Selvejerbonden Christen Nielsen af Husted vil dele sin gård mellem 2 af sine sønner, Albrecht og Jørgen Christensen . Delingsmændene afhjemler deres forretning.

Hans Nielsen af Knudsbøl ctr. Søren Johansen Smed. 9/8

798b:

1774 - 9. august:

2/8. Hans Nielsen af Knudsbøl ctr. Søren Johansen Smed. Synsmænd afhjemler deres vurdering af den skade, der er overgået Hans Nielsen ved Søren Johansens besættelse af hans gård. Den skal han have erstattet iflg. landstingsdom af 13/4. - Tingsvidne.

26/7. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 20/9

19/7. Vagtmester Pedersen i Skanderup ctr. sognefoged Lars Terpger
ibidem. 23/8

1774 - 16. august:

Ole Nielsen Krag af Vinding ctr. inspektør Wesenberg m.fl. 30/8

800b:

2/8. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Jep Lassen af Søgård med
kautionister Anders Jessen og Poul Johansen, begge af Hjarup. 23/8

2/8. Generalmajorinde Brochdorf ctr. Laurids Viuf i Dollerup for gæld.
Sagen frafaldet.

26/7. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og)
Anne Henriksdatter. 30/8

801:

Christian Lund efterlyser som tidligere konstitueret amtsforvalter 3. gang et
besvangret kvindemenneske ved navn Mette Sørensdaughter fra Verst.

1774 - 23. august:

9/8. Vagtmester Pedersen i Skanderup ctr. sognefoged Lars Terpger
ibidem. 6/9

16/8. Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Jep Lassen af Søgård med
kautionister Anders Jessen og Poul Johansen, begge af Hjarup. 27/9

801b:

Læst kgl. Vestindiske og Guineiske rente- og generaltoldkammers
promemoria af 13/8 ang. udførsel af huder.

Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld. 6/9

1774 - 30. august:

Laurids Buch til Randerupgård ctr. Niels Pedersen i Skanderup. 20/9

Kammerråd Riis ctr. præsten Bützow. 20/9

802:

16/8. Ole Nielsen Krag af Vinding ctr. inspektør Wesenberg m.fl. 13/9

Hans Tullesen i Lejrskov (Skovgård) ctr. Mads Clemmensen i Lejrskov.
13/9

802b:

14/6. Christen Eriksen af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst.
20/9

803:

Bahnsen sættemer:

16/8. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og)
Anne Henriksdatter. 20/9

803b:

Gelballe lodsejere ctr. Vranderup lodsejere. 13/9

804:

1774 - 6. september:

23/8. Afskedigede vagtmester Pedersen i Skanderup ctr. sognefoged Lars
Terpiger ibidem. 20/9

23/8. Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld.
4/10

1774 - 13. september:

Læst Danske Kancellis resolution af 3/9, hvorefter byerne Jelling og Nørre Vilstrup skal henhøre under Anst-Jerlev-Slavs herredsting, så længe borgmester Junghans har tjenesten som herredsfoged. (Se fol. 810)

30/8. Ole Nielsen Krag af Vinding ctr. inspektør Wesenberg m.fl. 20/9

804b:

30/8. Hans Tullesen i Lejrskov (Skovgård) ctr. Mads Clemmensen i Lejrskov. 4/10

805:

30/8. Gelballe lodsejere ctr. Vranderup lodsejere. 27/9

806b:

1774 - 20. september:

Læst forordning af 31/8 om, at umyndiges midler kan placeres i ekstraskattens kasse.

Læst forordning om kornskatten i Danmark for 1775.

30/8. Laurids Buch til Randerupgård ctr. Niels Pedersen i Skanderup. 1/11

30/8. Kammerråd Riis ctr. præsten Bützow. 11/10

9/8. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 18/10

807:

Bahnsen sættedommer:

30/8. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og) Anne Henriksdatter. 4/10

6/9. Afskedigede vagtmester Pedersen i Skanderup ctr. sognefoged Lars Terpger ibidem. Sagen forligt.

807b:

13/9. Ole Nielsen Krag af Vinding ctr. inspektør Wesenberg m.fl. Provst Neuchs er indblandet i sagen. Sagen slutes med et tingsvidne, der af hensyn til mensalbonden Bertel Jørgensen må indankes til overretten.

26/7. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 11/10

30/8. Christen Eriksen og (nygifte) Christen Flynder af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 11/10

808b:

1774 - 27. september:

Læst forordning af 14/9 om en ny og bedre indretning af landmilitsen.

13/9. Hans Bramsen af Gelballe på egne og øvrige lodsejeres vegne ctr. Vranderup bymænd ang. gærdselhugst. Tingsvidne.

810:

Kopi af brevet af 3/9 fra Danske Kancelli (se fol. 804), der besvarer en klage fra herredsfoged Junghans over, at herredsfoged Gaardman i Vejle ikke henviser sager om Jelling og Nørre Vilstrup til Anst-Jerlev-Slavs herredsret. Junghans har henholdt sig til, at Jelling by ved reskript af 31/3-1719 blev underlagt Slavs herred, hvorimod Gaardman har anført, at da birkedommertjenesten i Kolding blev ophævet ved befaling af 30/11-1770 og de 6 herreder blev tillagt byfogederne i Kolding og Fredericia, da blev der ikke meldt, om Jelling og Nr. Vilstrup, som i 1719 blev taget fra Nørvang-Tørrild herredsting, skulle tilbageføres dertil, hvorfor Junghans havde beholdt de to byer, skønt Jelling ligger i Tørrild herred kun 1 mil fra Vejle, men 5 mil fra Kolding. - Kancelliet resolverer, at de to byer skal

forblive under Anst-Jerlev-Slavs herredsting, så længe borgmester Junghans har tjenesten, og derefter henlægges under Nørvang-Tørrild herredsting.

810b:

23/8. Dom: Kammerråd Richter af Fredericia ctr. Jep Lassen af Søgård med kautionister Anders Jessen og Poul Johansen, begge af Hjarup. - Efter underrettsdom af 30/3-73 og overrettsdom af 11/8-73 er Peder Nielsen i Gamst tildømt at betale en kapital i hans gård i Gamst. Gården er så blevet udbudt på 3 auktioner. Ved den 3. auktion 24/1-74 modtog Jep Lassen i Søgård gården for et bud på 823 rdl. med kaution fra Anders Jessen og Poul Johansen. Af købesummen var 224 rdl. reserveret til kongens kasse, så at Jep Lassen efter auktionsbetingelsernes 7. post havde at udbetale den 24/4-74 593 rdl. til Richter og Peder Nielsens andre kreditorer. Men han har kun afdraget 100 rdl. - Her følger en omstændelig redegørelse for, hvad der skal og ikke skal betales. Jep Lassen og hans kautionister dømmes til at betale 255 rdl.

1774 - 4. oktober:

13/9. Hans Tullesen i Lejrskov (Skovgård) ctr. Mads Clemmensen i Lejrskov. 18/10

6/9. Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld. 1/11

811:

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

20/9. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og) Anne Henriksdatter. 18/10

Læst plakater af 21/9 om opdagelse og angivelse af de midler og effekter, som måtte tilhøre forrige amtsforvalter fra Duehold, Ørum og Vestervig amter, afdøde Laurids Davidsen Foghs stervbo.

1774 - 11. oktober:

Peder Jensen af Store Almstok anmelder ildsvåde. Tingsvidne.

20/9. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 29/11

811b:

20/9. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 1/11

812b:

20/9. Dom: Kammerråd Riis ctr. præsten Bützow i Starup. Denne har en gæld på 400 rdl. til købmand Anders Møller. Den er blevet transporteret til kammerråd Riis, der efter afdrag nu har 350 rdl. til gode. Dem skal præsten betale.

1774 - 18. oktober:

20/9. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 15/11

Niels Christensen af Seest fremlægger testamente, hvorefter den eneste datter, Gertrud Pedersdatter (!) skal have gården for 1362 rdl., hvoraf de 877 rdl. er den indestående halve købesum iht. kgl. skøde.

4/10. Hans Tullesen i Lejrskov (Skovgård) ctr. Mads Clemmensen i Lejrskov. 25/10

813:

Bahnsen sættestemmer:

4/10. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og) Anne Henriksdatter. Tingsvidne. (Ny stævning den 14/2-1775). Se nedenfor.

813b:

Spørgsmål til vidnerne i Jep Mortensen Orlef i Almind hans sag ctr. (provst Carsten Walqvart og) Anne Henriksdatter ibidem samt herredsfoged Junghans og fuldmægtig Woydeman af Kolding. Spørgsmålene viser, at Jep

Orlef har været fæster af den ene halvdel af annexgården i Almind. Henrik Mortensen (Hjuler) og hustru købte den, og Jep Orlef blev sat ud uden ved dom at være blevet fradømt sit fæste. Hans bohav blev sat ud på en hensynsløs måde, og hans kone blev syg. Gården har været ramt af ildsvåde, og Jep Orlef har selv ladet opføre (og måske bekostet) 2 bygninger.

1774 - 25. oktober:

18/10. Hans Tullesen i Lejrskov (Skovgård) ctr. Mads Clemmensen i Lejrskov. 8/11

814:

1774 - 1. november:

Læst plakater af 5/10, hvorved det såkaldte væddespil (veddespild) på tallotteriets trækninger aldeles forbydes.

11/10. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 10/1-1775

814b:

4/10 (tingbogen viser tilbage til 20/9). Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld. 13/12

Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Søren Pedersen i Horskær. 8/11

20/9. Dom: Laurids Buch til Randerupgård ctr. Niels Pedersen i Skanderup for gæld på 140 rdl. Han skal betale.

1774 - 8. november:

25/10. Hans Tullesen i Lejrskov (Skovgård) ctr. Mads Clemmensen i Lejrskov om et mageskifte. Tingsvidne.

815:

1/11. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Søren Pedersen i Horskær.
22/11

1774 - 15. november:

18/10. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 20/12

1774 - 22. november:

Jens Simonsen af Kjelstrup ctr. Hans Pedersen af Seest. 6/12

8/11. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Søren Pedersen i Horskær.
13/12

1774 - 29. november:

815b:

11/10. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. 13/12

1774 - 6. december:

22/11. Dom: Jens Simonsen af Kjelstrup i Haderslevhus amt ctr. Hans Pedersen af Seest. Jens Simonsen har den 27/7-1773 fået gældsdom over Hans Pedersen Juul i Seest. Dommen fornyes til exekution.

816:

1774 - 13. december:

22/11. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Søren Pedersen i Horskær.
10/1

1/11. Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld. 10/1

816b:

29/11. Hans Gundorph til Skodborghus ctr. grænsekontrollør Steffen Vorbasse og søn Thomas Vorbasse i Gamst. Forlig.

1774 - 20. december:

15/11. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 17/1

Kammerråd Richter af Fredericia lader afhjemle syn på Dyrehaven.

Vranderup beboere ctr. Gelballe beboere. 17/1

1775 (-1776)

817:

1775 - 10. januar:

Retten blev sat, holdt og endt af virkelig kancelliråd, borgmester, by- og herredsfoged Hans Junghans samt rådmand, by- og herredsskriver Hans Paabye. De udmeldte 8 stokkemænd er af Vester Vamdrup sogn 3 mænd, Hjarup sogn 1 1/2 mand, Jordrup sogn 1 1/2 mand og Bække sogn 2 mænd. I deres sted lejet Hans Trouelsen, Rasmus Rasmussen, Frederik Vagt, Bonde Hansen, Jørgen Vejle, Hans Basse, Christen Joensen og Kaj Pedersen, alle af Kolding.

Læst patent om højesteret for 1775 og efterfølgende år.

13/12. Grænsekontrollør Steffen Vorbasse ctr. Søren Pedersen i Horskær om brændevinsredskaber. Sagen afgjort i mindelighed.

1/11. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 31/1

13/12. Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld. 24/1

817b:

Gæsteretten: Sag ctr. Peder Henneberg i Møsvrå for ulovligt krohold. 17/1

1775 - 17. januar:

20/12. Vrandrup beboere ctr. Gelballe beboere. 14/2

20/12. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 14/2

10/1. Gæsteretten: Sag ctr. Peder Henneberg i Møsvrå for ulovligt krohold.
31/1

818:

Peder Christensen af Hovborg begærer vurderet en hoppe, som er optaget på Vorbasse marked. Hoppen er tidligere blevet fremlyst.

1775 - 24. januar:

10/1. Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld.
28/2

Forvalter Saabye i Vejle ctr. Lars Buch på Skanderupgård for gæld. 7/2

Peder Larsen af Vester Nebel får som største lodsejer i lægdet nr. 582 tingsvidne ang. lægdsret til Peder Sørensen.

818b:

1775 - 31. januar:

10/1. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 28/3

17/1. Gæsteretten: Sag ctr. Peder Henneberg i Møsvrå for ulovligt krohold. Ingen mødt. Sagen ophævet. Sagen blev rejst, fordi en mand i Fredericia ved navn Jakob Henriksen havde indsendt en skriftlig angivelse om, at Peder Henneberg drev ulovligt krohold og solgte brændevin.

1775 - 7. februar:

24/1. Forvalter Saabye i Vejle ctr. Lars Buch på Skanderupgård for gæld.
14/2

819:

1775 - 14. februar:

17/1. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. 14/3

17/1. Vrandrup beboere ctr. Gelballe beboere. Sagen udsættes til 28/3,
fordi et forlig endnu ikke er fremlagt. Den er ikke set igen.

Læst kapitelstaksten for 1774.

Bahnsen sættedommer:

(18/10). Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. (provst Carsten Walqvart og)
Anne Henriksdatter m.fl. Stævningen afvist. Anne Henriksdatter er død. (Se
igen 18/4)

819b:

7/2. Dom: Forvalter Saabye i Vejle ctr. Lars Buch på Skanderupgård for
gæld på 280 rdl. - Han skal betale.

1775 - 21. februar:

820:

Sognefogeden Jens Mikkelsen af Store Anst ctr. Jens Andersen og Søren
Henriksen ibidem. 7/3

820b:

Læst plakat af 2/2 om, at skifteforvaltere årligt skal aflægge regnskab for
kassens indtægter.

1775 - 28. februar:

Læst rentekammerets ordre af 21/2, at der herefter ikke må modtages nogen kapital under 100 rdl. af de umyndiges arvekapitaler.

24/1. Dom: Kaptajn Rotenborg i Hvejsel ctr. Lars Buch i Skanderup for gæld. Det drejer sig om et gældsbevis opr. stort 595 rdl. En Anders Høst kan bevidne, at han ved nytårstide 1770 bragte 350 rdl. fra Lars Buch til kaptajnen, men ikke fik kvittering med tilbage. Der er også ført vidner på, at kaptajnen tid efter anden har modtaget heste og kvæg af Lars Buch. Det kendes for ret, at Lars Buch bør betale 245 rdl., hvis kaptajnen vil aflægge ed på, at han ikke har fået heste og kvæg for det beløb. Hvis kaptajnen ikke vil trøste sig til den ed, er Lars Buch fri for tiltale.

821:

1775 - 7. marts:

Læst forordning af 13/2, der forbyder al omløben med handelskram og galanteri samt håndværkerverer.

21/2. Sognefogeden Jens Mikkelsen af Store Anst ctr. Jens Andersen og Søren Henriksen ibidem. 21/3

1775 - 14. marts:

14/2. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. Jep Lassen i Søgård. Sagen frafaldes, imod at Jep Lassen betaler 20 rdl. i sagsomkostninger.

Vester Gesten ctr. Bække beboere. 28/3

821b:

Rådmand Bahnsen og 8 andre gårdejere i Starup begærer synsmænd til fornyet taksation og bonitering af jorden. 21/3

1775 - 21. marts:

7/3. Sognefogeden Jens Mikkelsen af Store Anst ctr. Jens Andersen og Søren Henriksen ibidem. Der er blevet indgået forlig, idet Søren Henriksen betaler sagsomkostningerne samt en mulkt til sognets fattige. - Søren

Mikkelsen bor hos sine forældre i Store Anst. Den 2/2 var bymændene forsamlede for at udrede hyrdens løn. Søren Mikkelsen var kommet for at bringe sine forældres andel deraf. Han havde slået sognefogeden under det ene øre, så huen faldt af. Nogle havde hørt ham sige, "I må ikke tænke at have min gamle fader for eder, men nu skal I finde karl for eder". Der blev vist talt om soldateriet. - Jens Andersen, der er svoger til Søren Henriksen, sagde, at han ikke ville vide af sognefogedens rævestreger eller mikkelerier.

14/3. Rådmand Bahnsen og 8 andre gårdejere i Starup begærer synsmænd til fornyet taksation og bonitering af jorden. Fem lodsejere har protesteret, idet der allerede er sket udskiftning ved landinspektør Westerholt på grundlag af en taxering, som er foretaget ved to gode mænd, og som lodsejerne har erklæret sig tilfredse med. Rentekammeret har forkastet delingen, og retten kender, at der påny kan udmeldes taxationsmænd under forudsætning af, at Westerholt er stævnet. Tingsvidne. (Se 23/5)

822b:

Højen lodsejere ctr. degnen mons. Melchior i Højen. 11/4

823:

1775 - 28. marts:

Maren Gris af Nørre Bjert ctr. landinspektør Wesenberg. 4/4

824:

31/1. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekrollør Vorbasse af Gamst. 18/4

14/3. Vester Gesten ctr. Bække beboere. 11/4

Forstander Hadberg, Kolding hospital, ctr. hospitalsbønder i Almind for gæld. 25/4

1775 - 4. april:

824b:

28/3. Maren Gris af Nørre Bjert ctr. landinspektør Wesenberg. Tingsvidne.
(Se fol. 825)

825:

En person ved navn Henrik Rasmussen stævner Niels Bundsgaard i Vester Gesten. Men han har ikke ved lovligt pas kunnet gøre rede for, hvor han boede, og stævningen var ikke bilagt stemplet papir, hvilket han sagde at han ikke havde råd til. En Peder Loft af Hundsholt er nævnt. Sagen afvist.

(Se fol. 824b). Spørgsmål til vidnerne i sagen, som Hans Gris' enke har rejst.

825b:

1775 - 11. april:

28/3. Vester Gesten ctr. Bække beboere. 25/4

21/3. Højen lodsejere ctr. degnen mons. Melchior i Højen. 25/4

Jep Hansen af Gejsing fører vidner på arveret efter sin broder Bartrum Hansen, som er død på Jægersborg på Sjælland. Foruden moderen, Lene Hansdatter, nævnes adskillige søskende.

826:

Claus Viuf af Nyeberg mølle ctr. Søren Jensen i Jordrup for gæld.
Tingsvidne.

Læst amtmandens promemoria af 4/4 til nærmere forklaring af forordningen af 13/2. Kobberførere og kniplingshandlere kan stadig løbe omkring og falbyde deres varer under forudsætning af, at de medbringer pas og evt. andre nødvendige papirer.

1775 - 18. april:

28/3. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekrollør Vorbasse af Gamst. 9/5

826b:

Provst Walquart ctr. Lejrskov sognemænd. 9/5

(Se 14/2). Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. herredsfoged Junghans m.fl.
9/5

827:

1775 - 25. april:

11/4. Vester Gesten ctr. Bække beboere. 9/5

11/4. Højen lodsejere ctr. degnen mons. Melchior i Højen. 9/5

827b:

28/3. Dom: Forstander Hadberg, Kolding hospital, ctr. hospitalsbønder i Almind for restance. De skal betale det beløb, der er anført i parentes: Jep Nielsen (2 rdl.), Rasmus Christensen (48 rdl.), Christen Iversen (5 rdl.), Frederik Pedersen (29 rdl.), Jørgen Christensen (29 rdl.), Niels Madsen (23 rdl.).

1775 - 2. maj:

Læst forordning af 3/4 om sæbegyderiet.

1775 - 9. maj:

25/4. Vester Gesten ctr. Bække beboere. Sagen udsat til domsafsigelse den 6/6, men dommen findes først indført den 20/6

25/4. Højen lodsejere ctr. degnen mons. Melchior i Højen. 23/5

828:

18/4. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 6/6

18/4. Provst Walquart ctr. Lejrskov sognemænd. 23/5

Niels Tullesen og Søren Nissen af Øster Gesten klager over udskiftning ved inspektør Westerholt. Synsmænd udmeldes.

828b:

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

18/4. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. herredsfoged Junghans og afdøde Anne Henriksdatter m.fl. 20/6

1775 - 16. maj:

Læst plakate af 1/5 om indkaldelse af de danske toskillingstykker af 1761 og de gamle kobberhalvskillinger.

1775 - 23. maj:

(Se 21/3). Udskiftnings sagen i Starup. Den tidligere opmåling er foretaget af landinspektør Westerholt med Niels Jensen i Ferup og Ude Pedersen i Fredsted som taxeringsmænd. Kendelse om ny taxering skal falde 6/6

829b:

Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bertelin, arresteret for tyveri. 6/6

830:

9/5. Højen lodsejere ctr. degnen mons. Melchior i Højen. 20/6

9/5. Provst Walquart ctr. Lejrskov sognemænd om tiende. 6/6

830b:

1775 - 30. maj:

Læst forordning af 11/5 om, at et vist antal af den kgl. københavnske banks billetter må have kurs på de kgl. danske amerikanske ejlande.

Læst forordning af 3/4 om sæbegyderierne.

Poul Jepsen af Verst anmelder ildsvåde. Branden opstod i Morten Nielsen Juhls aftægtshus, som var sammenbygget med Poul Jepsens hus.
Tingsvidne.

Enken Birthe Hans Christoffersen Smeds af Verst anmelder ildsvåde.
Tingsvidne.

831:

1775 - 6. juni:

23/5. Udskiftningsagen i Starup. Den tidligere opmåling er foretaget af landinspektør Westerholt med Niels Jensen i Ferup og Ude Pedersen i Fredsted som taxeringsmænd. Skønt der er skriftlig erklæring om tilfredshed med første udskiftning, udmeldes nye takseringsmænd. Det var rådmand Bahnsen og 8 andre lodsejere i Starup, der imod de øvrige lodsejeres protest havde forlangt det. Se 20/6

9/5. Christen Eriksen og Christen Flynder af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 11/7

831b:

23/5. Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bertelin, arresteret for tyveri. 20/6

23/5. Provst Walquart ctr. Lejrskov sognemænd om tiende. Tingsvidne.

1775 - 13. juni:

832:

Læst forordning af 24/5 om nye bankosedler på 5 rdl. og kassering af de gamle.

1775 - 20. juni:

6/6. Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bertelin, arresteret for tyveri. 11/7

832b:

(Se 6/6). Vurderingsmænd afhjemler taxering af Starup jorder. Tingsvidne.

833:

Provst Anker Storm i Egtved ctr. koloniinspektør Lindenhahn vedr. 10 rdl.
4/7

Provst Storm i Egtved ctr. koloniinspektør Lindenhahn vedr. leje af hus. 4/7

Rådmand Bahnsen sættedommer:

9/5. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. herredsfoged Junghans og afdøde Anne Henriksdatter m.fl. 18/7

23/5. Dom: Højen lodsejere ctr. degnen mons. Melchior i Højen. - Ved den passerede jorddeling blev der udlagt til degnen et stykke jord ved navn Grøft, som han har taget i brug, besået og begyndt at indgrøfte. Men der er ikke matrikuleret hartkorn af ager og eng til degneboligen, og degnen har ikke tilkøbt sig jord, hverken ved auktionen i 1765 eller senere. Så det jordstykke, der er blevet ham udlagt, er taget fra deres marker. Han har ikke villet afstå jordstykket, og derfor har Laurs Andersen og Niels Pedersen af Højen på egne og øvrige lodsejeres vegne anlagt sag og fremlagt et forbud. - Det er bevist, at jordstykket tilhører Højen bys lodsejere, som betaler skat deraf. Degnen har blot anført, at siden denne jord var ham udlagt til græsning, kunne han bruge og beholde samme; men denne måde at komme til anden mands jord er lovstridig. Sagen bliver altså at anse efter lovens 6-15-11. Degnen skal udlægge jordstykket i samme stand som det var i, før end han lod det indgrøfte, og herefter ifølge det nedlagte forbud, som hermed konfirmeres, aldeles holde sig derfra.

9/5. Dom afsagt den 6/6: Vester Gesten ctr. Bække beboere. I henseende til markskelstriden mellem de Vester Gesten og Bække byer er der faldet dom den 28/9-1773. Den er ikke blevet efterkommet. Et element i sagen har været, at landsoldaten Niels Nørgaard af Bække har slået Nicolaj Laursen, da denne ville tage i tømme på hans heste (i forbindelse med Bækkemændenes forsøg på at bortføre høet fra den omstridte eng). Nicolaj

Lauridsen blev behandlet af daværende amtskirurg , regimentfeltskærer Sørensen og har rejst krav om erstatning for kur og forplejning m.m. Men det rette beløb er svært at fastsætte, fordi der ikke har været holdt lovlig synsforretning ved rettens middel. - Det kendes for ret, at Niels Nørgaard efter lovens 6-7-8- bør bøde tre 6-lods sølv eller 9 rdl., som deles efter lovens befaling. Han betaler også de 18 rdl., som feltskærerens regning lyder på. I sagsomkostninger betaler han til Nicolaj Laursen 12 rdl., og hvis han ikke kan, så bør så mange af Bække-mændene, som har deltaget i markskelsagen, gøre det.

834:

1775 - 27. juni:

1775 - 4. juli:

20/6. Provst Storm i Egtved ctr. koloniinspektør Lindenhahn vedr. 10 rdl.
25/7

20/6. Provst Storm i Egtved ctr. koloniinspektør Lindenhahn vedr. leje af hus. 25/7

Niels Knudsen af Gejsing ctr. Hans Teodosius i Store Anst for gæld. 26/9

Christen Hansen af Nørre Stenderup og øvrige medarvinger får tingsvidne på arveret efter afdøde Jens Simonsen i Dons.

834b:

Sognefoged Jens Skjelde af Ferup får tingsvidne på arveret efter afdøde Jens Simonsen i Dons.

1775 - 11. juli:

6/6. Christen Eriksen (og afdøde Christen Flynder) af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 25/7

20/6. Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bertolin, arresteret for tyveri. 25/7

835:

Christen Nielsen af Fredsted får tingsvidne på arveret efter afdøde Jens Simonsen i Dons.

1775 - 18. juli:

Læst plakat af 13/7 om, at toskillingerne ikke kan antages som betaling til de kgl. kasser efter udgangen af oktober.

Lars Andersen af Stallerupgård får tingsvidne på arveret efter afdøde Jens Simonsen i Dons.

Anders Andersen i Hesselballe ctr. Jep Iversen i Skanderup for gæld. 1/8

Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. grænsekontrollør Vorbasse i Gamst og håndlangere. 1/8

836:

Bahnsen sættestemmer:

20/6. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. herredsfoged Junghans og afdøde Anne Henriksdatter m.fl. 29/8

1775 - 25. juli:

11/7. Christen Eriksen (og afdøde Christen Flynder) af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 19/9

11/7. Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bertolin, arresteret for tyveri, samt Peder Orlef i Mejsling og Henrik Orlef i Amnitsbøl. 8/8

836b:

Dorthe Poulsdatter af Gejsing får tingsvidne på arveret efter afdøde Jens Simonsen i Dons.

4/7. Provst Anker Storm i Egtved ctr. koloniinspektør Lindenhahn vedr. 10 rdl. Sagen udsættes til 22/8, men forliges dernæst i forbindelse med den efterfølgende sag. - Lindenhahn havde sagt bl.a. til Claus Viufs kone (Nyberg mølle), at han havde lånt en 10 rdl. bankoseddelt af provsten, men at den var falsk, og at han alligevel havde brugt den på Vorbasse marked, som om den var god.

4/7. Provst Storm i Egtved ctr. koloniinspektør Lindenhahn vedr. leje af hus. - Lindenhahn havde lejet det såkaldte Aftensangsted i Egtved af provsten, men havde ikke taget det i brug, hvorfor det blev ødelagt. Nu indgås der et forlig, hvorefter Lindenhahn vil tilbagebetale provst Storm de ovenfor omhandlede 10 rdl. og sagsomkostninger, hvorimod provsten vil frafalde søgsmålet om lejen af hus.

Knud Andersen af Vester Nebel Mølle ctr. Knud Træskomand i markstrid. 1/8

837:

Notat: Forevist og eftersat, Kolding rådstue den 25. juli 1775. H. d. Hoffman.

1775 - 1. august:

18/7. Anders Andersen i Hesselballe ctr. Jep Iversen i Skanderup for gæld. Forlig.

25/7. Knud Andersen af Vester Nebel Mølle ctr. Knud Træskomand i markstrid. 29/8

837b:

18/7. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. grænsekontrollør Vorbasse i Gamst og håndlangere. 29/8

1775 - 8. august:

838: (Siden er defekt)

... en sag (måske: 25/7. Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bertolin) udsættes til 22/8

... (Sr. Torslev nævnt) ctr. Christen Buch af Hjarup. Udsat til 22/8, set igen fol. 844b

Knud Andersen Gårdmand af V. Nebel (se 19/9)

838b: (siden er defekt)

.... grænsekrollør Vorbasse ...

... der anmeldes ildsvåde i Lille Anst. Tingsvidne.

1775 - 22. august:

839-839b: (mangler)

(1775 - 29. august:)

(1/8: Knud Andersen af Vester Nebel Mølle ctr. Knud Træskomand i markstrid. Set igen 12/9)

(18/7. Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. herredsfoged Junghans og afdøde Anne Henriksdatter m.fl. Udsat til 10/10?)

840:

1/8. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. grænsekrollør Vorbasse i Gamst og håndlangere. 19/9

8/8. Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bertolin, arresteret for tyveri, samt Peder Orlef i Mejsling og Henrik Orlef i Amnitsbøl. 19/9

1775 - 12. september:

(29/8). Knud Andersen af Vester Nebel Mølle ctr. Knud Træskomand i markstrid. Udsat til 19/9, men ikke set igen, medmindre træskomanden er den samme som Knud Andersen Gårdmand.

1775 - 19. september:

8/8. Knud Andersen Gårdmand af Vester Nebel ctr. Knud Andersen Møller ibidem. 10/10

840b:

25/7. Christen Eriksen (og afdøde Christen Flynder) af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 31/10

29/8. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. grænsekontrollør Vorbasse i Gamst og håndlangere. 10/10

Niels Thomsen af Amnitsbøl ctr. Hans Christian af Gejsing for gæld. 3/10

29/8. Dom: Sag ctr. Johan Frederik Pedersen Bartolin fra Nørre Lyndelse på Fyn, arresteret for tyveri (samt Peder Orlef i Mejsling og Henrik Orlef i Amnitsbøl). - Tyven har bestjålet Thomas Sørensen af Agervig og Jakob Pedersen i Lille Almstok. Han blev pågrebet af Henrik Mortensen Orlef og Niels Thomsen, begge af Amnitsbøl, i Amnitsbøl, hvor han havde skjult sig under en mands tag. Ifølge eget udsagn har han opholdt sig et års tid i Jylland adskillige steder og spillet violin. Under sagen har han angivet, at han har været sammen med Peder og Henrik Orlev om et røveri mod købmanden sr. Raben i Haderslev, da denne kom ridende fra Vejle marked gennem Blåkær skov, og at de fratog ham 2500 rdl., hvoraf tyvens andel blev 500 rdl. I den anledning er der blevet holdt undersøgelsesforhør, men intet er blevet bevist, heller ikke er der kommet noget frem om, hvad pengene er blevet brugt til (tyven har selv påstået at have tabt dem på handel med svin, flæsk og heste). Men det er kommet frem, at Peder Orlef har haft tyven logerende, da han boede i Højen. Og Henrik Orlef har også haft ham boende uden anden betaling end et piberør og nogle servietter, alt uden at bekymre sig om, hvorvidt personen havde pas, eller hvordan han var kommet til det, som han gav ham. - Johan Bartolin bør for tyverierne efter lovens 6-17-32 og -39 miste sin hud og betale tvigæld for det stjalne med 19 rdl., men ikke igæld, siden ejerne har fået deres ting tilbage. Han skal have sin hovedlod forbrudt og betale sagens omkostninger m.m. Som en løsgænger skal han for den offentlige sikkerheds skyld sendes til Viborg tugthus, hvor han skal blive på livstid. - Peder Orlev, der har huset ham i 4

uger, skal efter lovens 3-19-? (siden er defekt) have sit fæste forbrudt. En lignende dom får Henrik Orlev. De skal også betale en bøde til sognets fattige. - Delinkventen vil appellere dommen.

841:

1775 - 26. september:

4/7. Niels Knudsen af Gejsing ctr. Hans Teodosius i Store Anst for gæld.
24/10

Købmand Kaj Muusmand af Haderslev ctr. sognefogeden Christen Buch.
10/10

841b:

Prokurator Højer i Vejle sættedommer:

Rådmand Bahnsen på egne og øvrige Kolding magistrats vegne skaffer tingsvidne på, om provst Seidelin er egnet til at være værge for andres børn (Frichs børn). Der føres vidner på, hvordan han har opdraget sine egne 4 sønner og 6 døtre. Blandt andet oplyses det, om de har gjort bondearbejde, og om de har spist med tjenestefolkene.

844:

1775 - 3. oktober:

Læst plakater af 19/9 med forbud mod at brænde brændevin af rug.

Læst forordningen om kornskatten for 1776.

19/9. Niels Thomsen af Amnitsbøl ctr. Hans Christian af Gejsing for gæld.
24/10

(?). Dom: Korporal Vogellund ctr. sognefogeden Christen Buch i Hjarup. - Christen Buch har ved et bryllup i Hjarup den 24/6-74 overfaldet og ilde medhandlet korporalen. På amthuset gik Christen Buch ind på at betale 4 rdl. til korporalen. Men det løfte har han ikke holdt, selv om øvrigheden har

beordret ham dertil. Og han har dristet sig til at udeblive, da han blev indkaldt. Heller ikke i retten har han besvaret sagen. - Han dømmes til at betale korporalen de 4 rdl. samt sagens omkostninger. Og for de øvrige forhold idømmes han en bøde på 2 rdl. til Anst herreds fattigkasse.

844b:

(se fol. 838). Dom: Hr. Tørslef i Viborg ctr. Christen Buch i Hjarup for gæld på 20 rdl. - Han skal betale.

1775 - 10. oktober:

19/9. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. grænsekontrollør Vorbasse i Gamst og håndlangere, hvoraf Niels Sørensen er arresteret. 31/10

19/9. Knud Andersen Gårdmand af Vester Nebel ctr. Knud Andersen Møller ibidem. 24/10

845b:

26/9. Købmand Kaj Muusmand af Haderslev ctr. sognefogeden Christen Buch. 17/10

Anne Daugaard, nu Kolding, ctr. hr. Friis i Hjarup, som kræver sagen bragt ind under gejstlig ret. 17/10

846:

Rådmand Bahnsen sættestemmer:

(29/8?). Dom: Jep Mortensen Orlef af Almind ctr. afdøde Anne Henriksdatter og formynder samt herredsfoged Junghans og fuldmægtig. Den tidligere anneksgård i Almind til Kolding sognekald blev købt af Henrik Mortensen i 1771. Jep Orlef har haft fæste på den halve gård, og på grund af købet blev han den 17/1-72 opsagt til fraflytning Voldermisse 1773. Jep Orlef har erhvervet sig beneficium pauperitatis og har haft prokurator Struer til at føre sin sag. Men da der efter flere stævnemål ikke er bevist andet end det, som udsættelsesforretningen af 6/8-1773 melder, så kendes for ret, at da udsættelsesforretningen ikke til lovlige tid og sted er

påtalte og af overretten svækket, så afvises sagen her fra retten, og Jep Orlef tilkendes at betale de sagsøgte deres omkostninger. - Jep Orlef vil appellere dommen.

1775 - 17. oktober:

Læst forordning af 4/10 med forbud imod indtil videre at føre ammunition og våben til de danske vestindiske øer.

10/10. Anne Daugaard, nu Kolding, ctr. mad. Friis i Hjarup. Præsten kræver sagen bragt ind under gejstlig ret. 31/10

846b:

10/10. Købmand Kaj Muusmand af Haderslev ctr. sognefogeden Christen Buch. 31/10

Poul Østergaard fra Nørre Kastoft ctr. Ole Andersens enke Kirsten Nielsdatter og søn Anders Olesen i Vester Gesten ang. noget favnbrænde, som blev stjålet og anbragt i deres gård. Tingsvidne.

847:

1775 - 24. oktober:

10/10. Knud Andersen Gårdmand af Vester Nebel ctr. Knud Andersen Møller ibidem. 14/11

3/10. Dom: Niels Thomsen af Amnitsbøl ctr. Hans Christian af Gejsing for gæld 4 rdl., som han er kommet til at skylde ham i en kvæghandel for nogle år siden. Hans Christian har henvist til, at Peder Mickelsen i Gejsing var indblandet i handelen, og at der har været et forlig, iflg. hvilket de begge skulle betale Niels Thomsen 1 rdl. Men ingen af dem har efterlevet forliget. Hans Christian dømmes til at betale de 4 rdl. med regres til Peder Mikkelsen.

847b:

26/9. Dom: Niels Knudsen af Gejsing ctr. Hans Teodosius i Store Anst for gæld på 8 rdl. - Han skal betale.

1775 - 31. oktober:

17/10. Anne Daugaard, nu Kolding, ctr. mad. Friis i Hjarup Præsten kræver sagen bragt ind under gejstlig ret. Forlig hos provst Winter forsøgt. 14/11 (bladet mangler).

Jens Andersen Snogdal af Store Anst ctr. Niels Buch i Nagbøl. 7/11

10/10. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. grænsekontrollør Vorbasse i Gamst og håndlangere, hvoraf Niels Sørensen er arresteret. 14/11

848:

19/9. Christen Eriksen (og afdøde Christen Flynder) af Seest ctr. grænsekontrollør Vorbasse af Gamst. 12/12 (bladet mangler).

17/10. Dom: Købmand Kaj Muusmand af Haderslev ctr. sognefogeden Christen Buch for gæld på 90 rdl. - Han skal betale.

1775 - 7. november:

31/10. Jens Andersen Snogdal af Store Anst ctr. Niels Buch i Nagbøl. Tingsvidne.

Hr. Storm i Egtved ctr. koloniinspektør Lindenhahn om uopfyldt forlig. 21/11 (bladet mangler).

848b:

1775 - 14. november:

24/10. Knud Andersen Gårdmand af Vester Nebel ctr. Knud Andersen Møller ibidem. 5/12 (bladet mangler).

31/10. Kancelliråd Hansen til Østerbygård ctr. grænsekontrollør Vorbasse i Gamst og håndlangere, hvoraf Niels Sørensen er arresteret. Udsat til ?

849-856: bladene mangler.

857:

(1776 - 13. februar:)

... en sag med grænsekontrollør Vorbasse. 12/3

(?). Dom: Jep Lassen i Søgård skylder sr. Johan Sørensen i Skodborg 80 rdl. Han skal betale.

1776 - 20. februar:

Generalkrigskommissær Hilmerene til Engelsholm ctr. sagvoldere af Lihme. 5/3

(?). Dom: Sognepræst Humbel i Seest har anmeldt, at en kvinde der i sognet ved navn Mette Pedersdatter har født det 4. uægte barn. Det er anbragt hos pårørende i Grindsted sogn. Hun er undveget. - For utugt og forargeligt liv og levned skal hun efter forordningen af 19/3-1751 arbejde 8 år i Viborg tugthus. Dommen skal eksekveres, når nu bliver indbragt.

1776 - 27. februar:

857b:

Jens Simonsens dødsbo i Dons ctr. Iver Jensen på Venborg. 12/3

Jens Simonsens dødsbo i Dons ctr. Niels Markussen af Fredsted for gæld på 71. rdl. 12/3

Jens Simonsens dødsbo i Dons ctr. Johan Buchvalt af Nyborg Brakker for gæld. Udsat til ?